

Yai Win Kibiya

Sepik Iwam New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Matyu	4
Mak	48
Luk	75
Jon	119
Aposel.....	155
Rom	197
1 Korin.....	219
2 Korin.....	243
Galesia.....	260
Efesas	270
Filipai	279
Kolosi.....	285
1 Tesalonaika.....	291
2 Tesalonaika.....	296
1 Timoti	299
2 Timoti	305
Taitas	309
Filimon.....	312
Hibru.....	314
Jems	333
1 Pita.....	340
2 Pita.....	347
1 Jon.....	351
2 Jon.....	357
3 Jon.....	358
Jut.....	359
Revelesen.....	362

Matyu

Matyu siya winkika ta yokwowa. Matyu siya Jisis siir mii kigna miriyan inkam nwir ɛya mi siir inig whirin Li-vaikin. Ta Yokwowa Matyu siya winkika Jisis siir nomiyauim Juda iikamim simiiram. Mi sima sima ina boinim Jisis siya pi hiniin inkamkin mi sima siir kigwinim mi ina boinim krima wakaenanaeyin Jisisin ti siya nimbiniyin Matyu siya winkim niwii whiekakim Jisis siya boinim mauuwim simiir. Iriig.

Tiriiginim yim Jisis Krai siir yidiwi wanwiyayim simiir inig ima (Lk 3:23-28)

1 Ti kara winkiyim yim Jisis siir yidiwi wanwiyayim simiir inig ima. Jisis siya yio inkam komiyyin nu kigriraowiyin Devid siir isidgin mi yio Devidin Ebrahimni isidin siirgin.

² Ebrahim yio Aisakni adgin mi Aisakin yio Jekopni adgin mi Jekopin yio Judani adgin mi siir nomousisim ikim, yio simiir yao adgin. ³ Judain yio Peres Sira sowiir adgin. Mi sowiir yopiiya Temaka. Mi Peresin yio Hesroni adgin. Mi Hesronin yio Ramni adgin. ⁴ Mi Ramin yio Aminadapni adgin mi Aminadapin yio Nasoni adgin mi Nasonin yio Salmoni adgin. ⁵ Mi Salmonin yio Boasni adgin mi Boas siir apua Rehapka. Mi Boasin yio Obetni adgin mi siir apua Rutga mi Obetin yio Jesini adgin. ⁶ Mi Jesiyin inkam komiyyin nu kigriraowiyin Devid siir adgin mi Devidin yio Solomonin adgin mi siir apua biya Yuraiani wig niki oka. ⁷ Mi Solomonin yio Riaboamni adgin mi Riaboamin yio Abaisani adgin. Mi Abaisain yio Esani adgin. ⁸ Mi Esanin yio Jehosapetni adgin mi Jehosapetin yio Joramni adgin. Mi Joramni yio Asaianni adgin. ⁹ Mi Asaiain yio Jotamni adgin mi Jotamin yio Ehasni adgin. Mi Ehasin yio Heseкаиani adgin. ¹⁰ Mi Heseкаиain yio Manasani adgin mi Manasain yio Emosni adgin. Mi Emosin yio Josaianni adgin. ¹¹ Mi Josaiain yio Jekonaia mi siir nomou yaowae ikim simiir adgin. Mi taka iya saeya Isrel simiir sauan omomin sima nikunama om komii Babilon siir nu iir nini priimiriinakiya whisarii mii.

¹² Mi iya sima om komii Babilon siir nu iirar niki priimiriyyim whisarii mii mi Jekonaia siya Sialtiel siir adnwokin. Mi Sialtiel yio Serababelni adgin. ¹³ Mi Serababelin yio Abiatni adgin mi Abiatin yio Elaiakim siir adgin. Mi Elaiakimin yio Esoni adgin. ¹⁴ Mi Esoin yio Sedokni adgin mi Sedokin yio Ekimni adgin. Mi Ekimin yio Elaiatni adgin. ¹⁵ Mi Elaiatin yio Eliesani adgin mi Eliesanin yio Matani adgin. Mi Matanin yio Jekopni adgin. ¹⁶ Mi Jekopin yio Josepni adgin mi Josepin yio Mariani kamkin. Mi Jisis siirin Maria saeya naokainakin. Sima siirin ha dapikim Krai, inkam Adi Komii siya nikropkiyin.

¹⁷ Mi yinneyim Ebrahim siir hirankin nityokiyokiyim Devid siir nakiyanguniyim isidim iur whiigim mi Devid

siir hirankin nityokiyokiyim yinneyim ini iya sima om komii Babilon siir nu iir miriyya whisarii mii ini saiirar yadigniya, yim iriipi hiriinan iur whiigim. Mi iya sima whisarii mii priimiriyya om komii Babilon simiir nu iir mi ha nityokiyokiyim mi ini Krai siya nimbiyama iya saiirar yakiyanguniyim inkamin Adi Komii siya nikropkiyin mi yim iriipi hiriinan isidim iur whii. Iriig.

Maria saeya Jisis Krai siir naokainaka (Lk 2:1-7)

¹⁸ Niwiiyin Jisis Krai siir naokainan yio hiningin, siir yopiiya Maria saiirin Josep siiram bidi boiritmaiya siya nonkwonam. Mi siya iripa piu saika niki o karamaeyar niki owin mi ini saeyar yinokninkinkiya, saeya Adi Komii siir naeyiu iirsiyar nwokika yinkak. ¹⁹ Mi Josepin kamin saiiram boiritmaiyyin, siya inkam wadiekkin. Siir iga hinda tinda bi nokwowikin. Niingaka. Mi siya Maria saiirin iikam whwonkam ida kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi. Mi siya hindara nimprio sopkiyam tiri mi saeya wi nididgak nwowisi. ²⁰ Josep siya ta saiir saiira naingwokwonanaekkin mi Adi Komii siir paekwosimin siirin nhwo siya yikumauu. Paekwosim siya boin, Josep Devidni yinneyim sim yinisimin, ta kirriir wiga Maria yinkak nwowa kira saiir nonkwonasi kipi nidid. Waki yinisimin saiir mhiinawu hir nwokaiyyin, yio Adi Komii siir naeyiu miyikin siyar haigiyumauugin. ²¹ Saeya wi yinisim yinkamiyyin naokainaei, siya wi Isrel simiir iikamim simiir dimin biye imiir haiyoprimdiyiumiigi mi wi simiir nanmaiwarkainaei. Mi kira siir inigin wi Jisis asi nokdap haiginiuwu.

²² Ti digworaekwo whiekakim nimbibiyamim ini ti yayim bidi bidiniya Adi Komii siya boinkiyim profet inkamin siir boinim mauuwam mi simiir swoki boinurwokaigikin. Profet inkamin siya hiniina boinkikin.

²³ Wakae, wig kopaksim niinga ira inkamaka iripa piu nwo karam nwowa, saeya wi yinkak nwowi mi wi yinisim yinkamiyyin naokainaei. Mi sima siir inigin wi Emanyuel nokdap haiginiuwu. Mi ti paekwosim siir yaiya ini dig ywokiya. Mi ti inigin siir inig mwokimwokin yio hiningin, Adi Komii krimiir Wanin siya ini krimakar nwowin.

²⁴ Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini Biyyan Inkam Komiiyyin siir paekwosimin siya boingikin yayim ini simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiirin ina yonkwonan. ²⁵ Mi Josep siya iripa piu saika bi

nwomiminkin mi ini saeyar yaokaina budgiyin yinisim iirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis yokdap haiginu. Iriig.

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

2 Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir naokainakin, iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowa. Mi mhoiia saeya siir naokainakiyin mi kam nhirim nauuni siyuiin si ninokninkiniyim, bieki nimbiidniyin hiranin om komii Jerusalema hiriir yit. 2 Mi sima ini sriini, iya krima ti nauun win komii iir kigim ti yinisim winin naokainan siirin Judami inkam komiiyin simiir nu kigriraowanin ini papi nwowin? Nim krima ina yinokninkiniyim ti yinisimin bidi yaokainakiyin. Mi krima siir inig iir nini hainaniyam nitkim. 3 Mi iya inkam komiiyin Herot siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ini hikakar ywokiin. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin ti yinisimin wi siyar nokwokairinanaowidi siir iigsopa. Om komii Jerusalem hirin iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini hikakar mi okiyim. Dimusi rani, Herot siya to komiigakin. 4 Mi Herot siya prismi biyan inkamim simiiram yikiuna, yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim omakam simiir dimin taemin imiir kigriraowiyim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim. Mi siya simiirin ha nikiuna digin mi siya simiir srii, inkamin siya nimbingsiyin Krai siya wi piki hiniin omin si naokainaei? 5 Sima siirin hiniina boin, om Bethlehem nu Judia hirin profet inkamin siya hiniina boinkikin, ta yaiya siya hiniina win boinkikin,

6 omisim Betlehem nu Judia hiranin, kira inig karamae omisim tani. Niingaki niingakinga. Mi inkam komii nwirin wi kiriir waraur nimbiyami mi siya wi kariir isidin Isrel hiranin wi simiir nu kigriraowan inkam komii nwowi.

7 Mi Herot siya ti kamim bieki nimbiidniyin hiranki nitim, simiirin hindara asi nimprio ikiunakin, nimprio yai boinam. Mi siya simiirin ina sriiyin, tiki nauuni paki hiniin iya sae nimbiyamkin, ha? 8 Mi iya sima siir boinmauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin om Betlehem hiriir mi ina boinkiyin, kima ha dam! Mi kima ti yinisimin siirimin pranae pranae kipi hansran. Mi kima pi siir hansran yiskaii pa swoki it kariir swokini boinmauuni. Mi an kara iriipi hiriinan, wi siir inig iir mini hainaniuwu. 9 Mi sima Herot siir yai aiir wakae dignamim mi sima ina yamim. Mi ti nauunin biya sima niki kignaniyin bieki nimbiidniyin hir mi siya ha hioraraowamin simiir biyar mi ini omaka yinisim ieyar nwowa ini saiirgi saiir akou kouwar yakaigikiuwuwun. 10 Mi sima ti nauun iir kigim mi sima ini mairgimairga komiikakar ywonamim. 11 Mi sima ha napninopkainamim omaka hiriir mi ini Maria sowiirbugar youapninopkai kigim. Mi sima ogmwo ha nini waisi huiuwuwim mi ini yinisimin siir inig iirar ini hainaniuwim. Mi sima simiir miya sisimsisimim ha haiwaokiyim mi sima dimin kibi nhirim umir komii sainiyim kimidiniya siir priihauu. Diminim sima priihauuwim hiniin hiniingim, gold mi paura in piuii miyik

nusiin whakiyin mi sandain namswopaini piuii miyiknan whaki ikin.

12 Mi mhoiia simiirin Adi Komii siya kimidiniya nhwo yikiuamauwii. Mi ti nhwo iirin Adi Komii siya hiniina boinki, kima wi Herot siiram kipi swoki am mi ti digworaekwowim kima kigim siir kipi boinmauwuu. Niingaka. Mi sima yaeya siyu whira asi namkim simiir oma hiriirin. Iriig.

Sima nu Isiba hiriir yidamam

13 Mi ta sima haiburgika saiir mhoiia mi Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinki, kira dinsiingi mi kiriir wigiyim simiir dikunam. Mi kira pi nu Isiba hiriir didamki mi hir tiri owou mi wi karar swoki ikiugi kiritiramin. Herot siya wari yinisim iiram hansiri tiri siir nisomaowim. 14 Mi Josep siya ti yai imiir wakaekiyin mi siya ina yinsiingiyin. Mi siya siir wigiyin imiirin niya whinidamkiwi nu Isiba hiriirin. Mi sima ii kasa bi napiwaiyamkim hiriirin. 15 Mi Josep siya nu Isib hirar nwowin mi ini Herot siyar yaobudgiyin. Mi sima ta yaiya biiki Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiya profet inkam nwirin si mi saiir swoki boinurwokaigikim. Saeya hiniina boinkika, kariir yinisim yinkamiyin nu Isib hir nwowin, kara siiram swoki ikiugi siya swoki itim. Iriig.

Herot siya boinkikin yinisimim sima nisomsom aokaokiyim

16 Mi iya Herot siya hiniina ninokninkiniyin ti kamim bieki nimbiidniyin hiranki nitim, sima siir niksisaegigim. Mi siir kwoinin ina iwitpaomaigiyin mi siya kam nhirim yai kirie simiir boinki, sima om Betlehem mi omisim nhirim siir kingiin nwo ikim simiir hiran yinisim yinkamiyin whiekakim, biewi whwowisa nwowim mi nua tiriir nwonainiyim simiir nisomsom aowam. Siya digworaekwowim nauun ninokninkini kamim sima boingigim mi simiir swoki aingwowoknakikin iya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinim biewi whwowisa nwowim nua tiriir nitim.

17 Mi tiki digworaekwowim biigi Biyan Inkam Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir swoki boinurwokaigikin. Siya hiniina boinkikin,

18 sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim sima nouubopon prasae bi kinkim. Rachel saeya saiir yinisim imiirsi kaouuboponka. Mi iikamim sima saiir hiirwokmaiym dig bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, saiir yinisimim nwirmim nwirminkin bi swoki okikim. Niingaki, niingaka. Mi ti diminim nimbiyamim iya Herot siya nisomsom aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisim yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Iriig.

Josep sima niyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

19 Mi mhoiia Herot siya ina yaonamin. Mi nu Isib hirin Biyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin nhwo

siya yikiu mauu Josep siirin. ²⁰ Siya hiniina boinkikin, kira dinsiingi mi kira kiriir wigiyim simiir dikunam mipi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti yinisim iir nisomaowam boinim sima bidi yaokaoswowamim. ²¹ Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini siir wigiyim simiir yikiunamim mi sima ina swoki amim nu Isrel hiriir.

²² Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin Herot siir mii aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia siir nu ki-griraowan inkam komii nwowam. Mi Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin. ²³ Mi siya kimidiniya om whirin Nasaret nikiuwiyin siir ini idwoi. Mi sima ta yaiya biya profet inkamin siya boinkiya saiir swoki boiniurwokaigim. Sima siirin wi om Nasaretan inkam nikiuwi. Iriig.

Jonin inkamin baptasiyin Adi Komii siir yaiya siya boinimimauugin

(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

3 Mi biewi nhirim bidi yamkiyim iya Josep Maria Simani om Nasaret hir nwoa. Mi mhoiia Jonin op baptasiyin siya ha nitin mi kimidiniya nu Judia hiran nu siiyin apain siir hir ini boinimimauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya. ² Mi siya hiniina boinki, kima dimin biye biyeyim simiirin digiumii haimriyugig. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirakana ini kingiin nwoa. ³ Jonin ti siya inkamin Adi Komii siya boinkiyin profet Aisaiani. Bidi bidiniyarin profet Aisaia siya hiniina winboinkikin,

maeyau siiyin nu apain inkam kamaeyin, inkam nwirin siir yaiya hiniina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuin sibgu kisosop diriraerarkwokin. Siir siyupai siyupaiyim sibgu diriraerarkwokin siya napaniyam.

⁴ Jon siya niya yuisa miyik rani, kamelni piokim. Mi siya piuwopa ha mi kikog mi naeyim siya naeyim kokmwo graeyis minim mi mhwini yin ikim. Siya yaeya dimin whir bi swoki aeikin, siya inkam paeprikabnankin. ⁵ Mi taka iya, iikamim om komii Jerusalem hiranim mi nu Judian ikim mi iikam whiekakim omom ie Jordan kingiin nwo ikim simar yitso Jon siiram. ⁶ Mi sima simiir dimin biye biyeyim ha nomboiniskiyim mi Jon siya simiirin ie Jordan hir baptais haigini.

⁷ Mi Jon siyar kig Farisi Sadyusimi kam isid komiiyin pi niti siirim op simiir baptais haiginiuwam. Mi siya simiir boinki, kima kam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Kimiirin nhiinga boinkikim kima kariiram nidamnaniyim op kimiir baptais haiginiuwam, ha? Mi Adi Komii krimiir Wanin siya wi kimiir nonkwoninwimwimninkin tani iya siya iikamim simiir hidi, aniya? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hiniina diisiimauu, kimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁹ Kimiir kwoinin hiniina kipi naingwo Ebrahamin krimiir brougaekin mi kima wi kigugu rani. Niingaka. Kara kimiirin yaimwovar boinki, Adi Komii siya

siyam simiir mi tirki, Ebrahim siir yinisim nimbiyamam wi digar mi owi. ¹⁰ Mi siir ua ini paimii hirar haigin taohaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim, yim wi paenau sima niyitkaigaigii. ¹¹ Ta op ara kara baptais haiginiuwa ya min nisiimauuga kimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi inkamin kariir mhoiia nitin, kouwin ini siyar ywowin. Mi siya ini yaowae adnan ywowin mi an kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miisimim wi sibgu inomokninkin mirii rani. Niingaka. Kara kimiirin op arar baptais haiginiuwi mi Adi Komii siir naeyuin wi siya hainuae haiginiuwi mi siir paeya niyaeiya warar. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Niingaka. ¹² Mi Siya iikamim simiirin wi inkamin twonidim twonau haigiyim simiir hiriinan hidi mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nikwobrombrop digiyim mi kasim pa kwuubrugiki. Mi twonid niingam pi simasima namwokaiyuwi. Mi kas imiirin pa nhisopkinina mi simiirin pi paeya nhisopkin namginkii. Mi ta paeya wi niutiingii rani. Niingaka. Saeya wi hiriyar niuyokiyokiikaeyami. Iriig.

Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir haiburgigin mi ina yitin ie Jordan tiriir. Jon siirim, siirin op siya baptais haiginiuwim. ¹⁴ Mi Jon siya Jisis siir kwoin iir kisina haigiyam tirkin mi siya ina boinin, Jisis, ambi kira baptais haiginiuwi. Mi kira kariiram dimusi nitkin, ha? Kara inkam miyik rani. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yai anaka hiniina yowarkii boin, kiya, panao kira pi ta kara boina yaiya pi saiir hiriinanar tir. Ini ywokiyan krima swoki boiniurwokaigiyin Adi Komii siir siyu miyikin siya boinkiyin siirar wakaeyokna diriraerar. Mi Jon siya siir yai aiir asi wakaeyokna diriraerakin.

¹⁶ Mi siirin ha baptais haiginiugin mi siya ina iyig apnadamn op hirankar. Mi ninomora ina haiwaokiya omaka anonan siiram. Mi siya kigwin Adi Komii siir naeyuin inmabnan siinanaiiniyin mi ini siir yauni oniyin. ¹⁷ Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, saeya hiniina kauwok boinkika, tiriiginin yio kariirgi kariir yinisim feya. Kariir kwoinin ini siirgi siiramar naingwo iskiyin. Iriig.

Setan siya Jisis siiram kinankiugin

(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

4 Mi taka iya Jisis siya op baptaisa saiir mhoiia siirin Adi Komii siir naeyiu feya yikiunam maeyau nu siiyin apa saiir hiriir Setan siya kinankiuwam. ² Mi iiyim mhiirima siya mwowim nabeyim kamnwis mi niyim iriipi hiriinan kamnwis. Mi siya naemin dimin bi naekin mi mhoiia siya mhi komiia ina yaowin. ³ Mi Setan siya kinankiuwan inkamin ha nitin Jisis siiram mi ina yaboiniyin mi kira Adi Komii siir yinisimkin niuwi mi kira ti siyam simiir boinki mi sima pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, inkamin

kwoinbudin omwai sibgu waiyayokiyokiyyin naesi bi haiigin. Niingaka. Inkamki sibgu haiiyin kwoinbudin ya Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nita yai miyyika sasarga.

⁵ Mi siya ha boin digiyin mhoiyya Setan siya siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam mi siirin omaka Adi Komii siira saiir akou yami okmwini okwoki. ⁶ Mi siya ina boinkiyin siirin, kira Adi Komii siir yinisimki niuwi mipi waraur ankar tami iswit natkiigi. Mi kira pi naon-am tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Adi Komii siya wi igao yai siir paekwosim imiir boinki kiriir haiwinam. Mi kiriir iga wi siiya minki hainwin tani.

⁷ Mi Jisis siya siir yai akan hiniina swoki owarkii boinki, kara pi hiniina tir tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina swoki boinkika, kira kiriir Biiyan Inkam Komiiyiin siiram whisarii kipi kinankiu siya kiriir Adi Komiiyiin mi yaiya yaimwo kamaeya saiir kipi prii boin siya kariir whindiriraeram.

⁸ Siya ha boin digiyin mi Setan siya Jisis siirin kimi-diniya mhu komii whirin siir mhu kiugi kua hiriir yikiunam. Mi siya siirin ina yiisimauyokiyokiigiyyin nupai nupaiyim hinda tindanim ti nu iir nwowim simiirin mi dimin miyyik miyyik ikim siya ti digworaekwo imiir ha niisimauu digiyin, ⁹ Mi siya ina boinkiyin mi kira pi ogmwo kariiram waisi huiwi mi kariir inig iir hainani mi ti digworaekwowim kira kigim kara wi kiriirarar hauuswoki kira kigiraowim. ¹⁰ Mi Jisis siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Setan, damki! Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Biiyan Inkam Komiiyiin siir inig iirara hainan iski, siya kiriir Adi Komiiyiin mi kira siir mi aiirar donkworinu kripkai. ¹¹ Mi siya ha boin digiyin, setan siya siirin ha haiburgigin mi ina yamin mi Adi Komii siir paekwosimim ha nitim, siirin kimidiniya sima yauni whinkinsiisni. Iriig.

Jisis siir miyya nu Galili hir mirii bwakainakin.

(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

¹² Mi mhoiyya Jisis siya hiniina wakaewin sima Jon siirin omaka hiuyokiyokaiya mii biyye miriyya saiir bidi hiugripkiikikaiyyin. Dimusi rani, siya igao yai Inkam Komii Herot siir boinkin. Mi siya ti om iir haiburgik mi nu Galili hiriir yam. ¹³ Mi siya om Nasaret hir bi sibgu owipisuwikin mi siya om Nasaret siir haiburgikin mi siya kimidiniya om Kapaneam hir ini owou. Ti omin whii Galili whiigbida waiyin, ti iikamim Sebyulan Naptalai sowiir isidin sima nwowa maeyau saiir hir ¹⁴ Jisis siya ha nitin ta maeyau aiir mi ini diga ywokiya yai biyya Biiyan Inkam Komiiyiin siya boinkiya profet Aisaiyani mi siya boinkiya ya saiir swoki boiniurwokaigika. Ta yaiya siya winkiya saeya hiniinga,

¹⁵ mi nu Sebyulan mi nu Naptalai sowiir hiran siyiun whii komii Solwara namim mi ina yuguskiyin ie Jordan iegbid miriyya mi nu Galili Juda iikam tani mi Juda iikam nhirim hir nwowim simiir hiriir yam. ¹⁶ Mi iikamim ti maeyau owiir nwowim niibwomambwonan mi tariinanin sima nokiya dimin komii siir bidi haiyim mi ti hiran iikamim dimin biyye tirim ini hapi inkam

whiran ywowim mi tariinanin bienan simiir bidi yokiyakiyim.

¹⁷ Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir nwowin siya yaiya saiir boinmimauu bwakainakin. Siya hiniina boin, kimiir dimin biyye biyyeyim simiirin ti haiyoprimdiyumiigi. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. Iriig.

Anasu mi miriyyim kam nwiyyim Jisis siya nikiunakim

(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

¹⁸ Mi iya Jisis siya Galili whiigbid whiigbida hiriir nouapamin mi siya iwinyaowo anasu mi miriyyo sowiir yao youap kigam Saimon mi siir inig whirin wi Pita dapi mi siir nomousim ieya Endru, yo sowa yaowin haimna nitmaigo whii hir. Mi ta anasu haii miyya ya sowiir yao umir miiga. ¹⁹ Mi Jisis siya sowiir yao boinki, biyya kowa anasu mi miriiko mi tariinanin kowa kanakar wit mi kowiirin wi kara niisimauuwi siyiun iikamim sim mhi kwoinim sim ninkpit haigiyim mi sim nanmaiwarkainaeiyin. ²⁰ Mi biri kimiminkikin, sowiir haimnan ini hirar kwomaimiigiyyin mi sowa ini siir mhoiyya yamwo.

²¹ Mi siya ha swoki kwapnamim mi ini iwinyao nwiswo sowiirar swoki kwakigo, Jems Jon sowiirar, Sebedini yinisim nwiswo. Yo sowa i hirar nidwokaii sowiir adin Sebedi saikar. Yim simaniyyin simiirni haimna iir mi kisisok diriraerari. Mi sowiirin kimidiniya Jisis siya yikiuna. ²² Mi sowa bi kimiminkiko, sowiir adin siirin ini i hirar kwaewisrimiigigo mi sowa ini Jisis siir mhoiyyar yamwo. Iriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswoniskiiyin

(Lk 6:17-19)

²³ Jisis siya nu Galili siirar yapyokii irkak. Mi siya iikam imiirin Juda simiir maeyauwa yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hir yomwimwarkaiyiu mi siya yai win kirie kibiya saiirin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir warar mi boinmimauu. Mi siya iikamim mapai mapaiyi niyyim simiirin warar mi haiswonimniskiiyam. ²⁴ Mi siir yaiya ina yinyokiigiya nu Siria siirar. Mi sima simiir iikamim mapai mapaiyi niyyim mi yiu bibiyeki nii whwonkaiyyim mi iikamim whaowa piugi nwo ikim mi iikamim iga inim ninsimsiriunakaeyamim siya simiir yinimniskiswo. ²⁵ Mi iikam whie komiyya nu Galiliyanin nitim mi omisisim nhirim maeyau Dekapolis hiranin simiir hiranki nit ikim mi om komii Jerusalemanki nit ikim mi om nhirim nu Judianki nit ikim mi ie Jordan siir kingiin hindanki mi it ikim sima ini siir mhoiyyar yamim. Iriig.

Jisis siya mhu kiu hir boinmimauugin iikamim maigim maigakakim simiir.

5 Mi Jisis siya iikam whie komii simiir kigin siir mhoiyya namim mi siya kimidiniya mhu whirin siir hiriir iyyam. Mi siya hir ha nini ii idwo iuwun mi kamim siir kigna miriyyim ina yitin siirim saika nidwowim. ² Si-

ma hīrar nidwōwim mī Jīsīs siya sīmīirin hīnīna yowimwarkaiyiu. Iriig.

Jīsīs siya inkamkī maīrgīmaīrgani siyūin siir boīnkīn.
(Lk 6:20-23)

³ Mī iikamīm ha naīngwōwim sīma Adi Komīi siirīmīn mīgākīm mī maīrgīmaīrga wadīeyar nwoī. Dimusi rani, sīmīirin Adi Komīi siyar kīgrīraowī. ⁴ Mī iikamīm nī-nounīnki kaeyamīm mī wadīe nwoīwim mī wī maīrgīmaīrga whīsariī nwo rani, sīmīirin wī op Adi Komīi siyar hauukwīyae haīgīnīuī. ⁵ Mī iikamīm yai mīn nīnkīsīm-sīo boīn karam nwoīwīm mī sīmama naīngwōna karam nwoīwīm, yīm sīma wadīeya dwo mī ha maīrgīmaīrga. Dimusi rani, sīmīirin wī Adi Komīi siyar hauūwī nuīn. ⁶ Yīpīkī iikamkīm mīhīgī naonī hīnīn Adi Komīi siir yai aiir wakaeyoknamīn wadīeyar dwo. Sīma ha sībgu maīrgīmaīrga. Dimusi rani, siya wī sīmīir whīndīrīraer-ari wī wadīeyar nwoīwī mī wī siir mhoīyar namī.

⁷ Iikamīm, iikam nīhīmīsī naīngwōbumbuwīm sīma wadīeyar dwo mī ha maīrgīmaīrga. Dimusi rani, Adi Komīi siya wī sīmīirsīyar mī īnkīn aīngwōbumbuwī. ⁸ Mī iikamīm mīhīi kwoīnīm rīrīmīya nwoīwīm sīma wadīeya dwo mī sīma ha maīrgīmaīrga. Dimusi rani, sīma wī Adi Komīi saīkar nwoī. ⁹ Mī kamīm yaiī mīn nīnīi nansaowī siyūin siir mīnwokmaīyīm īrīpa nongwōma-maīr aeyam sīma wadīeya dwo mī ha maīrgīmaīrga. Dimusi rani, mhoīya Adi Komīi siya wa boīnī, sīma kariir yīnīsīmīm. ¹⁰ Mī iikamīm Adi Komīi siir yaiya saīir wakaeyoknam hīk saīrsī haiī sīma wadīeya tīmī o mī ha maīrgīmaīrga. Whīsariī rani, īya Adi Komīi siya siir dīgwōraekwo whīekakīm sīmīir kīgīrkakana, ya sīmīir waraga.

¹¹ Mī sīma kīmīirin ha kīgīi, kīma īnī kariir siyūi īir napīm mī īnī kīmīir tīoīm mī īnī yai bībīyīe kīmīir kīnaop ītkaīgāiyūīm mī kīmīirin wī sīma nīksīsāeī. Mī kīma wadīeya sībgu īdwōwī mī wa maīrgīmaīrgaeī. ¹² Mī bīya sīma profet īnkamīm sīmīirin hīrīnanar mī tīo-nanaekīm. Kīma īrīpar dīngwōmamāīr ae. Dimusi rani, mhoīya tī dīgwōraekwo mīyīk mīyīkīm nīnomor kou hīr nwokwōkīmīm yīm kīmīirgīm. Iriig.

**Iikamīm naīngwō tībīmīyīm yīm īnī wa mī pae
nīyuanan ywōwīm**
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ Wīm kīma iikamīm sīmīir whwōnkam īdan īnī wa nan ywōwīm iikamīm sīmīir whīnkīnsīīsīm. Mī wa siir hīya saeya dīgīyīm mī wī panīna swokī tīrī siir hīya saīir swokī haiyīm? Nīngaka. Tīkī hīnīn wāin yō mīi karamaekīm. Mī sīma siirīn pī hīndara kabītkaīgī īskī mī gā wī siirar nīnkīn okwōwī.

¹⁴ Wīm kīma īnī nu tīran pae nīyuanan ywōwīm. Mī kīma siyūi mīyīk napīyīm iikamīm sīmīir nīsiīmauūwī kīma om komīyīm mīhū kīgūgīkū nwoīyīm siir hīrīnan ywōwīm yō bī swokī kīmīrkāīgīn. Nīngaka. Iikamīm arugī aruwanīm sīma wa kīgī. ¹⁵ Inkamīm yūkid hangī-muīyīyīm, siya siirīn twonī bī hīgrīnīu haīgīnīkīm. Nīngaka. Siya siirīn pī romīyasnī nīnankīi mī iikamīm ta omaka aiir nwoīwīm, sīmīirin pī siyar nīyua īrkakī. ¹⁶ Mī

īrīpī hīrīnan kīmīir siyūin iikamīm sīmīir whwōnkam īdan paenan tīmī īyua īrkak. Mī sīma siyūi mīyīkīm kīma tīrīyīm siir kīgīi mī sīma wī kīmīir Adi Komīyīm nīnomor kouanīn wī siir īnīg īir nwokī hīnan prapasīm. Iriig.

Adi Komīi siir siyūi komīyīm siir yaīga

¹⁷ Kīma ha kīpī naīngwō kara Moses siir siyūi komīyīm mī profet kamīm sīmī yai īkīm, sīmīir kīndīyīmdīyūwam nītkīm. Nīngaka. Kara sīmīir kīndīyūwam bī nītkīm. Kara īdwo sīmīir swokī īnkīn boīnourwōkaiyam nītkīm. ¹⁸ Kara kīmīirin yaimwōwar boīnī, tī siyūi komīyīm Moses siirīn mī profet sīmīir yaisīsīmīm mī sowīir dīmīnsīsīmīm hīumamakīuwīm mī kīyīpīmīrīnīuwīm wī wara dīg rani. Nīngaka. Nīnomor nu sōwa wa dīgīi mī tī Moses siir siyūi komīyīm siir siyūipai siyūipaiyīm mī siir yaīpai yaīpaiyīm, yīm wa nīmīnī. ¹⁹ Mī inkam nwrīkī Moses siir siyūi komīi siir dīmīnsīm whīr nīnīkīrīpī mī profet kamīm sīmīir īkīm mī siya iikam īmīirīn hīrīnan siyūi īirar swokī owōm-warkaiyūwī mī tī hīrīnan īnkamīm siya wī īnīgak nwo rani. Nīngaka. īya Adi Komīi siya siir dīgwōraekwo whīekakīm sīmīir kīgīrkakana saīirīn. Mī inkamīm Moses siir siyūi komīi siir siyūmwokī siyūmwōwīm mī profet kam īkīm sowīir sībgu apī mī iikam īmīirīn hīrīnanar swokī owōmwarkaiyūwī mī siya wī īnīg komīīgaka nwoī īya Adi Komīi siya siir dīgwōraekwo whīekakīm sīmīir kīgīrkakana. ²⁰ Mī hīrīnankīnīuī kara kīmīirin yaimwōwar boīnkīi mī kīmīir siyūi mīyīkīm tī kamīm siyūi komīi nīnoknīnkīnīyīm mī Farīsī sīmīir siyūi īirīn haībur karamae nwoī, īya Adi Komīi siya sīir dīgwōraekwo whīekakīm sīmīir kīgīrkakana saīirīn kīma wī wara nwo rani. Iriig.

Kwoīn haugīhauga whīyīenī siyūgīn

²¹ Kīma bīdī wakaeyīm Adi Komīi siir yaīyīm, bīya Moses siya wīn boīngīkīm, saeya hīnīna boīnka, kīra inkam kīpī nīsōmao mī inkam nwrīn īnkam nwrīnī nī-sōmaowī mī siya wī yaīgak nwoī. ²² Mī kara yai kwīra pī saīir warar nīnkīn boīnki mī inkamīm siir nomīyauīn īo siir nwoī mī tī īnkamīm wī yaīgak nwoī mī inkamīm nwrīn siir nomīyau īir nīgbumbuwī mī tī īnkamīm siya wī yaīgak nwoī kaunselmī bīyīan kamīm sīmākāīn. Mī īnkamīm hīnīna boīnī kīra hab whāowāekīm mī tī īnkamīm siirīn sīma wī paeya nīkropkī. ²³ Mī kīra dīmīnīm Adi Komīi krīmīir Wanīn siir pīrīhauuanīm siir hīya saīir kīngīn nīnī haīgīngīgī mī kīra ha naīng-wōwarkaīgī kīrīir nomīyauīn siya kīnaka īokakīnīuī, whīsariī rani, dīmīnīn kīrar tīrkīn siirīn siya kīrīirīn īo asī nwokīm. ²⁴ Mī kīra dīmīnīm kīra pīrīhauuam tīrīm Adi Komīi siir, yīm siir hīya saīir kīngīna tīkīnī haīgīngīgī. Mī kīra ha tīkī am, kīrīir nomīyauwīn īo kīnaka nwoīn siiram yai saīka nīnī kīsīsoī boīnīuwam. Mī kīra saīka nīnī kīsīsoī boīngīgī, īrīpa nongwōmamāīr aeyam mī kīra wī hānī swokī am mī kīrīir dīmīnīm kīra pīrīhau-uam tīrīm Adi Komīi siir mī siirīn hānī tīnī hauūū.

²⁵ Mî inkam nwîrin kiriîrin inkam komiiyin yai hidiiyin yai saika boinam tiri, iya kowa siyu hîrar niki apamiya saiiirin mî kira kipi kimimin, saika yai ha kisisop boin-sasaugi irîpa nongwomamaîr aeyamin. Ni wî tî inkamin si pî boinmauugiyuwîsi inkamin yai hidiiyin si mî yîo wî polismi ïin hauugi, sima ninî hîugrip-kîikikaigikim maeyauwa hîuyokiyokaiya mîi biyie miri-ya saiiir. ²⁶ Kara kiriîrin yaimwowa boini mî kira ta kiriîr hik saiiir umîr ïiir sainsisau karamae nwowi mî ni kira omaka hîuyokiyokaiya mîi biyie miriia saiiir hirankî wî asiima niki haiburgig rani. Nîngaka. Iriig.

Nonkwonani siyuin siir tirbuwi ïkin

²⁷ Kîma bîdiya iki wakaeyim yaiyim bîiya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni siyuim sim, siya hîniina boinkikin, kira nonkwonani siyuin siir kipi tirbu. ²⁸ Mî kara kimiirin pî yai kwîra saiiir warar nînkî boinki. Inkamin siya nhwo ara kigîkîigi wig iramin mî tiki hîriinan inkamin siir kwoinî yîo nonkwonani siyuin siir bîdi tirbuin. ²⁹ Mî kiriîr ïnigan nhwonain kiriîrin siya nîpiyaokîinami siyu biyie tiram mî kira siirin habitkîigi. Yîo mîiyik rani, kiriîr pîu haîmiya saeya mî kîguguwî mî iriipi hîriinan yîo mîiyikî mîiyik rani, kiriîr pîu irkaka saiiirin paeya nitkaigi. ³⁰ Mî kiriîr ïna ïniga kiriîrin saeya kiyapiyaokîinami siyu biyie tiram mî saiiirin kaigrip ïtkaigi. Yîo mîiyik rani, kiriîr pîu haîmiya saeya mî kîguguwî, iriipi hîriinan mîiyikî mîiyik rani, kiriîr pîu irkaka saiiirin paeya nitkaigi. Iriig.

Wigkam sopni siyuin

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ Bîiya Moses siya hîniina wî boinkikin mî inkam nwîrin siya siir wig aiiir sopkiyam naîngwowi mî siya saiiir sopkiyamî yokwo wîtisim kwîra wîn hauugi. ³² Mî kara yai kwîra kimiirin pî warar nînkî boinkii, inkamin siir wîga aiiir sopkii mî siir wig saeya hîi bî nanaemîmin-ka. Tî inkamin siya tirbugikî ta wig aiiirin iya saeya kam nwîr ninî onkwonaiuwa mî saeya hîi asi nanaeka. Tî mhôiyan kamî saeya swokîni owîuwîn siya iriipi hîriinan sowawaiyî hîi asi nanaeko, tî hîriinan siyuin yîo bîyan kam îeyar tirbugikî. Iriig.

Adi Komii siya nîmbini siyuin

³³ Mî yai nhîrim bîiya brougae Moses siya wînim yokwoni Adi Komii siir hîrankî, siya hîniina boinkikin, iya kira Adi Komii siir inîgin siir nikopaisisîri mî kira kipi nikopaisasae. ³⁴ Mî kara yai kwîra kimiirin pî warar nînkî boinkii, kîma dimînhîrim nîmbinam tîriiyim mî mhôiya kipi swokî ikopaisisîr. Nîngaka. Mî kîma nînomor saiiirin whîsarii kipi nikopaisisîr. Whîsarii rani, nînomora ya Adi Komii siir maeyauga. ³⁵ Mî kîma dimînhîram nîmbiniyim nu ïiirin whîsarii kipi nikopaisisîr. Dimusi rani, nuîh yîo Adi Komii siir îga aiiir nokwosiisika. Mî om komii Jerusalemî iriipi hîriinan kipi mî tir. Dimusi rani, yîo Inkam Komiiyî Adi Komii siya nu kîgrîraowiyî, yîo siir om komiiyî. ³⁶ Mî kira kiriîr mwoin siir kipi dapboin ikopaisisîr dimînhîram

nîmbiniyim. Nîngaka. Dimusi rani, kira kiriîr kana saiiir kanmai whîr tîrim wî dig nwo rani, whîsinan yîuwînan nwowamin. Nîngaka. ³⁷ Iya kîma iikamîm simiirin dimînhîni, kîma hîniina boin, ïhî kara wa tîri, iye? Kara wî tir tani. Tî siyu hîniinî yîo wadîekî mî kira yaeya yai kwîr swokî boini ya saeya Setan siir yaiga. Iriig.

Yamdiyamdi tîrni siyuin

(Lk 6:29-30)

³⁸ Kîma bîdi wakaeyim bîiya Adi Komii siir yaiyim Moses siya hîniina wî boinkîm, inkam nwîrkî kiriîr nhwo ïiir mîntîbugii mî ni kira siir nhwoin yamdiyar tî swokî hopripugi. Mî inkam nwîrkî kiriîr bigmîu ïiir nî-nouhai mî kira siir bigmîuwîn wî yamdiyar tî swokî inouhai. ³⁹ Mî kara kimiirin yai kwîra pî warar mî inkin boinkii, kîma iikamîm kîmiir tîrbumbuwîyim simiirin yamdi kipi swokî tirbu. Nîngaka. Mî kîmiir yaeka inkam nwîrkî tîokii mî kira yaeka yarmi kwîra ha tî swokî inkipit okwoki, siya swokî inkin tîokiyam. ⁴⁰ Mî inkam nwîrkî kiriîrin inkam komii yai hidiiyin saika boini kiriîr yîuisa kou ana saiiir haiyam mîni mî kira siirin yîuis prîeya pîu irkak aiiir nî irkakiya warar dînkî hauugi. ⁴¹ Mî inkam komii nwîrkî kiriîr boini kingiî nî-imaui siir digworaekwo imîir hainamîm mî kira saika ha tî swokî hainîs apnam arurîg mî kira maîrgîmaîrga dwonam. ⁴² Mî inkam nwîrkî kiriîram srîiî dimînhîr whîr sî-ir hauuam mî kira siirin ha hauugi. Mî inkam nwîrkî kiriîr waraurankî prîihainami dimînhîr whîr mî siirin ha prîi hauugi. Iriig.

Siyuîn sau omomînhî siiram naîngwowi îeya

(Lk 6:27-28,33-36)

⁴³ Kîma bîdiyar iki wakaeyim yaiya bîiya kam nhîrim sima boinkiya saeya hîniina boinka, kîma kîmiir nomîiyauwîm simiiram daîngwo mî kîma ïo kîmiir sau omomîm simiir dwo. ⁴⁴ Mî kara yai kwîra kimiirin pî warar nînkî boinkii, kîma kîmiir sau omomînhî siir daîngwobuna mî iikamîm kîmiir tîrbumbu nînkî haigîniuwîyim kîma Adi Komii siiramîm simiiram kwîs-boinki simiir whînkînsîis haigîniuwam. ⁴⁵ Mî kîma tî hîriinan siyuin siir tîri mî kîma wî kîmiir Adi Komiiyî nînomor kouanî wî siir yînisîm nwowi. Mî siya bîeyîn wî siir tîrki, iikam biyie biyeyîm mî iikam wadîe wadîe ïkim simiir koua nîuyaim. Mî siya nao pa mî tîrkîi, iikam biyie biyeyîm mî iikam mîiyik mîiyik ïkim simiiramîm. Mî hîriinanîm kîma iikam whîekakîm simiirîm daîng-wokwonanaei. ⁴⁶ Mî kîma iikam kîmiiram naîng-wowîyim simiiramar timî naîngwo. Mî kîma wî pikî hîniînhî dimînhî siir haiî? Nîngaka. Adi Komii siya kîmi-irînhî wî dimînhî whîr hauu rani, yîo tî hîriinanîm dimînhî komii rani. Mî kam biyeyîm omomî omomî umîr hai-iyîm yîm iriipi hîriinanar mî tîrikîm kamîm simiiram naîngwowyîm. Tî hîriinanîm dimînhî yîo dimînhî komii rani. ⁴⁷ Mî kîma kîmiir nomîiyauwîm simiiramar hîniina boini, akamîe mî kîma wî dimu dimînhî haiî? Adi Komii siya wî dimînhî whîr swokî hauu rani. Nîngaka. Yîo tî hîriinanîm yîo dimînhî komii rani. Iikamîm naîngwo tîbmîi

karamaeyim sima hiriyar mi tirikim, yio dimin komii rani. ⁴⁸ Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu owipisuwiya sair hiriinan. Iriig.

Iikam Paeprikabim simiir whindirraerar haiginiuwi siyu ikin

6 Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig imiir hainanim mi kima mi miyik miyikim Adi Komii siirim, iikamim simiir whwonkam ida nisi-imauim sima nwoki kigim. Niingaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka.

² Mi hiriinanki niuwi kira iikam paeprikabim umir digworaekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bii simiir kipi nikropki kimiir bii namkwokinamin, ti kamim niksaeiyim simiir hiriinan mi iya sima diminim paeprikab iikamim simiir hauuwiyim iki siyuum sim si-ma hiriinan minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir. Kara kimiirin yaimwovar boinki simiir diminim, yim sima bidi haigiyim mi Mhoiya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir swoki hauu rani. ³ Mi kira iikam paeprikabim simiir whinkinsiis haiginiuwi mi kima digworaekwowim wi iikam nhirim simiir whwonkam ida kipi hauu o iikam nhirim simiir kipi boin-mauu. ⁴ Kira hindara haigiprakai hauu mi mhoiya kiriir Adi Komiiyin siya kigi kira siyu miyik tirin mi siya wi dimin miyik miyik imiirar mi hauugi miya kira miriyya sairsiyin. Iriig.

Nhwo kwisboini siyugin (Lk 11:2-4)

⁵ Mi iya kima nhwo kwisboiniyim, kira iki kamim niksaeiyim simiir hiriinan kipi tir, yim simiir kwoinim minaram naingwowikim nhwo iki omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeyim mi iki siyu komiiyim sim siyuumig siyuumigim sim kwisboinamim iki iikam simiir whwonkam ida mi sima simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwovar boinkii. Yim simiir diminim bidiyar haiyim biyar. Mi Mhoiya Adi Komii siya simiirin wi dimin whir hauu rani. ⁶ Mi kima nhwo kwisboinam mini kimiir Adi Komii iirim, kira kiriir yapa maeyau krakra damwowu, pi inkamki kig karamae kimiir ywo mi mhoiya kimiir Adi Komiiyin inkamki kigmimin karamae nwowin mi ta maeyau krakra airin wi siya siyar kigi. Mi siya kiriirin wi siyu miyik iirar nisiimauwi.

⁷ Mi iya kira nhwo kwisboiniyim mi yai nhirim kiriir kwoinaigar kipi naingwo kiyaiyokiyokiyam, iikam biyeyim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. Niingaka. Sima hiniina naingwokim tiki yai prie prieyim sima kwisboiniyim mi simiir uruwai siyaowaiyim simiirin pa wakaei. ⁸ Kima simiir siyu iir kipi nap. Whisarii rani mi iya kima siiram niki sriiboin karamaeyar niki owiyim mi kimiir Adi Komiiyin siya bidiyar yonkwokikaiwinin, diminin kima haingugin siirin. ⁹ Iya kima nhwo kwisboiniyim kima hiniina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin: krma kiriiram kwis boini kiriir inigin siirin dimin whirki bi kibukin.

¹⁰ Iya kira digworaekwo whiekakim simiir kigirkakan aeya witsisau, mi krma nu tirin, warin ninomor kouanin Adi Komii siir paekwosimim sima mi wakaeyokna diriraerariyim simiir hiriinan mi wakaeyokna diriraeraram tiri. ¹¹ Kira panaowin krimiirin naeyim pi taka iya sair naeyiriya whaugi. ¹² Kira krimiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi, iikamim krimiir tirbuim krma haiyoprimdiyumiigiyim simiir hiriinan. ¹³ Mi kira dimin biyeyim krimiirim kipi kigninkinki krimiir kinankiuwam mi kira krimiirin yiu biyemi biyan inkam komiiyin siirsi ti haiyapyok haiginiu!

¹⁴ Wakae mi kima iikamim dimin biyie kimiir tirbumbu haiginiuwim, simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumiigi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi hiriyar mi tiri. ¹⁵ Mi kima iikam nhirim dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi hiriyar mi tiri. Iriig.

Nae haiyani siyu iki.

¹⁶ Mi iya kima nae min haiyaeiyim mi Adi Komii siirim kwisboiniyim, kimiir whwonkamim iki kamim niksaeiyim sim ninkikiyim, hiriinan kipi ninkikii. Simiir whwonkamim minam ninkikii iki iikam nhirim sima nwoki boinim, yim nae haiyaeikim mi simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwovar boinkii, yim sima simiir digworaekwowim bidi haiyim. ¹⁷ Mi iya kira nae min haiyaei mi kiriir whwonkamim sibgu whausok tatao mi kana ha timi sibgu hopsin. ¹⁸ Mi sima kiriirin wa ninokninkin tani kira mhiigi naowi. Niingaka. Kiriir Adi Komiiyin inkamki kig karamae nwowiyin, kiriirin wi sasar ninokninkini. Ti digworaekwowim kira nimprio diriraerarim. Mi mhoiya siya wi siyu miyik iirar tiri kiriirin wa hauu kiyiuiwi. Iriig.

Siyu digworaekwo miyik hangiriyu haigini ikin Adi Komii siir hir (Lk 12:33-34)

¹⁹ Digworaekwo miyik miyikim kiramair kipi hangiriyu haigina ti nu iirin. Yio tiki nuin kikom tapin aii minim wi sima tirbumbugiyami. Mi kamim hii tauaeiyim pi omaka aiarar niinikirimtio ninopkainami ti digworaekwowim simiir haiyam. ²⁰ Mi kima nu tirin mi miyik miyikim ninomor kou hirin wi Adi Komii siyar hauuwi yio kikom tapin aii minki bi tirbuwikim mi hiyan kamim wi niinikirimtio ninopkainam tani digworaekwo tauaeaiyam. Niingaka. ²¹ Mi maeyauwa kiriir dimin miyik miyikim sima nwowin mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi ti om iirar mini owouwi. Mi kira nuan diminim simiiram kipi naingwokwonanae. Kira Adi Komii siir dimin imiiraram daingwo iski. Iriig.

Kwoin niuyani paeka

(Lk 11:34-36)

²² Nhwowin yio piu saiar niuya haiginuwikin. Mi kiriir nhwowin wadieyar niki owi mi kiriir nhwowin digworaekwo whiekakim simiirin ina kigomok irkakim nhwowin yio piu irkaka saiarar niuya irkakikin, kwoinin yio nhwonakin mi kira sibgu aingwowi mi kira wadieyar nwowi. ²³ Mi kiriir nhwowin siya biyie nwowi mi ni wi hindara natisir whaowae iuwi. Mi kiriir kwoinin dimin biyeyam naingwowi mi siya wi niibwomambwo komiiyar namwowi mi ti diminin kiriir waraur nwowim yim miyiki miyiki mi iuwi. Iriig.

Kwoin whisairni siyugin

(Lk 16:13; 12:22-31)

²⁴ Mi inkamin biyan inkam nwiswo sowiir mii miyik kwiso sowiirar sibgu mirii swowi mi siya wi kwira saiar sibgu mirii mi kwira wi digumii haingiki mi ta ii airarin siya umir mii airamar naingwo tibmii iski mi siya Adi Komii siir mii miyiki sairin wi panina sibgu mirii, ha? Niingaka. Iriig.

²⁵ Mi kara kimiir asi boinki mi kima kimiir kwoinbudin siirsi kipi naingwoyimiyo boin mi ha kipi boin, krma wi dimu dimin naei? Mi wi dimu dimin kwiyaei? Mi kima kimiir piu airsi kipi naingwoyimiyo boin, krma wi dimu dimin mi haigiprakai. Mi tari kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin, ini nae siir haiburin mi kiriir piu ini yuis saiar haibura. Adi Komii siya tirikin kiriir piu kwoinbudin mi kira siirar wakaeyokna iski mi ti diminin kira whaowaeyim wi siyar hauwi. ²⁶ Kima ipiyan imiir kigninokninkinki, yim sima nae min bi ninkikin aeikim mi naeyim omakanau bi mi mirii haigikim. Niingaka. Mi kimiir Adi komiiyin ninomor kou hir nwowin, simiirin nae siyar hauu aeyiski. Mi wim kima ini ipiyan simiir haiburim mi siya kimiirin wa sibgu kigriraowi. ²⁷ Mi kimiir nwirki ha naingwowi, siya biewi nhirim wi omwaiyar swoki hainis waiyayokiyokii, aniya? Niingaki niingakiinga. ²⁸ Mi kima yuis digworaekwowam dimusi naingwokwonanaei? Kima kipim numir nwoiyim simiir kig, yim sima panin panina nimbiam. Yim sima miinan mirii rani. Niingaka. Mi yim sima yuis min bi nonkwokwodikim. Niingaka. ²⁹ Mi kara kimiirin yaimwovar boinki, biya inkam komii Solomon siya puaiyim siir puaipai puaipaiyim, ta kipa saiar hiriinan puai miyik bi nwoka. Niingaka. ³⁰ Ta kowa saeya mi kip aka Adi Komii siyar sibgu tirki mipi miyika nimbiam. Tapa ko kip sowa wadieyar nwowi mi waka sowa waigi mi wi paeya sima nitkaigii. Mi wim kima ini ko kip sowiir haiburo. Mi Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi. Mi kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siirimin kirie nwo karamae dimusi nwowi, ha?

³¹ Mi hiriinanki niuwi kima hiniina kipi naingwoyimiyo boin, krma wi dimu dimin naei mi wi dimu mi haigiprakai sasaei puua kima hiriinan kipi naingwo. Niingaka. ³² Yio tiki hiriinan digworaekwowim simiiramin iki iikamim naingwo tibmii karamae nwoiyim,

sim ninaingwoyimiyo boinikim. Mi kima simiir hiriinan kipi naingwoyimiyo. Mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin, siya ina ninokninkinin ti digworaekwowim kima hainguguwim simiirin. ³³ Kimiir biyan kwoinin ta iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigrakana mi siir siyu miyik ieya miinan siiram ti mirii. Mi mhoiya siya ti digworaekwo nhirim wi kimiirarar swoki inkin hauu mimirki. ³⁴ Mi hiriinanki niuwi kima digworaekwowim waka nimbiamanin simiirsi kipi naingwoyimiyo. Mi igwir igwirin dimin hikak hikakim ha nimbiamikim. Mi tapan dimin hikak hikakim nimbiamiyim simiirarar hai, wakanim simiir wara kipi ninkin hai. Ta iya saiar digworaekwowim yim simiiraramar timi naingwo. Iriig.

Inkam nwirni kipi hid

(Lk 6:37-38,41-42)

7 Kima inkam nwirni kipi hid wim wi Adi Komii siya mi hidisi. ² Mi ta hiriinan yaya kima boin huriyuwa iikam nhirimi mi Adi Komii krmiir Wanin siya kimiirin wi hiriinanar mi boin huriyuwi. Mi kima iikam imiirin hiriga mi hauwi mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan iirar swoki iyopkiyuwi. ³ Mi kira paeka sima kiriir nomiiyauwin siir nhwo iir nwokaiya saiar dimusi kigi mi kira wara paemir komiia kiriir nhwo iirar nwoa saiar bi naingwovarkainakin, aniya? ⁴ Mi kira kiriir nomiiyauwin siirin hiniin dimusi mi priiboini, nomiiyau, kara wara paeka kiriir nhwo iir nwoa saiar haiyam tiri mi wara paemir komiia kiriir nhwo iir kikirinua ya dimuga, ha? ⁵ Kira niksisaeyaki waiwigin! Kira biyin wara paemir komiia kiriir nhwo iir nripua saiar tiki inikiibwaeki. Mi mhoiya kira wa nwoki kigomok inikrae haiyim kiriir nomiiyauwin siir nhwo hir nwokaiya paeka sima sairin.

⁶ Kima dimin miyik miyikim Adi Komii siirimin dimin whirki kimbu karamaeyim inkam biyeyim wrananim simiir kipi hauugi. Dimusi rani, mhoiya kimiirin wi simar swoki kwaeninoyokna pii. Kimiir dimin miyik miyikim iikamim hunanim simiir kipi hauu. Dimusi rani, sima ti dimin imiirin bi naingwokim mi ti diminin wi igani sima ninkin okwonami. Iriig.

Inkamim nhwo kwisboinanaeyim simiir siyu ikin

(Lk 11:9-13)

⁷ Mi kima Adi Komii krmiir Wanin siiram kwisboini diminam mi siya wa hauwi kimiirin. Mi kima diminam hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano iir kaigakani mi Adi Komii siya wa haiwaokii. ⁸ Mi kara kimiirin yaimwovar boini, inkamin Adi Komii siiram kwisboiniyin sima pi dimina mi haii. Mi inkamin iki diminam mi hansiriyin yio siya siirin wa hauuam mi inkamin ano kaigakanii mi Adi Komii siya siiram wa haiwaokii. ⁹ Mi kimiir inkam nwirin siir yinisimin siya sir ad iiram nipaam boini mi adin siirin wi siya hauugi, aniya? Niingaka. ¹⁰ Mi yinisimin ad iiram anasuum boini siir hauuam mi adin siirin wi mipug biyie sir hauugi, aniya? Niingaka. Siya wi hiriinan tir tani. ¹¹ Mi kima ti iikam bibiyeyim, hii min tauaeyim sima simiir

yinisisimim simiirin dimin miyik miyik imiirar mi hauuwikim. Kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siya ini nuan ad imiir haiburin, siya dimin biyekak rani, yio siya wi hiriinan digworaekwo miyik miyik imiirar mi sibgu hauuwi iikamim siiram srii.

¹² Kara kimiirin yaimwower boini, ti yaiyim simiir yaimwokiyaimeyowa biya Moses mi profet kamim sima winkyim yokwoni sima. Siyu miyik diriraerar iikam nhirim simiirin kira naingwowyim sima diriraeraram kiriir saiir hiriinan. Iriig.

Ano kopsim mi ano komii

(Lk 13:24)

¹³ Kima ano sapisapin siirgi siirar dapninopkainam. Dimusi rani, anowin maeyauwa paekaka saiir hiriir namiyin, yio prasae rani, bwaeya komiigin. Mi siyuin siir namiyin bimbuiwi rani mi iikam whiekakim wi siirar nami. ¹⁴ Mi anowin kwoinbudin omwai waiya yokiyokiyin siir hiriir namiyin yio kabigikabi rani. Mi iikamim ti siyuin siiram namiyim miinan miriinanamikim. Mi siirin nwinwira iriraki hansiryiskaii. Iriig.

Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao

(Lk 6:43-44)

¹⁵ Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao yim sima kimaka wi yai iyop nin onii. Mi wim kima wa naingwowi sima inkam miyikim yaimwower boinikim. Niingaka. Mi simiir kwoinim yim miyiki miyiki mi tuwi, ini wranan yowin, kimiir niksisaeyam mi sima kimiir naingwo tibmii aiir warar mi tirbuwi. ¹⁶ Kima bidiya yinokninkinim simiir siyuin sima tiriyin. Mi ti pae sinin siya wi tab bud rani mi niowin iriipi hiriinan siya wi am mi bud rani. Niingaka. ¹⁷ Mi hirii hiriinankina pae miyik miyikim yimbi paenid miyik miyik imiirar mi budi mi pae bibiyeyim yimbi paenid biye biye imiirar mi budi. ¹⁸ Pae miyikin siya paenid biye bi swoki budigin. Niingaka. ¹⁹ Mi paeyim nae miyik bud karamae nwowyim yim wi paeya sima niyitkaigaigii. ²⁰ Mi kima wa ninokninkini profet niksisaeyim simiir siyuin sima tiriyin.

Kara kiriir bi ninokninkin

(Lk 13:25-27)

²¹ Mi kima hiniina daingwo iikam whiekakim sima kariirin hiniina dapikiuwi, kariir Biyan Inkam Komii, sima Adi Komii siir yinisim tani. Niingaka. Sima wi nhirkimaka nami iya digworaekwo whiekakim simiir kigirakana ninomor koua hiriirin. Mi inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iirar sibgu api mi siya wi siir kigiraowi. ²² Mi taka ii komiia Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidi, wi kariirar dapboin wini, Biyan Inkam Komii, Biyan Inkam Komii, nim krma kiriir inig iir miriigim! Adi Komii siir yaiya iikam simiir. Mi iki uridyu biye biyeyim simiirin krma kiriir inig iirar haiswonimniskiigim! Mi krma dimin kirie komii komiiyiir kiriir inig iirin kasakasa bi tirkim! ²³ Mi taka ii aiirin kara simiirin wi hiniina boinmau

wakaei, kara kimiir bi swoki inokninkin miminkin. Niingaka. Kima siyu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Iriig.

Omaka isair miriini siyugin

(Lk 6:47-49)

²⁴ Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki hiriinan inkamin kwoin miyikakim, yio ini inkamin omaka siya idwo miriirin ini siir hiriinan yowin. ²⁵ Mi ta iya opud nao owie komiiyin ha nitin ta omaka aiir namitiunii mi saeya bi nakainamka. Niingaka. Dimusi rani, ta omaka ini siya kirie kiriyim nu aowa nwokaiyim simakar yauni owiuwim.

²⁶ Mi inkamin ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae nwowyim, yio ini ti inkamin omaka aowi maeyau miriirin ini siir hiriinan yowin. ²⁷ Mi iya opud nao komiigi nitiyim mi owie komiiyin ha mi itin mi digworaekwo hiriinanim ta omaka aiir namitiuniyim mi saeya ina yakainama. Ihi, saeya ina yakai imik iuguskiya.

Jisis siir kirie komii aeya

²⁸ Jisis siya ti diminin siirin ha boin digiyin mi iikam whie komiia ini hindara yanaakiyim ti yai hiriinanim siya boinmimauuwim simiirsiyin. ²⁹ Dimusi rani, siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan bi boinmimauugin. Niingaka. Siya simiirin inkamin inigakin siir hiriinan boinmimauugin. Iriig.

Jisis siya inkamin paowai minkim pisikomkopouwin siir haiswoniskiigin

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

8 Mi Jisis siya mhu hiranki niunaiiniyim mi iikam whie komiia ini siir mhoiyar sidkaenamim. ² Mi inkam nwirin paowai minki pisikomkopouwin ha nitin siiram mi siya ogmwo ini siir whwonkam idair ini akaihiuniyim. Mi siya ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariirsi naingwobumbuwi mi kira kariirin pa haiswoniskiigi. ³ Jisis siir ina siir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi, kira wadiyar dwoki! Mi paowai minim siir pisikomkopouwin ha digiyim mi biri kimiminkikin siya ini wadiyar ywokiyin. ⁴ Mi Jisis siya siir boinki, kira sibgu wakae! Kira wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. Niingaki, niingaka. Mi kira kiriir piua pris inkamim simiir tini isiimauuu. Mi kira wi naemin dinkin imiiaeki, biya Moses siya boina saiir hiriinan. Mi iikamim sima wa nwoki inokninkinim kiriir ma Adi Komii siya bidi digiya. Iriig.

Jisis siya sauan kamim simiir biyan inkamin siir miyan inkam iir haiswoniskikin

(Lk 7:1-10)

⁵ Mi mhoiia Jisis siya om Kapaneam hiriir napninopkainamin mi om komii Rom hiran kamim yaii niniyim simiir biyan inkamin ha nitin mi siya siirin hiniina yasriini, ⁶ Biyan Inkam Komii, kariir miyan inkamin siya makakin, ini omaka hirar whwonkaiyin. Mi siir iga in minim bidi yaowiguskiiyim mi siir piua kimpipisu

prasae kin tani. ⁷ Mi Jisis siya siirin hiniina boinki, siirin pi kara nini haiswo niskiyyiwi mi siya pi wadiyar nwokii. ⁸ Mi kamim yaii niniyim simiir biyan inkam ieya boin, Biyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mi kira kariir omaka pa nit rani. Kira hinda yayarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadiyar nwoki okiyim. ⁹ Mi an kara iriipi hiriinan ini iki kam nhirim inigakim kariir kigriraowiyim, ini simiir aowa mi owin. Mi karaki karar kigriraowiyim, kamim yaii niniyim simakisimaigim. Mi kara nwirni boinkii, kira dam! Mi siya pa mi ami. Mi kara nwirni, hiniina mi boinkii, kira wit! Mi siya pa mi iti. Mi iki kariir miyan inkam iir boinkiyim, kira ta mii aiir ti mirii mi siya pa diriraerarii. Kara bidi yinokninkinin kira pi yayara boinki, kariir miyan inkamin pi wadiyar nwoki.

¹⁰ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindarar yanaakiyin. Mi siya kimidina iikamim siir mhoiyyar namim simiir boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii, kara iikamim Isrel mi iikam nhirim simiir hirin inkam nwirin ti inkamin siir naingwo tibmiya sair hiriinan naingwo tibmii inkam nwir bi kigin. Niingaki, niingaka. ¹¹ Kara kimiirin yamwower boinkii, iikam ombud komiyyin beki nitiyin mi beki nikiiyami ikin, wi hiranki niti mi sima wi krimiir brougaeyim Ebrahim Aisak mi Jekop, wi simakar nini idwo aeyiwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sair. ¹² Mi yinie whiekakim nu Isrel hir niyioninkinim simiirin wi Adi Komii siya nhinikropkii, maeyau imiriima sairim. Mi ta maeyauwa sima kau prasae kin tani. Mi wi simiir big imiirar naegiyimkiyakaeyami. ¹³ Siya ha boin digiyin mi Jisis siya yaii nini kamim simiir biyan inkamin siir boinki, kira omaka dam! Kara ha naingwowi, ti digworaekwowim, wi ta kariir naingwo tibmiya wadie saeyar swoki imbiyami. Mi ta yayi sair mhoiyya biri kimiminkikin, ta ti aiirarin, siir mii mirii inkamin ini wadiyar ywokiyin. Iriig.

Jisis siya Pita siir niu aiir haiswoniskikin

(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

¹⁴ Mi mhoiyya Jisis siya ha namin Pita siir omaka hiriir mi siyar kig, Pita siir niua hii hirar whwonkaii. Ya ma piu huuwa kinya saeya niiga. ¹⁵ Mi siya sair ina aiirarar nini onkwokiyin mi ta ma piu huuwa kinya sair nwowa ina digiya. Mi saeya ha ninsiin idwowa, ini siir nae imiirar swoki kwinsiin diriraerara. Iriig.

¹⁶ Mi mhoiyya naiowaka sima, simiir iikamim uridyiu biyeeki nitkiyim, ina yitim Jisis siiram. Mi siya iikamim uridyugi nitkiyim simiirin hinda yayarar boinkiyin mi ti iikamim ini wadiyar ywokiyim. Mi siya iikamim maki niyim simiirin warar yinkin haiswonimniskiigi. ¹⁷ Mi siya ha boin digiyin mi yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya profet Aisaiani, sair swoki boinourwokaigikin. Siya hiniina boinkin, siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim krimiir ma biye biyeyim mi krime miiyik asi nwowi. Iriig.

Siyuin Jisis siir mhoiyya nami ikin

(Lk 9:57-62)

¹⁸ Jisis siya iikam whie komiyya simiir kigin, siir nakaeyokainiyim mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, nimbi hinda whigbid mirmiya ninidnaidami. ¹⁹ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin ha nitin mi kimidina siya yaboini siirin, hae! Ti nowomwarkaivyuan inkamin kara iki omom omomim kira namim tiriiyim kara kinaka warar kainanaowamar tiri. ²⁰ Mi Jisis siya siir boinki, ini wakaeyin, niimauan wra biyeyim, yim nu tirin nokakargim. Mi ipiyinim iriipi hiriinan, omakakak. Mi Yaowae Adin nimomor kouanki nitin, yio piu kiksiisan maeyau karamaeyairgin. Niingaki, niingaka. ²¹ Mi siir kigna mirii inkam nwirin siya boin, Biyan Inkam Komii, kara biyyin kariir ad iir nini haingikaigiki. Mi kara pi kariir mhoiyya niti. ²² Jisis siya ina yowarkii boinin. Niingaka. Kira kanaka tariinanar kwit! Wari inkam wirin, yio inkamim naingwo tibmii karamaeyim inkam wirnanim yim sima, simar ti swoki haingikai. Iriig.

Opud komiyya Jisis siya boinkiya ina digiya

(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

²³ Jisis siya ha boin digiyin mi siya i aiir nani kwiriyyin mi siir kigna miriyyim kamim, yim ini warar mani kwiriyyim. ²⁴ Mi sima ina yinidnaidamim yarmiiya mi opud whoimwini rani, whii hir hugnatmairiba. Mi hiniina pariiparii i aiir niswitatkaeyim. Mi siya ini inau hirar whwonkai taowin. ²⁵ Mi kamim siir kigna miriyyim, ha namim, ina yami inidguwim siir. Mi sima boin, Biyan Inkam Komii, kira krimiirsi daingwoyimyok mi krimiir whindiriraerarki, krime pa nokwomwainainami. ²⁶ Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki, kima dimusi nidi, ha? Wari kimiiir naingwo tibmiya saeya komiigi mi iwi! Mi siya ha boindigiyin ina yinsiin idwokaigiyin mi kimidina io opud hinin sowiir ywoki. Mi biri kimiminkika opuda ina yinkisanakiya mi opa ini mokmokuwaiya ywomaimiigiya. ²⁷ Mi siya hiriinan tirkiyin sima ini hindara yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin amboinkiyim, siya ti inkamin dimu naekisae. Opud hinino ini siir yayi mi wakaeyoknakiyo, ha? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigigo inkam nwiso uridyugi nitkiyo

(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

²⁸ Mi Jisis siya whigbid mirmii kwira sair hiriir ha nimbiyamim, Gadarani nu siir mi inkam nwiso uridyiu biyeeki nitkiyo ina yitwo siiram. Mi ti inkam nwiso sowa maeyauwa inkam haingikaiiya sair hiranki nitko. Mi inkam nwiso, sowa uridyiu biyenan bidi ywokiyo. Mi iikamim ti siyu iir paninsi yapsi, sowa tiowisi sima hiriinansi nididgim. ²⁹ Mi sowa ina kauwok boinamnanakiyo, ti Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, kira krimiirin dimu dimin tiram nitkin, ha? Mi iya digana ina niki owa kira maeyau biyeya sair nikropkiyana krimiir tirbumbuamin. ³⁰ Mi ti hu isid komii whirin arurig hirar nokwo aekin. ³¹ Mi ti uridyiu isid komiyyin

ha nhinkii kaugiyim mi ina boinkiyim Jisis siirin mi kira krimiir nhinikriropkii mi kira krimiirin wari hu isid komiiyin siirim dikropki. ³² Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kima damki! Mi ti uridyiu biyeyim sowiir ha haiburgiko mi sima ina yamkiyim ti hu isid komii i-irram. Mi ti hu isid komiiyin ha niwitamim, ini siiyeno whirin siirrarar iwit iugugusamim. Mi sima ini mhiuno whii kwira saiiir kwiyae haingrimkrikiu aokaonamim.

³³ Mi kamim hu imiir waikaowiyim, sima ina yi-damkiyim. Mi sima om komiia hiriir ha niwit nimbim-biiyamim mi ina ini boinmimauuiuwim dimin sima kig-naniyim simiirin. Sima diminin inkam nwisu, uridyiu biyekii nitkiiyo, sowiir nimbiiyamim, siir warar ini boin-mimauuwu. ³⁴ Mi saiiir mhoiia iikam whiekakim ti om komiiyin siir hiranim ina yitim Jisis siir kigam mi sima ina yididim. Mi ina nhinikriropkiyim siirin, nu maeyau kwira namim. Iriig.

Inkamim iga in ninsimsiriuwim Jisis siya haiswoniskiigin
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

9 Mi Jisis siya igopsim ira saiiir nani kwiriiyin mi ina swoki iyikidamin whiigbid mirmiiya hiriir. Mi siya ini siir omki om iirar swoki amin. ² Mi sima simiir inkam nwirin kiuminki naoninsimsiriuwim ina hainaniyin, Jisis siiram. Mi siya ini hii aiirar whinaniyin. Mi siya simiirin hiriinan kigiin, sima siiram naingwo tibmii, siya siir haiswoniskiियim mi siya ti inkamin kiuminkin naoninsimsiriuwim siir boinki. Nomiiau, kiriir kwoinin kirie ti oki. Kiriir dimin biyeyim kara bidi haiy-oprimdiyumiigiyim. ³ Mi mhoiia kamim siyiu komii ninokninkiniyim sima simar yimboin amboin. Mi tari ti inkamin siya nigbumbuwi. Mi siir igsop aiir nok-wokairinam mini. ⁴ Mi Jisis siya simiir kwoin iir bidi yinokninkiniyim mi siya ina boinkiyin, kima wari kwoin biye hiniinin kimiir kwoinau dimusi nwokaii, ha? ⁵ Paki hiniin yai aki kariir kirie komiia saiiir niisiimauua? Kara ha boini, kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim, aniya? Mi kara ha boini kira ha dinsiin apririr-ki, saeya, aniya? ⁶ Ta saeyar niisiimauuga mi ankara ha naingwowi kima dinokninkin. Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya ti nu iirin inig kirie kakargin mi siya wi digar mi owi dimin biye biyeyim simiir mi haiyoprimdiyumiiyim. Mi siya ti inkamin iga in ninsimsiriuwim siir asi boinkikin. Kira dinsiingi mipi kiriir hii aiirar dinsiin hainam mipa damigusam kiriir omaka hiriir. ⁷ Mi siya ha ninsiingiyin mi ini siir omakar yamigusamin. ⁸ Mi iikamim sima ti dimin hiriinanin siir kigiin sima ini nididkakar yokiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya hauugin ta hiriinan kirieya Jisis siirin ti inkamin siir haiswoniskiiyin. Iriig.

Jisis siya Matyu siiram nikiunakin siir mhoiia namim
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiiir haiburgikin mi ha napnamim mi siya youapkiagam kariirin kara omom omomi umir nidwokai haiya omaka saiiir nidwokaii ti inkamin Matyu karargin. Mi Jisis siya kariir boinki, kira

kariir mhoiirar wit. Mi kara ha ninsiingiyin mi kariir digworaekwowim ini hirar iyopnisugiyim. Mi kara ini Jisis siir mhoiirar yamin.

¹⁰ Mi saiiir mhoiia Jisis siya omaka hir nidwokai aeyin mi kam nhirim omom omomi umir haiiyim mi kam bibiyeyim dimin biye biye tirkiyami ikim sima ha nitim, Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim ini si-makar ini idwo aenyim. ¹¹ Mi Farisi kamim sima ti hiriinan siyiu iir kigim mi sima kimadiniya Jisis siir kig-namiriyim kamim simiir boin, wari inkamin kimiir nowomwarkaiyuwiyin, siya wari kamim omom omomi umir haiiyim mi inkam biye ikim simaka dimusi nidwokai aei, ha? ¹² Mi Jisis siya hiriinan wakaeyin mi siya ina yowarkii boinin, iikamim iki mamim karamaeyim yim sima inkamin paowai min widiyin siirim bi namikim. Niingaka. Siiramim iikamim maminki niiyim sima simar namikim. ¹³ Kima ha dam yayim kara boinim simiir tikini aingwonaki Yokwo Komii saiiir nowowim, ta yayia Adi Komii siya hiniina boinkin, kara wraisu min ninkin imiiaeyim pi borisopi. Niingaka. Kara ha naingwowi, kima iki iikamim ha naingwowim krima iikam miyik miyikim simiiram bi nitkin, simiir nikiunam. Niingaka. Kara iki iikamim ha naingwowim krima iikam biye biyekim simiir nikiunam nitkin. Iriig.

Siyiu win mi siyiu biye sowa iripa kipi prid
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

¹⁴ Mi taka iya Jon siir kigna miriiyim kamim sima ha nitim mi Jisis siir ya sriini mi Farisi kam ikim mi krima, nim krima nae mina mi haiyaei mipi mhiirima mi owi nhwo kwisboinam mi wara kiriir kigna miriiyim kamim yim sima hiriinan tir karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika? ¹⁵ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin mi inkamin wig win nonkwonaei mi siya siir nomiiyau iikak nwonni mi ta iya maigimaigani iga, iye? Niingaka. Mi mhoiia ti inkamin wig nokwonain, inkam nhirkim ini ikiunakii, siir nomiiyauim, simiir hirankar mi taka iya kima wi hikak saiiir dwo mi nae minim saiiir haiyakii.

¹⁶ Inkam nwirki yuis win mirmiiya yuis kaba saiiir no iir bi swoki itkin pankin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis kaba saiiir no iir mi ta yuis kaba wi saeya swoki mimbimbiraraokii. Mi nowin wi komiiyar nasae owiguskii. ¹⁷ Inkam nwirki wain wini opa meme kab isa saiiir bi naokaigin. Mi siya hiriinan tiri ta op wain wina saeya niwit iyopiinaini mi ta meme is kaba wa nimbiriyamkii. Mi wainin wi nu arar naokiinonkwokwonam swokii. Mi meme isa ya wi warar ninkin iguskii. Mi yim sima wain wini opa pi meme is win aiirar naokaii. Mi sowa pi wadieyar naokaii. Mi sowa pi wadieyar ninan oswowi. Iriig.

Biiyan inkam nwirin siir yinisim yinugiyina mi wiga siir yuis aiir nonkwokiyaka sowiirin Jisis siya haiswoniski-igiko

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Mi Jisis siya yai hɔrar niki boinmimauuwɔn simiir mi Juda simiir biiyan inkam nwirin ha nitɔn mi siya ogmwo ini Jisis siir whwonkam idair ini hɔboɔniyin. Mi siya siirin hiniina boin, kariir yinisim yinugiyina saeya tariinana kwaonamka. Kira wit mi kiriir ina sailir wini onkwoni mi pi omwaiyar swoki waiyam. ¹⁹ Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiyar yamin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini saikar yinkin amim.

²⁰ Mi wig ira hir nwoka ya nhieki mi apidwodwom-aimiiga biewiyim iuur whis. Mi ta wiga saeya kimi-diniya Jisis siir yuis mwis aiir yaka apiyokna onkwoki.

²¹ Mi sailir kwoinararin saeya hiniina naingwoka mi kara pi siir yuis aiirar nonkwokii mi ta nhieya pa ninkipraenakii. ²² Mi Jisis siya ha haiyiug okwokaokiyin mi ina boinkiyin yinisim yinugiyin kiriir kwoinin hiisima ti oki. Kira kariiram naingwo tibmiiga mi kiriirin wadie saeyar swoki okika. Mi biri kimiminkika ta ii aiirarin ta wiga ini wadieyar ywokiya.

²³ Mi Jisis siya napnamin mi Juda simiir biiyan inkamin siir omaka aiir nibiyamin mi siyar kigam kamim tidiyu kuuwi. Mi iikamim yaiya hiniin ninkiniu rani, hapi anaupaekiniwu ta yinisim aiirim nouwi. ²⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima damki! Ta yinisim yinugiyina bi naonamka. Niingaka. Saeya nhwo whini. Iiya iikamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima yaibu siirin hainingin bu. ²⁵ Mi sima iikam imiirin ha nhinikropkiyim mi Jisis siya ha napnɔnopkainamin, maeyauwa yinisim yinugiyin aeya whwonkaiya sailir mi siya ha nini onkwo iuwɔn sailir ina aiir mi saeya ina yinsiin id-wokiya. ²⁶ Mi ta yaiya hinda tinda ina yinyokwiigiya. Iriig.

Inkam nhwokwisae nwiso mi waeyai ikin, simiirin Jisis siya haiswoniskiigim

²⁷ Mi Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yapnamin. Mi iya siya niki apamin, inkam nhwokwisae nwiso siir mhoiyar napnamo, sowa siiramin, hiniina kauwok boinam, ti Devidni isidin siir yinisimin, Adi Komii siya nikropkiyin kira kririirsi timi aingwobuna.

²⁸ Mi Jisis siya omaka ha napnɔnopkainamin mi ti inkam nhwokwisae nwiso ha nitwo siirim mi siya ina sriwinin sowiirin. Mi tari kowa ha naingwowi kara wi digar nwowi ti hiriinan dimin iirin, aniya? Mi sowa siir yai aka hiniina yowarkii boin. Ihi, Biiyan Inkam Komii. ²⁹ Mi siir ina sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kowa kariirim naingwo tibmiigo mi kowa wi wadie asi nwowi. ³⁰ Mi sowiir nhwonao ini biimiyar kinkiyo. Mi Jisis siya sowiirin hiniina yowarkii boinki, kowa sibgu wakaenam. Ti dimin iirin wi inkam nwirni kipi boinmauu. Wi sima pi ninokninkinisi. ³¹ Mi sowa id-owiya ha namwo mi ti diminin Jisis siya tirkiyin ina haigiriramin hinda tinda.

Inkam waeyai mikrimin Jisis siya haiswoniskiigikin

³² Mi sowiir mhoiyarin inkam waeyaimikrim nwirin uridyugi nitkiyyin siirin kam nhirim sima hainani Jisis siirim. ³³ Mi ti uridyu biyeyin ti inkamin siir nitkiyyin, siirin kimidiniya Jisis siya yiniskiigi. Mi ti inkam waeyaimikrimin yai ina boinaikiyin. Mi iikam ombud komiyyin ha nanaakiyim mi sima ina boinim, biiya ti hiriinan diminin nu Isrel tirin bi swoki imbiyamkin. Niingaki, niingaka. ³⁴ Mi Farisi kamim sima boin, wari kirieya uridyu biye siya ninimniskiiya ya uridyu biyeyim simiir biiyanin siir kirie aeya. Iriig.

Jisis siya Isrelan iikamim simiirsi naingwoiyimokin

³⁵ Mi ti simiir mhoiya Jisis siya om komii komiyyim mi omisisimim, simiirar yapyokii irkak. Mi siya iikam imiirin, simiir omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hɔrar yowomwarkaiyu. Siya simiirin yai win kibiya, iya Adi Komii siya digworaekwowim simiir kigirkakana sailir nowomwarkaiyugin. Mi siya iikamim mapai mapai niyyim mi iga in ninsimsiruwim, simiir warar yinkin inimniskiiyam. ³⁶ Mi siya iikam isid komiyyin siir kigin mi siir kwoinin simiirsiiyin naingwoiyimok pranae bi kinkin. Dimusi rani, simiir kwoinin bidi whriewhriekiyim. Mi sima ini sibsibim inkamki kigrirao karam nwowiyim hinda sima sima sibap whaowaeyamiyim, ini simiir hiriinan yowowim. ³⁷ Mi siya kimidiniya siir kigna miriyyim kamim simiir boinki, ti iikamim sima ini numiran sasaeyim wai nwowim, simiir hiriinankim mi miyan inkam homgak karamkim simiir ningugu haiyim. ³⁸ Mi kima wi numiran adin siiram srii. Mi iikam nhirim wi siyar nwoki ikropkiyim, ti iikamim sima siirim nwoki amim. Iriig.

Aposel kam iuur kwiso simiir inig ima

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

10 Mi Jisis siya siir kigna miriyyim kam iuur nwiso simiiram yikiuna mi sima iripa ha nwowim mi siya simiirin kirieya uridyu bibiyeyim sim ninimniskiiya mi mapai mapai minim sim mi haiswonimniskiiya ina hauugiya simiir. ² Aposel kam iuur kwiso simiir inigim hiniin hiniingim. Biigi biiyanin Saimonkin mi siir inig whirin, Pitakin mi siir nomousimin Andrugin mi Jems Sebedini yinisimin mi siir nomousim ieya, Jon ³ mi Pilip Batolomiyu mi Tomas mi Matyu mi kara, inkamin omom omomi umir haiyyin mi Jamisin Alfiasni yinisim ikin mi Tadias ⁴ mi Saimonin biiya ta yaiya sailir boinmamauugin nu whiran inkam komiyyim krimiir kipi kigrirao. Judas Iskariot, inkamin wir Jisis siir napwouwin, siir sau omomin siir. Iriig.

Jisis siya aposel kam iuur nwiso mii simiir hauugin

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Jisis siya ti kam iuur nwiso simiir nikropkiyim mi siya simiirin hiniina boinki, kima wi iki Juda iikam tani simiir nu maeyau imiir kipi nam. Mi kima wi Sameria simiir om komii komii imiir kipi nam. Niingaka! ⁶ Kima

wi iki Isrel simiir iikamim simiirgi simiiramar dam! Si ma ini sibsibim inkamki kigrirao karam nwowiyim sima sima priiyap whaowaekaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁷ Kima nami mi kima wi hiniina dowomwarkaiyuwam simiirin, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kingiin bidi yinyaniya. ⁸ Kima iki makak makak iikamim simiir dinimniskiiyam mi iikamim naokaowim, simiir warar hidninsiin idwowam mi iikamim paowaigi piskomkopouwim simiir wara haiswonimniskiiyam. Mi uridiyu bibiyeyim simiir warar dinimniskiiyam. Ta kirieya whisarii kara hauwa mi kima iikamim simiirin niinga niinga priidiriraerar haiginiu. Mi kima wi umir kipi swoki hai sairsiyiu. ⁹ Mi kima umirim nibnau kipi haiginam. Niingaka. ¹⁰ Mi iya kima napnami mi naeyim wi nibnau kipi haiginam. Kima yaeya yuis kipi hainam! Niingaka, niingar dam! Kima iikamim simiir whindiraeraram nami, kimiirin nae minim wi simar hauwi.

¹¹ Mi kima om komii mi omisim whir napninopkainami mi kima wi sibgu kigrirao hiran iikam miyik miyik imiirin, kimiirin wi sima kigriraowi mi kima ti hiriinan kamim simakar dwokripkai. Mi ti om iirin wi simiir hirankar niinam. ¹² Mi kima omaka ira nami mi kima omakain iikamim simiirin hiniina boin kimiir mhii kwonim hiinsima dwo. Adi Komii siya wi kimakar nwowi. ¹³ Mi ta omaka sair hiran iikamim sima kimiirin wadie nwowini mi Adi Komii siya wi kimiir whindiriraerari. Sima kimiirin wadie nwo karamae nwowi mi ta yai miyika wa swoki iti kimiiramar mi Adi Komii siya wi simiir whindiriraerar tani. Niingaka. ¹⁴ Mi inkam nwrki kimiir nkiunam karamae nwowi siir omaka. Mi siya kimiir yai miyik aiir wakaeyona karamae nwowi mi kima ta omaka mi om ikin, siirin ha timi haiburgig. Mi nusnim kimiir igaim kima niyim simiir nwowim, yim hirar dikrimkrinkiigig simiir niisimauuwam Adi Komii siya hikakin. ¹⁵ Kara kimiirin yai mwowar boinkii ta iya ti iikamim ti om komii siirim kimiir boinwokiyop natkaigiyana, wi om komii Sodom mi om Gomora sowiir hiriinan hik hauwi rani. Niingaka. Ya ta hiriinana ya wi komiigi komii nwowi. Iriig.

Dimin biyie whiekakim wi mhoiia nimbiyami

(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

¹⁶ Wakae, kara kimiirin wi sibsibnan nikriropkii, iki niimauan wra biyeyim simiir hinda'im. Mi wra biyeyim sima wi kimiir naeyamar mi naingwowi. Mi diminim kima tiram naingwowim kima sibgu hidnam, itin wraisuim kikaikaowiyin siir hiriinan kimiir siyiuim iki iikamim simakan hiinsim hiinsima dwo. ¹⁷ Kima iki iikam biyeyim simiirsi ha timi mintarao. Kimiirin wi sima boinwokiyopnatkaigi simiir kaunsil imaka. Mi sima kimiirin omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim, wi simiir hir nipimpari idgiuni. ¹⁸ Mi wi sima nkiunami kimiirin inkam komiiyim omom omom nhirim sim kigriraowiyim simiiramar. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Kima kariir yaiya iki inkam komii komiiyim mi iikamim Juda iikam tani simiir warar boin-

miimauugim. ¹⁹ Mi iya sima kimiir boinwokiyopnatkaigiyim nkiunami. Mi kima wi hiniina kipi naingwoyimiyo idid boin. Kima yai minim wi panin panina boini? Niingaka. Mi ta ii aiirarin yaiya kima boinam tirim, kimiirin yayim wi Adi Komii siya boinmamauu haiginiugi. ²⁰ Mi ti yayim wi kimar boin tani. Niingaka. Kimiir Adi Komiiyin siir naeyiuin kimiirin wi siyar hiurworwokai boinkii.

²¹ Mi yaowaeyin wi siir nomousim iirar kinmauwu mi siirin wi sima nisomaowi. Mi adin wi iriipi hiriinana mi kinmauwu siir yinisim iirin kam nhirim sima niso-maowim. Mi yinisimim yim wi simiir yopii ad imiirar mi kinmauwu mi kam nhirim sima mi isomsom aokaokiyim. ²² Mi iikam whiekakim wi kwoin biyie kimiiram naingwowi. Dimusi rani, wim kima kariirigim mi inkamin kariir mi aiirar niki mirikripkaii. Mi sair haiburgig karamae nwowi mi dimin taeminim kimiir nibiyami mi mhoiia kimiirin wi Adi Komii siya nanmai-warkainaei. Mi siyakar nwoyokiyokiiyaiymi, iinokii-nokin. ²³ Mi iya iikam biyeyim om whiranim sima hik kimiir hauwi mi wim kima om whira timi idamki. Mi iya iikam biyeyim ti omin siir hiranim, sima hik kimiir hauwii mi kima ha timi idamki om whira. Kara kimiirin yai mwowar boinkii, kima kimiir miyim wi niki digi rani, Isrel simiir om imiirin. Niingaka. Wi hiriirar kigwini. Iya kara Yaowae Adin ninomor kauanki nitin siya nitana sairin.

²⁴ Yinisimin siya inkamin siir niisiimauuwiyin siir bi haiburikin. Mi miyan inkamin siya siir biyan inkamin siir bi taougaeikin. Niingaka. ²⁵ Mi yinisimin siya siir niisiimauuwiyin inkamin siir hiriinanar timi maigimaig. Mi iriipi hiriinan mi mirii inkamin siya siir biyan inkamin siir hiriinanar timi maigimaig. Mi sima kariirin ti hiriinan inig biyie iir dapi Bielsebul mi kara wi kimiir adnan nwowi. Mi wim kima wi kariir yinisimnan nwowi mi sima kimiirin wi ti hiriinan inig biyie iirar mi dapi, Bielsebul. Iriig.

Iikamim Adi Komii siirsi arar didid iski

(Lk 12:2-7)

²⁶ Mi kima ti iikam biyeyim simiirsi kipi nidid. Digworaekwo whiekakim iki aowa aowa nwokiyamim, mhoiia wi idowiyar nwokii. Mi nimprio yayim mhoiia iikam whiekakim wi simar wakaei mi ta yaiya wa haigirirami. ²⁷ Mi yayim niyim niyim kara boinim tariinanin iikamim sima wakae karam nwowi mi mhoiia kima simiirin wi idowiya boinmimauuwu. Mi sima wa wakaei. Mi yayim, winaara kima wakaeyim kima simiirin wi omaka akou hir tamu okwo boinmimauugi hinda tinda. ²⁸ Mi kima iki iikamim piu aiirara niso-maowiyim simiirsi kipi naingwo idid. Dimusi rani, sima kimiir kwoinbudin wi siir wara nonkwobumbuninkin tani. Niingaka. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirsi arar daingwoyimyok. Siya kiriekakin, maeyauwa paeya niutingi karamaeya saeya nwowi, ya nikrani, piu mi kwoinbudin wi saeya nonkwoninwomworninkini. ²⁹ Mi kima iikamim ipiyin yinisim iso umir kwiruwa, sima pi sairarar saini. Mi ipiyin sim ira saeya niki isomaowi.

Adi Komii siya kwoinkakaingin siirin, siya ina ninokninkinin. ³⁰ Mi wara kimiir kanmaiyim yim Adi Komii siya bidi mwan digim. Siya ina ninokninkinin simiirin. Mi dimin sisimim simiirin ini warar mi inokninkinin. ³¹ Mi kima wi hiriinanin simiirsi kipi ni did. Kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinasi kigriraowi. Iriig.

Jisis siir inig iir boinmimauuwi siyu ieya
(Lk 12:8-9)

³² Mi inkamin kariir inigin iki iikam nhirim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi an kara wi hiriyyar mi tiri simiir inigim wi kara mi boinmimauuwi kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam ida. ³³ Mi iikamim kariirin digimii haimriyuwi iki iikam nhirim simiir whwonkam idain. Mi an kara simiirin wi hiriyyar mi tiri, kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam idain. Iriig.

Jisis siya iikam imiir niinikibirim nitkin
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Kimiir kwoinin ha naingwokim kara ti yai digworaekwowim iikam simiirim nu tiranim simiir nauuni minwokmainiyam nitkin iripa sima nongwomamair aeyam, ha? Niingaka. Mi ta kara nit aiirsiyin isidin wi whisa ninkibirnaei. ³⁵ Kara wi to ninwo anwowi siyuin siirim niti. Mi yinisim yinkamiyinin yio wi to siir ad iirar swoki kwowi. Mi yinisim yinugiyina ya wi to saiir yopii aiirar swoki kwowi. Mi yiniwignana ya wi to saiir giwai aiirar swoki kwowi. ³⁶ Mi omaka iruwan iikamim, wi to sima sima swoki inwo anwowi.

³⁷ Mi iikamim simiir biyan kwoinin yopii ad mi yinisim simiiraramar naingwowi mi sima kariiram naingwo karamae nwoi mi sima wi kariir yai aiir wakaeyokna wao rani. Mi sima wi kariir mii kigna miri- iyan nwo rani. Niingaka. ³⁸ Yipiki iikamim kariirim nwokwokim karamae nwowim mi kariir mhoiyya nit karamae nwowim mi sima paeyin hiiniya nironinkinin siir nao karamae nwoi o siir naoka wendi sima kariir mhoiyya nit karamae nwoi mi sima wi kariir mii kigna miriyyan iikam nwo rani. Niingaka. ³⁹ Mi iikamim sima simiir piu aiirsiyar haiyidid naingwoyimiyoknaeyim ti hiriinan iikamim sima wi Adi Komii saika nwo rani. Niingaka, niingaka. Yipiki iikamki inkamki nisomaowi simiirin dimusi rani, sima kariir yai aiir wakaeyok- nakim. Mhoiyya sima wi Adi Komii saika nwoi. Iriig.

Inkamim mii miyik mirii mhoiyya siirin dimin miyikin wi
Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)

⁴⁰ Mi inkamin kiriir sibgu kigriraowi, yio siya kariir warar mi kigriraowi. Mi inkamin kariir kigriraowi mi yio siya Adi Komiiyin kariir nikropkiyin siir warar mi inkim kigriraowi. ⁴¹ Mi inkamin profet inkamin siir whindi- raerari. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin siya profet inkamkin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyik si- irin. Mi ti profet inkam iir warar. Yipiki inkamki, inkam miyikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyim.

Dimusi rani, siya inkam miyikin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyikin siir mi ti inkam miyikin siir warar. ⁴² Kima ta yaiya saiirin daingworinukripkai, yipiki inkamkin kariir kigna miriyyim kamim inig kara- maeyim simiirin dimin sim whira whindiriraerar haiginuwi op mobsimnan. Whisarii rani, sima kariir yai miyik aiir wakaeyoknaeyim. Mhoiyya siirin wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyikin. Iriig.

Jon siya siir mii kigna miriyyim kam nhirim Jisis siiram
yikropki
(Lk 7:18-35)

11 Jisis siya ti miini yayim siir kigna miriyyim kam iur nwiswo simiir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin hinda tinda. Mi mhoiyya siya ta maeyau aiir haiiburgik mi siya iikamim simiir boinmimauuwam omom siir om kingiin nwowim simiir.

² Mi ta ii aiirin Jon siya maeyauwa hiuyokyokaiya mii biyye miriyya saiir hirar niki owin mi siyar wakaewin mii whiekakim Kraus inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya miriyyim. Mi Jon siir mii kigna mirii kam nhirim Jisis siiram hiriinansi nikropkikin. ³ Mi sima ha nanim- biyamim Jisis siir hiriir sima siir sriigi mi kira tari ti inkamin nitam boinin Jon siya, siya, iyie? Krima yaeya inkam nwiram ti okwokim, aniya? ⁴ Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boin, kima Jon siir boiniu digworaekwo whiekakim kima wakaeyim mi kima kigim simiir.

⁵ Nhwokwisae iikam simiir nhwowim ina swoki kaowirirkiyim mi iga biyyeyim ina swoki apririrkiyim. Mi ma biyyeya iga iin naoninsimsiriuwiya ini wadiya swoki okiyim. Mi wiingirwii nwowim ina swoki wakae omokiyim mi iikamim paowaigi piskomkopou aokaowim mi iikam paeprikabim. Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim. ⁶ Mi yipikin inkam nwirkin siya kariiram naingwo tibmii inkamin Adi Komii siya nikrop- kiyin karaingin Yaowae Adin. Mi siya sibgu okworinu kripkaii mi ha sibgu idwowi siya ha maingimairga Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim.

⁷ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin, Jon siir kigna mirii kamim ina yamkiyim. Mi mhoiyya Jisis siya iikamim simiirin hinina boin Jon siirin, biyya kima maeyau nu si- in apa niinga saiir namim mi kima dimu dimin nini kigiukim, ha? Mi kima inkamin yai kripiinaniikigiyin au whirin opudgi hugswoswowiyim siir kigim, iyie? Niin- gaka. ⁸ Mi niingaka niuwi kima dimu dimin komii kigam namkim, ha? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyik niyyin siir kigam namkim, ha? Iyie? Niingaka. Mi iikamim hiriinan yuis miyik miyikim simiir niyyim yim inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowikim. ⁹ Mi niingakiniuwi kima dimu dimin kigam namkim, ha? Kima profet inkam siir kigam namkim, aniya? Ihi, kara kimiir boinmimauuwi siya inkam komiikin inigkakim mi siya ini profet kamim simiir haiiburim.

¹⁰ Ti inkamin siyairgin Yokwo Komii saeya boinin, wakae, kara Adi Komiiyin wi inkam nwirin siir nikropki kariir yaiya saiir boinmimauuwam mi kiriir biyyin wi siya namkwokini. Mi kiriir kwoin iirin wi siyar kisiosop haigikwokini iikamim simiirin. ¹¹ Kara kimiirin yaimwo

aiirar boŋki, Jonin op baptais haiiginianin ini kam whiekakim nu tir nimbiamim ini simiir haiiburim. Biyan ikim mi tariinanan ikim yipikin iikamkim kariiram naingwo tibmiiyim mi iikamim Adi Komii siya kigriraowiyin sima nwowin siya paeprigab inkamin inig karamaeyin siir hiriinan ywowin. Ti hiriinan inkamin siya ini Jon siir haiiburin. ¹² Mi iya Jonin op baptais haiiginianin siya boinmimauuwa ha nityokiyokiya mi tisi tariinananar nadigniya. Maeyauwa Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Mi ta iya iikamim yaii ninii nansaowim mi ini yaii komiayar ywowim mi ina yininswomswow ta hiriinan saiirsi, sima Adi Komii siyar kigriraowim iikamim simaka iripa nwowim. ¹³ Mi profet kam whiekakim Moses siya biya sima winim Yokwo Komii saiir, Jonin wi sipi niti. ¹⁴ Mi kima ta yaiya saiirim daingwo tibmii, wakae, Jonin Ilaija siya sima boinin ti inkamin wi siya swoki iti. ¹⁵ Inkamin wiingakaingin siya wakae ta yai aiirin.

¹⁶ Kara iikamim ta iiii aiir nwowim tariinan ti nu iir wi dimu dimin nikrii, ha? Sima ini yinisim sapisapim maeyauwa nae haiginiya saiir nidwowyim mi ha gwowyim ini simiir hiriinan yowim mi sima yinisim nhirim simiirim pi hinina kauwoki, ¹⁷ krima kidibim kimiirimar huni, kima mwai wao rani, krima tisa nouboponim mi kima wara nou rani. ¹⁸ Jon siya ha nitin mi siya nae mi op wainmin bi naekwiyaekin mi sima boin, uridyu biyeyin ini siir hir nwowin. Mi kima siyaka bi maingimaingakim. ¹⁹ Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanin ha nitin mi kara nae op minin ina ini aekwiyaenyim mi sima ina boinim, kigi inkamin naenanaeyin hiningin mi siya op wain whiekak kwiyae kiriekin. Kamim omom omomi umir haii ikim mi dimin biye tiri ikim siya simiir nomiyaugin, Adi Komii siir miyim siya kririir niisimauuim, krira bidi miriyim mi kima kriraka maingimaingaka nwo rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim mi krimiir warar, ti diminim krima boinmimauuwim simiirsi.

Om nhirim simiir iikamim simiirsi daingwoyimiyok sima bi naingwo tibmiiyim
(Lk 10:13-15)

²⁰ Mi om komii nhirim Jisis siya dimin kirie komii komii nhirim simiir haiswonimniskigim mi simiir mhii kwoinim bi kisina haiigigim. Mi ta ii aiirin Jisis siya io simiir asi nwokin. Dimusi rani, sima siir mhoiya bi namkim mi siir yai aiir bi wakaeyoknakim. ²¹ Mi siya ina kauwaeyimiyok boinin. Hae! Om Korasinan mi om Betsaidan iikamim kimiirsi naingwoyimiyoki. Mi ti dimin kirie komiiyim krira tirim kimiir. Mi krira om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim simiirin hiriinan haiswoniskigiswo sima sinin bidi bidiniyar pi masin, sima ha pimii aingwo tibmii Adi Komii siir niisimauuim sima dimin biyekakim. Mi wim niingaka, hiriinan siyiu bi tirkim. Niingaki, niingakanga. ²² Mi kara kimiirin yaimwower boini, iikamim simiir boinwokiop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim wi hik komiia hai. Mi kimiirin wi hik komiigi

komii aiirar hauwi. ²³ Mi kima iikamim om Kapanea-manim, kima hinina naingwowi Adi Komii siya kimiirin iikam miyika kigim, aniya? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin biye tiran iikam nikiuwi. Mi siya kimiirin wi maeyau paekaka saiir nitkaigi mi kara om Sodom siir iikamim simiir hiriinan kirie komii komiiyim simiir tirkiswo ti dimin hiriinanim simiir, iikamim sima wa pi kisina haigi mi ti omin wa piki owin. ²⁴ Kara kimiirin yaimwower boini, mhoiya Adi Komii siya iikamim simiir boinwokiop natkaiyana wi taka hika Sodom siya haiya saiir haiburi mi wim kima wi hik komiigikomii aiirar haii. Iriig.

Yipiki iikamim naingwo tibmiiyim kima ha wit kariiram piusiisam
(Lk 10:21-22)

²⁵ Mi ta ii aiirin Jisis siya hinina kwis boinkin, Adi Komii kira nu mi ninomor sowiir biyan inkamkin. Kara kiriir boin wadieki, kira ti kiriir dimin taeminim simiir haiigiprakaigi inkamim ninokninkin komiikakim sima ninokninkinisi. Kira ta ninokninkina iikamim inig mi ninokninkin komii karamaeyim simiir hauuga. ²⁶ Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin hiriinanargin.

²⁷ Kariir Adin siya digworaekwo whiekakim kariir in bidi yonkwo hauugiyin. Kara kigriraowim. Mi siir Yinisimin kariir kwoin iirin inkam nwirkin ninokninkin tani, kira kariir Adin kinakina ninokninkin iski. Mi kariir Adin siir kwoin iirin inkam nwirkin mi ninokninkin tani, siir Yinisimin kanakana ninokninkin iski mi iikamim siir yinisim ieyar niisimauuwiyim, simasima asi ninokninkini kariir Adin siir kwoin iirin.

²⁸ Kima iikam whiekakim hik kimpipisu haiiyim kima whiekak kariirama wit mi kimiirin wi mhii kwoin hiinsima mi ningwomamair wi kara nwowaiginiuwi. ²⁹ Mi kima kariiram niti mi kariir yai whiekak imiir wakaeyoknaei mi kara dimin miyik miyikim wi kiriir diriraerari. Kara inkamin yai iikamim simiir yai miyik imiirin hiinsima boinikin. Inkamin sau nikwowaisinaeyin siir hiriinan. Mi kima wi mhii hiinsima nwowi ningwomamair aei mi wi wadeyar sibgu owi. ³⁰ Diminin kara sriiyim kima tirim mi simiir wakaeyoknam, yio hikak tani. Mi wi hikak nwo rani, ti dimin iir tirsiyin. Niingaka. Kira wi maingimaingaka nwowi. Iriig.

Judami ii komiia Sabat piu siiskwowskiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyani yaiga
(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

12 Mhoiya Judami ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya wit numira saiir bopwo hiriir napriokinamkin. Mi kamim siir kigna miriyim sima mhigi naokim mi witnid nhirim simiir haii mi sima ina yinibrombrop aeyim. ² Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan kigim mi sima Jisis siirin hinina boin. Kigi, ti siyiu hiriinanin kamim kiriir mii kigna miriyim sima tirin ya Judami ii komiia Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakim. ³ Jisis siya simiir boin, kima niwiiyim biya Devid siya tirim simiir bi

mwaingim siir isidin sima mhiigi naowim, aniya? ⁴ Dev- id siya Adi Komii siir omaka aiir yapninopkainam mi naeyim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim siya siir kam nhirim simiir warar yinkin hauu ae. Moses siir yaiya biya Yokwo Komiini wina saiir hiriinan, prismi biyan kamim sima sima naekim mi sima yaigak bi nwokim ti naeyim sima naeyim simiirsiyin. Niingaka. ⁵ Mi kima ti yaiyim yokwowa Moses siya wina saiir nwowim simiir siyu imiir bi mwaingim mi pris simiir miyim mi maeyauwa hiuyokiyokaiya nae ninkin imiiaeyiya Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir, aniya? Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris kamim sima wara bi siisikim mi sima dimin biye bi tirkim. Niingaka. Piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya pris sima piu bi siiskim mi sima dimin biye bi tirbugim. Niingaka. Adi Komii siir digworaekwowim yim ini ta Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini saiir haibura. ⁶ Kara kimiirin yaimwowa boini. Ti diminin nwowin ini omaka Adi Komii siir inig hainaniya ini saiir haiburin. ⁷ Mi kira ti yaiyim Adi Komii siir Yokwo Komii saeya boinim simiir sibgu ninokninkini mi kima wi iki iikamim dimin biye tirbu karamaeyim io simiir kipi nwo. Adi Komii siir yaiya hiniina boinka, kara hiniina naingwowi kima iikamim simiirsi daingwobumbu. Ti hiriinan siyuin ini wraisuim kima ninkin imiiaeyiyim kariir ini simiir haiburin. ⁸ Kimiirin hiriinan dimusi boin tani, kara Yaowae Adin ninomor kouwonin Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biyan Inkamin karargin. Iriig.

Judami ii komiia piu siisiya Sabat Jisis siya inkam ina biyekakin siir niniskiigin
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin simiir omaka Adi Komii siir yai nidwo wakaeya saiiram. ¹⁰ Mi inkam nwirin hir nwokin mi siir niimwo waeyaowim bidi yaoninsimsiriuwim. Kam nhirim sima Jisis siir boinwokiop natkaigiyam naingwowi, Moses siya winim diminin biya simiirsi. Mi sima siirin hiniina srii, Moses siir siyuin igbid kamiyaugak bidi ywowin makak inkamin siirin wi ii komiia piu siisiya Sabat saiirar haiswoniski, aniya? Iyie? ¹¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwo waraur nwowin siya sibsib irkaki niuwi mi ti sibsibin Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya tenau saiir niniwarkainami mi ti inkamin siir sibsibin pi koua tiriirar nonkwokiyitkinki, iyie? Niingaka. ¹² Mi iikamim krima ini sibsibim simiir haiburim, sibsibim yim dimin komii rani. Mi Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya krime saiirin wi hiriirar whindiriraerari iikamim makakim simiirin. ¹³ Mi Jisis siya ti inkam iir boinki, kiiir inib waeyaowim kinanwomwokaigi mi siir inib waeyaowim ina kinanwomwokaigiyin mi siir inib waeyaowim ini wadiyar swoki sibgu okiyin ina kwira saiir hiriinan. ¹⁴ Mi siya hiriinan

tirkiyin Farisi kamim ina nhinamim mi maeyau kwirua yahaingiriyu imprio boinaiyu Jisis siir nisomaowam.

Jisis siya Adi Komii siir miyan inkamkingin

¹⁵ Jisis siya ti diminin sima tiram minim siir, simiir bidi yinokninkinin mi ti omin siirin hiriinansi haiburgigin mi siya ina yamin. Mi iikam whiekakim makakim sima ini siir mhoiyar yamin, simiir haiswonimniskiiyamin.

¹⁶ Mi Jisis siya simiir yikiduki siir inigin iki iikam nhirim simiir kipi boinmimauu, diminin siya tirkiyim simiirin.

¹⁷ Mi siya ti diminin ta Adi Komii siir yaiya biya profet Aisaia siya wina saiir ninkin boinourwokaigikin. Ta yaiya saeya hiniina boinka,

¹⁸ ti inkamin yio kara nimbingin kariirgi kariir miyan inkamkin, kara siir bidi yimbinin. Kara siirimar naingwo iski mi kariirin maigimaigra siyar hauwi. Mi kariir naeyuun wi siir hauugi mi wi siir whinkinsis haiginiuwi. Mi siya wi iikamim hinda tindainim simiir boinmimauuwam nami kariir kwoin miyik iir. ¹⁹ Mi siya wi io yai boin tani mi ig yai boin tani sima siir yaiya wi hiniina wakae rani mi siya wi iki siyuim simiir bopwo nokwo kauwokam tani. ²⁰ Mi siya siir iikamim kirie karamaeyim auwim opudgi hugswoswowyim siir hiriinan nwowi wi simiir tirbu rani. Niingaka. Mi iikamim yipiki diminsi niimimini yim paridsimin tingiyam kingiin nwowin siir hiriinan ywowim ti hiriinanin Adi Komii siya simiirin wi paenan niuwao rani. Mi wi iya kariir kwoin miyikin dimin biye imiir nikwowaisii ana saiirar nadigiui. ²¹ Mi iikam nhirim nu whiekakim simiir hiranim sima wi siirim naingwo tibmii mi wi siirima nwokwokini simiir nanmai-warkainaim. Iriig.

Jisis mi Bielsebul siir inig whirin Setankin
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Mi ta ii aiirin sima inkamin nwira yikunani siirim mi ti inkamin uridyu biyeyin siir hirar nwokin. Mi siya nhwokwisaekin mi siya ini waeyaiya mi owin. Mi siirin Jisis siya haiswoniski haiginiugin mi siya yai ina boinaigiyin mi siir nhwoin ina swoki kaowirirkiyin. ²³ Mi iikam isid komii whiekakim sima ini hindara yanaakiyim mi sima boin, ti inkamin Divid siir isidankin. Biya, Biyan Inkam Komiin siya nimbinin nitam tari siya, aniya? ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan yai wakaeyim mi sima ti iikam isid komiinyin io simiir ywoki, ti inkamin siya uridyu biye imiirin Bielsebul siir kirie aiirar haiswonimniskii, siya uridyu biyeyim simiir biyan inkamkin. ²⁵ Mi simiir kwoinim Jisis siya ina ninokninkinim mi siya simiir boinki mi om whiruan iikamim sima isido whisa ninkibirnaki mi yaii sowa sowa ninii mi ti omin wi miyika nwoki, aniya? Niingaka. Mi iikamim piugan kwiruwanim sima isido whisa nwowi mi yaii sowa sowa ninii mi ta piugana wi miyika nwowi, aniya? Niingaka. ²⁶ Mi Setan siya kariir whindiriraerar haiginiuwi uridyu biyeyim simiir haiswoniskiyam. Mi siir isidin wi whisa ninkibirnaki. Mi siya wi paki hiniin kirieya sae haiswoniski, ha? Niingaka. ²⁷ Mi Bielsebul siya kariir whindiriraerari mi kara

uridiyu biyeyim siir kirie aiir haiswoniski mi kimiir isidin simiirin wi nginga whindiriraerar haiginiuwi, uridiyu biyeyim sim, aniya? Mi Bielsebul? Ngingaka. Mi kimiirin Bielsebul siya whindiriraerar tani uridiyu biyeyim simiir haiswoniskiyim. Ngingaka. Ti diminin Bielsebul siir niisiimauugin siya kariir bi whindiriraerarkin. ²⁸ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun siyar whindiraerari mi kara uridiyu biyeyim simiir asi haiswonimniskii, ti digworaekwowim kimiir niisiimauwi mi kima wa dinokninkin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya bidi yamwoniya. ²⁹ Mi yai kwira kara kimiir boinmawuwi inkam nwin siya inkam Setan kiriekakin siir omaka hiriir nami mi wi siir digworaekwo imiir tauae haii, aniya. Siya ti inkam kirie iirin wiyinsopni tiki inirkaikikingik, siir nga inim hiriinan tiri mi siir digworaekwowim omakanau hir nwokaiyim wi siya hainaki.

³⁰ Inkamin nomiyau kanaka nwo karam nwowi mi siya io kariir nwowikin. Mi yipikin kariir whindiriraerar karam nwowi iikam simiir kwoinim Adi Komii siirim ninkpit haigiyim, sima ini iikamim dimin biyekakim sima nhinirropkiyim hinda tinda ini simiir hiriinan ywowin. ³¹ Kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii siya wi digar nwowi kimiir digworaekwo biye whiekakim simiirar haiyoprimdiyumiigi mi iikam whiekakim sima ngbumbu boinim simiir warar mi inkamin Adi komii siir naeyu iir ngbumbu boini mi Adi Komii siya ta yaiya siya ngbumbu boina wi saiir wara haiyoprimdiyumiigi rani. Ngingaka. ³² Inkamin Yaowae Adin ninomor kouan kariir ngbumbu boini mi Adi Komii siya siir dimin biye imiirin wa haiyoprimdiyumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyu iir ngbumbu boini mi Adi Komii siya siir ngbumbu boina wi saiir haiyoprimdiyumiigi rani. Mi tariinanin, iriipa hiriinan mi mhoiya iriipa hiriinan. Iriig.

Pae biyeyin pi nae biyeya mi budi
(Lk 6:43-45)

³³ Paeyin miyik nwowiyin mi siir naeyim pi wadiya mi owi, pae biye mi owiyin mi siir naeyim pi biyeya mi owi. Inkamim sima bii nae imiirar niki kigi mi sima pa ninokninkini, pae miyikin, iye? Pae miyik rani. ³⁴ Kima ti iikam biyeyim, kima ini mipug biyeyim simiir hiriinan ywowim. Mi kima wi piki hinin yai miyikim simiir nimboboini, ha? Yai panin panin kwoinkim iikam krimiir mhii kwoinawu nwokaiyim pi simiirar prii boininisami. ³⁵ Inkam miyikin mi kwoin miyikim ini siir mhii kwoinawu hirar nwokaiyim. Mi siya siyu miyik miyik asi tiri. Inkam biyeyin siir kwoinawu yio yai bibiyie kasaki nwokai rani. Mi mhoiya siya wi yai biye imiirar boini.

³⁶ Kara kimiirin pi ti dimin taemin hiniinim sim boinki, boinwokiopnatkaini iya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi yai bibiyeyim sima priiboin priiboinim simiirsi. ³⁷ Mhoiya Adi Komii siya wi krimiir srii yai whiekakim biya krimiir yai aeya boinim. Mi ti kimiir yai whiekakim wi simar niisiimauwi. Kira miyiki pi yamisi

owin, iye? Kira inkam miyik rani. Mi siya kimiirin wa hidi dimin taemin whiekakim kima boinim. Iriig.

Kam nhirim dimin kirie kirie komii komiyim simiir kigam kauwok boinkikim
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Ta ti aiirin kam nhirim siyu komii ninokninkiniyikim mi Farisi kam nhirim sima boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, krima ha naingwowi kira dimin kirie komiyin whira diisiimauu haiginiu mi krima wa nwoi inokninkinim kira Adi Komii siir yinisimkin. ³⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina ywowarkii boin, kima iikamim kariiram kauwokim dimin komii kirie kimiir niisiimauuim, kima iikam miyik rani. Kima Adi Komii siirim bi swoki aingwo tibmiigim. Kara dimin kirie komii pi kimiir swoki iisiimauu rani. Diminin whirin kara kimiirin pi siirarar niisiimauuwi iya biya profet Jona siya tira ti nu iir. ⁴⁰ Biya Jona siir hiriinan, siya nwokaiyin anasu komiia saiir mhinawu, nabeyim kwoim mi niyim kwoim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin wi iriipa hiriinan, nabeyim kwoim mi niyim kwoim ienawu hir nwokaii. ⁴¹ Mhoiya iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi. Mi iikamim biya om Niniva hir nwowim mi wi ti iikamim simaka ninkin okwowi. Mi sima wi hiniina boini. Kima iikam biyekingim. Mi sima wi hiniina boini. Dimusi rani, biya Jona siya Adi Komii siir yai aiir boinmawuun mi iikam whiekakim sima Adi Komii siiram bidiya yangwo tibmiiyim. Inkamin nwira nwowi tirin, yio ini Jona siir haiburin mi kima siirim bi naingwo tibmiikim. Ngingaka. ⁴² Mhoiya Adi Komii siya iikamim simiir hidi, biyan wig komii ira nu nhirim simiir kigriraowiya saeya biya iikamim nu Sivanim simiir kigriraoka. Mi saeya wi ti iikamim tariinan nwowim wi simaka nokwowi. Mi saeya wi hiniina boini, kima iikam biyek biye kingim. Mi saeya wi hiniina boini. Dimusi rani, biya saeya saiir nu iirar mi haiburgigi mipi aru maeyauwar mi rimtioki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Ti inkamin tir nwowin siya ini Solomon siir haiburin mi kima iikamim siir yai bi wakaeyoknakim. Ngingaka. Iriig.

Uridiyu biyeyin ina swoki itin
(Lk 11:24-26)

⁴³ Mi iya uridiyu biyeyin siya inkam nwirni haiburgigiyin mi maeyau nginga ngingaim op kamaeyim pi simiir priiyam priiyamki siya saiir nini owowim. Mi siya maeyaukwir bi kigin. ⁴⁴ Mi siya hiniina yangwo, kara pa swoki ami maeyaua biya kara nwonaniya saiiram. Mi siya ha swoki amin mi siya kig ta maeyaua sima bidi nhiskiya mi bidi piuaya mi maeyau nhirkim nginga bi nwokim mi uridiyu biye nwirki hir nwo rani. Ngingaka. ⁴⁵ Mi siya hiriinan kig-namin mi ina swoki amin mi uridiyu biye iriayar nwiso simiir swoki ikiuna mi siyu bibiyeyim sima tiriyim ini ti siir haiburim. Mi sima saika yam mi sima ina yapninopkainamim mi ta maeyaua saiir ini owou. Biya ti inkamin uridiyu biye whirin siya nwowin biya siya biye wao bi nwokin. Mi tariinanin ini ti uridiyu biye iri-

iyar nwisso simar yonkwobumbuninkin iuguskiyin ti inkamin siirin. Mi wi hiriinan kinar nimbiamswowi ikam biyeyim tariinan nwowim simiirin. Iriig.

Jisis siir apua aeya mi siir nomousisim ima siir kigam namkim

(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)

⁴⁶ Mi Jisis siya yai, iikam imiirar niki boinmimauuin mi siir apu aeya mi siir nomousisim ikim sima yaba yaka okwoni. Sima yai saika boinaiyam nitkim. ⁴⁷ Mi inkam nwirin Jisis siir boinki, wakae, kiriir apu aka mi kiriir nomousisim ikim sima isi yaba hinar nokwowim mi sima yai kinaka boinaiyam nitkim. ⁴⁸ Mi Jisis siya ti inkamin siir yai aka hiniina yowarkii boinki, siya Adi Komii siir isidin simiir nowomwarkaiaiyuim siya hiniina boinkin. Yipiki kariir apua? Mi yipiki kariir nomousisimim, ha? ⁴⁹ Mi Jisis siya siir mii kigna miri- iyan kamim ina simiir yisiimauugi, kigi! Kariir apua mi kariir nomousisimim ti simargim. ⁵⁰ Inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iirara napi, yim kariir apu mi kariir nomousisim mi kariir yok- mankim. Iriig.

Inkamin sasae ninkiniyin numir aiir siir yaiga

(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

13 Ta ii aiirin Jisis siya omaka hir haiburgikin mi ina yapnaniyam in yaba hiriir. Mi siya whigbid hir yani idwoi. ² Mi iikam whiekakim siir yani kaeyokaiyu. Mi siya i ira saiir yani kwirii idwokaiyu mi siya i hir nid- wokaiyin mi iikam whiekakim opmaiga hir yani ok- womaiyu.

³ Mi siya boiniyo yai kasa bi boinkin. Siya boin, wakae mi inkam nwirin siya siir numira witnid saiir nitkinam namkin. ⁴ Mi siya witnidim ha nitkinamim mi nhirim siyu nikiigiyim mi ipiirin nhirim ha nitim sima ini atkin idwo aeni. ⁵ Mi witnid nhirim maeyau siiyaka- ka saiir nikiiyim mi nuin aowa bi namkin mi ti hiriinan witnidim ina whakiyim. ⁶ Mi biyein ha whwonaidniyak- wokin mi ini simiirar yawhwoniyin. Mi ti witim simiir miyim haimii bi namkim simiirin ini bie siyar wh- wowaigiyim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo nakaigaiyim mi urid nimridgakin ha nisikiyin mi ini siya yisirimdunugiyin. Mi sasaenidim bi sibgu whakim. ⁸ Mi witnid nhirim nu miyikin siir nikiigiyim, yim nae ina budgiyim. Mi nhirim yim hiniina bud nhirim kamairim iriirar mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwir iur. ⁹ Inkamin wimgakaigim mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo. Iriig.

Mi Jisis siya boiniyo yayim siya boiniyim simiir bwamkibwamim simiir boinmauugin

(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

¹⁰ Jisis siya ta yai aiir boin digiyin mi kamim siir kigna miriyyim sima Jisis siirim nitim mi siirin hiniina ini boini, hae! Kira simiirin boiniyo yai dimusi boini, ha? ¹¹ Siya hiniina yowarkii boin, Adi Komii siya bidi yisiimau- uwim nimprio yayim ii Adi Komii siya siir digworaekwo

whiekakim simiir kigirkakana. Mi siya iikam nhirim simiir wara bi nisiimauugin. ¹² Ti diminim inkam nwirin siya ninokninkin komiigakiniwu mi Adi Komii siya wa swoki inkin hauugi mi siir ninokninkina wi komiiyar nwowi. Mi inkam nwirin siir digworaekwo simim kwisuwakiniwu mi wi Adi Komii siyar swoki haii. ¹³ Mi kara ti hiriinanin simiirin boiniyo yai boini.

Dimusi rani, simiir nhwowim ina kaowim mi sima dimin kig rani. Simiir wiinim ina mauim mi sima yaim- wo aiir wakae ninokninkinkin tani. ¹⁴ Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biya saeya bidi yim- biniya saeya hiniina boinka.

Kima yai aiirin wa wakaei mi kima saiir yaimwo aiirin wi ninokninkin tani. Mi kima wa kigi mi kima wi siir si- irara kignanaei. Mi kima wi ninokninkin tani kima dimu dimin kigim. ¹⁵ Ti iikamim simiir mhii kwoinim ini hin- dara higungkikiugiyim. Mi simiir wiinim ti yai imiir wakaeiyim pi piyaowi mi simiir nhwowim ina kwis- namim. Mi simiir nhwowim pi dimin whir kigisi. Mi si- ma kariir yai aiir sibgu wakaeini mi simiir kwoinim wa sibgu ninokninkinki. Mi simiir mhii kwoinim wa kisi- na haigii mi wa naingwo tibmii mi kara simiirin wa haiswonimniskii haiginiwu.

¹⁶ Mi kima hiriirar maigimairga. Mi kimiir nhwowim dimin taemin imiirar sibgu kigikim. Mi kimiir wiinim yaimin dimin imiirin ha sibgu wakaeiomokikim. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biya profet kam whiekak ikim mi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwo ikim sima ti diminim kima kigam naingwowim simiir kiga- ma naingwokim mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yayim kima wakaeiam tirim, simiir wakaeiamar naingwokim mi sima simiir bi sibgu wakaeim. Iriig.

Sasaeya ninkinin inkamin numir siir boiniyo yaiga

(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir si- ir boiniyo yaimwokiayimwo aiir wakae. ¹⁹ Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiayimwo aiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi Setan siya simiir mhii kwoi- nau hiriir namim mi ta Adi Komii siir yayi biya simiir hir nwowa saiir hainiknati. Iikam whiekakim sima yayi- win kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninokninkin karamae nwowi ya hiniinga witnidim siyu nikiigiyim mi Setan siya simiirim niti mi simiir boini ki- ma ta yai aiir kipi wakaei Adi Komii siya ninkina kimiir mhii kwoin imiir waraur. ²⁰ Mi witnid nhirim nu maeyauwa siyakaka saiir nikiigiyim, yim ini iikamim yai aiirin winwinarar sibgu wakaeiyim mi maigimairga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. ²¹ Mi yim ini witnidim mii grankii karamae nwowiyim ini simiir hiri- inan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iya simiirin hik kimpipi- suki nimbiam, ta sima naingwo tibmiya Adi Komii si- iram, wi digiumii haimriiyugigi mi wa nikii iuguskii.

²² Mî witnid nîrîm urid nîmridgakî siir bopwo nakaigaiyim yim ini iikamîm Adi Komii siiram naingwo tîbmîiyîm mî simiir hîriinan ywowîm. Mî tî nuan dimîn biyeyîm simiirîm naingwoyimiyoki, umîr mîn hîninîm, simiiraram naingwoyîm, tî hîriinanîm ya Adi Komii siir yai aiir higrîniuwî wa nîkîi iuguskîi. Mî sima wî digiumîi Adi Komii siir haimriyîugigî. Mî simiir mîiya sima mirîiya, sima saiirîm mîiyîk panîsi mirîisi. ²³ Mî tî witnidîm nu mîiyîk nîtkînim, yim ini iikamîm Adi Komii siir yai sibgu wakaeiyîm mî simiir yaimwokiyaimwo sibgu inomoknînkîniyim, ini simiir hîriinan ywowîm. Mî tî iikam hîriinanîm sima wî mîi mîiyîkar mîrii, tî sasaenidîm kamairîm irîiyara budiyîm mî kamnwoîma mî budiyîm mî kam nwîr iuura mî budiyîm ini simiir hîriinan ywowîm. Iriig.

Boiniyio yaiya ko biyeya numîr whakiya saiir boiniyio-ka

²⁴ Jîsis siya yaeya boiniyio yai kwîra saiirîm hîniîna boin simiirîm, Adi Komii siya digworaekwo whiekakîm simiir kîgîrkakana, ya ini tî inkamîm witnid nînkînîm siir numîr aiir ini siir hîriinan ywowîm. ²⁵ Mî iya iikamîm ha whwonkai aokaokiwîiyîm mî siir sau omomîm siir inkam nwîrîm ha nîtwîiyîm mî siya ko biyeya kîmîdîniya siir numîr aiir ini itkingig. Mî siya ina swokî idamkiwîiyîm. ²⁶ Mî mhoiîya tî sasaenidîm ha ninan iigiyîm mî sasaeyîm wai ha nwokiyîm mî siyar kîgi ta ko biyeya warar nînkîn whakiya. ²⁷ Mî mîiyan kamîm ina yamîm numîran adîm siiram. Mî sima boin, biyan inkam, kîmîir kwoînim ha naingwokîm kîra numîr hîrîm sasaeya mîiyîkîm simiirara nînkîni mî ta hîriinan ko biyeya saeya panîna nîmbiyamka, ha? ²⁸ Mî siya simiir boinki, kîmîir sauankî inkam nwîrîkî nîtkîngîkîm ta ko biyeya! Mî siir mîiyan inkamîm siir boinki, kîriir kwoînim panîna naingwowi kîma iki ko biyeyîm simiir pinî akîu, aniya? ²⁹ Mî siya simiir boinki. Nîngaka. Sasaeyîm wî ko biyeya saika kîma nînkîn akîsi. ³⁰ Kîma sowîirîm hîriiyar kîgnînkîn whakîi mî wî iya sasae nîngugu haiyana, wî saiirar nadîgiuwî. Mî iya sasae imiir nîngugu haiyana mîiyan kam imiirîm wî kara boini, ko imiirîm maeyau kwîruwa dak haigîm mîmîr. Mî simiirîm wî irîpa kog hainami mî wî pae namgînkî. Mî sasaeyîm, yim wî kariir omaka nae haigîiya wî saiir hîr haigîi. Iriig.

Boiniyio yaiya mastetnidîm mî yis ikîm sowiir boiniyio-ka

(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

³¹ Jîsis siya yaeya boiniyio yai kwîra simiirîm hîniîna boinki, Adi Komii siir digworaekwo whiekakîm simiir kîgîrkakana ini mastetnidîm siir hîriinan ywowa. Mî inkam nwîrîm siirîm siya hainam siir numîr aiir ini inkîm iu. ³² Mastetnidîm siya nae whîrni nidnan bî nwokîm. Nîngaka. Siya komîi rani. Mî mhoiîya siya wî komîiya nîmbiyamki mî numîr hîran naeyîm simiirîm siyar mwîrii haiburîgîgî. Siya pae komîi nwokîiyîm mî ipiyînim pî siir kwiya imiirar mî atkîkîni mî whîe mînim pî hîrar mî haigîi. Mî iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakîm imiir kîgîrkakana, siir iikamîm sima wî tî mastetîm siir hîriinan nwoîm mî wî komîiyar nasae owîguskîi.

Yisîm siir boiniyio yai aeya

³³ Jîsis siya yaeya boiniyio yai kwîra ina swokî boinkîyîm. Adi Komii siya digworaekwo whiekakîm simiir kîgîrkakana ini yisîm iyopin bwaembwaekîm howoknamîm. Iya wig îra saeya tî yis îir haiiya, praua aka kaipridgiyam mî tî prauain pa niyopin bwaembwaekîi howopnamî. Iriig.

Jîsis siya ta boiniyio yaiya iikamîm simiir boinka

(Mk 4:33-34)

³⁴ Jîsis siya tî yayîm biya siya boinîm digworaekwo whiekakîm iikam imiirîm boiniyio yai ara boinkîm. Siya simiirîm yai whîr wara bî boinkîm. Nîngaka. Siya simiirîm boiniyio yai arar boinkîm. ³⁵ Siya simiirîm boiniyio yayîm hîniîna boinkîm, siya profet inkamîm siir yai aiir swokî boinurwokaigîkîm, biya yokwoni siya wîm boinkîya yaiya saiir. Ta yaiya saeya hîniînga, kariir yaiya wî boiniyio yai imiirara kaonisboini. Adi Komii siya tî nu îir nonkwokwo karamaeya nîkî owa mî kara tî dimînim biya haigîpraprakaiyim mî tariinan namwoniyîm wî simiirarar boinînkîigî. Iriig.

Ko biyeya saiir boiniyio yaiga

³⁶ Jîsis siya ha boin digiyîm mî siya iikamîm simiir haiburgîgîm mî siya omaka saiir yapnînopkainam. Mî kamîm siir mîi kîgna mîriiyîm, sima ina yîtim siirîm mî ina boinîm, kîra ta boiniyio yaiya ko biyie saiira numîr whaka kîmîir unki boinîmîmauu. ³⁷ Jîsis siya ina yowarkîi boinîm simiir yai aka, inkamîm sasaeya mîiyîk nînkîniyim numîr, yio karargîm, biyan Yaowae Adîm nînomor kouankî nîtin. ³⁸ Mî numîra ya tî nu iya mî sasaeya mîiyîkîm yim iikamîm Adi Komii siir yai aiir wakaeiyoknaeyîm, ya simiir nîkri boinka. Mî ko biyeya ya iikamîm Setan siir yai aiir wakaeiyoknaeyîm ya simiir nîkrii boinka. ³⁹ Sauan omomîm siir inkamîm ko biyie aiir nankaiyîm yio Setan siya. Mî iya sasae imiir nîngugu haiyana, ya ta iya Adi Komii siya iikam imiir hîdana ya saiir boinka. Mî kamîm numîran sasae imiir nîngugu haiyîm, yim Adi Komii siir paekwosîm îma. ⁴⁰ Mî ko biyeyîm maeyau kwîruwa sima haingîriyîu haigînim mî ha namgînkîyîm paeya mî mhoiîya wî hîriinanar tîri. Iikamîm dimîm biyie biyekakîm, simiirîm wî hîriinan hîdi. ⁴¹ Mî kara Yaowae Adîm nînomor kouankî nîtin, wî kariir paekwosîmîm simiir nîkropkîi hînda tînda. Mî sima wî tî nuin siir dimîmpai dimîmpai whiekakîm iikamîm simiir naingwo tîbmîi aiir kiyopsimsîbgiyim mî irîipi hîriinan, sima wî iikamîm dimîm biyie tîrim, simiirîm wî Adi Komii siir isidîm simiir hîrankî nîhînkîropkîi. ⁴² Mî simiirîm wî pae komîiya saiir hîriir nîtkîgaigî mî sima wî paenau hîrar kaouubopboinîkaeyami mî wî simiir big imiirar naegîngiyîkaeyami. ⁴³ Mî ta tî aiirîm iikamîm dimîm whîrki kîmbu karam nwowîm wî bienan simiir whwoyaei. Adi Komii siir iya digworaekwo whiekakîm simiir kîgîrkakana saiir. Inkamîm wîngakîirgîm siya ta yai aiirîm ha timî wakae. Iriig.

Inkamın umır miiya nu haingikaiya sairım hansranın sair boiniyo yaiga

⁴⁴ Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini ta umır miiya numira sair haigiprakaiya inkam nhirkim biyar, ini sair hiriinan ywowa. Mi mhoiia inkam nwirin ha swoki hansir haiyin mi ina swoki haigiprakaigigin ta maeyau aiirar mi siya ini maigimaigra ywonamin. Mi siir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim inkam nhirmi sima sainam. Mi ti umirim siya haiyim wi ta maeyau aiir nwoki sainim. Iriig.

Umır komii sainsi siyiuin siir boiniyo yaiga

⁴⁵ Mi boiniyo yai kwira ya hiniinga, Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini ti inkamin umır miyik miyik haiyam hansraniyin ini siir hiriinan ywowin. ⁴⁶ Mi siya umır miyik kigiyim mi ti siir umır digworaekwo whiekakim wi iki inkam nhirim simiir umır digworaekwo miyik miyikim simaka ninowana haii. Iriig.

Haimnani boiniyo yaiga

⁴⁷ Mi boiniyo yai kwira ya hiniinga. Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini inkamin haimna whinawu kwira sae hiiumii ikouwiyin, wraisupai wraisupai simiiram, ini siir hiriinan ywowin. ⁴⁸ Mi iya haimnan, wraisuki naokinguguninkiniyim mi siirin pa kinaidami nupaiga hiriir. Mi sima pa nidwowi mi anasu miyik miyikim pi two nhirmi kigmamak isit-noudnankaigi. Mi biyie biyeyim yimbi paeya nisit-noudnankaigi. ⁴⁹ Iya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidana, ya wi ti anasuwim simiir hida wi hiriinan nwowi. Mi iya paekwosim ima nitana mi wi sima kigmamak haii, pikı hiniin iikam ikim wadteyim mi pikı hiniin iikam ikim biyeyim. ⁵⁰ Mi sima simiirin wi pae komiia sair hiriir nitkaigaigi. Mi ta iya, sima wi kaouu ou prasae kin tani. Mi simiir big imiirar ninin aekiyimkiyikaeyami. Iriig.

Inkamın dimin miyik mi dimin kab sower haii ikin

⁵¹ Mi Jisis siya simiir sriigi mi kima ti yai whiekakim, simiir yaimwowim simiirin ina ninokninkinim, aniya? Mi sima ina boinkiyin siirin, ihı. ⁵² Siya simiirin hiniina boinki mi kam siyiu komii ninokninkiniyim yipiki kariir kigna miriyan inkam nwowim sima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, sima sair bidiyar haiyim. Mi sima ini omakain inkamin siir hiriinan ywowin. Mi siya omaka siir digworaekwo haigiya pi sair napninpokainami mi siya dimin miyik mi dimin biyie, pa nini hainakinaka mipa sioitkin hauunami iikamim simiir whinkinsiisam. Mi ti hiriinan siyiuin, wi sima boinimauuami Adi Komii siir yaiya biya profet inkamim sima boina mi ta yaiwin kibiya sair warar. Iriig.

Om Nasaret hiran iikam sima Jisis siirin digiumii haimriiyugigin

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ Jisis siya ti boiniyo yayim simiir boin swokiyim mi siya ti om iirin ina haiburgigin mi ina yamin. ⁵⁴ Mi siya siir omki om iirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinimauuui, Adi Komii siir yai aiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeia simiira sair. Mi sima wakae digiyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima ina yomboin amboinim, ta ninokninkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimniskiiya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamaigın. ⁵⁵ Mi ti yinisimin siya inkamin omaka miriyan, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya? ⁵⁶ Mi tari siir yokman whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha? ⁵⁷ Sima hiriinan yai boinim mi simiir mhi kwoinim ini hikaka ywokiyim. Dimusi rani, sima ninokninkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim sima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hirin mi siir piugana sair hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin. ⁵⁸ Mi siir om hirin siya dimin kirie whiekak bi haiswonimniskiiyim iikam imiirin. Niingaka. Dimusi rani, sima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Niingaka. Iriig.

Jonin op baptais haiginiuanin iikamim simiir siya bidi yaowin

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

14 Ta iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwokin Galili hir mi siya diminim Jisis siya tirim simiir wakaewin, ² Mi siya siir miyan kamim simiir boin, kara ha naingwowi, ti Jon siyaki siyairgin inkamin iikamim simiir baptais haiginiuanin op, aniya? Biya kara siir nimbinkin inkamki nisomaowim. Siya ie hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie komiia siir hir asi nwowi.

³ Mi biya Herot siir kamim sima Jon siirin hiriinansi nonkworinugin mi siirin weyinsopni yinirkai mi maeyauwa hiuyokiyokaiya mi biyie miriia hir ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya maigimaigra bi nwokin, Herodias saeya Filip siirar wiga mi ini yaowae biyeyin Herot siya swoki hainikiionkwonon. ⁴ Biya Jonin op baptais haiginiuanin inkamin, siya Herot siir boinainanaekin ti dimin siir, siya hiniina boinkin, kira ta wig aiir hainikiionkwonon kira nonkwonani siyiu komii iir nikripkin yio ti hiriinan siyiuin miyik rani. ⁵ Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar naingwokin mi siya ini Juda iikamim simiirsı yididin. Dimusi rani, sima ha naingwokim Jon siya profet inkamkiniwi.

⁶ Mhoiia igwira iikam nhirim sima ina yitim, iya Herot siirin siir yopiiga naokaina sair naemirsim aiiram mi taka iya Herodias sair yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hir ini swaeyiu mi Herot siya maigimaigra komiika sairimin. ⁷ Mi siya sairin hiniina yim-

binki, kara kiriirin yaimwower boini, diminin kira kariirim srii mi kara kiriirin wa hauwi. ⁸ Mi sair apua Herodias saeya sair yin kopak aiirin hiniina boinmauugi Herot siirim mi saeya ina boina, kira Jonin op baptais haiginiuwiyin siir nii iir kaigripki mi siirin mobmir kwirni haiginki mi kira kariirim tiriir whauugi mi kara wa ninokninkinim siya bidi yaowin. ⁹ Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam komii Herotin siir kwoinin ini hikaka ywokiyin. Dimusi rani, siya iikamim saikar nidwokai aeyim mi siya simiir whwonkam ida nimbingin mi siya simiirsi asi nididgin. Mi siya siir kamim simiir boinki, ha ti hauugi sairar ti diminin. ¹⁰ Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biye miriia sair hiriir namam yikropki Jon siir nii iir kaigriphainakiyim. ¹¹ Mi sima Jon siir mwo kaigriphaii digin mi sima siir mwoin mobmir kwira sair haiginki mi sima ta yin kopaka sair hauugi. Mi saeya sair apu aiirim hainam. ¹² Mi kamim Jon siir kigna miriirim sima wakaewinim mi sima ina yamim siir piuis aiir ini hainaki mi sima sair inna haingikaiyim. Simaikai digigim mi sima Jisis siir ini boinmauuu. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim

(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

¹³ Iya Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ti om iir haiburgik mi i ira sair kwiriinam mi maeyau iikam kamaeya miriia hiriir yam. Siya siya namkin. Iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima om iir haiburgik mi sima ini siir mhoiia yapnamim. ¹⁴ Mi Jisis siya ha namasukuin mi i aiirin ina haiburgigin mi siyar yapkigidam iikam isid komiiyin hirar nwowi. Mi siya simiirsi yaingwoyimiyokin mi iikamim makakim ini siyar haiswonimniskiiyim.

¹⁵ Mi naowaka kamim siir mii kigna miriirim sima ina yitim siirim mi ina boinim, ta maeyauwa iikam kamaeya iya ini namkiriba. Mi hainingin niuwi kira ti iikamim simiir dikropki mi sima ti omi sisimim kingiin nwowim simiir damtib mi naemin ti sainaeyam tib.

¹⁶ Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, sima whisarii pi dimusi nami? Kima hauu ae simiirin. ¹⁷ Mi sima siirin hiniina boin, krimiir tirin nae homgaki nwo rani. Niingaka. Bretim iriyar mi anasu whis ha nwowi. ¹⁸ Jisis siya ina boinkiyin, naeyim kariirim hainaki. ¹⁹ Mi iikamim simiir boinki, kima ko aiir didwoki mi siya ti bret iriyarim mi anasu whiswo simiir hai mi ninomor koua hiriir kaoki mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya anasu bretim ina yimbimbiir yinop hauugiyim kamim siir mii kigna miriirim simiir. Mi kamim siir mii kigna miriirim simiir hauugi mi sima iikam imiir hauunam.

²⁰ Mi sima ha naeyim mi simiir mhiirim ini digar ywokiyim mi kamim siir mii kigna miriirim sima nae haimihaimiiyim sima naepipiru haigimim simiir swoki haingiriyu haiginam mi nibim sima haigiyim nae haimihaimii imiir pariig tuur is. ²¹ Kamim ti nae imiir naeyim 5,000 kim, sima wigiyin imiir wara bi mwaingim. Iriig.

Jisis siya whii kwira nunan opa sair idwower nap- naidamkin

(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)

²² Mi Jisis siya nae simiir hauuwae digikin mi siya kamim siir mii kigna miriirim simiir boinki, kima i ira sair kwiriinam mi kariir biya damkwokin whiia sair miriia hiriir. Mi iikamim simiirin siyar yikropki. ²³ Mi siya iikamim simiirin ha nikropkiyin mi mhiuisim whir iirin Adi Komii siirim siya siyar ini kwisboinu. Mi naowaka Jisis sasa ywokairib mhiuisim iirin. ²⁴ Mi ta ii aiirin siir mii kigna miriirim sima ini igak whii idopwoniya hirar yakiririr mairibim mi opuda ini irib hiranka hugnaniya mi hinin komiia ini i aiirar kaibombokiigiya. ²⁵ Piunok nugakin bie ha niyok naidniyakwokin iya pirkin kingiin nwoyakwoka Jisis siya ini nunan ta whiia ini sair op ida yapamyakwokin mi kamim siir mii kigna miriirim simiir hiriir yapnim-biiyam. ²⁶ Sima kigwin siya opa sair idwower napni mi sima nidid pranae bi kinkim. Sima boin, wara napniyin wraigin mi ha nididim mi ina yinkau ankauim. ²⁷ Mi Jisis siya bi kimiminkikin ini simiirar boinkiyin, kima kirie dwo! Karargin, kima kipi nidid! ²⁸ Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii kirargin niuwi mi kira kariir boinki mi kara pi opa sair idwowa napnani kiriirim. ²⁹ Jisis siya ina yowarkii boinki, kira ha wit! Mi Pita siya iya sair haiburgik mi ini nunan opa sair idar kwaewiskin apamin Jisis siirim. ³⁰ Siya opuda sair kinankiuwinin siya ina yididwinin mi siya op aowa hiriirin ina yokwokwomairaraonainamin. Mi siya hiniina kauwoki, Biiyan Inkam Komii kira kariir kibokiinawid! ³¹ Jisis siir ina bi kimiminkika ini Pita siirar yanka nonkwo sasaugiya mi siya siir boin, kiriir naingwo tib-miia kabi rani, kiriir kwoinin dimusi naingwo yisyiskin. ³² Mi sowa iya sair ini kwirii mi opuda ina hugwokmaigiya. ³³ Mi kamim siir mii kigna miriirim i hir nwowim sima ti dimin iir kigiyim, sima ini Jisis siir inig iir hainanim mi sima hiniina boin, kibie idwai kira Adi Komii siir yinismkin. Iriig.

Jisis siya nu Genesaret hiran iikamim maki niyirim simiir haiswonimniskiigin

(Mk 6:53-56)

³⁴ Mi sima whii aiir niyikronaidamim mi sima maeyau kwira nu Genesaret hirana sair yamasu kuiu. ³⁵ Iikamim ta maeyau aiiranim sima ina yinokninkinim, Jisis siya tio. Mi sima yaiya ina hauu ninkikinkiya om whiekakim kingiin nwowim simiiram mi sima ina hainaniyim iikam whiekakim makakim Jisis siiram. ³⁶ Mi sima siir sriinanae, ini mi owin iikamim makakim sima kiriir piu aiir nonkwokiyin mi niingaki mi iuwi mi yuis mwis iirarar timi onkwoki inara, aniya? Mi iikamim siir yuis piu owiir nonkwowim sima ini wadieyar swoki okiyim. Iriig.

**Adi Komii siir yaiya ini yidiwi wanwiyae simiir yai imiir
haiburim**
(Mk 7:1-13)

15 Mi Farisi kam nhirim mi kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim mi sima siirin hiniina sriigi. ² Kamim kiriir kigna miriiyim sima yidiwi wanwiyae mi siyuim simiir biri napkim. Moses siya boina mi ina min simiirim biyin hisok rani, iya sima naeyim krimiir yidiwi wanwiyae mi siyuin kiriyin siir hiriinan. ³ Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima ti yidiwi wanwiyae mi siyuim simiir, dimusi napkripkaii. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir siyu iir dimusi nikwo waisigim, ha? ⁴ Biya Adi Komii siya hiniina boinkin. Kira, kiriir yopii adwo sowiirwai yai aiirar sibgu wakaeyokna mi kira sowiirin siyu miyik iirar diisiimauu. Mi dimin whirin siya simiir boinin, nwrki siya sowiirwai nikbumbu boini mi sima wi siir nisomaowi. ⁵ Mi kima ta yai aiir bi wakaeyoknakim, kima hiniina boinkim. Inkam nwirin siya umir digworaekwo kakiniuwi yopii ad owiir whinkinsiisim. Mi kira yopii ad owiirin hiniina kipi boin, ti umirim Adi Komii umirkim. Mi kara bidi yimbinin ti umirim Adi Komii siirgin mi kara pi kowiirwai hauu rani. Niingaka, niingakiiinga. ⁶ Mi tiki hiriinan siyuin siir tiri mi ini mi owin kima sowiirwai mi kigrirao karamae mi owi mi kima Adi Komii siir siyu iir bidi haigin ikworinugigim mi kimiir wanmi siyu iiramar yikpitkii namim. ⁷ Kima ti ilkamim niksisaeyan ilkamkim. Ta yaiya Adi Komii siya boina biya profet Aisaia siya kimiiram nimbina ini kaimwowa ywowa mi siya kimiirin hiniina boinkikin. ⁸ Ti ilkamim sima kariir inig iir hainaniyim sima yai ara nhinkini, simiir mhii kwoinim kanaka namasu rani. ⁹ Sima kariir inigin whisariiyar priihainani ti diminim sima boinimimauuim ilkamim simiir, ya kariir yai rani, simiirar yaiga. Iriig.

Inkamim kwoin biye nwowiyin yipi miyik nwo rani,
(Mk 7:14-23)

¹⁰ Mi Jisis siya simiir boinimimauu digiyin mi siya ilkamim simiir yikiuna, sima siirim namim. Mi siya simiirin hiniina boin, kima sibgu wakaeyonkworinugi, ti diminim simiirin. ¹¹ Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yo ilkamim ioki siya bi hio haiginuwigin. Niingaka. Mi kwoin biye yo nikrani io pi siya hio mi inkamim pi siya kiyainami siyu biye tiramin.

¹² Mi siya ti dimin imiir boin digiyim. Mi siya kamim siir kigna miriiyim sima ha nitim mi ina yaboiniyim kira ina ninokninkinin ti Farisi kamim sima ti diminin kira boinin simiirar wakaeyoyim. Mi sima kinaka io komiiga? ¹³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Adi Komiiyin ninomor kou nwowin, siya numirkakin. Digworaekwo whiekakim siya ninkikin karamae nwowim mi siirin wi miigakar kiyop haigi. Mi wa nitkaigi. ¹⁴ Kima Farisi inkamim simiirsi kipi naingwoyiyok, sima ini nhwokwisae inkamnan yowowim. Nhwokwisae inkam nwirin

siirin siyu bi niisiimauuwikin. Mi siya nhwokwisae inkam nwirin siir niisiimauuwi mi sowa wi ieno iirar napnatkaigai namswowi. ¹⁵ Pita siya Jisis siirin hiniina boinki, ta boiniyo yaiya kira saiir yaimwo aiirar boiniski mi krima saiir nwoki inokninkinim. ¹⁶ Jisis siya simiir boin kima ini inkam whaowaeyar niki owim iki ikam nhirim simiir hiriinan, aniya? ¹⁷ Kima ninokninkin tani, ti hiniin diminin yaiya naekiyim pi mhii kwoina nam tani, pi dini siyuin pi siir namki. Mi mhoiia pi waisi hir nini iugik rani, aniya? ¹⁸ Mi diminin inkamni mhii kwoinau nwokaiiyim, mhoiia wi yai saeyar boinikiigi mi ti diminin inkam iirin wi siyar nwowaiginuwi dimin biyekak. ¹⁹ Mi digworaekwowim kwoinau nwokaiiyim yim hiniingim. Kwoin biye nwowi ikin mi inkam nwirin nisomaoni siyu ikin. Mi inkam nwirin wig hainikii nonkwonani siyu ikin. Mi hii inkam nwiraka nanaeni siyu ikin. Mi hii tauaeni siyu ikin mi niksisaeni ikin mi nikbumbuni siyu ikin. ²⁰ Ti digworaekwo biye biye hiniinim inkamin biye sima nwowi. Mi siyuin inkamin ina hisok ae karamae nwowiyin, ti hiniin diminin yo inkamin io siya bi hioyikin. Adi Komii siir whwonkam idain. Niingaka. Iriig.

Nu Kenan hiran wiga Jisis siirim naingwo tibmii kiinga
(Mk 7:24-30)

²¹ Mi Jisis siya ti omin siir haiburgik mi om Taia mi om Saidon sowiir hiriir yam. ²² Mi wig ira Juda wig rani, nu Kenan hirana saeya ta maeyau aiir nwowika mi saeya ha nita mi siirim ini kauwokni. Kira Devid siir isidan inkamkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin kira kariirsi daingwoyiyiyok. Uridiyu biyeyin siya tirbumbugin kariir yinisim yinugiyina. ²³ Mi Jisis siya saiirin yaimirsim kwir bi swoki owarkii boinimiminkin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siirim nitim mi ina boinim, ta wiga saeya krimiir mhoiia nitka mi yai saeya sisinanaei. Mi kira saiir whindiriraerarki mi saiir dikropki. ²⁴ Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin. Niingaka. Adi Komii siya nikropkikin kariirin Isrel simiir ilkamim simiiraramar sibsibnan kigugu iuguskiyim simiiram. ²⁵ Mi ta wiga ha nita mi ina ini waisii hiuniya siir igmiiga kingiin mi saeya ina boina. Biyan Inkam Komii kira kariir whindiriraerarki! ²⁶ Mi Jisis siya ina yaingwowin krima Juda ilkamim Juda ikam tani simiirin wranan naingwokim mi Jisis siya boiniyo yai kwira saiirin hiniina boinkin, yo siyu miyik rani krima yinmi naeyim simiir kipi hai mi wrami kipi nitkiniu aeki. ²⁷ Mi ta wiga saeya ina boina Biyan Inkam Komii wara yaiya kira boina kaimwoka. Krima wra biye nankim. Wra sima naemirsisimim yin ima naekrimkrinkiyim pi simiirar mi tumimin aei. ²⁸ Mi Jisis siya saiir yai aka ina yowarkii boinin, wigra, kiriir naingwo tibmiya ini komii ywowa! Diminin kira naingwowin siya wi kiriirar nimbiamy! Mi ta ii aiirarin bi kimiminkin saiir yinisim yinugiyina ini wadiyay woyokiya. Iriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswonimniskiigin

²⁹ Mî Jisis siya om Taia mî om Saidon sowiir haiburgik mî whiikbid Galili saiir hiriir yapam mî siya mhiuisimin siir hiriir iiyam mî hir ini idwowiu. ³⁰ Mî iikam whiekakim ini saika yamwonyim mî sima iga iin biyie biyiekakim mî nhwokwisae mî kiu minim ninsimsiriuim mî waeyai mikrim ikim mî makak iikam nhirim sima Jisis siir igmiiga ini kikinuni. Mî siya simiir haiswonimniskii haiginiugig. ³¹ Iikamim sima hiriinan kigim mî sima ina yanaakiyim. Dimusi rani, sima kigi waeyai mikrimim sima yai ina swoki boinaikiyim mî kiu ninsimsiriuwim ini wadeya ywokiyim. Mî iga iin biyie biyeyim ina sibgu apririkiyim mî nhwokwisae yim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi Komiiyin siir inig iir asi hainankim. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim (Mk 8:1-10)

³² Mî Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mî siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikiuna. Mî siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mî sima nae bi naemiminkim kara pi boriisopi simiirin mhiirima nikropkiyim mî sima pi siyu hir naokaowi mhiigi. ³³ Mî kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyaua iikam karamaeka mî krîma naeyim pi papiyanki mî inkiguna haii, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin. ³⁴ Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mî yim ina boinkiyim, krîma bretim iriyar mî antousisim ikim ina mî okaiyim. ³⁵ Mî Jisis siya iikamim simiir boinki, kima nu iir grinkin idwoki. ³⁶ Mî siya ti bret iriyar nhiswo simiir haiyin mî ti anasum simiir warar yinkin hai mî Adi Komii siir boin wadeki mî ina yimbimbir yinoop priigikiyim. Mî siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mî yim ina yapninkwokwo hauunamim iikam imiir. ³⁷ Mî sima ha nae digiyim. Mî ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginaowidim. Mî kamim siir kigna miriiyim nibim simiir swoki tau haigiyim iriyar is. ³⁸ Ti kamim ti nae imiir naeyim sima 4,000 kim. Mî sima wig yin imiirin wara bi ninkin mwaingim.

³⁹ Sima nae digiyim mî Jisis siya iikam imiir nikropkiyin mî siya ina kwiriyin i kopsim ira saiir kamim siir kigna miriiyim sima warar mî ina yamim whiigbid yarmiya hiriir, nu Magadan hiran maeyau aiiram. Iriig.

Farisi nhirim Adi Komii siir kirie komii komiiyim simiir kigam sriigim (Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

16 Mî Farisi mî Sadyusi kamim sima Jisis siir kinnankuwam nitkim. Mî sima siiram sriigi. Kira ninomor kouan kirie komii komii nhirim Adi Komii siirim krîmiir wiisiimauu krîma nwoki kigim. ² Jisis siya simiir yai aka yowarkii boin. Naiowaka kima pi hiniina boin tibi, ninomora ini pariidnan maskwonaiinamtiba waka ti miyik sapi nikii. ³ Mî nugakin kima pi hiniina

boinyakwoki. Biyein iiyaka bi maskwonaidniyakwokin mî iya pa swoki imiimgi, panao ii miyik nwo rani, pi naokak nwowi. Ihi, kima kigninokninkinikim ninomor saiirin. Mî kima ti hiriinan iiyim ina ninokninkinim mî kima Adi Komii siir diminim ti tariinan nimbiamim simiir kigninokninkin tani, aniya? ⁴ Kima iikam bibiyeyim ta ii aiir nwowim Adi Komii siiram nam karam nwowim kima kariiram kirie komii diriraeraram sriigim mî kima Adi Komii siiramim mhoiia bi namkim. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie niisiimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie komii whiruwan iya Jona siya nwowa pi siirarar niisiimauuwi biya Jonah siya anasu komiia saiir mhiinau nwokaiyin iiyim kwoim mî siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mî kima wi Jonah siir kirie komiia saiirara kigi. Mî siya ti yayim simiir boin digiyin mî Jisis siya simiir haiburgik mî siya ina yamin. Iriig.

Boiniyo yaiya Farisi Sadyusi simiir yisin siir boinkin (Mk 8:14-21)

⁵ Kamim siir kigna miriiyim sima whiia saiir ninidnamkim i kopsim ira saiir mî bret nhirim ini sima yaingwo owougikim simiir wara bi hainankim. ⁶ Mî Jisis siya simiir boinki kima sibgu mintarao mî aru dwo Farisi Sadyusi simiir yisin siirsi. ⁷ Sima, simasima yimboin amboin. Siya hiniina boinkin siya ta yaiya krîmiir boina dimusi rani, krîma bret biri hainankim. ⁸ Jisis siya simiir yaiya bidiya yinokninkininkiyin mî siya simiirin hiniina srii. Kima ti kamim kimiir naingwo tibmiya tari kabi rani. Kima hiniina dimusi boinkim. Krîma bret karamaeka, ha? Kariir kirieya kimiir whinkinsiisim wi dig nwo rani, aniya? ⁹ Kima ini ninokninkin karamaeyar niki owim, aniya? Mî kima bi naingwokim iya kara nimbimbir hauuwim bret iriyarim 5,000 iikamim sima naeyim mî kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mî kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha? ¹⁰ Mî kima ti bret iriyar nhiswo 4,000 kamim kara hauu aeyim simiir bi naingwokim mî kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mî kima nae haimiihaimiiyim nibim pariiga haigi, ha? ¹¹ Mî kima ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Kara kimiirin bret bi boinkin niingaka. Kara hiniina boinkin, kima Farisi mî Sadyusi simiir yisin siirsi mintarao. ¹² Mî kamim siir mii kigna miriiyim sima ina yinokninkininkiyim, siya simiirin yisin bret aka haigiyin siirsi mintiraosi bi boinkin. Niingaka. Siya Farisi, Sadyusi simiir yai biyeyin yisnanim simiirsi mintiraosi boinkin. Sima simiir yai kipi wakaeyokna. Iriig.

Pita siya boinmimauugin Jisis siya Kraiskin siya krîmiir nanmaiwarkainam nitkin (Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Mî iya Jisis siya om komiiyin Sisaria Filipai nikuwiyin siir kingiin hiriir nimbiamim mî ta iya siya kamim siir mii kigna miriiyim simiir srii iki iikam sima panina boini, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya yipikin, ha? ¹⁴ Mî sima hiniina yowarkii boin. Nhirim ha boini, kira ti Jon op baptais haiginiuan inkamin siya mî nhirim ha boini. Ilaijakin mî nhirim ha

boini. Jeremaiakin mi yaeya profet inkam nhirim biya naonamim sima. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki. Mi wim ki-marin kariirin paniina dapikim, ha? Kara yipikin, ha? ¹⁶ Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinin. Kira ti inkamin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi siya Adi Komiiyin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiinok mi siir yinisimkin. ¹⁷ Mi Jisis siya yowarkii boin, saimon Joni yinisim, Adi Komii siya kiriiramar maigimaigaei. Kiriirin ta yaimwowa nuan inkam nwrkin bi niisiimauugin. Niingaka. Kariir Adi Komiiyin ninomor kou nwowin kiriirin siyar niisiimauugin. ¹⁸ Kara kiriir boinki, kira Pitakin mi ti kiriir inigin siir inigmwokimwoin siiyakin. Mi kariir iikamim naingwo tibmiiyim wi ti siiya siir idwo nwowi. Setan siir kirieya wi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiir nikwowaisii rani. Mi wi nao rani. Niingaka. ¹⁹ Mhoiia kara tidiiyin wi kiriir hauuwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiiir haiwaowam. Diminin kira nu tir kigninkinkin mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkin siirin. Diminin kira naingwovin nu tir kigninkin owim mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkin owi siirin. ²⁰ Mi siya kamim siir mii kigna miriiyim yai kirie simiir boinkiduki, kima ti inkamin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin kariirin iikamim simiir nanmaiwarkainam nitin, kariirin inkam nwrni kipi boinmauu. Iriig.

Jisis siya boin kara naowi wa swoki insiin idwowi
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Mi Jisis siya ha boinmimauu bwakainamin kamim siir mii kigna miriiyim simiir. Mi ti kara om Jerusalem hiriir nami mi kara wi hik kimpipisu kasa hai rani. Mi inkam komiiyim Adi Komii siir mii kigiraowi ikim mi prismi biyan inkam ikim mi kamim siyu komii iir ninokninkini ikim. Mi wi hik kimpipisu kariir hauuwi mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ti kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ²² Mi Pita siya siir yikiunam mi siirin igao yai yan boiniu. Biyan Inkam Komii kibie idwai ti diminin wi kiriir kipi swoki imbini mimin. Adi Komii siya wi hinina boini. Niingaka. ²³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyin mi Pita siir boinki, Setan kira ti amiki! Kira kariir mii aiir kipi kiyopsibgi. Kira Adi Komii siir kwoinin siir biri ninokninkin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirara ninokninkini.

²⁴ Mi siya ti diminin simiir boin digiyim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya siir kwoin iir hidnani mi ha haiburgigi mi kariir mhoiia wit inkamin kariir mii imiir mirii. Mi siya hik mi naosi kipi nidid. Kara naowi paeyin hiiniya nironinkinin siir hiriinan. ²⁵ Inkamin kariir siyu iir nap karamae nwowiyin siya siir kwoinaingar priinaingwo diriraeramar naingwowi. Mi siya naosi nididiyin mi mhoiia siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi hindara kigugu iuguski wi omwai Adi Komii saika waiyayokii rani, iinokiinokin mi yipiki inkamkin saama naingwo karamae nwowiyin, inkamin siya kariir mhoiia niti mi yio siya naosi bi nididkin mi mhoiia ti inkamin siir kwoinbudin

wi Adi Komii saika nwoyokiyokii kaeyami iinokiinokin. ²⁶ Mi inkam nwrin digworaekwo whiekakaki niuwi ti nu iirin mi siya Adi Komii siir mhoiia nam karamae nwowi mi siir kwoinbudin wi hindara kigugu iuguski mi ti siir dimin taemin whiekakim nu tiranim wi siirar whinkinsiisi, aniya? Niingaka. Mi siya wi dimu dimin haii kwoinbud iir whinkinsiisamin iinokiinokin Adi Komii saika nwowamin, ha? Niingaka. Siya siyu karamaeka. ²⁷ Mhoiia kara Yaowae Adin ninomor kouanin, kara wi Adi Komii siir kirieyim simaka niti mi saeya wi paenan niuya haiginiuwi krimiirin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kanaka ninkin iti. Mi taka ti aiirarin kara wi nu tiran iikamim simiir mii imiir hidi mii miyika kara wi dimin miyik iirar hauuwi mii biyeya kara wi dimin biye iirar mi hauuwi. ²⁸ Kara kimiirin yaimwovar boini ti iikam nhirim tirar nwowim kima wi niki ao rani, kima wa kigwini iya Yaowae Adin ninomor kouanin mi dimin taemin komiiyim mi iya siya iikamim simiir kigirkakana saiiirin. Iriig.

Jisis siir piua ya ina kisinakiya
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

17 Mi ti iriiyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita mi Jems mi Pita siir nomousimin Jon siir warar. Mi siya simiir yikiunam mi sima simar iinainam mhiu whirin siir. Ti mhiuwin haruwa rani, ini kougikou hirar nwowin mi sima siir ini owiu ti mhiu iirin sima simar. ² Sima hirar nwowa mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkamidar mi siya ini yaeya piuwokiyin. Mi siir whwonkamin ini bienanar whwoyakiyin mi siir yiuisa ini paenanar yuyakiya mi ini whisinanar ywokiyin. ³ Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om iir haiburgiko mi sowa Jisis saika nokwo boinaiko. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ina kigim sima boinaiyim. ⁴ Mi Pita siya hiriinan kigiyin mi Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii krma tir nwowim ini wadiyar mi owim mi kira naingwowi mi kara amirim pi kwoima mirii, ira kiriirga mi ira Moses siiram mi ira Ilaija siiram? ⁵ Mi siya hirar niki boinaiyin mi wau kwira ini paenana yuyakiya ini simiirar yakikirinuniya. Mi yai kwira ini ta wau saiiir hirankar yimbiniya, saeya boinki. Tikin kariir yinisimkin, kara siirimar naingwo nanaeikin mi kariir mii kwoinim siirimim wadiya nwowi mi kima siir yai aiir wakae! ⁶ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi ogmwo nua hiriir waisi kaiyrou hiunainam mi sima nidid prasae bi kinkim. ⁷ Mi Jisis siya simiir kingiin ha nitin mi simiir yonkwoni mi siya simiir boini, kima dinsiingi, kima kipi nidid! ⁸ Mi sima ha ninsiingiyim mi koua ha ninansiin kaokiyim mi sima yaeya inkam nwr biri kigim. Niingaka. Sima Jisis siirarar kigi. ⁹ Mi sima ti mhiu iir haiburgigim mi ha niunainainam mi Jisis siya igao yai simiir boinki, kima inkam nwr kipi boinmauu ti diminin kima kigin. Niingaka. Iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitana mi siya ie hiranki ninsiin idwowi mi wi saiiir nhinkigi. ¹⁰ Ti diminin simiir mhoiia mi kam nwoimim siir kigna miriiyim sima sriigi. Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, sima hinina

dimusi boinkim, biyyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyim wi mhoiyya niti. ¹¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Ihi, kaimwoka, biyyin wi Ilaija siya niti mi digworaekwo whiekakim wi siyar diriraerar kwokini. ¹² Jisis siya simiir boin, kara kimiirin, pi hiniina boinki Ilaija siya bidi yitin mi iikamim sima sir bi ninokninkinkim niingaka, sima simiir siyiu imiir napama naingwokim mi sima siirin siyiu biyie asi tiraiginiugikim mi kariirin Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi hiriinanar mi tirbumbuwi. ¹³ Mi Jisis siya kam nwoimim siir kigna miriyyim simiirin hiniina boinki mi sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin Jonin op baptais haiginiuwaniin siir boini, Iriig.

Jisis siya yinisim nwirin urid yiu biyekakin siir haiswoniskigin
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Mi sima ha swoki apamim mi ini maeyauwa iikam isid komiyyin siya nwowa saiir yimbiam. Mi inkam nwirin ogmwo siirim ini huiiu. ¹⁵ Mi siya ina boinin, Biyyan Inkam Komii, kira kariir yinisim iirsi daingwoyimyok, kariir yinisim yinkamiyyin iir kigi siya miyyiki miyyik rani, whaowa piunan nwowi mi nopnopa mi kini. Iinokinokin siya paenau nakaigainanaei mi ti nhirim pi opa mi amainami. ¹⁶ Mi kara siirin kamim kiriir kigna miriyyim simiirim nikiunamin mi sima siir haiswo niskiyim dig bi nwokim. ¹⁷ Jisis siya simiir yayaka ina yowarkii boinin. Kima ti hiniin kam isidin naingwo tibmii karamaekim mi kimiir mhii kwoinim wadie sibgu o rani! Iiya kara kimaka niki owim pariigim, ha? Mi kima Adi Komii siir yai aiir mi sibgu wakaeyim, kara kimiirin wi pariig iya swoki boini, kima naingwo tibmiyyim kima wara yinisim iirin kariiram wikiunani. ¹⁸ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin igao yai siir boinki, uridyiu biyie kira damki mi siya ti uridyiu biyeyin biri kimiminkikin, ina yamkiyyin mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginiugiyin.

¹⁹ Mi mhoiyya kamim siir kigna miriyyim simasimar yit, omaka hiriir, Jisis siir ini srini. Mi siir ini boiniu mi krima ti hiriinan uridyiu biyeyin ti siir nwowin siir haiswoniski karamae dimusi nwokim, ha? ²⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiyya kabi rani. Mi kima hiriinanim wi dig nwo rani. Ihi, kara kimiirin yaimwowa boini, kimiir naingwo tibmiyya kabi rani, mastet nidisimin siir hiriinan nwowi mi kima wi ti mhuwin siir boinki, kira pi hinda dinsiin apnam! Mi siya wa nami mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi diminin kima boini sima wa nimbiam. ²¹ (Ti hiriinan uridyiu biyeyin siir haiswoniskiyim yio yaeya siyiu whir karamaeka. Niingaka. Mi siyiu whirawan siirar haiswo niskiyyin mi nhwo kwis boini siyiu ikin mi nae haiyani siyiu ikin mi sowa sowairgo.) Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

²² Mhoiyya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boin-

mimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi. ²³ Mi wi sima nisomaowi siirin mi ti kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyaei mi iya kamim siir kigna miriyyim sima ti dimin iir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkamin omom omomi takis umir haiyyim sima Pita siirin sriigim umir haiyyin siyiuin siiram

²⁴ Iiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima om Kapeneam hiriir nimbiamim mi inkamim umir haiyyim Adi Komii siir omaka saiir mi sima Pita siir hiriir yimbiam mi sima siirin hiniina srii, kimiir inkamin inkam nowomwarkaiyyuwiyin siya takis umira hauuwigin omaka Adi Komii siira saiirin, aniya? ²⁵ Mi siya hiniina yowarkii boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauuwikin. Mi siya omaka hiriir yapninopkainam mi yayi biyyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir srii, Pita kira paniina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiyyin nu kigriraowiyin simiir hauuwi, ha? Sima pi simiir om komii whirawan isidan inkam ikim mi om komii whiran ikim pi simiir takis umir namisi haii? ²⁶ Mi Pita siya hiniin yowarkii boin, iikamim om komii whiranim. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krima Adi Komii siir yinisismkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Niingaka! ²⁷ Mi krima simiirin hiriinan tiri umir hau karamae nwowi mi sima wi io krimiir nwowi, kira whiyya saiir dam mi sir tini kimaeyu. Mi anasutin biigi bii kira kikaii kira pi siir yai aiirar diinisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasutin siir yainau nwokaiya saiirar sain kamim takis umir haiyyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka saiir saina ya kririirga. Iriig.

Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir bii nwowin
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

18 Mi ta Iiya kamim Jisis siir kigna miriyyim sima siir hiriir yimbiam mi ina sriyyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir kou nwowin? ² Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin. ³ Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hiriinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimyok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiirin wi wara nwo rani. ⁴ Inkamin siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hiriinan mi ti inkam hiriinanin bii wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana. ⁵ Yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaei mi siya iikam nhirim simiirin siyiu miyyik tiri, ti yinisim sapisapin siir tirin saiir hiriinan. Mi ti hiriinanin yio siyiu miyyik kariirar tirhaiginiuwi. Iriig.

Inkamın siir naingwo tıbmııya pı sıyıu bıyie ıeyar mı tırbumbuwi

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ Mı inkamın, inkam nwrın inıg karamaeyın siir naingwo tıbmııya saıir tırbumbuwi, yıo ini tı yınısımın siir hırıinan ywowın. Mı sıya sıyıu bıyie tırnami. Mı kımayaıbsııya komıı saıka kogi tı hırıinan inkamın mı whıı solwara saıir bopwoniya hir kimai whııridgi mı sıya pı hir kwıyae haıngrıku aonamım. Ta hırıinan hıka ini wadıe ywowa mı Adı Komıı sıya hauukıswı wı bıyieki bıyie pı ywowın. ⁷ Mıntaraı tı nu ııırın dıgworaekwo bıyie bıyie whıekakım ini tırar nwowım mı sıma tırbumbuwi kımıırın mı tı dımın bıyie whıekakım sıma wı hırııyar nwoyokıyowıı. Mı mhoııya wı Adı Komıı sıya tırbuıguski inkamın, inkam nwrnı naıngwo tıbmıı tırbuwın. ⁸ Mı ıga ıına sowa sıyıu bıyie tıram mını mı kıra sowıir kaıgırıp itkiki mı kırıir ıga ıına kwokwıra nwowı mı ini mı owın kıra ıga kwır mı ıına kwıra namım omwai wıyae yokıyokııyım. Yıo wı mııyık mııyık nwo ranı, kıra paeya nıuyokıyokwııya saıir hırıir namı ıga ıın kwııyarar. ⁹ Mı kırıir nhwıın sıya dımın bıyie tıram mını mı kıra sıir habıtkııgi mı ini mı owın kıra nhwına nhıruwa mı amı omın omwai wııya yokıyokııyın. Yıo wı mııyık mııyık nwo ranı, kıra paeya nıuyokıyokwııya saıir hırıir namı nhwına nhısar.

Boınıyio yaiya sıbsıb ırın whaowaekıyın sıir boııka

(Lk 15:3-7)

¹⁰ Kıma mıntaraı! Kıma ha kipi naıngwo tı ııkam sıma karıir sıyıu ııir napın sıma ııkam nııngakı nıuwı. Nııngaka. Kara kımıırın pı hııına boını, Adı Komıı sıir paekwosımım sıma kıgırıraowı sımıırın. Mı sıma ini sıir om hirar nwowım. Mı sımıırın wı sıya boını. ¹¹ Kara Yaowae Adın nınomor kouanın sıya ııkam bıyieyım nu tıranım sımıir nanmaıwarkainam nıtkın. İrıig

¹² Kıma panıına naıngwowı, ha? Inkam nwrın sıir sıbsıbım kamararım ırııyarkım (100) mı sımıır ırın ini nıımau whaowaekıyın mı sıya wı sıırın hansıram tanı, anıya? İyie? Nııngaka. Mı sıya tı kamnwıı ııur ırııyar ıdıyım (99) wı mhuıısımın sıir hir haıburgıgı mı sıya sıbsıb ırın whaowaekıyın wı sıırın nıını hansırıuwı. ¹³ Kara kımıırın yamıwowa boını, ııya sıya pı sıir hansır haıı mı maırgımaırga tı ırua sıırın nwoıa mı ini tı kam nwıı ııur ırııyar ıdıyım (99) sımıir haıbura. ¹⁴ Mı ırııpa hırıinan nınomor kouanın sıya hıınımın naıngwo ranı, sıir yınısım nwrkı wı kipi swokı whaowae ııguski paeya hırıir. İrıig.

Nomııyau sıyıu bıyie tırıyın mı sıir whınkınsııs haıgınuıwı sıyıu ıkın.

¹⁵ Mı kırıir nomııyauın sıya sıyıu bıyie kınaka tırbuğın mı kıra sıırın dam mı kowa maeyauu kwıruwa dıdwı mı sıyıu bıyie sıya kırıir tırbuın mı kıra sıir boınmaıu. Mı sıya kırıir yai aıir wakae tı hırıinan sıyıu bıyie sıya tırın wı dıgıumıı sıir haimrııyugıgı mı sıırın kırar whındırıraerar haıgınuı mı sıya wı wadıeya sıbgu owım.

¹⁶ Mı sıya kırıir yai aıir sıbgu wakaeyokna karam nwowı mı kıra Moses sıir yaiya saıir hırıinan dırıraerar mı kıra inkamo naıngwo tıbmııyo nwsa dınkın ıkıuna mı sowa kınaka dam, yai kırıir whınboınayıım. ¹⁷ Mı sıya kam nwoımım kımıir yai wakae karam nwowı mı kıra ııkam nhırım Adı Komıı sıırın naıngwo tıbmııyım sımıir dıkıuna mı kıra ırıpa hangrııyıu boınai mı sıya sımıir yai wakae karam nwowı mı kıra sıırın hııına daıngwo sıya naıngwo tıbmııyan inkam tanı sıya sıyıu bıyieyım sımıir tırııkım mı kıra sıırın hıııara hııırıyımı ııguski.

Igbid kamıyau nwo mı kıgnınkın o.

¹⁸ Kara kımıırın yamıwı aıırar boını, dımının kıra nu tır kıgnınkınkıkın, mı Adı Komıı sıya nınomor kou hırıın wı hırıinanar mı kıgnınkınkı sıırın. Dımının kıra naıngwowın nu tır kıgnınkın owam mı Adı Komıı sıya nınomor kou hırıın wı hırıınana mı kıgnınkın owı sıırın. ¹⁹ Mı kara kımıırın pı hııına swokı boını inkam nwsıwı nu tırano sowıir kwıının whıruwa nwowı mı ha kwııboını dımınam mı karıir Adın nınomor kou hir nwowın sıya sowıırın wa wakaeı. ²⁰ İhı. Dımıı sıir, inkam nwsı o nwoım sıma sıma nwowı maeyau kwır mı hangrııyıu owı karıir inıg ııırın mı kara wı sımaka hııar mı ınkın owı mı sımıırın wı karar whındırıraerar haıgınuıwı. İrıig.

Boınıyio yaiya mııyan inkamın dımın sıya pırııhaiyın sıir boııka

²¹ Pıta sıya Jısı sıir hırıir yımbıyam mı ına sırııın, Bııyan Inkam Komıı, karıir nomııyauın sıya karıırın sıyıu bıyie tırbuwı mı sıir dımın bıyieyım wı parııg ııya haııoprımdıyımııgi tı dımın ımıırın mı ıı ırııyar kwıswı ini dıgar mı owım, anıya? ²² Mı Jısı sıya sıırın hııına yowarkıı boııkı, kara kırıırın ha boın tanı ııyım ırııyar kwıı. Nııngaka. Kara ha boııkı kıra haııoprımdıyımııgi ııyım kam nwoım ııur ırııyar kwıı (77). ²³ Kara kımıir boını tı sıyıuın dımın bıyie haııoprımdıyımııyım. Dımıı sıir, Adı Komıı sıya sıir ııkamım sımıir kıgırkakana ini inkam komıı nu kıgırıraowıyın sıya umırım sıir mııyan kamım whııarıı sıma pırııhaiyım sımıir swokı hauu kııyıuwam tırı, ini saıir hırıinan ywowım. ²⁴ Sıya kamım umırım whııarıı pırııhaiyım sımıırar kwamırıı bwakainamın sımıir hauukııyıuwam mı sıma inkam nwrın sıırın yıkıuna mı umırım sıya haıyım 10 mıllıonkım mı sıya yamdı sıir swokı hauuwım. ²⁵ Mı sıya tı umırım sıya pırııhaiyım sımıir umır ımıir swokı hauukııyıuwım dıg ranı. Mı inkam komıı ına boının kıra wara inkamın mı sıir wıg yınım mı sıir dıgworaekwo whıekakım sımıir wıkwropkı ııkam nhırım sıma saınım mı tı umırım wı ıkı dımınım sıya pırıı haıyım sımıir nwokı hauukııyıuwım. ²⁶ Mı tı mııyan inkamın sıya inkam komıı ogmıwı saıka kınııına inı hııunı mı ına boının, kıra karıırsı daıngwoıımyok mı ha tıkı o! Umır whıekakım kara pırııhai pırııhaiyım wı kırıir swokı hauukııyıu dıgı. ²⁷ Mı inkam komııyın tı sıir mııyan inkam ııırsı yaıngwoıımyok mı sıırın ına swokı ıkwropkıyın mı umırım sıya pırııhaiyım sımıir warar yınkın ııguski.

²⁸ Mî tî mîiyan inkamîn yaba hiriir napniyamîn mî siir nomiiyau nwîrîn irîpa mîi sowa mîriiyîn siir yani kîgiu mî umîrîm siya siir hirankîn priihaiyîm paeyarîn hairkîn mî siya siir nîi iir yonkwo nîiwomwan mî siirîn ina boinîn, umîrîm whisarii kira haiyîm kariir tirînkîn, kira kariir swokî hauugi. ²⁹ Mî siir nomiiyauin ogmwo ha hiuîn mî hîniîna kauwok boinanae, kira kariirsi daingwoyîmyok mî ha tikî o, umîrîm whisarii kara haiyîm simiirîn wî yamdiya swokî hauuwi. ³⁰ Mî siya ini boriisop waeyaoîn mî siirîn maeyaua hiuyokiyokaiya mî biyie mîriiya saiir hir ini whinap kinisugik mî siya siir umîr yamdi swokî hauu digi mî siya yaba wa nîti. ³¹ Mî siir nomiiyauim tî hiriinan siyîu iir kîgîm mî simiir kwoinîm mîiyîk bî naingwokikîm mî sima ini inkam komii iirîma yamîm, tî siyîu hiriinan siya simiir nomiiyau iir tîrgîgîn siir ini boinmîmauîu. ³² Mî inkam komiiyîn siya asî nîkiunakikîn tî siir mîiyan inkam iirîm mî siirîn hîniîna boinîkî, kira inkam mîiyîk rani, biya kira kariirîma nîkî kauwok boinanaekîn. Kira kariirsi daingwobumbugi mî kara kîriirsiyîin ina yaingwobumbugiyîn mî kara kîriirîmîn ha bî nîkiunanaekîn kira kariirîn tî umîr komiiyîn siirîn yamdiya whaukîiyîu sasau. ³³ Dimusi rani, kira kîriirî nomiiyauin irîpa mîi kowa mîriiyîn siirsi bî naingwoyîmîyokîn kara kîriirsi naingwoyîmîyoka saiir hiriinan, ha? ³⁴ Mî inkam komiiyîn siir kwoinîn haugîhauga whwiyeyîin mî kam nhîrîm simiir yîkropki mî sima siir yînimnan itkîn mî sima siirîn maeyaua hiuyokiyokaiya mî biyie mîriiya saiir hir ini whinap kinisugik iya siya umîr hauukîiyîuwi wî saiir digi. ³⁵ Mî kara kîmiirîn pî hîniîna boinîkî. Mî kîmiir kwoinîm dimîn biyie whiekakîm kîmiir nomiiyauim sima tîrbumbuim mî simiir haiyoprimdiyumiigi karamae nwowî mî kariir Adîn nînomor kou hir mî owîn siya irîpa hiriinan, kîmiir dimîn biyeyîm wî simiir mî haiyoprimdiyumiigi rani. Iriig.

Jîsîs siya wigkam hainîkiinonkwonani siyîuîn siir boinîkîn
(Mk 10:1-12)

19 Jîsîs siya tî siir yayîm simiir ha boin digiyîm mî nu Galîli siir haiburgik mî nu Judia mî yabie komii Jodan siir yarmîiya hîriir swokî haiyîug nam. ² Mî iikam whiekakîm ini siir mhoiîya kaikwokwo namîm. Mî ta maeyau aiirîn iikamîm makakîm simiirîn hir haiswonîmînskîigîm.

³ Mî Farîsi kam nhîrîm ina yîtîm siirîm mî sima siirîm ini boinîkînanîkîuni mî siirîn ina sriiyîm, Moses siir siyîuîn tî krîma napîn siya mîiyîkargîn, siya hiriinan bîdi boinîn inkamîn siya siir wig aiirîn ha sopki, aniya? ⁴ Jîsîs siya hîniîna yowarkîi boin mî kîma tî yayîm Yokwo Komîiya saiir nwowîm, simiir bî mwaingîm, ha? Siya hîniîna boin, bîdi bidiniyarîn Adi Komîi siya digworaekwo whiekakîm simiirar nonkwokwowîn mî siya wigkam warar yînkîn onkwokwoki. ⁵ Mî Adi Komîi krîmiir Wanîn siya hîniîna boinîkîn, tî hiriinan siyîuîn, kamîm siir yopîi ad owîir haiburgigi mî siir wig anaka namwoîuwi mî sowa ini irîpa piû kwîruwa ywokiywo! ⁶ Mî kira hiriinan tîri. Mî sowa ini piû kwîruwa ywokiywo. Dimînîn Adi

Komîi siya nokiyopmasugiyîn inkamkî siir nîkripîm dig nwo rani. ⁷ Mî Farîsi kamîm sima siirîn hîniîna srii boin Moses siya tî hiriinan yayîa krîmiir dimusi hauugîgîm, kamîm siya yokwowa ha winki, ta wig aiirîm sowîir nonkwona aiir nîkripîm mî siya hiriinan dimusi winkî, ha? ⁸ Mî Jîsîs siya simiir yayî aka yowarkîi boinîkî. Dimusi rani, kîma pî nantamyîriyîrkîm Adi Komîi siir yayî aiir. Mî Moses siya kîmiirîn asi kîgnînkînkîkîn. Wigkam sopni siyîuîn mî bîdi bidiniyarîn Adi Komîi siya wig sopni siyîuîn siirîm bî naingwokî. ⁹ Kara kîmiirîn pî hîniîna boinmauugi. Mî kam nwîrîn siir wîga saeya hîi kam nwîr aka bî nanae mîmînka mî tî hiriinan kamîm siya saiirîn whisariiyar sopkîkîn mî siya yaeya wig îr yonkwonau, tî hiriinan inkamîn siya nonkwonani siyîuîn siir tîrbugî.

¹⁰ Kamîm siir kîgna mîriiyîm sima hîniîna boinîkî mî siya hîniîna boinîkîswo wig nonkwonani siyîuîn yîo ini kîriie ywowîn mî inkamîn siya iîndîma mî owî ini mî owîn. ¹¹ Mî Jîsîs siirîn hîniîna yowarkîi boin, iikam whiekakîm sima ta yayîa saiir wakaeyokna apam pî boriisopi. Nîngaka. Mî iikamîm Adi Komîi siya nîmbînim sima simargîm tî siyîuîn siir wakaeyoknaei. ¹² Wakae, kam nhîrîm sima wig nonkwona dig nwo rani. Dimusi rani, iya simiir yopîiga naokainînkînkîyîin yîm isi hiriinanar mî owîn, sima wig aka irîpa piû nwowîm wî dig nwo rani. Dimusi rani, sima wî dig nwo rani, wîga aka irîpî piû nwowîm mî kîma nhîrîm kîmiir mîomaiyîm bîdi kîntîowîm mî kîma wig aka irîpa piû wa nwowî mî kîma wî yîniêkak nwo rani. Mî nhîrîm sima Adi Komîi siir mîiya saiir mîriiyamar naingwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakîm simiirar kîgrîraowîkîn mî sima wig nonkwonam pî boriisopi. Inkamîn ta yayîa saiirîm naingwowi mî maîrgîmaîrga nwowî mî siya wî saiirar wakaeyoknaei. Iriig.

Jîsîs siya yînisîsîm imiir nokboinmamair haigîniugî
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

¹³ Ta î aiirîn iikam nhîrîm sima yînisîsîm nhîrîm Jîsîs siirîm hainamkîm mî sima hîniîna naingwokîm, Jîsîs siir îna simiir nonkwo okboinmamairîm. Mî Adi Komîi siirîm kwîsboinîm. Mî tî kamîm siir mîi kîgna mîriiyîm sima îo simiir ywoki. ¹⁴ Mî Jîsîs siya boin, kîma yînisîsîmîm simiir kîgnînkînkî sima kariiram wî, kîma simiir kîpî nîkidu. Nîngaka. Adi Komîi siya tî iikamîm simiirar kîgrîraowî mî ini tî yînisîsîmîm simiir hiriinan ywowîm. ¹⁵ Mî siir îna simiir mwo îdwo yonkwo. Mî siya simiirîn ina yokboinmamairîn. Mhoiîya siya ta maeyau aiir haiburgigî mî ina yamîn. Iriig.

Umîr digworaekwokak inkamîn siir niîwiigî
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

¹⁶ Mî inkam nwîrîn Jîsîs siir hîriir yîmbiyam mî ina srii boinîm. Inkamîn iikam nowamwarkaiyîuwîyîn, kara wî panîin dimîn mîiyîkîn siir tîri mî kariir inigîn wî kwoinbudîn omwai waiyayokiyokîyîin iinokîinokî siir haiyamîn, ha? ¹⁷ Mî Jîsîs siir yowarkîi boinîkî, kariiram dimusi srii pîkî hîniîn dimîn mîiyîkîn siir haiyam sriigîn, ha? Adi Komîi siyaîrgîn inkam mîiyîkî nwowiyî. Mî kira

kwoinbudin omwai waiyaiyin siiram naingwowi mi kira siyu komiiyin Moses siirin siya winin biya siirarar dap-krɩpkai. ¹⁸ Mi ti inkamin Jisis siirin ina sriiyin, piki hinin siyu ikim, Moses siirim, ha? Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti sima. Kira inkam nwir kipi nitkikai mi kira hii kipi nanae, kira hii kipi tauae, kira inkam nwirni kipi niksise boin hiuriyu. ¹⁹ Kira yopii adim simiir yai imi-irar wakaeyokna mi sowiirwaiyin siyu miyik iirar tir. Mi kira iikam nhirim simiirim naingwoyimiyokeyim mi kiram naingwoyimiyokeyim mi saiir hiriinana daingwoyimiyokeyim. ²⁰ Mi whranisimin siya siir boinki, ti siyu whiekakim, kara simiirarar mi apikin. Kara whaowaeyin piki hinin dimin ikin? ²¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira wadie nwowi kiriir digworaekwo whiekakim iikam nhirim simiir hauu sima sainim mi ti umirim kira iki iikam paeprikabim simiir hauugi. Mi kira hiriinan tiri, ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekaka nwowi. Mi ti kira tirim simiir mhoiia kira wi kariir mhoiia wit. ²² Mi iya ti whranisimin ta hiriinan yai aiir wakaeyin siir kwoinin ini hikaka ywonamin mi siya Jisis siir haiburgikin mi ina yamin. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakakin.

²³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki. Inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya Adi Komii siir mhoiia namamin wi miinan mirii nami yipiki siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyim siirim. ²⁴ Kara kimiirin pi hinina swoki boinki hab saeya tidiyin digworaekwo panyin siir no iir ninopkai namamin wi dig nwo rani, inkamin umir digworaekwo whiekakin siya ta haba miinan saeya miriia saiir hiriinan mi mirii rani. Niingaka. Yio wi mi kamiigikomii miriinami mi siya Adi Komiiyin digworaekwo whiekakim sim kigrirakayin wi saika namasu rani. Niingaka. Dimusi rani, siya umir digworaekwo imiirimar naingwokwowi mi siirin wi simar nikiduwi. ²⁵ Kamim siir mi kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima boin mi siya ti hiriinan inkamim siya dig nwo karam nwowi mi yipikin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin siirin dig nwowi, ha? Nim krɩma ha naingwowi inkam nwirki namim wi dig nwo rani. ²⁶ Mi Jisis siya simiirar kao hirirukiyin mi ina yowarkii boinin. Iikamim sima sima whindiriraerarna simiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi dig nwo rani, Adi Komii siya ti dikworaekwo whiekak imiir diriraerari wi diga nwowi.

²⁷ Pita siya Jisis siir boinmaugi Kigi! Krɩma krɩmiir digworaekwo whiekakim simiir hiriinansi haiburgigim. Mi wi kiriir mhoiia niti. Mi mhoiia krɩma wi piki hinin diminin siir haii, ha? ²⁸ Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki. Ti nu winin kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin mi kara wi ipiia Inkam Komii nu kigriraowiyin siira wi saiir nidwokaii. Mi wi paenana niyuae mi ti nu winin kima kam iur nwiso kariir mhoiia nitim kima wi ipiyyim simiir nidwokaii, kariir hiriinan. Mi Isrel simiir iikam isid iur whiso wi simiir siyu imiirar hidi. ²⁹ Mi iikam whiekakim sima simiir omaka mi simiir yinisisim mi simiir yokman mi simiir yopii adim mi simiir nu digworaekwo

whiekak ikim, simiir bidi haiburgigim. Dimusi rani, sima kariir mhoiia nitam bidi yaingwowim. Mi mhoiia kara simiirin wi yaeya digworaekwo whiekakar swoki inkin hauugi mi sima kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi siir haii. ³⁰ Mi iikamim inig komigakim tariinan nwowim yim wi mhoiia hispriikiini mi iikamim tariinan sima inig komii karamaeyim mhoiia sima wi inig komiigak nwowi. Iriig.

Numir waina saiir miyan kamkim

20 Adi komi siya iikam whiekakim simiir kigrirakana saeya ini numir waina saiir adin ini siir hiriinan ywowin. Mi nugak imumain siya ina yamyakwokin kam nhirim simiir nikiunakiyim siir numir waina saiir miriyyam. ² Mi siya kam nhirim simiir haiyim sima ini wadiya ywokiyim ta wain numira saiir miriyyam. Sima saiir miriyyim umirim pi ii kwokwirani umirim simiirara mirii haii. Mi siya simiir asi nikropkikin siir numir waina sairamim. ³ Mi iya 9 klok nwowa siya saiir yapninopkainam siir numir waina hiriirin mi siya yap kigam kam nhirim maeyauwa nae haiginiya hirar sibokwowi. ⁴ Siya simiir boinki, kima iriipa hiriinan kariir numir waina saiir tini miriyyu mi kara umirim pi kimiirar hauu digi. Mi ta mi aiirsiyin umirim wi kwokwirani umir maira hauuwi. ⁵ Mi sima asi namkim. Mi ii bie mwo kou nokwonyin 12 klok mi 3 klok bie nad nwowin siya ha swoki amin mi siya kigam kam nhirim sima hindara sibokwowi mi siya biya siya tira mi saiir hiriinana swokin tiruwun. ⁶ Mi 5 klok naiowaka siya ha swoki amtibin mi siyar kigamtib kam nhirim hindara sib okworibi. Mi siya simiir sriigi mi ti biewi komiiyin kima ta maeyau aiirin whisarii dimusi nokwo kaoikiigiribgim, ha? ⁷ Mi sima siir yai aka yowarkii boinin, inkam nwirin mi krɩmiir bi swoki hauu miriigin. Mi siya simiir boinki, kima kariir wain numira saiir tini miriyyu.

⁸ Iya bidi kakauugiriba mi adin numir wainanin siya inkamin siir mi imiir kigriraowiyin siirin hinina boinki, kira iki miyan kamim simiir dikunaki mi simiirin umir hauugi. Inkamin mhoi nitin mi umirin siirar hauu bwakainam mi hiriinanar hauyokiyokiyim mi inkamin bii nitin nugak imuma siirar tina hauu digiu. ⁹ Mi kamim iya 5 klok nwowa ha namiriiniyin bii sima yit mi sima umirim iikwokwirani umir mairin siirar hainamim. ¹⁰ Mi simiir mhoiia kamim biigi biya namiriiniyim sima ina yitim mi ina yaingwowim, krɩma pi umir komiia hai. Mi sima umir komii bi haiigim mi sima hirihiriinankinar hai. ¹¹ Mi sima hai digiyim mi sima io ina ywowim numir wainan ad iirin. ¹² Mi sima ina boinim, ti kamim naiowaka namiriiniyim mi sima ti umirin krɩma haiyin siir hiriinan dimusi haigim, sima ii priei bi nini miriinikim. Mi krɩra nugakiya miriibumbuyakwokim mi ini bie ieyar yikiyamkiribin mi bieyin krɩmiirar whwonanaewakin. ¹³ Mi numir wainan adin siya yaiya kwira yowarkii boin simiir nwir inakan. Siya hinina boinkin, nomiyau kara kiriir bi tirbugin. Mi krɩma tari ti umir iurim simiirimin iripa kwoin whirruwa bi nwoko, aniyau? ¹⁴ Kira kiriir umir iir bidi haiyin mi ha

dam. Ti umirin kara kirir hauwin kariirar kwoinkin ti inkamin mhoiyya nitan siirin hiriinan umirin kara siirar mi hauwi. ¹⁵ Kariirar diminkin. Kara kariir umir imiir mi diriraerari yo kariirar kwoinkin. Kira kanaka dimusi ninkinimpisuwi, ha? Kara siyu miyik iirar tirkin. ¹⁶ Yo hiniingin mi iikamim mhoigi mhoiyanim yim wi biigi biyin sima nwowi. Mi iikamim bii nwowim yim wi mhoigi mhoiyya nwoki. Iriig.

Jisis siya ina boinin kara naonami mi ti kwoimaka wa swoki insiin idwowi
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Jisis siya om komii Jerusalem hirir niinainamin mi kam iuur nwisu siir kigna miriyim sima warar yinkin am. Mi siyu hirar napamim mi Jisis siya simiirin siyu mig hirir yikiunam. Mi siya simiirin ina boinin.

¹⁸ Wakae, panaowin krma pi om komii Jerusalem hirir nami. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kam nhirim sima kariirin wi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir kinmauu iti. Mi sima bidi yimboin tibmiyiyim kariir nisomaowim. ¹⁹ Mi sima kariirin wi Juda iikam tani wi simiir in nonkwo hauugi mi sima kariirin wa ngbumbu boini mi idgiu mini nipim-pari mi paeyin hiniya nironinkinin wi saika ninkin irinugi. Mi ti kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Iriig.

Jems Jon sowiir apua Jisis siir sriiga sowa biyan inkam nwowam
(Mk 10:35-45)

²⁰ Mi taka iya Sebedi siir wiga saeya yinisim nwisu Jisis siirim yikiunam. Mi saeya ogmwo ina ini akai hiuwuwa siir kingiin hir mi ina sriya siirim, Jisis siya sairin dimin miyik whir tirim. ²¹ Mi Jisis siya sair boinki, kira pi hiniin dimin siirim naingwowi. Mi saeya siir boinki, kira kariir boinki ti kariir yinisim nwisu sowa ini mi owo, sowa kirir in inig yaoyae owiir mi idwowi mi nwirin iniga mi nwirin yaoyae, iya kira inkam komii nwowi, aniya? ²² Saeya hiriinan yai boina mi Jisis siya ina yowarkii boinin, ti diminin kima sriyin kima siir bi sibgu inokninkinkim. Ta hik hiriinana kara haiya kowa sair haiyim wi digar nwowi, aniya? Mi sowa siirin hiniina yowarkii boinki, ihi. Krira wi digar nwowi. ²³ Mi Jisis siya sowiir boinki, kaimwoka ta hika kara haiya kowa sairin hiriinana mi haii. Mi yipikin kariir ina inig yaoyaeo sowiir nidwokaii, yo kariir dimin tani. Niingaka. Ti kamim simiir ipiyyim sima nidwokaiiyim, yim kariir Adin siyar bidi diriraerarkwokinin.

²⁴ Mi kam iuurim siir kigna miriyim sima hiriinan yai wakaeyim ti iwinyaowo sowiir apua saeya tirin mi sima io sowiir ywoki. ²⁵ Jisis siya simiirin ina yikiunam mi siya simiir boin, kima ina ninokninkinin inkam komii nu kigriraowiyin siya iki Juda iikam tani miira nikwowsi-igim. Mi sima ti inkam komiyyim simiirin yai kirie aair yikwao boin, simiirin wi sima niki sibgu kigriraowim. Mi sima wi simiir yai imiirar wakaeyoknam. Mi inkam komiyyim sima iki iikamim simiirar nikwao boini-naeikim, sima simiir yai imiirar wakaeyoknam. ²⁶ Ti

hiriinan siyuin kimiir tir kipi niki o. Niingaka. Inkamin siya kimiir inkam komii nwowam naingwowi mi siya kimiir miyan inkam niinganano dwo, siyu miyik kimiir tirhaiginiuwim. ²⁷ Mi inkamin siya kimiir bii nwowam naingwowi mi siya kimiir mi priimiriyan inkamnan dwo. ²⁸ Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara minam bi nitkin iikam whiekakim kima kariir whindiriraerar haiginiuwim. Niingaka. Kara kimiir whindiriraerar haiginiuwam nitkin. Kara iikam whiekakim dimin biyekakim simiirim naowim mi simiir dimin biye haiyoprimdiyumiigiyam. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwiswo sowiir haiswo niskigo
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Mi sima om komii Jeriko siir haiburgigim mi ina yamim. Mi iikam whiekakim sima Jisis siir mhoiyyar yamim. ³⁰ Mi inkam nhwokwisae nwisu sowa siyu mig kingiin hirar yidwokwokin. Mi sowa wakaewin Jisis siya tiriir napni mi ina kauwoknanaekiyo, Biyan Inkam Komii, kira Devidni isidin siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, kririirsi daingwobumbu. ³¹ Mi iikamim sowiir boinainanaeki, kowa yai tanki. Mi sowa ina swoki kauwoknanaekiyo, Biyan Inkam Komii, kira Devid siir yinisimkin, kira kririirsi daingwobumbu! ³² Mi Jisis siya ha namikwowiin mi sowiir yikiuna mi ina boinin, kowa paniina naingwowi kara kowiirin pi hiniin diminin siir tirki, ha? ³³ Mi sowa siir boinki, Biyan Inkam Komii, krira ha naingwowi kira kririir nhwo owiir haiswoniskiigi. ³⁴ Mi Jisis siya sowiirsi naingwoyimyokin mi siir ina ina yonkwokiya sowiir nhwo nhis owiir mi sowiir nhwowa ha kaokiyo mi ini Jisis siir mhoiyyar yap-
namo. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem hirir napninopkainamin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

21 Mi sima om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi sima omisim Betfasi hirir yimbiam mhu whirin Oliv siir kingiin. Mi Jisis siya inkam nwiswo siir mi kigna miriyo sowiir yikropki bii sowa namkwokinim. ² Mi siya sowiir boinki, kowa iki omin krma kigiyin siir dam mi kowa kingiin tirar kwakig. Mi kowa wi kimiminki rani, donki trin uridni sima nimburuwin paeyaka pi siir kigi mi sair yinisim ti iirin wara mi kowa pi sowiir whro hainani mi kariirim kiyainani. ³ Mi inkam nwirin siya yai kwir kowiir boinki mi kowa siirin hiniina boinki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya sowiirin miigakin mi mhoiyya siir miya dig nwoki mi siya wi kirirar swoki hauugi mi siya wa nami. ⁴ Ti dimin hiriinanin nimbibiyamim mi yayim biya profet sima boinin ini simiirar boinourwokaiyim mi sima hiniina boinkim,

⁵ kima iikamim om Saion hiranin simiirin hiniina boin, kigi! Kimiir Inkam Komiiyin nu kigriraowiyin isirin kimiiram niti. Siya inkam miuungin mi siya donki haomim siir nidwo namkin mi donki iyyin yopii aeya

naokainan siir! Mi iya Jisis siya om Jerusalem hiriir nimbiyam, ti diminim sima ina yimbiamim.

⁶ Mi inkam nwiswo Jisis siir kigna miriyo mi yayim siya boinkiyim simiir hiriinana ini tiri. ⁷ Mi sowa donki iwinbugao sowiir hakainamwo mi sowiir yuisim siir idwo yitmwani mi Jisis siya yuis idwowa yidwonam donki yinin siir. ⁸ Mi iikam whiekakim simiir yuisim ini siyu iirar haknamin siir biyar mi nhirim paekwomim sikwonanim simiirar kriphaknam siyu iirar. ⁹ Mi iikam nhirim biya napnam ikim mi nhirim mhoiia saika ninkin apnam ikim sima ina kauwok boinamim, Devid siir isidan yinisimim Adi Komii siya nikropkiyin siya wadieki wadiekin, siir inig iir dokboinmamaigi! Adi Komii siya ti Biyan Inkam Komiiyin nitan siir whinkinsis haiginiugin, siya inkam miyikin krma Adi Komii siir inig iir hainan prapraskin.

¹⁰ Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin mi iikam whiekakim om komii hir nwowinim sima hiriinan dimin iir kigwinim ini hindara yanaawinim mi ina boinim, ti inkamin siya yipikin? ¹¹ Ti iikamim napnaniyim sima boin, Jisis siyairgin profet inkamin om Nasaret nu Galili hiranin. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir napninopkainamkin
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

¹² Jisis siya Adi Komii siir omaka komiia hiuyokiyokaiya siir inig nidwokai hainaniya saiir hiriir napninopkainamin mi kam nhirim umir hir ninwowana haiyim mi nhirim pi saingim, siya simiir nhinidnowidninkiigi. Mi siya umir haiyim simiir inankrimkrinkiigi mhoiia sima Adi Komii siir ninkinimiyaei. Mi ipii minim kamim umir mi miriyoim sima nidwokaiyim simiir warar. ¹³ Mi siya simiir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiya Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kariir omaka iikamim hinda tinda nwowim sima saiirin hiniina dapi, nhow kwis boini omakaka! Mi kara kimiir boinki, kima kariir omaka ini hii tauae inkamin siir hiriinan omaka biyenan ywonama.

¹⁴ Mi Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir hirar niki owin mi kam nhirim nhow kwisaeyim mi iga biye ikim sima ina yimbiniyim siirim mi siya ini simiirar haiswonimniskiiyin. ¹⁵ Prismi biyan kamim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima Jisis siya haiswonimniskiiya saiir kigim mi sima wakae yinisimim hiniina ninkiu anikiuwi krma Devid siir isidin siir yinisimim siir inig iir hainan prapraski. Mi sima io hiriinansi nwokim. ¹⁶ Mi sima io ha nwowim mi sima minam naingwokim ti yinisimim sima kauwoknaeyim pi tankiyim mi sima hiniina boin, kira ta yaiya yinisimim sima boina ina wakaeyim, ha? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, ihi, kara tisa wakaeyin. Kima Yokwo Komiiya saiir yai imiir bi mwaingim. Saeya hiniina boinka, Adi Komiiyin yinisim budirig ikim mi yinpraigak ikim simiir bidi yiisiisimauuin mi sima Adi Komii siir inig iirin hiriinan asi sibgu hainan prapraskim, aniya?

¹⁷ Mi siya simiirin ha boin digiyin mi siya simiir haiburgik mi om Betani hiriir yam mi hirar whwonkaowi. Iriig.

Jisis siya boinkiyin pae figin ina whirkiyin mi ina wainamin

(Mk 11:12-14,20-24)

¹⁸ Mi nugak imumarin Jisis siya ina swoki haiyug apam yakwokin om Komii Jerusalema hiriir mi siya mhiya ina yapaowamin. ¹⁹ Mi siya pae fig whirin siyu mig hir nokwoin siir kigam mi siya siirim ha namin mi siya hiniina bi kigamkin nae bidi budin. Niingaka. Paekwo niinga nwowi mi siya ti pae figin siirin hiniina boin, kira wi nae swoki budminim tani, niingakanga. Mi ti pae figin bi kimiminkikin ina wainamin. ²⁰ Kamim siir kigna miriyoim ti hiriinan dimin iir kigim mi ina yanaakiyim. Sima boin, ti pae figin siya dimusi wai sasaunamkin, ha? ²¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwo aiarar boini, kima naingwo tibmii kini mi kima wi diga nwowi ti pae figin kara minkiyin siir hiriinan. Mi dimin whirin kira wi diga mi owi. Mi kira ti mhiu iir boinki, kira whii solwara hiriir diswitnatmainam mi siya wi hiriinana mi tiri. ²² Mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ha srii digworaekwo whiekakim kima haiyam srii boini, siya kimiirin wa hauuwi. Iriig.

Sima Jisis siir srii yipikin inigak kiriir nwo haiginiuwun
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

²³ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir swoki haiyug apninopkainam mi iikamim simiir yowomwarkaiyu siir yai imiir. Mi siya ha niki boinin, prismi biyan kamim sima mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim sima siir hiriir yimbiam mi sima siirim sriigi mi yipikin inig komiigak kiriir nwowaiginiuin mi kiriir nimbiniin yipikin ti digworaekwo simiirin kira piki hiniin inigin siir diriraerari, ha? ²⁴ Mi Jisis siya simiir yai aiarin ina yowarkii boinin, kara iriipa hiriinan kimiirin pi dimin whirin siir sriiyim mi tiri. Mi kima saiir sibgu owarkii boini mi kara iriipa hiriinan wi kimiirar boinmauuwi inkamin inig komiigak kariir nwowaiginiuin ta miya saiir miriyoim. ²⁵ Yipikin Jon siir nwowaiginiuin inig komiigak iikamim op simiir baptais haiginiuwam Adi Komii siya, iya inkamkin, aniya? Mi sima, simasima hiniina yimboin amboina krma siirin pi panin yaiya saiir boini, ha? Mi krma siirin hiniina boini, Adi Komii siya hauugin mi siya krimiirin pi hiniina boini, kima Jon siir yai wakaeyokna diriraerar karamae dimusi nwokim. ²⁶ Mi krma ha boini ti diminin inkamki hauugin mi krma hiriinan yai boini mi wi iikamim simiirsi nididi. Mi sima wi krimiir tiowi. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii Jon siya profet inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir yai aka hiniina yowarkii boin, krma ninokninkin tani yipikin inig komii Jon siir hauuin ti diminin simiir tiram. Jisis siya simiir boinki. Dimusi rani, kima kariirin bi sibgu boinkikim Jon siirin. Mi kara iriipa hiriinan wi kimiir mi boinmauu rani, yipikin inig komii kariir hauuin ti dimin taeminim simiir tiram. Iriig.

Boiniyo yaiya yinisim nwiswo ad nwiruwaniyo sowiir boinka

²⁸ Kima paniina naingwowi, ha? Biya inkam nwirin siir yinisimo nwisko mi mhoiia iya sowa inikamae nwokiyo mi adin siya siir yinisim yaowaeyin siirim yam mi siir ini boiniu, yinisim, panaoin kira kariir numir waina saiir kigriraowam dam. ²⁹ Mi yinisimin adin siir yai aka yowarkii boin. Niingaka. Kara pi boriisopi. Mhoiia siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi ini adin siir wain numira saiir swokini miriyyuin. ³⁰ Mi adin ina swoki apnamin siir yinisim nwirin siirim mi siya ta hiriinan yai aiirar swoki boiniu siirin mi kira kariir wain numira saiir tiram dam. Mi yinisimin hiniina yowarkii boinki, kara pi kapi nami mi siya numira hiriir bi swoki amiminkin. ³¹ Mi siya simiirin hiniina sriigi, tiki yinisim nwiswo yipikin adin siir kwoin iir napin, ha? Mi siya ina boinim Biyan iya mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki mi iikam biyeyim omom omomi umir takis haiyanim mi wigim hii nanaei ikim simiir mhi kwoinim bidi kisina haigiyim mi siya Adi Komii siir yai aiiram bidi yaingwo tibmiyim mi kimiir biyyin wi simar nami iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim kimiiram. Niingaka. ³² Dimusi rani, Jon siya kimiir waraur nimbiniin siyiu miyik miyikim simiir nisisisimauugim kimiirin mi kima siir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Mi kamim omom omomi umir haii ikim mi wigim hii nanaei ikim siya siir yai imiir bidi yaingwo tibmiyim. Mi kima ti hiriinan diminim simiir bidi kigim mi kimiir kwoinim biri kisina haigikim mi siir siyiu iir napam bi naingwo tibmiigim. Niingaka. Iriig.

Ta boiniyo yaiya inkam biyeyin numir waina saiir kigriraowiyin siir boinka (Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ Jisis siya simiirar niki boinin, kima wakae, boiniyo yai kwira hiniinga. Inkam komii nwirin siya nu komigakin mi wain numir yinkin mi ina hiuyokiyokaiyin mi numir hirin ie whira yop mi nantwo komiia ienau hir haigi mi siya wain nidim ina whinitkaigaiyim mi simiirin ina yokwobrombropim simiir hii imiirin mi saiir mhoiia numiran adin siya omaka pada ira mirii ta wain numira saiir kigriraowam. Mi siya ta numira inkam nhirimi hauugi siya kigriraowam mi umir mii saiir warar mi miriyyim. Mi numiran adin ina yamin aru maeyau kwira. ³⁴ Mhoiia iya wain nidim simiir haiyana ini kingiin nwoowa mi numiran adin siya whisarii mii prii miriyan kam nhirim simiir yikrop amki wain nidim simiir ninguguhainakiyam. ³⁵ Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim mi siya siir miyan kam imiirin siyiu miyik bi tirkim. Mi siya nwirin hindara tioki mi nwirin hindara yisomaoki mi nwirin hindara kaigromkrorki siiyani. ³⁶ Mi numiran adin kam nhirim miyanim simiir yikropki, siya hoimgakriga yikroki, biyana saiir hiriinan tani. Mi kamim numir aiir kigriraowiyim hiriinan siyiu iirar swoki tirwin simiirin. ³⁷ Mi mhoigi mhoiian siya siir yinisimki yinisim yinkamiyinin siirgisiirar yikropki simiiram. Adin siya

hiniina yaingwo, siya wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakae yoknaei. ³⁸ Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim siya ti yinisim iir kigwinim mi siya siya hiniina boinaiwin, tiki yinisim hiniin siya wi siir adni digwraekwowim wi siya haii. Humbae! Nim siir disom aoki mi ta siir adni numira wi krma haii. ³⁹ Mi siya siirin ha kiyainaniyamim numir yaba hiriir mi siya siirin ina yisomaowin.

⁴⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima paniina mi aingwokiym? Mhoiia iya numir wainain adin siya niti wi panin siyiuin siir natirni ta numir aiir kigriraowan kamim simiirin? ⁴¹ Mi siya siir boinki mi siya ti inkam biyeyim siir numir aiir kigriraowim wi simiir nisomsom aokii. Mi siya numir waina wi iikam isid miyik nhirimi hauugi siya kigriraowim mi nae haiyan iya mi siya nae haimii, siirin wa hauu aei. ⁴² Mi Jisis siya simiir boinki, tari kima yai haimii kwira profet kamim biya siya wina Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri sibgu mwainokninkinkim, aniya? Saeya hiniina boinka, ti yin miyikin omaka miriyyin kamim siya boriisop waeyaowin tariinanin ini biyan yin yamwouiin. Siya ini bopwonauan kougouwin siir hiriinan yamwouiin. Biyan Inkam Komiiyin siyar diriraerarkikin ti diminin, siya ina yimbiamin mi krma siir kigin ini wadiyar ywokiin.

⁴³ Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miyik miyikim Adi Komii siya kigriraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranim siir mii sibgu miriyyim wi simiir hauugi. ⁴⁴ Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii karamae nwowin mi siya wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski, hauwa nikii iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digumii kariir haimriyuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iuguski yin siir hiriinan nisimtl siini.

⁴⁵ Mi iya prismi biyan inkam komii ima mi Farisi siya ta hiriinan boiniyo yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi siya ina yinokninkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga. ⁴⁶ Mi siya siir nonkworinuwama naingwokim omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi siya iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, siya ha naingwo tibmiikim Jisis siya profet inkam komiigin. Iriig.

Ta boiniyo yaiya nae komiia wig nonkwonaeiya saiir boinka (Lk 14:15-24)

22 Jisis siya yaeya boiniyo yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hiniina boinkin, ² Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini inkam komii nu kigriraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim diriraerariyin ini saiir hiriinan ywowin. ³ Biya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi siya nitim pi boriisopi. ⁴ Mi siya siir miyan kam nhirim ina swoki ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbiningim simiir dikunaki mi kima simiirin hiniina boin, wakae,

kariir naeyim bidi diriraerar haigingigim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hika hikaeyim kara bidi yisomsom haigingigim. Mi digworaekwo whiekakim bidi diriraerar haigingigim. Kima ta wigwas naeya sairim wit.

⁵ Siya siir miyan kamim ti yai imiir boinmimauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi boriisop mi sima ina nhinookiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mii miriyam yamin.

⁶ Mi nhirim inkam komii nu kigriraowiyin siir miyan kam imiir yapiyiskai kigwin mi sima simiir yonkwobumbuninkin haiginiugi mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim.

⁷ Mi ti hiriinanin inkam komii nu kigriraowiyin siir kwoinin haugi hauga ha whiyekiyin mi siir kamim sau ninitiyim simiir yikropki. Mi sima inkam biyeyim simiir yisomao mi om iir warar yinkin haingimugig.

⁸ Mi sima hiriinan tirim, inkam komiyyin siir miyan kam imiir boinmimauugi, wigwas naeya bidi diriraerar haigin diga, kamim kara nimbiniim sima miyiki waeyao paninsi yitsi.

⁹ Mi hiriinanki niuwi kima iki siyiu whiekakim simiirar dap kig yokiyokiyim mi kam whiekakim kima simiir kigi mi kima simiir wikiu-nani ta wigwas nae airim. ¹⁰ Siya hiriinan yai boinkiyin mi miyan kamim ina nhinookiyim. Mi siyiu whiekakim simiir nwowim iikamim simiir yapboinma-mauu iikam biyie biyie ikim mi iikam miyik miyik ikim simiir yikiunani wigwas nae airim. Mi sima ha nitim ta omaka wigwas nae diriraerara ini iikamkina yinkiniugiya.

¹¹ Iikamim sima ha nidwodwokai digiyim mi inkam komii simiir napninopkai kigam namkin. Mi siyar kigi inkam nwirin yuis miyik bi piuananikin wigwas naeya sair nidwokai aeyamin. ¹² Mi inkam komiyyin siir boinki, akam, kira yuis miyik piuanani karamae dimusi nwokin ta wigwas nae airamim, ha? Mi siya ini yai mikrima ywowin. Mi ina yididkiyin. ¹³ Inkam komiyyin siya siir miyan kamim simiirin hiniina boinki, kima siir iga inim simiir kogrimdnuugi. Mi maeyauwa niyim niyim nwowa sair hiriir ditkaigi. Ta maeyau niyim niyim airin siya wi kauu ouu prasae kin tani. Mi siya wi hik komiigikomii aair haii. Mi wi siir big iirar mi aegiyimgiyikaeyami. ¹⁴ Jisis siya ta boiniyio yai aair boin digiyin mi siya simiir boinki, ih, Adi Komii siya iikam whiekakim simiirar nikiunaei. Mi simiirin wi irira nwin-wira nikiuna apninopkainani. Iriig.

Sima Jisis siir sriigim umir Sisa siir hauuwam

(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Mi Farisi kamim sima yaiya ina haingiriyiu hid boinaiyim, Jisis siir kinankiuwam. ¹⁶ Mi sima simiir kigna miriyim kam nhirim mi inkam komii Herot siir kamim simiir warar yinkin ikropki. Mi sima Jisis siir hiriir yim-biyam mi ina ini sriiyiim yai nhirim simiiram. Inkam yaimin dimin nowomwarkaiyuwiyin, krima ina ninokninkinin kira yaimwo boinan inkamkin. Mi kira yaimwowa sairar sibgu owomwarkaiyu boinikin diminin Adi Komii siir iikamim simiir. Kira inkam nwirni bi nwowikin kou mi nwirni bi nwowikin nua. Niingaka. Kira iikam whiekakim simiirin whiruwar

nwowaiginiuwikin. ¹⁷ Kira krimiirin sibgu boinmauugi, kira paniina naingwowi, ha? Moses siir siyiu komiyyin siya boinin ini wadieya mi owin krima omom omomi takis umirim inkam komii Sisa Romanin siir hauuwim, aniya? Iyie? Niingaka. ¹⁸ Jisis siya simiir kwoin biyie biyie imiir bidi yinokninkinin mi siya simiir boinki, kima niksisaeyan inkamkim. Kima kariirim dimusi kinankiu-nikim, ha? ¹⁹ Kima umirim omom omomiyim kima haiiyim mi miya umira sair nwowa inkam komii Sisa siir hauuwiya kariir wiisimauugi. Mi sima umira siirim asi hainakikim, siir niisimauuim. ²⁰ Mi siya simiir sriigi, ti whwonkamim mi ti inig ikin umir aair nwowin siya nhinirgin. ²¹ Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, inkam komii Sisa. Mi siya simiir boinki, dimin Sisa nikin, yio kima Sisa siirar hauu. Mi diminin Adi Komii krimiir Wanin siirgin yio kima siirar timi hauugi. ²² Sima ta hiriinan yai aair wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima siir ina haiburgigim mi ina yaimim. Mi sima Jisis siir kinankiuan yai karamaekim. Iriig.

Sima Jisis siir sriigi iikamim naonami wa swoki insiin idwowi

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Ta ti aairarin Sadyusi kam nhirim Jisis siir hiriir yim-biyam. Ti kamim sima hiniina boinikim, inkamin naonamiyin sima wi swoki insiin idwo rani. Sadyusi kamim sima ha nimbiamim mi sima Jisis siir ini sriiyiu, ²⁴ inkamin nowomwarkaiyuwiyin, Moses siya hiniina boinkin, inkam nwirin siya yinie niyio karam nwowi mi siya ha naonami mi siir wig igabaeya siir nomousim ieyar swoki itkin idwokai naowid. Mi yiniekekakin wi siya nwo haiginiuwi siir yaowae iirin. ²⁵ Mi kam iriirar nwiskiniuwi mi simiir yaowayin wig siya yonkwona mi siya ina yaonamin mi siya yiniekek bi nwogigin. Mi siir wig igabaeya ini siir nomousim ieyar swoki itkin idwokainaowida. ²⁶ Mi siir nomousimin iriipa hiriinanar mi tir, yinie karamaeyar mi aowin. Mi nwoimaka iriipa hiriinanar mi tir mi ini hiri hiriinanar tir yokiyokiyamin. Mi ti iwiniyao iriirar nwoiso ini yinie karamaeyar yaowim. ²⁷ Sima yaowin naokao digiyim mi mhoigi mhoiya simiir yao wig igabae aeyar yaonam. ²⁸ Kira boinki, iya iikamim naokaowim sima nnsiin idwowi. Ti iwiniyao iriirar nwiswo ta wiga sair kamki kamim wi nhinga nwowi? Kira ina ninokninkinin, sima yaowin sairara nonkwona swokim.

²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima Yokwo Komii sair yai imiir bi ninokninkinkim, ha? Mi kima Adi Komii siir kite aair bi ninokninkinkim, ha? Mi kima hiriinanin whaowaeya priiboin, aniya? ³⁰ Mi iya iikamim sima nnsiin idwowi mi sima wi nonkwona rani. Niingaka. Mi sima wi Adi Komii siir oman paekwosimim ninomor kou hir nwowin wi simiir hiriinan nwowi, niinga niingar. ³¹ Ti iikamim naonamim mi ha swoki insiin idwowi. Kara krimiir sriiyim mini. Adi Komii siir yaiyim Moses siir hauuwim, kima simiir bi mwaingim, aniya? Siya hiniina boinkin, ³² kara Ebraham mi Aisak mi Jekop simiir Adi Komii. Adi Komii siya iikamim naonamim simiir Adi Komii rani. Iikamim

kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyiin simiir Adi Komi-
igin. ³³ Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai ai-
ir wakaekiyim mi sima ini hindara yanaakiyim Iriig.

Adi Komii siir biigi biian siyugi siyu ieyairgin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

³⁴ Ta hiriinan yaiya Jisis siya Sadyusi simiir yai aiir
boin tankaigikin. Mi Farisi kamim sima ta yai aiir
wakaekiyim mi sima ina haingiriyu boinainamim. ³⁵ Mi
simiir bopwo hirin inkam nwirin siyu imiir
ninokninkiniyiin ini hirar nwowin. Siya Jisis siir sriiki-
nankiuwam namkin. ³⁶ Iikam nowomwarkaiyuwan
inkam piki hiniin siyu ikin, siyu whiekakim Moses siya
winim simiir bi nwowim, ha? ³⁷ Mi Jisis siya siir boinki,
Biian Inkam Komiiyiin siya kiriir Adi Komiigin. Mi kiriir
mhi kwoinim mi kiriir kirieya wi saiiirar hauu iuguski
mi kiriir digworaekwo whiekakim simiir warar. ³⁸ Ti
siyuin siya ini siyu nhirim Moses siya winim simiir kou
ywowin. ³⁹ Mi mhoiiyan siyu whirin yio hiniina boinkin,
kira inkam nhirim simiirim naingwowyim mi kiramar
naingwonaeyiin saiiir hiriinanar daingwo. ⁴⁰ Ti siyuwo
sowa boinkiywo ini Moses mi profet kamim simiir siyu
imiirar higriniu irkakiyim. Iriig.

**Jisis siya Farisi kamim simiir srii yipiki inkamkin Adi
Komii siya nikropkiyiin**
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

⁴¹ Farisi kamim sima iripa niki haingiriyu owim mi
Jisis siya simiir srii, ⁴² kima Kraisiir in panina naing-
wowim ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyiin, ha? Siya
nhinir piugan ankin, ha? Mi sima siirin hiniina yowarkii
boinki, Devid siir piuganankin. ⁴³ Mi Jisis siya simiirin
ina swoki sriiyin. Dimusika? Mi Adi Komii siir naeyuin
Devid siir nwowin siirin siya nsiimauugin mi Devid
siya siirin Biian Inkam Komii dimusi dapkin, ha? Siya
hiniina boinkin,

⁴⁴ Devid siya hiniina boinkin Adi Komii siya, kariir
Biian Inkam Komiiyiin siirin hiniina boinkin, kira kariir
ina hiniina saiiir didwo. Mi mhoiia kiriir sau omomin wi
kara kintiokii simiirin. Mi wi kiriir aowa nwokaii.

⁴⁵ Kima kigi Devid siya dapकिन Inkamin Adi Komii siya
nikropkiyiin Biian Inkam Komii siya mi siya ti inkamin
Devid siir isid panina nwokin, ha? Niingaka. Siyu kara-
maekin. ⁴⁶ Mi inkam nwirkin bi nowarki boinmiminkin
ta Jisis siir yaiya. Niingaka. Mi ta ii aiirin sima ina yi-
didbwakainamim siirsiyiin mi mhoiia sima siirimin
dimin whiram bi swoki srii miminkim. Iriig.

**Jisis siya iikam imiir boinki, kima mintarao, kamim siyu
komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simiir siyu
imiirsiyiin**

(Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

23 Mhoiia Jisis siya yaiyim iikam whiekakim mi
kamim siir kigna miriiyim simiir boinmimauugin.
Jisis siir yaiya hiniina boinkin, ² kamim siyu komii
ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sima kimiirin
Moses siir siyu imiir nowamwarkaiyugin. ³ Mi hiri-
inankiniwu yim ti hiriinan digworaekwowim, simiir

boinmimauuwiyim, yim kima simiirin ha wakaeyokna
ap. Mi simiir siyu iirin, yio kipi kigna ap. ⁴ Ti yaiyim si-
ma kimiir boinmimauuwiyim, yim ini dimin hikakim ki-
ma nityiskai apiyim, kimiir waeyao ini hiriinan ywowim.
Mi sima wi kimiir whinhai rani, ti dimin hikak imiirin.
Niingaka. ⁵ Dimin taeminim sima miriiyim, sima mi-
nam mini, iikamim simiir nwoki kigim sima ti inmi op
minim minam niigim sima Adi Komii siir yaiyim simiir
hopkaiyam. Mi simiir mwowim hais ha mi kikog nhwo
kwisboini digworaekwowim, simiir haigiyam. Mi
iikamim simiir kigii, sima wa nwoki aingwowim, sima
inkam wadiekim. Mi yuis priei prieiyim sima niyim
yim ha mi piuai haiginiu. Sima nhwo Adi Komii siiram
kwisboiniyim mi iikamim simiir kigi, sima wa boini, hie
wara inkamim, sima inkam wadiekim. ⁶ Mi iya sima
yaewou komii komiiyim simiiram namiyim sima iki
mhoiiyan ipiiyim simiir bi nidwokaigim. Niingaka. Si-
ma iki ipiiyim biyar nwowinim pi simiir nidwokai
omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya saiiirin iri-
ipa hiriinan. ⁷ Sima ha naingwowi, iikamim maeyaua
nae haiginiya saiiirin sima simiir nwoki boin maigr-
maigram. ⁸ Iikamim sima kimiirin hiniina kipi dap
iikam nowomwarkaiyuwan inkam komii komiigim.
Niingaka. Inkamin nwiruwairgin kimiir nowom-
warkaiyuwiyin, Adi Komii sasairgin. Mi kima
whiekakim ini nomiiyaukina yoswowim. ⁹ Mi nu tirin ki-
ma inkam nwirniyiin hiniina kipi dap, krimiir Adi Komi-
igin. Niingaka. Adi Komiiyiin nwiruwairgin, krimiir Adin.
Mi siya ini ninomor kou hirar nwowin. ¹⁰ Mi sima kimi-
irin hiniina kipi dap, inkam komii. Niingaka. Kimiir
Biian Inkamin nwiruwairgin, yio karargin, inkamin Adi
Komii siya nikropkiyiin. ¹¹ Yipiki inkamkin kimiir bi ini-
gak nwowin. Siya biyiin hinda whisarii mi priimiriian
inkam dwo ¹² inkamin siir inig iirar hainanaeyiin mi
mhoiia siir inigin wi aoki aowa namiguskii. Mi
inkamin siir inig iirar hainana karamae nwowiyin,
mhoiia siya wi inig komiigak nwowi. Iriig.

**Jisis siya kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi
kam ikim siya siyu biyeyim sima tirim io simiir nwokin**
(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ Ti siyu komii ninokninkiniyim kamim mi Farisi kam
ikim. Kima mintarao! Kima niksisaeyan inkamkim. Mi
kima yaiyairga nhinkini. Iikamim Adi Komii siya ki-
griraowiyim sima nwowam naingwowyim, simiirin ki-
ma niksisaei mi ti iikamim simiir anowin kimar
haiginikouwi. Mi simiir kwoinim simaka nwowam wara
naingwo rani, simiir siyuin kimar haiginikouwi. Mi ki-
ma Adi Komii siir iikamim siya kigriraowiyim simaka bi
namasugim. Mi iikam nhirim simiiram namam tiriyim,
simiir siyuin kimar haiginikouwi.

¹⁴ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi
kam ikim, kima mintarao! Mhoiia kimiirin wi Adi
Komii siya nonkwobumbuninkin iuguskii kima yai air-
gar nhinkini. Kamim naonamiyim simiir wig igabaeyim
pi kima mi iksisaei. Mi simiir omakain digworaek-
wowim pi kima mi tauae haii. Mi kima iikamim simiir
whwonkam idain nhwo pi prieiyar mi kwisboini, simiir

dimin biyeyim simiir higriniuwam. Mi iikamim sima wa nwoki aingwowim, kima inkam miyikim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi hauuwi.

¹⁵ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiia Adi Komii siya kimiirin wa nonkwobumbuninkin iguskii. Kima yayairga nhinkini. Mi kima whii komiia mi nu ikim simiirar napboinmimauuwi Adi Komii siir yai aiiirin iikamim simiir kwoin imiir hiurworwakaiyam. Mi sima kimiir yayiar bidi wakaeyoknaim. Siyu biyie sima diriraerarim ini kimiir imiir haiburim.

¹⁶ Mhoiia Adi Komii kara iikam biyie kimiirin wi hindara nonkwobumbu iguski. Kima ini iikam nhwokwisaeyim simiir ninkikwona apiyin ini simiir hiriinan ywowim mi kima wi dig nwo rani. Niingaka. Mi sima paniinsi sibgu wakaeyokna apsi. Mi kima iikamim simiirin hiniina boinikim kara wa diriraerari, kara niksisaerani, kara yaimwovar boini. Ti kariir yayim, kara Adi Komii siir hiniina boini, ini mi owin yio dimin komii rani. Mi kira hiniina boini, kara wa diriraerari. Kara ti yayim simiirin pi golin Adi Komii siir omaka hir nwokaiyin pi siir nikopaisisirki. Mi siya ti hiriinan yayim simiir boini mi kima siirin wa boin, siya ha diriraerar. ¹⁷ Kima whaowae inkamkim mi inkam nhwokwisaeyim! Dimu diminkim bii nwowiyim mi dimu diminkim mhoi nwowiyim, ha? Ihi, adi Komii siir omaka biyin ini saeyar ywowa. ¹⁸ Krima hiniina boinkim, inkamin hiya nae haigin inkini imiiaeyia Adi Komii siira sair dapikopsisirki mi mhoiia siya tir karamae nwowi yio dimin kaimwo rani mi inkamin nae Adi Komii siir nikin imiiaeyie ikopsisir hauuwi. Ihi, yio siya ha diriraerar. ¹⁹ Kima ti nhwokwisaeyim inkam whaowae yim dimu diminkin bii nwowiyin, ha? Inkamin nae ninkin imiiaeyin siya, iyie? Hiya saeyar minkin ti naeyim dimin whirki paniinsi kimbusi. Ihi, hiya nae haigin ninkin imiiaeyia biyin ini saeyar ywowa. ²⁰ Inkamin hiya nae haigin ninkin imiiaeyia sair inig iir dapikopsisiri, siya digworaekwo sair idwo nwowim simiir warar ninkin ikopsisirkikim. ²¹ Mi inkamin Adi Komii siir omaka miyika sair dapikopsisiri mi siya Adi Komii siir omaka hir nwowin naeyiu digworaekwowim simiir wara ninkin ikopaisisiri. ²² Mi inkamin ninomor kou sair dapikopsisiri mi siya Adi Komii siya mi siir ipiia sowiir warar nikopaisisiri.

²³ Kima kamim siyu komii ninokninkini ikim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao mhoiia Adi Komii siya kimiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iguski. Dimusi rani, kima yai kiyimiyok boin kiriekim. Mi kima dimin sisimim pi simiirar mi soitkini mi haimiyyin pa mi hauuwi mi ti hiriinan dimin sisimim kima ina wakaeyokna diriraerarim mi biigi biyan diminin Adi Komii siir yayia kima hiriinan tir tani. Mi biyan dimin komiyyin Adi Komii siir yayia kima digumii sairar haimriiyugigi. Mi siyu miyik tiri ikim iikam nhirim simiir mi naingwobumbuni siyu mi naingwo tibmiini siyu ikim, kima ti hiriinan dimin komii komiyyim digumii simiir haimriiyugigim. Mi kima dimin komii mi Adi Komii siir dimin simim simiir wara wakaeyokna kiswo mi siya kimi-

iramim wi maingimaiga komiia pi ywokiyyin mi kima simiir tirim pi boriisopkim. Niingaka. ²⁴ Kima inkam miyik rani, ini nhwokwisaenan ywowim mi kima iikamim simiirin Adi Komii siir siyu iir niisiimauuamar naingwowi mi kima wi dig nwo rani. Mi Adi Komii siir yayisimim kima simiirar nikwowaesii mi wakaeyokna rani. Mi kima Adi Komii siir biyan yayi komiyyim simiir wakaeyoknaim naingwo rani. Mi kima pi boriisopi. Niingaka.

²⁵ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iguski. Kima yayara nhinkini kimiir mhii kwoinim ini mobmor mob minim idanara kima sibgu hisokiyim mi aowa tokaka nwowiyim mi ini simiir hiriinan ywowim. Kimiir kwoinim ini inkam nwirni diminam kigmari siyuin mi piu saeya nipiyaokiinami siyu ikin ini sima yinkiniim. ²⁶ Farisi kamim kima ini inkam whaowae nhwokwisaenan ywowin mi biyin kima mobmir mobim simiir aowa tiki hisok mi idana wi wadieya mi oki. Mi iriipa hiriinan kimiir kwoinim hiriinana timi tir. Mi kira siyu miyikin siir tiram naingwowi kira wa tiri.

²⁷ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbu iguski. Kima mintarao! Kima yayarga nhinkini. Kimiir kwoinim ini maeyauwa inkam haingikaiiya ini sair hiriinan ywowim. Mi idwopin wadieya sibgu kigi mi tenau hirin ini inkam mwokiugi yinkiniim. Iikam kimiir mhii kwoinim hiriinan ywowim. Mi ida wadieyar sibgu kigi mi kimiir aowan kwoinin miyiknan nwoki rani. ²⁸ Kima ini iriipa hiriinana mi owim, iikamim sima kimiir yaimwo whwonkam imiirin wadieya kigi sima hiniina naingwowi, kima iikam wadiekim. Mi kimiir mhii kwoinim ini niksisaeni siyu ikin mi dimin bibiyeyim ini simasimar nwokaiyim. Iriig.

Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpipisu hii
(Lk 11:47-51)

²⁹ Kima kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iguski. Kima yayarga nhinkini. Kima profet kamim biya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar piuai haiginiugim. Mi iya sima omwaiya niki waiyam, sima siyu miyik iirar tirkim. ³⁰ Mi kima boin, iya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nwowa krima sair nwokiswo mi krima wi simiir di whiniini profet kamim simiir nisom aowamin. Niingaka. ³¹ Ta yayi hiriinana kima kimar niisiimauunaei, kima ti kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran inkamkim. ³² Kara kimiirin yaimwovar boini, kara kimiirin bidi yinokninkinin kima wi kimiir yidiwi wanwiyaeyim, simiir siyu biyie imiirar swoki tiri, biya sima tirim sair hiriinan mi kima wi hiriinana swoki tiri mi wi simiir hiriinana swoki imbiyami. ³³ Kima kam biyekim, kima mipugnankim. Kima kam biyeyim kima kam isid biyeyim simiir hiranki nitkim mipugnan. Adi Komii siya kimiirin wi maeyauwa paekaka sair hiriir boinwokiyyop-

natkaigi, kima wi paniina nidami, ha? ³⁴ Mi kima wakae mhoiia kara wi profet kam nhirim ninokninkin miyikakim, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir mi kamim nowomwarkaiyuwiyim wi kimiirim nikropki mi sima kimiir waraur nimbini. Mi nhirim wi kima nisom-som aokaowi mi paeyin hiiniya nirioninkinin saika nirinuwi mi nhirim omaka, yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hirar nipimpari. Mi nhirim kima simiirin wi om komii whirin siir hiranki nhinikropki mi simiirin wi hinda tinda ninkin aeyokiyoki. ³⁵ Mi ti hiriinanin kara wi saiirsi nikropki kam nhirim hik kimiir hauuwim, kam miyik nhirim nuanim biya kima nisom aowim simiirsi. Inkam miyik Ebel siir hiranka nisomao bwakainamkim mi ini profet Sekaraia siirar yadigiuwin Berekaia siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya mi maeyaua hiuyokiyokaiiya nae ninkin imiyaeiya dimin whirki kimbu karam nwowa siirin hir nisom aokin. Dimusi rani, ti dimin hininin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi nonkwobumbuninkin iuguski. ³⁶ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini. Dimin biyeyim simiir hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi krimiirar nimbiamyami. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin
(Lk 13:34-35)

³⁷ Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siyani kima kaiyimik aokaokiyim. Inokiinokin kara kimiirin dimin biyeyim simiir hirankar nikunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindiriraerarim. Kakaruk yopiiya saiir yinim saiir kpida aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi kimar borisopi. ³⁸ Kima wakae! Mhoiia kimiir omin wi iikam karamaeyar nwoki. ³⁹ Ihi, kara kimiirin hinina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iya kima ta yai hinina saiir boini mi wi saiirar nadigiuwi. Adi Komii siya kinsiishaiginiuwi ti inkamin. Biyan Inkam Komii siir inig iir nitin siir. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir boinkin wi sapi nimbiamyami

24 Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyamim mi kamim siir kigna miriyyim sima siiram yit. Sima siir niisimauuam naingwokim omaka miyikim Adi Komii siirim simiir. ² Mi siya simiir boinki, kima ti digworaekwowim simiir bidi kigiyim, aniya? Ihi, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, ti siiyaim Adi Komii siir omaka saiirim sima wi siya kwirni idwo nwo rani. Niingaka. Mi kam nhirim sima niti, wi ti Adi Komii siir omakaim simiir niinikinhmnhinkigi mi wi nu saika diga swoki amwowski. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim mhoiia nimbiniyanim simiir boinkin

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Jisis siya mhu Oliv hir nidwokim mi kamim siir kigna miriyyim sima simar yit siirimim mi sima siir in boini, kira krimiir boinmauugi, ti dimin hiriinanin wi paki hinin iya saiir nimbiamyami krimiir niisimauuamim, ha? Piki hinin diminin wi bi siya nimbiamyami mi krma wi siir nwoki inokninkinim iya kira swoki haiyug itana saeya nimbiamyami mi ti nuin wa digi, ha?

⁴ Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kima kima kimasiyar sibgu mintiraona wi inkam nhirkim niksisaei kimiirin. ⁵ Kam nhirim sima niti mi sima wi kariir inig iir nini iksisae dapboini, karargin Kraisin Adi Komii siya nikropkiyim mi sima wi iikam whiekakim simiir niksisae irkaki. ⁶ Mi mhoiia kima wi yaiini yayim simiir wakaemimikwini. Yaiiya hinda tinda ina niiniya, kingiin mi aru iriipi hiriinan mi kima wi kipi nanaawin. Ti digworaekwowim sima wa nimbiamyami mi iya kara nitana ti nu ieya digana ya ina niki owa. ⁷ Nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka ninii. Mi inkam komiyyin nu kigiraowiyin wi nu whiranin siir isidin yaii wi inkam komii nwirin siir isid inaka ninii. Mi nu maeyau nhirim wi mhi prasae nao rani mi nu maeyau nhirim wi nin prasae nit rani. ⁸ Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii, biya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiamyami. Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeiyoknakim. Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii biya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiamyami.

⁹ Ta ii aiirin sima hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sima wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai wakaeiyoknaeikim. ¹⁰ Mi ta ii aiirin iikam whiekakim sima wi simiir naingwo tibmii aiir haiburgigi. Mi sima simiir nomiiyauim wi simiir sau omomin siir kinmauu iti mi simiir nhirim wi io sima sima ninwo anwowi. ¹¹ Mi ta ii aiirarin niksisae profet kam whiekakim sima nhinani mi wi iikam whiekakim simiir niksisaei. ¹² Mi ta ii aiirarin dimin biyeni siyuin wi komiia nimbiamyami mi iikam whiekakim sima wi inkam nwirni naingwokwonanae rani. Niingaka.

¹³ Iikamim sima simiir naingwo tibmiiya kirieya nwoyokiyokii mi mhoigi mhoiyana saiirar namwoiwi mi ti iikamim simiirin wi Adi Komii siyar swoki anmai-warkinaei. ¹⁴ Mi sima wi nu maeyau maeyau whiekakim hinda tindanim simiir napboinmamauu irkaki maeyauwa Adi Komii siya kigirkakana siir digworaekwo whiekakim saiir mi iikam isid whiekakim sima wa wakae, dimin miyikim Adi Komii siya diriraerarim. Mi wi ii aeya nadigiuwi. Iriig.

Dimin biyieki biyeyin wi sipi nimbiam

(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵ Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daing-worinu, Jisis siya boinki mi mhoiia kima wi ti dimin biyieki biyeyin Adi Komii siir omaka io saiir hioanin wi siirar kigi, diminin Adi Komii siir omaka bopwo nwowin igbid kamiyaugakin biya profet Daniel siya boinin nimbiamim mi siya. ¹⁶ Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir nwowim sima mhua hiriir yidam ninop-kainam. ¹⁷ Mi iikamim yaba hir grinkin okwowim mi sima simiir digworaekwo imiirim kipi swoki iwit ninop-kainam omaka hiriirin simiir haiyim sima mhua hiri-irar didam iugugusamki. ¹⁸ Mi yipiki inkamkim sima numir nwowi mi sima simiir oma hiriir kipi swoki haiyug am, simiir yuis imiir hainakiyim. Sima hindara didam iugusam. ¹⁹ Mi wigim yinpiugak nwowim simiir-si naingwoyimiyoki mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau rani, sima wi hikak nwowi mi wa kiguguwi. ²⁰ Kima Adi Komii siiram srii boin mi ii kima nidami saiirin wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi miyik mi o rani, ti ii hiriinanin kima wi nidam sasauni siyuum whaowaei. ²¹ Mi ta ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Iiya nuin siya wina niki owin mi ini tariinana yamwoniin, ti hik hiriinanin biya sima bi niki imbinikim. Mi mhoiia wi hiriinan hiki mi imbiyam tani. ²² Mi Adi Komii siya ti dimin biyeyim simiir iya saiir nikwokripna karam nwokiswo mi iikam whiekakim sima wi hiriirar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir kamim siya nimbinim simiirsi naingwoyimiyokiyin mi siya ti ii hiriinana saiir asi nikwokrip-nakin, ti diminim sima nimbiamam.

²³ Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya tisi tirar nwowin, siya isi hapi nwowin, kima wi siir yai kipi naingwo tibmii. ²⁴ Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki mhoiia kam nhirim sima niti mi wi hiniina nini iksisae boini, Kraisin karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi dimin kirie komii komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim Adi Komii siya nimbinim simiirin wi sima nhinpriiginam kinankiuguwi mi ti iikamim sima wi simiir yai wakaeyokna rani. ²⁵ Wakae, kara kimiirin bii ti digworaekwo imiirar boinmaugim mi bii wi digworaekwowim sima nimbiamim mi mhoiia kima simiir kigi mi kima wi haningi kigninokninkini.

²⁶ Sima kimiir hiniin yai boini, kigi. Siya maeyauwa inkam karamaeya nu siiyin apa saiir nwowin, kima wi taka maeyauwa saiir kipi nam. Mi sima hiniina boini, kigi, siya ta omaka maeyauwa hiuyokiyokai saiir hir nwokaiyin. Kima wi simiir yai kipi naingwo tibmii. ²⁷ Kima ina kigim, sinana bieki nimbiidniyin siir hirar sinankiyim mipi bieki nikiiyamiyin siir hirar namwoiwi mi mhoiia iya Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti kima kariirin wi hiriinanar kigwini.

²⁸ Maeyauwa inkam whigi nwowiya mi wakikiyao wabim pi simiir piu imiirar natkikin idwo aei. Mi

mhoiia kara swoki iti iikam whiekakim sima wi kariirar kigwini. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin mhoiia siya wa swoki iti

(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

²⁹ Hik komiia ta iya saiir haiya saeya dig nwoki mi biyeyin wa kakauu iuguski mi bwana wi mi whwo rani mi nauunim wi ninomor kou hiranka nikigiki. Mi ninomor kou hiran dimin komii komiiyim, sima wi niini hanina nitki. ³⁰ Mi ta ii aiirin digworaekwo nhirim ninomor kou hiranin mhoiia wi iikamim wi simiir niisiimauwi ta iya. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin wi saiir swoki iti mi iikam isidin hinda tindanim nu tiranim sima wi nou prasae kin tani. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin sima wi kariirar kigwini waumirsima kariir dimin kirie komiiyim paenan niyuaeiyim wi simaka ninkin iti. ³¹ Iiya kara niti, kidin wa maski. Mi iya siya kid maski mi kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbinim sima wi kariiram nikiu-nani.

Whrougiwokiim iya Jisis siya nitana saiir niisiimau-ugin iikamim simiir

(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

³² Kima whrou siir bidi yinokninkinim. Iiya pi whrou siya woki ti hiriinanin krma pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowo wa mi ikii kini. Ta hiriinan iya saeya opki niuwi aeya. ³³ Ini mi owin, mhoiia kima ha kigi ti dimin taemin whiekakim kara boinin ini nimbiamim, kima ha dinokninkinki, iya kara nitana ini kingiin nwowa. ³⁴ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, iikamim sima ta ii aiirar niki owim sima wi niki aonam tani mi ti digworaekwo whiekakim wa nimbiamim. ³⁵ Nu ninomor sowa wa digi mi kariir yaiya wi swoki digi rani. Niingaka. Saeya wi hiriirar nwoyokiyokii. Iriig.

Inkam nwirkin ta iya Jisis siya nitana saiir swoki inokninkin tani

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)

³⁶ Inkam nwirkin ta ii aiirin ninokninkin mimin tani. Mi paekwosimim ninomor kou hiranin sima iriipa hiriinan sima saiir mi inokninkin tani. Kara Yaowae Adin saiir mi inokninkin tani. Niingaka. Adi Komii sasa ninokninkini ta iya kara nitana. ³⁷ Iiya Noa siya nwowa mi siyuum saiir tirim, hiriinan siyu kaimwowim wi saiirar swoki tiri iya kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti. ³⁸ Iiya op komiiyin siya niuunani karamaeya niki owin, sima ti hiriinan siyuum simiir tirkim opin kiyae mi naemin nongwomamair aeikiyam mi wigmin priinonkwonakaeyam. Mi ini Noa siya yambudkiyin siyaiya hiriir. ³⁹ Iikamim sima bi ninokninkinkim mi sima ini hiriinana mi prii ywowim. Sima ha bi naingwokim ti diminim wi simbi nimbiamim. Niingaka. Mi op komiiyin ha niuunaniyin mi ini iikam whiekakim simiirar kaipri hainamim mi sima ina yaonamim. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara niti wi hiriinanar

mî tiri. Sîma wî ninoknînkîn tani mî wî ha nwokwokin tani iya kara nitana saiiram. ⁴⁰ Mî iya kara swokî itî sîma wî ninoknînkînwin tani. Mî inkam nwisko sowa iripa mî miriiguwaki mî wî nwîruwaniya nîkiunami mî nwîrîn siirîn wî hîrar haiburgigi. ⁴¹ Mî wig iso sowa iripa mî miriiguwaki mî ira wa nami mî ira wî hîrar haiburgigi. Mî hîriinankîniuwî ⁴² kîma, kîma kîmasiyar mîntîraowîn. Kîma ninoknînkîn tani, pakî hîniîn iya wî sae swokî itî kara kîmiir Inkam Komiiyîn. ⁴³ Kîma tî dimîn imiir daingwo, omakain adin siya ha ninoknînkîn hîi tauaeen inkamîn pî sipî nîti mî siya pa nîdwo kaowî mî hîiyan inkamîn pî hîriir napnînopkainam tani ⁴⁴ Kîma iriipa hîriinan ha nhînkaokwokin, kara Yaowae Adin nînomor kouanîn iigwîra kara nîti ina nwowa. Mî kîma wa ninoknînkîn tani kara wî ta hîniîn iya saiir nîti. Iriig.

Boiniyio yaiya mî biyie mî mîi mîiyik mîriiyo sowiir boiniyio
boiniyio
 (Lk 12:41-48)

⁴⁵ Pîkî hîniîn mîiyan inkam îkin kwoin mîiyikakîn mî siir mîi imiir sibgu kigrîraowiyîn, ha? Bîiyan inkamîn siya mînam nîmbîngîn siya siir mîiyan kam nhîrîm simiir kigrîraowîm mî nae simiir mî înkîn hauu aeyîm naeni tî aiir. Iya tî inkam hîriinanîn siya tî dimînîm simiir wakaeyokna dirîraerari mî siya inkam mîiyik ieya. ⁴⁶ Mî mhoiia siir bîiyan inkamîn ha nîtin mî siya ina inî kîgniyîn tî mîiyan inkam iir mî mîiyîm bîiya siya boingigîm inî hîriinanar mîriikwokînim mî tî bîiyan inkamîn siya wî maîrgîmaîrga nwowî siirîn. ⁴⁷ Kara kîmiirîn yaimwowa boini, mhoiia tî bîiyan inkamîn, wî siir nîmbîni, siir dimîn komii komiiyîm siya kigrîraowîm. ⁴⁸ Mî tî mîiyan inkam biyeyîn siir kwoinîn ha naingwowî, kariir bîiyan inkamîn siya wî nîtsîsau rani ⁴⁹ mî siya siir iripa mîi miriîyîm kamîm simiirîn ina tîo bwakainanamîn mî siya op biyie kwîyaeyîm kamîm sîmaka mî aekwîyaekî. ⁵⁰ Mhoiia tî mîiyan inkamîn siir bîiyan inkamîn siya nîti mî tî mîiyan inkamîn iya siya nitana saiir ninoknînkîn tani. ⁵¹ Mî bîiyan inkamîn siya nîti wî tî mîiyan inkamîn siirar tîrbumbunînkîni mî siya siirîn kamîm nîksîsaeyîm sîmaka nîkmwîn owaigîniuwî. Ta maeyau aiirîn îlkamîm sîma wî nou prasae kîn tani mî sîma wî simiir big imiirar ninan aekiyîmkîyîki. Iriig.

Mwiigak kopak iurim simiir boiniyio yaiga

25 Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakîm simiir kîgîrkakana mî inî mwiigak kopak iurim simiir hîriinan ywowîn. Inkam nwîrîn wîga tariinanar kwonkwonakîn mî tî mwiigak kopakîm simiir yîukidîm warar hainam, sîma siirîn siyîu hîr napyiskaiwînâm namkîm mî siir nîkiunaniyîm. ² Mî iriîyarîm ninoknînkîn mîiyîkakîm mî iriîyarîm ninoknînkîn mîiyîk kara maekîm. ³ Mî wigîm ninoknînkîn karamaeyîm sîma yîugîd nhîngam simiirara hainam mî sîma yaeya op (kerosin) haimiîyîm simiir wara bî hainamkîm. ⁴ Mî wigîm ninoknînkîn mîiyîkakîm, simiir opîm (kerosinîm) aimwoniya yaokai hainam simiir yîukîd îmakar. ⁵ Tî wigîm nonkwonân inkamîn siya bî nîki îtsîsaugîn. Mî tî wigîm

iurim simiir nhwowîm ina yîridîm mî sîma ina whwonkainamîm.

⁶ Mî yai kwîra inî niîbwopwo komiîya saiirar kauwok boiniwîiya wigkam wîno nonkwonao inî nitwîiyo. Kîma siirîn siyîu hîr dapyiskaiwîn mî siirîn wîkiunani. ⁷ Tî mwiigak kopak iurim ina nhîngîwîiîyîm mî sîma simiir yîugîd imiirar dirîraerar hainamîm. ⁸ Mî wigîm ninoknînkîn karamaeyîm sîma boinki, ninoknînkîn mîiyîkakîm wig imiir, kîma op (kerosin) haimiîya kîmiir whauugi. Kîmiir yîugîdîm pî simbi tingiyami. Mî kîma diriîyarîm nami. ⁹ Mî wigîm ninoknînkîn mîiyîkakîm simiirîn hîniîna yowarkîi boinki. Niîngaka. Ta op (kerosin) haimiîsîma, kîma mî kîma saiirararîn pî dig nwo rani, kîma omaka digworaekwo sainiya saiir hîr sainaki kîmamar. ¹⁰ Mî sîma op (kerosin) sainam bidî yamîm mî wigîm nonkwonân inkamîn siya ina yîtin. Mî wigîm siirîm waikaokwokînim ina yamîm omaka hîriir wigwas nae komii aiirîm mî sîma anowîn ina haigînikougîyîn.

¹¹ Mhoiia mwiigak kopak iriîyarîm ina swokî itîm mî sîma inî kauwok boini, Bîiyan Inkam Komii kira anowîn kîmiirîm haiwaoki. ¹² Mî siya ina yowarkîi boinîn, kara kîmiirîn yaimwo aiirar boini, kara kîmiir bî ninoknînkînkîn. ¹³ Mî Jîsîs siya simiir boinki, kîma mîntarao. Dimusi rani, kîma ninoknînkîn tani, iya mhoiia kara nitana.

Boiniyio yaiya mîiyan kamîm umîr grîbgak haiyîm simiir boinka
 (Lk 19:11-27)

¹⁴ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakîm simiir kîgîrkakana saeya inî bîiyan inkamîn aru maeyau nam mînin mî siya siir mîiyan kam nwoimîm simiirîn ha nîkiunân mî siir digworaekwo whiekakîm simiir îin yînkwo hauugîk sîma kigrîraowîm mî inî saiir hîriinan ywowîn. ¹⁵ Siya siir mîiyan kamîm simiir siyîu îkin mî simiir kîrîe îkim simiirar kîgîn mî siya umîrîm simiirîn yapayapa maîr asî hid hauugîn. Mî nwîrîn umîrîm 5,000 kîm siir mî nonkwo hauugîkîm mî nwîrîn 2,000 kîm siir mî nonkwo hauugîkîm mî nwîrîn 1,000 kîm siir mî nonkwo hauugîkîm. Siya simiirîn hîriinan tîrgîkîn mî siya ina yamîn. ¹⁶ Mî siya aru maeyau bidî yamkiyîn mî bî kîmîmînkîkîn inkamîn 5,000 umîr haiyîn ina mîriinamîn tî umîr imiirar mî yaeya 5,000 nhîrîm ina swokî mîriî haiyîn. ¹⁷ Mî tî inkamîn 2,000 umîr hainaowîdîn, yîo iriipa hîriinan siya ina mî mîriî namîn mî 2,000 umîra swokî mîriî hai. ¹⁸ Mî inkamîn 1,000 umîr hainaowîdîn, siya ieyî inî opîuîn umîrîm siir Bîiyan Inkam Komii ieya hauugîkîm simiir haigîprakaiyam.

¹⁹ Bwan whiekakîm bidî yamkiyam mî mhoiia tî mîiyan kamîm simiir bîiyan inkamîn ina yîtin mî umîrîm siya hauugîkîm simiir kîtibmîi boinam nîtkîn. ²⁰ Mî inkamîn umîr 5,000 hainaowîdîn siya ina yîtin mî umîr 5,000 nîm siya mîriî haiyîm simiir warar hainam mî siya boin, inkam komii kira umîrîm 5,000 na hauugîkîm mî kîgî mî kara ha mîriî nanaeyîn mî 5,000 umîra swokî înkîn mîriî hai. ²¹ Inkam komiiyîn siirîn hîniîna boin, kira mîiyan inkam mîiyîkîn, kira mîi mîiyîka sibgu mîriîgîn, kira mîiya sibgu kigrîraowîkîn, kira

dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowin. Kara hiniina naingwowi kira digworaekwo whiekakim simiirar kigrirao irkak. Mi kira kanakar uni maigimaigani: ²² Mi inkamın 2,000 umir hainaowidin mi siya ina yitin mi siya ina yaboiniyin, inkam komii kira kariirin 2,000 umira hauugigin, kigi. Kara ha swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkin mirii hai. ²³ Siir biyan inkam komiiyin siir boinki, kira miyan inkam miyikin, kira mii miyika sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar uni maigimaigani. ²⁴ Mi inkamın 1,000 hainaowidin yo siya ina mi itin mi siya ina boinin, inkam komii, kara bi-di yinokninkinin, kira inkampaii rani, sasae digworaekwowim inkam nwirni numiranım kira pi simiirar priiningugu hai. Mi kira twonid isim inkam nhirmi niki okmwın whrami, isim sima, haiginki mi twonidgginim sima. Mi twonidgginim kira pi kariir omaka hiriirar swoki hainami. ²⁵ Kara pi nididgin kiriirsi mi kara ha namın mi kariir umirim nunau ie ini ophaigiyeu. Mi kigi! Ha tisi kariir 1,000 umirim. ²⁶ Inkam komii siirin ina yowarkii boinin, kira miyan inkampaii rani! Kira nhakiu kiriekin! Kira kariirin ina ninokninkinin kara inkam nwirni nokmwın inkini numiran sasaeiyim mipi kara swoki ingugu haiyirkaki mi iriipi hiriinan kara inkam nhirmiye nokmwın hai twonidim numir hirankin mi ti twonid imiirin pi kara swoki haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina ninokninkin, aniya? ²⁷ Kira kariir umirim omaka umir haigiya saiir haigi karamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir swoki inkin mirii haiyim, ha? Mi iya kara swoki itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir wara pi swoki hainiyin. ²⁸ Mi kima ti umir 1,000 nim simiirin siir inankin ti swoki hai mi inkamın 10,000 umirkakin siir ti swoki inkin hauugi. ²⁹ Dimusi rani, kam nhirim dimin taemin whiekakim sima simiirin mii miyik sibgu miiriyim mi kara simiirin wi idwowa swoki inkin hauugi digworaekwo nhirim. Mi inkam nwirin siya siir digworaekwowim kwi-suwakinuwi mi siya simiirin mii sibgu mirii karam nwowi mi siir dimin sisimim siya nonkwowin mi wi siir inankar swoki hai. Mi siya wi niinga nwoki. ³⁰ Mi ti miyan inkam biyeyin siir kiyitkaigi maeyauwa niibwomambwo nwowiya saiir hiriir. Ta maeyau aiirin sima hik kimpipisu haii mi sima wi simiir big imiirar naekiyimkiyiki. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam isid whiekakim nu tiranim wi simiir hidi

³¹ Mhoiia kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwowi mi siir paekwosim whiekakim mi siya dimin miyikim paenan niyaeiyim simaka warar ninkin iti, ta ii aiirin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir wi siir ipii aiirar nidwokaii. ³² Mi iikam isid whiekakim hida tindanim wi kariir whwonkam idar nwomimiri mi kara simiirin wi isid whisa hidaigini mi inkamın sibsib, meme kigriraowiyin siir hiriinan hidi. Sibsibim maeyau kwira mi memeyim maeyau kwira.

³³ Mi kara wi hiniina hidaiginiuwi. Iikam miyikim sibsib nanim wi kariir ina iniga namki mi iikam biyeyim meme nanim wi kariir ina yaioyaeya saiir namki. ³⁴ Mi kara inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, kara iikamın kariir ina iniga nokwoim wi simiir boinki, kima iikamın Adi Komii siya tirhaiginiuwim wadie, kima ha dam digworaekwo miyik miyikim biya kariir Adin siya nimbiniim iya ti nu iir nonkwokwowa saiir, simiir tini haiyeu. ³⁵ Dimusi rani, iya kara mhiirima nwowa mi kariirin kima hauu aekin mi iya kariir kwoinin opam haeyin mi kariirin opa kima hauu kwiyaekin. Kara om whiran inkamna-nargin mi kariirin kimiir omaka hiriirar mi whinam. ³⁶ Kara yuis karamae nwowin mi kariirin yuis kima hauu iigin. Mi kara maki niyin mi kariirin kima kigriraokin mi ini kariir ma aeyar digiyin. Mi kara omaka hiuyokiyokaiya mii biye miriia saiir nwowin mi kima kariirar nap kigraraonakikim. ³⁷ Mi inkam miyik miyikim sima wi siir yai aka nowarkii boini. Biyan Inkam Komii, piki hiniin iya krima saiir kigin kira mhiigi naowin, krima naeyim paki hiniin iya saiir hauu aekin, ha? Mi kariir kwoinin paki hiniin iya saiir haiekin opamin mi krima op kariirin ha hauu kwiyaekin, ha? ³⁸ Paki hiniin iiga krima kariir kigin kira om whiran inkamnan nwowin mi krima kariirin krimiir omaka hiriir whinamin, ha? Mi paki hiniin ii aka kira yuis karamae nwowa mi krima yuis kariir hauu iiyin, ha? ³⁹ Paki hiniin ii aka krima kariir kigin mi kira makak nwowin mi kira omaka hiuyokiyokaiya mii biye miriia saiir nwowim mi krima nini ap kigriraonakiyin, ha? ⁴⁰ Mi kara Yaowae Adin siya simiirin wi hiniina nowarkii boini, kara yaimwowa boini: Mi digworaekwo whiekakim kima tirim ti kariir nomiiyauin inig sim karamaeyin siir mi yo hiriinan siyiun kima kariirar whindiriraerarkim.

⁴¹ Mi mhoiia siya simiir boin digiyin mi iikamın siir yaioyaeya nwowim simiir boinki, kima kigugu iugusan iikamkim! Kima damki, paeya inokinok niuyokiyokiya hik kimpipisu haiya saiiram. Mi inokinoki hiar nwokaeyami mi ta paeya Adi Komii siya Setan mi siir paekwosisimim simiirin diriraerar namginkin.

⁴² Dimusi rani, biya kara mhiigi naoin mi kima kariir bi hauu aekin mi kariir kwoin opam haeyin mi kima op kariir bi hauu kwiyaekin. ⁴³ Kara om whiran inkamın mi kima kariirin bi nikiunamkim kimiir omaka hiriirin. Mi iya kara yuis karamae nwowa mi kima yuis kariir bi hauugim. Mi iya kara makak nwowin mi omaka hiuyokiyokaiya mii biye miriia saiir hir nwowin mi kima kariir bi nini aprir kignakikim. ⁴⁴ Mi kara ti yai hiriinanım simiir boin digii mi sima kariir yai aiirin wi hiniina nowarkii boini, Biyan Inkam Komii, paki hiniin ii aka kira mhiigi naowin mi krima kariir kigin mi kariir kwoinin opam haeyin, kira om whiran inkamın, kira yuis karamaekin mi kira paki hiniin ii aka maki kira niyın mi omaka hiuyokiyokaiya mii biye miriia kira saiir nwowin. Mi krima kariir kigin, ha? Mi krima diminim simiir bi kigin mi krima kariir paninsi whindiriraerarsi. ⁴⁵ Mi kara inkam komiiyin simiir yai aka wi hiniina nowarkii boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kima

kariir nomiiyau nwirin inigsim karamae nwowin siir sibgu grab karamae nwowi mi ti hiriinan siyiun yio ki-ma kariir bi sibgu grabgim. ⁴⁶ Jisis siir yayim hiniina ini boin digi. Mi ti hiriinan iikam isidin sima wi paeya nami, sima wi hik kimpipisu prasae nini haiyu rani, ii-nokiinokin. Mi iikam miyik miyikim sima wi omwaiya waiyayokiyokiii. Iriig.

Inkam komiiyim sima ina kitibmii boinim siyiun Jisis siir nisomaowam

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

26 Jisis siya ti siir yai whiekakim iikamim simiir boinimauu digiyin mi ta ii aiirin siya siir mii kigna miriiyim simiir boinki, ² kima ina ninokninkinim, ii komiia wou nikwo aeniya, ii kwisuwa nwowi krima wi sair naei. Mi ta iya kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin sima kariirin wi sauan omomin siir kinmauu iti mi paeyin hiiniya nironinkinin saika nirinugi. ³ Mi ta ii aiirin prismi yaowae ad ikim mi Isrel simiir biyan inkam komii ikim, sima prismi yaowae adin, siir inigin Kaiafaskin, sima siir omaka komiia sairara ywomimriu. ⁴ Mi sima yai minam haingiriyu boinaigim, siyiun Jisis siir nimprio nonkworimdiiu hainim. ⁵ Sima ina boinim, krima ti dimin hiriinanin iiyim wou nikwo aeyim simiir kipi diriraerar. Dimusi rani, iikam sima yaii wi krimaka niniisi. Iriig.

Wiga wa piui miyik whakiyin Jisis siir mwo iir yaokin

(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

⁶ Jisis siya om Betani hir nwokin, inkam nwirin ma biyeya paowagi pisikomkopouin siir omaka hir, siir inigin Saimonkin. ⁷ Iya Jisis siya omaka hirar nwowin mi wig ira siirim yit mi wa mobin piui miyik whakiyin, umir kasaka bi sainikin, ira hainani. Iya Jisis siya hiiya sairar niki idwo aeyin mi ti siiya mob wakakin, piui miyik whakiyin Jisis siir mwo iirar yaokinki. ⁸ Kamim siir kigna miriiyim sima hiriinan kigiyim mi to ina ywowim, sima boin, ti wain whisarii dimusi naoki iuguskikin, ha? ⁹ Krima ti siiya mob wakakin inkam nwirni hauwi, siya sainim mi krima siirin wi umir prasae dihii mi iki iikam paeprikabim wi simiir pi hauwi. ¹⁰ Jisis siya simiir yaiya ina yinokninkinkiyin mi siya simiir boinki, kima ta wiga sairin hiriinan dimusi tiri saeya nididamin, ha? Saeya ti hiriinan siyu miyikin kariirar tirka. ¹¹ Iikam paeprikabim sima wi kimakar nwoyokyoki mi kara kimaka wi ii priei nwo rani. ¹² Mi ta wiga saeya ti wain kariir piu naokinkiyin saeya kariir naoni siyiun siirim diriraerarka Juda krimiir siyiun hiriinana tiriikin. ¹³ Mi sima wi sairar naingwo yokiyokii. Iriig.

Judas siya minam nimbingin Jisis siir kinmauu itim pris kamim simiir

(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴ Mi ta ii aiirarin kamim siir kigna miriiyim iur nwisko, simiir nwirin siir inigin Judas Iskariotkin, siya prismi biyan kamim simiirim yam. ¹⁵ Mi siya boin, ki-ma kariirin wi dimu dimin hauwi mi kara Jisis siirin wi

kimiir kinmauu iti, ha? Mi sima siirin umir silvaim kam-nwir iura hauu. ¹⁶ Mi ta ii aiirin siya ina yap hainsran bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim wou simaka nikwo aekin

(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)

¹⁷ Biigi biyan iya bretin yis kamaeyin siir naeiya mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yitim mi sima ina boinim, kira painina naingwowi krima digworaek-wowim papi diriraerar haigini mi kira wou krimaka papi nikwo aei, ha? ¹⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima om komii Jerusalem hiriir dapninpokainam mi kima inkam nwirin siya krimiir bidi yinokninkinin siirin hiniina tini boiniu, inkam yai krimiir nowomwarkaiyuwiyin siya hiniina boinkikin, ii kariira naowana ini kingiin nwowa kara kamim kariir mii kigna miriiyim wou simaka nikwo aeyam naingwowi kiriir omaka waraur. ¹⁹ Kamim Jisis siir kigna miriiyim yayim siya boinkiyim simiir hiriinanar mi tir mi sima wou nikwo aeyamin ina diriraerarim.

²⁰ Mi ta iya sair naoka Jisis siya mi siir miyan kam iur nwiswo simaka yidwokai aekairib. ²¹ Sima niki idwo aeyim mi siya simiir boin, kara kimiirin yaimwo airar boini, kariirin wi kimiir nwirkar nap wouwi wir kam biyeyim to kariir nwowi simiir. ²² Mi iya siya hiriinan boin digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira srii, Biyan Inkam Komii mi tari kara, aniya? ²³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, kimiir nwirin iin siira kanaka ninkin inopmai two sair mi kariirin wi siyar kinmauu iti. ²⁴ Ihi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin naowam, biya ywokwo komii saeya kariir boina sair hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin wir siir napwouwi siirs naingwo yimiyokii. Ini mi owin siirin yopiigi mi aokaina kara-maekiswo ti inkam iirin. Dimusi rani, ta iya siya wa kigugu iuguski. ²⁵ Mhoiia Judasin, inkamin Jisis siir sauan kam imiir kinmauu itin siya Jisis siirin hiniina srii, iikam nowomwarkaiyiun inkam mi tari kara, aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwower ywowa. Iriig.

Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiyim

(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriiyim simiir hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir kip aeya. ²⁷ Mi mhoiia siya op mob wainin ira hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya simiir hauugi mi ina boinin, ki-ma whiekakim ti op wain mob iir kwiaeki. ²⁸ Ti diminin kima kwiaeyin siya kariir nhieka. Kara wi minam naokiki Adi Komii siir nimbina wa nimbiamii iikam whiekakim simiir dimin biye imiir haiy-oprimdiyumiigiyim. ²⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini, kara wi op wain sair swoki kwiaey mimin tani. Mi kara ta op wain wina sairin wi kimaka swoki inkin kwiaeyi

kariir adin siir om hir. ³⁰ Sɪma ha nae digiyim mi mwai kwira saiir wao mi wao digiyim mi sɪma yaba hiriir yap-niyam mi sɪma mhiu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boin kira wi digiumii kariir haim-riyuwi

(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

³¹ Sɪma mhiu Oliv siirin ha nimbiyamim Jisis siya simi-ir boinki, kima whiekakakarɪn ta nii aiiirin kima wa nidam ninopki, ta hiriinana Adi Komii siir Ywokwo Komiiya saeya hiniina boinka, kara inkamin sibsib ki-griraowiyin siir nisomaoki mi sibsib isidin wa nidam ninopki. ³² Mi kara wi ie hirankar swoki insiin idwowi mi kimiir biyin wi kara nam kwokini nu Galili hiriirin. ³³ Pita siya siir yai aka ina yowarkii boinin, sɪma nidamamki windi kara wi wara nidamam tani. ³⁴ Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwo aiiar boinki, ta nii aiiirin iuumin wi niki ik rani mi kariir inig iirin kira wi kwoima miisisei mi kira wa boini, kara siir bi ninokninkinkin. ³⁵ Pita siya boin, kara kinaka naonamim minki windi mi kara wi hiniina boin tani, kara kiriir bi ninokninkinkin. Niingakiinga. Mi kam nhirim kigna miriyim sɪma hiri-ihiriinan yaigina boin digi. Iriig.

Jisis siya numir Getsemani hir srii boinkin

(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Jisis siya simaka warar yam numir kwira saiir, sɪma ha dapikim Getsemani. Mi siya kamim siir kigna miriyin simiir boinki, kima tirar didwo, kara hinda nami nhwo kwis boiniuwi. ³⁷ Mi Pita siya mi Sebedi siir yinisim nwis owa simiir yikiunam mi ini sɪma yamim. Tariinanin siya ini hikaka ywowin mi siya hik kimpipisu prasae bi kinkin. ³⁸ Mi siya simiir boinki, kariir mhi kwoinim ini hikaka nwowim, kariirin wi ta hik aeya nisom aowi, kima tapaiir dwo mi kariirsi whin naingwoyimiyok. ³⁹ Mi siya haimiisima ha namkiyin mi siya itwaomiya yakainam nua hiriir. Mi hiniina srii boin, Adi ini mi owin, kira ta hika saiir haigi, kira kariir kwoin iir kipi naingwo ap. Niingaka. Kira kiriir kwoin iirar daingwo ap.

⁴⁰ Mi siya ha kwisboin digiyin mi siya kamim siir kigna miriyim simiiram swoki am mi ina ini kigiuin sɪma nhwo hirar whwonkaii mi siya simiir yinidgu. Mi siya Pita siir boinki, kima kanaka ninkin aingwoyimiyok idwo waikao karamae dimusi nwokim ta ii haimiisima aiiirin, ha? ⁴¹ Kima kimasiyar mintarao mi nhwo ha kwis boin, dimin biyeki kimiir kinainkiuwi kima wi kiriekak nwo rani, kaimwo kiinga. Kwoinin ina naingwowin mi piu saeya kiriekak nwo rani.

⁴² Mi mhoiia siya ha swoki amin mi hiniina swoki srii boiniu, Adi, tiki hik hiriinanim kira saiir nikwo waisi iuguski karamae nwo mi ta hik hiriinana kara saiirin wa haii mi kira kiriir kwoin iirar daingwo apiski mi ha diriraerar. ⁴³ Mi mhoiia siya ha swoki itin mi siyar yap kigni sɪma nhwo hirar swoki grinkin whini, sɪma nhwoki nridgim mi sɪma nhwo asi whwinkim.

⁴⁴ Mi Jisis siya simiir swoki haiburgigin mi kwoimaka ina swokini kwis boiniu, diminim biya siya niki kwis

boinim mi simiir hiriinana swokini kwis boiniu.

⁴⁵ Mhoiia siya kamim siir mii kigna miriyim simiiram swoki itin mi simiirin ina yaboiniyin, kima ina niki whinim, aniya? Wakael Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir nonkwoniyaana iya, kamim io kariir nwowiyim sɪma, saeya kingiin bidi yiniyaniya. ⁴⁶ Kima dinsiingi mi krɪma pi nami, kigi, inkamin wir kariir napwouwanin siya ini kingiina nitin.

Judas siya Jisis siir kinmauu itkin kamim io siir nwowiyim simiir

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

⁴⁷ Jisis siya ha niki boinaiyin mi Judasin simiir inkam nwirin iuur nwisaka kigna miriyin siya ina yitin. Mi inkam isid komiirin ini saika yinkin itin, sɪma kamkiu minim mi dan minim ini warar hainaniyim. Prismi biyan kam ikim mi Isrelmi biyan inkam komii komiiyim simiirin sɪma nikropkikim. ⁴⁸ Mi Judasin inkamin wir siir napwouwanim siya simiirin hiniina boinmauu nam, kara pi inkam nwirin siir naki aepirimdiinuwi mi kima pa dinokninkinki ti inkamin Jisis siyarkin. Mi kima pi siir donkworimdiinu. ⁴⁹ Mi bi kimiminkikin ini Jisis si-iramar yitin mi ina boinin, akamie, iikam nowomwarkaiyuwin inkam. Mi siya siir yaki aepirimdiinu.

⁵⁰ Jisis siya siir boinki, nomiyau, diminin kira minam nitin mi siirin ha minsasau. Sɪma ina yitim mi simiir inim Jisis siir ini onkworimdiinuni. ⁵¹ Inkam nwirin Jisis saika nwokin mi siir kamkiuin ina kiwok haiyin. Mi pris- mi biyan inkamin siir miyan inkam nwirin siir wiiin aiiir yaki haingrip itkigi. ⁵² Jisis siya siir boinki, kiriir kamkiuin siir maeyau aiiar swoki hopkrikiugi. Kam biye whiekakim sɪma kamkiu imiir hainanii yaii nini-iyim mi wi yamdi kwiruwa sɪma sɪma hainuwiiir wiiir haiginiuwi ⁵³ Panopi kira ina ninokninkinin, kara kariir Adin siirim sriikiso diga pi ywowin mi di kimiminki siir paekwosimim kariiramin kasa kasa di nikropki kariir whinkinsiisim. Inkam simiir mwianim dig rani. ⁵⁴ Mi kara hiriinan tiri mi ti diminin biya Ywokwo Komii saeya boinim sɪma wi painiina nimbiyami, ha? Adi Komii siya bidi boinin ti diminin sɪma wa nimbiyami.

⁵⁵ Mi ta ii aiiirin Jisis siya ti kam isid iirar boinki, kima kariir uni onkworimdiinu haini mi kima wasi kamkiu dan minim simiirar nonkwowim, inkam nwirin hii tauaeiyin siir hiriinan, aniya? Inokiinokin kara Adi Komii siir omaka iikam simiir nowomwarkaiyuwiyin mi kima kariirin saiirar bi nonkworimdiinugin. ⁵⁶ Ti dimin taemin whiekakim nimbiyamim profet kamim sɪma winboinkiyim yokwoni simairgim. Mi kam whiekakim siir kigna miriyim sɪma Jisis siir haiburgik mi ina yidamkiyim. Iriig.

Sɪma Jisis siir boinwokiyo natkaigikim

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Sɪma kamim Jisis siir yonkworimdiinu mi sɪma pris- mi biyan inkam komiirin Kaiafas siir omaka saiir hiriir hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyiu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sɪma sɪma nwomimirkim hapaiirin. ⁵⁸ Pita siya siir mhoi-

yar yam mi siya arurig hirar ini owou. Mi siya prismi biyan inkam komiiyin siir omaka maeyauwa hiuyokiyokaiya saiir yapninopkainam mi kamim yaii niniyim ta maeyau aiir kigriraowiyim simaka ini idwoiu. Mi siya kig ninokninkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiam. ⁵⁹ Prismi biyan inkamim mi judami inkam komii kaunsil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisa boin hiuriyuim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim. ⁶⁰ Mi kam whiekakim ha nimbiniyim mi niksisa yayim sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biyie whir bi swoki hainsir yiskaigim siir nisomaowim mi mhoiia inkam nwiswo ina yimbiniyo. ⁶¹ Mi sowa ina yaboiniyo, ti inkamin siya ha boinkin mi siya Adi Komii siir omaka komiia saiirin wa niinikiigi mi siya saiirin wi ii kwotmuwar swoki mirii ninokougi.

⁶² Mi prismi biyan inkam komiiyin siya siir yokwao boinki, kira yai kwir nowarki boinam naingwo rani, aniya? Ti hiriinan yayim sima kiriir dimusi boiniuriyuwi, ha? ⁶³ Mi Jisis siya yai bi swoki boin miminkin mi prismi biyan inkam komiiyin siya siir boinki, kara kiriirin Adi Komiiyin omwai waiya yokiyokiyin siir inigin siir nikwao boinki! Kira krimiir boinmauugi kira Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya? ⁶⁴ Jisis siya prismi biyan inkam komiiyin siir boinki, kira bidiya boinkiyin. Mi kara kimiirin pi hiniina boinki, mhoiia wi kima kigi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kara wi Adi Komii siir ina hinga saiir nidwowi mi kara wi kirie whiekakar nwwi. Mhoiia kara swoki iti kara wi ninomor kou hiran waumira wi saika ninkin onaiini kirie komiigak. ⁶⁵ Jisis siya hiriinan yai boinkiyin mi prismi biyan inkam komiiyin siir yuisa ina yinikiwitkiyin siya iikamim simiir niisiimaugun siya tokakin mi siya ina boinin. Siya Adi Komii siir yai aiir nigbumbu boinkin mi krima kam nhirim whinboinam kipi swoki ikiuna kima bidi wakaeyim siya nigbumbuwa Adi Komii siir. ⁶⁶ Kima panina naingwowi, ha? Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin siya yaigakin mi siya hiriinar daonam. ⁶⁷ Mi sima ti yai imiir boin digiyim sima Jisis siir whwonkam iirin yaeyopni yaskinpapaki mi sima siir yibwambwaeki mi kam nhirim sima yuisa siir whwonkam iir kikogrinugi mi sima siirin ina yobombwaeyin. ⁶⁸ Mi sima boinki mi kira Kraiski niuwi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Mi kira profet yai krimiir boinki, kiriirin nginga tiowi, ha? Iriig.

Pita siya boin, kara Jisis siir bi ninokninkin
(Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita siya hiira omaka saiir hiuyokiyokaiya saiir yainau hirar nidwokin. Mi miyan wig ira saeya kingiin ha nita siir kigam mi saeya siir boin. Kira iriipa hiriinan Jisisin nu Galilianin saika warar nwokin. ⁷⁰ Mi Pita siya kam whiekakim simiir whwonkamida kintirgi, kara wari yayi kira boina saiir ninokninkin tani. ⁷¹ Mi Pita siya yaba ha namn mi siya aru hir yan idwowi ano kingiin hir. Mi wig ira saeya siir kiga mi saeya iikamim siir kingiin nwwin simiirin hiniina boinki, ti inkamin

siya Jisisin om Nasaretanin saika warar ninkin okin. ⁷² Mi Pita siya ina swoki kintir boinkiyin, kara Adi Komii siir inig iirar nikopaisirki, kara ti inkam iir bi ninokninkin. ⁷³ Mi mhoiyan kam nhirim hirar nokwokim, sima Pita siir boinki, kaimwoki kaimwokinga kira Jisis siir isidin siir hiriinanar inkam nwirkin kiriir yayi simiir yainana wakaei. ⁷⁴ Mi tariinanin Pita siya ina yikopaisirkiyin, kaimwoki kaimwokinga. Kara ti inkamin siir bi ninokninkin. Niingaki, niingakinga. Mi kariir yayi kaimwo karamaeki niuwi mi Adi Komii siya kariirin hik pa hauwi hiriinan yai boinkiyin mi iuumin ina yikiyin. ⁷⁵ Iuumin nik digiyin mi Pita siya yayi Jisis siya boina ini saiirar swoki aingwawarkainakiyin mi iuumin wi niki ikrani mi kira kariir inig iirin wi kwotma misisaie, kara siir bi ninokninkin mi Pita siya yaba hiriir namn mi ina yani ouwouwin. Iriig.

Sima Jisis siirin nu Roman inkam komiiyin Pailat siirim yikiunam

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

27 Iiya pirkinyakwoka mi prismi biyan inkam whiekak ikim. Mi Isrel simiir isidim simiir hiran inkam komii komii ikim sima yayim ina yidwo kitibmii boinim, Jisis siir nisomaowam. ² Mi sima siirin wiyin-sopni yomboru mi sima siirin ina kiwowitnamim mi simiir biyan inkam komiiyin nu Romanin Pailat, inkam komiiyin nu Judia hiran omim simiir kigriraowiyin siir ini hauugik. Iriig.

Judasin ini sasar diyankriku aowin
(Ap 1:18-19)

³ Mi tariinanin Judas siya inkamin Jisis siir kinmauuitin, sauan kamim simiir, siya bidi yinokninkin, inkam komiiyim sima Jisis siir hainamim inkam komii Pailat siirin siya nisomaowim mi siya naingwoyimyok idid prasae bi kinkin, ti diminin siya tirin siirsiyin. Mi siya ti umir silva paeyar haoumim ina swoki hainamin, prismi biyan inkamim simiiram. ⁴ Mi siya umir ha swoki hauuwin. Mi siya simiir boinki, kara dimin biyie bidi tirin. Kara inkamin dimin biyie tir karamae nwoyiyin siirin, sau omomin siir kinmauugin mi siya wa naonami. Mi sima siir boinki, siya krimiir dimin tani. Yio siya kiriirar diminkin. ⁵ Mi Judas siya umir silvaim Adi Komii siir omaka komiia yai nidwokai wakaeiya saiir hir inankrimkrin itkingikin mi siya ha haiburgikin mi ha namn mi yio ina sasar diyankriku aonamin.

⁶ Prismi biyan inkamim sima ti umir imiir haiyim mi sima boin, ti umirin minam saingin inkam nwir nisomaowankin. Krimiir siyiuin hiniina boinkin Krima Adi Komii siir omaka saiir umirin simaka kipi ninkin haigi. Niingaka. ⁷ Mi sima yai kwira yimboin tibmiikimai mi ti umirin ini nu haimiyyin Jerusalem hir nwwin hau nonkwokwowyin inkamin ini siir sainin. Sima ha naingwowi ta nu maeyaua iikamim om aruwanim simiir haingikaiyan maeyau nwwim ⁸ mi ti nuin ti umir iir sainin mi sima ta nu maeyaua saiir inigin hiriinansi dapkin, nuin nhiekakin. Mi ti inigin ina nwokripkaiyin.

⁹ Ya ta saeya, yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya mi profet Jeremaia siya winkiya yokwoni, saeya ina yimbiyam kiina. Saeya boin, sima ti umir silva kam nwir iur imiir hai. Isrel simiir iikamim sima bidi yimbinim ti umir hiriinanin ti inkam iir sainam. ¹⁰ Ti umirin sima ini nuin inkam ieya nonkwokwowyin hau, ini siir sainin, Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiyin kariir saiir hiriinan mi kara hiriinan asi tirkin. Iriig.

Pailat siya srii kasaka bi sriikin Jisis siirin
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)

¹¹ Sima Jisis siirin inkamin nu Judian omom omomim simiir kigriraowiyin siir whwonkam ida yokmwun okwo haiginiu. Mi inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin siya siir sriigi, kira iikamim nu Judia hiranin simiir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya boin, ihi, wasi kira boinki iskiyin. ¹² Mi prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim, sima Jisis siir boin hiuriyu boinkim, siya dimin biye kasaka bi tirkin. Mi siya dimin biye bi tirkin mi siya yai kwirmin kwirmin bi swoki owarkii boinkin, ti yai imiirin. ¹³ Mi Pailat siya siirin hiniina boinki, kira ti yai whiekakim sima kiriir boin hiuriyu boinim simiir waka rani, aniya? ¹⁴ Mi Jisis siya yai kwir bi swoki owarkii boinkin Pailat siirin. Mi inkam komiiyin omomom kigriraowiyin siya asi nanaakikin. Iriig.

Pailat siya bidi boinin, ini mi owin paeyin hiiniya niriioninkinin Jisis siirin saika nirinuim
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:6)

¹⁵ Biewi whiekakim ta iya komiia wou nikwo aeiya pasova mi biyan inkam komiiyin omom omomim sim kigriraowiyin siya inkamin omaka hiuyokiyokaiya mi biye miriia saiir hir nwoiyim, simiirin pi nwira nini ikunaki. Iikamim sima kauwokiyim inkam nwiramim mi inkam komiiyin siya ti inkamin pi siirar nikropki. ¹⁶ Mi ta ii aiirin sima inkam biye nwirin omaka hiuyokiyokaiya mi biye miriia saiir hir nwokin, siir inigin Barabaskin, sima ombudim siir bidi yinokninkinim. ¹⁷ Mi iya iikamim sima maeyau kwiruwa hangiriyu omimirim mi Pailat siya simiir sriigi, kima paniina naingwowi, kara kimiirimin piki hiniin inkamin siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya? Iye, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Krai inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya? ¹⁸ Pailat siya bidi yinokninkinin, prismi biyan kamim mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima io Jisis siir nwoi. Dimusi rani, iikamim sima ini Jisis siiramar yamim. Mi sima siirin Pailat siirar asi nikunamkim siya siirin kam nhirim simiir nwoki ikmwun isom aowim. Mi siya ta sriiya simiir asi sriigin.

¹⁹ Pailat siya inkamin yai hidiyin siir ipii aiirar niki nidwokaiyin mi siir wiga saeya yayim hiniina boinimauugi yokwoni. Kira dimin whir kipi swoki tirmintirmim, ti inkam iirin, siya dimin biye bi tirkin. Mi ta niyaka kara nwoin whira whinkigmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

²⁰ Prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim sima iikamim simiir kwoin imiir boinswowo. Mi sima Pailat siirim kauwok boinki. Siya Barabas siir duguski mi Jisis siir disomao. ²¹ Mi inkam komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima paniina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini nuguski, ha? Sima ina yowarkii boinim Barabas. ²² Mi Pailat siya simiir boinki, kara wi paniina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Krai Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wi paniina tiri, ha? Mi sima kauwok boinki, paeyin hiiniya niriioninkinin saika dirinugi! ²³ Mi Pailat siya ina sriigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mi sima ina kauwoknaeyim, paeyin hiiniya niriioninkinin saika dirinugi! ²⁴ Pailat siya bidi yinokninkinin, sima yayim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mi ina nhinkii boinaigiyim yai niiniyam. Mi siya opa ina haiyin mi siir ina aiir hioskoi. Mi iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir niisiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pi borisopi. Mi siya hiriinana niki tirin mi siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bi kigin mi kara siirin wa niso maoki rani. Kimiirar diminkin. ²⁵ Mi iikam whiekakim sima hiniina yowarkii boin mi siir naowa saiir mwokankwowa ini mi owa wi krimiiramar swoki iti mi krimiir yinisisim imiiramar warar. Kira siir nisomaoki Adi Komii siya wi io kiriir nwo rani. ²⁶ Mi Pailat siya Barabas siirin hiriinansi nuguskikin simiiramim. Mi siya Jisis siirin kam nhirim simiir yokmwun tio mi idni ha kogrimdinugiyin mi siya siirin ina yikropkiyin Rom hiran sauan kamim simiiram. Paeya hiiniya niriioninkinin saika ninkin irinugiyam. Iriig.

Sauan kamim sima Jisis siir nigbumbu boinkim
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)

²⁷ Mi sauan kamim Biyan Inkam Komii siirim, sima Jisis siirin simiir Biyan Inkam Komiiyin siir omaka hiriir yikiuna apninopkainam mi sima whiekakim saikar yangiriyuni. ²⁸ Mi sima siir yuisa saiir nisaiyim mi sima siirin yaeya yuis pariidnan kwira saiir ii haiginiu. Ta yuis hiriinana inkam komii inigakin siira saiir nikrika. ²⁹ Mi sima urid amridnanin siir hiurokikin mi sima siir mwo iir yaki kaigrisiugi. Mi sima paekopin whira yonkwo haiginiu siir ina inig aiir inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Mi sima ogmwo siirim hiu mi sima siir yigbumbu boin, kira inkam miyikin, Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin. ³⁰ Mi sima siir yaswaiyugi mi sima ti paekop iir hai mi siir mwo iir tionanae. ³¹ Sima siir yigbumbu boin mi ta siir yuis pariidnan aiir yisaigi mi sima siir yuisi yuis aiirar ii haiginiu. Mi sima siirin paeyin hiiniya niriioninkiniyin siirin whinapnam saika ninkin irinuim. Iriig.

Sima Jisis siirin paeyin hiiniya niriioninkinin saika yirinu-gi
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

³² Sima ha napnamim mi sima om Sairini hiran inkam nwirin siir kig, siir inigin Saimonkin, sima siir nikwao boinkim siya Jisis siir paeyin hiiniya niriioninkinin siir

hainamam. ³³ Sîma maeyau kwîra saîir yîmbiyam, saîir inîgin Golgotaka saîir inîg mwokimwoin hîningin mwokiuni mwokin. ³⁴ Sîma Jîsis siirin op wain biyeya kausrîriya dimin biyie whir aka pridgiya saîir hauu, siya kwiyaeyam siya hinda kinankiugiyin mi siya bi kwiyaekin.

³⁵ Sîma siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika nirinu digiyin mi siima gwo kwîra satu dapiya saîir gwo siir yuis digworaekwo imiir haiyam. ³⁶ Mi siima ta maeyau saîira yidwo mi siima saîir hirar waikao. ³⁷ Mi yaiya siima wina paemira Jîsis siir mwo koua ninkin irinuwu saeya hîniina boinka. Tiriiginin Jîsiskin, Juda ilkam simiir nu kigriraowan inkamkin. ³⁸ Jîsis siir kingiinin siima inkamwo hiitauaeiyo nîwisa yinkin irinu inankii mi nwirin iniga mi nwirin yaoyaeia.

³⁹ Mi iikamim siima ha nitim mi siima siir yigbumbu boin mi siima mwo ara kintir iski mi siima yebu ina buwim siirin. ⁴⁰ Mi siima boin, kira ti inkamin Adi Komii ni omaka saîir niinhinkigi mi ii kwoimaka wi saîir swoki mirii ninokougi mi kinakina diriraerarna. Mi kira Adi Komii siir yinisimkiniuwi, kira paeyin hiiniya nirioninkinin siir haiburgig mi ha wiuwini! ⁴¹ Mi iriipa hiriinan prismi biyan inkamim mi kamim siyu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii komiitim siima siir mi inkin igbumbu boinkim. ⁴² Mi siima hîniina boin, siya iikam nhirim simiirara whindiriraeri mi siya siya whindiriraerarnam dig nwo rani. Mi siya hiriinan boini siya Isrel iikamim simiir nu kigriraowan inkamkiniuwi mi siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir haiburgig mi ha wiuuni mi krîma wi siirîma naingwo tibmiiyim. ⁴³ Siya Adi Komii siirîma naingwo tibmii mi ha boini, kara Adi Komii siir yinisimki yinisimkin. Mi Adi Komii siya siirim naingowi mi siya wi siirar swoki anmaiwarkinaei. ⁴⁴ Inkam nwiswo hiitauaeiyo Jîsis saika kingiina ninkin irinuwu mi sowa iriipa hiriinan ta hiriinan ngbumbu yaiya saîirara mi boin siirin. Iriig.

Jîsis siya bidi yaonamin

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

⁴⁵ Mi iya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa mi hinda tin-da iya ina kakau iuguskiya mi hiriinana nwokiya mi bieyin nad nworibin saîirar yadig iuwîn. ⁴⁶ Mi ta ii airarin bieyin nad nworibin Jîsis siya ina kauwoknamnankiyin, Eli, Eli, lema sabaktani? Ta yaiya saîir yaimwokiyaimewowa hîninga. Kariir Adi Komii krîmiir Wanin kira kariir dimusi niuguskikin? ⁴⁷ Kam nhirim kingiin hirar nokwoim siima ta yai aiir wakaeyim mi siima boinki, ti inkamin siya Ilaija siirim kauwok boinki. ⁴⁸ Mi simiir inkam nwirin ina iwitnamin mi hamganin siir yani hainaki mi siirin op waina kausrîriya saîir hounginki paekop whirin saika yinkin widgi mi Jîsis siir yaki hauugi siya kwiyaeyam. ⁴⁹ Mi iikam nhirim siima boin, ha tiki o krîma tiki kigrirao. Mi siirin wi Ilaija siya namisi whindiriraerarki, iyie? ⁵⁰ Mi Jîsis siya ina swoki kauwok nanaekiyin mi siir naeyiwin siir haiburgig mi siya ina yaonamin.

⁵¹ Mi iya siya naonamin mi ta yuis komiia Adi Komii siir omaka saîir yainau hir kiburikouwa bopwoniya yin-

witamki, kou hirarkar niuguskiya ini nu hirar yadigiwuwa mi mirkwisa yîmbiyam. Saeya minam niisi-imauuga, iikamim siima Adi Komii siiram nwoki kwisboinim, Jîsis siya siyu win bidi tirkiyin inkamim siima Jîsis siirim nwoki kwisboinim, niinin ina yitkiyin mi siya komii komiitim ina pampamkiigiyim. ⁵² Mi maeyau inkam haingikaiiya ina piigikiya mi Adi Komii siir iikam whiekakim biya naonamin mi siima ina swoki insiingiyim. ⁵³ Sîma maeyau inkam haingikaiiya saîir bidi haiburgigim mi Jîsis siya mhoiia yinsiinidwonam mi siima om miyikin Jerusalem siir yam. Mi iikam whiekakim simiirar kaowinim.

⁵⁴ Mi kamim sau ninitiyim simiir bi nwowiyin mi sauan kam ima siima Jîsis saika ninkin okim mi siima Jîsis siiram waigaokim mi siima kigi nuin, niinin nitkiyin mi digworaekwowim ina yîmbiyamim mi siima nidid prasae bi kinkim. Siima boin, kaimwoki kaimwokînga, ti inkamin siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁵⁵ Wig whiekakim siima hirar nwokim siima Jîsis siir mhoiia nitkim mi nu Galili siir haiburgigim mi siir nini whindiriraerarniyam nitkim naemin. Siima ti wigim arurig hirar nokwo kaokim. ⁵⁶ Wig ira simaka hirar ninkin owa saeya Mariaka, om Makdala hiranka. Mi ira Maria saeyairga Jems Josep sowiir apua. Mi ira Sebedi siir yinisim nwiswo Jems Jon sowiir apua saeyairga. Iriig.

Sîma Jîsis siir piuis biyeya siyanoin siir nini kikaigikim

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)

⁵⁷ Mi bieyin nadnworibin inkam nwirin umir digworaekwokakin om Arimatiankin siir inigin Josepkin siya ina yitin. Mi siya iriipi hiriinan Jîsis siir kigna miriyan inkamkin, siya maeyau Jîsis siya naowa saîirim nitkin. ⁵⁸ Mi siya Pailat siir hiriir yîmbiyam mi siir ini sriiyu Jîsis siir piuis biyie niinga saîiram mi siya saîir ini hiunis haiyu. Mi Pailat siya siir sauan kamim simiir boinki, siima Jîsis siir piuis biyeya Josep siir hiunis hauugiyim. ⁵⁹ Mi Josep siya siir piuis biyeya saîir hiunis haiyin mi yuis whisinana saîir whrinhainam. ⁶⁰ Mi yuis aairin ha whrin digiyin siya siir piuis biyeya ini siir siyano winin siirar kikaigikin biya inkam nwir bi haingikai miminkin mi siya siir kamim simiir boinki, siima siya komii kwîra saîir warkikiugiyim. Mi siima hiriinan tirigigim mi siima ina yamim. ⁶¹ Mi siima hiriinan tirim mi Maria om Makdalan aka mi Maria iraka sowa hirar nwoko. Sowa ieyin siir haingikaiyin siir kingiin hirar nidwo kaoko, Iriig.

Sauan kamim siima ieyin Jîsis siir piuis biyie aiir kikaiyin siir hirar waikaokim

⁶² Mi iigwira Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwoiwa mi prismi biyan inkam ikim mi Farisimi kam ikim siima Pailat siir kigam namkim mi siima saika yahangiriyu omimiri. ⁶³ Sîma siir boinki. Inkam komii krîma yai kwîra ti nikisae inkamin siya boina krîma saîirar naingwokwowi. Siya ha boinkin mi mhoiia ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Mi wi omwaiya swoki waiyaei. ⁶⁴ Mi kira kiriir sauan kamim simiirin hîniina boin mi siima siyan ti

ƙeyin siir no ƙiir warkikiukikinin siir waikao. Mi wi siir kigna miriyyim kamim sima nini tauae hainakisi mi iikamim wi sima niksisaе boini, siya ƙe hirankin bidi yin-siin idwonamin. Mi sima hiriinan tiri, ta niksisaeya siya ƙe hiranki ninsiin idwowa saeya wi ta niksisaeya biya sima ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya boina wi saiir haiburi. ⁶⁵ Pailat siya simiir boinki, kima sauan kam nhirim simiir dikiunam sima ti inkam ƙe ƙiir waikawim. ⁶⁶ Mi sima ƙe ƙiirin diyoin ina ini haigingikin. Mi kam nhirim sau ninitiyim ini nii nabie hirar waigaowim. Iriig.

Jisis siya ina swoki insiin idwowa

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

28 Ii Komiiya piu siisiya bidi yamkiya mi iigwir nuga Sade bieyin ha nimbidiyakwokin mi Maria om Makdalana mi Maria ir aka sowa yam maeyauwa Jisis siir piuis biye aiir kikaiya saiiram sowa saiir kignakiyam. ² Mi bi kimiminkikin niin komiiyin ina yitkiyin Adi Komii siir paekwosimin ninomor kou hir haiburgigin mi ina yuniyin mi siya komiiyin ina warnamin mi ƙeyin siir hirankin mi siya ini siya ƙiirar yidwowa. ³ Mi siir whwonkamin ini sinana ninomir kou hir sinaniya ini saiir hiriinan yiyakiya mi siir yuusa ini waumira bieki kainankiya ini saiir hiriinan whisan siingiya. ⁴ Mi sauan kamim waigaowim sima siirsiyin nidid prasae bi kinkim mi sima ini noppo kinkiyim mi sima inkamin naonamiyin ini siir hiriinan ywokiym. ⁵ Mi paekwosimin siya wig iswo sowa simiir boinmauugi. Kowa kipi nidid! Kara ina ninokninkinin, kowa Jisis siirimin nini hansirniko ti inkamin paeyin hiiniya nirioninkinin sima ninkin irinugiyin siirim. ⁶ Siya tapi nwo rani, siya bidi yinsiin idwo namn, yaiya biya siya boina ini saiir hiriinana swoki tirin! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkin kigni. ⁷ Mi kowa ha damsasau mi kamim siir kigna miriyyim simiirin hinina tini boinmauui, siya ƙe hiranki bidi swoki insiin idwowa. Mi siya ini kimiir biyar yamkwokinin nu Galili hiriir mi kima siirin wi ta maeyau aiir nini kigiwi. Kara kowiirin tisa boinkiyin! ⁸ Mi wig iswo ha nanaakiyo mi ini maigimaiga ywonamwo mi maeyauwa inkam haingikaiiya saiir haiburgik mi ina iwitnamwo kamim siir kigna miriyyim simiiram.

⁹ Mi sowa ha niki iwitamwo mi Jisis siya sowirin siyu hir yapyiskaiwin mi ina boinin. Kowa bidi yito? Mi sowa kingiin ha namwo mi ogmwo ina yakai hiunainamwo mi siir iga aiir ini onkwoi mi siir ini hainan. ¹⁰ Jisis siya sowa boinki, kowa kipi nidid! Kowa kariir nomiyauim

simiir tini boinmauui mi sima nu Galili hiriir dam, kariir kigniyim. Iriig.

Kamim sau ninitiyim simiir yaigim

¹¹ Wig iswo ha niki amwo mi sauan kam nhirim ƙe ƙiir waikawim sima ini om Komii Jerusalem hiriir yapninopkainamim mi sima prismi biyan kamim simiir ini boiniu digworaekwo whiekakim nimbiamim simiir. ¹² Mi prismi biyan kamim sima Isrel simiir biyan inkamim simaka yahangiriyu owiu mi sima yaiya kwira hangiriyu boina. Sima umir whiekakim sauan kamim simiir hauugi. ¹³ Mi sima simiir boinki, kima wi hinin yaiya saiir boin. Kamim siir kigna miriyyim sima niyaka nitwiigim mi krima nhwo bidi whinamim mi sima siir piuis biyeya saiir ini tauae hainakiwi. ¹⁴ Mi Biyan Inkam Komiiyin omom omom kigriawoyim ta yaiya saiir wakaeyin mi krima yai nhirim simiirin wara swoki inkin boinmauugi mi kima wi yaigak nwo rani. ¹⁵ Mi sauan kamim sima umir hiriinansi haigim mi sima ini simiir yai imiirar mi wakaeyoknam. Mi ta yaiya ini nu Judia siirar yiniyokiigiya mi biya mi tariinanim Juda iikam whiekakim sima ti diminin simiir yaingwo tibmiyim. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriyyim mii simiir nikiumauugim

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁶ Mi wig iswo sowa simiir boin digiywo, kamim siir kigna miriyyim iur nworkim sima nu Galili hiriir yapnamim. Mi sima ti mhuisimin siir yimbiyam, Jisis siya boinkiyin simasima namam. ¹⁷ Mi sima Jisis siir kigiuwim mi sima siir inig iir hainan mi kam nhirim simiir kwoinim ini whisa ywowim. Mi ha naingwokim siya bi ninsiin idwokin siir akna in aeya niuwi. ¹⁸ Mi Jisis siya kingiin ha nitin mi simiirin hinina boinki Adi Komii siya kariirin inigak nu ninomor sowa digworaekwo imiiram nwowaiginugikin. ¹⁹ Kima hinda tinda asi namkim iki iikam isid whiekakim hinda tinda nwowim simiir nini boinmimauuwim sima kariir kigna miriyan iikam nwowim. Kima simiirin kariir Adin mi kara Adi Komii siir yinisimin mi Adi Komii siir naeyu ikim wi simiir inig imiirar tini baptais haiginuwi. ²⁰ Mi kima simiirin dimin whiekakim kara kariir nowomwarkaiyuwim simiir tini boinmimauui. Sima wakaeyokna diriraeraram, wakae, mi tariinan mi inokinokin kara wi kimaka nwoyokiyoki mi ii aeya digi. Iriig.

Mak

Mak siya wɔnkika ta yokwowa. Mɔ Mak siir inig whirin Jon makɔn. Mɔ siya om Jerusalem hirankɔn mɔ siya Pol mɔ Pita sowiir whin miriigin. Mɔ siya ta yokwowa Rom hiran iikamɔn simiiram wɔnkika. Mak siya ta yokwowa dimɔn kirie kirieyɔm mɔ dimɔn taeminɔn Jisis siya tiriyɔm mɔ siya Rom hiran iikamɔn simiir boimɔmauugin mɔ Rom hiran iikamɔn ini ta kirieya saiirama yaingwo tibmiigiyɔm. Iriig.

Jon siya iikamɔn simiir baptais haiginiuwigin mɔ Adi Komii siir yaiya saiir warar boimɔmauu (Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Ta Yokwo Komiiya Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimin Jisis Kraiis siirga, siir yaiga. ² Mɔ ta yaiya bidi bidiniya profet inkamɔn Aisaia siya wɔnkiya mɔ ini saiir hiriinana yimbiamama.

Mɔ bidi bidiniyarɔn Adi Komii siya siir yinisimin siirin hinina boinkikin, wakae! Kara inkamɔn wɔ nwira nikropkii kariir yai aiir boimɔmauuwamam. Mɔ siya ini kariir biyar yamkwokin mɔ siya wɔ kariir siyɔu iir kisi-sop haiginkwokini. ³ [Inkam nwirin maeyau siiyɔn nu apa saiir hir kauwok boinamnankikin. Siya hinina boinkikin, Biyan Inkam Komiiyɔn siir siyɔuɔn sibgu kisi-sop diriraerarkwokin, siya napnaniyam.]

⁴ Jon siya iikam imiir baptaisam nitkin niimau siiyɔn nu apa siir. Mɔ ti niimau siiyɔn apain siirin inkamki bi whwonkaigɔn. Niingaka. Mɔ siya iikamɔn haimii tamii hir napɔn simiir boimauugi ta yaiwɔn kibiya. Mɔ simiir kwoinɔm wɔ nwoki aingwo tibmiigiyɔm. Mɔ simiir dimɔn biyeyɔm wɔ Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigi. ⁵ Mɔ iikamɔn ti nu komiiyɔn Judia hiranim mɔ om komii Jerusalem siir hiran iikam ikim sima Jon siir boimauugi digworaekwo biyeyɔm sima tirim. Mɔ Jon siya simiirin ina baptais haiginiuwɔn Jordan ie hir.

⁶ Mɔ Jon siya niya yuusa, kamelni piokim. Mɔ siya piuwop ha mɔ kikogikin mɔ naeyɔm siya naeyɔm kokmwo graeyis minim mɔ mhwina nae nwowiya saiir yɔn ikim, siya simiir naekin. ⁷ Mɔ Jon siya ina boimauugiyɔn simiirin, inkam nwirin kariir mhoyiya nitin siir kirieya ini kariir kirieya saiir haiburgika, kariir kirieya ini aowa saeya ywowa. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya saiir uridin wɔ kara waisi hak rani. Niingaka. Kara inkam biyeyɔn ini siir aowa ywokaiyɔn. ⁸ Kara kimiirin opni baptais haiginiuwi mɔ inkamɔn mhoyiya nitin kimiirin wɔ siya niuae haiginiuwi naeyuniyɔn. Iriig.

Jon siya Jisis siir baptais haiginiugin (Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Mɔ ta iya Jisis siya omisimin Nasaret nikiuwiyɔn nu Galili hir nwowɔn siir haiburgigɔn mɔ siya ina yitin. Mɔ Jon siya siirin ie Jordan hir baptais haiginiu. ¹⁰ Mɔ siya op hir haiburgigɔn mɔ ha niig apnadamɔn nua hiriir mɔ siya kigi, ninomora omaka anonan haiwaokiya. Mɔ Adi

Komii siir naeyuɔn ipiyini hanina siinainiinyɔn siiram. Ta ipiyina krɔma dapiya inmab mɔ saiir hiriinanar siinanainika. ¹¹ Mɔ simar wakaeki yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, kira kariir yinisim yinkamiyɔnkin, kara kiriramɔn ini maingamaingar ywowinɔn. Kariir kwoinɔn kiriramɔn ini wadiki wadeyar ywokiyɔn. Iriig.

¹² Mɔ biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyuɔn siya yikropki Jisis siirin maeyau siiyɔn nu apa siir hiriir. ¹³ Iiyɔm Jisis siya maeyau siiyɔn nu apa siir nwowim kamnwis. Mɔ Setanin, biiki biyan yiu biyeyɔn ina kinkuɔn siirimɔn. Mɔ siya ini mwanhunan ywowinɔn. Mɔ Adi Komii siir paekwosimɔn ha nitin siirim, ini saikar yaunɔ oniyɔn. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin (Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Iya Jon siya maeyauwa hiyokiyokaiya mii biye miriyya saiir hirar niki okaiyɔn mɔ ta iya Jisis siya nu Galili hiriirin saiir yimbiniyin. Mɔ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yayim, siya simiir inɔ boimɔmauuni iikam imiirin. ¹⁵ Siya boin, ta iya bidi yimbiniya, ta iya Adi Komii siya iikamɔn ti nu komiiyɔn siirim wɔ simiir kigrarawo. Mɔ taka iya ini kingiɔn nwowa krimiirin wɔ siyar kigrarawo. Krimiir kwoinɔm ti kisina haigi mɔ Yokwo Komii saiir yayim simiiraramar daingwo tibmii iski. Iriig.

¹⁶ Jisis siya nu Galili whiigbida hiriir napamɔn mɔ siya Saimon, Endru sowiiryao yapkigam, sowa haimna whii hir nitmai. Ta miyya sowa miriyya anasu kikaiyya, sowa umir mii mirii. ¹⁷ Mɔ Jisis siya boinki, kowayao kariir mhoyiya wɔ mɔ wɔ kara niisiimauuwi kariir miyya kowiriyao. Mɔ kowayao ta miyya kara miriyya saiir hiriinan siyɔu iirar sibgu ap. Mɔ iikam hoimgakim simiir nwoki ikiunam. ¹⁸ Mɔ sowiir haimna ini hirar kwaiburgigɔn. Mɔ sowa biri kimiminko ini Jisis siir mhoyiyar yamo. Mɔ sowa ini siir mii ailar inɔ miriyyuwo.

¹⁹ Mɔ siya ha swoki apnamɔn priei biri napkikin mɔ siya youap kigam, Sebedini yinisim nwiso Jems mɔ siir nomousim ieya Jon, sowa i hir hiinomaii. Mɔ yo sowa, sowiir haimna iir kisisok diriraerari. ²⁰ Mɔ siya sowiirim yikiuna. Mɔ sowiir adwai biyeyɔn mɔ sowiir adin siir mii miriyyim kamim simiirin i hirar kwaiburgig. Mɔ yio sowa ini Jisis siir mhoyiyar yapnamo mɔ siir mii aiir yamiriyyu. Iriig.

**Jisis siya haiswoniskigin yiu biyeyin inkam nwirin siir
nwowin**
(Lk 4:31-37)

²¹ Sɪma om Kapeneam hiriir yam simiir ii komii aaiirɪm. Jisis siya ta simiir ii komiia simiir omaka komiia yai nidwokai wakaenakiya saiiir yapninopkainam. Mi iikamim simiirin Adi Komii siir yai aiir ini boinmimauu haiginiuu. ²² Iiya sima siir yai aiir wakaeyim, ini hindara yanaakiyim. Siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan biri boinmimauugin. Niingaka. Siir yaiya ini inkamin inig komiigakin, siir hiriinan ywowin.

²³ Mi ta iya inkam nwirin simiir omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiiir nwokin. Mi yiu biyeyin siir piu hir nii okaiyin mi siya ina kauwok boinkiyin. ²⁴ Jisis om Nasaretanin! Kira dimuam nitkin, dimu tirniyam? Mi kira tari krimiir tɪrbumbuam nitkin? Kara kiriir bidi yinokninkinin, ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nit ieya inkam wadiyɪn. ²⁵ Mi Jisis siya ti yiu biyie siir nikiyin mi siya ina boinkiyin, yiu biyie iirin, kira yaiya ti tanki mɪpa dinkinimnɪsnaki. ²⁶ Mi ti inkamin siya ha kaunanaekiyin mi siirin siya hainiyop whaowagig. Mi yiu biyie siya ti inkamin siir piu hiranki yuuu iwiskinam mi ina yamin. ²⁷ Mi iikam hoimgakim hiriinan diminin siir kigim, sima ini kakakar ywokiym. Mi sima ha nanaakiyim mi ini sima simar yomboin amboinamim, tiki hiniin diminin tari dimu diminkin, ha? Taka yaiya saeya yai winka. Mi tari ti inkamin siya inig komiigakin. Iiya siya yiu biyie imiir boinkiyin mi sima ini siir yai aiirar mi wakaeyoknaim. ²⁸ Mi ti diminin siya tirin biri kimiminkin, ina haigiririr boinamin nu Galili hiran omim simiir hiriir. Iriig.

Jisis siya Pita siir niua saiiir haiswoniskigin
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Sɪma omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiiir haiburgigim mi ha woknaniyamim, sima Saimon Endru sowiiryao omaka saiiir wokninopkainam. Mi Jems Jon sowayao warar yinkin am. ³⁰ Mi Saimon Pita siir niua hii hirar whwonkaiga, saeya piu huuwa kini ma saeya niiga. Mi sima biri kimiminkim ta wiga maka niya saiiirin, Jisis siir ini boinmauuu. ³¹ Mi Jisis siya saiiirar ha namin mi saiiir in aiir ini onkwoiu mi ina kinin siin idwokiya saiiirin. Mi ta piu huuwa kini ma saiiir niya, ina digiya. Mi saeya ini simiir naeyim simiir swoki diriraerarim. Iriig.

³² Iiya bie nikiiyamtibin mi simiir iikamim makakim ini simar swoki ikuunaniyim Jisis siirim. Mi iikamim yugɪ nonkwowim yim ini warar mi inkɪn ikuunaniyim. ³³ Mi ti om komiian siir hiran iikam hoimgakim, sima ta omaka Saimon, Endru sowiira saiiir anoka kingiin hirar ini okwoiu. ³⁴ Mi Jisis siya haiswonimniskiiyim mapai mapaiyim simiir niyim mi yiu biyeyim siya ninimniskiiyim kasa rani, simiir nwowim. Mi sima ti yiu biyeyim Jisis siir bidi yinokninkinim mi siya simiir asi nikidugin kima kariir inigin siir kipi dap. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir nap miriigin
(Lk 4:42-44)

³⁵ Mi iigwira Jisis siya nugak imumar yinsiin apnamyakwok, maeyau kwira inkam karamaeya saiiirim. Mi siya Adi Komii siirimɪn nhwo hir ini kwisboiniu. ³⁶ Mi mhoiia Saimon siya mi siir nomiiyau ima, sima ini siir mhoiivar yapansrinamim siirimɪn. ³⁷ Iiya sima siir nini kigiun sima ina boinim, ti iikam isid komiian kiriirim hansrananikim. ³⁸ Mi siya simiirin ina boinin, kiya! Nimbi ti omim kingiin nwowim pi sim nami. Kara Adi Komii siir yaiyim simiir warar mi boinmimauuam mi aingwowi. Kara ta mii aiirimar nitkin, dimin mii mriiyam bi nitkin. Niingaka. ³⁹ Mi siya nu Galili hiran omim simiir asi namkin. Mi siya omakam yai nidwokai wakaeyim simiirar yapninopkai boinmimauuam, Adi Komii siir yai aiirin. Mi siya yiu biyeyim simiir nwowim ini simiir warar yinimniskiiyamim. Iriig.

**Jisis siya inkamin paowaigi piskimkopouin wadie siir
nwo haiginiugin**
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Mi inkam nwirin paowaigi piskimkopouin, siya ha nitin, ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai hɪu ouniyan. Mi siya siir boinki mi kira ha naingwowi, kara kiriirin wi digar nwo haiginiugii. ⁴¹ Mi Jisis siya siirsi yaingwobumbu mi siir ina ina yonkwokiyin siir. Mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi kira wadie dwoki. ⁴² Mi ti paowaiyim siir piskimkopouim biri kimiminkikim ina wiskiyim mi siya ini wadiyar ywokiym. ⁴³ Mi Jisis siya yai kirie aiirar boinki siirin. Mi biri kimiminkin siirin ina yikropki sasaugiyan. ⁴⁴ Jisis siya siir boinki, kira sibgu mintara! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi kira pa dam mi kiriir pua pi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiiaeyin Adi Komii siirim pris, pi siir tini iisilmauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiaeki. Minsi dinkin imiiaeki! Kiriir pua wadie nwowa saiiirsi, yaiya krimiir brougaeyin Moses siya boina saiiir hiriinan. Mi sima ti kamim wi nwoki ninokninkinwini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. ⁴⁵ Mi inkamin ha namin mi biri nini haigiprakai boiniugin ti yaiyim. Niingaka. Ini hiriivar boiniskiyin ti diminin. Mi siya ti diminin ini niwiinan siir boinyokiyokiiyamim omom omomim simiirin. Mi Jisis siya om komiia hiriir paninsi yamsi iikamim simiir whwonkam idan. Iikamim ini homgak ywoim, siya simiir ma imiir niniskiiyim wi dig nwo rani. Mi siya om komiian simiir yaba nwowim omim iikam homgak karamaeyim, ini simiir hirirar ywowin. Mi maeyau maeyuan iikamim ini Jisis siiraramar yitswoim. Iriig.

**Jisis siya inkamin iga in ninsimsiruin siir haiswoniskii
igikin**
(Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

2 Ii nhirim bidi yamkiyim mi Jisis siya ini om Kapeneam hiriivar swoki amin. Mi iikamim sima hiniina wakaewin, siya ini omaka hir nwowin. ² Mi

iikam hoimgakim haniingyi yaninkiniuuu mi omaka ini digar ywokiya. Mi anoka kingiinin, maeyau kwirki niinga bi swoki oka. Niingaka. Mi Adi Komii siir yaiya Jisis siya simiirin saiir boinimimauugin. ³ Iiya Jisis siya yaiyar niki okwo boinin mi sima ina hainaniyim ti inkamin iga in ninsimsiruun Jisis siirim. Mi kam nwiirim sima hainani ti inkam iirin. ⁴ Mi omaka yainaua ini iikamim sima yidwokaisisirkiya mi sima Jisis siir kingiin paninsi haiginsi ti inkamin iga in ninsimsiruun. Mi sima akouwa hirii iiyam mi akou haimii iir ini pirakiu maeyaua siyar nokwo hiririuwa saiirar. Mi sima akou haimiirin ha pirak gririgiyin mi ta hiiya ti inkamin siya whina mi sima idmirim kwiya boritkikin mi ina yonkwokiiki-iraraokiya. Mi ini Jisis siir igmiiga yauni kikinuuwa. ⁵ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiiya saiir kigiyin mi siya ti inkamin siir boinki, yinisim! Kara kirir dimin biyeyim simiir bidi hayoprimdiyumiigiyim. ⁶ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim yim sima hir warar ninkin idwokaigim mi simiir kwoinim aowa aowa ini ta yaiya Jisis siya boina saiir saiira yaingwokwonanaeyim. ⁷ Siya ti hiniin yai boinin mi siya tari Adi Komii siir nigbumbui. Inkam nwrkin biri swoki hayoprimdiyumi srankin dimin biyeyim. Niingaka. Adi Komii siir miiga. ⁸ Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkiniyim mi siya simiir asi boinkin, kima wara hiniin kwoinin kimiir waraur dimusi nwowi? ⁹ Piki hiniin dimin ikin hinsima nwoiyin? Mi kara ha boini kirir dimin biyeyim kara bidi hayoprimdiyumiigiyim mi tiki hiniin diminin kara wi diga nwowi? Mi tari wi dig nwo rani? Mi kara ha boini, kira kirir hii aiir hainam mi hiniinin kara wi digar nwowi, iyie? Wi dig nwo rani, aniya? ¹⁰ Kima dinokninkin, Adi Komii siir yinisimin ninomor kou hirankin nitiin karairgin. Kariir kirieya wi digar nwowi kimiir dimin biyeyim simiir hayoprimdiyumiigiyim. Mi Jisis siya ti inkamin iga in ninsimsiruun siir asi boinkikin. ¹¹ Kara kirir boinkii, kira dingsingi! Mi kirir hii aiir hainam mi kira pi kirir omaka damigusam. ¹² Mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yinsiingiyin. Mi siya ini siir hii aiirar hainamin. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin apnamin. Mi sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Mi sima ina boinkiyim, biya nim krima ti hiniin diminin siir biri kigim. Iriig.

Jisis siya Livai siir nikiunakin

(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

¹³ Mi Jisis siya whiigbid hiriyar swoki apnamin mi iikam isid komiirin sima ini siir mhoiyar yamim. Mi siya Adi Komii siir yaiya ini simiir yowimwarkai haiginiuwim. ¹⁴ Mi siya ha napnamin Livai siir kig, Alfias siir yinisimin. Mi siya omaka omom omoman umir nidwokai haiya, yio saiir nidwokai. Mi Jisis siya yikiugi, kira kariir mhoiia wit! Livai siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiyar yamin.

¹⁵ Iiya Jisis siya Livai siir omaka hir niki idwokai aeyin mi kam hoimgakim umir haiyim, nhirim siyu biyie tiri kam ima mi kamim Jisis siir kigna miriirim, sima simar yidwokai aemimir Jisis saikan. Ti hiriinan kamim kasa-

ka rani, Jisis saika nap miriirim. ¹⁶ Mi Farisi kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim sima kig Jisis siya kamim siyu biyie tiriirim mi kamim umir min haiyim simaka nidwokai aei. Mi Farisi kamim sima srigi kamim Jisis siir kigna miriirim simiir, Jisis siya kamim siyu biyie tiriirim mi kamim umir min haiyim simaka dimusi nidwokai aei? ¹⁷ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina boinkiyin, inkamin ma kamaeyin yio siya paowai widi inkamin siiram biri swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi sima simar nami kamim paowai widiyim simiiram. Kara iikam miyik miyikim simiir nikiunam ara biri nitiin. Niingaka. Kara iikam biyeyim simiir nikiunam nitkin. Iriig.

Nae haiya aeni siyugin

(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

¹⁸ Mi iigwira Jon siir kigna miriirim kamim mi Farisi sima, sima nae haiyakim. Mi kam nhirim sima ina yitim, Jisis siir ini srini mi Jon siir kigna miriirim kamim mi Farisimi mi kigna mirii ikim, sima nae dimusi haiyaei? Mi kamim kirir kigna miriirim yim nae haiya kamae dimusi nwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya simiirin boiniyo yaiya kwira boinki, iya inkam nwrin siir wig aiir sainam tiri mi siir nomiyauim mi iikam nhirim sima wa niti ta nae aiirimin. Mi sima ta iya wigwas naeya saiir naei mi sima wa haiyaei? Niingaka. Sima wa naei. Mi siir nomiyauim mi iikam yaisi yaisiyim sima wi maigimaigar nwonami siir whinsain haiginiuwamin. Mi taka iya sima wi nae minar haiyaei. Niingaka. ²⁰ Iiya tiki inkamin wig nonkwonain siya om whira nami mi krima hikak saiir dwoki mi nae minim saiir haiyaki. Mi iya kara kimiir haiburgigana mi kima wi hiriinanar timi tirki.

²¹ Jisis siya boiniyo yai kwira ina swoki boinin, dimin winin dimin biyie aka kipi nitapiyok. Inkamin yuis win haimii biri kintio haigin yuis kwira saiir noin siir nitkin panam mi siya hiriinan tiri, siya saiir nitkin pani mi saeya wa swoki imbiriyami. Mi wina wi kaba saiir mimbirgi mi noin wi komiirar swoki okii. ²² Inkam nwrkin wain wini opa wraisu is kaba op two biyenana saiir biri swoki aokaiiga. Niingaka. Mi siya hiriinan tirkiswo mi ti wain winin siir opa saeya niyopiingi mi ta wraisu is kaba saeya wa nimbiryamkii mi wain wini opa wa naokiyamki. Mi wraisu isa wa mi imbiryamki. Mi inkamin wain wini opa saiir naokaii siya wi hiniina tir, wi wraisu is wina wi saiir daokai. Iriig

Juda simiir ii komiia piu siisiya Sabat mii min saiir kipi mirii

(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ Mi Adi Komii siir ii komii kwira Sabat Jisis siya numira wid ninkina saiir napnamkin mi kamim siir kigna miriirim sima saika warar yinkin apnam. Iiya sima napama, sima witnidim ha kiwromwris haiyamim mi ina yiinibrombrop apaeyamim. ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima Jisis siir boinki, wakae! Kima ta Juda simiir ii komiia piu siiskuwakiya mii min saiir dimusi miriigim mi nae minim saiir dimusi mi haigim. Mi kima ti siyu iir bi sibgu apkim. ²⁵ Jisis siya ina yowarkii

boinkiyin simiir yai aiir mi kima tari dimin whirin biya kimiir brougaeyin Devid siya tirin siir biri mwaingim? Mi taka iya Devid siya mi siir isid ieya sima nae kara-maekim mi simiir mhiyim ina yaowim. ²⁶ Iya tiki dimin ieya nimbiyam Abaiata siya nwokin pris inkamin nae Adi Komii siir ninkin imiiaeyin. Mi Devid siya mi siir isid ieya simar yapninopkainam Adi Komii siir omaka aiir. Mi Devid siya paimir iir naeyin mi siya paimir haimiim siir isid iir yae hauu. Tiki naeyim inkam nungaki bi naekin. Niingaka. Pris simiirairgin. Mi sima yai biri swoki boinkikim ti diminin Devid siya tirin. Mi kima yai krimaka dimusi boini. ²⁷ Jisis siya boinki, ta ii komiia Juda simiira piu siiskuwakia Sabat, saeya iikamim hik simiir hauuwim biri nwoka. Niingaka. Ta ii komiia minam nwoka iikam hoimgakim simiir whindiriraerar haiginiuwam. ²⁸ Yaowae Adin ninomorkou hiranki nitin ta ii komiia Juda simiira piu siiskuwakia dimin taemin tir karamae nwowia Sabat saiir Biyan Inkam Komii siya asi nwowi. Iriig.

Mi Jisis siya Juda simiir ii komiia inkamin inib waeyaoki naowin saiir haiswoniskigikin
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

3 Mi Jisis siya ha swoki apninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir mi inkam nwirin hir nwokin siir inib waeyaowim ini pae-yarwainan ywokiyamim. ² Mi Farisi kam nhirim Jisis siiram hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim siya ti inkamin siirin pi ti komiia saiir namisi haiswoniskii mi ta hiriinana saiirsi boiniuriyu boinam minkim siirin. ³ Mi Jisis siya ti inkamin ina paeyarwainan nwowin siir boinki, kira simiir bopwoniya dinsiin okwoki. ⁴ Mi Jisis siya simiir srigi, krima wi piki hiniin siyuin si tiri Juda simiir ti komii aiirin mi krima siyu miyik ti tir. Iyie!? Farisi sima yai biri wakae boinkim. ⁵ Mi Jisis siya simiir kaoyokiyokigiyin mi siir kwoinin ini haugihanga whiyekiyin. Mi siya simiir mhii kwoin imiir kigiyin miyik biri nwokim, sima ti inkam iirsi bi naingwoyimokim. Mi Jisis siya hikak asi nwonamkin, ti hiriinan siyu iirsiyin. Mi siya ti inkamin siir boinki, kirir iindibin ha dinkiyinyinki. Mi siir ina ini wadieyar ywokiya. ⁶ Mi Farisi kamim sima Juda simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir haiburgigim mi sima biri kimiminkim ina yinsiin apnamim Herot siiram mi siir nomiyau nhirim simiiram warar. Mi sima yaiyim iripa minam kitibmii boinkim Jisis siir nisomaokiyim. Iriig.

Iikam isid komiyyin whiigbid hir nani owiugim

⁷ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima ti omon nu Judia hiranin sima siir haiburgigim mi whii Galiliya hiriir yam. Mi iikam isid komiyyin sima ini siir mhoiiyar yamim. ⁸ Mi iikamim ti omom omomim hiranin nu Galili nu Judia mi om komii Jerusalem mi nu Idumia mi ti om whiso Taia mi Saidon yo ini yab komiyyin Jodan, ini siir gimia waiyo. Sima omom omomankin nitkim. Mi ti isid komiyyin Jisis siir yaiya sima wakae winkim digworaekwowim siya tirim simiir

mi sima ha nitkim siiramim. ⁹ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, iikam isid komiyyin tisa nwowin ambi sima haigin ikwokromkwirisi. I ira pi kari-iram dwomaigi, kara pi saiir kwirii nami. ¹⁰ Biya siya i aiir niki apni kwiriinam karamae niki owin mi siya iikam kasa bi haiswonimniskiiyin. Mi tariinanin iikam whiekak nhirim makak makakim sima ina yapiyaon-amim siiram, simiir inam siir piu aiir nini onkwoiim. Mi sima iikam nhirim simiir asi napkinyamya amkim. ¹¹ Mi kamim yiu bibiyekin nii whwonkaiyim sima Jisis siir kigiyim mi sima ini siir igmiigar ini akaigai hui-niyim. Mi sima ina kauwok boinkiyim. Kira Adi Komii siir yinisimkin. ¹² Mi Jisis siya yiu biyie imiir ninim-niskiiyin mi siya iikam imiirin ina boinkidugiyin. Kima kariir inigin wi kipi haigiririr boinam. Iriig.

Jisis siya kamim iuur nwisa yimbingi siir mi aiir nap miriyyam

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Mi Jisis siya mhii iir niinainamin mi siya ina dapikiuna kamim siya naingwowim simiir inigim. Mi kamim siya dapikiunam sima ina yamim siiram. ¹⁴ Mi siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi hinda tinda saika nap miriyyam, Adi Komii siir yai aiir nap boinma-mauuam. ¹⁵ Mi siya aposel kamim simiirin ini inigakar ywowaiginiugiyim, yiu biyeyim iikamim simiir piu nii whwonkaiyim, simiir ninimniskiiyamamin. ¹⁶ Mi Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi. Mi Saimon siir inig whirin Jisis siya nokdap haiginiuin, Pitakin. ¹⁷ Mi Sebedi siir yinisim nwiso Jems, Jon sowiirin Jisis siya yaeya inigar swoki kisina okdap haiginiu, Boanesis. Tiki inigin siir inig tipmwoki tipmwowin, ta diya tiowia saiir yinisimkin. Sowiiir yaiya ini hiriinan ywowa. ¹⁸ Mi Endru, Filip, Batolomiyu, Matyu, Tumas mi Jems Arpias siir yinisim ieya mi Taitias. Mi Saimonin biya ta yaiya saiir boinimauugin nu whiran inkam komiyyim krimiir kipi kigrirao. ¹⁹ Mi nwirin Judas Iskariotkin. Mi ti inkamin mhoiia wi wir siya napwouwi, kam nhirim io Jisis saika nwowiyim siir nisomaowam naingwowim simakan. Iriig.

Ta miia biigi biyan yiu biyeyin Biesebul siirga

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Mi Jisis siya ina swoki amin omaka hiriir. Mi iikam isid komiyyin ini Jisis saikar swoki amwoniyyim. Mi Jisis siya mi siir kigna miriyyim kamim sima nae nidwosiis aeni ii karamaeka. Niingaka. ²¹ Mi Jisis siya siir iripa o nhieyim mi siir yopii ad owa, sima hiriinan nini wakaeniyim, Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim, sima nae min ningugu ae karamaeyar nwowi mi sima ina yitim siir nikiunakiyam. Mi sima siir boin mi tari siir kwoinin pi whaowaekin, siya ti nae min ningugu ae karamae nwowin.

²² Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi ina yitim. Mi sima ina boinim mi tari biigi biyan yiu biyeyin Biesebulin ini saika nwoin. Mi nhirim ina boinim mi tari Jisis siirin Biesebul siya hauuga ta kirieya yiu biyeyim inkam piu

nii okwokaiiyim simiir ninimniskiiya. ²³ Mi Jisis siya simiiram yikiuna, sima siir kingiin nitim. Mi siya simiirin boiniyo yai arar boin. Mi siya boin, yiu biyie simiir apu budin Setanin, siya wi yiu sima simar swoki inimniskiinaei, aniya? ²⁴ Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isidin whisa ninkibirnakii mi sima wi kiriekakar sibgu owi, aniya? Niingaka. Sima wa nidam ninoopki. ²⁵ Mi iikam nhirim omaka iruwanim sima isidin whisa ninkibirnaei, yai niniyam mi sima wa sibgu owi iripar, aniya? Niingaka. Sima wa ninoopki. ²⁶ Mi yiu biyie Setan siir isidin sima siman isidin whisa nwowi mi siir isidin sima sima wi kiriekakar nwowi, aniya? Niingaka. Sima wa ninoop iuguski. Mi hiriinan tiri, Setan siirin, wi Setan siya swoki haiswoniskiinae, aniya? Niingaka. Siir kirieya ini kariir kirieya saeya haibura. Mi siir miya wi kara tirbugi.

²⁷ Iiya inkam nwirin inkam kirieni omaka napninopkainami mi siir digworaekwowim simiir nini tauae hainakiyam mi siya wi digar nwowi, siir digworaekwo imiir tauae haiyamin, aniya? Niingaka. Mi siya inkam kirie iirin bii idni tiki kogrimdinugig. Mi siya hiriinan tiri siirin mi iki siir digworaekwowim, iki siir omaka nwokaiyim, simiirin wa nini tauae hainaki.

²⁸ Kara kimiirin yaimwowa boini, digworaekwo biyie biyeyim iikam hoimgakim kimiir waraur nwokaiyim, wi Adi Komii siyar haiyoprimdiyumi swoki. Mi yai bibiyeyim kima mi boinbumbuwiyim simiirin wi warar mi inkin haiyoprimdiyumiigi. ²⁹ Mi inkam nwirin Adi Komii siir naeyuin siir nigbumbuwi mi Adi komii siya tiki inkamin siir dimin biyeyim, simiirin wi warar ninkin haiyoprimdiyumiigi rani. Niingaka. Tariinan mi mhoiia iriipi hiriinan, wi niingar mi owi. Jisis siya hiniina boinkin, tiki inkamin, Adi Komii siir naeyuin siir nigbumbuwi mi tiki siir dimin biyeyim siya inokinokin wi hik simiirsiyar hainanaei. ³⁰ Jisis siya ti yai whiekakim hiniin dimusi bi boinkin, simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya yiu biyie siir kirieya saiir mirii. Mi siya ti yayim hiniin asi boinkin. Iriig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima

(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

³¹ Mi ta iya Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima, sima ina yimbiniyim. Mi simainii omaka akpitga hir yaka okwoniyim. Kira unki it krimiiram. ³² Mi iikam isid komiiyin siir nidwo ywokaiyim sima boinki siirin, ha? Wakae! Kiriir apu aeya mi kiriir nomousim ikim mi kiriir yokman ima, sima isi kiriirim idwoniya hirar nidwo kaowim, kiriiram sima nikiugikim. ³³ Mi siya ini simiir yai aka yowarkii boinkiyin, yipiki iikamkim kariir piugana saiir hiriinan nwowim? ³⁴ Mi iikamim siir nidwoyokaiyim siya ini simiirar kaoyokiyokiiyiin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kigi! Kariir apu mi kariir nomousim, ti kimargim, ti tirar kwowim. ³⁵ Iikam hoimgakim Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibmiyim mi siir miya saiir miriiyim sima wara. Mi sima wi kariir apu mi kariir pomou yokman nwowi. Iriig.

Inkam nwirin witnid nitkinamkin numir

(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

⁴ Jisis siya simiirin Galili whigbid hir swoki owomwarkaiyuu. Mi iikam isid komiiyin saika nwowim kasa rani. Mi Jisis siya i aiir asi kwiriigin. Mi siya saiir kwirii idwokaiyin mi iya ini whigbid hirar ywowa. Mi iikamim ini whigbid hirar yokwowim mi siya simiirin i hirar yidwokai owimwarkaiyugi. ² Dimin taeminim siya nowimwarkaiyuwim simiir, siya boiniyo yai arar nowomwarkaiyugim. ³ Mi Jisis siya boin, kima wakae! Inkam nwirin witnid numir hir bidi yitkingikin. ⁴ Mi iya siya ha nitkinamin mi witnid nhirim siyu nikiiginaowidim, yim ini ipiyinki sim ini iugi aenyim. ⁵ Mi witnid nhirim siyakak maeyauwa saiir nikiigiyim, maeyauwa nuin idar nwowa, nuginin aowa nam karamae nwowa saiir. Mi ti witnidim biri briprigim ina whakidudugiyim. ⁶ Mi iya biyeyin ha whwokiyin mi ini witnid ibairim simiirar yaowhwoniyim. Mi ti witnid ibairim simiir miyim aowa nam karam nwowim yim ina wainamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo yakaigai. Mi ti urid amridnanin ha whakiyin mi ti witnid ibairim simiirin ini siya yiiswamwarkaigiyim mi ti witnidim nae bi budgin. ⁸ Mi witnid ibair nhirim nu maeyau miyik nikiigiyim, yim ini komiirar ywokiym mi yim nae hiniina hiniina bud, nhirim kamairim iriirar mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwir iuur. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, inkamin wiingakaigin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo omok. Iriig.

Jisis siya boiniyo yai aiirarar boinmimaugun

(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

¹⁰ Mi iigwir mhoiia Jisis siya sasair ywoki hirin. Mi mhoiia kam iuur nwisoi siir kigna miriiyim mi iikam nhir ikim sima ina yitim Jisis siirim. Mi sima ini sriini siirin boiniyo yayim simiir yaimwokiayaimwoim simiiram. ¹¹ Mi Jisis siya simiir yowimwarkaiyugi. Mi ta Adi Komii siir oman yaiya kara kimiir bidiyar iki owomwarkaiyugiyim. Mi iikam nhirim saiir wakaeyim, sima biri ninokninkinkim sima boiniyo yaiarar wakae. Mi sima saiir yaimwowin siir biri ninokninkinkim, sima pi whaowaekim. ¹² Mi sima wa kigi ti diminin mi sima wi sibgu kigsib rani. Mi sima wa wakaei mi sima ta yaiya saiirin wi sibgu wakaesib rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin bi kisina haigikim mi sima Adi Komii siiram paninsi yaingwo tibmiisi. Mi Adi Komii siya simiir dimin biyeyim simiir paninsi haiyoprimdiyumiigisi. Iriig.

Jisis siya ta boiniyo yaiya inkamin witnid nitkinin siir yai imiir nowomwarkaiyugim

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ta boiniyo yai kwira saiir bi ninokninkinkim, aniya? Mi kima wi paniina sibgu owomwarkai boin haiginiwu ti boiniyo yai whiekakim simiir yaimwowim, ha? ¹⁴ Kara kimiir niki

boinmauu wakaeki, tiki inkamin witnid nitkinin ini tiki inkamin Adi Komii siir yai boinmimauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Iikam nhirim sima Adi Komii siir yaiya pa wakae nami mipi sima siyiu hir napami mipa naingwo ouwouami Adi Komii siir yaiya. Sima Adi Komii siir yaiya panaowar wakaenaki mi Setan siya panaowar swoki kwitkigi Adi Komii siir yaiya simiir kwoinaw haigina. Mi tiki iikamim ini ti witnidin siyiu nikiiyim, sibgu whak karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Iikam nhirim sima ini ti witnidin siiyakak nuin, siir nakaigaiyim mi sima ti iikamim ini hiriinan ywowim. Yaiyim sima wakaeyim pa wakae ningruramasaugi, ta Adi Komii siir yaiya simiir mhii kwoinaw. Mi sima pi maigimairgar nwo nami, ta yai aiiramim. ¹⁷ Tiki iikamim ini witnidni miyim aowa nam karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima paninsi ywokwo bripriisi. Mi iya hikin nimbiniyim simiir kinkankiuwam mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin wi digumii haingigi. Mi sima whiekakim wa nikiiyam iuguskii. ¹⁸ Mi iikam nhirim ini ti witnidin maeyauwa urid amridkakin siya nwoa sair nakaigaiyim ini simiir hiriinan ywowim sima wakaeyim Adi Komii siir yaiya. ¹⁹ Mi simiir kwoinin ini umirmimim mi nuan digworaekwowim ini sima kiyainamim. Mi ta Adi Komii siir yai kibiya ini ti digworaekwo imar higriniugiya. Mi Adi Komii siir siyiuin siir paninsi sibgu apsi. ²⁰ Mi iikam nhirim ini ti witnidin nu maeyau miyik nikiiyin, ini siir hiriinan ywowim. Sima ina sibgu wakaeyim Adi Komii siir yaiya. Mi simiir nhirim kam nwir iuura mi budi mi nhirim pi kam nwoima mi budi mi nhirim pi kamairim iriyara mi budi. Iriig.

Sima yuکیدin niuyaiyin wi two aowa higriniuwi
(Lk 8:16-18)

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi iya inkamin yuکیدin niuyaiyin siir hangimunanii mi siya wi two aowa haigiprakaii, iyie? Wi hii aowa haigiprakaii, aniya? Niingaka. Kira bopwonauan romyasim siir dinankii! Mi yuکیدin pa sibgu iuyakii. ²² Tiki inkamin siir kwoinpai kwoinpaiyim tariinanin tiki idowiiya nwo karam nwowim mi mhoiyya sima wi idowiiya nwo iuguskii mi wi dimin whirkin swoki haigiprakai rani. Niingaka. ²³ Kima ti iikam whiekakim kima wiingakaigim, kima timi wakae.

²⁴ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, yaiyim kima wakaeyim kima sibgu daingworinukripkai. Siyiuin inkam nwirni kima tiriyin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyiu iirar swoki inkin tiri. ²⁵ Mi inkam nwirin siya ninokninkin miyikaki niuwi mi mhoiyya Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin aiirar swoki inkin idu hauurarakii. Mi inkamin ninokninkin haimiisimakaki niuwi wi Adi Komii siya swoki haii. Mi siya wi ninokninkin karamaeyar nwoiuguski, wi haimii sima hai naowid rani. Niingaki niingakanga. Iriig.

Ta boiniyo yaiya inkamin witnid nitkin whakiyin siir yaiga

²⁶ Jisis siya hiniina boinkin, iya Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir biyan nwowin, siya ini ti inkamin witnid nitkinamin mi siir numir aiir sibgu kigriraowin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinanar mi sibgu kigriraowi. Mi siir numiran naeyim wi hoimgakar nimbiyami. ²⁷ Mi inokii-nokin ti inkamin niyaka pi nhwo nib whwonkaowi mi nugakin siya pa ninsiin apriramyakwoki. Ti inkamin siya kigiyin mi siya ini siya siyar yaingwowin, ti witnidin siya komii panina nwokikin, siya biri ninokninkinkin. ²⁸ Nu siya minki mi ti witnidin pa kinan grimgrinkiigi mi siya mhoiyya pi nae kakar namwo iuwi. Bii pi kwo aeyar nimbiyami mi mhoiyya nae pa budgi. ²⁹ Iya sasaeyim wai nwowiyim mi ti inkamin pa ningugu haii. Iriig.

Ta boiniyo yaiya mastet yinika
(Mt 13:31-32,34; Lk 13:18-19)

³⁰ Mi Jisis siya boinki, krima Adi Komii siir iikamim mi siir digworaekwo whiekakim simiir biyan iikam nwoi mi krima wi paka hiniin boiniyo yaiya sae nikri boini siirin. ³¹ Mi ti mastetnidin siir hiriinan ti ikrii boin. Mi mastetnidin siya iki paenid nhirim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya sapkisapisimkin komii rani, ara kinkankin. Mi siir nidim kasa rani, hoimgakim. Mi Adi Komii siir isidin ini ti mastetnidin siir hiriinan ywowin kasa rani, hoimgakim. ³² Mi inkamin ti mastetnidin siir ninkin digiyin mi siya pa whakii mipi komiiyar namwo iuwi. Mi siya iki sasae hoimgakim pi simiira mrwii haiburgigi. Mi siya kwiya komii kakargin mi ipiyin minim simiir whieyim pi siir kwiya imiirar mi haigii. Iriig.

³³ Iya sima Jisis siir boiniyo yai imiir ninokninkinim mi mhoiyya siya iikam imiirin boiniyo yai kasa biri boinkin, Adi Komii siir yaiyim. ³⁴ Diminim siya boiniyim pi simiir boinkii iuguski rani. Niingaka. Siya pi boiniyo yai ara boinkii. Mi iya siir kigna miriiyim kamim pi sima sima nwoki saikain mi Jisis siya yaimwokiayimwowim pi haniingii boiniski. Iriig.

Jisis siya opud hinin komiyya sair boinkikin mi opud hinino ina digiywo
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Mi naowaka ta iya aiirarin siir kigna miriiyim kamim siya simiir boinki, krima pi whii yarmiyya kigidamtibi. ³⁶ Mi sima ta iya Jisis siya nidwokaiya sair kwiriinam mi sima siir wara yuginam. Mi sima i nhirim ini warar yinkin kwirii namim. Mi iikam isid komiiyin sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. ³⁷ Mi opud komiyya ha hugnaniya mi hinin komiyya ha mi it mi simiir iyin ini wara kaibombokiigiyin, hinin aeya. Taka hinin opud komiyya prasaeki mi iuwi. Mi iya opa mirkimirki ninkinim pariiparii. ³⁸ Mi Jisis siya iya sair idao hir kikinaniu whwonkaigin nhwo mipiyinanin siir. Mi sima siir yinidgu insiin mi sima ina boinim, hie! Ti

krimiir Adin, krīma pi inigak nwo rani, pi tirar nwom-ainainami. Mi tari kira krimiirsi naingwoyimiyo rani, aniya? ³⁹ Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi siya io opud hinin sowiir ywoki. Mi siya ina boinkiyin, kowa dig dwoki! Mi Jisis siya hiriinan boinkiyin, opuda ina digiya mi opa hinin simki biri swoki itkika, ini niingar ywom-aigiya mokmokaiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki. Kima hinin dimusi nidid-nanaekim, ha? Mi kima tari naingwo tibmii kara-maekim ini niingar ywowim, aniya? ⁴¹ Mi sima ini mounana siinkaokiyim mi nidid prasae biri kinkikim. Mi simasimar yomboin amboina. Tiki inkamin siya yipikin tiki hinina tirin? Opuh hinino ini siir yayiar mi wakaeyoknakiyo? Iriig.

Inkam nwirin siir nwowim yiu biyeyim Jisis siya ninim-niskigikim

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

5 Sima whi yarmiia hiriir yimbiam Garasa simiir nu iir. ² Mi iya Jisis siya i aiir haiburgigin mi inkam nwirin uridyiu biyekakin siya biri kimiminkikin ina yamin siirim mi tiki inkamin uridyiu biyekakin siya maeyauwa inkam hangikaiya saiir hir nwowikin. Siya saiir hiranki nitkin. ³ Siya inkam haingikaiya maeyauwa saiir whwonkaiigin. Inkam nwirkin siir nonkworinu dig nwo rani. Mi weyin sopni siir mi ud-kikini wi iriipi hiriinan, wi dig mi o rani. Niingaka. ⁴ Ii kasa rani, sima siir iga in imiir udim weyin sopni mi ti-dop mini ha mi kurimdinu. Mi ti dimin whiso siir kogo, pi sowiirar mi ankabimbirname. Siir kirieya prasae rani. Inkamki siir nonkworinu mi siir udrinu dig nwo rani. Niingaka. ⁵ Inokinokin siya nii nabie pi inkam haingikaiya maeyauwa mi mhu, pi hirar nwo. Iki siya kauwaryimyoknamiyim mi siya pa hai pi siir piu aiirar nikrimkripi. Mi siir piua nhie aunawaigi nwo.

⁶ Siya kigi Jisis siya aru hirar nwowin mi siya ina iwit-naniyin. Mi siya ini Jisis siir igmiiga kingiina in akai hiu-niyin. ⁷ Siya ina kauwok boinkiyin, Jisis! Kira Adi Komii siir yinisimkin ninomor kouankin nitin kira kariirin dimu tiram mini? Kara kirir nikopwaisirki Adi Komii siir inig iir, kira wi kariir kipi diraraer bumbugi. ⁸ Mi Jisis siya ti yiu biyeyin siir piu nii okwokaiyin siir boinki, yiu biye, kira ti iuguski siir piu hirii kipi nwo. ⁹ Mi Jisis siya srii, kirir inigin yipikin? Mi siya ina yowarkii boinin, krīma hoimgakim. Mi kariir inigin siirin hinin asi dap-kin, hoimgakim. ¹⁰ Mi siya Jisis siiram kauwok boi-nanaeki, kira krimiir kipi nikropki ta nu maeyau aiir haiburgigin.

¹¹ Hu isid komiyyin mhusimin kingiin nwowin ini siir mhaeyim. ¹² Mi yiu biye sima Jisis siirim kauwok boi-nanae, kira krimiirin ti huim simiiram dikropki. Mi krīma pi simiir nii whwonkainami. ¹³ Mi Jisis siya ini wadieya ywokiyyin simiirin. Mi ti yiu biyeyim ti inkam iir haiburgigin, ini hu simiir piu ii whwonkainamim. Mi ti hu isid komiyyin sima mhu iir haiburgigin mi sima ina iwit inwamwiriinaniyamim siiyenan iir. Mi sima ig hinin biri niwit namkim, nhwo bidi kwisnamim. Mi sima ina iwit natatamim opa hiriir. Ti hu whiekakim

hiriigim, 2,000 kasaka rani, hoimgakim. Mi sima ini op aiir kwiyae aokaonamim.

¹⁴ Mi hu imiir kigriraowiyim kamim sima ina yidamkiyim. Mi sima ha niwit amim mi ina boinmimau-uamim om komii hiran iikam imiir mi omisisismim ti om komii siir yaba nwowim simiir hiran iikamim simi-irin warar mi iwit boinmimauuam. Mi iikam whiekakim ta maeyauwa hu ima nwowa saiir ini kignaki mi diminin Jisis siya tirin ta maeyau aiir. ¹⁵ Mi sima Jisis siir hiriir yimbiam mi sima ti inkam iir ini kigi yiu biye isid komiyyin siya nwowin. Biya ti inkamin yuisak biri nwokin mi tariinanin siya yuis bidi kaiyin. Mi siir kwoinin ini haningi yaingwo omokiyin. Mi siya hirar nidwowi mi iikamim sima siir kaowim mi sima ina yididim siirsiiyin. ¹⁶ Mi iikam whiekakim ti diminin siir kigim mi sima ina yapboinmamauuamim ti diminin ti inkamin Jisis siya haiswoniskigiyin yiu biye biya ti inkam iir nwowin. Mi sima hu imiir warar mi ikin boin-mimauu. ¹⁷ Mi iikamim sima Jisis siir boinki, kira ti krimiir nuin siir kipi nwo. Kira maeyau kwira damki!

¹⁸ Iya Jisis siya i aiir kwiriyyin mi inkamin biya yiu biye ki nwokaiyyin siya srii Jisis siir, Jisis, kara kinaka namam naingwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya wadie biri nwokin si-irin. Niingaka. Siya ti inkamin siir boinki, kira kirir omaka dam, kirir yopii yokman imiiram. Mi kira simiir tini boinmimauuu digworaekwo hoimgakim Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya tirkiyim. Mi siya kirirsi naing-wobumbugin. ²⁰ Mi ti inkamin siya ti om iir haiburgigin mi siya ina yamin. Mi siya nu Dikapolis hiriir yimbiam. Mi siya hiran iikamim simiir in boinmimauuu diminin Jisis siya tirkiyin siir. Mi iikamim sima hiriinan wakaekiyim ini mouni hanina siinkaokiyim. Iriig.

Jisis siya inkam komii nwirin siir yinisim yinugiyina saiir haiswoniskigika

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Mi Jisis siya ha swoki iyikidamin whi saiir mirmiia hiriir mi iikam isid komiyyin sima ini saikar yamwom-imirniyim whigbid hir. ²² Inkam komii nwirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir kigriraowiyin mi siya ina yitin. Siir inigin Jairaskin. Mi siya Jisis siir kigin mi ina yamin mi ini ogmwo Jisis siir igmiiga kingiinar in hiu-niyin. ²³ Mi siya ti inkamin Jisis siirim sriinanae. Kariir yinisim yinugiyina ini nao kingiinar nwo. Kirir ina saiir wini hainini saeya pi naonamisi mi saeya wadie nwoki owim. ²⁴ Mi Jisis siya Jairas saika asi namkin. Mi iikam isid komiyyin ini siir mhoiyar woknamim. Mi nhirim ini siir priska priska miya yapamim. Mi Jisis siir wara biri kigwinkin, ini simiirara kigwin iskiyin.

²⁵ Mi wig ira hir nwowa saeya nhieki mi napidwod-womaimiia, saiir biewiyim iurwhis nhieki saeya napidwodwomaimiia. ²⁶ Naeyugak inkamim kasaka rani, saiiram nankabgugunanaeyim. Mi ta wiga saiir umirim whisariiyar niuguguskim simiirin. Mi saiir ma wadie bi swoki okika. Niingaka. Ma saiira ini komiia yasae owiuguskiya. ²⁷ Ta wiga saeya Jisis siir yai aiir wakaewina mi saeya ha nitka siiramim. Mi saeya ti iikam isid komiyyin simaka nitka. Mi saeya Jisis siir

mhoiyya yit mi saiir ina siir yuis aiir yaka onkwoki. ²⁸ Mi saeya saiir kwoin arar yaingwokwokai mi kariir ina pi siir yuis aiirara maka onkwokii mi kara pi wadieyar nwoki. ²⁹ Mi biri kimiminkika saiir nhieya ina yinkisaenakiya mi saiir pua ini saeyar kinankiugiya nismikinkiya. ³⁰ Mi Jisis siya ina yinokninkinkiyin siir kirie nhirim namkiyim. Mi siya iikamim simiir bopwoniya haimisiyao okwokaokiyin mi ina boinkiyin, yipikin kariir yuis aiir nonkwokiyin? ³¹ Mi Jisis siir kigna miriiyim kamim sima boinki siir, kira kigi! Iikam isid komiiyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim mi krma wi panina ninokninkini? Kira hiniin dimusi boinkin, yipikin kariir nonkwokiyin? ³² Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiyin ti inkamin siir nonkwokiyin siir kigsibgiyam. ³³ Mi ta wiga saeya ina yinokninkinkiya diminin saiir tirkiyin mi saeya ini nididkakar ywokiya, saiir kiuim kirie biri nwokim. Mi saeya ha nita ogmwo ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai kaiyirou hiuniya. Mi saeya ina boinmauugiya digworaekwo hoimgakim siir. ³⁴ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, yinisim! Kiriir naingwo tibmiyya kariir kirie aiiram naingwo tibmiyya, kiriirin wadie saeya nwoaiginiugika. Mi kira ha dam! Kiriir kwoinin sibgu dwowipisunam mi kiriir ma dig nwoki oki.

³⁵ Mi Jisis siir yaiya ha niki boinin mi kam nhirim Jairas siir omaka hiranki nitkim mi sima yaboini siir, kiriir yinisima bidi yaonama. Kira kiigi wara inkamin nowamwarkaiyuwiyin saika hirii kipi ninkinanae. ³⁶ Mi siya ta yaiya sima boina saiirin ini hindara wakaemu-muin. Mi siya Jairas siir boinki, kira kipi nidid! Kira kariirimin hindarar daingwo tibmii iski. ³⁷ Mi Jisis siya iikamim simiir yikidugig, sima pi saika kipi nam. Pita, Jems mi siir nomiyau feya Jon, Jisis saika simasimar yinkin am. ³⁸ Mi sima Jairas siir omaka saiir nim-biyamim mi Jisis siya kigi, sima pi nankaninouwi, sima hiniin biri nougim, wamki kimaii, nhwokou nhwokouim ini warar youwonikiyim. ³⁹ Mi Jisis siya ha napninpokainamin omaka apinaua hiriir mi siya simiir ini boiniu, kima dimusi nankaninouwi ta yinisim aiirsiyin? Ta yinisima saeya biri naonamka. Niingaka. Saeya nhwo whini. ⁴⁰ Mi sima yaibu siir yiewaiyugi, Jisis siya iikam hoimgakim omakanau hir nwowim siya simiir yikrop apniki. Mi Jisis siya mi saiir yopii ado sowawai mi kam nwoimim siir kigna mirii ikim, hiriirin simasimar youapninpokainam maeyauwa yinisim aeya nwo aiirin. ⁴¹ Mi Jisis siya saiir ina aiir yonkwoki mi ina boinkiyin saiirin, Talita kumi! Krma ta yaiya saiirin hiniina boinkim, yinisim yinugiyin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! ⁴² Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina ha ninsiin idwokiya ina yaprirrama. Saiir biewiyim iurwhisko. Mi sima ti diminin siir kigim mi sima ini mouni haniina siinkaokiyim. ⁴³ Mi Jisis siya ina boinkidugiyin kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin. Mi siya simiir boinki, ta yinisim yinugiyina nae saiir ti hauu ae. Iriig.

Om Nasaretan iikamim sima Jisis siirin digiumii haimri-iyiugigim

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

6 Jisis siya ti omin siir haiburgigin mi ini siir omki om iirar swoki amin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini saikar yinkin amin. ² Mi Juda simiir ti komiyya Sabat, Jisis siya omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir yapninpokainam. Mi Adi Komii siir yaiya simiirin hir ini boinmimauuu. Mi iikam kasa rani, siir yai wakaeiyim mi sima mounan asi siinkaokikim. Mi sima boin, tiki inkamin ta ninokninkina siir hir nwowa mi siya papi haigin, ha? Mi ti hiniin dimin komiiyin siya panina tirkin, ha? ³ Mi tari ti inkamin omaka miriiyin mi siya, aniya? Mi siya ini iikamim nuanim krmiir hiriinan ywowin, aniya? Mi siya Jems siir yaowaekin, aniya? Mi Josis, Judas mi Saimon mi siir yokmanim sima ini krimaka tirar nwowim, aniya? Mi sima hiriinan kwoin naingwowim mi ini simasimar priidwo boinaiyamim. ⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, profet inkamin iki siya hinda tinda namiyim sima siirin pi ha kigi, siya inkam komiigin. Mi siir omki om hirin siir yopii adim mi siir iripa o nhieyim yim sima pi ha kigi, siya inkam komii rani. ⁵ Mi siya dimin komii komii bi swoki miriiyin siir om hirin. Niingaka. Mi siir ina simiirin wi nhirmi arar hainiwwokmaigi, siya iikam homgak wao biri hainiwwokmaigin. Niingaka. ⁶ Mi Jisis siya iikamim simiir kigiya sima biri naingwo tibmiigim mi siya ini iingasar pikrimgribgiyin. Mi siya ini omin siir omin siir kingiin nwowim, ini simiir yamin. Mi siya hiran iikamim simiir boinmimauuwam Adi Komii siir yaiya saiir. Iriig.

Jisis siya kam iur nwiso mii simiir hauugikin

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Mi Jisis siya aposel kam iur nwiso simiiram yikiuna. Mi siya simiirin nwonisa nwonisa yikropki. Mi siya simiirin kirie ini warar yinkin hauugiyin, yiu biyeyim simiir ninimniskiyam. ⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae digworaekwo homgak kipi hainam. Kima pi paekopin hugwokwo apiyin siirara hainam. Mi umir minim onau kipi haiginam. Niingaka. Kima pi kimiir piu niinga niingadam! ⁹ Kima iga pa diyopkimkikiunam. Mi kima yiuisa koua niyya saiirin pi kwokwisa kipi niinam. Niingaka. Kwokwira diinam. ¹⁰ Mi Jisis siya yai kwira ina swoki boinkiyin aposel kamim simiir, iyya nwisko mi apnimbiiyami om hir mi inkam nwirkin ha boinwini, kowa ta omaka saiir uni oni mi yaeya omaka iram kipi swoki aminin. Niingaka. Ta omaka irua kowa nwowa saiirara duo kripkai kipi kisae kimrae. Mi iyya kowiir miyya dig nwokii ti om iir mi kowa wi haniingdam. Mi ta omaka aiirin wi haniing haiburgig mi kowa wa dam. ¹¹ Mi iyya kima om whir napnimbiiyami mi sima kimiir yai biri wakaeikim mi kima ti om iirin ha timi haiburgik mi yaeya om whiram timi am. Mi sinim kimiir iga imiir nwowim simiirin wa dikrimkrinkiigig. Mi sima wa nwoki aingwowoknakiyim simiir siyutin miyik rani. ¹² Mi aposel kamim sima Jisis siir yai aiir wakae namim mi sima ina yamim. Mi sima ina yapboinmamau-

uwamim Adi Komii siir yaiya saiiir, iki omom omom imiir. Mi sima boini, kimiir mhii kwoinim ti kisina haigi, hiriyar kipi nwokripkai. ¹³ Mi sima yiu biyie hoimgakim iikam imiir nwowim simiirin hanngi haiswonim-niskiyam. Mi sima wa waekimnanin pi siirar mi iyopi iikam makak imiirin mi sima pi wadieyar mi okii. Ti wa waekimnanin siir kirie rani, Adi Komii siir kirieya wadie saeyar nwowaiginiuwi. Iriig.

Jonin op baptais haiginiuiyin siya bidi yaonamin
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Tariinanin inkam komiyyin nu kigriraowiyin Herot siyar wakaewin, ta yaiya Jisis siir inigin omom omomim bidi yiniyokiyyin. Iikam nhirim sima boinki, Jonin op baptais haiginiuiyin iikam imiir, siya bidi yinsiin idwown ie hirankin. Mi ti siya dimin komii komiyyim simiir asi mi inimniskii. ¹⁵ Mi nhirim sima boin mi tari Ilajakin, aniya? Mi nhirim yim ina boinim mi tari ti profet inkamin biyanin siya, aniya?

¹⁶ Iya Herot siya Jisis siir inig iir wakaewinin haigirirniyyin mi siya ina boinkiyin, biya Jon siir niyyin kara bidi iki kaigrip haiyin mi tariinanin siya ina swoki insiin idwokiyin, aniya? ¹⁷ Biyyin Herot siya kam nhirim simiir nikropikin Jon siir nonkworinuwam mi wiyin-sopni kogrinukikaiyam omaka hiuyokiyokaiya saiir hir hiugripkiikikaiyam. Mi Herot siya ti diminin dimusi bi tirkin, Herodias saiirsi tirkin. Mi Herodias saeya io Jon saika nwoka. Saeya Filip siir wiga. Herot siir nomousimin. Mi ta Filip siir wiga ini Herot siya hainikii onkwona. ¹⁸ Mi Jon siya Herot siir boinki, kira ti kirir nomousimin siir wiga saiir hainikii nonkwonain yio ti hirinan siyiuin miyik rani. ¹⁹ Mi Herodias saeya kwoin biyie Jon siiram ywo siir nisomaowam mi saeya dig bi nwoka. Niingaka. Dimusi rani, Jon siya ini omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin. ²⁰ Herot siya Jon siirsi nididigin. Siya ina ninokninkinin Jon siya inkam wadiek, siya dimin whir bi swoki tirbusrankin. Niingaka. Siya inkam komiyyim simiir siyiu aka bi nantamyiririkin. Niingaka. Mi siya Jon siir asi kigriraokin. Mi siya siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwoyimiyokiyin. Siir kwoinin miyik biri nwokin, siya ini hikak ywokiyin.

²¹ Herot siya nae komiyya kwira diriraerarkwokin iya siir apugi naokainakiya saiir naingwokikin. Siya ta naeya inkam komiini mii miriyyim kamim mi inkam komiyyim omom omomim sim kigriraowiyim mi yaii niinyim simiir biyan kamim mi nu Galiliyan inkam komii ikim simiiram diriraerarkin. Herodias saeya Jon siiram in miiyik amar niki oka Jon siir nisomaowamin. ²² Mi Herodias saiir yinisim yinugiyina ha napninopkainaniya ta omaka nae naeya saiir mi saeya ini ig ini swaeniya. Mi Herot siya mi inkam komii komii nhirim saika naeyim sima ini maigimaigra ywokiyim saiirimin. Mi inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siya ta yinisim yinugiyina saiir srigi, kira dimuam naingwowi, ha? Kira kariir ti boinmauugi mi kara kirir nwoki hauugi. ²³ Mi Herot siya ina yokopaisirkiyin ad isao! Ti diminin kara nimbinin mi kira kariiram boini dimin

whir kirir hauuwam mi kara kiririn wa hauugii. Mi kira kariir nu mi kariir digworaekwowim simiirim boini, bopwoniya kikintiokiyam haimii kirir hauugiyim mi kara kiririn wa mi hauugi. ²⁴ Mi ta yinisima ha napaniyama mi ini saiir yopii aiir yani srinakiya, kira pi dimu haiyam boini, ha? Mi yopiya ina boinkiya, kira pi ti Jonin op baptais haiginiuiyin pi siir mwo iir kaigrip haiyam tini boiniu. Mi kira pa whainani kariirim. ²⁵ Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina, ti inkam komiyyin nu kigriraowiyin Herot mi saeya siir boinki, kara minam naingwowi, kira pi Jonin iikam baptais haiginiuiyin siir mwowin pi mobmirni kaigrip haiginki mipi kariir whauugi. ²⁶ Mi saeya hirinan boina mi ti inkam komii Herotin nu kigriraowiyin siir kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siyar yaingwowarkaigi, kara bidi iki imbinkiyin mi iikamim saika nidwo aeyim simiirsi warar mi aingwokin. Mi siya ta wiga saiir yai paninsi yiriyu boinsi. ²⁷ Mi bi kimiminkin ti inkam komiyyin nu kigriraowiyin Herotin, siya ina yikropkiyin, inkam nwirin yaii niinyin siir siir mwo iir nini kaigripainakiyyim. Mi ti inkamin yaii niinyin ina yamin, maeyauwa siir hiugripkiikikaiya saiir. Mi Jon siir nii iir ini kaigripainaki. ²⁸ Mi Jon siir mwoin mobmorni haiginam. Mi siya ha hainaniyyin mi ta yinisim yinkopaka saiir ini hauuni. Mi ta yin kopaka ya ini saiir apu aiir ini hauuua, saeya kigam. ²⁹ Mi kamim Jon siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yitim Jon siir piuis biyieya saiir hainakiyam. Mi sima ie ini kikaiyu saiirin. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000 kim
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

³⁰ Mi Jisis siir aposel kamim ha swoki haiyug apnaniyyim, sima ini saikar swoki amwoniyyim. Mi sima siir ini boinmauuni miyim sima mirinaniyyim mi yaiyyim sima boinmauuni iikamim simiir. ³¹ Iikam kasa rani, haimii tamii ninap anapim. Mi Jisis siir aposel kamim mi Jisis siyar, sima naeni ti karamaeka. Mi Jisis siya simiir asi boinkim, humbae! Krima nami maeyauwa iikam karamaeya saiir. Krima piu haimisima nwoki sisi. ³² Mi sima i aiir kwiriyyim mi ina yamim simasimar maeyauwa iikam karamaeya saiir.

³³ Mi iikam kasa rani simiir kigwo kwiriigiyim. Mi sima ina yinokninkinkyim simiirin. Mi iikamim om komii komiyanim ini ta maeyauwa saiirim yamim. Mi bii ini simar iwit okwokwokinim. Jisis siya mi siir aposel kam ima, yim mhoiyya yimbiam. ³⁴ Mi Jisis siya mi siir aposel kam ima, sima ha nakuiyim mi Jisis siya iikam hoimgakim simiir kigin mi siya simiirsiyin naingwoyimiyok prasae biri kinkin. Sima sibsibnankim inkamki bi kigriraowikim simiirin. Niingaka. Mi siya simiirin digworaekwo kasa biri nowimwarkaiyugin. ³⁵ Iya biyyin nikiiyamtibin mi siir aposel kamim sima saikar ini boiniu, ta maeyauwa inkam karamaeka, bie isi nikiiyam kingiin nwowamtibin. ³⁶ Kira iikamim simiir dikropki sima pi hinda tinda nwoki amtibim iki omim simiir. Mi sima pi nae nwoki sain aeyamtibim. ³⁷ Jisis siya simiirin ina yowarkii boinkiyin, simiirin nae kimar

hauu ae. Mi sima Jisis siir boŋki, kira minam naing-wowi krɪma umirɪm kamarɪm kam nwira K400.00 hainamim nae simiir sain hauu aeyim, aniya? ³⁸ Mi siya simiir sriigi, kimiir waraurin naeyim pariiga nwowi, ha? Kima tikina kignaki. Sima nini kigninokninkinakiyim mi sima boin, krɪma bretim iriyyar mi anasu whis ha nwowi.

³⁹ Mi Jisis siya siir aposel kamim simiir boŋki, kima ti iikam isid komiiyin simiir boŋki sima maeyau maeyau didwowam tib, ta ko kibi aiir. ⁴⁰ Mi sima hiniin hiniina yidwonam, nab whirin kamarim iriyyar (100) mi whirin, kam nwis iuur (50). ⁴¹ Mi Jisis siya ti bret iriyyarim mi anasu whis iko, siya simiir haiyin mi siya ninomor koua hiriir kaoki mi ina boin wadiekiyin. Mi siya bretin haningn yinibimbir priiginki mi siya siir aposel kamim simiir hauugi. Mi iikam imiirin sima nwoki hid hauunamim. Mi anasu whiso iriipi hiriinanar mi tirki ina mi inspɪmspak inoop priiginkiyim. Mi ini iikamim simiir swoki hid hauunamim. ⁴² Mi sima nae dig nwokiyim mi simiir mhiyim ina yaekiniugiyim. ⁴³ Mi sima bret anasu haimii haimiiyim ina yaepipiru haiginkiyim. Mi nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginkiyim, nibim iuur isa swoki haiginam. ⁴⁴ Kamim ti bret anasu imiir naeyim 5,000kim. Kasa rani. Hoimgakim. Mi wig yinim hir warar ninkin okim mi sima simiir wara biri mwaingim. Kamim simiirarar mwaingim. Jisis siir kirɛya naeyim homgak saeya nwokikim. Iriig.

Jisis siya whii hiran op idwovar napnikin

(Mt 14:22-33; Jo 6:15-21)

⁴⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikrop kwiriigi sima i aiir kwiriinamim. Mi sima siir biya yamkwokin whii miriyya om Betsaida hiriir iyikidam. Mi siya iikam isid komiiyin simiir nikropkiyam warar mi aingwo. ⁴⁶ Siya iikamim simiir nikropkiyin mi yo siya mhiua hiriir iyyam, siya nhowo hir ini kwisboinu. ⁴⁷ Mi naowaka kamim siir kigna miriiyim ini whii hiran yakirir mairibim. Mi Jisis siya ini whiigbid hiran yokworibin. ⁴⁸ Mi siya kigi opud komiyya simiir i aiir namitiuwua, sima igwir hiniin biri kignamkim miinan mirii idamkim. Mi iyya imiimar niki oyakwoka biri niki pirkin iuguskika mi Jisis siya opa saiir ida yapamyakwok simiirimin. Siya minam naingwokin, simiir nap haiburgikam. ⁴⁹ Mi kamim siir kigna miriiyim simar kigwin, siya whii aiirin op idwovar nouwapniyakwoki. Mi simiir kwoinim ha naingwokim, siya wraigɪ mi iuwu. Mi sima haningɪ yinkau ankau siirsiyin. ⁵⁰ Iyya sima siir kigwinim mi sima ina yididwinim. Mi Jisis siya biri kimiminkin siya ina yanka boŋkiyin, kima kipi nidid! Kima kirie dwowin! Karaingɪn ti nitin. ⁵¹ Mi siya i aiir kwiri-iuin mi siya ini simakar ywowin. Mi biri kimiminkika opud komiyya ina digiya. Mi sima ini mouni hanina sinakaokiyim. Mi simiir kwoinim ini warar whriewhriekiyim. ⁵² Sima biri naingwowoknakim ti bret anasum Jisis siya hid hauuim iikam imiir. Niingaka. Simiir kwoinim ina niki whriewhrie kripkaiyim. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiiyim iikam makakim om Genesaret hiranim kasa rani,

(Mt 14:34-36)

⁵³ Mi sima whii aiir iyikidnaidam mi ini om Genesaret hiran maeyau aiir yaka kuuu. Mi simiir iya hir yaka kunimborugig. ⁵⁴ Iyya sima i aiir haiburgika mi ti omin siir hiran iikamim sima biri kimiminkim, Jisis siirin ina kigninokninkinwinim. ⁵⁵ Mi simiir iikamim ina yitirinkiyim om Genesaret siirar. Ta maeyaua sima kua saiirar biri nwokim. Mi iyya sima wakaekiya Jisis siya ini hapi nwowin mi simiir iikamim makakim simiirin hini yohaiginam. Mi sima ina hainamim siiram. ⁵⁶ Mi omisisim whiekakim mi om komii ima mi ti omom omomim Jisis siya bidi yapyokii digim. Mi simiir makak iikamim maeyauwa iikam homgak ninkiniuwuya maket pi saiir hiran nini haiginuwi. Mi iikamim ti makak iikam imiir hainaniyim sima Jisis siiram yikugi, kira wadie simiir nwokii mi ti iikam makakim simiir inim kiriir yuis aiirarar piki onkwokii mi sima pi wadieyar nwoki okiyim, aniya? Mi iikam hoimgakim siir yuis aiir nonkwowim, sima ini wadieyar ywowim. Mi sima whiekakarɪn, ini wadiekinar ywokiyim. Iriig.

Yidiwi wanwiyae simiir niwiiyin Adi Komii siir siyiu komii saika dig biri nwokin

(Mt 15:1-9)

7 Farisi kamim sima mi kam nhirim siyiu komii ninokninkini ikim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim. ² Mi sima kig, kamim siir kigna miriiyim sima pi naei. Sima in na min simiirim bi biri hisokim mi sima krɪmiir yidiwi wanwiyae simiir siyiu iir bi sibgu apkim. Mi simiir inam miyyik biri nwokim.

³ Mi Farisi kamim mi Juda hiran iikam homgak ikim, sima simiir yidiwi wanwiyae simiir siyiu imiirar niki tirkipkaiyim. Iyya simiir ina op hisok karamae nwowiyim, sima pi nae niki ae rani. Niingaka. ⁴ Iyya sima maeyaua nae haiginiya maket saiir namiiyim mipi sima nae sainaki mipa swoki iti. Mi naeyim sima hainaniyim sima pi op nini hisokni karamae nwowi mi sima pi nae rani. Siyiuim sima tiriyim sima siyiu whiruwani biri tirikim. Niingaka. Sima simiir yidiwi wanwiyae siyiu imiirar tirikim simiir digworaekwowim. Mi simiir digworaekwo whiekakim hiriyyar hisok digikim. Mobmir mob mi yhi two ikim sima simiirin bi swoki kimbuwikim.

⁵ Farisi kamim sima mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima Jisis siir asi sriigim mi sima ti kamim kiriir kigna miriiyim, sima krɪmiir yidiwi wanwiyae siyiuim simiir nap karamae dimusi nwowi? Simiir inam miyyik biri nwokim, sima isi hiriinanar nonkwo aeyim. ⁶ Mi Jisis siya simiir boŋki, biya Aisaia, profet inkamin siya ta yai aiirar niki win boŋkikin kimiiram. Kima niksisaeyakawaiwigim. Siir yokwowa hiniina win boŋkika,

ti iikam isidin sima kariir inig iir hainanam boŋniyim, sima yai ara nhinkini. Simiir kwoinim kanaka biri na-

masugim. Niingaka. ⁷ Mi kamim simiir siyu imiirara boinmimauwiyim mipa boini ta yaiya Adi Komii siirga. Mi sima kariir inigin whisariiya hainani mi sima kariir inig iirim naingwo tibmii rani. Niingaka.

⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima Adi Komii siir siyuin bidi haiburgigim mi ini kimiir yidiwi wanwiyaemi siyu imiirar napim. ⁹ Mi siya ina boin taraowamin simiirin, kara ina ninokninkinin kimiir niksasae siyuin. Mi kima hiriya naingwowi, ti simiir siyuin siyu wadieyairgin. Mi wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir siyuin digiumii siir haimriyugigi. ¹⁰ Mi panao kara pi kimiir siyu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hiniina boinkin, kira, kirir yopii ado sowerwai yai sibgu wakaeyokna. Mi inkamin siir yopii ad owiir nigbumbuwi mi siirin wi hindara disomaokinggi. ¹¹ Mi panao kara pi kimiir siyu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hiniina boinkin, wim kima hiniina boinkin, inkamin umir digworaekwokakin mi siya wa hauuwi siir yopii ad owiirin. Niingaka. Siya wi hauu rani. Mi siya ha boini, ti umirin Adi Komii umirkin kara pi kowirwai swoki hauu rani. Niingaki, niingakingga. ¹² Mi siya ti inkamin wi sowerwai whindiriraerar haiginiu rani. Niingaka. ¹³ Mi kima kimiir yidiwi wanwiyaemi siyuim simiirar napi mi kima Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyim pi boriisopi. Mi kimiir siyu imiirara napama naingwowi. Mi kima ti hiriinan tirim mi kimiir kwoinim hiniina naingwowi, kimiir siyuin kima tiriyin wadieyairgin. Iriig.

Inkamin kwoin biyie nwowiyin mipi miyik nwo rani.
(Mt 15:10-20)

¹⁴ Mi Jisis siya iikam imiir yikiuna mi siya simiir boinki, kima ta kariir yaiya saiirar wakae nonkworinugi.

¹⁵ Diminin inkam ieya nonkwo haiyin mi ha naeyin, yo inkamin io siya biri hiohaiginiuwikin. Niingaka. Mi kwoin biyeyin inkam siir kwoin nau nwokaiyin yo nik rani, pi siya tirbumbugi inkam iirin. ¹⁶ Inkamin winwo rino kakairgin, siya yaimin diminin ha wakaeyimok.

¹⁷ Mi siya ha haiburgigin iikam isid komiiyin siir mi siya ina yamin omaka. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir srii biyan boiniyo yaiya siya boina saiir. ¹⁸ Mi siya boinki simiirin, wim kima windi kimiir kwoinim biri naingwo omokikim, aniya? Mi kima tari biri ninokninkinkim, diminin inkam ieya nonkwo haiyin mi ha naeyin, yo inkamin io siya biri hiohaiginiuwikin. Niingaka. ¹⁹ Ti hiniin diminin mhii kwoinan tani. Niingaka. Pi dini siyu siir namki. Mi mhoiya pi waisi hir nini iugigi. Ta yaiya Jisis siya boina saiir yaimwokiyaaimwowa ya hiniinga, iki naepai naepaiyin dimin kara maekim kima simiirin hiriya sbae sbae. ²⁰ Mi Jisis siya ina bointiraowin, diminin inkam siir mhii kwoin nau nwokaiyin mipi idowiiya nitinaka mi ti hiniin inkamin pi miyik nwo rani. ²¹ Mi kwoin biyeyim inkamni mhii kwoin nau nwokaiyin mipi hiranka hugrimkripanani mi inkam iirin pi simar tirbumbugi. Mi sima ti siyu biyeyim hiniin hiniingim, kwoin biyie naingwo, hii nanae mi hii tauae mi inkam nititkikaigai aokao mi inkam siyamar naingwona. ²² Wig hainiki nonkwona,

kigmair mi digworaekwo biyie biyie ikim mi niksasae mi hindara mwrakboin mi inkamin siyamar naingwonaeiyin mi nwirni dimin mi boinbu mi nantamyiriyir mi whaowae diriraerar. ²³ Ti digworaekwo biyie biyeyim inkam siir kwoin nau hir nwokaiyin mi iya sima idowiiya nitiyim mipa boiniski. Mi ti hiriinan siyuin inkamin pi biyie sima nwowi. Iriig.

Nu Finisia hiran wiga saeya Jisis siirim naingwo tibmiga
(Mt 15:21-28)

²⁴ Jisis siya ha nhingiyin mi ti om iir haiburgig mi siya nu Taia hir nwowim omim simiir yam. Mi siya omaka ira saiir yapninopkainam. Mi siya pi boriisopi inkam nwirkin siir kipi ninokninkin. Mi siya asi mi aguprakaiyin wi dig mi owi. Niingaka. Siya wi dig nwo rani. ²⁵ Mi wig ira saeyar wakae Jisis siya ini tir nwowin mi ta wiga saiir yinisim yinugiyina yiu biyeyin ini saiir hir nwokaiyin. Mi saiir apua biri kimiminkika ina yit-sisaua Jisis siirim. Mi saeya ini siir igmiiga kingiinar in akai hiuniya. ²⁶ Saeya ta wiga nu whiranka saeya Juda wig rani. Saeya nu sim Finisia nu komii Siria hir nwowin mi siir hiranka. Mi ta wiga saeya Jisis siirim sriinanae saiir yinisim yinugiyina saiir nwowin yiu biyeyin siir haiswoniskigiyam. ²⁷ Mi Jisis siya saiirin boiniyo yaiya saiir boinki, krima biyin yinisimim simiir naeyim simiir tiki hauu ae. Krima krimiir yinim simiir naeyim simiir kipi haii mi wra kipi nitkiniugi. Niingaka. ²⁸ Mi saeya ini siir yaiyaka yowarkii boina, Biyan Inkam Komii kirir yaiya yaimwowaiga. Iki wra sima kingiin nwowiyim mi naeyim pi yin ima nae krimkrinkiigii mipi wra ima niyimim aei. ²⁹ Mi Jisis siya saiir boinki mi kira ta hiniina boina mi kira ha ti swoki am kirir oma hiriir. Mi yiu biyeyin kirir yinisima saiir nwowin diyio kara bidi hugitkiigiyin. Mi kariir kirie aeyar nwo haiginiugika kirir yinisima wadie asi nwokika. Mi kirir naingwo tibmiiya ini kirie ywowaowa. ³⁰ Mi saeya ha swoki ama saiir omaka hiriirin mi saeya ini kigi saiir yinisima hii hiran whini. Mi ti yiu biyie saiir nwowin bidi yamigusamin. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiigikin inkam waeyai wiingirwiiyin

³¹ Mi Jisis siya ha haiburgigin nu Taia hiran om iirin mi siya om Saidon siir om bopwowa yapam. Mi siya ina swoki amin nu haimii komii whirin Dikapolis hiriir. Mi siya whii Galilia hiriir yapnimbiiyam.

³² Mi sima inkam nwirin Jisis siirim yinkikwona apnam. Siya ti inkamin wiingirwii waeyagin. Mi sima Jisis siirim sriinanae, siir ina ti inkam iir hainiwokmaigiyim. ³³ Mi Jisis siya siir nikiunamin mi iikam imiirin hiran haiburgig. Mi ini sowa sowar in owouwo. Mi Jisis siir in nan ti inkamin siir win aiir yaka hopkaigi. Mi yaeyapa ha piginkiyin siir ina iir mi ini ti waeyaiyin siir kwiryaee aiir yaka hougwokiyin. ³⁴ Mi Jisis siya ninomor kou hiriir kaoki mi siya ina iyaeniskiigiyin. Mi siir kwoinin ha naingwoyimiyyokiyin mi siya siir boinki, Efa-ta, ta yaiya Jisis siirar yaiginka. Mi krimiir yaiya hiniina boinika, kira wakaeki! ³⁵ Mi biri kimiminkin ti inkamin

siir wiina ina wakaemokiya. Mi siir yaiya ina mi boinomokiya. ³⁶ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwir kipi swoki boinmauumimin. Mi yim sima ta yaiya siya boin nikidukiya simiir sailir biri swoki wakaekim. Niingaka. Yim sima ti diminin ini siirar swoki haigiririr boinamim. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ina boinim, digworaekwo hoimgakim siya tiriiyim pi wadie kinar nwowi. Mi siya inkamin wiingirwii nwowiyin siir mi diriraerari mi wi wadiyar mi okii. Mi siya inkamin waeyai nwowiyin siir mi diriraerari wi digar mi owi. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mt 15:32-39)

8 Mi ta iya iikam isid komiyyin ina swokini oniyim mi sima nae karamaekim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiirim yikiuna. Mi siya simiir boinki, ² kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iyyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae karamae asi nwokim. ³ Mi sima mhiirima nwowi mi kara simiirin ha nikropki simiir oma hiriirin mi nhirim kingiinanki nitki waeyao, yim wi siyu hir pi napakaigai yamisi. ⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyauwa inkam karamaeka mi krima naeyim pi papiyankin mi inkiguna haii, ti iikamim simiir hauu aeyamin? ⁵ Jisis siya simiir sriigi, kima Bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima Bretim iriyar nhisa nwokaii.

⁶ Mi siya iikamim simiir boinki, nu iir grinkin id-wokiyim. Mi siya ti Bret iriyar nhiswo simiir haiiyin mi Adi Komii krimiir Wanin siirim boin wadieki mi ina yinibimbirpriiginkiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim sima ina yapninkwokwo hauuwamim iikam imiir. ⁷ Mi simiir antiou sisimim ha mi haiyim mi Jisis siya Adi Komii siirimim simiirim wara mi boin wadieki. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, sima antiouisimim simiirin warar mi hid-ninkwokwo hauunamim. ⁸ Mi sima ha nae digiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim. Mi ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginaowidim, nibim simiir swoki haigiyim iriyar is. ⁹ Ti iikamim sima iriparin 4,000 kim kasaka rani. Mi Jisis siya simiir yikropki mi sima ina yamim. ¹⁰ Mi siya biri kimiminkin siir kigna miriiyim kamim simaka kwirii namn i aiirin. Mi sima nu Dalmanuta hiran maeyau aiirim yam. Iriig.

Farisi nhirim Adi Komii siir dimin komii komiyyim simiir kigam sriigim
(Mt 16:1-4)

¹¹ Mi Farisi kamim sima yai Jisis saikar yinkin-waomwarkii boin. Mi sima siirim boinki, kira ninomorani dimin komii komii nhirim krimiir wiisi-imaau mi krima nwoki inokninkini kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi sima siiram kinankiugim. ¹² Mi Jisis siya ha niyeniskiigiyin mi siir piua ini hikak warar ywokiya. Mi siya ina boinin simiirin, ti iikamim ta ti aiir nwowim, kima ti dimin komii komiyyim simiir kigam dimusi kauwok boinanaekim, ha? Kara kimiirin tisa boinkiyin, kara

wi yaeya dimin komii komii nhirim simiir swoki diriraerarki rani, ti iikamim ta ti aiir nwowim simiiramim. Niingaki, niingakinga. ¹³ Mi siya simiir haiburgikin, ini i aiir swokani apni kwirii namn whii yarmiiya hiriir swoki iyikidnaidamim minkin. Iriig.

Farisi mi Herot sima niksisaekim simiir mi simiir yaiya ini ti yisin Bret niyopiiniyin siir hiriinan ywowa
(Mt 16:5-12)

¹⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim sima pi naingwo owouugikim. Mi sima Bretim wara biri ninkin hainanikim. Niingaka. Mi sima Bretin hara nwokai twonau hirin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boiniyokin, kima sibgu mintirao! Farisi kamim simiir diminin Bret niyopiiniyin yisin wi siir kipi kigna diriraerar. Mi Herot siirin iriipi hiriinan. Mi kima ti simiir hiriinan siyuin siir kipi nap! ¹⁶ Mi sima sima whrie boinam, krima Bret karamaekim mi siya ta yai hiniina krimiir asi boinkikin. ¹⁷ Jisis siya ina ninokninkinin siyu biyeyin inkam nhirim sima tiriyin. Mi siya simiir boinki, kima hiniin yai dimusi whrie boini, krima Bret karamaekim? Mi kima tari biri naingwowoknakim? Mi tari kimiir kwoinim ini hu habni kwoinan ywowim, aniya? ¹⁸ Kima nhwokakaigim mi kimiir nhwoim ti digworaekwo imiir kig rani, aniya? Kima wiingakaigim kimiir wiinim wakae rani, aniya? Mi tari kimiir kwoinim ini yaingwo owouu iuguskiyim, aniya? ¹⁹ Mi iya kara niinibimbir priiginim Bret iriyarim 5,000 iikamim simiirim mi kima nibim pariiga haigii ti Bret haimii haimiiyim kima naepipiru haiginim? Mi sima boin, nim krima nibim iur isa yae haigi. ²⁰ Mi iya kara niinibimbir priiginim Bret iriyar nhiswo 4,000 iikamim simiirim, kima nibim pariiga yiu haigi ti nae haimii haimiiyim kima naepipiru haiginim? Mi yim ina boinim, krima nibim iriyar isa yae pipiru haigi. ²¹ Mi Jisis siya simiir boin mi kima tari kariir kirie aiir biri ninokninkinkim, aniya? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigiyin inkam nwirin om Betsaida hirankin

²² Mi sima om whirin Betsaida hiriir yimbiam. Mi hiran inkam nhirim sima inkam nhwokwisae nwirin Jisis siiram yinkikwona apnam. Mi sima Jisis siirim boinki, kiriiir ina ti inkam nhwo kwisaeyin siir donkwoki. ²³ Mi Jisis siya siirin om mwisa hiriir yinkikwona apnam. Mi siirin haningin yasaiginiugi Jisis siya. Mi siya siir ina siir yaka onkwoki mi siya ina sriigiyin siirin, kira digworaekwowim ina kigomokiyim iye? Niingaka. Aniya? ²⁴ Mi tiki inkamin siir nhwonain ina kigomokiyin. Mi siya boin, kara inkam nhirim simiirin ina kigim. Mi siya boin, kara simiirin paenan kigi mi sima ina napriirim. ²⁵ Mi Jisis siya ina ina swokini onkwoniyin ti inkamin siir nhwo iir. Mi taka iya ti inkamin ini haningni sibgu anaokigomokiyin. Mi siir nhwonain ini biimiyakinkiyin. Mi digworaekwo hoimgakim siya kigiyim waugi biri kimirkaigikim. Niingaka. Ini idowiiyar ywokiyim. ²⁶ Mi Jisis siya ina yikropkiyin siir omaka hiriir. Mi siya ina boinkiyin, kira pi om hir kipi swokini

apriirir iu. Pi kira namkin mipi kiriir omaka dapiiyam iuguski. Iriig.

Pita siya boinkin Jisis siya Kraiskin

(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jisis siya kamim siir kigna miriirim simaka nhinam, ti omisisimim ti om komii sowiir kingiin nwowim, Sis-aria Filipai simiirim yam. Mi Jisis siya siyu hirar yap srii yam kamim siir kigna miriirim simiir, iikamim sima kariirin paniina naingwokim, ha? ²⁸ Mi sima siirin ina boinkiyim, nhirim kiriirin hiniina dapikim, kira Jonin baptaiiyin siya. Mi nhirim hiniina dapikim Ilaija mi nhirim sima hiniina boini, kira profet inkamkin. ²⁹ Mi Jisis siya simiir srii mi wim kima kariirin paniina naingwowi? Mi Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, ni kira Kraiskin, inkamin inkam whinkinsiis haiginiuwiyin mi siya. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boiniki-dukikinki, kima ti diminin inkam nwirin kipi swoki boinmausran. Iriig.

Jisis siya min boinmauugin siya nao nami mi siya nnsiin idwo aeya

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Mi Jisis siya haniingin boinmimaubwakainam kamim siir kigna miriirim simiirin. Mi siya boin, ninomor kou hiranki nitin inkamin karairgin. Mi kara wi hik kimbipisu kasa hai rani. Mi inkam adiyaowaeyin siyu komii kigriraowiyim mi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiiaeyin Adi Komii siir pris mi kamim Adi Komii siir siyu komii iir ninokninkin ikim. Mi sima wi digiumii kariir haimriiyugigi. Mi kariirin wi sima niso-maoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Kara ini kimiir inkam komii yauni oniyin mi ini inkam kiinrar swoki owin. Jisis siya hiniina boinkikin. ³² Yaiyim Jisis siya boinim, siya biri nimprio boinkin. Niingaka. Siya ini idowiyar boinmauu wakaekiyin, siya biri nimprio boinkin. Niingaka. Mi Pita siya siir yikiunanam mi siya ini siir yani ikuuin. ³³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyin kamim siir kigna miriirim simiir mi siya Pita siir ywo io. Mi ina boinkiyin, Setan kira kariir digiuwa damki! Kira Adi Komii siir bi ninokninkinkin. Niingaka. Kira inkami kwoinin siirrar ninokninkinkin. ³⁴ Mi Jisis siya iikam whiekakim simiirim yikiuna, sima siirim nitim. Mi kamim siir kigna miriirim simiirim warar yinkin ikiuna. Mi siya simiir boinki, inkam nwirin kanakar niti mi siya siir digworaekwowim simiiram kipi naingwokwonanae ti aingwo owou. Mi siya siir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok mi siir piu hik kimpipisusak dwo. Mi siya ti paeyin hiiniya nirio ninkinin kara haiyin siir hiriinan hik aiiir haii mi siya kariir mhoiia wi haini wit. ³⁵ Mi inkamin siir piu aiirsiya naingwoyimiyok-nanaeyin mi tiki inkam hiriinanin siya wi omwai waiya rani, siya wa kigugu iuguskii. Mi inkamin siyama naingwona karam nwowiyin mi naonam mnsi nidid karamae nwowiyin yio wi hiriirar nokwoyokiyokiii. ³⁶ Mi inkamin ti nuin siir digworaekwo hoimgakim simiir haii mi siya ha nao nami mi ti digworaekwo whiekakim siirin wi simar whin diriraerar naowidi, aniya? ³⁷ Ti

inkamin digworaekwo hoimgakakin mi siirin wi sima swoki saininiyoknanaowidi omwai waiyamim? Niingaka. ³⁸ Ti iikamim tiki nwowim sima siyu miyik tir tani, simiir iga hinda tinda nokwowikim mi sima Adi Komii siir yaiya digiumii haigingigi. Mi inkam nwirin krimaka nwowi mi siya yaewan kindiyu wani mi siya kariir yai aiiirin warar mi kindiyu wani. Karaigin ti inkamin ninomor kouanin biya kimiir tir nikauni onakiyin. Mi mhoiia kara swoki iti nua tiriir mi kara wi yamdiyar swokauni kindiyu wani ti inkam iirin. Mi iya kara swoki iti mi wi kariir Adi Komiiyin siir dimin kirie komiiyin paenan niuwiyaiyin, wi saikar ninkin iti. Mi Adi Komii siir paekwosimin kintid kintidnanim ninomor kou hiranim wi saikar ninkin owi. Iriig.

⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti kam nhirim krimaka nokwoim, sima wi niki ao rani. Niingaka. Wa niki owi. Mhoiia wa kigwini Adi Komii siya wi iikam hoimgakim simiir Biyan Inkam Komii nwowi simiir kigriraowam. Mi siir kirieya wi warar ninkin iti. Iriig.

Jisis siir pua ya ini saa yimbiamkiya

(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Mhoiia iiyim iriirar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita Jems mi Jon simiirin. Mi sima mhiu whirin siir iinainam. Ti mhiuin haruwa rani, ini kougi kou hirar nwowin. Mi simasimar ini owiu ti mhiu iirin. Mi Jisis siir pua ina kisinakiya simiir whwonkam idar. Mi siya ini yaeya piu ywokiyin. ³ Mi siir yuis minim ini whisinin ywowim mi sima ini namnamiinan ywowim. Inkamkin hiisokiyim yuisim hiriinan whisinin biri swoki imbiyamikim. Niingaki, niingakiinga. ⁴ Mi Ilaija Moses sowa bidi bidinan inkamko mi sowa warar yimbiam. Mi sowa ini kigiu sowa Jisis saika boinai. ⁵ Pita siya ti hiriinan diminin siir kigin mi siya ina boinkiyin Jisis siir, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Wadieka, krima tirirar nwowim mi krima amirim kwoima mirii ira Mosesnika mi ira Ilaijanika mi ira kiriirga. ⁶ Mi tiki kam nwoimim ini nididkakar ywokiyim. Mi Pita siya taka yaiya nhin nhin asi boinkikin. ⁷ Mi wau kwira ha nita simiir yauni kiikiirinuni. Mi yai kwira wau-nau hirar yimbiamki ina boinkiya, tikiinin kariir yinisimkin kariir kwoinin ini siiramar naingwokwonanaeyin, kima siir yaiya sair wakae. ⁸ Mi kamim siir kigna miriirim sima ina dikaoraekaokiyim mi sima inkam nwir biri ninkin kigin. Niingaka. Sima Jisis siirar kig, simaka saisar nwowi.

⁹ Mi mhiuku hir haiburgigim mi ha niunaiiniyim mi Jisis siya ina swoki kauwok boin taraokiyin. Ti diminin kima kignamin wi inkam nwirni kipi swoki boinmau-umimin. Niingaka. Kima kariirama tiki o. Inkamin ninomor kouanki nitin kariiram. Iiya siya naonami mi siya swoki insiin idwowi ie hirankin mi wi haniingi boininkii ti diminin kima kigin. ¹⁰ Mi sima ini ta yaiya sairar yaingwokwokaeyim. Mi simasimar boin, saeya ta yaiya ie hiranki nnsiin idwonaniya saeya dimu yaiga, ha? ¹¹ Mi sima Jisis siir srii, sima ti kamim siyu komii ninokninkininiyim sima hiniin dimusi boinkim, biyin wi

Ilaija siya niti, ha? Mi inkamin krimiir whinkinsiisiyiin Mesaia yio wi mhoiia niti, ha? ¹² Jisis siya simiir boinki, hiiipa! Kaimwoairga. Mi bii wi Ilaija siya niti digworaekwo hoimgakim simiir diriraerarkwokinam. Yokwo Komiiya ya hiniina boinka, ti inkamin ninomor kou hiranki nitin siya iriipi hiriinan yaigakin. Ta Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika, ti inkamin ninomor kouanki nitin, wi hikpai hikpai kasa hai rani. Mi sima siirin wi yai miyik swoki boin tani, aniya? ¹³ Kara kimiirin tisa boinkiyin, Ilaija siya bidi yitin. Mi kamim simiir kwoin imiirarar napim mi sima siirin siyupai siyupai haniingitirbumbuninkin haiginiu. Mi Yokwo Komii saeya hiniina boinka Ilaija siirin. Iriig.

Whran nwirin yiu biyekakin Jisis siya haiswoniskigigin
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Mi ti kam nwoimim ina swoki itim, ti kam nhirim Jisis siir kigna miriirim simiiram. Mi sima ini simaka swokini owuwim. Mi sima kig, iikam isid komiiyin simakar nwowi. Mi kam nhirim Adi Komii siir yai ninokninkiniyim sima Jisis siir kigna miriirim kamim, simakar ninkinwamwarkii boini. ¹⁵ Mi ti iikam hoimgakim sima Jisis siir kigwinim mi sima ina yanaawinim. Mi sima siirim iwitnam. Mi sima siir ini boiniu, hie! Akamwai! ¹⁶ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriirim simiir sriigi, kima ti kamim Adi Komii siir yai ninokninkiniyim simaka dimu yai boinaikim, ha? ¹⁷ Mi inkam nwirin ti iikam isid komiiyin simakar nwowin mi siya Jisis siir yai aiir wakae boinki, hae, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Yinisimin yiu biyie waeyai mikrimin ini siir nwowin. Mi kara siirin kiriirim asi nikiunanikin. ¹⁸ Inokinokin ti yiu biyeyin pi siir piu iyam mi siirin pi siya nitirimtiowi. Mi siir yaiya yaeyopa hapi whopiigi nakii ibirgini. Mi siya siir big imiirar swoki aegiyimgiyiki. Mi siir pua iki kirie namwoiwuyim, swoki onkwo sipkaiyim. Niingaka. Mi kara kiriir kigna miriirim kamim simiirim boinkin, ti yiu biyie iirin sima mi haiswoniskigiyim. Mi sima dig biri nwokim. Niingaka. ¹⁹ Jisis siya ta yai aiir wakaein mi siya iikamim simiir yaiyaka yowarkii boinki, kima ti iikamim naingwo tibmii karamaekim! Niingaka. Wim kima ti hiniin hikim kariir hauwi. Kara iiyim kima wi pariiga nwowi ti hik imiir haiyim, ha? Kima yinisimin kariirim wikiu nanani. ²⁰ Mi sima ti yinisimin Jisis siirim yikiunani. Mi yiu biyeyin Jisis siir kigin mi ti yinisim iirin haniingitirbumbuninkin. Mi yinisimin nu iirar yikiwariyimiyokin mi ina diwartaewarnamin. Mi yaeyop biyeya hapi whopiigi nakii ibirginkin siir yaiya. ²¹ Mi Jisis siya siir ad iir sriigi, iiyim pariigim siya hiriinan nwokaiyim, ha? Mi siir adin ina boinkiyin, iya siya yinisim sapisapar nwowin saiirar nwobwakainakin. ²² Inokinokin ti yiu biyeyin siya haigitiirimtiowi nanaei siirin mi pi paeya mi itkaigi mi pi opa mi itmaigi siya siir tio aokiyamar tirkin. Mi kira dig nwowi mi kira krimirsi daingwoyimiyok mi krimiir whindiriraerar haiginiu! ²³ Jisis siya boinki siirin, hiiipa! Kaimwoka! Mi kira ina naingwo tibmiiyin siiramin, aniya? ²⁴ Mi ti yinisimin siir adin biri kimiminkikin ina kauwokiin kara bidi yaing-

wo tibmiiyin mi kariir naingwo tibmiiya komii rani! Kira kariir naingwo tibmiiya saiir kinsiis haiginiugi kirie nwokiya!

²⁵ Mi Jisis siya kig iikam isid komiiyin namwoniin. Mi siya ti yiu biyeyin siir asi nikwao boinkikin, kira ti yiu biyie waeyai wiingirwii tirbumbu haiginiuwuyin kara kiriir boinki, kira ti yinisimin siir duguski. Yio hiniin kipi tirbumbu haiginiu. Mi kira siir piu kipi swoki omimin. ²⁶ Mi yiu biyeyin ina dikauraekaukiyin. Mi siya ti yinisim iir haigitiirimtiogig. Mi siir pua ina yinkinimniskakiya mi siya ina yamin. Mi ti yinisimin siir pua ini naoni piunan ywokiin. Mi iikam nhirim sima boin, siya bidi yaonamin. ²⁷ Mi Jisis siya siir ina aiir nonkwo kinisiin okwokiin mi siya ina yinsiin okwokiin.

²⁸ Mhoiia Jisis siya omaka namim mi kamim siir kigna miriirim sima ina sriiyim siirin, krma dig nwo karamae dimusi nwowi? Yiu biyie simiir ninimniskiiyim, ha? ²⁹ Mi siya simiir boinki, Adi Komii siirim srii boina sasairga ti yiu biyie siir niniskigiyin, dimin whirin dig nwo rani. Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin siya wa naonami
(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

³⁰ Mi sima ti om iir haiburgigim mi nu Galili hiriir yapriokinam. Mi Jisis siya pi borisopi inkam nwirkin siir ninokninkinim, maeyauwa siya nwowa. ³¹ Mi siya kamim siir kigna miriirim simiirin haniingitirbumbuninkin siir piu iyam mi siirin pi siya nitirimtiowi. Mi siir yaiya yaeyopa hapi whopiigi nakii ibirgini. Mi siya siir big imiirar swoki aegiyimgiyiki. Mi siir pua iki kirie namwoiwuyim, swoki onkwo sipkaiyim. Niingaka. Mi kara kiriir kigna miriirim kamim simiirim boinkin, ti yiu biyie iirin sima mi haiswoniskigiyim. Mi sima dig biri nwokim. Niingaka. ¹⁹ Jisis siya ta yai aiir wakaein mi siya iikamim simiir yaiyaka yowarkii boinki, kima ti iikamim naingwo tibmii karamaekim! Niingaka. Wim kima ti hiniin hikim kariir hauwi. Kara iiyim kima wi pariiga nwowi ti hik imiir haiyim, ha? Kima yinisimin kariirim wikiu nanani. ²⁰ Mi sima ti yinisimin Jisis siirim yikiunani. Mi yiu biyeyin Jisis siir kigin mi ti yinisim iirin haniingitirbumbuninkin. Mi yinisimin nu iirar yikiwariyimiyokin mi ina diwartaewarnamin. Mi yaeyop biyeya hapi whopiigi nakii ibirginkin siir yaiya. ²¹ Mi Jisis siya siir ad iir sriigi, iiyim pariigim siya hiriinan nwokaiyim, ha? Mi siir adin ina boinkiyin, iya siya yinisim sapisapar nwowin saiirar nwobwakainakin. ²² Inokinokin ti yiu biyeyin siya haigitiirimtiowi nanaei siirin mi pi paeya mi itkaigi mi pi opa mi itmaigi siya siir tio aokiyamar tirkin. Mi kira dig nwowi mi kira krimirsi daingwoyimiyok mi krimiir whindiriraerar haiginiu! ²³ Jisis siya boinki siirin, hiiipa! Kaimwoka! Mi kira ina naingwo tibmiiyin siiramin, aniya? ²⁴ Mi ti yinisimin siir adin biri kimiminkikin ina kauwokiin kara bidi yaing-

Yipikin siya kougikou nwowin, ha?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

³³ Mi sima om Kapeneam hiriir yimbiam. Mi sima omaka bidi yapninopkainamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriirim simiir ini sriiyiu, kima siyiu hiriin dimu yai napboinainikim, ha? ³⁴ Mi sima ini yai mikrimar yokwonainmimikim. Yim sima siyiu hiriin min napboinainikim, yipikin krimiir kou nwowin, ha? ³⁵ Mi Jisis siya ha nidwowin mi siya kam iurnwiso siir kigna miriirim simiirim yikiuna, sima nitim siirim. Mi siya ina boinkiyin, inkamin kimiir kou nwowam naingwowi mi siya wi siyamar kipi naingwona. Siya hiniina daingwo, an kara iikamim simiir aowa dwo. ³⁶ Mi siya yinisim sapisapin nwira yinkikwona apnani mi simiir bopwoniya hiar ini okmwon okwoni. Mi Jisis siya yinisimin siir ina aiir yonkwo mi siya simiir boinki, ³⁷ Inkamin kariirim naingwowi mi siya yinisim nwir kigriraowi mi siya kariirar kigrirao haiginiu rani. Niingaka. Siya Adi Komii siirin wara mi kigriraowi, siya nikropkikin kariirin mi kara ha nitkin. Iriig.

Inkamın io krımıir nwo karamae nwowiyın m̄ wi krımıir nomiiyau nwowi
(Lk 9:49-50)

³⁸ Jon siya Jisis siir boınki, dimın taemin nowamwarkaiyiuan inkam! Krıma inkamın nwıra kigi, yiu biyeyim simiir n̄nimniskiiyın k̄riir inigın siir k̄rie aiir. M̄ siya krımaka biri namasugin m̄ krıma siirın asi boınikidugin siya w̄ yiu biyie p̄ n̄nimniskiiisi. ³⁹ Jisis siya Jon siir boınki, krıma siir k̄pi n̄kidu! Inkam nwırin kariir inig iir tiri dimın komii wh̄r m̄ siya kariirın w̄ yai biyie wara n̄nkin boın tani. ⁴⁰ Inkamın io krımıir nwo karamae nwowiyın yio siya krımıir nomiiyugin. ⁴¹ Kara k̄miirın yaimwovar boınki, w̄m k̄ma Kraisni isidgim m̄ inkam nwırin k̄miir hauu kwiyaei op m̄ t̄ inkamın digworaekwo w̄ ta m̄ aiirsi haii. M̄ ta yaiya, ya yaimwoka. İriig.

**Siyu biyieki n̄piyaokiugin inkamın siir naingwo t̄bmi-
iya**
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² M̄ inkamın t̄ ȳnisim̄n siir wh̄nk̄iyops̄bgi haiḡnīuwi, ta naingwo t̄bmiya Adi Komii siiram saiirın m̄ b̄i siya m̄ aonami yai karamaeka. M̄ t̄ h̄riinan inkamın siiramın siya komii nh̄ra hai siir n̄i iir nomborugiyam. M̄ siirın w̄ wh̄i komii solwara h̄r tani omboru kimai wh̄ridgi. ⁴³ M̄ k̄ira ha naingwowi iin k̄riira saiirın siyu biyie t̄ tirhaiḡnīu m̄ k̄ira saiirın kaigr̄p it̄kiigi. M̄ k̄ira īna kw̄ruwa sasa m̄ onami t̄ om̄n Adi Komii siya k̄igr̄raowiyın siir iikam wh̄iekak̄ imiir siirın w̄ wad̄eyar m̄ owi. M̄ k̄riir īna kw̄so h̄riiyar nwokripk̄aii m̄ w̄ siyu biyie sowa tiri. Yio t̄ h̄riinan siyuin, siyu miyik rani. M̄ k̄riirın w̄ sowa n̄piyaok̄i-nami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya saiir h̄riirın. M̄ tariiḡna ya miyik rani. ⁴⁴ M̄ ta maeyauwa saiir h̄ran īyim biri swoki aokaowikim. N̄ngaka. M̄ w̄ inkamı kip sima naei. M̄ paeya h̄r m̄ iuiya, biri swoki iutingim̄iminika. N̄ngaka. ⁴⁵ M̄ k̄ira ha naingwowi iga k̄riira saiirın siyu biyie t̄ tir haiḡnīu m̄ k̄ira saiirın kaigr̄p it̄kaigi. M̄ k̄ira iga kw̄ruwa sasa m̄ onami t̄ om̄n Adi Komii siya k̄igr̄raowiyın siir iikam wh̄iekak̄im simiir m̄ siirın w̄ wad̄eyar m̄ owi. M̄ k̄riir iga kw̄so h̄riiyar nwokripk̄aii m̄ w̄ siyu biyie sowa tiri. Yio t̄ h̄riinan siyuin, siyu miyik rani. M̄ k̄riirın w̄ sowa n̄piyaok̄inami, maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya saiir h̄riirın. M̄ tariiḡna ya miyik rani. ⁴⁶ M̄ ta maeyauwa saiir h̄ran īyim biri swoki aokaowikim. N̄ngaka. M̄ w̄ inkamı kip sima naei. M̄ paeya h̄r m̄ iuiya, biri swoki iutingim̄iminika. N̄ngaka. ⁴⁷ M̄ k̄ira ha naingwowi nh̄wona k̄riirın siirın siyu biyie t̄ tir haiḡnīu m̄ k̄ira siirın habit̄kiigi. M̄ k̄ira nh̄wona nh̄ruwa sasar m̄ o nami, om̄n Adi Komii siya k̄igr̄raowiyın digworaekwo wh̄iekak̄im simiir, w̄ wad̄eyar m̄ owi. M̄ k̄riir nh̄wona nh̄swo h̄riiyar nwokripk̄aii m̄ w̄ siyu biyie sowa tiri. Yio t̄ h̄riinan siyuin miyik rani. K̄riirın w̄ sowa n̄piyaok̄inami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowiya saiir h̄riirın. M̄ tariiḡna ya miyik rani. ⁴⁸ M̄ ta maeyauwa saiir h̄ran īyim

biri swoki aokaowikim. N̄ngaka. M̄ w̄ inkamı kip sima naei. Paeya h̄r m̄ iuiya, ir̄ipi h̄riinan b̄i swoki iutingim̄iminika. N̄ngaka.

⁴⁹ Paeya w̄ iikamim simiir idwovar nikrimkr̄inkinami wa krıma nikrimkr̄inkiniyın siir h̄riinan. ⁵⁰ Wa siya dimın wad̄ekin. M̄ wa siir h̄iia dig nwokiim m̄ k̄ima w̄ pan̄ina swoki tiri t̄ wain siya hiigak swoki okiyim? Kimiir k̄woin h̄i karamae nwowiyın wain siir h̄riinan k̄pi nwo. N̄ngaka. K̄ima t̄ wa kibiyin hiigak nwowiyın naemin sibgu p̄ridaeiyın m̄ krımıir k̄woin h̄riinan dwo. M̄ k̄ima, k̄miir nomiiyauim simaka k̄woin hiinsi-ma nwoki owi. İriig.

**Jisis siya wig han̄k̄i nonkwonani siyuin siir boınmi-
maugin**
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

10 Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigın m̄ siya ina yamin Judia simiir nu komii iir. M̄ siya Jordan īe m̄irm̄i h̄ran om̄ imiir yam h̄r nwo imiir. M̄ iikam hoimgakim ina swoki it̄im ini saikar swoki amwoniyim. M̄ siya iinok̄inok̄in simiirın Adi Komii siir yaiyim biya siya niki owomwarkaiyiim m̄ ini simiirar swoki owomwarkaiyiin. Siir siyuin h̄riiyar tir̄ikin.

² Farisi sima ha nitim m̄ sima Jisis siiram ini īkunani. M̄ sima siir s̄rii, krımıir siyuin wad̄eki p̄ yamisi owin siir wig aiir sopkiyim, aniya? M̄ sima Jisis siiram k̄-nank̄iuwam tir̄kim. ³ M̄ Jisis siya ina yowark̄i boınkiyın simiir yai aiirın, siyu komiiyın biya krımıir brougaeyin Moses siya hauugiyın krımıir m̄ siya pan̄ina boınk̄ikin, ha? ⁴ M̄ sima boın, Moses siya wad̄ie b̄i ywokiin. Inkamın yokwo win hauugi siir wiga saiir sopkiyam m̄ saeya wa swoki ami saiir pomou adim. ⁵ M̄ Jisis siya simiir boınki, k̄ima p̄ nantamȳriȳrk̄im k̄miir siyu inakar. M̄ Moses siya t̄ siyu komiiyın k̄miirın yokwo h̄riinansi win hauugikın. Siya Adi Komii siir siyuk̄in tani. N̄ngaka. ⁶ B̄i b̄idiniyarın Adi Komii siya nonkwokwokiim digworaekwo hoimgakim m̄ siya ina yinkin onkwokwokiim wigkam sowiirwai warar. ⁷ M̄ kamın siir yopii ad owiir asi haiburgigi m̄ siya siir wigaka asi namasu kripk̄aii. ⁸ M̄ sowa w̄ pīu kw̄ruwar nwowi. M̄ sowa w̄ yapa yapa nwo rani. N̄ngaka. Siya m̄ saeya sowa w̄ h̄nīna nwo rani, yapa yapa. N̄ngaka. Sowa w̄ pīu kw̄ruwar nwoiski. ⁹ Dimin̄n Adi Komii siya nokiyopmasugiyın inkamı siir nikripim w̄ dig nwo rani.

¹⁰ M̄ m̄hoīya sima omaka h̄riir swoki amim m̄ siir k̄igna mirīyim kamim sima s̄rii siirın ta yai aiiramın. ¹¹ M̄ siya simiir boınki m̄ t̄ inkamın siir wig aiir sopkii m̄ siya yaeya wig nonkwonaei, yio t̄ kamın siir wig aiir sopgigın. M̄ siya siir biyan wig aiirın siyu miyik biri tir̄ikin. ¹² M̄ wig ira saeya saiir kam iir sopgigi m̄ yaeya kam nini owīuwi m̄ ta wiga saeya p̄ sopgika saiir kam iirın. M̄ ta wiga saeya saiir biyan kam iirın siyu miyik biri tir̄igika.

**Jisis siir dimin miyik miyikim yinisisimim simiir hauu
piuai haiginiugim piuainan**
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Mi sima yinisisim sapisap nhirim Jisis siirim yinkik-wona apnani. Sima minam naingwokim, siir ina simiir nonkwokiyim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima io simiir ywoki. ¹⁴ Jisis siya hiriinan kigiyin siir kwoinin miyik biri naingwokikin. Mi siya simiir boinki, kima ti yinisisimim simiirin kariirim kigninkinki yimbi niti kariiram. Kima simiir kipi nikidu naowid. Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin ti hiriinan yinisisimim simiirgin. ¹⁵ Kara kimiirin yaimwowa boini, inkamin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namim naingwowi mi siir naingwo tibmiya yinisisim praigakni kwoinan dwo. Mi Adi Komii siya wi siirar sibgu kigriraowi. Mi siir kwoinin hiriinan nwo karamae nwowi mi siya wi ti omin siir napninopkainam tani. Nningaki. Nningaka. ¹⁶ Mi Jisis siir ina simiir yonkwo. Mi siir ina ha nonkwowa mi siya simiirin ina whinkinsiis haiginiuin. Iriig.

Inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Jisis siya ha napnamin mi inkam nwirin siirim iwit nani. Mi siya ogmwo siir igmiiga kingiina ini akai hiuni. Mi siya siir srigi, dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkam kibi! Kara wi paniina tiri kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin inokiiinok siir haiyamin, ha? ¹⁸ Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam wadie dimusi nikiugin, kiriir kwoinin ha naingwokin kanakanairgi niuwi inkam wadieyin, aniya? Adi Komii sasairgin inkam wadieyin. ¹⁹ Kira ti siyu komiiyin siir bidi yinokninkinin: Kira inkam kipi nit mi wig kipi sop mi kira hii kipi tauae mi kira inkam nwirni kipi niksisae boin hiuriyu. Mi kira kiriir yopii adwo sowiirwai aowa dwo. ²⁰ Mi ti inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkam! Kara yinisisim sapisapar nwonaniyin mi tisa nadigniyin. Kara ti siyu komiiyin siirar napikin. ²¹ Jisis siya siir kigin mi siir kwoinin ina yaingwo bunan siirsi. Mi siya siir boinki, diminin whir tir karam kira nwowin. Kira kiriir digworaekwo hoimgakim tini hainaki inkam nhirim sima sainim. Mi kira umir simiir haii mi wi inkam paeprikabim simiir hauu. Mi mhoiia kira Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakim simiir, siir hirin wi dimin miyikakar mi owi. Mi kira kariir mhoiia wit. ²² Ti inkamin ta yai aiir wakaeyin mi siir whwonkamin miyik biri swoki onamkin. Mi siir kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siya hikak dimusi biri nwokin siir digworaekwowim kasaki waeyao.

²³ Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiiyiyin. Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, inkamin digworaekwo hoimgakakin siya wi minan miriinami Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakim siir napninopkainamim. Whisarii rani, simiir kwoinin ini simiir digworaekwo imar nwowim. Sima pi boriisopi

inkam nwir hauuwim. ²⁴ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin simiir yai aiirin, ti yinisisimim inkamin Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakin simiir kigriraowiyin siir hiriir nami, siya wi minan mirii nami. ²⁵ Mi hab saeya tidiyinin yuis paniyin siir no iir ninopkainamim wi dig nwo rani mi inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya wi ta haba minan saeya miriia sair hiriinan mii mirii rani. Nningaka. Siya wi mii komiigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir hiriir namamin. ²⁶ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima, sima sima yomboin amboinam mi hiriinanki niuwi mi wi nhinga haii kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyiyin inokiiinok, ha? ²⁷ Mi Jisis siya simiir kaokiyin mi ina boinkiyin, inkam wi dig nwo rani. Adi Komii krimiir Wanin siya wi digar nwowi. Adi Komii sasar whinkinsiis haiginiui siirin, ti dimin taeminim.

²⁸ Mi Pita siya Jisis siir boinki, wakae! Krima digworaekwo hoimgakim bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiia nitim. ²⁹ Mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii mi ha haiburgigi ti digworaekwo hiriinanin, omaka, nomiiyau yokman, apu, adi, yinisisim mi numir ³⁰ mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan, digworaekwo homgak imiirar swoki hauu kiiyuwi, kamim kariir kigna miriyyim kimiirin. Mi kima wi dimin kasa hai rani. Wi ti hinin digworaekwowim simiir hai. Omaka nomiiyau, yopii, yokman, yinisisim mi numir, taka iya kam nhirim siyu biye wi kimiirar mi tirbumbugi. Mhoiia kima wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyiyin wi siir haii. ³¹ Mi tariinanin kam nhirim inigak nwowim mi sima mhoiia simiirin wi aowa nikworinugigi. Mi ti kamim aowa nwowim, mhoiia wi inigak sima nwowi. Iriig.

**Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin siya nao nami mi
siya wa swoki insiin idwowi**
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Sima om komii Jerusalem hiriiram yapnam mi Jisis siya simiir biya yamkwokin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin ididnamim. Mi iikamim simiir mhoiia napkiyim sima ini nididkakar mi owim. Mi Jisis siya kam iur nwiswo siir kigna miriyyim simiir yikiuna. Mi siya simiirin hanngi boinmimauu diminin mhoiia siir tiranin. ³³ Mi siya boin, wakae! Tariinanin krima om komii Jerusalem siir niyami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi sima inkamin ninomor kouanki nitin saikan wi yaigaka mi owi. Mi sima wi siir nisomaowama boinaii. Mi sima wi Juda iikam tani wi simiiram nikropki sima nisomaowam siirin. ³⁴ Mi sima siirin yai bibiye wi hanngi mi boinaiginiui. Mi yaeyop wi siir mi yasi mi siirin wa mi tiowi mi siirin wa mi itaoki. Mi siya iyo wi kwisa nwokwowaki ienau hirin. Mi ii kwoimaka siya wa swoki insiin idwowi. Iriig.

Jems Jon sowa inig komiigak nwowam srigo

(Mt 20:20-28)

³⁵ Mi Sebedi siir yinisim nwiswo Jems Jon sowa Jisis siirim yit mi siir ini boini, dimin taemin nowom-warkaiyuwan inkam! Mi krira dimin whirin kiriir sriyam mini. Mi nikrira minam naingwowi ti diminin kira kiriir tirkiyim. ³⁶ Mi siya sowiir boinki, kowa dimuam naingwowi, kara kowiirin dimu minkiyim?

³⁷ Mi sowa siir boinki, iya kira Adi Komii siir om hiran digworaekwo hoimgakim simiir kigriraowi mi kira kiriirin wi haniingin dimbingi, nwirin wi iniga dikmwon idwo mi nwirin wi yaioyaeya timi okmwon idwo. ³⁸ Mi Jisis siya sowiir boinki, kowa tari biri sibgu ninokninkinko ti diminin kowa sriiyin kariir? Mi kowa ta hika kara haiya saiiir hiriinan hika wa haii? Mi kowa wi digar nwowi ti mob opkakin kara kwiyaeyin siir kwiyaeyim? Mi kowa wi digar nwowi kariir hiriinan op baptaisim, aniya?

³⁹ Mi sowa siir boinki, nikrira wi digar nwowi. Mi Jisis siya sowiir boinki, kaimwoka ti op mobin kara kwiyaeyin mi wo kowa wa timi kwiyaeyim. Mi ta opa kara baptaisa, wo kowa hiriinan wa timi baptais. ⁴⁰ Wi nhinga namisi idwowi kariir iniga mi kariir yaioyae aka. Ti diminin yio kariir dimin tani. Niingaka. Wi Adi Komii krimiir Wanin siyar hidi simiirin. Mi wi nhinga namisi idwowi iniga yaioyaeya.

⁴¹ Mi kam iuurim Jisis siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima io prasae bi swoki okim Jems, Jon sowakan. ⁴² Jisis siya simiirin yikiuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boinki, kima bidi yinokninkinim inkam komiyyin omom omom kigriraowiyin sima nikworinuwu wi digar nwowi. Mi sima inokninkinim mii wa hauunanaei. ⁴³ Mi ti siyiu hinihin yio kimiir tir kipi nwo. Niingaka. Mi inkam nwirin kimiir yaowae nwowim naingwowi mi siya whisarii mii prii miriyan inkam dwo. Kimiir mii imiir whinmiriyyim. ⁴⁴ Mi inkam nwirin kimiir biyan inkam nwowam naingwowi mi siya inkam ningan dwo wigkam whiekakim simiir mii imiir whinmiriyyim. ⁴⁵ Mi ti hiriinan inkamin ninomor kou hiranki nitin siya minam biri nitkin kam nhirim siir mii imiir miriyyim. Niingaka. Siya hiniham biri nitkin. Siya minam nitkin simiir miyan inkam nwowam. Mi siya biri naingwoyimyokin naosiyin. Niingaka. Siya naowamar nitkin iikam whiekakim simiir nanmai-warkananaowidam. Mi simiir dimin biyeyim siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi sima ini rirmiiyar ywokiyyim. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiiyin inkam nwirin Batimiaskin

(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

⁴⁶ Mi sima om komii Jeriko hiriir yimbiyam. Mi iya sima om komii Jeriko hir haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima mi iikam isid komii ikin, sima ini saika yinkin amim. Mi sima kig Batimiasin Timiasni yinisimin siya siyugbid hirar nidwowni mi siya nhwokwisaekin. Mi siya iki iikamim simiiramar priikau priikauwikin umir minamin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisisin om Nasaretanin ini tir nwowin. Mi siya ina kau-

wok boinkiyin, Jisis Inkam Komii! Devidni isidin siirin kira kariirsi timi aingwobuna! ⁴⁸ Iikam hoimgakim sima siir yik, kira yai tanki. Mi siya yai ini komiiyar swoki kauwok boinkiyin, kira ti Devidni yinneyim simiir yinisimin, kira kariirsi timi aingwobumbu. ⁴⁹ Mi Jisis siya ina yamokwo naingwoyokiyokiyiui. Mi siya ina boinkiyin, siirin wiku nani. Mi sima ti nhwokwisae inkamin siirim yikiunam mi sima siirin ina boinmauu wakaekiyim kiriir kwoinin kirieya dwonam mi kira din-siin siya kiriiram nikiunaei. ⁵⁰ Mi siir yuisa ina kiwhro itkingiga. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin iwitnamin Jisis siirim. ⁵¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira dimuim naingwowi, kara kiriirin pi dimu minki? Mi ti nhwokwisae inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowom-warkaiyuwan inkam, kara minam naingwowi, kariir nhwonan pi nanaokigimokiyim. ⁵² Mi Jisis siya siir boinki, kira ha dam! Kiriir naingwo tibmiiya saeya nwoaiginiugikin, wadie kiriirin. Mi biri kimiminkin siir nhwonan ini wadeyar ywokiyyin mi ina kigimokiyin. Mi siyiu hirin siya ini siir mhoiyya yapnamin. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komiyyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin

(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

11 Mi sima omisim whiswo om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowo sowiir hiriir yimbiyam. Mi sima ti om whiswo Betfasi Betani mhiu Oliv kingiin hir nwowo sowiir hiriir bidi yimbiyamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir nwisni yikropki. ² Mi siya sowiir boinki, kowa ti omin kingiin tirar kwowin siir dam! Mi iya kowa ti omisim iir napnimbiiyami mi kowa pi donki haomisimin siirar napkigami. Siirin sima bidi yimboruninkinin biya inkam nwirkin siir biri niki idwokin mi siya wa wakaeyokna rani. Niingaka. Mi uridin siir nimbuninkinin pi hirar hakaingig. Mi siirin pa whainani kara nidwonamam. ³ Mi inkam nwirki sriigii, kowa dimuam nikiunami siirin, ha? Mi kowa wi hiniina dowarkii boin, Yaowae Komii siya miigakin siirin. Mi siya pi kimimin tani pa swoki ikropki kiriiramar. ⁴ Mi sowa ina yamwo. Sowa kig donki haomin omaka ira saiiir anoka hir nimbuninkini mi siya ini idowiiya hirar nwowin siyuka kingiin hir mi sowa siir hakainam. ⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nwowim sima boinki sowiirin, kowa ti donki haomin siirin dimusi hakainami, ha? ⁶ Mi sowa simiirin Jisis siya boinmauugiya yaiya saiiir hiriinanar boinki. Mi sima ini wadeyar ywokiyyim sowiirin. ⁷ Mi sowa ti donki haomin Jisis siirim hainani. Mi sowiir yuiso siir idwo hir haigin mi Jisis siya siir idwower yidwo. ⁸ Mi iikamim simiir yuisim siyiu iirar hakinwin mi nhirim paeya kwiya undimtio hainaki siyiu iir haiginwinam. Sima siirin hiriinan minam tirkim, siir inigin siir hainanwinam inkam komiyyin nu kigriraowiyin siir hiriinan. ⁹ Iikam nhirim bii ywo mi nhirim mhoii ywo. Mi sima ina kauwok boinkiyim, Hosana! Kira ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir kirieni nitin siir kinsis haiginu. ¹⁰ Siya krimiir kigriraowam nitkin biya krimiir brougaeyin Devid siya

kigriraowa saiir hiriinan. Krīma ini maĩrgimaĩrga nrowinim mi kira siir kinsis haiginiu, kira inkam komii kiingin.

¹¹ Mi Jisis siya ha namĩn om komii Jerusalem hiriir yimbiyam. Mi siya ina yapnĩnopkainamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir mi siya ina yapki-gyokiyokiiyin omaka yainau hir mi omaka akpitga warar. Mi siya digworaekwo hoĩngakim simiir napkig digiyin mi siya mii nhirim simiir miriĩyim naingwokin. Mi bieyin ina yikiĩyamtibin. Mi kam iuur nwisu siir kigna miriĩyim sima mi siya, sima om Betani hiriir asi nam tibgim. Iriig.

Jisis siya pae fikin siir boĩnkin siya wi yin kipi bud
(Mt 21:18-19)

¹² Mi iigwir nugakin sima om Betani hir haiburgikyak-wokim mi ina swoki amyakwokim om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siir mhiya ina yaokiya. ¹³ Jisis siya pae fikin wira kigi, arurig hirar nokwowini mi kwo saeyara nopki kaisisi. Mi siya siir kigiyin mi ina yamin hiriir siir yinim ini hansiriu siya naeyam. Mi siya ini niingaka yaka kigiũin, yin biri budgin, nhiruwa sim karamaeyar ywowin. Niingaka. Siya kwo ara ninkiniugin. Mi ti pae fikin siir iya yin siya budiya saeya waeyao ¹⁴ Mi Jisis siya ti paeyin siir boĩnki, kira wi yin kipi swoki bud mimin. Niingakiingaka. Mi kamim siir kigna miriĩyim ina wakaekiyim ta yaiya siya boĩnkiya. Iriig.

Jisis siya nipĩmparnatnowidnĩnkiigikim kamim Adi Komii siir omaka digworaekwo saiir haiginiim
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

¹⁵ Mi sima om komii Jerusalem hiriir nĩmbiyamim mi Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir yapnĩnopkainam. Mi siya kamim digworaekwo haiginiim ta omaka aiir mi kamim ti nae digworaekwo imiir sain ikim, siya simiir ini nhĩnĩkriĩropnatnouwid-nĩnkiigi. Mi siya kamim umĩr ninowana haiiyim simiir hiiyim simiir wara yĩnakinhiimnhĩn itkiigigi. Mi kamim ipiyin mi haiginiim simiir hiiyim warar mi inkin iĩnakin-himnhĩn itkiigigi. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir boĩnikidugi, sima nae digworaekwowim ti siyũin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiirĩm napriokĩnamiyin siir pi haiginisi. ¹⁷ Mi siya simiir boĩnki, Adi Komii siir yaiya hiniina boĩnka, kariir omaka wi hiniina dapi, iikam hoĩngakim simiir omakaka Adi Komii siirĩm kwisboĩnka. Mi ta omaka nae min kima nini haiginiya mi kima ini inkamin hii tauaeyin si nini idam oniiyim inkamki kigi mi siir hiriinan nini tirnikim.

¹⁸ Mi prisi inkam komii komiĩyim mi kamim siyũ komii ninoknĩnkinĩ ikim, sima ta yai aiir wakaewinim mi simar kig iikam whiekakim Jisis siir siyũ iĩrara napim mi sima ini nididkakar ywowim. Dimusi rani, iikam whiekakim sima siir siyũ iĩrara napi mi sima siir nisomaoni siyũam asi hansirkim.

¹⁹ Mi naiwaka kamim siir kigna miriĩyim sima mi siyar, sima om komii Jerusalem hir haiburgikrib mi sima ini om Betani hiriir swoki am tibim. Iriig.

Inkam naingwo tibmii mi siya ha kwisboini mi diminin siya sriiyin wa haii
(Mt 21:20-22)

²⁰ Mi iigwir nugakin sima ha napnamyakwokim mi ina kigamim ti pae fikin bidi waiyũgusamin. ²¹ Pita siya ta yaiya Jisis siya boina saiir swoki aingwokiĩyin mi siya ina boĩnkiyin, dimin taemin nowomwarkaiyũan inkam, kira kigi ti pae fikin ii kira boĩngikin, siya bidi waiyũgusamin. ²² Mi Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boĩnki, kima Adi Komii siirĩm naingwo tibmii mi ti hiriinan diminin kima wi siirar mi tiri. ²³ Mi kima ti mhiu iĩr boĩnkii hiniin, kira damki, whii komiĩya saiir hir damik-womaĩyũ. Mi ti inkamin siya kwoin whisair naingwo karamae nrowi, siya hindara naingwo tibmii iski mi ha boini, ta kariir yaiya wi kaimwower nrowi. Kara kimiirĩn yaimwowa boini, diminin ti inkamin siya boini mi wi siir hiriinanar nĩmbiyami. ²⁴ Mi iya kira nhwo kwisboĩnkii dimin whir haiyam mi kira naingwo tibmii mi ha boini mi wi kaimwower nrowi kira wi ti dimin iĩrari haii. Kara kimiirĩn yaimwowa boini, ti diminim kima kwisboĩnkiyim mi wi simar swoki imbini. ²⁵ Iya kima Adi Komii siirĩm kwisboĩniyim mi inkam nwiĩrkin kimiir tĩrbugin mi kima kwoin biyie siirĩm kipi nwo io saika nrowam. Niingaka. Kima nae saikar dombudnĩnkin ae. Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya kimiirĩn wi hiriinan siyũ iĩrari swoki tir haiginiũwi. ²⁶ Mi kima ti inkamin kimiir tĩrbuin saika nongwomamair ae karamae nrowi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyieyim wi simiir haiyoprimdiyũmiigi rani. Mi siya wi kimaka mi ingwomamair ae rani. Niingaka. Iriig.

Sima Jisis siir sriigim ta miya nhinga hauuga siirĩn
(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Mi sima ina swoki amim om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siya ina yapnĩnopkai namĩn omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi kam nhirim pris nrowim mi kam nhirim Adi Komii siir siyũ komii iĩr kigriraowi ikim mi Judami kam adiyaowaeyim siyũ komii ki-griraowiyim, sima yitswo Jisis siiramin. ²⁸ Mi sima siir ini sriini, kiriirĩn kirie nhinga hauugin, ta miya saiir Biĩyan Inkam Komii nrowin? ²⁹ Mi Jisis siya ina yowarkii boĩnkiyin, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi kwasrii dimin whirĩn siirĩm. Mi kima kariir yai aiir wakae boini mi kara kimiirĩn pa mi boĩnmauwu inkamin ta miya kara miriĩya saiir boĩnkiyin. ³⁰ Mi yipikin Jon siir nikropkiyin iikamim simiir baptais haiginiuwam? Adi Komiiyin ninomor kouanin siya piyamisi ikropkiyin, iyie? Mi tari nuan inkamkin piyamisi ikropkiyin, aniya? ³¹ Mi sima io simasimar yinwo anwo mi krīma ha boini, ti diminin ninomor kou hirankin mi siya wa boini mi kima dimusi nwokim siirĩn biri naingwo tibmiigim, ha? ³² Mi krīma ha boini, siya inkami diminkin, ta yaiya wi dig nwo rani. Niingaka. Mi sima iikamim simiirsi swoki ididi. Iikam hoĩngakim ina ninoknĩnkinim Jon siya profet inkamkiingin. ³³ Mi sima Jisis siir yai aiir asi wakae boĩnkin, krīma ninoknĩnkin tani. Mi Jisis siya simiir boĩnki, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi boĩnmauu rani.

Niingaka. Inkamin kariir boinkiyin ta mii aiirimin. Iriig.

Boiniyio yaiya inkam biyeyim wain numira saiir ki-griraokim

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

12 Mi Jisis siya boiniyio yai nhirim simiir boinki, siya boin, inkam nwirin numir waina ha yiyokninkinam mi ina yitkii ninkin iuin. Mi siya ie komiyin ina yopin. Mi diyamir komiyya ira yopkikaigi ti ie iir, wain imiir warbrompropnamim. Mi pada bripriya haini miriinainam koua hiriir, kamim saiir kigriraowim simiirim. Mi siya simiir boinki ta numira kima sibgu kigrirao. Mi iyya ti paeyim sima budgin mi sima higi mi nhirim wi kimar whin haii mi nhirim wi kariir whin hauugi. Mi iyya siya simiir boingigin mi siya ina haiburgigin siir om iirrin. Mi siya ina yamin aru maeyauwa. ² Mi iyya ta wain numira saeya higiya mi numiran inkamin siya yikropki inkamin whisarii mii priimiriyyin siir, kamim wain numira saiir miriyyim simiirim. Siya minim nikropkikin ta numira saiir nae nhirim siir hauugiyim. ³ Mi kamim numir kigriraowiyim sima ti inkamin whisarii mii priimiriyyin siir yankabrimdinu okwo mi sima siirin ina yipimpar haiginiugiyim. Mi siirin ini niingar swoki ikropkiyyin. ⁴ Mi siya whisarii priimiriyyin inkamin nwira swoki ikropki simiiram. Mi siirin sima mwo iir yikirki mi siirin haini yigbumbu haiginiugi. ⁵ Mi siya whisarii priimiriyyin inkam nwirin nwoimaka ina swoki ikropkiyyin. Mi ti inkamin yio hiriinan, ina mi isomaokiyin, si ma mi siya kamim whisarii mii priimiriyyin simiirin hoimgakar yikropki. Mi sima nhirim hindara mi tioki mi nhirim ina yisomsom aokiyim. Mi sima ti hiriinan siyuiin nwiruwani biri tirkin. ⁶ Mi siir hirin nwiruar nwowi siya siirar yinisimkin, siir kwoinin siirimar naingwokwonanaeikin. Mhoigi mhoiyya ini siir yinisim iirar yikropkiyyin ti kamim numir aiir kigriraowiyim simiiram. Siya hiniina boinkikin, sima wi kariir yinisimin wi siir yayar wakaeyoknaei. ⁷ Mi ti kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima, sima simar yomboin amboin, ti inkamin siir adni digworaekwo whiekakim wi siya hai. Hundie! Krima siir nisomaoki. Mi ta numira wi krima krimar nwoki. ⁸ Mi siya siir nisom aowam kauwok boinkikim mi siirin numwowa hiriir yisom itkaigi.

⁹ Mi Jisis siya ina swoki sriyyin, ta wain numira saiir adin wi panina tiri? Mi iyya siya niti mi wi ta numir aiir kigriraowim kamim wi simiir nisomsom aoki. Mi ta numira wi inkam nhirim simiir boinki, sima kigriraowim saiirin. ¹⁰ Mi kima tari Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri mwangim? Siya hiniina boinkikin,

ti kougouwin yaewan kima kindiyu wangigin mi tariinanin siya ini bopwonauan kougou yamwoiui. ¹¹ Siirin biiki biyyin, Biyan Inkam Komiiyyin siya tirkin mi ti diminin ha nibiyamkin. Mi krima siir kigiyim ini wadiyar ywokiyim.

¹² Mi ti Judami inkam adiyaowae komii komiyyim sima bidi yinokninkinim Jisis siya ta boiniyio yaiya simiirar kwaboinka. Mi sima Jisis siir nonkworimdinu hainamim tirkim omaka hiuyokiyokaiya saiir hiugripkiikikaigim

mi sima ini iikamim simiirsi yididim. Mi sima siir haiburgim mi sima ina yamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir sriigim umir hauuim inkam komii Sisa om whiranin siirim

(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Mi sima Farisi simiir nhir ima mi Herot siir kam nhir ima simiir yikropki mi sima yam Jisis siirim. Mi sima Jisis siirin minam kinankugim siya yai biyie boinim. Si ma bidi yinokninkinim, siya hiniina boinkiswo, thi Farisi kamim Judami isidin sima wi io pi ywowin siirin. Iyie? Siya ha boinkiswo. Niingaka. Mi Herotni isidin sima wi io simiir pi mi owin. ¹⁴ Sima ha nitim mi siir ini boini, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, krima bidi yinokninkinim yayim kira boiniyyim kaimwowairgim. Kira inkam nwiruwaniyyim biri naingwowikin mi kira inkamin inigakin yaeya yai biri swoki boinikin mi inkamin inig karamaeyin yai whirni. Niingaka. Mi kira iikamim simiirin Adi Komii siir siyuiin siir yaimwo imiirarar boinimauuwi. Kira panina naingwowin? Mi krima takis inkam komii Sisa siir hauuwi mi wi wadiyar nwowi. Iyie? Niingaka. Wi hauu rani, aniya? ¹⁵ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, simiir niksisaeya. Mi siya simiir boinki, kima kariiram dimusi kinankiwi, kariir niksisaeyim? Kima umira kwira whainani kara kigam. ¹⁶ Mi sima umira kwira hainani siirim. Mi siya srii taka hiniin umir whwonkama nhiniir inigin nwoka, ha? Mi yim sima ina boinkiyim, inkam komii Sisa siirga. ¹⁷ Mi Jisis siya ina wakae boinin simiir yai aka, Sisa siir diminin kima Sisa siirar hauu. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yio Adi Komii siirar timi hauu. Mi si ma ini siir siirara yaingwokwowim. Iriig.

Sima Jisis siir srii inkamin naonamiyyin mipa swoki insiin idwowi

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸ Mi mhoiyya Sadyusi nhirim Jisis siirim yit. Sadyusi sima hiniina naingwokim, inkamin naonamiyyin wi swoki insiin idwo rani. Mi sima siir ini sriini. ¹⁹ Inkamin iikam nowimwarkaiyuwiyin Moses siya hiniina winkikin yai kwira krimiirim, iyya inkam nwirin siya naonami mi siya yinisimkak biri nwogigin mi wiga ina ywokiya mi ti kamim siir nomousimin wi siya swoki onkwonaei ta wiga? Mi mhoiyya siya yiniekek nwowi siir yaowaeyin siir igsopa wi siya nwoki okwokairinanaowidi? ²⁰ Mi simayao iriyyar nwiskiniwi, yaowae wig siya yonkwona mi mhoiyya siya ina yaonamin. Mi siya yinie biri niyogigin, ini niingar yaoyopnisugika siir wiga. ²¹ Mi yaowae saika nwokaiyyin mi ini siya swoki onkwona ta wiga, yio iriipi hiriinan ina mi aonamin. Mi siya ini yinisim karamaeyar mi ogigin, yinie bi mi iyogigin. Mi nwoimakan iriipi hiriinanar mi tir. ²² Hirii hiriinankina ti kamiyao iriyyar nwiswo ta wig irua saiirara nonkwonakim. Mi sima yinie biri swoki iyogigim. Mi mhoiyya ta wiga ina mi aonama ²³ mi mhoiyya ti kamiyaowim naonamim sima swoki insiin idwodwo digi ieyankin mi ta iyya, ta wiga wi nhiniir wig nwowi?

Kira b̄idi yinokn̄ink̄in̄in ta wiga simiiryao wigar n̄iki oka, Sadyusi sima h̄in̄ina s̄riiḡim siir̄in.

²⁴ J̄isis siya simiir bōnki, k̄ima Yokwo Komiiya saiir yai biri ninokn̄ink̄in̄im. M̄i k̄ima Adi Komii siir k̄ir̄eya saiir biri m̄i inokn̄ink̄in̄im? M̄i k̄ima yaimwoni b̄i m̄i inokn̄ink̄in̄im? M̄i kimiir k̄woin̄im m̄iyyik pan̄insi yaingwosi. ²⁵ Iya kam̄im naonam̄im sima n̄in̄siin idwowi ie hirank̄in, sima w̄i wig nonkwonakak nwo rani. N̄iingaka. Sima w̄i ninomor kouan paekwosim̄im simiir h̄iriinan n̄ow̄i. ²⁶ M̄i ta yaiya sima kam̄im naonam̄im simiir boina, sima wa swok̄i insiin idwowi, ie hirank̄in. M̄i k̄ima tari yokwowa Moses siya winkiya saiir biri m̄wainḡim, t̄i niw̄iyyin paeya paekikop̄im simiir niuwa. M̄i Adi Komii k̄rimiir Wan̄in siya Moses siir̄in saiir boinmauuk̄in, siya h̄in̄ina boink̄ik̄in, kara Ebrahim, Aisak, Jekop omwai waiyayokiyok̄iyyim simiir Adi Komiiiḡin. ²⁷ Adi Komii siya t̄i kam̄im naonam̄im simiir Adi Komii rani. N̄iingaka. Siya kam̄im omwai waiyayokiyok̄iyyim simiir Adi Komiiiḡin. War̄i kimiir k̄woin̄im m̄iyyik rani, ini biye ywow̄in. Iriig.

Adi Komii siir siȳu whiekakim simiir biyan siȳu ieya
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

²⁸ Inkam n̄wir̄in siȳu komii ninokn̄ink̄in̄iyin siya ina yit̄in. M̄i siya wakaeni sima yaiinan ninii. M̄i siya wakae J̄isis siya bōniyyim yayim̄im simiir, siya yai wadie imiirara bōni. M̄i siya J̄isis siir asi s̄riiḡin, p̄iki h̄in̄in siȳu ikin, siȳu whiekakim simiir b̄i n̄ow̄in? ²⁹ J̄isis siya siir yai yamdi h̄in̄ina yowark̄i bōn, biyan siȳu in̄in sima h̄in̄ina win boink̄ik̄in. Wakae! K̄ima t̄i iikam̄im Isrelan̄im, k̄ima t̄i biyan siȳu in̄in siir sibgu wakae! K̄rimiir Adi Komii n̄wiruwan siȳaiḡin Biigi Biyan Inkam Komiiyyin ³⁰ kira k̄iriir Biyan Inkam Komiiyyin siir̄im daingwo. M̄i k̄iriir m̄h̄i k̄woin̄im m̄i k̄iriir k̄ir̄eya siirara hauu iuguski. ³¹ M̄i m̄hoiyan siȳu in̄in yio h̄in̄inḡin kira inkam whiekakim simiiramar daingwo irkak, kira naingwokwonanaeiya k̄iriir piu aisi saiir h̄iriinan. Siȳu whirkin t̄i siȳu whiswo sowiir kou biri nwokin. N̄iingaka. ³² M̄i t̄i inkam̄in siȳu komii ninokn̄ink̄in̄iyin siya J̄isis siir bōn, inkam̄in iikam nowimwarkaiyyuw̄im! Kira yai wadieya bōni. H̄iipa, kaimwoka! Adi Komii siȳaiḡin Biyan Inkam Komiiyyin, inkam n̄wir karamaeka. N̄iingaka. ³³ M̄i k̄rimiir m̄h̄i k̄woin̄im m̄i k̄rimiir k̄ir̄eya siiraramar daingwokwonanaei. K̄rima naingwokwonanaeiya k̄rimiir piu airam saiir h̄iriinan. K̄rima t̄i siȳu whiswo sowiirar dap iski. M̄i t̄i siȳu in̄in ini t̄i Adi Komii k̄rimiir Wan̄in siiram nanag hauuwiyyin siȳu in̄in wraisu min̄im sim m̄i ini siir kou ywow̄in. ³⁴ M̄i J̄isis siya ta siya wakae bōnkiya saiir wakaekiyin m̄i siya ina yaingwokiyin t̄i inkam̄in ninokn̄ink̄in wadiekakin. M̄i J̄isis siya siir bōnki, kira aru nwo rani, ini kingiinar n̄ow̄in kariiram nit̄im m̄i kariir aowa n̄ow̄im. M̄i kara w̄i k̄iriir Biyan Inkam Komii n̄ow̄i k̄iriir k̄igr̄iraowam. M̄i iikam hoimgakim sima J̄isis siirsi yidid m̄i siir̄im̄in yai n̄hir̄im pan̄insi swok̄i s̄riisi Iriig.

J̄isis siya simiir̄in Krai siir̄im s̄riiḡin

(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

³⁵ J̄isis siya Adi Komii siir omaka saiir n̄ow̄in m̄i siya yayim̄im iikam imiir̄in hirar yowomwarkaiyyu. M̄i siya simiir s̄rii m̄i sima t̄i kam̄im siȳu komii ninokn̄ink̄in̄iyim, sima h̄in̄in dimusi bōnkim, Kraisin Devidni yin̄eyim̄im simiir yin̄isim̄kin, ha? M̄i ta yai h̄iriinana sima bōna, k̄ima pan̄ina naingwokim? ³⁶ Adi Komii siir naeyūin Devid siir n̄isiimauḡin. M̄i Devid siya h̄in̄ina win boink̄ik̄in,

Adi Komii siya kariir Biyan Inkam Komiiyyin siir̄in h̄in̄ina boink̄ik̄in, kira kariir h̄ina in̄ig aiir didwo. M̄i m̄hoiyya kara k̄iriir sau omom̄in w̄i siir waor̄im̄tiokiigi. M̄i sima kinaka w̄i k̄ir̄ie nwo rani, w̄i k̄iriir aowa n̄ow̄i.

³⁷ M̄i ta yaiya yokwoni siya win boink̄ik̄a. Devid siya siir̄in h̄in̄ina dap̄ikiuwi Krai siya Biyan Inkam Komiiiḡin. M̄i siya Devid siir apu dimusi nwokin? T̄i inkam̄in Adi Komii siya n̄imbiingiyin Mesaia m̄i iikam isid komiiyyin ini m̄aiḡim̄aiḡar ywokiyim, siir yai wakaeyamin. Iriig.

J̄isis siya kam̄im siȳu komii ninokn̄ink̄in̄iyim simaka yaigakin

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ M̄i J̄isis siya simiir nowimwarkaiyyuw̄im m̄i siya ina bōnin, k̄ima sibgu mintarao siȳu komii ninokn̄ink̄in̄iyim kam̄im simiirs̄iyin. M̄i sima ȳuis bripri kaiyyim m̄ipa nouaptatao ami. Sima minam naingwowi, iikam̄im maeyau kwiruw̄a nidwowyim̄im sima simiir nwok̄i bōn win̄im, akamnaei. ³⁹ Sima minam naingwowi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya iikam̄im simiir whwonkam ida minam nidwokai, iya nae komii aiir naei m̄i nae m̄iyyik m̄iyyikim w̄i simiirar nwok̄i hauuim̄im biyyin. ⁴⁰ Sima wig igabaeyim̄im simiir omaka imiir kin̄inbimb̄iramikim̄im simiir kam̄im naonam̄im. M̄i sima nhwo kwisbōniyyim̄im m̄i yai p̄rei bōniyyim, sima p̄i n̄iksisaei. M̄i m̄hoiyya sima inkam komiiyyin yai h̄idiyin saika nokwo bōni m̄i sima w̄i hik h̄iriinansi haii. Iriig.

Wig igabaeya digworaekwo karamaeya Adi Komii siir hauuga umir m̄irm̄ii kwisuwa saiiri

(Lk 21:1-4)

⁴¹ J̄isis siya m̄iyya umir haiigiya Adi Komii siir omaka h̄ir nwokaiya saiir kingiin hirar nidwokin. M̄i siya ina nidwo k̄igr̄iraow̄in iikam̄im umir nit̄kaigaiyyuw̄im umir haigi m̄iyya saiir. M̄i umirkak kam̄im yim umir hoimgakar m̄i itkaigaiyyu. ⁴² M̄i wig igabae ira digworaekwo karamaeya saiir kam̄in b̄idi yaow̄in, saeya ha n̄ita saiir umir m̄irmiisim kwiswo ina mini itkaigaiyyugiga. M̄i t̄i umir m̄irm̄ii m̄irm̄ii kwiswo saeya nit̄kaigaiyyugigo iriparin̄in ini kwiruar ywowa. ⁴³ M̄i J̄isis siya kam̄im siir k̄igna m̄ir̄iyyim̄im simiiram yikiuna, sima siir̄im̄im nit̄im. M̄i siya simiir bōnki, kara kimiir̄in yaimwowa bōni, ta wig igabeya digworaekwo karamaeya saiir kam̄in b̄idi yaow̄in, saeya umir prasae biri nini itkaigaiyyugiga ta umir m̄iyya saiir̄in. M̄i iikam̄im umir saiir nit̄kaigaiyyuw̄im ini ta wiga saeya taouugam. ⁴⁴ T̄i iikam omkakim sima

umirkakim, simiir umirim ina nwokaiyim. Mi sima nhirim umir miya aiir haigigi. Mi ta wiga saeya nningakinairga mi saiir umirim ina yitkaiyu swokiyim. Mi saeya ini nningar ywokiya. Nhirim nae sainaeyim biri swoki onaowidgim. Nningaka. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbirgigiyami

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

13 Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir haiburgigin mi siya ina yapamin. Mi inkam nwirin siir kigna mriiyin siya boinki siirin, dimin taemin nowimwarkaiyuwan inkam! Ti siya komii komiiyim simiir kigi. Mi omaka miyik miyikim Adi Komii siir omaka kingiin nwowim simiir kigi! ² Mi Jisis siya siir yai aiirin hiniina yowarkii boinki, kira ina kigin ti omaka komii komiiyim, aniya? Mi kira wa kig rani, siya nhirim ini siya nhirim simiir idwo haiginim. Nningaka. Mi sima wa nhimnhinkinainami. Mi nhirim wa niki ipimpamki. Iriig.

Jisis siya boin hikpai hikpai whiekakim wa nimbiam

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-9)

³ Jisis siya mhu Oliv siir nidwokin mi siya idwo kigi yarmiya hiriir, Adi Komii siir omaka komiia hapi nwowi mi Pita, Jems, Jon mi Endru simasimar yit Jisis siirin. Mi sima siir ini srini, ⁴ kira krimiir boinmauugi, wi paka hiniin iya saiir nimbini ti digworaekwowim. Wi piki hiniin dimin iki nimbini biyin krime ninokninkinamin. Mi ti digworaekwowim ini kingiin nwowim wi simbi nimbini, ha?

⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ha hiirtarao, kimiirin wi inkam nwirkin pi niksisaesi. ⁶ Kam nhirim sima wa kariir inig iir nini kinsina dapni. Mi sima wa boini, ti inkamin yo karairgin. Mi sima wi iikam hoimgakim simiir niksisaesi mi sima wa nwoki aingwo tibmiiyim. ⁷ Mi iya kima ha wakaei yaiya ini kingiin tirar kwiniya mi yaii kwira ini hindankin mi kirirniya mi kima wi kipi naingwoyimokwin, takina ya wi bi nimbini. Mi iya digiyana ya ina niki owa. ⁸ Kam nhirim om whiranim wi om whiraka nini iniiyuwi. Mi nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka nini iniiyuwi. Mi maeyau nhirim ninin wa mi iti mi mhii wa mi aowi. Mi tiki hiniin diminpai diminpaayim sima nimbiam, mhoiia wi komiia nasae owiuguski wi gwo rani. Nningaka.

⁹ Kima kimasayar timi mintirao, kimiirin wi sima nonkworimdinu hainami kamim yai hidwiniyim simiirin. Mi sima kimiirin wi omaka yai nidwokai wakaeiya hirar tiki. Mi sima kimiirin wi inkam komii komiiyim omom omom kigriraowiyim mi inkam komiiyim nu kigriraowi ikim, wi simiir whwonkam ida nini okmwini okwoiwi. Mi kima wi kariir yaiwin kibiya saiir niki boinmimauuwim simiirin. ¹⁰ Iya digiyana wi aisiinda niki digi rani, iikamim omom omanim hinda tinda nwowim sima ta yaiwin kibiya saiir tiki wakae digi. ¹¹ Mi iya sima kimiir nonkworimdinu hainami inkam komiiyim yai hidwiniyim siirin mi kima wi kipi nidid mi wi ha kipi naingwo, krime wi panin yayim sim boini, ha?

Nningaka. Yai hoimgakim Adi Komii siya wi ta ti aiirar boinmimauugi. Mi yayim kima boini mi wi kima boin tani. Nningaka. Wi Adi Komii siir naeyuin siyar boini.

¹² Mi yaowae wi siir nomousim iirar nikropkii kamim sau ninitiyim simiirin, sima nitim siirin. Mi adin siir yinisim iirin wi ti hiriinan siyu iirar mi tiri. Mi yinisimim yim wi simiir yopii adim simaka ninii yai. Mi simiirin wa nikropki kamim sau ninitiyim simiirin, sima nitkikikinim simiirin. ¹³ Mi iikam hoimgakim sima kimaka io wi whisarii nwo rani, kima kariir siyu iir napikim. Mi sima wi ti hiriinan siyuin siir asi tiri kimiirin. Iya digiyana saeya digi mi ti inkamin hikpai hikpasi niki karam nwowin mi siirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Iriig.

Dimin biyeke biyeyim wi sipi nimbini

(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ Mi iya kima ti dimin biyeke biyeyin om kopbumbuwiyin siir kigi, siya wi maeyauwa haiyaeiya wi saiir nokwowini. Mi inkamin ta yaiya saiir mwaini, siya wi sibgu dinokninkin mwain. Mi ta iya iikamim nu Judia hir nwowim, sima wi mhua hiriir nidamami. ¹⁵ Mi inkamkin piu aeyin hi hir nidwo siiswaki, siya wi siir omaka hiri swoki iwit iyam tani, siir digworaekwo imiir hainakiyim. Nningaka. ¹⁶ Iya inkamin siya siir numir aiir tirkwowaki, siya wi swoki haiyug am tani, siir yuis aiir hainakiyim. Nningaka. ¹⁷ Mi yimbisimim wigim yinpiugak nwowim mi nhirim yinisimim mwiiyar niki aeyim mi sima wi hik prasae hai rani. ¹⁸ Mi kima nhwo kwisboin ti diminin ta iya nao komiigi kiniya saiir kipi nimbini. ¹⁹ Mi ta iya wi hik prasae hai rani. Mi iya Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwowin mi ta hiriinan hika bi nimbiamka, tariinanin tasa niki oyokiyokwiya. Mi mhoiia iriipi hiriinan, ta hik hiniina wi nimbiam tani. Nningaka.

²⁰ Mi Adi Komii siya ta ti aiirin haruwa nikwoninkikripna kamae nwowi mi iikam whiekakim sima wi hinda priiyop itkaigii. Mi siya iikamim siya nimbiamim simiirsi naingwoyimiyokin mi siya ta iya haruwa asi nikwoninkikripnakika.

²¹ Mi ta iya inkam nwirin kimiir boinkin, kigi! Kraisin tisi tapi nwowin. Mi nwirin yo wa mi kwaboini, kigi! Krai siya isi hapi nwowin. Mi kima wi kaimwo kipi nwo ta yai aiirin. ²² Mi mhoiia kam nhirim wi ha niksisaesi, kara Kraiskin mi kara profet inkam nwirin, wi simiir hiriinan nwonanii. Mi sima dimin komii komiiyim mi miipai miipaiyim wa mi kininankiuwi iikamim Adi Komii siya nimbiamim simiir niksisaeyam. ²³ Mi kima sibgu mintarao, ti digworaekwowim tapa kara boinmimauu digiyim kimiir, mhoiia wi simar swoki imbiyam. Iriig.

Mi mhoiia yaowae adin ninomor kouanin wi sipi niti

(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ Mi iya ta hik komiia saeya digi mi taka iya biyeyin wi hindara kakau iuguskii. Mi bwana wi mi who rani. Nningaka. ²⁵ Mi nauunim wi ninomor hiranka nikikii nainii. Mi digworaekwo kirie kiriyim ninomor kouanin wa kiisiskii. ²⁶ Mi wi sima kigwini Yaowae Adin

ninomor kouanin wau mirsima saika ninkin iti. Mi siir kirie komiia mi siir dimin miyikin paenan niyaeiyin wi warar ninkin iti. ²⁷ Mi ta iya siya wi siir paek-wosimim simiir nikropki. Mi siya wi iikam whiekakim nuanim siya nimbinkiyim hinda tinda nwowim, wi simiir nikiuna digi, maeyau kwiruwa nangiriyuniyim. Iriig.

Whrou siya ii hidni siyiuin siir nikrigin

(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸ Kima whrou siirar dinokninkin, iya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowin wa mi ikii kini. Ta hiriinan iya saeya opki niuwiya. ²⁹ Mi hiriinankiniuwi mhoiia wi kimar kigi ti diminin ini yimbiamin. Mi kima wi nwoki inokninkinkiyim, iya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya tiriir nitana kingiin bidi ywowa. ³⁰ Kara kimiirin yaimwowa boini, ti iikamim nwowim sima wi niki ao rani mi ti digworaekwo hoimgakim wa nimbiamin. ³¹ Mi nu ninomorwo yo wa digii mi kariir yaiya wi wara digi rani. Niingaka. Iriig.

Inkam nwirkin ninokninkin tani ta iya siya niti

(Mt 24:36-44)

³² Inkam nwirkin ninokninkin tani ta ii aiirin nugak, nabie mi naiowaka. Niingaka. Mi paekwosimim ninomor kouanim yim hiriinan ta iya saiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siir yinisimin iriipi hiriinan ta ii aiirin wara mi inokninkin tani. Niingaka. Adin sasar ninokninkin iski ta ii aiirin. ³³ Kima mintarao mi kima wi nhwo kipi whwonkai kima ninokninkin tani, tikinin wi paka hinin iya sae nimbini. ³⁴ Siya inkam nwirin siir hinigin siir omaka saiir haiburgikin mi ina yapnamin maeyau gwira. Mi kamim whisarii mi priimiriyim siir mi imiir, siya miyim simiirin yapa yapa yonkwo digig. Mi siya inkamin ano iir kigriraowiyin siir boingig, kira sibgu kigrirao nhwo kipi whwonkai. Jisis siir boiniyo yaiya dig ywokiya. ³⁵ Jisis siir yaiya tasa niki ama. Mi kima wi asi kigriraowi kima ninokninkin tani, iya omakan inkamin siya niti. Siya wi paka hinin iya sae namisi iti, siya niibopwo namisi iti, iyie? Wi iuumaka namisi iti, iyie? Wi nugak namisi ityakwoki kima ninokninkin tani. ³⁶ Mi kima sibgu kigrirao, siya kimiirin wi hindara nhingaknisi. Siya wa kignisi, ina niki whwonkaiyim. ³⁷ Ta yaiya kara kimiir boinmauugiya, kara iikam hoimgakim simiir warar boinkika, kima mintarao! Iriig.

Prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima Jisis siir nisomaowam boinkim

(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

14 Mi ta ii komiia Pasova dimin whirkin kimbu karam nwowiya, bretin waisikaiyin yis kara-meyin siir nikwo aeya iya mi ta nae komiia uga nikwo aebwakainami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim sima boin, krima Jisis siirin wi panina nonkworimdinu hainprakaii? ² Mi sima boin, krima wi ta ii komiia Pasova wi saiir kipi

nisikiina nim wi ti iikamim siir whin nwowim wi sima pi whininiisi siirsiyin. Iriig.

Wiga saeya wain Jisis siir mwo iir naokinkika

(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)

³ Jisis siya om Betani hir nwokin Saimon siir omaka aiir. Ti inkamin paowaigi piskimkopouin. Mi iya Jisis siya ha niki idwo aeyin mi wig ira ina yapninopkainaniya siirim. Mi ti wa mobin umir prasae bi saingin. Mi saeya kwaigwowa ina kinis haigiya ti wa mobin siir kibokouwa. Mi ti wa mobin piuii miyikakin ini Jisis siir mwo iirarar yaokin swokiyin. ⁴ Mi iikam nhirim ta omaka saiir nwowim, simiir kwoinim miyik biri naingwokikim ini io kwoin yaingwokiyim. Mi sima, sima simar yomboin amboin, saeya ti wa kibiyin siirin whisarii dimusi priidiriraerarkikin, ha? ⁵ Mi tiki wa krimiir tirankin sainakikiswo mi siya pi umir prasae di saini. Mi siya umir paeyarim kamairim pi iuur iriayar K300.00 nanar pi sainin. Mi siir umirim pi iki iikamim digworaekwo umir minam whaowaeiyim simiir pi hauuin. Mi sima io ta wig aiir ywoki. ⁶ Mi Jisis siya boinki, kima ta wiga saiirin hindara kig ninkinki. Mi kima saiirin yai whisarii dimusi boini? Saeya kariirin siyu wadeki wadeyin siirar tirkika. ⁷ Mi iikam paeprikabim inoknokin sima wi kimakar nwokripkaii ti nu iirar. Mi kima digworaekwo simiir hauuwi, wi hiriayar ti hauu. Mi ankara kimaka wi ii priei nwo rani. Niingaka. ⁸ Diminin wig aeya tiram naingwowi, saeya wa tiri. Saeya ti wa wadeyin kariir piu naokinkiyin, ie haingikaiyam naokin haiginiugikin. ⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini mi ti nuim hinda tinda nwowim wi yai win kibiya saiirar mi boinmauuuwi. Mi ti omom omomim wi ti diminin siirar mi haigiririr boiniyokiyokiii, ta wiga saeya tirkiyin. Mi sima wi siir-mar naingwokwowi. Iriig.

Judas siya ini apwougig wira inkam komiiyim simiir

(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Mi Judas Iskariot siya kam iuur nwisu simiir nwirkin. Mi siya prismi yaowae adim simiirin yam, wir simiir nin apwougigim. ¹¹ Sima ta yaiya saiir wakaewinim, sima ini maigimaigra ywowim. Mi sima ina yimbiyiyim umir siir hauuwam. Mi ta ii aiirarin Judas siya ina yap hansir bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. ¹² Mi buki biyan iya bret waisikaiyin yis karamaeyin siir naeya ina yimbiniya. Mi sima sibsib yinisimim saiir yisomsom aokao ta nae komiia Pasova saiirin, saiir naekwowakam. Mi kamim siir kigna miri-iyim sima siir srii, krima nae pi papi ninidirarariuwi, ta nae komiia saiir naeyim, kira naeyamin, ha? Mi sima Jisis siirin hinina sriigim. ¹³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miri-iyim nwisu yikropki. Mi siya sowiir boinki, kowa om komii iirar dapninopkainam. Mi inkam nwirin op two komiia opkaka saiir hainani mi siya kowiirin pi om komii hir napyiskaigin mi kowa wi siir mhoiia dam. ¹⁴ Mi siya omaka ir napninopkainamkin mi kowa saikar dinkin apninopkainam. Mi kowa ta omaka saiir adin siirin pi hinina tini boiniu: Dimin

taemin nowomwarkaiyiwan inkamin siya hiniina boinkikin, kariir maeyau ini papi nwowa ta nae komi-
iya Pasova kamim kariir kigna miriyyim simaka
naeyana, ha? ¹⁵ Mi kowiirin wi siya niisiimauwi,
maeyau kwira omaka anauwa kouana saiir nwowa. Mi
ta maeyau hii ipii saiirara. Mi kowa krimiir naeyim wi
ta maeyau aiir tini diriraerar kwokin, krima naeyam.
Siya sowiirin hiniina boinkikin. ¹⁶ Mi inkam nwisu siir
kigna miriyo ina yamwo. Mi sowa om komii hiriir yim-
biyam. Mi digworaekwowim Jisis siya boinkiyim sowa
ini simiirar ini kigiuwim. Mi sowa nae komiia ina
diriraerar kwokino ta Pasova nae komii aiiram.

¹⁷ Mi naowaka Jisis siya siir kigna miriyyim kam iur
nwisu sima yitrib. ¹⁸ Mi iya sima hiiya nae haigin aeiya
saiir hirar nidwoyokai aeyim mi Jisis siya boin, kara
kimiirin yaimwowa boini, inkam nwirin krimaka tir nid-
wokai aeyin kariirin wi wir siya napwouwi. ¹⁹ Mi kamim
siir kigna miriyyim sima ini hikakar ywokiyyim. Mi sima,
sima sima yinsrii ansrii siirin mi tari kara, aniya? ²⁰ Mi
Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kima ti kam iur nwisu
kimiir nwirkin niuwi ini tirar nwowin. Mi ti inkamin in
kanakar ninkin inopkai haiyyin ta twowa nae haigiya
mi wi siyar napwouwi wira kariirin. ²¹ Hii! Ti inkam
yaowae adin ninomor kouankin nitin siya wi sipi
naowi. Siya karaigin. Adi Komii siir Yokwo Komiiya
saeya hiniina boinkika mi wi mintarao ti inkamin wir
kariir napwouwin sau omomin siir, siirin wi hik
prasaeki nimbiyam tani. Mi ti inkamin siir yopiya siir
naokaina karamae nwokiswo, ini wadieki wadieya mi
owin. Dimusi rani, ti inkamin siya wi hik prasae hai
rani. Iriig.

Jisis siya komunion kamim siir kigna miriyyim simiir hauu aekin

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²² Mi sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin nhira hai
mi siya Adi Komii siir boin wadieki. Mi siya ina yinibim-
bir hauugiyin kamim siir kigna miriyyim simiir. Mi siya
boin, kima hai, tikinin yo kariir kipka. ²³ Mi siya mob
wainin ira mi hai. Mi siya ina mi boin wadiekiyiin Adi
Komii siirim. Mi siya ina hauugiyin simiir, sima
kwiyaeyam. ²⁴ Mi siya simiir boinki, takina ya kariir
nhieka Adi Komii siya nimbingig aeya. Mi kariir nhieya
wa naokiinainami iikam whiekakim simiir
whindiriraerar haiginuwam. ²⁵ Kara kimiirin yaim-
wowar boinkii, ti op wainin kara wi idip idip swoki
kwiyaeyam. Niingaka. Mi hiriyyar namiyokiyokii mi wi
iia kara wainin Adi Komii siir omin digworaekwo
whiekakim simiir kigiraowiyin wi siir hirar nini
kwiyaeyu iski. Jisis siya hiniina boinkikin. ²⁶ Mi sima
mwai kwira wao. Mi sima mhu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boinki siya wi digiumii siir haimriyugi- gi

(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

²⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, kima wa nidamgririgi wi
kanaka nwo rani. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir
nwowa hiniina boinka, inkamin sibsib kigiraowiyin Adi

Komii siya nisomaokii mi siir sibsibim wa nidam
ninoopkii. ²⁸ Mi kara wa swoki insiin idwowa ie hirankin.
Mi biyyin wi karar namkwokini nu Galiliya hiriirin. Mi
wim kima wi kariir mhoiia niti. ²⁹ Pita siya ina yowarkii
boinkiyin siir yai aiirin, yim sima kiriirin wa nidamgrir-
miigigi mi ankara niingaka. Kiriirin wi kinisu rani. Niin-
gaki, niingakinga. ³⁰ Mi Jisis siya siir boinki, kara kiriirin
yaimwowa boini mi ta niyaka iuumin kwisaka wi niki ik
rani mi kira kariir inigin wi hiriyyar miisisei kripkaii. Mi
kwoimaka wi kira wakaeki iuumin ini nikiyakwokin.
³¹ Mi Pita siya ini igao yaiyar boinkiyin, kara kiriirin wi
swoki imprio rani. Niingaki! Niingaka! Mi kara kinakar
ninkin aowama mini mi kara kariir inigin wi mi imprio
rani. Mi kam nhirim siir kigna miriyyim yim triipi hiri-
inan yai aiirar mi boinki. Iriig.

Jisis siya maeyau miyyika Getsemani nhwo saiir kwis boinikin Adi Komii siirim

(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam Getsemani.
Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boingig, ki-
ma tapaiir didwoki, kara nhwo nikini kwis boinuwi.
³³ Mi siya Pita Jems mi Jon simiirarar yikiunam, saika
namam. Mi siya ini hikakar ywokiyyin. Mi siir kiuin ki-
gak bi nwokikin. ³⁴ Mi siya simiir boinki, kima whaowae
nwowi kariir kwoin siyarin ini wara yiyiuamwankiyin.
Mi kariir piua ini warar yinkisimsibnakiya. Kima tirar
dwoki mi kima sipgu mintarao. ³⁵ Mi siya ha kwap-
namin mi ini hindara yakai whinamin nu hirar. Mi siya
ina kwisboinkiyin Adi Komii siirim. Adi Komii, kira digar
mi owi mi ta hika wi kariir mi imbini rani. ³⁶ Mi siya
boinki, adiy! Iya kira digworaekwo hoimgakim simiir
tiramar naingwowi, kira wi digar mi owi. Mi ankara
hiniina naingwowi, ta kariir hika kira saiir hainaowid.
Mi kira kariir kwoin iirara kipi nwo, kariir kwoin iirar
timi o.

³⁷ Mi siya ha swoki itin mi ina kigniyin, sima nhwo ara
grnkin whini. Mi siya Pita siir ini boini, Saimon! Kira
nhwo whini, aniya? Mi kira pi haimeisima nidwo kao
rani, aniya? ³⁸ Kima didwo kao mi kima nhwo min timi
sriiboin. Mi dimin whirkin kimiiram kinankiwi, wim wi
nikiisi. Kwoinin ina naingwouwin dimin taemin tiramin
mi piu saeya kinii rani.

³⁹ Mi siya ina swoki amin nhwo ina swokini kwis-
boiniuin. Mi siya yaiyyim biya siya nikini sriiboiniuin,
simiirar swokini sriiboiniu. ⁴⁰ Mi siya ina swoki itin
kamim siir kigna miriyyim simiiram. Mi yim sima
nhwoki nridnanaekim mi sima nhwo asi grnkin-
whinkim. Mi sima siirin ini yai kaonis boinam
whaowaeyim.

⁴¹ Mi siya kwoimaka ha swoki itin simiiram mi siya ina
ini boiniyin simiirin, kima ina niki grnkinwhinkrip-
kaiyyim, aniya? Ini dig ywoki, kima ti kigi, iya ti inkam
yaowae adin ninomor kou hirankin nitin siir nonkwon-
akiyana kam bibiyeyim sima, bidi yimbiniya. ⁴² Kima
dinsiin, krima pi nami. Ti kigwin, inkamin wir kariir
napwougigin isi nitin. Iriig.

Sima Jisis siir nini onkworimdinu hainakikin

(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

⁴³ Jisis siir yaiya biri niki digika mi Judasin kam iuur nwiso simiir nwirin siya ina yitin. Mi kam isid komiiyin saika yinkin it. Mi sima kamkiu minim mi dan minim simiir warar yinkin hainani. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi kam adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim simiirin sima nikropkikim siir nonkworimdinu hainakiyam. ⁴⁴ Mi inkamin wir Jisis siir napwouwin mi siya hiniina boinirargig kima pa kigin, inkamin pi kara nini aepirimdinuwi mi ti inkamin siyairgin. Mi kima pi siir donkworimdinu hainam.

⁴⁵ Mi Judas siya ha namin mi siya ini Jisis siirimar youap hiririu namin. Mi siya ina ini boiniuwun, dimin taemin nowomwarkaiyiwan inkam. Mi siya ina yaka aepirimdinuwin siirin. ⁴⁶ Mi sima Jisis siirin ina yonkworimdinu kihainamim. ⁴⁷ Mi Jisis siirar inkam nwirin siir kingiinar nokwoin siir kamkiuin ha kwakiwokhaiyin mi ini ti prismi yaowae adin siir mii whisarii prii miriiyan inkamin siir wain aiir yaka haingrip itkigiyyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ti kariirim nitim mi kima ti kamkiu minim mi dan minim simiirin wara dimusi hainanikim, kariir nonkworimdinuwamin, ha? Kima ha naingwokim kara kimiir hiyan inkamkin, aniya? ⁴⁹ Ii kasa rani, kara kimiir nowomwarkaiyiwin Adi Komii siir omaka saiir hir. Mi kima kariir bi nonkworimdinugim. Mi Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwower ywowa. ⁵⁰ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ha haiburgigim siirin mi yim sima ina yidamkiyim. Iriig.

⁵¹ Mi whran nwirin Jisis siir mhoiyya namin siya yuis arar kainamkin. Mi sima siir nonkworimdinu haiyam tirkim. ⁵² Mi ta siir yuisa ini sima yinikiwhro hainaowida. Mi siya ini parurar iwit amin. Iriig.

Jisis siya inkam komiiyim yai hidiiyim simiir whwonkam ida ini okwo iu

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

⁵³ Mi sima Jisis siirin prismi biiki biyan yaowae adin siir omaka hirir yikiunam. Mi prismi yaowae adim mi inkam adiyaowae yim siyiu komii kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima ina yitim ta omaka aiirara namwonyam. ⁵⁴ Mi Pita siya Jisis siir mhoiyya yam. Mi siya kingiin bi nwokin, ini aru hirar ywokiyyin. Mi siya ina yapninpokainamin hira saiir ano iir, prismi biigi biyan yaowae adin siir omaka maeyau hirir. Mi siya kamim waikaowiyim pae simaka ini idwo oniyiu. ⁵⁵ Mi prismi yaowae adim mi inkam komiiyim yai hidiiyim mi sima kam nhirim simiir yikiuna sima boinmauwim siyiu biyeyim Jisis siya tirim simiir. Mi sima siirin wi hiriinansi nwoki isomsomim. Mi sima ha kigim siirin mi siya dimin biye whir bi tirkin. Niingaka. ⁵⁶ Mi ti kamim sima yaimwoni bi boinkim, sima hindara priiboinkim. Mi simiir yaiyim iripa bi nwokin ini yapa yapa ywowim. ⁵⁷ Mi kam nhirim siirin pi whisariya priininsiin okwo boinki. Mi sima hiniina boinkim.

⁵⁸ Nim krma ha wakaekim siya hiniina boinkin, ta Adi Komii siir omaka inkamkar nonkwo miriiya saiirin wi kara niipirgigi. Mi ti kwoimim dig nwoki mi kara saiirin wa swoki haininansiin mirii nami. Saiirin wi inkamki nonkwo mirii rani. Niingaka. ⁵⁹ Mi ta yaiya ti kamim sima boina, yim sima iriipa hiriinan yaimwoni bi mi boinkim. Simiir yaiyim iripa bi namasugim, ini yapa yapa ywowim.

⁶⁰ Mi prismi biiki biyan yaowae adin siya simiir whwonkam ida yinsiin okwoki. Mi siya ina sriiyin Jisis siirin mi kira ti yaiyim sima priiboin priiboimim simiir yai yamdi nowarkii boin tani, aniya? ⁶¹ Mi Jisis siya yaimin yaiminkin, ini hindara yokwo tanin. Siya yaimirsim bi nowarkii boinkin. Mi ti prismi biiki biyan yaowae adin siya ina swoki sriiyin mi kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin mi siya aniya, iyie? Mi kira ti yinisimin Adi Komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin siir teya, aniya? ⁶² Mi Jisis siya ina boinin, ihi, karargin. Mi kima wi kariirar kigi ti Inkam Yaowae Adin ninomor kouankin nitin, ini Adi Komiiyin kiriekakin siir ina hini-ga saiir nidwowin. Mi kara niti, kara wi waumirsim whisinanim ninomor kou hiranin, simakar ninkin onaiinii. Mi kima wi kariirar kigwini. ⁶³ Mi prismi biiki biyan yaowae adin siya yinakiwomwitki siir yuis briipriya siya niya saiirin. Siya whisarii bi niinikiwomwitka, siya iokakin. Mi siya ina boinkiyin, krma pi inkam nhiram kipi swoki ikiuna yai whinboinamin. Niingaka. ⁶⁴ Kima bidi wakaekiyim yai bibiyeyim siya boinkiyim Adi Komii siir mi kima ini panina yaingwokiyim? Mi sima hoimgakarim ini yai kwiruwar kiritkin boinkiyim, siya siyiu biye bidi tirin, siya wa dao.

⁶⁵ Mi kam nhirim yaeyop siir yaswaiyugi mi sima siir yaimwo whwonkamim yuisni kogrinugi mi siirin ina tioim. Mi sima boin, kira profet yai ti boinki, kiririn nhinga tiowi, ha? Mi kamim waikaowiyim sima yikiunam siirin. Mi sima siirin haningi yipimpar. Iriig.

Pita siya miisisaekin Jisis siirin

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mi iya Pita siya omaka maeyau akpitga nu hirar niki okin mi wig ira prismi biigi biyan yaowae adin siir mii miriiya saeya ina yita. ⁶⁷ Mi iya saeya Pita siir kiga siya pae hir nidwo oniyin mi saeya siir whwonkam iirar ini kigsib boiniu. Ni kira iriipi hiriinan Jisisin om Nasaretanin saika mi okin. ⁶⁸ Mi Pita siya ini hindara miisisaekiyin. Niingaka. Kara ninokninkin tani siirin, kara ta yaiya kira boina saiirim warar whaowaei. Mi siya ina youapnaniyam in hira saiir ano kingiin hirir. Mi iuumin ina yikiyakwokin. ⁶⁹ Mi ta wiga mii miriiya saeya Pita siir swoki kiga mi saeya kam nhirim saiir kingiin hir nwowim simiir boinki, tiki inkamin Jisis siir kigna mirii inkam nwir teyairgin. ⁷⁰ Mi Pita siya ina swoki miisisaekiyin. Niingaka. Mi mhoiyya kam nhirim saikar nokwowim sima swoki boinhiuriyugi siirin, kaimwoki kaimwouarga kira kipi nksisae ni kira iriipi hiriinan Jisis siir mii kigna miriiyan inkam nwirkin, nu Galili hiran inkamkin. Sima hiniina boinkikim. ⁷¹ Mi Pita siya ina yikopaisirkiyyin, kaimwoki kaimwo kinga! Kara ti

inkamin kima boinin siir bi ninokninkinkin. ⁷² Mi biri kimiminkikin, iuumin kwisaka ina yikiyin. Mi Pita siya ina swoki aingwownakiyin yaiya biya Jisis siya boina siir. Jisis siya hiniina boinkin, iuumin kwisaka niki ik karam nwowi mi kira kariir inigin wi kwoima miisisei. Mi Pita siya nou prasae bi kinkin. Iriig.

Sima Jisis siirin Pailat siirim yikiunam

(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Jo 18:28-38)

15 Mi prismi yaowae adim sima nugak imumar yamyakwok adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi inkam komiiyim yai hidi ikim simiiram, sima yai iripa hangiriyu boina. Mi sima Jisis siirin weyin sopni yimboru kinam Pailat siirim. ² Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu iir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, wa yaiya kira boina ini mi owa. ³ Mi Pailat siya yaowae adim simiir wakaeyin sima yai whiekakim siirara boin hiuriyugi. ⁴ Mi Pailat siya Jisis siirin ina swoki sriigiya, kira yai wakae boin tani, aniya? Wakae! Sima yai whiekakim ini kiriirarar boin hiuriyuim. ⁵ Mi Jisis siya yai kwir biri swoki wakae boin srakin. Niingaka. Mi Pailat siya asi kintirgikin. Iriig.

Pailat siya boinkin Jisis siirin pae hiiniya nironinkinin siir ninkin irinu inankiiyim

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:16)

⁶ Biewi biewiyim ii komiia Pasova wou nikwo aeia mi Pailat siir siyuin hiriirar tirikin, siya maeyauwa mi biye miriia kamim hugripkiikakiyim simiirin pi nwira nokmwun apniki. Iikamim simiir kwoinkin naingwown inkamin siir. Mi Pailat siya simiirin pi siirar nikropki. ⁷ Mi ta iya inkam nwirin Barabas niikuwiyin, omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kamim wra nwowiyim inkam komii komiiyim omom omom kigriraowiyim io simaka nwowim mi simiir nhir imiir nisomsom aokaowim siya simakar nwokaigin. ⁸ Mi iikamim ha naninkiniuniyim mi sima Pailat siir boinki, tiki siyuin, biya kira tirin biewi nhirim digiyim mi kira pa nikrop apniki ta maeyauwa mi biye miriia hiuyokiyokaiya saiir nwowin simiir inkam nwirni. Mi tariinanin kira siira ti swoki tir. ⁹ Mi Pailat siya simiir yai yaka yowarkii boinki, kima minam naingwowni kara Juda simiir inkam komiiyim nu kigriraowiyin siir niuguskiyim, aniya? ¹⁰ Mi Pailat siya hiniin asi boinkikin. Dimusi rani, siya bidi yinokninkinin prismi yaowae adim simiir kwoinim. Sima Jisis saika whwokwoka nwo rani, simiir kwoinin i feyar kwaewaowi bi sima nwowim. Mi sima siirim asi nikiunanikim siirin. ¹¹ Mi iikamim simiir kwoinin prismi yaowae adim sima ini boinurwokaiyu. Mi sima pi hiniin nwoke boinkiyim Pailat siya Barabas siir dikrop apniki. ¹² Mi Pailat siya simiirin ina swoki boinkiyin mi kara pi panina tiri ti inkamin kima boiniyin Judami iikam simiir inkam komiiyim nu kigriraowiyin, ha? ¹³ Mi sima siir yai yamdi ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika dinkin irinugi! ¹⁴ Mi Pailat siya simiir sriigi,

dimusika, ha? Siya dimu dimin tirbukin, ha? Mi sima ina kauwok boinamnankiyim, siirin ti paeyin hiiniya nironinkinin saikar dinkin irinugi! ¹⁵ Mi Pailat siya iikam isidin simiirim hiirgin mi siya Barabas siir asi kigninkin apnikikin. Mi siya Jisis siirin kamim yai niniyim simiirim iyopmauugi, sima nipimparim siirin. Mi mhoyia sima siirin ina yikropkiyin paeyin hiiniya nironinkinin saika ninkin irinugiyim. Iriig.

Mi kamim yai niniyim sima Jisis siir ngbumbugim

(Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)

¹⁶ Mi kamim irim haiiyim sima Jisis siirin inkam komiiyim omom omom kigriraowiyin siir omaka maeyauwa hiriir yinkikwona apnam. Mi sima kam nhirim yai niniyim simiirim yikuna, sima ta maeyau kwiruwai saiirarar naninkiniuniyim ¹⁷ mi sima Jisis siirin yuis paridnana kwira yitomwanu haiginiu. Mi sima urid nimiridgakin whira hopwhro mi sima siir mwo iir kaigrisugi. ¹⁸ Mi sima siir yigbumbu, akamie! Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin! ¹⁹ Mi sima siir mwowin paekopin hougwokwo apiyin siir yikrimkrae. Mi sima siirin yaeyop haini mi yaswaiyu mi sima ogmwo ha huim mi ina kaiyrou kisisanaim siir inig iir hainanam. ²⁰ Mi sima siir mingigin digiyim mi ta yuis paridnan briipriya ina swoki isaiya. Mi sima siirin ini siir yuis aiirar swoki ii haiginiugiyim. Mi sima Jisis siirin ina yikiunamin paeyin hiiniya nironinkinin saikar ninkin irinugiyam. Iriig.

Mi sima Jisis siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika yinkin irinugi

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

²¹ Inkam nwirin Saimonkin siya om Sairini ankin Aleksanda Rufas sowiir yaowae adgin. Mi siya omisisimim om komii siir yaba nwowim simiir haiburgigim mi siya ina yapamin siyu maeyau niinga aiir. Mi sima siyu bopwo hir yinapyiskai om komii siir kingiin. Mi sima kimidiniya igao yai siir boinwin paeyin hiiniya nironinkinin Jisis siirin siya haiyam. ²² Mi sima Jisis siirin maeyau kwira saiir hiriir yikiunam ta maeyauwa saiir iniga Golgota. Mi ta maeyauwa saiir inig mwowin inkam mwo kiuni maeyauga. ²³ Mi sima op wain simiir naba saikar yinkin aepibmigiya siir hauuwam minkin mi siya biri kwiaekin. ²⁴ Mi sima paeyin hiiniya nironinkinin siirin saikar yinkin irinugi. Mi siir yuisim ini sima hidnonkwokwo hainamim. Mi sima gwo kwira sae gwo satu, sima minim gwokim ti hiniin diminin pi nhinga haii. ²⁵ Iya nugakar niki oyakwoka 9:00 klok mi sima paeyin hiiniya nironinkinin siirin saiirar yinkin irinugiyakwok. ²⁶ Mi siir mwo kouga ta yaiya siir boina saiir winki yokwoni. Sima hiniina win boinkikim, Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir kingiin inkam nwiso hii tauaeiyo sowiirin warar yinkin irimdinugik paeyin hiiniya nironinkinin siir. Mi nwirin iiniga mi nwirin yaioyaeya. ²⁸ [Mi Adi Komii siir Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwowa ywowa bidi bidinan sima wina mi tariinanin saeya bidi yimbiniya.

Mi ta yaiya hiniinga, sima siirin kamim hii tauaeiyim si-maka yinkin huiwiyopmasugi.]

²⁹ Mi iikamim haimii tamii napim siir yapikbumbu mi sima mwo ina yapkintirrim. Mi sima siir boinki, biya kira hiniina boinkin, Adi Komii siir omaka wi kara niipirgi mi ii kwoimim dig nwokii mi wa swoki haini-nansiin okwoki. ³⁰ Mi kira kinakina tami diriraerarna mi kira pa nwoki iuuniyim wari paeyin kiriir nirioninkinin siir waraurankin! ³¹ Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim, sima Jisis siirin warar yapikbumbu. Mi sima, simasimar yomboin amboin, siya inkam nhirim simiirin bidiyar whindiriraerar haiginiuin. Mi siya, siya siyar diriraerar namim panopi, ha? ³² Mi ti inkamin siya nimbinkiyin siya Israel simiir inkam komiigin, simiir nu kigirraowikin. Mi siya paeyin hiiniya nirio ninkinin siir hirankin krimar kigwokwoi-ungi. Mi krma wa nwoki aingwo tibmiikiyim kiriiramim. Mi inkam nwiso Jisis saikar ninkin irimdinugiyi paeyin hiiniya nirioninkininsi yo sowa iriipi hiriinan siirin warar mi inkin igbumbu. Iriig.

Jisis siya bidi yaonamin
(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

³³ Mi iya nabie bopwo nwowa mi iya ina kakauugiya. Mi hinda tinda ini niyar ywokiyim. Mi iya bie nad nwowamtibin, iya ii kwoim nwowiya saiir yadig iurib. ³⁴ Mi ii kwoim namwoiuiya mi Jisis siya ina kauwok boinkiribin, Eloee, Eloee, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokiyaime wowa hiniinga, kariir Adi Komii, kariir Adi Komii kira kariirin digiumii dimusi haimriiyugigin, ha? ³⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nokwomim sima siir yai wakaeyim mi sima ina boinim, wakaee! Siya Ilaija krimiir wanwiyaeyin siirim nikiuwi. ³⁶ Mi inkam nwirin ina iwitnamin hamgan hainakiyim. Mi ta op kausira si-ir idwo yaokinki. Mi kimidiniya paekop inakar yinkin udgi mi Jisis siir yaiga yaka onkwo mauugi siya kwiyaeyim. Mi ti inkamin siya boin, ha tiki o. Krma niki kigirraowi siirin pi Ilaija siya nasi whindiriraerar iuungi paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. ³⁷ Mi Jisis siya ha kauwankii boinkiribin mi siya ina iyie hikainamtibin.

³⁸ Iiya Jisis siya naowa ta yuis komiyya Adi Komii siir omaka saiir nitiyisiuwa saeya ini bopwoniya yinwitam-naiiniya. Mi ina yugusnainama nua hiriir. Mi ta yuis prieiya ini kwisa ywokiya. ³⁹ Mi kamim yaii niniiyim simiir bii nwowi inkamin siya Jisis siir whwonkam ida nokwokin mi siya kigiyin siya hiriinan niyae hikainamtibin mi ini siya siyar boinkiyin, kaimwoki kaimwokiinga! Tiriginin Adi Komii siirar yinisimkin. ⁴⁰ Mi wig nhirim hirar mi inkin okim mi sima arurig hirar nokwo kaokikim. Mi nhirim simaka hir ninkin okwo kaokim. Ira Maria om Makdalanka mi ira Maria Jems sapisapin mi Josis sowiir apu aeya. Mi ira Solomonika. ⁴¹ Biya Jisis siya nu Galili hir nwowin mi ta iya ti wigim siir mhoiyya namkim. Mi sima siir nae diriraerarim mi wig isid komii whirin yim sima iriipi hiriinan Jisis saikar yinkin am om komii Jerusalema hiriirin. Mi sima hir ini owou. Iriig.

Sima Jisis siirin siyano siir haigigi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jo 19:38-42)

⁴² Mi naiowaka Josepin om Arimatianin ina yitribin. Siya yai hidan inkam wadiekin. Mi yio siya iriipi hiriinan iya Adi Komii siya iikam simiir kigirraowana iya saiir-mar mi owini. ⁴³ Mi Juda simiir ii komiyya waka nwok-wowaki mi tapa ya nae diriraerar haigigik ni iiga mi Josep siya asi napninpokainamkin Pailat siir kigam. Siya biri nidid namkin. Niingaka. Siya Jisis siir piuis biyieya saiir hainakiyim sriiyugin. ⁴⁴ Mi Pailat siya ini hindara yanaawinin ta yaiya saiir wakaewinin, Jisis siya naonama. Mi siya kamim yaii niniiyim simiir biyan inkamin siirim yikuna mi siya siir sriii, Jisis siya bidina-nar naonamkin, iyie? Tariinanar kwaokin. ⁴⁵ Mi iya siya yaii ninii kamim simiir bii nwowiyin siir yai aiir wakaeyin mi siya Josep siir boinki siya Jisis siir piuis biyieya saiirin hati hainam. ⁴⁶ Mi Josep siya yuis whisina kwira sainam. Mi siya Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunis hainakiya paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. Mi siya siirin yuis whisinana saiir whrinainam mi siirin siya siyano whirin siir ini haigigik. Mi ti siyanowin inkamkar nopkikinkin. Mi siya siya komiyya kwira warnani ie iir warkin tinugigam. ⁴⁷ Maria om Makdalana mi Maria Josisni yopi aka, sowa kogwokwo haigikigo maeyauwa Jisis siir piuis biyieya saiir haigigiya. Iriig.

Jisis siya bidi yinsiin idwovin ieyankin mi ini omwaiyar swoki waiyan

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

16 Mi Juda simiir ii komiyya dig nwokiya mi Maria om Makdalana mi Maria Jemsni yopii aka mi Salomi saeya sima waim piuii miyik whakiyim simiir sainam. Sima Jisis siir piu aiir naokinam sainamkim. ² Mi igwira sima bieyin bidi maskwokiyakwokin mi saiirar yamyakwok Sandeya, siyanowin inkam haigigiyin siirim. ³ Mi simasimar yapboinaiyam, krimiirin pi nhinga whin mirii ta siya komiyya saiir waritkinkiyim, ha? ⁴ Mi iya sima siyanowin siir nini kigiuwim mi simar kigi si-ya komiyya hir nwo rani. Niingaka. Bidi inabaki itkinkiya iemiga. Taka siya, siya prasae rani. ⁵ Mi sima siyano iir napninpokainamin mi sima kigam whranisim nwirin simiir ina inig miyya nidwokai. Siya yuis whisinan bripriya kwira nii idwokai. Mi sima siir nini kigiuwim mi ini hindara ini anaawiuwim. ⁶ Mi siya simiir boinkaiwin, kima kipi kignanae kara bidi yinokninkinin, wim kima Jisisin om Nasaretanin siirim hansiri paeyin hiiniya nirioninkinin sima ninkin irinugiyin siirin. Mi siya tapaiir nwo rani, bidi yinsiin idwonamin! Mi ini omwaiyar swoki waiyan! Kima ta maeyauwa sima haigigiga saiir ti kwakig siya hir nwokaii. ⁷ Kima dam! Mi kima pi kamim siir mi kigna miriiyim pi simiir tini boiniu mi Pita siirin warar. Mi kima pi hiniina tini boiniu, Jisis siya kimiir biya bidi yamkwokin nu Galilia hiriir. Mi kima siirin wi hir nini kigiuwu. Biya kimaka siya niki boina saiir hiriinan! ⁸ Mi ti wig oumim ina yidamniyamim idowiya hiriir, ti

siyano iirsi. Mi sima ina yidam iugusamim, kiugak bi nwonamkim simiir kiuiim ini hindara yiinirkiinamim. Mi sima inkam nwiraka yai paninsi yimboboinamsi. Niingaka. Sima pi nididnamkim. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiam
(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)

⁹ [Jisis siya Sande nugak imumar yinsiin idwon-amyakwok. Mi siya biigi biiyin Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiam. Mi ta wiga, biya Jisis siya niniskigiya yiu biye iriyyar nwisu sima nwokaiya saiir mi saeyairga.] ¹⁰ Maria saeya ini kiguu ti siir nomiiyauim naingwoyimiyo ou prasae biri kinkim siirsiyin. Maria saeya biiyin siir nomiiyauim biya saika nwokaiyiuim simiir ini boinmauuu. ¹¹ Mi Maria saeya simiir boinki Jisisin ini omwaiyar swoki waiyan kara siir bidi kignaniyin. Mi sima ta yaiya saiir wakaeyim mi sima biri naingwo tibmiigim. Iriig.

Jisis siya siyiu hirin inkam nwisu siir kigna miriyyo sowiir hiriir yimbiam
(Lk 24:13-35)

¹² Mi ta saiir mhoiyya inkam nwisu siir kigna miriyyo sowa om komii hir haiburgigo mi ha napamwo mi sowa siirin siyiu hir yapiyiskai. Mi Jisis siya sowiir hiriirin yaeya piu kwir yam. ¹³ Mi sowa ha swoki amwo mi kimidiniya kam nhirim simiir ini boinmauuu. Mi yim si ma sowiir yai aiirim bi swoki aingwo tibmiigim. Niingaka. Iriig.

Jisis siya kam iuur nwirim siir mi kigna miriyyim simiir hiriir yimbiam
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁴ Mi kam iuur nwirim siir mi kigna miriyyim iya sima naeyar niki idwo aeyim mi Jisis siya ina yimbiamin

simiir hiriir. Mi siya simiir ini iku whisarii rani, sima bi naingwo tibmiigim. Mi kam nhirim sima pi nantamyiriyirkim kam nhirim sima naboiniyim Jisis siya bidi yinsiin idwovin ieyankin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. ¹⁵ Mi siya simiir boinki, kima iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir dam mi Yai Win Kibiya saiir dapboinmamauuam iikamim simiir. ¹⁶ Mi inkamin naingwo tibmii mi siya ha baptais mi siirin wi Adi komii siyar kaoprigiokwowi. Mi yipiki inkamkin naingwo tibmii karam nwowi, yim wi siya griritkaigi. ¹⁷ Mi iikam whiekakim naingwo tibmiyyim simiirin kirie wi Adi Komii siya hauuwi dimin komii komiyyim simiir diriraeraram. Mi sima wi kariir inig iirar ninimniskiiyami uridyiu bibiyeyim simiirin. Mi sima wi yaeya yaigin kwira boini. ¹⁸ Mi simiir inam mipugin biyiu dapiyin siir nonkwowi mi op biyeya kwiyae aokaowiya saiir kwiyae mi ti hiriinan diminim wi simiirsi nao rani, sima. Mi simiir inam makak inkamim simiir mi hainii mi sima wi wadeyar mi oki. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor koua hiriir yikunam
(Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)

¹⁹ Mi mhoiyya krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya siir yaeyim simiirin dig nwogigim mi Adi Komii krimiir Wanin siya ina yikunamin siirin ninomor koua hiriir. Mi tariinanin siya ini siir ina inigmiiya ini idwoiun. ²⁰ Mi kamim siir kigna miriyyim, sima ina yamim hinda tinda. Biyan Inkam Komiiyin siya ini simakar yinkin miriyyamin. Mi siya simiir yai imiirin warar mi whinkin-siis haiginuwam dimin komii komiyyim sima tir imiirin. Mi ti diminin iikamim simiir niisiimauugin. Mi ta simiir yaiya kaimwokikaimwowaiga, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiga. Iriig.

Luk

Luk siya wɔnkika ta yokwowa mi yio siya paowai udikin. Mi siya Pol saikar nwowikin mi siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkin. Mi ti niwiiyin siya wɔnkikin Grik hirar iikamim simiiram, yio Jisis siirgin. Grik hirar iikamim sima minam naingwowi, sima siyu miyik iirar nwoki idwowim. Luk siya ti niwiiyin Jisis siir boinkin, siya inkam wadiekwadie ieyairgin. Mi siya iikamim simiirsi naingwoyimiyokin mi simiir dimin biyeyim ini siyar mi inakiyim. Iriig.

1 Biya iikam whiekakim sima simiir yapa yapa kwoin imiirar wɔnkinkanjugikim inkam komii Tiofilas siiram, dimin taeminim krimiir tiriir nimbiniyim. ² Yim sima dimin taeminim yipiki aposel kamim sima kigim mi iikam nhirkim, sima mi boinmauunim simiir mi wakaeyokna apikim. Mi ti niwiiyim. Yim tariinanin ini krimar nonkwowim. ³ Kara Lukgin, niwii whiekakim biyanim mi tariinanin ikim simiirin kara bidi sibgu hidgiyim. Mi kara ti niwiiyim biigi biyanim mi tariinanin ikim, simiirin kara kiriiram bidi wɔnkiyin inkam komii Tiofilas kiriiram. ⁴ Mi kira wi hiniina ninokninkinim, ta yaiya sima nowomwarkaiyuwa kiriir, saeya kaimwo kinga.

Adi Komii siir paekwosimin Sekaraia siir boinki Jonin wi sipi nimbini

⁵ Mi iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowin, nu Judia hirin pris inkamin nwira nwokin, siir inigin Sekaraia. Siya Abaisani pris isidin siirgin. Mi siir wiga, ya Eroni isidin siirga, saiir inigin Ilisabetka. ⁶ Mi sowawaiyin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki bi kimbugo ini wadeki wadeyar ywowo. Mi sowa Biyan Inkam Komii siir siyupai siyupai whiekakim simiirar napiko. Mi siir yayim simiirin ha mi wakaeyoknaeikim. ⁷ Mi sowawaiyin yinie bi niyio miminko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pioa ntingaka. Mi sowawaiyin wai bidi ywowo.

⁸ Ya Sekaraia siir isidin siya miriia iya saeya. Mi Sekaraia siya pris inkamin krimiir kaoprige okwowyin siir miya Adi Komii siir whwonkam ida miriigin. ⁹ Mi siirin sima yimbingi maeyauwa hiyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa Biyan Inkam Komii siira dimin taemin min ninkin imiiaeyia siirin hiriir yokmwɔn apninopkaigi. ¹⁰ Mi ta ti aairin iikam isid komiiyin sima idowiiya hirar ywo. Mi yio siya dimin taemin imiirar niki inkin imiiaeyiin mi yim sima ini idowiiya hirar kwisboinim. ¹¹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimin ina yimbiyamim siir hiriir. Mi ini iya dimin taemin haigin ninkin imiiaeyia ini saiir kingiin hirar yamkwoniyin. ¹² Mi iya siya Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siir kigiyyin mi siya ini hindara yanaakiyin mi siya ini nididkakar ywowin. ¹³ Mi Adi Komii siir paekwosimin, siya siir boinki, Sekaraia, kira kipi nidid. Adi

Komii krimiir Wanin siiram kira kwis boina, siya bidi wakaewinin. Mi kiriir wiga Ilisabet saeya yinisim yinkamiyinin wi nwira naokinaei. Mi siir inigin wi Jon dokdap haiginu. ¹⁴ Mi kira wi maingamainga taokitaoka siirim nwowi. Mi iikam whiekakim iriipi hiriinan, wi maingamainga taokitaoka siiramar mi owi. ¹⁵ Mi siya Adi Komii siir whwonkam idan wi inig komiigak nwowi. Mi siya wi op wain mi iki op bibiyie nhirim, kwiyae whaowaeiyim, wi simiir wara kwiyae rani. Mi iya siir naokinaei, Adi Komii siir naeyuwin wi siirar naninkiniyuwi. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam nhirim, wi siya nikiunami Biyan Inkam Komiiyin, simiir Adi Komii krimiir Wanin siirim. ¹⁷ Mi siya Adi Komii siir naeyuwin mi siir kirieya biya Ilajani nwowa wi saiir hiriinankak nwowi. Mi siya wi Biyan Inkam Komii siir biya namkwokini. Mi adim simiir kwoinim wi siya kisina haigii mi sima wi simiir yin imiiram nwoki aingwowim. Mi iikamim nantamyiriyirim, simiir kwoinim wi siya kisina haigii. Mi sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim, ninokninkin komiigakim wi simiir kwoin hiriinan kinar nwowi. Mi iikamim simiir kwoinim wi siya kisinsop haigiwini Biyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

¹⁸ Mi Sekaraia siya paekwosimin siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ta yaiya saeya kaimwoki niuwi mi kara wi panina ninokninkini, kara waibiyie bidi ywowin mi kariir wiga ya iriipi hiriinan waibiyie bidi mi owa. Siya hiniina boinkikin. ¹⁹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara Gebrielkin, kara Adi Komii siir whwonkam ida nokwowyin. Kariirin siya nikropkikin kiriir nauuni boinmauuniam. Kara ta yaiwin kibiya kiriir boinmauuniam hainanikin. ²⁰ Kira wakae! Dimusi rani, kira kariir yai aair naingwo tibiim rani. Mi panao kiriir yaiya pi kara tirbugii mi kira pi waeyaimikrim nwowi. Mi wi iya ti digworaekwo whiekakim sima nimbiniyan wi saiirar nadigiwu mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

²¹ Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimiyok boinim, siya dimu dimin minkimimini, maeyauwa hiyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin? ²² Mi iya siya idowiiya ha napaniniyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkiniyim mi tari siya yaeya dimin win bidi

kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbu karamae nwowa sair hirin. Mi siya simiirin ini inarar yan kinmi-mauuiuin mi siya ini waeyaimikrimar ywokrpkaiyin.

²³ Mi siir miini iiyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hiriir. ²⁴ Mi taka ii aiirarin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriyyar. Saeya hiniina boinka, ²⁵ mi Biiyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekaigiya iikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yitkiigiya. Iriig.

Paekwosimin siya Maria sair boinkin, Jisis siirin wi saeya naokinaei

²⁶ Mi bwan iriyyar whir aka, paekwosim Gebriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim. ²⁷ Mi kopaksim ira, sair yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hii min bi nanaeka, sima sairin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka sair inigin Mariaka. ²⁸ Mi paekwosimin sairam ha namin mi siya sair ini boiniu, Akam, Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin. ²⁹ Mi Maria saeya ta yai aiir wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya panin, panin yaiga. ³⁰ Mi paekwosim siya sair boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin. ³¹ Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokinaei mi kira siir inigin wi Jisis nokdap haiginu. ³² Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hiniina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biiyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwini okwo haiginuwi. ³³ Mi siya inokiiinokin wi Judami inkam komii nwowi. Miiya inkam komii nu kigriraowiyin wi siir hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami. Niingaka.

³⁴ Mi Maria saeya paekwosim siir yai aka hiniina yowarkii boin, tiriiginin wi panina nimbiamy? Kara kamkak rani. Kara inkam nwir aka bi nwoka mi kara wi yinkak ha nwo rani. ³⁵ Mi paekwosim siya sair yai aka hiniina yowarkii boin, Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiutin wi kariir naninkiniuni mi siir kirieya kariirin wi saeya kinsiis haiginuwi. Mi mhoiyya kira wi ti yinisimin siir naokinaei. Mi sima wi ha boini siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya Adi Komii siir yinisimkin. ³⁶ Wakae! Biiya kariir yopiyya Ilisabet saeya wai bidiyar ywowa mi saeya ini yinkakar swoki owa. Saeya bwanim iriyyar whira ywo Biiya sima ha boinkim saeya wi yinpiugak nwo rani. ³⁷ Dimin whirkin Adi Komii siya tir karamae bi nwokin. Niingaka.

³⁸ Mi Maria saeya siir yai aka hiniina yowarkii boin, wakae! Kara Biiyan Inkam Komiiyin siir miyyan wiga. Wa kira boina siya kariirin wi hiriyyar mi tiri. Mi paekwosimin siya sair haiburgigin mi siya ina yamin. Iriig.

Maria saeya Ilisabet sair ini kigi

³⁹ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi Maria saeya bi kimiminka, ina nhinama, mhiu nhirim om whirin nu Judia hir nwowim simiir hiriir. ⁴⁰ Mi saeya Sekaraia siir omaka aiir napninopkainama mi saeya kimidiniya Ilisabet sair ini boiniu, akam. ⁴¹ Mi iyya Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boina sair wakaeya mi ti yinisimin ina kaknanaokaigiya. Mi Adi Komii siir paekwosimin ini sairar yaninkiniuwim. ⁴² Mi saeya ha kauyikiya mi ina boinkiya, kira ini kina wigar ywowa. Mi iki wig nhirim simiir kouwin ina kirar ywowa. Mi war yinisimin kariir mhiinawu nwokaiyin, yio ini sakisar mi owin. ⁴³ Kara panin wiga, ti Biiyan Inkam Komiiyin siir apua ta kariiram nita? ⁴⁴ Wakae! Kariir wiina, kariir yai aiir wakaekiya, akam, kira boinkiya mi ti yinisimin kariir mhiinawu nwokaiyin ina kaknanaokaigiya mi siya ini maingimairgar ywokiya. ⁴⁵ Kira Adi Komii siiram naingwo tibmii wiga kira maingimairga ha dwo. Mhoiyya kariirin wi Biiyan Inkam Komiiyin siya boina wi sair hiriinan tiri. Ilisabet saeya hiniina boinka. Iriig.

Maria sair mwaiga

⁴⁶ Maria saeya mwai waowa saeya hiniina boinka, Kariir mhi kwoinim ini Biiyan Inkam Komiiyin siiram naingwo irkakim.

⁴⁷ Kara Adi Komii siiram maingimairgae, kariir nanmaiwarkainain inkamkin.

⁴⁸ Kara miyyan wig niingaka. Mi siya ini kariirsiyar swoki aingwo bunan. Mi Tariinanin mi mhoiyya iriipi hiriinan, iikamim sima kariirin wi hiniina boini, kara wig bimbuiwani rani.

⁴⁹ Dimusi rani, Adi Komiiyin kirieki kiriekakin, siya kariirin dimin komiigi komii iirar tirkin. Mi siir inigin dimin whirki bi kimbugin.

⁵⁰ Yaoyae yaoyayeyim hirii hiriinan kinaingim. Sima piinan ii okwoki mi Adi Komii siya iikamim siirsi naingwo ididim wi simiisi naingwobumbuwi.

⁵¹ Adi Komii siir ina mii kirie kirieyim saeyar nonkwo miriigim. Mi iikamim simamar naingwonaeyim, simiirin siya bidi nhinikriropkiyim hinda tinda.

⁵² Mi inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim, simiir miyyim wi Adi Komii siya nikripkii mi iikamim inig kara maeyim, simiirin wi siya hainanpraprasi

⁵³ Siya dimin miyyik miyyikim wi iikamim mhiigi naowim wi simiir hauuwi. Mi iikamim iki digworaekwoki naokinguguninkinim simiirin wi piu niinga niinga siya nhinikriropkii.

⁵⁴ Mi siya ini naingwobumbuwa biiya siya nimbina ini sairar swoki aingwowoknakiyim. Mi siya Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginugin.

⁵⁵ Siya krimiir brougaeyin Ebrahim saika bidi yiminin mi siya siir yinneyim mhoiyya niti, simiirsi naingwobumbuwi. Maria saeya hiniina waoboboinka.

⁵⁶ Maria saeya Ilisabet saikan bwanim whwoima ywo. Mi saeya ina swoki ama sair oma hiriir. Iriig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

⁵⁷ Ilisabet saeya naokainani iya yinisim iir, ina yim-biyama. Mi saeya yinisim yinkamiyin iir yaokaina. ⁵⁸ Mi saiir inkamnanim, saiir omaka kingiin nwowim, simiir hiranim mi saiir nomiyau ikim, sima ta yai aiir wakaeyim Biyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi naingwobumbuwin mi sima ini maingimairga wara mi inkin owim saikan.

⁵⁹ Mi ti iriyar kwoimaka sima yinisimin siir mio isa ina kitiyopnir haiyim. Mi sima minam namkim siir adin Sekaraia siir inig iirar swoki okdap haiginuwim. ⁶⁰ Mi siir apua saeya boin. Niingaka! Siir inigin Jon dokdap haiginu. ⁶¹ Mi sima saiir boin, krimiir brougae wan-wiyaeyim biya ti hiriinan inig iir bi nokdapkim. ⁶² Mi si-ma siir adin siiram kinmimauu srii, krima yinisim siir inigin wi panina dapi? ⁶³ Mi mhoiia Sekaraia siya simi-ir boinki, yokwo siir hauugiyim pi winmauugiyim. Mi siya hinina winmauugi, siir inigin Jonkin. Mi sima ini hindarar yanaakiyim. ⁶⁴ Mi bi kimiminkikin, Sekaraia siya yai ina swoki kaonis boinkiyin. Mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyin. ⁶⁵ Mi simiir inkam inkamnanim simiir omaka kingiin nwowim sima nidid prasae bi kinkim. Mi ta yaiya ini mhuim nu Judia hiranim ini simiirar yiniyokiigiya. ⁶⁶ Mi iikamim ta yai ai-ir wakaeyim, sima ini sima simar yinaingwoyimyok boinim. Ti yinisimin siya wi panin panina nwowi. Sima ina yinokninkinkyim, Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini saika nwowa. Iriig.

Sekaraia siir mwaigim

⁶⁷ Jon siir adin, Sekaraian Adi Komii siir paek-wosimkin bidi yinkiniukikaiyin. Mi siya diminin mhoiia nimbiyamanim simiirin ina kauwok boinkiyim.

⁶⁸ Krima Biyan Inkam Komiiyin, krimiir Adi Komiiyin siir inig iir hainanprapraskii. Mi siya siir iikamim, Isrel hiranim simiir whinkinsiisim nitkin. Mi sima ini rirmiia ywokiyim. ⁶⁹ Siya ninansiin okwokikin nanmai-warkainan inkam komiiyin, krimiir nanmai-warkainam Devidni isidin siir inkam nwirin siir. Siir miyan inkam nwowam. ⁷⁰ Siya siir profet inkamin dimin whirki kim-bu karame nwowin siirin bidi bidinyarin hinina boinkin. ⁷¹ Siya krimiirin, krimiir sau omomin simiir hiranki nanmai-warkainaei. Mi siya krimiirin wi kamim krimaka nomboin ii ae karam nwowim, wi simiir in kirieya saiir hirankar nspimspaki hainakii. ⁷² Siya nim-bina krimiir brougae wanwiyaeyim simaka mi saeya. Mi siya ta naingwobumbuwa krimiir niisimauuga. Ta nimbin kibiya siya haiyaprapraskiya, siya saiir swoki aingwowoknakikin. ⁷³ Ta siir nimbin kibiya krimiir brougaeyin Ebrahim saikar nimbinkin. ⁷⁴ Mi siya krimi-irin krimiir sauan omomin siir in hirankar nanmai-warkainaei. Mi krime siir mi aiir mirii, krime wi ni-didgak nwo rani. ⁷⁵ Mi krime siir whwonkam idan wi dimin whirki kimbu rani, wi wadiyar haiyaprapras ok-wowi. Mi wi rirmiia dwo. Mi iigwir iigwirin krime wi hiriirar nwoyokiyokiii. ⁷⁶ Mi kira ti kariir yinisim

yinkamiyinin mhoiia sima kiriirin wi Adi Komiiyin ninomor kougikouanin siir profet inkam dapi. Mi kira wi Biyan Inkamin siir biya namkwokini. Siir siyu iir kisisop dirraerarkwokinin. ⁷⁷ Mi siya yayim wi siir iikam imiir boinmimauuim. Mi simiirin wi siya nanmai-warkainaei. Mi simiirin dimin biyeyim igbid kamyau siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁷⁸ Whisarii rani, Adi Komii siir kwoinin krimiirsi naingwobumbuwin mi hiin-sima krimiirsi nwokin. Mi siya wi ti siir nikropkii, bienan krimiir whwoyakiyam. ⁷⁹ Mi siya wi iikamim niibwom-ambwo nwokaeyamim mi naokao kingiin nwowim, wi simiir nokya haiginuwi. Mi krimiirin wi siyar niisiisi-imaau api kwoin miyikin hiinsima nwoyiyin siirin. Sekaraia siya hinina boinkikin.

⁸⁰ Mi yinisimin ina mwiiriyin mi siir kwoinin mi siir piu aka ini kirie warar yinkin okiyim. Mi siya maeyau siiyin nu apa niinga saiir hirar nwoninaeyin mi ini Isrel simiir iikamim simiir hiriirar yimbiyam. Iriig.

Maria saeya Jisis siir yaokainaki (Mt 1:18-25)

2 Mi taka iya Sisa Ogastasin nu komii Rom hiran inkam komii nwokin. Mi siya siir biyan inkam komii komiiyim simiir boinki ti omisisimim siir hir nwowim siya kigriraowiyim simiir hiran iikamim simiir inig imiir nini winakiyam. ² Mi siyuin inig haiyin iikamim omom omanim simiir mi ta ti aiir haib-wakainakim. Mi taka iya Sairinias siya nu Siria hiran omom simiir biyan inkam komii nwokin. ³ Mi iikam whiekakim sima ini simiir yapayapa omamar swoki amim. Mi simiir inigim simiir om hirar ini winaki yok-woni.

⁴ Mi Josep siya om Nasaretin, nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yamin siir brougaeyin Devid siir om iiram, Betlehem nu Judia hir nwowin siirim. ⁵ Josep siya mi wiga siya boritmaiya Maria, sowa yam. Sowa minam namkwo, inig nini dapmauwuwam. Mi taka iya Maria saeya yinpiugakar nwonamka. ⁶ Mi iya sowa om Betlehem hirar nwowa mi yinisimin ina kak-nanaokaiyin. ⁷ Mi taka iya sowiir yinisim yinaomiyinin ini saiirar yaokainan. Mi saeya yinisim iirin yuis mirmi-ia saiir higrinu. Mi siirin bulmakaumi twowa nae haigiya saiir kikaiyu whwonkai. Mi simani bulmakauni omaka saiir whwonkaigim. Dimusi rani, omakam inkamki whwonkaiyim inkam kina bidi digiyim. Iriig.

Adi Komii siir paekwosimim sima ini boinmauwuwu kamim sibsib kigriraowiyim simiirin

⁸ Mi kam nhirim sibsib kigriraowiyim, niyaka sima omin siir kingiin hir waikaowigim, maeyauwa sibsib ima naeiyai saiir. ⁹ Mi Biyan Inkam Komii siir paek-wosimim simiir hiriir yimbiyam. Mi Biyan Inkam Komii siir paeya namnamiinan ha wokiinaiiyin mi ini simi-irar yamitkiniuwun. Mi sima nidid prasae bi kinwinkim. ¹⁰ Mi paekwosimin ina boinin simiirin, wakae! Kima kipi nidid. Kara yaiwin kibiya kimiir nauuni boinmau-ugigam nitkin. Mi ta yaiya iikam whiekakim simiir kwoinin wi maingimairga komii saeya nwowaiginuwi.

¹¹ Mi taka iya brougae Devid siir om hirin wig ira yinisim yinkamiyinin nwira yaokaina. Mi ti inkamin kimiir nanmaiwarkainankin. Adi Komii siyar nim-binkikin siirin, Biyan Inkam Komii Kraiis nwowam. ¹² Mi kima siirin hiniina nini kiginokninkiniwi mi siyairgin. Mi kima wi yinisim nwirin yuis mirmini saeya higriniuin wi siir nini kigiwi. Mi siya ini bulmakaumi twowa nae haigiya, ini saiir whwonkaiyin. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkikin. ¹³ Mi bi kimiminkikin ninomor kou hiran paekwosim whiekakim ina yiuunaiiniyim mi sima ini ti paekwosimin saikar yauni oniyim. Mi sima ini Adi Komii siir inig iir hainan prapraskiyim. Mi sima mhoiia hiniina boinki,

¹⁴ Adi Komii krimiir Wanin ninomor kou hiranin siir inig iir hainanki. Dimusi rani, Adi Komii siya big nasmirwaiya bidi ywokiyein simiirin mi iikam whiekakim nuanim sima iripa dingwomamair aeikiyam.

¹⁵ Mi iya Adi Komii siir paekwosimim mi sima swoki ama ninomor kou hiriir, simiir haiburgigim mi kamim sibsib kigriraowiyim sima sima yomboin amboinki, humbae! Krima om Betlehem hiriir nami. Ti diminin hirimbiyamim siir nini kignaki. Biyan Inkam Komii siya boinkiyin krimiir. ¹⁶ Mi sima biri kimiminkim ina yamsauwim mi sima Maria, Josep mi yinisimin twowa bulmakaumi nae haigiya saiir kikaiyu whwonkaiyin, simiirni ini kigi. ¹⁷ Mi iya ti kamim sibsib kigriraowiyim sima siir nini kigiwim mi sima ti yayim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmimauugigim simiir ti yinisimin siirim mi sima ini sowiirwai boinmimauuniyim. ¹⁸ Mi iikamim ti kamim sibsib kigriraowiyim simiir yai aiir wakaeyim mi sima ini hinda yanaakiyim.

¹⁹ Maria saeya ti yayim saeya wakaeyim simiir simiira naingwokwokaigika. Mi saiir kwoinai hinar haigi okai, saeya biri naingwo owouga. ²⁰ Mi kamim sibsib kigriraowiyim sima ha swoki apamim mi sima mwai ina yapwowaowamim Adi Komii siir inig iir hainanam digworaekwowim sima wakaeyim mi sima kigim simiir. Mi digworaekwo whiekakim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmimauugikim bidi yimbiamkiyim. Iriig.

Sima siirin Jisis yokdap haiginiu

²¹ Mi mhoiia ti iriirai kwoimim namkiyim mi siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Mi sima siir inigin Jisis yokdap haiginiu. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima biyar dapkikinkin, iya siya siir yopiiya saiir mhinai hir niki okai karamaeyar niki owin saiirar. Iriig.

Simion Ana sowa Jisis siirin omaka komiia Adi Komii siira saiir hir ini kigi

²² Ta iya sowa buga niyoprikmaiya sowa buga siyiin biya Moses siya winboinkiyin mi siir hiriinanar mi tir. Mi siir ad yopiyo ina hainamwo siirin om komii Jerusalem hiriir, Biyan Inkam Komii siir in nini onkwo hauugiyam. ²³ Yai komii kwira Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowa, saeya hiniina winboinkika, biiki biyan yinisim yinhaomiyinin, yio minim nimbingin,

Biyan Inkam Komiiyiin siir hauugiyam, siir yinisimar nwowim. ²⁴ Yokwo Komii saiir yai kirie kwira saeya hiniina boinkika, iya wigkamwo sowa yinisim yinkamiyin yinhaomiyinin, Adi Komii siir omaka komiia saiir hainam mi yo sowawaiyo iriipi hiriinan inmab haomwo isa timi isom hainam. Mi inmab aiiram mi whaowaekin, mhautam haomwo isa timi isom hainam. Mi Josep, Maria sowawaiyin om komii Jerusalem hiriir asi namkwo.

²⁵ Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwoyin, siir inigin Simion. Mi ti inkamin siya dimin whirki bi kimbugin. Niingaka. Siya inkam wadiekin. Siya Adi Komii siiramar mi kwisboinikin mi siya ti aiiramar niki owi, iya Adi Komii siya inkam nwirin siir nikropki, Isrel hiran iikamim simiir mhii kwoin imiir kirie haiginiuwam. Mi Adi Komii siir naeyiun ini saikar nwowin. ²⁶ Adi Komii siir naeyiun siir bidi yisimauun mi siya wi niki aosau rani. Niingaka. Siya Biyan Inkam Komiiyiin Kraiis iya siya nitana saiiramar niki owi. ²⁷ Adi Komii siir naeyiun siyar hurworwokai insiingikin mi siya Adi Komii siir omaka saiir hiriir yapninopkainam mi yopii adwo yinisim Jisis siirin ina hainaniyin Adi Komii siir omaka saiirim, Adi Komii siir hauugiyim, simiir siyu ieya boinin siir hiriinan. ²⁸ Mi Simion siir ina ti yinisim iirar yinkwo mi siya Adi Komii siir inig iirin hiniina hainan prapas boinki,

²⁹ Biyan Inkam Komii diminin biya kira nimbini, kara siir bidi kigin. Mi tariinanin kara naonami, kira kariirin ha kigninkinki. Tariinanin kara kiriir miyan inkamin wi mairgimairgar nwowi.

³⁰ Inkamin krimiir nanmaiwarkainainin kara siir bidi kigin.

³¹ Kira ti dimin iirin iikam whiekakim hinda tindanim simiir whwonkam ida diriraerarkin.

³² Siya paenan minam niuyakin iikam whiekakim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir nanaakninki haiginiuwam. Isrel kiriir iikamim inig komii simiir hau haiginiuwam.

³³ Mi iya siir yopii adwo sowawaiyin hiriinan wakaeywo ti hiriinan yayim Simion siya boinim sowiirwai yinisim iir mi sowawaiyin naingwoyimyok pranae bi kinkwo. ³⁴ Mi Simion siya simiirniyin haniingi yigboinmamaer haiginiu. Mi siya Maria Jisis siir apua saiirin hiniina boinki, waka, ti kowiirwai yinisimin, Isrel simiir iikamim wi higa siya niniwi. Mi nhirim wi siya swoki anmaiwarkinaei. Ti inkamin siya, Adi Komii siya nimbini. Mi siir siyu iirin wi siya niisiimauuwi mi nhirim wi saikar ninkinwamwarkii boini. Mi nhirim wi yaewan siir kindiyuwangigi. ³⁵ Mi iikam whiekakim simiir kwoin aowa aowanim wi idowiyar nwoyi. Mi mhoiia siya siirin wi siyu miyik miyiknan tir tani. Mi kira siirin hiriinan kigi mi kiriir kwoinin wi hindara hugimkikigugi, siirsiyin. Mi ta hik hiriinana wi sauin, inkam piu nitiyin mi ha kimpipisugiiyin, wi hiriinan kimpipisugi. Simion siya hiniina boinkikin.

³⁶ Mi profet wig ira om komii Jerusalem hir nwoyi, saiir inigin Anaka, saeya Fanyuel siir yinisimka. Asa siir isidin siir hiranka, saeya waibiyie bidi yowa. Biya saeya

kam piua niki owa, saeya biwiyim pariiga ywo, iriyar whis (7).³⁷ Mi mhoiya saiir kamın ina yaonamin mi wig igabae nninga saiir biwiyim pariig, kamnwii whii (84). Mi saeya inokininokin Adi Komii siir inig hainanim bi sisika, saeya Adi Komii siir inig iirin nii nabie nii nabie hainanika. Mi ti nhirim, saeya nae minim pa mi haiyaei iiyim saeya nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim Adi Komii siir omaka komiia saiir.³⁸ Mi iya Josep Maria sowawaiyin ta omaka Adi Komii siira saiir hirar niki owo, Adi Komii siir ninkin imiiaeyim mi Ana saeya ha nimbiniya mi saeya ini Adi Komii siir inig iir ini igboin-mamairniya. Mi saeya kimidiniya ti yinisimin siir yai imiir boinimauu, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim, siirim nwokwokinim, Isrelan iikamim hir nwowim simiir nanmaiwarkainam. Iriig.

Josep siya om Nasareta hiriir swoki haiyug apnam

³⁹ Sima digworaekwo whiekakim diriraerar digiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir siyu ieya boinin siir hiriinan mi sima ina swoki amim nu Galili, simiir oma Nasareta hiriir.⁴⁰ Mi ti yinisimin ha mwriigiya mi siirin ma minkin bi nipiyaokimiminkin siya ini kiriekakar ywokiya mi siya ini ninokninkin miyik whiekakar mi okiyin. Mi Adi Komii siir naingwoyimyoka ini saikar nwoa. Iriig.

Yinisim Jisis siya ina yamin Adi Komii siir omaka saiirim

⁴¹ Mi biwii biwiiyim ta ti komiia wou nikwo aeya Pasova Jisis siir yopii adwo, sowawaiyin om komii Jerusalem hiriir namnanaeiko, sowawaiyin bi nwokaigiiko.⁴² Jisis siir biwiiyim iur whisa namwo iuwim mi siya wara yinkin am, siir yopii ad owakan, ta ti komiia wou nikwo aeya saiirim. Biwii biwiiyim biya sowawai niki tirkiiyim simiir hiriinan.⁴³ Mi wou nikwo aeni iya dig nwokiya mi sima ina swoki amim mi yinisim Jisis siya om komii Jerusalem hirar ywoki. Mi siir yopii adwo sowawaiyin ha bi naingwoko siya ini hirar ywokiya. Niingaka.⁴⁴ Mi sowawaiyin ha naingwoko siya ti iikam whiekakim sowaka waiyar napamim simaka napami mi ta nabie kirieya sowa sowa asi napamko. Mi sowa sowiir nomiiyauim mi sowiir ad igrimim simiirim hansiram siya simaka mi owi.⁴⁵ Mi sowawaiyin ha hansiranaeyo siir bi swoki kigin. Niingaka. Mi sowawaiyin, om komii Jerusalem hiriir asi swoki haiyug hansranamko siirimim.⁴⁶ Iiyim sowawai siirim hansiro, kwisa hansir mi kwoimaka saiir ini kigu, omaka Adi Komii siira saiir hir nwowi siya, Juda simiir inkamim siyupai, siyupaayim sim nowom-warkaiyuwiyim simiir bopwoniya hir nidwokai wakaemimiki, simiir yai min dimin imiir mi siya simiirin ina mi kinawaomwarkii sriiyin.⁴⁷ Mi kamim siir yai imiir wakaekiyim mi sima ini hindarar yanaakiyim ti yai whiekakim siya ninomokninkin boinkiyim simiirin.⁴⁸ Mi sowawaiyin siir nini kiguwin mi sowa ini hindara yanaakiyo. Mi siir yopiiya saeya siirin hiniina ini boiniu, yinisim! Kira kririrwaiyin hiniin dimusi tirkikin, ha? Krirawaiyin kiriirsiyin pranae pranae bi naingwoyimyok

hansirko.⁴⁹ Mi siya sowiirwai yai aka hiniina yowarkii boin, kowawaiyin kariirim dimusi hansirko? Mi kowa bi ninokninkinko, kara pi kariir Adin siir omaka tirar nwowi, ha? ⁵⁰ Mi sowawaiyin bi ninokninkinko ta yaiya siya boina saiir yaimwokiyaaimwo aiirin.

⁵¹ Mi siya ini sowakawai warar swoki inkin amin om Nasareta hiriirin. Mi siya ini yopii ado sowiirwai yaiyar mi wakaeyoknan. Mi ti yaimin diminim siya boinim, ini yopiiya saiir kwoinawu hirar haigi okaiyim.⁵² Mi Jisis siya komii namwoiwun mi siir ninokninkina ini warar mi inkin opnirtaraokiya. Mi iikam ikim sima ini siiramar yaingwokiinim. Iriig.

Jonin op baptais haiginiuwiiyin yai siya boinimauugin (Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)

3 Taibirias Sisa siya kigriraokiyim omom omom nhirim nu Rom hiranim, biwiiyim iur iriyar (15). Mi Pontias Pailat siya nu Judia siir kigriraowan inkam nwokin. Mi ta ti aiirin Herot siya iikamim nu Galili hiranim, simiirin saiir kigriraokin. Mi siir akamin Filip siya nu Itaria mi nu Trakonaitis sowiir kigriraowan inkam komii nwokin. Mi Laisenas siya nu Abilini siir kigriraowan inkam nwokin.² Anas, Kaiafas sowa prismi biyan inkam nwoko. Mi ta iya Jonin Sekaraiani yinisimin maeyau siiyin nu apa saiir hir nwowin mi Adi Komii siir yaiya siir hiriirin, saiirar nimbiamkin.³ Mi Jon siya omom omom whiekakim ie Jordan siir kingiin hir nwowim, simiir hiran iikamim simiirin siya hiniina boin, kima kimiir dimin biyeyim digiumii simiir haimriiyugigi mi op wa nwoki baptais haiginiuim mi Adi Komii siya kimiir dimin biye biyeyim biya kima tirkaiyuim wi haniingin haiyoprimdiyiiumiigi.⁴ Jon siya hiniina boin profet inkamin siir yai aiirin. Yai nhirim profet Aisaia siya winboinkiyim Yokwo Komii saiir, yim hiniingim, mi inkam nwirin maeyau siiyin nu apa niinga, hir kauwok boinkiyin siya hiniina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuim simiir kisisop diriraerarkwokin. Siir siyu iir sibgu diriraerarkwokin. Profet Aisaia siya hiniina boinkin.

⁵ Mi maeyauwim ieno ieno whiekakakim yim ha timi hainkrimkrinkinkwokin. Mi mhiu komii komiiyim mi mhiuisisim ikim, wi sima dopkiyimikiina mi siyuim mipugnan wrieyokim yim timi oprimtioki mi siyuim haigi inamnaniyim, yim timi iyohimikmai diriraerarkwokin.

⁶ Mi iikam whiekakim wa nwoki kigninokninkinkiyim, inkamin Adi Komii siya nimbiniin krimiir nanmai-warkainanin siirin. Profet Isaia siya hiniina boinkikin.

⁷ Jon siya iikam isid komiiyin siiram nitim saika nwowim simiirin hiniina boinki, kima iikam miyiknanki mi iuwu, ini wrakiwranan ywowim. Mi kimiirin nginga boinkikim kariirim nidamnaniyim, op kimiir baptais haiginiugiyim? Mi Adi Komii siya wi kimiir nonkwonin-womworninkin tani, aniya? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hiniina diisiimauu, kima kimiir dimin biye whiekakim, simiirin bidi haiyoprimdimiigiyim. Mi kima, kima kima hiniina kipi ninkinwamwarkii boin, nim kri-

ma Ebrahim krimiir brougaeyin siir iikamkim mi siya wi digar nwowi mi krma wi iikam miyikar nwowi. Niingaka. Mi Adi Komii siya naingwowi mi tiki siyam siyar mi diriraerarii, siya wi digar mi owi mi sima wi Ebrahim siir yinisimar namwoiwi. ⁹ Ua ini paemii hirar haigin taowaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim yim wi paenau sima niyitkaigaiki. Mi wim kima ini ti paeyim simiir hiriinan ywowim.

¹⁰ Mi sima siirin hiniina srii, krma wi paniina tiri. Simiirin hiniina niisiimauum, krimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyumiigiyim, ha? ¹¹ Mi Jon siya simiirin boinyio yaiya hiniin boinki, inkamin yuis kwisair-gakiniwi mi siya kwira, inkamin niinga nwowin, siir timi hauu. Mi inkamin naeminkin naokingugunankaiyin yio iriipa hiriinanar timi tir. ¹² Mi kamim omom omomi umir haiyim, yim iriipi hiriinan ina mi itim Jon siirin, op simiir baptais haiginiuim. Mi sima siirin hiniina srii, iikam nowamwarkaiyuan inkam, krma wi paniina tiri, simiirin hiniina niisiimauum, krimiir kwoin biyeyim, bidi haiyoprimdiyumiigiyim? ¹³ Mi Jon siya simiirin hiniina boinmaugi, kima umirmarin gavman siya boinkiyin siirarar hai. Yaeya umir nokii kipi swoki inkin hai. ¹⁴ Mi kamim yaii niniiyim yim iriipi hiriinan siirin ina mi sriiyim, krma wi paniin paniina tiri? Mi siya simiirin hiniina boinki, kima inkam nhirmi hindara kipi priitopriitio mi kima simiirin whisarii kipi priiboin huriyiu mi simiir umirim whisarii kipi priiyiksasae hai. Mi kimiir kwoinin hiinsima dwo ti umirsimin kima haiyin kimiir mi aiirsi.

¹⁵ Mi iikam whiekakim sima ina yinaingwoyimi yok boinim, ti inkamin siya Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin iikamim sim nanmaiwarkainam, aniya? ¹⁶ Jon siya simiir yaiyaka hiniina yowarkii boin kara kimiirin op ara baptais haiginiuwi, inkamin kariir mhoyia nitin kariir kouwin ini siyar ywowin mi siya ini yaowae adnan ywowin, kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miyim wa sibgu inomokninkin mirii rani. Kara inkam miyik rani. Niingaka. Mi kara op arar baptais haiginiuwi mi Adi Komii siir naeyiun siirin wi siyar hainuae haiginiuwi mi ti dimin biyie imiirin wi paenan siyar niu iuguski. ¹⁷ Siya ini inkamin twonidim twonau haigiyin mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nokwobrombrop digiyim mi kasim pa kuubrukigi. Mipi twonid niingam simasima namwokaoyiwi mi simiirin pi omaka nae haigiyi hir nini haigiyiwi. Mi siya kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi pae nhisopkin namginki. Mi ta paeya saeya wi niutingi rani. Niingaka. Saeya wi hiriyyar niuyokiyokiikaeyami.

¹⁸ Mi Jon siya ti hiriinanim simiir boinmauu digiyin mi siya Yaiwin Kibiya sair yai kiriekirie kibi whiekakim simiir warar yinkin boinmimauu.

¹⁹ Jon siya gavmanin siir biyan inkamin Herot io siir nwokin. Dimusi rani, siya siir nomousimin Filip siir wiga Herodias sair hainikii nonkwonan mi siyu biyie nhirim siya tirim io simiirsi wara mi inkin okin. ²⁰ Mi Herot siya siyu biyie komii whirin ha swoki tirin mi ini

ti biyanim simakar swoki inkin haiginkiyin. Whisarii rani, Jon siirin siya hiugripkiikaigin. Iriig.

Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Iya Jon siya iikamim simiir baptais haiginiuin mi siya Jisis siirin ini warar mi inkin baptais haiginiuin mi iya Jisis siya nhwowar niki kwisboinin mi ninomora ini omaka anonanar haiwaokiya. ²² Mi Adi Komii siir naeyiun ina yuwiniyin. Mi sima kigwin siir naeyiun inmabnan siinaini siiram. Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya saeya hiniina kauwok boinkika, kira kariir yinisim wadieki wadie kiingin. Mi kariir kwoinin ini kiriramar naingwokwonanaeyin. Mi kariir mhii kwoinin, kiririmin ini maingimairga ywokiyyin. Iriig.

Jisis siir yidiwii wanwiyaeiyim simiir inig ima

(Mt 1:1-17)

²³ Iya Jisis siya siir biewiyim, kamwir tuura nwowin mi siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwoinin ha naingwokim, Jisis siya Josep siirgisiir nhiekiniwi. Niingaka. Siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. Mi Josep siya Hilai siir yinisimkin.

²⁴ Mi Hilaiyin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. Mi Livaiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin yio Janaini yinisimkin. Mi Janaiyin, yio Josepni yinisimkin. ²⁵ Mi Josepin yio, Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Emosni yinisimkin. Mi Emosin, yio Neamni yinisimkin. Mi Neamin, yio Eslaini yinisimkin. Mi Eslaiyin, yio Nagaini yinisimkin. ²⁶ Mi Nagaiyin, yio Meatni yinisimkin. Mi Meatin, yio Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Semeni yinisimkin. Mi Semenin, yio Josekni yinisimkin. Mi Josekin, yio Jodani yinisimkin. ²⁷ Mi Jodanin, yio Joanani yinisimkin. Mi Joanainin yio, resani yinisimkin. Mi Resanin, yio Serababelni yinisimkin. Mi Serababelin, yio Sialtielni yinisimkin. Mi Sialtielin, yio Neraini yinisimkin. ²⁸ Mi Neraiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin, yio Edaini yinisimkin. Mi Edaiyin, yio Kosanamani yinisimkin. Mi Kosanamain, yio Elmadamni yinisimkin. Mi Elmadamin, yio Erni yinisimkin. ²⁹ Mi Erniyin, yio Josuani yinisimkin. Mi Josuain, yio Eliesani yinisimkin. Mi Eliesain, yio Jorimni yinisimkin. Mi Jorimin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. ³⁰ Mi Livaiyin, yio Simioni yinisimkin. Mi Simionin, yio Judani yinisimkin. Mi Judanin, yio Josepni yinisimkin. Mi Josepin, yio Jonamni yinisimkin. Mi Jonamin, yio Elaiakimni yinisimkin. ³¹ Mi Elaiakimin, yio Meliani yinisimkin. Mi Melianin, yio Menani yinisimkin. Mi Menanin, yio Matatani yinisimkin. Mi Matatanin, yio Netani yinisimkin. Mi Netanin, yio Devidni yinisimkin. ³² Mi Devidin, yio Jesini yinisimkin. Mi Jesiyyin, yio Obetni yinisimkin. Mi Obetin, yio Boasni yinisimkin. Mi Boasin, yio Salmoni yinisimkin. Mi Salmonin, yio Nasoni yinisimkin. ³³ Mi Nasonin, yio Aminadapni yinisimkin. Mi Aminadapin, yio Atmini yinisimkin. Mi Atminin, yio Anaini yinisimkin. Mi Anaiyin, yio Hesroni

yinisimkin. Mi Hesronin, yio Peresni yinisimkin. Mi Peresin, yio Judani yinisimkin. ³⁴ Mi Judain, yio Jekopni yinisimkin. Mi Jekopin yio Aisakni yinisimkin. Mi Aisakin, yio Ebrahimni yinisimkin. Mi Ebrahimin, yio Tirani yinisimkin. Mi Tirain, yio Nehoni yinisimkin. Mi Nehoin yio Serakni yinisimkin. ³⁵ Mi Serakin, yio Reuni yinisimkin. Mi Reunin, yio Pelekni yinisimkin. Mi Pelekin, yio Ebeni yinisimkin. Mi Ebenin, yio Selani yinisimkin. ³⁶ Mi Selain, yio Kenani yinisimkin. Mi Kenanin, yio Apaksatni yinisimkin. Mi Apaksatin, yio Siemni yinisimkin. Mi Siemin, yio Noani yinisimkin. Mi Noain, yio Lemekni yinisimkin. ³⁷ Mi Lemekin, yio Matusalani yinisimkin. Mi Matusalain, yio Inokni yinisimkin. Mi Inokin, yio Jaretni yinisimkin. Mi Jaretin, yio Mahalalelni yinisimkin. Mi Mahalalalelni, yio Kenani yinisimkin. ³⁸ Mi Kenanin, yio Inosni yinisimkin. Mi Inosin, yio Setni yinisimkin. Mi Setin, yio Adamni yinisimkin. Mi Adamin, yio Adi Komii yinisimkin. Iriig.

Setan siya siir nipiyaokiiyam tirkin

(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

4 Adi Komii siir naeyiun ini Jisis siir yaninkinuniyin mi siya ie Jodan siir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya yikiunam maeyau siiyin apa nninga inkam karamaeya saiir hiriir yam. ² Mi siya ta maeyau siiyin apa inkam karamaeya saiir nwowin, iiyim kam nwise ywo (40). Mi ta iya Setan siya Jisis siirimin saiir kinankiukin. Mi ta ii aiirin Jisis siya nae bi naekin nningaka. Siya mhiirima nwokin. ³ Mi Setan siya siir boinki, kira Adi Komii siir yinisimkiniuwi mi kira pi ti siiyain siir boinki mi siya pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai anaka hiniina yowarkii boinki. Yokwo Komii saeya hiniina boinka inkamin nae aram naingwowyin siya wi kiriekak nwo rani. Nningaka. Inkamin bret ara naeyam naingwowyin siya siirin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir hauu rani. Nningaka. ⁵ Mi Setan siya siirin ina yikiunainamin mhiukiua hiriir mi bi kimiminkikin, siya ina yiisimauuwim nu tiran omom omom whiekakim simiir. ⁶ Mi siya boinki, kara ti kariir omom omomim mi kariir dimin taemin whiekakim wi kiriir hauuwi. Mi kira wi nu kigriraowan inkam komii nwowi, whisarii rani, yim ti digworaekwowim kariirargin mi kara inkam nwir mi hauuwi kara wa mi hauuwi, kariirar kwoinkin. ⁷ Kira ogmwo kariiram hiui mi kariir inig iir hainani, ti digworaekwo whiekakim yim kiriirgin. ⁸ Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka. Kira Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iirarar hainan siya kiriir Adi Komiiyin mi kira siir mii aiirarar donkwo iski. ⁹ Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir akou hir ini okmwini okwoiu. Mi siya siir boinki mi kira Adi Komii siir yinisim kiiinginiuwi mi kira pa diswit natkinainam. ¹⁰ Yokwo Komii saeya hiniina boinka mi Adi Komii siya wi siir paekwosimim simiir boinki. Sima kiriirar sibgu kigriraowim mi kira wi nao rani. ¹¹ Mi sima wi kiriir nonkwowini simiir inam mi

kiriir iga wi siya kwirki swoki hain tani. Nningaka. ¹² Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Yokwo Komii saiir yaiya saeya hiniina boinka, kira Biiyan Inkam Komiiyin siirim kipi kinankiu mi siirim kipi srii, ti hiriinan dimin biyeyin siya kiriir whindiriraerarkiyim. Nningaka. ¹³ Mi iya Setan siya siirim kinankiuguguwin, ti dimin taemin whiekakim simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakin. Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin wokmainakiyin. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Mi Jisis siya nu Galili hiriir namim mi Adi Komii siir naeyiu miyikin siir kirieya ini siyakar ywowin mi dimin taemin whiekakim Jisis siya diriraerarin simiir yaiya ina haigirir boinama omom omomim simiir. ¹⁵ Mi siya iikam whiekakim simiirin, simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir hir boinmimauugin mi sima ini siir inig iirar hainan prapraskiyim. Iriig.

Mi om Nasaretan iikamim sima digiumii Jisis siir haimriiyugim

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ Mi Jisis siya omin yinisim sapisap siyar naemrwii okwonaniyin Nasaret siirimar swoki am. Mi Jisis siya Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya ta omaka yai nidwokai wakaeya saiir yapninopkainam. Inokiiinokin siya tiriya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komiiya saiirar yokwo mwaingiyin. ¹⁷ Mi sima siirin profet Aisaia siya wina yokwowa bidi bidiniyar saiir hauu mi siya mii kwira hiniina boina saiiram hansirkin, ¹⁸ Adi Komii siir naeyiun ini kariir tir nwowin. Mi siya kirie kariirin minam hauugin mi ha nimbinkin, siir yaiwin kibiya iikamim sima sima sipiyimiyokmaeyamiyim simiir boinmimauuim. Siya kariirin minam nikropkikin kara ta hiriinan yaiya iikam simiirin hiniina boinmauui mi digworaekwowim uridnan kimiir nitkiyim mi kimiirin wi rirmiia kara nwowaiginiuwi mi iikamim nhwokwisa nwowim simiir nhwowim wi wadie kara nwowaiginiugi. Mi iikamim hikak nwowim simiirin wi rirmiia kara nwowaiginiugi. ¹⁹ Siya kariirin minam nikropkikin. Iya Adi Komii siya nanmaiwarkainana iikamim simiir kara saiir boinmimauukin. ²⁰ Mi siya ha mwain digiyin mi yokwowa ina swoki haiginikougiya. Mi ina swoki hauugiya inkamin yokwo imiir kigriraowiyin siir. Mi siya ha swoki idwowin mi ta omaka yai nidwokai wakaeya saiir nwowim iikamim simiirin ta ii aiir nowomwarkaiyu bwakainamkin mi simiir nhwowim siirara kaonanaekiyim. ²¹ Mi siya simiir boinki, yaiya tariinan kima kwawakaekiya Yokwo Komii saeya boina, tariinanin saeya tasi nimbiniaraowa. ²² Mi sima siirin ina boin wadieyin mi sima naingwoyimi yok prasae bi kikinkim yai miyik miyikin siir yai hiranka nimbiniyim simiirsiiyin mi sima boin. Ti yinisimin siya tari Josep siir yinisimkin, aniya? Mi siya krimiir hiriinanargin mi siya ti hiriinan yai miyik

miiyikim papiyanki haigim? ²³ Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi boiniyo yai kwira saiiir yaimwokiyaimwo aiir boinmauugi, inkam iikam nhirimi whindiriraerariyin yio ti hiriinan inkamin sasar timi whindiriraerarna. Siyiu hiniinin Kapaneam kira tirnaniyin mi ti kiriir ombud om iirin hiriinan siyiu iirar timi tir. ²⁴ Mi siya boin, kara kimiirin yaimwower boini, iikamim sima simiir omki oman profet inkamin siir yai bi wakaeyoknaeikin. Niingaka. ²⁵ Wakae! Kara kimiirin yaimwokiyaimwowa boini, bidi bidiniyarin Ilaija siya nwowa mi wig igabae niinga nhirim nu Isrel hir nwokim. Mi taka iya naoki bi swoki kinmiminka biewiyyim whwoim haimii (3 1/2 yia). Mi iikam whiekakim ti nu iir nwoyim sima mhii prasae bi naokim. ²⁶ Mi Adi Komii siya Ilaija siirin iki wig igabae niingam nu Isrel hir nwoyim simiirin bi nikropkikin. Niingaka. Siya siirin, wig igabae niinga irua om Sarefat nu Saidon hirana saiiiram nikropkikin nae saiiir hauu aeyim. Mi ya saeya nu Isrel hiran wig rani. ²⁷ Mi profet Ilaija siir iya iriipi hiriinan mi siya iikam nhirim nu Isrel hiranim paowaigi piskomkopowim, simiir nwirni miiyik bi nwokin. Niingaka. Mi niinga nwokiyin Neman sasargin. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkin. Jisis siir yaiya hiriinanka. ²⁸ Mi ta iya iikam whiekakim sima ta omaka yai nidwokai wakaeya saiiir hir nwoyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima bidi yinokninkinyim ta yaiya Jisis siya simiirar hiuriyu boinkin. Mi simiir mhii kwonim haughauga asi wh-wiyekikim. ²⁹ Mi sima ha ninsiin okwokwokiyim mi Jisis siirin ina kiyaiwowitznaniyamim omin siir yaba hiriir. Mi sima siirin mhuisim whirin simiir om ieya nwoyim mi sima siirin hiranki nitkiigiyim tirkim. ³⁰ Mi sima dig bi nwokim whisarii rani, Adi Komii siyar nikidukin simiir kwonim mi sima asi nididkim. Mi Jisis siya ini simiir bopwower yapnamim. Mi siya ina yiugusamim. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin uridyiu biyekakin siir haiswoniskikin
(Mk 1:21-28)

³¹ Mi Jisis siya om komii Kapaneam nu Galili hiranin siir namkin. Mi juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya siir iikam nhirim saiiirar mi owomwarkaiyugin Adi Komii siir yai aiir. ³² Mi sima ta siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi rani, siir yaiya inkamin inig komiigakin siir hiriinan boinkin ta yaiya kirie komiigaka. ³³ Mi omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya, inkam nwirin yiu biyekakin hir nwokin. Mi siya ina kauwok boinamnakiyin, ³⁴ hie! Jisis om Nasaretanin, kira dimu dimin tiram nitkin, ha? Kira krimiir nonkwoninwom-wirnininkinam nitkin, ha? Kara kiriirin ina ninokninkinin kirargin Adi Komii siir yinisimim dimin whirki kimbu karamae nwoyim mi iikam whiekakim krimiir nanmai-warkainanin. ³⁵ Mi Jisis siya igao yai ti yiu biyie siir yikwao boinki, kiriir yaiya ti tanki! Mi yiu biyeyin siya ti inkam iirin iikam whiekakim simiir whwonkam idar haigi irimtiogigin mi siya ina yamin. Mi siya siir bi nonkwoninwomwirninkingigin. ³⁶ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim.

Mi simasimarin hiniina yimboin amboin, ae! Ta yai hiniina saeya panin panin yaiga. Mi siya yiu biyeyim simiirin wi inkamin kirie komiigakin mi inigak ikin mi siir hiriinan boinmimauwi. Mi sima hiriinan wakaeyim mi sima ti inkam iirin ina haiburgigin mi sima ina yaimim. ³⁷ Mi ti dimin hiriinanin Jisis siya tirkiyin ina haigirirkiyin, omom omom imiirin. Iriig.

Jisis siya iikam kasa bi haiswonimniskigigin
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Mi Jisis siya ta omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiiir haiburgigin mi Saimon siir omaka aiir yam. Mi Saimon siir nua saeya ma piu huua kinya saeya niiga. Mi kamim sima ini ikiunaki Jisis siirin saiiir nini kigniyam. ³⁹ Mi siya ha namim, kimidiniya hiya saeya whina saiiir kingiinar ini okwowitzuwin mi siya ta ma huua kinya igao yai saiiir boinki mi ta ma piu huua kinya ina haiburgiga. Mi saeya biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwo sasaugiya mi saeya ini simiir nae imiirar swoki insiin diriraerara.

⁴⁰ Mi iya bieyin nikiiyamki tibin, iikamim nomiiyau-gakim, sima simiir nomiiyauim mapai mapai niyyim simiirin ina yikiunaniyim, Jisis siirim. Mi siir ina ti iikamim makak makakim simiir piu imiir nonkwokiyim mi siya simiirin ina yinimniskigiyim. ⁴¹ Mi ti uridyiu bibiyeyim iikam whiekakim simiir hir nwoyim sima ini warar yinkin amkiyim mi sima igao yaigak hiniina ywonamim. Hie! Kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi Jisis siya igao yaigak simiir ywoki mi siya yai simiir bi kigninkin boinaikin. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim siya inkamin Mesaia Adi Komii siya nimbin siya krimiir nanmai-warkainanin.

Jisis siya yai omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hir boinmimauugin.
(Mk 1:35-39)

⁴² Mi bienainakaran siya tiki om iir haiburgigin mi siya maeyauwa inkam karamaeya saiiir yam, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. Mi iikam whiekakim sima ina yaimim Jisis siirim hansiram. Mi iya sima siir han-siryiskaaiyin mi siir kwonin kimidiniya sima yikpit-maiyim ti simiir om iir haiburgigsi, siya pi om whira namisi. ⁴³ Mi siya simiir boinki, kara yaiwin kibiya iya Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim mi iikam ikim, simiir kigirkakana saiiirin pi iki omom omom nhirim simiir mi boinmimauwi. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara hiriinan asi tiri. ⁴⁴ Mi siya ha boin digiyin mi siya ina haiburgigin simiirin mi siya ina yamin Adi Komii siir yaiya saiiirin iki omakam, yaimin dimin, nidwokai wakaeyim nu Judia hiranim simiir asi boinmimauuwamkin. Iriig.

Jisis siya boinkin Pita siya anasu hoimgak asi haigin
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

5 Mi iigwira Jisis siya Genesaret whiigbid hir nwokin. Mi iikam whiekakim sima ha nitim, ini saikar yaninkiniuniyim. Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyam. ² Mi siya igopsim iswo sowiir kigi sowa

whiegbid hir nwowi. Mi kamim anasu haiiyim sima ti i iswo sowiir bidi haiburgigo. Mi sima haimna hīsoki.
³ Mi Jisis siya iisim ira saiiir kwirrii, ta iya Saimon Pita siir-ga. Mi siya Saimon Pita siir boinki siya i aiirin hamiisi-ma wokiyopkiyim yaba hiriir mi siya ta ikopsim aiir yid-wokai boinmimauugi Adi Komii siir yai aiirin, iikam whiekakim simiir.

⁴ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin mi siya Saimon Pita siir boinki, iya whiidopwoniya kinaniyam, kira mi kiriir isidin kima haimna ditmai anasu kikaiyim. ⁵ Saimon Pita siya ina yowarkii boinin, inkam komii ta nii kirieya krīma whisariiyar miriinaemaowikim, anasu whirmin whirmin bi swoki iigimiminkin. Mi kira pi boinkin, kara pi asi nitmai. ⁶ Mi sima ha nitmaikiyim mi simiir haimna anasu kasa bi niigikim mi haimnain pi hiriyar pi inanbirgiyin. ⁷ Mi sima simiir iripa miyan kamim i ira saiiir nwowiim simiir kinkina, simiir whinmiriirim mi sima ha nitim mi anasum ina yiskaina haigimimirkiiyim. Mi i iso ini hindara iyimiminkiywo.
⁸ Saimon Pita siya hiriinan kigiyin mi ogmwoin Jisis siir kingiina ini hūtu mi ina boinin, Biiyan Inkam Komii, kira kariir haiburgik mi kira ha dam! Dimusi rani, kara dimin biyie tiran inkamkin. ⁹ Siyar mi kamim saikar nwowiim, sima ti anasu whie komiiyim sima haiyim simiir kigiyim ini hindara yanaakiyim. ¹⁰ Sebedi siir yinisim nwisō Jems, Jon sowa Saimon Pita sima iripa mii kwiruwa miriigim. Sowa iripa hiriinan ini warar mi inkim anaakiywō. Mi Jisis siya Saimon Pita siir boin, kira kipi nidid ti anasu kira haiyim, mhoiyya kira iikamim simiirin wi hiriinan haii, kariir mhoiyya nitamin. ¹¹ Mi si-ma i iso ha nadu hūwamasukuniyim mi simiir dig-woraekwo whiekakim ini hirar iyopnisugikim mi sima ini Jisis siir mhoiyyar yamim. Iriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskomkopouin siir hais-woniskigin

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Iigwira Jisis siya om whirin inkamin paowaigi piskomkopouin siya nwowin siir ini owou. Mi ti inkamin siir piua paowaigi bidi yinkintua mi iya siya Jisis siir kigwinin mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kingiinar yakai kaiyirou whinainamin. Mi ina boinaiyin, Inkam Komii kira naingwowi mi kariirin wi dig kirar nwowaigintugi. ¹³ Mi Jisis siir ina ha ninkikiya mi siir yanonkwowiin mi siya boin, kara ha naingwowi, kiriir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya.
¹⁴ Jisis siya igao yai siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi pa dam inkamin naemin kimiirsi ninkin imiiaeyin Adi Komii siirim pris inkamin kimiir kaoprige okwowyin siir tini boinmauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiaeki! Kiriir piu wadie nwowa sairsi. Mi yaiya krimi-ir brougae Moses siya winkiya saiiir hiriinan. Mi ti kamim nwoki inokninkin wini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. ¹⁵ Mi diminim Jisis siya tirim simiir yaiya ina yiniyokiigiya. Mi iikam whiekakim siir yai wakae-nakiyim nitkim mi maim simiir piu nwokaiyim simiir warar haiswoniskiiigiyim. ¹⁶ Mi ii nhirim siya maeyaua

inkam karamae pi saiiir napninopkainami mipi nhwo hir nini kwisboiniuwi. Iriig.

Jisis inkamin iga in ninsimsiriuwin siir haiswoniskii-igigin

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Mi iigwir nabie Jisis siya iikam nhirim simiir niisi-imauugin mi Farisi kam ikim mi kamim siyu komii komiiyim sim ninokninkiniyim sima hir warar ninkin id-wokim. Sima ti omom omom whiekakim nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankim nitkim. Mi Biiyan Inkam Komiiyim siir kirieya ini Jisis saikar nwowa, makak iikamim simiir haiswoniskiiyim. ¹⁸ Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin iga ina ninsim-siriuninkinin siirin hīgakar hainamin, sima siirin omakanau hiriir haininopkainamim tirkim, Jisis siir ig-miiga nini haigintuim. ¹⁹ Dimusi rani, ini iikamki yinkintu waowim, sima ini siyuiim yinkinyaeyaonamim, ti makak inkamin siir haininopkainamim. Mi sima siirin akoua hiriir hainainam mi sima maeyau kwira saiiir yami iinikinngi. Ta hiiya saiiir digar mi ti inkamin ta hii aiir whwonkaiyin sima siirin hīgakar yonkwosiisnainam iikam ima nwowa maeyaua saiiir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kikinū. ²⁰ Iiya Jisis siya simiir naingwo tibmii kirie saiiir kigiyin mi siya ina boinin, nomiiyau, kiriir dimin biyeyim kara bidi haiy-oprimdiyumiigiyim. ²¹ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simasamarin ina yomboin amboinim. Yipikin ti inkamin Adi Komii siir hiriinan boinin? Inkam nwirkin bi swoki haiy-oprimdiyumiir srankin dimin biyeyim. Niingaka. Adi Komii siirarar miiga. ²² Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkiniyim mi siya simiir boin, dimugin? Ti hiniin kwoinin kimiir waraur nwokaiyin, ha? ²³ Piki hiniin dimin kirie ikim kara mirii karamae nwowiim mi piki hiniin dimin ikim hiinsima nwowiim kara mirii karame nwowiim? Mi kara ha boini kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim ta mii hiriinana ya mii kirie, o mii komii rani, anyia? Mi kara ha boinki, kira dinsiingi mi kiriir hii aiir hainam ya mii komiiga, iyie? Mii komii rani, anyia? ²⁴ Yaowae Adin ninomor kou hirankin nitin karargin. Mi kimiirin wi karar niisiimau-uwu kirieya dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumi-igiyim mi Jisis siya ti inkamin iga ina ninsimsiriuwin siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! Mi kiriir hii aiir dinsiin hainam mi kira pi kiriir omaka dami-gusam! ²⁵ Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin hainamin siir hiiya mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya mwai ini Adi Komii siir inig iirar hainan ap waowaowamin. ²⁶ Mi sima ina yanaakiyim mi sima naingwoyimi yok prasae bi kikinkim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa krīma kwakigiyin. Iriig.

Jisis siya Livai siir nikiunakin

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Mi ti diminin siir mhoiia, Jisis siya napnamin mi siya kigi inkam nwirin omom omomi umir haiiyin siir inigin Livaikin, siya omaka siya nidwokai miriia sair hir nidwokai. Mi Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoiia wit. Mi Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar grirgirikim mi siya ini Jisis siir mhoiia yamin. ²⁸ Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar ynsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoiia yamin.

²⁹ Mi Livai siya nae komiia ina diriraerarin siir omaka hirar, Jisis siiram. Mi kam hoimgakim omom omomi umir haiiyim mi kam nhir ikim, sima warar yinkin idwokai ae sowakan. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyu komii komii ninokninkiniyim sima Farisi simiirar isid whirkin. Kamim Jisis siir kigna miriiyim, simiirin hiniina yiniinsao boin, kima wari kamim omom omomi umirim yaeya swoki inkin haiiyim mi kamim siyu biyie tiriyikim, nae op min simaka dimusi nidwokai ae kwiya, ha? ³¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin ma kamaeyin, yio siya inkamin paowai widiyin siiram bi swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi simasimar nami kamim paowai widiyim simiiramin. ³² Kara inkamin paowai widiyin siir hiriinankin, kara iikam miyik miyikim sima ha naingwowim krima iikam miyikim simiir mhii kwoin ninkpit haigi aram bi nitkin. Niingaka. Kara iikam biyeyim hiniina naingwowim krima miyik rani, simiir mhii kwoin imiir ninkpit haigiyim nitkin. Iriig.

Nae haiya aeni yaiga

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Mi Ferisi iikam nhirim sima Jisis siir boin, Jon siir kigna miriiyim kamim, sima ii kasakasa bi haiyaeikim mi nhwo pranaepranae bi kwisboinikim. Mi Farisi simiir kigna miriiyim kamim yim iriipi hiriinan. Mi kamim kiriir kigna miriiyim, yim hiriinan bi tirkim, yim sima nae pa mi aei mi opa pa mi kwiya. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima ha naingwowi, iya iikamim ti inkamin wig nonkwonain siir wigwas nae aiiram niti, sair naeyam mi kima wi sair haiyaki, aniya? Niingaki, niingaka. ³⁵ Mi mhoiia iikam biyie nhirim sima ninkakan nwowi siir nikiunakiyim. Mi siya siir inkam inkamnanim simiir haiburgigi mi taka iya ya nikrani sima nae wi sair haiyaki.

³⁶ Jisis siya min boiniyokin, inkamin, yuis win haimi-ya sair kipi kintio hai, yuis kaba sair nitkin panim. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis miyika wi saeya nonkwobumbuwu. Mi ta yuis wina saeya wi yuis biyeya saika wi miyik kig rani. Niingaka. ³⁷ Inkamin wain opa wraisu is kaba sair bi naokaiigin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi ta wain opa saeya niyopiinainii mi wi ta wraisu is kaba sair mimbibirgi mi ta wain opa wa naokininkwokwo iguski. ³⁸ Niingaki, niingaka. Mi kira ta wain opa wraisu is miyik aiirar daokai. ³⁹ Ta yaiya sair yaimwokiayimwowa saeya

hiniinga. Iikamim Moses siir siyu iir napiyim sima boriosopi Jisis siir siyu iir swoki apim mi sima wi hini- na boini ti siyuin siyu pail rani. Mi sima siyu winin digiumii siir haimriyugigim mini mi sima siyu biyanin siiramar naingwowi. Iriig.

Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saeya mii haiyani iiga

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

6 Mi Juda simiir ii komii kwira piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya witnid numirim simiir bopwowa napriokinamkin. Mi kamim siir kigna miriiyim witnid nhirim simiir kigrimgirgi haiyamim mi sima ina yinibromprop yonkwomromrok apaeiyamim. ² Mi Ferisi nhirim sima boin mi kima Moses siir siyu komii iir dimusi taouga diriraerarkim, ti diminim Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya sair haiyam mi kima simiir dimusi tirkim, ha? ³ Jisis siya simiirin hiniina yowarkii boin, kima ti diminin biya Devid siya tirin Adi Komii siirin, siir bi nwankim, iya siir isidin sima mhigi naowim mi sima naeyim, aniya? ⁴ Mi Devid siya omaka komiia Adi Komii siira sair napninopkainamin mi siya kimidiniya bretin Adi Komii siir ninkin imiiaeyin siir haiyin mi siya ina yaeyin. Mi haimiyyin, kimidiniya siir isid iir hauu ae. Mi kima tari siir biri mwaininokninkinkim, siyu komii siir siyuin, hiniin boinkin. Tiki bretin inkam niingaki bi swoki aeikin. Niingaka. Yio pris simiirairgin. ⁵ Mi Jisis siya ina swoki boin, kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siya, ta Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya sair Biyan Inkam Komii asi nauuni onikin. Mi kima io kariir dimusi nwowi, ha? Iriig.

Jisis siya inkamin ina biyekakin siir haiswoniskigin

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siiskuwakia, dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya, sair yapninopkainam. Mi siya simiir yowomwarkaiyu. Mi inkam nwirin hir warar ninkin okin, siir ina hiniina bidi yinsimsiriunamim ini paeyaryaowainan ywokiya. ⁷ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sim Jisis siir hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim, siya ti inkamin siirin pi Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya sair nasi haiswo nskii mi ta hiriinana sairsi huriiyu boinam minkim siirin. ⁸ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin simiir kwoin imiirin mi siya ti inkamin hiniina naonin-simsiriuwun siir boinki, kira tirir winsiin apnani. Mi tiki inkamin siya ina ini okwowiuwun. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kirmiir srii, siyu komiyyin siya panina boinkikin, Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya sairin? Mi krima siyu miyik ti tir iyie? Mi siyu biyie ti tir, aniya? Mi krima siir ti haiswoniski haiginu, ta ii komii aiirin, iyie? Mi krima siirin hiriyar ti kignisu ao, iyie? ¹⁰ Mi Jisis siya iikam imiir kaoyokiyokigiyin mi siya ti inkam iir boinki, kiriir

#ndibin ti inkiyinyinki. Mi ti inkamin hiriinan tirkiyin mi siir ina ini wadieyar swoki okiya. ¹¹ Mi simiir kwoinim ini haugi haugar whwiyekikaigiyim. Mi ini sima simar whrieboinamim mi krima Jisis siirin wi panin panina tiri? Iriig.

Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbini

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Mi taka iya Jisis siya ina iyamim mhiuwisim whirin siir, nhwo Adi Komii siiram kwisboinam. Mi ta nii kirieya siya ini hirar kwisboin pirinkaiyin, Adi Komii siiram. ¹³ Mi bieyin ha maskwonaidniyakwokin mi siya kamim saika miriyim simiiram yikugi mi siya ti kam iuurnwiso simiir yimbini. Mi siya simiir inigim ina dap haiginiyim aposel. ¹⁴ Simiir inigim hiniin hiniingim. Mi Saimon siir inigin Pita yokdap haiginiu mi siir nomousimin yio Endrugin mi nhirim yim sim inigim hiniin hiniingim Jems, Jon, Filip mi Bataromiu. ¹⁵ Matyu, Tumas mi Jems Alpiasni yinisimin mi Saimon siir inig whirin Selot. Ti inig Selotin siir yaimwokiyaimwowa hiniingim miya siya miriia bi mirii kikripikin. ¹⁶ Judas, Jemsni yinisimin mi Judas Iskariot inkamin wir Jisis siir napwouwin siir sau omomni. Iriig.

Jisis siya makak iikamim simiir haiswonimniskiiyin

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Mi siya ha digikin mi Jisis siya ini simakar yinkin apniyamim mi siya maeyau hikmainana saiir yokwo iikam isid whiekakim simakar. Mi iikam whiekakim nu Judianim mi om komii Jerusalem, an ikim mi omom om komii Taia mi om komii Saidon sowiir hiriir wainam ikim. Whiigbid whiigbida wainamim, simiir hirar iikamim sima warar yinkin it. ¹⁸ Mi sima siir yai aiir wakaeyam nitkim mi siya simiir ma imiir mi haiswonimniskiiyim mi iikam nhirim uridyiu biyekini ninkiniuwim simiir warar. Mi siya ina haiswoniskii haiginiuwim. ¹⁹ Mi iikam whiekakim sima ina Jisis siir nonkwowim minkim. Dimusi rani, siir kirieya sima bidi kigiyin, iikam whiekakim makakim siya haiswonimniskiiyim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. Iriig.

Jisis siya iikamim maingamaingakakim mi iikamim hikak nwowim simiir boinmimaugim

(Mt 5:1-12)

²⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyim simiir kaoki mi ina boinkiyin, kima ti iikam paeprigabim kima maingamaingara dwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima miriyim simiirar kigiraowikim. ²¹ Kima ti iikamim tariinanin miigi naowim kima maingamaingara dwo. Dimusi rani, mhoiia kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan n-nouninkiyim, mhoiia kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei. ²² Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwoiyim mi io kinaka nwoiyim mi yai biyie kiriir nigbumbu boiniyin mi digiumii kiriir haimriiyugigiyin kira siiramim maingamaingara dwo. Sima ti diminin kiriir

whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyu iir napkin. ²³ Biya krimiir brougae wanwiyayim, hiriinanar mi tirkim, profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiya-mi kira maingamaingara prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam. Dimusi rani, mhoiia kira wi digworaekwo miyik miyikak nwowi mi ti digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.

²⁴ Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyuwiyim mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiia kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka. ²⁵ Kima mintirao kima wi mhii naekak nwo rani, mhoiia wim wi mhiigi naowi. Mi kima mintirao ti iikamim yaibu niniemamairim kima wi ninouninki prasae kin tani. ²⁶ Mi kima sibgu mintirao iya iikamim sima kimiir nikboin prapasi mi biya krimiir brougaeiyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisaie imiirin. Iriig.

Siyuin io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin

(Mt 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Mi kara kimiirin pi hiniina boinmaugii, iikamim kariir yai aiir wakaeyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyu miyik iirar swoki tir haiginiu. ²⁸ Mi iikamim yaibiyie kimiir nikbumbuwi mi kima simiirin yai miyik aiirarar boinaiginiu mi iikamim sima siyu biyie kimiir tirhaiginiuwim mi kima simiiramim Adi Komii siiram srii, siya simiir whinkinsis haiginiuwim. ²⁹ Mi inkam nwirkin kiriir yaeka aiir naka tioki mi ha ti swoki inkpit okwoki, yaeka kwira saiir swoki tiokiyim. Mi inkam nwirki kiriir yuis prieyia saiir nishaii mi kira siirin hiriirar kigninkin haigi. Mi kira yuis haruwa kwira, saiir warar swoki inkin hauugi. ³⁰ Mi inkam nwirkin dimin whiram srii mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwirki diminin kiriir maeyau hiranki nini hainaki mi kira ha kipi swoki boin, kariir swoki hauugi. Niingaka. ³¹ Diminin kira naingwowyin sima kiriir tiram mi kira simiirin hiriinan dimin iirar swoki tir.

³² Mi iikamim kiriiram naingwowyim simiiram naingwowi, yio dimin komii rani. Mi Adi Komii siya kiriirin wi hiniina boin tani kira inkam wadiek. Niingaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iikamim simiiram naingwowyim, simiiramar naingwowyim. ³³ Mi iikamim siyu miyik kiriir tiriyim mi kira simiirin siyu miyik mi tiri, yio dimin komii rani mi Adi Komii siya kiriirin wi hiniina boin tani, kira inkam wadiek. Niingaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iriipi hiriinanar mi tirikim. ³⁴ Mi kiriir diminin inkam nwirni hauugi, hindara haisasae miriinakiyam, siya kariirin wa swoki hauuwi, yio tiriginin yio dimin komii rani, Adi Komii siya kiriirin wi yaigak sairsi nwo rani. Niingaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sima iikamim dimin biyekakim simiir dimin imiirar mi hauu miriisasaekim mpa swoki hainani. Mi yim sima iriipi hiriinan dimin imiirar mi ingigir haiigim. ³⁵ Niingaka! Kira iikamim io

kinakar nwowiyim simiiram dapiyao mi simiirin siyu miyikar timi tir. Mi diminin hindara haisasae miriyyin, siirin haiyim kipi swoki aingwo. Nningaka. Mi kira hiriinan tiri mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin miyik miyik imiira hauwi. Mi kira wi Adi Komiiyin ninomor kouanin siir yinisimkin nwowi. Dimusi rani, Adi Komii siya iki ikkam bibiyeyim siirim naingwo karam nwowiyim simiiramar naingwobunaekin. Mi wim kima hiriinanar timi tir. ³⁶ Mi kima simiiramin Adi Komii siya naingwobumbuwa sair hiriinanar timi aingwobumbu. Iriig.

Kima inkam nwirni siyuin siir kipi hid
(Mt 7:1-5)

³⁷ Mi kima ikkamim simiirin kamim yai hidiyim simiir hiriinan hid karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi mi hid rani. Nningaka. Mi kima ikkamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyeyim simiirin wi hiriyyar mi haiyoprimdiyumiigii. ³⁸ Mi kima digworaekwowim ikkamim simiir hauwi mi Adi Komii siya digworaekwo kimiir wa mi iyopkiyuwi mi siya wi yaeya digworaekwo miyik whiekak nhirim warar swoki inkin iyopkiyugi kimiirin. Mi kima ti hinin diminin siir hauugin ikkamim simiir. Mi Adi Komii siya kimiirin wi ti hiriinan dimin iirar swoki hauwi.

³⁹ Mi Jisis siya boinyio yaiya kwira boin simiirin, inkam nhwokwisae nwirin, siya wi inkam nhwokwisae nwirin siir swoki iisiisimauu ap rani. Nningaka. Mi siya hiriinan tiri mi sowa nwisairarin wi feyar napnatkaigai swonami. ⁴⁰ Yinisimin iki ninokninkinam namiyin, siya inkamin iki siir nowomwarkaiyuwiyin siir ninokninkin aair biri swoki haiburikin. Nningaka. Mi iya yinisimin siya ninokninkin komiigak nwowi mi mhoiyya siya wi inkamin siir nowomwarkaiyuwiyin wi siir hiriinana swoki owi.

⁴¹ Mi kira paeka sima kiriir nomiiyauwin siir nhwo iir nwowa sair dimusi boinkin mi kira war paemir komiyya sair biri kigin kiriir nhwo iir nwokaiya, aniya? ⁴² Mi kira, kiriir nomiiyauwin siirin panin panina ninokninkinkin? Nomiiyau, kara paekasima kiriir nhwo siir nwowa sair haiyam mini. Mi kira paemir komiyya kiriir nhwo iir nwowa sair biri ninokninkinkin, aniya? Kira niksisaeyan inkamkin! Biyyin kira, kiriir nhwo iir nwowa paemir komiyya sair tiki hai. Mi kiriir nhwown wadie nwowi mi mhoiyya kira paekasima kiriir nomiiyauwin siir nhwo iir nwowa sairin wi haniingi haii. Iriig.

Pae biyeyin siya nae biyeyar mi budikin
(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)

⁴³ Pae miyikin siya nae biyie bi budikin. Mi iriipi hiriinan pae biyeyin siya nae miyik bi budikin. ⁴⁴ Iiya inkamin siya bidi kiginokninkinin ti paenid hininin tabgin o amka. Inkamin amin nio siir hiranka bi nirkuuwigin. Mi inkamin tabnidim pae twaa siir hiranka biri whinaigin. Nningaka. ⁴⁵ Tikamim paenankim. Mi inkamin kwoin miyikakin, siya mii miyik miriyyin mi inkamin kwoin biyekakin yio wi mii biyie mirii. Ti hinin

diminin. Yai aeya boininkiiigiyim mi kima dinokninkin-ki ti inkamin siir mhii kwoinin ti dimin hininin bidi yinkiniukikaiyin. Iriig.

Omaka miriini siyu whisko
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ Mi kima kariirin hinina dimusi nikiuwi, Biyyan Inkam Komii Biyyan Inkam Komii mi kima kariir yai wakaeyokna karamae dimusi nwowi? ⁴⁷ Yipiki ikkamkim kariir yai aairim nitim mi kariir yai aair wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknaim, ti ikkam hininim yim hiningim. ⁴⁸ Ti ikkamim yim sima ti inkamin omaka miriyyin siir hiriinankin. Biyya siya ie komii iir iki opnainam mi yinim ina inansiingiyim mi op komiiyin siya ha niunaniyin mi owie komiiyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki kinmiminka. Nningaka. Dimusi rani, siya omaka miyik bidi sibgu miriyyin. ⁴⁹ Mi inkamin kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamin ie ida haimbwaenaeyin mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyin, ini siir hiriinan ywown. Mi mhoiyya op komiiyin ha nakiinamainiyin mi ini omaka aairar kaihomai namiyamin. Jisis siya simiirin hiriinan boinkin. Iriig.

Jisis siya sauan isidin simiir biyyan inkamin siir mii miriyyin siir haiswoniskigin
(Mt 8:5-13)

7 Jisis siya ha boin digiyin ikkamim simiirin mi siya simiir haiburgigin mi om Kapaneam hiriir yimbiyam. ² Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biyyan inkamin siya, siir miyyan inkamin siirima naingwonanaekin mi siya niya ma komiika, siya nao kingiina nwokin. ³ Ti simiir biyyan inkamin siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin mi siya iki Juda simiir biyyan inkamim simiir yikropki sima Jisis siir nikiunakiyim. Mi siir miyyan inkamin siir haiswoniski haiginiuwim. ⁴ Mi sima Jisis siir hiriir nimbiyamim mi kimidiniya sima yikiuwrwirna siirin. Tiki inkamin siir biyyan inkamin siya inkam biyieki mi iuwi. Nningaka. Inkam wadie feyargin mi kira siirin sibgu tirhaiginiu. ⁵ Siya Juda krimiir ikkamim simiiramar naingwokwonanaekin mi krimiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeyia sairin siyar miriiga.

⁶ Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini si-makar yinkin amin. Mi iya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin namwouuim mi biyyan inkamin siya siir nomiiyau nhirim simiir yikropki Jisis siiram siyu hir napiyiskai boinwinam. Mi sima hinina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an kara inkam miyik rani mi kira kariir omaka aairin pa nit rani. Nningaka. ⁷ Mi an kara iriipa hiriinan kiriiram paninsi mi itsi. Kara ha naingwowi, kira yaiarar boinki mi kariir miyyan inkamin pi wadie nwoki okiyim. ⁸ Dimusi rani, an kara ini inkamin inig komiigakin mii kariir hauwiyin, ini siir aowa ywown. Mi an kararin ini sauan isidin kara kigriraowiyin ini simiir kou ywown. Mi kara iki nwirni boinkiyim mi siya pa mi ami mi kara nwirniyin iki hinina boinkiyim, kira wit mi siya pa mi iti mi kara kariir

miiyan inkamin siirin ha boiniyim, kira ta mii hiniina saiiir mirii mi siya pa mi mirii.

⁹ Mi ti Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ti iikam isid komiiyin siir mhoiyya nwokiyim simiir haiyugkaokiyin mi hiniina boinki mi Isrel hiran iikamim kara ta hiriinan naingwo tibmii saiiir biri kigin. Niingaka. ¹⁰ Mi ti biiyan inkamin siya nikropkiyim kamim sima ina swoki amim simiir omaka hiriir mi sima kigni ti siir miiyan inkamin wadieki wadie bidi swoki okiyin. Iriig.

Jisis siya igabae ira saiiir yinisimin siir haiswoniski okwonaowidgin

¹¹ Mi mhoiyya Jisis siya om komii whirin siir yam, siir inigin Nen. Mi kamim siir kigna miriiyim mi iikam isid komiiyin saika ninkin amkin. ¹² Mi ti siya om komii siir omwois kingiin nwowamin mi iikam isid komiiyin sima ti isidin inkam whirin siir nio haiginamim sima om komii siir omwois hiranki naphimbinani. Ta igabaeya saiiir yinisim nwrkinwuruwan sisiyairgin. Mi om komii hiran iikam whiekakim saika ninkin itkim. ¹³ Mi ta iyya Biiyan Inkam Komii siya saiiir kigiyin mi siir kwoinin saiiir siyin naingwoyimiyok pranae biri swoki kinkin. Mi siya saiiir boinki, kira kipi nou. ¹⁴ Mi siya kingiin ha namin mi ta hiiya inkam whirin siya whina saiiir yonkwoki. Mi ta hii aiir hainamim kamim sima ini hindara yamikwoiutim. Mi siya siir boinki, whranisim, kara kiiir boinki, kira dinsiin okwoki. ¹⁵ Mi whranisimin niki aonamin siya ina yinsiin idwokiyin mi siya ina boinaikiyin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin siir apu aiiram. ¹⁶ Mi iikamim sima asi nididgim. Mi sima ina yomboin ididnamim, amburii, tiki profet inkamkin. Mi sima ini Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainanim mi sima boin, profet inkam komii nwirin krimiir bopwoniya tir bidi yimbiniyin, Adi Komiiyin bidi yimbiniyin siir iikamim simiir nanmaiwarkainam. ¹⁷ Mi ti diminin Jisis siya tirkiyin siya ini nu Judia siirar haigiririr boinamim mi nu maeyau nu Judia siir kingiin hir nwowim simiir warar. Iriig.

Jon siya siir kigna mirii inkam nwisowiiirin Jisis siiram yikropki

(Mt 11:2-19)

¹⁸ Mi Jon siir kigna mirii kamim sima dimin whiekakim Jisis siya tirim, Jon siir boinmauu mi siya inkam nwisowiiirim boinki, sowa siirim nitim. ¹⁹ Mi Biiyan Inkam Komii siirim yikropki mi siirin hiniina tini sriiyu mi kira ti profet inkamin nitim boinin siya mi krima kiiiririm dwokwokin, iyie? Siya rani, nwrkin?

²⁰ Mi iyya sowa Jisis siir hiriir nimbiamo. Mi sowa hiniina boin, Jonin op baptais haiginiuwiyin kiiiririn siya nikropkikin kiiiririm nitim mi siya boin mi kira ti inkamin profet inkamin sima boinin nitam siya. Iyie? Krima wi yaeya inkam nwirim dwokwokin? ²¹ Mi taki iyya Jisis siya iikamim mapai mapaikakim kasaka biri haiswoniskikin. Mi iikamim uridyu biyekakim ha haiswonimniskiigi mi iikam nhwokwisae kasaka biri diriraerarkikin mi sima ina swoki kigomokiyim. ²² Mi

Jisis siya Jon siir kigna mirii inkam nwisowiiirin hiniina yowarkii boin, kowa ha dam, Jon siir tini boinmauuu ti diminin kowa kig namim mi kowa wakaeyim simiir mi nhwo kwisaeyim ha swoki kaokiyim mi iikamim iga bibiyie nwowim ina swoki sibgu apririramim. Mi iikamim paowaigi piskomkopouwim sima ini wadieyar swoki okiyim. Mi inkam whirim ina swoki insiin idwowim mi inkam paeprikabim sima ini Adi Komii siir yokwo yaiwin miiyika saiiirar wakaeyim. ²³ Yipiki inkamkin siya io kariir nwo karamae nwowiyin siya ha maigimairga. Mi siir naingwo tibmii kiina mi siya hiriirar maigimairga yokiyokii.

²⁴ Mi inkam nwisowiiir Jon siya nikropkiyo mi sowa ina swoki amo mi Jisis siya Jon siirin iikamim simiir boinmauu. Mi siya ina boinin, kima maeyau nu siin apa saiiir in dimu dimin kigam namkim? Mi kima tari au whirin opudgi hugswosowin siir kigam namkim. Aniya? Niingaka. ²⁵ Kima dimu dimin komii kigam namkim? Mi kima tari inkam nwirin yuis miiyik miiyik niyyin siir kigam namkim, aniya? Mi inkamim yuis miiyik niyyim mi dimin taemin miiyik miiyikakim sima ti hiriinan inkamim yim ini inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hiran nwowim. Jon siya ti hiriinan inkamin siya rani. ²⁶ Kariir boinmauu, kima dimu dimin kigam naingwowi profet inkam? Ihi kara kimiir boinmauuwi, siya profet inkamairgin mi siya ini profet nhrim simiir haiburin. ²⁷ Ti inkamin Jon, Yokwo Komii saeya hiniina boinkin siirin, wakae, kara inkamin kariir yaiya saiiir boinmimauwanin wi siir nikropki mi siya wi kariir biiyar namkwokini. Mi kariir siiyuun wi siyar kisisop haigikwokini. ²⁸ Kara kimiir boinmauuwi Jon siya inkam komiikin mi siya ini inkam komiiyim yopiigim naokainam ini simiir haiburim mi tiki isidin iyya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiiir sima inig komiigag wao rani. Niingaka. Siya ini simiir aowa ywowin.

²⁹ Mi iikam whiekakim mi kamim omom omomi umir haiiyim sima ta Jisis siir yai aiir bidi wakaeyim mi sima Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi sima ini siir yai aiirar wakaeyoknam mi sima op Jon siir hiranki baptais. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komiiyim simiir ninokninkiniyim mi siyiu miiyikin Adi Komii siya hauuwun, digumii siir haimriyugig. Mi Jon siya simiirin op paninsi baptais haiginiusi.

³¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ti iikamim nuanim tapa digumii Adi Komii siir haimriyugigim, kara simiirin panin panin iikam nimbini haiginiuwu, sima panin panin iikamkim? Mi kara pi kimiir boinmauugi. ³² Sima ini yinisimnan ywowim maeyau nae haiginiya simiir yopii ad aka namiyim saiiir hiriinan. Mi iyya sima maeyau nae haiginiya saiiir nwowim mi sima yinisim nhrim simiirin hiniina boinki. Mi krima kid ina masim kimiiramim mi kima mwai wao rani. Mi krima tisa nouubonim mi kima krima nouuim pi boriisopi. ³³ Jonin op baptais haiginiuwiyin ha nitin mi nae op wain minim ina haiyakiyim. Mi kima hiniina boinkim, uridyu biyeyin ini siir piu hir nwowin. ³⁴ Kara Yaowae Adin

ninomor kou hiranin bidi yitin. Mi kara nae op wain mi-na mi kwiyae aeikin. Mi kima boin, kigi! Tiki inkamin siya hunan naeikin. Mi siya waina mi kwiyaeikin. Tiki inkamin kamim omom omomi umir haiyim mi kamim dimin biyekakim simiir nomiyaugin kima hiniina boinkim. ³⁵ Iikamim Adi Komii siir siyu imiir napim mi iikam nhirim sima hiriinan kigiyim mi sima ina yaingwokiyim Adi Komii siir siyuin mi siir yaiyim sima wadieki wadie kiingim. Jisis siir yaiya hiriinanka ini dig wwokiya. Iriig.

Wig ira dimin biyekaka wa Jisis siir iga aiir niyopka

³⁶ Mi Farisi inkam nwirin Jisis siirim yikiugi nae siir omaka hir nidwokai aeyim mi siya ina iiyamin mi nae ini saika ini idwokai aeyuin. ³⁷ Mi wig ira dimin biyekaka ti om iir nwoka. Saeya wakaewin Jisis siya Farisi inkam nwirin siir omaka hir naei. Mi ta wiga saeya wa mobin piuii miyikakin ira hai mi saeya ina yita. ³⁸ Mi wa mobin ha hainaniyin mi saeya Jisis siir igmii kingiin ha nini idwowa mi saeya ina youa. Mi saiir ouwobim ini siir iga aiirar yauni hougin iuim. Mi ini saiir mwowan kana saiirar yinak whwosinkiya. Mi ha ninak digiya ini siir igrib iirar yankabmamaira. Mi saeya hiriinan tir digiya mi wa ini siir iga aiirar iyopa. ³⁹ Mi ti Farisi inkamin Jisis siir nikiuna aeyin nae, siya ti diminin siir kigiyin mi siya hiniina yaingwo mi ti inkamin siya profet inkam kiinginiuwi mi siya pa ninokninkini ta wiga in siir nokwowa saiirin mi saiir siyu iir warar. Ta wiga saeya dimin biye tiran wiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya hiniina boin, saimon, kara yai nhirim kiriir boinmauwam mini. Mi Saimon siya boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kiriir yaiyim ha boinki.

⁴¹ Mi Jisis siya boin, inkamo nwisa nwowi sowa umirim hindara niki priihainaniko inkam nwirin siir hirankin. Mi nwirin paeyarim iur mi nwirin paeyarin hara mi hai. ⁴² Sowa tiki umir iir swoki hauukiyyu dig nwo rani. Mi tiki inkamin siya ina kisina boinin, kowa umir kariir kipi swoki hauukiyyu, yo dimin komii rani. Yipiki sowiir nwirki wi maigimaigra komiigak nwowi ti inkamin siirim? ⁴³ Mi Saimon siya hiniina yowarkii boin, kariir kwoinin hiniina naingwowi ti inkamin umir komii haiyin wi siyar nwowi maigimaigra komiigakin. Jisis siya boin, wa kiriir yaiya kaimwoka. ⁴⁴ Siya ha boin digiyin, Jisis siya ta wig aiir kwakaowin mi siya Saimon siir boinki, kira ta wiga tir nwowa saiir kigi. Kara kiriir omaka napninopkainaniyin mi op kariir iga aiir hiisokim bi swoki hauugin. Niingaka. Mi ta wiga saeya kariir iga saiir ouwob aiirar hiisoka mi ini saiir kan aiirar yinak waisinkiya. ⁴⁵ Mi iya kara kiriiram nitin, kira kariir bi nankabmamarwinkin. Niingaka. Karar napninopkainaniyin mi saeya ini kariir igrib iir yankabmarnanaeya. ⁴⁶ Mi kira wa piuii miyikakin kariir mwo biri swoki aokin haiginiugin. Niingaka, ta wiga saeya wa miyikni saeyar hiisok haiginiugin kariir iga. ⁴⁷ Kara kiriir boinki, saeya kariiramar naingwo kiini. Ta wiga saeya aknainan niisimauuga iikam whiekakim simiir. Dimusi rani, saiir kwoin komiyyin kariiramar naingwo

kiinga mi kara saiir dimin biye biye whiekakim simiir asi haiyoprimdiyumiigi swokikim. Mi kara inkamin dimin biye sim tirin siir haiyoprimdiyumiigi, ti inkam hiriinanin siya kariiram haimiisima naingwowi. Mi siya ta yai aiir ha boin digiyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya wig aiir boinki, kara kiriir dimin biye imiir bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁴⁹ Mi iikam nhirim ta hiiya siya nidwokaiya saiir nwowim sima sima yomboin amboinim Yipiki siya pi krimiir dimin biye biyeyim pi simiir haiyoprimdiyumiigii? ⁵⁰ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, kiriir naingwo tibmiya kiriir dimin biye biyeyim saeyar haiyoprimdiyumiigi, kira ha dam mi kiriir mhii kwoinim hinsiima dwonam. Iriig.

Wig nhirim sima Jisis siir mhoiyya yapnam

8 Mi mhoiyya Jisis siya om komii komii ikim mi omisisim ikim simiir hiriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwin kibi aiir boinmauugin iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim nuanim simiir kigirkakana mi kam iur nwiso ini saikar yinkin amim. ² Mi wig nhirim biyya Jisis siya haiswoniskiyim uridyiu biyekakim mi makak makak ikim sima saika yinkin apnam. Ira Maria-ka, Makdalanka. Biyya Jisis siya uridyiu biyeyim saiirin iriyyar nwisa haiswoniski. ³ Joana saeya inkam nwirin Susa inkam komiyyin Herot siir yaimin dimin waniyin siir wig aeya mi Susana saeya mi wig nhirima sima ini saika yinkin amim. Ti wigim sima Jisis mi kamim siir kigna miriyyim simiir nae digworaekwo imiir whindi-raerar hauu aekim simiir yapayapa umir imiirar. Iriig.

Inkam nwirin wit nid nitkinkin numir

(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Iikam nhirim ha niki woknaniyim om komii komii nhirim simiir hirankin, Jisis mi iikam whiekakim ha na-haingiriyuniyim. Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boin, ⁵ Inkam nwirin witnidim siir numir hir nitkinim namkin mi siya ha nonkwo krimkrinkii itkinamin mi nhirim siyu hir yamikiigiyu mi ini iikamkim yinkin okwo brombrop namim mi ipiyyin minim sim yatkikin idwo aenamim. ⁶ Mi witnid nhirim maeyau siyakaka saiir nakaiyim, yim ha whakiyim mi nuin opak bi nwokin mi ti witnidim ina waiyugusnamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimirdgakin siir bopwoniya nakaiyim, yim ini sima yisirimdinunamim. ⁸ Mi tiki witnid nhirim nu miyikni nikiyyim mi sima ini wadiyeyar whaknainamim mi ini nae hoimkakar budkiyim mi simiir nhirim wowira wowira kamarim iriyyar iriyyara bud. Siir yaiyim ha digiyim mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kira inkamin wiingakaiggin ta kariir yai aiir wakae, kira sibgu daingworinu kripkai. Iriig.

Ta boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya

(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Mi kamim siir kigna miriyyim sima Jisis siir srii, wari boiniyo yaiya saiir yaimwokiyaaimwowa paninga? ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki, Adi Komii siya simiir yaimwok yaimwoim aowa aowan yaiyim kimiir

bidi boinmimauuwın, iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, kimiir bidi boinmamauwın iki boiniyo yai ara kara boiniyim simiir nhwowim isa kigim mi wiinim isa wakaeyim, sima ninokninkin wao rani, ti dimin iirin. Iriig.

Wit nidin siir boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

¹¹ Taka boiniyo yaiya saiir yaimwok yaimwowa hiniinga, tiki witnidin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aeyarga. ¹² Mi ti witnidim siyu nikiiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim simiir hiriinan ywowim mi mhoiia Setan siya ina swoki itnoutninkiiyim, simiir naingwo tibmiini siyuin siir kikinokou mi Setan siya ha naingwokin simiirin wi Adi Komii siya nanmai-warkainaeisi. ¹³ Mi witnid hirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim yim ini Adi Komii siir yai wakaeyoknam mi sima ini maigimairga ywowim mi ta yaiya simiir kwoina bi nigruramka simiir naingwo tibmiiya komii bi nwo-ka sima haimeisima naingwo tibmiigim, iya simiirin dimin whirkin kinankiuwiyim mi simiir naingwo tibmi-ya asi niki iuguski. ¹⁴ Mi witnidim uridin nimiridgakin siir bopwoniya nakaigaiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir wakaeyoknaeyim simiir hiriinan yowim mi iya sima ha napnamim mi hikpai hikpaiyim mi maigimair-gaim umir digworaekwowim nu tiranim ini simar yisirimdinu waigiyim mi simiir naeyim miyik paninsi budsi. ¹⁵ Mi witnidim nu maeyau miyik nikiiyim yim ini iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna nonkworinukripkaiyim mi simiir mhii kwoinim hiinsi-ma nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo tibmii kiingim mi sima siir yai aiirar wakaeyokna diriraerar yokiyokiiyim. Yim ini ti nae whiekakim numiran sasaeyim wai sibgu okiyim simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Sima yuکیدin niuyaeiyin two aowa hangumu haigikin
(Mk 4:21-25)

¹⁶ Mi inkamin sima yuکیدin niuyaeiyin siirin twoni biri higriniuwikin mi hii aowa biri haigiprakaiigim. Niingaka. Siya romiyasin bopwoniya nwowim siir ninankiigin. Mi iikamim sima omaka hiriir napninopkainami mi sima pi pae aiirar kigami. ¹⁷ Tariinanin dimin hirim aowa aowa nwowim mi sima mhoiia wi idowiiyar nimb-iyami. Mi digworaekwo hirim inkamki higriniuim mi mhoiia wi Adi Komii siyar haiginki idowiiya mi iikamim sima siirin wa kigi.

¹⁸ Kima mintarao mi kima yayim sibgu wakaeyokna. Yipiki inkamkin ninokninkin miyikak nwowim mi Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin miyik aiirar swoki inkin hauugi. Mi yipiki inkamkin siya kwoinarar naingwowi siir kwoinau hirar ta yai saiir nonkwowim mi ha wakaeyoknaei mi hiriinan inkamin yai miyikim siir kwoinau hirira nwokaiyim, ti yayim simiirin wi Adi Komii siyar swoki hai siir hirankin. Iriig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousisim ima
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Ta iya Jisis siir apua mi siir nomousisimim sima siir kigam nitkim mi iikamim ini yinkinukikinim mi sima siir kingiin paninsi yamsi. ²⁰ Mi inkam nwirin siir boinki, kiriir apua mi kiriir nomousisimim sima ini yab hir nokwowim, sima kiriir kigam mini. ²¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, yipiki iikamim Adi Komii siir yai miyika saiirim naingwo tibmiiyim mi ha wakaeyoknam, yim ti hiriinan iikamim yim kariir apu mi nomousisimkim. Iriig.

Opud komiia Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Mi igwira Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ina kwiriinamim i kopsim ira saiir. Mi siya simiir boinki, krima pi whigbid yarmiiya nami. Mi sima ina yamim. ²³ Mi isima ha hugainama mi Jisis siya nhwo bi-di whwonkaiyin mi opud komii kwira ha hugnatmaiya mi opa pariiparii mirkimirka ninkinim ta i aiirin. Mi sima nwomainaiinamim pariipariisim. ²⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim, sima Jisis siir yami indguwu mi sima ina boinim, Biiyan Inkamti, Biiyan Inkamti, hae, nimbini nwomainaiinamiri. Mi siya ha ninsiin idwokaiyin mi io ti opud hinin komiia saiir ywoki. Mi opud hinin komi-ya ina digiya mi opa ini mokmokwaiyar yomaikiya. ²⁵ Mi siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya ini pin-da yama? Mi sima ha nididim mi ina yinaingwoyimi yokim. Mi sima sima yimboin amboinim, ti yipikin? Ti opud hino sower boinkiyin mi sowa ini siir yai aiirar wakaeyoknakiyo. Iriig.

Jisis siya inkam uridyiu biyekakin siir haiswoniskikin
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Mi mhoiia sima ina kignaidamim Gegesan iikamim simiir oma hiriir. Tiki omin ini nu Galili siir whigbid yarmiiya nwowim. ²⁷ Mi Jisis siya isima saiir haiburgigin mi ha kunamin mi inkam nwirin ti omin siir hirankin, siya ina yitin siirim. Mi uridyiu biye hirim ti inkamin siir nwokim. Ii haruwa rani ti inkamin siya yuis biri kaigin mi siya siir omaka biri nwowikin. Niingaka. Mi siya siyanowim inkam kikaiyim simiir nwokin. ²⁸ Mi iya siya Jisis siir kigiyin mi siya ha kauwaeyimiyok ougiyin mi siya ogmwo ini siir igmiiga kingiinar ini hiiuwuun mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis o! Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimim, kira kariirin dimu tiram mini? Wakae! Kira kariirin hik kipi hauu. ²⁹ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin siir boinki, siya ti inkam iir haiburgigin. Ii kasa rani, ti uridyiu biyeyin siya nonkwowin ti inkamin siir. Mi kamim inokinok siir kigriraowiyim, sima siirin weyinsopni (sen) mi tidop (hankap) kurimdinuwikim siir iga in imiirin. Mi siya ti weyinsop minim pi simiirar mi anka bimbiir nami. Mi uridyiu biyeyin siya siirin maeyau siin apa niinga inkam karamaeya siirin pi hiriir mi inkin aeyokiyok nami ti inkamin siirin. ³⁰ Mi Jisis siya siir sriigi, kiriir inigin yipikin? Mi siya boin, kariir inigin uridyiu biye

whiekakim. Dimusi rani, uridyiu biyie whiekakim ini siir yaninkiniuwuim. ³¹ Mi ti uridyiu biyeyim sima ini Jisis siirima kauwoknanaekiyim, kira krimiirin ie biyeyin paekakin siirim kipi niyopriyugi.

³² Hu isid komii whirin ti mhiu kopsim whirin kingiina kwowin siir naekim. Mi ti uridyiu biyie whiekakim sima Jisis siirim asi kauwok boinanaekim. Kira krimiirin ti hu isid komiyyin siirim dikropki. Mi Jisis siya simiirin asi kigninkin amkikin. ³³ Mi ti uridyiu biyeyim ti inkamin siir haiburgigin mi ti huim simiir piuar yamkiyim. Mi ti hu isid komiyyin mhiuku hiranki niwitnaniniyim mi ini siyapai amounana saiirar yamim. Mi sima ini ta whii airar yani amaimaiyuwim mi sima opa ha kwiyaeyim mi sima ina yaonamim.

³⁴ Mi kamim ti hu imiir waikaowiyim sima ti dimin iir kigiyim mi sima ina yidam namim. Mi ta yaiya sima ina haigiririr boinama iikam whiekakim hinda tindanim simiir. ³⁵ Mi iikamim sima ti diminin siir ini kigu. Mi sima Jisis siir hiriir nimbiamim mi ti inkam iir kig uridyiu biyeyim siir bidi haiburgigim. Mi siya yuis bidi kaiyin mi siir kwoinin ini wadeya nwowin mi siya Jisis siir igmiiga kingiinar nidwowi. Mi iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yididgim. ³⁶ Mi iikamim ti diminin siir kignakiyim sima iikam nhirim simiir boinmamauu siyuin Jisis siya haiswoniskiyin ti inkamin siir. ³⁷ Mi iikam whiekakim Gegesa hiran nu maeyauwim sima Jisis siir boinki, kira krimiir haiburgik mi ha dam. Sima nidid prasae bi kikinkim mi sima hiriinan asi boinkim mi Jisis siya isim aiir kwirii mi siya namim swoki minkin. ³⁸ Ti inkamin uridyiu biyeyim sima haiburgigin, siya Jisis siirim kauwok boinanaeki, kara kinaka nami. Mi Jisis siya siirin ina swoki ikropkiyin mi ina boinkiyin, ³⁹ Kira kiriir oma hiriirar swoki am. Mi dimin whiekakim Adi Komii siya tirkiyim simiir tini boinmamauuwu. Mi ti inkamin siya ha namim mi ti yaiyim iikam whiekakim om komii siir hiranim ini simiirar boinmamauuwuwin dimin whiekakim Jisis siya tirim simiir. Iriig.

Jisis siya haiswoniskikin wiga siir yuis nonkwowa

(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Mi iya Jisis siya ha swoki amin whigbid yarmiia hiriir mi iikam whiekakim sima hirar nwowinim mi sima siirin ina boin maigimaiga winim. ⁴¹ Mi inkam nwirin ina yimbiniyin siir inigin Jairaskin. Siya maeyauwa iripa yai boinaia huyokiyokaiya saiir biyan inkamkin. Mi siya igmwowin Jisis siir igmiiga kingiinar ini huiu mi ina kauwok boinanaekikin, kira kariir omaka wit. ⁴² Mi siir yinisima irki iruwaka mi saeya yinkopaka. Mi saiir biewiyim iur whisko. Mi saeya naowamar tiri. Mi Jisis siya ha napnamim mi iikam isid komiyyin sima ini Jisis siir mhoiyar yamim. Mi sima ini iripa iripa yonamim. ⁴³ Mi wiga ira nwowi, iinokiinokin saeya piu biyieka napidwodwomaimiiga biewiyim iur whis, kamim paowai udiyim simiir nwirkin saiir ma aiir bi swoki owaiginiukin miyik. Nningaka. ⁴⁴ Mi ta wiga saeya Jisis siir digiwa kingiin ha ni ta mi saeya ini siir yuis prieiya saiir mwois iirar yaka

onkwokiya mi saeya hiriinan tirkiya mi bi kimiminkika ta piu biyieya saeya nwowi ina yinkisanakiya mi mhoiya saeya bi swoki imbiyamka. ⁴⁵ Mi Jisis siya sriigi, yipikin iina kariir naka onkwokiyyin? Mi iikam whiekakim ina boinkiyim, an nninga, an nninga. Mi Pita siya ina boinkiyin, inkam Komii iikam isid komiyyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim, simar kwakikin namkim. ⁴⁶ Mi Jisis siya boinki, iina kariirin nwirka nonkwokikin. Mi kara ina kinankiugiyin, kirie nhirim kariir bidi haiburgigim. ⁴⁷ Mi ta wiga saeya ninokninkinkiya mi saeya ini nidid komiigakar yowa mi saeya siirsi bi swoki impioka mi saeya igmwo ini Jisis siir imiiga ini huiuwuwa. Mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida saeya ina boina, iya kara Jisis siir yuis aiir nonkwokiya, kariir ma biri kimiminkika saeya ina digiya. ⁴⁸ Jisis siya boinki, kariir yinisim yinkopak, kiriirin kiriir naingwo tibmii miyika saeyar nwoaiginiugika mi kira ha dam mi kiriir mhi kwoinin hiinsima dwonam.

⁴⁹ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi biyan inkamin Jairas, siir omaka hiran inkamin siya ha nitin mi ina ini boinuwin siirin, kiriir yinisim yinkopaka bidi yaonama. Kira inkamin dimin taemin nowimwarkaiyuwiyin kiigi siir kipi ninki. ⁵⁰ Mi Jisis siya ta yaiya aiir wakaekiyin mi siya Jairas siir yai anaka hinina yowarkii boin, kira kipi nidid. Mi kira hindara daingwo tibmii iski mi kiriir yinisim yinkopaka saeya wi miyika nwoi owim. ⁵¹ Mi Jisis siya Jairas siir omaka hiriir yam mi siya iikam whiekakim simiirin omakanau hiriirin saika biri kigninkin apninopkai namkim. Nningaka. Pita, Jon, Jems mi ta yinisim yinkopaka saiir yopii ad owa simasimar yapninopkainam saikan. ⁵² Mi iikam whiekakim sima ta yinisim yinkopaka saiirimar nanka ninougim mi sima hirar nounanaekim. Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nou, saeya biri naoka, saeya nhowo whwonkaii. ⁵³ Mi sima siirin yaibu prasae biri niekim. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, saeya bidiya yaonama. ⁵⁴ Mi Jisis siya ta yinisim yinkopaka saiir in aiir yonkwoki mi ina boinkiyin, yinisim yinkopak, kira dinsiingi. ⁵⁵ Mi ta yinisim yinkopaka saiir piugina ina swoki ita saiirim. Mi biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwokiya. Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae nhirim saiir hauu ae. ⁵⁶ Mi ta yinisim yinkopaka saiir yopii ado sowa ini mounana sinkaokiyi. Mi Jisis siya sowiirin ina boinkiyin, ti diminin siirin kowa inkam nwirni kipi swoki boinmamauu mimin. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriyyim mii simiir hauugin

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

9 Jisis siya kam iur nwoi siir kigna miriyyim simiir yikiuna iripa haingiriyuim mi siya kirie komii mi inig komii simiir hauuwim. Uridyiu biyie biyeyim mi mapai mapaiyim simiir haiswonimniskiiyim. ² Mi siya simiirin ina yikropkiyim iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana saiir boinmamauuam mi makak iikamim simiir mi inimniskiiyim. ³ Mi siya simiir boinki, kima digworaekwo wara kipi hai apnam mi kima nae minim mi umir hoknibim mi paekopim hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kima

yiuiso kwokwisa kipi hainam. ⁴ Mi omaka kima nap-ninopkainami mi sima wadie kimiir nwowini mi kima ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om iiriri wi ta omaka saiiir hirankar haiburgig. ⁵ Mi sima kimiirin simiir omaka hiriir namamin wadie nwowin karamae nwowi mi kima ti om iir haiburgik. Mi nusin imiir dikrimkrinkigig sima wa ninokninkinkiyim, krima miyik rani. ⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yitirinkiyim omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya saiiir yapboinmamauuam mi iikam makakim omom omomanim hinda tindanim simiir warar mi inkin hais-wonimniskiyam. Iriig.

Herot siya Jisis siir yai wakaekin

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Mi inkam komiyyin Herot nu Galili kigriraowiyin ti yai whiekakim simiir wakaekiyin mi siir kwoinin ini hindara whriewhriekiyin. Dimusi rani, nhirim ha boini, Jonin op baptais haiginiuwiyin ieyankin bidi swoki insiin idwowin. ⁸ Mi nhirim hiniina boin, Ilaija bidi yim-biyamin. Mi nhirim hiniina boini, biyan profet inkam nwirin bidi swoki insiin idwowin. ⁹ Mi Herot siya hiniina boinki, Jon siir niyyin karar bidi kaigripkiyyin. Mi ti inkamin siya yipikin kara ti siir yaiya hiniina wakaewinin, ha? Mi siya Jisis siir kigam mini. Iriig.

Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)

¹⁰ Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima tirim sima Jisis siir ini boinmimauuni. Mi siya simiirin warar yinkin ikunam mi sima iikam nhirim simiirin hirar haiburgik mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin Betsaidakin. ¹¹ Mi iya iikamim sima wakae digiyim mi sima ini siir mhoiyyar yamim. Mi sima siirim ha namim mi siya ini maigimaigra ywowinin simiirin. Mi siya Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiiir yowomwarkaiyu simiirin mi iikamim makakim, simiir warar mi inkin hais-wonimniskii haiginiu.

¹² Mi iya bieyin ha nikiiyamtibin, kam iuur nwisu siir kigna miriyyim sima ha nitim siirim mi sima boin, kira iikamim simiir dikropki sima iki om nhirim hinda tinda nwowim pi simiirim nwoki amim mi sima pi hir nwoki whwonkaowiyim mi nae minim pi hir nwoki inkiguna aeyamwiyyim. Whisarii rani, ta maeyauwa krima nwowa om karamaeka. ¹³ Mi Jisis siya simiirin igao yaigakar ywoki, simiirin nae kimar hauu. Mi sima ina boinin, krima nae hirii hirii karamaekim. Krima bretim iriyyar mi anasu whis simasimar nwowi. Mi kira hiniina naingwowi ti iikam whiekakim nwowim, krima naeyim simiir digar pini sainaki, aniya? ¹⁴ Kamim hir nwowim 5,000kim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kima simiir boinki, sima kam nwis iuur iura kiyop idwodwoam. ¹⁵ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hiriinanar mi tirim mi sima iikam imiirin ina yokmwini idwowim. ¹⁶ Jisis siya ti bret iriyyarim mi ti anasu whis iko ha haiyin mi siir nhwowin ninomor koua hiriir ha kaokiyin mi siya ina boin wadiekiyyin Adi

Komii siirim. Mi siya ina yinop hauugiyim kamim siir kigna miriyyim simiir mi iikam simiirin ini simar hid nonkwokwo hauunamim. ¹⁷ Mi iikam whiekakim ha naekiniu digiyim mi nae haimii haimiyyim sima naepipiru okiyim mi nibim sima haigimirninkinkiyim iuur is. Iriig.

Pita siya Jisis siir boininkigig siya Kraiskin

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Ii gwira Jisis siya Adi Komii siirim nhowo sasar ini kwisboiniu. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina yamim siirim. Mi siya simiir sriigi, iikamim kariirin panin nikiuwigim? ¹⁹ Mi nhirim yim hiniina boinikim, Jonin op baptais haiginiuwiyin siya. Mi nhirim yim hiniina boini, kira Ilaijakin mi nhirim yim hiniina boini, profet inkam nwirin bidi yinsiin idwowin. ²⁰ Mi siya simiir sriigi boinki, wim kima panina dapikim? Mi Pita siya ina ywowarkii boinin, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia siya. Iriig.

Jisis siya boin kara naonami wa swoki insiin idwowi

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ta yaiya inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. ²² Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara wi hik kimpipisu prasae hai rani. Mi biyan inkamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiiir kigriraowiyim mi prismi biyan inkam mi kamim siyu komii komiyyim sim ninomokninkiniyyim, sima wi digiumii siir haimriyyuwi mi sima siirin wa nisomaowi mi siya ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankar.

²³ Mi siya simiir boinki mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya diminim siir kwoinawu hir nwokaiyyim digworaekwowim simiir haiburgigi mi siya kariir mii imiir mirii mi kariir siyu imiir dap iski. Mi siya kariir mii aiirarar miriyyokiyokii mi kariir siyu imiirarar timi apiyokiyokii. Mi siya ti paeyin hiniya nironinkinin siirin hiriyyar haiyokiyokii kariir hiriinan. ²⁴ Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyyim simiir haimriyyu karamae nwowi mi siir kwoinin omwai waiyaiyin wi miyik nwo rani. Mi siya wi hindara kigugu iskii. Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyyim simiir haimriyyuwi mi siya wi omwai hiriya waiyayokiyokii. ²⁵ Mi yipiki inkamkin ti nu siir digworaekwo whiekakim simiir haingiriyu haigin mimiri siyamar mi inig komigak ha mi owi mi ti digworaekwowim wi sima whinkinsis haiginiuwii siirin omwai waiyayokiyokiikaeyamim, aniya? Niingaka. ²⁶ Mi yipiki inkamkin kariiram maigimaigra karamae nwowi mi digiumii kariir yai aiir haimriyyuwi mi mhoiyya kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kariir hauuwim paenan niyaeiyyim mi Adi Komii siir paekwosimim sima niti mi taka iya kara kiriirin wi digiumii saiiir swoki haimriyyuwi. Mi mhoiyya siya wi Adi saika nwo rani. Niingaka. ²⁷ Kara kimiiirin yaimwowa boini, ti iikam nhirim tirar nwowim, kima wi niki ao rani. Mi

diminim iya Adi Komii siir dimin taemin imiir kigirkakana wi saiirar nimbiyami. Iriig.

Jisis siir piua ya ini saa yimbiamkiya
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Mi Jisis siya ti yayim ha boin digiyim mhoiyya ii iriyar kwoimim namkiyim mi siya Pita Jon mi Jems simiir yikiunam mhuusim whirin siir kua hiriir, nhwo Adi Komii siirim kwisboinin. ²⁹ Mi siya hirar kwisboinin mi siir whwonkam in ina yigiyin mi siir yuisa paenan ha niuyakiya mi saeya ini whisinana ywokiya. ³⁰ Mi biri kimiminkikin inkam nwisso ini saikar yamokwo boinainiyo. Moses, Ilaija so. ³¹ Mi sowa Adi Komii siir diminin paenan niuyaiyin saika ninkin imbinikin. Mi sowa iya Jisis siya naonama saiir nimbiyami diminin Jerusalem hir, Adi Komii siya nimbiniin bidi bidiniyar simiir boinmimauugim. ³² Mi Pita siya mi siir nomiyau nwis owa sima nhwo whwonkaigim mi sima ha nnsingiyim mi simar kigi paeya Jisis mi inkam nwisso saika nokwowo simiir hir niuyaki. ³³ Mi sowa Jisis siir haiburgigim minko mi Pita siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, krima tir nwowim wadieka. Mi krima omaka amirim wi ouuma mirii, ira kiriirga mi ira Moses mi ira Ilaija Pita siya ta yai aiirin whaowaeya priiboinkin, siya bi ninokninkinkin. ³⁴ Mi siya yai aiirar niki boinin mi waua ini simiira yauni kikirinuniya, sima ina yididgiyim. ³⁵ Mi yai kwira ta wau aiir kauwok boinkiya, saeya hiniina kauwok boinkika, wari yinisimin kariir yinisimkin. Mi kara siir bidi yimbiniin. Kima siir yai aiirar wakaeyokna. ³⁶ Mi ta yayi ha boinkiya mi sima kigi, Jisis sasar nwoki. Mi kamim siir kigna miriyim sima yai ha ninkin tankiyim mi ta iya ti diminin sima kignamin, sima inkam nwir bi swoki boinmauumiminkin. Iriig.

Jisis siya yinisim nwirin uridyiu biyekakin siir haiswoniskii gin

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Mi iigwira sima mhuusim whirin siir haiburgigim mi ha niuunamim mi iikam isid komii whirin, sima Jisis siirin siyu hir yapyiskaiwin. ³⁸ Mi ti iikam isid komiyyin simiir hiran inkam nwirin siya ina kauwok boinamnanakiyin, iikam nowomwarkaiyuan inkamin mi kara kariiramar kwisboinki. Kira kariir yinisim yinkamiyin iir kigi, siya kariir yinisim yinkamiyin nwirki nwiruwai yeyairgin. ³⁹ Mi uridyiu biye whirin siya nonkwokin siirin. Mi bi kimiminkikin, siya ha kauwok boinkiyin mi ti uridyiu biye ieyar haigi itiwamwakikingig. Mi yaeyopa pa nimbiniyami siir yai hirankar mi siya ti yinisimin siir piu aiirar nonkwobumbuninkinikin mi siya siir bi swoki haibur sranikin. Nningaka. ⁴⁰ Mi kara kamim kariir kigna miriyim simiiram bidiyar kauwok boinanaeyin ti uridyiu biye siir haiswoniskiyim mi sima dig bi nwokim. ⁴¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin mi ti iikamim tariinananim kima naingwo tibmii kara-maekim. Kimiir mhii kwoinin miyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iya whindiriraerar haiginiuwi mi kima wa nwoki aingwo tibmiyim, ha? Mi siya ti inkam iir boinki.

Yinisimin tiriir whainani. ⁴² Mi siir yinisimin ha niki apnaniyin mi ti uridyiu biyeyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyeyin siir boinki mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginiugiyin. Siya ini siir ad iiramar swoki ikropkiyin. ⁴³ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiyya saiir kigiya sima ini hindara yanaakiyim. Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimyokripkaiyim, ti diminim siya tirim simiirsiiyin mi siya kamim siir kigna miriyim simiir boinki, ⁴⁴ kimiir wiinim sibgu mauugi. Mi mhoiyya Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi. ⁴⁵ Mi sima ta yayi siya boina saiir bi ninokninkinkim, ta yayi saiir yaimwokiya imwowa simiirsi nimprioka mi sima saiir paninsi sibgu yinokninkinsi. Mi sima pi nididgim ta yai aiiram in siir paninsi srissi. Iriig.

Yipikin siya kougikou nwowin
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyim sima yayi kwira yiniinansao boin, yipikin simiir kougikou nwowin. ⁴⁷ Mi Jisis siya bidiya yinokninkinin kwoinin simiir hir nwowin. Mi siya yinisim sapisap nwirin siir asi nikunakin. ⁴⁸ Mi siya simiir boinki, inkamin ti yinisim sapisap in siirin kariir inig iir kigriraowi yio siya kariir kigriraokin. Mi inkamin kariir kigriraowi mi siya inkamin kariir nikropkiyin siirin warar ninkin kigriraowi. Mi inkamin yinisim sapisapnan kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikou in ini siyar ywowin. Iriig.

Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin siya kimiir nomiiyaugin
(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Jon siya ina yowarkii boinin, Biyan Inkam Komii, krima inkam nwira kig, uridyiu biyeyim simiirin kariir inig iir haiswonimniskii gin. Mi siya krimiir yai bi wakaeyoknakin mi krima siirin hiriinansi nikidugim. Dimusi rani, siya krimiir isid rani. Nningaka. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir boinki mi kam nhirim siir kigna miriyim sima, kima siir kipi nikidu. Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin yio siya kimiir nomiiyaugin. Iriig.

Sameria hiran om whirin siir iikamim sima Jisis siir siyu iir haiginikougim mi siirin ina swoki ikropkiyin

⁵¹ Iya Adi Komii siya Jisis siir swoki ikiunamana ninomor koua hiriir saeya ini kingiin nwowa. Mi Jisis siir kwoinin om komii Jerusalem namim asi naingwokin. ⁵² Mi siya kam nhirim simiir yikropki, yai siir biyin sima nwoki haigiriraramim mi sima ha namim nu Sameria hiran om whirin siir yapninpokainam. Mi sima siir digworaekwo nhirim simiir diriraerarim minkim. ⁵³ Mi omin siir hiran inkam nhirim sima siir biri nikunamkim simiir omaka hiriir. Dimusi rani, Sameria iikam sima iripa mhii kwoin biri nwowikim Judami iikam si-

makan sima ina ninokninkinim siya pi om komii Jerusalem hiriir nami. ⁵⁴ Inkam nwisso siir kigna miriyo Jems, Jon sowa, sowa hiriinan siyuuin siir kigin mi sowa siir boinmauu, Biyan Inkam Komii, krma paeya ninomor kou hirana sairim nikiugi, saeya ti iikamim tiranim simiir nwoki iuniyim, aniya? ⁵⁵ Mi Jisis siya ha haiyug okwokiyan mi siya io sowiir ywoki. ⁵⁶ Mi sima om whira yapnam. Iriig.

Inkamim Jisis siirim nami
(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Mi sima siyu hirar niki apamim mi inkam nwirin siir boinki, kira omom omomim kira nami mi kara wi kiriir mhoiia ninkin apiyokiyokiii. ⁵⁸ Mi Jisis siya siir boinki, niimauan wraim yim ieno kakargim mi ipiyinim yim iriipi hiriinan whie kakargim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin yio omaka maeyau whwonkai kara-maekin. ⁵⁹ Mi siya inkam nwirin siir boinki, kira kariir mhoiyar wit. Mi siya boin mi kira kariirin wadie tiki oki. Kariir adin siir piuis biyieya sair niki hangikaigigi. ⁶⁰ Mi Jisis siya siir yowarkii boinki mi inkam wirim yim inkamim kariir mhoiia nit karamae nwowiyim sima haingikai. Mi ni kira iya Adi Komii siya siir digworaekwomim mi siir iikamim simiir kigirkakana sair yai imiir tini boinmimauuwu.

⁶¹ Inkam nwirin siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara kiriir mhoiia nitam mini mi kira kariirin pi wadie dwoki. Kara yai minim kariir isidin simaka nini idwo boinaigigi. ⁶² Mi Jisis siya siir boinki, inkam i kigririyin, siir nhwown idaowa hiri hiriya kaonanaei mi ti hiriinan inkamin siya wi Adi Komii siya kigrirao tani. Niingaka. Iriig.

Jisis siya kamim kam nwoim iuur nwisa yikropki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam

10 Mi mhoiia Biyan Inkam Komiiyan siya ina swoki imbinin kamim kam nwoim iuur nwisso. Mi siya simiirin nwinnwisa yikropki mi sima siir biyar yamkwokin. Mi siya simiirin om komii komiiyim mi omisisimim mhoiia siya namanim simiirin simiir hiriir yikropki. ² Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim wadie bidi ywowim sasaeyim wai nwowim simiir hiriinan. Mi iikam whiekakim sima ta yai aiir wakaeyama tiri. Mi iikam whiekakim rani, simiirim namim mi simiir nikunakiyim mi sima bidi gririgiyim. Mi numiran adin, Adi Komii siyairgin, siirim sriigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi simiir kwoin imiir hiurworwokaiyim mi sima siir mhoiia nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai nwowiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim ini siir hiriinan ywown. ³ Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikriprikan nikropkikin niimau mie komii komiiyim wra bibiyeki nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigriraowan inkam kakar nwowi. ⁴ Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka mi kima siyu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi. ⁵ Mi kima omaka ir napninkainami mi biyin kima wi hinina

tini boiniu, kima ha maingimairga iikamim ti omaka aiir nwowim. ⁶ Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwowiyin siya ta omaka aiir nwowi mi siya wi kimiir yaiyar wakaeyoknaei mi siir kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan inkam karamaeki niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yaiya hiriyar swoki okainani. ⁷ Mi kima ta omaka irua aiirar dwokripkai. Mi kima nae op minim sima hauuwi simiir dae kwiyae. Mi kima ti nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima dimin miyik miyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin hiriinan-si hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam.

⁸ Mi kima om komii whira napninkainami mi inkam nwirin kimiirin wadie nwowini, siir omaka hiriir namim mi nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi borisop wa dae. ⁹ Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar timi haiswonimniskii haiginiu mi kima simiirin hinina boinki, iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya. ¹⁰ Mi kima om komii whirin siir napninkainami mi sima kimiir bi boin wadie winkim simiir omaka hiriir namamin mi kima ti om komii siir siyuuin siir yaba hir dikwown kima hinina boin, ¹¹ ti kimiir om komiiyan siir nu sinim sima ini krimiir iga imiir nwowim mi krma pi kimiirar swoki hauugigi. Mi kima sibgu daingworinu. Dimusi rani, kima krimiir yai imiir bi wakaeyoknakim, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ini kingiin yamwoniya mi kima ta yaiya digumii sair haimriiyugim. ¹² Kara kimiirin pi hinina boinki, mhoiia iya Adi Komii siya iikamim dimin biyekakim simaka boinaini iya saeya nimbiyami mi ta hika wi hika om komii biyekibiyeyin Sodom hiran iikamim dimin biye tirim wi simiir haiburi. Ti omin Isrel siir omkin. Iriig.

Om nhirim naingwo tibmii karamae nwowim simiirsi naingwoyimiyoki
(Mt 11:20-24)

¹³ Jisis siya ha niki boinin mi siya boinki, kima Juda iikamim om Kolosianim Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani mi om Betsaidan Juda iikamim kima iriipa hiriinan, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae mi hauu rani. Dimusi rani, dimin miyik miyik whiekakim Adi Komii siya kimiir tirim mi kima simiir biri kigim mi kima simiir biri wakaeyoknakim. Niingaka. Kima ini digumii simiirar haimriyukripkaiyim. Mi biya Adi Komii siya dimin miyik miyikim iikamim Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hiranim simiirin hiriinan hauugiso mi sima ha kigiso mi sima sinin wa pi masin mi aknainan bidi pi yiisimauuin Adi Komii siirin, dimin biye biyeyim sima tirim simiirsiyin mi sima ha pi yaingwo tibmiiyan Adi Komii siirim. ¹⁴ Mi ta iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi mi hika kimiir nimbiyami saeya wi komiigi komii nwowi. Wi hika om Taia mi om Saidon sowiir nimbiyama sair haiburi. ¹⁵ Kima ti iikamim om Kapaneamanim, nu Isrel hiranim kimiir kwoinin ha naingwowi, Adi Komii siya kimiirin ini kougikou haiginin, aniya? Niingaka. Adi Komii siya

kimiirin iikam miyiki miyiknan mi ikiuwi. Mi kima wi inkam biyenan nwowi. Mi siya kimiirin wi maeyau biyeya paekaka wi sair nitkaigi.

¹⁶ Mi siya kamim siir kigna miriyim simiir boinki. Yipiki inkamkin kimiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi yipiki inkamkin digiumii kimiir haimriyuwi. Mi yipiki inkamkin digiumii kariir haimriyuwi mi siya inkamin kariir nikropkiyin digiumii siir warar mi inkin haimriyuwi, yio Adi Komii siyairgin. Iriig.

Kam, kam nwoim iuur nwisu sima ina swoki itim

¹⁷ Mi mhoiya ti kam, kam nwoim iuur nwisu ha swoki itim mi sima ini maigimaiga komiigakar ini oniyim. Mi sima hiniina boin, Biyan Inkam Komii, krima kiriir inig iirar boinkiyim mi uridyu biyeyim sima ini krimiir yai aiirar mi wakaeyoknam. ¹⁸ Mi siya simiir boinki, kara bidi kigiyin Setanin diyanan tionaiiniyin ninomor kou hirankin. ¹⁹ Wakae! Kara kirie komiia kimiir bidi hauugiya mi owiniyai mipug minim kima wi simiirar ninkin okwo mirii nami mi sima wi kimiir pi rani. Mi Setan siir kirieya wi kimar nikwowsii. Mi kimiirin wi dimin whirki swoki tirbu rani. Niingaka. ²⁰ Mi kima hiniina kipi boin maigimaiga. Uridyu bibiyeyim ini krimiir yai imiirar wakaeyoknam. Niingaka. Kima Adi Komii siiramar maigimaiga kimiir inigim siya bidi win haiginim ninomor kou hir. Mi sima wa nwoki inokninkinim kima Adi Komii siir yinisimkim. Iriig.

Jisis siya maigimaiga ha nwoin mi ina boin wadekiyin Adi Komii siirim

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mi taka iya Adi Komii siir naeyuin Jisis siir mhii kwoin imiir hiurworwokai mi siya ini maigimaiga ywoin. Mi Jisis siya boin, Adi Komii, kira nu ninomor sowiir Biyan Inkam Komiigin. Kara kiriir boin wadeki, kira dimin nhirim kamim ninokninkinkakim mi kwoin miyik miyikakim simiirsi nimpriokin nu tiranim mi kira inkamim naingwo omok karamaeyim simiir yisiimauu. Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin siya hiriayar nwowikin.

²² Kariir Adi Komiin siya digworaekwo whiekakim, kariir ina bidi hauu digim. Inkam nwirkin kariir biri ninokninkinkin, Adi Komii sasar ninokninkini kariirin. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir ninokninkin tani. Kara siir Yinisimin kakanar ninokninkini siirin. Mi iikamim kara boinmimauuim yim ina ninokninkinim Adi Komii siirin.

²³ Mi kamim Jisis siir kigna miriyim simasimar nwokim mi siya ina haiyug boinkiyin. Iikam nhirim sima dimin kirie kiriyim wari bi kigim. Adi Komii siya kimiirim naingwokwonanaeikin mi siya dimin kirie kiriyim kimiir asi nisiimauugim. Mi kima nhirim simiir kou asi nwowi. ²⁴ Kara pi kimiir boinki. Biya profet kamim mi inkam komiim nu kigriraowiyim, sima ti diminin tariinan kigim, simiir kigamar naingwokim mi sima bi kigim. Mi sima ti yayim tariinan kima wakaeyim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Niingaka. Iriig.

Nu Samerian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir whinkinsiisgin

²⁵ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, iikam nowomwarkaiyuwan inkam, kara wi panina tiri kwoin budin inokinok omwai waiya yokiyokiiyin siirin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya panina boinka? Kira panina mwaingin sair yaimwokiayimwowa, ha? ²⁷ Mi siya hiniina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Biyan Inkam Komiin siya kiriir Adi Komiigin mi kiriir mhii kwoinim siiramar daingwo irkak mi kiriir piugina mi kiriir kirieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiyau iirimin hiniina daingwo kira kiramar naingwonaeyin sair hiriinan. ²⁸ Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadeya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokii.

²⁹ Mi inkamin siyu komii ninokninkiniyin siya siir inig iirar sibgu diriraeramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hiniina srui, Yokwo Komii saeya boina yaiya kira hiniina boinkin kira nomiyau nwirniyam naingwowyim, kira kiramar naingwonaeyia sair hiriinan daingwo. Mi ti nomiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha? ³⁰ Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyu hirin siirin inkam biyie nhirim sima yapiyiskaiwin mi sima siir digworaekwo whiekakim simiir haii mi sima siirin ina yipamparin. Mi sima hiriinan tirkikim mi ina yamim. Mi siya ini siyu hirar ywokiin mi siya naowim pariipari. ³¹ Mi taka iya pris inkam nwirin krimiir kaoprigi okwowyin ti siyu iir napniyamkin. Mi siya ti inkam iir kigin mi siya kimi-diniya siirsi yapiyoknam mi siya siyu miga hiriir yapnam. ³² Mi iriipi hiriinan Liva inkam nwirin nu Judianin ta maeyau kaimwo aiir mi imbiniiyin mi siya ti inkam iir kigin mi siya ina mi apiyoknamin siyu miga hiriir. ³³ Mi inkam nwirin nu Sameria hirankin. Simiir sau omomin siya ti siyu iir mi apnam mi ti inkamin siir hiriir yimbiyam mi siya siir kigin mi siir kwoinin siirsiyin naingwoyimi yok prasae bi kikin. ³⁴ Mi siya siir kingiin ha namim mi wa op wain minim siir paowai imiir yaokinki, wadie simiir nwoiginiugiyim mi siya ina udgiyim siir paowaiyim. Mi siya ti inkamin siirin ha kinisiin idwokiin mi siirin siir donkiyin siir idwo yaki kikin idwoki. Mi siya siirin omaka ira inkamki sain whwonkaiya sair hiriir yikiunam mi siirin ina sibgu kigriraowin. ³⁵ Mi igwir nugakin siya ti inkamin omakanin siirin umirim kam nwira hauugik mi siirin hiniina boinmauugi, ti inkamin siirin kira sibgu kigriraowin. Mi kiriir umir nhirim siir hauu saini mi iya kara swoki iti wa swoki hauukiyuwi kiriirin. ³⁶ Jisis siya boin mi tariinanin kira panina naingwowi, yipikin ti inkam nwoimim simiir nwirin ti inkamin, kamim hii tauaeiyim sim nonkwobumbu ninkingikin siirsi naingwoyimi yokin, ha? ³⁷ Mi inkamin siyu komii ninokninkiniyin siya boin, ti inkamin siirsi naingwoyimi yokin mi siir

whindiriraerin siya. Mi Jisis siir boinki mi kira ha dam mi hiriinanar tini tiri. Iriig.

Mata Maria so

³⁸ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima ha napnamim mi sima om komii whirin siir yapninpokainam. Mi wig ira saiir inigin Mataka, siirin saeya yikiuna apninpokainam saiir omaka hiriir nae hauu aeyim. ³⁹ Mata saeya nomousima ira nwowi, saiir iniga Mariaka, Maria saeya Biyan Inkam Komiiyin siir igmiga kingiina ini idwoni, saeya siir yai imiir wakaemimika. ⁴⁰ Mi Mata ya ini nae diriraerarnanaeya mi saiir kwoinin ini haughauga whiyekiyin. Mi Mata saeya Jisis siiram yam mi ina boina, Biyan Inkam Komii kariir nomousima kariir bidi haiburgika mi naeyim kanakana diriraerarnanaei. Mi kira saiirim naingwo rani, aniya? Kira saiir boinki, saeya kariir whindiriraerarniyim. ⁴¹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya hinina yowarkii boin Matara, Mata! Kiriir kwoinin haughauga kipi whiyeki mi kipi naingwoyimiyok. War dimin whiekakim kira miriyyim simiirsiiyin. ⁴² Kariir yai aiir ninokninkinim miriyyim, saeya ini mii nhirim simiir haibura, ta miya Maria saeya nimbina saeya ini mii nhirim simiir haibura. Mi kara saiirin pi nikropki rani. Nningaka. Iriig.

Siyuin Adi Komiiyin srii boini ikin (Mt 6:9-13; 7:7-11)

11 Mi igwira Jisis siya maeyau kwira saiir kwisboinkin Adi Komii siirim. Mi mhoiya siya ha kwisboin digiyin mi inkam nwirin siir kigna miriyyin siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira krimiir dowomwarkai haiginu Adi Komii siiram kwisboiniya biya Jon siya kamim siir kigna miriyyim simiir nowomwarkaiyuin saiir hiriinan. ² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyyim kima hinina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin krima ha naingwowi iikamim sima kiriir inig iir hainanam daingwo. Mi iya kira kiriir iikam whiekakim simiir kigirkana iya saeya nimbiana krima saiirim naingwowi.

³ Mi inokninkin krima naeyim whaowaeyim mi krima kiriiram sriiyim mi kira naeyim pi krimiir digar mi hauuwi.

⁴ Mi kira krimiir dimin biyyeyim iripi hiriinan wa timi ink in haiyoprimdiyumiigii. Mi iripa hiriinan krima haiyoprimdiyumiigiyim iikam krimiir tirbuwiyim simiir dimin biyyeyim simiir hiriinan. Mi kira hik komii krimiiram kipi kigninkinki krimiir kinankuwam.

⁵ Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki mi kimiir inkam nwirkin siya nomiiyau miyyikaki niuwi mi kira siir omaka hiriir nami hiriir tiri niibopwo kira kiriir nomiiyau iirim hinina nini kauwuwi, nomiiyau kira kariirin bretim nhouma whauugi. ⁶ Dimusi rani, kariir nomiiyau nwirin siya siyu hir napniyin mi kariir omaka tiriir yimbini, kara nae siir hauugi karamaeka. ⁷ Mi ti inkamin omaka hiranin siya ina yowarkii boinin, kira kiigi kariir kipi ninki. Anowin bidi haiginikouwin. Kariir yinim krima nib bidi whwonkaiyyim. Kara pi nini rani,

dimin kiriir hauugiyim. ⁸ Kara kimiir boinki, ta omaka saiir adin siya hinina naingwokin, ihi, siya kariir nomiiyau topmwokin mi kara nae siirin pi hiriinan ni komiyya pi saiir hauu rani. Nningaka. Mi siya ti inkamin kira kauwoknanaeyin saiirs nhakiugin. Mi siya ti inkamin pa ninsiini mi siir naeyim pa hauugi. ⁹ Kara kimiir boinki mi kima Adi Komii siirim kwisboini mi siya kimiirin diminin wa hauuwi. Mi kima diminin hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin kimiiram wa haiwaoki. ¹⁰ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siirim kwisboiniyyim, sima diminin wa hai. Mi inkamin diminin hansiriyin mi siya wa kigi. Mi inkamin ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin siirim wa haiwaoki. ¹¹ Mi kimiir inkam nwirkin, siir yinisim anasum siir ad iirim kauwi mi adin siirin wi mipug biyyeyin siir nama hauugi, aniya? Nningaka. ¹² Mi yinisim ad iirim ipiyyin yin kaskakam srii mi adin siirin pi owinyai biyyeyin siir nama hauugi, iye? Yo iripa hiriinan. Nningaka. ¹³ Mi krima iikamim dimin biyyeyar tirikim krima dimin miyyikin hindara mi priihauuwikim, krimiir yinisim imiirin mi krima hiriinanar dinokninkin, Adi Komiiyin ninomor kouanin siya naeyiu miyyikin, pi iikamim siirim kwisboiniyyim pi simiirar swoki ink in hauuwi. Iriig.

Sima hinina boinkim Jisis siya Bielsebul saikar miriigin (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Uridiyu biyyeyin inkam waeyaiyin siir nwokaiyin Jisis siya haiswoniskiigin ti inkamin siya waeyaiyin. Mi uridyu biyyeyin siya ha namim mi ti inkam waeyaiyin siya ina swoki boinaigiyin. Mi iikamim sima ini hindara yanaakiyyim. ¹⁵ Mi kam nhirim sima boin, siya uridyu biyye biyyeyim simiirin Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskiigin. Uridiyu biyye simiir biyan inkamin siir inig whirin Setankin. ¹⁶ Mi kam nhirim sima siirim kinankuwam naingwokim mi sima siirim asi kauwoknanaekikin kiriepai kiriepaiyyim ninomor kou hiranin simiirim, simiir niisimauuam. Mi sima wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya nimbinkin iikamim simiir whindiriraeranim. ¹⁷ Mi siya simiir kwoin imiir bidiyar yinokninkinkiyin mi siya simiir boinki mi nu whiruwan iikamim sima isido whisa nwowi, yai niniyam mi ti iikamim sima wi miyyik nwo rani mi ad nwirni yinisimim simani isido whisa nwoki, yai niniyam mi simani wi miyyik nwo rani. ¹⁸ Mi Setan siir isidin whisa nwowi mi yai sowa swoki inii mi siir isidin wi kirie panin panina nwowi, ha? Kima hinina boinkim kara uridyu biyyeyim Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskigin. Ta yaiya saiir yaimwowa hininga, Setan siir isidin whisa ywoki mi yai ina yiniyyim. Mi Setan siir isidin hiriinan tiri mi sima wi kirie nwo rani. Nningaka. Sima wi hindara kigugu iuguskii. ¹⁹ Mi kaimwokinuwu, Bielsebul siya kariir whinkinsiisi mi kara uridyu biyyeyim simiirin ha haiswoniskii mi kimiir kamim simiirin nninga whindiriraerarkim mi uridyu biyyeyim ha haiswoniskigim, ha? Nningaka. Kiriir isidin sima bidi yinokninkinim simiirin Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigim, Bielsebul siir kirieya sae rani. Nninga-

ka. Wari yai hiriinana kima kariir boinkiya, kima pi nik-sisaekingim. ²⁰ Niingaka. Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigin uridyiu biyeyim. Mi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir niisiimauwi saeya kimiir bidi yimbiamama.

²¹ Mi inkam kirie nwirin siya sau minim siir omaka hirar sibgu hai okwokaowi mi siir digworaekwo whiekakim wi wadieyar sibgu owi. ²² Mi inkam nwirin siya kirie komiigakin ini ti inkamin omaka hai okwokaowin siir kirie aiir haiburin mi siya siir sau kamkiu minim siir kinsiisiyim simiir siinaiyin mi ti siir digworaekwo minim ina hid hauugiyim, siir nomiyau nhirim simiir.

²³ Inkamin kariir whindiraerariyin yio kariir ioan inkam tani. Inkamin kariir whindiriraerar karamae nwoiyin yio siya kariir ioan inkam ieya. Mi ti inkamin iikamim kariirim naingwo tibmiyim simiir tirbum-buwiyin mi ti hiriinan inkamin yio siya iikamim simiir kwoin imiir whriewhrie haiginiuwiyin mi ha ninoopamiyim ini simiir hiriinan ywowin. Iriig.

Uridyiu biyeyin siya ina swoki itin

(Mt 12:43-45)

²⁴ Mi iya uridyiu biyeyin siya inkam nwirin haiburgigiyim mipi maeyau kwira nami piu nini siis-nakiyam. Mi siya hiriinan kig karamae nwoi mi siya pa boini, amba swoki ami omaka biya kara haiburgiga saiiramar. ²⁵ Mi siya ina swoki amin ti inkamin biya siya niki owin siiramar mi siya ina ini kigiwin ti inkamin siya niinga niinga nwoi. Mi siya ini omaka inkamki nhisiya mi ha piuaiya inkamki nitam ini saiir hiriinan ywowa. ²⁶ Mi siya ha namn, uridyiu biye iriyyar nwisu simiir siyu biyeyin ini simiir siyu biye imiir haiburim mi siya simiir warar yinkin ikiunam. Mi sima omakanan ti inkamin siir mhiinau hiriyyar yapninpokainam. Ti inkamin biya biye nwowin mi tariinanin siya ini biyek biyeyar yasae owoguskiyin. Iriig.

Mairgimairga haini siyugin

²⁷ Jisis siya ta yai aiirin iikam isid komiyyin sima nwoi saiir boinkin. Mi wig ira simaka hir ninkin owa saeya ina kauwok boinanaekiya, ta wiga biya kiriir naokaina mi mwoi kiriir haigiyiu imiiaeya, saeya ina mairgimairga. ²⁸ Mi Jisis siya boinki, ihi mi iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim mi siir mhoiya namim, sima ha mairgimairga. Mi sima ini wadie nwoim, simiir mairgimairga ini kariir apua saiir mairgimairga aiir haiburim. Iriig.

Kam nhirim sima kiriepai kiriepaiyim nikiugim

(Mt 12:38-42)

²⁹ Mi iikam whiekakim siir nokwoyokaiyim mi siya simiirin ina boinimauuwun, kima ti iikamim tir nwoim, kima dimn biyekakim. Iikamim kiriepai kiriepaiyim nikiuim simiir niisiimauuwam, Adi Komii siir kirieya kara borisopi kimiir niisiimauuim. Mi kara dimn komii whirin pi kimiir niisiimauuwi, Jona

siyairgin. ³⁰ Biya Jona siya anasu komiyya saiir mhiinau namkiyin mi mhiinau hirar yokai mi ti diminin Adi Komii siya niisiimauugin, siir kirieya iikamim om komii Niniva hiranin simiir. Mi iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin ninomor kouanin ti iikamim tariinananim kimiir niisiimauuwi Adi Komii siir kirieya. Diminin wi kariirar diriraerari mi kima Adi Komii siir kirie aiirin wi haninggi kigi. ³¹ Bidi bidiniyarin wig ira inig komiigaka saeya nu Siva hirankin napiyokiyokiiinika saeya ii kasa bi napka. Saeya yai miyyik miyyikim inkam komiyyin nu kigriraowiyin Solomon siya boinim simiir wakaeyim nitka. Kariir yayim ini Solomon siir yai imiir haiburim mi kima kariir yai bi wakaeyoknakim. Mi ta hiriinan iya, Adi Komii siya siir iikamim simiir hidni mi ta wig komiyya inigaka saeya kimiirin wi hiniina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik komii hauuwi. Dimusi rani, kima siir yai miyyik miyyik imiir bi wakaekim. ³² Iya Jona siya Adi Komii siir yai kirieya saiir boinimauuun mi om Niniva hiran iikamim simiir mhi kwoinim bidiyar kisina haigiyim. Mi kariir yai kirieya saeya ini Jona siir yai kirie aiir haibura mi kimiir mhi kwoinim bi swoki kisina haigikim. Mhoiya Adi Komii krimiir Wanin siya iikamim simiir hidim niti mi om Ninivan iikamim sima wi hiniina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani. Dimusi rani, kima siir yai kirie aiir bi wakaeyoknakim mi kimiir mhi kwoinim bi kisina haigikim. Niingaka. Iriig.

Krimiir kwoin iirin paenan krimiir nhwo ieyar niuya haiginiuwi

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Mi iikamim paeya niuyaeiya ienau mi twonau min bi haigilka. Niingaka. Mi sima romiyas iirar ninankii mi iikamim sima napninpokainami mi sima wi pae airar nwoki kigim. ³⁴ Kimiir nhwoim paenan simar niuya haiginiuwi kwoin iirin mi kimiir nhwoin dimn miyyik kigi mi kwoinim iriipa hiriinan pi wadieyar mi naingwowi mi ini yikidin omaka bopwoniya hangomu haiginiyin mi omaka irkak aiirar niuya irkakiya ini siir hiriinan ywowin. Mi kiriir nhwoin siya dimn biye kigi mi kiriir kwoinin wi biyeyar mi inkin owi, omaka yikid haingimu haigin karamae nwoiyya saiir hiriinan mi omaka irkaka wi saiir niuya rani. ³⁵ Mi kima sibgu wakaeyok, kimiir nhwoim omaka anonan kipi haiwoki, wi dimn biyek wara ninkin amisi. Mi wi kiriir kwoin iir tirbumbuwi. ³⁶ Mi kiriir kwoinin siya miyyik nwoi mi kiriir siyuin ini wadieyar mi inkin owin. Ti hiriinan inkamin siir kwoinin paeya inkam niuya haiginiuwiya ini saiir hiriinan ywowin. Siya digworaekwo whiekakim simiir sibgu kigomokim. Iriig.

Siyu biyeyim Farisi kamim mi kamim nowom-wakaiyuwiyim sima tirkim

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Mi Jisis siya ta yaiya saiir ha boin digiyin mi Farisi inkam nwirin siya yikiuna siirin saika naeyim. Mi siya ha napninpokainamin siir omaka hiriir mi hii aiir yidwokai. ³⁸ Mi ti Farisi inkamin siya Jisis saika nidwokai

aeŷin siya ini nanaakakar yokiyin. M̄ siyar k̄g Jisis siya op b̄ whaugin, Juda simiir siyũin siya boina saiir hiriinan m̄ siya nae ha b̄ naekin m̄ siya ina yaingwoyimiyoŷin. ³⁹ M̄ Biyan Inkam Komiiȳin siya siir boinki, kima Farisi kamim, kima kimiir piũ aiiir̄in idananar hiisokprapras̄i m̄ kwoin kimiirin yio miyik nwo rani. M̄ kima ini inkamin mobmor mob minim idanara hiisokiyin m̄ aowa iokakar nwowiyim m̄ kimiir mh̄i kwoinim ini simiir hiriinan ywowim. Inkam nwirniyim kigmar m̄ h̄i tauae t̄ hiriinan siyũim. ⁴⁰ Kima habwhaowaenankim! Adi Komii siya piũ kwoin sowiirar nonkwokwokikin. Kima t̄ dimin̄in siir b̄ ninokninkin, aniya? ⁴¹ M̄ kimiir dim̄inpai dim̄inpaiyim inkam paeprikabim simiir hauwi, naeyim mobmor mobna nwokaiyim simiir hiriinan m̄ kimiir mh̄i kwoinim Adi Komii siir whwonkam ida w̄ wad̄eki wad̄eyar nwowirkaki.

⁴² Farisi kamim kima mintarao! Dimusi rani, digworaekwo wh̄iekakim kima haiiyim haimii p̄i Adi Komii siirar m̄ hauwi. T̄ siyũ hiriinanin yio wad̄eyairgin. M̄ kima iikam n̄hirim simiir swoki haimriiyugii m̄ kima Adi Komii siirim b̄ naingwowaokim. Biya kima siyũ miyik iir tiki tir m̄ Adi Komii siiram daingwo m̄ t̄ dim̄in komii komiiyim simiir tir, t̄ hiriinan siyũin siya wad̄eyin. T̄ siyũin kima tirin dim̄in haimiiyim Adi Komii siir hauwi yio siyũ wad̄ekin siir kipi haiburgik. M̄ t̄ dim̄in komii wh̄irin Adi Komii siirim naingwonaeyin siir warar d̄inkin tir.

⁴³ Farisi kamim, kima mintarao! Kima omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya, p̄i iikamim simiir whwonkam ida hirar nidwokaiyamar maigimaigaeikim sima kimiir boin maigimaigam. M̄ kima minam m̄ aingwowikim maeyaua ir̄ipa yai nidwo boinaiya iikamim sima kimiir inig imiir nwoki hainanim. ⁴⁴ Kima mintarao! Kima ini ieyin inkam wh̄igi nwokaiyin owainie kr̄in karamae nwowiyin m̄ iikamim sima siir idwovar ninap anapi, sima ninokninkin tani. M̄ iikamim sima kimiirin hin̄ina kigi kima m̄i miyika mir̄i m̄ ta m̄i miyika ini nuin inkam wh̄i priigintim̄inuiyin siir hiriinan ywowin. M̄ kimiir mh̄i kwoinim ini biyeki biyie ywowim m̄ sima ninokninkin tani m̄ sima kimiir yai imiir asi naingwo tibmiigim.

⁴⁵ M̄ inkam nwirin siyũ komii ninokninkiniȳin siya siir yai aka hin̄ina yowarkii boin, inkamin yaimin dim̄inim sim nowomwarkaiyuwiyin, wara yaiya kira boinkiya kira hik kr̄imiir wara n̄nkin hauugii. ⁴⁶ Jisis siya ina yowarkii boin̄in, kima kamim siyũ komii nowomwarkaiyuwiyim kima ha tim̄in kin̄in mintarao! Dimusi rani, kima siyũ kasaka b̄ haiginkim Adi Komii siir siyũin saika n̄nkin owim m̄ inkamim simiirin w̄ wakae yokna dig rani. Kima siyũpai siyũpai imiirar haigini m̄ sima kam n̄hirim siyũ komii siir sibgu ninokninkin karamae nwowiyim simiir b̄ wh̄indiriraerikim. Niingaka. M̄ simiirin hik komii komii imiirar hauwi. ⁴⁷ Kima mintarao! Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima profet inkamin Adi Komii siir yai air boin̄imauuim simiir nisom aowim m̄ simiir ieyim kimar piuai haiginiu. Mhoiyya sima nwoki

kigninokninkinim. ⁴⁸ T̄ siyũin, kima kam n̄hirim simiir mh̄i kwoin imiirin hin̄ina niisiimauugin m̄ kima siyũim biya kr̄imiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiiramar maigimaigaei m̄ t̄ hiriinan kwoin̄in ini simiir hirar nwowin. M̄ profet inkamim kima nisom som aokaokim m̄ ieyim simiir haingikaiyim ini kimar piuaiyim. ⁴⁹ M̄ Adi Komiiȳin bidiya yinokninkin̄in biyan Yokwo Komiiya siya hin̄ina win boinkikin, kara w̄ profet kamim m̄ aposel kamim simiirin w̄ iikamim Isrelanim simiiram nikropki m̄ simiirin w̄ kam n̄hirim sima n̄nkinayokiyok isomsom aokaowi. M̄ n̄hirim hik kimpipisu ara hauugigi. ⁵⁰ M̄ tariinanin kara w̄ iikamim nu Isrel tiranim w̄ hik kimiir hauwi, biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nisomsom aokaowim profet kamim simiir. M̄ kara kimiirin w̄ saiirs̄i swoki itr̄inaei. M̄ Adi Komii siya bidi bidinana nidwo kigiyokiyokigin t̄ nu ieyar wh̄iwin̄iuna kima profet kamim simiir nisomsom aokaowim m̄ ini tarinana yamwoniyin. ⁵¹ Biiki biyan profetin Ebel siir yisomao m̄ ini mhoiigi mhoiyan profetin Sekaraia siirar yadigniyn. Sima siirin Adi Komii siir omaka saiir bopwo hirar nisomaokin. Ihi, kara kimiir boinki, t̄ iikamim nu tir nwowim. Kara kimiirin w̄ dim̄in biyie iirar nonkwobumbuninkin haiginiuwi, t̄ siyũ biyeyin biya kima tirin siirs̄iyin!

⁵² Kima kamim siyũ komii nowomwarkaiyuwiyim kima mintarao! Kima siyũin Adi Komiiȳin namiyin siirin ina ninokninkin̄in. M̄ kima t̄ siyũ iir wakae yoknam naingwo rani. M̄ inkam nwirkin Adi Komii siir siyũ iir napim naingwowi. Sima w̄ dig nwo rani. Dimusi rani, kima siyũ kasaka b̄ haiginkim m̄ simiir siyũin ini kima haiginokouwin. Kima inkam biyie k̄ingim. Kima ini inkamin omaka nae haigiiya saiir anowin siir haiginokougigiyin ini siir hiriinan ywowin. M̄ kima nae simiir b̄ hauugin m̄ sima yaba hirar nwowim ina yaonamim.

⁵³ M̄ Jisis siya ta omaka air haiburgigin m̄ ha n̄p̄niyam̄in m̄ kamim siyũ komii sim nowomwarkaiyuwiyim sima yai siir boin̄ h̄iruiyũim yinkinyaeyaowim. M̄ sima siir yai airim m̄ kin̄inkiu siya yai bibiyie boin̄im, dig b̄ nwokim. ⁵⁴ M̄ sima ini siiramar kaowim, yai biyie kwirki p̄i siir yai hiranka kwimbini m̄ sima siirin wa nwoki isomaowim. Iriig.

Nikisaeni siyũin siirs̄i mintarao

(Mt 10:26-27)

12 Iikam kasaka rani, hir nwomimirim. Sima ini ir̄ipa ir̄ipa ywonamim. M̄ n̄hirim simiir iga idwovar n̄nkin okwo nami. M̄ taki iya Jisis siya kamim siir k̄gna mir̄iyim b̄i simiir iki boin̄imauugig, kima sibgu mintarao Farisi simiir yis iirs̄iyin. Kara simiir siyũin yayairgi n̄hinkiniyim simiir boin̄kin. ² M̄ Farisi simiir yayim m̄ siyũ biyie wh̄iekakim tariinanin aowa aowa nwowim m̄ mhoiyya sima w̄ idowiiyar nimbiyami. M̄ n̄mprio yai wh̄iekakim mhoiyya simiirin w̄ inkamkar ninokninkin iuguskii. ³ M̄ yai wh̄iekakim biya niȳim niȳim kima n̄mprio boin̄im m̄ mhoiyya iikamim sima simiirin w̄ idowiiyar kigirkaki nabienan. M̄ yai wh̄iekakim hiinsim hiinsima kima boin̄im

omakanau hir mi mhoiia wi Adi Komii siyar niisiimauu iuguski mi wi iikam whiekakim wi simar wakae irkaki. Iriig.

Inkamın dimın whirua siirsi arar didid iski

(Mt 10:28-31)

⁴ Kariir nomiiyauwım, kara kimiirın pi hiniina boinkii kima inkamki kimiir nisomaosi kipi nidid. Mhoiia sima kimiirın dimın whir swoki tirbu rani. Niingaka. ⁵ Mi inkamın kima nididanın mi kara kimiirın wi siir niisi-imauuwi. Kima siirsi didid Adi Komii siiyairgin sima kimiir nisom aowi. Mi Adi Komii siya kiriekakaırgın mi mhoiia siya inkamım simiir piugına wi maeyau biyeyau paekaka saıir mi itkaigi. Ihi, kara kimiir boınki, kima Adi Komii siirsiyar didid.

⁶ Kima dinoknıknın, inkamım sima ipiyın sisim iriyarım umırsım kwıso (02 toea) sowiir saıngın. Mi Adi Komii siya ti hiriinan ipiyın sim ira saıir bi swoki aıng-wowowouwıka iya saeya naowiya. Niingaka. ⁷ Mi kanım kimiir mwo nwowım siya bıdi mwainım mi nuan iikamım kima simiirsi kipi nidid, kima ini ipiyın sisim whiekakım simiir haiiburım mi Adi Komii siya wi kimi-irar kigrıraowi. Iriig.

Jisis siir inıg iir boınmımauuni siyiu ikın

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Kara kimiir boinkii mi inkam nwrkın kariir inıgın iikam whiekakım simiir whwonkam ida boınmımauui mi iriipa hiriinan, Yaowae Adın ninomor kouanın kara kırıir inıgın wi Adi Komii siir paekwosımım simiir whwonkam ida mi boınmımauui. ⁹ Mi inkamın kariir inıgın iikam whiekakım simiir whwonkam ida nımpriowi mi iriipi hiriinan kara siir inıgın wa mi impriowi Adi Komii siir paekwosımım simiir whwonkam idain.

¹⁰ Mi inkam nwrkın Yaowae Adın ninomor kouanın yai biyie kwır siir boını mi Adi Komii siya siir dimın biyeyım wa haiyoprimdiyumiigi. Mi inkamın Adi Komii siir naeyıuın siir nıkbumbuwi mi Adi Komii siya siir dimın biyeyım simiirın wi haiyoprimdiyumiigi rani. Niingaka. ¹¹ Mi sima kimiir nıkiu nami omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeıya saıir hiriir. Mi inkam komii komiiyım gavmaniyım mi kamım inıgakım simiir whwonkam ida hiriir mi kima kipi nidid mi ha kipi naıngwo. Mi krıma simiir yai aka wi paniına nowarkii boını, ha? Mi krıma wi paka hiniın yaiya saıir boını simiirın? ¹² Mi tariinanın kimiirın pi Adi Komii siir naeyıuın siyar kwısiimauuwi, yaiya kima ninı boınıuwi simaka. Iriig.

Boınıyio yaiya inkam umırkakın whaowaeyın siir boınka

¹³ Inkam nwrın ti iikam isid komiiyın siir hıranın, siya Jisis siir boınki, iikam nowomwarkaiyuıyın kira kariir yaowaeyın siirın pi hiniına boın, siya kririir adın siir digworaekwowım pi kwısa sıoitkin hid. Mi kwıra pi kariir whauu. ¹⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniına yowarkii boınki, pi paniına tiri, yipiki kariir nımbinın kimiir digworaekwo minım simiir hıdam, ha? ¹⁵ Mi siya simiirın

ina swoki boınkiyın, kima mintarao! Kima sibgu kigrıraowi mi kima wi dimın whırım kıgmair tani. Mi inkamın digworaekwo whiekakakın siirın kwoin miıyık wi ti digworaekwowım sima hauu rani. Niingaka, niingaka.

¹⁶ Mi Jisis siya boınıyio yaiya kwıra boın simiirın mi umır digworaekwo whiekakak, inkamın mi siir nuın sasae miıyık niıgin. ¹⁷ Mi siya siir kwoinau hirın hiniına yaıngwokai, kara pi paniına tiri? Kariir numıran sasae whiekakım simiirın omaka haigi dig karamaeka mi simiirın wa haigi dig rani. ¹⁸ Mi siya boın, kara wi hiniına tiri. Kara wi kariir omakaım nae haıgiyım wi simiir niınımnhınkıigi mi wi komii komii ara mırii. Mi kariir wit whiekakım mi sasae miıyık miıyık whiekak ikım, wi ti omaka imiir haıgii. ¹⁹ Mi mhoiia kara wi hiniına nwoki boınım, kara dimın miıyıkak inkamın. Ti kariir nae dimın miıyık whiekakım wi biewii kasaka nwo rani. Mi kara nae opmın kwıyaei mi kara wi hiın-simhiınsıma maırgımaırga nwoı. ²⁰ Mi Adi Komii siya siir boınki, kira inkam habwowhaekın, ta niıyaka kira pi saıirar nao nami mi digworaekwo whiekakım kira dirıraerargikım wi nhınga haii? ²¹ Mi Jisis siya ina swoki boınkiyın iriipi hiriinan inkamın siya digworaekwo whiekak imiir haıngiriyıu haıginmımiriyın siyamar mi siya Adi Komii siir whwonkam ida wi digworaekwokak nwo rani. Niingaka. Siya wi inkam paeprıkabnan nwoı. Iriig.

Naıngwoyımıyokni siyıugin

²² Mi Jisis siya kamım siir kigna mıriiyım simiir boınki, kara kimiirın pi hiniına boınki, kima kimiir piı aırsi kipi naıngwoyımıyok mi hiniına kipi boın, krıma wi dimu naei? Mi kima kimiir piı aırsi kipi naıngwoyımıyok-nanae. Mi hiniına kipi boın, krıma krımiir piıa wi dimu dimın nıtımwanıuwi? ²³ Kwoin budın yio nae siir hiriinan tani. Mi piıa ya yıuis saıir hiriinan tani. Niingaka. ²⁴ Kima ipiyınım simiir kignınoknınkıni sima sasae bi nınkınikım mi sima sasae bi nıngugu haıgım mi sima nae biri haıngiriyıu haıginikım. Mi sima nae digworaekwo minım, simiir omaka karamaekım. Mi simiirın naeyım Adi Komii siyar hauuwikım. Adi Komii siir kwoinın hiniına naıngwowi, kima ini ipiyın imiir haiiburım! ²⁵ Mi yipiki inkamın siya biewii nhırım omwai swoki hainıs waiyayokiyokıyım swoki aıngwowın, ha? ²⁶ Mi kima hiriinan dimınsım whır tir karamae nwoı mi kimiir kwoinım ti hiriinan dimın whır tiırsi dimusi naıngwoyımıyokım, ha? Mi kima hiriinan kipi tir. ²⁷ Kima kip imiir kigi sima mwriiyım mi sima yıuis minım sima sima bi mıriınanaeikım. Niingaka. Biıya Solomon siya piıai miıyık whiekakaırgın. Mi siir piıaiyım ti kipi simiir bi haıburgım. Niingaka. ²⁸ Ihi, digworaekwo whiekakım Adi Komii siya nonkwowım wadiekıwadıeyairgım. Kowım panaoin sima piı numır hir whaki mi ko imiirın wakar swoki akıtkaıgaıgi paenau hiriir. Mi ti kip hiriinanım yım Adi Komii siya piıaiıgım mi kipa ya dimın komii rani. Mi kimiir naıngwo tıbmııya komii rani mi iikam kima ini kou ywowım. Mi kima hiriınana timi inoknınkıniın. Adi Komii siya wi

kimiirar mi sibgu kigriraowi mi kimiir digworaekwo whiekak ikim. ²⁹ Mi kima hiniina kipi naingwoyimyok boin, krma wi dimu dimin naei mi wi papiyan op mi kwiyaei. ³⁰ Sima kamim naingwo tibmii karamaeyim ti nuin siir tiranim, simiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiirimar naingwokwo nanaeikim. Mi kimiir Adin siya bidi yinokninkinin, kima wi piki hiniin diminin siir haii. ³¹ Mi kima Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana kimiir kwoinim sairim naingwokiini mi ti dimin hiriinanim siya wi kimiirar ninkin hauuwi. Iriig.

**Siyuun dimin miyikim ninomor kou haingiriyu haigini
ikin**
(Mt 6:19-21)

³² Kima kariir iikamim sibsib nanim kima kipi nidid. Dimusi rani, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbiniin siir digworaekwo whiekakim yim wi kima kigriraowi. ³³ Mi kima digworaekwo whiekakim kam nhirim simiir hauuwi mi sima saini mi ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Ti hiriinan siyuun mhoiia wi siya whindiriraerar haiginiuwi dimin miyik miyikim. Adi Komii siir omin dimin biye whirki bi swoki tirbuwikin. Mi ninomor kou hirin diminki bi swoki kiguguwikin mi hiiyan inkam karamaekin mi dimin imiirin kikomki bi swoki kripikin. Niingaka. ³⁴ Mi maeyauwa kiriir dimin miyik miyikim sima nwowim mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyoyiin wi ti om iirar mini owouwi. Iriig.

Miiyan kamim diriraerar kaowim simiir yaiga

³⁵ Mi kima yuisim haruwa kisina kainam mi piuwop aka kigoknam. Mi yukidin kima hangumuwi mi ha dwo, diminin mhoiia nimbiniyanin siirim. ³⁶ Kima ini kamim simiir biiyan inkam iirim nwokwokiniyim simiir hiriinan ywowim. Sima wigwas naeya sair naenakiyim mi ina swoki itim. Mi siya ninmiga hir naka okwo kiekikomni mi sima anowin wa haiwao sasaugi. Mi Adi Komii siiram in hiriinana sibgu okwokin. ³⁷ Mi biiyan inkamin siya niti, siya siir miiyan kam imiirin hiniina nini kigiwi sima nhwo bi whwonkaigim mi ti miiyan kamim sima ha maingimarga. Kara kimiirin yaimwower boini mi biiyan inkamin siyarin wi yuisa miiyana wi sair kisina kaii piuwopaka mi siya wi kimiir boinki, kima hiiya sair didwo mi kimiirin nae wi siyar hauu aei. ³⁸ Mi siya niibopwo niti mi biiyan iuumin haigigi mi siya ha kigi sima ini siir miiyar miriirim mi ti miiyan kamim sima ha maingimarga. ³⁹ Kima ti dimin iir daingwo. Mi omakain adin siya biiya ninokninki hiiyan inkamin pi kariir omaka niti mi siya ti hiiyan inkamin siirin wi kigninkin apninopkai rani, siir omaka hiriirin, siir digworaekwo imiir haiyam. Niingaka. ⁴⁰ Kima iriipi hiriinan ha timi o kugiu kariiram. Dimusi rani, kara Yaowae Adin ninomor kouanin iya kara niti kima wi sair ninokninkin tani. Niingaka. Iriig.

**Miiyan inkam miyik mi miiyan inkam biye simiir
boiniyo yaiga**
(Mt 24:45-51)

⁴¹ Mi Pita siya Jisis siir srii, Biiyan Inkam, kira ta boiniyo yaiga krmiirarar hauuwi, iye? Mi inkam nhirim simiir wara rani. Aniya? ⁴² Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, panin biiyan inkam ikim, kwoin miyikakin siir miiyan kamim simiir sibgu kigriraowiyin? Ti hiriinan inkamin yo siya biiyan inkamin siya nimbinkin siir miiyan kamim simiir kigriraowim. Simiir naeni ti airin wi siyar nwoki inokninkin haiginiuwim. ⁴³ Mi mhoiia Biiyan Inkam Komiiyin siya wi sipi swoki iti. Mi siya ti miiyan inkamin siirin hiniina nini kigni, biiya siya boingigin sair hiriinana swoki miriirim mi siya wi siir boini Kiriir miiya wadieka, ti hiriinan miiyan inkamin siya wi maingimarga komiigaka mi owi. ⁴⁴ Kara kimiirin yaimwower boini, Biiyan Inkam Komii siya siir miiyan inkamin wi siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowan biiyan inkam nokmw in owaiginiuwu. ⁴⁵ Mi ti miiyan inkam nwirin siir kwoinin tari wi hiniina naingwower, kariir Biiyan Inkam Komiiyin niki itsisau rani. Mi siya siir miiyan iikamim simiirin ha tioin mi siya nae op minim mi opa kwiyae whaowaeiya mi siya sairin ina kwiyaeiyin. ⁴⁶ Mi siya hiriinan tiri mi ti inkamin siir biiyan inkamin siya niti, iya ti miiyan inkam ieya nwowin karamae nwowa sair mi siya wi ninokninkinwin tani iya siya hindara kinkak iti. Mi siir biiyan inkamin, siirin wi haningi nonkwobumbuninkin haiginiuwu. Mi siya siirin wi iki siir miiyan kam nhirim siir yai aair wakaeyokna karamae nwowim, wi simakar ninkin ikropkii.

⁴⁷ Mi inkamin siya siir biiyan inkamin siir yai imiirin bidiyar yinokninkinin mi siya biiyan inkamin siya boinin simiir bi wakaeyokna diriraerarkin mi siirin biiyan inkamin siya idgiuni wi kasaka nipimpar tani. ⁴⁸ Mi miiyan inkamin siya biiyan inkamin siir kwoin iir ninokninkin karamae nwowi mi siya mii miyik mirii karamae ha nwowi mi siirin idgiun wi komii nipimpar tani, biiyan inkamin siya. Mi yipiki iikamim digworaekwo whiekak Adi Komii siya hauuwim mi sima hoimgak mirii digworaekwowim simiir swoki iyopkiyuuwim yamdi. Mi yipiki iikamim digworaekwo Adi Komii siya swoki inkin hauuwim mi ti iikamim sima ti digworaekwowim simiir swoki iyopkiyuuwamin, kima mii nhami nhami kipi mirii. Iriig.

Jisis siya iikam isidin simiir niinikibirim nitkin
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ Mi Jisis siya boin, kara iikamim simiir niinikibirim nitkin inkamin pae nikrimtiowiyin haimii haimiia siir hiriinan. Kara hiniina naingwower ti diminin siya dimbiyamki. ⁵⁰ Biiyin kara hik mi kimpipisu mi wa naonami, wi simiir niki haii. Mi ti diminin siya nimbiniisii ta kariir hika wi hiriia niki oyokiyokwii. ⁵¹ Mi kimiir kwoinim ha naingwower, kara nu tirin yaaiyim simiir nikwowaisiiyim nitkin. Niingaka. Kara kimiir boinki. Kara iikamim simiir niinikibirim nitkin. ⁵² Mi tariinan mi

mhoiyya iriipi hiriinan iikam iriyarim sima omaka irni nwowi mi isidin wi whisa nwowi ouumim wi iso sowa-ka ninii mi iso wi ouumim simaka ninii. ⁵³ Mi iikamim sima wi yapayapa nwoki. Mi adin wi siir yinisim yinkamiyinin saika swoki kwini mi yinisim yinkamiyinin wi siir adin saikar swoki inii. Mi yopiiya wi saiiir yinisim yinugiyina saika swoki kwini mi yinisim yinugiyina wi saiiir yopi anakar swoki kwini. Mi giwaiya wi saiiir yiniwig anakar kwini mi yiniwiga wi saiiir giwai anakar mi ninii. Iriig.

Siyyuun diminki nimbiamiyin siir ninokninkini ikin
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ Mi Jisis siya ha boin digiyin, siya iikamim simiir boinki, kima ha kigikim waua maeyaua bieki niki-iyamtibiyin hiranki nimbiniya mi kima bi kimiminkikim pa boinki, naoin kinim mini? Mi kaimwowaigra naowin ha kinikin. ⁵⁵ Mi kima hiniina kigiwii iya krakarwaiga mi kima pi hiniina boini waka biewii prasae nikii rani. Mi saeya wi hiriinana mi imbiyami. ⁵⁶ Kima yayiairgi nhinkini inkamim! Kima nu ninomor sowiir diminim simiirar bidi sibgu kigninokninkinim. Mi kima ta miyya Adi Komii siya miriyya saiiir ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Iriig.

Kira inkamin kiriir boiniuriyyu boiniyin saikar kitimbii boin
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ Mi kima siyyu miyyikin siir sibgu naingwo hid karamae dimusi nwokim mi ha diriraerarim, ha? ⁵⁸ Iya kira boinam nami inkamin kiriir boiniuriyyu boinin saika boinim, kowa siyyu hiran niki owamiyyo mi ta iya kowa iripa yai saiiirar sibgu boinam. Mi kowa hiriinan tir karamae nwowi mi siya kiriirin wi inkamin yai hidiyin siirim nikiu namisi mi inkamin yai hidiyin siya wi poris inkamin siir in hauugiisi mi poris inkamin kiriirin wi maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyye miriyya saiiirar nikropkisi. ⁵⁹ Kara kimiir boinkii, kira maeyauwa hiuyokiyokaiya saiiirin wi niki haiburgig sasau rani. Bii kira digworaekwo whiekakim kira niki prii haiyim, simiir tiki hauukiyyu dig. Iriig.

Inkamin siir mhii kwoinim ninkpit haigi karamae nwowi yio wa kigugu iuguski

13 Mi ta ii aiiirin iikam nhirim hiran nwokim mi sima Jisis siirin kam nhirim Galiliyanim simiir boin-mauu. Mi kamim wraisu Adi komii siir ninkin imi-yaeyim, Adi Komii siir omaka aiiir sima ha namim mi Pailat siir isidin warar yinkin apninopkainam. Mi simiirin ini simar yisomaowim mi simiir nhieyim ini wraisu nhieyim simaka yinkin okiyim. ² Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ha naingwowi, ti Galiliyan inkam nhirim hiniina naowim, simiir dimin biyyeyim ini iikam nhirim Galiliyanim simiir dimin biyye imiir haiburim, aniya? Niingaka, niingakiinga. ³ Kara kimiirin pi hiniina boini. Niingaka, niingakiinga! Mi kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu

iuguski simiir hiriinan. ⁴ Mi biyya ti iikam iuur iriyar nwoimim om Siloam siir hiran omaka briipriya saeya nirimdinu aokaowim, kima panina naingwowi ti iikamim simiir dimin biyyeyim ini iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyye imiir haiburim, aniya? Niingaki, niingaka. ⁵ Kara kimiirin pi hiniina boini. Niingaka, niingakiinga! Kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski. Iriig.

Paeyin nae miyyik bud karamaeyin siir boiniyyo yaiga

⁶ Mi Jisis siya boiniyyo yai kwira ina swoki boinin, inkam nwirin siya swapwo wira yinkin siir wain numira saiiirin mi mhoiyya siir paenid iirim yit. Mi ini niinga ywowin. ⁷ Mi siya numiran miyyan inkamin siir asi boinkikin, kigi. Mi biyya biewii whoimim kara ti swapwoin siirin hiniina bi kigin. Siya naekak bidi ywowin. Niingaka. Siya ini hiriinana swoki okripkaiyin. Mi kira siirin diigi. Mi siya nu siir hiiya whisariyyar niugugusi. ⁸ Mi numir hiran miyyan inkamin siya ina yowarkii boinin siir yai anakan, Biyyan Inkam Komii, kira siirin ti biewii iirara tiki kignin osasae. Kara siir miyyin wa hambimbiri mi whrinim wa krinkinki. ⁹ Mi nae wi iki biewii whirin siir budi. Mi niingakinuwi mi kira wa diigi. Iriig.

Mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiyya Sabat Jisis siya wig ira saiiir haiswoniskigin

¹⁰ Mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiyya Jisis siya iikamim simiirin maeyauwa Adi Komii krimiir Wanin siir yai nidwokai wakaeiyya saiiir hir nowamwarkaiyyugin. ¹¹ Mi wig ira hir nwoka mi uridyiu biyye whirin saiiir nwokin mi ti uridyiu biyyeyin siya ma saiiir hauuwin biewiyim iuur iriyar whoimgim. Mi ta wiga saiiir digiukuun asi ninsimsiriugin mi saeya paninsi sibgu okwosi. ¹² Mi Jisis siya saiiir kigin mi saiiirin ina yikiunan mi siya saiiir boinki, ta wiga kiriir dimin biyyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi kira ini wadiyyar sibgu okiya. ¹³ Mi siir ina ta wiga saiiir yonkwoki mi bi kimiminkika saeya ina sibgu okwo tidwokiya. Mi saeya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiya. ¹⁴ Mi prismi biyyan inkam komiyyin maeyauwa Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiyya saiiir bii nwoiyin, siir mhii kwoinim ini haughauga whiyekiyin Jisis siya ta wiga Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiyya ini saiiir haiswoniskiyin. Mi siya simiirin hiniina boinki. Mii mirii iyyim iriyar kwirkim. Mi kima minam naingwowi inkamki kimiir ma imiir haiswoniskiyim. Mi kima miini ii imiirar wit. Kima ti dimin hiniinin Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiyya saiiir kipi nit. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yayi-ka hiniina yowarkii boin, kima yai aigra nhinkinin inkamkim! Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiyya Sabat saiiirin, kima whiekakim pa nami omaka bulmakaumiyya saiiir mi simiirin pa mi iku-nami sima op nini kwiyaeiyuwim. ¹⁶ Mi taka wiga

saeya, Ebrahim siir isidin simiir yinisimka. Biewiyim Setan siya nonkwowim sair tuur iriyar whoimgim. Mi ini wadeyar mi owa, ta wiga saeya ini ti bulmakauwim simiir haiburim mi kara ta wiga Judami ii komiia Sabat sair asi haiswoniskigin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan boinin mi kamim io siir nwowim sima nidid prasae bi kinkim mi sima ini yai mikrima ywokiyim. Mi iikam whiekakim sima ini maigimaigra ywokiyim ti dimin komii komi-iyim siya tirkiyim simiiram. Iriig.

Mastet nid mi wit sowiir boiniyo yaiga

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana, saeya ini dimu diminan ywowa? Kara sairin pi dimu nikrii, ha? ¹⁹ Adi Komii siir isidin sima ini ti paenid whirin siir hiriinan ywowin, krima dapiyin mastet. Mi mhoiia siya wi pae komiinan namwoiwun mi siya ini pae nhirim simiir haiburin. Mi ipiyin whieyim ini siir kwiya imiir haigiyyim.

Yisin boiniyo yaiga.

(Mt 13:33)

²⁰ Mi siya ina swoki boinin, kara Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana wi dimu dimin nikrii, ha? ²¹ Ti iikamim sima yisnankim. Mi wig ira yisin plaua two komii saika pridgika. Mi mhoiia ti pluan ina iyopingiyin mi ini saa yimbiiyam. Mi Adi Komii siir iikamim wi hiriinan nimbiiyami. Iriig.

Ano simkin

(Mt 7:13-14,21-23)

²² Mi iia Jisis siya om komii Jerusalem hiriir namin mi om komii komii mi omisisimim simiir hiran iikamim simiir warar yowimwarkaiyuam Adi Komii siir yai aiir. ²³ Mi inkam nwirin siir srigi, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siya krimiirin wi nhirmiyarar nanmaiwarkainaei saika nini owouwam iyie? Niingaka, aniya? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, ²⁴ kima kimasiiyar mintaraona. Mi kima miinan mirii ti ninomor kouan anosimin siir napninopkainamamin. Anoin karargin, iikam whiekakim sima hiriir namamar naingowoi mi sima wi dig nwo rani. ²⁵ Mi omakan Adin sair anoin wi siyar ninsiin haiginikouwi. Mi kima wi yaba hirar nini okwo kaigakan boini, Biyan Inkam Komii, kira anoin krimiiram haiwaoki! Mi kimiirin wi hiniina nowarkii boini, kara kimiir ninokninkin tani, kima papiyan omanki nitkim? ²⁶ Mi krima siir yai aiirin wi hiniina nowarkii boini, biya krima nae op minim kinakar nae kwiyaekin. Mi kira krimiir oman siyu iir nokwoin mi krimiirin ini kirar yowomwarkaiyuin dimin taemin imiirin. ²⁷ Mi siya wi kimiir swoki boinki, kara ninokninkin tani kima papiyankim, kima siyu biye tiran iikamkim, kima dimin biyekak kamkim kariir haiburgik mi ha dam! ²⁸ Mi kima wi Ebrahim, Aisak, Jekop mi profet inkam whiekakim Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana sair nwowim mi wim kima damki yab hirar dwoki! Mi kima wa kauwaeyimiyok ouwi mi kimiir bigmiuim wi kikiyikikiyika kini io nwowimin. ²⁹ Mi iikam

bieki nimbiniyin mi bieki nikiiyamiyin mi maeyau kwiran ikim, sima wi iia Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana wi sairar ninin idwokai aei. ³⁰ Ihi, iikamim tariinan inig komii karamae nwowim mi mhoiia inig komiigak wi sima nwowi. Mi iikamim tariinan inig komiigak nwowim mhoiia sima wi inig komiigak nwo rani. Iriig.

Jisis siya Jerusalem siirsi nougin

(Mt 23:37-39)

³¹ Mi bi kimiminkikin ta ii aiirarin Farisi kam nhirim si- ma ina yitim mi siir boinmauu, kira ti omin siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Herotin kiriir niso- maowam tiri. ³² Mi Jisis siya simiir boinki, kima wra biyeyin siirin hiniina tini boinu. Wakae, panao waka kara pi uridyiu biyeyim mi kamim makakim pi simiir niki haiswonimniskii. Mi mhoiia kariir miyim digi mi kara piu wa siisi. Herot siya wi kariir nisomao rani mi wi kariir mii aeyar nadigiwi. ³³ Mi panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani, sima profet inkamin kariirin om whir kipi nisomao. Niingaka. Sima kariirin Jerusalem hirar disomao iski.

³⁴ Jerusalem, Jerusalem, profet inkamim kirar nisom- som aokaowikin mi kamim Adi Komii siya kimiiram nikropkiyim, kima siiyani simiirar mi kaiyimikikim. Mi ti kasa rani, kara kiriir yinisimim simiirin iripa hain- giriyu kigiraowama tiri, kakaruk yopiia sair hiriinan ywowin saeya sair yinim sair pidga aowa hop- krimkrikiuwiyim. Mi kima pi boriisopi. ³⁵ Wakae! Tari- inantin Adi Komii siya digumii kimiir om iir bidi haimri- iyugiyin kimiir omin kimar kigirao, kara kimiir boinki. Mi kima wi kariir kig rani mi ti ii aeya nadigiwi iia ki- ma hiniina boini, Adi Komii kira ti inkamin kiriir inigi nitin siir whinkinsiis mi wadie siir dwowaiginiu! Iriig.

Jisis siya inkamin piu minkin noni aokaowin siir hais- woniskigin

14 Mi Juda simiir ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya Farisimi biyan inkamin siir omaka hir nini aeyugin. Iikamim sima ini siiramar kaoraraowim, siya inkam haiswoniskiyim. ² Mi inkam nwirin siir pua noni aokaowin, Jisis siir kingiinar nwokin. ³ Mi Jisis siya ti inkam iir kigin mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, Farisi kamim siya simiir srigi mi ina boinim, Moses siir siyuin wadie bidi ywokiyin. Mi krima inkam makakin ta Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya sairar haiswoniski, iyie? Niingaka? ⁴ Mi sima ini wakaemumuim. Mi Jisis siya ti inkamin si- irin ina yikiunan mi ina haiswoniskiyin mi siirin ina yikropkiyim. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwoniya waraurin, siir yinisimin mi siir bul- makauin siya ie whira namai whiriidami mi ti inkamin siya siirin wi Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya wi sair haisasauki rani, iyie? Niin- gaka? ⁶ Mi sima ta yaiya siya boina, sairin yai kwir bi nowarki boinkim. Iriig.

Inkamın siya hiniina kipi naingwo kara inig komiigakin

⁷ Jisis siya ta nae aiiram nitim kamim simiir kigin si-
ma biyan ipiiyim simiir nidwokaigim. Mi siya boiniyo
yai kwira simiir asi boinkin, siya ina boinin. ⁸ Mi inkam
nwrki kiriir nikiunami, wigwas nae komiia sairim. Mi
kira ipiia biyana sair kipi nidwokai. Dimusi rani, ti
inkamın siya wi inkam inig komiigakin kiriir haiburin
siir nikiunaeksi. ⁹ Mi hiriinanki niuwi, ti inkamın kiriir
nikiunain siya kiriirin wi hiniina boini, kira ta biyan ipi-
iya ti inkamın siir hauugi mi kira wi nidid komiigakar
nwowi kira mhoigi mhoiyan ipiia sair nini idwoiwi.
¹⁰ Mi kira hiriinan kipi tir mi iya inkam nwrin kiriiram
nikiugi naeyam kira mhoiyan ipiia sairar tini idwoiwi.
Kira hiriinan tiri mi ti inkamın kiriir nikiunain siya niti
mi siya wi kiriir boini, nomiiyau kira ta biyan ipiia sair
wini idwokaini. Mi siya hiriinan tiri. Mi kira wi inig
komiigakar nwowi ti iikamim kinaka nidwokai aeyim
simiir whwonkam ida. ¹¹ Inkamın siir inig iirar
hainanaeyin, siirin wi Adi Komii siya nikwowsaii. Mi
inkamın siyamar naingwona karam nwowiyin mi siir
inigin wi Adi Komii siya haiginki kougikou. Iriig.

¹² Mi Jisis siya ti inkamın naeyim siirim nikiunain simi-
ir boinki mi kira nae kwir diriraeri, kira kiriir nomiiyau
nomousim mi kiriir iripa isidin simiir kipi nikiuna mi
kiriir iripa omom umir hoimgakakim. Mi mhoiia wi si-
ma nikiunaeksi kira simiir omaka hir nini aeyuim mi si-
ma wi nae kiriir swoki hauukiyiysi. ¹³ Niingaka. Kira
nae komii diriraerari mi kira wi inkam paeprikabim mi
iikamim piu simiirim biyie nwowim mi iga biyekakim
mi nhwokwisaeyim simiir dikuna. ¹⁴ Ti hiriinan iikamim
sima naei wi kiriir swoki ikiuna hauu ae rani mi kira wa
maingamainga. Dimusi rani, mhoiia nae kiriirim, wi Adi
Komii siya swoki hauuwi dimin miyikim kimiir, iya
iikam miyik miyikim sima swoki insiin idwowi ie
hirankin sair. Sima iinokinokin wi saikar
nwoyokiyokiii. Iriig.

Nae komiini boiniyo yaiga

(Mt 22:1-10)

¹⁵ Ti iikam nae saika naeyim simiir nwrin siya ta yai
aiir wakaeyin mi siya Jisis siir boinki, inkamın Adi
Komii siir iikamim simiir maeyau kigirkakana, sair
nidwokai aei siya ha maingamainga. ¹⁶ Mi Jisis siya siir
boinki, inkam nwrin nae komii bidi diriraerarin. Mi
siya iikam whiekakim simiir bidi yimbiniin ta naeya sai-
irim nitimin. ¹⁷ Mi naeni iya ha nimbiamama mi siya siir
miiyan inkam iir yikropki, siya iikamim biya siya nim-
binim simiir nikiunakiyim. Siya simiirin hiniina boin: Ki-
ma wit. Digworaekwo whiekakim bidi diriraerar digim.
¹⁸ Mi iikamim sima sima hiniina yomboin amboin, kri-
ma wi nam tani. Inkam nwrin siya miiyan inkamın siir
boin, kara numira kwira sain, kara pi sair nini kigiwi.
Kaimwoka kara pi nam tani naeyimin. Kara kiriir
naeyam bi nitkin mi kara pi boriisopi kira io sairsi kipi
nwo. ¹⁹ Mi nwrin ina mi boinkiyin, kara mii miriiyim
bulmakauim iura sain mi kara simiir nini kigiwam
mini. Wakae! Kara pi nam tani. Kara kiriir naeyam bi

nitkin mi kira pi io kariir kipi nwo kara pi boriisopi. ²⁰ Mi
nwrin ina mi boinin, kariir wiga tapa nonkwonaka
kara pi nam tani, kiriir nae aiiramın. ²¹ Mi ti miiyan
inkamın ha swoki amin siir biyan inkam iiram mi ti
yaiyim simiir ini boinimauuu. Mi omakain adin siir
kwoinin ini haughauga whiyekiyin mi siir miiyan
inkam iir boinki, kira ha damsisaau siyusisimim ti
omin siirim mi kira kam paeprikabim mi kamim piu
simiirim biyie nwowim mi nhwokwisaeyim mi iga biyie
ikim. Kira simiirin kariir omaka tiriir wikiunani. ²² Mi
mhoiia ti miiyan inkamın siya boin, biyan inkam, kara
kiriir yai aiirar bidi wakaeyoknan mi ipii nhirim ini niin-
ga niki owim. ²³ Biyan inkamın miiyan inkam iir boin,
kira siyu komii simiir omisisim whiekakim simiir dam.
Mi iikamim simiir wikiuna ninopkainani. Kara minam
naingwowi kariir omaka mirninkinkiyim. ²⁴ Kara kiriir
boini. Ti iikam whiekakim biya kara niki ikiunam, sima
wi kariir naeya sair swoki ae rani. Iriig.

Inkamın tiki sibgu aingwo Jisis siir mii aiir miriiyamın

(Mt 10:37-38)

²⁵ Iikam isid komiinyin Jisis saikar napnamkim mi siya
ha haimasiyao kaowin mi simiir boinki. ²⁶ Mi inkamın
kariirim niti mi siya siir ad yopii wig mi yokman mi siir
nomousismim digiumii simiir haimriiyugig mi dig-
woraekwowim siir kwoinki naingwo ikim mi hiriinan tir
karamae nwowi sima wi kariir mhoiia nit rani. ²⁷ Yipiki
inkamın kariir mhoiia niti mi siya paeyin hiiniya
nirioninkinin siir haisi nididi mi ti hiriinan inkamın siya
wi kariir mhoiia sibgu it rani. Niingaka. ²⁸ Mi kimiir
nwrin siya omaka briiri ira miriinainamim mini koua
hiriir mi bii siya pi niki sibgu idwo hidi, ta omaka sair
miriiyan naemar imiiram siya niki inokninkinim siir
naeyim wi ta omaka sairar digi, iyie? Niingaka. ²⁹ Mi
siya bii hiriinan tir karamae nwowi mi mhoiia sima yin
ninansiingiyim mi siya ta omaka sair mirii ninokou
karamae nwowi. Mi iikamim sima wi siir niwaeiyuwi.
Mi sima wi hiniina boini, ³⁰ ti inkamın ta omaka sair
miriiyan, siya wi sair mirii ninokougik rani. ³¹ Mi inkam
komiinyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwrin nu
kigriraowiyin yaii saika ninii mi siya pa niki idwo hidna-
mi. Mi siyarin siir sauan kamim (10 Tausen) hoimgak
karamaeki niuwi mi inkam komii nwrin siir sauan kam
ima ywo hoimgak (20 tausen) mi siya bii tiki sibgu hid
mi siirin wi ti inkam komii nwrin siir isid ieya niy-
opakaiyuwi, iyie? Niingaka? ³² Mi siya hiniina naing-
wowi, kara wi dig nwo rani mi siir sauan omomin aru
hirar niki owim, kam nhirim sairar nikropki, ti io aiir
nokwowsaiiyim. ³³ Mi iripi hiriinan mi kimiir nwrin
siya siir digworaekwo whiekakim digiumii simiir haim-
riiyuwi mi siya sibgu naingwo karamae nwowi mi siya
wi kariir kigna miriiyan inkam nwo rani. Iriig.

Wa kirie karamaekin

(Mt 5:13; Mk 9:50)

³⁴ Wa siya dimin miyikin. Mi wa siya hii karamae
nwowi mi ti wa siirin wi panina swoki tiri, siya wadie
swoki amwoiuuwamin, ha? ³⁵ Ti hiriinan wain naeyaka

siir bi pridikin. Mi krɪma siirin nu miyyik nitkiigi numiran sasaeyim wi miyyik sibgu ii rani. Wakae, kima hindarar prii itkaigi. Iriig.

Sibsibin whaowaeyin siir boiniyo yaiga

(Mt 18:12-14)

15 Mi iigwira kamim omom omomi umir haiiyim mi kam nhirim dimin biyie tiriyim mi kam nhir ikim, sima Jisis siir kingiina yit siir yai imiir wakaeyam. ² Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim sima io nwokim Jisis siirin mi sima hiniina boin, ti inkamin kamim dimin biyie tiriyim nae simaka nidwokai aekin. ³ Mi Jisis siya ta boiniyo yaiya simiir asi boinkin

⁴ mi kimiir inkam nwirki siir sibsibim kamairim iriyarki niuwi, (100) mi siir sibsib irin whaowaei mi siir adin wi paniina tiri? Mi siya ti sibsib kamnwii tuur iriyar idiyim (99) wi hinar haiburgigi mi yim wi hinar nokwo aekii. Mi siya wi ti sibsib irin siirim nini hansir iuwi. ⁵ Mi siya siir hansir haii mi siya siirin wi siir waeyao niwouu apnami. Mi siya pi maigimaigra nwonami. ⁶ Mi iya siya siir omaka hiriir swoki imbiyami mi siya wa kauwok boinami siir nomiiyauim mi siir inkamnanim, simiiramim, iripa saika haingiriyiu owim. Mi siya wi simiir boinki, kima kanaka timi maigimaigra! Dimusi rani, kariir sibsib irin niki whaowaekiyin kara siir bidi hansiryiskai haiyin. ⁷ Kara kimiir boinkii mi ninomor kou hiran iikamim yim ini, iriipi hiriinanar mi owim. Mi iikam kamnwii tuur iriyar nwiiyim, (99) sima ha naingwowi, sima dimin biyie bi tirkim mi sima ti hiriinan iikam imiirin maigimaigra wao kintani. Mi dimin biyie inkam nwiruwakar tiri mi siir kwoinin ha kisina haigii mi ninomor kou hiran wi maigimaigra komiia nwowi siiramim. Iriig.

Umira whaowaeya saiir boiniyo yaiga

⁸ Mi wiga umir iurgaki niuwi mi mhoiia kwira ina swoki whaowaekiya mi saeya wi paniina tiri, ha? Saeya wi iriyasmir pae bignaei. Mipa bigna nhiskig kaeyami, saiir bidi mi kiga. ⁹ Mi saeya hansir haii mipa kauwok boinki saiir nomiiyauim mi saiir inkam inkamnanim, sima iripi nwowim. Mi saeya ina boinkiya, kima maigimaigra kanaka dwo! Kariir umir kwira niki whaowaekiya bidi swoki hansiryiskaiya! ¹⁰ Kara kimiir boinkii mi iriipi hiriinan Adi Komii siir paekwosimim siya inkamin dimin biyekakin naingwo tibmiiyin siirimar maigimaigraekin. Iriig.

Whranisim nwirin ad haiburgigin siir boiniyo yaiga

¹¹ Jisis siya boin, inkam nwirin siir yinisim yinkamiyino nwisko. ¹² Mi nomousimim ad iir boin, adi, kara minam naingwowi, kira digworaekwo whiekakim kiriir yao whid hauu kariirin panaowar whauu. Mi adin ina hidgiyin siir digworaekwo whiekakim siir yinisim nwis owiiram. ¹³ Mi bi kimiminkin, ti nomousimim siir umir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim, inkam nhirkim sainim. Mi siya om whirin

kingiin tani, siir ini owou. Mi siya ti om iir nwowin mi siir umir digworaekwo whiekakim ini siyiu biyeyim siya tirim simiir yuguguskiyim. ¹⁴ Mi siya siir digworaekwo whiekakim hiriinan niuguguskiyim mi mhoiia ti omin siirin mhii komiia ina yamaoua. Mi siya ini dimin whirmin whirmin karamaeyar yamwo iuwin. ¹⁵ Mi siya ti om whirin siir hiran inkamin siir mii asi nini miriyyugin. Mi ti inkamin siya yikropki siirin, maeyaua hu nimiiyaeiya saiirim, siya kigriraowim simiirin. ¹⁶ Siya minam naingwowi siir mhiiya ti binim simiir isim hugi sim naemimin itkikinim simiir naeyim. Mi siirin nae minim, inkam nwirki bi swoki hauugin. ¹⁷ Mi mhiinae karamae siya nwoa mi siya ha naingwoyimyokin mi siya ina boinkiyin, kariir adin siir miyan kamim yim sima naeyim wara whaowae rani. Mi kara tir namwoniyyin mhii ina yamaoniyyin. Mi kara hiriinanar nwowi, an wi kapi naowi. ¹⁸ Mi haningit niuwi, an ti swoki am kariir adin siirim. Mi kara siirin wi hiniina boini, adi kara siyiu biyie Adi Komii mi kira kowiir whwonkam ida bidi tirin. ¹⁹ Kara inkam miyyik rani mi kira kariirin kariir yinisim kipi nikiu. Mi kira kariirin, kariir miyan inkamnan boin. ²⁰ Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya ina swoki amin siir ad iiramar. Mi siya aru tirar nwowamin, siir adin saiir kigwinin. Mi siir adin siirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkin. Mi siya niwitnamim mi ini yinisim iir yaka iwit ankabma-mairiuwin. ²¹ Mi yinisimim ina boinkiyin Adi, kara dimin biyie Adi Komii mi kira, kowiir whwonkam ida tirkin. Mi kara inkam miyyik rani, kira kariirin, kariir yinisim kipi nikiu. ²² Mi adin siir miyan kam imiir boinki, kima biyan yuis prieiya saiir whainanisasau mipi siir wini kaiyaiginiuni. Mi siirin iindihop ha timi iyopkikiu haiginiu. Mi siirin su ha timi ii haiginiu. Mi siya siiramim pranaepranae bi maigimaigrakim. ²³ Bulmakau irpakiyin ira tini hainaki mipa disomao. Mipi krimar nongwomamair aei. ²⁴ Dimusi rani, ti kariir yinisimim siya naonamnan bidi yowin. Mi tariinanin siya ini omwaiya swoki waiyain siya bidiyar iki whaowaekiyin. Mi kara siir bidi swoki kigin mi sima nae komii asi naekim.

²⁵ Mi yaowaeyin numir nwokin mi mhoiia siya ha nitin omaka kingiin hiriir mi siyar wakaeni, ii kidim, pi ninkiniuwi. Yim sima mwai waowi. ²⁶ Mi siya siir miyan inkam nwir iir yikiuna mi ina sriiyin, sima dimu dimin tiri? ²⁷ Mi siir miyan inkamin siirin ina boinin, kariir nomousimim bidi swoki itin. Mi kariir adin siya kao irpakiyin ira yisomao siirim. Dimusi rani, siya siir yinisim iir bidi swoki kigin. Mi siir dimin whirki bi kimbugin. ²⁸ Mi yaowae siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi siya omaka hiriir paninsi yapninopkainamsi. Mi siir adin ha napnaniniyyin mi siirin yai miyyik imiirar yani boini siya napninopkainamim. ²⁹ Mi siya adin siir yaiyaka hiniina yowarkii boin, biewii kasa-rani, kara kariir miyan inkamnan nwowin mi kara kariir yaiyaka iigwir bi nantamyiriyirkin. Mi kira meme ii kariir bi swoki hauugin. Kara kariir nomiiyauim maigimaigra simaka mi owim. Niingaki, niingakiinga. ³⁰ Mi ti kariir yinisimim siya kariir digworaekwo whiekakim ini iki

wigim hii nanaeyim, simiir yugugusgikin mi siya ha swoki itin mi kira ini siirsi yangwoyomyokin. Mi kira bulmakau yinisim irpakiyinanin ina mi isomin siirim. ³¹ Mi adin siir boinki, yinisim, inokininokin kira kanaka nwokin mi kariir digworaekwo whiekakim, yim kiri-irgim. ³² Mi tariinanin krima ha maigimaigra mi krimiir mhi kwoinim, wadiyar dwo. Ti kiriir nomousimin siya naonamnan bidiyar iki owin. Mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyain. Siya bidiyar iki whaowaekiyin mi tariinanin krima siir bidi swoki hansiryiskaiyin. Iriig.

Biiyan inkam nhirim simiir boiniyo yaiga

16 Mi Jisis siya kamim siir mii kigna miriyyim simiir boinki mi inkam nwirin umir digworaekwokakin siya biiyan inkam bidi yimbini, siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowim. Mi inkam nhirim sima ini boini ti inkamin digworaekwo whiekakin siir, ti kiriir biiyan inkamin siya kiriir umir digworaekwowim kasa-ka bi niuguguskikim mi iya ini kingiina nwowa kiriir digworaekwowim sima digi. ² Mi biiyan inkamin siir hiriinan wakaeyin mi siya biiyan inkamin siiram yikiugi mi ina boinin siirin, panin panina tirkin ta yaiya kara wakaeya kiriir? Kira kariir digworaekwo whiekakim kiriir in nwowim simiir tin win naki. Kira wi kariir biiyan inkam nwo rani. ³ Mi ti biiyan inkamin siir kwoinin aowa aowa hinina yangwo. Kara pi panina tiri? Biiyan Inkam Komiiyin siya kariir huriyyumigiyim tiri. Mi kara kiriekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwirni nae umir digworaekwo kaugiki aeyim pi nididi. ⁴ Mi tariinanin kara bidi yinoknininkinyin, diminin kara tiranin mi iya inkamin siya kariir huriyyumigi siir mii saiir hirankin mi ta hiriinana saiirsiiyin kariirin wi inkam nhirim sima nikiunami, simiir omaka hiriirin. ⁵ Mi siya inkamim siir biiyan inkamin siir dimin priihaiyim simiirin nwirwira yikiuna mi siirim in yamim. Mi biiyin nwira ieya yam mi mii kigriraowan inkamin ina sriiyin siirin. Diminin kira priihaiyim kariir biiyan inkamin siir hirankin pariigim? ⁶ Mi siya boin, wel twowim kamairim iriyarkim. Mi mii kigriraowi inkamin ina boinin, kira ti diminin kira priihaiyim simiir yokwo aiir hai mi kira kamnwis iuriuwa 50 simiirar kwidwo winki. ⁷ Mi mhoiyya inkam nwirin ina swoki itin, biiyan inkamin mii kigriraowiyin siya ina sriiyin, diminin kira priihaiyim pariigim? Mi siya ina boinin, wit nibim kamairim iriyarkim 100 mi siya siir boinki, kira ta yokwowa kira wi-na diminin kira priihaiyim saiirim pi kam nwiiyuwa winki. ⁸ Mi mhoiyya biiyan inkamin siya ini ti inkamin mii kigriraowiyin siir inig iir hainankiyin. Dimusi rani, siya inkamin kwoin miyyikakin, siir siyuin siir hiriinan tirkin. Mi Jisis siya ha niki boinin mi nu tiran iikamim simiir kwoinin umir diriraerar sainiyim ini Adi Komii siir iikamim simiir haiburim, sima ninokninin miyyikakim.

⁹ Mi Jisis siya hinina boinki simiirin. Mi umir digworaekwo whiekakim kima nonkwowim kima iikam nhirim umir digworaekwowim whaowaeyim simiir hauu. Mi sima wi kimiir nomiyyau kin nwoki owim. Mhoiyya kima naonami mi kima wi Adi Komii siir om

miyyikin siir nami. Mi siya kimiirin wi hinina boini, kima siyu miyyik bidi tirim. Mi inokininokin kima wi kanaka nwoyokiyokii. ¹⁰ Mi inkam nwirin siya dimin simim simiir sibgu kigriraowi mi siya wi dimin komii komiiyim simiir warar mi sibgu inkin kigriraowi. Mi inkamin miisimim simiir sibgu mirii karamae nwowi mi siya mii komii komiiyim simiirin wi mi sibgu mirii rani. ¹¹ Mi kima umirim nu tiranin simiir sibgu kigriraow karamae nwowi mi kima Adi Komii siir dimin miyyik imiirin wi panina sibgu kigriraowi, ha? Niingaka, kima inkam wi dig nwo rani. ¹² Mi kima inkam nwirni dimin sibgu kigriraow karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyyikin wi panina hauuwi, inokininok nwoyokiyokiiyin, ha?

¹³ Mi miiyan inkam nwirin siya, biiyan inkam nwiso sowiir miyyim iikwiruwa bi swoki miriikin. Niingaka. Mi siya kwoin biye wi nwirin siir nwowi mi nwirin wi miyyik siir nwowi. Mi siya wi nwirin siir wakaeyoknaei mi nwirin wi digiumii haimriyyuwi. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirim miriyyim, umir saiirim wara kipi naingwo. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir boinkin

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Farisi sima umirim naingwokwuwikim. Mi sima ti hiriinan yai whiekakim Jisis siya boinkiyim simiir wakaekiyim mi sima siir yikbumbu boin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi kima kimiir siyu miyyikin iikam whiekakim simiir whwonkam ida hinina niisiimauuwi kima iikam miyyikim. Mi Adi Komii siya kimiir kwoin imiir bidi yinoknininkinim. Diminin inkamki hainaniyim, yim Adi Komii siir whwonkam idain dimin komii rani.

¹⁶ Moses siir siyu komiini yai mi profet kamim simiir yai aka sowa iya Jonin op baptaisiiyin siya nwowa saiirar yadigiwa. Mi Jon siir iya tasi tariinana namwoniya mi Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana mi saiir yaiwin kibiya omom omom whiekakim simiir nimbiyami. Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir namamar naingwokwowi. ¹⁷ Ninomor nu sowa wa digi. Mi Moses siir siyu komii siir yaisisimim sima wi wara swoki kigugu rani.

¹⁸ Mi kamim siya siir wig aiir sopki mi irni swoki inkwonaei, yo wig nonkwonani siyugi siyu iirar nikripkikin. Mi inkam nwirin siya wig ira inkam nwirki sopkiya saiir nonkwonaei, yo wig nonkwonani siyuin siir taouugakin mi siya hii nanaenanaei. Iriig.

Umirkak inkam mi Lasaras so

¹⁹ Biiya inkam nwirin umirki naokingugunankaiyin, siya tir nwokin mi inokininokin siya yuis miyyik miyyik imiirar niigin. Mi inokininokin siya nae miyyik imiirar haiikin mi simiirar naekin siya wadie nwowim. ²⁰ Mi inkam paeprikab nwirin hirar mi inkin okin siir inigin Lasaraskin, siir piua paowai biyyeya. Mi siirin siir isid ieyar hainam umirkak inkamin siir omaka anoka kingiin hir ini kikinugik. ²¹ Mi siya ti umirkak inkamin naeyim siir hii aowa naekrimkrinkiiyim simiir niimumin aeya-

mar naingwowi mi iya ti umirkak inkamin siir miyan kamim sima nhiskiyim naemimin priiginim naeyim simiir mi ti inkam paeprikabin siir mhiya ini simiirar yaekiniuin. Mi wraim sima ntiyim pi siir paowai imiir taowaei. ²² Mhoiia ti inkam paeprikabin ha naonamin mi siirin Adi Komii siir paekwosimim sima hainam mi siya Ebrahim saika ini owou. Mi ti inkam umirkakin ina mi aowin mi siirin ina haingikaiyin. ²³ Mi siya ini maeyau paekaka saiir nwowin mi hik kimpisu komii hir haiyin. Mi siya koua hiriir kaokiiyin mi siya kigi Ebrahim siya kingiin nwo rani mi Lasaras siya saika ninkin owi. ²⁴ Mi umirkak inkamin ina kauwokiya, adi Ebrahim kira kariirsi daingwoyimiyo mi kira Lasaras siir dikrop iuungi siir inain op hopmaiym mi opa kariir kworiyaeya saiir hougin noksisaekiyim. Kara ta pae aiiirin hik kimpipisu prasae hai rani. ²⁵ Mi Ebrahim siya boin, yinisim tariinanin kira dimin whirin ina naingwokiya. Biya kira omwaiya niki waiyan mi kira digworaekwo whiekakakar nwokin. Mi Lasaras siya dimin biye biyeyim simiir haiyin. Mi tariinanin siir kwoinin ti om iirin ini wadiyay yamwoniya mi ni kira ini hik kimpipisu yama haiyiui. ²⁶ Mi dimin whirin Adi Komii siya bidi haiginin, ie komii whirin kimiir mi krimiir bopwoniya tir. Mi iikamim tir nwowim sima ti ieyin siir niyapidnadamim sima dig nwo rani. Mi iikamim yarmiia mi owi, krimiir tiriir niyapidnadiyim sima wi dig mi o rani. ²⁷ Mi umirkak inkamin siya boin, adi kara kiiirin hiriinansi srii, kira Lasaras siirin kariir adin siir omaka hiriir dikropki. ²⁸ Kariir nomousimim iriyarkim. Mi Lasaras siya simiirin yai kirie aiiirar tini boiniu. Mi sima wi ti om biyeyin hik kimpipisu kara haiyin siirar swoki inkin itisi. ²⁹ Mi Ebrahim siya ina boinin, sima Moses mi profet kam ikim simiir yaigakargim. Sima simiirin igao yai bidiya boinim sima ta yai aiiirar wakaeyokna. ³⁰ Mi umirkak inkam ieya boin. Niingaka. Adi Ebrahim ta yaiya saeya simiirin wi dig nwo rani. Mi inkam wir nwirin siya ie hiranki ninsiin idwowi mi simiiram in ha nami mi simiir mhi kwoinin wa ninkpit haigii. ³¹ Mi Ebrahim siya ina boinkiyin siirin mi sima Moses mi profet kamim simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi mi inkam nwirin ie ankin ninsiin idwowi mi sima iriipi hiriinan wi siir swoki aingwo tibmii rani. Niingaka. Iriig.

Dimin biyeni siyugin

(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

17 Aiyo, aiyo mi Jisis siya kamim siir kigna miriyim simiir boinki, diminpai diminpaiyim wa nimbिया-mi iikam whiekakim simiir kwoin imiir nipiyaokiyam mi sima dimin biye tiram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae iuguskii. Aiyo, aiyo mi inkamin, inkam nwirin naingwo tibmiiya saiir tirbuwiyin kira mintarao mhoiia kira wi hik komiigi komii haii. ² Mi siya ti yinisim sapisapim simiir nwir iir tirkii, siyu biye tiram mi hiriinankiniui, ini mi owin kam nhirim sima siir niyin siya komiia saika dinkin kog. Mi siirin whii komii solwara saiir ditmai whiridgi, yipi nwoki aeyikriku whiridamim. ³ Kimakimasiyar mintaraona!

Mi kimiir nomiyauin, siya siyu biye tiri, kima io saiir dwo mi siya siir kwoinin kisina haigii mi kira siir dankabmamair boin. ⁴ Mi siya dimin biye kiiirin ti kwiruwa saiirararin idip idipin iriyar kwisa tiri mi siya kiiiram in idip idipin iriyar kwisa niti mi ha nini boini, kara pi naingwoyimiyo kira kariir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim. Iriig.

Naingwo tibmiini siyugin

⁵ Aposel kamim sima Biyan Inkam Komiiyin siir boinki, kira krimiir naingwo tibmiiya saiirin komii swoki inkin hauugi. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya simiir boin mi kiiir naingwo tibmiiya saeya mastid nidni hanin sapisapki niuwi mi Adi Komii siya kiiirin wi dimin komii iirar tirhaiginiui. Mi kira paeyin siirin ha boinkii, kira, wara kiiir miyim ti ophainam whii komii solwara hiriir! Mi siya wi kiiir yai aiiirar mi wakaeyoknaei. Iriig.

Miiyan kamim simiir siyugin

⁷ Mi kimiir inkam nwirki siya miyan inkamkaki niuwi, siir numir aiiir hainopam mi siir sibsib imiir kigriraowam mi mhoiia siya ha swoki iti mi siir biyan inkamin siirin wi hiniina boini, kira ha witsisau, nae kanaka wini idwokai aeni. Mi kira wi hiniina boini, aniya? ⁸ Niingaki, niingakiinga. Mi kira wi siir boinmauwu, kira kariir nae imiir diriraerar mi kira yaeya piuwopa ha kikognani mi naeyim ha diriraerar hainani. Bii op nae minim pi kara niki ae kwiyae mi mhoiia kira op nae minim pa timi ae kwiyae. ⁹ Mi siya ti siir miyan inkamin siirin pa boin wadie ta siya siir yai aiiir wakaeyokna diriraerara saiirsiyin, aniya? Niingaki, niingaka. Ya siirar miiga. ¹⁰ Mi kima iriipi hiriinan digworaekwo whiekakim Adi Komii siya boinim, kima simiir diriraerari mi kima wi hiniina boin, krima miyan iikam miyik rani. Diminim krima diriraerariyim krima Adi Komii siir kwoin iirar diriraerari. Iriig.

Kam iurim paowaigi piskimkopouwim Jisis siya haiswoniskigim

¹¹ Jisis siya siyiui om komii Jerusalem hiriir namiyin siir namkin mi siya nu Sameria nu Galili sowiir bopwowa napnamkin. ¹² Mi siya om whirin siir nimbiyamim mi kam iurim paowaigi piskimkopouwim siirin siyu hir yapyiskaiwin. Mi sima aru hirar niki okwowim ¹³ mi sima ina kauwok boininaekiyim, Biyan Inkam Komii, Jisis kira krimiirsi daingwoyimiyo. ¹⁴ Mi Jisis siya simiir kigin mi siya ina kauwok boinkiyin simiirin, kima ha dam, wara kimiir piuim prismi tini isimaui. Mi sima ha napnamim mi simiir piuim ini miyikar ywokiya. ¹⁵ Mi simasimar yinkig ankigna simiir piuim wadie nwokiya. Mi simiir nwirin sasa swoki iwitamin. Mi siya ina kauwok boin hainan prapasamin Adi Komii siir inig iir. ¹⁶ Mi siya Jisis siir igmiiga whwonkam ida ini hiui. Mi siya ina boin wadiekiiyin siirin. Ti inkamin siya nu Samerian inkamkin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya ina

boinkiyin, ti kam iuurim paowaigi piskimkopouwim, simiirin kara haiswoniskiigiyim mi iriayar nwiyim ini papi nwowim? ¹⁸ Mi ti iriayar nwiyim Adi Komii siir inig iir hainanam bi nitkim, aniya? Mi ti inkam nwiruan om whiranin sasar yit Adi Komii siir inig iir hainanam. Mi ti kam iriayar nwiyim Isrelmiyim, yim ini paniina tirim, ha? ¹⁹ Mi mhoiia Jisis siya boinki, kira dinsiingi mi ha dinsiin apnam, kira naingwo tibmiya kariiram, kiriirin wadie saeyar nwowaiginiugin. Iriig.

**Iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir
kigirkakana wi sapi nimbini**
(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Mi Farisi kamim sima Jisis siir srigi, iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi paka hiniin iya sae nimbini? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana saeya nimbiam, iikamim simiir nhwowim wi dimin kirie kirie komii komii kig rani. ²¹ Mi sima wi hiniina boin tani, kigi, siya tisi tapi nwowin. Niingaka. Wakae, iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini kimiir mhi kwoinaw waraurar nwowa kima wi saiir kig rani. Niingaka.

²² Mi siya ha boin digiyin mi siya kamim siir kigna miriirim, simiir boinki, mhoiia iya wa nimbiam mi kimiir mhi kwoinaw Yaowae Adin ninomor kouanin kara nitana iya, saiir kigamar naingwowi mi kima wi siir kig rani. ²³ Mi mhoiia kam nhirim wi sima boini kimiirin, kigi, siya isi hinda nwowin, kigi siya tisi tinda nwowin. Mi wim kima wi hiriinan inkamim simiir yai kipi wakaeyokna yim sima kimiir niksisaie. ²⁴ Kima ina ninokninkinim iya ninomora yakii mi ta ninomor kwirkaka wa yaarkakii. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siya nimbini, wi hiriinanar tiri. Mi iikam whiekakim sima siirin wa kigirkakwini. ²⁵ Mi bii kara wi hik kimpipisuwar niki haii mi iikamim ta ii aiirar niki owim, sima digumii wi kariir haimriyuwi. ²⁶ Siyuin biya Noaki nwowa iya saiir tirin. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya siya nitana yio wi iriipi hiriinanar mi tiri. ²⁷ Mi sima nae hirar niki aeyim mi op minim hirar niki kwiyaeyim mi wigkamim ha nonkwonam iya Noa siya siyaiya hiriir napninopkainamin mi op komiirin ha nitin, simiirin ini siya yakirimdipugiyim. ²⁸ Mi Lot siir iya, ya iriipi hiriinanar mi tir. Mi sima naemin hirar niki aeyim mi opmin hirar niki kwiyaeyim mi digworaekwo minim hirar niki sainim mi digworaekwo nhirim, inkam nhirimi hauuwim sima sainim mi numir sasae ha ninkikinim mi omaka minim ha mi mirii. ²⁹ Mi Lot siya om komii Sodom siir haiburgigin mi ha namn mi ta ii aiirin Adi Komii siya pae aiir yikropki. Mi siya komii komiirim paekak paekakim, ina kinanai-iniyim ninomor kouankin iikamim simiir tioidwom-aiyam. ³⁰ Mi iriipi hiriinan iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti, wi idowiyar nimbini, iikamim simiir whwonkam idar. Mi sima wi digworaekwo kasa tir tani.

³¹ Mi ta hiriinan iya inkam nwirin siya omakanau hir nwowi mi siir digworaekwowim, nu hir nwowi mi siya wi siir digworaekwo imiiram niunalinam tani, simiir hainakiyam. Mi siya wi hindara nidam iuguski. Mi iriipi hiriinan inkam nwirin siya numir hir nwowi mi siya wi omaka tiriir swoki it rani, yuismim imiir hainankiyam. Niingaka. Siya wi hindara nidam iuguski. ³² Mi kima Lot siir wig aiir dinokninkinki, saeya om komii Sodom siir swoki haiyug kaokiya mi saiirin Adi Komii siya diriraer-arki mi saeya sol ha nwokiya mi yinpae yamwoiua. Mi iriipi hiriinan, kima kipi swoki haiyug kao hindara didam iugusam. ³³ Mi inkamin siyamar naingwonaeiyin, Adi Komii siiram naingwo karamae nwowiyin, yio wi hindara kigugu iuguskii. Mi inkamin siyamar naingwo karam nwowiyin mi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyin mi siir kwoinin wi hiriirar nwoyokiyokkaeyami, Adi Komii saikar. ³⁴ Kara kimiir boinkii, ta nii ai-irarin, inkam nwisio hii kwiruwa saiirarar whwonkai mi Adi Komii siya sowiir nwirin siir hainami mi siir nwirin, yio wi hirar nwokii. ³⁵ Mi wig iso sowa mii iripa miri-iguwaki mi Adi Komii siya sowiir ir aiir nikiunami mi ira, ya wi hirar nwokii. ³⁶ Mi inkam nwisio sowa numir hir nwowi mi Adi Komii siya wi nwir iirara nikiunami mi nwirin yio wi hirar haiburgigi. ³⁷ Mi kamim siir kigna miriirim, sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina sririyim, Biyan Inkam Komii ti diminin wi papi nimbiam? Mi Jisis siya simiirin boiniyio yai boinkin, maeyauwa inkam whigi nwowa, wakikiyao wabim saiir nwowikim mi inkam whiyim pi simar mi aei. Iriig.

**Wiga inkamin yai hidiyin siirim nikiunain saiir
whindiraraerarim saiir boiniyio yaiga**

18 Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boin simiir niisiisiimauugin sima inokninkin nhwo Adi Komii siirim kwisboinim mi sima kipi nhakiu. ² Siya hiniina boin mi om komii whirin yai hidi inkam nwirin hir nwokin. Ti yai hidi inkamin siya Adi Komii siirsi bi swoki ididikin. Mi iriipi hiriinan inkam imiirsi bi mi aingwoyimi yokikin. ³ Mi wig igabae ira ti om iir nwoka. Inokninkin saeya ti inkamin yai hidiyin siirin hiniina nini boiniuwika, kariir ioan inkamin siya kariir nonkwobumbuwam tiri mi kira siir boin huriiryu-natkaigi. ⁴ Biya ti inkamin yai hidiyin saiir whindiraraer-aram bi naingwokin. Mi mhoiia siya siir mhi kwoinawin hiniina yaingwo, kara Adi Komii siirsi nidid rani mi kara iikam imiirsi bi mi aingwo ididikin. ⁵ Mi taka wig igabaeya kariirin kiigi saeya ninkinanaei. Kya saiirin yai pi kara whinboini mi inokninkin saeya wi kariiram nitnanaeisi mi kariir pua mhoiia wa nhakiu iuguski. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya ina boinin, kima ti yai hidan inkam biyeyin siir yai imiir wakaeki mi ti yai hidan inkam biyeyin, siya ta wiga saiir yai bidi whindiraraer-arin. ⁷ Mi wi paniina tiri? Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim siirim mi nii nabie siirim nouim mi tari Adi Komii siya yai wi simiir whinboin tani, aniya? Mi siya kaoguguwi mi tari wi simiir whindiraraer tani, aniya? Niingaka. Adi Komii siya yai hidan inkam miyikiingin. ⁸ Kara kimiir boinki mi siya simiirin siyu wa

whindiriraerar sasaugi. Mi mhoiia Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya, siya wi saiir kigi iikamim simiirin sima bidi yamsi aingwo tibmiiyim, iyie? Niingaka? Iriig.

Farisi kamim mi kamim omom omomi umir haiiyim simiir boiniyo yaiga

⁹ Kam sima hiniina naingwowi, sima inkam miyikim mi sima hiniina naingwowi inkam nhirim sima inkam miyik rani. Ti hiriinan inkamim Jisis siya boiniyo yaiga simiir boinkin, ¹⁰ inkam nwisu nhwo kwisboinim namko omaka Adi Komii siira saiir hiriir. Mi nwirin inkamin omom omomi umir haii ikin mi nwirin Farisi inkamkin. ¹¹ Mi ti Farisi inkamin sasa ha nokwokiyan mi siir mhii kwoinawu hiriin hiniina kwisboinki, Adi Komii kara ti inkam nhirim simiir hiriinan tani, kara ti kiriirim sriiyin. Mi sima hiiya tauaeikim mi siyu biyeyar mi tirikim mi wiga mi sopikim. An kara, niingaka. Kara ti inkamin omom omomi umir haiiyin siir hiriinan tani. ¹² Mi wik whiekakim simiirin kara ti kwokwisa haiyaeikin nae karamae. Mi digworaekwo whiekakim kara haiiyim, kara iuura soitkinikin mi haimii pi kiriir mi hauwi. ¹³ Mi inkamin omom omomi umir haiiyin siya arurig ha nokwokiyan mi siya ninomor koua hiriir kaowim pi boriisopi. Niingaka. Mi siir niyyin ina kaiyirounainamin mi siya ina boinin, Adi Komii kara dimin biyeyan inkamkin. Kira kariirsi daingwobumbu! ¹⁴ Kara kimiir boinki, ti inkamin omom omomi umir haiiyin, Adi Komii siya siirin inkam miyik yikiuwun. Mi siya siir omaka hiriirar swoki amin. Mi ti inkam nwirin yio. Niingaka. Mi inkam saama naingwonaeyin, yio wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin saam naingwo karamae nwowiyan mi Adi Komii siya siir inigin wi kougikou haiginki. Iriig.

Jisis siya yinisim sapisapim simiir nokboinmamaigin
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Mi sima yinisim sapisapim Jisis siirim nikiunanikim. Sima minam naingwokim, Jisis siya in simiir nonkwowim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ti hiriinan kigiyim mi sima to simiir ywoki. ¹⁶ Mi Jisis siya yinisim sapisapim simiirin ina yikunan siir kingiin hiriir mi siya ina boinin kima yinisimim kariirim kigninkinki, kima simiir kipi nikidu. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana ti hiriinan iikamim simiirgim. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwovar boini, inkamin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir nitam naingwowi mi siya ti yinisim sapisapim simiir hiriinan dwo mi hiriinan karamki niuwi mi siya wi saiir napnainopkainam tani. Niingaki, niingakiing. Iriig.

Biiyan inkamin umir digworaekwo whiekakakin siir yaiga
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Mi Judami biiyan inkam nwirin siya Jisis siirin hiniina srii nowomwarkaiyuwan inkam miyik mi kara wi

paniina tiri. Kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiinok siir haiyamin, ha? ¹⁹ Mi Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam miyik dimusi dapkin, ha? Adi Komii sasaigin inkam miyikin. ²⁰ Kira siyu komii iir bidiyar yinokninkinin. Kira wig kipi hainikii nonkwona. Mi inkam kipi mi isom ao. Mi hii kipi mi tauae mi kira inkam nwirni kipi mi iksisae boinhiuriyu, kira kiriir yopii ado sowiirwai yai imiirar wakaeyokna. ²¹ Mi biiyan inkamin ina boinin, iya kara yinisima nwonaniyan mi ini tariinanar yamwoniyan kara ti siyu iirar wakaeyoknakin. ²² Jisis siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya siir boinki, diminin whira niki whaowaei. Kira kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirim simiir hauu sima sainim mi kira ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Mi kira hiriinan tiri mi ninomor kou hiriin kara wi digworaekwo whiekakakar nwowi. Mi kira kariir mhoi- yar wit. ²³ Mi ti biiyan inkamin ta yai aiir wakaekiyin mi siya ini hikakar ywokiyan. Dimusi rani, siya umir digworaekwo whiekakak inkam kiingin.

²⁴ Jisis siya ti inkamin siir mhii kwoinim hikak nwokiyan simiir kigiyin mi ina boinin, inkamin digworaekwo hoimgakakin, siya Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin dimin taemin imiir siir namimin wi miinan mirii. ²⁵ Mi haba ti tidiiyin yuis paniyan siir no iir ninopkainamin wi miinan mirii. Mi inkamin umir digworaekwo whiekakin siya wi ta haba miinan saeya miriia saiir hiriinan mii mirii rani. Niingaka. Yio wi mii komiigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namimin. ²⁶ Mi kamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima ina boinim mi hiriinanki niuwi mi kwoinbudin iinokiinokin omwai waiyayokiyokiiyin wi nhinga haii? ²⁷ Mi Jisis siya ina boinin, diminin inkamki tir karamae nwowiyan yim wi Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerari.

²⁸ Mi Pita siya ina boinin, wakae, krima krimiir omin mi krimiir digworaekwowim simiir bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiia nitim. ²⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, ihi, kara kimiirin yaimwovar boini mi yipiki inkamkin Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiirim sibgu naingwowin mi siya omaka mi wig mi nomiiyau mi yopii ad yinisisim, simiir haiburgik ³⁰ mi ti iyyim Adi Komii siya wi hiriinan ti imiirar swoki inkin hauukiiyuwi. Mhoiia iya saeya nimbiyami mi sima kwoinbudin iinokiinok omwai waiyayokiyokiiyin wi siir haii. Iriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin kara naonami wa swoki insiin idwowi
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Mi Jisis siya kam iuur nwisu siir kigna miriyyim simiir yikiuna mi simiir boinmauu, wakae, panao krima om komii Jerusalem hiriir nami. Mi yai whiekakim profet kamim sima win boinim, Yaowae Adin ninomor kouanin kariiram, sima wa nimbiyamkiini. ³² Mi sima kariirin wi kam nhirim isid whiranim Juda inkam tani simiir hauugi. Mi sima wi kariir nigbumbu tirbumbu haiginuwi mi wi yaeyop kariir mi yaswaiyuwi ³³ mi sima kariirin wi idgiu mini nipimpari mi wi kariir niso-

maoki mi sima kariirin hiriinan tiri mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hiranki. ³⁴ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ta yai aiir bi ninokninkinkim. Ta yaiya saiir yaimwokiyaaimwowa saeya simiirsi nimprioka mi sima ta yaiya siya boina saiir bi sibgu naingwokim. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwirin siir haiswoniskikin
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Mi Jisis siya om komii Jeriko kingiin ha nimbiamin mi inkam nhwokwisae nwirin siya siyu mig hiar ndwowikin. Mi siya inkamim simiiramar mi priikau priikauwikin umir digworaekwoim. ³⁶ Mi siyar wakaewin iikam isid komiyyin napnaniyyim mi siya kam nhirim simiir sriiwin, sima dimu mini? ³⁷ Mi sima siir boinki, Jisisin omisim Nasaretanin isi napnaniyyin. ³⁸ Mi siya ina kauwok boinaekiyin, Jisis kira Devidni isidin siir yinisimkin, kira kariirsi daingwobumbu! ³⁹ Mi kamim bii napnamim sima io siir ywoki, kira yai tanki. Mi siya ina swoki kauwok boinaekiyin, kira Devidni isidin siir yinisimkin kira kariirsi daingwobumbu! ⁴⁰ Mi Jisis siya ha namikwoniyyin mi simiirin ina boinkiyin, siirin kariiram wikiunani. Mi siya kingiin ha nitin mi Jisis siya siir sriigi. ⁴¹ Kira panina naingwowi, kara kiriirin pi dimu tiri, ha? Mi siya boin, Biyan Inkam Komii kariir nhwoin wadie swoki okiyim tiri. ⁴² Mi Jisis siya siir boinki, kiriir nhwoin ha kaoki, kiriir naingwo tibmiya, kiriir nhwoin miyyik saeya nwoaiginiugikin. ⁴³ Mi bi kimiminkikin siir nhwoin ina swoki kaokiyin. Mi siya ini Jisis siir mhoiiyar yamin mi ini Adi Komii siir inig iirar boin wadiekiyyin. Mi iikam isid komiyyin sima hiriinan kigiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Iriig.

Sakias siir niwiigin

19 Jisis siya om komii Jeriko siir yapninpokainam mi ina yapnamin. ² Mi inkam nwirin hir nwokin, siir inigin Sakiaskin. Siya kamim omom omomi umir haiiyim simiir biyan inkamkin mi siya umir hoimgakakin. ³ Siya Jisis siir kigsibim minkin, siya yipikin. Mi iikam isid komiyyin sima hiar nwokim mi Sakias siya inkam priei rani. Mi siya Jisis siir paninsi kigsi. ⁴ Mi siya biya iwitamkwokin mi pae wirin siir iyyam, Jisis siir kigwinam. Siya bidi yinokninkinin Jisis siya pi ti siyu iir napnani mi siya ti pae iir asi nii winkan. ⁵ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir nimbiamin mi siya koua hiriir kaokiyin mi siya siir boinki, Sakias, kira ha wuuni. Panao kara pi kiriir omaka hir nwowi. ⁶ Mi siya ha niun idudunaiiniyyin mi siir mhi kwoinim maingmairga ha nwonaiiniyyin mi siya Jisis siirin siir omaka hiriir yikiunam. ⁷ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima io siir ywo. Siya inkamin dimin biyekakin siir omaka whwonkaiyam dimusi namkin? ⁸ Mi Sakias siya ha ninsiin okwokiyyin mi siya Biyan Inkam Komii siir boinki, Biyan Inkam Komii kira wakae! Kara panaoin digworaekwo whiekakim pi bopwoniya tir haigin mimiri mi kara haimii pi kam paeprikabim simiir hauwi. Mi kara inkam nwirni diminim kara niksise hai-

iyim mi kara siirin idip idipin wi kwiya swoki hauukiyyiwi. ⁹ Mi Jisis siya siir boinki, tapa Adi Komii siya bidi swoki anmaiwarkainam iikamim ta omaka saiir nwowim simiirin. Ti inkamin siya iriipi hiriinan Ebrahim siirar yinisimkin. ¹⁰ Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikamim kiguguwim simiirim hansirikin simiir nanmaiwarkainam. Iriig.

Miiyan kam iurim umir haiiyim simiir boiniyo yaiga
(Mt 25:14-30)

¹¹ Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir warar mi inkin boin. Mi siya om komii Jerusalem siir kingiin bidi ywowamin, sima hiniina naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini. ¹² Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii dikmwon owaigini. Mi mhoiyya siya wa swoki iti siir oma tiriir. ¹³ Mi siya miiyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir miiyan kam iurim simiirim yikiugi mi siya umirim simiirin paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boinkiyin mi kima umir mii simiir mirii mi kima wi kariirar mirii kigwin. ¹⁴ Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mhi kwoinim ini hauugi hauuga whiyekiyim siiramin. Mi kam nhirim sima kam nhir imiir boin siir mhoiyya namim. Mi sima boin, krma pi boriisopi ti inkamin siya krimiir nu kigriraowan inkam komii kipi nwo.

¹⁵ Mi sima siirin ini nu kigriraowan inkam komiiyar yokmwon owaiginiuin mi mhoiyya siya ina swoki itin. Mi siya boin, ti miiyan kamim simiirim dikiugi, biya umir kara niki hauugikim. Mi kara ninokninkinim tiri sima ti umirim kara hauuwim sima nwinwira pariiga swoki inkin mirii hai. ¹⁶ Mi nwirin bii siya yit, yio hiniina boin, biyan inkam kara umir mii ti umir paeyar haso sowiirin, umir paeyarim kam nwira (200 Kina) mirii hai. ¹⁷ Mi biyan inkam ieya boinki, kira miiyan inkam wadiekin mi mii miyyikar sibgu miriikin. Mi kira dimin simin siirin bidi sibgu kigriraowin. Mi kara kiriirin pi inig komiigak nwoaiginiugi, kira wi om komii komii iurim simiir kigriraowi. ¹⁸ Mi nwisaka ina mi itin, yio ina mi boinin, biyan inkam kara kiriir umir paeyar haso, sowiirin umir paeyarim iura (100 Kina) swoki inkin mirii hai. ¹⁹ Mi biyan inkamin siya siir boinki, kara kiriirin om komii iriyyarim simiir kigriraowan inkam nikmwon owaiginiwi. ²⁰ Mi nwirin ina mi itin, yio ina mi boinin, biyan inkam kiriir umir paeyar haso tisi tapi nwowo. Kara sowiirin kwankab aka kogin. ²¹ Kara kiriir-siyin dimusi bi nididgin, kira inkam paii rani. Diminin inkam nwirki haiginiyyin mi kira siirsi bi naingwoyimiyokikin pi kira mi haii. Mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyyim, iriipi hiriinan pi kira swoki ingugu haii. ²² Mi biyan inkamin siya ti miiyan inkam iir boinki, kira miiyan inkam biyekin! Kiriir yaiya kara kiriirin wi saiirsi boin wokiyopnatkaigi. Mi kira hiriinan ninokninkini, kara inkam miyyik rani mi kara dimininim inkam nwirki haiginiyyim pi kara mi haii mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyyim pi kara mi ingugu haii. ²³ Mi

kira umirim miyanau haigi karamae dimusi nwokin mi kara swoki itkiswo wa pini haini, yaeya umir nhirim simiir warar. ²⁴ Mi siya kamim siir kingiin nokwowim simiirin hiniina boinki, kima wara umir paeyar haso sowiir hai, iki inkamin umir paeyarim kam nwiirakin siir hauugi. ²⁵ Mi siya siir boinki, biyan inkam, siya umir paeyarim kam nwira bidi haiyin. ²⁶ Mi siya ina boinin, kara kimiir boinki, yipiki inkamkin digworaekwo whiekak nonkwowim mi mii miyik miriyim kara simiirin digworaekwo nhirim wi idwowa swoki inkin hauugi. Yipiki inkamkin digworaekwo hoimgak karamae nwowin mi mii miyik mirii karamae nwowin mi mhoiia siya wi niinga niinga nwoi, digworaekwowim wi karar swoki hai. ²⁷ Mi yipiki iikamim siya io kariir nwowiyim, siya pi borisopi, kara simiir mi kigriraowan inkam komii nwowim, kima simiirin tiriir wikiu nani mi simiirin kariir whwonkam ida disomaoki. Iriig.

Jisis siya Jerusalem hiriirin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan napninopkai namkin
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

²⁸ Mi Jisis siya simiir yai aiir nowarkii boin digiyin mi siya biyar yapnamkwokin, siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir. ²⁹ Mi siya om Betfasi om Betani, mhiu whirin siya dapiyin Oliv siir kingiin nwowamin mi siya biyin inkam nwisu siir kigna miriyo sowiir yikropki. ³⁰ Mi siya sowiir boinmauugi, kowa iki omin hapi nwowin siirim dam mi kowa pi donki haom irin siir kigi, siya bidi yeyok okwowin pae aka. Mi siirin inkam nwiirkin bi nidwokin. Mi kowa pi siir whakainani. ³¹ Mi inkam nwiirin siya kowiirin hiniina srii, kowa wara donkiyin dimusi hak hai nami? Mi kowa hiniina dowarkii boin, Biyan Inkam Komiiyin siya miigakin siirin. ³² Mi Jisis siya sowiirin ina yikropkiyin mi sowa ha namo mi sowa ti digworaekwo whiekakim siya boinkiyin simiirar ini kigi. ³³ Mi sowa wiyinsopin ti donki haomin siir nieyokin siir houwhroko mi siir adin siya sowiir srii, kowa wari donki haomin siirin whisarii dimusi haki, ha? ³⁴ Mi sowa ina boino, Biyan Inkam Komii siya siirin miigakin. ³⁵ Mi sowa donki haomin ina hainaniyin Jisis siirim. Mi simiir yuisim donki siir idwo yitimwaniu. Mi siya Jisis siirin siir idwo yokmwain idwo. ³⁶ Mi siya donki siir idwo ha nidwo namin mi iikamim simiir yuisim ini siyu iirar puai winim. ³⁷ Mi siya mhiu Oliv siir haiburgigin mi ina yuunamin mi siyiuin om komii Jerusalem siirim namiyin, siir kingiin nwoniym mi iikam isid komiiyin siir kigna miriyim siya ina maingimainga bwakai namim. Siya min swoki aingwokikim, kiriepai kiriepaiyim biya siya kigim mi siya ha kauwoknanaekiyim mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. ³⁸ Mi siya ina kauwokiym, Adi Komii kira ti inkam komii nu kigriraowiyin Biyan Inkam Komiiyin siir inigi natin siir whinkinsiis haiginiu! Iikamim ninomor kouanim siya Adi Komii siiramin wi wadieyar nwowi mi wi mhi hiinsima nwowi. Krima Adi Komii krimiir Wanin ninomor kouanin siiramar daingwo iski siir inig hainanim. ³⁹ Mi Farisi kam nhirim siya

ti iikam isid komiiyin saika ninkin okim mi siya Jisis siir boinki, nowamwarkaiyuwan inkam, kira io kamim kiriir kigna miriyim simiir dwoki siya yai tanki! ⁴⁰ Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiir boinki mi yai mikrim nwowi mi wi siya imar kauwok boinki, kariir inig hainanam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

⁴¹ Mi Jisis siya om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi siya om komii iir kigin mi siya ini siirsiyar youwin. ⁴² Mi siya boin mi ta ii aiirin kira hiniina ninokninkini, siyiuin hiinsima kiriir nwowaiginiuwiyin, yio wi wadieyar mi owi mi tariinanin ti diminim aowa aowa nwowim, kira simiir bi kigim. Mi kima wi miyik nwo rani. ⁴³ Kira wakaeki! Mhoiia ii kwira nimbiyami mi siya mi io kiriir nwowi mi siya ieyin wi whira nopi yai kinaka niniyim. Mi kiriirin hinda tinda wi simar kaeyokwai irkaki. ⁴⁴ Mi siya wi kiriir nonkwobumbu ninkini mi iikamim ta hiir aiir kinaka nwowim simiir warar. Mi siya siyam wi siya nhirni idwo kigninkingik rani. Niingaka. Dimusi rani, kira iya Adi Komii siya kiriir nanmai warkainanaei saiir bi naingwokin. Iriig.

Jisis siya iikamim omaka Adi Komii siira umir saiir ninwawana haiyim simiir nhinikropkikim
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

⁴⁵ Mi Jisis siya omaka Adi Komii siira saiir napninopkai namin mi siya iikamim umir mii ta omaka aiir miriyim simiirin ina yikrop atkiigigiyim. ⁴⁶ Mi siya simiir swoki boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kariir omaka Adi Komii siirim kwisboinan omakaka. Kima saiirin hiiyan kamim simiir omakanan diriraerarkim.

⁴⁷ Mi iinokinokin siya iikamim simiirin omaka Adi Komii siira saiirar nowomwarkaiyuwikin. Mi prismi yaowae adim mi siyu komii ninokninkiniyim mi iikamim simiir biyan kam ikim, siya Jisis siir niso maoni siyiuim noksirkim. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim siya Jisis siir yai wakaeyamar naingwokripkaii mi kamim simiir bii nwowiyim siir nisomaoni siyiuim asi noksirgugugim. Iriig.

Sima Jisis siir sriigim siirin inigak nginga nwowaiginiugin
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

20 Mi iigwira Jisis siya omaka Adi Komii siira, iikamim simiirin yai saiir hir boinmauugin mi yaiwin miyika saiir warar mi inkin iisiiimauugin. Mi prismi biyan inkamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi kamim bii nwowi ikim. Siya siirim nitkim. ² Mi siya siir boinki, kira krimiir boinmauugi, kira inig komii papi haigin kira ta miya saiir miriyin? ³ Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki mi an kara iriipi hiriinan yai kwira kimiir sriiyim tiri. Kima kariir boinmauugi, ⁴ ta baptaisa Jon siya hauwa ya Adi Komii siirga, iyie? Inkamniyar diminka? ⁵ Mi siya ini siya siya yomboin amboinim mi krima hiniina boini siya Adi Komii siir hiranka nitkin. Mi yio siya wi hiniina

kwaboini, kima Jon siirim naingwo tibmii karamae dimusi nwokim, ha? ⁶ Mi krɪma ha boini, yio inkamniyar diminkin mi iikam whiekakim sima wi siyani krimiir kaiyimiiki whisarii rani, sima hiniina naingwo tibmikiini Jon siya profetkin. ⁷ Mi sima Jisis siir yai aiir asi nowarkii boinkim, krɪma ninokninkin tani, Jon siirin nhinga nimbingin. ⁸ Mi siya simiir boinki mi ankara iriipa hiriinan kara kimiirin pi hiniina mi boinmauu rani. Kara ta miya saiir miriyyin ti hiniin inig komiyyin nhinga hauugin. Iriig.

Inkam biyyeyim numir waina saiir kigriraowiyim simiir boiniyo yaiga

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Jisis siya ta boiniyo yaiya iikamim simiir boinka. Inkam nwirin wain ninkinkin numir. Mi ta wain numira kam nhirim simiir in yonkwo sima umir mii saiir miriyyim. Mi siyarin om whirin aru nwowin ti haruwa bi nini owoukin siirin. ¹⁰ Mi iya numir waina saiir ningugu haiyana mi siya whisarii mii priimiriyyan inkam nwirin siir yikropki, ti kamim numir waina saiir miriyyim simiirin. Siya minam naingwokin ta numira saiir nae nhirim siir hauuwim. Mi kamim sima ta numir aiir miriyyim sima ti whisarii mii priimiriyyan inkamin siir yipim-parki. Mi siirin ini nhinga nhinga swoki ikropkiyyin. ¹¹ Mi siya miyyan inkam nwirin ina swoki ikropkiyyin simiirin. Mi siirin iriipi hiriinan ina mi tɪrbumbu haiginiugiyin mi sima siirin ini nhinga mi ikropkiyyin. ¹² Mi siya miyyan inkamin nwoimaka ina mi ikropkiyyin. Mi sima siir tɪrbumbu haiginiugi mi siirin yaba hiriir yikrirop apniki. ¹³ Mi numiran adin siya boin, kara wi panina tiri? Kara wi kariir yinisim yinkamiyyin kara naingwokwonanaeyin wi siirar nikropki mi sima wi siir yayar nwoki wakaeyoknaei. ¹⁴ Mi ti kamim ta numir aiir miriyyim sima kigwin siir yinisimin namin. Mi sima hiniina boin, ti yinisimin siya numiran adin siir yinisimkin. Humbae, krɪma siir nisomaowi mi ta numira saiirin wi krimar nwoki onkwowim. ¹⁵ Sima siirin numira saiir hiranki kinaniyamim mi siirin numwo hir yisom itkingik. Mi Jisis siya simiir sriigi mi ta numira saiir adin siya simiirin wi panina tiri, ha? ¹⁶ Mi siya wa niti, ti kamim ta numir aiir miriyyim wi siya nisomsom aokaowi. Mi siya ta numir waina kam nhirmi hauugi. Mi ti iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima ina boinim, siya hiriinan kipi tɪrimin. ¹⁷ Jisis siya simiir kaokiyyin mi ina sriigiyyin, ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowim saiir yaimwoka yaimwowa panina boinka?

Ti yinpaeyin omaka miriyyan kamim sima nitkaigiyyin tariinanin siya ini biyan yinin omaka kougou nwowin siir hiriinan yimbiamin.

¹⁸ Iikamim sima ti yinpaeyin siir idwo nikii, wi hindara niki ikrimkrip iuguguski. Mi ti yinpaeyin siya inkam nwirni idwo nikii mi siya wi ti inkam iir nisimsiin iuguski mi wi dimin sisimnan namwo iuwi, Jisis siya hiniina boinkin.

Umir hauuni siyugin.

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyyim mi prismi biyan inkam ikim sima ina ninokninkinim Jisis siya ta boiniyo yaiya simiirar boini. Mi ta ti alirarin sima ina nhingiyim siir nonkwowam mi ini iikam imiirsi yididim. Iriig.

²⁰ Mi sima siirimin ina kaowim. Mi sima kam nhirim simiirin umir saingi mi ina yikropkiyyim siir kanau kigam. Mi ti kamim sima inkam miyyiknan niksisaenamkim, sima siirim kinankiugim. Siya pi yai biyye kwir boini mi sima siirin wi inkam komiyyin nu kigriraowiyin wi siir in hauuwi siya hidam mi siir wi hik kimpipisu siya hauuwi. ²¹ Mi ti kamim kanau kaowim sima Jisis siirin hiniina boinki, inkamin dimin taeminim sim nowamwarkaiyuwiyim krɪma bidi yinokninkinim, kiriir yayi saeya ini wadeyar ywowa, kira iikamim simiirin yai miyyik imiirar sibgu boinmamauwikin. Kira kamim inigakim simiirsi bi nididikin. Nihngaka. Kira Adi Komii siir siyuim mi siir yaimwokiyyaimwowim, iikamim simiirin saiirar boinmamauukin. ²² Kira panina naingwowi? Krɪma umirim takisa inkam komii Sisa om komii Rom kigriraowiyin siir hauu, aniya? Iyie? Nihngaka? ²³ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, ta sima siir kinankiua. Mi siya simiirin hiniina asi boinkin, ²⁴ umir kwira kariir wiisi-imauugi. Ta aknain inig minim ta umir aiir nwowim nhiniirga? Mi sima boin, Sisa siirga. ²⁵ Mi siya simiir boinki mi Sisa siir diminin yio kima om komii Rom siir kigriraowiyin Sisa siirar hauu. Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yim kima Adi Komii siirar timi hauu. ²⁶ Mi ta yayi saiirin iikamim simiir whwonkam ida wi swoki kinankiua rani. Dimusi rani, siya yai biyye kwir bi boinkin mi sima ta yayi saiir saiirar yaingwokwonanaeyim mi sima yai bi wakae boinkim. Iriig.

Sima Jisis siirin iikamim naonamiyyim mi ha swoki insiin idwowyim simiirin sriigim

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Mi kam nhirim Sadyusini isidin simiir hiranim sima Jisis siirim nitkim. Sadyusi sima hiniina boinikim: Inkamin naonamiyyim bi swoki insiin idwowyim. ²⁸ Mi sima siir sriigi, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin Moses siir yai kwira biya krimiirimin hiniina winboinkika mi inkam nwirin wig nonkwonaei mi siya yiniekek bi nwokin mi ha naonami mi ti inkamin siir wiga wi siir nomousim feyar swoki haii. Mi siya wi siir yaowaeyin siir yinisim imiir nwoki iyowim. ²⁹ Mi iwinyawowim iriirar nwise nwowi. Mi yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ini yinisim karamaeyar yaonamin. ³⁰ Mi nwisaka siya swoki onkwona ta wig airin. ³¹ Mi mhoiyya nwoimaka iriipi hiriinana mi tir. Mi ti iwinyawowim ta wig aiir nonkwonam sima ini yinie niyio karamaeyar yaokaowim. ³² Mi mhoiyya ta wiga iriipa hiriinan ina mi aonama. ³³ Mi iya inkamim naonamiyyim sima nnsiin idwowi, ta wiga saeya wi nhiniir wig nwowi, ti iwinyao iriirar nwise saiir nonkwonam sima?

³⁴ Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki mi tariinanin ti nu iirin wigkamim wa napninkwonaei.
³⁵ Mi iikamim naokaowim sima ha swoki insiin idwowi mi omwai waiyaei mhoiia sima wi wigkam ninap nonkwonani siyugak nwo rani. ³⁶ Mi sima wi nao rani. Sima wi Adi Komii siir paekwosimim simiir hiriinan nwo. Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi sima wi siir yinisim asi nwo. ³⁷ Moses siya krimiirin bidiyar sibgu boinmauwun, iikamim ie anki swoki ninsiin idwowyim simiirin. Yokwo Komii saeya ti paekikopim, paeya niutingi karamae nwo saeya niu-namin simiirin hiniina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya Ebrahim siir Adi Komiiin mi Aisak, Jekop sowiir Adi Komii warargin. ³⁸ Mi iripi hiriinan kamim naowim, Adi Komiiyin simiir Adi Komii rani. Nngaka. Ti Adi Komiiyin kamim omwai waiyayokiyoyim ieyankin ninsiin idwowyim simiir Adi Komiiin. Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim mi omwai swoki waiyam mi sima inokiniinokin wi Adi Komii saikar nwoyokiyokiiaeyami. ³⁹ Mi siya hiriinan boinin, kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima siir yai aka ina yowarkii boinim, inkamin dimin taemin nowamwarkaiyuwiyin, kira yai wadiyar boinkin. ⁴⁰ Mi sima yai nhirim siir swoki sriiyamin ini yididim. Iriig.

Jisis siya Farisi simiir sriigin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Kraisin krimiir nanmaiwarkainanin siirim
 (Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi sima hiniina dimusi boinkim, kraisin Devidni yinisimkin, ha? ⁴² Mi yokwo Samim Devid siya hiniina boinkin, kariir Biyan Inkam Komiiyin siya kariir Biyan Inkam Komii iirin hiniina boinkin, kira kariir ina iniga sair didwo.
⁴³ Devid siya Krai siirin hiniina boinkin, mhoiia kara kiriir sau omomin wi kiriir aowa nokmwun owaiginuwi.
⁴⁴ Devid siya siirin Biyan Inkam Komii dapikin. Mi siya siir yinisim dimusi swoki kwokiukin mi Farisi kamim si-ma hiniina sriigim, ha? Iriig.

Kamim siyu komii nowamwarkaiyuwiyim simiir siyugin
 (Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Mi iya iikam whiekakim sima hinar nwo. Mi siya kamim siir kigna miriyim simiir boinki, ⁴⁶ kima ti kamim siyu komii ninokninkiniyim simiirsi mintarao. Sima yuis priei ara nii apamar naingwowikim. Mi sima minamar mi aingwowikim, iikam whiekakim sima simiirin maeyauwa iripa nwo. Saiair nokboinmamarim. Mi sima minamar mi aingwowikim iikam whiekakim simiir whwonkam ida omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaei mi sair biyan ipii imiir nidwokaiyim. Mi biyan ipiia nae komii nidwokai aeyim sair mi idwokaiyim. ⁴⁷ Mi sima wig igabaeyim simiirar mi ik-sisaeikim. Simiir omaka imiir nii kinimbimbir haiikim. Mi sima nhwo priei minam kwisboini iikamim simiir in-

ig hainanim. Mi mhoiia Jisis siya niti sima wi hik ti hiriinan dimin imiirsi haii. Iriig.

Wig igabaeya saeya umir Adi Komii siir hauuga
 (Mk 12:41-44)

21 Jisis siya ha kaoyokiyogiyin mi siya kam umirkakim sima umir miya Adi Komii siir omaka saira, sair nitkaikaiyuwi. ² Mi siya kig wig igabae paeprikaba mi saeya umirsim kwiso Adi Komii siir miyanau hiriir haigigi. ³ Mi siya ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boinki, wig igabae paeprikaba saeya umir komii iirar haigigika mi sair siyuan saeya hauugiya umir ini ti iikam whiekak imiir haiburim. ⁴ Ti kara hiriinan dimusi boin tani. Mi ti iikamim sima umir whiekakakairgim mi sima haimiyyara hauugikim, diminin Adi Komii siir priihauunan. Mi ta wiga saeya umir karamae kunga. Mi sair umir haimiisima ini simiirar hauuswokiyim. Mi saeya nae sainan umir kara-maeya ywokiya. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka sair boinkin wi sapi bim-birgi
 (Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Kam nhirim sima hiniina boinkim Adi Komii siir omaka airin, ta omaka saeya omaka wadiaka sima si-ya miyikim simiir puaigim mi diminin Adi Komii siir priihauuwim simiir warar mi puaigim. Mi Jisis siya boin, ⁶ ti digworaekwowim tariinan kima kigim, iya nimbiam mi sima siya nhirin wi siya nhirni idwo kigninkin o rani. Mi sima wa nhimnhinkii iuguguski mi simiirin wa nitkaigaiki. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim nimbiamanin simiir boinkin
 (Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Mi sima siir sriigi, inkam nowamwarkaiyuan inkam, ti diminin wi paka hiniin iya sae nimbiam? Mi wi piki hiniin diminin siya nimbiam biyin mi krima wa nwo inokninkinim, ti diminin ini kingiina nwo. Mi wi simbi nimbiam, ha? ⁸ Mi Jisis siya ina boinin, kima mintarao, kimiirin wi sima niksisaesi. Mi sima whiekakim sima wi kariir inig iir nini dapni mi sima wa boini, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, yo karargin! Mi sima wi hiniina boini, iya kingiin nwo. Mi kima simiir mhoi kipi nam. ⁹ Mi mhoiia kima wi hiniina wakaei sau ini nita mi yaiya ini mi iniiya mi kima kakak kipi nwo. Ti hiriinan diminin bi wi sima nimbiam mi kima iya Jisis siya nitiina wi asiima niki imbiyam tani. Nngaka. ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina boinki, nu whiran iikam isid whirin, wi nu whiran iikam isid whirin yai sima nini. Mi inkam komii nwirin nu kigriraowiyin siir isidin, wi inkam komii nwirin iripi nu mi kigriraowiyin wi yai siir isid inaka mi nini. ¹¹ Mi ti nu iirin nin komii komiiyim wa nimbiam. Mi maeyau nhirim mhi komii wa mi aowi mi naokao komii komiiyim wa mi imbiyam. Mi ninomor kou hirin wa nimbiam dimin kiriyim kimiir kwoin imiir kimainokam.

¹² Mi ti digworaekwo whiekakim wi niki imbiyam tani mi sima kimiir nonkworimdinu diriraerar bumbuwu. Mi

sima kimiirin wi omaka Adi Komii siira wi saair hir boin-
hiuriyiu boini mi sima kimiirin wi maeyau biyie
hiuyokiyokaiiya mii biyie miriia wi saair nikmwın ap-
ninopkaigi mi sima wi kariir inig iir nikwowaisiyim tiri,
whisarii rani, kima kariir mii kigna miriigim mi kimiirin
wi sima nikiunami, inkam komiyyin nu kigriraowiyin mi
kamim omom omom kigriraowiyim simiiram. ¹³ Ti hiri-
inan iya saeya wi kimiir siyiu miyik nwowi kariir yaiwin
kibi aiir boinmimauuwim. ¹⁴ Mi kima yaiya kima
nowarkii boinana simiir sairsi kipi naingwoyimiyo.
¹⁵ Mi yaiya kima boinana wi kara hauuwi mi
ninokninkin aka. Omomim sima ta yaiya kara hauuwa
wi saika nantamyiriyir tani. ¹⁶ Kimiir yopii ad mi
nomousisim nomiyyau mi kimiir iripa o nheyim kimi-
irin wi sima kinmauu iti kimiir sau omomin simiirin.
Kimiirin nhirim kima nwowim wi simar nisomaowi.
¹⁷ Iikam whiekakim simiir kwoinin haugihauga wi
dimusi whiyie rani kimiiram, kima kariiram naingwo
tibmiigim. ¹⁸ Mi kima kariiram naingwo tibmiikini mi
kariir mii aiir sibgu onkworinu mirii mi kima wi swoki
kigugu rani. Niingaka. ¹⁹ Kima kiriyar sibgu o mi kima
kimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wa swoki
haiyim. Iriig.

**Jisis siya om komii Jerusalem siir boinkin wi sipi nid-
womaii**

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ Mi mhoiia kima ha kigi sauan omomin ini om
komii Jerusalem siir namwokwoyokainiyim mi kima ha
dinokninkin, iya ti om komii iir nidwomwaiyana ini
kingiin nwowa. ²¹ Mi taka iya nu Judia hiran iikamim si-
ma wi mhiu iir nidamami. Mi iikamim hir nwowim si-
ma ti om komii siir haiburgik mi maeyau kwira dam.
Mi iikamim om komii siir yaba nwowim, sima siir hiriir
kipi swoki am. ²² Dimusi rani, taka iya ya saeya Adi
Komii siya swoki tirbuwana iikam whiekakim om komii
Jerusalem hiranim simiir dimin biyie whiekakim simiir-
si mi yai whiekakim Yokwo Komii saair hir nwowim wa
nimbiyamkini. ²³ Mi naingwoyimiyo komiiga wigim
yipugug nwowim mi wigim yinisim mwii haigiyiu imi-
yaeyim ta iya sairin! Hik komiia wi ti nu iir nimbiya-
mi mi Adi Komii krimiir Wanin siir kwoinin haugihauga
whiyieya wi ti iikam isidin siir naeyiskaiyuwi. ²⁴ Mi simi-
irin wi kamku ieyar niuguguski. Mi simiirin wi simiir
sauan omom ieyar ninkinikou hainami mi simiirin nu
whiran isidin simiir bopwoniya nini hauugigi. Mi
iikamim naingwo tibmii kamaeyim simiir iga om
komii Jerusalem siir namkwoni mi ti iikam isidin sima
wi hiriyar digi mi om komii Jerusalem wi simiir iniga
nwowi mi wi simiir iya Adi Komii siya nimbina simi-
iram wi sairar digi. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ii aeya

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ Diminpai diminpai wa nimbiyami bie bwan nauun
simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir
kwoinin wa noki, hinin komiia bipiibipiyakina whii
komii Solwara hir sairsi. ²⁶ Mi iikam whiekakim simiir

kwoinin wa naingwowi. Aei! Dimu dimin biyiekin krimi-
ir nimbiyamin mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa
mi aowabrombrokainami. Dimusi rani, dimin komii
komiyyim ninomor kouanin wi ninanar nitki. ²⁷ Takana
saeya nimbiyami iya mi wi sima kigwini kara Yaowae
Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika
ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiyyin
paenan niuyaeiyin wi saika ninkin iti. ²⁸ Mi mhoiia ti
dimin hiriinanin sima nimbiyam bwakii mi ta iya ki-
ma wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki.
Dimusi rani, iya Adi Komii siya kimiir nanmai-
warkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Iriig.

Whrou siya ii niisimauuwikin

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boinki. Siya ina
boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar.
³⁰ Mi kima hiniina kigi auwim ini nisabim whrou
wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iya ini
kingiin nwowa. ³¹ Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo
whiekakim nimbiyamim simiir kigi mi kima wa
dinokninkinki, iya Adi Komii siya siir digworaekwo
whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. ³² Kara
kimiirin yaimwower boinkini, iikam whiekakim ta ii aiir
niki owim sima wi niki ao rani mi ti dimin whiekakim si-
ma wa nimbiyami. ³³ Nu ninomoro yo wa digi mi kariir
yaiya wi wara digi rani. Niingaka. Iriig.

Mi kamim siir kigna miriyyim sima mintarao

³⁴ Mi kima, kimasiyar mintarao iinokinokin kima nae
naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyae
whaowaeiya saair kipi kwiyae. Mi kima dimin taeminim
piu aiir nwowaiginuwiyyim wadie, simiiram kipi naing-
wo. Mi siyiu hiriinanin kimiirin wi siya nikwowaisii, kara
Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir iya saeya
wi kimiirar nimbini, sauin wraisu namitiuwiyyin siir hiri-
inan. ³⁵ Iya kara swoki iti, ta iya iikam whiekakim mi
nu haimiihaimiyyim hinda tinda nwowim wi simiir nim-
biyami. ³⁶ Iinokinokin kima hindara waikao. Mi iinoki-
nokin kima nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya
kirie kimiir hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiyami mi
kima wi wadiyar nwoki mi kima wi Yaowae Adin
ninomor kouanin wi siir whwonkam ida nokwowi.

³⁷ Mi iinokinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii
siir omaka saair hir nowamwarkaiyugun. Mi niyaka
siya pi mhiu whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini wh-
wonkaowi. ³⁸ Mi iikam whiekakim sima imuma
nhingiyakwokikim Jisis siir yaiya saair wakaeyim Adi
Komii siir omaka saair hir. Iriig.

**Prismi biyan kamim mi kamim siyiu komii ninoknikini
ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.**

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

22 Mi iya wou nikwo aeya dimin whirki kimbu
kamae nwowiya bretin yis kamaeyin siira, si-
ma sairin Pasova dapikim saeya wi sapi nimbiyami.

² Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii

ninokninkiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyiuam hansirkim. Mi sima ini iikam imiirsi yididim. Mi sima ina boinim, krima Jisis siirin wi paniina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbiniin bii nwowi kamim simiir napwouwim.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iir hurworwokaigin. Mi siya ti kam iuur nwisu Jisis siir kigna miriiyim simiir nwirkin. ⁴ Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii siir omakaim simiir kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Siya hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyiuin siirim hansirkin simiir in hauuim. ⁵ Mi sima ini maigimaiga ywokiyim. Mi sima ina kitibmii boinim umir siir hauuwim. ⁶ Mi Judas siya simiir yai aiirin ini wadieya ywokiyim. Mi siya ina hansirin Jisis siirin simiir kinmauu itim. Mi siya minam naingwokin iikamim sima ti diminin siir kipi ninokninkin. Jisis siir kinmauu iti. Iriig.

Inkam nwisu Jisis siir kigna miriiyo yaewouwa saiir naeyim sowa ini diriraerarkwokin

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

⁷ Iiya wou nikwoaeiya, dimin whirki kimbu karamae nwowiya, bretin yis karamaeyin ina yimbiyama. Mi ta iya sima sibsib yinisim iirin wi saiir nisomaowi, ta Pasova nae komiia saiir naeyam. ⁸ Mi Jisis siya Pita, Jon, sowiir yikropki mi siya sowiirin, ina boinimauugiyin, kowa dam, krimiir naeyim wou nikwo aeyim, pasova, pi kowa tini diriraerarkwokin, krima naeyam. ⁹ Mi siirin ina yowarkii boinkiyin, kira paniina naingwowi, krira pi papi diriraerar haigin kwokini? ¹⁰ Mi siya sowiirin ina boinmauugiyin, wakae! Kowa pi om komiia hiriir napninopkainami mi inkam nwirin op twokak haiyapni, siya kowiirin pi siyu hir napyiskaiwini mi kowa pi siir mhoiyyar dam. Mi omaka siya mi apninopkainami, wo kowa pi saiir warar timi apninopkainam. ¹¹ Mi kowa pi ta omaka saiir adin siir tini boiniu, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin, siya hiniina boinkikin, siir maeyau hiuyokiyokaiya, nae diriraerarana ini papi nwowa? Kara mi kariir mi kigna miriiyim kamim, krima nidwokai aeyam, ta Pasova aiir. ¹² Kowiirin wi siya niisimauwi, maeyau komiia hiuyokiyokaiya koua nwowa pi saiir niisimauwi. Ta maeyau hii mi ipii digworaekwo whiekakim nae min kowa diriraeranim ini hirar nwokwokinim. ¹³ Mi sowa ha namo mi sowar kig, digworaekwo whiekakim, Jisis siyar boinkiyim hirar nwowi. Mi sowa yaewouni naeyim Pasova ina ini diriraerariuwo. Iriig.

Jisis siya bret mi op wain opa siir kigna miriiyim simiir hauugin

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Mi iya ha nimbiyama Jisis siya, siir aposel kamim simaka yidwokai hiiya saiir. ¹⁵ Mi siya simiirin ina boinin, kara kimaka ta yaewou komiia Pasova, saiirara gwomamair aenami. Kara wi kapi naowi. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwower boinkii, kara ta yaewou komiia

Pasova kara wi yaeya yaewou swoki ikwonikripna rani. Wi iya Adi Komii siya, siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, wi saiir nadigiui. ¹⁷ Mi Jisis siya mo-bisimin op wainkakin ira hai mi siya nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiram ha kwisboinkiyin mi siya ina boin wadiekiyin, Adi Komii siirin mi mhoiia siya ina boinin, ha, ti hai, kima kimar ti onkwokwo kwiyaeyam. ¹⁸ Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kara pi ta wain opa tariinanana pi saiir kwiyae rani. Niingaka. Wi iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi saiir nadigiui. ¹⁹ Mi Jisis siya bretin ina mi haiyin mi siya ina mi kwisboinkiyin, Adi Komii siiram mi siirin ina boin wadiekiyin. Mi siya simiirin ha ninooop hauuwin mi ina boinkiyin, tariigina ya kariir kip aeya, kara kimiirin minam hauugin, kimiir kirie haiginuwam. Mi kima hiriinan tiri mi wi kariiram nwoki aingwokiyim. ²⁰ Mi sima ha nae digiyim mi siya op mobin iriipi hiriinana swoki tir. Mi siya simiir boinki, tiki mobin op wainkakin, ya kariir nhie aeya, ya nimbin win aeya. Kara kimiir whinkinsis haiginuwam naingwokin.

²¹ Kima kaoki! Inkamin wir kariir napwouwanin, ini kanaka warar ninkin idwokaiyin ta hii aiirin. ²² Yaowae Adin ninomor kouanin wi sipi naowi, Adi Komii siya nimbina wi saiir hiriinanar tiri. Mi kara minsi naingwoyimiyoki, ti inkamin wir kariir napwouwin, siirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ²³ Mi siya hiriinan boinkiyin mi kamim siir kigna miriiyim, sima ini sima, simar yinsrii ansriiyim, ti hiriinan siyiuin siirin wi nhinga diriraerari? Iriig.

Jisis siir kigna miriiyim sima yai minam ninkinwaomwarkii boinkim yipikin biyan inkamin

²⁴ Kamim siir kigna miriiyim sima yai kwira saiir ninkinwaomwarkii boinkim. Sima boin, krimiir bii nwowan inkamin yipikin, ha? ²⁵ Mi Jisis siya simiir boin, nu kigriraowiyim inkamim yim inig komiigak bidi yowim, iikamim simiir kigriraowamin. Mi sima ha naingwowi iikamim simiirin nomiiyau dapim. ²⁶ Kima, kima kima hiriinan kipi tir. Niingaka. Inkamin kimiir bii nwowam tiri, siya inkamin i idao nwoiyin siir hiriinan dwo. Mi kimiir biyan inkamin siya miyan inkamnan dwo. ²⁷ Yipikin biyanin, ha? Mi tari ti inkamin hindara priiyidwo aeyin siya, iyie? Si rani mi tari inkamin nae diriraerariyin mi tari siya, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi siyairgi niuwi, aniya? Niingaka. Yio inkamin nae naeyin, siya. Mi an kara ti kimakar mi idwokai aeyin, ini iriipi miyan inkamar mi owin, kimiir kinsis haiginuwam.

²⁸ Iiya dimin taeminim, kariir kinanankiuim, wim kima kanakar nwokim. Kima kariir bi haiburgim, kima ini kanakar yitnakiukripkaiyim. ²⁹ Mi iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ya kariir bidi hauugiya. Mi iriipi hiriinan kara kimiir bidi mi hauugiyin. ³⁰ Mi kariir iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kima wi kanakar nidwo ae kwiyaei, kariir hii aiirarar. Mi kima wi ipiia, inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiira wi saiir nidwokaii. Mi kima wi Isrel

simiir isid iuur whiso wi simiir yai hidan inkam nwowi. Iriig.

Pita siya digiumii Jisis siir haimriiyugin
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)

³¹ Mi Jisis siya Saimon Pita siir boŋki, saimon, saimon! Wakae! Adi Komii siya wadie bidi yokiyin Setan siirin, kimiir kinankiuwam. Mi siya kimiirin wi widim sim niinibrombropiyim, wi hiriinan niinibrombropi, witudim yim sima mi kasim yim sima. ³² Mi kara nhwo Adi Komii siiram bidi kwisboinin kiriiram. Mi kiriir naingwo tibmiiya wi digi rani. Mi mhoiyya kiriir kwoinin kisi-na haigii mi wi kariirim nwoki itim. Mi kira wi kiriir nomiiyauim. Simiir nwoki whindiriraerim. ³³ Mi Pita siya siir boŋki, Biyan Inkam Komii, kara maeyaua hiuyokiyokaiya kinaka nikin hugripkiikikaiyim nidid rani mi kara wi kinakar mi aowi. ³⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, Pita, kara kiriirin pi hiniina boinkii, panao niyaka iuumin pi nik karama niki owi mi kira kariir inig iirin, idip idipin wi kwoima misisaei, hiniin, kara Jisis siir bi ninokninkinkin. Iriig.

Umir miiya mi nib mi kamkiu ikin simiir yaiga

³⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir srii, biya kara nikropkiya kimiir mi kima umir miiya mi nib min, kamkiu min bidi hainamim, aniya? Mi yim sima ina boinim. Niingaka, niingakinga. ³⁶ Mi mhoiyya Jisis siya simiirin hiniina boŋki mi tariinanin inkamin umir miiya mi nib minkaki niuwi, yim simiir warar timi inkin hainam. Mi inkamin kamkiu karamki niuwi, yio wi siir yuis aiarar timi hainam, inkam nhrkim sim sainim mi yio siya, wi siir kamkiu iir nwoki sainim. ³⁷ Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina boinkika, sima siirin wi iki inkam biyeyim wi simiir in hauugii. Kara kimiirin pi hiniina boini, tiki diminin kariirin wa nimbiyami. Kaimwoka, tiki yayim Yokwo Komii saeya boinkiyim, tariinanin tisi bidi yimbiniyim. ³⁸ Mi kamim siir kigna miriiyim sima boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira kigii! Krime kamkiuwo whisa nwowi, tirin. Mi siya simiir boŋki, hindara daingwo owougi, kima kariir yai aiar ninokninkin tani. Iriig.

Jisis siya nhwo mhiu Oliv hir kwisboinkin
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Mi Jisis siya ha namin mi siya mhiu Oliv hiriir yam, nugak siya niki tiryakwokin saiir hiriinan. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir mhoiyyar yam. ⁴⁰ Mi siya ha nimbiyamin ta maeyau aiar mi siya simiir boin, wim kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiram. Mi ti diminin wi kimiiram pi kinankiuwisi. ⁴¹ Mi siya simiirin ha haiburgigin mi yio siya arurig sa in owiu. Siya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namikaiyuwiya saiir hiriinan. Mi siya Adi Komii siiram ogmwo hir in hiiu, nhwo siiram kwisboinim. ⁴² Mi siya ina boinkiyin, Adi Komii, diminin kira tirimar naingwowi, ti dimin biyeyim, ti kariir nipiyaokiiyim, simiir swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoinkin. Kira kariir kwoin iir kipi nwo. Niingaki, niin-

gakinga. Kira kiriir kwoin iirar dwo. ⁴³ Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siiram, siya yauni kinsiis haiginuni. ⁴⁴ Jisis siya hik prasae bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinin. Mi siir piua bidiu ini wara yanka ninitkiya. Mi ta bidiuwa ini nhienan nua hiriir yaokiinainama.

⁴⁵ Mi siya nhwo ha kwisboin digiyin mi siya ina swoki insiin apnamin kamim siir kigna miriiyim simiiram. Mi siyar kigam sima nhwo hirar whini. Ta hika ini komii yowa mi sima nhwo asi whinamkim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, kima nhwo dimuam grinkin whini, ha? Kima din-siin idwoki mi nhwo kwisboin yi miyik rani, Setan siya kimiiram kinankiuim. Iriig.

Judas siya Jisis siir sau omomin siir in hauugi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)

⁴⁷ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi iikam isid komiiyin ina yitin siirim. Mi inkamin sima dapiyin Judas, ti kam iuur nwiso Jisis siir kigna miriiyim simiir nwrkin. Simiir biyyin siya nwonanikin. Siya siir kingiin minam namkin siir nankabmamair boinim. Yio simiir ad wanmi siyugin. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boŋki, Judas, kira Yaowae Adin ninomor kouanki nitin siir dimusi napirimdini mi ti hiriinan siyu kira siirin wi sau omomin siir in asi hauugii, aniya? ⁴⁹ Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ti diminin nimbiyamin siir kigim mi sima ina boinim, Biyan Inkam Komii, kira hiniina naingwowi, krime siirin kamkiuni ti hampimpit, aniya? ⁵⁰ Mi simiir nwirin, prismi biyan inkamin siir mi miriiyin inkamin, siir inigan wiina siya haingrip itkiigi. ⁵¹ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya boin, ti hiriinan siyuan kira ti itkiigi. Mi Jisis siir ina siir wiin aiar ha nonkwokiyin mi ini wadeyar swoki okiya.

⁵² Mi mhoiyya Jisis siya prismi yaowae adin mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir bi nwowiyim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim, kima siir nonkworinuam nitkim, kima wara kamkiu dan minim hainaniyim, pi hiiyan inkamin saika nintiowi, aniya? ⁵³ Inokiinokin, kara kimakar nwokin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir mi kima kariirin, hir bi nonkwokim. Mi ta kimiir ti aeya Setan siya kariir nikwowaisiiyana. Iriig.

Pita siya boin kara Jisis siir bi ninokninkinkin
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Mi siya ha boin digiyin mi sima siirin ina yonkworimdinu inkikwona apnamin. Mi sima siirin prismi yaowae adin siir omaka hiriir hainam. Mi Pita siya simiir mhoiyyar yapriawam. ⁵⁵ Mi sima paeya hira omaka aiar hiuyokiyokaiya saiir yainau hir yamgin oni. Mi Pita siya ini simaka warar mini oniyuwun. ⁵⁶ Mi miyan wig ira saeya Pita siir kiga, siya pae hir nwoniyin mi saeya boin, ti inkamin Jisis saikar nwokin. ⁵⁷ Mi Pita siya ina boinin. Niingaka. Wig! Kara Jisis siir bi ninokninkinkin. ⁵⁸ Mi mhoiyya inkam nwirin ina swoki boiniyin, ni kira ti isidin siir inkam nwrkin. Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Ankara wara rani. ⁵⁹ Mi mhoiyya bi kwamhiimhiigin, inkam nwirin, ha swoki

kwitín, igao yai siya ini boini, kaimwokínga, tí inkamín siir inkam nwír teyairgin. Mí siya nu Galili híran inkamkin. ⁶⁰ Mí Pita siya ina boinkiyín, nhínga boínkin! Níngaka. Kara wara dimínin kira boínin siir bí ninoknínkínkin. Mí siya híriinanar níki boínin mí íu-umín ina yíkiyín. ⁶¹ Mí Bíyan Inkam Komíyín ini Pita sí-irar haiyúg okwo kaokiyín. Mí Pita siya, ta yaiya bíya Jísís siya níki boina siir, saír swokí aingwokiyín, tapa níiyaka, íuumín pí níki ík karam nwowí mí kira kariir in-ig híirín ídíp ídípín wí kwoíma míisasaéi, kara Jísís siir bí ninoknínkínkin. ⁶² Mí Pita siya idowíya ha napniyamín mí siir noua hír yani iyop bwaemaiyú. Íriig.

Síma Jísís siir yípímpar mí yaebu siir yíewaiyú
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Mí inkamín Jísís siir kígráowín siya siir yígbumbu mí siirín ina mí ípímparín. ⁶⁴ Mí síma siir whwonkamín, yíuisní kikogropíkou. Mí siirín ina sríiyín, kira profet inkamnánki níuwí mí kira krímiir boínki, kíriirín nhínga tíowí, ha? ⁶⁵ Mí síma siirín yai bíbiyíe nhírím símiir warar yínkin ígbumbu. Íriig.

Síma Jísís siirín kaunselmiyam yíkíunam
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)

⁶⁶ Mí mhóiyá bíeyín ha nímbi idniyakwokín mí Isrel-mí bíyan inkam komíi komíiyím mí prísímí yaowae ad íkím mí kamím síyú komíi nínoknínkíníyím, síma írípár yamwóni kaunsel símiir omaka aírarár. Mí síma Jísís sí-irín símiiram yíkíunam. ⁶⁷ Mí síma boín, kira krímiir boínki, kira Kraiskín, iyíe? Kira Kraís rani, aníya? Mí siya símiir boínki, kara kímiirín pí híniina boínkíi, pí kara kímiir mí boíní mí wím kímá pí kariir yai aír mí aingwo tíbmíi rani. Níngaka. ⁶⁸ Mí kara, kímiiramín pí dimínám sríi mí wím kímá pí kariir wakae boín tani. ⁶⁹ Mí tari-inanín mí mhóiyá íriipí híriinan, kara Yaowae Adín, nínomor kouanín, wí Adí Komíyín, kírie komíikakín, siir íikám whiekakím, símiir kígríkakana wí siir ína íniga saír ínigmíyá nídwowí. ⁷⁰ Mí síma boín, ana, kira Adí Komíi siir yínísímkin? Íhí. Yío ina yowarkíi boínin, wasí kímár bídi boínki ískiyín. Karárgín. ⁷¹ Mí síma ina boínim, kríma yaeya yai kwíram dímusí swokí han-srani? Kríma whiekakarín, yayíyím siya boínkiyím bídi wakaekiyím. Íriig.

Síma Jísís siirín inkam komíi Pailat siir whwonkam ída boín wokiyopnatkaikíkím
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)

23 Síma Jísís siir yai wakae dígiyím mí síma whiekakar nhínki mí Jísís siirín ina yíkíunamín inkam komíi Pailat Romanín síirím. ² Mí siirín haníngín boíníuriyíu bwakainám, inkam komíi Pailat saíka mí síma ina boínim, kríma tí inkamín siir bídi kígím siya Is-rel krímiir ísidím símiir síyú ímiir bídi haípríd haígíníuwín. Mí krímiirín siya mí boínkin takís umírím inkam komíiyín om komíi Romanín siir hauusíyín. Mí siya híniina mí boínkin mí Mesaía Kraísín karárgín mí nu kígráowán inkam komíiyín íriipí karárgín. ³ Mí Pailat siya Jísís siir sríi, kira Judá íikámím símiir nu kí-

gráowán inkam komíikín, aníya? Mí siya Pailat síir yai aírín ina yowarkíi boínin, kírar bídi boínki ískiyín. ⁴ Mí Pailat siya ha haiyúg kaowín prís símiir bíyan kamím mí íikám íkím símiir boínki, kara tí inkam híirín dímin whír bí hídiyísíkaikín siya dímin whír bí tírbukín. ⁵ Mí síma ini komíyá kauwok boínkiyím mí siya ta yai aírín síyar boínkin íikám whiekakím nu Judíaním símiir boín-mímauwín mí síma ina yanaakíyím. Mí siya tí híriinan síyúín nu Galili híranki díriíraerar yokiyókíniyín mí tísi tírar namwoníyín. Íriig.

Síma Jísís siirín inkam komíi Herot siir whwonkam ída boínwokiyopnatkaikíkím

⁶ Mí Pailat siya híriinan yai aír wakaekiyín mí siya símiirín ina sríigiyín mí tí inkamín siya nu Galili híran inkamkin, aníya? Mí síma ina boínim íhí siya nu Galilíyan inkamkin. ⁷ Mí íyá síma híriinan boínim Jísísín nu háimíyín Herot siya kígráowíyín mí siir hírankín mí siya síirín Herot síirím así níkropkíkín. Mí ta íi aírín Herot siya om komíi Jerusalem hírar mí okín. ⁸ Mí Herot siya Jísís siir kígín mí siya ini máirgímáirga ywowín. Siya siir yai ímiir wakaekín mí íi harúwa rani, siya náingwokwonanaeiyín Jísís siir kígamín. Mí siya mínám kaokín Jísís siya dímin kírie komíi whír díriíraer-árim siir whwonkam ídan, bíyá íikámkí kígráowíyím nwowím símiir. ⁹ Mí Herot siya Jísís síramín yai kasa bí kíniwámwarkíi sríinanaekín. Mí Jísís siya siir yalísím kwír bí swokí wakae boínkin. ¹⁰ Mí prís símiir bíyan kamím mí kamím síyú komíi nínoknínkíní íkím síma Jísís siir kíngíin hírar yamíkwóni mí síma siirín ina boín híuriyú krípkaíyím. ¹¹ Mí saír mhóiyá Herot siya mí siir sauan kamím síma Jísís siir yígbumbu. Mí siirín síyú míiyík bí tírkím mí síma yíuis wín kíbiyá kwíra hai mí síma ta yíuisa siir káihaígíníu mí síma siirín ina swokí íkropkiyín Pailat síirím. ¹² Bíyá Herot sowa Pailat ío sowa sowa níno anwowíko. Mí ta íi aírín sowa ío bí nwoko ina yímboíno. Dímusí rani, Pailat siya Jísís siirín Herot síirím níkropkíkín. Íriig.

Pailat siya Jísís síirím boínkin paeyín híniyá nírio níkinín siir níriinuím

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39-19:16)

¹³ Mí Pailat siya ina yíkíunan prísímí yaowae adím mí kamím Isrel símiir bíi nwowí íkím mí íikám íma símiirar yíkíuna. Mí síma maeyau kwíruwar hangíríyíu omímír. ¹⁴ Mí siya símiirín ina boínin, tí inkamín kariiramín kímá níkiunaníyín mí kímá siirín híniina boín, siya íikám whiekakím símiir síyú ímiir bídi haípríd haígíníuwín. Mí kara siirín kímiir whwonkam ída bídi sríiyín. Mí kímá wakae, tí dígworaekwowím kímá boín híuriyú natkaikíyam tírim siir, kara siirín símiir bí hídiyísíkaikín. Siya dímin whír bí swokí tírbukín. ¹⁵ Herot siya íriipí híriinan. Mí siya ini krímiirím swokí íkropkiyín. Wakae, tí inkamín siya dímin whír bí tírbukín mí kríma síirín wa nísomao rani. Níngaka. ¹⁶ Mí kara pí kariir kam nhírím símiir níkropkí siirín ídígíuni nípímparím mí kara siirín pa swokí íuguski. ¹⁷ Mí símiir síyúín híniínkin, símiir yaiwou Pasova whiekakím Pailat siya

inkamın pi nwira nikrop apniki maeyauwa mii biyie miriyya hiuyokiyokaiya saiir hirankin. ¹⁸ Mi iikam whiekakim, sima hiniina kauwok boinki komiiyar ti inkamın Jisis, siirin disomaoki mi Barabas siirin duguski krimiiram. ¹⁹ (Biyya yaii kwira Barabas siya niniika om komii hir biyan kamim omom omom kigriraowiyim si-markar mi siya inkam nisomaokin mi sima siirin maeyauwa mii biyie miriyya hiuyokiyokaiya saiir asi nikrop apninopkaikikin.) ²⁰ Mi Pailat siya simiirin yai ina swoki boinin. Siya Jisis siir niuguskiyam naingwokin. ²¹ Mi iikamim sima ini komiyya kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir dirinugi! Siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir dirinugi! ²² Mi Pailat siya kwoi-maka simiirin ina swoki boinkiyin, dimusika? Ti inkamın siya dimu tirbukin? Kara siirin dimin whir bi hidiyiskaikin mi krma siirin pi kariir kam nhirim simiiram nikropki sima pi nipimparim mi siirin pa swoki iuguski. ²³ Mi sima ina kauwok boinanaeyim, siya Jisis siirin pae hiiniya nirio ninkinin siir nirinuim. Mi ti yayim sima kauwok boinim Pailat siir yaiya aiirin ini sima ikwowsigiyim. ²⁴ Mi Pailat siya ini simiir yai aiirar wakaeyoknan. ²⁵ Mi iikamim sima ti inkamın yaii niniyiyin biyan kamim omom omom kigriraowiyim simaka mi inkam nisomaowin siirim kauwok boin siir swoki ikrop apnikiyim simiiramın mi Pailat siya siirin ina yu-guskiyin. Mi siya simiir yai aiirar wakaeyokna mi siya Jisis siirin ina hauugiyin sauan kamim simiir in mi sima siir wa nwoki isomaowim.

Sima siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir yirinugi
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

²⁶ Mi om komii Rom hirin sauan kamim sima Jisis siirin ina yikiunamim mi sima inkamın nwira yapyiskai, Saimonin om komii Sairinayanin siir. Mi siya om komiyya hiriir napninopkainamim nitkin mi sima siir yankabrinu mi ti paeya hiiniya nirio ninkinin siir yikm-won itiyiskai mi siya ini Jisis siir mhoiyya yitiyiskai apamin.

²⁷ Mi iikam kasa rani, siir mhoiyya napnamim mi wig kasa rani, Jisis siiram ninou mwamwanamim. ²⁸ Mi Jisis siya ina haiyug boinkiyin, kima ti om komii Jerusalem wigim, kima kariirim kipi nou. Kima kimasiyar douna mi kimiir yinisisim imiirsi warar. ²⁹ Wakae, mhoiyya igwira nimbiyami mi iikamim sima wi hiniina boini,

wigim yinisisim naokaina karamae nwowim, yinisisim imiirin nwoii haigiyu imiyyae karamae nwowim, sima ha maigimaiga.

³⁰ Mi ta iyya sima wi iki mhu komii mi mhuisisimim simiir boinki, kima krimiir idwo wini pamkirinuni! ³¹ Mi om komii Rom hiran iikamim sima siyiu biyie kariir tiri, kara inkamın dimin biyie tir karamae nwowin mi mhoiyya sima tari simiirin siyiu biyie komii warar ninkin tiri, kamim dimin biyekakim. Mi sima wa digiuguski.

³² Mi kamim yaii niniyim sima inkam nwiswo sowiir warar yinkin ikiunam, sowa siyiu biyie diriraerarko. Mi sima sowiirin Jisis saika ninkin isomaowam naingwokin. ³³ Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam, ta

maeyauwa saiir inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin hir nirinugim paeyin hiiniya nirio ninkinin siir. Mi sima ti inkam biyie nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir iniga mi nwirin yaioyaeya.

³⁴ Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi. Sima ninokninkin tani ti diminin sima tir iirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir yuis aiirim mi inkamın pi kaigrinuwi mi ta yuisa pi siya haii. ³⁵ Mi iikamim sima ini hirar yokwowim mi ina kaowim. Mi biyan kamim nu Judi-anim sima siirin hiniina yigbumbu, siya iikam nhirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi Krais kiingi niuwi siirin Adi Komii siya nimbingi mi siya, sisiyar whin diriraerarna. ³⁶ Mi kamim sauanim yim iriipa hiriinan kingiin ha mi itim siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kaus-riyya siir yaka hauu. ³⁷ Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan inkam komiiki niuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna. ³⁸ Mi siir mwo koua nwowa yaiya, hiniina winboinka. Ti inkamın Juda simiir nu kigriraowan inkam komiikin.

³⁹ Mi ti inkam biyie nwiswo Jisis saika ninkin irimdinuwo mi nwirin Jisis siir yigbumbu. Kira Mesaia Kraiskin, aniya? Mi kira kinakinar diriraerarna mi pi kiriir warar mi whindiriraerar. ⁴⁰ Mi nwirin siya ta hiriinan yai aiir wakaekiyin mi io siir yo mi krira ta siir hiriinan hik aiir haii mi kira Adi Komii siirsi nidid rani, ha? ⁴¹ Sima kiriir nisomaowi siyiu biyie krira tirin siirsi, sima siyiu miyik iirar mi tiri. Mi ti inkamın siya dimin whir bi tirbugin, siya wi whisariyar naowi. ⁴² Mi siya ina boinin, Jisis mhoiyya kira kiriir nu kigriraowan inkam komii nimbiyami mi kira kariirin wi timi naingwo. ⁴³ Mi Jisis siya siirin ina boinin, kara kiriirin yaimwowa boini, kira panaoin pi kanakar nwowi ninomor kou hir. Om miyikin iikam miyikim omwai sim waiya yokiyokiyin siir. Iriig.

Jisis siya naonamaeya
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

⁴⁴ Mi iyya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa. Mi hinda tinda iyya ina kakauu iuguskiya mi ti nu whirkakin ini niyya ywokiyyin. Mi biyeyin nad nworibin ii kwoim hiniin mi iyya ina swoki pirkinkiriba. ⁴⁵ Mi iyya niyya niki owa ta yuis komiyya omaka komiyya Adi Komii siira maeyauwa hiuyokiyokikaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa siir nitomanouwa ini bopwoniya yinwhitamkiya mi mirkwisa yimbiyam. Mi ti siyiuin Adi Komii siya krimiir niisiimauugikin. Mi krma nhwo siirim kwisboini siyiu-gak bidi yamwuwuin. ⁴⁶ Mi dimin taeminim nimbiyam digiyim. Mi Jisis siya ini komiyya kauwok boinkiyin, Adi Komii, krimiir Wanin kariir inigin yokiyokiyin pi kiriir in hauugigi. Siya hiriinan boinkiyin mi siya ina yaonamin. ⁴⁷ Mi sauan kamim simiir biyan inkamın siya ti dimin iir kigiyin mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyin, siya ina boinin, ihi, kaimwoki kaimwokiin-ga, ti inkamın siya inkam miyiki miyikin. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim sima siir kaowam nitim mi sima ti digworaekwowim nimbiyamim simiir kigiyim mi sima ini simiir ingas imiirar pikrimgribgiyim mi ina swoki

amim simiir omaka. ⁴⁹ Mi Jisis siir nomiiyau whiekakim, siir sibgu ninokninkinim mi wigim nu Galiliyanim biya Jisis siirim nitim, sima aruriga ywokwo mi sima ina kig-mimikim ti digworaekwowim nimbiyamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir piuis biyeya siiyenowin siir ini kikaigik
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

⁵⁰ Mi inkam nwirin hinar nwokin, siir inigin Josepkin. Siya wadieki wadiekin, siya Juda kaunsel inkamkin. ⁵¹ Mi iki kaunsel kam nhirim omisim kigiraowiyim simiir kwoin aka bi nwokin, ti diminim sima Jisis siir tiram minim. Siya om Arimatia nu Judia hiran inkamkin. Yo siya iya Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiiram nwowikin. ⁵² Mi ti inkamin siya ina yamin inkam komii Pailat siir omaka mi ina sriiyin, siya Jisis siir piuis nhinga saiir hainamin mi siya ini wadiya ywokiyan. ⁵³ Mi Jisis siir piuis biyeya siya saiir hiunis haiyin, pae hiiniya nironinkin siir hirankin. Mi yuis whisiinana saiir higrinu mi siya siir piuis biye aiiirin siyano whirin siir kikaigik. Mi ti ieyin sima siiya komiia saiir nopkikaikin. Mi biya sima ti ie iirin inkam nwir bi kikai miminkin. ⁵⁴ Taka iya Fraideka sima Juda simiir ti komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae digworaekwo imiir diriraerar haiginkim saeya wi sapi nimbiyami. ⁵⁵ Mi wigim nu Galili hiranki nitim Jisis saika mi sima Josep siir mhoiyar yam. Mi sima ti ie iir warar kig-mimik. Mi sima Josep siir warar ninkin kaokim siya Jisis siir piuis biyeya wi panina namisi diriraerar haigi. ⁵⁶ Mi sima ha kig digikim mi sima ina swoki amim simiir yapa yapa omaka. Mi sima wa minim mi digworaekwo miyik miyikim piui miyik whakiyim ina diriraerar haiginim. Jisis siir piuis biyeya saiir naokinim, pi whiisi mi simiir ti komiia Sabat nikiuwiya sima piu siiskuwak, siyu komii siya boina mi saiir hiriinan. Iriig.

Jisisin ieyankin bidi yinsiin idwowin
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)

24 Mi wik kwira saiir biyan iya Sande sima nugak imumar yamyakwok sima maeyauwa Jisis siir haingikaiya saiir hiriir yam. Sima wain piui miyik whakiyin siir hainam, biya sima niki diriraerar haiginim mi sima ina hainamin. Mi sima Jisis siir piu aiir naokinim tirkim. ² Sima ta siiya aiir kig, sima niki warkikua, saiirin sima bidi warakpitkikiya. ³ Mi sima ha napninpakai namim mi sima ninomor kouan, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir piuis biye aiir bi kigim. ⁴ Sima ina yangwoyimiyoukim mi sima inkam nwisowiiir kig simiir kingiin hinar nokwowi sowiir yuiso hindara kigniyaei. ⁵ Mi ti wigim sima sima nidid prasae bi kikinkim. Mi sima ogmwo niimwowim nua hiriir kaiyirou nam mi simiir whwonkamim ini nua hiriir kaowim. Mi ti inkam nwisowiiir boin, kima inkamin omwai waiyokiyokiiyin siiram dimusi hansiri ta maeyauwa inkam haingikaiya, inkam whirniya saiir, ha? ⁶ Siya tapair nwo rani. Bidi yinsiin idwo namim! Kima yaiya biya siya kimiir boinmauwa saiir ti swoki aingwowaerkaigi, ii siya nu Galili hinar niki owin. ⁷ Siya

kimiirin hiniina boinmimaugun, sima Yaowae Adin ninomor kouan kariirin wi iikamim dimin biyekakim simiir hauwi mi siirin wi paeyin hiiniya nironinkin saika sima ninkin irimdinu inankii. Mi ti kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi! ⁸ Sowa hiriinan boino mi ti wigim sima ina yangwowaerkaigiyim ta yaiya biya Jisis siya boina saiir ⁹ mi sima ta maeyauwa inkam haingikaiya saiir haiburgik mi ina swoki amin. Mi sima kam iuur nwirin siir mii kigna miriyyim simiir ini boinmauui mi kam nhirim simiir warar, ti digworaekwo whiekakim sima kigim simiir. ¹⁰ Mi Maria om Makdalanaka mi Joana mi Maria Jemsni yopii aka, simar nwokim mi wig nhirim simakar ninkin okim sima ti yaiyim aposel kamim simiir boinmimauiiu. ¹¹ Mi ti aposel kamim simiir kwoinim ha naingwokim ti wigim sima niksisaie mi simiir yai aiir bi naingwo tibmiigim. ¹² Mi Pita siya ha ninsiinin mi maeyauwa inkam haingikaiya saiir hiriir iwitnam mi siya ti ie iir ini waisi kaowiu mi yuis imiirara kig sima sima nwokai. Mi siya omaka hiriir swoki am mi ini ti dimin iir ini aingwoyimiyoukuin. Iriig.

Inkam nwisowiiir Jisis siirin siyuin omisim Emeasa namiiyin siir hir kig
(Mk 16:12-13)

¹³ Mi ta ii aiirarin inkam nwisowiiir simiiraigo, sowa omisim whirin sima dapiyin Emeasa siir hiriir napnamko. Ti omin siya om komii Jerusalem siir aru ywovin. Mi ini omisim Emeas hinar yamwoviin, siir prieyin kilomita iuur kwirkim. ¹⁴ Sowa ha napnamo mi sowa digworaekwo whiekakim ti ii imiir nimbiyamim simiir yapboinaiyam. ¹⁵ Mi sowa ha napboinaiyamo mi ini sowa sowa yinsrii ansriiyamo mi Jisis siya ina yimbiyamin sowiir kingiin hiran mi ini sowaka yapamin. ¹⁶ Mi sowiir nhwowo dimin whirki bi kimirkaigo mi sowa ha bi ninokninkin, siya Jisiskin. ¹⁷ Mi Jisis siya sowiir boin, kowa dimu nouapboinaiyami, ha? Siya hiriinan boinin mi sowa ha nokwowo mi sowiir mhii kwoinino ini hikakar ywowo mi sowiir whwonkamo miyik bi nwoko. ¹⁸ Mi inkam nwirin, siir inigin Kliopaskin siya siir yai aka hiniin yowarkii boin mi iikamim omom omomiyim Jerusalem hirarar bidi yamwomimiriium. Mi tari kinakinairgin ti diminin Jerusalem hir nimbiyamin siir ninokninkin karamae nwovin, aniya? ¹⁹ Siya hiriinan boinkiyin mi Jisis siya sowiir srii, dimukin, ha? Mi sowa siirin hiniina boin, ti diminin Jisisin om Nasaretanin siir nimbiyamkin. Siya profet inkamkin mi siya mii miyik miyik komii komiiyiyim mi yai miyik miyik komii komii ikim Adi Komii siir whwonkam ida mi iikamim simiir whwonkam ida miriikin. ²⁰ Mi prismi bii nwowi kamim mi kaunselmi biyan kam ikim, sima hauugim Jisis siirin sauwan kamim simiir in, sima nisomaowim, paeyin hiiniya nironinkin siir ninkin irinuwim. ²¹ Krira biya hiniina naingwo tibmiigo, ti inkamin siya Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwiyin. Ihi, mi yai kwira hiniinga. Ti digworaekwo ima nimbiyama, ii kwoimim bidi yamkiyim digworaekwo whiekak nhirim simaka nimbiyamkin. ²² Mi

tapa wig nhirim krimiir isid iirin sima nini boi-
nananikim krimiirin. Sima nugak imumar namiyak-
wokim maeyauwa inkam haingikaiya saiir. ²³ Mi sima
Jisis siir piuis biyie aiir bi kigim. Niingaka. Mi sima ina
swoki haiyug apnamim mi sima hiniina ini boinu, kri-
ma paekwosim nwisowiiirin nhwonan whin kig-
nanikim sima hiniina boinkikim, Jisis siya ini omwaiyar
swoki waiyain. ²⁴ Sima ha boin digiyim mi krimiir kam
nhirim sima ha namim maeyauwa inkam hainkikaiya
saiir mi sima digworaekwowim wig ima boinim simiir
hiriinanar swoki kigi. Mi yim sima Jisis siir bi kigim.

²⁵ Mi Jisis siya io sower ywoki, kowa kwoin kara-
maeko! Kowiir mhii kwoinim ini hiinsima ywowaowim
profetkim boiniyim yai whiekakim simiirar naingwo
tibmiyim. ²⁶ Pi paniina tiri, ha? Mi kowa tari bi
ninokninkinko, Mesaia Kraisin Adi Komii siya nimbinin
siya wi hik kimpipisu prasae hai rani, biyini mi siya
mhoiia wi Adi Komii siir hiranki hai inig komiinin,
aniya? ²⁷ Mi Jisis siya Moses siir yayim simiirar
kwaboinbwakainam pi profet whiekakim simiir ima mi
siya sower boinimauu. Mi siya Yokwo komii saeya
boinim yayim siir, simiir boinimauu.

²⁸ Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin hir
yimbiyam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yap-
sasaeyamin. ²⁹ Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira
kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iya pi
sapi kakauu. Mi siya ina yapnopkainamin mi ini
sowakar ywowin. ³⁰ Mhoiia sima naeyim tirim mi Jisis
siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina
boin wadiekiiyin Adi Komii siir mi haimehaimeiiyo sower
yinop hauu. ³¹ Siya hiriinan tirin mi sower nhwowa ini
biimi siya kinkiyi mi sowa siirin ina yinokninkinkiyi. Mi
siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa
siir bi swoki kigmiminkiko. ³² Mi sowa boin, krira siyu
hirar niki apniyo mi kririirin yayim siyar niki apboin-
mamaunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simi-
irar boinimauugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiiarin
kririir mhii kwoinim maigimaiga bidiyar ywowa!

³³ Sowa hiriinan boinaio mi bi kimiminkiko, sowa ta
ii aiiarar swoki insiin haiyug apnamo om komii
Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iur nwirim
simiir ini kigi mi nomiiyau nhir ikim, sima maeyau
kwiruwa haingiriyu owi. ³⁴ Mi sima sower boin, kaim-
woki kaimwokiinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bi-
di swoki insiin idwowa. Saimon siya bidi kigin siirin.
³⁵ Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim
sower nimbiyamo siyu hir. Mi sowa boin, siya bret iir
ninopkin mi krira siirin ha kigninokninkinkikin. Iriig.

Kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir bidi kigim

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

³⁶ Sima ta yai aiiarar niki idwokai boinaiyim mi Jisis
siya biri kimiminkikin simiir bopwoniya hirar yamik-

woiu. Mi siya simiir boinki, naingwobumbua kimakar
dwo. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ini nidid-
kakar ywonamim. Simiir kwoinim ha naingwokim sima
aknain kwir kigi. ³⁸ Mi siya simiir boin, kima dimusi
nanaai, ha? Mi kimiiir kwoinim hiniina dimusi sibnaing-
woyokiyokiyami, ha? ³⁹ Kariir iga ina owiir kigi.
Kariirin ti nokwowa, kimiiir iinim kariir donkwo mpa
kig. Aknaina saeya kipkak kiugak rani, ta kima kiga
kariirin saiir hiriinan. Niingaka. ⁴⁰ Siya hiriinan boin
mi siya siir iga inwo simiir yiisimauu. ⁴¹ Mi sima ini
maigimaiga ywowim mi sima bi niki aingwo tibmi-
igim. Mi sima ina yinaingwoyimiyokim. Mi siya simiir
sriigi mi kima tari nae nhirkakim tapaiirin, nwo rani,
aniya? ⁴² Mi sima anasu haimeiyin sima nanagin siir
hauu. ⁴³ Mi siya ha haiyin mi ini simar kigwo aeyin si-
irin.

⁴⁴ Mi siya ha nae digiyin mi siya simiir boin, biya kara
kimaka niki owin, kara kimiiir bidi boinimauwin. Dig-
woraekwo whiekakim biya kariir winboinim, Mosesni
siyu komiinin yokwoni sima winin mi profetmi yokwo
aka mi yokwo Sam sima ti digworaekwo whiekakim si-
ma wi hiriinar nimbiyam digi. ⁴⁵ Mi Adi Komii siir yai
imiiirin siyar nanaakninkii haiginiugikin iikam imiirin ta
omaka aiir nwowim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, Yokwo Komii
saeya hiniina boinka, Mesaia Kraisin wi hik sipi hai mi ii
kwoimaka wa swoki insiin idwowa ie hirankin. ⁴⁷ Mi
iikam miyikim sima siir inigin wi iikam isid whie komi-
iyim ti nu iirin wi simiir boinimauuwi mi simiir dimin
biyeyim wi Adi Komii siya nwoki haiyoprimdiyumi-
igiyim. Kima ta mii aiirin om komii Jerusalem tirar mirii
bwakainam ⁴⁸ mi ti digworaekwo imiir boinimauwam.
⁴⁹ Ini wakaeyim, ti diminin biya Adi Komii siya boin
kimiiir hauuwim, yo tariinanin kara kimiiir nikip-
kiyim tiri. Kima ti om komii siirar dwo mi iya ninomor
kouan kirieya saeya niti kimiiir mi saiirar dadigiu. Iri-
ig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor kou hiriir swoki iku- nam

(Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

⁵⁰ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya simiirin ina
yikiunamim mi om Betani hirar yadigiu. Mi siir ina ha
ninansiinakiya mi nhwo ina kwisboinkiyin mi siya iikam
imiir yikboinmamairin. Adi Komii siya simaka
nwowam. ⁵¹ Siya nhwo simiirar niki kwisboinmamairin
mi siya simiirin ini hirar iyopnisugikin mi Adi Komii siya
siirin ini hirankar yikiunakiyin mi ninomor kou hiriir
yam. ⁵² Mi sima siir inig iir hainan mi ini om komii
Jerusalem hiriir swoki amim mi sima ini maigimaiga
komiigakar ywonamim. ⁵³ Mi inokninkin sima Adi
Komii krimiir Wanin siir omaka saiirama nami, siir inig
iir hainanim. Iriig.

Jon

Jon siya winkika ta yokwowa. Jon siya Jisis siir mii kigna miriyan inkam nwir ieya mi ta yokwowa siya iikam whiekakim simiirim winkika iki hinda tinda nwowim tiki nu iirar. Mi siya minam winkikin iikam whiekakim wi ha nwoki aingwowim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi sima wi siiram nwoki aingwo tɔbmii kɔnim mi kwoin miyikin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir nwoki haiyim. Jon siya miyim simiir bi winboinkikin, siya yayim, siya boinim simiirara boinkim. Iriig.

Bidi bidiniyarin inkamin ha nwokin mi krimiirin wi yay miyik miyik siya boinmimauwi

1 Bidi bidiniyarin iya Adi Komii krimiir Wanin siya nu iir nonkwokwowin mi yio ti inkam nwirin yipiki yay miyik miyik krimiir boinmimauwanin yio ha nwokin. Mi yayia siyairgin. Siya Adi Komii saika nwokin mi sowa nwisairarin nwiruar nwowiskiko mi siya ini siir hiriinanar swoki owin. ² Mi bidi bidiniyarin iya dimin whirki niki imbiyam karamaeyar niki owa mi yio siya Adi Komii saika hirin sairar nwokin. ³ Ti inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamki bwamin. Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirin hiriinan sairsi nonkwokwokin. Dimin whirki saisar bi nimbiamkin. Niingaki, niingakiinga. ⁴ Tiki inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyaiyim simiir bwamki bwamin. Mi ti omwai waiyaiyim yim iikam krimiir pae niyuanan ywowim ya iikam imiir whinkinsiis haiginuwika, sima Adi komii siir ninokninkinim mi omwai nwoki waiyam. Ya ini paeya siyu kigimok apiya ini hiriinan yiyakiya. ⁵ Mi ti inkamin mi siir yay aeya hinda tinda pi paenan sowar niyakii. Mi ti dimin biyeyim niwbomambwonan iikam krimiir mhii kwoinau nwokaiyim, ti diminin paenan niuyaiyin siir niimuim wi dig nwo rani. Niingaki, niingaka.

⁶ Inkam nwirin Adi Komii siya nikropkiyin dimin taeminim iikam krimiir boinmimauwam, siir inigin Jonkin. Siya Adi Komii siir yayian inkamkin ⁷ Siya minam nitkin, ti inkamin siir yay aiir boinmimauuniyim iikam imiir yipiki paenan niyuaeiyin mi sima Jon siir yay aiir wakaei mi sima ti inkam iiramim wa nwoki aingwo tɔbmii kɔnim. ⁸ Mi yio siyarin, ti inkamin paenan niyuaeiyin si rani. Niingaka. Yio siya ti inkam komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin, yipiki paenan niyuaeiyin siir yay aiir boinmimauwam nitkin, iikam whiekak imiir. ⁹ Mi ti inkamin paenan niyuaeiyin siya nu tiriir bidi yitin iikam imiir whinkinsiis haiginuwam mi ta hiriinana sairsika yipikim ti tir nwowim sima wi nwoki inokninkinim Adi Komii siirin.

¹⁰ Mi bidi bidiniyarin, Adi Komii siya nu tiran digworaekwo whiekakim siirsiyar nonkwokwokikin. Mi siya ti nu iir nitin mi iikam whiekakim sima ti inkam ii-

irin ha bi naingwokim, digworaekwo whiekakim siyar nonkwokwokikin. Niingaka. ¹¹ Mi siya ti nuin siyar nonkwokwowin siir nitin mi siirgisiirar iikamim Isrel hiranim, sima saika bi nomboinkim. ¹² Mi iikamim yipiki siir yay aiir wakaeyim mi ha naingwo tɔbmii kɔnim, siya simiirin ha boini, ini ywowim sima Adi Komii siir yinisim mi owi. ¹³ Sima Adi Komii siir yinisim yopii adim simiir naokainakiyim simiirsi bi nwokim. Niingaka. Sima Adi Komii siir yinisim minki nwokim, siir kwoinkar tirkikin mi sima siir yinisim asi nwokim.

¹⁴ Mi ti inkamin nua tiriir nitin, siya ini inkam krimiir hiriinanar yauni oniyin. Mi krɔma siir dimin kirie kirieyim paenan niyuaeiyim simiir bidi kigim, siya inkam bimbuiwigi bimbuiwi rani. Siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya iikam imiir bi kim-buwikin. Mi siya bi swoki iksisaemiminikin. Niingaki, niingaka. Yaimwo boinan inkamkin. Siya yay iyopan inkam tani. Siya ti hiriinan siyu kibikibiyim simiir asi tirkikin. Dimusi rani, Adi Komii siir yinisim nwirki nwiruan, iya siir naokaina, siirin hiriinanar naokainakikin.

¹⁵ Jon siya simiirin ti inkamin siir boinmauu wakaekin. Siya hiniina boinkin, ti inkamin bi kara boinin kimiir, yio siyairgin. Mi ti inkamin kariir mhoiia nitin, kariir kouwin ini siya ywowin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya ha nwokin. Kariir bi niki aokainakin.

¹⁶ Mi iikam krɔma Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir asi haigim. Dimusi rani, ti inkamin, Adi Komii siir dimin miyik miyikim ini siya nonkwowin. Mi siya ti dimin miyik miyikim krimiirin wi hiriirar hauunanaei. ¹⁷ Adi Komii krimiir Wanin siya siyu komiiyim Mosesni hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir swoki kwa-hauu, krɔma wakaeyokna apam. Mi krimiirin Jisis Krai sarar hauu iskii naingwobumbu komiia mi siyuiin, siyu miyiki miyik sibgu tiri ikin. Mi siya krimiirin siir yay miyika sair warar mi inkin hauugi. ¹⁸ Inkam nwirmin nwirminkin Adi Komii siir bi swoki kigmiminkin. Niingaki, niingaka. Inkamin nwirki nwiruwairgin, saika kingiin nwowin. Yio Adi Komii siir yinisim ieyarigin mi krimiirin siyar nanaakninkii haiginugin Adi Komii siirin hiniin, siya paningin? Mi krɔma siirin wa nwoki inokninkinim. Iriig.

Jonin, iikam baptais haiginiuwiyin siya simiirin ha boinkin, siya yipikin
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

¹⁹ Isrel simiir biyan kamim, pris imiirin mi Livaimi piugana sair kam ikim, yipiki pris imiir whindiraerariyim Adi Komii siir omaka aair, simiirin sima yikropki, Jon siiram. Mi sima siir hiriir ha nimbiamim mi sima siir ini sriiyu, kira dimu mi mriigin, ha? ²⁰ Mi siya dimin whir bi nimpriokikin. Siya ini hiriir haknoudninkinswokiin. Mi siya boin, kara ti inkamin Adi Komii siya nimbinyin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam, Mesaia, kara si rani. Niingaka. ²¹ Mi sima siirin hiniina srii mi kira ti inkamin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam siya kamaeki niuwi mi kira yipikin, ha? Mi kira tari Ilaijakin, ha? Mi Jon siya ina yowarkii boinkiyin. Niingaka. Kara Ilaija rani. Mi sima siirin ina swoki sriiyim mi kira ti profet inkamin krima nwowinin nitam siya, ha? Mi siya ina swoki owarkii boinkiyin, kara si rani. Niingaka. ²² Mi sima siirin ina swoki sriigiyim mi kira tari yipikin, ha? Krima ti kamim krimiir nikropkiyim simiirin hiniina nini boiniuwam tiri, kira ti si. Mi kira krimiir boinki hiniin, kira yipikin, ha? ²³ Mi Jon siya simiirin hiniina boinki,

Kara ti si. Kara inkamin maeyau siiyin nu apa hir kauwok boinamnankiyin siya hiniin, iikam kima siyuiin sibgu kisiosop diriraerarkwokin. Biyan Inkam Komii siiram siya napnaniyam. Biya profet Aisaia siya yokwo komii sairin hiniina winboinkikin.

²⁴ Mi Farisimi iikamim yipiki ninokninkin komiigakim Mosesni siyu si ninokninkinim mi siir sibgu apim, ti kam imiirin sima nikropkikin Jon siiram, iki sriipai sriipaiyim sim nini sriiyuwam. ²⁵ Mi sima Jon siirin hiniina boin mi kira ti inkamin Adi komii siya nimbinyin Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam kira siya kamaeki niuwi mi kira ti inkamin Ilaija siya kamaeki mi iuwi mi kira ti profet inkamin krima nwokwokin siya kamaeki mi iuwi mi kira iikam imiirin op dimusi baptais haiginiugin, ha? ²⁶ Mi Jon siya hiniina yowarkii boinki mi kara iikam imiirin op arar baptais haiginiuwu. Inkam nwirin ini kima waraurar nitapiyokin mi wim kima siir mi inokninkin tani. ²⁷ Yio siya ini kariir mhoiia nitin. Mi siya inig komiigakin, kariir kouwin ini siya ywowin. Mi an kara inkam paeprkab niingakin mi kara iga siya niya sair uridin wa kara waisi hakrani. Niingaka.

²⁸ Mi ti diminim yim om Betani hir nimbiamkim, Jordan iegbid mirmiia maeyauwa op Jon siya baptais haiginiuwa iikam imiir. Iriig.

Jisis siya ini krimiir sibsibnan ywowin krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam

²⁹ Mi iigwira, Jon siya Jisis siir kigwinin siya siiram napniyin mi siya iikam imiir boinki, kima ti kigwin, i inkamin nitin. Siya ini sibsibnan ywowin siirin Adi Komii siya nikropkikin krimiir dimin biyie biyeyim krima tirim simiir haiyoprimdiyumiigiyam naowim. ³⁰ Yio

ti inkamin biya kara kimiir niki boinin hiniin, inkamin kariir mhoiia nitin kariir kouwin ini siya ywowin. Mi ti inkamin siyairgin. Dimusi rani, siya bidibidiniyar nwokin Adi saikan kariir apua kariir bi niki aokainakin. ³¹ Biya kara siirin ha bi ninokninkin, siya pindankin mi kara iikam imiirin op baptais haiginiuwim. Ti tapa kara tira sair hiriinan, Isrel kimiir iikamim simiir niisimauuwam. Mi kima wi ha nwoki inokninkinim siya yipikin.

³² Mi Jon siya digworaekwo whiekakim siya kigim simiirin ina boinmimauu digim. Mi karar kigwin Adi Komii siir naeyuin inmabnan siinanaiiniyin, Adi Komii siir om hirankin mi ini siirar yauni siinatkiiniyin. ³³ Mi biyarin kara ti inkam iir bi ninokninkin, Adi Komii siya nimbinyin iikam whiekakim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Niingaka. Kariirin Adi Komii siya nimbinyin iikam imiirin op baptais haiginiuwam. Mi siya kariirin hiniina boinki, kira wi Adi Komii siir naeyiu iir kigwini, siya siinanaiini mi siya wi inkam nwirin siir piu nasiinatkinii. Mi ti inkamin yio iikam imiirin wi Adi Komii siir naeyiu iirarar baptais haiginiuwu. Mi siirin wi siyar tirki, iikamim simiir mhii kwoinau kwirii idwokaiyam. ³⁴ Jon siya hiniina boinkin, an kara siir bidi kigin mi kara kimiirin pi ha boini, siya Adi Komii siir yinisimkin Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna mriiyim nwiya yikiuna

³⁵ Mi iigwir nugakin, Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowaka nwoyakwoko Jordan iegbid. ³⁶ Mi ta maeyau aiararin siyar kigwin Jisis siya pi napni. Mi siya ina boinin ti inkamin siya ini sibsibnan ywowin, siirin Adi Komii siya nikropkikin, iikam imiir whindiriraeram naowam. ³⁷ Mi siir kigna mriiyo inkam nwiso sowa hiriinan wakaeyo mi sowa ini Jisis siir mhoiia yamo. ³⁸ Mi Jisis siya ha niyaekaowinin mi siyar kigwin sowa siir mhoiia niti. Mi siya sowerin ina sriiwinin, kowa dimu diminim kigi, ha?

Mi sowa ina yowarkii boino siirin, Rabai, kira papi nwokaiigin. [Ti inigin siir inig mwoki mwowin, iikam nowomwarkaiyuiwigin.] ³⁹ Mi siya sowerin yai aka hiniina yowarkii boin, kowai winikignaki. Mi sowa ini saikar yinkin amo, siir maeyauwa siya whwonkaiiya sair nini kignakiyam. Mi sowa saika hirar nwoninaekwowako, ini ii aeyar digiriba. [Bieyin nad bidi ywowin ii kwiinanairga.]

⁴⁰ Inkam nwirin siir inigin Endrukin, siya Saimon Pitani nomousimkin. Ti inkam nwiso Joni yai wakaeyo mi Jisis siir mhoiia ha namo sowerin nwir ieya. ⁴¹ Mi biri kimiminkikin Endru siya ina yamsauwin siir yaowaeyin Saimon Pita siiram. Mi siya nini kigiwin mi siya siir ini boiniu, kira Mesaia siir bidi kigo. [Mi inkamin siir inig mwokimwowin, Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam] ⁴² Mi ti siya boina siir sair mhoiia mi siya Saimon siirin ina yikiunamin Jisis siiram. Mi Jisis siya siir kigwinin mi siya siirin hiniina boin, kira Saimonkin, kira Joni yinisimkin. Mhoiia kariir inigin wi Sifas kisina dapi. [Ti inigin siir

iníg mwoki mwowin Pitain. Grik simiir yaigina ha dapikin siya.]

Jisis siya Filip Nataniel sowiiram nikiunakin

⁴³ Mi iigwira Jisis siya nu haimii whirin Galili hiriir namam tirin mi siya Filip siir kigin mi siya kimidiniya siir boin, kira kanakar wit. ⁴⁴ Filipin yio om Betsaida hiran inkamkin. Endru Pita sima iripa om whiruwankim. ⁴⁵ Filip siya ha namn mi siya Nataniel siir nini kigiwin mi siirin hiniina ini boiniu, ti inkamin biya Moseskin si winboinkiyin, Yokwo Komii saiir, siirin krira bidi kigin. Mi profet kamim yim iriipi hiriinan siirar mi win boinkikin. Yio Jisiskin, Josepni yinisimin, om Nasaret hiranin siya. ⁴⁶ Mi Nataniel siya siir boinki, ti om Nasaretin dimin kibi whirki bi swoki imbiyamiminkin. Niingaka. Mi Filip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kira unkini kignaki siirin.

⁴⁷ Mi Jisis siya Nataniel siir kigwinin, siya siiram namn mi siya siirin hiniina boinwin, kima hoimgakin ti Isrelan inkam kibiyin siir kigwin, siya bi niksisaekin mi siya yaimir bi nwowikin. Niingaka. ⁴⁸ Mi Nataniel siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kira kariirin panin panina ninokninkinkin, ha? Mi Jisis siya siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kara kinaka nwo kamaeki wandi, kara kiriirin iya Filip siya niki ikiuna kamaeyar niki owin, kara kiriirin pae pigin siir mii hirar niki idwown saiirar ninokninkinkin. ⁴⁹ Mi Nataniel siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, kara kiriirin ina ninokninkinin, kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi kira wi Isrel simiir iikamim simiir kigirkakan inkam nrowi. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira ha naingwo tibmii kiingin, kara Adi Komii siir yinisimkin mi ta yaiya kara boina kiriir hiniin kara kiriirin pae pigin siir mii hir kigin, kira siir mii hir nidwown mi kira ha naingwo tibmiigikin, aniya? Ya tariingina, ya dimin komii rani, mhoiia kira wi dimin kirie komii komii kasa kig rani. Yim tiriiginim ini saiir haiburim. ⁵¹ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boini, mhoiia wi kimar kigi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir anowin haiwaokiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kimar mi kigi ini haimii tamii wokuun apiuunim kariir kigam, Biyan Inkam Komiiyin siiram. Iriig.

Inkam nwirin om Kena hir nonkwonakin mi op niinga saiirin Jisis siya tirkiya ini op waina yimbiamama

2 Mi ii kwoimaka wigkamwo om Kena nu haimii Galili hirano pi nonkwonam tirko. Mi Jisis siir apua ya hir warar ninkin oka. ² Mi sima mi Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram warar yinkin ikuuna. Ta sowa nonkwonaina saiir kignakiyim. ³ Mi mhoiia sima wain opa ha kwiyae swokiyim mi Jisis siir apua kimidiniya siir boin. Wain opa sima bidi kwiyae swokiya, haimii simki bi swoki omaigikin. Niingaka. ⁴ Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, wig, kira kariir kipi boin, hiriinan tiramin, yio kariirar

diminkin. Kariir iya bi niki imbinika, kara kanakana niisiimauunana hiniin kara yipikin. ⁵ Mi siir yopiya ti kamim ti digworaekwo imiir diriraerarim simiirin hiniin asi boinka, diminin pi siya boini, kima tiram mi kima pa tir.

⁶ Mi Isrel simiir iikamim sima winboinkiyin, siyu whirin siya hiniina boinkin. Iya sima nae naeyam tiriyim, biyin inop tiki diu mi mhoiia dae. Mi sima kamhau komii komiiyim Judamiyim iriayar ira nrowi mi ti kamhau iriayar irim sima irira opim 20 galans mi 30 galans minanar pi yowwin. ⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, wara kamhau imiirin op kunaokaigi. Mi sima ha kunaokai digiyim mi siya simiirin ina boinkiyim, kima op nhirim ti inkamin ta wigwas naeya saiir ki-griraowin siiram tiki tibna kuanam. Mi ta Jisis siya boina saiir mhoiia sima opa ina tibna kuna hainamim siir hauuwam. ⁹ Mi ti inkamin siya ta opa Jisis siya tirkiya wain nikpitmaigiya saiir kwiyae kiuwun, op wain nimbiniyama mi siya bi ninokninkinkin, sima ta opa papi namisi haiga. Mi ti kamim ta op aiir nonkwo diriraerarim yim sima ina ninokninkinim, maeyauwa sima haiya. Mi ti inkamin ta wigwas nae aiir ki-griraowiyin, ina yikiugiyin ti inkamin wig nonkwonain siiram, ¹⁰ nim krima hiniina tirikim, iikam imiirin bi pi wain kibiki kibi iirar hauu kwiyaei. Mi iya sima hoimgak kwiyenanaekiiyim mi iki wainin biyerigsim nwowiyin yipi hainingi hauu kwiyaei. Mi nikira hiriinan bi tirkin. Nikira wain kibiki kibiyin kimidiniya mhoiia hauu iikam ima kwiyaeiamin.

¹¹ Ya tariigina ya dimin kirie komiia Jisis siya tira bigi bi saeya. Siya ta saiirin om Kena nu haimii Galili hir nwowin siir hir tirkin. Mi ta iya siya siir kirie komiia mi siir dimin miyik miyikim Adi Komii siya hauuwun siir, siya kamim siir kigna miriirim simiirin saiir niisiimauugin. Mi wa ha nwoki aingwo tibmii kinim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. ¹² Mi ta saiir mhoiia Jisis siya mi siir apu aeya mi siir nomousisim ima mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ina yamim om whirin siir Kapaneam. Mi sima ii nhirim hirar mi o. Iriig.

Jisis siya iikamim Adi Komii siir omaka aiir haiginim digworaekwo iikam nhirkim sainam simiir nhinikriropkin

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Mi Juda simiir iikamim wou sima nikwo aeyana Pasova ini kingiin nwowa. Mi Jisis siya om Jerusalem hiriir asi namkin. ¹⁴ Mi iya siya Adi Komii siir omaka aiir nouapninopkainamin mi siyar kig iikamim sima bulmakau, sibsib mi ipiyin, sim haigini iikam nhirkim sainim. Mi yim sima umir pi simiirsayar mi haii. Mi siyar kig, ti kamim sima kam nhirim nu whiranim simakar nidwokaiyokaii, ipii kwiruwar Isrel simiirgi simiir umira saiirgisaiir ninowana haiyam. ¹⁵ Mi siya ti hiriinan digworaekwowim simiir kigin mi siya uridin ha haiyin, kimidiniya brouwisidnan yonkwokwo mi siya ina nhinkii piyrimyoknamin sibsib, bulmakau minim simiir mi kamim umir ninowana haiiyim simiir warar. Mi siya

simiirin ina yinkinaeyokiyok piiryimyknaniamin. Mi hii minim simiir warar yinkan iriid nhimnhinkiyam mi simiir umirim ini maeyau maeyau iswapiyar ywowamim. ¹⁶ Mi siya iikamim yipiki ipiyin min haiginim iikam nhirim sima sainam siya simiir boinki, ti kimiir ipiyin minim ti hainaniyam. Kara pi borisopi kima kariir Adin siir omaka saairin hiniin tirim. Maeyaua iikamim ninkiniuwia dimin taemin wokiyok sainiya saair hiriinan nwowim. ¹⁷ Mi kamim siir kigna miriyim sima yai kwira Yokwo Komii sima mwan kiga, saair swoki aingwowaikaigi. Saeya hiniina boinka, Adi Komii, kariir kwoin komiiyin kiriir omaka aair sibgu kigriraowam naingwowi, kara ha naingwowi, saeya wadie hiriir dwo.

¹⁸ Mi ta siya tirkiya saair mhoiia Isrel simiir kaunselin simiir biyan kamim ina yitim. Mi sima ha nitim siiram mi kimidina siir ini boini mi kiriirin Adi Komii siya nwoaiginiuwu inig komiigak hiriinan tiram mi panao kira pi dimin kirie komii whir tir krimiir whwonkam idain, krimiir niisiimauuwam. ¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima ta Adi Komii siir omaka aair niinkii mi kara saairin wi ii kwoimuwar swoki kwamirii ninikougii. ²⁰ Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, ta Adi Komii siir omaka saair miriia biewiyim kamwis iriir whira miriiga. Mi nikira ha boinkin, saairin wi ii kwoimuwar kwamirii ninikougii wi dig nwo rani. ²¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka saair bi boinkin. Niingaka. Siya siir piu aairar boinkin. ²² Mi mhoiia kamim sima Jisis siir nisomaokiyim mi siya ha naonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo te hirankin. Mi kamim siir kigna miriyim sima yaiya biya Jisis siya boina saair swoki aingwowaikaigiyim mi sima haniingyi yaingwo tibmii kuingi Adi Komii siir yaiyim biya sima winkiyim Yokwo Komii simiiram. Ya ta yaiya ya Jisis siir yaimwo aeyairga.

Jisis siya iikami kwoin bidi yinokninkinin

²³ Mi Jisis siya om komii Jerusalem hirar niki owin, Judami iikamim simiir ti komiia wou nikwo aeya Pasova mi ta maeyau aairarin iikam kasa rani, dimin kirie komii komiiyim Jisis siya tirim simiir kigim. Mi ti dimin hiriinanin sima kigim iikam kasa rani, naingwo tibmii kuingiyim siirim. ²⁴ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiikii aair bi naingwo tibmiigikin. Niingaka. Mi ti hiriinan saairsika siya, hiniin paninsi yaingwosi siirin simiir in hauuwim. Dimusi rani, siya iikam simiir kwoin imiirin bidiyar yinokninkinin. Mi siirin inkam nwirki bi haiburgin iki iikamim simiir kwoin imiir ninokninkinim mi sima siirin wi inkam nwirki swoki boinmauu rani, iikam simiir kwoin imiirin. Niingaka. Iriig.

Jisis siya Nikodimas saika boinaigin

3 Inkam nwirin siir inigin Nikodimaskin, siya Isrel simiir iikamim simiir kigriraowiyim biyan inkamim simiir nwirkin siya Farisi inkamkin. ² Mi iigwir niyaka siya Jisis siiram yamwii. Mi kimidiniya siir ini boinu,

inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, krima bidi yinokninkinim, kiriirin Adi Komii siyar nikrop iuungikin dimin kirie komii komii krimiir niisiimauuwam. Inkamki simiir tirim wi dig nwo rani, Adi Komii siya siir whinkinsiis haiginu karamae nwoi ti dimin iiram. Niingaka. ³ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kiriirin pi ha boini ta yaiya yaimwowaiga. Inkamin yinisimnan yaeya swoki aokaina karamae nwoi siya wi Adi Komii siya kigirkakiyim digworaekwo whiekakim wi simiir kig rani. Niingaka. ⁴ Mi Nikodimas siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin waibiyie niki owiyin mi siya wi panina swoki ami siir yopiini mhinawin, siir swoki aokainakiyim, ha? ⁵ Mi Jisis siya siir yai aka ina swoki owarkii boinkiyin Kara kiriirin yaimwowa boinki, inkamin op baptais karamae nwoi mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun siirin kwoin rirmiia nwoiyin siir hauu karamae nwoi siya wi dig nwo rani, Adi Komii siya kigirkakiyim digworaekwo whiekakim simiir kigim. ⁶ Mi inkamin siir yopiigi naokainakiyim yio nu tiranar inkamkin mi yipiki inkamin Adi Komii siir naeyiun kwoin win siya hauuwiyin, yio siya wi inkam win nwoi. ⁷ Kira ta yaiya kara boinkiya kiriir sairsi kipi nanaaki Adi Komii siir naeyiun kiriirin wi kwoin win siyar hauu haiginuwi. ⁸ Opuda ya hindanki pa hugnani mi tindanki pa mi hugnani. Mi kira saeya hugiyim pa wakaei mi kira sairin ha ninokninkin tani saeya pindanki hugnaniya mi ini pinda hugnama. Adi Komii siir naeyiun ini ta saair hiriinan yowoin. Krima ninokninkin tani siya dimin taemin imiirin panin panina tiri mi iikam imiirin panin panin whinkinsiis haiginuwi. ⁹ Mi Nikodimas siya Jisis siir swoki srii, ti dimin hiriinanin wi panina nimbiam, ha? ¹⁰ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira inkam komiiyairgin mi kira iikamar mi owomwarkaiyuwikin mi kiriir ninokninkina iki digworaekwo whiekakim simiir ninokninkina saair haibura. Mi kira ti digworaekwo imiir ninokninkin karamae dimusi nwokin, ha? ¹¹ Kara kiriirin yaimwowa boinkii, nim krima diminin krimar ninokninkinim mi krimar kigim simiirarar boinikim. Mi wim kima inokninkin ti yaiyim krima boiniyim pi yaewan simiir kindiyuwani. ¹² Mi kira ti digworaekwoim nuanim kara kiriir boinimauuim ti dimin hiniinim yinisimnan yopiigi swoki aokainaki mi opud kira simiiram naingwo tibmii kin karamae nwoi mi kira wi panina naingwo tibmii kuni kara Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir digworaekwoim simiir boinimauuwi, ha? ¹³ Mi karaiggin Adi Komii siir omin siir hiran inkamin, karaiggin inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir hiranki niunaiiniyin. Kakanairgin Adi Komii saikar nwowin siir om iir bidi bidiniyar.

¹⁴ Ini Moseski si nonkwokwowin mipugin mi paeyaka ha nikin koginankiigiyin ini siir hiriinan yowoin, maeyau siiyin nu apa niinga saair hir. Mi ti hiriinan siyiun iikamim sima kariirin ninomor kouan inkamin paeyin hiniya nironinkinin saikar wi hiriinanar mi inkin irinu inansiingii. ¹⁵ Mi iikam whiekakim kariirim

naingwo tɪbmii kɪni sima wɪ omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokii kaeyami iinokiinokin. ¹⁶ Adi Komii krimiir Wanin siya iikam whiekakim nuanim simiiram naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim nwiirkinwuruwan siir asi nikropkikin. Mi yipiki siiram naingwo tɪbmii kɪni sima wɪ nao rani mi wɪ kigugu iguski rani. Niingaka. Sima wɪ omwai hiriir waiyayokiyokii kaeyami Adi Komii krimiir Wanin saikar ¹⁷ Adi Komii krimiir Wanin siya siir yinisim iirin iikamim nuanim simiir hidam bi nikrop iungikin. Niingaka. Siya minam nitkin iikamim nuanim simiir nanmaiwarkainam naowam.

¹⁸ Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tɪbmii kɪni Adi Komii siya siirin wɪ warar ninkin hid rani mi siya wɪ maeyaua paeki nwowa wɪ saiir wara nam tani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tɪbmii kɪn karamae nwowin siirin Adi Komii siya bidi hidin. Dimusi rani, siya ti Adi Komii siir yinisim nwiirki nwiirwan siiram bi naingwo tɪbmiigin. ¹⁹ Adi Komii siya iikam imiirin hinina hidgin, kariir yayim ini beki whwoyanan ywowim. Kara ti nu iirin minam nitkin Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwim mi sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiiram bi naingwokim, sima nuan dimin biyeyim simiiramar naingwo kriipkaigim. Dimusi rani, sima dimin biyie tiram naingwokim. ²⁰ Mi yipikin siyu biyie tiriyim, yim Adi Komii siir yinisimin paenan nuyaeyin yim siir io omomkin. Sima Adi Komii siir yinisimin siir siyu iir sibgu apim pi borisopi. Dimusi rani, dimin taemin biyeyim sima tiriyim wɪ si nhinkiisi. ²¹ Mi yipiki siyu miyik tiram naingwowim yim Adi Komii siir yinisimkim bienan whwoyaeyim kariiram wit. Mi siya iikam imiirin siyu miyikin Adi Komii siya naingwoin siya tiram wɪ simiir nwoke iisiimauuim. Iriig.

Jon siya ha boinkin Jisis siya yipikin

²² Mi ta saiir mhoiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi sima omisim whirin nu Judia hir nwowin siir yam. Mi siya ii nhirim hinar ywo mi sima iikam imiirin op ina baptais haiginiuwim. ²³ Mi Jonin yio iriipi hiriinan iikam imiirin op ina mi baptais haiginiuwim om Inon Selim kingiin hir. Dimusi rani, ta maeyau airin op kasa rani mi iikamim siirin minam nini kignikim siya op simiir baptais haiginiuwim. ²⁴ Herot siya Jon siir bi niki hiiu-gripkiikaigin maeyaua mii biyie miriia saiir.

²⁵ Mi Jon siir kigna mirii kam nhirim sima Judami inkam nwin Isrelanin saikar ninkinwamwarkii boinkim. Sima op baptaisni siyuin siir ninkinwamwarkii boinkin. ²⁶ Mi sima asi nitkim Jon siir kigniyam. Mi sima siir boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, kira ina ninokninkinin inkamin kinaka nwowin Jordan iegbid mirimii hirin siirin kira krimiir boinin. Tariinanin siya iikam kasa bi baptais haiginiugin. Mi iikam whiekakim ini siiramar ninantionanamim mi sima krimiiram nit rani. ²⁷ Mi Jon siya simiir yayi aka hinina yowarkii boin, inkamin dimin whirin siir kwoin aigi bi swoki haigin, kiriirin siyar bidi boinki pi kira hai. ²⁸ Kima bidiyar wakaeyim yayim kara

boinin, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam si rani. Niingaka. Yio siya ini kariir mhoiya nitin. An kara biya minam nami, hindara boinmimauuami sima siir nwoke inokninkinim. ²⁹ Inkamin wig nonkwonaeiyin ta wiga ya siirgisiirairga. Mi Jisis siya ini ti inkamin siir hiriinan ywowin mi nim krima iikamim yipiki siiram naingwo tɪbmiyim nim krima ini siir wignan ywowim. Mi iya siyar wakaewiniyim siir nwin ini nitin mi siya pi maigimaigra nwowin. Mi siya dimin taeminim siya boinin simiir wakaeyim siya pi maigimaigra nwowi. Kariir hiriinan ta maigimaigra komiigak kara mi owa saiir hiriinan. Kara Jisis siir nwiirkin. Kara siir yayi aair wakaesibwinin kara hikak bi nwowinkin, kara ini maigimaigra ywowinin. Kara hik karamaeka iikamim siiram ninantionanamim simiiram. Niingaka. ³⁰ Mi kara ha naingwowi siir inigin kougikouwa damki mi an kara ha mi aingwowi kariir inigin yio nuginuwa dokwopoukimaigik.

Siya yipikin ninomor kouanki nitin.

³¹ Jisis siya Adi Komii siir omin siir hiranki nitkin mi nuan iikamim simiirin ini siyar haiburim. Mi yipikin nuanki nitin, yio ini nuan digworaekwowim simiiramar naingwowin. Mi yipikin Adi Komii siir omin siir hiranki niti, yio wɪ digworaekwo whiekakim simiir haiburi.

³² Dimin taeminim siya kigim mi siya wakaeyim siya simiir asi boinmimauugin. Mi inkam nwiirkin simiir bi swoki wakaeyokna diriraerarkin. Niingaka. ³³ Mi yipiki siir yayi aair sibgu wakaeyokna api, yio hindara nanaakninkii haiginiuwi ta Adi Komii siir yayi ya yayi kaimwoka. ³⁴ Mi inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin mi ha nikropkiyin, siya wɪ Adi Komii siir boinmimauuwi. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyuin siirin siya bidi yinkiniukikaiyin mi siirin siyar whinkinsiis haiginiuwi ta mii aair miriyamin. ³⁵ Adin siya siir yinisimin siiram pranaepranae bi naingwokwonanaeikin. Mi siya pi siirar mi kigninkini digworaekwo whiekakim simiir kigirkakamin. ³⁶ Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tɪbmii kɪni, siya wɪ inigakar nwoyokiyokii iinokiinokin. Mi yipiki siiram wakaeyokna karamae nwoyiyin siya wɪ omwai waiyayokiyokii rani, iinokiinokin. Niingaka. Adi Komii siya siirin wɪ io prasae nwo rani. Mi siya siirin wɪ hiriir nonkwoninwoimwainninkin kripkaii. Iriig.

Jisis siya nu haimii Sameria hiran wiga saikar boinaigin

4 Farisi kamim Mosesni siyu komii siir napiyim, simar wakae, iikam whiekakim ini Jisis siiramar yamim, simiirin op siya baptais haiginiuwam. Mi Jon siirin ini siya haiburin. ² [Simiirin Jisis siyar bi baptais haiginiugin. Niingaka. Simiirin kamim siir kigna miriyim sima baptais haiginiugin.] ³ Mi iya Jisis siya hiriinan wakaeyin, Farisi kamim sima bidi yinokninkinim mi siya nu haimii Judia siir asi haiburgigin. Mi nu haimii Galili hiriir asi swoki amkin. ⁴ Mi iya siya ti siyuin nu haimii Galiliya namiyin siirar niki apamin mi

siir kwoin̄n Adi Komii siya swoki h̄urworwokaigi, siyiūn nu haimii Sameria namiyin siir napriok̄inamim.

⁵ Mi siya omisim wh̄ir̄n nu haimii Sameria hiran̄n siir yimbiyam. Ti om̄n siir in̄gin Saikakin. Ti om̄n ini nu maeyaua Jekopki si hauuwa siir yinisim iir Josepni num̄rim ini saiir kingiin h̄ir nwowin. ⁶ Mi ti aeyaweyin op sima kunaeyin ta maeyau aiir nwowin, siir̄n Jekop siyar noppikin. Mi Jisis siya piugi piyaokin mi siya ti aeyaweyin saika kingiin h̄ir ini idwo mi ta iya ya nabiebowoka.

⁷ Mi Jisis siya h̄irar niki idwown mi wig ira Sameria h̄irana ina yita op kunanakiyam, ti aeyawie iir. Mi Jisis siya kimidiniya saiir bōnki, kira kariir̄n op kuna hauugi, kara kwiyaeyam. ⁸ [Mi kamim siir k̄igna m̄riiyim yim ini om komiyya h̄iriir yamim nae sainam.] ⁹ Mi Jisis siya saiir̄n h̄iriinan bōnkiyin mi ta Samerian wiga ina yowarkii boina, ni kira Isrelan inkamkin mi ankara Samerian wiga mi kira kariiram̄n opam dimuam bōnkin, kira kwiyaeyam, ha? [Isrel simiir iikamim mobmir mob minim Samerian iikamim kr̄ima nae kwiyaeyim simiirara bi ninggir ae kwiyaekim. Sima ha naingwo tibmii kiini wi Adi Komii siya pi bōnisi yim miyik rani.] ¹⁰ Mi Jisis siya saiir yai aka h̄iniina yowarkii bōn mi kira diminim Adi Komii siya priihauuwiyim kiriir mi kira kariir mi inokn̄nkini ti opam kiriiram s̄riiyin mi kira kariiram̄n pi op miyika iikam imiir wh̄inkinsiis haiḡiniuwaiyia omwai Adi Komii saika waiyayokiyokiyam pi saiiram nwoki s̄riiyim. ¹¹ Mi ta wiga siir yai aka h̄iniina yowarkii bōn, inkam komii, kira two karamaeka mi tiki aeyaweyin siir opa kingiin kingiin nwomai rani. Mi kira ta op aiir̄n pi pan̄n pan̄n na haii, iikam imiir hauuwam simiir wh̄inkinsiis haiḡiniuwam, omwai sima waiyayokiyokiyim, ha? ¹² Ti aeyaweyin kr̄imiir brougaeyin Jekop siyar hauugigin kr̄imiir̄n mi siya mi siir yinisim iikim yim sima siirar mi kwiyaekim. Mi siir bulmakau sibsibim yim iriipi h̄iriinan ta op aiirar mi kwiyaekim. Mi kira ha naingwowi, kira ini Jekop siir haiburin, ha? ¹³ Mi Jisis siya saiir yai aka h̄iniina yowarkii bōn, iikamim ta op aiir kwiyaeyim, yim wi kwōnkar swoki haei. ¹⁴ Mi yipiki kara hauuwi ta op aiir, yo wi kwōnki haei rani. Niingaka. Mi taka opa kara hauuwana, siir wh̄inkinsiis haiḡiniuwam, ya wi sinkai rani, ya wi h̄iriyyar nwoyokiyokiikaeyami iinok̄inokin. ¹⁵ Mi ta wiga saeya ina swoki bōnkiya siir̄n. Inkam komii, kira wara op h̄iriinana kariir whauugi mi mh̄oiyya kariir kwōn̄n wi haei karamae nwoki owim. Mi kara wi t̄iriir swoki it rani, op kunanakiyam̄n.

¹⁶ Mi Jisis siya saiir bōnki, kira kiriir kam iir tini ikinaki. ¹⁷ Mi ta wiga siir yai aka h̄iniina yowarkii bōn, kara kam karamaeka. Mi Jisis siya saiir yai aka h̄iniina yowarkai bōn, kira kaimwower bōni, kira kam karamaeka. ¹⁸ Biyya kiriir̄n kamim iriyyara iki onkwona mi wara kam̄n kinaka nwowin yo kiriir kamki kam tani. Ta kiriir yaiya ini kaimwower ywowa. ¹⁹ Mi wig saeya siir bōnki, inkam komii, kara ini h̄aniinḡi yinokn̄nkinkiya, kira profet inkamkin. ²⁰ Kr̄imiir brougaeyim yim sima Adi Komii siir in̄gin iir̄n ir̄pa ti

mh̄iu iir haingiriyu hainanikim. Mi wim kima Isrelan iikamim, wim kima ha bōni, kr̄ima Adi Komii siir in̄gin iir̄n om komii Jerusalem h̄irarar hainan iski.

²¹ Mi Jisis siya saiir yai aka h̄iniina yowarkii bōnki, wig, kira kariir yaiya kaimwo saiir dwoki. Iigwira saeya nimbini, kr̄ima Adi Komii siir in̄gin wi ti mh̄iu iir hainan tani mi wi om komii Jerusalem h̄ir mi hainan tani. Niingaka. ²² Mi wim kima Samerian iikamim, wim kima diminim kima kig karamae nwowiyim simiiram hainanikim. Mi nim kr̄ima diminim kr̄ima kigninokn̄nkiniim simiiram hainanikim. Dimusi rani, Adi Komii siir miyya iikam nanmaiwerkainaeiya Juda iikam kr̄imiir h̄iriir nimbinka. ²³ Mi iya ta ii aeya nimbiamana ini kingiin nwowa. Mi iikamim yipiki naingwo tibmii k̄ingik̄iniim mi Adi Komii kr̄imiir Wan̄n siir naeyiūn siya simiir wh̄inkinsiis haiḡiniuwai mi sima siir in̄gi in̄gi iir̄n siyiūn miyiki miyik iir̄n hainani mi Adi Komii siya ti h̄iriinan iikamim siiram naingwo tibmii k̄iniyim mi siir in̄gi iir̄gi iir̄n hainaniyim simiiram naingwowikin. ²⁴ Adi Komii siya piu karamaekin, siya ini siir naeyiūn siir h̄iriinan ywown. Mi yipiki siir in̄gi iir̄n hainani, sima wi daingwo tibmii k̄in. Sima wi piu ara kipi hainan, sima simiir mh̄ii kwōn̄n warar hauu iuguski.

²⁵ Mi wig saeya siir bōn, kara bidi yinokn̄nkina Mesaiya siya wi sipi niti, inkam̄n Adi Komii siya n̄mbingiyin kr̄imiir wh̄inkinsiis haiḡiniuwam, sima dapiyin Krai. Mi iya siya niti, siya kr̄imiir̄n wi dim̄n kasakasa nowomwarkaiaiyu rani. ²⁶ Mi Jisis siya saiir yai aka h̄iniina yowarkii bōn, karainḡin, kraisin, ti kinakar bōnin.

²⁷ Mi iya siya saika niki bōnaiyin mi kamim siir k̄igna m̄riiyim ina yimbiniyim. Mi iya sima h̄iriinan k̄igim sima ini mouni h̄iniina siinkaokiyim. Dimusi rani, siya ta wig anaka bōnaiḡin. Mi siir̄n inkam nw̄irki bi swoki bōnkin h̄iniin, kira dimu diminim naingwowi? Mi kira saika dimuam bōnkin?

²⁸ Mi ta wiga saiir op twowa ini h̄irar kwaiburgika. Mi saeya ina iwitama oma h̄iriir. Mi saeya iikam imiir̄n dim̄n taeminim siya bōnim saiir simiirar in̄ bōnoudn̄nkiniu. ²⁹ Mi saeya kimidiniya simiir in̄ bōniu, kima unki it, iki inkam̄n dim̄n taeminim kara tirim biyya simiir haknoudn̄nkiniin, tari Krai siya piyamisi owin? ³⁰ Mi sima om h̄ir haiburgigim mi sima ina yamim Jisis siir kignakiyam.

³¹ Mi iya ta wiga saeya om h̄irar niki owa mi kamim siir k̄igna m̄riiyim sima naeyim siiram ha nonkwowim mi ina bōnim, inkam̄n nowomwarkaiaiyuwiyin, kira nae ti ae. ³² Mi siya simiir yai aka h̄iniina yowarkii bōn, kara bidi yaeyin, naeyin kima ninokn̄nkini karamae nwowin siir. ³³ Mi kamim siir k̄igna m̄riiyim sima, sima simar yinsrii ansriina. Mi siiram̄n nae inkam nw̄irki hainanikin, ha? ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka h̄iniina yowarkii bōn, kariir naeyin yo h̄iniinḡin, kara ti inkam̄n kariir nikropkiyin kara siir kwōn̄n iirarar dap. Mi kara miyya siya n̄mbingiya kariir saiir dankabimbid d̄igi.

³⁵ Wim kima h̄iniina bōnikim, bwanim pi whiyya nwokii mi sasaeyim pi sasae wai h̄aniinḡin nwokii. Mi

kima pi hainii ningugu haii. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima iki numiran sasaeyim simiir kigi, sima sasae wai bidi ywowim. Kima simiirin hindara ti inguguae. ³⁶ Mi inkamin numiran sasaeyim simiir ningugu haiiyin, iikam nhirkim sim sainam yio ini ti inkamin, hinda tinda namiyin, iki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam ini siir hiriinan ywowin. Mi sima ha sibgu wakaeyoknaei mi wa nwoki aingwo tibmii kiinim. Mi iinokiinokin sima wi omwaiyar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim. Mi inkamin ti sasae imiir ninkinin mi inkamin ti sasaeyim wai nwoiyim simiir ningugu haiiyin, sowa nwisairarin pi maingmairga nwoiwowi. Mi yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauwuiyim mi yipiki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiyim, Adi Komii siir yai aiir wakaeyim, yim ini ti inkam nwisoi sowiir hiriinan ywowa. ³⁷ Ta yaiya ya kaimwowaigra. Inkam nwirin yio hindira niyokninkinami mi nwirin yio wi hindira ningugu haiyami. ³⁸ Ta kara nikropkiya kimiirin ya numirim inkam nhirkim niyokninkinim simiir sasae imiir ningugu hainan ywowa. Ti numirim yim inkam nhirkim niyokninkinkim. Ya ini biigi bii sima boinmimauwa kariir yai win kibiya iki iikam nhirim simiir, ini saiir hiriinan ywowa. Mi wim kima ti yai win kibi kibiyim iki iikamim biya naingwo tibmiiyim wi simiir swoki boinmimauuwami.

³⁹ Mi mhoiyya nu haimii Sameria hiran iikamim sima Jisis siiramin ina yaingwo tibmiiyim. Whisarii rani, sima ta wiga saiir yai aiir wakaekim. Saeya hiniina boinka, siya dimin taeminim biya biya kara tirim mi tariinan mi tir ikim, siya simiirin ini hiriyyar haknoudninkin digiyin. ⁴⁰ Mi iikam whiekakim om Saika nu haimii Sameria hiranim sima Jisis siiram ha nitim mi sima kimidiniya siir srii siya simaka hir mi owim. Mi Jisis siya sima iiyim kwisa ywo.

⁴¹ Mi iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiinim. Dimusi rani, sima siirgisiir yaiyar wakaekim. ⁴² Mi sima ta wig aiir boin, tariinanin krima siir yai aiiramnin bidi yaingwo tibmii kiiingiyim. Krima yaiya kira boina krimiir saiir bi naingwo tibmii kiiingim. Niingaka. Krima asi naingwo tibmii kiini krima krimiir wiingwi wiingar wakaekim. Mi krima bidi yinokninkinkiyim siya Kraiskin, nuan iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainain inkamin siya. Iriig.

Jisis siya gavmani mii miriyyin inkam nwirin siir yinisiim iir haiswoniskiigikin

⁴³ Jisis siya hapaiirin iyo kwisa ywo. Mi mhoiyya siya hir haiburgigin mi ini nu haimii Galili hiriyyar swoki amin. ⁴⁴ Jisis siyarin, hiniina boinkin, siir oman iikamim sima profet inkamin siirin ha bi naingwowikim siya inkam komiigin mi inigakin. Niingaka. Sima hiniina bi naingwowikim. ⁴⁵ Mi iya Jisis siya siir oma hiriir swoki amin mi Galili hiran iikamim sima siiramin ini maingmairga ywowinim. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirim Judami ii komiyya wou nikwo aeya Pasova om komii Jerusalem hir sima bidi kigmimikim.

⁴⁶ Mi Jisis siya om Kena nu haimii Galili hiriir swoki amin, omin opa siya tirkiya wain nikpitmaigiyi siir. Mi

om Kapaneam hir nwoyin gavmani inkam komii nwirin siir yinisiim yinkamiyyinin makakin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisis siya nu Juda hir bidi haiburgigin mi siya nu haimii Galili tirii nitam tari. Mi siya ha namin Jisis siiram mi kimidiniya siir ini boiniu, saika namim om Kapaneam hiriir siir yinisiim iir nini haiswoniskiyyuwim. Siir yinisiimin ini nao kingiin nwoyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boinki mi kima, kara dimin kirie komii komii tir karmae nwoyi mi kima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. ⁴⁹ Mi ti inkam komiyyin siya hiniina boinki, Biyan Inkam Komii, kira kanakar wit, kariir yinisiim iir kignakiyam. Yinisiim ieya naonamin yio miyyik rani. ⁵⁰ Mi Jisis siya siirin ina yikropkiyin, kira ti am kiriir yinisiimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi ti inkamin siya Jisis siir yai aiir wakaeyin mi ina yamin. ⁵¹ Mi iya siya ha swoki haiyyug apnamin mi kamim siir miriyyim, sima siirin siyu hir yapiyiskaiwin. Mi sima boin siirin, kiriir yinisiimin ini wadiyar swoki owin. ⁵² Mi siya kimiidiniya simiir srii, paki hiniin iya wadie sae nwokikin kariir yinisiimin, ha? Mi sima siir boin, siir piu huua kinyi ii nabe bopwo digika. ⁵³ Mi ta yaiya sima boina siir, saiir mhoiyya mi siir adin ina swoki aingwokiyyin yaiya Jisis siya boina ii nabe bopwo hiniin kiriir yinisiimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi siya mi siir yinwig ima simaniyyin ini hiriyyar yaingwo tibmii kiin swokiyim Jisis siiram.

⁵⁴ Mi ya tariigina ya dimin kirie komii kwisaka aeya, Jisis siya tira iikam imiir niisimauuam, iya siya nu haimii Judia hir haiburgigin mi ha napnamin nu haimii Galiliya hiriir. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin whinausim kwira Betesda dapiya saiir hir haiswoniskiigin

5 Mi tiriiginim yim dig nwokiyim mi Juda simiir ii komii kwira nae iripa haingiriyu aeya ina yimbiyama. Mi Jisis siya asi swoki amkin om komii Jerusalem hiriirin. ² Mi om komii Jerusalem hirin anowin napninpokainamiyyin iikamkim sim kiyaininopkainamiyyin sibsib siir kingiin hirin whinausim kwira ini hir nwoya. Mi iikamim sima Hibru simiir yaigina hiniina dapikim Betesda. Mi ta whinausima saiir kingiin hirin iuruwim iriyyara nwoyi iikamkim sim nidwowa. ³ Mi iikam whiekakim makak makakim ini hirar ninidwodwokaowim. Iikamim nhwokwisaeyim mi iikamim igrib indib niimwowaeyao minkin kipiiyim mi iikamim kiu min naoninsimsiririu ikim. Sima minam ninidwodwokaowi Adi Komii siir paekwosimin siya tirkiyyim op aiirin imigak nwokiyam. ⁴ Mi ii nhirim Adi Komii siir paekwosimin iki siya niunainiyyim mi ta whinausima pi imig iga siya nauni inunii. Mi inkamin iki biigi bii natmainamiyyin ta opa Adi Komii siir paekwosim ieya tiriya mi ta siir ma pa digi. ⁵ Mi inkam nwirin iuru hir nidwowa biwiiyim maki siya niyyim kam nwir iuru iriyyar whoimgim (38). ⁶ Mi Jisis siya ti inkamin siir kigin siya hir whinin mi siya ina yinokninkinkiyin siya maki kwokiyaeya bi niigin. Mi Jisis siya siirin hiniina boinki, kira hiniina naingwowa kira wadie swoki okiyim, aniya? ⁷ Mi ti inkamin maki niinanaekaigiyin siya siir yai aka

hinina yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii, iya Adi Komii siir paekwosim ieya tirkiyim ta op aiirin mi kariirin inkamki haidunamam whaowae ta whinausima saiiir aowa hiriirin. Mi kariirin pi nhirkim swoki haiburi, bii pi sima natmaidunami.

⁸ Mi Jisis siya siir boinki, kira dinsiin okwoki mi kiriir nibmir aiir hai mipa dapnam. ⁹ Mi biri kimiminkikin, ti inkamin siir ma ina digiya mi siya ini siir nibmir aiirar yinsiin hainamin. Taka iya ya Judami ii komiia piu sisiya Sabat, iya dimin taemin sima tir karamae nwowiya saeya. ¹⁰ Mi siya nibmir ha hainamin mi gavmani inkamim sima ti inkamin Jisis siya nwoaiginiugiyin wadie siir sriiwin, tapa Judami ii komiia piu sisiya Sabat, dimin taemin tir karam nwowiya saeya mi kira wara kiriir nibmira saiiir dimusi hainanikin. Moses siir siyuin hiriinanin siirin igbidgak bidi ywowin. ¹¹ Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin wadie kariir nwoaiginiugiyin kariirin siya nokmwun haigikin ta kariir nibmir aiir ninsiin hainaniyamin. ¹² Mi sima kimidiniya ti inkam iir swoki kwasrii, yipikin kiriir boinkiyin ta kiriir nibmir aiir hainaniyamin, ha? ¹³ Mi ti inkamin wadie Jisis siya nwoaiginiugiyin siya bi ninokninkinkikin ti inkam iirin. Dimusi rani, Jisis siya siir bidi haiburgigin mi siya paninsi yinokninkinkisi, iikam kasakiwaeyao hir nokwowim.

¹⁴ Mi mhoiia Jisis siya siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiiir hir kigin mi siya kimidiniya siir boin, waka, kira mhoiia wi dimin whir kipi swoki tir. Niingaka. Kira hiriinan tiri mi ta hika mhoiia kira haii, ya wi hika biya kira haiya wi saiiir haiburi. ¹⁵ Mi ti inkamin ha namn siya kimidiniya Juda simiir inkam komii komiyim simiir ini boiniu, ti inkamin wadie kariir nwoaiginiugiyin yio Jisis siyairgin. ¹⁶ Mi ti Isrelmi inkam komii komiyim sima Jisis siirin siyu biye asi tirkim. Dimusi rani, iikamim maki niyim simiirin siya Juda simiir ii komiia piu sisiya Sabat, dimin taemin whir tir karamae sima nwowiya siya saiiir haiswonimniskiigin.

¹⁷ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kariir Adin siya inokninkin hiriirar mriigin. Mi an kara iriipi hiriinan asi mi mirii. ¹⁸ Mi ta yai hiriinana Jisis siya boina mi Isrel simiir biyan inkam komii komiyim siir nisomaowam asi tirkim. Dimusi rani, ti makak iikamim siya haiswonimniskiiyim Judami ii komiia piu sisiya Sabat, dimin taemin tir karamae nwowiya sasa rani. Niingaka. Sima siirin io mnsi nwokim ta siya boina hinin, Adi Komiiyiin kariir Adgin. Mi siya ini inkam komii siya siyar swoki onain Adi Komii siir hiriinanin. Mi siirin sairsi nisomaowam tirkim. Iriig.

Adi Komii siya siir yinisim iirin inigak bidi ywohaiginiuwun siir mii aiir miriiyamin

¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwovar boini, kara siir yinisimin dimin whirin kariir kwoin airgi bi swoki aingwo tirkin. Niingaka. Kara diminim kara kigmimikim kariir Adin siyar tirim kara simiirar tiri. ²⁰ Adi Komii siya kariiramin

nhami nhami bi naingwokwowikin mi siya digworaekwo whiekakim siya miriiyim kariir asi niisiimauugim. Mi digworaekwowim siya niisiimauuwi wi digworaekwowim ti kara tirim wi simiir haiburi. Mi ti dimin taeminim kima simiir kigi mi kima wi nanaa pranae kin tani. ²¹ Adi Komii siya hidninsiin idwowyim iikamim naokaowim omwai swoki waiyam siir hiriinan. Mi kara siir yinisimin iikamim yipikim kara hauuwam tiriyim kwoin miyik yio kariirar kwoinkin. ²² Mi kariir Adin iikam imiirin siyar bi hidikin. Niingaka. Mi siir kirieya siir yinisimin kariir bidi hauuwun mi siirin kara bidi kisina owin mi iikam imiirin wi karar hidi. ²³ Mi iikam whiekakim wi kariir inig iir asi hainani, kariir Adin siir inig iir sima hainana saiiir hiriinan. Mi yipikin kariir inig iir hainan karamae nwoi siir yinisimin kima tira saiiir hiriinan mi sima kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir inig iir mi hainan tani. Niingaka.

²⁴ Kara Jisiskin kara kimiirin yaimwovar boinkii mi yipikin kariir yai aiir wakaeyoknaei mi ha naingwo tibmii kuni mi sima wi kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir yai aiir warar mi wakaeyokna aingwo tibmii kuni. Mi yipikin kariir nikropkiyin siya wi siir naeyu iir hauu haiginiuwi simiirin mi kima wi inigak nwoyokiyokiikaeyami. Adi Komii siya wi simiir wara hid rani mi sima wi nao rani. Niingaka. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiikaeyamim. ²⁵ Kara kimiirin yaimwovar boinkii, iya Adi Komii siya nimbina iikamim naokaowim simiiram ya bidi yimbiniya. Mi sima wi kariir yai aiirar wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. ²⁶ Adi Komii siya bi naowikin, siya kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin siyairgin. Mi ti hiriinan siyuin siya kariirin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiiyim simiir bwamki bwam iir asi mi tirkin. ²⁷ Adi Komii siya ha boinkin, kara siir yinisimkin mi iikam imiirin wi kara hidi. Dimusi rani, kara ini inkamnan ywowin. Mi kara simiir kwoinim ina ninokninkinin. ²⁸ Mi kima wi ta sairsi kipi nanaaki. Mi iya saeya nimbiam mi iki iikamim niki aokaowim mi simiir ienau hir nwokaiyim sima wi kariir yai aiir wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. ²⁹ Mi sima wi ie hirankar ninsiin idwonani. Mi yipiki siyu miyik tirim yim wi omwaiyar waiyayokiyokiigiyami. Mi yipiki siyu biye tirim iya sima ninsiin idwowi wi yaigak nwoi. Mi sima wi paeya nami mi inokninkin simiirin wi hiriirar niunanaei.

Jisis siirin iikam nhirkim yanaakninkii haiginiu

³⁰ Kara dimin whirin kariir kwoin airgi bi naingwo miriigin. Niingaka. Dimin taeminim kara wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim kara simiirar tiri mi kara iikam imiirin asi hidi. Mi kara iikam imiirin wadieyar sibgu hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin ara naingwo diriraerar tani. Kara Adi Komii siir kwoin iirar napi yipikin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir.

³¹ Mi ti yayim kariir kwoinkar priinaingwo boinkiswo mi kima wi ha di ninokninkini ti yayim kara boinim

kaimwoki piyamisi owim, iyie? Kara hindara priiboini. ³² Mi inkam nwirin yio ina mi owin yio siya Jonkin siirin Adi Komii siya nimbangikin, kariir yaiya saiir sibgu boinmimauuwam. Kara bidi yinokninkinin yayim siya boinmimauuwim kariirim yim kaimwowaigim. ³³ Mi wim kima kam nhirim kimidiniya Jon siiram yikropki mi ti inkamin siya boinkiyin simiir yio karaigin. ³⁴ Kara kamim kariir yai aiir nanaakninki haiginiuwim simiirin yai karamaeka. Niingaki. Niingaka. Mi ti digworaekwowim ti kara boinmimauuwim kimiir, kima simiirin wi nwoki sibgu inokninkinim. Mi kima wi kariir yai aiirim nwoki wakaeyokna aingwo tibmii kiinim. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. ³⁵ Jon siya ini pae niuyanan ywowin kimiir niuya haiginiuwam. Mi Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwam. Mi ta iya siya omwaiyari niki waiyain, kima siiram nhami nhami bi naingwo tibmii kiingim. ³⁶ Dimin nhirin ini ta yaiya Jon siya boina kariir ini saiir haiburim ya hiniinga. Mi dimin miyik miyikim Adi Komii siya boinkiyim kara tiram yim iikam kimiir nanaakninkii haiginiugim kariirin hiniin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin. ³⁷ Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kariirin siya boininkigikin mi siyar mi anaakninkii haiginiugikin. Mi wim kima siir yai aiir bi wakaekim mi siir whwonkam iir bi kigim. Niingaka. ³⁸ Mi siir yaiya kimiir kwoinai bi haigi nonkworinuga. Niingaka. Dimusi rani, kima kariir yai aiirim bi naingwo tibmii kiingim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungikin. ³⁹ Wim kima Yokwo Komii saiir yayim simiirin ha sibgu mwainikim. Dimusi rani, kima saiir sibgu ninokninkinam mi saiir naingwo tibmii kiinam tiri. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nwoki hauuwim kwoin winin omwai waiyayokiyokiyigiyamiyin. Mi wara miyim kima mwainkigmimikim yim kariir yai imairgim. Mi wim kima hiniinam naingwo mwananaei, Adi Komii siir miyim kimiirin wi omwai simar nwoki waiyayokiyokii haiginiuwim. Mi wara miyim kima mwan kigmimikim yim kariir miigim. ⁴⁰ Mi wim kima kariirim naingwo tibmii kiinim pi boriisopi, kwoin winin omwai waiyayokiyokiiyiin kara kimiir hauuwim.

⁴¹ Kara pi boriisopi iki iikamim kariir inig iir hainan praprasim. Niingaka. Ya tariigina ya dimin komii rani. ⁴² Mi kara kimiirin ina ninokninkinin kimiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo hiririu kiin tani. ⁴³ An kara kariir Adin siir inigni nitkin mi ta kara nita ya Adi Komii siya nitni haniinaka tisi kara nitiskiyin. Mi wim kima kariir yai aiir bi naingwo tibmii kiingim. Mi wim kima simiirin ini yimiyuwim. Mi inkam nwirki nitkiswo mi siya siir yai imiir nini boinmimauuniyim mi wim kima siir yai imiirin wa pi wakaeyin mi kariirin iyie? ⁴⁴ Mi kima kariir yai aiiramim wi panina naingwo tibmii kiin, ha? Kima wi dig nwo rani. Mi kima, kima kimar ninan hainanamar tiri mi kimiir inigim Adi Komii siya hainanim pi boriisopi. Niingaka. ⁴⁵ Kima ha kipi naingwo kimiirin kara wi kariir Adin siir boinmimauuwim, kimiir boinwokiopnatkaigiyim. Niingaka. Mi Mosesin yipikin naingwo tibmii komiigak kima nwowiyin wim kima ha naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsis haiginiuwim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sai-

irsi nwoki ikiuwim. Kimiirin wi siyar boinmimauuwim kariir Adin siya boinwokiopnatkaigiyamin. ⁴⁶ Mi kima Moses siir yai imiiram naingwo tibmii kiin, kima tira saiir hiriinan mi kima kariir yai aiiramim wa mi aingwo tibmii kiin. Dimusi rani, yayim Yokwo Komii hir nwowim kariirim siyar winboinkiyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kiingim. ⁴⁷ Mi ti yayim Moses siya winboinkiyim kima simiiram naingwo tibmii kiin karam nwowi mi kima kariir yai imiiramim wi panina naingwo tibmii kiin, ha? Yi siyiu karamaeka. Niingaka. Iriig.

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000kim, siya wigiyinim simiir wara bi mwaingim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

6 Mi mhoiia Jisis siya ti yayim ha boindigiyim mi siya ina iyikidamin Galili whiigbida hiriri, saiir inig whirin sima dapiyin ta whi aiirin whi komii Taibriaska. ² Mi iikam whiekakim sima ini Jisis siir mhoiyar sidkaenamim. Dimusi rani, sima dimin kirie komii komii kasa bi kigim iikam makak makakim siya ninimniskiyim. Mi sima siir mhoiia asi sidkaenamkim. ³ Mi Jisis siya mhuusim whirin siir iiyam. Mi siya kimidiniya siir kamim siir kigna miriirin simakar ini ii idwoiu. ⁴ Mi Juda simiir ti komiia wou nikwo aeya Pasova ini kingiin nwowa. ⁵ Mi Jisis siya ha niyaeyok kaokiyin mi siyar kigwin, iikam isid komiirin nitin siiram. Mi siya Pilip siir boinki, krma bretim pi papi haii ti iikam ima naeyamin, ha? ⁶ Mi Jisis siya Pilip siirin hiriinan boinkiyin mi yio siyarin bidi yonkwokiyin siyuiin pi siya tiri. Siya Pilip siirin minam kinankiugin, siir kwoinin pi panina namisi aingwokii. ⁷ Mi Pilip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi krma bretim K200.00 saini. Mi ti hiriinan iikam isid komiirin krma simiirin haimii haimiia hauuwim pi digi dig nwo rani. Niingaka. ⁸ Mi siir kigna mirii inkam nwirin, Endru nikiuwiyin Saimon Pitani nomousimin, siya Jisis siirin hiniina boin, ⁹ whranisim nwirin tir nwowin, siya bret baliyim iriyara nwowi mi anasuwu whisa mi owi. Mi ti hiriinan bret iriyariuwam mi anasu whisua iko, ti hiriinan iikam isid komiirin pi dig swoki o mimin tani. Niingaka. ¹⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima simiirin nab nab dokmwini idwo. Mi ta maeyaua sima nidwowa ya kokaka. Mi ti 5,000 kamim ini ta maeyaua kokaka ini saiirar priigrinkin idwonamim. [Sima wigiyinim simiir warar bi mwaingim.]

¹¹ Mi sima ha grinkin idwokiym mi Jisis siya ti bret iriyarim ha haigiyim mi siya ina boin wadiekiiyiin Adi Komii siir. Mi mhoiia siya ina yinibimbir hauugiyim kamim siir kigna miriirin simiir mi ti bret haimiirin simiirin kimidiniya sima yap hauuwam iikam imiir sima naeyam. Mi mhoiia siya anasuwu ha mi haiyin, ina mi inoop inispamspak hauugiyin kamim siir kigna miriirim simiir, bret imiir siya niki tirkiya saiir hiriinan. Mi iikam imiirin ha nonkwokwo hauunamim mi sima ini simiir kwoinkar priigrinkin idwo aenamim. ¹² Mi mhoiia simiir mhiyim dig ha nwokiym mi Jisis siya siir kigna miriirim kamim simiir boinki, wara nae haimii haimiirin sima naepipiru okiyim ti swoki tauhaiginam

iripa. ¹³ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiyya, nae haĩmii haĩmiiyim simiir swoki taugin haiyam mirisim kwirki bi swoki okikin ini hiriyyar taugin haiswokiyyim mi sima simiirin nib komii komiiyim iuur isa tauhaigi. Mi ti nib komii komii iuur iswo ini yaigiyaga yaki itkikiniiyim ti nae haĩmii haĩmiiyim sima naepipuru okiyim.

¹⁴ Mi ti iikamim sima ti dimin kirie komii komiiyim siya tirim simiir kigim mi sima ina boinim. Ti profet inkamin Adi Komii siya boinin, nua tirii nitam siyairgin.

¹⁵ Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin, sima siir nonkwonamam tiri simiir kigirkakan inkam komii nwowam. Mi siya mhuua hiriirin sasar asi swoki amkin. Iriig.

Jisis siya whiyya saiir op idwower napnaidamkin (Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Mi mhoiyya iyya bieyin ha nikiyamtibin mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yapniyamtibin whiyya hiriir. ¹⁷ Mi sima kimidiniya i ira saiir yani apni kwirinanam. Mi ina iyikidamim whiyya saiir mirmiiyya hiriir. Mi iyya bidi kakauu iuguskiya mi Jisis siya simiiram bi niki amsisaukin. ¹⁸ Mi ta iyya opud komiyya ha hugnaniya mi hinin komiyya ina mi ii okwonaniya. ¹⁹ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima kignaidamim kilomitisim iriyyar kwir nanairgim. Mi simar kigwin Jisis siya op idwower napnii. Mi siya simiir iya saiir kingiin napamin mi sima nidid pranae bi kinwinkim. ²⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nidid, ti karaargin nitin. ²¹ Mi sima maigimaigra siiram ha nwowim mi siirin ina yinkikwona kwiriyyin. Mi biri kimiminkim, sima ina yimbiamim ta maeyaua sima namam tira saiirin. Iriig.

Iikamim yim Jisis siiram naphansirkim

²² Mi iigwira iikamim sima bidi yinokninkinkiyim, tapaiir nwomaiya iya iruwaigra. Mi sima Jisis siirin wara bi kigwo kwiriigikim kamim siir kigna miriyyim simakan. Niingaka. Sima siirin tirar haiburgigim. ²³ Mi siyarii nhirim om komii Taibirias hiranki nitiiyim yim ta maeyaua Jisis siya boin wadekiya Adi Komii siiram mi bret siya hauu aeya kam 5,000nim sim saiir kingiin hiriir nitikim. ²⁴ Mi iikamim sima hiriinan kigim, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima tir nwo rani mi sima kimidiniya siyarii sim nhirim sim kwiriinaidam om komii Kapaneama hiriirin Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram hansiram. Iriig.

Jisis siya ninomor kou hiran bret miyiknankin

²⁵ Mi iikamim sima Jisis siirin whiigbid mirmiiyya hir kigiwin mi sima kimidiniya siir srii, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira tiriirin paka hiniin iyya sae nitkin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwower boinkii, kima kariiramim minam swoki aingwo hansirnikim bretim kara hauu aeyim kimiir mi kimiir mhiyyim ha nae kinuugiyim simiiram. Mi kima kariiramim dimin kirie komii komiiyim kara tirim kima kigim simiiram bi hansirnikim. Niingaka. ²⁷ Kima naeyim biye nwoiyim simiiram kipi mirii.

Kima naeyin kwoinbud hauu haiginiuwiyin omwai waiyayokiyokiyam siiram miriinanee. Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin, kimiirin wi kara hauuwi siirin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siya kariirin inigak bidi ywohaiginiugiyin. Mi kara siir mi aiir miriyyam nitkin.

²⁸ Mi sima siir swoki srii mi krima wi dimu dimin ti tir big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowamin krimiiramim, ha? ²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, tiki diminin kima tiranin, big nasmirwaiya Adi Komii siya nwoyi mi maigimaigra siir nwohaiginiuwii, kima kariir yai aiiram daingwo tibmii kin, inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iuugiyin nua tiriir.

³⁰ Mi sima siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kira wi piki hiniin dimin kirie komii komiiyim sim tiri, krima kigamin. Mi krima wa nwoki aingwo tibmiiyim kiriir yai aiiramim, ha? ³¹ Krimiir yidiwi wanwiyaeyim iyya sima nu siiyin apain siir hir nwowim sima dimin whirin mana dapiyin siirarar naekim Yokwo Komii saeya hiniina boinka, ti naeyin ninomor kouanki nitkin Moses siyaru hauu aekim simiirin. ³² Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii ti bretim ninomor kouanki nitin kimiirin Moses siyar bi hauugin. Niingaka. Kariir Adin kimiirin siya hauugin ninomor kougi kou hiran breti bretim. Mi tiki hiriinan naeyin kimiirin wi omwai siya waiyayokiyokii haiginiu rani. Niingaka. Kariir Adin ti hiriinan nae kibiyin siir om hiranin siyar hauuwikin bretim omwai kima waiyayokiyokiyam. ³³ Mi bretim Adi Komii siya hauugiyin ninomor kouwanin iikam kimiir, yio Jisis karaargin. Mi kimiirin kwoin win wi karar hauu haiginiuwii omwai waiyayokiyokiyam. ³⁴ Mi sima siir boinki, Biyan Inkam Komii, wari kiriir bretim krimiirin inokininok hiriyyar whauunanae mi nim wi omwai hiriyyar nwoki waiyayokiyokiyim. ³⁵ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, ti bretim kwoin win hauu haiginiuwiyin iikam imiir omwai sima waiyayokiyokiyam, yio karaargin. Yipiki kariirim niti yio wi mhiigi nao rani. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kin, yio wi kwoinki haei rani. Niingaka.

³⁶ Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kariir bidiyar kigim mi kima bi naingwo tibmii kinigim. ³⁷ Mi iikamim yipiki Adi Komii siya hauugiyim kariir in nonkwowim, yim sima wi kariir siyu iirar napi. Mi kara iikamim kariirim nitim mi kariirim naingwo tibmii kinim, simiirin wi huyarmai rani. Niingaka. ³⁸ Kara ninomor kou hir haiburgigim mi ha niunaiiniyyin, kara kariir kwoin iirara napam bi nitkin Niingaka. Kara nua tiriirin minam niunaiinikin, ti inkamin kariir nikropkiyin siir kwoin iirarar napim. ³⁹ Mi ti inkamin kariir nikropkiyin siir kwoinin yio hiniingim. Kara ti iikamim siya hauugiyim kariir, kara simiir nwirni kipi haiburgig. Niingaka. Iikam imiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi, iyya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁴⁰ Ti diminin kariir Adin siya naingwowin kara tiram yio hiniingim mi ti iikamim yipiki kariir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim kariir, siir yinisimin. Mi sima kariiram naingwo tibmii kinim mi ha mi wakaeyoknam kariir yai aiir, simiirin wi

kara hauu haiginiuwi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin. Mi simiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi. Mi sima wi omwaiyar waiyayokiyokiiyiya Adi Komii siya simiir hidana.

⁴¹ Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiyya Isrel simiir kamim io ha nwowim mi ina nhinkii boinainamim Jisis siir. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, bretin ninomor kouanki nitin yio karaigin. ⁴² Sima hiniina boin, tiki inkamin siya Jisiskin, Josepni yinisim ikin. Krima siir yopii ad owiirin bidiyar iki inokninkinim. Mi siya hiniina dimusi boinkin, kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha niuunaiinikin, ha?

⁴³ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima, kima kimar kipi nomboinyokaina. ⁴⁴ Inkam nwrki siir kwoin airgi bi swoki aingwo tibmii kiingin pi siya yaingwo tibmii kiin kariiram siirin Adi Komii siyar hiurworwokaigin. Mi siirin wi siyar swoki hidninsiin idwowi mi siya wi yaeya kwoin win haii. Mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Ya tariigina wi iya Adi Komii siya iikam imiir hidana wi sair nimbiam. ⁴⁵ Yaiya profet kamim sima winboinkiya Yokwo Komii sair ya hiniinga. Adi Komii siya wi iikam kasa nowomwarkaiyu rani, dimin taeminim wadie simiir nowaiginiuam. Mi iikamim yipiki kariir Adin siir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim, kariiram wi siya naingwo tibmii kini. ⁴⁶ Ti iikam whiekakim simiir nwrki Adi Komii siir bi swoki kigimiminkin. Niingaka. Kana kanaigin siir kigin ti inkamin Adi Komii siya nikrop iungiyin nua tiriir.

⁴⁷ Kara kimiirin yaimwovar boini, inkamin kariiram naingwo tibmii kiiniyin, yio wi yaeya kwoin win haii. Mi siya wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiigiyami. ⁴⁸ An kararin ini brenan ywowin, iikam imiirin karar whinkinsiis haiginiuwi omwai waiyayokiyokiiyam. ⁴⁹ Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim iya siya nu siiyin apain siir nwowim, siya manaim Adi Komii siya hauuwim simiirarar naeyonamkim. ⁵⁰ Mi an kara ti inkamin Adi Komii siir om iir haiburgigin mi ha niuunaiiniyin nu tiriir, an kara ini brenan ywowin, iikam imiir whinkinsiis haiginiuam. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kini, yim wi nao rani. Niingaka. Yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiigiyami. ⁵¹ An kara ini brenan ywowin, iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam omwai siya waiyayokiyokiiyim. Ankara Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitkin. Mi iikamim ti bret iir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyami. Yio ti bretin nuan iikamim siya naeyanin ya kariir piu aeyairga. Mi simiirin wi kara nwoki whinkinsiis haiginiuam, yaeya kwoin win haiyam omwai waiyayokiyokiiyam.

⁵² Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mi Isrel simiir iikamim simiir kwoinim ina iwitpaomaigiyim. Mi sima ini sima simar yinkinwamwarkii whrie boinamim. Sima hiniina boin, ti inkamin siir pua krimiirin wi panina hauuwi, krima naeyamin, ha? ⁵³ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwovar boini. Mi kima ta kariir kip aiir nae karamae nwowi ti inkamin ninomor kouanki nitin mi kima kariir nhie aiir kwiyae karamae mi owi mi kima wi yaeya kwoin win hai rani,

omwai waiyayokiyokiiyam. Niingaka. ⁵⁴ Mi inkamin kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaei, yio wi yaeya kwoin win haii, omwai waiyayokiyokiiyam. Mi siirin wi karar swoki hidninsiin idwokii mi siya inkaminan wi omwaiyar swoki waiyai iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁵⁵ Kariir kipa saeyairga diminki dimina naeiya. Mi kariir nhieya saeyairga diminki dimina kwiyaeiya. ⁵⁶ Mi inkamin kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaei, yim siya kanakar nwowi mi ankara simaka mi owi. ⁵⁷ Adi Komii siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiiyim simiir Adin mi yio siyarin omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyamikin. Mi kariirin siya nikropकिन mi ankara iriipi hiriinan omwai asi mi waiyayokiyokiii. Mi yipiki kariir kip aiir naei, yio wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyami ti digworaekwo imiirsi. ⁵⁸ Karaigin ti bretin, Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitin. Ti bretin yio ti bretin kimiir yidiwi wanwiyaeyim biya siya naeyin siir hiriinan tani. Niingaka. Sima ti bret iir naeyim mi iya siya waibiyie nwowa mi siya ina yaonamim. Mi yipiki ti bretin kara hauuanin siir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiikaeyami. ⁵⁹ Jisis siya yaiyim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya om Kapaneam hirana sair hir boinmimaugin. Iriig.

Jisis siir yaiya sair miyim, iikam imiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi omwai waiyayokiyokiiyam

⁶⁰ Mi iikam whiekakim yipiki siir kigna miriyyim siya ta yai aiir wakaeyim siya hiniina boin wari yai hiriinanin kira boinim, krima simiirin ninokninkin tani. Mi krimiirin hikak siya nwowi. Mi ti hiriinan yaiyim simiiram pi nhinga nwowi, simiir wakaeyamin, ha? ⁶¹ Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin ti yai hiriinanin siya boinim. Mi siya simiir boinki mi ti yaiyim kara boinim simiir miyim kimiir kwoinim siya haipridkikaigim, aniya? ⁶² Mi kima ti inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin kariir kigii kara swoki ami, ti omin kara niki itin siir mi kima wi panina naingwokii, ha? ⁶³ Iikam kima, kima kimar whinkinsiis ankinsiisnaim omwai waiyayokiyokiiyam wi dig nwo rani. Niingaka. Adi Komii siir naeyuun mi ta yaiya kara boin aka mi sowa sowairgo kimiir whinkinsiis haiginiuwano omwai waiyayokiyokiiyam. ⁶⁴ Mi kimiir nhirim yim kariiram bi naingwo tibmiigim. [Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin iya siya kamim siir kigna miriyyim simiir nimbimim mi yipiki inkamkin siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowin, siirin wi wir siya napwouwi siir sau omomin siya hainim siirin.] ⁶⁵ Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, kara kimiir bidiyar iki boinkiyin, inkam nwrki kariiram siir kwoinairga bi swoki aingwo tibmii kiinmiminkin. Niingaka. Pi siya yaingwo tibmii kiin mi siir kwoinin Adi Komii siyar bidi hiurworwokaigiyin.

⁶⁶ Mi ti yaiyim siya boinim simiir mhoiyya iikam whie komiyya biya siir niki kigna apim mi tariinanin siya siirin ini digiumii haimriiyugigim. Mi siya siir haiburgigim mi ina yinoopamim. ⁶⁷ Mi mhoiyya Jisis

siya siir kigna miriyyim kam iuur nwisu simiir srii mi wim kima tari kariir haiburgigam warar mi aingwowi? ⁶⁸ Mi siir yai aka Saimon Pita siya yowarkii boin, biyan Inkam Komii, krima wi nhiniiram nami, ha? Kiriir yaiya sasainga krimiir whinkinsiis haiginiuwana, omwai krima waiyayokiyokiyamin. ⁶⁹ Nim krimarin ina ninokninkinim kiriirin, yipikin ti krima wakaeyokna aingwo tibmiiyin kiraingin ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin. ⁷⁰ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kimiirin kara bidi yimbiniin kariir kigna miriyyan kam iuur nwis nwowam. Mi kimiir nwirin yio miyyik rani, ini yiumi biyan inkamin Setan ini siir hiriinan ywowin. ⁷¹ Siya Judas siir boinkin, Saimon Iskariot ni yinisimin. Siya ti kam iuur nwisu siir kigna miriyyim simiir nwrkin. Mi mhoiyya Jisis siirin wi wir siya napwouwi iki kam biyeyim simiir, sima hainim siirin. Iriig.

Jisis siir nomousisimim sima siiram in hiniina bi naingwo tibmii kingim siya Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin

7 Mi triiginim dig nwokiyim mi Jisis siya ini nu haimii Galili hirar yapmriiyin. Dimusi rani, inkam komii komiyyim bii nwowiyim hiranim sima siir niso-maowam tirkim. ² Mi Isrel simiir iikamim simiir iya kingiin nwowa, iripa sima haingiriyu owiya yaewou naeya saiir nikwo aeyam amar omaka saiir. Ya ta iya simiir ii aeya numirin sasaeyim wai bii nwowim, simiir ninkin imiyyaeyam Adi Komii siir. ³ Mi Jisis siir nomousisimim sima siir boin, kira ti om iir haiburgik mi kira nu haimii Judia hiriir dam mi iikamim yipiki kiriir yai aiir naingwo tibmii wi sima nwoki kigim, dimin taeminim kira tiri. ⁴ Mi inkamin ha naingwowi iikamim siir dinokninkin mi siya siir dimin taeminim hindara kipi nimprio diriraerar. Niingaka. Mi kira ti hiriinan dimin taeminim simiir tiri mi biyyin kirar tiki iisiimauuna hinda tinda. Mi ti dimin taeminim iikamim sima nwoki kigim kira diriraerarim dimin miyyik miyyikim. ⁵ Mi siir nomousisimim yim simiir hiriinan yayim hinda puairga mi boinkim, sima bi mi aingwo tibmii kingim. ⁶ Mi simiir yayim ha boin digiyim mi Jisis siya simiir boin, kariir iya bi niki imbinika karar nisiimauunana hiniin, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi kima paki hiniin iya sae mi ami ta iya Isrel simiir iikamim yaewou iripa sima ninkin imiyyaeyana, numiran sasaeyim wai bii nwowiyim sim Adi Komii, yio kimiir kwoinkin. ⁷ Iikamim nu tiranim sima io kimiir bi nwowikim Niingaka. Sima io kariir nwowikim. Whisarii rani, simiir aowa aowan dimin taeminim sima tiriyyim kara haknoudninkinikim. ⁸ Kimar ti am simakan, ta yaewou aiiram. Ankara niingaka pi wara nam tani. An kara ii nhirim tirar niki owamar naingwowi. Kara simiirin hiniinin asiima niki iisiimauuwim pi boriosopi, kara ti inkamin Adi komii siya nikropkiyin siya. Niingaka. Ya ina niki owa. ⁹ Mi siya simiirin hiriinan boinkiyin mi siya ini nu haimii Galili hirar ywokiyin. Iriig.

Jisis siya yaewou naeya amar omaka saiir naeya saiirin warar ini ikwo aeyu

¹⁰ Mi Jisis siir nomousisimim ha namim sima ta yaewouwa saiir nikwo aeyam mi yio siya ini mhoiyyar mi amin. Siya iikam whiekak aka bi namkin. Siya sasar yimprio am. ¹¹ Mi Isrel simiir iikamim iya sima ta yaewou aiir nikwo aeya, yim sima kimidiniya Jisis siiram yoksirboin. Mi sima ini simasimar yinsrii ansriiyim siya ini papi nwowin. ¹² Mi Jisis siiramim simasimar whrie boinam. Nhirim yim hiniina boin, siya inkam wadiek. Mi nhirim hiniina boin, kiya yio inkam paii rani, iikam ima naingwo tibmii yamin, siir kwoinkar priinaingwo boini iikamim simiir nikpitmayamin. ¹³ Iikam hoimgaki bi boinkim Jisis siir nhinkiyamin. Niingaka. Dimusi rani, sima minsi nididkim, Isrel simiir biyan inkam komii komiyyim pi sima wakaei mi simiirin pi sima niki. ¹⁴ Mi ii kwoimim yaewou sima nikwo aeyim simiir mhoiyya Jisis siya iikam imiirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirin, ini idowiyar boinmimauuin. ¹⁵ Mi Isrelmi inkam komii komiyyim sima hiriinan kigim, sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima boin, ti inkam hiriinanin ti dimin taeminim yokwo tir nwowim, siya simiirin panin panina ninokninkinkim? Mi siya ti iikam imiir kwomwarkaiyuin, inkam ninokninkin komiigakan siya skulam bi swoki amiminkin. Niingaka. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti dimin taeminim ti kara nowomwarkaiyuwim kimiir, yim kariir tani. Niingaka. Ti yayim yim Adi Komii siirgim, inkamin kariir nikropkiyin. ¹⁷ Mi inkamin siir kwoin komiyyin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiram naingwowi mi siya pa ninokninkinkii ta yayi kara boinmimauuwa. Kara kariir kwoinkar priinaingwo boini iyie? Kara Adi Komii siir yai imiir boini. ¹⁸ Mi inkamin siir kwoinkar naingwo boini, yio ti hiriinan inkamin yio siir inig iirar hainanamar tiri. Mi inkamin ti inkamin siya nikropkiyin mi ha nitin, siir inig iir hainani mi yai ha boinmimauuwi mi yio ti inkam hiriinanin, yio inkam wadiek bi iksisaeikin. Niingaka. ¹⁹ Biyya Moses siya siyu komii siir siyuim kimiir hauwin mi kimiir nwrki ti siyu iir bi swoki sibgu apkim. Niingaka. Mi kima kariir nisomaowam dimuam tiri, kara ti Moses siir siyu iir nap karamae nwowin, ha? ²⁰ Mi iikam nhirim siir yai akan sima yowarkii boinki, yipikin kiriir nisomaowam tirin. Mi kira ti hiriinan yai boinin mi tari kiriirin uridyugi bidi ii okwokaiyin, aniya? ²¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima io kariir dimusi nwo rani mii kibi kwira, iikamim makiniyyim simiir kara ninimniskiyim, Judami ii komiyya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi kima kwoin bibiyie kariiram sairsi naingwowi. ²² Mi biyya Moses siya kimiirin min boinkin, kimiir yinisim yinkamiyininim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim. Niingaka. Yio kimiir brougae ima tirkin biyyin. Mi wim kima kimiir yinisim yinkamiyininim simiir mioisim Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya, saiirar mi kitiyopnir haliigim. Mi Moses siir siyuin siirar mi apkim. ²³ Wim kima ti

diminim Judami ti komiia Sabat piu siiskuwakiya dimin taemin whir tir karamae nwoyiya sairin ini Moses siir siyu iirar mi apim. Mi kima pi to kariir dimusi nwoyi, ti makak iikamim kara ninimniskiyim simiirsiyin ta Judami ti komiia piu siiskuwakiya Sabat dimin taemin whir tir karamae nwoyiya sair, ha?

²⁴ Diminim kara kimiir boinim kima simiirin hindara whisariya kipi hid. Wim kima ha naingwowi kara Moses siir siyu iir mi ikwowaisii. Kima sibgu daingwo omoki mi kima pa nwoki inokninkinim kariir yayim kaimwowaigim. Iriig.

Mi iikam nhirim sima boin Jisisin Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin iikam imiir whinkinsiis haiginuwam siya

²⁵ Mi iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim sima boin, ti inkamin siya sima nisomaowi. ²⁶ Kima siir kigi! Siir dimin taeminim iikam imiir siya boinim, siya isi hindara krinkinkiyim. Mi siirin inkam nwirki bi swoki boin hiuriyu miminkin. Mi inkam komii komiyyim sima hiri-iyar yaingwo mi tari Krai siyairgi sae, ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuugiyin, iyie? Si rani? ²⁷ Mi ti inkamin Adi Komii siya siirin panin panina nimbingikin. Krima ina ninokninkinim siir om iirin. Mi mhoiia ti inkamin Krai nikiuwiyin, Adi Komii siya nimbingiyin, siya swoki iti mi iikamim sima wi ha ninokninkin tani, siya pindanki nitkin. Mi hiriinanki niuwi siya tari Krai rani.

²⁸ Mi ti dimin taeminim iikam ima boinkiyim simiir mhoiia, Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair hirar niki owin mi siya ini komiyyar kauwok boinkiyin. Wim kima ha naingwowi kara yipikin mi kara pindankin nitkin. Kara kariir kwoinairgi bi priinaingwo itkin. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara asi nitkin. Kwoinim siyar naingwowyim yim kaimwowaigim mi kima siir ninokninkin tani. ²⁹ An kara siirin ina ninokninkinin, whisarii rani, kara biya saika hirar niki okin mi kariirin nua tiriirin siyar nikropkikin. ³⁰ Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mhoiia, inkam komii komii nhirim ina yamim siir higrup-kikikaiyam mi siir nonkwonamim maeyauwa mi biye mriiya sair hiriir. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, iya siya namana ya kingiin niki o rani. ³¹ Mi iikam whiekakim, dimin taeminim siya nowomwarkaiyuwim simiir wakaeyim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siiramim. Mi sima boin, mhoiia ti inkamin Krai nikiuwiyin Adi Komii siya nimbingiyin tiriir nitam, dimin kirie Komii komiyyim siya tiri wi tari ti inkamin siya tirim dimin kirie komii komiyyim wi tari simiir nam-si haiburi? Niingaka. Iriig.

Mi sima polis inkam nhirim simiir yikropki, Jisis siir nonkwowam

³² Mi Farisi kamim sima hiriinan wakaeyim, iikamim sima Jisis siir haigiririr boini mi sima mi prismi biyan inkam ikim, sima polis inkamim simiir asi nikropkikim siir nonkwowamin. ³³ Mi iya sima nita Jisis siiram mi Jisis siya ina boinwinin simiirin, kara kimaka tapaiirin ii

priei nwo rani mi kara wi kapi swoki ami ti inkamin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir siiram. Mi wi saikar swokini owouwi. ³⁴ Mi mhoiia kima kariiram hansirni, kima wi kariir kig rani. Mi ti omin kara namanin kima kariiramim wi mhoiia siiram nintirop it rani. Niingaka. ³⁵ Mi ti yai hiriinanim siya boinkiyim simiir mhoiia, Isrel simiir biyan inkam komii komiyyim sima simasimar yinwhrie anwhrie boinamim, siya ti hiriinan boinin mi siya wi pinda nami krima siir kig karamae nwoyi, ha? Mi siya wi iki omom piugan kwirniyim Isrel simiir piugana saeya wara nwo karamae nwoyim wi simiir nami? Mi siya wi iki omom Isrel simiir iikamim simiir kam nwonwirakin ninikin hopkai waiyim wi simiir nami? Mi siya Adi Komii siir yaiya wi Grikmi isidin hiranim wi simiir nini boinimauuwuwi, aniya? ³⁶ Mi siya hiniin dimusi boinkin? Mhoiia kima kariiram hansirni kima wi kariir kig rani, kara wi omin kima nintirop it karamae nwoyin wi siir nami. Iriig.

Jisis siya opa iikam imiir hauu haiginuwana kwoin-budin omwai waiyayokiyoyam sair boinkin

³⁷ Mi iikam ta yaewou naeya sair nikopkaini iya sairar niki ikwo aeyim amar omaka sair hir mi Jisis siya ha ninsiin okwokiyin ini komiyyar kauwok boinam-nankiyin. Yipiki kwoinki haei yo kariir wini kigni mi siirin wi op kara hauu kwiyae haiginugii. ³⁸ Ya ini Yokwo Komii saeyar boina yaiya ini sair hiriinana ywowa. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii keni, yo wi Adi Komii siir naeyuin hiriyyar namyokiyokiyin wi siir haii. Yo wi opa ieno anki nriidkinmwimoinaniniya wi sair hiriinan nriidkinmwimoinanini siir kwoin hirankin mi wi siya whinkinsiis haiginuwi iikam nhirim simiirin. ³⁹ Jisis siya ta hiriinan yaiya Adi Komii siir naeyu iir boinkin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii keni, tiriiginin wi ini hanin siir kwoin iir kwirii idwokaii. Mi ta iya Adi Komii siir naeyuin bi niki itkin. Dimusi rani, Jisis siya bi niki aonamkin mi bi niki insiin idwonamkin omwai waiyayokiyoyamin. Mi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiriir bi niki amkin, kirie komii haiyamin. Niingaka. Iriig.

Mi iikamim isido whisa yinibirgi. Nhirim yim sima kwoin mi aingwo mi nhirim yim sima kwoin

⁴⁰ Mi iikam whiekakim hir nwomimirim sima boin, kaimwoka, ti profet inkamin krima nwokwokinin siyairgin. ⁴¹ Mi nhirim sima boin mi tari Krai siya ti inkamin krima nwokwokinin Adi Komii siya nikropkiyam. Mi Jisis siya nu Galili hirankin nitkin mi nhirim yim hiniina boin, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin siya wi nu haimii Galili hirii nimbiam. Niingaka. ⁴² Adi Komii siya Yokwo Komii sairin hiriyyar boinkikin. Ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin yo Devidni namougin. Siir yopiiya siirin wi om Betlehem omin biya Devid siyar nwoyin wi siir hir naokinaei. Mi hiriinanki niuwi mi siya tari Krai rani. ⁴³ Mi iikam whiekakim hir nwoyim kasa rani. Mi sima isido whisa yinikibirnam, nhirim yim sima dimin mi boin mi

nhirim yim sima dimin mi boin, Jisis siirin. ⁴⁴ Mi ti yayim simiir mhoiia, nhirim kimidiniya Jisis siir yonkwowam tir, maeyauwa mii biyie miriia sair hir hugripkiikaigiyim. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, ta iya siya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Inkam komii komiyyim sima Jisis siiram bi naingwo tib-miigim

⁴⁵ Mi ti dimin taeminim simiir mhoiia, polis inkamim sima Jisis siir haiburgigim mi sima ina swoki amim prismi biyan inkamim mi Farisi kam ikim simiiram. Mi sima simiirin hiniina boinwin, kima siir nonkwonani karamae dimusi nwokim, ha? ⁴⁶ Mi polis inkamim sima simiir yayika hiniina yowarkii boinki, biya inkam nwirki ti inkamin siir hiriinan yai bi swoki boinmin boinminkin. Niingaka. ⁴⁷ Mi Farisi kamim sima hiniina yowarkii boin mi siya iki iikam nhirim simiir kinsinan mi tari kimiirin ini warar yinkin hiuspak haiyin siir siyu iir napam, aniya? ⁴⁸ Mi kima hiriyyar kigi, inkam komii komiyyim kimiir kigirkakiyim mi Farisi krima, krimiir inkam nwirkin ini warar wakaeyoknan siir yai aiiram, aniya? Niingaka. ⁴⁹ Yim ti iikamim, yim Moses siir siyu komiyyim siir siyu imiir bi ninokninkinkin krimiir hiriinan. Mi simiirin wi Adi Komii siya tirbugii, iya siya iikam imiir hidana. ⁵⁰ Mi Nikodimasin ti inkamin Jisis siiram namwiyyin niyaka yio ti Farisi inkamim simiir inkam nwirkin. Mi siya simiir boin, ⁵¹ Krimiir siyuin yio ha boinkin, krima kamim simiir kigirkakiyim, krima inkamin yai boiniyin siir yai aiirim tiki mauugi mi diminin siya tiranin siiram tiki kigi mi mhoiia krima wi haini boinim, siya wadieki piyamisi owin, iye? Wadie rani. ⁵² Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ni kira iriipi hiriinan nu haimii Galili hiran inkam paeprickabgin, aniya? Kira Yokwo Komii sair sibgu mwaini mi kira wa nwoki inokninkinim, profet inkam nwirin wi nu haimii Galili hir swoki imbiyamimin tani. Niingaka. Iriig.

Wiga, kamkaka wig nhirmi kam aka nwowiya saeya

8 [Mi iya sima simiir yai imiir digiyim mi ti iikamim hir haingiriyu owim ina nhinmaigiyim simiir yapa yapa oma. Mi Jisis siya yio kimidina mhu whirin Oliv nikiuwiyyin siir yam. ² Mi igwir nugak imuma Jisis siya ina swoki amyakwokin omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair. Mi iikam whiekakim ha nitim ini siir ini idwo kaeyokainiyim. Mi siya ini simiir bopwonau hirar yidwokai owomwarkaiyuwin. ³ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim sima wiga kamkaka wig nhirmi kam aka nwowa sairin warar yikunani. Mi sima kimidina sair boinki, saeya iikamim simiir whwonkam idar ninsiin okwokiyyim. ⁴ Mi sima kimidiniya Jisis siir boinki, inkamin nowomwarkaiyuwiyyin ta wiga, wig nhirmi kam aka nwowa krima sair bidi kigim. ⁵ Krimiir siyu komiyyin Moses siya winkiyyin yio hiniina boinkikin, ta hiriinan wiga krima sairin siyani kaiyimik aoki. Mi ni kira pi panina

boini ti hiriinan siyu iirin, ha? ⁶ Sima ti hiriinan yayim minam boinkim sirni haini siya kiyiskaayim mi siirin pa nwoki boin hiuriyyuim. Mi siirin pa nwoki onkwonamim maeyauwa mii biyie miriia sair hugripkiikaikayim. Mi sima siir bi swoki iksisaekim. Niingaka. Siya bidiyar yinokninkinin. Mi Jisis siya ha waisiinainamin mi siya kimidiniya nu iir win.

⁷ Mi sima hirar niki okwowim mi sima siiram in kintinu sriiraraokiyim. Mi Jisis siya ha ninkiyinyin okwokiyyin mi siya ina boinkiyin simiirin, yipiki kimiir nwirin dimin biyie tir karamae nwowin, bii pi siya dit sairin siyani. ⁸ Mi siya ha swoki waisiinainamin mi siya yai nhirim ina swoki winamin nu iir. ⁹ Mi yayim Jisis siya boinim simiir mhoiia, sima ina kiwomwokairaraokiyim nwonwira nwonwira simiir oma namim. Mi biyyin adiyaowae waibibiyeyim sima haiburgig hirin. Mi mhoiia yainan whran, kopak mwii-gak ima. Mi sima ina yamim simiir oma. Mi hapaiirin Jisis saisar ywoki ta wig anakan. ¹⁰ Mi Jisis siya ha ninsiin okwoyinyinkiyin mi siya kimidina sair srii, wig, sima ini papi nwowim? Tapaiirin inkam nwirki swoki o rani, kiriir boin hiuriyuwamin waru dimin biyeyim kira tirim simiirsiiyin, ha? ¹¹ Mi wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkam Komii tapaiirin inkam nwirki swoki o rani. Niingaka. Sima bidi yamswokiyyim. Mi Jisis siya sair boin, an kara iriipi hiriinan waru siyu biyeyim kira mi tirim pi simiirsi boin hiuriyu rani. Mi kira tapaiir haiburgig mipi ti am. Mi kira wi dimin biyie kipi swoki tirmimin. Niingaka. Iriig.]

Jisis siya ini bieki whwoyanan ywowin nu iir

¹² Mi Jisis siya yipiki siir kigna apim, simiirin ina swoki boinkiyin, kara ti nu iirin ini bienan whwoyan. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kani mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi siya wi siyu biyeyin niibwomambwonan nwokiyamin wi siir nap rani. Niingaka. Siya wi yaeya kwoinwinin omwai waiyayokiyokiiyyin wi siir haii bienan whwoyaeiyyin. ¹³ Mi Farisi kamim sima Jisis siir boinki, waru dimin taeminim kira boiniyim yim kiriir kwoinkar priinaingwo boini. Waru dimin taeminim kira boiniyim yim dimin komii rani, yim krimiirin ha niisimauu rani, kira yipikin. Niingaka. ¹⁴ Jisis siya hiniina yowarkii boin. Niingaka. Ti dimin taeminim kanakanar boin wakaenam yim kaimwowaigim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin omin kara nitin mi omin kara namanin. Mi wim kima ha ninokninkin tani kara pindanki nitkin mi kara wi pinda nami. ¹⁵ Wim kima kariirin nuan dimin imiirarar hidikin. Kima kariirin dimin mwoni bi boinikim. Mi kima kariirin ini hiriyyar boin hiuriyu kripkaiyyim. Mi an kara inkam imiirin hiriinan bi hidikin. Niingaka. ¹⁶ Mi kara iikamim kariir whwonkam ida nokwowim simiir dimin taeminim sima tirim simiir hidi, kara wi wadeyar hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin airgi priinaingwo hid rani. Niingaka. Adi Komiiyyin yipiki kariir nikropkiyyin siya ini kanakar nwowin. ¹⁷ Kimiir siyuin yio hiniina boinkin, inkamwo pi nwiisa ywoki kwoin whiruwa iki diminin sowar boinin pi kaimwo siya nwokii. Dimusi rani, sowa kwoin whiruwa bidi ywokiyo.

¹⁸ Kara kimiirin dimin taeminim kariirarim simiir boini, kara ti inkamin Adi Komii siir omanki nitin. Adi Komi-iyin kariir Adin, yipikin kariir nikropkiyin, siya mi kara, krira kimiir ninokninkin haiginiuwam tiri kariirin hiniin, kara yipikin. ¹⁹ Mi sima siirin hiniina srii, kiriir Adin ini papi nwowin? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kima kariirin ha ninokninkin karamae nwowi kara yipikin mi kima kariir Adin siirin wi wara mi inokninkin tani. Mi kima kariir ninokninkini mi kima kariir Ad iirin wa mi inokninkini.

²⁰ Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir maeyau kwira hiuyokiyokaiya maeyau umirim Adi Komiini sima hauuyiim, sim haigiya saiir hir boinmauugin. Mi sima siir bi nonkwokim maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyam. Dimusi rani, siir iya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Kima omin kara namanin siirin wi wara nit rani

²¹ Mi Jisis siya simiirin ini hiriya swoki haingiyas boin taraowamin. Kara wi kapi namkripkainami. Mi mhoiia kima wi kariirim hansiranaei. Mi mhoiia kima wa naonami. Dimusi rani, ti dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. Niingi, niingaka. ²² Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim sima hiniina boin mi siya hiniina dimusi boinkin, kima omin siya namanin wi siir wara nam tani? Mi ti yayim ti siya kwaboinkiyim, yim tari hiniina boinkin, siya wi siya siyar swoki isomaonaei. Mi krima wi wara ninkin am tani, ha? ²³ Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, wim kima nu tiran iikamkim mi an kara ninomor kouan inkamkin wim kima ti nuin siir tirankar nitkim, an kara kouanki nitkin. ²⁴ Kara kimiirin ti hiriinan siirsi boinmauugin. Kima wa naonami. Dimusi rani, kimiir dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima ha bi naingwo tibmii kiiingim kara ti Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ²⁵ Mi sima siir yai aka ina swoki owarkii boinim, ihi mi kira yipikin? Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, kara ti yayim kimiir bidiyar iki boinmauuiin, iya kara biigi bii Adi Komii siir yai aiir boinmauuiin. ²⁶ Kara kimiirin wa pi boinin mi wa pi mi hidin dimin biye biyeyim kima tirim simiirsiiyin. Mi tariinanin iye? Yio ini niinga ywowin. Mi tariinanin kara nuan iikamim kimiirin pi yaimin diminim kara hainaniyim siir hiranki, inkamin yipiki kariir nikropkiyin pi simiir boinmauuii. Siyairgin kaimwoki kaimwovin. Mi ta saeyairga kara boinmauuiya iikamim nuanim kimiir.

²⁷ Sima ha bi ninokninkinkim ti dimin taeminim siya boinmauuiwim, yim siir Adin siirgim. Niingaka. ²⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, mhoiia iya kima kariir hainani, inkamin ninomor kouanki nitin paeyin hiiniya nirioninkinin siir mi kara ha naonami mi kima wi haini ninokninkini, kara yipikin. Mi kima wi haini ninokninkini, kara ti dimin taeminim kanakanar bi priinaingwo boinkin. Mi ti yayim kara boinmauuiwim kimiir, yim kariir Adin Adi Komii siyar hauugikim kariirin. ²⁹ Mi kariir Adin, Adi Komii siya yipiki kariir nikropkiyin, siya ini kanakar nwowin, siya kariirara bi

kigninkinkiihin. Dimusi rani, siir yayim karar wakaekim mi kara siir kwoin iirar napikin. ³⁰ Mi iikam whiekakim ta yaiya Jisis siya boina saiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiiingiyim siirim. Iriig.

Jisis siya simiirin minsi boinmimauugin siya simiir whinkinsiis haiginiugin sima dimin biyeyim rirmiia simiirsi nwowim

³¹ Mi mhoiia Jisis siya Isrel simiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmii kiiingiyim ti yayim siya boinim simiiram. Mi kima ti yayim kara boinim simiiram naingwo tibmii kiiini mi kima wi kariir kigna miriyan inkam nwowi. ³² Mi mhoiia kima wi haini ninokninkini yaimwokiyaimeowa. Mi ta yaimwokiyaimeowa kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginiui rirmiia dimin biyeyim simiirsi nwowim inkamin maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyin mi ha haiburgigiyin, siir hiriinan.

³³ Mi sima ina yowarkii boinim, nim krima Ebrahimni namouwim, krima biya inkam nwinriyim niinga niinga bi swoki miri miminkim. Mi kira hiniin dimusi boinkin, kima wi inkamin maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin mi rirmiia ha nwowiyin wi siir hiriinan nwowi.

³⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwovar boinkii, iikam kima yipiki dimin biye tirim, yim ini iikamim maeyaua mii biye miriia hir hiugripkiikikaiyin dimin biyeyim ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiyin ini simiir hiriinan ywowim. ³⁵ Iikamim maeyaua mii biye miriia saiir hir hiugripkiikikaiyin, sima diminim sima naingwowyim wi tir tani. Mi inkamin yipiki om hirar nwowiyin yio nikrani, diminin iki siya naingwowyim tiram, yim wa tiri. ³⁶ Mi kara ti yinisimin kimiirin wadie tir haiginiui mi kima iki dimin biyeyim simiirsiiyin wi rirmiiyar nwowi mi kima mhoiia wi rirmiigirrmiiyar nwoki.

³⁷ Kara ina ninokninkinin, kima Ebrahim siir namougim. Wim kima kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, kima yayim kara boinmimauiim simiiram naingwo tibmii kiiin tani. ³⁸ Kara kimiirin yayim kariir Adin biya siya niisiimauiim kariir, simiir boinmimauii. Mi wim kima ini dimin taeminim biya kimiir ad ima boinmimauiim ini simiirar swoki tirim.

³⁹ Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, krimiir adin Ebrahimkin. Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin mi kima Ebrahim siir yinisimki niuui mi kima wi dimin taeminim siya tirim wi simiir hiriinanar ti tir. ⁴⁰ Mi ti yayim kara boinmimauiwim, yim yaimwowaingim, yim ti yayim yim kara wakaenani ima Adi Komii siirim. Mi wim kima ini hiriya niksise kripkaiyim kariir niso- maowamin. Abraham siya ti hiriinan siyu iir bi swoki tirmiminkin. Niingaka. ⁴¹ Wim kima dimin taeminim kimiir ad ima tirim simiirar tirkim. Mi sima siirin ini igao yayar boinkiyim, krima hiyin tani. Krima ad nwiruwan yinkim Adi Komii siirgisiirgim. ⁴² Mi Jisis siya simiirin hiniina boin mi Adi Komii siya kimiir Adgi niuui mi kima kariiram warar timi aingwokwo, ti inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir siir om

hiranki. Kara tiriirin kariir kwoin ara napam bi nitkin. Kariirin siyar nikropkikin. ⁴³ Mi kima ti yayim kara boinim simiir ninokninkin karamae dimusi nwokim? Kima wi ninokninkin tani. Dimusi rani, kima, kima nwowa saiiir hiriinan nwo rani mi kima kariir yai aiirin wi ha wakaeyoknarani. ⁴⁴ Wim kima kimiir adin Setan siir yinisisimkim. Mi wim kima dimin biyie biyeyim siya naingwowyim simiirar mi aingwowikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nisomsom aowaki waiwigin siya miyiknansim bi swoki omin ominkin. Dimusika, minsi-ka siya simiir whinkinsiisamin yaimwoni wara bi boinikin. Siya niksisaeyaki waiwigin, ilkamim simiir kwoin imiir nikpitmayam. Mi iya siya niksisaeyim, siya siir kwoin iirar napikin. Dimusi rani, siyairgin ilkamim niksisaeyim simiir adin. ⁴⁵ Kara kimiirin yaimwowa boini yayim kara boiniyim kara yaimwo imiirar boini. Kara bi niksisaeyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kiinikim. Dimusi rani, kara kimiirin Setani dimin taeminim sim boinikin. ⁴⁶ Mi kimiir nwrki hiriinan boin karamae dimusi nwowi, ti dimin taeminim kara tirim yim kipii rani, ha? Kara kimiirin yaimwowa boini mi kima kariiram naingwo tibmii kiinim payop. ⁴⁷ Mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir yinisisim nwowi, yim sima dimin taeminim Adi Komii siya boinim simiir wakaeyoknakim. Wim kima Adi Komii siir yinisisim tani mi kima dimin taeminim siya boiniyim simiir panisi wakaeyoknasi. Iriig.

Ebrahim siir apu aeya naokaina siir, an kara hiriyyar nwokin

⁴⁸ Mi inkam komii komiyyim Isrel simiir iikamim simiir kigirkakiyim sima siir boin, biya krima kiriirin yaimwowa boinkikim, ti nu haimeii Samerian inkamin, kiriirin yiu biyeki bidi ii okwokaiyin. ⁴⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariirin uridyugi bi nii okwokaigin. Kara, kariir Adin siir inig iirarar hainan praprasii. Mi wim kima kariir swoki igbumbuwi mi kima kariir inig iir bi hainanikim. ⁵⁰ Kara dimin taeminim minam bi tirkim, iikamim kima kariirin hiniina boinim, kara inkam wadiekim. Niingaka. Adi Komii siya iikam kimiirin wi mhoiyya niisiimauwi kariirin hiniin kara inkam wadiekim. Mi dimin taeminim kara tirim, wi siyar hidi. ⁵¹ Kara kimiirin yaimwowa boini, yipiki kariir yayim kara boinim simiir naingwo tibmii kiinin yio wi nao rani. Niingaki, niingakiinga. Sima wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiyami. ⁵² Mi Isrel simiir inkam komii komiyyim, simiir kigirkakiyim, sima siir boin, krima ini haini yinokninkinkiyim kira asi whaowaei, kiriirin uridyugi bidi yitkiyin. Mi kiriir kwoinin siya kiyipiyaoki-inaowidi. ⁵³ Mi inkamin Ebrahim nikiuwiyin mi profet inkam ikim yipiki Adi Komii siir yai aiir nowomwarkai haiginugigim yim bidi yaonamim. Mi ni kira kimidiniya hiniina boin, yipiki kariiram naingwo tibmii kiinii wi nao rani. Yio wi omwai hiriyyar waiyayokiyokiii. Mi kira hiriyyar naingwowi Ebrahim siya mi profet inkam ikim, simiir kouwin ini kira yowwin, ha? Mi kira hiriyyar mi naingwowi kira ini Adi Komii siir hiriinan yowwin? ⁵⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kara

kariir inig iirar swoki hainan praprasii, yio dimin komii rani. Kara wi hiriinan tir tani, Adi Komii, kariir Adin yipikin kima boinin hiniin kima siiram naingwo tibmii kiinii, siya siyairgin kariir inig iir hainan praprasii. ⁵⁵ Kima ha boinkim, kima siirin ina ninokninkinin mi kima siiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. An kara siirin ina ninokninkinin mi kara ina mi wakaeyokna aingwo tibmii kiin siiramim. Mi kara ha boini, kara siir bi ninokninkinkin. Kara wi iikam kimiir hiriinanar pi mi owin niksisaeyan inkam. Niingaka. Kara siirin ina ninokninkinin mi kara siiram asi wakaeyokna aingwo tibmii kiinii. ⁵⁶ Kimiir brougaeyin Ebrahimin minam naingwokwonanaekin, iya kara haiburgigana Adi Komii siir om iir mi nua tiriir nitim, inkam nauuni oniyim nuan iikamim kimakar. Siya bidi yinokninkinin mi siir kwoinin maigimaigra komiigak asi nwokin. ⁵⁷ Mi Isrel simiir inkam komii komiyyim sima siir boin, kira waiyie bi niki okin mi kira Ebrahim siirin ha kigin, aniya? Kiya, nipi niksisaeyi. ⁵⁸ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwowa boini, biya Ebrahim siir yopiyya siir naokaina, ankara hiriyyar nwokin. ⁵⁹ Mi ti yayim siya boinim simiir mhoiyya, kamim siya ina haiyim siir kaiyimik aowam. Mi Jisis siya idowiiya bi nwokin. Mi siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiiir haiburgigin mi ina yapnaniyam in idowiiya hiriir. Iriig.

Inkam nhwokwisaeyin siir niwiigin

9 Mi Jisis siya ha napnamin sasar mi siya inkam nhwokwisaeyin siir kig, siir yopiyya siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakika. ² Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir srii, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, siyu biyie nhinga tirkin, ti inkamin siir yopiyya siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainain. Siyar, iyie? Siir yopii ad owa? ³ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti inkamin mi siir yopii ad owa simani dimin biyie bi tirkim? Siya nhwokwisaeyi hiriyyar nwokin. Dimusi rani, Adi Komii siya siirin wi dimin kibiki kibi iir tirhaiginuwi, iikamim simiir niisiimauwam. ⁴ Krima Adi Komii siir dimin taemin imiirar tirkripkai, inkamin yipikin kariir nikropkiyin tiriirin. Krima ti iyyim siya nimbiniyim krimiir hiriyyar tir. Dimusi rani, mhoiyya ta ii aeya niti, iikamim sima wi ti hiriinan dimin iir tir tani. ⁵ Mi kara ti nu tirar niki owin, kara ini paenan niyya haiginunan yowwin, iikamim simiir siyu iir. Kara simiirin Adi Komii siir dimin taemin imiir niisiimauwi. ⁶ Mi ti yayim siya boinim, simiir mhoiyya siya yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiyyin mi siya kimidiniya nu inakar yinkin hiubrombropki nu bropair nwokiyam. Mi siya kimidiniya siir nhwo iir yai itimakiugiyyin. ⁷ Mi ti siya niti-makiugiyyin inkamin siir nhwona iir saiiir mhoiyyain, siya siir boinki, kira whiyya Siloam nikiuwiyya saiiir tani whaunaki.

⁸ Mi siya ha swoki itin mi iikamim saika kingiin hir nwowim mi iikam nirim yipiki siir kigim, siya nu hir nidwowin umiram iikam imiiram kauin, sima, sima samar yinsrii ansriina, ti inkamin biyya hir nidwowin mi umiram iikam imiiram kauin siir hauwam mi tari

siyaingin ti inkamin, iyie? Si rani? ⁹ Mi iikam nhirim si-ma boin, ti inkamin siyaingin nu hir nidwowin krimi-iram kauin. Mi nhirim si-ma boin. Niingaka. Ti inkamin si rani, siir whwonkamin ti inkamin nhwokwisae nwowin siir whwonkamnankin. ¹⁰ Mi siya simiir boinki, karaingin, ti inkamin biya nhwokwisae niki owin. Mi ta siya boinkiya simiir saiir mhoiyan, si-ma kimidiniya siir srii, kira panin panina tirkin wara kiriir nhwoin wadie nwokiyin mi kira hinda tinda ha kigomokiyin? ¹¹ Mi siya simiir boinki, inkamin Jisis nikiuwiyan siir yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiya mi siya kimidiniya nu inaka yinkin hiubrombropki, brop nwokiyam mi mhoiya siya kimidiniya kariir nhwo iir yaki itimakiugi. Mi siya ina boinkiyin kariirin, kira kiriir whwonkamin whii Siloam saiir tani whausoknaki. Mi ta saiir mhoiyan, kara ina yamin kariir nhwo iir whausoknakiyim. Mi kariir nhwoin ini ta saiirsayar kigomokiyin, hinda tinda. ¹² Mi ta siya boina saiir mhoiya, si-ma siir srii, siya ini papi nwowin? Mi siya ina yowarkii boinkiyin, kara siir ninokninkin tani. Iriigi.

Mi Farisi kamim si-ma ti inkam iir srii Jisis siya dimu dimin tirkin

¹³ Mi mhoiya si-ma ti inkamin biya nhwokwisae niki owin siir yikiunam, Farisi kamim simiiram yipiki Mosesni siyuyim sim sibgu inokninkiniyim. ¹⁴ Mi iya Jisis siya nu bropairin ti inkam nhwokwisae siir nhwo iir naki itimakiugiyin mi siir nhwoin wadie ha swoki okiyin mi siya ina dikaoraekaokiyin hinda tindain. Siya ti diminin Juda simiir ti komiia piu siiskuwaikiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir tirkin. ¹⁵ Mi siya hiriirin si-makar yam Farisi kamim simiir kigamin. Mi si-ma kimidiniya siir srii siya simiir swoki boinmauuiim, siya wadie panin panina nwokikin, tiki sibgu kigomokiyin. Mi siya ina yowarkii boinin, kariir nhwonain inkam nwirin nu bropairin siya nitimakiu haiginiugikin mi kara op ha nani whausoknakiyim mi kara hinda tinda ina priikigomokiyin. ¹⁶ Mi Farisi simiir iikamim simiir nhirima boin ti inkamin Adi Komii siya bi nikropkikin. Niingaka. Dimusi rani, siya mii Juda simiir ti komiia piu siisiya dimin taemin whir tir karamae nwowiya Sabat saiir mriigin. Mi siya Moses siir siyu komii iir bi napkin. Mi nhirim si-ma boin mi siya uridiyugiswo wi ti hiriinan dimin miyik miyik imiirar pi tirin? Mi si-ma, si-ma si-marin isido whisa yinibir. Nhirim yim hinina boin, Jisis siya inkam paii rani mi nhirim si-ma boin, siya inkam wadiekin.

¹⁷ Mi si-ma inkamin biya nhwokwisae niki owin, siir sriigi, kira panina naingwowi inkamin wadie kiriir nhwo iir nwowaiginiugiyin, ha? Mi siya simiirin hinina boinki, siya profet inkamkin? ¹⁸ Mi Isrel simiir ki-griraowiyim inkam komii komiiyim, si-ma ti inkam iir bi ninokninkin mi si-ma panin si yaingwo tibmii kiinsi hinin, ti inkamin biya nhwokwisae niki okin mi tariinanin siya ina sibgu kigimokiyin. Mi si-ma ti yayim siya boinim simiir bi naingwo tibmii kiingim. Si-ma wi siir yopii ad owiirar srii iski. ¹⁹ Mi si-ma sowerwai srii, ana tiriiginin kowirwai yinisimkin kowawaiyan hiriinan

nhwokwisae naokainakikin siirin? Mi siya panin panina kigimokikin, tariinanin ti dimin taemin imiir kigomokiyin? ²⁰ Mi siir yopii ado sowawai boin simiirin, krira ina ninokninkino, tiriiginin kririir yinisimkin yipikin krirawai naokainakiyim siirin hiriinan nhwokwisae naokainakikin. ²¹ Krirawaiyan ninokninkin tani siya panina nanao kaowirirkin, siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Krira ninokninkin tani, siirin nhinga namsi tir haiginiugikin siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Kima siir srii. Siya inikamae bidiyar ywowin, pi siyar nwoki boinim. ²² Mi siir yopii ado sowa hiriinan yai asi boinko, sowa Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir iikamim simiir kigirkakiyim simiirsi nididgo. Inkam komii komiiyim biya si-ma hinina boinkim, inkam nwirki ha boini, Jisis siya Kraiskin, yipiki iikam imiir whinkinsis haiginiuwam nitin. Mi si-ma sowerin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya wi saiir hiriir kigninkin apinopkaigi rani. ²³ Mi siir yopii ado sowawaiyan bidiyar yinokninkino siirin. Mi sowawaiyan simiir boinki, siya inikamae bidiyar ywowin, kima siirar srii.

²⁴ Mi si-ma ina swoki ikiunain ti inkamin yipiki biya nhwokwisae niki owin siiram. Mi si-ma siirin ina boinim, kira Adi Komii siir hainanprapraski mi mipi yaimwovar boinki. Krira ina ninokninkinim tiki inkamin siya Adi Komii siir siyugi siyu iir sibgu ap rani. Kira hinina dinokninkin wara inkamin, yo inkam paii rani.

²⁵ Mi siya simiir boin, kara ninokninkin tani tiki inkamin siya wadieki piyamisi owin, iyie? Mi yik rani. Kara ti siirarar ninokninkini, biya kara nhwokwisae nwokin mi tariinanin kara iki digworaekwo whiekakim simiirin ina sibgu kigomokiyim. ²⁶ Mi si-ma siirin ina swoki sriiyim, siya kiriirin dimu dimin tirkin? Mi siya kiriir nhwo iirin wadie panina nwowaiginiugigin? ²⁷ Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiir bidiyar iki boinmauuiim. Mi kima bi sibgu wakaekim. Mi kima pi idip idip wakaeiam dimuam swoki tiri? Mi kima siir wakaeiyokna apam naingwowi, aniya? ²⁸ Mi ti siya boinkiya hiriinan saiir mhoiyan mi si-ma siirin yai miyikni bi boinkikim, si-ma hinina boinki mi ni kira tari siir yai aiir mi wakaeiyokna apam mi tiri. Nim krira niingaka. Nim krira Mosesni miyim si wngikim sim wakaeiyokna apikim. ²⁹ Krira Adi Komii siir miyim Mosesni boinim siya winam simiirarar ninokninkini. Mi wara inkam paeprikab hiriinanin krira siir ninokninkin tani, siirin nhinga nikropkikin tiriirin. ³⁰ Mi ti inkamin siya simiir boin, ti diminin yo ini saika sa ywowin. Kima ninokninkin tani siirin nhinga namisi ikropkikin. Siya nitkin mi kariir nhwoin wadie siya nwowaiginiugikin. ³¹ Krira ti siirin ina ninokninkinin, Adi Komii siya ti hiriinan inkam biyeyim dimin taeminam siiram sriiyim simiir yai bi swoki wakaeikin. Siya iki iikam miyik miyikim yipiki siir kwoin iirara napiyim, simiir yai imiirarar wakaeikin. ³² Mi bidi bidiniyan iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiyin mi ini tariinanar yadiginiyan, krira hiriinan bi swoki wakaeiminkim, inkam nwirin, inkamin nhwokwisae nwowiyan siir bi swoki whindiraerarkin, siya sibgu kigomokiyim iki dimin

taeminim sim. ³³ Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropki karamaekiswo siya wi ti hiriinan dimin miyikar pi tirin? Niingaka. ³⁴ Mi ti kamim sima siir boinki, kiriir yopiya kiriir naokainakiya, saeya kiriirin siyu biyeyan inkam naokainakikin. Mi tariinanin kira dimin taemin krimiir niisiimauuwam tiri, aniya? Mi ta sima boina hiriinan saiir mhoiyan sima siir yikidu mi sima siirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir hirankar yikropki. Iriig.

Iikamim Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim yim ini iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim

³⁵ Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, sima siirin idowiiya hiriir nikrop apnikiyim mi siya kimidiniya siiram hansiram. Mi mhoiya siya siir hansiryiskaiyin mi siya kimidiniya siir srii, kira inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siir om hirankin, kira siiramin ina naingwo tibmii kiin? ³⁶ Mi ti inkamin ina yowarkii boinin Biyan Inkam Komii, kira kariir boinmauu ti inkamin siya yipikin mi kara pi siir yai aiir niki wakaeyokna apim. ³⁷ Mi Jisis siya siirin hinina boin, kira siir bidiyar iki kigin ti siyairgin ti kinaka boinaiyin. ³⁸ Mi ti inkamin siir yai akan hinina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii, kara ina naingwo tibmii kiin kiraairgin inkamin Adi Komii siir om hirandin. Mi siya ogmwo ha waisii huanainamin mi siya kimidiniya siir inig iir hainan.

³⁹ Mi mhoiya Jisis siya ina boinin, kara ti nu iirin minam nitkin iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim simiir hidam. Kara tiriirin minam nitkin iki iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim yipiki iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan nwowim simiir whinkinsis haiginiuwam nitkin. Mi sima wi siiram nwoki sibgu aingwo tibmii kiin. Kara minam nitkin iikamim yipiki ha naingwowim, sima Moses siir siyu komiiyin siir yai imiir bidi sibgu inokninkinim, iikamim sibgu kigomokiyim simiir hiriinan. Kara simiir niisiimauuwam nitkin. Tiriiginim, yipiki Adi siiram naingwo tibmii karamae nwowim iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan, sima nwowa saiir hiriinan. ⁴⁰ Mi Farisi kam nhirim yim saika hir warar ninkin okwokim mi sima bi di wakaekiyim dimin taeminim siya boinkiyim mi sima kimidiniya siir boin mi kira hiriyyar naingwowi nim krima iriipi hiriinan nhwokwisaekim ti iikamim simiir hiriinan, aniya? ⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ini ti iikamim nhwokwisae nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta hiriinan saiirsika, kimiirin wi Adi Komii siya boinwokiopnatkaigi rani. Mi wim kima inokii-nokin hiri hiriyyar boininaeikim, kimiir mhii kwoinim dimin whirki swoki kinyiskai rani. Mi kima ina ninokninkinim Adi Komii siirgisiir dimin taemin imiirin. Mi hiriinananki niuwi kimiirin Adi Komii siya boinwokiopnatkaigiyim wi digar nwowi. Mi kimiir dimin biyeyim wi haiyoprimdiyumiigi rani, sima wi hiriyyar nwokripkaii. Iriig.

Jisis siya iikam imiirin inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan kigriraokin

10 Kara kimiirin yaimwower boinkii, inkamin hira sibsib imiir huyokiyokaiya saiirgisiir ano iir napninpokainam karamae nwowi mi siya hinda kaina iyami hir aiirin, yio ti hiriinan siyuin, yio ini inkamin digworaekwo tauaehaiyam namiyin ini siir hiriinan ywowin. ² Mi inkamin anoki ano iirar napninpokainamiyin, yio siya inkamki inkamin sibsib imiir kigriraowikin. ³ Mi inkamin ta hira saiir anowin napninpokainamiyin siir kigriraowiyin, siya pi ti inkam iir kigwini, siya siirin pa kigninkin apninpokaigi. Mi sibsibim pi siir yai aiir wakae sibgii mi siya sibsibim simiir inigim irira irira pa dapki mi siya simiirin pa whinapaniyami idowiiya hiriir. ⁴ Mi siya siir sibsib imiirin pa nikiunaniyam mi simiir biyin pi siyar nwonami. Mi ti sibsibim siir mhoiya asi sidkaenamkim. Dimusi rani, simiirin siya nikiunaim mi sima siir yai aiir wakaesibgiyim mi sima ini siir mhoiyyar sidkaenamim. ⁵ Mi inkam nwirkiswo, sima wi siir di wakaeyoknae mi wi siir mhoiya di mi ami. Niingaka. Sima wi siirsi pi yididin mi wa pi yidamin. Dimusi rani, sima inkamin yipiki simiir kigriraowiyin siir yainan wakaeki rani. ⁶ Jisis siya ti yayim Farisi kamim simiirin boiniyio yai ara boinkin. Mi sima simiir bi sibgu ninokninkinkim siya tiriiginim, yio siyar boinakin. Iriig.

Jisis siyairgin inkam kibiyin yipikin sibsib sibgu kigriraowiyin

⁷ Mi ti kamim sima ti dimin taeminim Jisis siya boinim simiir bi ninokninkinkim. Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boinkii, karaairgin sibsibim simiir anowin. Iikamim yipiki sibsibnan nwowi mi Adi Komii siiramin ha niti simiirin wi kara whinkinsis haiginiuwi. ⁸ Iikamim yipiki biya kariiram niki itim Isrelmi iikamim sima kigriraowim, yim hiiyan iikam niki okim. Sima inokii-nokin sibsib imiir tauaehaiyamar nitikim. Mi sibsibim simiir yai imiir bi swoki wakae sibgim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir sibsibnan nwowim yim wi ti hiriinan inkamim simiiram kipi naingwo tibmii kiin. Niingaka. ⁹ Anowin karaairgin. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiin yio ini sibsibin hira saiirgisiir ano iir napninpokainaniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan saiirsika, siirin wi asi nanmai-warkinaei. Mi mhoiya siya idowiiya nami mi siya wraisu nae mi kii minim simiir kigi mi wi haini naei. ¹⁰ Mi yio hiiyan inkamin, yio dimin taemin imiir tauaehainaki aramar nitikim. Mi sibsib imiir nisomsom aokaogig mi digworaekwo imiir nonkwobumbuninkingig aramar niti. Mi ti kara nitin sima wi nao rani, sima wi omwai waiyayokiyokii siyuin Adi Komii siya naingwowin siir.

¹¹ Kara ini inkam miyikin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara wi minsi naowi, kariirgi kariir sibsibim simiir whinkinsis haiginiuwam wadie sima sibgu owam. ¹² Mi ti miyan inkamin yipikin umir

aramar m̄riiyin, yio inkamin sibsibḡi sibsib ki-gr̄iraowiyin si rani. M̄i sima wi siir sibsib nwo rani. M̄i siya niimauan wra biyeyin siir k̄igwini m̄i siya siirsi ni-didwini m̄i wa nidamnani. M̄i niimauan wra biyeyin p̄i sibsib imiir n̄inkin aeyokiyoknami. M̄ipi siya simiir irni yonkwo, iki n̄hirim yimba kakidamkii hinda tinda. ¹³ M̄i t̄i inkamin t̄i h̄iriinan nidamamin, yio siir sibsib imiiram bi naingwowikin. Yio siya sibsib imiirin um̄iraramar ki-gr̄iraowi. ¹⁴ Kara ini inkam kibiyin sibsib sibgu ki-gr̄iraowiyin ini siir h̄iriinan ywowin. Kara t̄i iikamim kariir sibsibnan nwowim simiirin ina sibgu inokn̄inkinim m̄i sima ina m̄i sibgu inokn̄inkinim tiki iikamim yipiki kariir sibsibnan nwowim simiirin. M̄i sima kariirin ina ninokn̄inkinim m̄i ina naingwo tibmii k̄inim kariirim. ¹⁵ Kara m̄i kariir Ad ieya kr̄iraniyin, kr̄ira kr̄ira ina sibgu ninan inokn̄inkinao. M̄i kr̄ira n̄wirni n̄wirniyam̄in ina ninan aingwokwowo. M̄i kr̄ira ini n̄wiruwar ywowskiyo. M̄i t̄i h̄iriinan siyiuin, kara ina ninokn̄inkinin t̄iriirginim yipiki kariir sibsibnan nwowim m̄i sima kariirin ina m̄i inokn̄inkinim. Kara m̄i kariir sibsib ima kr̄ima kr̄ima irni n̄wirniyam̄in ina ninan aingwokwonam. M̄i kara wi h̄iriiranansi naowi simiir wh̄inkinsiis haiḡiniuwam. ¹⁶ M̄i iki iikam n̄hirim kariir sibsib nwowim, yim sima kariir piugana Isrel simiir iikam tani. Kara simiirin wi tiki n̄hir imakar n̄inkin ki-gr̄iraowi. M̄i sima kariir yai aiir wakaei m̄i sima wi kariir siyiu iirar napi. M̄i m̄hoiyya sima wi piugan kw̄iruwar nwowi. M̄i simiirin wi kanakanar k̄iḡirkaki.

¹⁷ Kariir Adin siya kariiram̄in ina naingwokwonaeyin. Dimusi rani, kara iikam imiirsi naowam naingwokin. M̄i kara wa swoki insiin idwowi m̄i wi omwaiyar swoki waiyai. ¹⁸ Kariirin wi inkam n̄wirki t̄ir tani, kara naowamin. N̄ingaka. Kara kariir kwoin iirar nwowi. T̄i dim̄in taeminim Adi Komii siyar boinkikim m̄i kara asi t̄iri simiirin. Kariirin siyar bidi boinki iskiyin naowamin m̄i kariirin wi siyar swoki kiwaki omwai kara swoki waiyayokiyokiyamin.

¹⁹ M̄i Isrel simiir inkam komii komiyyim isido wh̄isa ȳin̄kibir m̄i sima ta yai aiir ȳinkinyaeyo boin. N̄hirim, yim sima dim̄in wh̄ir boin m̄i n̄hirim yim sima dim̄in wh̄ir m̄i boin. ²⁰ M̄i iikam wh̄iekak ima boin, siirin uridyuḡi bidi ii okwokaiyin m̄i siir kwoinin siya kiyipiyaokii. M̄i siya t̄i h̄in̄in dim̄in taeminim sim asi priiwhaowae boini. M̄i k̄ima waraur dimusi nokwowi siir yai aiir wakaeamin? ²¹ M̄i n̄hirim sima boin, siir yaiyim siya boinim, siya iki inkamin uridyuḡakin siir h̄iriinan swoki boin tani. N̄ingaka. Uridyiu biyeyin t̄i inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain p̄i h̄iriinan wadie di swoki ohaiḡiniuwi, iki dim̄in taeminim sim sibgu dikaoraekaokiyamin. Iriig.

M̄i Isrel simiir inkam komii komiyyim sima Jisis siir nikwowaisiigim

²² Jisis siya t̄i dim̄inim om komii Jerusalem h̄ir boinkin, iya iikamim iripa sima haingiriyiu owa sair. Ta iya sima swoki aingwokiya kamim simiir digworaekwo biye imiir n̄in̄ikin̄im̄n̄in itkiiḡigiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka sair h̄irankin m̄i saeya bidi swoki

haiwaokiya Adi Komii siir inig iir hainanam. M̄i ta iya ya naopii iiga. ²³ Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya Solomonḡi si m̄riiyya sair iuru aiir napriir̄irkin. ²⁴ M̄i iya siya h̄irar niki apr̄ir̄irin m̄i Isrel simiir inkam komii komiyyim ha nitim kim̄idiniya siir ini kaiyokaini m̄i sima ina sriyyim m̄i kira t̄i h̄iriinan yaiyim krimiirin iyyim wi pariga kinanankiuwi? Kira krimiirin hindara boinmauu k̄in iski, kira t̄i inkamin Adi Komii siya n̄mbingiyin iikam krimiir wh̄inkinsiis haiḡiniuam siya, iye? Si rani? ²⁵ M̄i Jisis siya simiir boinki, kara kimiir bidiyar iki boinmauuim m̄i k̄ima kariir yai aiir bi naingwo tibmiigim. T̄i dim̄in m̄iyik m̄iyikim t̄i kara t̄irim, kara kariir Adin siir kir̄ie aiirar m̄irii, t̄iriiginim yim m̄in niisiimauugim kara yipikin. ²⁶ M̄i k̄ima kariir yai imiirim bi naingwo tibmii k̄ingim. Dimusi rani, biya kara kimiir bidiyar iki boinim, k̄ima kariir sibsib rani. ²⁷ Kariir sibsibim sima kariir yai aiirin pa wakaei m̄i anka simiirin ir̄ira ir̄irain ina ninokn̄inkinin. M̄i sima p̄i kariir yai aiirar m̄i wakaeiyoknaei. ²⁸ M̄i simiirin kara wi h̄iriiranansi wh̄inkinsiis haiḡiniuwi. M̄i sima wi inigak h̄iriyyar nwoke waiyayokiyokiikaeyamim m̄i sima wi nao rani. M̄i kariir iikamim sibsibnanim, simiirin wi inkam n̄wirki kariir in̄nanki n̄spakii hainaki rani. M̄i sima kariiram naingwo tibmii k̄in karamae wi ha nwo rani. N̄in-gaki, n̄ingaka. ²⁹ Kariir Adin yipikin t̄i iikam imiir hauugiyin, siyairgin iki digworaekwo wh̄iekakim simiir kougi kou nwowin. M̄i iikamim yipiki siir siyiu iir sibgu apim simiirin wi inkam n̄wirki swoki ispakii hai rani, siir in ankin. M̄i sima siirin h̄iriiranansi nikwowaisiyyim wi digm̄in digm̄in nwo rani. ³⁰ Kara m̄i kariir Ad ieya kr̄irani ini n̄wiruwar ywowskiyo.

³¹ M̄i t̄i yaiyim siya boinkiyim simiir m̄hoiyyain m̄i Isrel simiir inkam komii komiyyim, siya ina yuhaiyyim siir kaiyimik aowam. ³² M̄i Jisis siya simiir sriigi. Kara tapair̄in dim̄in m̄iyik m̄iyik kasa bi t̄irkin, kimiir whwonkam idain t̄i dim̄in taeminim kariir Ad ieya n̄mbingiyim kara t̄iram. M̄i k̄ima siya kariirin piki h̄in̄in dim̄inim simsi kaiyimikam t̄iri? ³³ M̄i Isrel simiir kigr̄iraowiyim sima siir boinki, kr̄ima siya t̄i dim̄in kibikibiyim kira t̄irim simiirsi kaiyimikam t̄ir tani. N̄in-gaka. Kr̄ima k̄iriirin siya p̄i dimusi kaiyimik rani, kira yai m̄iyiknan bi boinkin kira inkamaiḡin m̄i kira h̄in̄in dimusi boinkin, kira ini Adi Komii siir h̄iriinanar swoki owin. ³⁴ M̄i Jisis siya simiir yai akan h̄in̄ina yowarkii boin, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii sair h̄ir nwowa h̄in̄ina boinka, iikamim sima h̄in̄ina boinkim, kara h̄in̄ina boinkin wim k̄ima ini Adi Komiiinan ywowim. ³⁵ Kr̄ima ina ninokn̄inkinim, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiyim Yokwo Komii sair h̄ir nwowim yim kaimwowaiḡim m̄i sima wi digm̄in digm̄in nwo rani, simiir kisinam. M̄i Adi Komii siya iikamim yipiki siya siiboboinuim siir yai aiir, yim sima ini Adi Komii siir h̄iriinan ywowim. ³⁶ Kariirin Adi Komii siyar n̄mbingiyin m̄i siya kariirin ina yikropkiyin nua t̄iriir m̄i k̄ima kariirin h̄iriinan dimusi boinkim, kara dim̄in biye boinm̄imauuwi. Dimusi rani, kara kimiirin p̄i h̄in̄ina boini, karaiḡin Adi Komii siir ȳinisimin. ³⁷ M̄i kara dim̄inim kariir Adin siya n̄mbingiyim kariir simiir t̄ir karamae

nwowi mi kima wi hiriinan saiirsi nwowi ti yaimin diminin simiiram naingwo tibmii kiin karamaeyin. ³⁸ Mi kara siir mii aiir mirii mi inkam nwrki kariir yai aiirim naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wa ti aingwo tibmii kiin ti miyim ti kara tir imiiram. Mi kima wi hiriinan nwoki sibgu inomokninkinim Adi Komii siya mi kara krira ini iripar yinkiamasuwo. Mi krira ini nwiruar ywowiskiyo. Mi kririr kwoino ini whiruar ywoki iskiyin.

³⁹ Mi sima ina swoki kinankiuim siir nonkwoim mi siirin maeyau biyeya mii biye miriia sair hir hugripkiikikaigam. Mi siya simiir haiburgigin mi ina yamin.

⁴⁰ Mi siya simiir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi siya ie Jordan siirar swoki iyapidnam mi siya kimidiniya maeyau biya Jonki si baptais haiginiua iikamim sim, sair hiriir yimbiam. Mi siya kimidiniya hir ini owou.

⁴¹ Mi iikam whiekakim ha niti mi kimidiniya sima ini boini, Jon siya iikamim makiniyim simiirin hiriinan dimin miyik bi tirkin ti inkamin siir hiriinan. Mi dimin taeminim ti inkamin siya boinimauuwim krimiir yim kaimwouairgim. ⁴² Mi iikam whiekakim hir nwowim, sima ina yaingwo tibmii kingiyim siyairgin Kraisin inkamin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin, iikam krimiir nauuni whinkinsis haiginiuniam. Iriig.

Inkamin Lasaras nikiuwiyin, bidi yaonamin

11 Inkam nwirin Lasaras nikiuwiyin siya om Betani hir nwowikin mi siya makiniigin. Ti om Betaniyin yio omin Maria mi sair yaowae aeya Mata sowa nwowi ieya. ² [Ta wiga Maria nikiuwiya biya Biyan Inkam Komii siir iga kwis owiir naokina wain ptuii miyik whakiyin si mi mhoiia saeya siir iga kwis owiirin, kimidiniya sair kan aiirar swoki iyaoki. Mi ti sair pomou ieya makiniyin.] ³ Mi siir yokmano yaiya ina boinkiy Jisis siiram, Biyan Inkam Komii, kiriir nomiyauin kira naingwokwonanaeyin siya makinii. ⁴ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ina boinkiyin, Lasaras siya ta ma hiriinana siya wi saiirsi nao rani. Niingaka. Mi ti hiriinan diminin siya nimbiyami mi ti iikamim wi siir inig iir hainanprapraskii mi sima kariir inig iirin wi warar mi hainanprapraskii, ti Adi Komii siir yinisinim.

⁵ Jisis siya Mata mi sair nomousim aeya mi Lasaras siya sowiir pomouwin simiiram naingwokwonanaeyin. ⁶ Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, lasaras siya makinii mi siya bi niki amsaugin. Mi siya maeyau siya nwoa hirarin iiyim kwisa swoki okiiyunam. ⁷ Mi ti ii kwiso ha digiyo mi siya kimidiniya kamim siir kigna miriyyim simiir boin. Humbae, nimbi swoki ami, Judia nu haimii hiriir. ⁸ Mi siir kigna miriyyim kamim sima siir boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira ti om iir namam swoki tirin, ti omin siir hiran kamim hir nwowiyim, sima siyani kiriir kaiyimik aowamar niki tirkim krima tir mi owi pi wadiyar mi owi, aniya? ⁹ Mi Jisis siya hinina naingwokin siya paenankin mi siya simiir boinki, aniya iigwira, ii aeya pirkinkiyim mi ti aeya kakaugiyim, aoiim iuur kwiskak rani, aniya? Mi inkamin nabie napriiriyin, yio bi swoki akaiikin. Mi wi pa nopi? Dimusi rani, yio siya nabieyar kigomok api. ¹⁰ Mi siya

niiyaka, napamwii mi siya ha nakaii mi wi pa nopi. Dimusi rani, siirin dimin whiki niuya haiginiu karamaeka. ¹¹ Mi ti hiriinan Jisis siya boinkiya sair mhoiyan, siya simiirin ina swoki boinkiyin, tariinanin Lasaras siya ini nhwo whinin mi kara hiriirin, pa nami, siir nini indguiuwamin mi siya pa nwoki insiin idwuwim. ¹² Mi siir kigna miriyyim kamim sima siir yai akain ina swoki owarkii sriiyim, Biyan Inkam Komii mi siya nhwo whini mi mhoiia siya wadie ha swoki owi mi krima wi tirar timi o, aniya? ¹³ Mi Jisis siya hinina boinki, lasaras siya bidi yaonamin mi simiir kwoinin ha naingwokim siya nhwo whini. ¹⁴ Mi diminki diminin, Jisis siya simiirin ini haini boimauuniskiyin. Lasaras siya bidi yaonamin. ¹⁵ Mi kara maigimairga asi nwowinkin, kara siya naonama kara saika hir bi nwokin. Dimusi rani, kima wi haini ninokninkini kariirin Adi Komii siya nikropkikin tiriirin, iya kara siir whinkinsis haiginiuwi. Mi tapa krima pi siiram nami siir nini kigiuwam. ¹⁶ Mi inkamin Tumas nikiuwiyin, sima dapiyin siir inig whirin hiniingin. Itmwoyin, siya boin, kam nhirin Jisis siir kigna miriyyim simiir, humbae nimbi nami inkamin nowowarkaiyuwiyin saikar mi krima pi saikar nwoki aonamin. Iriig.

Jisis siya ha nitin, siya kimidiniya Lasaras siir yokman iso sowakar ini boini

¹⁷ Mi Jisis siya ha nitin mi siirin hiran kam ima boinwin, Lasaras siya naonama iyyim kwiiya yamki. Mi krima siirin ini siyano whirin siir ini wokaigigin. ¹⁸ Mi om Betaniyin, yio ini om komii Jerusalem siir kingiinar kwowin 3 kiromita nanairgin. ¹⁹ Mi iikam whiekakim Israel hiranin ina yitim om Betaniya tiriir, Mata mi Maria sowiir kignakiyam mi sowiir nini kinsis haiginiuniam. Dimusi rani, sowiir pomouwin Lasarasin bidi yaonamin.

²⁰ Mi Mata saeya hiriinan wakaewina, Jisis siya ini nitin mi saeya ha nama, siirin siyu hir yapyiskaiwin. Mi Maria saeya ini omaka hirar ywokiya. ²¹ Mi Mata saeya Jisis siir boin, Biyan Inkam Komii, kira biya wakaewina sairar nitkiswo mi tirar nini onkiswo mi kariir pomouwin, wi di yaowi. Niingaka. ²² Mi kara ina ninokninkinin, Adi Komii siya dimin taeminim kira srii siiram, siya wa hauugii kiriirin. ²³ Mi Jisis siya sair boinki, kiriir pomouwin siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. ²⁴ Mi saeya ina yowarkii boina, kara ina ninokninkina, iya dig nwokii, iya Adi Komii siya iikam imiir hidana, siya wi omwaiyar swoki waiyai. ²⁵ Mi Jisis siya sair boinki, karairgin iikamim ieyanki ninsiin idwowyim mi omwai ha waiyayokiyokiiyim simiir bwamki bwamin. Mi iikamim omwai swoki waiyayokiyokiii, sima wi yaeya kwoin win haii. Mi yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaim, sima wa naonami mi mhoiia sima wa swoki insiin idwowi ie hirankar. Mi sima wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. ²⁶ Mi yipiki omwaiyar niki waiyai mi siya kariiram ha naingwo tibmii kini, sima wi yaeya kwoin miyik haii mi sima wi omwai hiriyar waiyayokiyokiigiyami. Mi kira ti yai imiiram in

naingwo tibmii kiina? ²⁷ Mi saeya ina yowarkii boina, ihi, Biiyan Inkam Komii, kara kiriir yai imiiram in naingwo tibmii kiina. Kara kiriiram in dimusi naingwo tibmii kiin tani, kara ina ninokninkina, kira Adi Komii siir yinisiimkin, inkam in Adi Komii siya nimbingiyin ti nu iir nitam. Iriig.

Jisis siya inkam wiiirin siirsi nougin

²⁸ Mi Mata saeya hiriinan boinkiya mi saeya ina swoki ama. Mi saeya kimidiniya sair nomousima Maria sairam yikiugi. Mi sowa sowa ha nwowo mi saeya sair boin, Biiyan Inkam Komii siya ini nitin mi siya kariir boinkikin, kiriir nini boinmauniyam hiniin, siya ini papi nwowin. Mi ta saeya boinkiya hiriinan, sair mhoiiyan, saeya ina yama ti dim in iir tiram. ²⁹ Mi Maria saeya ti yai imiir wakae digiya mi saeya bi kimiminkika, ina iwitnam sasaua Jisis siir kiguam. ³⁰ [Jisis siya oma hiriir bi niki imbiyamkin, siya ini maeyauwa Mata saeya napyiskaiwina siir, ini hirar niki owin.] ³¹ Mi Isrel simiir iikamim Maria saika omaka hir nwowim sair whinkinsiisim, sima hiriinan kigiyim saeya ninsiin iwitnaniyama mi sima bi kimiminkikim, ini sair mhoiiyar yamim. Sima hiniina naingwokikim, saeya ieyin siir wokaigikin hiriir nami, hir nini ouwouwam.

³² Mi Maria saeya maeyaua Jisis siya nwowa hiriir nimbiam mi saeya siir kiga mi saeya ini siir igmiigar ini akai hiutua. Mi saeya siir inig iir ha hainana mi saeya ina boinkiya, Biiyan Inkam Komii, kira biyar nitkiswo tiriirin mi kariir pomouwin wi di naowi. ³³ Mi Jisis siya sair kigiyin, saeya noua mi iikamim saika nitim simiir mi kigiyim sima mi ouim mi Jisis siya hik prasae bi nwokin siir piua ini warar yinkan whiridgiiyin. Mi siya maigimaigga bi nwokin. ³⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima siirin ini papi haingikaiyin? Mi sima siirin ina boinim, Biiyan Inkam Komii, kira unkin kigni. ³⁵ Mi Jisis siya ini hindara iyisrimsripugiyin. ³⁶ Mi siya ha nouwin mi Isrel simiir iikam ima boin, siir kaoki, siya siiram in, pranae pranae mi aingwokwowi. ³⁷ Mi kam nhirim sima boinki, biya siya inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain, siya niki tirkiyin mi siya bi kigimokikin aniya, ihi mi siya ti inkam in Lasaras nikiuwiiyin mi siya siirin wi naonamsi nikidu rani, aniya? Iriig.

Lasaras siirin Jisis siya hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan

³⁸ Jisis siir kwoinin ini hindara wrieyimyokiyin mi siya ina yamin ieyin sima kikaigiyin siir, siiram. Mi ti siyanoin sima wokaigiyin siir, siir iiyin siiyani sima bidi warkintopokgigin. ³⁹ Jisis siya boinki, ti siiyan ti waranam. Mi ti inkam in naonamin siir yokmana Mata saeya wakae boinki, Biiyan Inkam Komii, siya kwokiyaeya bi naokin, iiyim kwiiya yamki mi siya tariinanin pi nhami nhami whak rani. Kipi haiwaoki. ⁴⁰ Jisis siya sair boinki, kara kiriir boinkii, kira siir yai imiiram naingwo tibmii kiini, kira wa kigi Adi Komii siir kirie aiirin, saeya tirki. ⁴¹ Mi sima siiya ha warnama mi Jisis siya ha kigiyin mi

ina boinkiyin, Adi, wadieka, kira bidi wakaeyim dimin taeminim kara kiriiram srii boinkiyim. ⁴² Kara ina ninokninkinin, kira inoknokin kariir yai imiirar wakaeikin. Mi kara ti siirin pi dimusi boinki rani, ti iikamim ti tir nwowim, sima wa nwoki inokninkinim kariirin kira nikropkikin nua tiriirin. ⁴³ Mi ti diminin siya kwisboinkiyin Adi Komii siiram, siir mhoiiyan mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, Lasaras, kira tiriir idowiiya wapnanini. ⁴⁴ Mi ti inkam in yipiki niki aonamin ina yapnaniniyin idowiiya. Mi siir iga inim yuisni sima bidi whrinkiyim iya sima siir haingikaigiya. Mi yuisa siir whwonkam iir bidi yitmwaniugiya. Mi Jisis siya simiir boinki, war yuisim siir nwowim haigi. Mipi siirar kigninkinki. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima minam kitibmii boinam tirkim Jisis siir nisomaowam

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Mi iikam whiekakim, yipiki Maria saika namim, sima ti dim in iir kigiyim, Jisis siya tirkiyin, sima ina yaingwo tibmii kungiyim siiram. ⁴⁶ Mi kam nhirim ha namim, kimidiniya sima ini boinmauuu Farisi kam imiirin ti diminin Jisis siya tirin. ⁴⁷ Mi mhoiiya Farisi kamim mi prismi inkam komii komii ikim mi kaunsil inkam ikim, sima iripa ha haingiriyu owim mi ina boinim, krma wi panin panina tiri? Siya dim in komii kirie kirie kasa bi tirkin. ⁴⁸ Mi krma siirin ti hiriinan dim in iirar kigninkin tirkrpkaii mi iikam whiekakim wi siiramar nami. Mi iikam whiekakim sima siiramar nami mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima simiir kamim yai niniyim simiir nikropkii mi ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya sairin, wi sima nini ipirgini mi Isrel krimiir iikamim wi warar ninkin onkwobumbuninkingigi.

⁴⁹ Mi inkam nwirin Kaiafas nikiuwiiyin, yipiki ti biewi iir nwowin prismi biigi Biiyan Inkam Komiiyin siya simiir boinki, kima, dim in sim whir swoki inokninkinmimin tani. Niingaka. ⁵⁰ Kima tari ta sair ninokninkin tani, ti inkam nwiruan siya siyar mi aowi, yio ini mi owin. Mi Isrel krimiir piugana sair iikamim yim wi wara nao rani. ⁵¹ Siya ti diminin siir kwoin airgi bi priinaingwo boinkin. Niingaka. Siya ti biewi siir biigi biiyan prismi inkam komii nwokin. Mi yayim siya boinkiyim, siya profet inkamnan boinkikin, siya hiniina boinkikin, Jisis siya wi sipi naowi Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam. ⁵² Siya wi simiiram ara nao rani. Niingaka. Siya wi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yinisiimnan nwowim, iki hinda tanda nwowim, wi simiir ninkiamasuwam warar naowi. Mi sima iripar nahaingiriyu iuwi mi wi piugan komii kwiruar nwokii. ⁵³ Mi taka iya mi mhoiiya iriipi hiriinan, Isrel simiir inkam komii komiiyim, wi Jisis siiram kininankiuwi siir nisomaowam. ⁵⁴ Mi ti hiriinan sairsika, Jisis siya idowiiya nu haimii Judia simiir iikamim simiir bopwonau paninsi yaprirsi. Mi siya hir haiburgigin mi siya kimidiniya nu siiyin apa niingain siir hiriir yam, om komii whirin sima dapiyin, Ifrem. Mi hiriin siya siir kigna mriiyim kamim, simaka ini owou.

⁵⁵ Mì ìi komiyya Isrel simiir iikamim iripa sima hain-giriyu owiya yaewou nae komiyya Pasova saiir nikwo aeya ìni kingiin nwowa. Mì biyya ta hiriinan yaewou nae komiyya pì saeya yimbiam mì ìki iikamim, simiir yapa yapa om hirar nwowim, sima pì om komii Jerusalem hiriirarar nami. Mì simiir dimin taeminim si-ma ninkin imiyyaeyanim Adi Komii siir pì prismi inkam imiir nini hauuwuwi. Mì Adi Komii siya wì ha niki boinim, sima dimin whirki bì kimbugim. Moses siir siyiu komii siir yai aeya boinkiya saiir hiriinan. ⁵⁶ Mì iikam whiekakim ha nitim om komii Jerusalema hiriir mì si-ma kimidiniya Jisis siiram ìni hansirni. Mì sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir omaka yainau hirirar namwo iuwim mì sima ìrni nwirniyin sima, sima simar yinsrii ansriina, kima panina naingwowi Jisis siirin? Kri-ma hiniina naingwowi, siya wì nit rani, nae iikam kri-maka nini aeniyam. ⁵⁷ Mì prismi inkam komii komiyyim mì Farisi inkam ikim sima iikam imiir boinki, yipiki Jisis siir kigi, siya ìni papi nwowin mì sima wì simiir wini boinmauuni. Mì biyyan inkam komii komiyyim, wa nwoki amim siir nonkwowam. Iriig.

Maria saeya wain umir komii sainin Jisis siir iga kwis owiir naokinkikin
(Mt 26:6-13; Mt 14:3-9)

12 Mì iyyim iriyyar kwira niki owim, iikamim iripa si-ma haingiriyu owam, yaewou nae komiyya Pasova dapiya saiir nikwo aeyam mì Jisis siya ìni om Betani hiriyyar swoki amin, omin, Lasaras siya nwoyiyin siir, inkamin yipiki biyya Jisis siya hidninsiin idwown, ìe hirankin, iya siya naonama saiir mhoiyya. ² Mì sima nae ìna diriraerarim Jisis siya hirar naeyam. Mata sasar yinkin diriraerar kamim nae diriraerarim si-makan. Mì inkamin Lasaras nikiuwiyin, yio nae Jisis saikar yidwo ae. ³ Mì mhoiyya wiga Maria nikiuwiyi, Lasaras siir yokmana saeya wa yuukidin, piuii miyik whakiyin, kimidiniya Jisis siir iga kwis owiir yaokinki mì ti wa hiriinanin siirin umir prasae bì sainikin. Mì mhoiyya saeya kimidiniya saiir kan aiirar swoki iyaon-am. Mì ta siir piuiyya omaka ìni warar yitnopkiya mì digworaekwo whiekakim ìni wadiekinar whakiyim. ⁴ Mì Jisis siir kigna miriyyin inkam nwirin Judas Iskariot nikiuwiyin, inkamin yipiki mhoiyya wir Jisis siir nap-wouwi Isrelmi inkam komii komiyyim simiir ìin hauugi, siya boinki siirin. ⁵ Mì sima ti hiriinan wain piuii miyik whakiyin siirin umir hai karamae dimusi nwokin? Mì si-ma siirin umirim pì 300 kina pì haiyim mì ti umirim wì ìki iikam paeprikab nhirim sim pì hauuwun. ⁶ Siya ìki iikam paeprikabim simiiram bì naingwokin siya hiyan inkam nwokin. Tipnairin umir Jisis siya mì kamim siir kigna mirii ikim sima haigiyyin siyar kigriraokin. Mì umirim siya tauaehaiyim, yim ìni siya haigiprakaiyim. ⁷ Mì Jisis siya siir boinki, saiirarar kigninkinki. Ti diminin ti saeya niyopkiyyin kariir, yio minam diriraerarkwokin-ka, mhoiyya iya sima kariir kikaigii tenau, saiiramka. Dimusi rani, kariir iya ìni kingiin nwowa. ⁸ Mì iikam paeprikabim yim wì kimiir bopwo waraurar nwowi ìi-

nokiinokin. Mì ankara niingaka. Iigwirki niuwu, kara wì kimiir haiburgigi. Iriig.

Prismi biyyan inkamim Lasaras siir nisomaowam kitib-mii boinkim

⁹ Mì Isrel simiir iikamim hiriinan wakaeyim, Jisis siya ìni om Betani hir nwowin. Mì sima ìna yamim hiriir siir kigam. Sima siir kigam bì namkim, sima Lasaras siir kigam namkim, yipikin Jisis siya swoki hidninsiin id-wowin ìe hirankin. ¹⁰ Mì prismi Biyyan Inkam Komii komiyyim, sima minam kinankiugim Lasaras Jisis sowiir nimprio isomaowim. ¹¹ Dimusi rani, dimin taeminim Jisis siya tirim mì iikam whiekakim sima Isrel simiir inkam komii komiyyim simiir yayim, simiirin ìni hin-dara ikworipukimaigikim. Mì sima ìni siiraramar yinmi-ininkinamim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalema hiriirin, inkam komiyyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Mì iigwir nugakin, iikam whiekakim ta yaewou nae komiyya pasova nikiuwiyi saiiram nitim, sima iripa ha nahaingiriyuniyim mì simar wakaewin, Jisis siya wì sipi niti om komii Jerusalem tiriirin. ¹³ Mì sima sikwowim ha haiyim mì kimidiniya siyiu iirar haiyikwokwown. Mì mhoiyya sima ìna kairwao boinkiyim, Adi Komii kira wadiekim. Kira ti inkamin siir inig iir hainanprapraski, yipiki ti tiriir nitin Adi Komii kiriir ogsop aiir nok-wokairinam. Kira ti inkamin siir whinkinsiis haiginiu, Is-rel krimiir iikamim simiir kigriraowim. ¹⁴ Mì Jisis siya donki ha haiyin mì siya ìna yidwonamin siir idwo. Yokwo Komii saiir yai aeya boinkiya saiir hiriinan, ¹⁵ iikamim yipiki om komii Saion siir hir nwowiyim, yim kipi nidid! Tariinanin kiriir inkam komiyyin nu kigriraowiyin ìni nitin, siya ìni donki haomin siir idwo nidwonaniyin.

¹⁶ Mì kamim siir kigna miriyyim, sima bì ninokninkinkim sima ti hiriinan dimin tirim. Mì mhoiyya iya Jisis siya swoki iti, omwai siya waiyai mì siya ha nami Adi Komii siir om iir mì siya wì inig komiigak ha nwowi. Mì mhoiyya sima ìna boinim, krima yayim Yokwo Komii saeya boinim simiir ti swoki aingwowoknaki mì sima ti hiriinan diminin siir dimusi tiri.

¹⁷ Mì iikam whiekakim yipiki biyya Jisis saika nwowim, iya Lasaras siya swoki insiin idwowa ìe hirankin mì ti iikamim, sima ti dimin iir kigim mì kimidiniya sima haigiririr boinam ti diminin siya tirin. ¹⁸ Mì ti hiriinan siirsi bwaekiinaniyamkim iikam whiekakim Jisis siir kigw-namin. Sima bidi wakaewinim hinin, Jisis siya ti hiniin dimin komiyyin si tirkin. ¹⁹ Mì Farisi simiir kamim, yai si-ma simar yomboin amboin, simiir kigi, diminin siya tirim kima kaiyaonaowidi kima wì dig nwo rani, iikam whiekakim ti nu iiranin, wì siiraramar ninkirionaei. Iri-ig.

Grik simiir iikam nhirim Jisis siir ini kignaki

²⁰ Mi iikam nhirim Grik simiir piugana saairim, sima om komii Jerusalem hiriir nitim, Isrel simiir iikam nhirim simaka yinkin it yaewou nae komiia Pasova sair nikwo aeyam. ²¹ Sima kimidiniya inkamin Pilip nikiuwiyin siiram yam siir nini kigiuwam. [Siya om Bet-saida hirankin.] Sima boin, inkam Komii, krima minam naingwowi, Jisis siir kigim mi yai saika boinim. ²² Mi Pilip siya ha namin kimidiniya Endru siir ini boiniu mi mhoyiya kimidiniya sowar yam, Jisis saika boinamin. ²³ Mi Jisis siya sowiir boinki, iya kingiin bidi yitkiya, kararin ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin, Adi Komii siya wi kariir hauwi, siir inig komiyyin mi siirin wi kara haii. ²⁴ Kara kimiirin yaimwovar boinkii, twonidim nua nikiigiyam karamae nwowi mi hapaiirin nhisuwakar nwokii mi kira simiirin nu ha haingikaii mi mhoyiya sima wi yin kasa budgi rani. Mi ti hiriinan siyuiin kara naowi mi inkamim kariirin ha haingikaii mi mhoyiya kara ha swoki insiin idwowi mi wi iikam kasa whinkinsiis haiginiu rani, kariiram naingwo tibmiyim. ²⁵ Mi yipiki simiir kwoin iirar napi, sima wi sima simar swoki onkwobumbuninkinaei. Mi yipiki simiir kwoin imiirar nap karamae nwowi ti nu iirin mi sima Adi Komii siir kwoin iiraramar naingwo iskii, yim wi omwai hiriyar waiyayokiyokikaeyami. ²⁶ Mi iikamim yipiki kariiram naingwowim mi kariir mi aiir miriyim, yim wi maeyaua kara nwowa wi sair warar mi owi. Mi kariir Adin, Adi Komii siya, simiirin wi inkamim inigakim wi simiir hiriinan nwo haiginiuwu. Mi sima wi inig komiigak dimusi nwo rani, sima kariir kigna apkim. Iriig.

Jisis siya naonama sair boinkin

²⁷ Tariinanin kariir kwoinin miyik miyik nwo rani, kariir kwoinin ini warar yaowhriewhrieyuwun mi kara pi panina ti boin? Mi kara hinina boini, adi, kara ti haiburgik ti diminin nimbiniyin kariir nisomaowam siirsi? Niingaka. Dimusi rani, kara ti nu iirin hiriinanamar nitkin. ²⁸ Adi Komii, kira kirir inigin siir tirki, komii nwokiyamin. Mi Jisis siya ti hiriinan yai imiir boinkiyin mi yai kwira ninomor kouana ina kauwok boinkiya, kara kariir inigin, komii bidiyar iki okiyin mi tariinanin pi komiisar swoki okii.

²⁹ Mi iikam whiekakim saika kingiin hir nokwowim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima boin, ninomorka. Mi iikam nhirim yim hinina boin, paekwosimkin, Adi Komii siir inkamin siya boinkii siirin. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, taka yaiya kariiram bi boinkika, kariir whinkinsiis haiginiuwam. Niingaka. Ya kimiiram boinkika, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. ³¹ Mi tariinanin taka iya nita, Adi Komii siya wi ti iikamim ti nu iir nwowim wi simiir dimin biyie biyeyim sima tirim wi simiirsi hidi. Mi tariinanin siya Setan siirin wi haini nikwowaisiigii, yipikin dimin biyie biyeyim ti nuin siirim simiir kigirkakiyin. ³² Mi mhoyiya inkamim kariirin paeyin hiiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugii mi simiir kwoinim wi kara kiyaii, kariiram naingwo tibmi-

iyim mi kariir mhoyiya nitim. ³³ Jisis siya ti yai hiriinanin minam boinkin, iikamim simiir nsiimauuwam hinin, siya wi panina namisi aonami. ³⁴ Mi mhoyiya iikam whiekakim sima siir yai aka hinina yowarkii boin, Moses siir siyu komiyyin krima napiyin, ti inkamin biya siya winkiyyin Yokwo Komii aiir, yim hinina boinkikim inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyyin, iikamim omwai waiyayokiyokiiyanim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kira hinin dimusi boinkin, inkamin Adi Komii siir om hirarin, siirin wi paeyin hiiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugi mi siya wa naonami, ha? Yipiki siya ti inkamin Adi Komii siir omin siir hirarin? ³⁵ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, bieyin wi ii priei whwoki rani, iikam kimiir waraurin. Kima iya bie ieya whwokii mi kima wi wadie haini nwokii. Mi niya wi ti siyu iir higriniu rani. Mi kara kimiir haiburgigi mi kima wi inkamin, niyiyim niyiyim napiyin, siyu iir sibgu kigomok ap karamae nwowiyin maeyaua siya namam tira sair hiriir, ini siir hiriinan ywowin. ³⁶ Kima kariiram kigna ap mi kariiram daingwo tibmii kin, karairgin bienan whwoyaei iya kara ti nu iir nwowi. Mi mhoyiya kima wi dimin miyikimiyik imiiram naingwo tibmii kin. Iriig.

Isrel simiir iikam whiekakim sima Jisis siir yai imiiram bi naingwo tibmiigim mi siir siyu iir bi kigna apkim

³⁷ Mi ti iikamim sima dimin kirie komii komiyyim siya tirim, iikamim makiniyim simiir siya haiswonim-niskiiyim simiirin bidiyar iki kigim mi sima siiramin hinina bi naingwo tibmiigim siya Mesaia kin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin. ³⁸ Sima siiram bi naingwo tibmii kingim ta yaiya profet Aisaia kin siya win boinkiya ya wi kaimwovar nwowi, siya hinina boinkikin,

Biiyan Inkam Komii, wi nhinga naingwo tibmii kin, ti krimiir yai imiiram? Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir kirieya wi nhinir nsiimauuwi? Ini inkam karamaeyar ywowsikiyin.

³⁹ Mi iikamim sima wi siiram naingwo tibmii kin tani mi wi siir mi kigna ap rani. Dimusi rani, biya yaiya Aisaia siya kaimwovar swoki winkiya yai kwira yokwoni, ya hinina win boinkika, ⁴⁰ simiir kwoinim Adi Komii siya bidi kinkripim mi sima wi hindarar nanaingwoyimiyyok iuwu. Mi sima hirii hiriyar naingwo whriewhriei mi sima dimin taeminim wi sibgu naingwo omok rani. Mi sima sibgu naingwo omoki mi simiir nhwowim sibgu kigi mi sima wi haini naingwo tibmii kin mi wi haini sibgu wakaeyokna api siiramin mi simiirin wi haini haiswonimniskii. Mi yim sima, wi dig nwo rani. ⁴¹ Aisaia profet inkamin siya ti hiriinan dimusi bi boinkikin, siya Jisis siir bidi kigin, siya siir inig komii iir haiyin mi siya hiriinansi boinourwokaigikin.

⁴² Mi tiki iyyim inkam komii komiyyim Isrel simiirin, sima ini Jisis siiramar yamim. Sima Farisi inkamim simiirsi nididgim mi sima hinin paninsi boinsi, sima Jisis siiram naingwo tibmii. Mi sima hiriinan boini, sima siiram naingwo tibmii kin mi simiirin wi Farisi inkam ima kiyitkikinkii idowiiya hiriirin, omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya sair hirankin. ⁴³ Mi simiir kwoin

komiiyin ha naingwowi, iikam nhirim simiirin hinina boinim, sima inkam wadiekim mi simiir inig imiir hainanprapraski. Mi sima Adi Komii siiram in komiiwao naingwo rani mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima inkam wadiekim. Mi simarin, yio ini ningaki, ningar ywowskiyim. Iriig.

Mi mhoiiyan iikamim simiirin wi Jisis sikisiyar hidi

⁴⁴ Mi Jisis siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, yipiki kariiram naingwo tibmii kiin, siya wi kariiramar kipi naingwo tibmii kiin. Siya wi ti yipikin kariir nikropkiyin, nua tiriir wi siiram warar ti aingwo tibmii kiin. ⁴⁵ Mi ti iikamim yipiki kariir kigim mi sima yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir siir warar timi kig. ⁴⁶ Kara ti nu iir nitin, kara ini bienan whwoyanan ywokiya. Mi ta hiriinan sairsika mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiin mi kariiram niti, siya wi biye nwo rani, inkamin niibwomambowo nwowiyin siir hiriinan. ⁴⁷ Mi yipiki kariir yai imiir wakae karamae nwowi mi simiir mi wakae yokna ap karamae mi owi mi kara siirin wi hid rani. Kara ti iikamim nu tir nwowim simiir hidam bi nitkin. Ningaka. Kara simiir whinkinsiis haiginiuwam nitkin. ⁴⁸ Mi kimiir iikam nhirim kariir nikwowsii mi kariir yai imiir mi wakae karamae mi owi mi mhoiia inkam nwirin siirin wi siya hidi. Mi yayim biya kara boinim mauuim, siirin wi simiirar swoki hidi, iya Adi Komii siya iikam imiir hidi. ⁴⁹ Tiriiginim yim kaimwo dimusi bi nwokim, kara kariir kwoin ara bi dirraerarkin mi ha bi boinim mauugin. Ningaka. Adi Komiiyin, yipiki kariir nikropkiyin, kariirin siya boinkikin boinamin. Mi kara simiir asi boinourwokai haiginiugin. ⁵⁰ Kara ina ninokninkinin yayim siya boinkiyim, iikamim omwai sima waiyayokiyogiyamim siya tirkiyim. Mi ti dimin taeminim ti kara boinim mauuim, yim kariir Adin siya boinim mauugi ima kariir. Iriig.

Kamim Jisis siir kigna miriyyim simiir igam siya hisokim

13 Mi ti komiia wou nikwo aeiya Pasova, waka nikwo aei. Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin siir iya siya naowana, ti nu iir haiburgigna siir Adiyin siiram swoki amim siir swoki kigiuwam ya bidi yimbiniya. Siya inokninkin yipiki siir iikam nwowim, siir iikamim ti nu iir siya simiiramar naingwokwonanaeikin mi tariinanin siya wi simiir niisiimauuwi, siya pariiga naingwokwowi simiiramin.

² Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima nae ina yaeyim. Setan siya Judas siir kwoin iirin bidinanar kwirii idwokaigin, Saimon Iskariotni yinisimin wir Jisis siir napwouwin mi siirin iki inkam biyeyim sim in hauugiyam. ³ Jisis siya bidiyar yinokninkinin, ti digworaekwowim siir Adin siir inarar nonkwokikin. Mi siya bidiyar mi inokninkinin hinin, siya Adi Komii siir hiranki nitkin mi siya wi siir hiriyyar swoki ami. ⁴ Mi mhoiia Jisis siya ha ninsiin okwokiya, ipiia siya nidwokaiya maeyauwa nae sima nidwokai aeya sair hirankin mi siya siir idan yuisa ina yiskiia. Mi siya siirin yuisa piu niyaowiya sair kaihaiginu. ⁵ Mi siya siirin yuisa piu

niyaowiya ha kaiyaiginu mi mhoiia siya opa kimi-diniya two ira sair yaomaigi. Mi siya, siir kigna miriyyin inkam nwirin siir iga kwis owiir hisoki mi mhoiia siya sowerin yuisa piu niyaowiya sair yiyaoki. ⁶ Mi Jisis siya ha nam in Saimon Pita siir hisok haiginiuwam mi siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira kariir iga kwi-so pi warar ninkin hisokii?

⁷ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, tariinanin kira ninokninkin tani, ti diminin kara tirkiyin mi mhoiia kira wi haini ninokninkini. ⁸ Pita siya Jisis siir boinki, kira kariir iga owiir kipi hisok. Ningaka. Mi Jisis siya ina boinkiyin mi kara kariir iga kwis owiir hisok karamae nwowi mi kira wi kariir kigna miriyyan inkam nwo rani. ⁹ Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira kariir iga owiirara kipi hisok, kira kariir ina mwo minim warar dinkin hisoki. ¹⁰ Jisis siya boinki, inkamin kariiram naingwo tibmii kiin, yio ini inkamin op whaugiyyin mi whauriyyan ha nwokiyyin, yio mhoiia op whauam bi swoki naingwowikin. Ningaka. Siya wi siir iga airar hisoki. Kima ombudarin ini whauriyyin nwo nwowim inkamin op whauriyyin mi whauriyyan ha nwokiyyin siir hiriinan. Nwuwakin hiriinan nwo karamae nwowin. Yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin hiriinan tainakiyyan nwowiyin ini siir hiriinan yowwin. ¹¹ Jisis siya bidinanar ninokninkinkin, yipiki wir siir napwouwi mi siirin inkam biyeyim sim in hauugi sima hainam. Siya kamim siir kigna miriyyim simiir boin, kimiir kwoinim ini inkamin op whaugiyyin mi whauriyyan ha nwokiyyin ini siir hiriinan yowwin. Mi inkam nwirin siir kwoinin yio miyyik rani, yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin, hiriinan tainakiyyan nwowiyin, ini siir hiriinan yowwin.

¹² Mi mhoiia Jisis siya simiir iga imiirim ha hisok digiyim mi siya siir yuisa ha swoki iyyin mi siya ha swoki idwokaiyin ipii aair. Mi siya simiirin ina sriyyin, kima ina ninokninkinim, ti kara tirkiyin hiriinan? Kara kimiirin pi hinina boinkii, ¹³ wim kima kariirin hinina boinim, Biyan Inkam Komii mi Inkam Nowomwarkaiyyuwiyin, yio ini yowwin kima kariirin hiriinan boinin yio. Dimusi rani, karar, kara ini inig komiigak yowwin. ¹⁴ Kara kimiir Biyan Inkam Komiigin mi kimiir Nowomwarkaiyyuwan Inkamkin mi kimiir igam kara bi-di hisokiyim. Mi kima ti diminin kara mi tirin wi siir hiriinanar timi tir. Mi kima kimiir nomiiyauwim simiir igam wi hiriinanar timi hisok haiginu inkamin, inkam nwirni mi priimiriyyin umir hai karamae nwowiyin.

¹⁵ Kara ti diminin kimiirin minam niisiimauugikin, kima wi ti kara tirim wi simiir hiriinanar tir. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwower boinkii, inkamin whisarii mi priimiriyyin siya inkamin siir kigriawoyin siir kou bi nwokin. Mi siya hiriinanam bi namkin iki digworaekwo whiekakim simiirin siir inigi wara nwowim. Ningaka. Inkamin iki inkam nwirni nikropkiyin siya siirin pa boinkii hinin, ti inkamin yipiki siir nikropkiyin siya ini siir kou yowwin.

¹⁷ Mi tariinanin kima bidi yinokninkinkiyim ti diminin kara boinim mi kima ti dimin imiir sibgu api mi kima wi maigimairga prasae nwo rani.

¹⁸ Mi kara kimiir hoimgakar boin tani. Niingaka. Kara bidi yinokninkin yipiki kara nimbinim kariir iikam nwowi. Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, ti diminin wi sipi nimbiam. Inkamin nae kara hauwi mi ti inkamin kariirin wi siya tirbuwi. ¹⁹ Mi ti diminim ti kara boinmimauuwim kimiir kara minsi boinmimauugin mhoiyya ti dimin ima nimbiam mi kima wa nwoke inokninkin kinim, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin siya iikam whiekakim ti nuin siir tiranim simiir whinkinsiis haiginiuwankin. ²⁰ Kara kimiirin yaimwower boinkii, iikamim yipiki kara nikropkiyim simiir sibgu kigriraowi, yio kima ini kariir kigriraowan iikam ywowim. Mi yipiki kariir sibgu kigriraowi, yio ini Adi Komii siir boin maingimairgan yowwin, yipikin kariir nikropkiyin. Iriig.

Jisis siirin Judas siya iyopmauugi sau omomin siir in
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-33)

²¹ Mi mhoiyya Jisis siya ti dimin imiir boin digiyin mi siir kwoinin hik prasae bi kinkin. Mi siya simiirin hiniin boinmauu wakae, kara kimiirin yaimwower boinkii, kimiir nwirin, kariirin wi wir siya napwouwi mi kariirin wi iki kam biyeyim simiir in nonkwokii sima niso-maowam. ²² Mi kamim siir kigna miriyyim sima, sima si-mar yinkao ankaona. Dimusi rani, sima bi ninokninkinkim siya yipikin. ²³ Mi kara inkamin Jisis siir kigna miriyyin siya naingwokwonanaeyin, an kara saika kingiinar kinmasu idwokin. ²⁴ Mi Saimon Pita siya kimidiniya kariir kinmauugi kira siir sriigi, kira siir sriigi hiniin, siya yipikin? ²⁵ Mi ta Pita siya sriigiya kariir saiir mhoiyyan, kara ina yamasunamin Jisis siir kingiin mi ina yaki sriyyin, Biyyan Inkam Komii, wi nhinga tiri hiriinanin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya kariirin hiniina boinki, kara pi ti bret iir haii mipi op hopmaigii mi pa hauugii mi ti inkamin siya kariir tiri hiriinan mi ta yaiya siya boinkiya saiir mhoiyyan siya ti bretin ina hauugiyin Judas siir siya naeyam. ²⁷ Mi mhoiyya Judas siya ti bret iirin ha naeswokiyyin mi Setan siya kimidiniya siir kwoin iir kiyaiigi mi Jisis siya siir boinki, diminin kira tiram naingwowiyin, kira kipi kimimin, kira ha tirsaugi. ²⁸ Mi kamim nae hir nidwokai aeyim, sima ta yaiya Jisis siya boinkiya siir, sima saiir bi ninokninkinkikim, siya dimu nasi boinkikin. ²⁹ Mi krima kamim siir kigna miriyyim krima bidi yinokninkinim, krimiir umir tipnairin Judas siya nonkwowikin. Mi krimiir nhirim yim ha naingwokim siya siirin naeyam boinkii, nae sainakiyam ta yaewou nikwo aei ii komiyya saiir nikwo aeyam. Mi siya ha mi boinkii, iki iikam paeprikabim umir simiir tini hauuwu. Iriig.

Siyu winin siir yai aeya.

³⁰ Mi Judas siya bret iir nae swokiyyin mi siya biri kimiminkikin ina yamsaugiyyin idowiya hiriir, ya niibwomambwo komii aeyairga. ³¹ Mi Judas siya namkiya idowiya saiir mhoiyyan mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitnin, kara wi inig komiigi komii iirar haii. Dimusi rani, dimin taeminim

kara tirim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam simiirsika. Mi Adi Komii siya wi iriipi inig komiigi komii iirar mi haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim kara tiri simiirsika. ³² Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin iikam imiirin dimin kirie komii komiyyim paenan niuyaeiyim Adi Komii siirim simiir niisiimauuwi mi Adi Komii siya iriipi hiriinan iikam imiirin wi kariir kirie komii komiyyim paenan niuyaeiyim wi simiir mi iisiimauuwi. Mi Adi Komii siya ti siirin wi kimimin tani, siya wa tirsisaugi. Dimusi rani, siyairgin ti kariir dimin kirie komii komiyyim paenan niuyaeiyin simiir bwamkiibwamin. Yim tirigimim, yim ini siir hirirar nwowim. ³³ Ti kariir yinisisimim kara ti nu iirin kimaka wi ti priei nwo rani. Mi mhoiyya kima wi kariiram swoki hansirni. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti yaiyyim biyya kara niki boinin Isrelmi inkam komii komiyyim sim hiniin, kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. ³⁴ Mi kara kimiirin pi yaeya yaiwin swoki boinkii, siyiuin kima sibgu napanin kima irni nwirniyam nhami nhami kipi naingwokwo, ti siyiu hiriinanin kara naingwokwowyin kimiiram siir hiriinan. Mi kima irni nwirniyam in wi hiriinanar timi inan aingwokwo. ³⁵ Mi kima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi iki iikamim hinda tinda nwowim sima kimiir kigi mi sima wi hiniina boini, kima Jisis kariir kigna miriyyan inkamkim. Iriig.

Jisis siya Pita siir boinkin siya wi digiumii siir haim-riyugigi

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biyyan Inkam Komii, kira wi pinda nami? Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, kira wi kariir mhoiyya nit rani, maeyauwa kara namana saiir hiriirin mi mhoiyya kira wi haini niti kariir mhoiyyan. ³⁷ Pita siya siir yai akan hiniina yowarkii boin, Biyyan Inkam Komii mi kara kariir mhoiyya tariinanar mi itin ini mi owin? Kara naowam asi naingwowi. Dimusi rani, kara kariiram naingwo tibmii kiingin. ³⁸ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, ana kira kanakar ninkin aowamar naingwowi. Dimusi rani, ni kira kariiram naingwo tibmii kiingin, aniya? Kara kariirin yaimwower boinkii, iuumin niki ik karamaeyar niki owi mi kira idipidipin kariirin wi kwoima miisisei hiniinin, kira kariir bi ninokninkinkin. Iriig.

Jisis siyairgin siyiuin Adi Komii siir hiriir namiyin

14 Jisis siya ina swoki boinkiyin, kariir kwoinin kwoin biyie biyie naingwowam mi hikak nwowam kipi kiwaki. Mi kira Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiikiini mi kira tariinanin wi kariiram warar timi aingwo tibmiikiin. ² Kariir Adin siir omaka maeyauim hiuyokiyokaiyyim kasa rani. Hiriirin biyyin wi kara nami mi digworaekwowim wi bi kara nini diriraerarkwokini kimiiram. Kara kimiirin pi ti sim boinmauuwi. Dimusi rani, ti digworaekwowim yim kaimwowaingim ina nwowim. ³ Mi mhoiyya kara ti om iir diriraerar digigi mi kara wa swoki iti kimiir nikiunakiyam mi taka iyya kima wi ti omin kara nwowin siir hirin wi haini nwowi. ⁴ Mi kima ina ninokninkinim

siyiuin kara namanin maeyaua kara nini owouwi. ⁵ Mi inkamin Tumas nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii, krma ninokninkin tani maeyaua kira nana. Mi krma wi panina ninokninkini siyiuin hiriir namanin? ⁶ Mi Jisis siya siir boinki, siyiuinanin ini karar ywouin mi inkamin Adi Komii siir kigi, inkamin yaimwokiyaumwouar boiniyin siyiuin ini karar ywouin. Mi iikamim simiir whinkinsiisiiyim digworaekwowim inokninkin kanaka waiyayokiyokiiyam simiir siyiuin ini karar ywouin. Mi yipiki Adi Komii siiram nami mi sima wi kariiram warar timi it, yipiki simiir hiriinan ti siyiu iir mi apin. ⁷ Mi tariinanin kima kariir bidi yinokninkinkiiyim mi kima kariir Adi Komii iirin wi warar mi inokninkini. Mi tariinanin kima siirin ina ninokninkinim mi ina mi kigim.

⁸ Mi inkam nwirin Filip nikiuwiyin siya Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siirin krimiir diisimauu mi krimiir kwoinin wi ta hiriinan sairsi nwoke wokmai haiginiuwim. ⁹ Jisis siya siir boinki, kara kimaka kwokiyaya bi nwoke mi tariinanin kima ina niki whaowae kripkaiyim. Filip kira kariirin ina ninokninkinin? Yipiki kariir kigin mi siya kariir Adin siirin warar bidi mi kigin. Mi kira kariiram kariir Adin siirin kariir niisimauuam dimuam sriigin hinin, kariir Adi Komiiyin siya paningin? ¹⁰ Filip kira ninokninkin tani, kariir Adi Komiiyin siya kanaka tir nwoouin mi krira nwiruwar nwoou? Digworaekwowim kara niki boinmimauuwim kimiir, yim kariir yai rani. Adi Komiiyin yipiki ti kariir kwoin iir kwirii idwokaiyin siya siir kwoin iirarar napikin siir mii imiir miriyyamin. ¹¹ Kima ti yayim kara boinmimauuwim simiiram daingwo tibmiikii kara mi kariir Ad ieya, krira ini nwiruwar yowwiskiyo. Mi kima ti yayim simiiram naingwo tibmii karamae nwoou mi kima wi haini kigi, diminpai diminpaiyim kara tirim iikamim simiir whinkinsiis haiginiuam. Mi kima wi haini ninokninkinkini ti siirin hinin kara mi kariir Ad ieya, kriraniyin ini nwiruwar yowwiskiyo. ¹² Kara kimiirin yaimwouwar boinkii, iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikinin mi digworaekwowim sima tiri, yim wi ti digworaekwowim kara tirim wi simiir haiburi. Dimin taeminim sima tiri, yim wi kara tirim wi simiir haiburi. Dimusi rani, kara wi kariir Ad iiram swoki ami mi wi saika nini owouwi mi wi Adi Komii siir naeyiu iir nikropkii, simiir whinkinsiis haiginiuam. ¹³ Dimin taeminim kima Adi Komii siiram srii kariir inig komii iir mi kara simiirin wa hauugii kimiir. Mi iikamim wi ta hiriinan sairsi hainan prapraskii Adi Komii siir inig iirin. Dimusi rani, yio karar tirikikin. ¹⁴ Mi kima diminamin kariir inig komii iir sriigii mi simiirin wi karar tirikii mi wa hauugii kimiir. Iriig.

Jisis siya ha boinkin, Adi Komii siir naeyiuin wi siya nikropkii simiiram

¹⁵ Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima yayim kara boinmimauuwim simiirin wa wakaeyokna api. ¹⁶ Kara wi kariir Adi Komiiyin siiram sriigii mi siya kimiirin wi yaeya hauugii, yipiki kimiiram niti, kimiir whinkinsiis haiginiuam mi siya kimaka wi hiriyar

nwokripkaiyamim. ¹⁷ Siya Adi Komiiyin mi Adi Komii siir naeyiuin yipiki yaimwokiyaumwou boiniyin iikam imiir mi siya simiir kwoin imiirin yaimwou imiirarar boinkikin. Siya wi iki iikamim nu tiranim simiir kwoinou nwoke rani. Dimusi rani, sima siir bi kigim mi siir bi mi inokninkinkim. Mi kima wi haini ninokninkini siirin. Dimusi rani, siya wi kimakar nwoou mi mhoiia siya wi kimiir kwoinou kwirii idwokaii.

¹⁸ Kara wi kimiir haiburgig rani mi kima wi kima kima mar nwo rani, yinisimin yopii ad karamaeyin siir hiriinan. Kara wa swoki iti. ¹⁹ Iiya kingiin bidi yitkiya mi ti iikamim ti nu iiranin sima wi kariir swoki kig rani mi wim kima kariirin wa kigi. Mhoiia kima naowi mi kima wi omwaiyar swoki waiyai. Dimusi rani, kara wi kapi naowi mi kara wa swoki insiin idwoui. ²⁰ Mi mhoiia kara swoki insiin idwoui omwai swoki waiyam mi kima wi haini ninokninkini ti siirin, kara mi kariir Ad ieya Adi Komii krira wi nwiruwar nwoou. Mi kima ta sairin ina mi inokninkinin, kara mi kima krma ini nwiruwar mi owim.

²¹ Mi yipiki kariir yai aiir ninokninkini mi simiir wakaeyokna api, sima kariiramar daingwokwo iski. Mi hiriinankiniuwi, kariir Adi Komiiyin siya wi simiiram mi aingwokwoui. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwokim. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi simiiramar mi aingwokwoui. Mi simiirin wi hinina niisimauuwi kara ini simakar nwoouin. ²² Mi inkamin Judas nikiuwiyin siya boinki, (yio tiriiginin yio Judas Iskariot si rani) Biyan Inkam Komii, kira, kirar niisimauunaei krimiir, wi panina niisimauuwi mi iikamim ti nu iir nwoouin ninokninkin karamae sima ywo, ha? ²³ Mi Jisis siya siir boinki, yipiki kariiram naingwo tibmiikini mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi kariir Adin, Adi Komii siya wi siiram mi aingwokwoui mi siya mi kara krira wi ini hainin siir kwoin iir kwirii idwokaii. ²⁴ Mi yipiki kariiram naingwo tibmiikii karamae nwoou mi yayim kara boinim simiir wakaeyokna ap karamae nwoou mi ti yayim kara boinim, yim kariir kwoinairga bi priinaingwo boinkim, yim kariir Adin, Adi Komii siir hiranki nitkim yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir nitam.

²⁵ Kara ini kimakar niki owin mi ti dimin taeminim kara kimiir asi boinmimauuwi. ²⁶ Mi whinkinsiisan inkamin Adi Komii siir naeyiuin, yipiki mhoiia Adi Komii siya nikropkii kariir maeyau aiir nokwokairinaowidim kimiirin wi siya niisimauuwi dimin taemin whiekakim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi yayim biya kara niki boinim kimiir simiir swoki aingwowarkaiyamim. ²⁷ Mi kara kimiir haiburgig mi kara kimiirin wi kwoin hiinsima nwoouaiginiugigi. Mi ti kwoinin hiinsima nwoouyin kara kimiir hauuwi, yio ti kwoinin hiinsima nwoouyin, iikamim ti nu iiranin sima hauuwin yio siir hiriinan tani. Yio ini siir kou ywouin mi yio ini sakisa ywouin. Kima wi kipi nidid mi wi kipi nidgin, ti diminin siya nimbiyami. Niingaka. ²⁸ Kima bidiyar wakaeyim kara boinim yayim hinin, kara wi kapi niki amkii mi kara wa swoki iti kimiiram. Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima wi maigimaigra nwoou, kara kariir Ad iiram nami. Dimusi rani, siya ini

kariir kou ywowin mi kimiirin wi siyar whinkinsiisi dimin taeminim simiir tiramin. ²⁹ Ti diminim kara kimiir boinmauwim biya, yim ina niki owim bi niki im-biyamkim. Mi mhoiia sima nimbiamyami mi kima wi haini ninokninkini mi wi haini naingwo tibmiikini kariiram hiniin kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ³⁰ Kara kimaka pi hirihirii yai boin tani. Dimusi rani, inkam biyeyin Setan nikiuwiyin yipikin, iikamim ti nu iirar nwowirkakim simiir kigirkakiyin, siya ini nitin kariir nonkwonakiam siya kariir kou bi nwoyin. Niingaka. ³¹ Mi kara ha naingwowi iikamim ti nu iiranin sima hiniina daingwo, kara ini Adi Komii siiramar naingwokwovin. Mi ti hiriinan saiirsika, kara wi hiriinan asi tiri inokinokin. Siya inokinokin kariir kariirar bo-nanaei. Mi kara wa kiwakii siiram, Setan siya nonkwonamim kariirin. Mi tariinanin kima dinsiingi, krime pi ta maeyau aiir haiburgigi mipi pi namkii. Iriig.

Jisis siya ha boinkin urid kibiyin iikam whinkinsiis haiginiuwiyin karaingin

15 Jisis siya boin, uridgiuridin karaingin. Kariir Adin yio ini inkamin siir numiran urid iir kigiraowiyin ini siir hiriinan ywowin. ² Mi iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikini, yim ini kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram sibgu wakaeyokna ap karamae nwowi, yim ini kwiyam waihwokaiyim nae bud karamae nwoiyim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi kariir Ad ieya kaibwaembwae itkiigi. Mi kwiyam nae budiyim, yim wi kariir Ad ieya niyikii yaeya kwo swoki sainam. Mi biewi whirki niuwi sima wi nae kasakasa bud rani. ³ Wim kima wadie bidinanar nwoyim. Dimusi rani, kariir yayim kara boinmimauuwim kimiir, yim ini kimiir kwoinaw waraurar nwoiyim. ⁴ Mi kima kariiram naingwo tibmii kini mi kara wi kimiir kwoinaw kwirii idwokaii. Mi kwiyam uridbud iir nitinaku karamae nwowi, ya wi naeism whir swoki bud rani. Mi iikam kima kariiram naingwo tibmii karamae nwowi, kima wi mii miyik sibgu mirii rani.

⁵ Kara ini uridnan ywowin mi wim kima ini kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kini, kara wi inan siir kwoinaw kwirii idwokaii. Mi siya wi mii miyik aiirar mirii. Mi kima kwoin whiruwa kanaka nwo karamae nwowi mi kima wi mii miyik swoki mirii mimin tani. ⁶ Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kini karamae nwowi, simiirin wi Adi Komii siya nhinikropkii, inkamin iki kwiyam biyie biyeyim sim kainiyimnik itkiigiigiyin nua beki whwoswomsweyem wi simiir hiriinan tiri. Mi mhoiia ti hiriinan kwiyam ha haii mi wi paeya nitoudnankaigii mi yim wi hirar nwoi iusomsweakiyamim. ⁷ Mi kima kariiram naingwo tibmii kini mi kariir kwoinin kimiir kwoinaw nwoyaii mi kimiirin siya kiyaii, siir napam mi mhoiia kima Adi Komii krimeir Wanin siiram sruii, diminin kima naingwovin siiram mi siya wi hiriinanar mi imbiyam, ti kima sruiiyim Adi Komii siiram. ⁸ Mi kima mii miyik mirii mi iikamim sima wi kariir Adin Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Mi kima iikam imiirin wi hiniina niisimauwi, kima kariir kigna miriiyan inkamkim mi kari-

iram naingwo tibmiigim. ⁹ Kara ini kimiiramar naingwokwonanaeyin Adi Komii siya mi aingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kima kariiram kiwaki, kara kigiraoyokiyokiyam mi kara naingwokwovam kimiiramim. ¹⁰ Mi kima kariiram naingwo tibmii kini mi kima wi kariiram nwoi kiwakiyim kara kigiraoyokiyokiyam mi kara naingwokwonanaeyam kimiiramim, ta kara mi wakaeyokna apa kariir Adin siir yai aiir, saiir hiriinan. Mi siya kariirin ta hiriinan saiirsiyar kigiraokim mi saiirsiyar naingwokwonanaekin. Mi an kara ta siya naingwoyimyok naingwokwonanaeya ini saiir warar ninkin owin.

¹¹ Kara ti yayim kimiir boinmimauuwim, kara minsi boinkin, kara hiniinam naingwowi kariir maingmaingmaing kimiir waraur dwo mi ta maingmaingmaing wi kimiir kwoinaw waraur nwoi inkiniukikaiyim. ¹² Kara kimiir boinki, ti yayim kima wakaeyokna apanim, kima irni nwinriyam dinan aingwokwo, ta kara naingwokwowa kimiiram saiir hiriinan. ¹³ Inkam nwrki wi yaeya dimin komii whir swoki tir tani, ti iikamim siya naingwokwonanaeyim simiirin. Niingaka. Dimin komii ta siya naowi simiirsi wi sasar tiriskii. ¹⁴ Mi kima ti dimin taeminim kara boinmimauuwim simiir wakaeyokna api mi kima wi kariir nomiiyau nwowi. ¹⁵ Mi tariinanin kara kimiirin pi hiniina boin tani, kima kariir mii primiriyan inkamkim. Dimusi rani, iikamim ti hiriinan nwowim yim sima diminin simiir kigiraowiyin inkamin siya tiri-yim simiir bi ninokninkinikim. Niingaka. Mi ankara kimiirin pi hiniina boini, wim kima kariir nomiiyauyim. Dimusi rani, yaimin diminin kariir Adin siya boinmimauuwim kariir, kara kimiir bidi boinmimauuwim. ¹⁶ Kima kariinggi kariir bi hirirugim mi kariir siyu iir bi napkim. Niingaka. An kara kimiir nimbingin kima kariir siyu iir napim mi mii miyik miriiyim. Mi ti diminin wi hiriyar nwoi okripkaiyim. Mi kima ti dimin iir tiri mi Adi Komii siya kimiirin wa hauwi diminin kima sruiyan siiram. Dimusi rani, wim kima kariir yai aiir wakaeyoknaekim. ¹⁷ Mi ti hiriinanki niuwi mi kariir yayi kimiirin pi hiniina boini, kima irni nwinriyam nhami nhami kipi naingwokwo. Iriig.

Mi nuan iikamim sima wi iikamim Adi Komii siir siyu iir napim wi simiir sau omom nwowi

¹⁸ Mi nuan iikamim sima wi kimiiram naingwovi rani mi kima ta saiirin wi hiriyar daingwokwonanae, sima biya kariiram bi naingwokim. ¹⁹ Mi kima ti nu iirin hinda tindan dimin taemin tiri mi iikamim ti nu iiranin wi kimiiram naingwovi, wi simamar naingwonaeiya wi saiir hiriinan naingwovi. Kimiirin kara bidi yimbiingiyim kariir siyu iir napim. Mi wim kima ti nuin siir tiran tani mi iikamim ti nuin siir tiranin sima wi kimiiram naingwovi rani. ²⁰ Kima yayim kara niki boinmimauuwim kimiir, simiiram ti swoki aingwokwovaki. Inkamin yipiki inkam nwrni miriiyan, yio siir biyan inkamin siir kou bi nwoyin. Mi sima dimin biyie kariir mi tiri mi sima kimiirin wi hiriinan siyu biyeyar mi tiri. Mi sima kariir yai aiir mi wakaeyoknakiwo mi sima kimiir yai imiirin wa pi wakaeyoknan. ²¹ Mi sima ti hiriinan siyu biyeyin wi

kimiir tiri. Dimusi rani, kima kariir siyü iir napikim. Si ma Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin tiriir sima siir siyü iir nap rani. ²² Mi kara simiir boinmimauuwam nit karamaekiswo mi dimin miyik tir karamaekiswo mi Adi Komii siir nikwowsiigiswo, yio wi dimin komii di ywowi. Mi an kara simiirin dimin taeminim bidiyar iki boinmimauuwun. Mi kara dimin miyik miyik imiirar bi-di mi tirin. Mi tariinanin sima Adi Komii siirin ini digiumii swoki haimriyugigim. Mi Adi Komii siya hiniina boinkikin, sima siyü miyiknan bi tirkim mi simiirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini. ²³ Mi yipiki kariiram naingwo karamae nwowi mi io whwonkam kariir kaowi mi kariiram naingwo tibmii kin karamae nwowi mi yim tiriiginim sima, kariir Adin io whwonkam siir kaowiyim mi siiram naingwo tibmii kin karamae nwoiyin ini hiriinan ywowim. ²⁴ Mi kara diminin biya inkamki tir karamae nwoyin, siir tir nwowi mi sima Adi Komii siirin ha nikwowsiigiswo, yio tiriigin sima wi dimin biye di tiri. Mi sima diminin kara tirim simiirin bidiyar kigin mi sima Adi Komii siirin ina swoki ikwowsiiyim mi sima io whwonkam karar mi kariir Ad ieya, kimidiniya kririirni swoki ana. Mi tiriiginin wi dimin biye komiigi komii nwowi. ²⁵ Mi ti dimin hiriinanin ti sima tirin siya nimbiamy mi ti yayim Yokwo Komii hir nwoyim sima kigna apiyim, yim wa nimbiamy ti kamim sima boinkiya saiir hiriinan. Ti yayim yim hiniina boinkikim, sima kariirin wi hinda whisarii io whwonkamar mi anaowi.

²⁶ Mi mhoiyya yipiki iikam imiir whinkinsiisi, siya wi sipi niti. Siya Adi Komii siir naeyugun, yipiki wi yaimwo ara boini. Siya wi Adi Komii siir omin siir hiranki niti. Mi siya wi Adi Komii siir haiburgigi mi siirin wi kara nikropkii iikam kimiiram mi kariir dimin taeminim wi siya ninomokninkin haiginuwi. ²⁷ Wim kima iriipi hiriinan, kariirin mi kariir mii aka, saiirin wi yaimwower mi boini. Dimusi rani, iya karar mirii bwakaina, kara kimiirar ninokninkin haiginugun, kariir yayi mi kariir miya iya kima kanaka nwowa. Iriig.

16 Jisis siya boin mi kara ti kariir yayim pi kimiir boini mi kima ta kariir yayi aiirin wi kipi naingwo owouumimin mi wi iki dimin biyeyim simiiram kipi kigninkwonam. ² Mi sima kimiirin wi omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya wi saiir hiranki nhinikropkii. Mi mhoiyya ii aeya nimbiamy mi iikamim yim wi hiniina naingwower, sima kimiir nisomaowi, sima Adi Komii siir whinkinsiisi. ³ Mi sima ti dimin hiriinanin kimiirin wi hiniina tiri. Dimusi rani, sima kariir Adin, Adi Komii siya mi kara, kririir bi ninokninkinko mi sima wi kririiram mi aingwo tibmii rani. ⁴ Mi ti diminin, ti kara boinmimauuwim kimiir mi mhoiyya ti dimin ima nimbiamy mi sima ti dimin hiriinanin siya kimiir nimbiamy mi kima wa nwoki aingwowerkaigiyim ti diminin kara boinin simiir. Mi ti diminin yim wi Adi Komii siir naeyu ieya tiri.

Adi Komii siir naeyuun siir mii aeya.

⁵ Mi tariinanin kara pi kariir Adin, Adi Komii siir kigam nami, yipiki kariir nikropkiyin mi kara ha nitin. Mi kimiir

nwirki kariiram hiniina bi swoki aingwokin mi hiniina bi swoki sriigin, kira pinda nami? ⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pi hiniina boinki. Kimiir kwoinim maingimainga nwo rani. ⁷ Mi kara kimiirin yaimwower boinkii. Tiriiginin yio wi wadiyar nwoyi. Mi kara nami kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Dimusi rani, kara nam karamae nwowi mi ti inkamin kimiir whinkinsiis haiginuwanin, siya wi niki it rani, kimaka nwoyam. Niingaka. Mi kara nami mi siirin wi kara nikropkii, kimiiram, kimaka nauuni oniyam. ⁸ Mi mhoiyya siya niti, iikamim ti nu iiranin wi siya nauuni iisiimauuni, ti dimin biyeyim sima tirim sima ninokninkin karamae nwoyim simiirin. Mi sima ninokninkin tani, piki hiniin ikin wadiyin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinan saiirsiyar hidi. ⁹ Mi iikamim yipiki dimin biye tirim simiirin wi siya niisiimauwi. Dimusi rani, sima kariiram bi naingwo tibmii kingim. ¹⁰ Siya iikam imiirin wi diminin dimin whirki kimbu karamae nwoyim simiirarar tiri. Dimusi rani, mhoiyya kara nami kariir Ad iiram mi kariir igsoya wi siya nokwokairinanaowidi. Mi kima kariirin wi kig karamae hiriinan saiirsi nwowi. ¹¹ Mi iikam imiirin wi siya niisiimauwi hiniinin, iikamim ti nuin siir tiranin yipiki siyü biyeyim sim napim, simiirin wi Adi Komii siya hidi. Dimusi rani, Adi Komii siya ti inkamin Setan nikiuwiyin yipiki ti nu iir kigiraowiyin siirin wi warar ninkin hidi.

¹² Kara dimin kasa naingwo rani, kimiir boinamin. Mi kara simiirin pi kimiir boin tani. Dimusi rani, tariinanin sima simiir ninokninkin tani. ¹³ Mi mhoiyya Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuun yipiki yaimwo boiniyin siya niti mi wi siya niisiimauwi, dimin wadie wadiyem mi dimin kingi kinim. Siya yayim wi siir kwoin aigi naingwo boin tani. Niingaka. Yayim siyar wakaeyim, siya wi simiirgi simiirar boinmimauwi kimiirin ti diminin mhoiyya nimbiniyanim. ¹⁴ Siya wi kariir inig iir hainanpraprasii. Dimusi rani, ti dimin taeminim ti kara boinmimauuwim, siya wi simiir haii mi wi simiirar swoki hurworwokai haiginuwi kimiir kwoin imiirin. ¹⁵ Digworaekwower kariir Adin, Adi Komii siir yim kariirgi. Mi kara hiriinan asi boini, Adi Komii siir naeyuun kariir yayim wi siya hainaowidi mi wi siya boinmimauwi kimiirin, kimiir kwoinai haigi okaiyam. Iriig.

Tariinanin kima ini maingimainga karamae niki owim mi mhoiyya kima wa maingimaingaei

¹⁶ Ii priei rani, kima kariir kig karamae niki oki. Mi mhoiyya iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kwakigwini. ¹⁷ Mi kam nhirim siir kigna miriyyim sima, sima simar yinsrii ansriina, ta yayi saiir yaimwokiayimwowa ta siya boinkiya ya paniinga? Siya hiniina boinkin, mhoiyya kima wi kariir kig rani. Mi mhoiyya kima kariirin wa swoki kigwini. Mi siya ti siir warar mi boin, kara kariir Adin siiram nami mi siya hiriinan dimusi boinkin? ¹⁸ Mi sima diriirar boinki, ti siya boinkiyin siya dimu kwaboinkikin, siya ii priei bi kwaboinkikin? Krima ta yayi aiir bi swoki inokninkinkikim. ¹⁹ Jisis siya bidi yinokninkinkiyin kwoinin sima naingwower siir sriiyam

tì dimìn ìiram. Mì siya sìmiir boínki, kìma, kìma kìma minam ninsrii ansriigim, tì dimìnin kara boínkiyìn hìnìn, mhoiyya ìi priei rani, kìma kariir kig karamae nwowi. Mì mhoiyya ìikwirki ìnuwi, kìma kariirin wa swoki kigwini. Ana kìma tì dimìn ìiram sriigin? ²⁰ Kara kìmìirin yaimwower boínkii, mhoiyya kìma wì kariiram nougii mì kìma wì nouuboboìn prasae kinki rani mì kìma wì maìrgimaìrga nwo rani. Mì ìikamim nuanim, sìma wì maìrgimaìrga prasae kinki rani. Mì kìma wì maìrgimaìrga nwo rani mì mhoiyya kìma wì maìrgimaìrga haini nwowi. ²¹ Mì wiga yìnìsìm naokainam tìriyim, saeya ìna ìinoknìnkina ìiya yìnìsìm ìeya kakanakaiyana. Kariir ìiya ìni kingiin nita. Mì saeya pì kimpìpìsu prasae swoki kìn tani mì saeya pì maìrgimaìrga nwo rani, tì siiramìn. Mì mhoiyya saeya pì yìnìsìm ìiir yaokainaki mì saeya pì ta kimpìpìsu aìir swoki aìngwoki rani. Nìngaka. Saeya maìrgimaìrga dimusi nwo rani, saeya yìnìsìm ìiirin bìdi yaokainakiyìn. ²² Tariinanìn kìma maìrgimaìrga nwo rani. Dimusi rani, kara wì kapi naowi. Mì mhoiyya kara swoki ìnsiin ìd-wowi, kara wì omwaiyar swoki waiyai. Mì kara wì kìmìir swoki kigi mì kìma wì maìrgimaìrga prasae nwo rani. Ta maìrgimaìrga kìmìir kwoinau waraur nwokaiya sai-irin wì ìnkam nwìrki ìniskii hai rani. Nìngaka.

²³ Mì mhoiyya ta ìiya saeya ìimbinii, kìma wì dimìnam kariiram srii rani. Kara kìmìirin yaimwower boínkii, kìma Adi Komii siiramìn dimìnam sriii, siya kìmìirin wa hauugii. Dimusi rani, kìma kariir yai aìir wakaeyok-nakim. ²⁴ Mì bìiya mì tariinanìn ìriipi hìriinan, kìma Adi Komii siiramìn dimìnamin kariir ìng komii ìiir bì srii boínkikin. Nìngaka. Mì kìma siiramìn dimìnam sriigii mì kìma wa haiwini. Mì siya kìmìirin wì maìrgimaìrga komiiyar nwokii. Ìriig.

Jìsis siya nuan dimìn biyie biyieyim bìdi ìkwowaisi-igigim

²⁵ Kara kìmìirin boíniiyo yai boini mì mhoiyya ta ìi aeya ìimbinii mì kara tì dimìnim sìmiir yaimwokiyaìm-wowim wì boìnìmìmauu rani. Nìngaka. Kara kìmìirin wì yaimwo ìmiirarar boini, Adi Komii siirin. Mì mhoiyya kìma siir ìinoknìnkini, kìma wì wadiè nwoki owim. ²⁶ Mì mhoiyya ta ìi aeya ìimbiyami, kìma Adi Komii siiramìn wì kariir ìng komiiyìn siir ìng ìiir kwisboínki. Mì kara siiramìn dimìn taeminamin wì kìmìiram srii rani. Nìngaka. ²⁷ Dimusi rani, kìmìir Adi Komii kìmìir Wanìn, si-yarin ìni kìmìiramar naìngwokwokrìpkaiyìn. Mì siya dimìnin kìma sriigii siiram, siya wa wakaei. Siya kìmìiramìn ìna naìngwokwowin. Dimusi rani, kìma kariiram naìngwokwowikim. Mì kìma wì haini ìinoknìnkini, kara Adi Komii kìmìir Wanìn siir haìburgigin mì nua tìriirin ha nitkin. ²⁸ Bìiya kara Adi Komii siir haìburgigin mì kara tì nu ìiirin ha nitkin. Mì tariinanìn kara tì nu ìiir haìburgigi mì kara wì hìriiyar swoki ami Adi Komii siir kigam.

²⁹ Mì kamim siir kìgna mìriiyim sìma siir boìn, yaiyim tariinan kìra boiniyim kìra ìimprìo boìn tani, ìni hìn-dara haknowidnìnkinkiyim. Kìra boiniyo yai boìn tani.

³⁰ Mì tariinanìn kìma ìni haini yìnoknìnkinkiyim, dimìn

taemin whiekakim kìra sìmiirin ìna ìinomoknìnkìn dìgin mì kìma pì kìriir sriiyam swoki mìn tani. Nìngaka. Dimìnim kìra boini yim kaimwowaìrgim. Kìma hìriiyar ìinoknìnkini, kìra Adi Komii siir haìburgigin mì ha nitkin tì nu ìiir nauuni oniyam. Dimusi rani, wara yaiyim kìra boiniyim kìmìir, yim bwamkìbwamim sìmi-irar nanaaknìnkii haìginiuwì. ³¹ Jìsis siya boínki, tari-inanìn, kìma ìni hìriiyar naìngwo tìbmii kìnim, kara Adi Komii siir haìburgigin mì tìriirin ha nitkin, aniya? ³² Ìiya bìdi yimbiniya. Nìngaka. Sìma bìdi yitim. Mì ìikamim kìmìirin wì yapa yapa sìma nwowaìginiugii mì kìma wì hinda tìnda ìinoopami. Mì an kara tì ìnkam nwìruwan an wì kanakanar nwoki kara wì kanakana nwoki rani. Nìngaka. Adi Komii siya wì kanakar nwowi. ³³ Kara tì dimìnin kìmìir bìdiyar ìkì boìnmauwìn, kìma kanaka ìitanakìukrìpkaii mì kìma mhii hiinsìma nwowi. Mì tì nuan ìikamim dimìn biyie kìmìir tìrhaìginiuwì, kìma wì kipi krìi, wì sibgu dokworìnu. An kara tì siyiu bibiyeyim tì nuan ìikamim sìma tìrkiyamiyim sìmiirin bìdi yok-worìpukimaìgigim. Ìriig.

Jìsis siya Adi Komii siiramìn minam sriigin siir kìgna mìriiyim kamim sìmiir whìnkìnsiis haìginiuwim

17 Mì tì dimìn taeminim Jìsis siya boínkiyim sìmiir mhoiyan, siya koua ha ìnansiina kaokiyìn mì siya ìna boínkiyìn, Adi, kariir ìiya bìdi yimbiniya. Kìra kariir ìng ìiir hainanki tì dimìn taeminim wì kìra tìri kariir sìmiirsi. Mì tì hìriinan siyiuìn kara, kìriir yìnìsìmìn wì kìriir ìng ìiir nwoki hainankiyim. ² Dimusi rani, kìra kariirin ìng komii bìdi hauugiyìn, kìra hìnina boínkikin, yìo ìni ywowin. Mì kara wì tì nuan ìikamim sìmiir nwoki hauuwim, yìpiki kìra hauugiyim kariir. Mì sìmiirin wì yaeya ìng win kara hauu haìginiuwì mì sìma wì wadiè hìriiyar nwoki oyokiyokiikaeyamim. ³ Ìikamim kìriirin ìna ìinoknìnkìnim, Adi Komii nwìrki nwìruwan kìnaki-naìrgin. Mì kìra mì Jìsis Kraìs kara ìnkamin kìra ìnkrop-kiyìn, kara hìriinanam nitkin sìma krìriir ìinoknìnkìnim mì krìriir siyiu ìiir nwoki apim. Mì hìriinanki ìnuwi, ìikamim yìpiki tì digworaekwo ìmiiram naìngwo tìbmii kìnim yim wì wadiè hìriiyar nwoki oyokiyokiikaeyamim. ⁴ Mì ìikam ìmiirin kìriir ìng komii ìiirin kara bìdi yìsiimauuwim tì nu ìiiranìn. Kara dimìn taeminim kìra ìimbiyiyim kariir kara tìram, yim bìdi dìgiyim. ⁵ Adi, kìra tì ìng komiiyìn bìiya nu ìiir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, ìiya kara kìnakar niki owa mì ha haiyìn mì kìra siirin kariirar swoki hauugi.

⁶ Kara tì ìikamim yìpiki kìra hauugiyim kariir, tì nu ìiiranìn sìmiir nanaaknìnkii haìginiuwam tìri mì sìmiir boìnmauwam tìri hìnìn, kìra panìngin. Sìma kìriir ìikamim mì kìra sìmiirin kariir bìdi hauugiyim mì sìma ìni kìriir yai ìmiirar wakaeyokna apim. ⁷ Mì tariinanìn sìma bìdi yìnoknìnkinkiyim dimìn taeminim kara tìrim sìmiirin, bìiya kìra hauugiyim kariir, kara tìram. ⁸ Kara yaiyim bìiya kìra boìnim kariir sìmiir bìdi boìnìmìmauwim mì sìma, sìmiiram ìna naìngwo tìbmii kìnim. Mì sìma ìna ìinoknìnkìnim kìriirin, kariirin kìrar ìnkrop-kikin mì kara kìriir om waraurankar ìnuunaiinìkin tìri-irin.

⁹ Kara kiriirin minam sriigii ti kamim ti tir nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim. Kara kiriirin minam bi sriigikin, iikamim yipiki ti nuan dimin taeminim sim napiyim simiir whinkinsiisim. Niingaka. Kara kiriiramim minam sriigikin iikamim yipiki kira hauugiyim kariir simiir whinkinsiis haiginuwim. Dimusi rani, sima kiriir iikamkim. ¹⁰ Dimin taeminim kara nonkwowim yim kiriirgim. Mi tiriiginim kira nonkwowim yim kariirgim. Iikamim wi kariir inig komii iir nwoki hainanim. Dimusi rani, tiki iikamim ti tir nwowim simiirsika. ¹¹ Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriir kigamin. Mi mhoiia kara wi ti nu iir nwo rani mi yim sima wi tirar nwowi. Adi Komii, kira wadiekin simiirin kira kigrirao, kiriir kirie komii aeya. Ta kirieya biya kira hauugiya kariir. Mi ti iikamim ti tir nwowim sima wi iripa kinaka ta kirie aiirsin nwowi. Kiriir hiriinan, ta iripa krira mi owiya saiir hiriinan. ¹² Mi iya kara simakar nwowa, simiirin karar kigriraokim, kiriir inigin siir kirieni. Mi yim sima ini wadie kinar nwowim, nwirki nwiruwairgin, yipikin wi sasar nonkwobumbuninkini. Mi ti kiriir yaiyim Yokwo Komii hir nwowim biya, biyan kamim sima winkyiyim, wi hiriinanar mi imbiyami. ¹³ Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriiram. Mi ti yaiyim ti kara boinim kara ti nu iir nwowim mi sima bidi wakaekiyim ti yaiyim kara boinkiyim kiriir. Mi kariir maigimaigra wa simiir kwoin nau nwoki owim. ¹⁴ Kara simiirin yaiyim kira boinmauugiyim kariir simiir boinmauugin. Nuan iikamim sima wi io whwonkam simiir nanaowi. Dimusi rani, ti iikamim sima nuan digworaekwowim simiir nap rani, kariir hiriinan, ti simiir nap karamae kara mi owa saiir hiriinan. ¹⁵ Kara kiriirin minam bi sriigin simiir nikiunam, ti nuin siir tirankin. Niingaka. Kara kiriiramim minam sriigikin, simiir kigriraowim. Mi ti inkam biyeyin Setan nikiuwiyin, simiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ¹⁶ Sima ti dimin taeminim ti inkamin siya boiniyim simiir bi wakaeyokna apikim. Ta wakaeyokna ap karamae kara mi owiya simiir saiir hiriinan. ¹⁷ Kira ti kam imiir dimbingi kiriir inkam nwowam ta kiriir yaimwowa kara boinmauuwa simiir saiirsi. Kiriir yaiyim yim yaimwowaigim. ¹⁸ Kara bidi yikropkiyim simiirin iki iikamim nuanim simiiram kariir mi aiir miriyam. Ta biya kira nikropkiya kariir mi kara ha nitin nuan iikamim simiiram kiriir mi aiir miriyam saiir hiriinan. ¹⁹ Kara, kanakanar hauunakin kariir piu aiirin pi naonamim kiriiram. Mi ti iikamim kira nimbimim sima wi kiriir siyiu iir nwoki apim, ta kiriir yai kibiya kara boinmauuwa simiir, saiirsi. ²⁰ Kara ti kamim ti tir nwowim simiiraram kwisboinki rani, kara kiriiramim ti iikamim yipiki kiriir yai aiir wakaei mi sima kariiramim wi haniingni naingwo tibmii kiingikiini. ²¹ Adi, kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima nwiruar dwowiski, ti kira mi kara krira mi owiya nwirua saiir hiriinan. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima kririiraramar wakaeyokna ap iski. Mi ti iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinim, kariirin kira nikropkikin tiriirin. ²² Kara kariir kirieya mi kariir dimin kirie komiiyin biya kira hauugiyin kariir, kara simiir bidi hauugiyin mi sima wi

nwiruwa asi nwowi, ta nwirua krira mi owiya saiir hiriinan. ²³ Kara wi simiir kwoin iir kwirii idwokaii, ta kira mi kwirii idwokaiya kariir kwoin iir saiir hiriinan. Mi sima wa nwiruar nwoki owim mi iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinim hiniin, kariirin kira nikropkikin ti nu iir nitamin. Mi kira simiiramim wa timi aingwokwonanae ta kira naingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan.

²⁴ Adi, kira ti kamim kariir bidi hauugiyim mi sima ini kariir ywowim. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima wa kanakar wini oni, omin mhoiia kara nwowanin siirin mi sima kariir dimin komiiyin paenan niyaeiyin wi siir nwoki kigim. Dimusi rani, kira kariiram naingwokwonanaeikin iya kira ti nu iir nonkwowowa mi kira ti dimin komiiyin paenan niyaeiyin kariirin hiriinansi hauugin. ²⁵ Adi, kira dimin whirki bi kimbugin. Iikamim nuanim sima kiriir ninokninkin tani mi sima kiriir siyiu iir mi sibgu ap rani. Niingaka. Ini kanakanar yowowiskiyin mi ti kamim ti tir nwowim yim sima ina ninokninkinim, kariirin kirar nikropkikin tiriirin mi ha nitkin. ²⁶ Kara simiirin, kiriir bidiyar iki boinin mi kara simiirin pa swoki boinmauuwi hiniinin, kira wi simiiram daingwokwonanae, kira naingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kara wi simiir kwoin imiir nwoki kwirii idwokaiyim. Iriig.

Jisis siirin Judas siya hauugin sau omomim simiir in.
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

18 Mi mhoiia Jisis siya Adi Komii siiram ha kwisboin digiyin mi mhoiia siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ta maeyau aiir haiburgigin mi sima ha namim mi kimidiniya teisim whirin Kidron nikiuwiyin siir iyapidnam. Ya tariigina ya numir aeya, hir nwowa. Mi Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim sima hir ini idwouiu. ² Mi inkamin Judas nikiuwiyin wir Jisisin napwouin, siya ta numir aiir bidi yinokninkinin. Dimusi rani, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima inokninkin iripa hir haingiriyu owikim. ³ Mi mhoiia Judas siya kam nhirim yai niniiyim mi kam nhirim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim yipiki prismi biyan inkam nwowim mi Farisi kam ikim, siya simiir yikropki hiriir namamin. Mi Judas saikan sima simar yam ta numira saiir hiriirin. Mi sima sau, irim hipig minim warar yinkin hainam mi sikwo paeyim warar mi inkim bigna apnam. ⁴ Jisis siya ti dimin taeminim iikam ima tiranim siir, siya bidiyar yinokninkinin. Mi siya simiir kingiingikingiin ha nitin mi ina ini sriiniyin, kima nhiniiram kigi? ⁵ Mi sima siir boin, krira Jisisin om Nasaretanin siiram nitkim siir nonkwonamam. Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, karaigin Jisisin.

Mi inkamin Judas nikiuwiyin, yipiki wir Jisis siir napwouin, yio ini simaka hirar ninkin okwouin. ⁶ Mi Jisis siya ha boinkiyin hiniin, karaigin Jisisin. Mi ti kamim hir nwowim, sima siir kigim mi sima ha swoki kriinamim mi ina yakaigainamim nua. ⁷ Jisis siya simiirin ina swoki sriigiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hiniin, kima nhiniiram kigi? Mi sima siir yai aka hiniina

yowarkii boin, kríma Jísísín om Nasaretanín siir nokwonamam nitkím. ⁸ Mí Jísís siya ina swokí boínkiyín, kara kímíirín bídiyar íkí boínkiyín híniín, karaírgín Jísísín. Mí kíma kariir nonkwonamam níti mí kíma tí kariir kamím símíirín pí hindara kígnínkin amki. ⁹ Mí siya tí dimíním ha boínkiyím mí tí yayíím bíya siya boíním, wí símíir híriinanar mí ímbiyami. Bíya siya híniína boínkin, adi, íkamím yípíkí kára hauugiyím kariir, kara símíirín wí nwírni nonkwo íuguski rani. Níngaka. ¹⁰ Saimon Pita yío kamkiuwín whíra nwowi mí siya ha kíwokkaigiyín maeyauwa siir hopkríkíuwa hírankí mí siya ha kíawana yomkiyín mí siya kímidiniya ínkam nwírín Malkas níkiuwíyín siir wíín aír haíngrip ítkíigi yípíkín prísími bíyan ínkam komíiyín sí mí míríiyín. ¹¹ Jísís siya Pita siir boínki, kára, wara kíriir kamkiuwín maeyauwa siir hopkríkíuwiya saír tí swokí hopkríkíugi. Kara tí kamím símíirar mí kígnínkin díraeraramar mí tíri, tí dimínín síma tíram tírín kariir. Kariir Adín siya níbingiyín kariir siya híriinanamar nímbíngíkín tí híriinan dimín íír tíram. Síma kariirín wa tíowi mí kariirín wa kímbípisu haígíníuwí. Íriig.

Síma Jísís síirín ínkam komíiyín Anas níkiuwíyín síirím yíkropki

¹² Mí kamím yayí níniyím mí kamím símíir kígríraowi íkím, síma símar ywoki kamím omaka Adí Komíi síir íng hínaníya saír kígríraowíyím símakan. Mí síma Jísís síirín ha nonkwonamím mí síma síir ínao ha kogrímdi-nunamím, ¹³ mí síma síirín bí kímidiniya ínkamín Anas níkiuwíyín síiram yíkíunam, síir kígiuwím. Síya Kaiafas-ní íugín, yípíkí prísími bíyan ínkam komíi nwowín tí bíewi íír. ¹⁴ Tí ínkamín Kaiafas níkiuwíyín bíya Ísrelmí íkamím sím níki boínín híniín, siya síyar mí aowí íní mí owín, íkam whíekak krímíirsíyín. Íriig.

Pita siya Jísís síir wokínomokou boínkin

(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

¹⁵ Mí síma Jísís síirín ha níkiunanamín híriir mí Saimon Pita mí ínkam nwírín Jísís síir kígná míríiyín, sowa síir mhóiyar yam. Mí prísími bíyan ínkam komíiyín yío siya bídi yínoknínkínín tí ínkam nwírín síir kígná míríiyín síirín. Mí siya ha namín, kímidiniya híra omaka aír nídyokiyokaiya saír bopwo hír íní okwokaiyíu. ¹⁶ Pita yío híriinan bí tírkín, yío siya íní anowín napnínopkainamíyín híira saírín, íní hírar yokwowín. Mí ínkamín Jísís síir kígná míríiyín yípíkí prísími bíyan ínkam komíiyín siya nínoknínkínín siya ídowíya ha swokí apnaniyamín mí siya wíga anowín napnínopkainamíyín síir hír nokwowa saír yání boíníu, Pita síir níkiunanínopkainamam híriir. ¹⁷ Mí wíga híra saír ano híir kígríraowíya saeya Pita síir boínki, ana kára Jísís síir kígná míríiyán ínkam nwírín, íyie? Mí Pita siya ina boínkiyín, kara wara rani.

¹⁸ Ya taka íya pan prásaekí bí nwoka mí íkamím yípíkí prísími bíyan ínkam komíiyín síir mí míríiyím mí kamím omaka Adí Komíi síir íng hínaníya saír kígríraowi íkím síma páe aírar nokwoyokai oníkím símíir píuím húa kínam. Mí Pita siya ha mí amín mí siya sí-

makar míni okwo oníyíu, síir píua húa mí kínim. Íriig.

Prísími bíyan ínkam komíiyín siya Jísís síir sríi, sríi níhírím

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

¹⁹ Prísími bíyan ínkam komíiyín siya Jísís síir sríi, yayíím bíya íkam ímíir siya boínmímauuím símíiram. ²⁰ Mí Jísís siya síir boínki, ínokíínokín kara maeyauwím íkam hoímgakí haíngíríyíu owíyím símíir hírar mí boínmímauugín. Mí kara kariir yayíím omaka yaimín dimín nídwokai wakaeyím mí omakam Adí Komíi síir íng hínaní íkím, símíir hír bídiyar mí boínmímauuím. Kara, kariir yayíím bí swokí ímprío boínmímínkín. Níngaka. ²¹ Dímusíka, kára tí híriinan dimíním kariir sríiyín, ha? Kára íkí íkamím kariir yayí aír wakaeyím símíirar sríi. Kára kara boíním yayíím símíiramín símíir sríi síma ina nínoknínkíním dimín taemíním kara boín ímíirín. ²² Mí mhóiyá Jísís siya híriinan ha boínkiyín mí ínkam nwírín omaka Adí Komíi síir íng hínaníya saír kígríraowíyín saíka kíngíín hír nokwowín, Jísís síirín siya yobwaekí mí ina boínkiyín, tí híniín yayí bíyíeyím prísími bíyan ínkam komíiyín síir kípi boín. ²³ Jísís siya síir boínki mí kara yayí bíyie boínkswo mí kára níhírímíyín ha mí boínkiswo yío níkrani mí kara tí yayí wadíe aírar boínkiyín mí kára kariirín whísaríi dímusí tíokín, ha?

²⁴ Mí síma Jísís síir sríi dígiyím mí síma síirín ina kogrímdínúwín mí tí ínkamím síma síirín híriinankakar yíkropki prísími bíyan ínkam komíi nwírín Kaiafas níkiuwíyín síir níni kígiuwam. Íriig.

Pita siya Jísís síir míisísaekín mí siya ina swokí boínkiyín kara síir bí nínoknínkínín

(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ Pita siya páe hírar níki okwo oníkripkaiyín síir píua húa kínam mí kam níhírím síma sríi síirín, ana kára Jísís síir kígná míríiyán ínkam nwírín, íyie? Sí raní? Mí Pita siya íní híriiyar míisísae boínkripkaiyín. Níngaka. ²⁶ Mí ínkam nwírín prísími bíyan ínkam komíiyín síir mí míríiyín, tí ínkamín yípíkí Pítakí sí haíngrip ítkíigiyín síir wíín aír mí síir píuganí ínkam nwír íeya. Mí siya sríi síirín híniín, bíya kara ta numír aír nwowín kara kíriirín hír kígná, kára saíkar nokwokín, ana kára? ²⁷ Pita siya ha swokí míisísaeyín mí siya ina boínkiyín, kára kariir bí kígná. Mí ta siya boínkiya saír mhóiyán kakarugin ina yíkíyín. Íriig.

Síma Jísís síirín gavmaní ínkamín Pílat níkiuwíyín síiram yíkropki

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Mí kamím Jísís síir níkiunamím síma Kaiafas síir omaka aír haíburgígím mí síma síirín gavmaní ínkam komíiyín síir omaka híriir yíkíunam. Ya tariígína ya íya bídi pírkínkiyakwoka. Mí ínkam komíi komíiyím Ísrel símíirím síma gavmaní ínkam komíiyín síir omaka híriir panínsí yamsí. Dímusí raní, pí síma omaka ínkamín yípíkín Ísrel símíir píugana saír karamaeyín pí saír napnínopkainamí mí Móses síir síyíu komíiyín yío ha boínkin, síma wí míiyíknan nwo raní, Adí Komíi síir wh-

wonkam idan wi iki inkamim piu iokak nwowiyim wi simiir hiriinan nwowi. Mi sima naeyim ti komiia yae-wou nikwo aeiya Pasova saiir naeyim wi kipi mi ae.

²⁹ Mi sima hiriir bi napninopkainamkim. Mi gavmani inkam komiyyin Pailat nikiuwiyin siya idowiiya ha napnaniyin mi ina yani sriiyuun simiir, kima ti inkamim siir dimusi boin hiriuyugin? ³⁰ Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, siya dimin tirbu karamaekiswo mi krima siirin pi tiriir di yikiunani. Niingaka.

³¹ Mi Pailat siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, siirin kima kima ti ikiunam mipi kima kima tini hidu siirin kimiir yapa kaunsil aka. Mi kimiir yapa siyu iiarar tini tiriu kimiir brougae wanwiyae ima boingigim kimiir inkamim dimin biyie tiriyyin mi siirin ha tiriyyin, siir hiriinan. Mi sima siir yai aka ina yowarkii boinim, om komii Rom hiran gavmanin siya wi krimiir kignin kin tir tani siir tioamin mi siir nisomaowamin. ³² [Mi ti diminin nimbiyamin mi sima wi yaiya biya Jisis siyar niki boina wi saiir hiriinanar swoki tiri, siya naowamin.] ³³ Mi ta Pailat siya boinkiya saiir mhoiiyan siya ina swoki apninopkainamin gavmani omaka saiir hiriir. Mi siya siir kam imiir boinki, sima Jisis siirin kingiin hiriir nikiunamim. Mi siirin ina sriiyin, ana kira Isrelmi iikamim simiir kigirkakan inkamkin, iyie? Si rani?

³⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi yio tiriuginin yio kiriirar kwoinkin, ti kira boinkiyin hiriinan, iyie? Kira nhirmi yai wakaekin? ³⁵ Mi Pailat siya siir boinki, kira hiriyyar naingwowi kara Isrel simiir piugana saiir inkam nwrkin, aniya? An kara niingaka. Kiriirin Isrel simiir piugana saiir iikamim mi simiir prismi biyan inkam komii komiyyim sima nonkwonakikim mi kiriirin sima nikiunanikin tiriirin. Kira dimu tirkin? ³⁶ Mi Jisis siya siir boinki, kara ti iikamim ti nuin siir nwowim simiir kigriraowan inkam tani. Mi kara ti iikamim ti tiranim simiir, kigriraowan inkam nwokiswo mi iikamim yipiki kariir siyu iir napim yim wi kariirar pi whinkinsiis haiginiuwun yaii simaka niniyamim. Mi sima kariirin wi di yonkwonani. Niingaka. Mi kara wi tir di ywowi, iikam imiir kigriraowam. Niingaka.

³⁷ Mi ta Jisis siya boinkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiyin. Ana kira inkamim iki iikam nhirim simiir kigriraowan inkamkin, iyie? Si rani? Mi Jisis siya siirin ina boinkiyin, kira kariirin ha boini, kara Inkam Komiigin. Kariir apua kariirin ti nu iir naokainaka mi kara ti nu iir asi nwowi mi ti hiriinan saiirsika, kara wi ti dimin whiruwan siirara asi tiri iikamim simiir ninokninkin haiginiuwam mi yaimwo simiir boinam. Mi yipiki yaimwokiayaimwo aiir sibgu wakaeyokna api, yio siya kariir yai aiir wakaeyoknaekin. ³⁸ Mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiyin, yaimwokiayaimwowa ya paninnga. Iriig.

Pailat siya simiir boinki, Jisis siirin paeyin hiiniya niriininkinin saika ninkin irinugiyim
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Mi ti yayim sowa boinkiyim simiir mhoiiyan mi Pailat siya ina swoki apnaniyamim idowiiya hiriir Isrel simiir kam imiiram. Kara ha naingwo rani, siya dimin biyie

whir bidi tirin mi siya wa nao rani. Niingaka. ³⁹ Mi kimiir siyuun yio hiniingnin kara iinokiinokin inkamim nwira nikropkiikin maeyauwa mi biyie mriiyya saiir hir higrpkiikikaiyim saiir hirankin ti komiia wou nikwo aeiya Pasova saiir. Mi kima ha naingwowi ti Isrelmi inkam komiyyin siirin kara pi yikropki rirmiia nwowamin kimiiram, iyie? Hiniin kipi tir? ⁴⁰ Mi sima ha kauwok boinkiyim mi ina boinkiyim, si rani! Krima minam naingwowi, kira Barabas siir dikrop apniki. Ti inkamim Barabas nikiuwiyin, yio hiyan inkamkin mi inkam nisomsom aokaowan inkamkin. Iriig.

19 Mi mhoiiya Pailat siya Jisis siirin ha swoki ikiunaninopkainamin mi siya siir kamim yaii niniyyim simiir boinki, Jisis siirin idgiuni sima nipimparim. ² Mi sima siirin idgiuni ha nipimparim mi sima uridin amridamridkakin ha haiyin, kimidiniya siir mwo iir kaigrisiuhaiginiu. Mi sima yuis paridnana mi urid amridamridkakin ha mi haiyo inkam komiyyin nu kigriraowiyin siya niyo hiriinana kimidiniya siir ii haiginiu. Mi sima siirin haini hopmimin gwo mi ina boinkiyim, ³ krimiir kwoin komiyyin hiriyyar naingwowi, ti Isrelmi inkam komiyyin wi hiriya nokwokyokiyami. Mi sima siir kingiin ha nitim mi kimidiniya siir tio.

⁴ Mi Pailat siya idowiiya ha swoki apnaniyamim mi siya kimidiniya iikamim hir nwowim simiir swokani boiniu, kima ta saiir ti wakaeki, siirin pi kara nini ikiunanakii mipi idowiiya waraur nikrop apnikii. Mi kima ta saiir dinokninkinkii, kara siirin ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya pa nao rani. Niingaka. ⁵ Mi mhoiiya Jisis siya idowiiya ha napnaniyamim, ti urid amridamridgakin, siir mwo iir kaigrisiugiyin mi yuis paridnana sima mi ii haiginiugiyi aka, yo ini hiriinanar ywonaniyamo. Mi Pailat siya ina boinkiyin, siir kigi, ti siya inkamim. ⁶ Mi prismi Biyan Inkam Komii komiyyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim, sima siir kigiyim mi sima ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya niriininkinin, saika dinkin irinugi, siirin paeyin hiiniya niriininkin saika dinkin irinugi. Mi sima ti hiriinan yai kauwok boinkiyim mi Pailat siya simiir boinki, kimar ti onkwonam siirin mipi kimar nwoki inkin irinugiyim paeyin hiiniya niriininkinin siir. Kara siirin dimin whir siya tirbu bi hidyiskaigin mi siya pi sailirsa ha nao rani. Niingaka. ⁷ Mi Isrel simiir inkam komii komiyyim sima boinki, yayim siyu komii siirim krima napiyim yim hiniina boinkim, siya wa dao. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin.

⁸ Mi Pailat siya ti hiriinan yai imiir wakaekiyin mi siya nidid prasae bi kinkikin. Dimusi rani, Jisis siya ha boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁹ Mi siya Jisis siirin ina swoki ikiunaninopkainamin gavman simiir omaka komii aiir. Dimusi rani, siya ha naingwokin, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi siya siir boinki, kira kariir boinki, kira pindankin. Mi Jisis siya bi wakae boinkikin siya ini yai mikrimar ywowin. ¹⁰ Pailat siya siir boinki, kira kariir yai aiir wakae boin karamae dimusi nwowi? Mi kira ha naingwo rani, kara kirie komiigakin mi kiriirin wa nonkwo iuguski rani mi kiriirin paeyin

hiiniyin nirioninkinin saika wa mi inkin irinugi rani, aniya? ¹¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira ini kariir kou ywowin, dimusi rani, kiriirin Adi Komii siya kigninkin tirkin ti dimin iirin. Dimusi rani, inkamin yipiki kariir nikropkiyin tiriir, kiriir iing nonkwowam, yio siya dimin biyie prasae bi tirkin. Mi ni kira, dimin komii bi tir-bugin. ¹² Mi Pailat siya ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya hiniina yaingwo, siya Jisis siirin wi panina nonkwo iuguskii. Mi Isrel simiir kam ima boinki siirin mi kira siir nonkwo iuguskii karam nwowi mi kira tari om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa simiir kigirkakiyin siir whinkinsiis haiginu rani. Mi inkamin ha boini, iki iikam nhirim simiir kouwin ini karar ywowin mi simiirin ini karar kigirkakim mi yio ti hiriinan inkamin yio Sisa siir sauan omomkin. ¹³ Mi Pailat siya ta yai aiir wakaeyin mi siya Jisis siirin ina yikiunaniyam in idowiya hiriir. Mi siya kimidiniya ipiia maeyau inkam komiigi nidwokai hidiya yaimin dimin sair yidwokai, maeyau ha dapiya siya siyu. Mi Hibru simiir yaigina ya hiniina dapika, Gabata.

¹⁴ Ya ta iya, ya Isrel simiir iikamim nae sima diriraer-aran ii aeya, wou nikwo aeni ii komiia Pasova nikiuwiya sairam ya saeya ya nabieopwoka ta Pailat siya boinkiya hiriinan simiir, tisi kimiir inkam komiiyin, kima siir kigi. ¹⁵ Mi sima ina swoki kauwok boinkiyim, siirin disomaoki, siirin disomaoki. Mi siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi. Mi Pailat siya simiir sriigi. Dimuka? Mi kima ha naingwowi, kara kimiir inkam komiiyin kimiir kigriraowiyin siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim, aniya? Mi prismi biyan inkam komii komiiyin siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Sisa sasairgin krimiir kigriraowiyin inkamin, yaeya inkam nwir karamaeka. ¹⁶ Mi ta sima boinkiya sair mhoiyan mi Pailat siya siirin kimidiniya siir kamim simiir in yonkwoki mi siirin sima yonkwon-am mi siirin ha kiyainamin mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi. Iriig.

Jisis siirin kam ima ninkin irinugikin paeyin hiiniya nirioninkinin saika

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

¹⁷ Mi kamim yai niniyim sima siirin ha nonkwon-amim mi paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinugiyam tirin, yio ini siir waeyaowar swoki itiyiskainamin. Mi siya kimidiniya maeyau ha dapiya inkam mwokiu sair hiriir yam. (Mi Hibru simiir yaigina ha dapika Golgota.) ¹⁸ Sima siirin ta maeyau aiir yinkin irinu inankiigi. Mi sima inkam nwisu saika hir warar yinkin irinu inankiigi paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Nwirin yio iniig miia mi nwirin yaoyae miia. Mi Jisisin yio ipwoniya ywokai. ¹⁹ Mi diminin Pailat siya win-boinkiyin mi siya kimidiniya siir kam imiir boinki, sima sairin paeyin siir nirioninkinin saika dipakiugi. Mi yaiyim siya winkyim yim hiniina winboinkikim, tikinin yio Jisisin om Nasaretanin siya, Judami inkam komiiyin simiir kigriraowiyin. ²⁰ Mi Juda simiir iikamim ti yaiyim simiirin ina mwainim. Dimusi rani, maeyau kam ima ninkin irinu inankiigiya Jisis siir, paeyin hiiniya

nirioninkinin siir, ya ini om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowa. Pailat siya ta yaiya Hibru simiir yaigin aiir win boinkikin, Rom, Grik simiir yaigino sowiir warar.

²¹ Mi mhoiia Isrel simiir prismi biyan inkam komiiyin ha namin, siya Pailat siir ini boinu, kira hiniin kipi win-boinki Judami iikamim simiir inkam komiigin, simiir kigriraowikin. Niingaka. Kira hiniina ti winboinki, ti inkamin siya siyar boinan hiniin kara Juda simiir iikamim simiir kigriraowan inkamkin. ²² Mi Pailat siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, diminin kara winkyiyin, yio bi swoki kisiinaeikin hiriirar nwowikin.

²³ Mi kamim yai niniyim, sima siirin ha ninkin irioninkin inankiigiya mi ti kam nwiiyim sima Jisis siir yuisim ha haiyim mi ina sioitkin hidim. Sima whieyim kwiya sioitkin mi sima nwonra nwonran whieyim kwokwira inan hai. Mi sima siir yuis briipriya sima nii haiginiugiya pan karamae nwoiwa sair warar yinkin hai. ²⁴ Mi kamim yai niniyim sima boin, ta yuisa ya hiriinanar dwo, krima sairin pi kipi niinikiwomwit. Krima sairam in pi gwo kwira satu nikiuwiya pi sair gwowi. Mi krima pa nwoki kigim sairin pi nhinga hai, kira, iyie kara? Mi sima sairin hiriinanar mi tir. Mi ti yaiyim biya profet kamim sima winkyim Yokwo Komii aiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Mi ti yaiyim yim hiniina boinkikim,

kamim wi kariir yuis imiir nonkwokwo hidhainami mi simiirin wi nwirni nwirni hauugii. Mi sima gwo kwira satu nikiuwiya wi kariir yuis bribriya wi sairam mi gwowi.

Mi ti kamim yai niniyim yim ti dimin imiirin hiriinanar mi tir.

²⁵ Mi Jisis siir yopiiya mi siir yokman aeya mi Maria saeya yipiki biya Klopasni wig niki owa sima mi Maria Makdalan aka, sima maeyau kam ima nirioninkin inankiigiya Jisis siir paeyin hiiniya nirioninkininsi, siir kingiin hirar yokwo. ²⁶ Mi Jisis siya hiriinan kigin, siir yopiiya kariir kingiina nokwowi, Jonin, yipikin Jisis siya naingwokwonanaeyin mi siya siir yopii aiir boinki, wig, kiriir yinisim yinkamiyinin wa siyairgin kinkaka kingiinar nokwowin. ²⁷ Mi ta siya boinkiya kariir siir kigna mirii inkamin sair mhoiyan, ta wiga ta tir nokwowa ya kiriir apuga. Mi ta iya siyar boinkiya mi saeya ha nama mi saeya ini kariir omaka hirar yasae owiugusama. Iriig

Jisis siya nao aeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Mi mhoiia Jisis siya ina yinokninkinkiyin, ti dimin taeminim tirim yim ini digidig ywokiym yaiyim biya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komii sair. Mi ti yaiyim Yokwo Komii sair nwowim yim kaim-wowairgim siya hiniina boinkikin. Kara kwonki haei. ²⁹ Mi two ira hir nwowa wain opkaka mi sima dimin whirin haimgan haimgankakin siir hopmaigi wain op aiir mi sima siirin paeyin hisop nikiuwiyin siir kwiya anaka yinkin udgi. Mi sima ina yak hopkaigiya Jisis siir yai aiir. ³⁰ Jisis siya ta wain op aiir kwiyaeyin mi siya ina boinkiyin, dimin taeminim ini digidig ywokiym. Mi ta siya boinkiya yai hiriinana sair mhoiyan siir mwain ha

kaiyirounaiinamin mi siya ina yaonamin. Mi siir kwoin-budin siir haiburgigin ini Adi Komii siiramar swoki amin. Iriig.

Mi kamim yaii niniyim ha nitim Jisis siir pris aiirin sima yaki hainwitki

³¹ Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim ha namim mi sima Pailat siir ini sriiyu, siya siir kam imiir nikropkiyim iki kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir ninkin irinugiyim simiir igrub imiir nini irimtiokiyim mi sima pi nwoki aosasauunamim. Dimusi rani, ya taka iya ya nae iikam ima diriraeraran aeya, Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya. Sima pi borisopi ti kamim paeyim hiiniya nirioninkinim simiir hirar nwowim. Dimusi rani, Sabata ya Judami ii komiyya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya yaewou nae komiyya saiir nikwo aeya Pasova saeya nimbiamiyim ya ii komiigi komii aeyairga. ³² Mi ti sima sriiya Pailat siir saiir mhoiiyan, siya kamim ina yikropkiyim. Mi sima ha namim, kimidiniya inkam nwisu Jisis saika ninkin irinu inankiyo sowiir igrub imiir ini okwimkwaki. ³³ Mi sima Jisis siiram ha nitim mi sima ina ini kigniyim, siya bidi yaonamin. Mi sima siir igrubo wara paninsi yokwimkwakisi.

³⁴ Inkam nwirin yaii niniyin siya bidi yaka haingripkiya siir pris aiirin sauni. Mi nhe, bwiya minim ina naoki-inaiinamin. ³⁵ [Kara Jonkin ti dimin imiir kigin mi ti hiriinan siyuum kara kigim. Mi kara simiirin ta yokwo aiir asi winkikin mi kima wa nwoki inokninkinim siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi ti dimin taeminim kara winboinkiyim, yim kaimwowaigim mi kima simiiram ha ti aingwo tibmiikin.] ³⁶ Mi ti dimin taeminim nimbimbiiyim, yim ini Adi Komii siir yayim yipiki biya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komiiya saiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Ti yayim hiniina winboinkikim, sima wi siir kiu whir ninirio rani. ³⁷ Mi yai nhirim Yokwo Komii saiirim yim hiniina boinkikim, iikamim sima wa kigii, inkamin yipiki siir priska aiir haingripkii. Iriig.

Inkam nwisu Jisis siirin siyano whirin siir ini wokaigig
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Mi ti diminin ti kam ima tirim simiir mhoiiyan mi inkamin Josep nikuwiyin, om Arimatianin siya kimidiniya Pailat siir srii, Jisis siir piuis biyeya paeyin hiiniya nirioninkinim siir hiranki hiunis hainamim. Josep siya Jisis siir yai aiiram naingwo tibmiigin mi siya ta naingwo tibmiyya idowiya bi nwoka. Dimusi rani, siya Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi nididgin. Mi Pailat siya siirin wadeyar ywokiyin. Mi siya ha namim mi Jisis siir piuis biyeya ina ini hiunishaiyiin. ³⁹ Mi inkamin Nikodimas dapiyin, yipiki biya Jisis siiram namwiyyin niyyaka, siya warar yinkin am Josep saikan. Mi siya wain piuii miyyik whakiyin 50 kilowa hainam. ⁴⁰ Mi sowa Jisis siir piuis biyeya ha hiunis haiyo mi sowa siir piu aiirin wain ha haniyopkiyo mi yuis wina saiir whrin siir piu aiirin. Ti siyu hiriinanin Isrel simiir iikamim naonamiyim, simiir diriraerarkiyim simiir hiriinan mi mhoiiya sima siirin pa haingikaigii tenauin. ⁴¹ Mi

maeyaua kam ima ninkin irinugiya paeyin hiiniya nirioninkinim Jisis siir, ya numira ini hir nwowa mi ta numira saiir hirin, siyano whirin biya inkam haingikai karam niki owin yio ini hir nwowin. ⁴² Mi sowa Jisis siir piuis biyeya siir ini wokaigig. Dimusi rani, taka iya ya Judami ii komiyya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae imiir diriraeraran. Mi hiriirin ii hoimgak nwokwokin tani mi sima wi yaeya maeyau kwiram ha hansiram tani, siir haingikaiyamim. Niingaka. Iriig.

Jisis siya ha swoki insiin idwown ini omwaiyar swoki waiyan

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

20 Mi tariigina ya Sande nugaka, iya bi niki kinipimpirkin waokika, imumar niki oyakwoka mi Maria Makdalana ina yama maeyaua ti siyano ieya nwowa ti inkam nwisowa wokaigiga Jisis siir, saiir hiriir. Mi saeya ha nita mi saeyar kig, siya biya ti siyano iir niki haigin topokougiga, saiirin inkamki bidi waritkinkiyin ti ieyin siir hirankin. ² Mi saeya ha niwitnaniya kimidiniya Saimon Pita siya mi kara kririir ini kigni, inkam nwirin siir kigna miriyyin yipiki Jisis siya naingwokwonanaeyin. Mi saeya kririir ini boini, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis biyeya inkamki bidi hainama ti siyanoin siir hiranki mi krima ninokninkin tani, sima saiirin ini papi haiginim. ³ Mi Pita krira ha haiburgigo mi krira ina yamwo siyano iiram. ⁴ Mi krira ha niwitamo mi Pita siirin kimidiniya kara iwit haiburgig mi ti siyano siir biyyin kara iwit imbiyam. ⁵ Mi kara ha nini waisii kaokiyin, yuis aiirarar kigi, ya hirar nwokaii. Mi kara hiriir bi napninpokainamkin, ⁶ Saimon Pitan yio mhoiiya ha niwit nimbiniyin, yio ini ti siyano iirar iwitninpokai tugusamin. Mi siya yuis aiirarar in kigi, yuisa ya hirar nwokaii. ⁷ Siya yuis kwira siir mwo iir sima wrieyimyok kogiya saiirarar kig. Mi yuis kwira siir piu aiir sima nitimwanugiya ya hir wara bi nwokaiga. Niingaka. Ya maeyau gwir bidi whrin-haigiya. ⁸ Mi an kara iriipi hiriinan ti inkam nwirin Jisis siir kigna miriyyin, yipiki bii ti siyano iir niwit imbiyam an kara siir mhoiiya ha mi apninpokainamin mi kara ti digworaekwo imiir mini kigituwin mi kara ina yinokninkinkiyin. ⁹ Mi biya mi tariinanin iriipi hiriinan krima ta yayi saiir bi sibgu inokninkinkim. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir winboinkiyim hiniin, siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar. ¹⁰ Mi krima ina swoki amim oma hiriir. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam

(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Maria saeya siyanoin siir iemig hirar niki okwo ouwa. Mi saeya ha nouu hiunanainama mi ina ini waisiikaokiya. ¹² Mi saeya ha nini waisiikaokiya mi saeya paekwosim nwis owiirarar kigi, yuis whisnankak nii idwodwokaiyo hiya Jisis siir piuis biyeya saiir nohaiginkiya saiir. Mi nwirin yio siir mwoki nwowin hiriir yidwokai mi nwirin yio siir iga owa nwowo hiriir yidwokai. ¹³ Mi saiirin sowa sriigi, wig kira

dimusi nouwi? Inkamın krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siir piuis aiir hainamın, krıma ninoknıknın tani, sima saiiirın ini tari papi yamisi haiginım. ¹⁴ Mi ta saeya boınkiya hiriinan saiiir mhoiiyan mi saeya ha kwaeyaeyokaowa mi saeya ini Jisis siirar kwakiga saiiir kingiin hirar namikwoniyin. Mi saeya ha bi naıngwoka siya Jisiskın. Nıngaka. ¹⁵ Jisis siya saiiir sıii, wig, kira dimuam nouwi? Mi kira nhıiiram hansirni? Saiir kwoinın ha naıngwoka, siya ti inkamın numir aiir ki-grıraowiyın siya niıwi. Mi saeya siir boınki, inkam, kira siir piuis biye aiir hainami mipi kariir boınmauugi. Kira saiiirın ini papi haıgingigin. Mi saiiirın pi kara nini hainakii. ¹⁶ Mi Jisis siya saiiir boınki, Maria mi saeya ha haiyug inansiina kaokiya mi ini siirar kigiya. Mi saeya siirın Hibru yaigına saiiir boın, Robonai Tıriiginın yi hiniına boınkikin, Inkamın Nowomwarkaiyuwiyın. ¹⁷ Jisis siya saiiir boınki, kariir kipi nonkwo. Nıngaka. Kara pi kariir Adın siiram niki am tani. Kira dam mipi kariir nomiiyauım simiir tını boınmauuıu. Kara wi kapi nami siiram, yipiki kariir Adın mi yipiki iriipi kırıir Adın. Kariir Adi Komiiyin mi iriipi kırıir Adi Komiiyin siiram. ¹⁸ Mi mhoiıya Maria om Makdalana ha swoki ama, kimidiniya kamım siir kigna miriiyim simiir inı boınıu, hiniin, saeya Biiyan Inkam Komiiyin siir bıdi kignaniya, saeya yaıyım siya boınmımauugiyım saiiir simiir inı boımımauuıu. İriig.

Jisis siya kamım siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiam

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

¹⁹ Mi Sande niıyaka, kamım siir kigna miriiyim sima omaka irıpa hirar nwomimirkim. Mi simiir anowın haini kimkiknam iikamım simiirsi, sima kigisi simiirın. Dimusi rani, sima pi nididgım Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi, sima pi nonkwonakiisi simiirın sima nisomaowam. Mi sima hirar niki owım mi Jisis siya ha nitin ini simiir bopwonau hirar yamikwoniyin. Mi siya simiir boınki, kimiir kwoinım kirie dwoki. ²⁰ Mi siya hiriıyar niki boınkırıpkaiyin mi siya siir inao mi siir pris aka ina yiısiımauuwın simiir. Mi krıma ti han imiir kigım mi krıma maırgımaırga prasae bi kinkım Dimusi rani, krıma hiriıyar yaıngwoki, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin bıdi swoki insiin idwowın ie hirankın. ²¹ Mi Jisis siya krimiir boınki, kimiir mhii kwoinım hiınsıma dwoki. Kimiirın wi kara nıkropkii, kariir mii aiir miriiyam, kariir Adın siya nıkropkiya kariir tiriir nitam, saiiir hiriinan. ²² Mi ta siya boınkiya saiiir mhoiiyan, siya ha kuugiyın krimiir mi ina boınkiyin, Adi Komii siir naeyıu iir haigi. ²³ Mi kima dimın biye biyeyım ini hanın inkami kwoin kwirıi idwokaiyım wi simiir haiyoprimdiyumiigi. Mi kima simiirın haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi, sima wi hiriıyar nwokrıpkaii simiir kwoınau hirın. İriig.

Jisis siya Tumas siir hiriir yimbiam

²⁴ Mi iıya Jisis siya nıta siyar nini iısiımauuniyam siir kigna miriiyim kamım simiir mi inkam nwırın Tumas nikiuwiyin yio simaka hir wara bi nwokin. Siir inıg whırın Didimaskın ²⁵ Mi mhoiıya krıma kamım siir

kigna miriiyim, krıma siir kigım mi krıma siir boın, krıma Biiyan Inkam Komii siir bıdi kigım. Mi Tumas siya ina yowarkii boının mi kara noım siir ina hir nwowım simiir kig karamae nwowi mi kariir ina nowın siir pris aiir nwowın siir mi hopkaigi karam mi owi mi kara pa naıngwo tıbmii kın tani, siya omwai bıdi swoki waiyan.

²⁶ Mi ii iriıyar kwisım namkiyım simiir mhoiiyan, krıma irıpa maeyau kwıra hiugrıpkııya saiiirar haingiriıyu omimirkim mi krıma anowın ha mi haiginikounam mi yio Tumasın yio krimaka hir warar nwokin. Mi krıma anowın bidıyar mi haiginikowın mi biri kimiminkikin Jisis siya ha napnınopkainaniyin mi siya krimiir bopwoniya ha namikwokainiıyin mi ina boınkiyin krimiir, kimiir mhii kwoinım hiınsıma dwoki. ²⁷ Mi ta saiiir mhoiıya siya Tumas siir boınki, kırıir inam tiriir dwoki mi kariir ina owiir kigi mi kırıir ina kariir pris aiir timi hopkaigi. Kira kariirın digumii kipi haimriıyu. Nıngaka. Kira daıngwo tıbmii kın. ²⁸ Mi Tumas siya siir boınki, kira kariir Biiyan Inkam Komiiyin mi kira kariir Adi Komiiyin. ²⁹ Mi Jisis siya siir boınki, kira kara swoki insiin idwowa mi ha bi naıngwo tıbmii kın. Dimusi rani, kira kariir kigın mi ha naıngwo tıbmii kın, anıya? Mi yipiki kariir kig karamae nwowım mi ha naıngwo tıbmii kınım hiniin kara ini omwaiyar swoki waiyan, simiir maırgımaırga ini kırıir haıburım. İriig.

Jon siya ha boınkin siya ta yokwo aiirın dimuam winkikin

³⁰ Jisis siya dimın taemın miıyık miıyık kasa bi tırkın iikam imiir whınkınsiis haiginıuwam. Mi krıma kamım siir kigna miriiyim ti dimın taemınım simiir kigım mi kara simiirın hiriıyar bi win digım ta yokwo aiirın. Nıngaka. ³¹ Kara ti dimın taemınım simiirarar kwaowinkikin. Mi ti iikamım yipiki ta yokwo aiir mwainım kima wa nwoki inoknıknınım hiniin, Jisis siyaırgın inkamın Kraıs nikiuwiyin yipikın Adi Komii siya nıkropkiyin ti nu iir iikam krimiir whınkınsiis haiginıuwam. Siya Adi Komii siir yinisımkin mi kira siiram naıngwo tıbmii kını, kira wi kwoınbudın omwai waiyayokiyokııyin wi siir hirankı haii. İriig.

Jisis siya kam iriıyar nwıso siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiam

21 Mi mhoiıya iıgwıra Jisis siya kimidiniya krimiir hiriir yimbini, kamım siir kigna miriiyim whii Taıbirias kingiin hir. Siya hiniına tırkın. ² Saimon Pita mi Tumas, siir inıg whırın Didimaskın mi Nataniel om Kena nu haimii Galilianın mi Sebedi siir yinisım nwıso krıra mi inkam nwıso Jisis siir kigna mirii iko, krıma irıpa hirar haıngiriıyu omimirkim. ³ Mi Saimon siya krimiir boınki, kara iya kwiriinami, haimna anasu simki niıgiyam nitmai. Mi nim krıma ina mi boınkiyım, krıma pi kinakar nami. Mi krıma ha namım mi ina yani kwiriııım i aiir. Mi haimnam ina yıtmaiıyım. Mi niı kirıeya krıma anasu whırmın whırmın sim bi swoki kibokiin miminkım ini ii aeyar yinkıyanonkwokıyakwoka. ⁴ Mi

iiya bieyin ha kaiidowarkinaniyin, Jisis siya opkamaiga kingiin hirar yokwoyakwok. Mi krɪma siir kɪgna mɪriiyim kamim ha bi ninokninkinkim siya Jisiskin. Krɪma ha naingwokim siya inkam nwirkin. ⁵ Ti whranim, kima whiruwasiḡm bidi kibokiinim, iyie? Niingaka? Mi krɪma ina yowarkii boinkiyim, krɪma anasu bi kibokiingim. Mi siya krɪmiir boinki, ⁶ kima wari kimiir haimnan inig miiya ditmaigi mi kima pi anasu niki kikaiyim. Mi krɪma krɪmiir haimnan ha swoki itmaigiyin mi krɪma siirin kibokiinim dig bi nwokim. Dimusi rani, siirin anasu kasaki bi niigigin. ⁷ Mi kara, inkamɪn siir kɪgna mɪriiyin Jisis siya naingwokwonanaeyin, kara Pita siir boinki, tiriiginin Biyan Inkam Komii teyairgin. Mi Pita siya hiriinan wakaeyin, iriiginin hapi nokwowin yio Biyan Inkam Komii teya mi siya siir yuusa ina iiya. [Dimusi rani, siya siir yuusa minsi niki isaigiga, anasu haiyam niki isaigiga.] Mi siya siir yuusa ha niya mi ina yami atamin mi siya ina kiyaidamin Jisis siiram. ⁸ Mi krɪmiir kam nhirim Jisis siir kɪgna mɪriiyim yim igwɪrni i ailar kignaidam nua hiriirin mi sima haimnan anasugin ninkiniuin siirin warar yinkin kaiginaidam. Krɪma aruwao bi nwokim, 100 mita nanaigim. ⁹ Mi krɪma ha namim, nu hir ha nadu okwoiwim mi krɪmar kig, paeya hirar niuwi. Mi anasu, bret minim yim hir warar mi owi. ¹⁰ Mi nu krɪma nadu kuikwoniya saiir mhoiiyan Jisis siya krɪmiir boin, wara anasu nhirim haimna anki kima niskainam tiriir whainani. ¹¹ Mi ta siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan, Saimon Pita siya ina swoki amin mi siya i hir nani okwokaiyiun mi siya haimna iirin ina kiwarkinaidniyin nua tiriir. Haimnan anasugi bi di yinkiniuin mi anasum haimnanau hir nwokaiyim 153 gim mi haimnan bi nimbiryamkin. ¹² Mi Jisis siya kimidiniya krɪmiir boin, wit kima unkin aeni. Mi krɪmiir nwirki ha bi sriigim siirin, siya yipikin. Dimusi rani, krɪma omkakarɪn bidi yinokninkinim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin. ¹³ Mi krɪma hirar niki okwowim mi Jisis siya ha nitin, bret iir ha nini haiyin mi siya kimidiniya krɪmiir hauu. Mi siya anasuin ha mi haiyin mi ina mi hauuwɪn krɪmiir.

¹⁴ Ya tariigina ya kwoimaka aeya Jisis siya nimbiyama kamim siir kɪgna mɪriiyim simiir hiriir teyanki siya ninsi in idwowa saiir mhoiiyan. Iriig.

Jisis siya dimin taeminim Pita siir srii

¹⁵ Mi ta nae krɪma naeya saiir mhoiiyan, Jisis siya Saimon Pita siir boin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiram nhami nhami naingwokwo rani, ini iki nhirim simiiram naingwokwowiya ini saiir haiburin, aniya? Mi Pita siya siir boinki, ihɪ, Biyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin kara ini kiriiramar naingwokwowin. Jisis siya siir boin, kira iki kamim yipiki kariir siyu napiyim simiir kigrirao, inkamɪn sibsib kigrirawiyin siir hiriinan. ¹⁶ Jisis siya siirin ina swoki sriigiyin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiramɪn ina naingwokwowin? Mi siya siirin ina swoki boinkiyin, ihɪ, Biyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin ta saiirin, kara kiriiramɪn ina naing-

wokwowin. Jisis siya boinki, iikamim yipiki kariir siyu iir napi, simiirin wi kira kigrirao, inkamɪn sibsib kigrirawiyin siir hiriinan. ¹⁷ Mi Jisis siya ina swoki sriigiyin, Pita, Joni yinisimin kira kariiramɪn ina naingwokwowin? Mi Pita siya ini yididin. Dimusi rani, Jisis siya siirin idip idipin kwoima srii mi siya ina yowarkii boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira digworaekwo whiekakim simiirin ina ninokninkinim. Mi kira ta kara mi aingwokwowa kiriiram saiirin ina mi inokninkinin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin, kira iikamim kariir siyu iir napiyim simiir kigrirao inkamɪn sibsib kigrirawiyin siir hiriinan. ¹⁸ Kara kiriirin kaimwower boinkii. Biya kira whranisimar niki owa, kira kiriir yuisim kinakina niinakin kira pi kiriir kwoin iirar priiapriiyapi hinda tindan. Mi mhoiia kira waipiu namwoiwi mi kiriir yuisim wi inkam nwirki nii haiginiwi mi wi inkam nhirkim sim udrimdinuwi, uridni. Mi kiriirin wi aka maeyaua kira nam karamae nwoiwa wi saiir hiriir nikiunami. ¹⁹ [Jisis siya ti dimin iirin min nikri boinkin, mhoiia Pita siya naowi, siya wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii.] Mi ta saiir mhoiiyan Jisis siya siir boinki, kariir mhoiiyar wit. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin siir kɪgna mɪriiyin, yipikin siya naingwokwowyin siir boinkin

²⁰ Mi Pita siya ha niyaeyimyo kaokiyin mi siya ini kariirar kaokiyin, inkamɪn siir kɪgna mɪriiyin, yipikin Jisis siya naingwokwowyin siir digiwa nokwowin. Kara ti inkamɪn siir kɪgna mɪriiyin siya yipikin biya ipi-ya saiir niki idwokaiyin Jisis siir kingiin siir ina inig miiya mi siirin kara sriigin Biyan Inkam Komii, kiriirin wi wir nhinga napwouwi iki inkam biyeyim simiir in hauugiyamin, ha? ²¹ Pita siya kariir kaokiyin mi siya Jisis siir sriigiyin mi ina boinkiyin. Biyan Inkam Komii, mhoiia krɪma ti inkam iirin wi panina tiri? ²² Mi Jisis siya siir boinki mi kara ha naingwowi ta saiirin siya wi hiriirar niki owi mi wi iya karar swoki iti wi saiirar nadigni. Yio tiriiginin, yio kimiir dimin tani. Wim kima kariir kɪgna ap. ²³ Mi ti yayim wi iikamim yipiki Jisis siir siyu iir napiyim wi simiiram haigiririrki. Mi kara ti inkamɪn siir kɪgna mɪriiyin wi nao rani. Jisis siya hiriinan bi boinkikin, kara wi nao rani, siya ha boinkin. Mi kara ha naingwowi ti siirin, ti inkamɪn wi hiriirar tiki okwokin kariiramar, yio tiriiginin yio kimiir dimin tani. Niingaka.

²⁴ Karaigin ti inkamɪn siir kɪgna mɪriiyin, yipiki ti dimin iir boinin mi simiirin kara winkikim ta yokwo a-irin. Kima ta saiirin ina ninokninkinim ti yayim kara boinkiyim yim yaimwo imairgin, kara bi niksisaekikin.

Mhoigimhoiiyan yai aeya.

²⁵ Jisis siya dimin kasa bi tirkin. Mi iikamim sima simiirin yokwoni hiriirar winswokikiswo kara ha naingwowi, wi maeyau nokiigak di yowowi ti nu iirin, ti hiriinan yokwo imiir nonkwowim. Niingaka. Iriig.

Aposel

Biiyin Luk siya yokwo Luk saiir winkin mi ta saiir mhoiiyan siya kimidiniya yokwo Aposel saiir win. Yi ti niwiiyin yio miiyim aposel kamim sima mriiyim simiir boinkim. Siya yokwowa inkam nwirin Tiofilas nikiuwiiyin siiram winkika mi siya Tiofilas siiraram bi winkikin. Niingaka. Siya iki iikamim hinda tinda nwowim simiiram warar ninkin winkikin. Mi ta yokwowa saiir yaigiyaiyim yim min boinkikim Biiyan Inkam Komii siir naeyiutin aposel kam imiirin panina kisisop diriraerarkin mi ti aposel kamim ha namkim dimin taeminim Jisis siya tirim simiir boinmauwamin. Iriig.

1 Nabie Tiofilas. Biiya kara yokwoni kiriir niki win hauugiyim miipai miipaiyim Jisis siya mriiyim mi yaipai yaipaiyim siya boinmauwuwim. ² Biiya yokwoni kara mi win boinkiyim, iya Jisis siya nua tiriir nita. Mi miiyim siya nap mriiyim. Mi iya Adi Komii siir naeyiutin siya mi boinmauwuwim yayim siir aposel kamim siya nimbiniim simiir. Mi siya simiirin ina boinmauwuwim iya siya swoki amana ninomor koua hiriir. ³ Biiya siya hik prasae bi haigin mi siya asi naonamkin. Mi siya ina swoki insiin idwowin ie hirankin. Mi siya ha nitin, iiyim kam nwisa ini oni aposel kamim simakan. Mi sima nwoki inokninkini siya ini omwaiya swoki waiyan. Sima bidi kigim, siya simaka nidwo boinaiyin. Mi siya simiir boinmauu, Biiyan Inkam Komiiyin iikamim simiir kigriraowim. ⁴ Mi iigwira sima maeyau kwiruwa ywomimir Jisis saikar. Mi Jisis siya yayi kwira boinmauu wakae simiirin. Mi iya sima nidwo aeya mi ta yayi saiir boinkin. Kima om komii Jerusalem tirin wi asiima kipi niki haiburgik ha tiki o. Adi Komii siya bidi iki imbinkiyin ti dimin komiiyin siiram. Adi Komii siir naeyiutin kara biiya kimiira bidi iki boinmauu wakaekiyin. ⁵ Jon siya baptais haiginiugikim iikam imiirin op. Mi wi ii priei nwo rani, Adi Komii siir naeyiutin wi kimiir naninkiniuni.

Jisis siya ina yamigusamin ninomor koua hiriir.

⁶ Mi iigwira aposel kamim sima Jisis saikar ywoyakwok. Mi sima Jisis siir srii. Hae! Ti krimiir Biiyan Inkam Komiiyin taka iya saeya Isrel simiir iikamim simiir kirie haiginuwanka. Mi sima wi biiya niki owin isid komiiyin, wi siir hiriinanar swoki owim, aniya? ⁷ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin, siya ti dimin hiriinanin kima sriiyin kima ninokninkin tani, wi paka hinin iya sae nimbiam. Adi Komii siirar diminkin, wi siyar nimbinki, iya digworaekwo ima nimbiamana. ⁸ Mi mhoiia ta iya Adi Komii siir naeyiutin kimiir naninkiniuni mi kima wi kariir yayi saiir boinmauwuwami om komii Jerusalem mi nu Judia mi nu Sameria mi hinda tandan nuim wi digar nwo irkaki. Iriig. ⁹ Mi iya Jisis siya siir yayi dig nwokiya mi Adi Komii siya yikiuna siirin ninomor koua hiriir namim mi sima ini siirar

kigninkwokwokiyyim. Mi siya ina yokwoninopkainamin waua saiir hiriir.

¹⁰ Mi simiir nhwonaim ini siirar kaoyokiyokiiyyim. Mi inkam nwiso biri kimiminkiko ina yimbiniyo. Mi ini simiir kingiina yamkwoniyo. Mi ti inkam nwiso sowa kaiya yuisa whisinanka. ¹¹ Mi sowa boin, kima ti nu Galiliyan kamim kima tirara dimusi nokwo kaowi ninomora hiriirin. Ti inkamin Jisis, Adi Komii siya nikiunainamin mi siya wi hiriinanar swoki iti, iya siya swoki iti. Iriig.

Mi sima inkamin nwira yimbin Judas siir mii aiir hainaowidim Adi Komii siir mii aiir mriiyam.

¹² Mi iya Jisis siya nama mi yim sima ina mi haiburgigim ti mhiu iirin. Mi ti mhiuin siir inigin mhiu oripkin. Mi sima ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim. Mi tiki mhiuin ini om komii Jerusalem siir kingiin hira nwowin. Siya aru biri nwokin. ¹³ Mi sima om komii Jerusalem siir napninopkainamim mi sima ini simiir whwonkai omaka saiirar yapiiyamim. Mi simiir inigim hininkim. Pita mi Jon mi Jems mi Endru mi Pilip mi Tomas mi Batolomyu mi Matyu mi Jems Alfiasni yinisimin mi Saimon Selot siya, Judas, Jemsni yinisim ikin. ¹⁴ Mi sima tiki kam whiekakim sima ini kwoin whirua ywokiyyim. Mi sima nhwo ina kwisim Adi Komii siirim. Mi wig nhirim mi Jisis siir apu aeya Maria mi Jisis siir nomousim ikim sima wara mi srii Adi Komii siirim.

¹⁵ Mi iigwira ti iikam, kamar iriyyar nwirim (120) Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim sima hirar nwomimirkim. Mi mhoiia Pita siya ina yinsiin okwokiyyin. Mi siya yayi ina boinmauwuukiyim simiirin. ¹⁶ Hae, ti kariir isidin. Bidi Bidiniyarin ti inkamin Judas nikiuwiiyin Adi Komii siir naeyiutin siya boinmauwuukikin, krimiir wanwiyae Devid siir. Mi mhoiia wi siya niisiimauuwi Jisis siirin simiir. Mi ta yayi Devid siya winkiya saeya wi sapi nimbiam. Ta yayi saeya ini kaimwowa ywowa. Mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. ¹⁷ Biiya Judas siya krimiir isidar niki owin mi siya ta mii hiriinana krima mi mriiia saiira mi mriiigin. Pita siir yayi hinina boinkikin. ¹⁸ Judas siya ti nuin umir siya saingin. Ti umirin ta mii biyeya Jisisni siya tira saiirsa haigin. Mi siya ini sasar swoki diriraerarbumbunan. Mi siya

whisin ha haiyin Mi ini sasar diyankrikiu aomamin. Mi siya ha nikiinaiiniyin mi siir mhiya ina hambirgiya. Mi mhi kwowim ina yikikiigiyim. ¹⁹ Mi om komii Jerusalem hiran iikamim siya ina wakaewinim yaiya haigirirniya. Simiir yaigina hiniina dapika ta maeyau airin Akeldama. Mi saiir yaimwokiyaimeyowa hiniina dapika nhieni maeyauka. Mi siya hiniin asi dapkim ti nuin umir siya saingin, inkam nisom aowam. Mi siir nhieya ta maeyau aiir naokiinainamka.

²⁰ Mi ti yaiyim yokwo Sam nwowim hiniina win boinkikim, siir omaka wi sasar dokwobimbirginkiyam. Wi inkam nwrirkin kipi nii apririr mimin.

Mi yokwo saiir yai haimii whirin hiniina boinkika, siir miya wi inkam nwrirki kisina onaowid. Wi niinga kipi nwoki.

²¹ Mi yai kwira Pita siya boina hiniinga, krima tariinanin inkam nwira ti okmwini okwo ti isidin krimaka napriririyim simiir inkam nwrirni iya Jisis siyar niki owin mi krimaka napriririn siir. ²² Mi krima ti inkam nwririn siir ti imbin Jonin iikam baptais haiginiuwini op siir kigin mi Jisis siya mi owa nu tir mi siya mi am aka koua hirir. Mi krima wi ti hiririnan inkamin wi siir ninbini. Pita siya hiniina boinkikin ²³ mi yim siya ina yomboin amboinim, krima piki hiniin inkamin si boini, mi siya inkam nwisa boin ti inkamo sowiir inigo hiniingo. Nwririn Basabaskin mi siir inig whirin Jastas mi nwririn Matiaskin. ²⁴ Mi iya siya nhwo kwisim mi ina boinkiyim, ti krimiir biyan inkam komiiyin kira bidi yinokninkinin iikam whiekakim simiir kwoinim kira wiisiimauu haiginiu krimiirin, ti inkamin kira nimbinkiyin siirin. ²⁵ Judas siir mi aiir hainawidam. Mi Judas siya nidamami mi siya wi hindara natisir whaowae iuwi. ²⁶ Mi siya inkam nwiso sowiira inan dapswo. Mi Jastas siya ini yikiigiyin. Mataias siya yokwo naowid. Mi siya siirin minam nokmwini okwokin aposel kam iuur nwririn simaka miriyim siya. Iriig.

Adi Komii siir naeyiun nu tirir nitkin.

2 Ta ii komiia Juda siya naekwowaka nae komiia sae mi ta ii komiia saiir iniga Pentikoska mi saeya tariinanin bidi yimbiam. Mi iikam hoimgakim Jisis siirin naingwo tibmiiyim siya ini ta maeyau nae naekwowaka ini saiirar yaninkiniuwim. ² Mi iya siya omaka hir nidwokaiya Mi dimin komii whirin ini omaka yainau hira yimbiamkiya. Mi krima hapi opudga naukwhaowanikin. Mi omaka irkaka ini wara yinyokiigiyin ti diminin. ³ Mi siya paeyonan nimbiamkiya mi ini pariidnan yupimparkiyin. Mi ini iikamim simiir irira nwinira yakaigimkikiu iuwim. ⁴ Mi Adi Komii siir naeyiun mi ini simiira yaninkiniu iuin. Mi Adi Komii siir naeyiun kirie siya siya hauugikin simiirin. Mi siya omom omomi yaiyim sim asi boinamkim iya ti dimin komii siya nimbiam.

⁵ Mi Juda iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranin siya maeyau kwiruwa ywo ta ii komiia nae naekwowaka saiirin. Mi simiir siyiun hiriyi tirikin, Adi Komii siir inig iir hainaniyin. ⁶ Mi ti dimin komiiyin

whinmamaoni hiniin naukwhaowanikin. Mi siya ti iikam isidin ini ta omaka aiirara yamwomimiriinim. Mi siya ini hinda yanaakiyim. Mi siya wakaeki siya irira nwinira simiir yapa yapa yai imiirar boinami ⁷ mi siya ini hindarar yanaakiyim. Mi siya ina yaingwoyimiyoikyim. Mi siya boin, ti iikamim tari nu Galili hirankimairgim, aniya? ⁸ Mi krimiir yaigina saiir dimusi swoki wakaeki. ⁹ Mi nim krima nhirim nu Batiyankim mi nhirim nu Midia ankim mi nhirim nu Iramankim mi nhirim nu Mesoptemiyankim mi nhirim nu Judankim mi nhirim nu Kabadusiyankim mi nhirim nu Pontasankim mi nhirim nu Esiyankim ¹⁰ mi nhirim nu Prisiyankim mi nhirim nu Pamfiliyakim mi nhirim nu Isip ankim mi nhirin Ribianim om Sairini kingiin nwo ikim mi nhirim om komii Romanki nitkim. ¹¹ Mi om komii Roman iikam nhirim yim Judan iikamkim mi nhirim simiir siyiun siya tiriyin siir haiburgim mi siya ini Juda simiir siyiun iirara yapim mi nhirim mhiuisim whirin Krit nikiuwiyin siir hiranki nitkim mi nhirim nu Arebiyankin nitkim mi krima ti iikam hoimgakim om whiruwani. Niingaka. Krima om whir om whirankim. Mi krima whiekakarini krimiir yapa yapa yaigin imiira swoki wakaeyim dimin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya tirin. Pita siya hiniina boinkikin. ¹² Mi siya ti iikam whiekakim ini mouni hiniina sinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini wara whriehriekiyim mi siya ina nhinkii boinaigiyim. Ti diminin panin panina nimbiamkikin, ha? ¹³ Mi kam nhirim siya simiir boinbu mi yaibu siya yiewaiyu. Mi siya ina boinim, siya ti kamim waini opa saiir kwiaekim mi siya asi whaowaei. Iriig.

Pita siya yai boinmimaugun

¹⁴ Mi Pita aposel iuur nwririn simaka yisiin okwoki. Mi siya ina kauwok boinkiyin iikam whiekakim simiiram, kima ti Judan iikamim aru maeyauankin nitim mi kima ti Judan iikamim om komii Jerusalem tiran ikim kara kimiirin ti isidin omom omomi yai boinim simiir boinmimauuam tiri. Mi kima kariir yai aiir wakaeki. ¹⁵ Kima ha naingwokim ti kamim op biyie kwira wain dapiya sae kwiaey whaowaei. Niingaka. Siya bieyin nad nadu okwoniyakwokin ha bi kwiaekin. ¹⁶ Mi profet inkamin Joelin siya yaiyim Adi Komii siya boinmimauuikyim siir siya hiniina win boinkikin. Mi tariinanin ti yaiyim bidi yimbiniyim. Bidi bidiniya siya hiniina win boinkikin, ¹⁷ mi Adi Komii siya boinki, siya dig kingiin nwowi mi kariir naeyiun siirin wi kara nikropki iikam whiekakim kimiram. Mi krimiir yinugiyin yinkamiyinim siya wi kariir yai aiir boinmimauuwami. Mi whranim diminin kara niisiimauuin siya wi siir kigi. Mi krimiir waibibiyeyim simiirin wi nhwo kara nikiumauu haiginiuwu. ¹⁸ Mi taka iya iriipi hiririnan kariir naeyiun wi kariir mi miriyim iikamim wi simiir hauugi mi siya wi kariir yai aiir boinmimauuwami ¹⁹ mi dimin komii whirin wi kara nini diriraerariuwu ninomor kou hir. Kara diminpai diminpaiyim wi nu tir diriraeri. Mi nhie mi pae mi wau wi nua tirir nimbini. ²⁰ Mi bie wi whwo rani mi iya wa nimaugui. Mi bwana wi nhienan nimbiamki

mī mhoiyya ii komiiya nimbiniī mī kīma wa kīgwinī Bīyan Inkam Komiiyīn nītin. Taka iyya saeya wī ii komii kīin nwowī. ²¹ Mī iikam whiekakīm Bīyan Inkam Komiiyīn siir inīg iīir dapīkiuwīni mī simiirīn wī Adi Komii siya nīniskīi hainaki mī sima wī omwaiya waiyayokiyokīi. Profet Joel siya hīniina wīn boinkikin.

²² Pita siir yaiya tasa niki ama. Kīma tī iikamīm tī Isrel-mī isidīn siirīm kīma ta kariir yaiya saiir tī wakae. Kara kīmiirīn Jisisīn om Nasaretanīn siir digworaekwowīm siya tīrīm simiir boinmīmauūīm tīri. Adi Komii kīmiir Wanīn siya hauuga kīrie komiiya siirīn. Mī siya mīi kīrie kīrie asi mīriigin kīmiir whwonkam idain. Yīm kīma bīdī kīgīm. ²³ Bīya Adi Komii siya hindara naingwo kīkaigin siir kwoīnār. Sima Jīsīs siirīn kīmiirīm yīkiunani siirīn kīma nwokī isomaowīm. Mī siirīn kīmar yīkropki inkam biyeyīm simiirīm. Mī sima siirīn paeyīn hīniya nīrionīnkinīn saika yaka inkin tiorinugi mī siirīn ina yaka isomaokiyīn. ²⁴ Mī ta siya nao nama Adi Komii siya siir hīka hīriinansi naoyopnīsugīkīn. Mī siya omwaiya swokī waiyan mī ieyīn siir haiginīkou dig bī nwokin.

²⁵ Mī Devid siya hīniina wīn boinkikin siirīn, kara bīdī kīgīn tī Bīyan Inkam Komiiyīn. Mī siya iinokīnokin kariir iina iiniga saiir kingiīn mīnam nokwowī kariirīn kīrie siya hauu haiginūīm. Mī kara wī dimīn whīrsī naingwoyīmīyok rani. Nīngaka. ²⁶ Kara wī maīrgīmaīrga asi nwowī. Kara mwai mīnam waowī piua nhīnmi kinīm. Iiyya kara nao nami mī kara wī kariir piū aiirsi naingwoyīmīyok rani. Mī saeya wī wadīeya swokī owī. ²⁷ Mī kīra kariir piūgīna wī yūmī om hīr niyopnīsugīk rani. Nīngaka. Mī kīra kariir piū aiirīn wī nu hīr kīgīnīsū whīgrīmgrīnkinam tani. Nīngaka. Kara inī kīriir yīnisīm topmwo ywowīn. ²⁸ Kara bīdī swokī iyopmauugiyīn kariir inīgīn. Mī kara maīrgīmaīrga asi nwokīkīn. Mī yayīyīm Devid siya wīnkiyīm Mesaiyāni, siya hīniina wīn boinkikin.

²⁹ Pita siir yaiya tasa niki ama. Hae! Tī iikamīm kara kīmiir boinmauu wakae kī kīmiir wanwiyaeyīn Devid siirīn. Mī Devid siya bīdī bidīnār naokin mī sima siirīn inī ienau haingīkaigiyīm. Mī tariinanīn krīma siir ieyīn ina kīgīyokiyokīkaeyīmīm. ³⁰ Devid siya Adi Komii siir profet inkamkin. Mī Adi Komii siya Devid siir isidīn simiir yīnisīm nwīrīn siir yīmbingī iikam hoīmga kīm simiir kīgīraowam inkam komiiyīn nu kīgīraowiyīn siir hīniīn. Mī Devid siya bīdī wakawīnīn mī bīdī mī inoknīnkinīn. ³¹ Mī siya bīdī yīnoknīnkinīyīn dimīn Adi Komii siya tīrkiyīn hīniingīn. Mī siya hīniina wīn boinkikin,

inkamīn siya Mesaia siya nīmbingī siya wī sīpi naowī mī siya wa swokī īnsiīn idwowī iē hīrankīn. Mī Adi Komii siya siir piūgīna wī yūni om hīr niyopnīsugīk rani mī saeya wī ienau hīr mī whīgrīmgrīnkinam tani. Nīngaka.

Devid siya inkamīn siya nīmbinkiyīn Mesaia siirīn hīniina wīn boinkikin. ³² Pita siir yaiya ina nika ama. Tīkī inkamīn Jīsīs siyārgīn. Mī siirīn Adi Komii siya bīdī kinīnsiīn idwokiyīn iē hīrankīn. Mī krīma kīgīnīnkinīkīn siirīn. Mī krīma asi boinmauugīm. ³³ Mī Jīsīs siya bīdī yamīn inī nīnomor kou hīr nwowīn. Mī siya inī Adi

Komii siir iina iiniga saiir nidwowīn. Mī taka iyya Adi Komii siya siir naeyūīn siir yīkropki simiirīm bīya siya nīmbina simiirām naeyūīn inī nu tīriir yītin. Mī tī sima tariinanīn kīma kīgīm mī kīma wakae yīm. ³⁴ Devid siya nīnomor kou hīr bī namkin. Nīngaka. Siya hīniina boinkikin,

Adi Komii, kīra Kariir Bīyan Inkamīn siirīn kīra kariir iina iiniga saiir didwo. ³⁵ Mī wī kara nīkwowaisiigi kamīm kinaka nomboīn iī ae karamae nwowiyīm. Mī wī kīra nokwonaowid iski.

³⁶ Mī Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokīiyya. Hae! Tī Isrelan iikamīm kīma tī wakae nīnoknīnkin. Adi Komii siya Jīsīs siirīn, inīgīn whīsairā yokdap. Bīyan Inkam Komii mī inkamīn siya nīmbingiyīn Mesaia. Tī inkamīn Jīsīsīn paeyīn hīniya nīrionīnkinīn saika kīma naka inkin irinugiyīn mī kīma siirīn ina yaka isomaokiyīn. Pita siya hīniina boinkikin. Iriig.

Iikam whiekakīm simiir kwoīnīm ina kisina haigiyīm mī sima op ina baptaisīm

³⁷ Mī sima ta yai aiir wakae yīm mī simiir piua inī hikak wara ywokiyīm. Mī sima Pita siir boinkiyīm mī aposel kam nhīrīm simiir warar yīnkin boinki, hae! Nomi-iyauīm krīma pi dimū dimīn tīri? ³⁸ Mī Pita siya simiir boinkīn, kīmiir kwoīnīm tī kisina haigi. Mī Jīsīs siir inīgīn op siir tī baptais mī kīmiir dimīn biyeyīm wī Jīsīs siya nīinak iuguskīi. Mī kīma hīriinan siyūīn siir tīri mī Adi Komii siir naeyūīn wī kīmiirīm nwokī itīm. ³⁹ Bīya Adi Komii siya hīniina boinkīn, kariir naeyūīn wī simiir hauugīi. Simiirīn kara niki ikiunakīm, taka yaiya kara hauua kīmiir mī kīmiir yīnisīsīmīm mī kīmiir iikamīm aru maeyau ankin nītim, simiirīn wī Adi Komii siir Bīyan Inkam Komiiyīn wī siya hauuwi iikamīm siya nīkiunam simiirīn. Mī Adi Komii siya ta yaiya bīdī bidīnār boinkīn mī Pita siya saiir asi bommīmauugīn.

⁴⁰ Mī Pita siya simiirīn yai whīrni whīrniya boinmīmauūam. Mī siya yai kwīruwa bīri boinkīn. Mī siya ina yīmbīsū boinkiyīn, kīma mīntarao, tī iikamīm mīiyīk rani, wīm wī siyū biyē sima nīsiīmauūwi. Kīmiir kwoīnīm tī kisina haigi. Tī iikamīm simiir kwoīnan kipi nwo. ⁴¹ Mī taka iyya iikamīm Pita siir yai aiir wakae yokiyīm mī sima ina yaingwo tībmiikiyīm mī op ina baptaisīm. Mī tī iikam hoīmga kīm kasa rani, 3,000 kīm. Iriig. ⁴² Tīkī iikamīm simiir piūīm bī nhakiukīm. Nīngaka. Mī simiir kwoīnīm simiiramar naingwokwōnanaekīm. Aposel kamīm sima boinmīmauūwīm dimīnpai dimīnpaiyīm simiir Adi Komii siirīn inī irīpar boīn wadīeyīm. Mī sima, sima sima swokī inkīnsiīs ankinsiīsnam mī nae irīpa sima mī aeyīm irīpi hīriinan.

Tī siyū mīiyīkīn iikam wīnīm naingwo tībmiiyīm simiir siyūgīn.

⁴³ Mī aposel kamīm sima dimīn komii komiiyīm kasa bīri tīrkīm. Mī sima kīgīm mī sima inī wara yanaakiyīm. ⁴⁴ Mī iikamīm naingwo tībmiiyīm sima inī om whīruwar waiyīm. Mī simiir digworaekwowīm nwīruwani inīgīn bīri nwokīm. Nīngaka. Inī simiir ombudni inīgar

ywowim. ⁴⁵ Mi iikam nhirim umir digworaekwowam whaowaeiyim mi sima simiir digworaekwo hoimgakim mi simiir nuin pi iikam nhirimi niyopmauugi sim sainim mi ti digworaekwowim simiir umirim nwirowani inigin bi nwokim. Niingaka. Ini simiir omkakni inigar ywoim mi inkam nwiirkin umiram mi whaowaei mi sima siirin pa mi hauugi. ⁴⁶ Mi iinokiinokin sima Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir haingiriyu onanaeikim. Mi sima pi simiir omaka simiirar nii idwodwokai aeyarkaki. Mi simiir mhii kwoinim ini wadieyar ywokiyyim. Dimin whirkin bi tirkikim mi sima ini maigimairga ywokiyyim. ⁴⁷ Mi sima Adi Komii siir inigin ha mi hainanim mi siirin ina mi boin wadiekiyyim. Mi iikam nhirim sima boin, ti iikamim, iikam wadie imairgim. Mi iikam nhirim Biyan Inkam Komiiyyin siir yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima ini naingwo tibmiyan iikam ywowim. Mi sima ini iripar ywowim yapa yapa biri nwokim. Iriig.

Inkam nwirin iga biyeyin mi mhoiyya ini wadieya ywokiyyin

3 Mi Pita, Jon sowa igwir naiowaka bieyin nad nrowamin mi sowa ina yapamtibwo. Mi naiowaka sowa Adi Komii siir omaka saiir yapninopkainam, nhwo kwisam. ² Mi inkam nwirin om komii Jerusalemnin siir iga miyyik rani. Mi siir apua saeya naokainakiyyin siirin hiriinanar naokainakin. Siir iga miyyik rani. Iinokiinokin sima siirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka ano hir kikinuu idwogikikin. Mi ti anowin siir inigin wadiekin. Tiki inkamin siya hindara priikau priikauwikin iikamim iki Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir niyamiiyyim umir digworaekwowam simiiram. ³ Mi tiki inkamin iga biyekakin mi siya Pita Jon sowiir kigwinin sowa Adi siir omaka saiir namo mi siya ina sriiwinin umirim sowiiram. ⁴ Mi Pita sowa Jon ini tiki inkamin ini siir ywokwo kaonanaeyo. Mi Pita siya boinki, kira kririir kaoki. ⁵ Mi tiki inkamin siya ha kaokiyyin mi siir kwoinin hiniina yaingwoki pi kara kwaeyae kaowi mi kariirin pi umir sowa hauwi. ⁶ Mi Pita siya boinki, ao! Kara umir kara maeka. Niingaki, niingaka. Kara diminin, whira nrowi pi kiriir hauugi. Tiki diminin biyan diminkin. Mi Jisis Kraisin om Nasaretanin siir kirieya mi kira ha dinsiin apririirki. ⁷ Mi Pita siya tiki inkamin iga biyekakin siir ina aiir ini onkwo kininsiin okwoki. Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin okwotidwokiyyin mi siya ina yapnamin. Mi siir ogmwo paimwowim biri naptidwomwoknamkin. Niingaka. Ini wadieyar ywonamim. ⁸ Mi siya ini wadieyar yinsiin okwotidwok apnamin. Mi siya Adi Komii siir omaka hiriirin ini sowaka yinkin apninopkainamin. Mi siya ina yopnatkiigii boinamin, hae! Adi Komii kira wadiekin. ⁹ Mi iikam whiekakim sima siir kigiyim siya napriiramin mi siya ini Adi Komii siir inigin siirar hainan yokiyokiigiyamin. ¹⁰ Mi tiki iikamim si ma bidi yinokninkinim tiki inkamin umirim priikau priikauin mi siya. Adi Komii siir omaka saiir omaka anoin siir niki idwokin. Mi tiki anoin siir inigin wadiekin

mi sima ini wara yanaakiyyim ti diminin siir tirkiiyyin. Iriig.

Pita siya yai Adi Komii siir omaka saiir boinmimauugin.

¹¹ Mi iya ti inkamin siir ina Pita Jon sowiir nonkworinuwin mi iikam whiekakim ha niwitnaniyyim, ini simaka yamwoniyyim. Mi sima imii imii simaka yinkin apninopkainamim ta maeyau haimiyya hugripkiikikaiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka yainau hir. Mi ta maeyau saiir iniga Solomonka. Mi sima ini kakakar ywokiyyim ti inkamin siir nini kigiuwim. ¹² Mi Pita siya kigwinin mi siya iikamim simiir boinwin, kima Isrel hiran iikamkim kima kakak dimusi nwokikim ti dimin iirsiyyin? Mi kima kririir dimusi kaowaiyyuwi? Kima ha naingwokim kririir kirieya saeya niuwi? Mi kririir siyu miyyikin siya niuwi? Niingaka. Kririir kirieya saeya bi tirkikin mi tiki inkamin ha bi napriirirkin? Niingaka, niingakinga. ¹³ Jisis siir kirieya saeya nrowaiginiugigin ti inkamin wadie. Mi krimiir brogaeyim Ebrahim, Aisak, Jekop simiir Adi Komiiyyin iriipi hiriinan Jisis siir inig iirar mi hainankin. Mi Jisis siirin kimar kwikropkikim Pailat siirimin, siya niso maowam. Mi Pailat siir kwoinin siir nikropkiyyamar tirkin. ¹⁴ Mi wim kima inkam miyyikin siir borisop. Kima inkam biye siir nikiunam naingwokim. Ti inkamin digumii kima haimriyyuin inkam biye rani, inkam wadie ieyairgin. Siya dimin whir biri tirbusrankin. Niingaka. Mi kima ti inkam nwirin inkam nisomaokiyyin mi omaka huyokiyokaiya saiir nwokaiyyin mi kima kimi diniya siir yikiuna. ¹⁵ Mi kima ti inkamin kwoin miyyikin inigak nrowaiginiuwiiyyin iinokiinok nwokripkaigiyamiyyin krima siir yisomaoki. Mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwokiyyin ie hirankar. Mi Jon krira siir bidi kigiyin. ¹⁶ Mi Pita, Jon sowiir yaiya tasa niki ama. Jisis siir kirieya saeya kininsiin okwokin tiki inkam iga biyeyin. Kima siir bidi kigim mi siir bidi yinokninkinim. Siya wadie asi nwokin naingwo tibmiyya Adi Komii siya hauugiya kririir mi siirin wadie saeya nrowaiginiugin.

¹⁷ Hae! Tiki iikamim, kima biri ninokninkinkim tiki hiriinan siyyuin kima tirin. Mi kimiir yaowaeiyim sima biri mi ninokninkinkim. Niingaka. ¹⁸ Biyya profet kamim si ma winkiya Jisis siya wi hik sipi haii mi siya wa naonami. Mi ti digworaekwo whiekakim biyya sima winkiiyyim, yim Adi Komii siyar tirkikim. ¹⁹ Pita siya nu Isrel hiran iikamim simiir asi boinkikin, kimiir kwoinim ti kisana haigi mi Adi Komii krimiir Wanin siiram daingwo tibmii. Mi krimiir dimin biyeyim wi siyar niinak itkiigiigi. ²⁰ Mi Adi Komii siir kirieya wi krimaka asi nrowi. Mi Adi Komii siya Jisis siir nikropkii mi siya wi krimaka namwoni. Tiki inkamin biyya siya niki imbinin siyairgin, MESAIA. ²¹ Mi tariinanin Jisis siya ini ninomor kou hirar niki idwo kaowin. Siya minam niki idwo kaowi ti digworaekwowim win kina nimbiyamkiyyim. Mi siya nua tiriirin wa swoki iti. Biyya Adi Komii siya profet kamim simiir hiurworwokai haiginiugim. Yim sima ini saiirar mi boinmimauuim. ²² Mi Pita, Jon sowa ina niki boinyokiyokiyyamwo. Moses siya hiniina boinkikin, wi Adi Komii siya

nokmwın okwo haiginiuwi kimiir inkam nwirin profet inkam nwowam. Ta siya mi okmwın okwo haiginiuwa mi ta siya mi ikropkiya kariir saiir hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim siya boinmimauuwim kima sibgu wakaeyoknam. ²³ Mi iikam whiekakim ti profet inkamın siir yai wakae karamae nwowim mi simiirin wi Adi Komii siya tirkii mi sima wa naokaoki. Mi sima wi iki Adi Komii siir iikam nhirim simaka nwo rani. Nningaka. ²⁴ Mi profet Samyuel mi profet kam nhirim siir mhoii nit ima sima boinki, tiki digworaekwo whiekakim wi simbi nimbiyami tariinanin. ²⁵ Kima ti iikam whiekakim kima profet kamim simiirarar isidgim. Adi Komii siya nimbin tibmiikikim kimiirin. Mi kimiir isidin siir inkam nwirki niuwi wi siya whin diriraerar haiginiuwami iikam whiekakim, omom omom anim simiirin. Adi Komii siya ta yaiya kimiir brogaeyin Ebraham siir boinmimauugikin. ²⁶ Mi Adi Komii siya Jisis siirin Isrel krimiir isidin siir waraur yikropki biyin, kimiir whin diriraerar haiginiuwam mi kimiir kwoin imiir kishina haigiyam dimin biyeyim kima tirim simiir si. Iriig.

Mi Isrel hiran inkam komii komiiyim sima yikropki Pita, Jon sowiirin omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir sowiir hiugripkiikaiyam.

4 Iiya Pita, Jon sowa yaiya niki boinmimauwo iikamim simiir mi pris inkamim mi inkamın Adi Komii siir omaka saiir biyanin mi Juda iikamim naokaowim mi ha ninsiin idwowim simiiram naingwo tibmii karam nwowim mi simiirin hiniina dapikim, Sadyusi. Mi sima sowiiramın tokakar namkim. ² Mi tiki isidin sima ini owu io komiia Pita, Jon sowiir ta sowa boinmimauwa yaiya iikamim simiir ta Jisis siya naonama mi siya swoki insiin idwowa ie hirankin saiirsi. ³ Mi sima sowiirin naiowar kaeyokairibim iya biyeyin nad nwowamtibin mi ini ii aeyar pirkinkiyakwoka. ⁴ Mi iikam nhirim sima taka sowiir yaiya saiir wakae digiyim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim Adi Komii siiram. Mi kamim naingwo tibmiiyim sima iriparin 5,000 kim. Kasa rani. Iriig.

⁵ Mi igwir nugakin bii nwoi kamim mi Juda simiir isidin siir biyan inkamın mi kamim Adi Komii siir siyu komii ninokninkiniyim sima ha nitim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwoni, ⁶ Anias saikar. Prismi biyan inkam komiiyim mi Kaiafas mi Jon mi Aleksanda sima tiki biyan inkam komiiyim pris siir isidin mi yim sima wara yinkan am om komii Jerusalema hiriirin sima hirira yaninkiniuium. ⁷ Mi sima Pita, Jon sowiir yikiunaki. Mi sowa ha nito ini simaka yamikwoniyim. Mi sima sowiir sriigi, nhinir kirie aka inkam iga biyeyin siir haiswoniskiiyiya. Mi nhinir inig ikin ti diminin kowa tirin. ⁸ Mi Adi Komii siir naeyuin Pita siir piu ara naninkiniuniyim mi siya simiir boinki, kima inkam komiiyim Isrel hiranim mi Juda simiir isidin siir biyan inkamim ⁹ mi kima kririir srii? Ti dimin kibiyin krira tirkiyin ti inkamın iga in ninsimsiriuin siir mi siya wadie panina nwokikin, ha? ¹⁰ Kara kimiir boinkii, Isrelan inkamim simiir warar ninkan boinkii, kima siirin inar kigim ti inkamın iga in ninsimsiriuin siya isi wadiyar

nwowin. Krira ti diminin Jisis Kraisin om Nasaretanin siir inig iir tirkikin. Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nironinkinin saikar ninkan irinugigin mi kima ina yaka isom aokiin siirin. Mi Adi Komii siya siirin ie hiranka swoki kininsiin idwowin. Mi ta hiriinan kirie kaimwowa mi tiki inkamın wadie saeya nwokikin. ¹¹ Mi Jisis siya ini siya omaka miriyyin ini siir hiriinan ywowin. Yokwo Komii saeya hiniina boinkika, wim kima ini inkamın omaka miriyyin ini siir hiriinan ywowin.

Mi wim kima ti siyan omaka kougounanin siir nonkwo miriyyim pi boriisopi. Mi kima siirin ini digiumii haimriiyugigim. Adi Komii siya tirkikin ti siyan omaka kougounan.

¹² Mi krimiir dimin biyeyim wi inkam nwirkin swoki inak itkiki rani. Mi krima inigak wa swoki o rani, inokii-nokin. Nningaka. Jisis siyairgin. Inkam nwirkin krimiir dimin biye simiir niinakim dig bi nwowikin. Nningaka. Jisis siir inigin wadie siya nwoaiginiugin. Inkam nwirki bi nwoaiginiugin. Nningaka. Pita siya hiniina boinkikin.

¹³ Iya kamim siyu komii ninokninkiniyim. Kaunsil, sima Pita, Jon sowiir kigwino sowa yai nokwo boinmimauuniyo mi sowa biri nididko yaowae komiiyim simiirsiyin. Mi sima ina yinokninkiniyim Pita, Jon sowa biri swoki skul miminko. Sowa ninokninkinkak rani. Mi sima hiniina naingwokim sowa Jisis saikar nwoko mi sowa yai boinmimauusiyyin paninsi yididsi. ¹⁴ Mi sima kigwin ti inkamın siir iga inin ninsimsiriunamin sowa diriraerirkiyin. Mi sima sowiirin yaigak paninsi ywosi. Ti inkamın iga in biyeyin siya ini sowiir kingiin hir yokwowin mi sima hiriinansi nwokim. ¹⁵ Mi sima yikropki Pita, Jon sowiirin idwowiya hiriir kamim siyu komii ninokninkiniyim, kaunsil, omaka saiir akpitga hir yani okwo iu. Mi sima mhoiia ini sima swoki boinkiyim sowiirin. ¹⁶ Mi sima boin, krima wi panina tiri tiki inkam nwisowiriin? Sowa dimin komiiyin whira yinskii. Mi iikam whiekakim om komii Jerusalemanim sima kigin mi sima wakaeyin mi sima ina boinim, krima wi panina haigiprakaii? ¹⁷ Krima pi boriisopi ti diminin siya nhinkiki mi wi iikam nhirkim pi wakaeisi. Mi sowiirin wi krima boinikiduwu. Sowa ta Jisis siir yaiya saiirin hiri kipi boinmimauunanae. ¹⁸ Mi sima ina swoki ikunam Pita, Jon sowiirin. Mi sima sowiir boinikiduki kowa Jisis siir inigin wi kipi swoki boin nhinkimimın. Wi nninga dwoiuguski wi kipi niisiisiimauu. Nningaka.

¹⁹ Mi Pita, Jon sowa ina yowarkii boinkiyo simiir yai air, kima kima tiki aingwo hidna. Krira wi Adi Komii siir yai air nasi wakaeyoknaei krira niki inokninkin tani. ²⁰ Ni krira kririir yaiya wi pan tani. Krira wa boinmimauuwi iikamim simiirin digworaekwo whiekakim krirar kigim mi krirar wakaeyim. ²¹ Mi sima yai paenan haninggin yu mi ina boinim, duguski, wari inkam nwiswo yopi nami. Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, kaunsil, sima ini sowiir tioni siyuam whaowaeyim. Mi sima ini tiki iikam whiekakim simiirsi yididgiyim. Adi Komii siir inig iir hainankiyim. Mi ti inkam iga biyeyin siir bidi kigiyin, iga siira wadie

nwokiya mi sima asi naingwo tibmiigim. Mi sima asi ni didgim sowiir tiosiyin. ²² Mi tiki inkamin Pita, Jon sowa haiswoniskiiyiyin siya adi yaowae komiigin siya yinisim tani. Mi ti inkam iga biyeyin siir biwiyim tari kam nwis, kwis kwoim nanaigim. Iriig.

Kamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim sima nhwo minam kwiskim Adi Komii siir kirie aiir haiyim.

²³ Mi iya sima Pita, Jon sowiir niuguskiya mi sowa ina swoki haiyug apnamo sowiir nomiiyauim simiir naboinmamauamim ti diminin sowa tirin siir. Mi pris-mi biyan inkamin mi kam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima sowiir boinki. ²⁴ Mi tari Pita, Jon sowiir nomiiyauim sima ta sowiir yai aiir wakaewinim mi sima ini kwoin whirua ywokiyeim. Mi sima nhwo ina kwis-boinkiyim Adi Komii siirim, hae! Ti Biyan Inkam Komiiyir kirar nonkwokwokim ninomor nu mi whii komii aka mi tiki digworaekwowim, nu tir nwowim kinakinar nonkwokwoswokim. ²⁵ Biya kiriir naeyuin, yai kwira siya boinkika krimiir brougaeyin Devid siir, kiriir mi mriiyin siir. Devid siya hiriinan bidi boinkiyin, tiki iikamim sima Judan iikam tani. Mi simiir kwoinin haugihauga dimusi whiyekim? Mi sima ti iikamim iikam nhirmi tirbuam dimusi naingwokim, ha? ²⁶ Mi inkam komiiyir omom omom kigriraowiyin mi kamim bii nrowi ikim sima maeyau kwiruwa ywomim. Mi sima Adi Komii siya nimbinkiyin Mesaia mi inkamin siya. Sima sowakar nintiowam tiri. Devid siya hiniina boinkikin.

²⁷ Mi nhwo sima kwisboinkiya yaiya ta saeyairga niki amyokiyokiiya. Hiipa! Taka yaiya, yai kaimwoka. Mi tari-inanin ta saeya nimbiyama. Herot mi Pontias Pailat mi iikamim Juda iikam tani ikim mi Isrelan iikam ikim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwo iuim. Sima minam haingiriyuuugim ti inkamin kira nimbinyiyin Mesaia, ti miyan inkam kibiyin Jisis siir nisomaowam. ²⁸ Mi sima iripa yai hiriinanam haingiriyu boinaikim, ta yaiya biya kirar boinkiya saiir tiram. Mi sima tariinanin saiir tiram naingwowi. ²⁹ Mi kira ti biyan inkam tapa kira bidi kigiyin, yaiya sima ninii nintiowa. Mi kiriir kirieya krimiir whauugi kiriir miyan kamim mi krima wi simiirsi nidid rani, kiriir yai aiir boinmimauuwim. Niingaka. ³⁰ Kira kirie krimiir whauugi iikamim makakim simiir ninimniskiiyam. Mi kira krimiir hauugi mi krima wi mi prasae mrii rani. Jisis siir inigin kiriir miyan inkam miyikin, sima Adi Komii siir boinki. ³¹ Iya sima nhwo kwis digiyim mi ini sima kinankiugiyim, ta omaka ninii hanin nitkiya mi ini praprasa kinkiya. Mi ti Adi Komii siir naeyuin ini iikamim simiir yapa yapa piua yaninkiniuium mi sima ini Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwim mi tiki iikamim sima biri nidigim. Niingaka. Iriig.

Iikam whiekakim siiram naingwo tibmiiyim sima ini kwoin whiruar ywowim.

³² Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima ini kwoin whirua ywowim. Inkam nwirin ha bi boinikin ti diminin

kariiraigin. Niingaka. Mi simiir digworaekwo whiekakim ha biri boinikim nwiruwanikim. Niingaka. Simiirin pi sima ombudka wokiyok haii. ³³ Mi aposel kamim sima Biyan Inkam Komiiyir Jisis ie hirankin siya ninsiin idwowa saiirin nididmir nididmir biri boinmimauugim simiirin. Niingaka. Mi Adi Komii siya simiirin hiriinansi kirie haiginiugin. ³⁴ Mi simiir inkam nwrkin dimin whiram paniinsi whaowaesi. Dimusi rani, simiir nhirim nu digworaekwo omakakin ninkiniuiuyim pi sima nokmwim saini inkam nhirmi. Mi sima umir pa haii ti digworaekwo imiirsi. Mi sima ti umirim pi ti kamim digworaekwowim whaowaeyim pi simiir hauuwi. Mi simiir inkam nwrki dimin whiram paniinsi whaowaesi. ³⁵ Mi ti digworaekwo whiekakim simiir umirim sima pa hainani, aposel kamim simiir hauugikim mipi sima had hauuami kamim digworaekwowim whaowaeyim simiir. ³⁶ Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Josepkin. Mi kimidiniya aposel kamim sima swoki kisina dap siir inigin Banabas. Ti inigin siir inig tipmwowin kaoprige okwowikin. Mi siya Livaini isidgin mi siya nu Saipras hirankin. ³⁷ Siya iriipi nugakaigin. Mi ti siir nuin ini inkam nwrkin sainin mi ti nuin siir umirim siya ini aposel kamim simiir ini hauugikin. Iriig.

Ananias Sapaira sowawaiyairgo

5 Inkam nwirin Ananias nikiuiuyin mi siir wig aeya Sapaira, sowiirwai nuin ini inkam nwrkin sainin.

² Mi Ananias siya umir haimiyyin ini siyar yonkwonaowidin. Mi siir wiga saeya bidi yinokninkina, ti umir haimiyyin saiir kam ieya hainaowidin. Mi umir haimiyyin siya haipirugigin, siya ha hainamin, ini aposel kamim simiir ini hauugikin, ti umir haimiyyin.

³ Mi Pita siya Ananias siir boinki, kiriirin yu bibiyie whiekakim simiir biyanin, Setan, siya nipiyaokiiinamkin mi kira Adi Komii siir naeyu iir asi niksisaekin. Ti nuin siir sainin umirim mi haimii ini kirar hainaowidin. Mi kira hiriiran dimusi tirkin? ⁴ Biya tiki nuin kiriir inigin nwokin. Mi kiriir kwoin ieyar naingwo priihauugikin, umir hai yamin. Mi ti hiriinan kwoinin, kiriir dimusi nimbiamkin? Ni kira inkam ara bi niksisaekin. Niingaka. Ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir warar niksisaekin. Pita siya hiniina boinkikin. ⁵ Iya Ananias siya ta yaiya Pita siya boinkiya saiir wakaeyin mi siya ina yakai aonamin. Mi kamim ta yai aiir wakaeyim, sima ina yididgiyim. ⁶ Mi whranim ha nitim, siirin ina ini kog hainakiyin. Mi ina hainamin mi sima siirin ina ini haingikaigikim.

⁷ Mi mhoiia Ananias siir wiga ina yita. Mi saeya biri ninokninkinka, sima saiir kam iir haingikaiyin. ⁸ Mi Pita siya Sapaira saiir sriwin, kiriir kamim ti nuin siir umir whiekakim siir sainim ini krimiirara hauuswokiyeim, aniya? Mi saeya ina yowarkii boinkiya, ihi. Mi saeya ya pi niksisaeka. ⁹ Mi Pita siya saiir sriwin, nhinga boinkin, kowiirwai kwoinin whirua nwoki iskiyin ti dimin iir tiramin? Kowiir kwoinin ha naingwokim, Adi Komii siya biri ninokninkinkin, aniya? Mi kowa Adi Komii siir naeyu iiram dimusi kinankiugin? Wakae! Ti whranim kiriir kam iir nini haingikaigikim mi sima isi

ano hir nokwowim mi sima kiriir kogainamam mini ie-nau swokini haingikaigikim kiriirin. Pita siya hiniina boinkin. ¹⁰ Mi taka wiga biri kimiminkika, saeya ini Pita siir igmiiga kingiinar yaowakainama mi ina yaowu-gusama. Mi tiki whranim ina yapninopkainamim mi ina ini kigiim, taka wiga bidi yaowigusamkiya. Mi si-ma twowai ina haiyim, saiir kogainamim. Mi saiirin, ini saiir kamim siir kingiinar swokini haingikaigika. ¹¹ Mi iya iikamim naingwo tibmiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ini mouni haniina siinkaokiyim mi sima ini nididkakar ywokiyim. Mi iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini mouni haniina mi siinkaokiyim mi ini kakak wara mi okiyim. Iriig.

Dimin kirie komii komii whiekakim ina yimbiamim.

¹² Mi aposel kamim sima tirim dimin kirie komii komiyyim, iikam whiekakim sima bidi kigim. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiyim, sima inokiniinokini Adi Komii siir omaka haimiyyin hiugripkiikikaiyin, pi siir hirar nrowi. Mi ta maeyau haimiyya hiuyokiyokaiya saiir inigin Solomonka. Mi iya sima hir nrowiyyim, simiir mhii kwoinim pi whiruwa nwo iski. ¹³ Mi iikam nhirim naingwo tibmii karam nrowim, sima boin simi-ir siyiuin siyu wadiekin. Mi sima pi nididgim simaka paninsi yamasusi. ¹⁴ Mi iikam whiekakim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiikiyim. Mi ti iikamim sima ini Adi Komii siir iikamim simaka iripa isid whiruwar ywowim. ¹⁵ Mi sima iikamim makak-makakim, simiirin siyiuim om komiyya namiyim, ini simiir hiriir hainamim. Mi nhirim sima hii idwo ini haiginiu mi nhirim nibmir idwo ini haiginiu. Sima hini-na naingwokim, iya Pita siya tiriir napni mi siir aknai-na pi krimiir namitkini mi krima pi wadieyar nwoki. ¹⁶ Mi omisisimim om komii Jerusalem siir kingiin nrowim, simiir hiran iikamim simiir makak iikamim ina mi hainamim, om komii Jerusalem hiriir. Mi iikamim yiu biyekini ninkinukikaiyim yim sima ini warar mi inkin amim. Mi simiirin aposel kamim sima yinim-niskii haiginiugi. Iriig.

Aposel kamim simiirin ina yonkwobumbuninkin haiginiuim.

¹⁷ Mi biyyan pris inkamin mi Saidyusi kam ikim sima aposel kamim simiir mii airam kigmairgim. Mi sima io asi nwokim simiirin. Sima hiniina naingwokim, iikam whiekakim wi aposel kamim simiir yai aairara wakaei mi wi krimiir yai aiir wakaie rani. ¹⁸ Mi sima ina nhinamim, ini aposel kamim simiir ini onkwoiim. Mi simiirin omakanau hir ini hiugripkiikikaigig. ¹⁹ Mi tapa niyyaka Adi Komii siir paekwosim nwirin ina yiu-nainiyyin ta omaka aposel kamim simiir, kiyitkaigaigiyi saiir omaka anoin siir ini haiwaoki. Mi sima ina yap-naniniyyim idowiyya tiriir. Mi Adi Komii siir paekwosim ieya boinki simiirin. ²⁰ Kima taka Adi Komii siir omaka saiir kwapiyyam, siir yayim iikamim simiir tin boinmauuu. Mi siyiuin kwoin miyyik haiyyin simiir diisiis-imauu. Adi Komii siir paekwosimim siya hiniina

boinkikin. ²¹ Mi aposel kamim sima ti Adi Komii siir paekwosimim siir yai aiir wakaeyim mi sima nugakar yamyakwok Adi Komii siir omaka saiir. Mi sima siir yayim, iikamim simiir ini boinmimauuu. Mi iya sima yayi boinmimauwa mi ti Saidyusiyan kamim mi biyyan pris inkam ikim mi Isrelmi isidin si inkam komii ikin sima ini maeyau kwiruwa ini owiuwim. Mi sima kamim yayi niniyyim, simiir yikropki sima nini iku-nakiyim, aposel kamim simiirin. ²² Mi kamim yayi nini-iyim, sima ha namim omaka aposel kamim simiir hiu-gripkiikikaiya saiir simiir ninkikwonanakiyam mi sima hir biri nwokim. Mi kamim yayi niniyyim, sima asi swoki amkim mi ini inkam komi komiyyim simiir ini boinmauu-uwim. ²³ Mi sima boin, ano bidi haiginokoukrip-kaigigin. Mi krima ti kamim omaka hiugripkiyya saiir ki-griraowiyim simiir ini kigu. Yim sima omaka hiuyokiyokaiyim, simiir omaka anowim simiira nokwo kaoirkaki. Mi krima anowin ha nini haiwaoiuwin, simi-irin inkam nwir biri haiwao kigim. Niingaka. Ini omaka niinga niinga haiwao hinsisirkiiyim. ²⁴ Iya tiki inkamin, Adi Komii siir omaka kigriraowiyim mi biyyan pris inkam ikim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima ini warar yanaawinim. Sima biri ninokninkinkim, iya ti dimin ieya nimbiamim. ²⁵ Mi inkam nwirin siya ini kignaki mi siya ina ini boiniuin simiirin, kamim kima hiugrip-kiikikaigaigigim sima isi Adi Komii siir omaka saiir nok-wokai boinmimauuim, iikamim simiir. ²⁶ Mi biyyan inkamin Adi Komii siir omaka saiir kigriraowiyim mi siir isidin, siir whinmiiyyin sima yamswoki aposel kamim simiir swokini kiyitnimnir hainakiyam. Mi sima simiirin nhimbwonhimbwo bi kiyitnimnir hainakikim. Sima ini iikamim simiirsi yididim. Dimusi rani, simiir kwoinim hiniina naingwokim, nimbi siiyani sima pi kaiyimikisi. Iriig.

²⁷ Mi sima ha nikuunaniyyim, ini kamim siyu komii ninokninkiniyyim kaunsel simiir whwonkam ida ini ok-woniyyim. Mi biyyan inkamin pris siya simiir srii. ²⁸ Biyya krima kimiirar niki boinwakaekikim. Kima Jisis siir yayi hiriir hiriir kipi boinmimauunanae. Mi wim kima krimiir yayi nantamyiriyirnamkim. Mi yai ina swoki boinmi-mauuamim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir. Mi wim kima simiirin hiniina nini boin-mimauuu Jisisin krima mi isomaokii. Sima hiniina boinkim. ²⁹ Mi Pita siya mi aposel kam nhirima, sima ina yowarkii boinkiyim, Adi Komii siir yayi kou ini sae-yar ywowa mi kima saiirara wakaeyokna iski. Krimiir yayi saiir aowa ywokaiya. ³⁰ Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika yinkin irinugi mi siya ina yaonamin. Mi krimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii siya swoki kininsiin idwonaowid ie hirankin siirin. Mi siya tariinanin ini krimiir Adi Komii wara ninkin owin. ³¹ Mi Adi Komii siya yikuunainam Jisis siirin ninomor kou hiriir. Mi siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir kingi-inar yaka kinmasu idwown mi Jisis siya krimiir Biyyan Inkam Komiigim. Mi siyairgin krimiir dimin biyeyim simiir niinak itkigiigiyin. Mi nu Isrelmi iikamim, simiir mhii kwoinim pi siyar kisina haigi mi simiir dimin biyeyim pi Jisis siya niinak itkigiigi. ³² Ti digworaek-

wowim krɪma kigprigɪnim mɪ krɪma ɪni whinboɪnan kam ywowim. Mɪ Adi Komii siir naeyuɪn iriipɪ hiriinan, ha mɪ whinboɪnikin. Adi Komii siya siir naeyuɪn minam hauugikin, iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyoknaim simiiram. Pita siya hiniina boɪnkin.

³³ Sɪma ta yaiya saiir wakaekiya simiir kwoɪnim ɪni hauugihauuga whiyekiyim, aposel kamim simiiram. Mɪ sɪma simiir nisomsom aowam asi naingwokim. ³⁴ Mɪ inkam komii nwirin Farisi simiirgin siir inigin Gamelielkin. Tiki inkamin siyu komii ninokninkinikin. Mɪ iikam whiekakim, ɪni siir inigin siir hainankiyim. Mɪ Gamiel siya omaka yai nidwokai wakaekiya, saiir omaka yainau hir yinsiin okwokai boɪnki, kɪma warɪ aposel kamim simiirin idwowiya dinkikwona apniyam. ³⁵ Mɪ ti inkamin siya kaunsil kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir boɪnki, kɪma ti nu Isrelan kamim, kɪma sibgu mintirao, diminin kɪma tiram naingwowin ti kam imiir. ³⁶ Mɪ biya inkam nwirin Tudas nikiuwiyin, siya hiniina boɪnkin, karaigin biyan inkam komiyyin. Mɪ iikamim kamairim kam nwir 400 sɪma ɪni siir isid ywowim. Mɪ mhoiyya siirin kam nhirkim sɪma yisomaoki mɪ siir isidin ɪna yidam ninoopkiyim mɪ siir miyim ɪna yikigiyim. ³⁷ Mɪ mhoiyya Judasin om Galiliyenin siya ɪna yitin. Mɪ taka ii hiniina iikamim simiir inigin saiir winamkim gavman siya. Mɪ tiki inkamin Judasin siya iikam kasa biri nikunakin, siir siyu iir napam. Mɪ siirin iriipɪ hiriinan, ɪni kam nhirim sɪma yisomaokiyin. Mɪ siir isidin ɪna yidam ninoopkiyin. ³⁸ Mɪ wim kɪma wara kam nhirim simiirin kipi nisomsom aoki. Kɪma simiirin hinda kigninkinki. Mɪ taka miya inkamni inig ara hainanikiswo mɪ wa pi yikigiyin. ³⁹ Mɪ ta miya Adi Komii siirgi niuwi mɪ inkamki ta miya saiir nikiduim wi dig nwo rani. Niingaka. Kɪma wi inkam tio rani, kɪma wi Adi Komii siirar tiowi. Gamiel siya hiniina boɪnkin kaunsil imiirin mɪ yim sɪma ɪni Gamiel siir yaiya mɪ wakaeyoknaim. ⁴⁰ Mɪ kaunsil sɪma yikunaki, aposel kam imiirin. Mɪ sɪma simiirin ha tiokiyim mɪ sɪma ɪna yuguskiyim. Mɪ sɪma ɪna boɪnkiyim, kɪma ha dam! Mɪ kɪma Jisis siir inigin pi kipi swoki apboɪnmauwwam. ⁴¹ Mɪ aposel kamim sɪma kaunsil simiir haiburgigim mɪ sɪma ɪna yamim. Mɪ sɪma ɪni hindara boɪn maingimairga namim. Mɪ sɪma boɪn, ɪni wadiyar mɪ owin krɪma Jisis siir inigin hik siira mɪ haiyim. ⁴² Mɪ inokninkin sɪma yai pi Adi Komii siir omaka mɪ iikamim simiir omaka ikim, pi simiir hir boɪnmimauwi. Jisis siyairgin, Mesaia ti inkamin Adi Komii siya nimbngiyin siya. Iriig.

Mɪ sɪma kamim iriyyar nwisɪ yimbɪn aposel kamim simiir whin miriyyim

6 Mɪ taka iya Jisis siir isidin ɪni komiyyar yoraraowamin. Mɪ Judan iikam nhirim nu Grik hir nwowim, io sɪma ywo Judan iikam nhirim nu Isrel hir nwowim simiirin. Mɪ sɪma io dimusi biri nwokim, Isrelan isidin sɪma wig igabae niingam Grik hiranim, simiirin sibgu biri kigriraokim. ² Mɪ ti aposel kam iur nwisɪ sɪma, kamim kigna diriraerariyim simiirim asi nikunakim. Mɪ sɪma boɪn, nim wi Adi Komii siir yaiya saiir pi

haiburgikisi, nae hidamin. Yio ti siyu hiniinin yio miyyik rani. ³ Ti nomiyauim kɪma kamim iriyyar nwisɪ tiki han-sran hainaki krɪmiir isidin siir kam nhirim simiir ta miya, wig igabaemi hidauwiya nae saiir kigriraowim. Mɪ ti kam iriyyar nwisɪ Adi Komii siir naeyuɪn simiir ti inkiniukikai. Mɪ sɪma ninokninkin inkam dwo. ⁴ Mɪ nim krɪma inokninkin nhwo ara kwisnanaei, iikamim simiir boɪnmimauwwim, Adi Komii siir yai aiir. Ya ta hiriinan miya, ya krɪmiir miiga. ⁵ Mɪ iikamim naingwo tibmi-yim, iya sɪma ta yai aiir wakaeyim mɪ sɪma boɪn, ta yaiya, yai wadieka. Krɪma ɪni maingimairga wara nwowim. Mɪ sɪma Stiven siir yimbɪn, inkamin Adi Komii siir naeyugun ninkiniuwɪn. Mɪ kam nhirim sɪma nimbinim simiir inigin hiniin hiniingim, Filip, Prokoras, Naikena mɪ Taimon, Pamenas mɪ Nikolas. Nikolas siya om Antiok hirankin. Biya siya Juda simiir isid biri nwokin mɪ tariinanin siya simiir isid bidi ywowin. ⁶ Mɪ kam iriyyar nwisɪ ha nimbngiyim mɪ simiirin ɪna yikunaniyim aposel kamim simiiram. Mɪ ɪna simiirin ha nonkwokiyim simiir mɪ sɪma Adi Komii siiram ɪna sriigiyim.

⁷ Mɪ Adi Komii siir yaiya maeyau kwiruwa biri nwoka. Niingaka. Hinda tinda bidi yiniyokiya. Mɪ Jisis siir isidin om komii Jerusalem hiranin, ɪni hoimgakar yamwoiim. Mɪ prismi isid komiyyin, simiir mhi kwoɪnim ɪna yinkpit haigigiyim. Iriig.

Juda inkamim sɪma nokwoyokaigim Stiven siirin.

⁸ Stiven siya inkam imiirsi naingwoyimiyyok prasae biri kinkin. Mɪ siya iriipɪ hiriinan kiriekak. Mɪ siya dimin kirie komii komii whiekakar mɪ tirikin, iikam imiirin. ⁹ Mɪ Stiven siya Adi Komii siir yai aiir boɪnmimauwin mɪ iikam nhirim saikar yinkinwamwarkii boɪn. Mɪ iikam nhirim saika boɪnim, Juda inkamkim. Mɪ nhirim nu haimii whirin Sairini hiranki nitkim mɪ nhirim nu Aleksandriankin nitkim. Mɪ nhirim nu Silisiankin nitkim mɪ nhirim nu Esiankin nitkim mɪ tiki iikam isid komiyyin sɪma Stiven saikar ninkinwaomwarkii boɪnamar tirkim. ¹⁰ Stiven siir yaiya ɪni saeya yokwonaowida. Mɪ simiir yaiya ɪni yikigiyi. Stiven siirin kwoɪn miyyikin Adi Komii siya hauugin mɪ siir yaiya asi nokwonaowidga. ¹¹ Mɪ sɪma kam nhirim simiir ɪni ikunaki mɪ ɪna boɪnim, pi kɪma tini iksisaeyu. Mɪ ti kamim niksisaeyim sɪma boɪn, Stiven siya Moses siir nigbumbugin mɪ siya Adi Komii siirin wara mɪ inkin igbumbu. Tiki kamim niksisaeyim sɪma Stiven siirin hiniina boɪnkin. ¹² Mɪ kamim priiyik-sasaeyim sɪma kam adi yaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, sɪmaka ɪni boɪniu. Mɪ kamim siyu komii ninokninkiniyim simiirin wara mini boɪniu mɪ sɪma yai biye Stiven saika ɪni boɪniu. Mɪ sɪma Stiven siirin omaka inkam komiigin nidwokai wakaekiya yai, saiir hiriir kiyitnimnir hainam. ¹³ Mɪ tiki kamim niksisaeyim mɪ sɪma niksisaeyim yaiyim simiir boɪnkikim mɪ tiki kamim sɪma ɪna boɪnim, inokninkin Stiven siya Adi Komii siir omaka saiir nigbumbuwikin. Mɪ Adi Komii siir siyu komiyyin siir wara mɪ ikbumbu. ¹⁴ Krɪma bidi wakaekiyim siya hiniina boɪnkin, taka omaka Adi Komii siira, wi Jisisin om Nasaretanin siya tɪrbumbugi. Mɪ siya siyuim

Moses siya hauuwim krimiir, wi siya kisina haigini. Ti kamim niksisaeyim sima hiniina boinkim. ¹⁵ Mi iikam whiekakim ta omaka yai nidwokai wakaeya sair nwowim sima Stiven siir whwonkam iir kigiyim ini Adi Komii siir paekwosimin siir whwonkamnan ywokiyin. Iriig.

Stiven siir yaiga

7 Mi biyan inkamin pris siya sriigi Stiven siirin, ta yaia kaimwowaiga, aniya? Ta sima boina. ² Mi Stiven siya boin, hae! Kima ti nomiyauim mi ti inkam komii komiyim kima ini wakaeyim, biya krimiir brougaeyin Ebrahim siya nu Harana hiriir biri niki amkin. Siya nu Mesopotemia hirar niki owin mi Adi Komiiyin ninomor kouanin ina yimbiamin siir hiriirin. ³ Mi Adi Komii siya boinki Ebrahim siirin, kira kiriir omin siir ti haiburgig mi kiriir piugan aka mi kira, kima iki nu kibi whirin si tini owiu. Tiki nuin wi kara niisi-imaau haiginiuwu kiriirin. Adi Komii siya hiniina boinkin siirin. ⁴ Mi Ebrahim siya Kaldian iikamim simiir nuin siir haiburgigin mi siya ini nu Harana hiriir yamin ini hir yamwoiun. Mi iya siya nu Haran hir nwowin mi siir adwai biyeyin ina yaonamin. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya yikropki Ebrahim siirin ti nu kima nwo iirir. ⁵ Mi Adi Komii siya tiki nuin Ebrahim siir biri nikiu iuguskikin. Niingaka. Siya hindira nikiu mauu aekin siir nu tipmwo rani, siya haimiisima biri nikiu mauugin. Tiki nuin ini niingar mi owin. Adi Komii siya yimbingi siirin, mhoyiya kara tiki nuin wi kiriir nikiu mauu iuguskii. Kiriir yinisisimim simiir wara ninkin ikiumauugi tiki nuin. Ta iya Adi Komii siya nimbangiya, Ebrahim siya yinisisimim kamaeya nwokin. ⁶ Adi Komii siya hiniina boinkin, kiriir yinisisimim wi iki om whirni nuin kimiir kingiin nwo karam nwowin wi siir nwoami. Ebrahim kiriir yinisisimim wi kam nhirim simiir mi mirii. Sima wi mi niingar mirii, wi umirkak nwo rani, simiirin. Mi kamim simiir kigriraowi sima simiirin wi siyu miyiknan tir tani. Sima miriyokiyokiyim biewiyim kamairim kamwir (400). ⁷ Mi mhoyiya ti kamim mi simiir kigriraow miriyim simiirin wi hik hauugi. Iya kara hik simiir hauwi mi kiriir yinisisimim wi ti om iir haiburgigi. Mi sima wi kariir mi aiir namiriini mi wi kariir inig iir hainani nu Isrel hirin. Adi Komii siya hiniina boinkin. ⁸ Mi Adi Komii siya Ebrahim siir niisi mauun, siyuin mois kitiyin, yo Adi Komii siya nimbangi ieya. Mi iya kima ti siyuin mois kitiyin siir kigiyim mi kima pa ninokninkinki, kimaigim Adi Komii siir kamim. Mi iya Aisak siir naokaina Ebrahim siir yinisisimim mi ti iriyar kwoimim namkiyim mi siya siir moisa ina kitiyopnir haiya. Mi mhoyiya Aisak siya Jekop siir ad ywo. Mi Jekop siya ini kam iur nwisu ini simiir ad ywowin. Mi yim sima ini ti hiriinan siyu kaimwowin mois kitiyin ini siirar swoki tirim.

⁹ Mi ti Josep siir nomiyau iur nwirim sima io siir ywo. Mi siirin sima iyopmauugi kam nhirkim sainam. Mi sima siirin wara yinkin ikiunam nu Isiba hiriirin. Mi iya siya nu Isib hir nwoa mi Adi Komii krimiir Wanin siya ini saikar ywowin. ¹⁰ Mi hikpai hikpaiyim Josep siir

nimbiamim mi siirin Adi Komii siyar whinwokin. Mi ti hikpai hikpaiyim siir biri niyopakaiyugim. Niingaka. Mi Adi Komii siya hauu haiginiu, kwoin miyikin Pero siir, nu Isib simiir inkam komiiyin simiir nu kigriraowiyin siirin. Mi siya Josep siirin ini wadeyar kigriraowin. Siya bidi yinokninkinin Josep siya ninokninkin wadiekakin. Mi Pero siya siir asi nokmwim okwokin, biyan inkam komii nu Isib simiir nuin siir inkam komii nwowim. Mi inkamim mi digworaekwowim siir omaka nwo ikim, siya simiir biyan inkam komii wara ywowin. ¹¹ Mi nu Isiban iikamim mi nu Kenanan iikam ikim, sima ini nae kamaeyar ywokiyim. Mi sima mhi komii ina yaowa mi krimiir brougae wanwiyeyim naesim bi swoki inkiuguna haimiminkim. Niingaki, niingaka. ¹² Mi Jekopin Josepni adin siyar wakaeki naeyim ini nu Isib hir nwowim. Mi siya siir yinisisimim yinkamiyinin krimiir wanwiyeyim simiir yikropki nae imiir nini hainakiyam. ¹³ Mi mhoyiya kwisaka sima ina swoki amim. Mi Josep siya ha namim mi siya ina in boiniuwun siir yaowae imiir, kima bidi yinokninkinin kariirin? Kimiir nomousimin, karaigin. Mi Pero siya ini wara kigninokninkiniyin Josep siir yaowae imiirin. ¹⁴ Mi Josep siya boinki simiir, wara krimiir ad wai biyeyin Jekop siirin wara wikuunani nu Isiba tiriir wit. Mi siir piugana sima wara winkin it. Mi ti iikamim sima iriparin kamnwoim iur iriyara yimbiam. ¹⁵ Mi Jekop siya nu Isiba hiriir asi namkin. Siya wi waibiyie hirar nwowim. Mi wi hirar nwoki aowim. Mi krimiir brougae wanwiyeyim mi Jekop siir yinisisimim ikim sima ini hirirar mi aowim. ¹⁶ Mi simiir piuis niinga ini simiir yinisisimim sima swoki hainamim Ebrahim siya sainin nuin siirim siir haingikaiyam. Tiki nu Sekemin, Ebrahimkin saingin. Hemoni yinisisimim simiir nugim.

¹⁷ Biyarin Adi Komii siya Ebrahim siir boinkin, iya ti biewi kamair kamnwirim (400) dig nwokiyim mi siir piugana nu Isib hir haiburgik mi sima ina yamim. Mi tiki simiir iikamim ini hoimgakar ywokiyim. ¹⁸ Mi inkam komiiyin nu Isib hir kigriraowin, siya bidi yaowin. Mi inkam komii nwirin ina swoki okiyin. Mi siya Josep siir mi kibi aiir bi ninokninkinkin, siya whaowaya nwokin. ¹⁹ Mi siya simiirin mi prasae bi hauugin. Niingaka. Mi siya simiirin ina yipimpar miimiyim. Mi mi komii komiyim ina mi hauun mi simiir yinisisimim hindara asi priiytkinikinisugim. Mi sima, simiir nmiyaeni siyuam whaowae mi sima asi naokaonamkim. ²⁰ Mi taka iya Moses siir apua siir naokainakiya mi saeya siir adni omaka hir haigiprakaiyim bwanim whwoim. Mi saeya siirin mwii ina yapimuaeya. Ti yinisisimim yinisisim kibikin. ²¹ Mi Moses siir ad yopiyo sowawaiyin siirin hipiun siir kikaiyugo. Mi sowawaiyin ina hainamin siirin mi sowa kimidiniya aumiinawu hir ini kikaiyugig. Mi iya siya aumii aowa hir nwokaiya mi Pero siir yinisisimim kopaka saeya siir kigin mi ini saeya hai namim siirin. Mi siirin ini saeya yimiyayeyin. Mi siya ini sair yinisisimnana ywowin, ti yinisisimim. ²² Iya siya Pero siir omaka hir nwowin mi siya ina mwiraraokiyin. Mi nu Isib hiran inkamim sima yowomwarkai haiginiu nu Isib hiran diminpai diminpaiyim siirin. Mi Moses siir kwoinin iki

nu Isib simiir digworaekwo whiekakim simiir asi ninomokninkin digim. Siya inkam biyie rani, inkam wadie ieyairgin. Mi yaiyim siya boiniyim, siya biri kiyikrikiu boinikin. Niingaka.

²³ Mi iya Moses siir biewiyim kam nwise namwoiim mi siir kwoinin ina yaingwokiye an wi iki kariir isidin Isrel hiran iikamim wi simiir nini kignaki. ²⁴ Mi Moses siya ha napnamin mi siyar yapkigam nu Isiban inkam nwirin, Moses siir oman inkam nwirin siir nonkwobumbuninkini. Mi Moses siya siir oman inkamin siir whinintioin mi ti inkamin ini siya tioaokiye. ²⁵ Mi Moses siya hinina naingwokin kariir oman iikamim sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ta miya kariir nimbingiya. Siya minam nimbngikin. Isrelan iikamim simiir whinidamkiyim nu Isib tir nwowisi. Mi Isrelan iikamim sima hinin biri naingwokim. Niingaka. ²⁶ Mi igwir nugakin, Moses siya ina yapamyakwokin. Mi siya kigam, inkam nwise Isrel hirankinaro sowa yai ninii. Mi siya ti inkam nwise sowiir yai aiir yibirmiigi. Mi siya sowiir boin, kowa om whiruwaniarairgo mi kowa kowa yai dimusi ninii? ²⁷ Mi ti inkam nwirin yai bii niniiye, siya yiriyu boinki, Moses siir yaiya saiir mi siirin ina iyop isiskiyin. Mi siya boin, nhinga boinikin, kira krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mii hid miriiyam? ²⁸ Mi tari kira kariirin ii kira niki isomaokiye nu Isib hiran inkamin siir hiriinanam swoki boini? Mi kariirin pi hiriinan swoki isomaokiye, aniya? ²⁹ Mi iya Moses siya tiki inkamin siir yaiya saiir wakaekiye mi siya ina yidamkiye, ini Midian simiir nuin ini siir yamwoiim siya. Mi mhoiia siya wig nokwonain mi siya yinisim yinkamiyino nwise iyioninkin.

³⁰ Mi biewi kam nwise dig nwokiye iya siya ti nu siyie apa nhinga siir nwowa. Mi igwira Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim mi siya paeya paekikopim sim nimbiamyama saiir yainau hir yimbiam, mhu Sainai kingiin hir. Ta maeyau nu siyie apa nhinga saiir hir.

³¹ Mi Moses siya kigiye mi siya ini hindara yanaakiye. Mi siya ha napriraoamin kingiin kigam mi ini siya wakaeki, Biyan Inkam Komii siir yaiya boinkiya, ³² kimiir brougae wanwiyaeyim simiir Adi Komii kara Ebraham, Aisak mi Jekop kimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii warairgin. Mi Moses siir piua ini nopnopar kinkiya. Mi siya ti paekikopim simiir kaowin mi siya ina yididin. ³³ Mi Biyan Inkam Komii siya siir boinki, wari kiriiir iiga souwa diski. Wari nuin kira nokwowin nu kibiki kibi ieyairgin, bimbuiwi rani. ³⁴ Kara bidi kigin, ti dimin biyeyim sima tir haiginiuwim kariir iikamim nu Isib hir nwowim simiirin. Kara bidi kigin, simiir noua. Kara hiriinanam nitkin, simiir whindiriraeraram mi simiir hika saiir niinakiye. Mi kiriiirin wi kara nikropki nu Isiba hiriir namim. Mi simiirin wi kira nini ki-griraowiuwim.

³⁵ Biya Moses siir oman iikamim sima siir boinki, nhinga boinikin kiriiirin, krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mi hidin? Adi Komii siya nikropkin ti inkamin Isrel simiir yaowae komii nwowim. Mi sima wi nu Isib hir nwoki haiburgigim mi sima wa nwoki amim.

Adi Komii siir paekwosimin ti paekikopim paeki niugiyim Moses siirim nitkin siir nauni kirie haiginiuniyim. Mi Adi Komii siya boinkiya yaiya, siya simiirim namim, simiir whindiriraerar haiginiuwam mi siya hiriinanam nitkin. ³⁶ Mi Moses siya nu Midian hir haiburgigim mi siya simiirin nu Isib hirankar ini ikiunanaki mi sima ina yamigusamim. Mi siya nu Isib simiir nuin dimin kirie komii komii whiekakim haini tirbumbugik mi simiir nuin ini biyieya ywokiye. Mi mii kwira siya miriia op paridnana sae, siya kimprinaidama mi biewi kam nwise siya nwowim ti nu siyie apa nsiyie apan siir mi mii komii komii nhirim ini hirar yimbiamim. ³⁷ Biyarin ti inkamin Moses nikiuwiye siya Isrel hiran iikamim simiir boinikin, krimiir inkam nwirin wi Adi Komii siya nokmwim okwowa profet inkam nwowam. Mi siya wi kaoprigi okwowan inkam nwowim, kariir hiriinan. ³⁸ Mi Moses siya Isrel simiir isidin simakar nwowin, krimiir brougae wanwiyaeyim nu siyie apa nhinga siir mi Adi Komii siir paekwosimin siya Moses siirim mhu Sainai hiriir yam, siir yaiya inokiinok nwoyokiyokiiya saiirin hir ini boinimauugig iikam whiekakim krimiir boinimauuam. Mi ta yaiya Moses siya nini hauuniya krimiir, saeya kiriekaka, kwoin miyikin omwai waiyayokiyokiiye inokiinok krimiir hauu haiginiuwam.

³⁹ Mi krimiir wanwiyaeyim sima Moses siir yaiya saiir biri wakaekim. Mi sima Moses siir yaiya ini digiumii haingikim. Simiir kwoinim ini nu Isib siirim swoki aingwo hisraenamim omin biya sima nwo iiram. ⁴⁰ Mi Isrelan iikamim sima Eron siir boinki, kira tidiyu min ti ikrimtio iupimpit krima kuuwam mi sima wi krimiir adi komiinan nwoki owim. Mi krima wi simiir yai imiir niki wakaeyoknam. Mi tiki inkamin Moses nikiuwiye krimiir niki ikiunaniye nu Isib hirankin siya mhu hiriir namim mi siya biri swoki itkin. Niingaka. Krima biri ninokninkinim diminin siir tirin. ⁴¹ Mi taka iya bulmakau yin irin aeyini sima nonkwokwokikin. Mi sima wraisu ira yisom siir niimiyeyam. Mi sima minsi hauugikim, wi simiir pi nonkwowisi. Mi iya sima ti dimin iir kigim mi ini ogmwomir karamaeyar ywokiye. Mi sima yaewou nae komiia ina ikwo aekiye. ⁴² Mi Adi Komii siya digiumii simiirin whisarii biri haimriiyugin. Mi siya simiirin ini hindara kigninkin diriraerarkiyin. Mi bie bwan nauunim ini simiir adi komiinan ywowim. Biiki biyie profet kamim simiir yaiya hinina win boinkikim,

kima ti Isrelan iikamim iya kima nu siyie apa hir nwowa ti biewi kamnwise mi ti wraisuin nhinir nisom hauugikin? Mi kima kariirim bidi yaingwowim, aniya? ⁴³ Niingaka. Kima ti wraisuin Adi Komii niksisae Molok siir nisom hauugikin. Mi ta kimiir wraisu is omaka kima haiyapyokoyokaiya ti nu siyie apa siir, ti biewi kamnwise kima minam hainamkim Molok kimiir adi komii niksisayin siir inig iir hainanam. Mi kima ti nauunin Refan nikiuwiye siya kimiir adi komii niksisanen nwokin mi kima ini siir inig iirar mi hainanim. Mi ti tidiyu ki-mar nikrimtio diriraeraram, kima simiir inig imiir hainankim. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara

nhinikriropki, nu Babilon hirir. Mi kima wi simiir aowa mirii kaeyami.

⁴⁴ Adi Komii siir yaimwowim saiir yimbiam. Mi Adi Komii siya minam niisiimauugin, sima wa nwoki aingwowim, Adi Komii siya ini krimaka nwowin. Mi Adi Komii siya yiisiimau Moses siirin, ta omaka wraisu isa saiirin. Biya iya krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa siir nwowim, sima omaka wraisu isa saiir yapninopkainam Adi Komii siir inig iir hainanam. Moses siya ini hiriinana swoki miriyyin. ⁴⁵ Siya krimiir brougae yim sima nu siiyin apa siir hirir namim mi ta omaka wraisu isa saiirin warar yinkin hainam. Mi sima ini simiir inkam komiyyin Josua, saikar yitim. Mi iikamim ti nu iir nwowim, simiirin Adi Komii siya nikrirop nhingiyim mi sima ina yidamkiyim. Mi ti nuin krimiir brougae yim simiir inigar nwoyokiyoyim mi ini inid siyar yimbiniyyin. ⁴⁶ Mi Adi Komii siya ini Devid sirimar yaingwokwonanaeyin. Mi Devid siya Adi Komii siir sriigi mi kara omaka ira ti mirii, kiriir inig iir hainanam, kira ti Jekopni Adi Komii yim mi kira wi saiir nwoki owim, aniya? Siya ina boinkiyin. Niingaka. ⁴⁷ Mi Devidni yinisimin Solomonin Adi Komii siir omaka siya bidi miriigika.

⁴⁸ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ninomor kou hirankin, siya taka omaka inkamkin nonkwo miriyya saiir biri nwowikin. Niingaka. Bidi bidinanarin profet inkamin siya ta yaiya hiniina win boinkikin, ⁴⁹ Adi Komii siya boinki,

ninomora ini kariir ipinan ywowa kara nidwowika. Mi tiki nuin kariir iiga siir nokwowikin. Kima wi paka hinin omaka sae mirii, kariiramin. Kara wi piki omin si nidwosiisnaki. ⁵⁰ Mi kariir ina tiki digworaekwowim simiir biri nonkwo diriraerarkim, aniya? Niingaka. Kara nonkwokwokim tiki digworaekwo whiekakim. Adi Komii siya boinkiyim, profet kamim sima winkiyim.

⁵¹ Stiven siir yaiya tasa niki ama. Kima tiki kamim nantamyryiyim kimiir wiina panina wakaie. Mi kima inokininokin Adi Komii siir naeyuin siir yai paninsi wakaie. Mi kima ini kimiir brougae wanwiyaeyim simiir siyu biye biya sima tirkaiyuwim mi kima ini simiir hiriinanar swoki tirim. ⁵² Kimiir brougae wanwiyaeyim hik prasae biri hauugim profet kamim simiirin. Mi simiir nwrkin niinga biri nwokin, hik hai karamae. Mi profet kamim sima boina hinin, ti inkam wadiek wadiyyin wi sipi niti. Mi kima ti profet kamim simiirin ina yisomsom aokiyim. Mi mhoiyya siya ha nitin mi sirin ini warar yinkin isomaokiyin. ⁵³ Mi Stiven siir yaiya tasa niki amyokiyoyi. Adi Komii siir siyu komiyyin sir paekwosimin siir boinmauugiyin mi siir paekwosimin kimidina Moses siir kwaboinmauu mi Mosesin kimiir swoki kwaboinmauu mi kima ti siyu iir bi sibgu apkin. Niingaka. Iriig.

Sima Stiven siir kaiyimik aoki siyani

⁵⁴ Mi sima bidi wakaeyim yai whiekakim Stiven siya boin hiuriyugiyim mi simiir kwoinin ini haughauga whwyiekiiyim mi bigim ini kikiyikikiyikar kinkiyim. ⁵⁵ Mi Adi Komii siir naeyuin ini Stiven siirar yaninkiniu-

niyyin. Mi siir nhwoin ninomor kou hirir ninansiina kaokiyin mi ini siyar kigiyin dimin komiyyin paenan niudkwakwakiyin, yio Adi Komii siyairgin. Mi siyar mi kigi Jisis siya Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiina naka kinamasu okwowi. ⁵⁶ Mi Stiven siya boinki simiir, wakaie! Kara bidi kigiyin ninomora piigigiyi. Mi kara inkamin nwira kig ninomor kou hirin, siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiina yaka kinamasu okwowin. ⁵⁷ Mi sima biri wakaeyokim mi sima yai ina nhinki boinainamim. Mi sima whiekakarim, ini siiraramar yinoopnamim. ⁵⁸ Mi sima siirin ti om komiyyin siir idwowyiyya hirir kiyitninnirnaniiyam. Mi sima siya komii komiyyim ha haiyim, ina kaiyimikim siir. Mi kamim biya yai siir niki boin hiuriyuyim, simiir yuis nhirim ina yisitkikinkiyim. Mi inkam nwirin Sol nikiuwiyin siir igmiiga hir haigingig mi sima siya ina kaiyimikim siirin. ⁵⁹ Mi iya sima siyani Stiven siir kaiyimikim mi siya ina kauwankii boinkiyin, Biyan Inkam Komii siiram. Mi siya ina boinkiyin, Biyan Inkam Komii, Jisis, kira kariir paekwosimin siir haigi. ⁶⁰ Mi Stiven siya ogmwo ha hugiyin mi siya ina kauwok boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira wi yamdi simiir kipi swoki onkwobu, ta sima kariir tirkiya saiirsi. Niingaka. Mi kira simiir dimin biyeyim simiir diinak itkiigiigi. Mi siya ti yaiyim simiir boin digiyin mi siya ina kwaonamin. Iriig.

8 Sol siir kwoinin ini maigimaigra ywokiyin, sima Stiven siir nisomaokiyin.

Sol siya kamim Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwiyyim simiirin siya nisomsom aokaokim.

Mi taka iya iikam whiekakim sima Adi Komii siir isidin om komii Jerusalem hir nwowin, siir diriraerar bumbuninkin haiginugim. Mi sima om komii Jerusalem hir asi haiburgigim. Mi sima ina yinoopkiyim ti omim ti nu whiso sowiir nwowo, simiir. Nu Judia mi nu Sameria. Mi ini hirir yamim. Mi aposel kamim sima om komii Jerusalem hirin wara biri haiburgigim, simaka. Niingaka. ² Mi kam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiiyim, sima youu haingikaiwak, Stiven sirin. Sima nou prasae biri nougim.

³ Mi ti inkamin, Sol nikiuwiyin, siya siyu whiruwa biri tirkin Jisis siir isid iirin. Mi omaka omakaim siya tionhantaraoami. Mi simiirin pi hirankar kiyit kiigiiki. Mipi omaka sima hugripkiikikaiyya pi saiir kiyitnoudnankaiigi simiirin. Iriig.

Sima yai win kibieya saiirin nu Sameria hir boinmimauuugim.

⁴ Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim, sima ini omom omomim simiir yinoopamim. Mi sima ini Jisis siir yai kibieya ini tiki omom simiir yap boinmimauuamim. ⁵ Mi Filip siya nu komii whirin Sameria siir hirir yapiinam. Mi siya inkamin Adi Komii siya nimbiniin Kraist, siya siir yai imiir boinmimauuamkin. ⁶ Mi iikam whiekakim sima ini ta Filip siir yaiya, saiiramar maugiyim. Mi sima kigi, dimin kirie komii komiyyim siya diriraerarim. ⁷ Mi iikam whiekakim ti om iir

nwowim uridyiu bibiyie sairara, bidi yinkiniukikaiyim. Mi tiki uridyiu bibiyeyim, Filip siya ninimniskiiyiyim si-ma ina nhinki kaunamim. Mi iikam whiekakim #ga #n ninsimsiriunakiyamim, simiirin Filip siyar yinimniskii digi. ⁸ Tiki iikamim nu Sameria hiranim, sima ini maigimairga ywokaeyamim.

⁹ Mi ti nu komii Sameria hirin, inkam nwirin hir nwowin, siir inigin Saimonkin siya nop nao kiriekim. Mi iikam whiekakim siir kigiyim ti diminin siya tirin mi si-ma ini hindara yanaakiyim. Mi siya simiir boin, adi yaowaeyin karaigin. ¹⁰ Mi iikam whiekakim ti omin siir hiranim mi iikam nhirim inigakim mi nhirim inig kara-mae ikim mi sima ini Saimon siir yaiya sairar wakaeyim. Mi sima boin, wari inkamin kiriekakin Adi Komii siya hauugin siirin kirie. ¹¹ Saimon siya diriraer-arim sima bidi bidinana kignanaekim, ta nopa siya nanaowiya. Mi sima tiki iikamim Saimon siir yaiya sairar asi wakaeyoknakim. ¹² Mi Filip siya ta yai win kibiya ini sair boinmimauuwun iikamim ti omin siir hiranim simi-ir. Siya minam boinmimauugin, iya Biyan Inkam Komiiyin siya iikamim simiir kigriraowi mi Jisis Krai siir inigin siir wara yinkin boinmau simiirin. Mi sima ini ta yaiya siya boina, ini sairrim yaingwo tibmiikiyim mi siya iikam imiirin op ina baptais haiginiuswowim. ¹³ Mi ti inkamin Saimon nikiuwiyin siya ta yai aair wakaeyin mi siya ina yaingwo timiigiyin. Mi Saimon siya ini saikar ywowin. Mi ti dimin kirie komii komiiyim siya simiir kigin Filip siya diriraerarim. Mi siya ini kakakar ywokiyan.

¹⁴ Mi aposel kamim om komii Jerusalem hir nwowim, sima wakaewin, nu komii Sameria hiran iikamim sima bidi wakaeyoknaim Adi Komii siir yai aairim. Mi sima ina yikropkiyim Pita Jon sowiirin, sowa kignakiyam.

¹⁵ Mi sowa om komii Jerusalem hir haiburgiko mi sowa ha napdinamo mi nu komii Sameria hiriir yapnim-biyam. Mi sowa nhwo iikamim naingwo tibmiiyim simiiram ha nini kwisiuwo mi Adi Komii siir naeyiun simiira yaninkiniuiun. ¹⁶ Sowa bidi yinokninkino, biya sima whisariya baptaskim Jisis Biyan Inkam Komiiyin siir inigi iirin. Sima Adi Komii siir naeyiun siir biri niki haigin nningar niki okim. ¹⁷ Mi Pita, Jon sowiir #nao simiir mwo imiir ha nonkwowim mi sowa ina boinkiyu, Adi Komii, kiriir naeyiun simiir waninkiniuni.

¹⁸ Mi Saimon siya kigi, aposel inkam nwisu sowa iikamim simiir mwowim simiir nonkwokiyim. Mi ini si-yar kigi, naeyiun simiir naninkiniuiun. Mi siya umir asi nini hainakikin sowiir sainam. Mi siya ina boinkiyin, ¹⁹ mi kowa wari kirieya kariir warar mi hauugi. Mi kariir #na inkam nwirni mwo mi onkwowi mi Adi Komii siir naeyiun wi nwirni mi aninkiniuiuwim. ²⁰ Mi Pita siya boin Saimon siir, diminin Adi Komii siya priihauugiyin kira ha naingwowi pi umir aka sainim, aniya? Niingaka. Wari kiriir umirim wi kinakar ninkin kiguguki. ²¹ Kira taka kirie aair haiyim, wi dig nwo rani. Minsika, kiriir kwoinin Adi Komii siir naeyiun saika miyik nwo rani. Niingaki, niingaka. Ini biyeki biye ywokiyan. ²² Kiriir kwoinin ti kisina haigi, kira Adi Komii siiram ti sriinanae kiriir dimin biyeyim igbid kamiya simiir haiy-

oprimdimiigiyim kiriir mhii kwoinnau nwokaiyim mi kira wi wadiyar nwoki owim. Mi Adi Komii siya wi sair saira naingwokwonanae rani. ²³ Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kara bidi kigin kiriir mhii kwoinim wh-wokwoka bi nwowikim. Mi kira siyu miyikin siiram paninsi yaingwosi. ²⁴ Saimon siya ina boinkiyin, kowa Adi Komii siirim ti sriinanae kariir dimin biyeyim simiir niinak itkiigiyiyim ti dimin biyeyim kariir kwoinai tir nwowaiyim. Mi kariirin wi sima nonkwon#nwom-wiirnikinisi.

²⁵ Iya Pita, Jon sowa swoki haiyiuk apnama om komii Jerusalem hiriir mi sowa Adi Komii siir yai win kibiyim ini ti iikamim ti omi sisimim nu Sameria hir nwowim, ini simiir swoki apboinmamauamo. Iriig.

Filip siya Adi Komii siir yaiya nu Itiopia hiran inkamin siir boinmimauugin

²⁶ Adi Komii siir paekwosim nwirin Filip siir boinki, kira om komii Jerusalem siir ti haiburgik mapi ti siyu komiiyin Gasa namiyin pi siir hiriir dapniyam. Mi kira pi ti siyu siyin nu apa nningar siir dam. ²⁷ Mi Filip siya ha napiinamin ti siyu iir mi siya nu Itiopian inkamin om komii Jerusalem hir nini hainangikyakwokin Adi Komii siir inig iir mi siya siirin siyu hir yapiduna, ti nu Itiopian inkamin. Mi siya ti inkamin simiir wig komiia nu Itiopia hir kigriraowiya, sair umir digworaek-wowim simiir biyan inkamkin, ti inkamin. Mi ta wiga sair inigin Kandesika. ²⁸ Mi tiki inkamin ina swoki amim, siir oma hiriir. Mi siya karisa sair ii idwokainam. Mi hos iso sowar kiwowotnam, ta karisa. Mi siya yokwo kwira biya profet Aisaia siya wingiga, sair nidwokai mwainamkin. ²⁹ Mi Adi Komii siir naeyiun siya boinki Filip siir, kira pi ta karisa pi sair pida dapam. ³⁰ Filip siya ha niwtnamin kingiin hiriir mi siya yap wakaeyam, tiki inkamin ta yokwowa biya profet Aisaia si wingiga siya sair nidwokai mwainami. Filip siya siir boinki, kiriir kwoinin ta yokwowa kira mwaina sair bidi yinokninkiniy, aniya? ³¹ Mi tiki inkamin siya ina wakae boinkiyin, Filip siir yaiya sairin. Inkam nwirkin kariir boinmimauu karamae nwoi, kanakana wi panina ninokninkini. Niingaka. Tiki inkamin siya boinki, kira wiinaini, Adi Komii siir yaiyim kariir wini boinmimauu-ni. ³² Ta yaiya siya mwainama saeya hiniinga.

Ini sibsib yinisimnan ywowin, sima siirin ha haimim mi ina yisom aowin. Mi siya yaimin dimin biri nom-boboinamkin, siya ini sibsibnan ywowin. Sima, simiir kan imiir kinkrimkrip haiyim mi sima biri kauwigim. Niingaka. ³³ Mi sima siir yigbumbu haiginiu. Mi sima si-irin yai miyiknan biri boinkim. Mi siirin simar swoki isom aoki. Siir iya ti nu iir nwoi ina dig ywokiya. Mi siir igsoa bi nokwokairinanaowidgin. Mi siir niwiiyin wi nhinga boinmimauuwi siir iikam imiirin. Niingaka.

³⁴ Tiki inkamin nu Itiopianin, siya yokwowa ha mwain digiyin mi siya Filip siir boinki, kara kiriir srii, tiki inkamin profet, siya ta yokwowa nhiniram winkika? Mi siya, siyamar winaka, iyie? Mi tari inkam nwiram nasi winkika? ³⁵ Mi Filip siya siir yai imiir wakae digiyin mi siya ina kwaboinmamauun ti yayim siir. Siya ina

boinin, siya ta yai win kibiya yokwoni Jisis siirim winki-ka. ³⁶ Mi sowa ha namwo ti siyiu iir mi sowa whiisim kwira saiiir yimbiiyam. Mi tiki inkamin siya Filip siir boinki, kira Kigi! Tasi opa kwomaiya, kara op bap-taisam tiri. Mi dimin whirki, kariir siyiuin op bap-taisiyin siir biri haiginikougin? ³⁷ Mi Filip siya swoki boinki, kiriir kwoinin naingwo tibmiikiinkiswo mi kira wa pi tibin. Mi tiki inkamin siya ina swoki wakae boinkiyin, kariir kwoinin ina naingwo tibmiigiyyin Jisis siirimin, Adi Komii siir yinisimin. ³⁸ Mi ti nu Itiopiya hiran inkamin siya boin, kariir karisa pi tir kugiki. Mi Filip sowa ti inkamin nu Itiopiyanin sowa ina yapnatmaimainaniyamwo. Mi Filip siya siirin ina bap-tais haiginiiuin. ³⁹ Mi sowa opa saiiir haiburgikwo mi sowa ina yapnaidamwo. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyiuin, ini Filip siirar yikiunamin. Mi tiki inkam komiiyyin Filip siir biri swoki kigikin. Niingaka. Mi siya ini maigimairga yowowamin. ⁴⁰ Mi Adi Komii siir naeyiuin Filip siirin om Asdot hir ini diyankinisugik. Mi siya omom omomim simiira yap boinmamauuam Adi Komii siir yai win kibiya saiiirin. Mi mhoiyya siya nu Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Iriig.

Sol siir kwoinin ha kisina haigikiyyin mi siya ina yaingwo tibmiigiyyin Kraiis siirim.

9 Mi taka ii aiiirarin Sol siir kwoinin miyyik biri nwookin. Siya kamim Jisis siir kigna miriiyyim simiir nisomsom aowam tirkin. Mi siya prismi biiki biian yaowae adin saika ini boiniu. ² Sol siya siir sriiyyin mi siya ina boinkiyin, kariirin wi yokwo kira win hauugi mi wi kara hainami Juda simiir Biian Inkam Komiiyyin om Damaskas hir nwowin siiram. Mi siya yokwowa, ha win digiya mi ina kwaugiya siir. Taka yokwowa siir kirie aeyairga. Siirin saeyar kinsis haiginuwi Jisis siir isidin saikar nap miriiyyim simiirin wi saeyar kiyitnimir hainami, omaka sima hiugripkiikikaiya om komii Jerusalem hir nwowa saiiir saiiir kiyitkaigaiyam. ³ Mi Sol siya ha napamin om Damaskas kingiin hir mi bi kimiminkikin parid komii whirin ninomor kou hiranki nikiinainiyyin, ini Sol siirar kaigikiunainiyyin, hinda hinda bi namkin. ⁴ Mi siya ina yakainamin nua hiriir. Mi siya ina wakaekiyyin, yai kwira siiram nikiugiya, Sol! Sol! Kira kariir diriraerarbumbuam dimusi tirkin? ⁵ Mi Sol siya boinki, ti inkam komiiyyin kira yipikin? Mi siya ina boinkiyin, kara Jisiskin, inkamin kira diriraerar bum-bukiyyin siyairgin. ⁶ Kira dinsiin apnam mipi om komiyya hiriir dam. Mi kira pi kariiramar didwo hirgiugiu. ⁷ Kamim Sol saika napnamim sima ini kakakar ywokiyyim. Mi sima ini yai kaonis boinam yank-abguguwim. Mi sima yaiya saiiirar wakaekim sima inkamin siir biri kigim. Niingaka. ⁸ Sol siya ina yinsiin okwokiyyin. Mi siir nhwoin ini waugiwauga yiigiyyin, bi sibgu kigomokin. Niingaka. Mi sima siir ina saiiir yinkikwona apnam om Damaskasa hiriir. ⁹ Mi iyyim kwoim, Sol siir nhwoin nhwokwis nhwokwis nwokiyyim. Siya naeisim biri naekin mi opisim biri kwiyaekin. Niingaka.

¹⁰ Inkam nwirin Adi Komii siir mi kigna miriiyyin, om Damaskas hir nwowin, siir inigin Ananaiskin. Mi siyar

whin kig mimikwin, Jisis siya siir boinki. Ananais! Mi siya ina boinkiyin, Biian Inkam Komii, kara tisi tirar nwowin. Kira dimuam nikiuwi? ¹¹ Biian Inkam Komii siya siir boinki, kira dinsiingil! Mipi tiki siyiuin nap wrieyok karamae nwowiyyin pi siir dapnam. Tiki siyiuin, siir inigin biri nap wrieyokin. Mi kira pi Judas siir omaka saiiir dap iyyam. Mi inkam nwirin om Tasas hiranin mipi siirim tini sriiyyiu. Siir inigin Solkin. Siya ini nhwo hiar kwisin. ¹² Mi siya nhwowa niki kwisin mi ini siyar kwiskigmimikwinin inkam nwirin, Ananais nikiuwiyyin, siya Sol siiramar swoki iti mi siir ina siir nini onkwoni mi siir nhwoin pi nwoke nanaokigimokiyim. Biian Inkam Komii siya Ananais siirin nhwo hiniina nikiu-mauugin. ¹³ Mi Ananais siya wakae boinki, Biian Inkam Komii, kara bidi wakaeyin iikam whiekakim sima siirsiira haigiririr boinaei. Mi siya kiriir isidin om komii Jerusalem hiranin, simiirin siyiu miyyik miyyiknan biri tirkin. ¹⁴ Prismi yaowae adim sima siirin inigak bidi yowaiginuwwim yokwo hirin ti hiriinan siyiu iir tirim. Siya minam nitkin iikamim kiriir yai aiiiram naingwo tibmiiyim simiirin uridni nombiru kiyitnimir-nainamim, omaka hiugripkiikikaiya saiiir nini kiyitkaigaiyikim. ¹⁵ Mi Adi Komii siya boinki Ananais siirin, kira ta kariir yaiya saiiira ti wakaeyoknanam. Sol siirin kara bidi yimbiingiyin. Mhoiyya siya wi hinda tinda nami mi wi kariir yaiya saiiir nap boinmimauuwami iikam whiekakim Judami isid nwo karamaeyim simiir. Mi siya Juda simiir iikamim simiirin wi wara ninkin boinmimauuwi mi inkam komiiyyim nu kigiraowiyim simiirin wi wara ninkin boinmimauuwi. ¹⁶ Siirin wi kara nisiimauuwi mi siya hikpai hikpaiyyim, wi kariir mi aiiir-si hai. ¹⁷ Mi siya Adi Komii siir yai aiiir wakaeyin mi siya ina yamin Judas siir omaka. Mi siir ina ini Sol siir piu aiiir ini onkwoiuin. Mi siya siir boinki, nomiiyau Sol! Ti Biian Inkam Komiiyyin Jisisin siyiu kira kigni kariirin siya nikropkikin kiriirimin. Kara kiriir nhwoina iir hais-woniskiiyam nitkin. Mi Adi Komii siir naeyiuin wi kiriir piu niki anikinuniyyim. ¹⁸ Mi diminin Sol siir nhwonau hir nwokaiya, opsu srananka. Mi saeya biri kimiminkika. Saeya nhwonau biri nwokaiga. Niingaka. Siir nhwonain ini biimiya kinkiyin. Mi siya ha ninsiin apnamin mi siirin op ina tibaiginiiuin.

Sol siya yai win kibiya saiiir boinmimauugin om Damaskas hiran iikamim simiir.

¹⁹ Mi mhoiyya siir nhwoin wadie ha nwowin mi siya nae minim ina yaeyim. Mi siir piu ini kirieya ywokiya. Sol siya ii nhirim Jisis siir isidin simakar ywo om Damaskas hir. ²⁰ Mi siya ha napamin mi simiir omaka komiyya yai nidwokai wakaeya saiiir yapninopkainam. Mi Jisis siir yayim simiir ini boinmimauuuu. Mi siya boin, Adi Komii siir yinisim tipmwoki tipmwo ieyarigin. ²¹ Mi iikam whiekakim sima siir yaiya saiiir wakaekiya sima ina yinsiin whiewhriekiyim. Mi sima ina boinkiyim, tiki inkamin, siya yipiki inkamin? Tiki inkamin, iikamim biya Adi Komii siir inigin siir niki hainanim mi siya niki tirbumbuninkin haiginuugin

siyu bibiyeyim om komii Jerusalem hirin. Mi tariinanin tisi mi imbiniyin krimiir tiriir. Mi krimiirin wi siya kiyitkaigai, omaka hiuyokiyokaiya saiir. Mi krimiirin prismi yaowa adim simiiram in wa mi ikiunamim.

²² Mi Sol siir yaiya biri kiyikrikiukika. Mi Juda iikamim om Damaskas hir nwowim, sima ini siir yaiya saiirar wakaeyoknam. Mi sima ina yinsiin whriewhrie boinim tiki inkamin Jisis Adi Komii siya nimbingiyin siya Mesa-iaakin.

²³ Ii nhirim kasa rani, namkiyim. Mi iigwira sima maeyau kwiruwa yidwo boinai, sima minam nidwo boinaigim, Sol siir nisom aokiyim. ²⁴ Mi Sol siya Juda simiir iyoyaiya sima saowa hira saiir anowin om komii hir nwowa saiir hir waikaowam boina, nii nabie nii nabie, siir nisomam ni siyuam, siya bidi wakaewinin kam nhirim sima naboimauuniya siir. ²⁵ Mi iigwir niyaka Sol siir isidin ina iyamwiyim, ta siya hira om komii siir nidyokiyokaiya saiir. Mi sima hir nami ii okwowim mi Sol siirin nibni yami kikaiyugi. Mi uridin ina yimborugiyin nib iir. Mi sima ina yonkwo kikiraraokiyin siirin, nua hiriir mi siya ina iwiskii idamamin. Iriig.

Sol siya om komii Jerusalem hir nwokin.

²⁶ Mhoiia Sol siya om komii Jerusalem hiriir yam, siir kwoinin minam naingwokin, Jisis siir mii kigna miriirim kamim siya simiir isid mi owim. Iikam whiekakim sima saika biri nidwo boinaigim, ini siirsi yididim. Simiir kwoinin ha pi naingwokin, Jisis siir isidin simiir inkam nwirkin. Niingaka. Sol siyairgin. ²⁷ Banabas siya Sol siirin ina yikiunamin, aposel kamim simiiram. Mi siya simiir ini boinmauuu Sol siirin. Siya boin, siya Biyan Inkam Komii siirin ti siyu iir napiyiskainikin. Biyan Inkam Komiiyin siya siirar boinkikin mi Sol siya iikam imiirin Jisis siir inigin om komii Damaskas hir boinmauugin. Banabas siya hiniina boinkikin. ²⁸ Mi Sol siya aposel kamim simaka asi nwokin om komii Jerusalem hirin. Siya biri naingwo ididkin. Niingaka. Siya ini Jisis siir inigin siirar boinmauuuyokiyokiyin om komii Jerusalem hirin. ²⁹ Sol siya ini Juda simiir iikamim simiir boinmauuu. Mi sima Grik simiir yaigina saiir bidi yinokninkinim. Sol siya simaka ninkinwamwarkii boinkin. Mi siirin pi sima pi kwisomaowin. ³⁰ Mi kam nhirim naingwo timiirim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima siirin ina yikiunaniyim om Sisaria tiriir. Mi sima siir boinki, kira om Tasas hiriir dam. Mi siya simiir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin.

³¹ Isid whirin ti Jisis siir isidin nu Judiyanim mi nu Gaririyanim mi nu Sameriyankim simiirin dimin whirkin bi tirbugim. Niingaka. Sima ini wadiya ywowim. Mi sima ini Adi Komii siiraramar yaingwo iskiyim. Mi Adi Komii siir naeyiun siya yowomwarkai haiginiu simiirin. Mi simiir isidin ini hiriirar yamiyokiyokiyamin mi ini komiia yasae okiyin. Iriig.

Pita siya Inias siir haiswoniskiigin.

³² Omom omomim hinda tinda nwowim, Pita siya bi-di yapyokiyim. Mi siya Adi Komii siir isidin om Lidia hir

nwowin, simiir hiriir yapnimbiiyam. ³³ Mi tiki omin inkam nwirin ini hir nwowin, siir inigin Iniaskin. Mi siir piu minim bidi yinsimsiriunakiyamim. Mi biwiiyim omaka ara siya nwokaigiyim iriirar whoim. Mi ti biwii iriirar whoimim siya bi napririrkin. Niingaka. Siya omaka hirira nwokaigigin. ³⁴ Pita siya Inias siir boinki, Jisis Krai siya kiriirin wadie bidi ywowaiginiugiyin. Mi kira dinsiingi maeyau kira whwonkaiya sibgu diriraer-argig. Mi siya ina yinsiin idwosasaugiyin. ³⁵ Iikamim tiki om whiswo sowiir hirano Lida mi Saron simar kigiyin Inias siya ninsiin okwokiin mi siya ini wadiyar ywokiin. Mi tiki iikamim simiir kwoinin ina yaingwo tibmiigiyim. Mi simiir kwoinin ini Adi Komii siiraramar yaingwo tibmiigiyim.

³⁶ Wig ira Adi Komii siiram naingwo tibmiia, ini om Jopa hir nwowa saiir inigin Tabitaka. Grik simiir yaigina hiniina dapika, Dokas. Taka wiga saiir siyuun, bimbiiwu rani, saeya triiyim iikamim simiir. Pi sima nae digworaekwowim whaowae pi saeya mi hauwi. ³⁷ Mi saeya taka wiga ii kwira maka niiga. Mi saeya ina yaowigusamkiya. Mi sima saiir piuis biyeya ina hiisok hainanaiimim mi sima saiirin mowinaw hir ini haigigig. ³⁸ Om Lida ini om Jopa siir kingiinar kwowin. Mi kamim Jisis siir mii kigna miriirim om hir mwowim, sima wakaeki, Pita siya om Lida hir nwowi. Mi sima inkamwo nwise yikropki siiram. Mi sowa ha namwo mi Pita siir ini boinaki, hae! Kira ha witsisau! ³⁹ Mi Pita siya ini tiki inkam nwise ini sowakar yito. Mi siya ina yimbiyamin om Jopa hiriir mi sima siirin mouwiya hiriir whiniyam. Mi ti wig igabaeyim, sima yokwo ouwin Pita siir whwonkam idan. Mi ti yuisim Dokas saeya panim, sima Pita siir yisiimauu. Iya saeya krimakar nwowa mi ti digworaekwowim saeya nonkwokwokim. ⁴⁰ Pita siya iikam whiekakim simiir nikrop iuungiyin mi siya ogmwo yami hiugi simiir mhoiian. Mi nhwo Adi Komii siiram yami kwisboinki. Mi Pita siir whwonkamini taka wiga saiir piu is nginga ini saiir swoki kwaimisyao kaowin. Mi siya boin, Tabita! Kira dinsiin idwoki. Mi saiir nhwoin ina yanao kaowirirkiyin mi saeya ini Pita siirar yinsiin idwo kaowirirkiya. ⁴¹ Mi Pita siya ta wiga saiir ina aiir ini kiyai mi ina kininsiin okwokiya. Mi siya simiir yikiuna iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi wig igabaeyim simiirin wara yikiuna. Mi Dokas saeya ha niunaiiniya mi ini simiir whwonkam ida yaun iun okwoniya. Mi sima saiir kigim mi sima ina yaingwokiin, saeya ini omwai swoki waiya. ⁴² Mi taka yaiya ina haigiririrkiya om Jopa siirar. Mi iikam whiekakim ta yai aiir wakaewinin mi sima ina yaingwo tibmiigiyim Biyan Inkam Komii siiram. ⁴³ Ii kasa rani, Pita siya om Jopa hir nwowin, Saimon siir omaka aiir. Saimon siir miia iki wraisupai wraisupaiyim, naeyim simiir isim, simiir diriraerar nonkwokwokwokin. Iriig.

Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Konilias siir hiriir yimbiyam mi siir yaiyim siir ina boinmauugin.

10 Inkam nwirin nu komii Sisaria hir nwowin, siir inigin Koniliaskin. Siya kam kamair iriirarim (100) yaii niniyim, ini simiir biyan inkam komii

ywowin. Siya kamim irim haiiyim nu Itali hiranim mi si-
ma iripa nu komii whiruakim. ² Mi siya Adi Komii krimi-
ir Wanin siiraramar naingwokwonanaeikin mi siir inig
iirar hainanikin. Mi siir omakan iikamim yim iriipa hiri-
inan Adi Komii siiraramar mi aingwowikim. Mi siya
umir digworaekwo nhirim iki Judan iikamim umir dig-
woraekwowim whaowaeyim, pi simiira mi hauwi. Mi
siya iinokiinokin Adi Komii siiramar mi sriininaeikin.
³ Mi igwira bie nad nwowam tibin mi dimin whirin
nhwonan siya whinkigiyin, ini paenan yuyakiyin. Mi ini
siya kigwinin, Adi Komii siir paekwosim nwirin nouap-
ninopkainaniyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya
ina ini dapikiuuiin, Konilias siir inig iir, Konilias! ⁴ Mi
Konilias siya ina kigididwinin Adi Komii siir paekwosim
iirsiyin. Mi siya boin, Biyan Inkam Komii, dimukin kira
boinin kariir? Adi Komii siir paekwosimin ina boinkiyin,
kara bidi wakaeyin nhow kira kwisboinin mi umir dig-
woraekwo minin kira hauuwim, iikamim sipimiyok-
maeyamiyim sim. Adi Komii siya bidi kigin ti hiriinan
siyuin kira tirin mi kara kiriram asi nitkin. ⁵ Mi kira pi
kam nhirim pi simiir dikropki, sima pi om Jopa hiriir
dam. Mi kima pi inkam nwirin Saimon mi siir inig
whirin Pitakin mi kima pi siir wikiunani. ⁶ Tiki inkamin
ini Saimon nwirin siir omaka saiir hir nwowin. Mi siya
wraisupai wraisupaiyim sim isim simiir diriraerar
nonkwokwodikim. Mi siir omaka ini whii komiia sol-
wara nikiuwiya, ini saiir whigbid hir miriia. ⁷ Mi iya
Adi Komii siir paekwosimin ha namkiyin mi Konilias
siya inkam nwisu siir omaka miriyo sowiram yikuna.
Mi ti inkam nwisu sowir nwirin yio yaii niniigin mi tiri-
iginin yaii niniyin siir kwoinin Adi Komii siiraramar
naingwokwonanaeikin. Mi ti inkamin siir miya Konilias
siir whinmiriigin. ⁸ Mi Konilias siya yaiyim Adi Komii siir
paekwosim ieya boinmimauugiyim mi siya kam
nwoimim simiir swoki boinmimauugi. Mi siya simiirin
ina yikropkiyim om Jopa hiriir.

⁹ Mi ti kam nwoimim ha napnamim mi sima bopwo
yapwhonkainamwii. Mi ii gwira sima ha swoki insiin
apnanyakwokim mi ini om Jopa kingiin hiriir yapnim-
biyamim. Mi taka iya Pita siya omaka akou hiriir
iiyam. Mi simiir omaka akouwin yio ini hindara yitkinin.
Mi siya nhow kwisboinam hiriir niyamkin. Mi bie
mwokou bidi yamikwonyin. ¹⁰ Mi Pita siya mhiigi
naokin, siya pi naeyim tirkin. Mi sima nae ina iki
diriraerarim. Mi dimin whirin nhwonan siya whinkig-
winkin, siir hiriir nimbiamin. ¹¹ Mi ini siyar kigiyin
ninomora piigikiya. Mi dimin whirin ina yikiinaiiniyin.
Tiki diminin, ini nibmirnan ywowa. Mi ta dimina saiir
mwis mwis whiiyim, bidi yinkiamamasugiyim. Mi sai-
irin ina yonkwokiiraraokiya nua tiriir. ¹² Mi nibmira
saiir yainau hir nwokainaiiniyim wraisupai wraisu-
paiyim kasa rani. Mipug ipiyin mi hu hab mi it ti hiniin
hiniin wraisu ikim. ¹³ Mi Pita siya ti digworaekwowim
simiir kigiyin mi yai kwira ina kauwok boinkiya siiram,
Pita! Kira disiin idwoki mipi ti wraisu imiir disomsom
anagae. ¹⁴ Mi Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biya
Inkam Komii, kibie idwai kara pi ti hiniin wraisu
biyeyim pi simiir swoki isomsom anagae rani. Niinga-

ka. Juda simiir siyuin igbidgak bidi ywowin, ti nae hiri-
inanin simiir naeyim. Mi an kara iriipa hiriinan ig-
bidgakin. ¹⁵ Mi taka yaiya kwisaka ina swoki boinkiya
Pita siiram. Bidi wakae! Diminin Adi Komii siya
boinkiyim kira kipi nantamyiryir mi ha kipi naingwo wi
biyie nwowi. Niingaka. Wi biyie nwo rani. ¹⁶ Mi ta yaiya
kwoimaka ha swoki boinkiya Pita siir mi biri
kimiminkikin ti diminin ina swoki kwankaiinamin
ninomor koua hiriir.

¹⁷ Mi Pita siya ina yaingwo whriewhriekiyein tiki
diminin nhwonan siya whinkigwinin siirsiyin. Mi siya
ini siir siira yaingwowin, tiki diminin siya dimuam nim-
binikin? Mi iya siya siir siira niki aingwokwonanaeyin
mi ti kam nwoimim Konilias siya nikropkiyim sima Sai-
mon siir omaka aiir naka apyiskaiyuim mi sima ini ta
omaka saiir omaka anoka yaka okwoiwim. ¹⁸ Mi sima
ina yaka ikiuuiwim, ta omaka! Saimon Pita ini tir
nwowin, aniyu? ¹⁹ Mi Pita siya diminin nhwonan siya
whinkigin ini siirar niki aingwokwo kripkaiyin. Mi Adi
Komii siir naeyuun siya boinki siir, bidi wakae! Kam
nwoimim sima kiriram hansrani. ²⁰ Mi Pita siya ha niu-
unamin mi ina yauni iuun boinin ti inkamin kima han-
ranin siya karaigin. Mi kima dimuim nitkim. ²¹ Mi sima
ina boinkiyim, krimiir biyan inkam komii Konilias siya
nikropkikin mi krima asi nitkim. Mi siya kam kamair iri-
iyarim (100) yaii niniyim simiir bii nwowikin. Mi krimi-
irin siya nikropkikin. Mi siya inkam wadtekin, dimin
biyie bi diriraerarikin. Mi siya bidiya mi aingwo tibmi-
iyin. Mi siya Adi Komii siirsiyin, pa mi ididi. Mi Judan
iikamim sima Konilias siir boin, siya inkam wadtekin.
Mi Adi Komii siir paekwosimin siir boinmauugikin. Mi
Konilias siya krimiirin asi nikropkikin, siir omaka
namim kariir yaiyim simiir mi wakaeyim. ²³ Mi Pita siya
simiir boinki, sima ta omaka aiir priiyamim. Iriig. ²⁴ Mi
ii gwir niugakin, Pita siya ini simaka yinkin amyak-
wokin. Mi Jisis siir isidin om Jopa hiranin, sima wara
yinkin amyakwok simakar. Iigwira sima ha nap-
nanyakwokim mi siyu hir yapwhonkainamwii. Mi ii
gwir niugakin ina yinsiin apnanyakwokim. Mi sima
kimidiniya om Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Mi Konilias
siir piugana mi siir nomiiyuim simiirin, biyar yikiu-
nakwokin. Mi sima ini hirrar yokwokinim Pita simiirin.
²⁵ Pita siya ina yapnimbiiyam, Konilias siir omaka sai-
ir hiriir. Mi siya ha mi apnaniyin mi sowa ini omakanau
hirar yiniyapyiskaiyo. Mi Konilias siya ini Pita siir igmi-
iga nini akai hiuniyin siir inig iir hainanam. ²⁶ Mi Pita
siya kinisiin okwoki siirin mi siya boin, kira ti insiin ok-
woki. Kara kariir hiriinan inkamairgin. ²⁷ Mi Pita siya
Konilias saikar naboinei iiyam, siir omaka hiriir mi ini
siyar ii kiginamin, iikam whiekakim sima hirrarar nid-
wokaimimirkwokini. ²⁸ Mi Pita siya boinki simiir, Judan
iikamim, ina ninokninkinim nim krima om whiran
iikamim simaka kingiin bi napkinmasuwikim. Niingaka.
Krima igbidgak hiriinasi nwokim, Adi Komii siya kari-
irin hiniina boinmauugikin, kara inkam nwirin hiniina
kipi dap inkam biyie. Niingaka. ²⁹ Mi kara kimiiir yaiya pi
saiir wakae boin tani. Niingaka. Kariirin kima nikiu-
nakikin mi kara tiriir asi nitkin. Mi kara panaoin pi kimi-

ir swoki kwasrii? Kima dimuam nikiugikim kariiramini?

³⁰ Mi Konilias siya boinki, mhisi biya ti ii kwoimim namkiyim mi dimin whirin iya bie nad nwowamtibin kara nhwo kwisa Adi Komii siiram kariir omakanau hir mi ini kara kigi Adi Komii siir paekwosim nwirin kariir whwonkam ida namikwonyin. Mi siir yuisa ini twakwo hignan yinyakiya. ³¹ Mi siya boinki, Konilias, Konilias! Adi Komii siya bidi wakaekiyin kira sriigiya siiram mi siya iikamim umir digworaekwowam whaowaeyim kira priihauuwim mi tariinanin Adi Komii siir kwoinin ini simiirar naingwokwokaigiyin. ³² Mi kira kam nhirim simiir dikropki om Jopa hiriir namim Saimon Pita siir nini ikiunakiyam. Mi ti inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir nwowin. Mi siya ti inkamin wraisupai wraisupai is mii miriigin. Mi siir omaka ini whii komiia solwara nikiuwiya, ini saiir whiigbid miriia. ³³ Mi kara kam nhirim kiriir waraur asi nikropkisasaugim. Mi kira siyu miyik tirkin mi kira ha nitkin. Mi krma omakakim ti tirerar namwonyim Adi Komii siir whwonkam ida krma minam nitkin, yai whiekakim Biyan Inkam Komiiyin, siya boinmimauugikim simiir wakaenakiyam. Konilias siya hiniina boinkikin. Iriig.

Pita siya Adi Komii siir yaiya Konilias siir omaka saiir hir boinmimauuu.

³⁴ Pita siya iikam imiirin hiniina swoki boinki, kibie idwai! Kara tapa tisa ninokninkinin, Adi Komii siir kwoinin hiniina bi swoki naingwowikin, kimiir isid ikin mi siir isid ieya. Niingaka. Adi Komii krmiir Wanin siya whiekak krmiiramar naingwo irkakikin siya isid whirua whisuwamar bi swoki naingwowikin. ³⁵ Niingaka. Siya iikam whiekakim iki hinda tinda nwowim siirim naingwo tibmiyim mi siyu miyik napiyim siya simiirar naingwowikim. ³⁶ Kima bidi yinokninkiniyim taka yaiya Adi Komi siya hauugika Isrel simiir isidin siir. Mi siya krmiir Biyan Inkam Komiiyin, Jisis Krai siir yaiwin kibi imiir boinmimauuwi. Mi krmiirin siya ninkiyamasu haiginiugim, Adi Komi saika kwoin whirua nwowam. ³⁷ Mi taka yaiya biyin nu Galili hir nimbiamka. Mi ini nu Judia hir nwowim omisisimim ini simiira yinyokii irkaka. Ta yaiya kima bidi yinokninkinim bii Jon siya bidi boinmimauuwim, op baptais haiginiuni siyuin. ³⁸ Taka yaiya Jisis siirga. Mi siya om Nasaret hirankin. Adi Komii siya nimbangikin siirin. Mi siir naeyuin ini wara yinkin ikropkiyin. Mi siir kirieya mi iriipi hiriinan ini wara mi inkin hauugiya saiir. Mi siya omom omomim ini simiir yamin mii kibiya saiir napmriiyamam. Mi siya iikam biyeyim yu biye siya dirraerar-bumbuninkin haiginiuim, ini siya haiswonim-niskiiyamim. Mi Adi Komii siya miya siya miriia ini saika ywowin. ³⁹ Kima bidi kigim digworaekwo whiekakim Jisis siya tirim, nu Judia mi om komii Jerusalem hir. Mi nu Judan inkam komii komiiyim sima Jisis siirin ini paeyin hiiniya nironinkinin, saika yinkin irinugiyin. Mi sima siirin ina yakii isomaokiyin. ⁴⁰ Mi ii kwisaka digwokiyo mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwovin ie hirankin. Mi siya Jisis siirin krmiir niisiimauu haiginiugin. ⁴¹ Mi Judan iikam whiekakim sima siir biri

kigikim. Niingaka. Siirin krma krma kigikin. Biyan Adi Komii siya nimbimim siir yai boinmimauuam. Mi siya kininsiin idwoki siirin ie hirankin. Mi krma ini saikar yidwo aeyim. ⁴² Mi siya hiniina boinmimauugikin krmiirin, ta Adi Komii siir yaiya iikamim simiir sibgu boinmimauu haiginiu. Adi Komii siya nimbangikin Jisis siirin. Mi siya wi krmiir Biyan Inkam Komii nwowi. Adi Komii siya nimbimim siirin Inkam Komii nwowam, iikamim nuanim simiir yai hidam. Mi siya wi iikamim omwai waiyayokiyokiiyim mi iikamim naokao ikim, siya wi simiir hidi. ⁴³ Biya ti profet inkamim Jisis siir diminpai diminpaiyim yokwoni sima winpriginkim profet kamim sima boinim, inkamim Biyan Inkam Komiiyin siirim naingwo tibmii mi siir dimin biyeya wi siya niinak itkiigi. Iriig.

Mi iikamim Juda iikam tani mi Adi Komii siir naeyuin ini simiir wara yaninkiniuniyin.

⁴⁴ Mi iya Pita siya yaiya niki okwo boinin mi Adi Komii siir naeyuin ina yaninkiniuniyin iya sima Pita siir yai imiirar niki wakaeya saiirar. ⁴⁵ Mi tiki Judan kamim naingwo tibmiyim Pita saikar ninkin itim, sima kigiyim ti kamim Judan iikam tani mi sima iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyuin ini simiir wara mi aninkiniuniin. Mi sima ini hindara yanaakiyim. ⁴⁶ Mi sima wakaeki, sima omom omoman yaeyim sim boinamim mi sima Adi Komii siir inigin siir hainanim. Mi Pita siya hiniin asi boinkin. ⁴⁷ Mi wi nhinga haiginikouwi ta opa ta iikamim simiir tibaiginiuwiya saiir siyuin. Mi Adi Komii siir naeyuin ti krmiir mi aninkiniuniyin mi simiirin ini hiriinanar mi inkiniuin. Pita siya hiniina boinkin. ⁴⁸ Mi Pita siya simiir boinmimauu wakaeki, kima Jisis Krai siir inigin op siir ti baptais. Mi sima siir boinki, kira ii nhirim krimaka tira timi o. Iriig.

Pita siya om komii Jerusalem hiran iikamim naingwo tibmiyim yai simiir boinmimauugin.

11 Aposel kamim sima mi Jisis siir isidin nu Judia hir nwowim sima bidi wakaekiyim, nhirim Juda iikam tani mi simiir nhirim Adi Komii siir yaiya saiir wara mi ikin wakae. Mi sima ina yaingwo tibmiikiyim. ² Mi iya Pita siya om Komii Jerusalem hiriir napnim-biidinamin mi kamim miois kitiyim sima saikar yinkin waomwarkii boin. ³ Sima boinki, kira ti kamim miois kit karamae nwowiyim nae simiir omaka bidi ini idwokai aenakiyin. ⁴ Mi Pita siya boinmimauugin iikamim simiir digworaekwo whiekakim mi siya boinki. ⁵ Kara om Jopa hir nwowin mi kara nhwo ha kwis-boinin mi dimin whirin nhwonan kara whin kig winkin ninomor kou hiranki nitin ini nibmirnan ywowa. Taka nibmira saiir haimii haimii whiiyim uridni bidi yinki amamasukiyim iripa. Mi saeya ini kariiramar hirirunai-iniya. ⁶ Kara bidi sibgu kigninokninkiniyim, tiki diminim saiir yainau nwokainaiiniyim. Wraisupai wraisupaiyim niimauanim mipuk ipiyin mi it, ti hiniin hiniin wraisuim, saiirara nwokainaiinikim. ⁷ Mi ini kara wakaekiya yai kwira kauwok boinkiya kariirim. Kira wara wraisuim

simiir disomsom anagae! ⁸ Mi kara ina wakae boinkiyin, Biyan Inkam Komii. Kibie idwai! Kara pi hiriinan wraisuim krma haiyaiyim kara pi simiir swoki ae rani, sima wraisu paiigi waeyao. ⁹ Mi ta yaiya, kwisaka ha swoki boinkiya ninomor kou hir, saeya hiniina boinkika, dimin wadie Adi Komii siya tirkiyin siirin ha kipi boin, dimin biyiekin. Niingaka. ¹⁰ Mi tiki diminin kwoimaka, ha ninkinyaeyaogugunamin mi siya ina swoki amin ninomor koua hirir. ¹¹ Mi biri kimiminkikin tiki kam nwoimim, omaka kara nwowina ini saair akpitga yamikwonyim. Inkam komii nwirin nu Sisaria hiranin siya kariiram nikropkikin simiirin. ¹² Mi Adi Komii siir naeyuin siya boinmauugin kariirin, kira simaka dam. Kiriir kwoinin kipi naingwoyimyoknae. Mi tiki nomiiyau iriir nwirin sima ini kanakar yinkin itim. Mi krmar yapiiyam siir omaka aair. ¹³ Mi siya krmiirin Adi Komii siir paekwosimin siya kigin, siir omakanau hir nimbiamin, siir boinmauuwin. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkin, om Jopa hiran kam nhirim Saimon siirim dikropki. Mi siya pi simaka swoki inkin itim. Mi siir inig whirin Pitakin. ¹⁴ Mi siya wi kiriir boinmauuwi Adi Komii siya kiriir dimin biyeyim wi panina niinak itkiigiigii? Mi siya wi kiriir omakain inkamim simiir dimin biyeyim wi simiir warar mi inak itkiigiigii mi simiirin wi siyar swoki ikiunaei. ¹⁵ Iiya kara yai simiirar niki boinmimauuin mi Adi Komii siir naeyuin ina yaninkiniu iuwun simiir. Biya krma niki tira saair hiriinan. ¹⁶ Mi ini kara swoki aingwowarkaigiyn, ta yaiya Biyan Inkam Komii siya boina. Siya hiniina boinkin, Jon siya baptais haiginiugim inkamim simiirin op aair. Mi wi kara hauugi Adi Komii siir naeyuin wi krmiir naninkiniuni. ¹⁷ Biya krma, Biyan Inkam Komiiyis Jisis Kraiis siiramar naingwo tibmiikim. Mi Adi Komii siya naeyuin krmiirin ini hindara priihauuginan ywokiyn. Mi tariinanin iriipi hiriinan, Adi Komii siya ta hiriinan priihauua ini saair kaimwower swoki kwahauuin, ti iikamim Juda iikam tani simiir. Mi kara wi digar nwowi Adi Komii siir yai aair nriiyu boinim, aniya? Niingaka. Pita siya hiniina boinkikin. ¹⁸ Mi iya sima ta Pita siir yai aair wakaeyim mi sima ini hindara wakaemumuim, yai biri wakae boinkim. Mi sima Adi Komii krmiir Wanin siir inig iir hainanim mi sima boin mi Adi Komii siya ti iikamim Juda iikam tani simiir mhii kwoin imiir asi nimkpit haigikim. Mi sima wi omwaiya nwoki waiyayokiyokiyim. Iriig.

Om Antiok hiran inkamim ina yaingwo tibmiikiyim.

¹⁹ Iiya sima Stiven siir kaiyimik aokiyin mi ti kamim naingwo tibmiiyim, sima ini hikakar ywokiyn. Mi sima nu komii whiswo Finisia mi Saipras mi om Antiok hir ini o naki. Sima ta Adi Komii siir yai aairin iki om nhirim simiir wara bi boinmimauugim. Niingaka. Sima Juda iikamim simiirara boinmimauu haiginiugim. ²⁰ Mi kam nhirim simaka hiran ninkin okim. Mi ti kamim, ti nu whiswo Saipras mi Sairini sowiir hirankim. Mi iya sima om Antiok tiriir nimbiniyim mi sima Judan iikam tani Grik simiir wara mi boinmimauu. Mi sima Biyan Inkam Komii Jisis siir Yai Kibiya Yokwo Komii saair nwowa, sai-

irin wara mi inkin boinmimauu. ²¹ Mi Biyan Inkam Komii siir kirieya simaka hiran nwoke. Mi iikam whiekakim sima ina yaingwo tibmiiyim. Mi sima ina yamim Biyan Inkam Komii siirim.

²² Om komii Jerusalem hiran iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima ta yai aair wakaewinim mi sima Banabas siir yikropki om Antioka hirir. ²³ Mi iya siya ha nimbiamin mi siya ina ini kigiu, Adi Komii siir naingwobumbuwa simiir hir nwowi. Mi siya ini maingmairga ini owiwin. Siya iki iikam whiekakim simiir kwoin imiir boinurwokaigin, simiir Biyan Inkam Komii siirim nwoki ami inokininokim. ²⁴ Banabas siya inkam wadiekim mi Adi Komii siir naeyuin ini siirar yaninkiniuniyim mi ta siir naingwo tibmiiya kirie asi namwoiuga. Mi iya sima siir yai wakaeyim mi iikam isid bripiyin, sima ini Biyan Inkam Komii siir isid iirarama swoki itim. ²⁵ Mi mhoyia Banabas siya ina yamin, om whirin Tasas dapiyin siir. Mi siya Sol siirim ini hanisriu. ²⁶ Siya siir nini kigiun mi siirin ini om Antiok hirir yikiunamin. Biewiiyin whir sowa nwowin. Sowa iikamim om Antiok hiranin naingwo tibmiiyim simaka nidwo boinaigim. Mi iikam isid komiiyin sowa boinmimauu Adi Komii siir yai aair. Om Antiok hiran, kamim kigna miriyyim biigi biyyin simiir inigim hiniina dapkim Kristen.

²⁷ Mi ta iya profet kamim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi ini om Antiok hir yamwoiim. ²⁸ Profet inkam nwirin siir inigin Agabaskin. Mi siya Adi Komii siir naeyu siir kirieya saair yokwoki. Mi siya yai komiia kwira boinmauugi. Siya ina boinkiyin, mhoyia mhii komiia wa naoki, ti omom omomim ti nu iir nwowim. Mi iya ti diminin siya nimbiamin mi Krodias siya inkam komii nwokin omom omom kigriraowam. ²⁹ Mi kamim om Antiok hiranin kigna miriyyim, sima iripa yai minan nombointibmiikimaigim, umir nhirim simiir nomiiyauim nu Judia hir nwowim, simiir hauugiyim nae sima sain aeyim mi simiir diriraerar haiginiuwam. Mi sima yapa yapa nwonira simiir kwoin ara yaingwoki, umir nhirim simiir hiran nwowim. Mi sima haimeii simiir hauugi. ³⁰ Sima hiriinan tirim mi sima Banabas mi Sol sowiir hauugi ti umirim. Mi ti umirim kimidiniya sowa hainam, inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Iriig.

Herot siya yisom aoki Jems siirin mi Pita siirin omaka hiuyokiyokaiya saair ini haigik.

12 Mi taka iya inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot mi siya tibrumbuninkin haiginiugi, kamim Adi Komii siiramar naingwo tibmiiyim simiirin. ² Siya tibao simsiokikin simiirin Jon siir nomiiyauin Jems, siirin nhiridni nikrip aokiyam. ³ Mi Juda simiir iikamim sima maingmairga dimusi bi nwokikim, Jems siirin siya nisomaokikin. Mi siya Pita siirin wara asi ninkin haiginikoukripkiigikin. Mi siya Pita siirin ta iya yaewou komii nikwo aeya saair hiuninikougikin. Mi ta iya Juda simiir iikamim nipu waisikaiyin siirar niki aekim. Mi ta nae komiia saair iniga pasovaka. ⁴ Mi siya Pita siir

yankabrɪnunaowid. Mɪ siya Pita siir inɪ hɪuyokiyokaigik. Mɪ siya Pita siirɪn kamɪm yaii nɪniyɪm iur ɪriyar nwiɾkɪm sɪmaka inɪ whɪnapiyɪkiugig. Mɪ sɪma siirɪn nɪ nabie nɪ nabie waikaokɪm. Mɪ tɪ kamɪm ɪrɪm haiiyɪm hɪnɪn hɪnɪna waikaokɪm, nwiiyɪm nugak mɪ nwiiyɪm nabie mɪ nwiiyɪm naɪoka mɪ nwiiyɪm niyaka. Mɪ Herot siir kwoinɪn ɪna yaingwokiyɪn, iya ta yaewou nikwo aeya nae komiyya Pasova dapiya saeya digi mɪ siya Pita siirɪn wa nɪnɪ haiwao ɪkiunakii, Juda sɪmiirɪm sɪma niso-maokiyam. ⁵ Mɪ Pita siya omaka sɪma hɪuyokiyokaiya saiir nwokaiyɪn mɪ sɪma siirɪn ɪna waikaowɪm. Mɪ iikamɪm naingwo tɪbmiiyɪm sɪma ɪna sriinanaeyɪm Adi Komii siirɪm, siya whɪndiraerarɪm siirɪn. ɪriig.

Pita siirɪn omaka hɪuyokiyokaiya hirankɪn nɪnɪ ɪkiunakikɪn paekwosɪm ieya.

⁶ Herot siya ɪna yaingwowɪn, Pita siirɪn waka omaka inkam komiigɪn nidwokai wakae wɪniya yai wɪ saiir hiri-ir nɪkiunami. Iya bɪ niki pɪrkɪnka mɪ niyaka Pita siya inkam nwiɪso yaii nɪniyo sowiir bopwoniya wh-wonkaowiigɪn. Sɪma siir ɪna kwiso tɪ inkam nwiɪso yaii nɪniyo sowaka nɪnkɪn widgikɪn. Whɪsɪn ha wrokikɪnɪn kam nhɪrɪm siir kigrɪraowiyɪm, sɪma ta omaka hɪuyokiyokaiya saiir ano ɪiirar waikaowiyɪm. ⁷ Mɪ Bɪiyan Inkam Komiiyɪn siir paekwosɪmɪn biri kimimɪnkikɪn ɪnɪ Pita siir kingiina yamɪkwoniyyɪn ta omaka hɪuyokiyokaiya saiir hɪr. Mɪ ta paeya niuyaiya ɪnɪ ta omaka saiir hɪra yɪmbiyamkiya. Mɪ Adi Komii siir paekwosɪmɪn siya Pita siir prisɪ saiir ɪnɪ hogwo iyopswoswo boinɪu. Mɪ siya ɪna boinɪn, kira ha dɪnsiinsasau. Mɪ Pita siya ɪna yɪnsiingiyɪn. Mɪ wɪeyɪn sop whɪswo ɪnɪ siir ɪndɪb hirankɪ hɪuwrokɪyo mɪ ɪnɪ nua yamɪkiigiyɪuwo. ⁸ Mɪ Adi Komii siir paekwosɪmɪn siya boin siirɪn mɪ kira kɪriir piuwopa kikogi mɪ kɪriir ɪga ha timɪ iigi. Mɪ siya hiri-inana mɪ tɪr mɪ Adi Komii siir paekwosɪmɪn ɪna swoki boinɪkiyyɪn mɪ kɪriir mwɪnɪsa tɪoyanani mɪ kira kariir mhoiyya wɪt. ⁹ Mɪ Pita siya ta maeyaua hɪuyokiyokaiya saiir haiburgigɪn mɪ siya ɪnɪ Adi Komii siir paekwosɪmɪn siir mhoiyya yamɪn. Mɪ siya bɪ mɪ ɪnoknɪnkɪnkɪn tɪ diminɪn Adi Komii siir paekwosɪm ieya tɪrɪn. Mɪ siya ɪna yaingwowɪn, kara tari nhwo namisi whɪnɪ iyie? Tari nhwo whɪn tani. ¹⁰ Mɪ sowa ha napniniyo, bɪi nwowɪnɪn inkamɪn yaii nɪniyyɪn siiram waikaowɪn siir kwaiburgiko, ha swoki kwapnaniywo nwɪrɪn ano whɪrɪn si swoki kwaowaikaowɪn siir swoki kwaiburgiko mɪ ha napnaniyamwo ano komiiyɪn, aiyɪnɪ haigɪnɪkouwɪn id-owiiyanɪn ɪnɪ sasa haiwaowɪnɪn. Mɪ sowa ɪnɪ hinda yapigusnaniyamwo. Mɪ sowa om komii siir yam. Mɪ siyɪu whɪrɪn siir youapam. Mɪ biri kimimɪnkikɪn Adi Komii siir paekwosɪmɪn ɪna kwaiburgigɪn Pita siirɪn.

¹¹ Mɪ Pita siir kwoinɪn ɪna yaingwokiyɪn mɪ siya boin, kara bɪdi yɪnoknɪnkɪnɪn, Bɪiyan Inkam Komiiyɪn siya nɪkropkikɪn siir paekwosɪmɪn. Mɪ kariirɪn Herot siir ɪnankɪn siya nɪspakii hainakikɪn. Mɪ siyɪu whɪekakɪm mhoiyya Juda sɪmiir isid ieya tɪrɪm naingwowɪm mɪ sɪmiir hirankar nɪkiunakɪn.

¹² Siya tɪ dimɪn ɪiir nɪnoknɪnkɪnamɪn mɪ siya ɪna yamɪn Maria, Jon siir apua saiir omaka aiir. Mɪ Jon siir ɪnig

whɪrɪn Makɪn. Mɪ iikamɪm kasaka rani, ta omaka aiir nwowɪm. Sɪma Adi Komii siirɪm hɪrar sriinanaekɪm.

¹³ Mɪ Pita siya ta omaka saiir anoɪn yabanɪn, siirar yakɪ kaigakanɪu. Mɪ wig ɪra hɪr mɪriyya saiir ɪnigɪn Rodaka ano saeya yamɪ haiwaoki Pita siirɪmɪn. ¹⁴ Mɪ saeya wakaesɪbnama, Pita siir yai aiirɪn mɪ saeya ɪnɪ mairgimairga ywonama. Mɪ saeya ano bɪ niki haiwaokika. Mɪ saeya ha niwitnama mɪ kimidiniya sɪmiir iikamɪm sɪmiir boinmauugik Pita siya ɪnɪ ano hɪra nokwowɪn. ¹⁵ Mɪ sɪma saiir yanugaugau, kira pɪ whaowae! Mɪ ɪmiiimii saeyar nwowa mɪ ɪna boinɪkiya. Niingaka. Kɪbie idwai. Siya tisi tɪrar nwowɪn! Sɪma boin, warɪ siir piunain aeya. ¹⁶ Mɪ Pita siya ɪnɪ ano ɪiirar kaigikankɪrɪpkaiyyɪn. Mɪ sɪma anoɪn ha haiwaokiyɪn siir kɪgam mɪ sɪma ɪnɪ hindara yanaakiyyɪm. ¹⁷ Mɪ Pita siya sɪmiir yikidugi, kɪma yai kipi sisi. Mɪ sɪma yayiyɪm ɪna tankiyɪm. Mɪ siya sɪmiirɪn ɪna boinmɪmauuyɪm, Bɪiyan Inkam Komii siya nɪkiunakikɪn kariirɪn, omaka hɪuyokiyokaiya saiir hirankɪn. Mɪ siya ɪna boinɪn, kɪma Jems siir boinmauu mɪ nomiiyau nhɪrɪm sɪmiir warar tɪ diminɪn. Mɪ Pita siya sɪmiir haiburgigɪn mɪ siya ɪna yamɪn om whɪra.

¹⁸ Mɪ iya ha pɪrkɪnkɪyakwoka kamɪm yaii nɪniyyɪm, sɪma ɪnɪ hindara hinsɪr whaowaekiyakwokɪm. Dimusi rani, sɪma Pita siir bɪ kigɪm. Mɪ sɪma boin, Pita siya ɪnɪ pinda yamɪn? ¹⁹ Mɪ Herot siya mɪinan napmɪriigɪn Pita siirɪm hansɪrɪn mɪ siya siir bɪ kigɪn. Mɪ siya kamɪm yaii nɪniyyɪm ɪnɪ sɪmiir yikɪn. Mɪ siya yai ɪna boin tɪbmiikimaiyyɪn kamɪm yaii nɪniyyɪm sɪmiir nisomaowam. Mɪ Herot siya nu Judia hɪr haiburgik mɪ siya om komii Sis-aria hiriir yam mɪ hɪr ɪnɪ owou. ɪriig.

Herot Siya bɪdi yaonamin.

²⁰ Herot siya ɪo prasae bɪ nwokɪn iikamɪm tɪ om whɪso, Taia Saidon hɪranɪm sɪmiirɪn. Mɪ ɪripa haingiriyɪunani mɪ ɪna yɪtɪm siirɪm. Mɪ sɪma yai Blastas saika kitɪbmii boinɪkɪm, omaka haɪmiiyyɪn bɪdi hɪuyokiyokaiyyɪn tɪ inkam komii nu kigrɪraowiyɪn siya whwonkaiyyɪn mɪ ta maeyaua siya kigrɪraowika. Mɪ sɪma ɪna boinanaeyɪm inkam komii siir ta sɪmiir iowa pɪ digiyɪm mɪ kɪmiir kwoinɪm ha naingwowi iikamɪm kɪrɪma tɪ nu ɪiir nwowɪm, kɪrɪma naeyɪm inkam komii siir nu ɪiir sai-naekɪm. Mɪ sɪma asi boinanaekɪm ta iowa pɪ digiyɪm.

²¹ Mɪ Herot siya iikwɪra yɪmbinkɪ. Mɪ ta ɪi aiirɪn, siya siir piuai miiyikɪm sɪmiirar piuai mɪ siya ɪnɪ siir ipii aiirar yidwokaiyyɪn. Mɪ siya sɪmiirɪn ɪna yowarkii boinɪn. ²² Mɪ iikamɪm ɪna kauwok boinɪkiyyɪm. Mɪ sɪma ɪna boinɪm, ta yayi tari inkamni yai rani? Saeya Adi Komii siirar yaiga. ²³ Mɪ Herot siya Adi Komii siir ɪnig ɪiir bɪ hainankɪn. Mɪ biri kimimɪnkikɪn, Bɪiyan Inkam Komii siir paekwosɪmɪn siya diriraerarkiyɪn mɪ Herot siya ɪnɪ iigi yaewimwhirkii aonamin.

²⁴ Mɪ tɪ Bɪiyan Inkam Komiiyɪn siir yayi ɪnɪ komiyya ywokiya. Mɪ omom omomɪm ɪnɪ saiirar haigirɪrɪr boinyokiyokiiyamɪm. ²⁵ Mɪ Banabas, Sol sowa om komii Jerusalem hɪr mɪrii dignaniyo mɪ sowa ɪna swoki itwo, om Antioka tɪriir. Mɪ sowa Jon mɪ siir ɪnig whɪrɪn Mak dapiyyɪn siir wara yikɪunam mɪ siya ɪnɪ sowaka yɪnkɪn amin. ɪriig.

Mi sima yimbinki Banabas Sol sowiirin Adi Komii siir yai boinmimauuim.

13 Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim simiir kam nhirim profetkim mi nhirim tisakim sima ini wara ninkin owim. Ti kamim simiir inigim hiniinin hiniingim, Banabas mi Saimon siir inig whirin piu yhiuwinankin mi Lusias om komii Sairini hirankin. Sol, Maneyen sowa biiya inkam komii Herot siir omaka irua sairara whwonkaigo. ² Mi iya iikamim Biiyan Inkam Komiiyiin siir inig hainanim mi sima nae minim ini wara yinkin haiyakiyim. Mi Adi Komii siir naeyiu miyikin ina boinkiyin, kima Banabas, Sol sowiirin, ta miya kara boina saair miriiyim ti imbin tibmii. ³ Mi sima nae minim ha haiya digiyim mi Adi Komii siirim mi srii digiyim mi simiir inaim ina yinkwokiyim sowiirin. Mi sowiirin ina swoki ikropkiyo Adi Komii siir mi aiir miriiyim. Iriig.

Banabas Sol sowa nu Saipras hir boinmimauugo yai kibiya saair.

⁴ Adi Komii siir naeyiuin siya nikropkikin Banabas, Sol sowiirin. Mi sowa ini om Selusia hiriir yapiinamwo. Mi om komii Selusia hirin sowa ini siyalini yani kwiriinamwo. Mi siyaaia sowiirin ini mhiu whirin Saipras nikuiwiyin siir hiriir yuginam mi sowiirin hir yatkinugig. ⁵ Sowa om komii Salamis hir yamasu. Mi Juda simiir inkamki nwowiya maeyauim Adi Komii siir yayim simiir boinmimauu. Jon siya sowaka warar yinkin owin sowiir whindiriraerarim.

⁶ Sowa ti mhiuisimin Saipras siir yapyokiyokwiiyo mi om Komii Pefos hiriir yimbiam. Sowa inkam nwira ini kigi ti omin siir hirin. Ti inkamin siya nop nao kiriekin. Siya Juda hirin profet inkamnan ywowin. Mi siya pi Juda simiirar mi iksisaei. Siir inigin Ba Jisiskin. ⁷ Mi siya simiir inkamin bii nwowiin siir inigin Sesias Polaskin. Mi siya saika yamwoni Sesias Polas siir kwoinin bimbiiuwi rani. Mi siya yikiugi Banabas, Sol sowiirin. Siya sowiirin minin nikiunakin, siir kwoinin Adi Komii yai wakaeyam naingwowi. ⁸ Mi sowiirin Elimas siya yikidu. Mi ti inkamin nop prasae bi naowikin. Mi sima siirin Ba-Jisis dapikim Grik simiir yaigina hiniina dapikim Elimas. Mi siir kwoinin ti simiir inkamin bii nwowiin, siir kwoin iir kisina haigiyam naingwowi. Mi ti siir kwoin miyikin pi nwoki itkiigiyim. ⁹ Mi Sol siir inig whirin Polkin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siirar yaninkiniuu. Mi siya siir kaonanaeki ti inkamin nop naowiyin mi siya ina boinkiyin siirin, ¹⁰ Kira Setan siir biiyan yinisim kiingin. Kira siyu miyikim io simiirar nwowikin. Mi niksisaeni siyu mi siyu biye whiekak ikim, ini kiriir waraurar nwowim. Mi kira Biiya Inkam Komiiyiin siir siyu miyik imiir tir bumbuwikin. Mi kira ti hiriinan siyu biyeyin siir bi niugiskikin, aniya? ¹¹ Mi wakae panaowin Biiyan Inkam Komiiyiin siir ina pi saeya tiowi kiriirin. Mi kiriir nhwona pi nhwo kwisae nwoki. Mi panaowin kira pi bie iirin kigninokninkin tani mi kira wi ii prieirig sim kipi niki oki. Pol siya hiri-

inan yai boinkiyin mi bi kimiminkikin Elimas siir nhwona ini nhworiikaka ywokiin. Mi siya ina priiap priiap amin. Siya minam naingwokin inkam nwirkin siir ina nnkwoim mi siyu siir niisiisimauu apamim. ¹² Mi inkam komiiyiin omom omomim kigriraowiyin siya ti diminin siir kigiyin mi siya ina yaingwo tibmiiyiin. Mi siya ini kakar ywokiin, yaiya Biiyan Inkam Komii siya boina saairiyin. Iriig.

Sowa om Antiok hiriir yam nu Pisidia siir.

¹³ Pol siya mi inkam nwisu sima siyaaia saair kwiriinam. Mi sima om Pepos siir haiburgigim mi sima ina yakiyamim mi om Pega hir yamasu iu. Mi nu Pamfilia hiriir yam. Mi Jon siya simiir haiburgik. Mi siir inig whirin Makin. Siya om Komii Jerusalema hiriir swoki amin. ¹⁴ Sowa om Pega siir haiburgig mi ina yapnamwo om Antioka yimbiam nu Pisidia siir. Mi Juda simiir ii komiia sima ina yamim maeyaua yai boinaia saair. Sowa ina ini idwokauiyuwo simaka warar. ¹⁵ Simiir maeyaua yai nidwo boiniya saair kigriraowiyim yaowae komiiyim siyuni yayim, bidi bidinanin Moses siya winim mi bidi bidinan profet kamim sima mi winkiyim, sima simiir mwain digiyim mi mhoiia sima ina sriiyim, Pol kira mi kinaka miriiyim kamim kima yaigakiniui mi yayi kima naingwonaniya pi saairar kwaboim iikamim krimiir kwoin imiir kirie haiginiugikim.

¹⁶ Mi Pol siya ha nokwokiin mi siir ina ina yiisimauugiya. Mi siya ina boinkiyin, kima ti iikamim Isrelranim, kima kariir yayi saair wakaeki. Mi ti Judain iikam tani ikim ti tir mi owim mi kima kimiir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siir hauuam nitim mi kima kariir yayi saair wara dinkin wakaeki. ¹⁷ Ti Isrel simiir Adi Komiiyiin siya bidi yimbinkiyin kimiir yidwi wanwiyaeyim simiir. Mi iya sima nu komii Isib hirar niki priiwokaigiyim, sima om whirni omin siir nwokim. Adi Komii siya diriraerarkikin mi sima ini isid komii ywokiin. Mi mhoiia siir kirieka nikiunamkin mi sima nu komii Isib siir haiburgigim mi sima ina yamim. ¹⁸ Mi nuin iikam kamaeyin mi Isrel sima siir nwokim. Mi sima whisariya priiwokim, sima nu kamaekim. Mi simiirin Adi Komii siya kigriraowim biewiyim kam nwis (40) sima priiwokaigiyim. ¹⁹ Adi Komii siir kirieya saeyar tirkiya mi ti nu komii Kenan hiran iikam isid iriirar whiswo sima ina yaokaokiyim. Mi sima yapa yapa omkim mi yapa yapa yaigingim. Mi ti omin simiir nuin ini Adi Komii siya hauugiyin Isrel simiir. ²⁰ Biewiyim sima ti nu komii iir nwowim 450 gim. Mi ta iya Adi Komii siya nimbina kamim yai hidiyim simiir mi simiir kigriraowim mi ina ywowim mi profet Samyuel siya ina yimbiamin. ²¹ Mi mhoiia sima ina sriiyim profet inkamin Samyuel siirim, kira krimiirin inkam komiiyiin nwira dimbingi siya krimiir kigriraowim. Mi Adi Komii siya hauugin kwoin miyik Samyuel siir, siya ini Sol siirar yimbiingiyin, siya Kis siir yinisimkin, siya Bensamin siir piugana saair hiran inkamkin. Biewiyim siya kigriraowim simiir kamnwisim (40). ²² Mi Adi Komii siya nhinikriropki siirin. Mi kimidiniya Devid siir yokmwain okwo haiginiu simiir inkam komii nwowim. Mi siya boinki, kara bidi kigin

Devid siirin Jesini yinisimin. Kariir kwoinin ini ti inkamin siiramar naingwo iskiyin. Siya wi kariir siyu imiirar napi. ²³ Bidi bidiniya Adi Komii siya ha boinkin, inkam nwirin wi kara nikropkii Isrel simiir isidin siir whindiriraerar haiginiuam. Mi siya hiriinan tirin mi siya Jisis siir yikropki krimiiram krimiir dimin biye biyeyim simiir niinak itkiigiigiyim. Mi siya Devidni piugana saiir hirankin. ²⁴ Jisis siya bi niki itkin. Mi taka iya Jon siya yayim saiir boinmimauugim Isrel simiirin mi simiir mhii kwoinim wi nwoki kisina haigiyim mi op wa nwoki baptaisim. ²⁵ Jon siya ta miya saiir mirii digiyin kingiina nwokin. Mi siya boin kima paniina naingwowi, kara yipikin? Ti inkamin kima nwokwokinin kara si rani. Ki-ma waka! Inkam nwirin wi kariir mhoiia niti, siya inkam komiigin, kara inkam kingin, komii rani. Niingaka. Kara inkam biyenankin. Iga siya niinaniya wi saiir uridin siirin wa whro rani. Niingaka. Jon siya hiniina boinkikin.

²⁶ Kima ti nomiiyauim, kima kariir brogaeyin siir yinisimkim, kima tir nwowim. Mi kima kariir yayia saiir wakaeki mi ti iikamim Judan iikam tani mi kima ini tirar ninkin owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii siir hauugiyam nitim mi kima kariir yayia saiir warar dinkin wakaeki. ²⁷ Iikamim om komii Jerusalem hir nwowim mi simiir biyan inkam ima mi ti inkamin siir bi sibgu ninokninkin. Mi digworaekwo hoimgakim sima Jisis siir tirim bidi bidinanin profet kamim sima winin ti digworaekwowim tariinanin bidi yimbiniyim. Juda simiir ii komii komiiyim sima ti profet kamim simiir yayim pi simiir mwaini. Mi sima simiir sibgu ninokninkin tani. Niingaka. ²⁸ Mi sima siirin yayi biye kwir bi tisiryiskaigim. Niingaka. Mi sima ina kauwok boinkiyim Pailat siiramim, siya ti tirki siyuin siir prii iso-maokiyantin. ²⁹ Sima bidi diriraerar digiyim digworaekwo whiekakim biya profet kamim sima winkiyim yayim siirim. Mi sima siirin paeyin hiiniya nironinkinin siir hirankar swoki inskii hai. Mi sima siirin siyano whirin siir in haigigik. ³⁰ Mi Adi Komii siya swoki hidnisiin idwoki siirin ie hirankin. ³¹ Ti kamim biya Jisis saika napmiriyim mi sima nu Galili siir haiburgigim mi ini om komii Jerusalem hiriir yamim. Mi ti kam kaimwowim Jisis siya simiir hiriir swoki imbiyam. Mi sima ini siirar kigim ii whiekakim. Ti diminin sima kigim mi ini iikamim simiir boinmimauuwim.

³² Mi krima ta yayi kibiya kimiir asi boinmimauuwi ti diminin Adi Komii siya nimbinkikin, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir hauugiyim. ³³ Diminin Adi Komii siya nimbinkiyim krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir mi tariinanin simiir yinisimim krimiir tiriir bidi yimbiniyim, Jisis siya wa swoki insiin idwowi ie hiranki, hiriinanam tirikim. Ti yayim ta yokwo Sam kwisa saiir winkiyim. Mi saeya hiniina boinkim,

kira kariir yinisimkin. Mi tariinanin kara ini kariir Adi ywowin.

³⁴ Mi siya siir ie hiranki kinisiin idwoki. Mi siya mhoiia wi swoki ao rani. Niingaka. Adi Komii siya hiriinan boinkikin.

Dimin kibiki kibiyin kara wi kimiir hauugii. Biya kara ti diminin Devid siiram niki boinkin siir hauuim.

³⁵ Mi yokwo Sam kwira ya iriipi hiriinanar mi boinkika.

Mi kira wi kariir inkam kibiki kibiyin siirin wi ienau hirar kignisu whiigramgrinkinkaeyam tani. Niingaka.

³⁶ Iya Devid siya niki owin mi siya ta Adi Komii siir mii miyika saiira niki miriyyin mi siya ina yaonamin. Mi siirin, siir brogaeyin siir hiriinanar swoki haingikaigi. Mi siya ini ie hirar whiigramgrinkinkaeyamin. Siya ta yayia yokwo Sam nwowa saeya Devidni biri win boinkika.

Niingaka. ³⁷ Ti inkamin Adi Komii siya ieyankin hidnisiin idwovin siir piua ienau hir bi whiigramgrinkinka.

Niingaka. ³⁸ Kima ti nomiiyauim kima bidiya yinokninkin niinim. Krima ta yayia saiirin hiniina boinmimauuwi kimiirin, ti inkamin siya krimiir dimin biyeyim simiirsi nankab ougin. ³⁹ Moses siir siyu komiiyin krimiir dimin biyeyim wi siya niinak rani mi krimiirin wi siya nikiunaowid rani mi krimiirin wi inkam miyik dap rani. Niingaka. Ti inkamin siyairgin iikam whiekakim krimiir dimin biyeyim simiir niinak itkiigiyanin. Mi yipikin inkamin naingwo tibmii mi siirin wi Jisis siya piiriyao haiginiuwi mi siya wi rirmiia nwowi.

Mi krimiirin wi siyar swoki ikiunawidi. Mi siya krimiirin wi iikam wadieya nikiuwi. ⁴⁰ Mi kima ha hirgiuguuwin ti diminin profet kamim biya sima wina yayia saeya nitisi. Sima hiniina boinkikim, ⁴¹ bidi bidinanin propet kamim sima hiniina boinkikim,

krima ti kamim nigbumbuwanim kima wa timi kinankiuraraowin mi wi saiir saiira timi naingwokwona. Wim wi saeya grirtkaigii. Kara ta kimiir iya kima niki owa, kara mii komiia tariinanin saiirar miriigin. Mi inkam nwirki ta miya saiir miriyyim naboinkin kima saiirimin wi naingwo tibmiinam tani. Pol siya hiniina boinkikin.

⁴² Mi iya Pol, Banabas sowa ta maeyaua yayi nidwo boinaiya saiir haiburgiko mi ina yapniyamwo idowiiya hiriir. Mi sima ina nhinkigiyim. Mi sima ina boinkiyim, sowiirin, ini waka namwo kowa! Aka Judami ii komii kwira kowa wa swoki it. Mi wi ta yayia saiir swokin boinmimauuni krimiirin. ⁴³ Mi iikamim ta maeyaua yayi nidwo boinaiya hir waka dignamim mi sima ina nhinkigiyim. Mi Juda iikam nhirim mi kam nhirim, Juda iikam tani mi tiki Juda iikam tani simiir kwoinim ina kisina haigiyim. Mi sima ini Juda iikamim simiir siyu siirar ywowim. Ta maeyaua yayi nidwo boiniya saiir haiburgigim mi sima ini Pol, Banabas sowiir mhoiia yamim. Mi sowa yayim ina boinmimauuim, hiniin ki-ma daingworinu ta Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimiir hauugii.

⁴⁴ Juda simiir ii komii kwira iikamim ti om komii iir nwowim, sima nit swokiyim pariiparii, ta Adi Komii siir yayia sowa boina saiir nini wakaenyim. ⁴⁵ Iriipi hiriinan Juda hiran Biyan Inkam Komiiyim ina kigim iikam whiekakim maeyau kwirua nwowi. Mi sima ina kigmairim ta sowiir mii aiirimin mi simiir kwoinim simiirin ini haugihaugi whyekiyim. Mi sima ini yayi biyeyim simiir yigbumbuim mi ini Pol siir yayim simiir yanugaugauwim. ⁴⁶ Mi Pol sowa Banabas simiirin yaimwo

aiirar boinmimauugo. Mi sowa boin, krira ta yai kibiya Adi Komii siira bii Juda iikamim kimiir boinmimau-niyam nitkwo. Mi kima ta yai aiirin digiumii haigingigi, aeya wim kima boinae mi nim krira ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyiin siirin wi hai rani. Mi wakae kima! Panao krira pi kimiir haiburgigi mi krira pi iki isid whirin siyim nami. Mi ta yaiya pi simiir nini boinmau-ugigi, sima Juda simiir iikam tani. ⁴⁷ Biyan Inkam Komii siya hinina boinkikin kariirin,

kara kimiir nimbingikim siyu miyik iki iikam isid whirin simiir nisiimauuwim Juda iikam tani siyutin nit-maisok okwowyin siir. Mi kira ini pae niyuanan ywowin, simiir niyua haiginiuwam. Mi iki om whiekakim ti nu iir nwowim, simiirin wi ti yai aiir boin-mauwi kira. Mi simiirin wi siyutin nitmaisok okwowyin wi kira pi yisiisimauu haiginiuwim.

⁴⁸ Mi iikamim Juda iikam tani sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir mhii kwoinim ini wadiya ywokiyim. Sima ini maigimaiga ywokiyim ti Biyan Inkam Komiiyiin siir yaiya aiirimim. Mi iki iikam whiekakim Adi Komii siya nimbimim, kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyiin siir haiyim. Mi sima ina yaingwo tibmiiyim.

⁴⁹ Mi Adi Komii siir yaiya ini ta maeyau aiir yamkiya. ⁵⁰ Mi Juda simiir biyan kamim sima ini hopsowoju wigim inigakim Adi Komii siir inig iir hainaniyim simiir kwoin imiir. Mi Biyan Inkam Komiiyiim ti om komii siir nwowiyim simiirin warar. Mi sima ina yigbumbuim Pol, Banabas sowiirin. Mi sima ina kauriirgiyim sowiirin sowa ti nu iir kipi nwo. ⁵¹ Iriipi hiriinan mi sowiir iga hir nwowim sinim ini ti omin siir yikrimkrinkiigigin. Mi dimin biyeyin ini simiir hirar ywokiyim. Mi sowa ini om komii Aikoniam hiriir yamwo. ⁵² Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim sima ini maigimaiga kina ywowim. Mi Adi Komii siir naeyutin siir kirieya ini simiir yaninkiniu iuwim. Iriig.

Inkam nwisso sowa om Aikoniam hir miriigo.

14 Mi om Aikoniam hirin, sowa hiriinana swokini tiriu. Sowa ina yapninopkainamwo Juda simiir maeyaua yai nidwo wakae saiir mi yai hir ini okwo boiniu. Mi iikam isid komiiyiin Judainim mi Grik an ikim, sima ina yaingwo tibmiiigiyim. ² Mi Juda iikam nhirim bi naingwo tibmiiigim mi sima iki iikam nhirim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir ini hopsowoju. Sima io ti Jisis siir isidan inkam nwisso sowiir nwowim. ³ Mi aposel inkam nwisso sowa om Aikoniam hirin ii kasaka bi nwoko. Mi sowa ini kirieya ywonamwo. Ti Biyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauuwim. Mi sowiir inim ti Biyan Inkam Komiiyiin siya kirie haiginiu mi sowa kiriepai kiriepaiyim ina tiramwo. Ta kirieya Biyan Inkam Komiiyiin siya nisiimauuga iikamim simiir. Ta siir naing-wobumbuwa mi saiir yaiyim ini kaimwowa ywowim. ⁴ Mi ti om komiiyiin siir hiran iikamim sima isido whisa ywo. Mi nhirim Juda maka ywo mi nhirim aposel inkam nwisso sowakar ywo.

⁵ Mi mhoiia kam nhirim Judan iikam rani mi Juda si-ma ina nhinamim. Mi ti isid whiso simiir biyan iikamim

sima nhinam sima Pol, Banabas sowiir diriraerarbumbuwim naingwokim. Sima sowiirin siyani kaiyimik aokiyim naingwokim. ⁶ Mi sowa ta io aiir bidi hirnao. Mi sowa nu Likionia hiran om komiiyo Litra mi Debi om nhirim sowiir kingiin nwowim, simiir hiriir yidamam. ⁷ Mi sowa ta yai win kibiya Jisis siira ini omom omomim simiir yaboinmamauyokiyokiyamwo. Iriig.

Pol, Banabas sowa om Litra hir miriigo.

⁸ Mi om Litra hirin, inkam nwirin ini hir nidwowin, siir igao bidi yinsimsiriunamwo, siir apua aeyar naokaininkinkiyin siirin mi hiriinana nwokin. Tiki inkamin siya bi swoki apririr sranikin. Niingaka. ⁹ Mi siya wakaeki Pol siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin. Mi Pol siya siirsiira kaonanae. Mi ini siyar kigiyin ti inkamin naingwo tibmii dig namwo iuwim mi siya wi wadiyar nwowi. ¹⁰ Mi Pol siya igao yaiya boinki, kira dinsiin okwoki! Mi siya bi kimiminkikin ina yinsiin okwokiyin mi ina yopnatkiigiyim mi siya ina yapririrkiyin. ¹¹ Mi iikam whiekakim ti diminin Pol siya tirkiyin siir kigiyim mi sima nu Likionia simiir yaigina saiir kauwok boinki! Krimiir wanin ini inkam piua swoki imbiniiyin. Mi tapa tisi krimakar nwowim. ¹² Mi sima Banabas siirin hinina mi dap Sus mi Pol siya yai boinan inkamim mi Sima Pol siir inigin Hemis asi dapkim. Ti inig whiso Sus mi Hemis dapiyo, yim simiir wanmi digworaekwokim, simiir inig imiir hainanikim. ¹³ Ta omaka Sus siir inig hainaniya ini ti om komiiyiin siir yaba miri-ya. Mi prismi yaowae adin ta omaka saiir kigiraowiyin mi bulmakau ii nhirim ina hainamim. Mi kipim ina yomboboriuninkinim mi ina hainamim. Mi ti om komii siir anoin siir kingiin yamwoju. Mi iikam whiekakim si-ma warar yitim digworaekwowim sowiir hauugiyim. Mi ti digworaekwowim sima sowiir hauuwim, biya sima simiir wanin Sus siirin hiriinan naeyim simiirar mi inkim imiiyaekim. ¹⁴ Mi aposel inkam nwisso Banabas, Pol sowa, ta hiriinan yaiya saiir wakaeyo mi sowa ina kigo. Mi sowa ini io simiir ywowo. Mi sowiir yuiso ina yinik-ibimbirgiyo. Mi sowa ini iikamim simiir bopwoniya iwit-ninopkainamwo. Mi sowa ina kauwokiywo, ¹⁵ kima ti kamim kima hinin dimusi tirkim? Krira inkamaigo, krira kimiir hiriinanaigo. Krira Jisis siir yai win kibiya kimiir boinmimauuam nitko. Mi kima ti siyu biyeyim simiir duguski. Mi kima Adi Komiiyiin krimiir yaimin dimin wakaeyin siiramar daingwo tibmii. Nu ninomor mi whii komii komii ikim mi digworaekwo hoimgakim ti nwowim siya nonkwokwokim. ¹⁶ Kibie! Biyan iiyim iikam whiekakim ti nu iir nwowim siya simiirar kigninkinkin. Sima simiir kwoinka naingwo diriraer-arkim. ¹⁷ Mi siya bi naguprakaigin. Mi kima pi siirim whaowae rani. Niingaka. Mi siya kimiirin dimin miyik iirar diriraerar haiginiugin. Mi naowin ninomor kou hir nwowin pa mi diriraerarki kimiirim mipa mi kinaini. Mi naeyim siya diriraerarkiyim ini wadiya yimbiyamim. Mi naeyim siya dig haiginiuwim mi kimiir kwoinim maigimaiga asi nwowi. ¹⁸ Mi sowa ta yaiya saiir boin digiyo mi sowa miinan nap mirii nanaeko iikamim simiir nikiduwim. Mi sima ti wraisuim nanag hainamim

sowiir kipi hauu biya simiir wanin Sus siir hauuwim mi siir hiriinan. Iriig.

¹⁹ Mi Juda iikam nhirim om Antiokanim mi om Aikoniaman ikim, sima ina yitim. Mi iikamim simiir kwoinim sima ini hopswoni. Mi sima siya minim ina kaiyimikim Pol siir. Mi sima Pol siirin ini om komii siir yaba hiriir kinaniyamim. Simiir kwoinim ha naingwokim, siya naowigusami. ²⁰ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini siirar yokwo kaeyokaiyim. Mi siya ha ninsiingiyin, ini oma hiriirar swoki apninopkai namim. Mi igwira siya Banabas saika yam om whirin min nikiuwiyin Debi hiriirin.

Mi Pol Banabas sowa nu Siria hir nwoin omisimim Antiok mi sowa hiriir swoki am.

²¹ Mi sowa ta yai win kibiya ti omin siir hiran iikamim simiir boinmimauu haiginiu. Mi sowa hiriinan tirkiywo mi iikam whiekakim ina yaingwo tibmiiyim. Mi mhoiyya sowa ina swoki amwo ti simiir om whoimim Listra mi Aikoniam mi om Antiok hiriir. ²² Mi ti om whoimim iikamim naingwo tibmiiyim sowa nwoki whinkinsiis haiginiuwi simiirin. Mi sowa simiirin haniingi boinanae. Mi kima kimiir naingwo tibmii aiirin donkworinukripkai. Biya krima siyiuin hikpai hikpai haiyin mi siir tiki hopnin apnam. Mi mhoiyya krima wi ti Adi Komii siir om kibiyin iikam whiekakim mi digworaekwo ikim simiir kigirkakiyin wi siir nami. ²³ Mi sowa kam adi yaowae nhirim simiirin siyu komii kigriraowam yimbin. Mi omkakim Adi Komii siir inig hainaniyim omom omomanin simiir hiran iikamim naingwo tibmiiyim simiirim warar. Mi sowa Adi Komii siirim sriyo mi nae minim ini wara haiyakiyim. Mi sowa ti iikamim naingwo tibmiiyim Inkam Komiiyin siirara hauuswokiyim, siya kigriraowam.

²⁴ Mi mhoiyya sowa nu Pisidia sowiir boponau aiir yapam. Mi nu Pamfilia hiriir yapnimbiiyam. ²⁵ Mi sowa om komii whirin Pega yai hir boinmimauugik. Mi mhoiyya sowa om Atelia hiriir yapiinam. ²⁶ Mi om Atelia hirin, sowa siyaiini yani kwiriinam. Mi siyaiya sowiirin, om Antiok hir swokaka atkiniugig. Biya ti omin iikamim Adi Komii siirim naingwowyim mi sima Adi Komii siirim kwisboinki, ti inkam nwiso sowiiram miya sowa miriyya saiir kirie haiginiuwim. Mi sowa hiriinana tiro mi sowa ina swoki imbiyamwo ti om iirar.

²⁷ Mi iya sowa om Antiok hiriir nimbiamwo mi sowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiramim ina yikiuna digim, sima maeyau kwiruwa nwowim. Mi sowa ina boinmimauuim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya sowiir whindiriraerarim. Mi sowa ina boino, Adi Komii siyar niyok haiginiugikin kririir siyiuin iikam nhirim Juda inkam tani ta Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuim. Mi sima wi nwoki aingwo tibmiiyim.

²⁸ Mi sowa iikamim naingwo tibmiiyim simaka ii kasa bi nwoko. Iriig.

Iikam Whiekakim naingwo tibmiiyim ini om komii Jerusalem hirara yaingiriyyuim

15 Mi nu Judia hiran kam nhirim, sima ina yapiinamim om Antioka hiriir. Mi iikamim naingwo tibmiiyim yai simiir ini boinmimauugig. Mi sima boin mi kima siyiuin Adi Komii siya hauugiyin Moses siir kima siir tir karam mwowi mi kimiir mioisim kitiyopnir hai karamae mwowi mi Adi Komii siya kimiirin wi wara kaoprigi okwo rani. Nningaka. ² Mi sima hiriinan yai boinkiyim mi Pol sowa Banabas sowa io prasae bi nwoko simiirin. Mi sowa simaka yai prasae bi niniinansaoko. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima yikropki Pol, Banabas sowiirin. Mi kam nhirim om Antiok hiranim sima ini wara yinkin amim om komii Jerusalem hiriirin, ta yaiya saiir nini bointibmii kimaigikim aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim simakar.

³ Mi simiirin iikamim naingwo tibmiiyim sima nikropikim. Mi sowa ti nu komii whiso Finisia mi Sameria sowiir bopwo hir napamko. Mi iikamim naingwo tibmiiyim ti nu whiso sowiir hir nwowim omisimim simiir hiran iikamim simiir ini boinmimauuwu ta yaiya. Mi sowa simiirin hiniina ini boiniu, Adi Komii krimiir Wanin siya bidi kisina haigiyin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi nu Finisia mi nu Sameria hiran iikamim mi sima ini maingimainga taokitaoka ywokiyim Pol siir yai aiiramim.

⁴ Mi sowa om komii Jerusalem hiriir nimbiamwo mi iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim mi aposel kam ikim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim, sima sowiir boin wadewin. Mi Pol, Banabas sowa digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim sowiir mi simiir ini boinmimauuwu. ⁵ Mi Farisi simiir iikam nhirim naingwo tibmiiyim sima ina yinsiin okwo boinkiyim, kam nhirim Juda iikam tani simiir, simiir mioisim ti kitiyopnimir hai. Mi kima simiir boinki, sima Moses siir siyu iir dap.

⁶ Mi ti aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima iripa yidwo hid boinai ta yai aiirim. ⁷ Sima yai whiekakim boinai digiyim mi Pita siya ina yinsiin okwokiym. Mi siya simiirin ina boinkiyin, ti nomiiyauim! Kima bidi yinokninkinim. Adi Komii siya hid haiginiugikin miyim krimiir. Mi bidi bidiniya kariirin siyar nimbingikin ta Jisis siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikam nhirim Juda iikam tani sima wakaei mi sima wi wara nwoki aingwo tibmiiyim. ⁸ Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yinokninkinin simiir kwoinim. Mi siya ina mi inokninkin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi siya siir naeyiuin ini simiir hauugiyin krimiir hauugiya saiir hiriinan. ⁹ Mi siya Juda iikam tani simiirin yaeya siyu whir bi tirikin mi Juda iikamim simiirin yaeya bi mi tirkin. Nningaka. Iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiir dimin biyeyim wi Jisis siyar whinkaoprigi okwowi. ¹⁰ Mi kima tariinanin Adi Komii siirim dimusi kinankiuwi? Mi kima ti iikam nhirim Juda iikam tani naingwo tibmiiyim mi kima hik simiir dimusi hauugim? Biya krimiir yidiwi wan-

wiyaeyim mi krīma ti hik hiniinim simiir haiyim wi dig nwo rani. Niingaka. ¹¹ Mi krīma ha naingwo tibmii mi krīmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbua wi saeyar swoki kaoprigenaowidi krīmiirin. Mi simiirin iriipi hiriinan wi wara mi inkin kaoprige okwowi. Pitasiir yayia ini dig ywokiya.

¹² Sīma ti iikamim yai bi boinmiminkim simiir wiinim Pol mi Banabas sowa yayama mauugim. Mi sowa simiirin min boinmimauugim dimin kirie komii komiiyiim Adi Komii siya diriraerim Juda iikam tani simiir mi sowa simiir boinmimauugim.

¹³ Mi sowa ta yai aiir boin digiyo mi Jems siya ina yisiin okwo boinkiyin ti nomiiyauim! Kima kariir yai aiir ti wakaeki. ¹⁴ Saimon siya kimiir bidiya iki boinmauwun hiniin, Adi Komii siir kwoinin ini simiiramar yaingwo hirirugiyin ti iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi siya kiyaina iikam nhirim simiirin, sīma siir isid nwowim.

¹⁵ Mi taka yayia profet kamim sīma boina mi saiir hiriinanairga. Mi sīma David siir isid iiram win boinkikim. Taka yayia hiniina boinkika,

¹⁶ krīmiir Biyan Inkam Komiiyin siya hiniina boinkikin, mhoiia kara swoki iti mi ta Devid siir omaka nakainam ya wi kara swoki haininasin okwowi. Mi iki saiir digworaekwo nhirim, biyie nwowim, yim wi yaeya kara swoki grab mirii. ¹⁷ Mi iikam nhirim Juda iikam tani yim wi kariiram wit. Mi iki iikam whiekakim nu whiranim kariiram naingwo tibmiiyim, yim iriipa hiriinan kariir warairgim. Mi siya hiniina boinkin. ¹⁸ Biiki Biyan Inkam Komiiyin, siya ta yai aiir bidi boinin. Mi tariinanin siya ina swoki boinkiyin,

¹⁹ mi Jems siir yayia tasa niki amyokiyokiya. Kariir kwoinin hiniingim, iikamim Juda iikam tani simiir kwoinin ina kisina haiginamin Adi Komii siirim mi krīma simiirin kiigi kipi ninki. ²⁰ Niingaka. Krīma simiirin yokwo ti win hauugi. Mi simiir yokwowa hiniina win boinki mi sīma siyu biyie whiekakim uruwai siyaowainiyim simiir diuguski. Mi sīma hiniinaeni siyuin siirsi dapiyok. Mi sīma iki wraisuim niyara sīma nimborkrimkrikiu aokiyim simiir kipi nae. Mi sīma wraisupai wraisupaiyim simiir nhie imiir kipi mi kwiya. ²¹ Krīma dinokninkin, biya hiriinan mi tariinanin iriipa hiriinan iki om komii komii whiekakim inkam kakairgim, Moses siir siyu komii siir yai imiir boinmimauuam. Mi sīma siir yai aiirar mwainikim maeyuim yai sīma nidwo wakaeyim simiir. Mi Juda simiir ti komii komii ikim. Iriig.

Sīma yokwo iki iikam nhirim Juda iikam tani Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiirin win hauugika

²² Mi aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim mi inkam ima sīma yay maeyuu kwirua minam nidwo binaigim, inkamwo nwise nimbinkiyim Pol, Banabas sowaka namim, om Antiok hiriir. Mi ti inkam nwise sīma nimbino sowa inigo Judas mi siir inig whirin Basabas mi nwirin, Sailaskin mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir biyin ini sowa ywowo.

²³ Yokwo kwira sīma sowa win hauugiya Juda iikam tani simiiram mi saiir yayim hiniina win boinkikim, krī-

ma aposel kamim mi krīma inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim krīma kimiir nomiiyaukim. Krīma winkika ta yokwowa kimiirin ti nomiiyau nhirim, Juda iikam tani om Antiok anim mi nu Sirianim, kimiirin. Ti akamim! ²⁴ Krīma bidi wakaeyim! Krīmiir kam nhirim kimiirin nitkim mi yayim sīma boinim kima ini kakar ywokiya. Mi kimiir kwoinin sīma pri-daiginugim. Mi krīma simiirin hiriinan bi boinkikim.

²⁵ Krīma ta yayia saiir wakaeyim mi krīma ini kwoin whirua ywowim. Mi krīma ina boinim, nim inkamo nwise ti ikropki kimiirin ti krīmiir nomiiyau wadie nwise sowaka Banabas Pol. ²⁶ Mi sowa naosi bi naingwoyimiyo, krīmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir mi aiir napmriiyamin. ²⁷ Mi krīma Judas Sailas sowa asi nikropkiko, ta yayi aiirin pi sowa yayi nini boinmimauuniyim kimiirin. ²⁸ Mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin ini krīmaka nwowim. Mi krīma yayi bidi kitibmii boinim mi krīma kimiirin pi yapa hik kwiri swoki inkin hauugi rani. Niingaka. Mi kima ti hiriinan dimin iirarar tir. ²⁹ Mi kima wraisuim sīma nisomaowim mi uruwai siyaowaini hauuim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuim nii ara sīma nomboru aokiyim simiir kipi kipi mi ae. Mi simiir nhieyim kipi mi kwiya. Mi kima hiniinaeni siyuin siirsi dapiyok. Kimasiya kigriraona mi ti hiriinan siyu iisi dapiyok. Mi kima wi wadieya sibgu okripkai. Ta yokwowa ini digyokiya.

³⁰ Iikamim sīma nikropkikim mi sīma om Antiok hiriir yapiinamim. Mi sīma iikamim naingwo tibmiiyim simiirin ha nikunamim maeyau kwirua haingiriyu owim mi ta yokwowa ina hauua simiir. ³¹ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sīma ta yokwowa saiir mwainim mi sīma ini maingimairga ywokiya. Ta yayia simiir whinkinsiis haiginuga sīma winkiya. ³² Mi profet inkam nwise Judas, Sailas sowairgo mi sowa yay miiyik miiyikim iikamim naingwo tibmiiyim simiir asi boinmimauugo mi simiirin sowa whinkinsiis haiginuga. ³³ Mi sowa om Antiok hirin ina iki onanaeyo bi namsasauugo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sīma sowa win wadiekoywo. Mi sīma ina swoki ikropkiyo simiirar. ³⁴ Mi Sailas siir kwoinin ina yaingwown, kara wi om Antiok tirar nwoi.

³⁵ Mi Pol, Banabas sowa om Antiok hir nwoi. Mi sowa kam nhirim simaka yinkin miriiyim, iikamim simiir nisiisimauuam Adi Komii siir yay aiir. Mi Biyan Inkam Komiiyin siir yay win kibiya saiir boinmimauuam.

Pol, Banabas sowa ini yapa yapa yamkiyo

³⁶ Mi mhoiia bwan nhirim bidi yakaigiyim mi Pol siya Banabas siir boin, krīra swoki ami iki nomiiyauim om komii komiiyim simiir nwowim simiir swoki apkig ami biya krīra boinmimauuim Biyan Inkam Komii siir yayi saiir. Mi krīra simiir ninokninkinim, sīma ina namisi sibgu owim, iyie? Niingaka. ³⁷ Banabas siya minam naingwokin Jon siya saikar namim mi siir inig whirin Makin. ³⁸ Mi Pol siya ina boinin, ti inkamin biya krīmiirin nu Pamfilia hir haibugikin mi siya mii krīraka miriiyam wara bi nitkin mi krīra siirin wi wara kipi nikunam. ³⁹ Mi sowa io ti dimin iir haningiywonanae.

Mi sowa iripa bi miriigo. Mi Banabas siya Mak siir yikiunam mi sowa siyai ira saiiir kwiriinam mhuusim whirin Saipras siir hiriir namam. ⁴⁰ Mi Pol siya Sailas siir yikiunam mi ini sowa yamwo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima boin, Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya wi kowaka nwonami. ⁴¹ Sailas sowa Pol nu Siria mi nu Silisia ti nu komii whiswo sowiir bopwo hir napamwo mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir whinkin-siiskim sowa. Iriig.

Pol siya Timoti siir yimbin saika namam.

16 Pol siya wara yinkin am om Debi mi om Listra sowiir hiriirin. Mi om Listra hirin inkamim naingwo tibmiiyin nwira nwowi. Siir inigin Timotikin mi siya Juda wiga saiiir yinisimkin. Saeya bidi yaingwo tibmiiya. Mi siir adin Grik inkamkin. ² Sima iikamim naingwo tibmiiyim om Listra mi om Aikoniam hiranim, sima siir siyiu imiir boinkim, Timoti siya inkam waditek. ³ Pol siir kwoinin ha naingwowi Timoti siya saika wara namim. Mi siya siirin ina yikiunaniyin. Mi siir moisa ina kitiyopnir haiya. Siya Juda kamim hir nwowim simiirsi naingwokim mi ti hiriinan siyiuin siir asi tirkin. Juda iikam whiekakim siir ninokninkinim Timoti siir adin Grik inkamkin. ⁴ Pol, Sailas mi Timoti sima ina yapnamim om komiiyim simiir. Mi ta yaiya aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim, biya sima nimbointibmii kimaiya iikamim naingwo tibmiiyim om komii Jerusalem hiranim simiiram mi sima ti kam nwoimim simiirin saiiir swokini boin naingwo iu. Mi sima boin, kima ti siyiu iirar ti swoki ap. ⁵ Mi omom omomim ti kam nwoimim sima naboimamauuim simiir hiran iikamim naingwo tibmiiyim ini komiiyar ywokiyim. Mi inokinokin simiir isidin wi komiiyar nworaraowi. Iriig.

Pol siya whinkigmimikwinkin nu Masedonia hiran inkamim siirin.

⁶ Mi sima ti nu whiso Frisia mi Galesia sowiir boponiya napamo mi Adi Komii siir naeyiuin siya boinikidugi, kima nu Esia hirin wi yai kipi nini boinmimauuiu. ⁷ Mi sima nu Misia hir ini apiyokmainaki. Mi sima minam tirkim, pi nu Bitinia hiriir napninopkainamim. Mi ini Jisis siir naeyiu ieya yikidunaowidim simiirin. ⁸ Mi sima nu Misia hirin asi napkindiyugikim. Mi sima ina yapnaniyim om Troas tiriir. ⁹ Mi niyaka Pol siya dimin whirin nhwonan whinkigwinkin. Mi inkam nwirin nu Masedonia hiranin siya ina yinsiin okwo kauwok boinaekiyin Pol siiram. Kira wara whii komiiya solwara nikuiwiya saiiir whii mirmiiya tiriir wit! Nu Masedonia tiriir, krimiir nini whindiriraerar haiginiuniyam. ¹⁰ Pol siya ti dimin iir bidi kigiyin mi krma bi kimiminkikim ini digworaekwo imiirar diriraerar namim nu Masedonia hiriir namimin. Krma bidi yinokninkiyim Adi Komii siya nikiugikin krimiirimin. Yokwo Komii saiiir yai win kibiya simiir boinmimauuim. Iriig.

Lidia Saeya bidi yaingwo tibmiiya.

¹¹ Mi krma siyai aiirin om Troas hir nwowa saiiir yani sain kwiriinam. Mi ta siyaiya ini om Samotras hiriirar kigiriunama. Mi iigwira om Niapolis hiriir yakiyam.

¹² Mi krma ti om iir haiburgigim mi om Filipai hiriir yapnimbiiyam. Biya siya ti omin Rom hiran iikam nhirim sima nini kripkii whinikin. Mi ti om komiiyin ini nu Masedonia siir nu haimii iir nwowin. Krma ii kasa bi niki onakikim ti om iirin. ¹³ Mi Juda simiir ii komiiya krma om iir haiburgigim mi ina yapniyamim ti ie siir kingiin hiriir. Ha naingwokim ta opa saiiir kingiin hirin, saeya nhwo kwiskak maeyaugi niuwi. Mi ta opni maeyaua krma kigi wig nhirim hir nwowi. Mi krma yai simaka yidwo boinai.

¹⁴ Wig ira saiiir inigin Lidiaka. Saeya ta wiga Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainan kirieka. Mi saeya ta yai air wakaeya mi saiiir omin Taiatairakin. Mi saeya yiuis pariidnan pani miya saiiir miriiga. Mi saeya umir pi saiiir siyar mi hai. Biyan Inkam Komiiyin siya kisina haigikin saiiir kwoinin mi saiiir wiina ini yaiya Pol siya boinkiya ini saiiirma mauugiya. ¹⁵ Mi saiiirin op ina baptais haiginiua mi saika iripa omaka irua whwonkaiyim simiirin warar. Mi saiiirin op ha baptais digiya mi saeya boinki krimiirin, kima kariirin ha naingwowi kara Biyan Inkam Komiiyin siirim bidi yaingwo tibmiikikina mi kima pa nwoki itim kariir omaka aiirin. Mi saeya krimiir boinanaeya mi krma ini saiiir yai aiirar mi wakaeyoknanamim. Iriig.

Pol, Sailas sowiirin omakanau hiugripkiikaigo om Filipai hir.

¹⁶ Mi iigwira krma ti ieyin siir kingiin hiriir napnamim mi Adi Komii siirim ini sriiyiu ta maeyau aiir. Mi wig ira mii niinga priimiriya saeya krimiirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi saeya ta wiga uridyiu biyieki bidi yinkiniukikaiya. Mi saeya iki boskwonauwan yaimin diminin pi saeya niisiisimauuwi. Mi ta wiga saiiir biyan iikamim sima umir komii pi miya saeya miriia pi saiiirsiiar mi haii. ¹⁷ Ta wiga saeya ini Pol siya mi krma, saeya ini krimiir mhoiia yita. Mi saeya inokiniokin pi hiniina kauwok boinkii, kima ti kamim Adi Komiiyin ninomor kou hir nwoiyin siir mii miriyyim, kima krimiirin siyiuin Adi Komii siya kaoprigi okwowyin siir boinmimauu. ¹⁸ Inokiniokin ta wiga hiriinan siyiu iirar tirnanaeka. Mhoiia Pol siir piua ina piyaokiya mi siya ha haimisiyao okwo kaokiyin ta wig aiirin mi siya yiu biye iir boinkii, kara kiiirin Jisis Kraiis siir inig iir boinki, kira ta wig aiir duguski! Mi ha damki! Mi ti uridyiu biyeyin bi kimiminkikin, ta wig aiirin ina yuguskiyin mi siya ina yamkiyin.

¹⁹ Mi ti omin siir biyan inkam komiiyim sima bidi kigii, ti diminin mi sima ina yinokninkiyim, ta wiga saiiir umir miya nikiigiya. Mi sima Pol, Sailas sowiir yonkworimdnu mi sima sowiirin ina kiyainamwo mi sima maeyaua sima nidwo boinaiya biyan inkam komiiyin saika hir ini boinaiyiu, sowiir boiniyopnatkaigiyam.

²⁰ Mì sima sowiirin bìyan inkamìn yai wakaeyin, siirim yikiunam. Mì sima ina boinim, ti inkam nwiswo Juda hiranko. Ti krimiir om komiyyin sowa nini priidiriraerarbumbuniko. Mì krimiir iikamim kakak asi nwokim. ²¹ Mì sowa simiirin yaeya siyiu whir bi niisiisimauugo. Mì nim krìma om komii Rom simiir siyiun siir napikim. Mì ti siyarin yio iripa bi namasugin. Mì krìma ti siyiun sowa niisiimauwin siir kipi nap, yio ini yaeya siyiu ywovin. Mì ti yayim sima boinim ini dig ywokiyyim. ²² Mì iki iikamim simiir yayim ini sowiirar swoki inkin boinhiuriyyugiyim. Mì inkam komii komiyyim yai hidiyim sima yinikiwimwitki sowiir yuiso. Mì sima boinki, sowiirin idgiu hankak dwoki. ²³ Mì sowiirin idgiuni yiparnanae. Mì sowiirin omaka hiuyokiyokaiya saiir dokmwin apninopkaigi. Mì inkamìn ta omaka hiuyokiyokaiya saiir waikaowiyin siir boinki, kira sowiirin wi sibgu waikao. ²⁴ Mì ti inkamìn waikaowiyin, ta hiriinan yai kirie aiir wakaeyin mì ta omaka hiuyokiyokaiya sowiirin saiir omaka igibopwo hir yami okmwin idwokaiyi. Mì siya sowiir iga kwiiyim pae komii komii wiso sowa yinkin irioninkin widgig. ²⁵ Mì hirii tirii niibwopowin Pol, Sailas sowa Adi Komii siirim sriwii. Mì Adi Komii siir mwayim ini simiir warar waokaowiiyo. Mì kamim sowaka ninkin hugripkiyyim, sima ini sowiirar wakaemikwiiyim. ²⁶ Mì bi kimiminkikin nin komiyyin ina yitkiwiiyin. Mì ta omaka saiir iyyinpaeyin whiekakim ini prapada kinkiyim. Mì ti omaka simiir hugrimkripkiikikaiyim simiir anowim ini sima sima haiwaokiyim mì ti kam whiekakim wieyin-sopim simiir ninimnrkaiyim ini sima simar huiwhromwhro ikigiyamim. ²⁷ Mì inkamìn ta omaka saiir waikaowiyin siya ha ninsiingiyin ta omaka hiuyokiyokaiya saiir ano whiekakim simiir kigiyim haiwaokiyim mì siir kwoinin ina yaingwokiyyin tari kam whiekakim tapaiir hugripkiikikaiyim bidi yidamkiyyim. Mì siya siir kamkiu iir asi kiwokhaigin siya siyar swoki hampipitnam. ²⁸ Mì Pol siya ini komiyya kauwok boinkiyin! Kira kinakina kipi diriraerarbumbuna. Krìma bi nidamankim krìma tisi tirirar nwowim. ²⁹ Mì ti inkamìn waikaowiyin ina kauwok boinkiyin, paeya niyaeiya saiirim mì siya ina iwit ninopkainaniyin omaka apanauwa hiriir mì siya nidid prasae bi kikinkin, siir kiu minim ini nopnopa warar kinamìn. Mì ini Pol, Sailas sowiir igmiiga ini akai huiuwìn. ³⁰ Mì siya ina yikiuna apninaniyamo sowiirin yaba hiriir. Mì ina boinin, kowa inkam komiiko kara piki hiniin diminin siir ti tir? Mì Adi Komii siya pi kariir niki animaiwarkainam. ³¹ Mì sowa ina boino, kira krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. Mì Adi Komii siya wi kiriir nwoki animaiwarkinaei. Mì kiriir omakan iikamim iriipi hiriinan, wi siyakinar nanmaiwarkaina swowi. ³² Mì sowa ta yai win kibiya Biyan Inkam Komiiyin siira simiir boinimauugim siya. Mì iikamim siir omakanim simiir warar yinkin boinimauu. ³³ Mì ta ii aiirin, ti inkamìn omaka hiuyokiyokaiya saiir waikaowiyin sowiir paowaiyim ini siya hiisokim. Mì bi kimiminkikim siya mì iikamim siir omaka iruanim sima op ina baptaisim. ³⁴ Mì siya sowiirin ina yikiunamin siir omaka hiriir. Mì siya sowiirin

nae minim ina hauu aeyin. Mì maingimairga prasae rani, siya nwowa iikamim omaka irua saika wh-wonkaiyim simakan. Mì sima Adi Komii siirimìn ina yaingwo tibmiiyim.

³⁵ Mì igwir nugakin, inkam komiyyim yai hidiyim om komii Rom hiranim sima swoki ikropkiyakwok, kam nhirim yai niniyyim simiirin omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir. Mì sima ini boiniu, kira ti inkam nwiswo sowiirin ti ikrop apniki. ³⁶ Mì ti inkamìn omaka hiuyokiyokaiya saiir waikaowiyin siya Pol siir ini boinimauu. Mì siya boin, iki inkam komiyyim yai hidiyin om komii Rom hiranim sima bidi boinkiyim kowiirin pi kara nikropkii mì kowa ta omaka hiuyokiyokai aiirin haiburgig mì ha dapniyam mì kowiir kwoinin hiinsim hiinsima dwo. ³⁷ Mì Pol siya simiirin ina boinimauu, krira ini om komii Rom hiran inkam ywovo mì sima kririirin yai miyyik bi sibgu boinkim. Mì diminin krira tirbuin siir bi boinimauugim. Niingaka. Sima kririirin iikamim simiir whwonkam ida, hindara priitokim. Mì sima kririirin omaka hiuyokiyokaiya saiirin whisariiya nokmwin apinopkaigiko. Mì tari sima kririirin hindara haigiprakai ikrop apniyamam naingwokim, aniya? Niingaki, niingakanga. Om komii Rom hiran inkam komii komiyyim simar wit. Mì kririirin simar swoki ikrop apniki idwowa hiriirin.

³⁸ Mì kamim yai niniyyim, sima ta yaiya saiir wakaenamim mì ina yamim mì biyan inkam komiyyim yai hidiyim, simaka ini boiniu mì biyan kamim yai hidiyim, sima ha wakaewinim, sowa ini om komii Rom hiran inkamar mì owo mì sima ina yididim. ³⁹ Mì sima ha namim mì sima sowiirin ina ini oumikmik boinuwim. Mì sima boin, krìma kowiirin siyiu miyyiknan bi tirkikim. Mì sima ina whinapniyamim idowiiya hiriir. Mì sima boinki, kowa ti om komiyyin siir haburgik mì kowa maeyau kwira dapnam. ⁴⁰ Mì sowa ina haiburgigo ta omaka hiuyokiyokai aiirin. Mì sowa Lidia saiir omaka hiriir yam. Mì sowa iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir ini kigi. Mì sowa yai nhirim simiir boinimauu, simiir kwoinim kirie nwoki owim. Mì sima ha haiburgigim mì sima ina yamim. Iriig.

Mì om komii Tesalonaika hiran iikamim sima Pol Sailas sowiir toim minkim

17 Mì sowa ha napnamo mì sowa om whirin Amfipolis hiriir yapnimbiiyam. Mì sowa ti om iir haiburgigo mì sowa om komii whirin Apolonia hiriir yimbiiyam. Mì sowa ti om iir mì haburgigo mì sowa om komii whirin Tesalonaika hiriir yimbiiyam. Mì omaka ira Juda simiirga yai nidwokai wakaeya ini ti om iir nwowa. ² Pol siir siyiun iki om komii komiyyim siya namim, siya pi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya mì siya pi simaka ninkin apninopkainami. Mì Juda simiir ii komii komii kwoinim siya simaka yinkin-wamwarkii boin, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiir. ³ Mì siya Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiirin minam boinimauugin simiirin, Adi Komii siya bidi yimbiniin inkam nwirin, hik haiyamìn. Mì siya wa naonami mì siya wa swoki insiin idwowi. Mì siya boinki,

ti inkamin Adi Komii siya nimbini, siya Jisis siyairgin. ⁴ Mi Juda iikam nhirim simaka hīrar nwowim, sima ini Pol siir yai aiirim yaingwo tibmiigiyim. Mi sima ini Pol, Sailas sowiir isid ywowim. Mi iikam whiekakim Grikaniim, yim sima iripi hiriinan Adi Komii krimiir Wanin siirima mi hainanikim. Mi simiir iikam isid bripiyin sima ini sowaka yinkin itinakiuim. Mi bii nwowi wigim, yim ini hiriinanar mi tirim.

⁵ Mi Juda simiir kwoinim whwokwoka bi nwokikim mi sima inkam biyeyim siyu hir napamim simiiram yikiuna. Mi sima iikam whiekakim ina yikiuna digim. Mi ta yaiya sima nini boinua mi simiir kwoinim ini haughauga whiyekiyim. Mi sima ini yayiamar yaingwokiim. Mi sima Jeson siir omaka saiir nokwoyokaigiyim mi sima ina hansranim simiirim. Sima minim tirkim, simiirin iikam whiekakim simiir niyopmauugiyim. ⁶ Mi sima simiir bi kigim. Mi sima Jeson mi iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir yikiunam ti om komiyyin siir biyan iikamim simiirim. Mi sima hiniina kauwok boinam, ti kamim siyu bibiyie tībumbuwi ima ti omom omom imiir. Mi tariinanin sima tisi om niir mi atirumbuniyim. ⁷ Mi Jeson siya yikiunam simiirin siir omaka hiriir. Ti iikam whiekakim sima om komii Rom hiran inkam komiyyin Sisa siir siyu imiir nanugaugim. Sima ina boinim, inkam Komii nwirin ina nwowin, siir inigin Jisiskin. ⁸ Mi iikamim mi biyan inkam komii ikim ti om komii siir nwowim, sima ti hiriinan yai imiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. ⁹ Mi biyan inkam komiyyim sima boin, kimiir yaiya yai pai rani mi kima pi ta yai aiir saingig. Mi Jeson mi iikamim naingwo tibmi ikim, sima umirim ha saingigim mi sima ina yamim. Iriig

Mi Sol siir isidin sima om Beria hir miriigim.

¹⁰ Mi ta iya saiir niyaka iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima Pol, Sailas sowiirin om Beria hiriir yikropki. Mi iya sima om Beria hir nimbiamim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir. ¹¹ Mi Juda iikamim om Beria hiranim, simiir kwoinim iikamim om Tesalonaika hiranim simiir hiriinan tani. Niingaka. Mi sima ini maingimaing nwowim, simiir yai aiir wakaeyamin. Mi inokninkin sima Adi Komii siir yayim yokwo hir nwowim, simiira mwainanaeikim. Mi sima nwoki inokninkini, simiir yaiya yai kaimwoka. ¹² Mi Juda iikam whiekakim om Beria hiranim, sima ina yaingwo tibmiigiyim. Mi Grik wig whiekakim inigakim mi Grik kam ikim, sima ina mi aingwo tibmiigiyim. ¹³ Mi mhoiia Juda iikamim om Tesalonaika hiranim sima wakaeki, Pol siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauwi om Beria hirin. Mi sima asi namkim ti om iirin. Mi sima ini hopswoiu iikamim simiir kwoinim mi sima ina yanaakiyim. ¹⁴ Mi bi kimiminkim iikamim naingwo tibmiiyim sima Pol siir yikropki whiigbida hiriir. Mi Sailas Timoti sowa ini om Beria hīrar ywokiyo. ¹⁵ Mi sima Pol siirin siyaiini minam nani whinapyikiu kwiriigim, siirin om Atens hir nadu atkiniugigim. Mi Pol siya yayim ina boinmimauugin simiirin, Sailas, Timoti sowiirim.

Siya simiirin hiniina boingig sowiiramim, sowa wa witsisau kariiramim. Mi sima ina swoki haiyug apnamim om Beria hiriir. Iriig.

Pol siya om komii Atens ta Adi Komii siir yaiya hir boinmimauugin

¹⁶ Pol siya om komii Atens hir ywokwokin, Sailas, Timoti sowiirimim. Mi siya ina kigin ti om komiyyin sima uruwai siyaowaini inigin siirara hainani mi siir kwoinin miyik bi naingwokin. ¹⁷ Mi siya omaka Juda simiira yai nidwokai wakaeya, saiir yapninopkainam. Mi siya Judan iikamim mi nhirim Juda iikam tani Adi Komii siir inigin hainaniyim, siya yai simaka yinkinwamwarkii boin. Mi siya inokninkin pa mi ami maeyaua iikamki ninkiniuwiya saiir. Mi siya yayim pi iikamim simiir hīrar mi boinmimauwi. ¹⁸ Mi kam nhirim Epikuriamni siyu ninokninkiniyim mi kam nhirim Stoikni siyu ninokninkini ikim sima yai saika yinkinwaomwarkii boin. Nhirim yim ha boin, ti inkamin yai priiboin priiboiniyin siya dimu minam naingwowi? Mi nhirim ina boinim, siya uridyiu biyeyin om whiranin siir yai imiir boinmimauwi. Pol siya Jisis Kraiis siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin simiirin. Siya boin, Jisis siya ie hīranki ninsiin idwokin. Mi siya ta hiriinan yaiya saiir boinkiyin mi sima ta siir yaiya saiir bi wakaie ninokninkinkim. Mi sima siirin yai biyie asi nīkbumbugim. ¹⁹ Mi sima Pol siirin asi nikiunamkim simiir biyan inkam komiyyin siiram, maeyaua yai nidwo boinaiya mhiuki Ariopagas hīrana saiirim. Mi sima boin, krīma ta yaiwin kibiya kira boinmimauua iki iikamim simiir mi krīma saiirim naingwowi saiir wakaeyim. ²⁰ Krīma ta kiriir yaiya saiir wakaeyim mi krīma ini wara wakaeyimyokiyim. Ta yaiya, ini saa ywowa. Mi krīma ta yaiya saiir yai mwo imiir ninokninkinim naingwowi. ²¹ Mi iikamim om komii Atens hiranim mi nhirim om whiran iikam ikim, sima om komii Atens hīrara yamwoni. Mi sima inokninkin yaeya yai whir bi boinikim. Niingaka. Sima ti yayin imiirara whrie boinanaeikaigigim.

²² Mi Pol siya biyan inkam komii komiyyim mhiu Ariopagas hiranim, simiir whwonkam ida yinsiin okwo boinki. Mi siya boin, kima ti kamim om komii Atens anim kara kimiirin bidi kigim, kima miini haniin miriigim wou nikwo aeyamin. ²³ Mi iya kara waraura nwowa mi karar bidi kigim digworaekwowim wou kima nikwo aeyim simiirin. Mi kara biya kwira kig. Mi sima yaiya hir wina hiniina winboinka. Ti Adi Komiiyin krīma ninokninkin karamae nwowin. Mi ti Adi Komiiyin kima whaowaeyin mi kima siir inigin hindara whisariiyar, priihainani. Mi kimiirin ti Adi Komiiyin, kima ninokninkin karamae nwowin siir boinmimauwam tiri.

²⁴ Adi Komii siyairgin nu ninomor mi digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwokiim. Siya, nu ninomor sowiir nwowim digworaekwowim mi simiir Biyan Inkam Komiigin. Mi siya omaka inkamki nonkwo miriyyim, siya simiir bi nwowikin. Niingaka. ²⁵ Siyar hauugikim digworaekwo whiekakim iikam imiirin. Mi omwai waiyayokiyokiiyin kwoinbudin pi siyar nwoaiginiuwi mi simiir kwoinim asi niyaei. Mi dig-

woraekwo whiekakim simiirin hiriinanar mi hauu haiginiu. Mi Adi Komii siirin digworaekwowim, inkam nwrkin bi hauumauu haiginiugin. Mi siya dimin whiram bi whaowaekin. Niingaka. ²⁶ Biiki biyiin Adi Komii siya inkam nwirin Adam siir nonkwokwokikin. Mi siir yinieyim, ini hoimgakar ywokiylim. Mi sima piuim kwirua bi nimbiamkim, ini piupai piupai yimbiamim. Mi simiir nu maeyauim sima nwowanim siyar yimbingi, bidi bidiniya siya tiki kwoinin siira naingwokwokaigikin nu maeyau simiirin yapayapa kikintimtio haiginiuim. Mi siya tiki iiyim ti digworaekwo whiekakim sima nimbiamiyim, simiir warar yinkin imbingi. ²⁷ Mi Adi Komii siya hiriinan minam tirkin, krma siir kigninokninkinim. Mi siya aru nwo rani, ini krimiir kingiinar nwowin. ²⁸ Mi siir kirieya krimiirin omwai saeya waiyayokiyokiii mi krma asi nongwomamair aekiyami ti nu iirin. Kimiir inkam nwirin siya hiniina winboinkikin, krma ti ombud komiyyin Adi Komii siirara yinisisimkim.

²⁹ Mi krma ini Adi Komii siir yinisiim ywowim, mi krimiir kwoinin ha kipi naingwo, Adi Komii siya uruwai siyaowai mi siya pae minim krma nonkwokwowyim siya simiir hiriinan tani. Niingaka. ³⁰ Biya kamim ninokninkin karamaeyim mi Adi Komii siya simiirin yai hirii bi boinkin digworaekwowim sima tirim ta ti airin. Mi tariinanin siya yai ina boininaeyin iikam whiekakim iki omom omomim simiir nwowim. Mi siya boin, kimiir kwoinim ti kisina haigi. Mi dimin biyeyim simiir haimriyugig. ³¹ Mi siya iya kwira yimbin simiir yaimin diminin simiir hidam. Mi siirin Adi Komii siya te hiranki swoki hidninsiin idwokin. Mi krma nwoke ninokninkini, siya Adi Komii siirgisiira inkamkin. Ti inkamin Adi Komii siya nimbiniyayin siyairgin, yai hidiyin.

³² Mi iya sima ta yaiya, Pol siya boina inkamin ieyanki ninsiin idwown siira saiir wakaekiyim mi nhirim ini siir boin grinamim. Mi nhirim ina boinim, krma wi kiriir yai aiirar swoki wakae ti dimin iirin. ³³ Mi Pol siya simiirin ha haiburgigin mi siya ina yamin. ³⁴ Mi iikam nhirim yaeya naingwo tibmiigiyim, sima asi namkim saikan. Mi Daioniasias siya nu Ariopagas hiran kamim siyu komii ninokninkinim simiir inkam nwrkin. Mi wig ira saiir inigin Damariska. Mi iikam nhirim sima ini simakar yamim. Iriig.

Pol siya om Korin hir miriigin.

18 Mi mhoiia Pol siya om komiyyin Atens siir haiburgigin mi siya om whirin Korin siir yam. ² Mi siya Judan inkamin nwira kig siir inigin Akwilakin. Mi siya nu maeyaua Pontas dapiya saiir hiranki nitkin. Siya mi siir wig aeya sowa waiyin nu komii Itali hiran aii bi haiburgigo. Mi siir wiga saiir inigin Prisila. Mi Biyan Inkam Komiiyin om komii Rom hir nwowiyin siir inigin Klodias. Siya nhinikriropki Judan iikam whiekakim om komii Rom hir nwowim simiirin. Sowawai ti om komiyyin Rom siir asi haiburgigo mi ina yito. Mi Pol siya sowerin hir ini kigu. ³ Siya ta miya sowawai miriia wraisu is pani miya omaka miriia saiir hiriinan mi aiirar mi miriigin, umir mi haiyim. Mi siya sowerwai oma-

ka asi whwonkaigin. ⁴ Mi Juda simiir ti komii komiiyim, Pol siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir napninpokainamkin. Mi siya yai simaka yinkin-waomwarkii boin. Mi siya Juda mi Grik hiran iikamim simiir kwoin imiir ini boinurwokaiyu sima Jisis siirim naingwo tibmiiyim.

⁵ Mi mhoiia Sailas sowa Timoti ina haiburgigo nu Masedonia hiran mi sowa ina yitwo Pol siirim. Mi Pol siya iinokininokin yaiwin kibiya saiirara boinimauuwikin. Mi siya Juda simiirin ina boininaekiyin. Jisisin Biyan Adi Komii siyar nimbiniyayin, Judan iikamim kimiir kaoprigi okwowam. ⁶ Mi sima siir yai aiir yanugaugau mi sima siirin ina yigbumbuwwim. Mi sima nu sinim siir yuis aiir nwowim asi nhiskigikim. Dimusi rani, siya pi brombropnamkin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, krma kigugukaeyami kimiirar diminkin, yaikakin wi kimakima nwowi. An kara yai karamaeka. Panaowin kara pi iki iikamim Juda iikam tani kara pi simiirim nami.

⁷ Mi Pol siya ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgigin mi siya inkam nwirin siir omaka saiir yam. Ti inkamin siir inigin Tiasias Jastaskin. Siya Juda inkam tani, siya ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainanikin. Mi siir omaka ini ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya ini saiir akpitga ywowa. ⁸ Mi ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir biyan inkamin saiir kigiraowiyin, siir inigin Krispaskin. Mi siir wig yin ima, simani bidi yaingwo tibmiiyim simiir Biyan Inkam Komii iirimim. Mi om Korin hiran iikam whiekakim sima ta Pol siir yai aiir wakaekiyim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim. Mi simiirin op ina baptais haiginiuwim.

⁹ Mi iigwir niyaka Pol siya dimin whirin nhwonan siir whin kig. Mi Biyan Inkam Komiiyin siya boinki siir, kira kipi nidid. Niingaka. Kira ha boinimauugi, mi kira yai mikrim kipi nwo. ¹⁰ Mi kara kinakar nwowi mi inkam nwirin wi kiriir hopswo rani mi kiriirin wi siya tirbumbu rani ti om komiyyin kariir iikam whiekakim ini tirar nwowim. Ta yaiya Adi Komii siya boinkika. ¹¹ Pol siya om Korin hiran, biewiyin whira ywo. Mi bwanim iriirar whira yinkin o. Mi siya simiirin Adi Komii siir yai aiir boinimauugin.

¹² Mi ta iya Galio siya nu komiyyin Grik hiran biyan inkam komiikin, hir nwowikin. Mi ta iya Juda sima wara yinkin nhin, Pol siir nwowam io. Mi sima siir yikiunam biyan inkam komiyyin yai hidiyin, saika nokwo boinam. ¹³ Mi sima boin, ti inkamin, iikam whiekakim simiir kwoinin siya boinurwokaiyugin Adi Komii siir inig hainanam. Mi ta siir yaiya ti siyu komii saika iripa bi namasuga. Niingaka. ¹⁴ Pol siya ina naingwowin simiir yai aka nowarkii boinamin. Mi Galio siya Judan kamim simiir boin mi ti inkamin siya siyu biye tirikiswo mi kara kimiir yai aiirin wa pi wakaeiyin. Mi siya ti inkamin krimiir oman siyuin saika bi nantamyiryirkin mi siyu biye bi tirkin. Niingaka. ¹⁵ Mi tiki diminin siya krimiir oman dimin tani. Niingaka. Juda hiran iikamim kimiir siyuin mi siir diminkin. Mi digworaekwo whiekakim simiir inigim, yim kimiirar diminkin kimakima ti kitbmii boin. Mi kara ti hiriinan

dimin'in siir yai nidwo wakaeyim pi boriisopi. ¹⁶ Mi siya simiir maeyaua yai inkam komii aka nokwo boiniya, saiir hiranka yikriropnatkiikiigi. ¹⁷ Mi sima Sostenis siir yankabrinunaowid. Siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir biyan inkamkin. Mi sima siirin maeyaua yai nokwo boiniya, saiir kingiin hirar yipimpar. Mi Galio siya ti dimin'in sima tirkiyin, siirsi bi swoki naingwoyimyokikin. Iriig.

Pol siya om Antiok nu Siria hir nwowin siir hiriir swoki am.

¹⁸ Pol siya om Korin hirin, ii kasa bi nwokin. Mi mhoiia siya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boingig, ha dwoki! Mi siya ha nhinamin siyaii aiir kwirinam mi Akwila sowa wai Prisila ini saika yinkin amwo Senkria hiriirin, maeyaua siyaii ima namasuwiya om Korin kingiin hir nwoa saiirim. Mi kana ina priiyaonama. Dimusi rani, siya Adi Komii saika bidi yimbini, dimin whir tiramin. Mi siya Juda simiir siyiun siir napkin. Mi siyaiya ha hiyanama mi sima ina yamim nu Siria hiriir. ¹⁹ Sima om Efesas hiriir yimbiam. Mi Pol siya sowerin ti om iir haiburgig. Mi siya ina yapninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai boiniya saiir. Mi siya Juda kamim simaka ini whrieboinaiyu. ²⁰ Mi sima siirin ina sriiyim, kira krimaka wi ii prieiriga nwonami, aniya? Mi siya ina boinin, kara wi dig nwo rani. ²¹ Mi mhoiia siya simiir boinki, ha dwoki! Mi Adi Komii siya kariirim naingwowi mi kara wi kimiirima swoki iti. Mi siya om Efesas siir haiburgig mi siyaiya saiir yani kwirinam.

²² Mi siyaiya ina yamasu iuwa om Siria hir. Mi Pol siya siyaiya saiir haiburgigin mi ina kunaidamin. Mi siya om komii Jerusalem hiriir yam. Mi iikamim naingwo tibmiiyim siya simiir ini boinu ti akamim! Mi siya hiriinan tir digigin mi ini om Antiok hiriir yapiinamin. ²³ Pol siya om Antiok hirin, ii prieiriga nwokin. Mi mhoiia siya ina yamin. Siya ti nu whiswo sowerin yam, Galesia mi Frisia hir nwowim omisisim nhirim simiir nap miriyamkin. Mi siya iikam whiekakim naingwo tibmiiyim, simiir whinkinsiis haiginugun.

Apolos siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwikin om Efesas hir.

²⁴ Mi Juda inkam nwirin ti om komiiyin Aleksandria hirankin. Siya om Efesas hir namwonikin, siir inigin Apoloskin siya yai miyik miyik ara boinikin. Siya Adi Komii siir yai aiirin, bidi yinokninkin digin. ²⁵ Mi yo siya bidiyar mi inokninkin, dimin taemin nhirim Jisis siya dirraerariyim. Mi siya ini simiirar kauwok boinamin. Mi siir yaiya siya boina Jisis siir, siya bi kiyikriku boinkikin. Nningaka. Mi siir yaiya ina ynyokiigiya hinda tinda. Biya Jon siya, siir boinmimauuwun yayim, simiir kwoin kisina haigiyam mi op baptaisim. Mi siya simiir boinmimauugin. ²⁶ Siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir yam. Mi siya yayim ini hindara ini boin iskiyim mi siya simiirsi nidid kwoin bi naingwokin. Prisila Akwila sowawaiyar wakaeyo mi sowa siirin ina

yikiunamin sowerwai omaka hiriir. Mi sowawaiyin siirin haningun yanaakninkii haiginu Adi Komii siir siyu imiirin siirin. Mi siya wi nwoki sibgu inokninkinim.

²⁷ Mhoiia Apolos siya nu komiiyin Grik hiriir namim minin mi iikamim naingwo tibmiiyim om Efesas hiranim sima boin maigimaigra haiginugi siirin. Mi yokwowa sima win hauugi, nu komii Grik hiran iikamim naingwo tibmiiyim simiirim. Mi sima hinina win boinki, kima siirin wi dikiunam kimiir omaka hiriir. Mi iya siya nu komii Grik hir nimbiamin mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir pu nhinmi siya ini kin haiginuui. Biya Adi Komii siya naingwobumbuwa simiir kwoin imiir kisina haigiyam. ²⁸ Mi siya ini igaoka yowwin, Juda sima boinim yai bibiyeyim iikamim simiir whwonkam ida mi siya simiirin yayim Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowim Jisis siya inkamin biya Adi Komii siya nimbiamin krimiir whindiriraerar haiginuwam mi siir boinkika. Mi sima asi nongwomamair aekiyamkim. Iriig.

Pol siya om Efesas hir miriigin

19 Apolos siya om Korin hir miriigin. Mi ta iya Pol siya iki nupai nupaiyim simiir nap miriigin. Mi siya om Efesas hiriir yap nimbiam. Mi ti omin hiran iikam nhirim naingwo tibmiiyim, simiir ini kigu. ² Mi siya sriiyu biya kima naingwo tibmiiyim mi kima Adi Komii siir naeyu miyik iir bidi yaeyin? Mi sima boin, nningaka. Krima Adi Komii siir naeyu miyikin siir yai bi wakaemiminkim. ³ Mi Pol siya boinki simiirin, kima piki hinin siyiun si baptaisim. Mi yim ina yowarkii boinkiyim, nim krima Joni siyiun op siya baptaisim mi siir baptaisim.

⁴ Mi Pol siya boin, biya Jon siya iikamim simiirin op baptais haiginugim mi siya ti siyiun min nnsiimauugin, sima naingwo tibmiiyim. Jon siya Juda iikamim simiir boin, kima ti inkamin kariir mhoiia natin siirim daingwo tibmii. Ti inkamin siya Jisisin siyairgin. ⁵ Mi sima ta Pol siir yayi saiir wakaeyim mi ini Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirar dapim mi op ina baptaisim. ⁶ Mi Pol siir ina simiir yonkwoki mi Adi Komii siir naeyuin ini simiir yaninkinuniyin. Mi sima ini yaiyai yaiyaiyim ninomor kou hiranim, ini simiirar boinamim profet kamim yayi sima boiniya mi sima simiir hiriinana boinkim mi sima Adi Komii siir yayi ina boinmimauuwamim. ⁷ Ti kam whiekakim iur nwisko, Adi Komii siir naeyu miyik iir hayim.

⁸ Mi Pol siya ina yapninopkainamin omaka Juda simiira yai nidwokai boinaiya saiir. Mi yayi siya nini boiniuwa, siya ini hindara ini boiniskiyan. Siya nididmir nididmir bi boinkin mi siya ini simakar yinkinwamwarkii boinin simiir kwoin imiir boinurwokaiyam. Mi siya simiirin Adi Komiiyin siir iikam mi siir digworaekwowim simiir kigiraowiyin siir boinmimauuim bwanim parig whoim. ⁹ Mi nhirim ini boriisop waeyaowim, bi naingwo tibmiiyim mi iikam whiekakim simiir whwonkam idan mi sima yayi biye Biyan Inkam Komiiyin siir siyu iir yigbumbu boinim. Mi Pol siya simiir haiburgigin mi siya iikamim naingwo tibmiiyim

simiirar yikiunam mi iinokiinokin Pol sima skulam Tiranasi hiriir namikim, Adi Komii siir yayi saair whrie boinaiyuwam. ¹⁰ Siya hiriinanar diriraeraryokiyokiyin biewiyo whis. Mi iikamim nu Esia hiranim, sima bidi wakaeyim Biyan Inkam Komii siir yayi imiirin. Mi Judan iikam mi Grik an iikam yim ina mi wakaeyim. Iriig.

Siva siir yinisim yinkamiyin ima.

¹¹ Adi Komii krimiir Wanin siya hauugikin Pol siirin kirieni, ti dimin kirie komiiyin mi ti diminin, yio ini sa ywoiskiyin. ¹² Mi sima yuis mirim pi Pol siir piu aiir naka iprakna haii mi mhoiyya pa hainami iikamim makakim simiir piu imiir nini hainiyiwi mi ta simiir ma simiir niyya pi digar nwoki. Mi iki uridyu biye biyeyim simiir nwowim ina haiburgigim mi ina yamim. ¹³ Mi ti Juda iikamim omom omom nhirim sim yapyokiyokii inkamim uridyu biyekakim simiir yinimniski. Mi sima boin, nim ti yiu bibiyeyim sim ninimniskiyami ti Jisisni inigin si niki kinankiuwi. Mi sima yiu biye siir boinki, ti inkamin Pol siya boinin siir inig ieya niuwi mi kira damki. ¹⁴ Juda simiir yaowae adin pris Sipakin, siir yinisimim iriyar nwisko. Mi sima ti hiriinan siyu imiir tirikim. ¹⁵ Mi ti uridyu biyeyin siya simiir yayiaka hiniina yowarkii boin, kara Jisis Pol sower bi di yinokninkinin mi wim kima yipikim. ¹⁶ Mi ti uridyu biyeyin ti inkamin siir piu hir nwokin, sima diriraerar niskinakim mi sima ta omaka saair haiburgig mi ini paru parura yidam natkiiginamim. Nhie aunowaiga. ¹⁷ Mhoiyya Juda iikam whiekakim mi Grik iikam whiekakim, sima om Efesas hir nwowim, sima ta yayi saair wakaeyim mi iikam whiekakim sima nidid pranae bi kinkim. Mi sima Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirir hainanim. ¹⁸ Iikam whiekakim naingwo tibmiyim mi sima ina yitim. Mi digworaekwo biye whiekakim biyya sima tir kaiyuim, ini simiir ini boinikiiniyim, iikamim simiir whwonkam ida. ¹⁹ Mi iikam whiekakim nop min nanaowiyim mi naeboin wir minim pa sam sakikini wigam. Mi simiirin ina ikom swokiyim pae arar, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. Mi digworaekwowim yokwo sima winim simiir iripar mwainim, hiniina yimbiam. 50,000. ²⁰ Mi ti hiriinan siyuin sima tirin mi Biyan Inkam Komii siir yayi ina kiririrama mi ta yayi ini komiyya ywokiya. Iriig.

Mi om Efesas hiran inkam whiekakim sima Pol siirimin io yayi prasae bi saokim.

²¹ Mi saair mhoiyya, Pol siir kwoinin Adi Komii siir naeyu miyik ieya yowomwarkaiyu, nu Mesedonia mi nu Grik hiriir napamim mi mhoiyya siya om komii Jerusalem hiriir namam naingwokin. Mi siya boin, kara ti omom simiir nini kignaki. Mi mhoiyya kara wi om komii Roma hiriir nami. ²² Mi siya inkam nwisu siir whin miriywo sower yikropki, Timoti, Irastas sowa nu Mesedonia hiriir namim. Mi Pol siya nu komii Esia hirar iki okiyin.

²³ Mi taka iyya hik komiyya om Efesas tirir yimbini. Mi sima nansao prasae bi kinkim. Mi ta hik komiyya

whisarii bi nimbiamka, Pol siya siyuin iikamim sima naingwo tibmiyim Jisis siirim mi siir boinmauugin. Mi ta hika asi nimbiamka. ²⁴ Inkam nwirin hir nwowin siir inigin Demitrias siya ti inkamin digworaekwo paipayim silvani nonkwokwowikin. Ta omaka wiga Atemis saair inignana saair inig iir hainanam. Mi siir miyan kamim, ti digworaekwowim simiir nonkwokwowiyim mi sima umir prasae bi haiigim. ²⁵ Mi siya siir mii miriyim simiirim wara yinkin ikiuna. Mi siya simiir boinki, krima mii kwiruwa miriyim, kima dinokninkin, krima umir komii asi haii, ti miyim krima miriyim simiir irsi haii. ²⁶ Mi ti inkamin Pol, iikam isid komiiyin pi siya nhinpriiginaei. Mi simiir kwoinim pi siirima naingwowi. Mi kima bidi kigim mi kima bidi wakaeyim siya ti hiriinanin om Efesas hirira bi tirkin. Niingaka. ²⁷ Ta Pol siir yayi ini krimiir umir miyya saairar yikripkiya mi hiriinana sasa rani. Niingaka. Mi sima wi ta omaka komiyya Atemias wi saair haimriyugigi mi wi ta wiga saair inig iir mi hainan tani. Niingaka. Mi ta omaka komiyya mi ta wig aeya, yo wi hiriirar nokwosaoeakeayami. Ta wiga inig komiigaka mi iikam whiekakim nu komii Esia hiranim, sima saair inig iir hainanikim. Mi ta Pol siir yayi wi ta simiir wiga inig komiikak nwowa, wi saair nikworinuwi. Siya hiniina boinkin.

²⁸ Mi sima ta yayi aiir wakaeyim mi simiir kwoinim ini haughauga whwiyekiyim mi sima ini komiyya kauwok boinkiyim, Atemias! Saeya om komii Efesas krimiir biyan wig komiiga. ²⁹ Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim, yayi ini komiyya nhinkii kauwokiyim. Mi sima diriyar yinsiin iwitnam, maeyaua iripa yayi sima nidwo boiniya sairim. Mi sima Gaias, Aristakas sowerin wara yinkin kiwowit hainam. Ti inkam nwisu nu komiiyin Mesedonia hiranko sowa ti inkam nwisu Pol saika nap miriigo. ³⁰ Mi Pol siya iikam whiekakim, simiir bopwo napninopkainamim minkin. Mi iikamim naingwo tibmiyim sima yikidu siirin. ³¹ Mi nu komii Esia hiran inkam komii nhirim sima Pol siir nomiyaugim. Mi sima yayi siirim boinki mi sima siirin ina boinikidukiyim, kira maeyaua yayi iripa nidwo boinaiyi, wi saair kipi napninopkai. ³² Ti iikam isid komiiyin, ta omaka yayi nidwokai wakaeyi saair nwowim sima omkakarim ini diriyar nhinki kauwok boinkiyim. Mi sima yayi whiruwani biri kauwok boinkikim. Nhirim yayi whirni, nhirim yayi whirni hiniin hiniina kauwok boinki. Mi iikam hoimgakim sima biri ninokninkinkim ta iripa sima nwowa mi sima bi ninokninkinkim inkamin ta iripa sima nwowa saair bii nwowanin. ³³ Juda sima Aleksanda siirin bopwoniya hiriir iyopinopkaigi, simiir bii nwowam. Mi iikam whiekakim sima ini whiekakar kauwok boinkiyim. Mi Aleksanda siya ina yiisimaugiyin, simiir yayi imiir nribmi boinim. Mi siya simiir yayi aiir nowarkii boinkiyim tirkin. ³⁴ Mi iikam whiekakim sima ina kigninokninkinkiyim siya Juda inkamkin. Mi sima whiekakim ini diriya nhinkikauwok boinkiyim. Atemisa om Efesas krimiir biyan wig komiiga. Mi sima idip idip ini ta yayi saair saairar iyop boinaeyim.

³⁵ Inkamin omaka komii nidwokaiyin yaimin winiyin om Efesas hiran iikamim simiir yayim siya yinsiin ok-

wo paringigi. Mi siya ina boinin, kima ti om Efesasan iikamim kima wakae! Krima ta omaka aiirin minam kigriraowi, Atemis saiir inig iir hainanam. Mi ta siiya haiya praprasa ninomor kou hiranki nikiinainiya saiir wara kigrirao. Mi iikam whiekakim sima bidiya yinokninkinim. ³⁶ Mi ta yai aiirin wi inkam nwirki nanugaugau rani. Niingaka. Mi kima yai tanki! Mi kimiir kwoinim haeiya kipi kinki mi dimin whirin ha kipi nanka diriraerarki. ³⁷ Kima bidi yikiunaniyim ti inkam nwisowiiirin. Mi sowa ta omaka Atemisa saiir dimin whir bi tauae haigo. Niingaka. Mi sowa krimiir biyan wig komiia saiir bi nigbumbugo. Niingaka. ³⁸ Mi Demitras siya mi kamim mii saika miriirim sima yaigakiniuwu, inkam nwirin saikain mi sima iya ta omaka yai wakaeiya mi sima saiir dam, yai boinamin. Mi sima ta yaiya, inkam komiirin saika tini boiniu. ³⁹ Mi kima yaigakiniuwu, kimiir kwoinawu waraurar tiki okainam. Mi wi yaowaeyim yai nidwokai wakaeiyim, om Efesasan hiranim, simaka tini boiniu. ⁴⁰ Mi om komii Rom hiran iikamim sima krimiirin wi yaigak nwowi, ta krima ninii nansaowa maeyaua iripa nidwo boinaaiya saiir. Mi krima hiriinan wi whisarii dimuin ninii nansaowi? Mi sima krimiirin inkam komii komiirim simaka boini mi krima wi yai karamaeyar nwowi. Siya hiniina boinkin. ⁴¹ Mi yai siirim dig nwokiyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ha ti nhinkinam. Iriig

Pol siya nu Masedonia mi nu Grik hir napmiriigin.

20 Mi ti yaiya sima ninii nansaowa dig nwokiya mi Pol siya iikamim naingwo tibmiirim simiir yikiunam. Mi siya yai nhirim simiir boinmauugi, simiir kwoin imiir kirie haiginiuwim. Mi siya simiir boingig, ha dwoki kima mi siya om Efesasan hir haiburgigin mi ina yamin nu Madedonia hiriir. ² Mi siya om whiekakim simiira yapmirii, siya yai kasa biri boinmauugin iikamim naingwo tibmiirim simiirin, simiir kwoin imiir kirie haiginiuwim. Mi siya mhoiia nu Grik hiriir yimbiam. ³ Mi nu Grik hirin siya bwanim whwoima ywo mi mhoiia siya nu Siria hiriirin siyai aiir kwiriinamim yaingwo. Mi siya wakae, Juda sima yaiya siirim nomboin tibmiikimaigim, siir nisom aokiyim. Mi Pol siir kwoinin ina yaingwowin, kiya? An wi nu Masedonia hiriir swoki ami. ⁴ Sopata siya om Beria hirankin, siya Piras siir yinisimkin, siya Pol saika namkin. Mi inkam nwiswo om Tesalonaika hiranko, Aristakas mi Sekandas. Mi Gaias siya om Debi hirankin. Mi Tikikas mi Trofimas yo nu komii Esia hirankin nitko. Mi Timoti siya sowaka yinkin am. Mi sima ini Pol saika yamim. ⁵ Sima ti kamim biya namim, krimiirin sima om Troas hir ywkwokin. ⁶ Mi iya Juda simiir ti komiia wou sima nikwo aeiya, bretin niyopiin karamae nwowiyin siira, ya bidi yamkiya. Mi mhoiia krima siyaiya saiir yani kwiriinam mi om Filipai siir haiburgig. Krima ti iriir aka om Troas hiriir yimbiam mi krima iirim iriir akwa ywo om Troas hirin. Iriig

Mi om Troas hirin Pol siya Yutikas siirin ie hiranki hidninsiin idwokin

⁷ Mi biyan ti komiia krima iikamim naingwo tibmiirim simaka maeyau kwiruwa ywo. Mi sima nae ina yaeyim. Mi Pol siya yai iikam imiirin ina boinmauugin. Siya asi boinmauugin, siya waka namim naingwowi. Mi siya yai priei asi boinyokiyokiyamkin mi niibwobwo boin digiwii. ⁸ Mi krima omaka anaua kouana saiir nwokim. Mi ta omaka pae hoimgakim niuyaiyim haniingin haingomu ininankinam. ⁹ Mi inkam nwirin, whrankin, siir inigin Yutikaskin. Mi siya ounib nidwokin. Mi Pol siya yai ina boinanaeyin. Mi Yutikas siya ta yai aiir wakaeninidin mi siir nhwoin ina yasae whinwowam iuguskiyin. Mi siya ina wariniwarkinamin nua hiriir. Mi ti ounibin omaka anau kwoimaka saiir nwokin. Mi sima ha nhiniuungiyim siir haiyim mi sima yauni kigi, siya bidi yisom aokiyin. ¹⁰ Mi Pol siya wara yinkin iunainam. Mi siya ti whranin siir yauni ankab idwo iu. Mi siya ina boinin, kima kipi naingwoyimiyo, siya tisi irkak piuar swoki owin. ¹¹ Mi Pol siya ha swoki iyamim kou hiriir mi siya paimirim ina ini inikimkir hauu iuwun. Mi sima ina yaeyim. Mi siya yai simaka boinainanaewiirin mi ini ti aeya yinkiyanonkwokiyakwoka. Mi siya simiirin haiburgiyakwokin mi siya ina yamin. ¹² Mi ti whranisimin siya ini wadiya swoki owin. Mi sima siirin ina yikiunamin siir omaka hiriir. Mi simiir kwoinim ini wadiyar yaingwokiyim. Iriig

Pol siya om Troas hir haiburgig mi om Mailitas hiriir yamin.

¹³ Krima biya namkwokinkim mi siyaiya saiir yani kwiriinam. Mi om Asos hiriir yimbiam. Mi ti om iirin krima Pol siirim ini hansiru. Mi siirin siyaiini krima pi yuginamin. Biya siya niki boinkin siyaiini kwiriinamin. Mi Pol siya simiiramin nua yapriokiwin om Asos hiriir. ¹⁴ Mi Pol siya krimiirin om Asos hir ini kigni mi krima siirin siyaiini yuginam. Mi krima om komii Mitilini hiriir yimbiam. ¹⁵ Mi krima ti om komii Mitilini siir haiburgigin mi ina kwiriinamim siyaiini. Mi iigwira krima mhiuwisimin Kaios siir kingiin yakii pirkin idamyakwok. Mi iigwira krima ha swoki iyikidnaidamim mi mhiuwisim whirin Semos siir kingiin pirkinnaidamyakwok. Mi iigwira ha swoki iyikidnaidamim mi krima om komiirin Mailitas siir kingiin yakii pirkin idamyakwok. ¹⁶ Mi Pol siya om Efesasan hir namasunamim pi borisopi. Mi siya nu Esia hiriir mi amim pi mi borisopkin. Dimusi rani, siya minam nankanamkin om komii Jerusalem hiriirin, ti komiia nae naekwokiya Pentikos nikiuwiya saiir wara ninkin owuwim. Iriig

Pol siya om Efesasan hiran biyan inkam komiirim simiir boingigin ha dwoki.

¹⁷ Mi krima om komii Mailitas hir nimbiamim mi Pol siya yaikiunin ina hauugiyin om Efesasan hiriir, inkam

adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim simiirim boinkikin sima siirim nitim. ¹⁸ Mi sima siir hiriir nim-biyamim. Mi siya yai ina boinmimauuwim simiirin. Ki-ma bidiya yinokninkinim iya kara winwina nita nu Esia hiriirin mi siyuim kara diriraerarim, iiyim kara nwokaigiyim kima bidi kigim. ¹⁹ E kasa rani, Judan iikamim sima siyu biye kariir tirim naingwowim. Mi ti hiriinan siyuin, kara pi hika mi haii. Mi an kara kariir inigin ini aowar ikworinugigin mi ini Adi Komii siir inig iirar hainan iskiyin. ²⁰ Kara ta yaiya kimiir boinmimau-uwiya, saiirsi nidid rani. Mi kimiir omaka ima mi maeyaua iripa yai boini aka kara kimiirar niki boinmimauugin, ta yai kibiya. ²¹ Kara Juda iikamim mi Grikan iikam ikim, kara simiirin yai prasae bi boinkim simiir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siirim kisina haigiyim. Mi sima krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. ²² Adi Komii siir naeyuin siya boinkikin kariirin mi kara tapa ha napnamkin, om komii Jerusalem hiriirin. Mi iya kara hiriir nimbiyami, kara ninokninkin tani sima kariirin wi dimu tir wini. ²³ Iki omom omomim kara nami, Adi Komii siir naeyuin siya boinkikin kariirin. Sima hik wa hauuwi mi kariirin wi omaka hiuyokiyokaiya wi saiir hiukripkiikikaigigi. ²⁴ Kara hiniinam naingwo rani, kara irkak pua nwokripkaiyim. Niingaka. Siya dimin komii rani, kara wi ta kariir piu aiirsi naingwoyimiyok rani. Niingaka. Kariir kwoin komiiyin dimin komiiyin Adi Komii siya hauugiyin ini siyar nwowin. Mi siir digi, ta miya siya hauugiya kariir mi kara siir yai win kibiya saiir boin-mau siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya.

²⁵ Biya kara kimaka napmiriigin mi kara Adi Komiiyin siir iikam imiir kigriraowiyin mi siir digworaekwo ikim kara siir yai imiir boinmimauugin. Mi tariinanin kara ina ninokninkinin mhoiia kima wi kariir whwonkam iir swoki kig rani. Niingaka. ²⁶ Mi kara tapa kimiirin pi yai asi boinmimauugigi ta yaiya prasae rani. Mi kimiir nwirkin siya siyu biye tirkin mi ti hiriinan siyuin yo yaiya wi kariirim kipi nit. ²⁷ Mi kariir kwoinin nidid kwoin naingwo rani, Adi Komii siir yayim mi siir digworaekwowim mi siir siyupai siyupaiyim kimiir boin-mimauusiyin. Niingaka. ²⁸ Kima, kima kimasia kigiraona, Adi Komii siir iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kigrirao. Adi Komii siir naeyuin siya hauugin ta miya simiir kigriraowam. Mi kima sibgu kigrirao, Adi Komii siir isid iirin. Mi Jisis siir nhieya paeyakwiya siya naowa mi ha naokiinaiiniya simiirin saeyar yanmaiwarkaina. Mi kima simiirin sibsibim ki-ma kigriraowiyim mi simiir hiriinan kigrirao. ²⁹ Kara bi-di yinokninkin iya kara kimiir haiburgigi mi kara nami mi mhoiia inkam biyeyim niti wi kimakar namwoni. Mi sima kimiirin wi wra biyeyin sibsib pirimtio aokaowiyin mi wi siir hiriinan pirimtio aokaowi. ³⁰ Mi kimiir inkam nhirim, wi yaimwoni boin tani wi hindara niksiae boini. Iikamim naingwo tibmiiyim sima, simiir siyu imiir nwoki apim. ³¹ Kima sibgu kaorarao inokninkin. Biya kara piugi bi piyaokin ti biewi whoimim, kara nii nabie nii nabie boinmimauugin ta yai win kibi aiirin. Mi kara kimiirsiiyin naingwoyimiyok prasae bi

kinkin nhwo kariirin ouwoba pi wara griekiinaiini mi ki-ma kipi naingwo owouu.

³² Mi tariinanin kara kimiirin ini Adi Komii saika yinkiamasukikinin paeni haniin, kimiirin siya kigriraoim. Mi ta siir yayi naingwobumbukaka, ti hiriinanin wi kimiirar kirie haiginiuwu. Mi wi siya hauugi dimin miyik miyikim kimiir. Mi siir isidin dimin whirkin bi kimbugin simiir warar yinkin hauu. ³³ Kara inkam nwirni umir digworaekwowim simiirim bi kigmairgim. ³⁴ Mi kima bidi yinokninkinim. Iya kara kimaka nwowa, kara kanakana mirii inkiguna hainae. Mi kariir digworaekwowim pi kanakana swoki saini. Mi kariir isidin kanaka nwowiyin mi kariir whinmiriyyim simiirin pi wara mi sain hauuwi. ³⁵ Kara kimiirin bidiya yiisimauuim siyuin umiram kara miriinanayeyin. Mi wim kima hiriinanar timi miriinanayeyim iikamim umir digworaekwo kamaeyim simiir hauuwam. Mi kima sibgu donkworinu Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir yayi. Siya hiniina boinkin, inkamin digworaekwo haiwiniyin siya wi wadieyar mi owi. Mi inkamin digworaekwo hauuwi yo ini wadieyar ywokiyyin. Pol siir yayim hiniingim.

³⁶ Mi Pol siya ti yai imiir boin digiyin mi siya ogmwo ina hiunainamin. Mi siya ini simaka kwisin, nhwo Adi Komii siirim. ³⁷ Mi sima nou prasae biri kinkim siirsiiyin. Mi sima Pol siirar yankab ouugi. ³⁸ Mi sima yayi Pol siya boina saiirar naingwokim kima wi kariir whwonkam iir swoki kig rani mi sima hik prasae biri swoki okikim mi sima ina whinapnaniyamim siyaii hir yani whinap kwiriigi. Mi sima ina boinkiyim siirin, ha dam! Iriig.

Pol siya siyaii aiir kwiriinam mi siya om komii Jerusalem hirii yam

21 Krima simiir haiburgigim mi krima siyaii aiirim yam. Mi siyaiya ina hiunisnama. Mi krima omin Kos nikiuwiyin, siirim hirirunaidam. Mi igwir nugakin krima mhu sim whirin Ros nikiuwiyin, siir yim-biyamyakwok. Mi krima siir haiburgigim mi om Patara hiriir yimbiyam. ² Krima siyaii ira nu Finisia namana saiirim hansrani. Mi krima ta siyaiya saiir kwiriyyim mi ta siyaiya ina hiunisnama. ³ Mi krima ha namim, mhuusim whirin Saipras nikiuwiyin bopwoniya nid-womaiyin siir kwakig kigam yo yaoyaeya kwom-aimigii. Mi krima nu Siria hiriir yimbiyam. Mi krima om Taia hir yamamasu iu. Mi siyaiya digworaekwowim ti om iir yiigingig. ⁴ Mi krima iikamim naingwo tibmiiyim simiir ini kigi. Mi krima ti om iirin iiyim iriyyar kwisa ywowak. Mi Adi Komii siir naeyu miyikin siya hiurwor-wokaikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kwoin imiirin. Mi sima Pol siir boinmauu, kira om komii Jerusalem hiriirin wi kipi nam. ⁵ Iya krima nimbinamim ti om iirim ini hiriyyar digigim mi krima ti om iirin ha haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim naingwo tibmiiyim mi simiir wiyin ima mi krimiirin sima yana whinapkinisugig om komii siir yaba hir. Mi krima whigbid hirin ogmwo ha nani hiuium mi ina sriiyim Adi Komii siirim. ⁶ Mi krima simiir boingik, ha dwoki! Mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mani boinki, ha dam! Mi nim kri-

ma siyai ira saiir kwiriinam. Mi sima ina swoki amim simiir omaka hiriir.

⁷ Mi krīma om komiiyin Taia siir haiburgigim mi om komii whirin Tolemes siir yimbiyam. Mi krīma iikamim naingwo tibmiiyim simiir boingig, naiowaka kima! Mi krīma iya kwira ywowak simaka. ⁸ Mi iigwira krīma om komii Tolemes hir haiburgig mi om komii whirin Sis-aria hiriir yimbiyam. Krīma inkamin Adi Komii siir yai napboinmamauiyiin Filip, siir omaka hiriir yam. Mi siya kam iriyyar nwisō aposel simiir whinap miriyyim mi simiir nwiirin mi siyaiirgin. Mi krīma saika in owou. ⁹ Siir yinisim yinugiyinim idigim. Simiirin kamki bi niki onkwonakim. Adi Komii siir naeyiu siya tirkikin simiirin mi sima Adi Komii siir yai aiir asi boinmimauugim, ti yinugiyin idiyim. ¹⁰ Krīma ii kasa biri nwokim ti om iirin. Mi profet inkamin Agabas nikiuwiyiin, siya nu Judia hirankin nitkin. ¹¹ Siya krimiirim nitin mi Pol siir piu-wopa saiir in hainaki mi siir iga inim simiira swoki kogrimdinunam. Mi siya boinki, Adi Komii siir naeyiuin, hiniina boinkikin, om komii Jerusalem hir nwowim Juda simiir iikamim sima ta piu wopa saiir ad iirin, wi hiriinana kogrimdinuwi. Mi sima siirin, wi iki iikamim Juda iikam tani wi simiiram nikropki. Agabas siya hiniina boinkikin ¹² mi krīma ta yaiya saiir wakaewinim mi krīma ti inkam nhirim krimaka nwowim, krīma ini Pol siirar boininaeyim, siya wi om komii Jerusalem hiriir kipi swoki amimin. ¹³ Mi Pol siya ina ywowarkii boinin mi kima dimusi nounanaei? Mi kariir kwoinin biyie kima nwowaiginiuwi. Mi kariir kwoinin ha naingwowi, si-ma kariirar kogrimdinuki windi mi kariirar mi isom aoka windi om komii Jerusalem hirin. Dimusi rani, kara krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iir boinmimauuwi. Kara yai min karamaeka, yio dimin komii rani. ¹⁴ Mi krīma siirin wi yaeya kwoin pa swoki kisina haigi. Mi krīma ta yai aiirin asi niuguskikim. Mi krīma ina boinin, krimiir dimin tani, krīma Adi Komii siir kwoin iirara napiski.

¹⁵ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi krīma digworaekwowim ina diriraerar haiginamim om komii Jerusalem hiriir namim. ¹⁶ Mi inkam nhirim naingwo tibmiiyim om komii Sisaria hiranim, sima krimaka warar namkim. Sima krimiirin siir omaka hir whinapyikiugig. Siya ti mhuuisim whirin Saipras siir hiran inkamkin. Siya bidiniya naingwo tibmiigin mi krīma siir omaka hir ywo.

Mi Pol siya om Komii Jerusalem hiran biyyan iikamim yai simiir boinmimauugin.

¹⁷ Iya krīma om komii Jerusalem hiriir nimbiyamim mi iikamim naingwo tibmiiyim sima krimiir kigwinim, ini maigimaiga ywownim. ¹⁸ Mi iigwira Pol siya krimaka yam, inkam komii komiiyim Jems sima iripa mii kwiruwa miriyyim siyu komii kigriraowiyim, simiir kignakiyam. ¹⁹ Pol siya simiir boingig, nabie kima! Mi siya simiirin haninggin sibgu boinmimauugi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim siir miya saiir, iki iikam nhirim Juda iikam tani simiir. Pol siya biyyan kamim

simiir yai wakaewinin mi siya ina yamin simiir omaka aiirim.

²⁰ Iya sima wakae digiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanim. Mi siirin sima boin, nomiiyau! Kira wakae! Juda simiir iikamim kasa rani, tausenkim, Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim. Mi sima ini Moses siir siyu komii iiraramar naingwo tibmiiyim mi sima siir napam naingwowi. ²¹ Mi kam nhirim sima kiriirin hiniina mi boinki, Pol siya Juda simiir iikam nhirim iki iikamim Juda iikam tani simiir nu nwowim simiir mi boinmimauuwi, sima Moses siir siyuin ha boinin siir haiburgigim, kima kimiir yinisimim simiir mioisim simiir kipi kitiyopnir hai. Mi kima Juda simiir biyyan siyu iirar kipi napkripkai. Mi sima hiniina boinkim, ²² krīma bidi yinokninkinim kiriirin mi ta kiriir yaiya bidi yama. Mi sima wa ninokninkini kira bidi yitin mi krīma kiriirin wi paniina tiri! ²³ Mi krīma kiriirin pi siyu whirin siir boinmimauuwi. Mi kira wi hiriinan siyu iirar tir. Mi ti kam nwiyyim ti tir nwowim, sima dimin whirin Juda simiir siyu iir tiram naingwowi. ²⁴ Mi kira ti kamim simaka dinkin am. Mi kira simaka nami mi ti Juda simiir siyuin ti kam nwiyyim sima tiri mi simaka timi inkin tir, whauriyanan nwowam. Mi kira umirim wara timi haigin simiir kan aiir piriyaowim. Mi iikam whiekakim wa ninokninkinki. Mi ta yaiya sima boina kiriir mi saeya hindara niksisaeka kaimwo rani. Mi sima nwoki ninokninkinki kira siyu komiini yayim simiirar mi wakae yoknaeikin. ²⁵ Mi iikam nhirim Juda iikamim naingwo tibmiiyim krīma yokwo bidi win hauugiyim simiiram. Mi ta yokwowa hiniina boinki, kima kigriraol! Mi wraisuim kamim sima hauuwiyim, uruwai siyaowainiyim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuim nii ara sima nomboru aowiyin siir kipi nae. Mi nhie aiir kipi mi kwiyae mi kima hii kipi nanae. Ti yokwo saiir yayim hiniina boinkim. ²⁶ Iigwira Pol siya kam nwiyyim, simiir yikiunam, op whauim. Mi sima op ha whau digiyim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka Adi Komii, siir inig iir hainanam. Mi sima, simiir boin wakaeki wi paka hiniin iya sae dīgi, ti siyuin op whauiyin! Mi wraisuim sima wi nwonira yapayapa nanag hauugi Adi Komii siirin. Iriig.

Juda sima Pol siirin hirar yonkworimdinuin.

²⁷ Mi mhoiya ii iriyyar kwisaka dig kingiin nwowim mi Juda iikamim nu komii Esia hir nwowim, simar kig Pol siya simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya, saiir nwowi. Mi iikam whiekakim simiir kwoinin sima in hopswō iu Pol siir nonkworimdinuin. ²⁸ Mi sima haninggin kauwok nanaeki. Kima ti Isrelan iikamim, kima krimiir whin diriraerarki. Ti inkamin siya iki omom omom whiekakim simiir kamim siya niisimauuwi. Mi Moses siir siyuin mi Isrelan iikam ikim mi ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi siya nanugau-gauwi. Mi ti diminin sasa rani. Niingaka. Siya pi iki Grik simiir iikam nhirim simiir wara mi ikmwōn apninopkainami, ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin. Mi taka omaka miyyik bi nimbiyamka. Sima hiniina boinkikim. ²⁹ Biyya sima kigin ti inkamin

Judan inkam tani Trofimasin, siya om Efesas hirankin. Mi siya Pol saikar nwokin om Komii Jerusalem hirin. Mi simiir kwoinin ha naingwokim Pol siya nikiunami siirin simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya sailir hiriirin. Mi ta yaiya asi nimbiamka. ³⁰ Mi om Komii Jerusalem hiran iikam whiekakim sima ini hindira yanaakiyim. Mi iikamim ina iwitnamim mi maeyau kwiruwa yamwom-imiriu mi sima Pol siir yankabrinu. Mi sima siirin ini simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya sailir yaba hiriir kiyainaniyam. Mi sima ta omaka sailir ounibim ina kwaiginimokounamim.

³¹ Mi sima Pol siir nisom aokiyam tirkim mi yaiya ti kamim yaii niniiyim simiir bii nwowiyin ofisa inkamin siir hiriir yimbiam. Sima hiniina boinkim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranin ini hinda yanaakiyim. ³² Mi siya bi kimiminkin kam nhirim yaii niniiyim mi simiir biyan ieya, simiir yikiunam mi ina iwitnaniyamim iikam hoimgakim simiirim. Mi iya sima kamim yaii niniiyim mi simiir biyan kamim simiir kigwinim mi sima Pol siir bi swoki tiokim, ina yuguskiyin. ³³ Mi kamim yaii niniiyim simiir biyan inkamin ofisa siya ina yamin Pol siir kingiin mi ina yonkworinuwin siir. Mi kamim yaii niniiyim simiir boinki, sima siirin wiyinsopo whisa kogrimdinu. Mi siya ina sriiyin simiirin mi ti inkamin siya yipikin? Mi siya dimu tirkin?

³⁴ Iikam isid komiyyin hinar nwokin mi nhirim yaeya yai gwir kauwok boinki mi nhirim yaeya yai gwir. Mi sima yai prasae bi ninkinugim. Mi biyan inkamin siya yai mwowa sailir sibgu wakaeyok rani. Mi siya ina boinkiyin, kima kamim yaii niniiyim simiir omaka hir tini whinapyikiugig siirin. ³⁵ Sima Pol siir hainamim mi sima siirin ta omaka sailir ninmiga ini kikinuuu. Mi iikam isid komiyyin sima kigin, sima minam nitkim Pol siir nisom aokiyam. Mi siya kamim yaii niniiyim simiir waeyao yidwokainam mi sima ina yamim. ³⁶ Iikam isid komiyyin simiir mhoiia yam. Mi sima ina kauwok boinamim, siirin disom aoki. Iriig.

Pol siya Juda iikamim simiir boinmimauugin biki bii naingwo tibmiiya sailir

³⁷ Mi kamim yaii niniiyim sima Pol siir nikiunamim naingwokim simiir omaka. Mi Pol siya boin simiir biyan ofisa inkam iir mi kara yai gwira kiriir piki boinmauu? Mi simiir biyan ofisa inkam ieya boin mi kira Grik simiir yai aiiirin ha boinikin? ³⁸ Kariir kwoinin ha naingwokim aingwo kira ti nu Isipan inkamin siya niuwi. Biya inkam komii komii gavman simaka yaii kira niniiyin. Mi kira ti inkamin 4,000 kamim yaii niniiyim simiir nikiunamin nu siiyin ap hiriir mi kira ti inkamin siya? ³⁹ Mi Pol siya boin. Niingaka. Kara Juda inkamin nu komii Silisia hiranin siya. Mi kariir omisimin Tasaskin mi kara ti omin siir hirankin. Mi kariir omin siya inigakaargin. Ini wakaeyin? Kara iki iikamim yai simiir pini boinmimauuu. ⁴⁰ Mi biyan inkamin siya ini wadeya ywokiin. Mi Pol siya ti nin iirar ywokwokaigi mi siir ina ina yinkiyiniyinainama koua hiriir, iikam whiekakim simiir whwonkam idar. Mi ti iikam

whiekakim yai ina yinkin tankiyim. Mi Pol siya simiirin Hibru simiir yai aiir boinki. Iriig.

22 Pol siya ina boinin, kima ti yaowae adim, kima wakae! Kara kimiir yai yamdi pi hiniina nowarki boini tariinanin. ² Mi simar wakaeki, Pol siya Hibru simiir yaigina sailir boinki mi sima yai ina tankiyim yai bi sisimiminkim. Mi Pol siya ina boinin.

³ Kara Juda inkamkin, apu kariira, kariirin om Tasas hir naokainaka, ti nu komiyyin Silisia siir hir. Mi hirin kara yinisim sapisapar haiburgigin. Mi kara om komii Jerusalem tir nae mwrii okwonamkin. Inkamin kariir niisiimauuwin, krimiir yidiwi wanwiyayeyim simiir siyusae siyusae imiir yio Gamelielkin. Mi kara kirie asi nwokin, Adi Komii siir siyu iir napamin. Wa kirie kima mi haiya mi hiriinan saeyairga. ⁴ Kara diriraerarbumbugin iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, ta kara naingwo tibmiiya sailir hiriinan. Iikam whiekakim kara simiir nisomsom aokaowima naingwokin. Mi kara simiirin pi wiyin sopni mi kogrimdinu hainami, omaka hiuyokiyokaiya pi sailir hir mini kiyitkaigaigigi. ⁵ Mi prisimi yaowae adin mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, sima bidi kiginokninkinim kariirin. Mi yaiyim wi sima boinmimauuwi. Yokwowa sima win hauugika kariirin Juda simiir iikam isid komiyyin om Damaskas hir nwowim siirim mi kara ina yapamin om Damaskas hiriir iikamim naingwo tibmiiyim ti om iir nwowim simiir udrimdinu haiyam mi simiirin om komii Jerusalem tiriir nikiunaniyam naingwokin. Mi sima hik nwoki haiyim, siyu biyeyim sim tirim simiirsiiyin. Iriig.

Iiya Pol siya naingwo tibmiiya mi siya sailir boinmimauugin.

⁶ Mi iya kara napyokiyokiiyama siyuin om Damaskasa namiyin hiriir mi om Damaskas kingiin hirin, nabie bopwo hir ywowam. Mi bi kimiminkikin, pae komiia ninomor kou hiranki nitkiya ini kariiramar hiriiru naiiniya. ⁷ Mi kara nu ha namikiyuin mi kara wakaeki inkam nwirin siir yaiya kariir boinki, Solti! Solti! Kira kariir dimusi tirbumbu haiginuuwi. ⁸ Mi kara siir yai yamdi ina yowarkii boinin, Adi Komii kira yipikin? Mi siya kariirin ina boinin, kara Jisisin om Nasaret hiranin siya. Kira kariir tirbumbu haiginuuwi. ⁹ Kamim sima kanaka nwowim sima ina kigim paeya niuyakiya. Mi inkamin yai kanaka boinaiyin sima siir yai bi wakaekim kanakana wakaekin siir yaiyim. ¹⁰ Mi kara boinki, Biyan Inkam Komii kara pi dimu tiri? Mi siya ina boinki kariirin, kira dinsiin apnam om Damaskas hiriir. Mi tiki om iirin inkam nwirin wi siya nikiunamauuwini mii whiekakim kara nimbiniim kiriirim. ¹¹ Mi ta paeya saeya prasae bi niuyakika mi kara dimin taeminim bi nanaokigimokikim. Mi kamim kanaka nwowim, sima kariir ina aiir asi nonkwokim. Mi kariirin ina yinkikwona apnamim om Damaskasa hiriir.

¹² Mi inkam nwirin hinar nwokin ti inkamin siir inigin Ananaiskin. Ti inkamin siyairgin siyu komiini sibgu apiyin. Mi Juda iikam whiekakim om Damaskas hir nwowim sima siirin hiniina boinkikim, ti inkamin inkam miiyikin. ¹³ Mi siya kariir kingiina yamikwoni mi siya

kariirin ina boinin, nomiiyau Solti! Kiriir nhwona ha kaowirirki. Mi ta iya kariir nhwona ina kigomokiyin mi kara dimin taeminim ina kigirkakiyim. Mi Ananais siirin ini wara yinkin kigiyin. ¹⁴ Mi siya kariirin ina boinmau-uin, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir Adi Komiiyin bidi yimbiniin kiriirin. Kira siir kwoin iirin wa ninokninkini mi kira ti inkamin siya nimbinkiyin siirin wa kigi mi siyar boiniyim yayim kira wa mi wakaei. ¹⁵ Kira siir yaiya wi saiiir boinmimauuwi iikam whiekakim simiir, ti digworaekwowim kira kigim mi kira wakaeim. ¹⁶ Mi kira dimuim swoki owi? Kiriir kwoinin op baptaisim daingwoki. Mi Jisis siir inig iiram kauwoki mi siya wi kiriir digworaekwo biye imiir nwoki haiyoprimdiyumiigi. Iriig.

Adi Komii siya nikropkikin Pol siirin iki iikamim Juda iikam tani simiiram.

¹⁷ Mi mhoiyya iya kara ti om komii Jerusalem tiriir swoki ita mi kara Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiiir hir sriiyin Adi Komii siirimim mi kara digworaekwowim nhwonan whinkigmimikin. ¹⁸ Mi kara krimiir Biyyan Inkam Komiiyin siir kig. Mi siya kariirin hiniina boinki, ini wakaeim kira! Kira wi kipi kimimin wi om komiiyin Jerusalem siir haiburgig mi ha dam. Mi kira kariir yai aiirin ti om iir boinmimauuwi mi sima wi wakaeokna rani, ta yai aiirin. ¹⁹ Mi kara ina boinin, Biyyan Inkam Komii, sima bidi yinokninkinim biyya kara omaka whiekakim yai nidwokai wakaeim, simiira namkin. Mi kariir siyiuin iikamim kiriirim naingwo tibmiiyim simiirin omaka hinar ninkinikou tiokin. ²⁰ Mi biyya sima Stiven siir yisomaoki. Siya kiriir yai boinmimauuan inkamkin. Ta iya kara simaka kingiin warar ninkin okin. Mi kariir kwoinin hiriyyar mi naingwo ti hiriinan siyiuin wadiyairgin. Mi kamim siir niso-maowim mi simiir yuis minim kara simiir kigiraokim. Kariir siyiuin hiniingin. Iikamim naingwo tibmiiyim pi simiir nipimpari. ²¹ Adi Komii siya kariir boinkikin, kira dam! Mi kiriirin wi kara nikropki aru maeyaua, ta yaiwin kibiya inkam nhirim Juda iikam tani simiir boinmimauuam. Pol siya hiniina boinkikin.

²² Mi Juda iikam whiekakim sima ta yaiya Pol siya boina, saiiir yikidugi. Mi sima ina kauwok boinkiyim siirin, disomaoki! Ti hiriinan inkamin siya omwai kipi waiya. Niingaka. ²³ Mi sima io prasae bi nwokim. Mi sima asi priikauwok priikauwokim. Mi simiir yuis minim ina yisim mi ina yonkwo whriwridamim. Mi nu whrinanin ina yop kabitkiyin koua hiriir. ²⁴ Mi kamim yayi niniyim simiir biyyanin siya simiir boinki, Pol siirin dinkikwona apnam yayi niniyim simiir omaka hiriir mi siirin kima dipimpar. Mi siirin yaimwokiayaimwowa saiiirim srii. Ki-ma wi nwoki sibgu inokninkinim iki iikamim sima siirim hiniin dimusi kauwok boinkim? ²⁵ Mi sima Pol siirin idni kogrinu okwo sima tioam idgiuni. Kamim irim haiiyim simiir biyyan inkamin ini Pol siir kingiina ywokwowin. Mi Pol siya hiniina boinki siirin, inkam komiiyin yai wakaeiyin siya kariirin hiniina bi boinkikin, kara dimin whir bidi tirbuin. Niingaka. An kara om komii Rom hiran inkamkin mi kima kariir kipi tio. ²⁶ Bi

nwowiyin inkamin ta hiriinan yai aiir wakaeim mi siya biyyan inkamin kamim yayi niniyim simiir kigiraowiyin, siir ini boinmauuu. Kira panin tirim naingwowi? Ti inkamin siya om komii Rom hirana inkamkin. ²⁷ Mi simiir biyyan inkamin ina yitin Pol siirim. Mi siir ini boini, kira kariir boinmauu, kira om komii Rom hiran inkamkin, aniya? Pol siya ina boinin, ihi! Kara om komii Rom hirana inkamkin. ²⁸ Mi simiir biyyan inkamin siya ina boin. Mi kara umir prasae bi saingin mi kara ini om komii Rom hiran inkam ywowin mi Pol siya boin, an kara, niingaka. Kariir adin siya om komii Rom tiranaingin mi an kara iriipa hiriinan Rom tiran inkam asi mi owi. ²⁹ Mi kamim yayi niniyim saika kingiin nokwowim, siir tioam, sima bi kimiminkim, sima ina yagimgigiim. Mi simiir biyyan inkamin siir kwoinin ha naingwokin Pol siya om komii Rom hiran inkamki niuwi mi siya asi nikidugin. Mi kara wara asi nidigin.

Pol siya inkam komiiyin yai wakaeiyin siir whwonkam ida nokwokin

³⁰ Mi simiir biyyan inkamin siya ta yai aiir sibgu wakaeiam naingwowi. Ti Juda iikamim simiir tirim, Pol saika dimu diminkin? Mi siya ii gwira ina hakiyin wiiyin sopin siir ninirkaiyin. Mi yaiya ina yikiukiya prismi yaowae adim mi Judami kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirim, sima nitim, iripa yai nidwo boinim. Mi siya Pol siir yikiunaiini nua tiriir mi sima siirin ina yikiunamim simiir whwonkam ida nokwoam.

Pol siya Judami kamim siyiu komii ninokninkiniyim yayi simiir boinmimauugin

23 Pol siya kamim siyiu komii ninokninkinim simiir simiira kaonanaeyin mi siya ina boinkiyin. Ti nomiiyauim! Kariir siyiuin Adi Komii siir whwonkam ida kara dimin whir bi tirbugin. Kariir kwoinin ini wadieki wadieya ywowin, dimin whirki bi tirbugin kariir napririr aiirin mi ini tariinanar yadigniyin. ² Mi prismi yaowae adin Ananaias nikiuwiyin siya kamim siir kingiin nokwoim simiir boinki sima siir yai aiir nripugiyim. ³ Mi Pol siya siir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siya wi kiriir tiowi, kira tioa kariir mi saiiir hiriinan. Mi iikamim sima ha naingwokim, kira inkam wadieki niuwi mi kiriir kwoinin ini biyieki biye ywowin. Kira ti tir nidwowin mi kira kariir hidam tirkin siyiu komii iirin. Kiraingin siyiu komii iir sibgu ap karamae nwowiyin. Iya kira boina, simiirin kariir tioam. ⁴ Mi kamim Pol saika kingiin nokwowim sima boin mi kira tari Adi Komii siir biyyan prisin siir nigbumbuwi, aniya? ⁵ Pol siya boinki, ti nomiiyauim! Kara bi ninokninkinim, siya Adi Komii siir biyyan prisin piyasi owin? Adi Komii siir yayi Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinkika, kira kimiir biyyan inkamin siir kipi nigbumbu.

⁶ Pol siya ina ninokninkinim, kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim simiirin. Mi nhirim Farisimi siyiuin siir napikim. Mi nhirim Sadyusimi siyiuin si napikim. Mi siya siyiu komii kigiraowiyim simiiramim hiniina kauwok boinki, kima ti nomiiyauim an kara Farisimi

inkamkin. Mi kariir adin, iriipi hiriinan Farisi inkamkin. Kara ha naingwowi iikamim naokaowim sima wa swoki insiin idwodwowi ie hirankin. Mi kara bidi boinkiya ta yaiya mi ti hiriinan siyiuin kima yaigak kariir asi nwokim. ⁷ Mi siya ta yai aiir boinkiyin mi ti isid whiso Farisi Sadyusi sima io ina yinwo anwowim mi sima ina yinkibirnakiyim. ⁸ Mi Sadyusiyar kamim sima boin, inkamin wi ie anki swoki insiin idwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir paekwosim karamaeka mi siir piugana iriipi hiriinan. Niingaka. Mi Farisiyan kamim sima ti digworaekwowim simiirin ini kaimwowa ywowim. ⁹ Mi sima yai komii asi kauwoknanaekim. Mi kam nhirim siyiu komii niisiisilmauwuyim, sima Farisi simiir isidin siir hirankim. Mi sima ini yai kirie aiirar yinsiin okwo boinkiyim. Krima ti inkamin siirin siyiu whir bi kigin. Mi tari naeyiugin nasi boinaigin saikain iyie tari Adi Komii siir paekwosim siya nasi boinaikin, aniya?

¹⁰ Simiir iowa ini komiia ywokiya. Mi yaii ninii kamim simiir biyan inkamin siya ini nididkakar ywokiya, ti isid whiso sowiirsiyin. Pol siirin wi sima pi nonkwobumbu ninikin haiginiuwisi. Mi siya kamim yaii niniiyim simiir asi boinkikin, kima diuunam! Mi Pol siir donkworinu naowid mi siirin kimiir omaka hiriir dikiu-nam. ¹¹ Mi iigwir niyaka krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya wi Pol siir kingiina nokwokaowi. Mi siya boin, kira kipi nidid! Biya kariir yaiya kira boinmimauugin om komii Jerusalem hirin mi kira kariir yaiya om komii Rom hirin wi hiriirar swoki boinmimauuwi. Adi Komii siya hinina boinkin. Iriig.

Judan kamim sima Pol siir nisom aowam boin tibmi- ikikaigim

¹² Mi nugakin Judan kamim sima maeyau gwiruwa ywoyakwok, yai kitibmii boinam. Sima boin, kibie id-wai! Krima wi naemin nae rani mi wi op mi kwiyae rani. Mi iya krima pol siir nisomaoki mi wi ha nae. ¹³ Judan Kamim ta yai aiir nimbintibmiikimayim kam nwis nanaigim. ¹⁴ Mi sima biyan prisim mi inkam adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim simiiram yam. Mi sima boin krima bidi yimbini tibmii kimayim. Krima wi naemin niki ningugu ae rani. Krima iya Pol siir nisom aowi mi krima nae minim wa naei. ¹⁵ Kima mi kamim siyiu komii kigriraowi ikim, kima inkam komiiyin om komii Rom hir nwowin siirim dikiuugi. Mi siirin pi hinina boin Pol siirin siya wkiu naiini tiriiir. Mi krima siir yaim-woki yaimwowa krima niki wakaeyam mini. Mi iya Pol siya kimiiram napnani mi krima wi siiram naguprakai wini siyiu hir, siir nisom aowam.

¹⁶ Mi siir yokmana saiir yinisim yinkamiyinin siyar wakaemimik ta yai aiirin, Pol siir nisom aowinam boina mi siya asi namkin kamim irim haiiyim simiir omaka. Mi siya ina yapninopkai boinmauu siir papiyeyin Pol siirin. ¹⁷ Mi Pol siya kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin siir yikiuna mi ina boinin, ti whranisim iirin dikiuunam yaii niniiyim kamim simiir bilki biyan inkam iirir. Siya yaigakin, siya saika boinin mini. ¹⁸ Mi biyan inkamin siya siirin ina yikiunamin bilki biyan inkam iirir. Mi siya boin, Polin inkamin sima hiugripkiikikaigim

siya boinkikin kariirin ti whranisimin siir nikiunaniyim kiriirim. Siya yaiya kwira nwowi mi siya kariir boinmau-uwim naingwowi. ¹⁹ Mi bilki biyan inkamin siir in aiir yinkwoki mi siirin ina yikiunamin maeyau inkam kara-maeya saiir. Mi siya srii, kira kariirin pi paka hinin yaiya saiir boinmauuwi? ²⁰ Mi whranisim ieya boinki, Judan kamim sima yai bidi yomboin tibmiikimayim kiriir sriiyim, waka kira Pol siir wikiunaiini kam whiekakim siyiu komii ninokninkiniyim simiirim mi si-ma wi siir niksisa. Mi sima siirin haniingi sriisasa ta yaiya saiir yaimwokiayimwo aiirim. ²¹ Mi kira simiir yai aiir kipi wakaeyokna. Mi simiir inkam nhirim kamn-wisnanaigim. Mi sima ina boinin, krima wi nae minim wi mi ae rani mi op minim wi mi kwiyae rani. Mi iya krima Pol siir nisomaowi, wi saiirar nadigiwi. Mi tari-inanin sima ini siyiu nwokwokininim siirim. Sima krimi-iramin minam nwokwokini, kiriir kwoinin wadie nwowi mi kira Pol siir dikropki. ²² Mi bilki biyan inkamin siya ti whranisimin siir boin ta yaiya kira niki boinmauu kariir mi kira wi inkam nwir kipi boinmauu mimin. Mi siya siirin ina yikropkiyin. Iriig

Kamim irim haiiyim simiir bilki biyan inkamin siya yikropki Pol siirin inkamin Filiks nikiuwiyin omom omom nhirim sim kigriraowiyin siirim.

²³ Mi bilki biyan inkamin yaii niniiyim simiir bi-
nwowiywo inkam nwis, sowiirim yikiugi. Mi ina boinkiyin kowa kam kamair nwoim iurim 70 hosim simiir idwo nidwo ikim mi yaii niniiyim kam kamair iu-urim 200 sima warar. Mi kima tapaiirin pi iriirar kwii min haiburgig mapi om komii Sisaria hiriir damwii ni-
yar. ²⁴ Kima hosin ira timi inkin haii Pol siya nidwo namim. Mi krima siirin inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyim Filiks mi siirim dikiuunam. ²⁵ Mi bilki biyan inkamin yokwowa kwira win hauugi Filiks siirim. Ta yokwowa hinina boinki,

²⁶ kara Klodias Lisiaskin, ta yokwowa kara win hau-ugika biyan inkamin omom omom nhirim sim ki-griraowiyin Filiks kiriirim. Nabie! ²⁷ Mi ti inkam iirin Ju-dan kamim sima yonkworinu mi siirin sima pi yiso-maowin mi kara siirin bidi wakaeyin siya om komii Ro-man inkamkin. Kara mi kamim yaii niniiyim, krima simiir hiriir yimbiam mi siirin simiir in hirankar yikiu-naki. ²⁸ Kara ta yaiya sima priiboin hiuriyua ti inkam ii-ir, kara saiir yaimwo iir ninokninkininim mini. Mi kara simiir kamim siyiu ninokninkiniyim kausil simiirim yikiunam. ²⁹ Mi kara simiir asi sriigin. Mi kariirin sima boinmauugi yai nhirim simiir siyuniyim. Mi ta yaiya si-ma siir boinuhuriyugi. Mi Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin, siir nisom aowamin mi siir hiugrip-kiikikaigim. Niingaka. ³⁰ Mi yaiya ini kariirima yim-biniya. Tariinanin sima yaiya kwira boinimprio kimai ti inkam iir nisom aowam. Mi kara bi kimiminkikin, siirin ina yikropkiyin kiriirim. Kara kamim yai siir priiboin hiuriyuum simiir boinki, sima kariir whwonkam ida wa mi okwo boini piki hinin diminkin ti inkamin siya tirin. Siir yaiyim hinina win boinkikin.

³¹ Mì Kamim yai niniyim sima ini siir yaiya mì wakaeyoknam. Mì Pol siirin ina yikiunamim, om komii Antipatris hiriir niyakar yamwii. ³² Iya ha pirkinkiyak-woka mì kamim yai niniyim ini simiir omaka hiriirar swoki amim. Mì kamim hos idwo nidwonamim sima sima whinam Pol siirin om komii Sisaria hiriirin. ³³ Kamim hos idwo nidwonamim ina yimbiyamim om komii Sisaria hiriir. Mì sima yokwowa ina ini hauu iuwa ti inkamin, omom omom kigriraowiyin siir. Mì sima Pol siirin siir, whwonkam ida yokmwin okwo. ³⁴ Mì siya ta yokwo aiir mwainin mì siya Pol siir srii, kira piki hiniin nu komii siir nwowikin? Mì Pol siya boinki, kara nu komii Saillisia ankin. ³⁵ Mì inkamin omom omom kigriraowiyin siya boinki, iya kamim yai kiriir priiboin hiuriyiuim sima nimbini mì kara pi kiriir yai aiir wakae. Mì siya simiir boinki, sima Pol siir nikiunamin omaka komiia biyan inkamin Herot siya miriia sairrim mì wi kam nhirkim nwoki waikaowim. Iriig.

Juda simiir biyan iikamim sima Pol siir boinwokiyop-natkaigi.

24 Mhoiia iiyim iriyara yamki mì biyan prisin Ananias mì inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima ina yapiniyim. Mì inkam nwirin siir inigin Tetalaskin, siya simaka wara yinkin apini. Tiki inkamin siya siyu komiini siyu bidi yinokninkin digin. Mì sima inkamin Filiks nikiuwiyin omom omom kigriraowiyin, siir boinmauu ta sima niniinansaowa Pol saika. ² Inkamin omom omom kigriraowiyin siya Pol siirin yikiuna. Mì siya ha namin mì Tetalas siya yayim ini siir boinhiuriyu bwakainamin. Siya ina boinin, inkam komii Filiks! Kira sibgu kigriraokin krimiirin mì krima wadie asi nidwowi mì krima yai min bi niniigim. Kiriir kwoin miyikin krimiirin wadie siya whinwohaiginiukin. ³ Mì bwan bwanim hinda tinda dimin whirkin bi tirkin. Krimiir kwoinin ti hiriinanin krima kiriir boin wadieki. ⁴ Mì kiriirin kara wi ti priei nikidu o rani. Mì kara kiriir sriiyim naingwowi, kira kariir yaimirsima saiir wakaeyim, pi kara boini. ⁵ Krima ti inkamin Pol siir bidi yinokninkinim siya inkam paii rani. Mì io biyin pi siya nwowi. Mì omom omomim siya namiyim mì siya pi Judan iikamim simiir nigbumbuwami. Mì sima asi nanaakikim tiki inkamin siya om Nasaret hiran isidin siir biyan inkamin. ⁶ Siya Adi Komii siir omaka saiir diriraerarbumbuwim kinankiugin mì krima siir asi nonkworinugim. Mì krima siirin, wi krimiir siyu komii iirsi nwowi yaigak. ⁷ Mì yai nini kamim simiir biiki biyan inkamin Lisias siya ina yitin. Mì siya ini igaokaka ywovin. Mì siya siirin ini krimiir in tiranka yispaki hainamin. ⁸ Mì Lisias siya boin, kamim Pol siir boinwokiyopnatkaiyim sima wi kariir whwonkam ida nimbini. Mì wi kira srii ti inkam iirin. Mì kira wi siir yaiga yaiya saiirar wakae, ti dimin taemin whiekakim krima boinuriyuwim siir, kaimwowaigim. Tetalas siya hiniina boinkin. ⁹ Mì Juda iikamim yim iriipa hiriinan siir mì whinwo mì sima yai Pol siirara boinhiuriyu. Sima ina boinkiyim, ti yai whiekakim yaimwowaigim. Iriig.

Pol siir yayim inkam Komii Filiks siir boinmauugin.

¹⁰ Mì ti inkam komiyyin siir ina ina kinmauugiya, siya pi ninsiin okwokiyyim. Mì Pol siya siir yai yamdi ina yowarkii boinin, kara bidi yinokninkin, biewi kasa rani, kira ti iikamim simiir kigriraowim. Ta yaiya kara kiriir yai yamdi nowarki boina, kariir kwoinin ini wadieya ywokiyyin. ¹¹ Kira simiir srii, kira ti hiriinan yayim wi simiirar swoki wakae. Mì iyyim iur kwisa yamki, kara om komii Jerusalem hiriir namin mì Adi Komii siir inig iir hainanuin. ¹² Mì sima kariirin ha bi kigim, Adi Komii siir omaka kara inkam nwiraka yai bi niniinansaokin. Mì simiir omaka yai nidwokai wakaei aka mì kimiir om komii hirin. Niingaka. ¹³ Taka yaiya tapa sima boinhiuriyuwa mì saeya. Mì sima kariirin wi yaimwoni boin tani. Mì sima wi kariir boinwokiyop-natkaini siyuam whaowaei. ¹⁴ Mì kara ta yai kwira pi kiriir boinmauuwi, kariir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwowyin ini krimiir brougae wan-wiyaeyim simiir kwoin hiriinanar swoki owin. Mì kara Jisis siir siyu iir sibgu apkin. Mì sima boin, ti siyutin pi niksisei, kaimwo rani. Mì kara yai whiekakim siyu komiyyin Moses siya hauugiyin simiirim naingwo tibmii. Mì kara Adi Komii siir yayim profet kamim sima winkiyim biya, simiiram wara ninkin aingwo tibmii. ¹⁵ Mì kara ina naingwo tibmiyyin. Mì kara Adi Komii siirima nwokwokini siya iikamim naonamim, simiir hid-ninsiin idwowim. Mì iikam miyik ikim mì iikam biye ikim. Mì sima iriipa hiriinan, ina ninokninkinim tiriginin. ¹⁶ Kariir kwoinin inokninkin kireya nwowikin, dimin biye tirbumbusi. Mì Adi Komii siir whwonkam ida mì iikam whiekakim simiir whwonkam ida warar. ¹⁷ Mì kara biewi nhirim om nhirim simiirar mì okin. Mì mhoiia kara ina swoki itin om komii Jerusalem tiriir. Mì kara umir digworaekwowim iki iikamim whaowaeyim simiirim hainanikin. Mì kara nae nhirim ina mini inkin iimiyagikim Adi Komii siirim. ¹⁸ Mì kara hiriinan siyu iir tirkin, Adi Komii siir omaka saiirin. Mì sima ini kariirar kigim siyutin op sibgu whau aeyin, kara tirin. Mì iikamim kanaka nwowim hoimgak rani. Mì inkam nhirkim yai bi sisikikim. Niingaka. ¹⁹ Mì Judan inkam nhirim nu komii Esia hiranki nitim, sima tir warar ninkin okim mì sima ti kamim kanaka yaigakin niuwi mì sima ha wit, kiriir whwonkam ida wini okwo boini, ta yaiya. Mì ti hiriinan siyutin yio wadie ieya mì sima bi nitmiminkim. ²⁰ Mì hiriinanki niuwi mì sima ti kamim diminin kara tirbuin sima kigin pi siir boinmauu kiriirin, iya kara kaunsil kamim siyu komii kigriraowiyim simiir whwonkam ida nokwo boina. ²¹ Mì tari yai kwiruwairga biya kara simiir boina? Mì kara hiniina boinkin iikam whiekakim naonamim mhoiia sima wa swoki insiin idwowi mì ta yaiya yai biyieka, aniya? Mì wi simar swoki boinin? Pol siya hiniina boinkin.

²² Filiks siya bidi yinokninkin digin iikamim naingwo tibmiyyim simiir siyuim, sima tiriyyim. Mì siya Juda iikamim simiirin asi boinmauugin, sima Lisias siirim nwokwokinin. Mì ta simiir yayi wi siyar hidi. ²³ Mì siya

bii nwowiyin kepten inkamin siir boinki, siya Pol siirin omaka mii biyie miriyya hiuyokiyokaiya saiir nokmwın apninopkaigiyim. Mi kira siirin hirii kipi nikidu okripkai. Mi kira iki siir nomiiyau imiirin kipi nikidu, siirin dimın taemin hauusiyin. Iriig.

Filiks siya Pol siirin omaka hiuyokiyokai aiirin biewiyo whisa hiugripkiikikai.

²⁴ Ii nhirim bidi yamkiyim mi Filiks siya siir wiga Drusila saika yit. Mi saeya Judan isidin siir hiran wiga. Mi siya Pol siir yikiuna siir yai aiir wakaeyam, iikamim Jisis Krais siirim naingwo tibmiyim simiir. ²⁵ Mi Pol siya ti siyiu miyikni napiyim siyiuim simiir boinmimauugin. Mi siyiuin digiumii haimriiyugigi ikin. Mi mhoiyya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi. Pol siya hiniina boinkin. Mi Filiks siya ina yididgiyin. Mi siya boinki, kira ha dam! Mi mhoiyya kara iigakti niuwi, wi kapi nikugi kiriirimın. ²⁶ Mi Filiks siya dimın whirin siirim nrowi, siir kwoinin ha naingwokin Pol siya umir nhirim pi kariir hauwi. Mi inokniokin siya siir asi nikunakin yai saika boinaiyim.

²⁷ Mi Filiks siya Juda iikamim simiirim hiirugın mi siiram nwoki aingwowim mi siya Pol siirin omaka hiuyokiyokaiya saiir asi kignnkin okaigin. Mi mhoiyya biewi whiso digiyo mi Festas siya Filiks siir mii aiir kwainaowid. Iriig.

Pol siya Sisa siir yikiuna siir yai aiir wakaeyim.

25 Festas siya bidi yitin nu komii Sisaria hiriirin. Mi siya iiyim kwoimuar ywowak. Mi siya ina yamin om Jerusalem hiriir. ² Mi biyan prisim mi Judami inkam komii komii ikim, sima ina yamim mi sima yai Pol siir boinuriyiu. Mi siya simiirsiiyin minsi nikripkikin, sima Festas siir boinainanaekim. Mi sima hiniina boinkim, ³ kira krimiirin hindara whindiriraerar haiginu. Mi kira Pol siirin om komii Jerusalem tiriir dikropki. Mi sima hiriinanam mini siirin, siyiu hir nisomaowinim. ⁴ Mi Festas siya ina yowarkii boinin, Pol siirin om komii Sisaria hir hiugripkiikikaiyin, iya ini kingiina nrowa, kara wi kapi swoki ami ti om iir. ⁵ Mi kimiir inkam komii komiiyim sima wi kanaka winkin it. Mi ti inkamin siya dimın whir tirbuwi mi wi kima nwoki hid boinim.

⁶ Festas siya Juda kamim simaka nrowim iiyim iriyyar kwoim iurnankim. Mi siya om komii Sisaria hiriir yam. Mi iigwira siya omaka yai boiniya saiir hir ini owou. Mi siya ina boinkiyin, Pol siirin omaka hiuyokiyokaiya saiir hirankin wikuunanini. ⁷ Mi Pol siya bidi yimbiniyin. Mi Judan iikamim sima om komii Jerusalem siir haiburgig mi ina yapiniyim. Mi sima siir kingiina yamikwoni mi yai bibiyeyim sima Festas siir boinmimauu ti dimın biyie whiekakim Pol siya tirim simiir. Mi sima siirin whisariyya priiboin hiuriyugim. Siirin inkam nwirkin bi kigin dimın biyie siya tirin. ⁸ Mi Pol siya Festas siirin hiniina yowarkii boinki, kara dimın whir bi swoki tibusrankin, Judan iikamim simiir siyiu komii iirin. Mi kara simiir Adi Komii siir omaka saiirin dimın whir bi tirbugin mi simiir inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin siirin

iriipa hiriinan. Niingaka. ⁹ Mi Festas siya Judan iikamim simiirim hiiram minkin. Mi siya Pol siir boinki, kira om komii Jerusalem hiriir namim, wi wadiyar mi owi, aniya? Mi hiriinanki niuwi mi ta kiriir yaiya kara saiirin wi om komii iir wakaemimiki. ¹⁰ Mi Pol siya boin, ta omaka yai boiniya kara nrowa mi inkam komiiyin Sisa om komii Rom hiranin mi siya kigriraowiya mi kara Rom tirana inkamkin, ta omaka saeyairga kariir yai wakaeya. Kira bidi yinokninkin kiin, kara Juda iikamim simiir dimın whir bi tirbugin. Niingaka. ¹¹ Mi kara simiir siyiu nikripkiswo mi an kara wi pi yaowin, ya yai karamaeka. Sima wira wi isid whirni napwouni mi kariirin wi sima nisomaowi. Mi ta yaiya sima boinuriyiuwa kariir saeya kaimwo karamaeki niuwi mi kara wi simiir omaka yai wakaeya wi saiir namtani. Niingaka. Kara inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin saika boinam naingwowi. Kara Rom hiran inkamkin. ¹² Mi biyyin Festas siya siir kam kintidnanim simaka iki boin. Mi siya boin mi kira inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin, siirim nikiunam minkin mi pi siya niki wakaeyim kiriir yai aiirin. Mi kira ha dam siirim! Iriig.

Festas siya Agripa siir srii ta Pol siir hik aiirimın.

¹³ Ii nhirim bidi yamkiyim mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa mi siir wiga Benaisi saeya sowa om komii Sisaria tiriir nitko, Festas siir nankabmamair boinkaeyami. Akamie! ¹⁴ Sowa ii kasaka bi nwoko mi Festas siya boinmimauugi Pol siir hik imiirin. Siya hiniina boinkin, inkam nwirin tiranin ini tir hiugripkiikikaiyin Filiks siya hiugripkiikikaigigin mi siya ina yamin. ¹⁵ Biyya kara om komii Jerusalem hir nrowa mi Judami biyan pris ikim mi inkam adiyaowayim siyiu komii kigriraowi ikim, sima kariiram nitkim. Pol siya simiir siyiu imiir tibrumbugin. Mi Judan iikamim sima kariir nin sriinikim Pol siirin sima nisomaowam. ¹⁶ Mi kara simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, om komii Rom krimiir iikamim krimiir siyiuin hiniin tani, inkamin yai wakae boin karamae nrowiyin siirin whisarii bi nisomaowikin. Mi inkamin iki yaigakin bii pi siya nokwowi, kamim yai siir boin hiuriyiuwim simiir whwonkam idan. Mi krimiir ii haimiyya siirim tiki oki, siir yayim sima boin hiuriyiuwim simiir mi boinim.

¹⁷ Mi sima kariiram nitkim mi kara bi kimimninkin, ini omaka yai boiniya saiir yamidwokaiyiuin. Mi kara kamim yai niniyim simiir boinki kima Pol siir wonkwonani. ¹⁸ Mi kamim yai siir boinhiuriyiuwim sima ina yinsiin okwokiym. Mi kariir kwoinin ha naingwokin, sima Pol siir boinhiuriyiuwim ti dimın biyie whiekakim siya simiirsi naowi. Mi sima hiriinan yayim simiir bi nokwo boinkim. Niingaka. ¹⁹ Mi sima wou nikwo aeni siyiuin saiirsi ninkinwamwarkii boinkim. Mi ti inkam nwirin naonamin Jisiskin. Pol siya ina swoki boinin, siya bidi yinsiin idwouin. Mi sima siirin warar mi inkinwamwarkii boinkim. ²⁰ Mi kara ina boinin, ta yaiya saiir yai mwo aiir ninokninkinam naingwowi. Mi kara siir wani siyiuin siir bi ninokninkinkin mi kara wi dig nwo rani. Mi kara Pol siir asi sriigin mi wi wadiyar nrowi krira om komii Jerusalem hiriir namamin. Mi ti kiriir

yaiyim kara pi ti om iir nini wakaeyiim. Mi sima kririir boinmauwini mi krira wa ninokninkini, aniya? ²¹ Mi Pol siya hiniina boinkin. Niingaka. Kara omaka hiuyokiyokai aiir nwowima naingwowi mi mhoiia kara om komii Rom hiriir nami mi inkam komiiyin Sisa siya nwoki sibgu boinaiginiuwi kariir yai aiirin. Mi Festas kara, kamim yaii niniyim simiir boingig, sima sibgu waikaorarao siirin. Mi wi kara niki ikropkiyim inkam komii Sisa siirim. ²² Mi Agripa siya Festas siir boinki, kariir wiinga wakaeyama mini ti inkamin siir yaiya. Mi Festas siya ina boinin, kira waka wakae siir yaiyim.

²³ Mi iigwira Agripa mi Benaisi sowawaiyar yit mi sowawai mi inkam nhir ima sima piuai kasa bi piuananikim. Mi sowawaiyin ina yapninopkainamo omaka yai nidwokai boinaia sair. Mi kamim yaii niniyim simiir bii nwowi ikim mi om komii hir nwoyiin inkam komii ikin, sima iriipi hiriinan ini warar yinkin apninopkainamim. Mi Festas siya bidi boinkiyin, sima Pol siirin wara yinkin whinapninopkainani. ²⁴ Mi Festas siya ina boinin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa mi ti kamim krimakar ninkin owim kima ti inkamin siir kigi. Mi iikam whiekakim om Jerusalem an ikim mi tiran ima mi tiki Juda inkam ima sima kariir whwonkam ida bidi boinwinim. Mi sima ina kauwoknanaekiyim kima siirin disomaoki! Siya wi irkak nwoyisi. ²⁵ Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin mi siya wa naonam tani. Niingaka. Mi siya ti yaiyim Sisa siir nini boinmaugikam tirkin. Kara siir nikropkiyim bidi boinin. ²⁶ Mi kara diminin siya tirin siir bi ninokninkinkin mi yokwo paninsi win hauugisi inkam komii Sisa siirim. Hae! Ti inkam komii nu kigriraowiyin Agripa, kara ti inkamin kiriirim nikuananikin mi ti iikam whiekakim kimiiram warar. Kima siir yai aiir sibgu wakaeyim mi kara pi yaiyam wakaeraraoki yokwoni win hauugiyam. ²⁷ Kara inkamin Sisa siirimin whisarii nikropki rani. Niingaka. Kara yokwo win hauu karamae nwoki, siyu biyie biyeyim sima boinin siirin, siya tirim simiirin, yio ti hiriinan siyiuin miyik rani. Iriig.

Pol siya yaiyim Agripa siir boinmimaugin

26 Mi Agripa siya boinki Pol siir, kira, kiriir yai imira boinki. Mi Pol siya siir ina ina yiisimaugiya koua hiriir mi ina boinkiyin.

² Inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa, kariir kwoinin ini wadieya ywokiin. Ta kariir yaiya pi kiriir whwonkam ida boini kara pi ta yaiya Juda iikamim sima boinhiuriyuwa pi sair nowarkii boinki. ³ Kira bidi yinokninkin digin Juda iikamim simiir siyu whiekak imiirin. Mi sima yaiyim ina yinkinwamwarkii boinin simiir wanmi siyu imiir. Mi kara ha naingwowi kira pi kariir yai aiir sibgu wakaeyoki. Mi kariir yaiya prieiki niuwi mi kiriir piua wi kipiki piyao.

⁴ Mi iia kara yinisima nwowa mi Juda hiran iikam whiekakim sima bidi yinokninkinim kariir siyu iirin. Mi iinokiiinokin mi tariinanin iriipi hiriinan, tisa nwowin. Mi kariir omki om hiran nwo aka mi mhoiia kara om komii Jerusalem hir mi o aka, sima bidiyar

yinokninkinim. ⁵ Mi iikamim kariirin bidinanar ninokninkinkim. Mi sima hiriinan naingwokiswo mipa pi boinin. Mi sima kariir bidi yinokninkinim kara Farisi simiir wanmi siyiuin siir naingwo diriraerarkin. Ti siyiuin ini kirie waiwii ywowin. ⁶ Mi kara minsi naingwo tibmiigin, Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbingiyin Jisis siya wi ie hirankin swoki insiin idwowi. Mi sima kariirin hiriinansi boinwokiyopnatkaigikin. ⁷ Mi Juda iikam iuur whiswo, sima nii nabie hainankim Adi Komii siir inigin. Mi sima iriipa hiriinan ta siya nimbina sairir warar ninkin okwokini, Jisis siya ie hiranki ninsiin idwowi. Inkam komii ti hiriinan siyiuin kara naingwo tibmiia mi sima sairsiya boinwokiyopnatkaigi kariirin. Juda iikamim sima boinwokiyopnatkaigi. ⁸ Mi iikam whiekakim kima ti tir nwowin kima naingwo tibmii karamae dimusi nwokim Adi Komii siya wi iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwowi.

⁹ Biiya kara hiniina naingwokin, iikamim Jisisin om Nasaret hiranin siir siyu imiir napiyim, pi kara nipimpar itkini. ¹⁰ Mi kara om komii Jerusalem hirin hiriinana tirkin. Mi kariirin biyan prisim inigak sima nwoaiginiugin. Kara Adi Komii siir iikamim omaka hiuyokiyokaiya sair hirin kasa bi hiugrimkripkiinoudnankaigikim. Mi iia sima kariir sriiya simiir nisom aowam mi ini wadieya ywokiin. ¹¹ Mi ii kasa rani, omaka whiekakim yai nidwokai wakaeyim hik kara hauuwun. Mi kara simiirin minim tirkin, sima Jisis siir nigbumbuwim mi sima siirin digiumii haimriiyugigim. Mi kara io prasae bi nwokin simiirin mi iki omom omomim sima namiyim kara pi simiir mhoiyyar mi siuyokiyokii, simiir nipimpar itkinam. Iriig.

Pol siya iia siya naingwo tibmiinama sair boinmaugin.

¹² Mi iigwira kara om Damaskas hiriir namim mi kariirin biyan prisim inigak sima nwoaiginiugikim iikamim naingwo tibmiyim simiir tioam. ¹³ Inkam komii Agripa, nabie bopwovin kara siyu hir napamin mi ini karar kigwinin paeya ninomor kou hiranka niuyanaiiia. Mi ta paeya prasae bi niuyakika mi bie siya saika dig bi nwokin ini saeya hiigriniugiya. Mi saeya ini kariirar yauuni iuyaniya mi kamim kanaka ninkin apniyim simiir warar. ¹⁴ Mi krima ina yamakaigaiyiim nu hirar. Mi kara wakaeki yai gwira ninomor kou hir boinki, Hibru simiir yai aiir. Siya hiniina boinki, Solti! Solti! Kira kariir dimusi diriraerarbumbuwu? Mi kira kariirsi dimusi nidamkin? Ni ti hiniinin kinakinar swoki idimdirginakin pae minaka. ¹⁵ Mi kara ina yaki owarkii boinkiyin ta yaiya ninomor kou hir boinkiya sair. Biyan Inkam Komii kira yipikin? Mi Biyan Inkam Komiiyin siya ina boinkiyin, kara Jisisin, inkamin kira diriraerarbumbuwun siya. ¹⁶ Kira dinsiin okwoki, kara kiriirimim ti diminin siiram nitkin. Kara kiriir nimbngigi kira kariir miyan inkam nwowin. Mi diminin tapa kira kigin simiir tini boinmimaui. Mi kira digworaekwo nhirim mhoiia kara niisimaui mi kira wi simiir wara ninkin boinmimaui. ¹⁷ Mi kara kiriir nikropkii, iki iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi yai

kariira simiir nini boinmimaauuwim. Mi wi kara swoki anmaiwarkainaei kiriirin mi kiriir isid ieya mi Juda iikam tani ikim, simiir hirankin. ¹⁸ Mi sima Setan siirin wi digumii haigingig mi simiir kwoinim wi nwoki kisi-na haigiyim. Mi sima sibapsibapni siyiin niibwom-ambwo napiyin wi siir haiburgig. Mi sima siyu miyikin nabienan kigomok apiyin wi siir nwoki apim. Mi sima ta Setan siir kirieya wi sair haiburgig mi wi Adi Komii siiram niti, sima wi kariiram naingwo tibmii. Mi simiir dimin biyeyim wi kara niinak itkigiigi. Mi sima wi Adi Komii siir isidin siir nwoki owim inigak. Jisis siya hiniina boinkikin.

Pol siya boinmauugin inkam Agripa siirin Adi Komii siir miya siya napmriiya saiirin.

¹⁹ Inkam komii Agripa nu kigriraowiyin, kara ti diminin ninomor kouwanin nhwonan siir whinkig-mimikwinkin. Mi kara siir yai aiir nanugaugaugin. ²⁰ Niingaka. Kara yayim bii om Damaskas hir boinmimauugin. Mi kara om komii Jerusalem hiran inkam imiirin mhoyia boinmimauugin. Mi om whiekakim nu Judia hiranim mi iikam nhirim Juda iikam tani mi kara yai simiirin hiniina boinmimauu, kima kimiir kwoinim ti kisina haigi Adi Komii siiram mi siyu miyik iir dap. Mi sima nwoki kigi. ²¹ Kara simiirin hiriinan boinin mi Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim mi sima kariirin asi nonkworinugim, Adi Komii siir omaka akpitga hirin mi sima kariir nisom aowam minkim. ²² Mi ta iya kariirin Adi Komii siya whindiriraerar haiginugin. Mi kara tirin minam nwowi yai kimiir boinmimauuwam, inkam komii komiyyim mi inkam nhinga ikim. Mi kara yaeya yai bi swoki boinmimauugin. Kara ta yayia biya profet kamim mi krimiir brougaeyin Moses, simiir yayia sai-irar boinmimauukin. ²³ Mi sima hiniina boinkim, siya hika wa haii mi ie hirankin wi bii siya swoki insiin id-wowi. Mi siya siyu miyikin nabienan kigimok apiyin wi siir boinmimauuwi, Juda iikamim mi Juda iikam tani.

²⁴ Pol siya yayar niki okwo boinin mi Festas siya ini komiyya kauwok boinkiyin. Pol! Kira pi whaowaei! Mi kira skul prasae bi kinkan mi ta kiriir ninokninkan komi-ya kiriirin saeya tiorowhriei haiginiwi. ²⁵ Mi Pol siya ina boinin inkam komii Festas, kara whaowae rani. Niingaka. Kara yai mwowa boini mi kara kwoinkakin mi ti hiniin yayim sim asi boinkin. ²⁶ Mi inkam komiyyin nu kigriraowiyin siya ti digworaekwo whiekakim ina ninokninkinin. Mi kara siir asi boinmauugin. Mi kara bi nididigin ti digworaekwo whiekakim kara boinmimauu-um siir wiinga wakaeyim mi siir nhwoka kigimokim. Ti diminim boskwo bi nibiyamkim. ²⁷ Inkam komii Agripa, nu kigriraowiyin kira profet kamim simiir yai imiiram in naingwo tibmiyyin, aniya? Mi kara bidi yinokninkinin, kira bidi yaingwo tibmiyyin. ²⁸ Mi Agripa siya Pol siirin hiniina boinki, kariirin kira kiyagin pi naingwo tibmii sasaugiyamin. ²⁹ Mi Pol siya boinki, kira tariinanamar mi naingwowi ini wadeyar mi owin. Mi kira mhoyiam mi naingwowi iriipi hiriinan ini wadeyar mi owin. Mi kara Adi Komii siirimin kiriirim srii boinkikin inkam Agripa mi inkam nhirim kimiiram

warar, kariir yai aiir wakaeyim. Tapa kara ha naing-wowi, kima ta kariir naingwo tibmiyya sair hiriinanar timi naingwo tibmii. Kara ti weyin sopin sima kogin si-ir bi boinkin. Niingaka.

³⁰ Pol siya hiriinan boinkiyin mi inkam komiyyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwirin mi Benaisi saeya mi iikam whiekakim hir wara nwo ikim, sima ina yinsiin okworirigiyim. ³¹ Mi sima ha napnamim mi ina yimboin amboinnamim sima simar ti inkamin siya dimin whir bi tirbugin. Mi sima siirin wi whisarii nisom ao rani. Niingaka. ³² Mi Agripa siya Festas siir boin mi ti inkamin siya Sisa siirim nikiuna karamkiswo siir yai aiir wakaeyam mi krima siirin wa pi yuguskiyin. Iriig.

Sima Pol siirin siyayia om komii Roma hiriir nama sair yani whinapyikiu kwiriigi.

27 Sima bidi boin tibmiigiyim krima siyai aiirin nu Itari hiriir namana. Mi Pol siya mi kam nhirim hiugripkiinowidnankai ikim omaka hiuyokiyokaiya sair mi simar kwiriinam siyai aiirin. Mi yai nini kamim simiir bii nwowiyin Julias mi siya kigriraowidam simiirin. Mi ti inkamin yai niniyyin siya ti isidin yai nini-yyin om komii Rom hiran inkam komiyyin mi siir isidgin. ² Mi krima siyai aiirin om Adramitiam hir yani kwiri-inam mi ta siyayia ini ti nu komiyyin Esia siir omisisimim simiir gaeya hiriira kikinama. Mi Aristakas siya om Tesalonaika nu Masedonia hiran inkamin siya krimaka yinkan am. ³ Mi higwira om Saidon hir yamima-suu. Mi Julias siya Pol siirin ini siyu miyik iirar tirin. Mi siya siir biri nonkwobugin, siir nomiyau imiir kig-nakiyamin mi naesim simiir hir nini hainakiyamin. ⁴ Mi krima ti om iir haiburgigim mi ina swoki hiuyanamim. Mi krimiir siyayia opudga hugiriyugika mi krima mhuusim whirin Saipras siir yaeka yaeka yokigiyam. Mi opuda krimiir bi namitunika. ⁵ Mi krima nu Silisia mi Pamfilia sowiir kingiin hiriir iyikrio naidam. Mi krima om whirin Maira nu komii Lisia hir nwowin siir yadu amasu. ⁶ Mi tiki om iirin kamim yai niniyyim simiir biyan inkamin siya siyai ira om Aleksandria hiranki ni-ta sair kigin mi siyayia saeya pi nu komii Itali hiriir namam tirka. Mi siya krimiirin ta siyayia sair asi niugipriiginamkim.

⁷ Krima ha haiburgigim mi ti kasa rani, siyai hir kig-wai amim. Mi krima miinan miriinaidnikim mi ini om Naidas kingiin tiriira yimbi idniyyim. Mi opud komiyya ha hugnaniya mi krima mhuusim whirin Krit siir hiriir wokmainaidam mi ini mhu yaekayaeka yakiiyamim. Mi Salmoni idnabin ina yakii owarkinamin. Mi opuda krimiir bi namitunika. ⁸ Krima miinan miriinaidnikim, iya krima ti mhuusim siir yaekayaeka nakiiyokiyokiiya-ma. Mi mhoyia krima maeyau gaenau kwira miyika huiimasu kuwiya, om Lasia kingiin hir nwowa, sair ya-ka amasu.

⁹ Mi ti hoimgakim bidi digiyim mi Juda iikamim simiir ti komiyya mi nae sima haiyaeiya iya ya iriipi hiriinan bidi mi digiya. Mi Pol siya simiir asi boinmimauugin. ¹⁰ Ini wakaeyim, kima! Ii paii rani, pi nam tani mi siyai-ya mi digworaekwo whiekak ikim mi sima sima rani

mî krîma irîipî hîriinan pî wara mî inkin omaînainami. Mî kara bidî yînoknînkîn. Pol siya hîniîna boînkîn. ¹¹ Mî kamîm yaiî nîniyîm sîmiir biyan inkamîn siya Pol siir yai bi wakaeyoknakîn. Nîngaka. Siya ini siyaiya saiir biyan inkamîn mî saiir nonkwo sâini ad ieya, siya ini sowiir yai aiir wakaeyokna iskiyîn. Mî sowa boîn, humba! Nîmbi nami. ¹² Mî ta maeyaua tapa krîma namasua pankî nwowî, iya mîiyîk bi nwowîka. Mî sima ta maeyaua saiir haiburgigîm mînkîm. Mî sima om Finîks hîriir namam kinînkîugîm. Mî iya pankî nwowîya digîkiswo mî wî ha pî yamîn. Mî Finîks maeyaua siyaiigî namasuwiya, ini mîhuisîmîn Krit nîkiuwiyîn ini siir pîda nwowa. Iriig.

Mî opuda ha hugnaniya mî hînin komiîya whîi komiî solwara hîrana ina hugnatmainaniya.

¹³ Mî opudsîma, sîmiir yaîoyae mîiya hugnani. Mî sîmiir kwoînîm ha naingwokîm sima pî wadiyar sibgu iwaidami. Mî sima idmîra sîiya komiî si nomboru it-maiiya ina kiboknainiya. Mî sima mîhuisîm whîrîn Krit siir yaeka aiirar kikînkîrkînkînamîm. ¹⁴ Mî birî kwakîmîmînkî, opud komiîya ina yîmbiyama. Mî ta opuda saiir inîga whînmamaoka, saeya not is ankin nîtkî mî saeya mîhuisîm Krit hîrankî hugnatmainanîka. ¹⁵ Mî opuda ini siyaii aiirar yamîtiuniya. Mî siyaiya ini opud aeyar hughainama. Mî krîma ini daogugugiyîm mî ini saeyar yanînkînkîrkîpkaiya. Mî krîma maeyau kwîra asi nakîiyamkîm. ¹⁶ Mî krîma mîhuisîm whîrîn Koda siir yakîi haiburgîg mî ina yamîm. Mî krîma mîinan mîrii naidamkîm, ta siyaiisîm îra mhoîi nomborukiyîtkîya saiirîn. ¹⁷ Mî sima saiirîn siyaii komiîya saiir idwo yami haiyîtkîn mî sima ta siyaii komiîya saîka yînkîn kogrînu. Mî sima nîdid prasae bi kînkîm nu Libiya hîran sîiyînîn siir niyîkîusi mî sima ta yîuisa koua nîtkîna asi whrohaigîkîm. Mî ini îndîmîndîma yakîidamîm. ¹⁸ Mî ii gwîra opud komiîya ina swokî huga mî siyaiya saeya kairîmîdiyîuam hînda tînda mî sima sasae digworaekwo nhîrîm opa asi nîtnowidnamaigîkîm. ¹⁹ Mî ii gwîra krîma digworaekwo kîrie kîrie nhîrîm siyaii aiir nwokaiyîm ina yîtnowidnamaigiyîm opa. ²⁰ Mî iiyîm kasa rani, krîma bie nauun sowiir kîg karam nwowîm. Mî opud komiîya ya ini hîriiyar hugkîrkîpkaiya. Mî krîma ina yaingwokiyîm, krîma ombudarîn pî hîriiyar nwomainainami.

²¹ Iî kasaka rani, sima naemîn nîngugu ae karam nwowîm. Mî mhoîiya Pol siya sîmiir yînsiîn okwo boînkî, kîma tî kamîm, kîma kariir yai aiir wakaeyoknakîswo kara boîna tî mîhuisîmîn Krit siir kîpî haiburgîg. Mî ta hîriinan dimîna pî krîmiir di yîmbiyami. ²² Mî tapa kara pî kîmiir boînmauwî, kîmiir kwoînîn kîrieya dwo kîpî naingwo idîd, krîmiir nwîrkî pî kîgugu rani. Nîngaka. Pî siyaiya sasa nwomainaowîdî. ²³ Kara Adi Komîi krîmiir Wanîn siir inkamkîn mî kara siir inîg îirar hainanîkîn. Mî ii nîiyaka Adi Komîi siir paekwosîmîn kariir kingiîn tîrar nokwoîdnîwiigîn. ²⁴ Mî siya boîn, Pol, kîra wî kîpî nîdid! Kîra wî inkam komiîyîn Sîsa wî siir whwonkam ida tîni okwo boîni. Mî Adi Komîi siya bidî wakaeyîn kîriir srîi aiirîn. Mî waka iikam whîekakîm kînaka

nwowîm siyaii waraur mî sima wî wara kîgugu rani. Adi Komîi siir paekwosîmîn siya hîniîna boînmauugîgîn, ²⁵ kîma tî kamîm, kîma kîpî nîdid! Kara Adi Komîi siirîma naingwo tîbmiigîn mî digworaekwowîm siya kariir boînmauukiyîm mî wî sîpî nîmbiyami. ²⁶ Krîma ha dakîyam mî krîma pî mîhuisîm whîrîn pî siir namamasuîwi. Pol siya hîniîna boînkîn.

²⁷ Mî iiyîm krîma nakîi waiwaiyîm iur kwîi. Mî krîma whîi komiîya Edria saiir yîmbiyam mî iya nîi bopwo kingiîn nwowa mî kamîm siyaii aiir mîriiyîm sîmiir kwoînîm ina yaingwoîdamwîiyîm, sima mîhuisîm whîrîn siir kingiîn mî owîdami. ²⁸ Mî sima idmîra sîiyani yîmboru itmai mî ina hîumiîkiuîm. Mî ta idmîra sima hîumiîkiua 120 pîda yîmbiyam. Mî krîma ha swokî amîm mî ina swokî hîumîi kîuîuîm mî pariîga yîmbiyam 90 pîd. ²⁹ Mî sima ini nîdid kwoîn yaingwovîm. Sîma nîdid kwoîn mînsî naingwokîm, siyaiya pî sîiya komîi sae naeyîkiuîuwîsî. Mî sima sîiya komîi komîi kwîiyîm asi nomboruru itmaigîkîm ta siyaiya saiir idao hir. Mî ta siyaiya ini hîrar yakîrîrîra. Mî sima ina srîiyîm Adi Komîi siirîm bieyîn pî nîmbîidnî sasauîm. ³⁰ Mî kamîm ta siyaii aiir mîriiyîm, sima pî nîdamam tîrkîm mî sima ta siyaiisîma idwo haiyîtkîna, saiir asi haiyîtmai namkîm. Mî sima sîmiir yîksîsaenam, krîma sîiya nhîrîm pî siyaiya saiir irîb hir nîmboru itmaigi. ³¹ Mî Pol siya kamîm yaiî nîniyîm sîmiir biyan inkamîn siir boîn mî tî kamîm siyaii tîrîn wara nwo karam nwowî mî sima whîekakarîm wa nîuguski. ³² Mî kamîm yaiî nîniyîm sima siyaiisîma mhoîiya nomboru kaimîkiya saiir îd aiir asi nîkîrkîkîm mî ya ina yakîiyama.

³³ Mî iya bieyîn maskwo kingiîn nwoyakwokîn mî Pol siya iikam whîekakîm sîmiirîn ina boînmaeyakwokîn, kîma nae tî aeyakwok. Iî kasa rani, kîma naingwoyîmyokîm mî kîma nae bi naekîm, mîhîrîma nwoyokiyokîgîm tî ii iur kwîiyîm. ³⁴ Mî kara pî kîmiir boînmauugi kîma nae nhîrîm sîmiir hai mî wî saeya kîrie haigîniuwî kîmiirîn mî kîma wî kîgugu rani. Nîngaka. Kîma whîekakarîn wî hîriinana swokî o dîgi wî dimîn whîrkin kîmbu rani. ³⁵ Mî siya hîriinan boînkîyîn mî siya paimîrîm ini sîmiir whwonkam ida haiyîn mî ina boîn wadiyekîyîn Adi Komîi siirîm. Mî siya ha nîniîkîmkîr pîriîgînkîyîn mî ina yaeyîn. ³⁶ Mî iikam whîekakîm sîmiir kwoînîm ini wadiya ywokiyîm mî yîm irîipa hîriinan, ina mî aeyîm. ³⁷ Mî iikam whîekakîm krîma ta siyaii aiir nwowîm irîparîn kamarîm iur nwoîm mî nînga iur irîiyar nwîr 276. ³⁸ Mî sima nae dîgiyîm mî sima wîtnîdîm ina yîtmaikîyîm whîi komîi solwara hîriir. Mî sîmiir siyaiya pî nwokî bokiyîm. Iriig.

Siyaiya ina yîmbuwamkiya

³⁹ Mî iya ha pîrkîniuguskiyakwoka mî kamîm siyaii aiir mîriiyîm sima nu iîrîn ina kîgiyakwokîm. Mî sima tî nu iîr bi nînoknînkînkîm. Mî sima gae komîi kwîra saiir kîgi ina hîriiyar yonakaeyama. Mî saiir hîrîn sîiyîn kîbiyîn whîra nwowî. Mî sima saiirîm yombointîbmiînam, siyaiya hir naka îkîrkîniîuîm. ⁴⁰ Mî sima idmîr whîekakîm sima borîtmaimaiyîm sîiyani ini hîrar yîkrîmkîrîp pîriîmîgîgîm. Mî sima wîeyînsopîn igwîra

siyaii aiir kindimdiyugiya saiir nwowin ina hakiyin. Mi sima yuis komiia ina yitkinim siyaiya saiir koua hiriir. Mi sima ha naingwokim, siyaii aiirin pi opud aeya nwoki hugainaidamim siiyina hiriir. ⁴¹ Mi siyaiya nuyin whirin whii idopwoniya nidwomaiyin siir yaka iyikiuu. Mi iribin ina yiniyaekin iuguskiyin nua hiriir. Mi idaowin ini opnau hira ywomaigiyin. Mi hinin komiia ha nita idao iir yaki ituuu mi ta siyaiya saiir idaowin ina yinkiramkiyin.

⁴² Mi kamim irim haiiyim simiir kwoinin kamim oma-ka hiuyokiyokaiya saiir nwowiyim simiir nisomsom aowam naingwokim, pi sima natmaimalkiya ami mipi simbi nidamami. ⁴³ Mi kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin Pol siirsi yaingwoyimiyok. Mi siya simiirin asi nikidugin. Mi siya iikamim kiyaeiyim bii simiir yikrop atmaimai kiyaki, siiyina hiriir. ⁴⁴ Mi iikamim kiya karamae nwowiyim yimbi ipii mimirim siyaiya saiirim hininkin kaiyitikimkirkiyim, yim simiir yonkwosiiskwo migidam. Mi krima hiriinan tirim mi krima whiekakarini ini wadieyar yadu owiium siiyin hirin. Iriig.

Pol siya Molta hir nwokin

28 Mi krima wadieya yaki kuwiu. Mi krima wakaeki, ti mhuusimim bopwonau nidwomaiyin siir inigin sima hinina dapi, Molta. ² Iikamim ti mhuusim siir hiranim, sima krimiirin siyu miyik iirar tirkim. Mi nao ha kinaniyin mi krimiir piuim ini noknoka kinkiyim. Mi sima pae ha namginim mi sima ina yikiunam, krima nini oni tuwim. ³ Mi Pol siya paeyar nhirim ina ini iuginkaeyis hainakiyim. Mi siya ha nini amginiuwun paeya. Mi mipug irin siir piua huua kinkikin mi ina wokitkin naniniyin. Mi kimidiniya Pol siir indibin siir yaki tipninkin. ⁴ Mi iikam ti omin, mhuusimim siir hiranim, sima mipugin Pol siir indib iir tipkiku kripkaiyin ini siirar kigiyim siya siir indib hira kiririyin. Mi sima boin mi tari kamwonkin ti inkamin inkam niso-maowin mi siyairgin. Siya whii komii solwara hir bi naokin mi Adi Komiiyin siyu miyik tiriyin siya tari siirin pi boriisopi, siya omwai waiyasiyin. ⁵ Mi Pol siya ti mipug iirir, paeya iyarkrip itkaigi mi ini paenau yamikaiyuwun. Mi Pol siya biye bi swoki okin. Nanga-ka. ⁶ Mi sima ini hira ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim siir indibin pi sipi noniki mi simiir kwoinim ha mi naingwokim siya pi sipi naowakainami. Mi sima ini hirgugukiyim ii haruwa rani mi sima ha bi kigikim siir piua ini biye ywokiya mi sima yaeya kwoin asi kisi-na haigigim. Mi sima ina boinim, siya tari Adi Komii siir paekwosim kirie nwrin.

⁷ Mi nu maeyauim ta maeyaua krima nwowa saiir kingiin hir nwowim ti simiir biyan inkamin ti mhuusimim siir hiranin, siirgin. Mi siir inigin Pabliaskin. Mi siya ini maigimairga ywowin krimi-iramim mi krimiirin siya yikiunam, siir omaka hiriir. Mi krima iiyim kwoima ywo siir omaka hirin. ⁸ Mi Pablias siir adin makakin ma siir niya piu huua kini aka mi mhiinaugi wara mi inkin iugin. Mi Pol siya siirim yam. Mi nhwo siirim ini kwisiu mi ina sriiyin. Mi siir ina ina yonkwowin siir piu aiir mi siya ini wadieya ywokiya.

⁹ Mi siya hiriinan tirkiyin mi iki iikam nhirim makakim ti mhuusimim siir hiranim, ina yitim siirim, simiir ma imiir ninimniskii haiginiugiyim. Mi simiirin ini wadieyar ywo haiginiugiyin. ¹⁰ Mi sima krimiirin siyu miyik asi diriraerar haiginiugikim. Mi sima digworaekwo kasa bi hauugikim. Mi iya krima siyaii aiir nani apni kwiriirim mi sima digworaekwo whiekakim ina swoki ani apni haigigiyukiyim, ta krima nakiidama saiirsi haigigiyu-mamaugikim. Iriig.

Mi Pol siya om komii Rom hiriir yimbiam

¹¹ Mi biya krima ti mhuusimim siirin bwanim whoima niki okim. Mi mhoiia krima ta siyaii ira om Aleksandria hiranki nita saiir yani kwiriinam mi ta siyaiya saiir iniga hininga paekwosim niswo itmwoyin naokainako. Mi ta siyaiya ti mhuusimim siir hir nwoka, iya panki nwo digiya saiirim mi krima saiir yani apni kwiriinam. ¹² Mi krima ha namim mi krima om whirin Sairakyus hiriir yimbiam mi krima hirin iiyim kwoima ywo. ¹³ Mi krima ti om iir haiburgigim mi ina swoki kwiriinamim siyaiini mi om Risiam hiriir yimbiam. Mi iigwira krima ha swoki kwiriinamim mi opuda krimiir digiumiia hugnani mi krimiirin saeya hugainaidam mi ii kwisaka krima Pyutiolai hiriir yimbiam. ¹⁴ Mi krima ti omin iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir ini kigiu. Mi sima boin, kima wi krimaka tir nwowi iiyim iriirar kwis mi mhoiia krima simiir haiburgigim mi ina yani kwiriinamim siyaiini om komii Roma hiriir namim. ¹⁵ Mi om komii Rom hira iikamim naingwo tibmiiyim sima krimiir wakaenaniyim, krima bidi yimbiamim mi sima ina yitim maeyaua nae haiginiya Apias krimiir nini kig-niyim. Mi nhirim krimiiramim omaka ouumim wh-wonkaiiyim simiir hir ini kigni krimiirin. Mi Pol siya simiir kigwinin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirin mi siir kwoinin ini kirieya ywokiya.

Pol siya yai win kibiya om komii Rom hir boinmimau-ugin.

¹⁶ Krima om komii Rom hiriir yapninopkainam mi sima Pol siirin yapa omaka yokmwun whwonkai, siir kigriraowam. Iriig.

¹⁷ Iiyim kwoima yamki mi Pol siya Judan iikamim, simiir inkam komii komiiyim ti omin siir hir nwowiyim simiirim yikiuna, sima maeyau kwiruwa namwoniyim. Mi sima ha namwoniyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ti nomiiyauim! Kara dimin whir bi tirbugin krimiir isidin siir nikworinuim mi krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyuim kara simiir bi nanugaugugin. Sima kariirin om komii Jerusalem hira omaka maeyaua hiuyokiyokaiya mii biye miriia saiirin whisariiyar hiugripkikikaigin. Mi sima tapa kariirin om komii Rom tiran inkam komii komiiyim kimiiirim asi nikropkikim. ¹⁸ Om komii Rom hira iikamim sima kariir yaiya saiir wakaeyim mi sima ina yinokninkinim kara dimin whir bi tirbugin mi sima kariirin pa nisomao rani. Simiir kwoinim kariir niuguskiyama naingwokim. ¹⁹ Mi Juda iikamim sima kariir niuguskisi nanugaugugin mi

kara yaeya siyiu whir karamaeka. Mi kara inkam komii Sisa siirim namim asi naingwokin, kariir yaiya siya wakaeyim. Mi kara Juda iikamim simiirin yai kwir boin hiuriyiuwim whaowae. ²⁰ Mi kara kimiirin hiriinansi nikiunakin. Kara kimiir kigam naingwowi mi yai kimiir boinmimauuim wara mi naingwowi. Kara ta yai aiirin minim boinmauugin inkamin Isrel hiran iikamim sima nwokwokinin siirim. Mi kara minam naingwo tibmiugin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi siya bidi yimbiniyin. Mi sima kariirin ti weyinsopin hiriinansi kogrinugin. Pol siya hiniina boinkin. ²¹ Mi sima boinki siirin mi krimiirin Juda hiran inkam nwirki bi win hauugikin yokwoni krima kiriir ninokninkinim. Mi krimiir nomiiyauim nu Judia hiranim sima krimiir bi boinmimauunikum yai bibiyie kiriir nigbumbuwamin. ²² Mi krima kiriir yayim simiir wakaeyam naingwowi krima bidi yinokninkinim omom omoman iikamim, sima ti isidin kira namasuwim siir nigbumbugim. Sima hiniina boinkim,

²³ sima iya kwira yimbingi mi iikam whiekakim ta omaka Pol siya nwowa sima saiir namkim, nugaka namkripkaiyakwokim mi ini naiowaka nhingigiyim. Mi siya simiirin yai win kibiya saiir saiira boinanaekin, iya Adi Komii siya kigriraowana iikamim simiir. Mi siya yai nhirim Moses siir siyiu aka nwowim, simiir boinmimauugin. Mi profet inkamim biya sima win boinkiyim Jisis siir saiir wara yinkin boinmimauu. ²⁴ Iikam nhirim siir yaiya saiirin ina yaingwo tibmiyim mi nhirim bi naingwo tibmiikim. ²⁵ Mi sima kwoin whiruwa bi nwokim mi nhirim sima asi namkim. Dimusi rani, ta yaiya Pol siya hiniina boinkiyin, Adi Komii siir naeyiutin bidi yikopsisirkiyin profet Aisaia siirin. Mi Aisaia kimiir brougae wanwiyaeyim simiirin hiniina boingik.

²⁶ Kira ti am iki iikamim simiirim mi simiirin pi hiniina boiniu, kima yai aiirin wa waka mi kima wi saiir yaimwo aiir ninokninkin tani. Mi kima siirin wa kigi mi kima wi siir kig ninokninkin tani. Niingaka. ²⁷ Ti iikam isidin, simiir kwoinin bidi hiugimkikiunamim mi simiir wiin minim yai wakaesi boriisopi. Mi simiir nhwowim bidi kwisnamim mi sima kwisnam karamaekiswo mi wa pi yanao kigomokin mi wiin minim yai bidi pi mi wakaeyin. Mi simiir kwoinim ta yaiya saiir yaimwo aiir bidi pi yaingwowarkai. Mi simiir kwoinim, wa kisina haigi mi sima wi kariirima pi swoki iti mi simiir wi kara ninimniski haiginiugi.

Adi Komii siir naeyiutin hiniina boinkikin mi Aisaia siya yokwo asi winkin. ²⁸ Ta Pol siir yai aeyairga niki boiniyokiyokiiama. Siya boin, kima dinokninkin, ta mii miyika Adi Komii krimiir Wanin siya minkika krimiir ninimiskii hainakiyim. Siya bidi yikropkiyin iikam nhirim Judan iikam tani simiirim mi sima wi nwoki wakaeyoknaim. ²⁹ Mi iya Pol siya ta yaiya saiir boin digiyin mi Juda iikamim sima ina swoki amim mi sima sima yai prasae bi ninkin wamwarkii boiniugin.

³⁰ Mi Pol siya biewiyo whisa ywo, ti om iirin mi ta omaka siya whwonkaiya siya saiirin ina sain taraoin mi iikamim siir omaka nii apririr boinaeyim, siya simiirin pi wadiyar nwowini. ³¹ Mi siya iya Adi Komii siya kigriraowi iikamim mi digworaekwo ikim, simiir boinmimauugin. Mi siya iki iikam whiekakim simiirin Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir yai aiirar boinmimauugin. Mi yayim siya boinmimauuwiyim, siya bi nimprio boinmimauugin. Niingaka. Siya ini idowiyar boinmimauuwamin mi inkam nwirkin saiir nikiduamin wi dig nwo rani. Niingaki, niingakinga. Iriig.

Rom

Mi iya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim om Rom hiranim simiiramim mi siya yokwowa kimidiniya wig ira Fibi dapiya saiir hauugi mi ya saeya kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim Judamiyim mi Judami tani ikim simiir ini hauuu. Siya tariigina minam warar ninkin winkika iikamim Judamiyim mi iikamim Juda iikam tani ikim naingwo tibmii karamae nwowim dimin biyieki naokingugunankaiyim sima Jisis si-iraramar naingwo tibmii iskiyim mi simiirin wi wadie siyar nwoki owaiginuim Adi Komii saikan. Jisis siya paeyin hiiiniya nironinkinin siirin krimiirsi naokin rirmiia krimiir nwowaiginuwim dimin biyeyim simiirsi. Moses siir siyu komiiyin iikam imiirin wi rirmiia siya nwowaiginu rani. Nningaka. Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii sasairga iikam ima nwowana wadie.

Ta yokwowa mii whiekakim Adi Komii siya nimbiniim aposel Pol siya miriiyam simiir boinka

¹ Kara Polkin ta yokwowa iikamim om komii Rom kimiiram winkika. Kara Jisis siir miyan inkamkin mi kariirin aposel inkam siya nokmwim okwo haiginugun mi kariirin siya bidi yimbiniin Adi Komii krimiir Wanin siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikamim simiir.

² Bidi, bidiniyarin Adi Komii siya bidi yimbiniin ti siir yai miyik miyikim iikamim simiir boinmimauuwim. Mi ti profet kamim sima yai win kibiya saiir hai mi sima yokwo komiia dimin whirki kimbu karamae nwoyiya saiir winki. ³ Ta yai win kibiya saeya Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraiis siir yaiga, krimiir Biyan Inkam Komiiyin. Siya inkam kiingun yopiiga naokainakin mi siya Devidni isidin Juda simiir hiranki nitkin. ⁴ Adi Komii siya bidi yiisimauuin, siya inkam ara rani. Mi siya krimiirin dimin kirie whira yiisimauu iya siya siirin te hirankin hidninsiin idwowin. Jisis siya Adi Komii siirgisi-irar yinisimkin Adi Komii siya siirin minsi tirkin siir naeyuin dimin whirki bi kimbugin. ⁵ Adi Komii siya kariirin Jisis Kraiis siir kirieniyin minam nimbingin ti dimin taeminim Jisis Kraiis siya tirim simiir aposel inkam nwowim. Mi siya kariirin minam nikropkikin simiir boinmimauuwamin iki iikamim hinda tinda nwowim mi iikamim Juda iikam tani ikim sima wi siir yai imiirar nwoki aingwo tibmiiyim mi siir yai imiiram nwoki wakaeyoknam. ⁶ Adi Komii siya iikamim om komii Rom hiranim kimiirim wara bidi yimbiniin mi siya kimiiram bidiyar mi ikiunan, kima Jisis Kraiis siir yinisim timi inkin o.

⁷ Mi kara ta yokwowa iikamim om komii Romanim Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim kimiiram asi winkika. Mi siya kimiir bidi yimbiniin kima siir iikamkim. Kara minam naingwowi, krimiir Adi Komii mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis sowa wi krimiirar nwoki tirim dimin miyikim mi naingwoyimiyok mi nongwomamair aei aka. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kigam naingwokin.

⁸ Kara biyin pi ta yaiya saiir niki boini: Hinda tinda si- ma kimiirin hiniina haigiririr boini, kima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiiyan iikamkim. Mi Jisis Kraiis siir inig iirin kara kimiir asi boin wadieki Adi Komii siir. ⁹ Kara Adi Komii siir mi aiir miriiyin mi kariir kwoin komiiyin ina yaingwokiyin siir Yinisimin siir yai win kibi aiir boinmimauuim. Mi Adi Komii siya ina ninokninkinin kariirin inokinokin siyar whinkinsiis haiginuwikin iya nhwo kara kwisboiniyim. ¹⁰ Mi inokinokin kara Adi Komii siiramar sriigun, siya kariir whinkinsiis haiginuwim mi ii nhirim kara siyugaki niuwu kimiiramim wa nwoki itim kimiir kigimim. ¹¹ Kariir kwoinin kimiir nini kignakiyamim ina naingwokinin mi kara dimin miyikim kimiir hauuwam mini, Adi Komii siir naeyu feya hauuwim mi ti dimin hiriinanim wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwi kirie kima nwowim. ¹² Saeya hiniinga, kimiir naingwo tibmiiya saeya kariir kinsiis haiginuim mi kariir naingwo tibmiiya kimiir mi kinsiis haiginuim. Mi ti hiriinan siyuin siya wi krimiir whiekakar nwoki kinsiis haiginu irkakim.

¹³ Ti nomiyauim kara ha naingwowi kima ti inokninkin ii whiekakim kara kimiir kigamar naingwowi kariirin dimin whirki nipiyaokii rani. Kara iikam nhirim Juda iikam tani simiir bidi whindiriraerarin mi sima ini naingwo tibmiiyan inkamkin ywowim. Mi kara kimiirin hiriinan whindiriraerarimar naingwokin. Mi iri- ipi hiriinan kimiir waraurin wi naekaka niki owim. ¹⁴ Adi Komii siya kariir bidi yimbiniin siir yai win kibiya saiir boinmimauuim nu Grik hiran iikamim dimin taeminki naokingugunankaiyim mi iikam nhirim nu whiranim dimin taemin karamaeyim simiiram mi iikamim ninokninkin whiekak karamaeyim simiiram warar. ¹⁵ Mi ti dimin hiriinanim, kara iikamim om komii Romanim kimiiramim simiirsi nikwokrimkripaniyam tirkin Jisis Kraiis siir yai win kibiya saiir warar nanaakninkiiyim. Iri- ig.

Ta Kraisi siir yai win miyika saeya kiriekaka.

¹⁶ Kara ta Kraisi siir yai win miyika saiirsi bi nididgin. Niingaka. Dimusi rani, saeya Adi Komii siir kirieka, iikamim wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiyim simiir whinkinsiisi. Ta yaiya saeya bii Juda iikamim simiir hiriir yam mi mhoyiya saeya Juda iikam tani simiir hiriir yam. ¹⁷ Mi Kraisi siir yai win kibiya saeya krimiir niisiimauuga Adi Komii siir yipiki hiniina niisiimauuin siya dimin whirki bi kimbugin siya dimin miyikim krimiir diriraerarim simiir. Mi siya iikamim krimiirin dimin whirki kimbu karamae inkam asi dapkim mi iikamim krima wi iripa mhi kwoin saika ninkin owi. Adi Komii siir yaiya saeya hiniina boinka, ta kimiir naingwo tibmiya saeyar dapi kimiirin Adi Komii siir whwonkam idan, dimin whirki bi kimbugim mi kima wi omwaiya waiyayokiyokii. Siyiu whir karamaeka. Niingaki, niingakiinga. Iriig.

Ta yaiya iikamim Adi Komii siir yai aiir haimriyuim simiir siyiu imiir boinka.

¹⁸ Adi Komii siya ninomor kou hir nidwowin siir om iir. Mi ta siir io yaiya saeya wi nimprio rani saeya wi idowiiya nimbini iikamim digumii siir yai aiir haimriyuim simiir mi iikamim dimin biyie tiriyim ta Adi Komii siir yai win miyikiina ini simar ikworimdinukiya. ¹⁹ Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yiisiimauuin siir dimintaemin whiekakim simiirin mi sima wa pi sibgu inokninkinin. Mi Adi Komii siya simiirin bidiyar sibgu iisiimauuin. ²⁰ Bidi bidinyarin Adi Komii siyar nonkwowowim digworaekwo whiekakim simiir mi ta iya saiir hirankar nitiyokiyokiiya mi tisi tariinanar namwonyin. Mi iikamim ti digworaekwowim siya diriraerarim simiirin ha pi kigninokninkinim mi sima Adi Komii siirin ha pi yinokninkinsasaeyin ti digworaekwo imiirsiyar. Ya hiniinga, sima digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwowowim simiirin wa kigi mi sima siir whwonkamim wi kig rani. Mi sima wa nwoki kigninokninkinim siir kirie komiia iinokinok nwoyokiyokiiya saiirin. Mi sima hiniina boin karamaeka, krima Adi Komii siir bi ninokninkinkim mi krima siir inig iirin wa hainan tani. Niingaka. ²¹ Sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ina nwowin mi sima hiniina naingwo rani, siya Adi Komii kuingin mi sima siir inig iir bi hainanikim mi siir bi boin wadiekim. Niingaka. Simiir kwoinim pi whaowaekim mi simiir kwoinim miyik bi nwokim. Sima habwhaowaenan nwokim. ²² Simiir kwoinim ha naingwowi sima digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim. Niingaka. Simiir kwoinim ini habwhaowaenan ywowim. ²³ Mi sima Adi Komiiyin naonam karamae nwowiyin digumii siir haimriiyugim mi sima siir inig bi hainankim. Mi sima kimidiniya diminim inkamkar nonkwowowiyim simiir inig imiir hainan ti uruwai, siyaowai, ipiyin, mi it mi mipug minim mi wraisupai wraisupai ikim. ²⁴ Mi Adi Komii siya simiir haiburgigin mi simiirin, simiir siyiu biyeyin siya kiyainamkim. Mi sima siyiu

biyeyin siiram nikwokwo nanaeikin, iraka nwiraka iripa piu nwowamin. ²⁵ Mi ti hiriinan iikamim sima Adi Komii siir yaimwo aiirin digumii bidi haimriiyuim mi sima pi yaeya niksisee yaiyar haii. Mi sima pi diminim Adi Komii siya nonkwowowim pi simiir inig imiir swoki hainani. Mi sima pi Adi Komii siir inig iir hainan tani, yipiki ti digworaekwowim simiir nonkwowowim. Niingaka. Siyairgin wadieki wadeyin mi iikam krima siir inig iirarar hainan, iinokiinokin.

²⁶ Mi Adi Komii siya simiirin siyiu biyeyin siir hirar haiburgik mi sima ini siyiu biyie tiri siyiuin siirar yapim. Mi simiir wigim, sima siyiuin iripa piu simiir kam aka nwowiyim ini yimiyyunamim mi sima iripa piu kimidiniya wig nhirmaka ini owou. ²⁷ Mi kamim yim iriipi hiriinanar mi tir, sima iripa piu simiir wig imaka bi nwokim, simiir kwoinin iripa piu inkam nwiraka nwowam nikwokwokim mi sima siyiu biyie sima simar yinwo anwona. Mi Adi Komii siya simiir asi tirbugikin, ti siyiu hiriinan sima tirin siirsika. Yo ti hiriinanin yo dimin karamaeka.

²⁸ Mi ti iikam hiriinanin Pi boriisopi simiir kwoinin Adi Komii siiram nwowim mi siir digworaekwo ikim. Mi siya simiirar kigninkinki mi sima ini simiir kwoinkar yaingwo diriraerar namim ti siyubiyieki siyiu biyie kin iirin mi sima wi siyiumwoni nap rani. Niingaki, niingakiinga. ²⁹ Simiirin ti dimin biyie biyie hiniinim sima bidi yaokingugunankaiyim. Digworaekwo whiekakam naingwo mi kwoin biyie biyie iikam nhirmiyam naingwo mi kigmar mi ninkinwamwarkii boin, niksisee yai boin, inkam nisomao, kwoin inkam nwiram niwitpaomai inkam nhirmi boinikikasna. ³⁰ Mi whisariiyar haigiririr boin mi io whwonkam Adi Komii siir nanaonanaei. Mi inkam nwirniisi kiginoyokna karam nwo mi simamar naingwona mi diminpai diminpai sima tiraraowam mi yopii adni yai nantamyiriyir. ³¹ Mi siyiu mwoni nap karam nwo mi nimbini aiir nikrimkrip mi inkam nhirmisi naingwoyiyiyok karam nwo mi nhirmaka nomboin ii ae karam nwo. ³² Adi Komii siir siyiu miyikin siya hiniina boinkin, iikamim hiriinan siyiu biyeyim simiir tiri yo daonam. Sima bidi yinokninkinim mi sima ti siyiu biyeyin siirin ini hiriirar tiryokiyokiyamin. Mi ti hiriinan siyiuin sasa rani. Niingaka. Sima ini hindara yininopkainamim mi iikamim ti hiriinan siyiu tiriyim sima simiirin pa mi ikboinmairi. Iriig.

Yaiya Adi Komii siya hidiya ya ninokninkin wadiekwadieyairga

2 Juda iikam kima Juda iikam tani, simiir simiira prii-boin hiuriyyunanaei, siyiu biyeyim sima tiriyim simiirsi, kima hiriinan kipi boin. Dimusi rani, wim kima iki siyiu hiriinanin kima boiniyim simiir, siirar mi tirikim. Mi kima simiir boini mi ta yaiya wi kimar swoki kwaeyopkwonaei. ² Mi Juda iikam kima bidi yinokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiirin wi kipa kipa hid rani, siya krimiirin wi hiriinankinar hidi. Mi ti iikamim, ti hiriinan siyiu iir tiriyim, Adi Komii siya simiirin, wi siyiu miyikimiyik iirar nonkwobum-

buninkin iuguskii. Mi ta siya hindana saiir bwamkib-wamin wi wadeyar namki. ³ Kima iikamim ti hiriinan siyu iir tiriyyim simiir boinhiuriyiwuyim mi wim kima ti hiriinan siyu biye iirar mi tirikim. Kima panina naingwowi, kima wi digar nwowi, iya Adi Komii siya iikamim simiir nonkwobumbuninkinana, simiir dimin biyeyim simiirsi, ha? Niingaka, niingakiinga. ⁴ Pi panina tiri, ha? Adi Komii siya kimiirin wi hiriyyar naingwoyimiyokyokiyokiii mi siya kimiiramim wi ti haruwa nwo rani mi siya kimiir dimin biyeyim asiima bi niki diriraerar bumbu sasauwikin. Niingaka. Mi hiriinanki niuwi mi kima Adi Komii siir siyu miyikin siir dimusi kiyopsibgii. Mi Adi Komii siya ha naingwowi kirmiir kwoinin ti kisina haigi mi siya kimiirin wi ti hiriinan siyu iirsi tir haiginiuwi. Mi kima tari ninokninkin tani, aniya? ⁵ Kimiir kwoinin bidi yinkisaowaeyim mi kimiir kwoinim paninsi kisina haigisi. Mi ti hiriinan siyuin, wim kima kimiir dimin biye imiir haingiriyu haigin ii raaoinami. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siya kimiir io yayim wi hiriyyar mi haiginonkwoinukripkai, siya wi haiginirkii rani ti dimin biyeyim kima haingiriyu haiginmimirim. Mi ta iya Adi siya kimiir dimin biyeyim wi haniingit nitkiigigii mi siya iikam kimiirin wi haniingit nonkwobumbu ninkin haiginiuwi. ⁶ Adi Komii siya iikamim, simiirin irira nwinwira, wi siyuin sima tirin, wi siir hiriinan yamdiyar swoki hidi. ⁷ Mi iikam nhirim sima miinan miriinanaei siyu miyik iiramim, Adi Komii saika sibgu idwowanin ninomor kou hir mi sima wi inig komiigak nwowi mi kwoinbudin omwai-waiyayokiyokiiyin siya wi nonkwobumbuninkin tani. Adi Komii siya wi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin inokinok wi ti iikam imiir hauuwi. ⁸ Mi iikam nhirim yim simamar naingwonaei mipi yaimwo aiir haimri-yugigi digumii mipi siyu biye iir diriraerar nami mi Adi Komii siir kwoinin ti iikam hiriinan simiiramim wi haughauga whyie mi siya simiirin wi haniingit nonkwobumbuninkini. ⁹ Mi mhoiyya Adi Komii siya wi hik kimpipisu komii iikam whiekakim siyu biye tiriyyim wi simiir naninkinuni. Bii wi Juda iikamim siyu biye tirim simiir mi mhoiyyin wi iki Juda iikam tani hinda tindanim siyu biye tirim simiir. ¹⁰ Mi Adi Komii siya wi iikam whiekakim siyu miyik tiriyyim, wi nidwo miyik mi inig komiigak mi iripa niingwomamair aei wi simiir hauuwi ninomor kou hirin. Bii siya wi Juda iikamim simiir tiri mi mhoiyya Juda iikam tani hinda tinda nwowim simiir warar. ¹¹ Adi Komii siya ha bi naingwowikin, iikamim inig komiakakim, sima mi iikamim inig kamaeyim yim sima. Niingaka. Kima ini hiriinan kimar ywowim. Mi siya irira nwinira kimiirin wi diminim kima tirim wi simiir digar mi sibgu hidaiginiuwi.

¹² Iikamim Juda iikam tani mi sima Adi Komii siir siyu komii iir bi ninokninkinkim mi sima siyu biye ha tirikim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi nwo rani. Niingaka. Siya simiirin wa nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Mi Juda iikamim simiirin niingaka. Sima Adi Komii siir siyu iirin ina ninokninkinim mi sima siyu biye ha tiri mi Adi Komii siya simiirin wi ti siyu iirsi boinwokiyyop natkaigi. ¹³ Iikamim Adi Komii siir yai ai-

irin hindara wakae kimaigiyim mi Adi Komii siya simiirin wi ha boin tani, sima iikam miyikim. Niingaka. Iikamim siyu komii iir wakaeyokna apiyim, ti hiriinan iikamim simasimargim Adi Komii siya nikiuwanim iikam miyik. ¹⁴ Mi iikamim Juda iikam tani, tinda tinda nwowim, Adi Komii siir siyu iir ninokninkin karam nwowim, sima diminin simiir kwoinkar naingwokiyyin, pi siyu miyik siirar mi tiri. Adi Komii siir siyu komii ieya boina saiir hiriinan siyuin, yio kirmiir niisiimauugin. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hiniin dimin iki wadeyin mi piki hiniin dimin iki biyeyin. ¹⁵ Mi siyu hiriinanin sima tirin yio simiir kwoinuin Adi Komii siir siyu komiyyin ini haniin siya bidi kwirii idwokaiyyin. Mi simiir kwoin ieyar niisiimauwi, piki hiniin dimin ikin wadeyin mi piki hiniin dimin ikin biyeyin. Mi hiriinanki niuwi, simiirin ini simiir kwoin ieyar nowomwarkaiyyim. ¹⁶ Mi mhoiyya ii komiyya, yaimin dimin imiir hidana Adi Komii siya wi Jisis Kraiss siir boinkii, ti kwoinpa kwoinpa, iikamim hinda tindanim simiir kwoinai kwirii idwokaiyyim, simiir kinawhiyimiyye itkiknam. Mi siya simiirin wi ti digworaekwo imiirsi boinwokiyyop natkaigi. Mi ti digworaekwowim, sima wa nimbiyami mi Adi Komii siir yai win kibiya kara boinmimauuwiya saeya ta hiriinan yaigaka.

Yaiya Juda iikamim mi siyu komii ikin simiir boin aeya

¹⁷ Juda iikam sima ha naingwowi, Adi Komii siya mi kima, kima iripar nongwomamair aeikim. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi kimiir bopwowa paeki bi namai ikougin mi Adi Komii siya ti siyu komii siir yayim kimiir hauugiyim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi, aniya? Niingaka. Mi kima kimiir inig imiirar hainaniyyim, kima pi ha boini, nim krima Adi Komii siir iikamkim. ¹⁸ Kira Adi Komii siir kwoin iirin siir bidi yinokninkinim. Mi kira ina hid ninokninkinin piki hiniin dimin ikin biyeyin mi piki hiniin dimin ikin miyikin, kira siyu miyik iirar napikin. Dimusi rani, sima kiriirin Adi Komii siir yaiya yinisimar nowomwarkaiyyukin. ¹⁹ Kima hiniina naingwowi, Adi Komii siir yaiya kima saiirin ninokninkin miyikakim mi kima iikamim habwowhaenan nwowim simiir aknainan niisiimauuwam mini Adi Komii siir yai miyika saiirin, ha? Mi kima siyu miyikin siir niisiimauuwam mini mi sima kimiir nwoki wakaeyoknam. ²⁰ Kima hiniina naingwowi kima digar nwowi, iikamim habwhaowaenanin simiir nowomwarkaiyyuwim Adi Komii siir dimin miyikim simiir, ha? Mi kima iikamim yinisim sapisapnan Adi Komii siir dimin miyikim simiir nowomwarkaiyyuwam mini mi kima simiir sibgu owomwarkaiyyuwamar naingwowi Adi Komii siir dimin imiirin. Dimusi rani, kima hiniina naingwowi Adi Komii siir yaimwokiyyaimwowa saiir bidi yinokninkininin. Mi sima wi kimiir hiriinana nwoki owim, ha? ²¹ Niingaka. Kima iikam nhirim simiirin ha nowomwarkaiyyuwigin, Adi Komii siir dimin imiirin mi kimakima nowomwarkaiyyuna dimusi nwowi, ha? Kima ha boinikim, kima hii kipi tauae mi tari hii kimar tauaeikim, aniya? ²² Kima hiniina boinikim kima hii wig iraka kipi nanae mi kima hiriinan siyu iir bi tirikim

iyie? Niiŋgaka. Mi kima pi boriisopi iikam nhirim sima uruwai siyaowaini nikwo aeyim. Mi kima nae nhirim Adi Komii siir omaka hiranka tauae hainakikim. ²³ Kima kimiir inig imiirar hainanei inkamkim mi kima ha boinikim, krima Adi Komii siir siyiu iirin bidiyar yinokninkinin. Mi kimar taouugaikin ti siyiu komii iirin, yio ti hiriinan siyiuin kima Adi Komii siir inig iir haigin ikworinugin. ²⁴ Yokwo Komii saeya hiriinan yai kaimwo aiiirar mi boinka, iikamim Juda iikam tani sima Adi siir Komii inigin whisarii bi haigin ikwowaisiigin. Dimusi rani, Juda iikamkiihim kima niisiimaugim, simiirin.

²⁵ Kaimwoka, iya kima yinisim sapisapa nwowa mi sima kimiir miois aiiirar kitiyopnir haiya yio wadiekin ti hiriinan siyiuin, siyiu komii siyar boinkin. Mi kima ti siyiu komii iir haigin ikworinuwi mi sima kimiir miois imiir bi kitiyopnir haigim, iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. ²⁶ Mi kamim simiir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknae api mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknae mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam iikam nokdap haiginiuwi mi ti iikamim sima wi kamim miois kitiyopnir haiiyim wi simiir hiriinan nwowi. ²⁷ Kaimwoka, kima Juda iikam kiinim, wim kima kimiir mioisim bidi kitiyopnir haiiyim mi iriipi hiriinan, kima ti siyiu komiiyin siir haiiyim mi inokiiinokin kima ti siyiu iir bi wakaeyoknaeikim. Niiŋgaka. Mi iikamim Juda iikam tani hinda tindanim sima simiir mioisim bi kitiyopnir haigim mi sima Adi Komii siir siyiu iirar wakaeyoknakim. Sima yai wi kimiir boin hiiriyiu boini. ²⁸ Mi kimiir yopiiyim sima kimiirin Juda simiir isidin siir hirar naokainaka windi mi sima kimiirin wi Juda iikamkii hiriinansi nikiu rani. Niiŋgaka. ²⁹ Mi iikamim Adi Komii siir siyiuin siir yaimwokiayaimwowa simiir kwoinau nwokaiya saiiir sibgu apiyin, yim simakisima Juda iikam kiinim. Mi ti hiriinan siyiuin kwoin ara sima priinaingwo tibmiiyin yio ina Adi Komii siir naeyiuin kimiir miois imiir kitiyopnir haiiyim ini hiriinan ywowin. Mi yipiki ti Adi Komii siir siyiu komiiyin biya Moses siya winkiyin siir yai imiir nap karamae nwowim mi iikam nhirim sima ti hiriinan iikamim wi simiir inig imiir hainan tani. Niiŋgaka. Mi yio Adi Komii siya simiiramim wi nhami nhami naingwokwonanae rani. Iriig.

Siyiu biyie siya wi siyiu miyik iir nikwowaisii rani.

3 Kima panin panina naingwowi Juda iikam wadie kimar yowiski mi iki Juda iikam tani yim miyik rani, iyie? Mi ti kimiir siyiuin miois kitiyopnir haiiyin, siya wi kimiirar whinkinsiis haiginiuwi iyie? ² Ini mi owin, yio hiriinan siyiuin yio dimin karamaeka, yio kimiir whinkinsiis haiginiugin, biigibiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya siir siyiuin Juda iikam kimiir hauugin kima ninokninkinam mi kima siir napim. ³ Kaimwokikaimwoka, Juda kimiir iikam nhirim ti Adi Komii siir siyiu komiiyin siir yaiya saiiir siyiu iir nap karam nwowim simiirin wi panina tiri mi Adi Komii siya wi digiumii siir yai aiiirar haimriiyuwi, aniya? ⁴ Niiŋgaki, niiŋgakiŋga! Iikam whiekakim ti nu iirar nwoirkakim, sima niksiseae yai boini mi Adi Komii siya wi niksiseae yai

wara boin tani, yio wi yaimwokiayaimwo imiirarar boin iski. Adi siir Yokwo Komiiya saeya Adi Komii siirin hiniina boinka,

iniinokiiinokin iikamim yai kiriir boinhiiriyiuwiyim mipi kirar swoki atkin okwonaowidi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, kiriir yaiya ini kaimwokikaimwower ywowa.

⁵ Mi ta iya Adi Komii siya krimiir dimin biyieyim, simiirsi nonkwobumbu ninkini, iikamim sima kigninokninkinam mi sima wa naingwowi, Adi Komii siya dimin whirki bi kimbuwikin. Mi krima wi panin panin boini, ha? Mi inkamin ha boini, kiya, siya krimiirin siyiu miyik bi tirkin mi krima wi kwoin whiruwa siir kwoin iirarar nwoki, aniya? ⁶ Niiŋgaki, niiŋgakiŋga, Adi Komii siir siyiuin siya dimin whirki kimbuwikiswo mi siya iikam imiirin wi panin panina pi sibgu hidin, ha?

⁷ Mi ta kariir niksiseae yaiya saeya Adi Komii siir yaimwokiayaimwowa saiiirin idowiya nwowaiginiugi mi inig komiigak siir nwowaiginiuwi mi siya kariirin dimin biyiekak inkam dimusi swoki dapi mi kariirin wi yamdi dimusi swoki tirbuwi, ha? ⁸ Mi ini mi owin, krima wi hiniina boini, humbaie, krima siyiu biyie tiri mi iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainanim. Mi tari hiriinan siyiuin ini wadie siya ywowim, aniya? Niiŋgaki, niiŋgakiŋga. Mi iikam nhirim sima kariirin hiniina nkbumbuwikim, Pol siir yaiya saeya hiriinanairga. Mhoiia Adi Komii siya wi yamdi simiir diriraerarbumbuwi ti hiriinan kamim mi siya simiirin wi siyiu wadiekwadie iirar tirhaiginiuwi. Iriig.

Inkam miyik nwir karamaeka. Niiŋgaka.

⁹ Mi krima wi panin panina naingwowi, ha? Mi tari iki iikamim Juda iikam tani, simiir kwoinim ini Juda iikam kimar ywowiskiyim, ha? Niiŋgaki, niiŋgakiŋga. Kara kimiirin pi hiniina boinki, Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim, ti nu iir nwowim hinda tinda krima hoimgakarim, siyiu biyie kinar tirikim. Krimiir kwoinin siyiu biyie tiramin, siyar kiyai. ¹⁰ Tiki yayiyim, yim yaimwokiayaimwo imairgim. Bidi bidiniyarim, kam nhirim sima winkiyim Adi Komii siir yayiyim, Yokwo Komii Samni, sima hiniina winboinkikim,

mi krimiir nwirniyin, Adi Komii siya wi ha boin tani, dimin whirki bi kimbugin. Niiŋgaki, niiŋgaka. Krima hoimgakarim, siyiu bibiyeyan iikam kinairgim. ¹¹ Krimiirin inkam nwirki ninokninkin tani, pi hiniin dimin ikin, kaimwokikamwo nwowin mi Adi Komii siir mi inokninkinam naingwowin mi siir wakaeyoknam.

¹² Iikam whiekakim sima Adi Komii siirin digiumii bidi haimriiyugigim sima ini dimin biyie tiran iikam ywowim. Nwirkinwirki siyiu miyik bi tirkin. Niiŋgaki niiŋgaka. ¹³ Yai bibiyeyim, sima boiniyim, ini ieyin inkam haingikaiiyin, si budwaki whakiiyin, ini siir hiriinan ywowin. Sima niksiseae yai kasa bi boinkim mi ti yai bibiyie hiriinanim sima boiniyim iikam imiir yim ini mipugni bigi pikiiyim mi urura ha kinamiyin, ini hiriinan ywowim. ¹⁴ Inokiiinokin sima yai bibiyie arar boinanae iikam imiirin. ¹⁵ Sima bi kimiminikim mipi iki

iikam n̄h̄rim io simiir nwowi m̄ simiirin pa m̄ isom-som aokaokii. ¹⁶ Maeyau mauyauim sima namiyim, sima digworaekwo imiirin p̄ haniinḡin nonkwobumbuninkingigi m̄ m̄ iikamim sima p̄ hik prasae hai rani, simiirsiyin. ¹⁷ Sima iikam n̄h̄rimi b̄ n̄nki amasuwikim ir̄pa nongwowamair aeyam. N̄ngaka.

¹⁸ Sima Adi Komii siir in̄g iir hainanam b̄ naingwowikim; yipiki inkam komiigi komiyyin.

¹⁹ M̄i kr̄ma ina ninokn̄nkinim, digworaekwo whiekakim siyu komii siya boinim m̄ iikamim sima w̄i siyu komii siir aowa nwoki owim. M̄i inkam nwirkin ha boin karamaeka, kara inkam wadiek̄in. N̄ngaka. Kr̄ma iikam whiekakim maeyaumaeyauwanim Adi Komii siir whwonkam id̄ain dim̄in biyie bidiyar t̄rbuwim. M̄i Adi Komii siya kr̄miirin w̄i t̄i siyu komii ieya boinwokiopnatkaigi. ²⁰ M̄i ta h̄riinan saiirsika kr̄miir nwirki nwirki Adi Komii siir siyupai siyupaiyim simiir b̄ napkin m̄i Adi Komii siya kr̄miirin wa ha dap rani, dim̄in whirki b̄ kimbukin. N̄ngaka. Adi Komii siir siyu komiyyin siya siyar n̄siimauugin, kr̄miirin. Inkam̄in siyu biyie t̄riyin. Iriig.

Iikamim Kraiis siir yai aiirim naingwo t̄bmii w̄i iikam m̄iyyik sima nwowi.

²¹ M̄i tariinanin Adi Komii siya kr̄miirin idowiiya bidi ywokiyyin, yipikin siir whwonkam id̄a dim̄in whirki kimbu karam nwowin. M̄i ȳo t̄i dim̄inin siyu komii saika b̄i n̄masugin. N̄ngaka. Ȳo ini sa ywowin m̄i yayim Moses siya bidiya w̄nkiyim m̄i profet kamim sima m̄i w̄nki ikim, sima t̄i dim̄in iir w̄nboinkikin. ²² T̄iki siyu m̄iyyikin siya h̄niinḡin, iikamim Jisis Kraiis siir yai aiirim naingwo t̄bmiiyim, t̄i iikamim sima Adi Komii siya dapiyim dim̄in whirki b̄i kimbugin. M̄i iikam whiekakim naingwo t̄bmiiyim Adi Komii siya simiirin w̄i iikam m̄iyyik n̄kiuwi. Adi Komii siya w̄i h̄niina naingwo rani, w̄im k̄ma Juda iikamim m̄i n̄im kr̄ma Juda iikam tani. N̄ngaka. Ȳo t̄i h̄riinanin dim̄in karamaeka. ²³ Iikam whiekakim h̄inda t̄inda nwowim sima dim̄in biyie bidiyar t̄rim m̄i Adi Komii siya w̄i simiir ir̄ni nw̄rni hainan pr̄pras rani m̄i simiirin wa boin tani k̄ma iikam wadiek̄im. N̄ngaka. ²⁴ Adi Komii siir naingwoyimiyoka kr̄miirin hindara p̄rihaugikin Jisis Kraiis siya naowa iikam simiir dim̄in biyeyim simiirsi m̄i kr̄miirin saeyar nanmaiwarkainakim Setan siir īnankin. M̄i Adi Komii siya w̄i ta h̄riinan kr̄ma naingwo t̄bmiiya Jisis Kraiis siiram, w̄i saiirsiya dap̄kiuwi dim̄in whirki kimbu karamae. M̄i t̄i dim̄in h̄riinanin b̄i sainikin. N̄ngaka. ²⁵ Adi Komii siyar n̄krop iuungikin Kraiis siirin, nu t̄ir nauun̄i aoniyam, sibsibin inkam̄in nisom ink̄in imiyyaeyin, Adi Komii siiram siir h̄riinan. M̄i siir nh̄eya ha naokinaini m̄i kr̄miir dim̄in biyie biyeyim w̄i saeyar haiyoprimdiyumiigii, iya kr̄ma siiram naingwo t̄bmii. Adi Komii siya h̄riinan minam t̄rkin kr̄miirin, kr̄ma wa nwoki inokn̄nkinim siya dim̄in whirki b̄i kimbugin. M̄i bidi bidiniyarin iikamim dim̄in biyie t̄riyyim, Adi Komii siya simiirsi naingwoyimiyokim m̄i siya simiirin b̄i nonkwobumbuninkin. Dimusi rani, Jisis siirin w̄i siya n̄krop iuungii, simiir dim̄in biyie biyeyim simiir haiy-

oprimdiyumiigiyam. ²⁶ Jisis Kraiis siirin siyar n̄krop iuungikin nu t̄ir nauun̄i aoniyam m̄i iikamim sima nwoki k̄gn̄inokn̄nkinim, siya dim̄in whirki b̄i kimbugin. M̄i iikamim Jisis siir yai aiir sibgu wakaeyokna ap̄im, siya kr̄miir dim̄in biyeyim h̄riinansi haiyoprimdiyumiigikim. M̄i siir whwonkam id̄a siya kr̄miirin w̄i iikam wadie asi n̄kiuwi.

²⁷ M̄i w̄i pan̄ina t̄iri, kr̄ma w̄i kr̄miir m̄i m̄iyyikim simiir in̄g imiirar t̄i hainan, ha? N̄ngaka. T̄iki m̄i m̄iyyik m̄iyyikim, kr̄ma m̄iiryim kr̄miir dim̄in biyeyim w̄i sima haiyoprimdiyumiigi rani. N̄ngaka. Jisis siir yai aiiram naingwo t̄bmiiyim siyuin, siya siyairgin kr̄miir dim̄in biyie imiir haiyoprimdiyumiigiyin. M̄i Adi Komii siya kr̄miirin t̄i h̄riinan siirsi n̄kiuwikin dim̄in whirki kimbu karamaeyin. ²⁸ Kr̄ma dinokn̄nkin, iikamim Jisis Kraiis siir yai imiiram naingwo t̄bmiiyim, kwoin wh̄ruwa nwokiym sima simairgin Adi Komii siya n̄kiuwiyim dim̄in whirki kimbu karamae, siya kr̄miirin t̄i m̄i m̄iyyik m̄iyyikim kr̄ma m̄iiryim, siyu komii siir siyu imiir kr̄ma napiyim, simiirsi b̄i dapikin, dim̄in whirki kimbu karamae. N̄ngaka. ²⁹ K̄ma pan̄ina naingwowi m̄i tari Adi Komiiyiin Juda kr̄miirarar Adi Komiiyiin, aniya? M̄i tari iki Juda iikam tani simiir Adi Komii wara rani, aniya? N̄ngaka. Siya iki Juda iikam tani simiir Adi Komii warairgin. ³⁰ Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam whiekakim h̄inda t̄inda nwowim, kr̄miirar Adi Komiiyiin. Kamim m̄ois kitiyopn̄ir haiiyim m̄i ha naingwo t̄bmiiyim Jisis siir yai imiir simiir Adi Komiiyiin m̄i kamim m̄ois kitiyopn̄ir hai karam nwowim m̄i ha naingwo t̄bmiiyim Jisis siir yai aiir, siya simiir Adi Komii warairgin. M̄i t̄i h̄riinan iikamim yim sima, Adi Komii siya dapiyim, dim̄in whirki kimbu karamae. ³¹ M̄i kr̄ma ha naingwowi iikamim Jisis siir yai imiir wakaeyokna aingwo t̄bmiiyim, ya ini komii saeya ywowa m̄i k̄ma w̄i pan̄ina naingwowi, siyu komii siir yayim Moses siya w̄nkiyim, yim dim̄in komii rani, aniya? N̄ngaka. Tariinanin t̄i digworaekwowim, yim siyu komii siir siyiumwokisiyiumwoin siir nanaakn̄nkii haiginugin. Iriig.

Adi Komii siya dim̄in whirki kimbukaramin Ebrahim siir dapkin.

4 Ebrahim siya kr̄miir h̄riinan inkamairgin m̄i siya Juda iikam kr̄miir brougaekin. M̄i kr̄ma siirin w̄i pan̄ina naingwowi m̄i siya Adi Komii siir siyu komiiyiin siir siyuim pan̄in pan̄ina h̄iimikainakin, siir wh̄nkin-siis haiginuwamin, ha? ² M̄i kaimwoki niuwi, Ebrahim siya siyu komii siir siyupai siyupaiyim simiir sibgu api m̄i siirin w̄i dim̄in whirki kimbu karam t̄i dim̄in ima nwowi m̄i siya siir in̄g iirin wa t̄i hainan. M̄i Adi Komii kr̄miir Wanin siir whwonkam id̄ain Ebrahim siya w̄i dim̄in whirki kimbu karamaeyin w̄i ta h̄riinan saiirsi nwo rani. N̄ngaka. ³ Yokwo Komii saeya Ebrahim siirin h̄niina boinka, Ebrahim siya Adi Komii kr̄miir Wanin siir yai aiir wakaeyokn̄kin m̄i Adi Komii siya siirin dim̄in whirki kimbu karamae saiirsiyar n̄kiugin ⁴ Kr̄ma ina ninokn̄nkinim, inkam̄in inkam nw̄rni m̄i m̄iiryin m̄i umir ha haiiyin ta m̄iyya siya m̄iiryi sairsi

mî tî hiriinan umirim siya haiiyim, siya tî inkamin siirin hinda bi sib hauugin. Niingaka. Yio miya siya miriia sairsi haiigin. ⁵ Mî inkam nwrkin siyu komii siir mî ai-ir mirii karamae nrowi mî Adi siya ha kigi, siya ini siir yai aiiram naingwo tibmii kiinim mî siya tî iikamim dimin biyeki naokingugunankaiyim imiirin wi ha dapi dimin whirki bi kimbukim. ⁶ Mî biya Devidin yio iriipi hiriinan yaiya sairar mî win boinkikin. Adi Komii siya krimiir miyim simiir bi kigikin. Niingaka. Mî inkamin siyu komii siir yayim simiir sibgu ap karamae nrowi mî iya Adi Komii siya siirin dimin whirkin kimbu karamae ha nikiuwi mî yio siya maingimairga dwo. ⁷ Yaiya biya Devidki si win boinkiya yokwo Samni, siya hiniina win boinkikin,

iikam whiekakim simiir dimin biyeyim Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim mî yim sima maingimairga dwo. ⁸ Mî Adi Komii siya iikamim siyu biye napim simiirin wara kinawhiyemiyie boin karamae nrowi mî simiir boinwokiopnatkaigi karam nrowi, yim tî iikamim maingimairga dwo.

⁹ Mî tari Juda iikam miois kitiyopnir haiiyim simasimar tî maingimairga, aniya? Iyie? Niingaka. Mî tari Juda iikamim miois kitiyopnir hai karamae nrowim yim sima ha timi maingimairga, aniya? Krîma Adi Komii siir Yokwo Komiiya sair yayim simiir tî sibgu naingwo saeya hiniina boinikim, dimusi rani, Ebrahim siya Adi Komii siiram naingwo tibmiigin mî Adi Komii siya siirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugin. ¹⁰ Mî Ebrahim siya ini panina ywowin Adi Komii siirin tî dimin whirki kimbu karamae naingwowin, ha? Mî siya tari miois bidi kitiyopnir haiyin. Niingaka. Siya miois bi niki kitiyopnir haigin mî Adi Komii siya siirin ha bi dapkin dimin whirki kimbu karamae mî ta sair mhoiia, siya miois haningin kitiyopnir hai. ¹¹ Mî siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mî Ebrahim siya Adi Komii siiram sairar naingwo tibmiigin. Mî Adi Komii siya ta sairsiyar dapkiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mî siya kamim miois kitiyopnir hai karamae nrowim simiir brougae asi nwokin. Mî ta simiir naingwo tibmii mî kwoin whuruwa sima nrowa Adi Komii siirim mî ta hiriinan sairsika Adi Komii siya siir kwoinairga asi naingwo daphaiginiugin simiirin dimin whirki bi kimbugim. Ya ini diminin hindara priihauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹² Mî siya iikamim tî tariinan nrowim miois kitiyopnir haiiyim krimiir brougaekin. Mî siya ta miois krîma kitiyopnir haiya krimiir brougae sairsi bi nwokin. Niingaka. Dimusi rani, krîma siir yai aiiram naingwo tibmiigin biya siya mî tira sair hiriinan. Mî siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mî Adi Komii siya siirin, siir naingwo tibmii aiir siya nikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Iriig.

Adi Komii siya nimbina ya iikam whiekakim naingwo tibmiyim simiirga

¹³ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nu whiekakim mî iikamim Ebrahim siya mî siir yinie ikim, simiir nimbngik sima kigrirao irkakim. Siya ta nimbina Ebrahim siirin, siyu komiini siyu siya sibgu apa sairsi bi

nimbngikin. Niingaka. Siya siirin siir naingwo tibmii aiirsiyar nimbngikin. ¹⁴ Mî Adi Komii siya iikamim siyu komiini siyuin siir napiyim simiirara nimbini iikamim hinda tindanim simiir kigrirkakamin mî siya tî iikamim siiram naingwo tibmiyim simiirin wi panina naingwowi, yim simiirin dimin karamaeka, aniya? Mî tî simiir naingwo tibmiya mî ta simiir nimbina ya wi dimin komii nwo rani. ¹⁵ Dimusi rani, krîma dinokninkin siyu komii siir siyuin, yio krimiir dimin biyeyim simiir niisi-imaugin Adi Komii siya yipiki tî siyu iir niinikibiri wi sairsi nonkwobumbuninkini mî tî siyu komiirin siya nwo karamkiswo mî wi dimin whirki di nomokouwi, wi hindara pi priidiraerarkaeyamin.

¹⁶ Tî digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim, iikam krîma haiyam, krîma simiirin wa haii. Dimusi rani, krîma siiram naingwo tibmiigin. Yio siir siyu komii iir napni dimin tani. Niingaka. Adi Komii siya tî digworaekwowim krimiirin hindarar prii hauugin, siya hiriinan minsi tirkin, siya siyu miyik krimiir tir haiginiugin. Mî tî Ebrahim siir isidin, krîma wi tî digworaekwowim simiir haii. Yio krîma krîma rani. Niingaka. Tî digworaekwowim biya siya nimbiniim, wi iki iikamim hinda tindanim, yipiki siiram naingwo tibmiyim, wi simiir warar ninkin hauwi. Ya aknainan krimiir niisiimauga biya brougae Ebrahim siya tira sair hiriinan. ¹⁷ Yokwo Komii saeya Ebrahim siirin hiniina boinka. Kara Adi Komiiyin, kara kiriirin wi iikam whiekakim hinda tindanim wi simiir brougae nokmwîn ohaiginiuwi. Mî Ebrahim siya krimiir biigi biyan brougae asi nwokin. Dimusi rani, krîma siir yai aiir wakaeyokna apkim. Siya tî Adi Komii iirimim minam naingwo tibmiigin, iikamim naokaowim simiirin wi siya swoki hidninsiin idwowi mî sima wi omwaiyar swoki waiyai. Mî digworaekwowim, siya boinim nimbini karam nrowim, yim wa mî imbiyami. ¹⁸ Ebrahim siya ini warar iki whaowaeyin, tî digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim sima wi panin panina nimbiamim mî siir naingwo tibmiya ha naingwowi, tî digworaekwowim wa nimbimbiamim. Siya hiniina naingwo tibmii, siirin wi Adi Komii siya nokmwîn okwo haiginiuwi, iikam whiekakim hinda tindanim simiir brougae nrowam. Adi Komii siya Ebrahim siir boinki Ebrahim mhoiia kiriir isidin wi kasakasa nwo rani. ¹⁹ Ebrahim siir biewiyim, kamairim iriyarnanairgim, (100) mî siya ha naingwowi, siya wai biye bidi ywowin, siir naoni iya ini kingiin nrowa. Mî siir wiga Sera saeya iriipa hiriinan walbiye bidi mî owa, saeya wi yiniekak nwo rani. Mî siir naingwo tibmiya, siya naingwo tibmiya Adi Komii siir yai aiiram mî dimin taemin whiekakim ya kinisu karamaeka. ²⁰ Siya ha bi naingwokin, tî diminin Adi Komii siya nimbiniim siir, siya wi tir tani. Niingaka. Siya hiniina bi naingwokin. Mî siir kwoinin bi naingwo owouugin Adi Komii siir yai aiirin mî siya Adi siirin hiri-iyar mî okboinprapas mî siya hiriir yaingwou Adi Komii siya siirin yinisim yinkamiyinin wa hauwi. ²¹ Ebrahim siya ha naingwo aingwo tibmiigin, Adi Komii siir kirieya wi digar nrowi mî siya kwoin whiskak bi nwokin. ²² Mî Adi Komii siya Ebrahim siir naingwo

tibmiiya hiriinan kigiyyin mi siya siirin dimin whirki kimbu karam asi nikiugin. ²³ Ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowa, Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karam Ebrahim siirara biri boinkin. Niingaka. ²⁴ Ta yaiya krimiir warar boinka, Adi Komii siya wi krimiir warar nikiuwi, dimin whirki kimbu karamin. Dimusi rani, krima siiram naingwo tibmiigim, yipiki Jisis Kraisi siirin siya hidninsiin idwokin ie hirankin krimiir Yaowae Adin ninomor kouwanin. ²⁵ Adi Komii siya Jisis siirin nua tiriirin minam nikropki iugikin nu tir nauuni aoniyam krimiir dimin biyeyim simiir haiyopridiyumiigiyim. Mi Adi Komii siya siirin ie hirankar swoki hidninsiin idwo mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karam asi nikiuwi. Iriig.

Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karam da-paiginiugin

5 Krima iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmikim mi ta hiriinan saiirsika, ta ii aiirin Adi Komii krimiir Wanin siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karam saiir nikiuwi mi krima wi iripar nongwomamair aei. Dimusi rani, ti digworaekwowim krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraisi siya tirkim krimiiram. ² Mi iya krima Jisis Kraisi siirim naingwo tibmiiyim mi ti siyuiin Adi Komii siya bidi haiwaokiyin krimiir siyu iir niyok haiginiuwiyin krima Adi Komii siir naingwobumbu aair haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika, krima wi dimin iiramar nikwokwonanaekaigi Adi Komii saika nongwomamair aeyokiyokikaeyamam. ³ Mi krima ti dimin imiiraram kipi maigimaigra. Niingaka. Krima hikpai hikpaiyim krimiir nimbiniyim, simiiram warar timi maigimaigra. Dimusi rani, krima ina ninokninkinim, krima hikpai hikpaiyim wa haii mi ti hikpai hikpaiyim krimiir mhii kwoinim wi simar kinsiis haiginiuwi. ⁴ Mi krima kirie hiriinanar nwoyokiyokii mi diminpai diminpaigi krimiiram kinanankiuwi mi Adi Komii siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karam nikiuwi. Mi hiriinanki niuwi krima wi Adi Komii siya nimbiniyim diminpai diminpaigyim wi simiiramar nikwokwonanaekaigi. ⁵ Mi krima hiriinan naingwo tibmii mi krimiir naingwo tibmiiya saeya wi kigugu iuguski rani. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siya naeyu miyikin krimiir bidi hauugiyin. Mi Adi Komii siir naingwokwowa wi krimiir mhii kwoinau nwoki okiyim. Mi hiriyar nwoyokiyokii mi krima wa ninokninkinki ti Adi Komii siya nimbiniyim dimin taeminim krimiiram wa nimbiam kii.

⁶ Mi krimarin ini kirie karamaeyar ywowim, Adi Komii siir whwonkam idain, dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi iya Adi Komii siya nimbiniyim Jisis Kraisi siya naowana, iikam hinda tindanim dimin biyie biyeyim simiirsi, simiir whinkinsiis haiginiuwam. ⁷ Mi tari krimiir nwrki siir piu aiirsi bi naingwoyimiyokin inkam miyik nwrnisi naowim. Aniya? Niingaka. Mi inkam wadiyeyin iikam whinkinsiis haiginiuwiyin mi inkam nwrki siiram naingwokwonanaei, ini mi owin, ti hiriinan inkamin siyar mi owim siir hik aiirsiyin. ⁸ Mi krima iikam miyik rani. Mi iya krima dimin biyeyakar niki

owim mi Jisis Kraisi siya ini krimiirsiyar mi aowin. Ti hiriinan siyuiin Adi Komii siya krimiir niisiimauugin, siya krimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani.

⁹ Kraisi siyar nao isikin krimiirsiyin mi siir nhieya ha naokiinaliniya mi krimiirin ini saeya yinaki iskiyin. Mi ta hiriinan saiirsiyar nikiugin, Adi Komii siya krimiirin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi kima panina naingwowi, siya tari kirie karamaekin, krimiirin wi siya whinkinsiis haiginiu rani, dimin biyie biyeyim krima tirim, simiirsi nanmaiwarkanaei, mhoyiya Adi Komii siya iikam biyeyim simiir nonkwobumbuninkini, ha? ¹⁰ Biya krima iikam miyik miyiknan bi nwoyiamkim, krima Adi Komii siir sau omom nwokim. Mi siir yinisimin Kraisi siyar naowin mi krimiirin iripa siyar yinkiamasu haiginiu Adi Komii saikan. Mi tariinanin, krima tisi Adi Komii saikar nongwomamair aeyim mi krima bidi yinokninkinkyim mhoyiya krimiirin wi Adi Komii siya nikiunani ninomor koua hiriir. Dimusi rani, Kraisi siya ie hiranki minam ninsiin idwokin krimiir whinkinsiisam. ¹¹ Ta sasa rani. Niingaka. Damin whirin krima saika nongwomamair aeya yio siya, krimiir Adi Komii wadikiwadieyin. Dimusi rani, ti dimin miyik miyikim krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siya tirkim krimiirin Adi Komii saika ninkiamasu haiginiugin. Iriig.

Ta yaiya Adam Kraisi sower boinka.

¹² Krima dinokninkin bidi bidiniyarin, bigi biyan inkamin ti nu iir nwoyin Adam siyar tirkin, dimin biyeyin mi siya ina yaonamin. Mi siyar tirkiya dimin biyeya ina yisininkinkiya kii auni haniin iki iikamim hinda tinda nwoyim simiir. Mi nim krima iripi hiriinan warar mi aowi. Dimusi rani, nim krima siir kigna tirkim ti hiriinan siyuiim. ¹³ Siyu komii siir siyuiin bi niki imbiyamkin ti nu iirin mi dimin biyeya ya ha nwoka. Mi Adi Komii siya dimin biyie sima tirim simiirsi paninsi boiwokiyopnatkaigisi. Dimusi rani, siya ti siyu komiini siyuiim Moses siir bi niki hauugin, siya winam. Mi sima siyuiin Adi Komii siir wakaeyoknaeyin, siir paninsi yinokninkinsi. ¹⁴ Iikam nhirim siyu komii saika bi nantamyiryirkim Adam siya nantamyiryira saiir hiriinan mi ti naoni siyuiin ini sima warar mi inkin iniyopkwona. Adam siirin aknainan min isiimauugin Jisis siir, yipikin mhoyiya nitainin. Mi naoni siyuiin Adam siir hirankar nwobwakainaniyin ini Moses siir tirar yadigniyin. Mi ti naoni siyuiin Adi Komii siyar boinkiyin ini iikam whiekakim sima warar mi inkin iniyopkwona. ¹⁵ Mi dimin biyeyim Adam siya tirim mi dimin miyik miyikim Adi Komii siya priihauuwim sima iripa rani. Niingaka. Krima bidiyar yinokninkinim iikam whiekakim wa naokaowi yim dimin biyeyim Adam siya tirkiyim simiirsiyar naokaowi. Mi krima ina ninokninkinim, Adi Komii siya krimiiram nhami nhami naingwokwonanaei rani mi ta siir naingwoyimiyoka krimiirin hindara priihauugikin. Dimusi rani, ti diminin ti inkam nwirowan Jisis Kraisi siyar tirkin. Mi ta naingwoyimiyoka, ya whwomoni rani, ya ini ti dimin biyeyim Adam siya tirim simiir haibura. Mi ta naingwoyimiyoka

ya iikamim siiram naingwo tibmiyim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigika. ¹⁶ Mi ti dimin biyeyin, ti inkam nwiruwan Adam siyar tirki iskiyin Adi Komii siya ha boinkikin iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ti naoni nonkwobumbuninkina. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Kraiis Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar nimbangikin, iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam. Mi diminim Adi Komii siya tirim, yim Adam siirin simaka bi nama-sugin, yim ini simakisimar ywowim. ¹⁷ Mi ti inkam nwiruwan Adam, siyiu biyie sasar tirki iskiyin mi ta dimin biyeya iikam imiirin ini ini haniin saeyar kwirii idwokaigiya mi ti siyairgin iikam ima naokaowiyin siyiuin. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Kraiis siir miya Adi Komii siya iikam imiirin ta naingwoyimiya hindara priihauugiyam tiri. Mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi mi sima ninomor kou hirin, wi wadieyar nwoki ongwomamair aekiyamim iinokii-nokin. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi simar kigirkaki. Mi hiriinanki niuwi mi tari Jisis Kraiis siir miya ini Adam siir siyiuin siir haiburin.

¹⁸ Mi bidi bidinyarin, ti inkam nwiruwan Adam, siyiu biyie siyar tirki iskiyin mi Adi Komii siya ha boinkikin, iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ta naoni nonkwobumbuninkina. Mi ini hiriinankinar ywowin mi miyika ti inkam nwiruwan Jisis Kraiis siya miriya. Mi iikam whiekakim, yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiyim Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi. Mi sima wi wadieyar sibgu ongwomamair aekiyami, iinokii-nokin. ¹⁹ Mi bidi bidinyarin ti inkam nwiruwan Adam Adi Komii siir yai aka siya nantamyirirkin. Mi siyiu biyie ha tirkin mi ti siyiuin dimin biyie tiriyin ini iikam whiekakim sima warar yinkin hugiyiskainan mi yim sima ini ti iriipi hiriinan siyiu biyie siirar mi tiriyokiyokiyamim. Mi ti inkam nwiruwan Jisis siyar sibgu wakaeyokna apiski ya siir yai aiir mi Adi Komii siya iikamim, yipikin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiyim simiirin dimin whirki kimbu karamae asi niugiim.

²⁰ Adi Komii siyar hauugin siir siyiuin iikam imiirin, simiir dimin biyeyim simiir niisiimauuwam, sima kasakasa rani. Mhoiia Adi Komii siya simiirin dimin miyik miyik imiirar yiisiimauu mi ti dimin miyik miyikim ini ti dimin biyeyim sima tirim simiir haiburin. ²¹ Mi ti dimin biyeyim sima tirim, iikam imiirin ini ini haniin simiir warar yinkin kwirii idwokaikin. Mi siyiu whirin, Adi Komii siya niisiimauuwun yio hiniingun, siir naingwoyimiya iikamim simiirsi mi siya mi tirkiya krimiirin dimin whirki kimbu karamae, ta miya Jisis Kraiis siya tira mi krma wi omwaiyar waiyayokiyokii. Iriig

Krma Kraiis saika bidi yaonamim

6 Mi kima panina naingwowi, ha? Krma siyiu bibiyie whiekakar ti diriraernanaei mi Adi Komii siya wi krimiisi nwoki naingwoyimyoknanaeyim. Mi krimiir dimin biyeyim wa nwoki haiyoprimdiyumi-igiyim, aniya? Niingaka. ² Krma ini inkam wirnan

ywowim. Mi krma siyiu biyeyim simiir bidi haiburgigim mi krma wi ti siyiuin siir swoki apmimin tani. Niingakiniingaka. ³ Mi tari kima bidiyar yinokninkinim, biya krma Kraiis saika nitanakiugim mi sima krimiirin op bidiyar baptais haiginiuwim ya tari-igina ini Kraiis saika naonamni haniin ywowa. ⁴ Sima krimiir bidi baptais haiginiuwim mi ta sima baptais haiginiua ya ini kraiss saika naoni haniin ywowa. Mi Adi Komii siir kirieya Jisis Kraiis siirin ie hirankar swoki hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi ti hiriinan siyiuin nim krma iriipi hiriinan ie hirankar mi insiin idwokim. Mi ini omwaiyar mi waiyam mi krma wi siyiu miyik miyikim simiirarar napi.

⁵ Yio ini ti siir kirienan ywowin. Biya krma Kraiis saika niki amasukikinim mi saika niki inkin aonam. Mi mhoiia krma saika namasukikini mi krma wi omwaiyar swoki waiyayokiyokii siir hiriinan. ⁶ Krma bidi yinokninkinim, krimiir biyan kwoin biyeyin yio bidi yaonamin paeyin hiiniya niriininkinim siir, Jisis Kraiis saika. Siya dimusi bi naonamkin, siya minsi naokin, ti kwoin biyeyin krimiir nipiyaokiiyin dimin biyie tiram, siirin wi Adi Komii siyar nwoki onkwobumbuninkinim. Mi hiriinanki niuwi, ti kwoin biyeyin krimiirin wi siya kiyopiyaokiiyam tani siyiu biyie tiramin. Niingaka. ⁷ Mi inkamin naonamiyin siir hiriinan nwowiyin inkamki mi ti siirin saeya bi swoki boinwopkaigiikin swoki kiyopiyaokii rani. Niingaka. ⁸ Ihi, kaimwoka, krma Kraiis saika bidi yaonamin mi krma hiriir naingwowi, ⁹ Krma bidiyar yinokninkinim, iya Jisis Kraiis siya naonama mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwokiya ie hiranki siirin wi saeya swoki nonkwobumbuninkin tani. Niingaki, niingakina ¹⁰ Jisis Kraiis siya kwirkikwiruwa minam naokin dimin biyeyim iikam ima tirim simiirsi. Mi tariinanin siya ina nwowin mi Adi Komii siir dimin taeminim ta mi kwiruwa siya saiirar mirii digi iskiyin, ini siyar yanaakninkii haiginiuin. ¹¹ Mi wim ti hiriinan kwoin iirar timi aingwo, wim kima ini naoni piunan ywowim kimiir biyan kwoin biyeyin yio bidi yaonamin mi siya wi kimiir swoki kiyopiyaokii rani. Niingaka. Krma Kraiis Jisis saika bidi yamasukikinim mi krma omwai di waiyayokiyokii, krma Adi Komii siirsayar waiyayokiyokii.

¹² Mi hiriinanki niuwi, kima ti dimin biyeyim simiirin kintimtinu. Mi kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin ieya tiram naingwoyiyim simiirin haimiisima kipi swoki kiwaki. ¹³ Mi kima kimiir iga in minim dimin biyie tiram kipi kiwaki. Niingaka. Mi kima kimiir piu irkaka, Adi Komii siirarar hauugi iski, siya siyar nwoki kigirairo irkakim mi krimiirin siyiu miyik tiramin wi siyar nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi wim kima ini naoni piunan ywowim, kimiir Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi kima, kimiir piu irkaka siirarar hauugi iski. ¹⁴ Kimiirin nu tiran dimin biyeyim sima kipi swoki ipiyaokii. Niingaka. Dimusi rani, kima siyiu komii siir siyiuin siir aowa nwo rani. Niingaka. Kima wi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwoyimiya saiir aowar nwoyokiyokii kaeyami iinokii-nokin mi dimin biyeyim wi krimiir niyopakiyiu rani. Niingaka. Iriig.

Krîma siyü miiyik imiir sibgu ap

¹⁵ Mî krîma pî dimu tiri, ha? Mî krîma siyü komii siir haiburgi mî krîma Adi Komii siir naingwoyimiyoka saair aowa nwowi mî krîma dimin biyeyim wi hiriyar pî tiryokiyokiikaeyamin, aniya? Nîngaki, nîngaka! ¹⁶ Kîra tî dimin iir bidi yinokninkin kînin. Mî iya kîma inkam nwîrnyam kiwakiiyim mî siya mîriyam mî kîmiir kouwin pî kou siyar mî owi mî kîma siirar timî wakaeyokna mîrii mî kîma dimin biyie imiiram kiwakii mî kîmiir kouwin wi simar mî owi mî wim kîma wi simi-iramar mî mîrii. Mî kîma Adi Komii saika aru aru ha nwokii mî kîma ha natisir whaowae kaiyuwi mî kîma wi hindara kîgugu iuguski. Mî Adi Komii siya ini kîmiir kou nwowin mî kîma wi siiram mîrii mî siir whwonkam idain kîma wi dimin whirki kimbu rani. Mî kîma wi omwaiyar waiyayokiyokiikaeyami. ¹⁷ Bîiya kîmiir kouwin dimin biyie imar nwokim. Mî tariinanin kîma Adi Komii siirin boin wadie prasae kipi nwoki. Dimusi rani, tî dimin hirîinanin siyar digiuguskikim mî tariinanin kîma yayim sima boinmîmauwim Jîsis Kraîs siirim simiir wakaeyokna, simiir bidi wakaenonkworinuwim. ¹⁸ Mî iya kîma dimin biyie saair ñnar nîki owa mî Adi Komii siya kîmiirin sairar nanmai-warkainakin. Mî tariinanin kîma ini siyü miiyikin Adi Komii siirin dimin whirki kimbu karam nwowin, ini siir nwowim. ¹⁹ Kara kîmiiramîn iki yai boskwonauwanim simiir boinam bî nitkin. Dimusi rani, kîma Adi Komii siir digworaekwowim simiir bî ninomokninkin digim. Mî bîiya kîma nîki kiwakiya mî kîmiir ñga ini hînda tînda iki okwokiym. Tî siyü biyie hîninim sim tîram, hîi nanae mî hîi tauae mî iki siyü bibiyie nhîr ikim. Mî tî hirîinan siyüin, kîma mî kiwakii mî kîmiir ñga ñnim wi dimin miiyik miiyikim simiirar tiri.

²⁰ Mî bîiya kîmiirin dimin biyie imar niyopakaiyuwa mî wim kîma rîrmîiya bî nwokim siyü miiyikin siir aowa. Nîngaka. ²¹ Mî bîiya tî digworaekwo biyie biyeyim kîma nîki tîrkaiyuwim mî tariinanin kîma ini nididgak swoki amwoiim. Mî tî digworaekwo hîninim sima kîmiir bidi whînkînsiis haiginiuwim, aniya? Nîngaka. Yim tî hirîinan siyü bibiyeyim yim sima, kîma kîgugu iuguskiyanim. ²² Mî iya dimin biyeyim sima kîmiir kou nwowa mî tariinanin kîmiirin Adi Komii siyar nanmai-warkainakim. Mî ini mî owin, kîma siir aowa mî owim. Mî hirîinan ha mî owi, kîma wi saikar nong-womamair aekiyami ñinokîninokin. ²³ Mî kîma dimin biyeyim simiiram kiwakii, siyü biyie kîma tîram mî mhoiia kîma wi dimu dimin haii, ha? Tîriiginim, yim kîmiir swoki onkwobumbuninkin iuguskii, Adi Komii siya tî inigak nwoyokiyokiia saairin hindara priihau-ugikin iikamim yipiki kîmiir Bîiyan Inkam Komiiyîn Jîsis Kraîs siiram naingwo tîbmiiyim mî saika nitinakiuwim. Iriig.

Mhî wîni siyiugin

7 Tî akamim, kîma siyiupai siyiupaiyim bidiyar yinokninkin digim. Mî tî yayim kara mî boinmî-

mauwim kîma simiirin bidi mî inokninkinim. Mî iikam kîmiir kouwin ini siyü komii siyar yowiskiyin mî siya kîmiirin wi nokpaokii rani. Nîngaka. Wi kîmar naobud-gi. ² Kara boiniyio yai kwira pî kîmiir boini siyü komiiyîn yio hîniina boinkin, iya wig saair kamîn omwaiyar nîki waiyaeiyin mî saeya siyakar dwo. Mî iya siya naonami mî tî siyü komii siir siyüin saairin wi siya nîkidu rani. Nîngaka. ³ Mî saair kamîn ha nîki owi mî saeya inkam nwîrni piu ha nîni owouwi mî siyü komii siya ha boinkin, ta wig hirîinana ya kam nwîruwani wig rani. Nîngaka. Mî iya saair kam ieya naonami mî saeya kam nwîrni piu ha nîni owouwi yio tî hirîinan siyüin yio yai karamaeka. ⁴ Tî kariir akamim wim kîma ini siyü hirîinanin kara nîkri boinin ini siir hirîinan yowwin. Wim kîma Kraîs saika namasukikinin mî ini paeyin hîniya nîrioninkinin siya naonamin ini saika yînkîin aonamnan yowwim. Mî wim kîma ini naoni piunan yowwim mî tî siyü komii siir siyüin wi kîmiir haigînikou rani. Mî wim kîma ini Adi Komii siir yowim yipîkin Jîsis Kraîs siir hid-nînsiin idwowin ñe hirankin. Mî wi hirîinan sairisyar mîrii siir mî miiyik miiyikim. ⁵ Bîiya krîma, kîmiir kwoin imiirar napkim mî tî siyü komiiyîn dimin taeminim sim nîkiduwin mî kîmiir kwoin iirin siyar swoki kiyainamkin, siyü bibiyie tîramin. Mî mhoiia tî siyü biyeyin krîma tîrin, kîmiirin wi siyar swoki onkwobumbuninkin haigîniuwî mî krîma wa kîgugu iuguskii. ⁶ Mî iya kîmiir kouwin tî siyü komii ieya nwowa mî kîmiirin Adi Komii siyar ini anmai-warkainaki. Mî krîma hirîinana nwokiswo mî krîma wi naoni piunan pî yowwin tî siyü komii siirsîyîn. Mî ta Adi Komii siiram krîma mîriiya, ya krîma mîriiya bîiyan siyü komii siir yai aeya boinkiya ya saair hirîinan tani. Nîngaka. Krîma Adi Komii siiramîn siyü winin siir mîrii siir naeyü ieya boinkiyîn. Iriig.

Dimin biyie saeya nonkwobumbuninkin haiginiugin

⁷ Mî krîma pî panîin panîina boini, ha? Mî krîma wi hîniina boini, siyü komiiyîn, yio ini biyekî biyie yowwin, iyie? Nîngaka. Mî siyü komii siya kîmiir niisi-imauu karamkiswo diminim siyü bibiyie tîriyim simiirin mî krîma wi panîina pî yinokninkinin, pîki hîniin dimin ikim siyü biyie tîriyim mî pîki hîniin siyü ikin, siyü miiyik tîriyin, ha? Mî siyü komii siya kîmiirin hîniina boinkikiswo, kîma inkam nwîrni diminam kipi kîgmair mî krîma wi panîina pî yinokninkinin. Tî diminin, siya dimin biyekî niuwî, ha? Kîmiirin siyü komii siyar niisiimauugin. ⁸ Mî iya siyü Komii siya tî hirîinan digworaekwowim simiir nîkiduwîyîm, yim tîriiginim yî kîmiir niisiimauugin pîki hîniin dimin ikin siyü biyie tîriyin mî tî siyü biyie hirîinanin. Kariir kwoinin, pî hindara nikwokwowi, diminpai dimin-paiyim simiiram kîgmairim. Mî siyü komii siya nwo karamkiswo mî kara wi ha di ninokninkini, tîriiginin yio dimin biyekin. Nîngaka. ⁹ Bîiya karar nwowa kara tî siyü komiiyîn siir haimîsîma bî swoki inokninkin mîmînkîn. Nîngaka. Mî kara siyü komii siir siyü iir panînsi yinokninkînsi mî mhoiia siyü komiiyîn ha nîmbiniyîn mî karar wakaeyin mî tî nuan dimin biyie

biyeyim, kariir kwoinin ini simiiramar ikwokwonamin mi ini ti dimin biyeyim ini simiiramar kigmairnamim. Mi kara ina ninokninkinin kara siyu biye bidi tirin mi kara wi kapi naowi. ¹⁰ Kima bidi yinokninkinim ti siyu komiiyin Adi Komii siya hauugiyin, yio tiriiginin siya minam naingwokin wadie krma nwowam. Mi krimiir whinkinsiis haiginiuwim yio tiriiginin, yio kariir niisi-imaugin, kara inkam paii rani, kara dimin biye tirikin mi kara wi kapi naowi. ¹¹ Kariirin ti siyu komii ieya nikpitmaigin siyu biye tiramin mi ta dimin biyeya kariirin wi saeyar boinmauugiyu aowi.

¹² Krma ina ninokninkinim ti siyu komii siir yayim, yim dimin whirki bi kimbugim ini wadieki wadiekinar ywuwim. Yim Adi Komii siyar hauugikim. ¹³ Mi hiriinankiswo ti siyu miyikin kariirin wi siya boinmauugiyu aowi, aniya? Niingaka. Dimin biye saeya tirkin mi kara siyu biye sair siyumwokisiyumwoim wi siir nwoki sibgu inokninkinim. Iriig.

Krimiirin dimin biye saeya nonkwoninwom-wiirnkinkin.

¹⁴ Krma bidi yinokninkinim siyu komii iirin Adi Komii siir naeyu ieya hauugin Moses siirin, siya winkiyam. Mi hiriinanki niuwi mi ti siyu komiiyin wi dimin whirki kimbu rani. Adi Komii siir hiriinan mi an tari ini inkamin hindara sipimiyokaeyamiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir kouwin ini dimin biye saeya ywowin mi kara wi ti siyu imiir nap rani. Niingaka. ¹⁵ Kara bi ninokninkin ti siyu hiriinanin kara tirin. Mi ti dimin miyikim kara tiram naingwowim mi kara pi tir tani. Niingaka. Kaimwoka, ti siyu biyeyim kara tiram naingwo karamae nwowiyim, kara simiirin pa tiri. ¹⁶ Mi iya siyuin kara tiram naingwo karamae nwowiyin, kara siir tiriim, yio tiriiginin siyu komii siya kariirin siyu wadiekwadie iirar niisiimaugin ¹⁷ Mi tariinanin kara ini haini yinokninkin ti hiriinan siyuin karar bi tirkin. Niingaka. Yio dimin biyeya kariir kwoin nau nwokaiya saeya nipiyaokigin ti siyu iir tiram. ¹⁸ Kara bidi yinokninkin ti siyu kariir kwoinin, kariirin wi siya nikpitmai rani, siyu miyik tiramin. Niingaka. Kariir kwoinin siyu miyik tiramin ina naingwowin mi kara hiriinan tirim wi dig nwo rani. ¹⁹ Kaimwoka, siyu miyikim kara tiram naingwowiyin, kara siir tirim pi dig nwo rani. Mi siyu biyeyin kara tiram naingwo karamae nwowiyin mi kara siirin pa tiri. ²⁰ Ti siyu biyeyin kara tiram naingwo karam nwowiyin mi kara siirin pa tiri. Yio tiriiginin karar bi tirkin. Niingaka. Dimin biyeya kariir kwoin nau nwokaiya, kariirin saeya hopmimin tirkin. ²¹ Kara bidi kigin, ti hiriinan siyuin ini kariir tir nwowin. Kara siyu miyik tiramin ina naingwowin mi ti dimin biyeya kariir kwoin nau nwokaiya saeya kariirin kinirkin tani. Niingaka. ²² Kaimwoka, kariir kwoinin Adi Komii siir siyu miyik iiramamin, ini maigimairga nwowin. ²³ Kara bidi yinokninkinin, ti kariir kwoin nau nwokaiyin siyuin yio ini sa ywowin yio Adi Komii siir siyu miyikin io saika nwowikin. Mi Kariirin pi sowar ninki anki. Mi ti siyu biyeyin kariir kou nwowin kariirin pi siyar kiyipsibgi haiginiuwi. ²⁴ Kara inkam paii

rani mi kariir kwoinin whwokwoka bi nwowikin mi kara maigimairga bi nwowikin kariir piua ini paenan yii-whirida. Mi kariirin wi nhinga kinsiis haiginiuwi ti kwoinin kariir nikpitmaiin, siyu biye tiram siirsiyin, ha? ²⁵ Kara Adi Komii krimiir Wanin siir boin maigimairgaei Jisis Kraiis siirin krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin, kariir nanmaiwarkainaim, siya kariirin minam nanmaiwarkainakin, ti kwoin biyeyin kariir kwoin nau nwokaiyin siir hiukmaigiyim. Mi kariir kwoin komiiyin Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apim tiri. Mi ii nhirim ti dimin biyeyim kariir kwoin nau nwokaiyim, kariirin pi siyar mi ikpitmai ti nuan digworaekwowim simiir tiram. Iriig.

Krais siya haiyoprimdiyumiigikim krimiir dimin biyeyim. Mi krimiirin Adi Komii siir naeyu in siyar swoki hauu.

8 Mi ta sairsika iikamim yipiki Jisis Kraiis saika namasukikinim, yim wi yaigak wara nwo rani mi wi nonkwobumbunin tani, dimin biyeyim krma tirim simiirsiyin. Niingaka. ² Dimusi rani, kara tariinanin Kraiis Jisis siirgin, kariirin dimin biyeyim mi naoni siyu ikin, siir hiranki siya nanmaiwarkainakin. Mi tariinanin kara ti siyu hiriinanin simiir swoki o rani. Niingaka. Kariirin Adi Komii siir naeyu in siya bidi hauuw in siyu miyikin mi kwoin budin omwai waiya yokiyokiiyin siirin. ³ Mi ti krimiir kwoin biye hiriinanin, Adi Komii siir siyu komiiyin krimiirin wi iikam miyik siya nokwo haiginiu rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya siir yinisim iir asi nikropkikin nua tiriirin. Mi siya ini krimiir hiriinanar yauun oniyin, krimiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam Adi Komii sasar nonkwobumbuninakin ta siya naonama mi ini ta saeyar yokworipukimaigiy dimin biye sair kirie aairin. ⁴ Mi siya hiriinan minsi tirkin, yipiki iikamim krimiir kwoin biye iir nap karam nwowim mi krma wi Adi Komii siir naeyu in siir kwoin iirarar nwoki apim. Mi krma hiriinan tiri mi krma wi kirie kakar nwowi siyu komii siir yai imiisiyin. ⁵ Mi iikamim kwoin biye siir kwoin iir napiyokiyokiiyim mi simiirin ini ti kwoin biye ieyar kigirkakin. Mi iikamim Adi Komii siir naeyu in siir yai aair wakaeyokna apiyokiyokiiyim yim simiirin wi Adi Komii siir naeyu ieyar kigirkak iskiyin. ⁶ Mi iikamim bidinan siyu biye iiram naingwokwowyim siir napam mi yim ti iikam hiriinanin, yim wa naonami. Mi iikamim simiir kwoinim Adi Komii siir naeyu in, siir siyu iiram naingwokwo nanaeyin mi yio wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Mi siya wi iripar nongwomamair aekiyami Adi Komii saikan. ⁷ Mi iikamim bidinan siyu biyeyin siya kigirkakiyim yim ti hiriinan iikamim sima io Adi Komii saika nwoyokiyokiiyim. Yim sima Adi Komii siir siyu iir napim pi borisopi. Mi sima kiriekaki waeyo siir siyu iir paninsiyapsi. ⁸ Mi ti hiriinan iikamim simiir biyan kwoin biye iirar napiyim mi Adi Komii siya wi simiiram maigimairga rani. Niingaka. ⁹ Mi iikam kima tariinanin biyan kwoin biyeyin siir nwo rani. Niingaka. Tariinanin kima ini Adi Komii siir naeyu in kimiir kwoin nau nwokaiyin, ini siir kwoin iir

napim. Yɔ tiriiginin simiir kwoinini haniin siya bɔdi kwirii idwokaiyin. Mɔ yipikin Jisis Kraisi siir naeyiugin nwo karam nwowin, siir kwoinain yio ti hiriinan inkamin yio siir tani. ¹⁰ Mɔ Jisis Kraisi siya kimika nwo mi kima saika namasukikini mi kimiir pua saeya wa naoki windi. Adam siir dimin biyeyim simiirsi mi kimiir kwoin budin yio wi omwaiyar waiyayokiyokiii, iya Adi Komii siya kimiir dapikuiwi, siir whwonkam idain dimin whirki kimbu karamaeyin. ¹¹ Biya Jisis Kraisi siya naonama siirin Adi Komii siir naeyuin siyar swoki hidninsiin idwoki ie hirankin. Mɔ siir naeyuin kimiir kwoin budnau kwirii idwokai mi kimiir pua ha naonami mi kimiir kwoinbud iirin wi siir naeyu ieyar nwoaiginiwi omwai waiyayokiyokiyamin.

¹² Ti nomiyauwim krɔma diminin Adi Komii siir naeyu ieya boinimauuwim siyu miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap. Krɔma iki siyu biyeyim krɔmiir kwoinaw nwoakaiyim simiir kipi nap. Yim tiriiginim krɔma simiirin digiumii haimriiyugi. Yio ini diminin krɔma priihaiyin mi ini siir niyopkiyiuni hiniin yowoin. ¹³ Mɔ kima kimiir kwoin biyeyin siir napi mi kima wi kimbi naokaowi. Mɔ kima Adi Komii saika wi aru aru nwokiya mi mɔ Adi Komii siir naeyuin siya wi digar nwoi, kimiir whinkinsiis haiginiuwim. Mɔ kimiir dimin biyeyim kimiir kwoinaw nwoakaiyim, wi siya haiyoprimdiyumiigi. Mɔ kima wi omwai Adi Komii saikar nwoki waiyayokiyokiyim. ¹⁴ Mɔ iikamim Adi Komii krɔmiir Wanin siir naeyuin siir kigninkinkii, simiir mhii kwoinaw kwirii idwokaiyam mɔ ti hiriinan iikamim yim wi Adi Komii siir yinisisim kiin nwoi. ¹⁵ Mɔ Adi Komii siir naeyuin yipikin, krɔmiiram nikropkiyin, krɔmiir mhii kwoinaw, kwirii idwokaiyam. Siya ta mhoiia Adi Komii siya nonkwobumbuninkini, krɔmiirin sair boinididam bi nitkin. Niingaka. Siya krɔmiirin siir yinisisimnan nauuni diriraerarnikin siir kirieya krɔmiir whinkinsiis haiginiuwam. Mɔ krɔma Adi Komii siiram wi hiniina nwoki ikiuwim, Adiyoi! Adiyoi! ¹⁶ Adi Komii siir naeyuin siyar hiurworwokai krɔmiir kwoin iirin. Mɔ krɔma pi hirii hiriyar naingwokwo kripkaii, krɔma siir yinisiimkim. ¹⁷ Mɔ krɔma Adi Komii siir yinisiim nwoi mɔ digworaekwo miyik miyikim, siya nimbiniim krɔmiiram siya wi krɔmiir warar mɔ inkin soitkin haiginiuwim. Mɔ ti digworaekwowim siya hauuwim Jisis Kraisi siir yim wi krɔmiir warar mɔ inkin hauuwim. Mɔ iikamim krɔmiir nonkwobuninkinam tiri, Kraisi siir nonkwobumbuninkinam siya tira sair hiriinan. Mɔ Kraisi siya mɔ krɔma, krɔma wi dimin miyikmiyik imiirar haii. Mɔ krɔmiirin wi siya hainan praprasii. Iriig.

Mhoiia krɔma wi dimin miyik miyik imiir haii. Mɔ krɔmiirin wi Adi Komii siya hainan praprasii.

¹⁸ Kaimwokikaimwoka. Krɔma bɔdi yinokninkinim mi krɔma ha bɔdi mɔ hidgiyim, mhoiia Adi Komii siya krɔmiirin wi dimin miyik miyik imiir niisimauuwim. Mɔ ti tariinan siya nonkwobumbuninkin haiginiuwim krɔmiir, ya dimin komii rani. ¹⁹ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim ini hindara nikwokwowim. Siya minam nikwokwowi, Adi Komii siya, siir dig-

woraekwo whiekakim, simiir niisimauuwim yipikin siir yinisiim siir. ²⁰ Digworaekwowim Adi Komii siya nonkwokwowim, siya miyiknan nwo rani. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar tirbugikin. Siya, siya bi nwokim, hiriinanin. Niingaka. Adi Komii siyar tirkiyin mɔ siya ini hiriyar nwokripkaiyim mɔ Adi Komii siya minam naingwowi iikamim siya nonkworinukripkaiyim simiir naingwo tibmii airin. ²¹ Adi Komii siyar boinkikim, digworaekwo whiekakim biye nwoamin. Digworaekwo siya, siya bi tirbunakim, biye nwoamin. Niingaka. Krɔma hiriyar naingwowi, ti digworaekwowim ti biye nwokiyamim mhoiia simiirin, wi Adi Komii siyar swoki grabi. Mɔ ti nuan digworaekwo biye biyeyim wi simiir nonkwo rani. Mɔ mhoiia simiirin mɔ Adi Komii siir yinisiim inkin, krɔmiirin wi dimin whirki kimbu rani. Niingaka. ²² Krɔma ina ninokninkinim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim, siya ha mɔ kimpipisuwikim, wiga yinisiim naokinaeiya sair hiriinan. Mɔ digworaekwo whiekakim, hiriyar ninouninkiyim mɔ tariinanin ini hiriyar mɔ inouninki kripkaiyim. ²³ Mɔ ti digworaekwowim Adi Komii siya nonkwokwowim siya, siya rani. Niingaka. Nim krɔma iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyuin siir bidiyar mɔ haiyin, dimin biyanin Adi Komii siya priihauuwim krɔmiir siir hiriinan. Mɔ nim krɔma iriipi hiriinan ina mɔ inouninkiyim. Mɔ krɔma Adi Komii siiram nwoi, iya siya krɔmiir diriraerarki, siir yinisiim nwoam mɔ krɔma wi rimiya nwokii mɔ krɔmiir pua wi dimin whirki kimbu rani. Niingaka. ²⁴ Mɔ ta krɔmiir nanmaiwarkaina ya krɔmiir naingwo tibmii aeyar nanmaiwarkainaka. Mɔ ta naingwo tibmiiya ya hiniinga, krɔma hinda niki kaowi dimin taeminim mhoiia nimbiniyanim krɔma niki hai karama nwoam simiiram. Mɔ inkamin dimin nasae haigiiyin, yio siya dimin whiram bi swoki naingwowikin. Niingaka. ²⁵ Mɔ diminin krɔma kig karama nwoiyin krɔma siir haiyam, hindara kao.

²⁶ Mɔ ti hiriinan siyuin iya kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram saeya kirte nwo karam nwoi mɔ Adi Komii siir naeyuin pa niti mɔ krɔmiirin pi siya nini kinsis haiginiuni. Mɔ iya krɔma nhwo dimin whiram kwisboiniyim, Adi Komii siiram, krɔma ninokninkin tani siya pi panin panina namisi tiri. Mɔ iki kwoin ara krɔma pio, boiniyim krɔmiirin pi Adi Komii siir naeyu ieyar hiurworwokai iskii, Adi Komii siirin. ²⁷ Adi Komii siya inkami kwoin kigikin mɔ siya ina ninokninkinin dimin siir naeyu ieya tiriyin krɔmiir kwoinaw. Mɔ Adi Komii siir naeyuin krɔmiiram pi siyar srinanae iskii Adi Komii siiram mɔ sowa pi kwoin whiruwar nwokii.

²⁸ Krɔma bɔdi yinokninkinim digworaekwo whiekakim krɔmiir nimbiniyim simiirin pi Adi Komii siyar nininkiriimdiyiu haiginkii miyik nimbiamim. Yipikin siiram naingwokwonanaeyim simiir whinkinsiis haiginiuwam. Mɔ yipikin krɔmiir nimbiniim, dimin taeminim siya naingwowim simiir tiram mɔ krɔma siir kwoin iirar timi wakaeyokna ap. ²⁹ Iikamim Adi Komii siya nimbiniim siir iikam nwoam krɔma ini siir yinisiim Jisis Kraisi ini siir hiriinan yowowim. Mɔ ti hiriinan siyuin siya iikam krɔmiir yaowae adnan asi

nwowi. ³⁰ Mi iikamim siya nimbiniim mi ninokninkiniim, mhoiia siir siyiu iir sibgu api mi siya wi krimiiram nikiunaei siir siyiu iir napim. Mi nim krīma siya nikiugi-iyim siir wakaeyokna apam mi krīma siir whwonkam idain wi rirmiiyar nwowi mi nim krīma wi siir yinisim-nanar nwowi. Iriig

Adi Komii siir naingwokwowa wi krimiir haiburgig rani.

³¹ Mi hiriinankiniwi, Adi Komii siya krimiirsi nwowi mi iikam nhirim io krimaka nwowi sima wi digidiga nwowi krimiir niyopakaiyiuiim, aniya? Niingaka. ³² Mi siya siir yinisimin siirin krimiiram nikropkiyim bi kisisirgin. Niingaka. Siya ini siirar mi ikropkiyin krimiir nanmaiwarkainaim mi takana ya mi komiiga siya digworaekwowim krimiir hauuwim tariinanin siir yinisimin wi dig nwo rani, niingaka siya wa hauwi siir priihau-ugiyin krimiir siir hiriinan. ³³ Mi hiriinanki niwi krimiirin wi nhinga boin huriyiuiwi yipikin Adi Komii siya nimbiniim siir yinisim nwowamin, ha? Mi wi digar nwowi, nwirki hiriinan tirim, ha? Niingaka. Krimiirin Adi Komii siya boinkikin, dimin whirki kimbu karamaeyin. ³⁴ Mi krimiirin wi nhinga boini hinin, krīma dimin biyie tiri iikamkim mi krīma wi maeyauwa paeki niuwiya wi saiir nami, ha? Wi Jisis Krai siya tir tani hiriinanin. Niingaka. Siya bidi yaowin. Mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankar mi tariinanin siya ini Adi Komii siir ina inig miya nidwowin, maeyauwa inkam inig komiigakim sima nidwowiya saiir. Mi siya Adi Komii siiram in siir yinisimim krimiiram kwisboinin. ³⁵ Mi krimiirin Krai siir naingwobumbuwa saiir hirankin wi nhinga nispakii haii? Mi iya hiki krimiirim niti mi krimiir piuiim kimpipisuwi mi inkam nwirki krimiir diriraerar bumbuwu mi iya krīma mhiigi mi aowi mi yuis minam mi whaowaei mi iya yaiigi krimiir mi imbiyami mi krimiir nisomaowam tiri mi ti hiriinan digworaekwowim krimiirin Krai siir naingwokwowa saiir hiranki wi sima namisi ispakii haii, ha? Niingaka. ³⁶ Kaimwoka, ti hiriinan digworaekwowim krimiirin ha nimbiamikim yayim Yokwo Komii saeya boinim simiir hiriinan,

krīma kiriir iikam bidi ywowim. Mi inokiniinokin sima krimiir ninkin aeyokiyok isomsom aokaowama tirikim. Mi sima krimiirin ini sibsibim sima nisomsom aokaowiyim ini simiir hiriinan kigim.

³⁷ Mi ti digworaekwowim simiir kipi naingwo, yim dimin komii rani, Krai siya krimiirsi naingwokwonaekin. Mi inokiniinokin krimiirin simiir bi nwowamin Krai siya whindiraerar haiginiuwikin. ³⁸ Ihi, kara ina naingwo tibiim kinnin krimiirin Adi Komii siir naingwokwowa saiir hirankin wi dimin whirki swoki ispakii hai rani. Niingaka. Mi naonami mi tari saeya, aniya? Mi tari irkak piu nwowiya saeya, aniya? Mi tari paekwosim sima, aniya? Mi tari nu tiran biyan kamim sima, ha? Mi tari digworaekwowim ti tariinan nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim mhoiia nimbiniyanim sima, aniya? Mi tari kiriepai kiriepai komii komiiyim sima? ³⁹ Mi tari digworaekwowim kou nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim nu aoki

aowanim sima, aniya? Mi tari iki digworaekwo nhirim sima? Mi ti hiriinan digworaekwo whiekakim sima nis-pakii haiyim Adi Komii siir naingwokwowa saiir hiranki wi dig nwo rani. Niingaka. Krīma ta naingwokwowa krimiir Yaowaeyin Krai Jisis siir hiranki haiga. Iriig.

Pol siya hik naingwoyimiyok prasae bi haigin Isrel simiir iikamim simiirsiiyin.

⁹ Kara Krai siir inkamkin mi kara yaimwo imiirar boini, kara kimiirin niksiae yai boin tani. Adi Komii siir naeyiutin kariirin siyar huirworwokai haiginiuwu mi ti yayim kara boinimauuim ti digworaekwo simiirim yim yaimwo imairgim. ² Kariir mhii kwoinim inokiniinokin Isrel simiir iikamim simiirsiiyin nap ouu prasae bi kinikin. ³ Mi kara siyiu kakiswo, kara ha naingwowa Krai siya kariirin wi digumii pi haimri-iyugigin mi kariir igsopa wi siyar pi yokwokairiinain mi simiirin wi ta saiirsiiyar pi yanmaiwarkainain mi kima kariir nomiiyauim mi kariir piugin aka, kima wi Krai siir nwoki wakaeyokna apim. ⁴ Ti Isrelmi iikamim, Adi Komii krimiir Wanin siya kimiir bidi yimbingiyin, siir yinisim nwowam mi dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim kima bidi kigim. Mi siya siir siyiu komiiyin siir siyiuim kimiirar mi hauugin, siir wakaeyokna apamin. Mi kima bidiyar yinokninkiniim siyiuin siir inig iir sibgu hainaniyin Adi Komii siya bidi whinkinsiis haiginiuwu mi wi siya mi nanmaiwarkainaei. ⁵ Mi bidi bidinan inkam komii komiiyim inigakim, kimiir yidiwi wanwiyaeiyim, wim kima simiir yiniekim, iya siya nua tiri niti mi siya ini nuan iikamim krimiir hiriinanar yaun oniyin. Mi digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkak iskiyim. Mi krīma inokiniinokin Adi Komii siir inig iir hainan iski.

⁶ Kara ha bi boinkin digworaekwo whiekakim biya Adi Komii siya nimbiniyim, kimiiram wi tir tani. Niingaka. Mi Isrel kimiir iikam whiekakim Adi Komii siya hiriirar bi nimbini swokim siir isid kina nwowamin. Niingaka. ⁷ Whiekakim Ebrahim siir yiniekina rani. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim Adi Komii siya Ebrahim siirin hinina boinkikin, isidin Aisakni isidin siir hiranki nitim yim sima kimiir isidin, yipikin wi kara hauwi, kariir digworaekwo whiekakim simiir mi iki nhirim yim wi nhinga nwowi. ⁸ Ta yayi saiir yaimwokiyaaimwowa ya hininga, Ebrahim siir isidin siir yinieyim, yim Adi Komii siir isid rani. Niingaka. Mi yinisimin Adi Komii siya nimbiniin Ebrahim siirgisiir nhekar nwowam siir isidin sima simairgim Ebrahim siirgisiir yinisimim. ⁹ Mi Adi Komii siya Ebrahim siirin hinina yimbingi, mhoiia kiriir wiga Sera saeya wi yinpiugak sapi nwowi mi saeya wi yinisim yinkamiyin naokainaei.

¹⁰ Mi ta sasa rani. Niingaka. Rebeka saiir yinisim yinkamiyin nwisu yo iriipi hiriinan ad nwiruwaniyar yinisimko. Krimiir brougae waibiyeyin Aisak siirgo. ¹¹ Mi yinisim itmwoyino niki aokaina karamaeyar niki owo, Rebeka saiir mhiinau hirar niki okaiyo mi sowa dimin biyie mi dimin wadie ha bi tirko. ¹² Mi Adi Komii siya Rebeka saiir boin, kiriir yinisim yaowaeyin yio wi

nomousimɪn siir aowa nwowi mɪ siya wɪ siiram mɪrii. Tɪriiginɪn yio krɪmiir nɪsiimauugin, Adi Komii siya siir kwoɪnkar nokmwɪn okwuwikɪn inkamɪn siir yɪnisɪm nwowamɪn. Mɪ siyɪuɪn inkamkɪ tɪriyɪn yio siir kwoɪn ɪiir bɪ nɪkpɪtmaɪigɪn. Nɪngaka. ¹³ Yokwo Komii saeya hɪnɪna boɪnka, kariir kwoɪn komiiyɪn Jekop siiram nwokɪn mɪ siirɪn kara yɪmbɪn siya kariir yɪnisɪm nwowim. Mɪ kara Iso siiram bɪ naɪngwokɪn mɪ siirɪn kara yɪkropki nɪ-
imaua.

¹⁴ Mɪ krɪma wɪ panɪna boɪni? Mɪ tarii Adi Komii siya siyɪu mɪiyɪk bɪ tɪrkin krɪma hɪriinanar tɪ boɪn, aniya? Nɪngaka, nɪngakɪnga! ¹⁵ Adi Komii siya Moses siir boɪnki, yio kariirar kwoɪnkin, kara inkam nwrnisi mɪ aɪngwoyɪmiyoki mɪ siirɪn ha whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi. Yio kariirar kwoɪnkin, kara iikam ɪmiir mɪ whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi. ¹⁶ Yio hɪnɪngɪn, tɪ dimɪn hɪriinanɪn, yio inkamɪ kwoɪnkɪ bɪ nwowikɪn mɪiya siya mɪriiya mɪ siyɪu mɪiyɪkin siya napɪn siirsi. Nɪngaka. Yio Adi Komii siir naɪngwoyɪmiyoka saiirar dimɪnkin, iikam ɪmiir nɪkiunamɪn. ¹⁷ Yokwo Komii saeya hɪnɪna boɪnka Pero siirɪn nu Isip hɪran inkam komiiyɪn nu kirgɪraowiyɪn, kara kirɪirɪn nu kigrɪraoan inkam komii asi nokmwɪn okwo haigɪnɪugin mɪ tɪ hɪriinan siirsi nokmwɪn okwo haigɪnɪugin, sɪma kariir kirɪe aɪr kigɪm. Mɪ kariir inɪgɪn omom omomɪn wɪ siir nwokɪ haigɪn idwokiyɪm. ¹⁸ Krɪma dɪnoknɪnkin Adi Komii siya inkam nwrnisi mɪ aɪngwoyɪmiyoki yio siirar kwoɪnkin mɪ siya inkam nwrnɪ mɪ okmwɪn antamɪyɪrɪ, yio siirar kwoɪnkin siya siirɪn wɪ hɪriiyar mɪ okmwɪn antamɪyɪrɪ. Iriig.

Adi Komii siya nonkwobumbunɪnkin haigɪnɪuwa mɪ siya whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwa sowa.

¹⁹ Mɪ kimiiir nwrkɪn kariirɪn hɪnɪna boɪni mɪ ta yaiya saeya kaimwokɪnɪuwi mɪ Adi Komii siya hɪnɪna dimusi boɪnkin inkamɪn dimɪn biyɪe dirɪraerarɪn siirɪn, ha? Mɪ yɪpɪkɪn siir kwoɪn ɪiir nɪriiyɪu boɪnanɪn, ha? Inkam nwr karamaeka. Nɪngaka. ²⁰ Mɪ yɪpɪkɪ inkamkɪn, Adi Komii siir yai aɪr nɪriiyɪu boɪnanɪn, ha? Mɪ hau saeya inkamɪn saiir nonkwokwoɪn siirɪn wɪ ha boɪni, kira kariirɪn hɪriinan dimusi nonkwokwokɪn, ha? ²¹ Mɪ inkamɪn hau nonkwokwowyɪn, siya nu haimiiyɪn pa haii mɪ siirɪn hauwo pɪ kwisa nonkwokwowi, kwɪra pɪ wadie sɪbgu nonkwokwowi mɪ ta wadie sɪbgu nonkwokwowa ya dimɪn mɪiyɪk tɪranka. Mɪ aka sɪbgu nonkwokwo karam nwowa, ya ɪkɪ dimɪn biyɪe biyɪeyɪm sɪm tɪranka. Yio tɪ hɪriinan siya mɪ onkwokwowi, yio siirar kwoɪnkin.

²² Mɪ Adi Komii siya wɪ ɪriipa hɪriinanar mɪ tɪri. Yio siirar kwoɪnkin, siir ɪo aɪr kinwakiigii, yɪpɪkɪ siya nɪmbɪnɪm, iikam biyɪeyɪm sɪmiir nonkwobumbunɪnkinam. Mɪ siya hɪriinan mɪnam tɪrkin, siir kirɪe aɪr nɪsiimauugin iikam krɪmiirɪn mɪ siya krɪmiirɪn wɪ aisiima nɪki onkwobumbunɪnkin tani. Nɪngaka. ²³ Mɪ yio siya ɪriipi hɪriinan siir kirɪe komiiya mɪ siir dimɪn mɪiyɪk mɪiyɪkim sɪmiir mɪ ɪsiimauugin iikam ɪmiirɪn. Mɪ siir naɪngwoyɪmyoka krɪmiirsi nwowa, krɪmiirɪn saeyar nɪmbingikɪn mɪ ɪriipa saeyar nɪnkɪmasu haigɪnɪugin, tɪ dimɪn mɪiyɪk mɪiyɪk siirɪm krɪmar nonkwokwo haiyam. Mɪ siya krɪmiirɪn maɪrgɪmaɪrga asi nwowaigɪnugin.

²⁴ Mɪ siya krɪmiir nɪhɪrmi bɪ nɪmbingɪn, tɪ dimɪn mɪiyɪk mɪiyɪk ɪmiir haiyamɪn. Nɪngaka. Mɪ Juda iikam krɪma mɪ Juda iikam tani ɪkim, krɪma whɪekakarɪn tɪ siir dimɪn mɪiyɪk mɪiyɪk ɪmiirɪn wɪ hɪriiyar haiswowi. ²⁵ Mɪ yaiyɪm Adi Komii siya boɪnkiyɪm Hosaia siir siya hɪnɪna winboɪnkikɪn,

iikamɪm bɪiya kariir iikam nwo karam nwowim, mhoyiya sɪma wɪ kariir iikam nwo. Mɪ iikamɪm nu whirankɪ nɪtim, kara naɪngwobuna karam nwowim, mhoyiya kara sɪmiiramɪn wa naɪngwobunaei. ²⁶ Mɪ yai kwɪra Hosaia siir yokwo aɪr nwowa hɪnɪna boɪnka, mhoyiya Juda iikamɪm wɪ sɪma boɪni, nu whiran iikamɪm sɪmiir, wɪm kɪma Adi Komii siir iikam tani. Mɪ tɪ nu whiran iikamɪm mhoyiya tɪ Adi Komiiyɪn kwoɪn budɪn omwai waiyayokiyokiiyɪn, sɪmiirɪn wɪ kara nɪmbingɪ kariir iikam nwowam.

²⁷ Mɪ profet Aisaia siya Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii aɪirɪn hɪnɪna winboɪnkikɪn Isrel sɪmiir iikamɪm sɪmiir nu hɪranɪm, mhoyiya Isrel sɪmiir iikamɪm sɪmiir yɪnɪeyɪm sɪma niyowɪ, wɪ yab siiyɪnan nwowi. Mɪ Adi Komii siya tɪ iikam ɪmiir wɪ hoɪmgak nanmaiwarkainanaowid rani.

²⁸ Mɪ Bɪiyan Inkam Komiiyɪn siya yai wɪ hɪriihɪrii boɪn tani, tɪ iikamɪm naɪngwo tɪbmii karam nwoyɪyɪm sɪmiir nonkwobumbunɪnkinamɪn. Nɪngaka. Siya wɪ sɪmiiram nwo rani. ²⁹ Bɪiya Aisaia siya hɪnɪna winboɪnkikɪn mɪ Adi Komiiyɪn nɪnomor kouan sauan kamɪm sɪmiir kigɪrkakiyɪn siya Isrel krɪmiir iikamɪm sɪmiirɪn nɪhɪrmi nokmwɪn onaowid karamae nwowi, krɪma wɪ hindara kigugu ɪuguskii. Mɪ nɪm wɪ om whiso Sodom Gomora so hɪnɪn tɪri. Iriig.

Adi Komii siir yaiya Isrel sɪmiirɪn saeya whɪnkɪnsiis haigɪnɪugin.

³⁰ Mɪ krɪma wɪ panɪna boɪni, ha? Krɪma wɪ hɪnɪna boɪni, iikamɪm Juda iikam tani sɪma kwoɪn karamaekɪm mɪinan mɪriiyɪm Adi Komii siir whwonkam ɪda dimɪn whɪrki kɪmbu karamae nwowim. Nɪngaka. Sɪma naɪngwo tɪbmiiya Adi Komii siya sɪmiirɪn saiirsɪyar nɪkiuwi dimɪn whɪrki kɪmbu karamaeyɪn. ³¹ Isrel sɪmiir iikamɪm yɪpɪkɪ Adi Komii siya nɪmbɪnɪm, siir iikam nwowam, yɪm mɪinan siyɪu komii siir siyɪu ɪiir napam mɪrii. Adi Komii siya wɪ sɪmiir nwokɪ ɪkiuim dimɪn whɪrki kɪmbu karamae iikam mɪ sɪma wɪ dig nwo rani. Mɪ Adi Komii siya wɪ digɪumii sɪmiir haimriiyɪugi. Siya sɪmiirɪn wɪ dimɪn whɪrki kɪmbu karamae iikam nɪkiu rani. Nɪngaka.

³² Dimusika mɪnsika, sɪma siir yai aɪr bɪ naɪngwo tɪbmiigim, sɪma mɪinan mɪnam mɪrii mɪinan sɪmar pɪimɪrii haiyɪm. Mɪ Adi Komii siya sɪmiirɪn digɪumii asi haimriiyugin mɪ siya sɪmiirɪn dimɪn whɪrki kɪmbu karamae panɪnsi yɪkiusi. Sɪma Kraiis siiram bɪ naɪngwokɪm mɪ sɪma siir bɪ mɪ wakaeyoknɪkɪm. Mɪ sɪma ɪni inkamɪn siyɪyɪk haɪngiiyɪn mɪ ha nɪhɪnikaigaiyamiyɪn, ɪni siir hɪriinan ywowɪn. ³³ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hɪr nwowa saeya hɪnɪna boɪnkika,

kɪma wakae, kara Adi Komiiɪn mɪ inkam nwrɪn wɪ kara nokmwɪn ohaigɪnɪuwi siya kirɪeni hanɪn om Saion hɪr. Mɪ iikamɪm yɪpɪkɪ naɪngwo tɪbmii karamae nwowim, sɪmiirɪn wɪ siya nonkwobumbunɪnkinɪ. Mɪ sɪ-

ma wɪ inkamin siiyaki haŋgiyiin mi ha nhinikaigaiyamiyiin wɪ siir hiriinan nwowi. Mi yipiki siir yai aiirim naingwo tibmiiyim sima wɪ maigimaigra siiram nwowi mi simiirin wɪ siyar whinkinsiis haiginiuwi. Iriig.

Isrel sima Adi Komii siir siyu miyik iir bi napkim.

10 Ti akamim kariir kwoin komiiyiin ha naingwowi, wɪ Adi Komii krimiir Wanin siya nanmai-warkainaei. Isrel simiir iikamim digumii siyu biyeyim sima tirin siir haimriiyugigim simiirin wɪ Adi Komii siya swoki anmaiwarkainaei mi kara inokinokin Adi Komii siiram sairar kwisboinkin. ² Kara simiir bidi yinokninkinin mi kara kimiiir asi boinkigikin, sima ini Adi Komii siir siyu iir napama miininkinkrikaiyim. Mi sima ninokninkin miyik karamaeka dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima napam. ³ Mi sima pi whaowaekim dimin taeminim, Adi siya dirraerarkiyim simiir. Mi Adi Komii siya wɪ krimiir nwoki ikuwim dimin whirki kimbu karamae iikam. Mi sima simiir siyu iirar napkim. Mi miinan simamar mirinakim. Mi sima Adi Komii siir aowa bi nwokim. Mi Adi Komii siya simiirin dimin whirki kimbukaram paininsi yikusi. ⁴ Mi iya Krai siya nita, siyu komii siirin, ini inkam igso nokwokairinani hainin ikin ini siyar yaun okwokairinaniyiin. Mi tiriginiin yo ina digiyin. Mi yipiki Krai siir yai aiiram naingwo tibmiiyim simiirin wɪ Adi Komii siya nikiuwi dimin whirki kimbu karamae.

Nanmaiwarkaina ya omkak krimiiraigra

⁵ Mi Moses siya winboinkiya yaiya siyu komii siira, iikamim simiiram, siya min winboinkikin, iikamim siir sibgu apim. Mi Adi Komii siya simiirin wɪ dimin whirki kimbu karam hiriinansi nikiuwim. Mi yipiki siyu komii siir siyu iir sibgu naingwo tibmiiyim, mhoiyya sima wɪ omwaiyar waiyayokiyokiii Adi Komii saikain. ⁶ Yo hiniingin, Moses siya hiniina winboinkikin, iikamim sima Adi Komii siir whwonkam idain wɪ dimin whirki kimbu karamae panina nwowi. Mi siyuin Krai siir yai aiiram naingwo tibmiiyin sasairgin siyuin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki kimbu karam yo. Mi ta yaiya ya hiniina boinkika, kima hiniina kipi naingwo ninomor koua hiriirin wɪ nhinga nami Krai siir nikiunakiyamim krimiiram? Jisis Krai siya bidiyar yiuuniyiin. ⁷ Mi Krima hiniina kipi mi boin, iikamim naokaowim simiir oma hiriirin wɪ nhinga niuunainami Krai siir nauuni ikuunakiyamim krimiiram Jisis Krai siya bidi yinsiin idwonamin ninomor hirankin. ⁸ Adi Komii Komii siir yaiya hiniina boinkika. Adi siir yaiya ini kimiiir kingikingiingii waraurar nwoa. Mi saeya kimiiir mhi kwoin nau waraurar nwoa mi kima ta yai aiirin ina boinkiyim. Mi ta yaiya krima boinkiya sair yaimwokiyaime wowa ya hiniinga, kima Jisis Krai siiram daingwo tibmi. ⁹ Mi kira iikam nhirmaka hiniina boini, Jisis Krai siya kariir Biyan Inkam Komiiigim mi kira ha naingwo tibmiikikini, ta Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa Jisis Krai siirin ie hirankin mi kiriirin wɪ Adi

Komii siyar nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Mi krimiir kwoinim Krai siir dimin taeminim simiiram naingwo tibmiikikini mi krima ta krima mi aingwo tibmiikikina sairin ha mi boinkigii mi Adi Komii siya krimiirin wɪ dimin whirki kimbu karamae nikiuwi mi krimiirin wɪ siya nanmaiwarkainaei. ¹¹ Yokwo Komii saeya ti dimin iirin hiniina boinkin mi iikamim siiram naingwo tibmiikiniyim sima wɪ hikak nwo rani. ¹² Ta yaiya Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim, hinda tindanim, ti nu iirar nwoirkakim, krimiirar boinkika. Mi krima whiekakarim Adi Komii siir whwonkam idain ini hirii hiriinankinar ywowim. Adi Komii siya krimiir whiekakniyar Adi Komiiigim. Mi ini mi owin iikam whiekakim, yipiki siiram kauwok boinim, simiirin wɪ siya whinkinsiis haiginiuwi mi dimin miyik miyikim wɪ siyar hau haiginiuwi. ¹³ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika, iikamim Biyan Inkam Komiiyiin siir inig iir dapikiuwim simiirin wɪ siya nanmai-warkainaei.

¹⁴ Mi sima siiram wɪ panina kauwok boini, sima siiram naingwo tibmiikikin karamae nwowi, ha? Mi sima siiram wɪ panina mi naingwo tibmiikikini, sima siir yai aiir waka karam nwowi, ha? Mi iikamim sima siirin simiir boinimauu karam nwowi mi sima wɪ panina waka, ha? ¹⁵ Mi Adi Komii siya siir iikam imiir nikropki karam nwokiswo siir yai aiir boinimauuam mi sima wɪ panina waka, ha? Yo ti hiniin siyuin miyik rani. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya iikam imiirin hiniina boinka. Iikamim yipiki Krai siir yai win kibieya sair boinimauuim, yim iikam bimbuiwi rani. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam whiekakim Krai siir yai win kibieya sairar bi naingwo tibmiikikinkim. Isaia profet inkamin siya hiniina winboinkikin, Biyan Inkam Komii, iikam hoimgak rani, krimiir yai naingwo tibmiikikiniyim mi iki nhirim yim ini niinga ywowim. ¹⁷ Minsika, ti iikamim sima Krai siir yai aiirim whisarii bi naingwo tibmiikikinkim sima ta yai aiir bidi wakaeyim. Ta yaiya sima sairin whisarii bi wakaekim, sairin iikam imar boinimauuwamkim simiirin. Mi sima asi wakaekim sairin.

¹⁸ Tariigina kara pi kimiiir srui, Isrel simiir iikamim sima ta Krai siir yai win kibieya sairar bidi wakaeyim, aniya? Iki, sima bidiyar wakaeyim. Adi Komii siir yaiya yokwo Sam hir nwoa saeya hiniina boinka,

ta yai win kibieya iikam ima bidi yapboinmamauwa, hinda tindan maeyauim Isrel simiir iikam ima nwowim simiirin.

¹⁹ Mi kara kimiiirin pi dimin whirin siir swoki kwasriigi, kimiiir kwoinin ha naingwowi, Isrel simiir iikamim sima whaowaekim ta yai aiir bi ninokninkinkim, aniya? Niingaki, niingakina sima bidiyar yinokninkinim. Moses siya bi ti Isrel simiir dimin taeminim simiir winboinkiyin siya hiniina winboinkikin,

Adi Komii kara, kara wɪ iikamim maeyau nhiranim inig komii karamaeyim, wɪ simiir haii. Mi yim sima kariir dimin taeminim simiir bi ninokninkinkim. Mi kimiiirin wɪ kara kiyopsibgikikaigiki mi kima wɪ kigmair prasakin tani, dimin taeminim kara tirim simiiram.

²⁰ Mi Aisaia, profet inkamin siya bi kaoraro boinkin,

iikamim Juda iikam tani simiirin. Siya hiniina boinkin, Adi Komii siir yai aairin, iikamim miinan kariiram mirii karamae nwowim, yim sima kariir bidi yakigniyim. Mi iikamim kariiram srii karamae nwowim iikam nhirmi, kara simiir hiriirin bidiyar mi imbiyamim.

²¹ Mi profet inkamin Aisaia siya Isrel simiir iikam imiirin hiniina boinkikin Adi Komii siir yai aairin, ii kasakasa rani, namkiyim, kara simiiram nikiu kinkina nanaeyim, kariir wakaeyokna apim. Mi sima ini boriisopim mi kariirin sima digiumii haimriiyugig mi sima kariir yai aair bi wakaeyoknakim. Mi sima ini yantamyiriyir kiinim. Iriig.

Adi Komii siya Isrel simiir iikamim simiirsi naingwobumbugin.

11 Kara kimiir sriiyam tiri, kima hiriiriyar naingwowi, Adi Komii krimiir Wanin siya siir isidin Isrel simiir iikam imiirin digiumii bidi haimriiyuin, aniya? Niingaki, niingakinga. Mi an kararin Isrel inkamaargin. Abraham siya kariirar brougaekin mi an kara Bensamini isidin sir hirankin. ² Adi Komii siya siir iikamim bidi bidiniya siyar nimbingiyim, simiirin digiumii bi haimriiyugin. Mi kima bidi yinokninkinim yaiya profet Ilaija siya kwisboinkiya Adi siiram Yokwo Komii hir nwowa Isrel simiir iikamim simiiram, siya hiniina kwisboinkikin, ³ Biyan Inkam Komii, kariir profet inkamim Isrel sima bidi yisomsom aokaokiyim. Mi hiyim wraisu Adi Komii siiram ninkin imiiaeyia yim iriipi hiriinan sima bidi mi inikin-himnhingiyim. Mi kakanar nwowi mi sima kariiram hansiri, kariir nisomaowam. ⁴ Mi Adi Komii siya siirin panin yaiya sae yowarkii boinki, ha? Siya ha boinkikin. Niingaka. Kariir iikam 7,000nim, yim ina nwokripkaiyim kariir yai aairar wakaeyoknakripkaiyim kara simiirin digiumii bi haimriiyugin. Mi sima Bal simiir niksise diminin uruwai siyaowaini hanin igak siiram bi nakaiswaekim. Niingaka. ⁵ Mi iriipa hiriinan, tariinanin isid haimii whirin ina mi owin, Adi Komii siya nimbinin siya simiirsi naingwobumbugin. ⁶ Adi Komii siya simiir nimbinin siya simiirin whisarii bi nimbingin, siya simiirsi naingwobumbugin. Siya simiir miyim sima miriirim simiirsi bi nimbingin. Niingaka. Mi Adi Komii siya miyim sima miriirim simiirsi nimbingiswo mi ta siir naingwobumbuwa wi opa pi kimaeyin.

⁷ Mi krma wi panina boini? Ti diminin Isrelmi iikamim miinan sima napmriiyin, siyu komii siir siyu iir napam sima siir bi haigin. Mi iikamim Adi Komii siyar naingwobumbuim mi ha nimbinim siir iikam nwoyam, sima simaigim ti dimin imiir haiyan iikamim. Mi iki iikam nhirim, yim simiir kwoinim Adi Komii siyar tirikikin mi sima ini kwoinam yaowhaeyuim, siir siyu iir napim. ⁸ Yokwo Komii saeya boina saiir hiriinan,

simiir kwoinin Adi Komii siya bidi tirkiyin mi sima ini kwoin karamae ywowim. Mi diminin sima kigiyim, sima siiram kig naingwo tibmii kiinim pi boriisopi. Mi diminin sima wakaeyin, sima siiram naingwo tibmii kiinim pi mi boriisopi. Mi biya sima nwowa, hiriiriyar nwoyokiyokianiyin mi ini tariinanar yadigniyin. ⁹ Adi

Komii siir yaiya Devid siya winboinkiya ya hiniinga, sima Adi Komii siirin bidi yaingwo owouugikim mi sima ini yaewou nikwo aeyim inantonanamim. Mi tariigina ya ini uridin krma hiuridkikaiiyin huwam ini siir hiriinan ywowa. Mi simiirin ha kiyiskaii mi simiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ¹⁰ Sima inkam nhwokwisaenan dwokiyam, sima kipi nanaokigimokaeyam. Mi sima inkamin dimin hikak haiyin mi ha hiugraknaiinamiyin, siir hiriinan dwo. Mi simiir dimin biyeyim, simiirin wi hiriinanar timi kikin hiugrak haiginu.

¹¹ Mi kara kimiirin pa swoki sriigii, kima ha naingwowi, ti Isrel simiir iikamim sima bidi yonkwobumbuninkin iuguskiyim, aniya? Niingaki, niingakinga. Mi sima Kraisi kariir yai aair bi wakaeyoknakim mi ta hiriinan saiirsi whinkinsis haiginugin Adi Komii siya iki Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainam. Mi Isrel simiirin wi Adi Komii siya minki mi sima wi to whwonkam Juda inkam tani simiir nanaowi. Dimusi rani, siya dimin miyik simiir hauugin. ¹² Mi siyu biyeyim sima tiriyin, Adi Komii siirin simar hiuyarmai mi siya iki iikamim Juda iikam tani simiirin dimin miyik asi hauwi. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim, simiirin ini yimiiyuwim mi Adi Komii siya ti dimin miyik miyikim iki iikam nhirim sim asi hauugin. Mi mhoiia Isrel simiir iikamim sima Kraisi siiram swoki haiyug naingwonanii mi ti dimin miyik miyikim wi Juda iikamim ti nu iirar nwoirkakim hinda tinda wi simiir whinkinsis haiginuwi.

Adi Komii siya Juda iikam tani simiir nanmai-warkainakim.

¹³ Mi tariinanin kara ti iikam Juda iikamim tani, tisi yai kimiir nini boinmimauniyin. Kara aposel inkamkin, kariirin Adi Komii siya nikropikin ti iikamim Juda iikam tani, kimiiram. Mi ta miya kara miriia kara saiiramn maigimaiga komii asi nwowi. ¹⁴ Mi iya kara hiriinan tirin mi kariir isidin Isrel sima wi whwokwoka nwo rani. Sima wi dimin miyik miyikim Adi Komii siya hauuwim iki iikam nhirim sim, hiuyirmai. Mi kara Juda simiir iikam nhirim wi ti hiriinan siyu iirsi nanmai-warkainaei. ¹⁵ Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani simiiram kiwakii, saika nongwomamaer aeyam. Dimusi rani, siya Isrel simiir isidin, siirin digiumii bidi haimriiyugigin. Mi mhoiia iya siya simiir swoki ikunaei siiram swoki itim, ya wi dimin miyiki miyiknan nwowi, inkamin ieyanki swoki insiin idwowyin mi omwai ha waiyaeiyin siir hiriinan.

¹⁶ Mi inkamin paemiiyim Adi Komii siir nikiumauuwi mi iki siir kwiya kwiyaam mi siir kwoim mi siir nidim, yim iriipi hiriinan siirara kinaigim. Mi Ebrahim siya mi profet inkam miyik miyik ikim, sima Adi Komii siir yinisisim nwowi, mhoiia simiir isidim simiir yinileyim wi iriipi hiriinan siir yinisisimar mi owi. ¹⁷ Mi Adi Komii siya ibin inkamki nonkwo nankaiiyin, siir kwiya wai imiir nikrip haii mi siya ibin sasa nikii whakiyin siir kwiyaam ha mi ikrip haii mi simiirin wi iriipa nitimrwakiu widgii. Mi sima kirie wi sima simar swoki inhai aninaei. Mi Ju-

da iikamim yim ini ibin inkamki nonkwo inkiniyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi Juda iikam tani yim ini ibin sasa nikiiwhakiyin, ini siir hiriinan ywowim. Mi kima isid whisairin ini iripar yitinakuim, ti pae wiso sowiir hiriinan. Mi wim kima ini ta paeyakwiya waiya ini saiir ig-sop aiir nokwokairiinan ywowin. Mi wim kima opa pi siir mii imiirsiyar mi haii. Mi Juda iikam tani kima kirie pi Juda iikamim simiirsiya mi haii. ¹⁸ Mi kima hiriinan nnowi mi kima wi ha kipi naingwo, Juda iikamim simiir kouin ini kima ywowim, yipiki ti paeyakwiya wainamim Adi Komii siya nikrip haiiyim simiir hiriinan. Mi kima hiriinan dimuam naingwowi, ha? Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi Juda iikamim yim ini paemiinan ywowim. Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi kima wi dig nwo rani, pae siir mii imiir op hauuwim, paeyakwiya imiirin paemii teyar kirie haigintuwi.

¹⁹ Mi wim kima wi hinina boini, paeyakwiya Adi Komii siya nikrip haiiyim ig-sopa krama mi okwokairinaei yio ini mi owin. ²⁰ Ta yaiya, ya yaimwowaiga mi kima, kimasiyar mintirao ta sairsiiyin. Simiirin Adi Komii siya nhinkriropkikim. Dimusi rani, sima siir yai aiir bi wakaena apkim. Mi simiir ig-sopa kima asi nokwokairinanaowidga, wim kima siir yai aiiram naingwo tibmii kiingim. Mi kima, kimamar kipi naingwona, kima wi ti idid. Mi diminim kima naingwo tibmii kiinim simiirs ha timi mintirao. ²¹ Juda iikamim, yim ini paeyakwiya kiin ywowim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriyyar kignin kin okripkai rani. Nningaka. Simiirin wi siyar nikrimkripkii. Mi wim kima, wi ha kipi mi aingwo, Adi Komii siya krimiirin, wi hiriinan mi tir tani. Nningaka. ²² Adi Komii siya iikamim digumii siir haimriiyugigim, simiirsiiyin naingwoyimyok karamaeka. Nningaka. Sima ini ibyakwiya imiir Adi Komii siya nikrimkripkiyim ini simiir hiriinan ywowim, wim kima ini ibin sasa nikii whakiyin, siir kwiyam ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima siiram wakaeyokna apkripkai karam nnowi mi kima wi hiriyyar naingwowi, siya wi krimiir nhinkriropki rani mi wi krimiir nonkwobumbunin kin iguski rani, aniya? ²³ Mi Juda iikamim sima swoki aingwo tibmii kiini, Adi Komii siya wi digar nnowi, simiirin wi simiir naeyiu imiirar swoki iyopkimkikiugii. ²⁴ Mi Juda iikam tani kima ini ibin sasa nikii whakin Adi Komii siya nikripkiyin, ini siir hiriinan ywowin. Adi Komii siya miri-ya miya ya ini saikisar ywowa. Mi siya kimiirin ibin inkamki ninkin, saikar yinkin iyopkikiu haigintu. Mi Juda iikamim ini ti ibin inkamkin ninkin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin Juda iikam tani hinin tiri, ya tariigina ya mii komii rani, Juda iikam simiir swoki ikiunaei mi simiirin simiir maeyaugi maeyau imiirar swoki iyopkimkikiugii. Nningaka. Iriig

Adi Komii siya iikam whiekakim Juda iikamim simiirim mi Juda iikam tani ikim wi simiirar nanmaiwarkaina swowi.

²⁵ Ti kariir akamim, kara ha naingwowi, ta yaiya saiir yaimwokiya imiirar swoki iyopkimkikiugii. Nningaka. Iriig

naingwowi kima ti diminin siirgisiir ti inokninkin mi kara pi boriisopi, kima hinina naingwoim digworaekwo whiekakim simiirin kima yinokninkin iski. Nningaka. Adi Komii siya kiyopsibgi haigintuwi Isrel simiir iikamim simiir kwoin imiirin mi wi ta iya Juda iikam tani Adi Komii siya nimbiniin siir yinisisim nnowi, sima naingwo tibmii kiinana wi saiirar nadigni. ²⁶ Mi mhoiyya ti digworaekwo whiekakim sima digii mi Isrel simiir iikamim ha swoki amswowi Adi Komii siiram mi simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nnowa saeya hinina boinka, inkamin iikam imiir nanmaiwarkainainin, yio om Saionanki nitin inkamin siya. Mi kwoin bibiyeyim Jekopni isidin siir kwoinaw nwoyaiyim wi siya kindimdiyugii. ²⁷ Mi ta iya, kara simiir dimin biyeyim simiir kindiyugii mi ta biya kara nimbina, nimbina ya wa nimbiiyam. ²⁸ Isrel sima Adi Komii siir yai win kibiya digumii saiir haimriiyugigim, sima whwokwoka saika bi nwoyikim mi Adi Komii siya simiirin io asi nwoyin. Mi iki Juda iikamim simiiram asi ninmiininkinamkin. Dimusi rani, Isrel simiir kamim Adi Komii siya bidi yimbiniin siir iikam nwowam. Mi siya simiiramar naingwokwoin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya simiir brougaeyim Ebrahim, Aisak mi Jekop, simiir bidi boinin hinin, kimiir isidin wi karar kigriraowi mi simiirin wi siyiu miyik iirar tirhaigintuwi. ²⁹ Adi Komii siya simiirin wi siyiu miyik iirar tiri. Dimusi rani, siir kwoinin wi swoki kisina haigii rani, iikamim siya nimbingiyim, siir iikam nwowam, simiir nanmaiwarkainamin. Nningaka. ³⁰ Biya Juda iikam tani yaewan kima niki kindiyiu wankim Adi Komii siir yai aiirin mi tariinanin Adi Komii siya krimiirsi naingwobumbugin mi siya kimiir asi whinkinsiis haigintuwi. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim, sima Adi Komii siir digumii haimriiyugigim mi siya kimiiram asi ninmiininkinani. ³¹ Adi Komii siya kimiirsiiyin ina naingwobumbuwin. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim sima siir yai aiirin yaewan bidi kindiyiuwangikim. Mi tariinanin, Adi Komii siya wi simiirsi swoki aingwobunaei mi siya simiirin wa whinkinsiis haigintuwi. ³² Mi ti siyiuin Adi Komii siir yai aka nantamiyiriyiriyin, Adi Komii siya iikam imiirin wi iikamim hugripkiikikaigiyim wi simiir hiriinan hugripkiikikaigi mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan tirkiyin mi siya mhoiyya krimiirsi naingwobumbuwi mi wi krimiir whinkinsiis haigintuwi. Iriig.

Krama Adi Komii siir inig iir hainan.

³³ Ha kipi naingwo, krimiir Adi Komiiyin, siya bimbiuwigi mi iwi digworaekwowyim siya ninokninkinim, ini solwara nnowi siiyinkrinim ini simiir haiburim mi kougikouwin ini siyar yowiskiyin. Krama ninokninkin tani, ti hiriinan siyiuin siya tiriyin mi siya krimiirin wi panin panina namisi tiri, siya hindara tiri. ³⁴ Kaimwoka, Yokwo Komii saeya hinina boinka, yipikin Biyan Inkam Komii siir kwoin iir ninokninkin, ha? Mi wi nginga boini siirin, hininin, kira ti hininin si ti tir, iyie? Ti hininin si ti tir, ha?

³⁵ Yipiki inkamkin dimin Adi Komii siir niki hauuwi mi mhoiia siya siirin wa swoki iyopkiyiwi siirin, ha?

³⁶ Niingaka. Digworaekwo whiekakim siyar tirkikim. Mi digworaekwo whiekakim simiirin ini siyar kigirkakim mi digworaekwowim yim ini hiriyyar nwowim, siir kinsis haiginiuwam. Mi krima siir inig iirin inokinokin hiriyyar hainananaei. Taka yaiya, ya yai kaimwoki kaimwoka. Iriig.

Krimiir mhii kwoinim Adi Komii siirin inkamim dimin taemin siir ninkin imiiaeyim simiir hiriinan hauugi.

12 Ti kariir akamim, kara kimiirin ta yai aiir boininkwokwokii, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiiram in naingwobumbu prasae bi kinkin. Mi siya krimiirin siyu miyik miyik kasa bi tirkin, krimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krima, krimiir mhii kwoinim Adi Komii siirin, inkamin nae siir ninkin imiiaeyin siir hiriinan hauugi. Mi krima siir yai imiir wakaeyokna mi siir mi imiir mirii. Mi siya wi krimaka nwoki ingwomamair aeyim. Mi ti hiriinan siyuin krima Adi Komii siir inigin wi siir nwoki hainan kinim. ² Kima siyuim nuan iikamim sima tiriyim simiir kipi kigna diriraerar. Niingaka. Kima Adi Komii siir tiki kigninkinki, kimiir kwoin imiir hiurworwokayamin mi kima wi Adi Komii siirgisiiram wakaeyokna apan iikam nwoki owim. Mi kima wi haini ninokninkini digworaekwowim Adi Komii siya naingwowim kima tiram. Yo tiriliginin ini yokiyin, Adi Komii siirin wi maigimaiga siya nwowaiginiuwu. Mi Tiriliginin, krimiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwu.

³ Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin siir aposel inkam asi nokmwim okwohaiginiugin. Mi ta hiriinan kara inigakin kimiirin hiniina boinim, wim kima inig karamae iikamim kima ha kipi naingwo kima wi inig komiigak iikam nwowi. Niingaka. Kima, kimamar kipi naingwona mi kima, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya hauuwa kimiir, saiirgisaiir digar hid. Mi kima wi ti diminin siya nimbingiyin tiram wi siir nwoki tirim. ⁴ Krima dinokninkin, krimiir piua kwiruwairga mi saiir piua haimii haimiyyim kasa rani. Piu haimii nhirim yim dimin whir nonkwo diriraerarikim mi nhirim yim dimin whir mi onkwo diriraerarikim sima dimin whirua bi nonkwo diriraerarikim. ⁵ Mi ti hiriinan siyuin krima iikam kasa rani mi krima ini piu kwiruwananar swoki owim. Dimusi rani, krima Kraisiir yai aiir wakaeyokna apkim mi krima ini iripar yitinakiuwim. Mi krima, krima krima ti swoki whinkinsiis ankinsiis irni nwirniyin. ⁶ Mi dimininim Adi Komii siya tiriyim mi siya hauuwiyim krimiir sima hirii hiriinankina rani. Niingaka. Adi Komii siya kimiirsi naingwobumbugin mi kima wi hainii ninokninkini diminin siya kimiir boinmauun. Mi siya ta yai boinmimauuni ninokninkina inkam nwirni hauuwi mi siya siir naingwo tibmiiya saiir digar boinmimauu. ⁷ Mi Adi Komii siya krimiirin kirie siir mi aiir miriyam hauuwi. Iki iikam nhirim sima whinkinsiisam mi kima ta mi aiirgii airrarar sibgu mirii iski. Mi Adi Komii siya kimiirin kirie siir yai aiir boinmimauuam hauuwi. Mi ki-

ma ta miia siya hauuwa saiirgisaiirrarar sibgu mirii iski. ⁸ Mi kima iikamim Adi Komii siya nimbiniim iikam nhirimi nokboin prapas haiginiuwu mi ti hiriinan siyuin kima tirin simiir, simiirin wi siya whinkinsiis haiginiuwu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirimi nokboin prapas haiginiuwu mi kima ta mi airrarar sibgu mirii simiir whinkinsiis haiginiuwu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim digworaekwo iikam nhirimi sioitkin hauuam mi sima ta mi aiirin sibgu mirii mi simiirin digworaekwowim hoimgakar sioitkin hauu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirimi kou nwowim, kima sibgu tir mi kima wi sibgu dwo. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim, iikam nhirimi naingwoyimyokim, sima saiirin wi sibgu tir. Mi kima simiirin wi nimbuniekakar dwoki.

⁹ Kima kipi niksisa, kima irni kwirniyamair daingwo dimin miyik miyikim simiiramar daingwo. Mi dimininim biyie nwowiyim simiiram kipi naingwo.

¹⁰ Irni nwirniyam naingwokwowiya, ini kirir yinwigim simiiram kira naingwowiya ini saiir hiriinan yowa iikam nhirimiyam naingwokwowiya ini kiramar naingwon-aeiya ini saiir haibura. ¹¹ Kima piugi kipi piyao. Dimininim kima tiriyin Biyan Inkam Komii siir kimiir kwoinin ti siirrarar hauu iguski. ¹² Kima maigimaiga hiriirar dwokripkai iya Biyan Inkam Komiiyir Kraisi siya swoki itana saiiram. Mi iya kimiirin dimin biyieki kimbua haiginiuwu, kima wi sibgu dokworinu. Adi Komii siiram dimin taeminamin. Inokinokar sriinanae. ¹³ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiniiyim sima paeprikaban nwowi mi kima simiirin kimiir digwokworaekwo imiirar hauu. Mi iikam nhirim om whiranim kimaka boinaenakiyam niti, kima simiirin igi haigi idwokaigi.

¹⁴ Mi iikamim kimiir nonkwoninwomwairninkin haiginiuwu kima simiirin yamdi kipi swoki tir. Kima simiirin siyu miyiki miyik iirar tir. Mi Adi Komii siiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginiuwim. ¹⁵ Mi iikamim maigimaiga nwowi mi wim kima iriipi hiriinan simakar timi inkin maigimaiga. Mi sima hik mi haii mi wim kima iriipi hiriinan hik simakar timi inkin hai. ¹⁶ Kima iripa dongwomamair ae kima ha kipi naingwo, kouwin ini kimar ywowim. Niingaka. Kima iki iikamim inig karamaeyim simaka damasu mirii, iki mi bibiyeyim sima miriyyim simiir. Mi kima iki iikam nhirim simiirin ha kipi naingwo, ninokninkin komiigakin kimar yo. Niingaka. ¹⁷ Mi kima iikamim siyu biyie kimiir tiri simiirin yamdi kipi swoki tir haigini. Mi kima iikam imiirin dimin miyik iirar tirii mi sima wa kigninokninkinkii. Wim kima siyu miyiki miyik iirar tirii. ¹⁸ Mi siyu kakin niuwu, kima digworaekwosi kipi niniinansao. Niingaka. Kimiir kwoin komiyyin iikam imaka nongwomamair aeyam daingwo. ¹⁹ Ti kariir akamim kima iikamim kimiir tirbuwim simiirin yamdi tirbuwam kipi swoki tir. Kima ti iikamim io kimaka nwowim, simiirin Adi Komii siiramar dwo. Wi yamdi siyar tiri. Kima ti dimininim Adi Komii siiram dwo yamdi siyar tirim. Dimusi rani, siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim hiniina boinkim, simiirin mhoiia wi yamdi

karar tirhaiginiuwi mi wi karar nonkwobumbuninkin haiginiuwi. ²⁰ Mi kima iikamim siyiu biyie kimiir tirim simiirin yamdi kipi swoki tir. Mi sima mhiigi naowi, kima simiirin naemin ha timi hauu sima naeyam. Mi sima kwoinki mi haeei, kima simiirin op ha timi hauu kwiya. Mi kima simiirin hiriinan tiri, mi sima wi nidid prasaekikin tani, ti siyiu biyeyin sima tirin kimiir siir-siyin. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini nhiridmir parid siyitkinkinan ywowin simiir mwo imiir. ²¹ Mi hiriinanki niuwi, kima siyiu biyeyin siiram kipi kiwaki, siya nikwowaisiyam. Niingaka. Kima siyiu biyie imiirin siyiu miyikin kima tiriyin siya dikwowaisii. Iriig.

Kima gavman simiir siyiu imiir dap

13 Iikam hoimgak krimarin, gavman simiir inkam komii komiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Adi Komii krimiir Wanin siyar nokmwun okwo haiginiugim gavman simiirin, iki iikam whiekakim omom omanim simiir kigriraowam. Adi Komii siyar nimbingikin, iikam imiirin, gavman nwowamin krimiir kigriraowam tariinanin. ² Mi iikamim gavmani iikamim simiir yai wakaeyokna karam nwowim, yim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyiwi mi ti hiriinan kamim, yim siyar nokmwun okwo haiginiugim, ta hiriinan mii aiir nwowamin. Mi sima gavman siir yai aiir wakaeyokna karam nwowi, simiirin wi gavman siya nonkwoninwoimwurninkin haiginiuwi. ³ Mi iikamim siyiu miyik sibgu tiriyim, kima ha kipi naingwo gavman siya wi to kimiir nwowi. Niingaka. Mi iikamim siyiu biyie tiriyim, sima didid simiirsiyin. Mi kima gavman siirsi nididi, to kimiir nwosi mi kima wi ti hiriinan siyiuin siir di tirii kima wi siyiu miyik iirarar pi tirin. ⁴ Yim sima Adi Komii siir igsopa sair nokwokairinanan ywowim. Mi kimiirin ini simar kigirkakim mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aeyim. Mi kima siyiu biyie tiri, kima wi didid. Dimusi rani, sima inig komiigak whisarii bi nwokim mi kimiirin simiir kirie aeya nonkwowi mi wi sima nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinaka, iikamim siyiu biyie tiriyim simiir nonkwobumbuninkinam. ⁵ Dimino whiskwo kima wakaeyokna api gavman siir yai aiirin. Kimiirin wi Adi Komii siya pi nonkwobumbuninkinisi mi wi mi naingwoyimyoknanaeisi. ⁶ Wim kima umiram Gavman simiir asi hauuwi, Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinanaowida, kimiir kigriraowam iinokiinokin mi kima wi wadie nwoki owim. ⁷ Mi kima dimin taeminim gavman simiir iikam ima nikiuwiyim, simiir hauuwam yim ha timi hauugi. Mi kima gavmani iikamim umiram sima sriigiyim, kima simiirin ha timi hauugi. Mi sima nuni umiram mi sriigii, yi iriipa hiriinan ha timi hauugi. Mi gavmani iikamim yim sima ini krimiir kou ywowim mi krima simirin siyiu miyikimiyik iirar sibgu tir. Iriig.

Mi iikamim iikam nhiram naingwoyiyim, yim sima Adi Komii siir siyiu iir napikim.

⁸ Mi kima inkam nwiri dimin haii, wi niyopkiyiu karamae kipi swoki o. Mi kima inkam nwiraka wi hiri-

inankak kipi nwo. Mi diminin whiruwaargin, niyopkiyiu dig nwo karamae nwowi, irni nwirniyam naingwokowoyin. Mi iikamim, iikam nhirmiyam naingwokowoyim yim sima Adi Komii siir siyiu iir napkim. ⁹ Adi Komii siir siyiu komiiyin hinina boinkin, kima hii inkam nwirni wig aka kipi nanae mi wig irni kam aka kipi mi anae. Mi inkam kipi mi isomsom aokao mi hii kipi mi tauae mi kipi mi kigmair, ti sima sima rani, siyiu komii siir yai nhirim ina mi owim. Mi diminin whiruwaargin simiir kou nwowin, yio hiniingim kima iikamim kimiir omaka kingiin nwowim, simiiramin kiramar naingwonaeiya sair hiriinan daingwo. ¹⁰ Iikamim, iikam nhiram naingwoyiyim sima simiirin siyiu biyie bi tirikim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhiram naingwoyiyin, yio Adi Komii siirgisiir siyiu iirar napi.

¹¹ Kima hiriinan tir iya Jisis Kraisi siya swoki iuuniyana nua tiriir ini kingiin nwowa. Mi kima Jisis Kraisi siir mii aiir mirii wi kipi mirii piyapiyao. ¹² Ihi, iya siya swoki itana nua tiriir, ini kingiin nwowa. Mi krimiir iya ti nuin dimin biyeki naokingugukikaiyin siir nwowana ini dig kingiin nwowa. Mi krima Setan siir siyiu biyeyim yim ti iuguski. Mi Adi Komii siir kirie aiir hai mi Setan siir ti swoki kwatio. ¹³ Krima siyiu miyik iir sibgu ap mi siir sibgu tir. Iikamim nabie kigomok apiyim sim hiniin mi siyiu biyie siir kipi nap iki iikamim nii tisisir apiyim simiir hiriinan. Yim ini op biyeya kwiyae whaowaeyia sair kwiya whaowaenan ywowim. Sima hii nanaekim mi yaii priinirii priinigiim mi to whwonkam nanaokim mi wranan nnsikim. ¹⁴ Mi wim kima wi hiriinan kipi tir kima Jisis Kraisi siir kirie aiir hai. Mi dimin biyeyim kimiir kwoinki naingwoyiyim tiram, yim wi kipi tir. Iriig.

Krime iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kipi hid.

14 Mi iikam nhirmi naingwo tibmiiya kirie nwo karam nwowi Jisis Kraisi siiramim mi kima simiirin kipi hiuyarmai kima simiiram dapiyao Adi Komii siir inig iirin kinakar hainanam. Mi kima diminin whwokwo-ka nwo karam nwowiyim simiir kipi ninkinwamwarkii boin. ² Boiniyio yaiya kara pi hinina boini, mi inkamin Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim siir naingwo tibmiiya saeya ha boini, ti naepai naepaiyim yim hiriirar daeswo, yio siya wa dae. Mi nwirin siir naingwo tibmiiya Adi Komii siiramim kirie nwo karam nwowi, yio wi kiuaekiuaeyim simiirarar timi ae. ³ Mi inkamin naepai naepai naeyin, siya iki inkamin naepai naepai naesi nidiidiyin siir kipi nighbumbu, yio ti hiriinan siyiuin yio miyik rani. Mi inkamin kiuaekiuae ara mi aeyin yio iriipa hiriinan, iki inkamin naepai naepai imiirar naeyarkakiyin siir kipi mi nighbumbu. Mi yio tiriiginin yio iriipa hiriinan miyik rani. Dimusi rani, simiirin Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yanmaiwarkainaswowin. ⁴ Kima hiriirar naingwowi iki iikam nhirim Kraisi siir mii miriyim, simiir hidim mi kou ini kimar ywowim, ha? Biyan Inkam Komii siya hidi digworaekwo whiekakim siir iikam ima tirim simiirin wi wadeyar nwowi, iyie? Wi wadie nwo rani, aniya? Simiirin wi Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiuwi, siyiu miyik tiramin.

⁵ Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, ii nhirim simiir kouwin ini ii kwira kou saeya ywowa. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, ii whiekakim ini hirii hiriinankimar ywowim. Mi kima irira nwinwira diminin kima naingwowyin, siiram in sibgu daingwo omok hid. ⁶ Mi iikamim ha naingwowim, ii nhirim iki ii nhirim simiir kouwin ini sima ywowin, yim sima Biyan Inkam Komii siir inigin hiriinan sairsiyar mi hainani. Mi iikamim naepai naepai imiir naeyarkakiyim, yim sima Biyan Inkam Komiiyiin siir inigin simiirsiyar mi hainani. Dimusi rani, sima ti naeyim Adi Komii siya hauugiyim simiir, siirin simiirsi ti swoki boin wadieki. Mi iikamim kiuae kiuae ara naeyim, yim sima Biyan Inkam Komiiyiin siir inigin ti simiirsiyar mi hainani. Mi sima Adi Komii siirin ti naeyim siya hauuim pi simiirsiyar mi boin wadieki. ⁷ Inkam nwrkin siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyamin, siya bi nonkwokin. Niingaka. Mi inkam nwrkin siir kwoin argar bi mi aingwo aonamkin. Niingaka. ⁸ Mi krma omwaiyar mi waiyai yio Biyan Inkam Komii siirar diminkin. Mi krma mi aonami yio iriipa hiriinan Biyan Inkam Komii siirar diminkin mi krma omwaiyar mi waiyai mi krma mi aonami, nimkrma Krai siir iikamkim. ⁹ Dimusi rani, siya bidiya yaowin mi ini iki iikamim naokaowim mi iikamim krma ti omwaiya niki waiyam siya ini krmiir Biyan Inkam Komii nwowin.

¹⁰ Mi dimusika, kima kmiir nomiiyauim simiirin whisarii prii hidi, ha? Mi dimusika, kima kmiir nomiiyauim simiir nighbuim, ha? Mi mhoiia krma homgakar in wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi diminpai diminpaiyim wi siyar hid iskii. ¹¹ Adi Komii siya Yokwo Komii sairin hiniina boinkikin, Biyan Inkam Komiiyiin siya hiniina boinkikin, kara kmiirin yaimwower boinki, kara ini omwaiyar waiyam. Ombud komiiyiin wi ogmwo kariir whwonkam idair nini hiunii mi sima wa boini Adi Komii kiingi kiin kirargin. ¹² Mi krma irira nwinwira Adi Komii siirin, wi krmiir ya-payapa kwoin imiirar boini, krma ti dimin taeminim hiniin dimusi tirkim, iya krma ti nu iir niki owa. Mi krma wi mintarao, siyuin krma tirin iki nomiiyau nhirim naingwo tibmii kinim sim. Iriig.

Krma nomiiyauim naingwo tibmiiyim simiir naingwo tibmiiya sair kipi tirbu.

¹³ Mi krma, krmiir nomiiyauwim simiir kipi hid. Kima ti dimin hiriinanim simiirsi daingwo. Kima, kmiir nomiiyau imiirin dimin kipi swoki tirsran simiir nikpit-maiyam in siyu biye tiram mi sima nanka ikiiyam in. Niingaka. ¹⁴ An kara Jisis Krai saika bidi yit-nakiukikinin mi kara asi ninomokninkini, digworaekwo whiekakim wadie kina nwo imiirin. Mi nwrki ha naingwowi, ti dimin miiyik rani mi siya wi kipi tir mi wi kipi mi ae. ¹⁵ Mi naeyin kira naeyin, kiriir nomiiyauin kiriir-siyin hikak siya nwowi mi ti hiriinan siyuin, yio nomiiyauam naingwokwowyin si rani. Mi ti dimin hiriinanin kima naeyin siirin, kima iikamim yipiki Krai siya naowin simiirsiyiin, simiir whwonkam ida kipi nae, simiir naingwo tibmii aiir tirbuam. ¹⁶ Mi dimin whir kipi

swoki iisiimauu iikam nhirmiyin, wim wi sim pi boin-bumbuwisi ti diminin kima ha naingwowyin, yio wadiekin mi yim sima wa boini, yio miiyik rani. ¹⁷ Mi dimin miiyik miiyikim Adi Komii siir isidin siirim, yim naeni dimin tani mi yim op kwiaeni dimin tani. Niingaka. Yim hiniin hiniingim, dimin whirki kimbu karamae nwo mi iripa Adi Komii saika nongwomamair ae mi maingmairga nwo. Yim ti dimin hiniinim yim Adi Komii siir naeyiu ieya hauugim. Mi ti diminim simakisi-maigim kougi kou nwowim. ¹⁸ Mi kira ta mii hiriinana sair mirii Jisis Krai siiram in mi Adi Komii siya kiriirin wi maingmairga prasae nwo rani, ta miiya kira miriia sairam in. Mi kmiir nomiiyauim yim iriipa hiriinan wi maingmairgar mi owi.

¹⁹ Mi krma siyuin krmiir whinkinsiis haiginiuwiyin, iripa nongwomamair aeyin mi kirie irni nwrni hauuwiyin, siir dap. ²⁰ Kima Adi Komii siir miiya ti naeyam kima naeyim tirim simiirsi ara kipi tirbu. Nae whiekakim yim wadiekinargim. Mi ti diminin kira naeyam tirin, kiriir nomiiyau siir whwonkam ida siir naingwo tibmiiya sair nanka ikii, yio tiriiginin wi biyieki biye nwowi. ²¹ Mi diminin kira naeyam naingwowin mi opa kira kwiaeyam naingwowa, kiriir nomiiyau iirin siya nanka ikii mi kira ti hiriinan diminim wi kipi swoki tirmimin wi hindarar ditkii iuguski. ²² Mi diminin kira ha naingwowyin yio nae dimin kibikin mi kima siir naeyam naingwowi yio kimakima dimprio ae, kima inkam nwrni kwoin nipiyaokiiyim kipi tir, yio kima mi Adi Komii siya kmiirarar diminkin. Mi kmiir kwoinim ha naingwowi siyuin kima tiram naingwowin yio siyu wadiekin mi sima wi maingmairga nwowi. ²³ Mi inkamin kwoinin whisa nwowi diminin siya naeyam naingwowin mi siya siirin wi kipi nae. Mi siya ti dimin iir naei, yio siya dimin biye bidi tirin. Mi diminin kira ha naingwowin, yio dimin biyiekin mi kira siirin hiriirar tirkipkaii, yio tiriiginin, Adi Komii siya ha boini, tiki diminin yio dimin biyiekin. Iriig.

Krma Krai siir yai aiirar wakaeyokna ap.

15 Mi iikam krma yipiki naingwo tibmii kinim Jisis Krai siiram, krma iki iikamim Jisis Krai siiram naingwo tibmii kin karamae nwowim simiir whinkinsiis haiginiu, yim wi pi nikii iuguskiisi. Mi krma, krma-mar kipi naingwona. ² Nim wi krimamar pi naingwon-aeisi, krma iki iikamim naingwo tibmii kinim simiir whinkinsiis haiginiu mi simiir naingwo tibmiiya Jisis Krai siiram in wi kirie nwoi owi. ³ Adi Komii siir Yokwo Komiiya hiniina boinka, siya krmiir Biyan Inkam Komiiyiin, siya siir kwoinairga bi nitkin, krmiiram nauni miriiniyim. Niingaka. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hiniina boinka, ti yai bibiyeyim sima nighbumbuwiyim, an kara ini warar mi ikin hikin mi krma wi krmiir kwoinkar kipi naingwo mirii. ⁴ Ti yaiyim biya sima winkiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krmiir nowamwarkai haiginiuwam winkikim. Mi iya sima ti yai imiir winkiyim, sima minam winkikim krmiir kwoin imiir wokmai haiginiuwam. Mi hiriinanki niuwi, krma wi naingwo tibmii kin pranae kin tani, ta iya omwai

Adi Komii saika waiyayokiyokiyana saiiramín. ⁵ Adi Komii krímiir Wanín sikisiyairgín krímiir wokmai haigíníuwíyín mí krímiir whínkínsiis haigíníuwíyín sowí-ir bwamkíbwamín. Mí kara Adi Komii siiramín híriinan saiiram kwisboín yokiyokiigín. Mí íiya siya kímiir whínkínsiis haigíníuwi mí kima írípá dongwomamair ae, Jísís Kraís siya tírín siyíuín krímiir níisiimauuwín siir híriinan. ⁶ Mí kríma wí kwóin whíruwar dwóki mí wí diriyar tímí boínki, Adi Komii siir iníg íiir hainan prapasamín krímiir Bíiyan Inkam Komíiíyín Jísís Kraís siir Adín. Íriig.

Kraís siya Juda íikamím mí Juda íikam tani íkim símiir kínsiis haigíníu swókin.

⁷ Jísís Kraís siya bídi mí boínín, kríma siir íikam nwowam. Mí íriipa híriinan siyíuín kíma nwírní írniyamar tímí aingwo. Mí híriinankí níuwi, íikamím síma wí Adi Komii siir iníg íiir hainan prapraski. Dimusi rani, síma kímiir siyíu íiir kígím. ⁸ Mí tí yaiyím kara kímiir boínmímauwím símiir yaimwokiyaimwowím yím híniingím, Jísís Kraís siya Juda íikamím, yípíkí míois kítiyopnír háiyím símiir whísarii mí príimíriiyan inkam nwókin. Siya símiir níisiimauuwám tírkin siir Adín siir yaimwo kíina. Mí Adi Komii siya dímin taemíním krímiir brougae wanwiyaeiyím símiir nímbingiyím bídi bídiniyar Ebraham Aísak mí Jekop símiirín wí siya tíri. ⁹ Kíma mí kímiir nomíiyauwím náingwo tíbmíi kíiním kíma írípá dongwomamair ae. Dimusi rani, kraís siya íkí Juda íikam tani símiiram warar nítkín. Mí síma wí Adi Komii siir iníg íiir nwóki hainan prapasím tí íikam whíekakam siya náingwówiya saíirsi. Yokwo Komii saíirí yaiya híniina boínka,

mí íni mí owín kara tí Juda íikam tani símakar mí owín mí kara mwai wí kíriir iníg íiir hainan prapas waowi. ¹⁰ Mí Yokwo Komii saíirí yai kwíra saeya ha boínkíka, kíma íikamím Juda íikam tani, kíma máirgímáirga dwo Juda íikamím símakáin. ¹¹ Mí háimíi whírín yío híniina boínkíkin, kíma íikamím Juda íikam tani, kíma Bíiyan Inkam Komii siir iníg íiir hainan prapraski. Mí íikam whíekak kímarín, siir iníg íiirín nhamíi nhamíi kípi hainan prapraski. ¹² Profet inkamín Aísaiya siya Yokwo Komii saíirín híniina wín boínkíkin, mhóíiya inkam nwírin wí sípi níti, yío Jesíni ísidín síirgín Devidní adín mí íikamím Juda íikam tani hínda tínda nwowím, símiirín wí siyar kígíski. Mí síma wí híniina náingwo aingwo tíbmíi kíni, símiirín wí siya nanmaiwarkínaei. ¹³ Adi Komii siyairgín, krímiir náingwo tíbmíi kíina saíirí bwamkí bwamín. Kara ha náingwówi, máirgímáirga mí írípá nongwomamair ae siyíuín yío kímiir dínkíníukíkai. Mí Adi Komii siir naeyíuín siir dímin kírie kírieyím wí kímiir nwóki whínkínsiis haigíníuwím, ta Adi Komii siiram kíma nwowa siya nanmaiwarkínam. Íri-ig.

Pol siya siir míi aírám máirgímáirgákin.

¹⁴ Tí kariir akamím, kara bídi yínoknínkinín, kíma íikam wadíekím mí Adi Komii siir yai ímiirín kímar

yínoknínkin. Mí írni nwírníyín kímar mí owímwarkaiyíuwi, wí dígar mí owí. ¹⁵ Mí yokwowa tí dígworaekwo ímíira ígao yai kara wínboínkiya, kímiiram, kara bí nídidgín símiir boínmímauusiíyín. Níingaka. Kara mínsi wínkíkin, kíma wí pí náingwo owóuwísi, tí dígworaekwo ímiirín. Dímusi rani, kariirín Jísís Kraís siir aposel inkam nwowamín Adi Komii siya nokmon okwo haigíníuigín. ¹⁶ Mí kara siir míiyan inkam asi nwókin, íkí Juda íikam tani símiirsi níni míriiyíuwím. Mí an kara íni prís inkamnan ywówin, Adi Komii siir yai wín kíbiya saíir boínmímauwám símiir. Mí íiya síma Jísís Kraís siiram náingwo tíbmíi kíni mí Adi Komii siir naeyíuín símiirín dímin whírki kímbu karamae nwóhaigíníuwi, siir whwónkam ídáiín mí símiirín kara swóki hauugi, díminín Adi Komii siir hauugíyín siir híriinan mí siya bígí wí nasmírwaiyar nwóki owím síma siir íikam kíingí kíin nwowam. ¹⁷ Mí an kara Kraís siir ínkamkin mí kara máirgímáirga asi nwówi ta míiya Adi Komii síra kara míriiya saíiramín. ¹⁸ Kara pí dímin whír wara boín tani, kara míiyím kara míriiyím Kraís siya whín-diríraerarím kariir, pí símiir boíní, íikamím Juda íikam tani síma wí siir yai aír nwóki wakaeyóknaím mí wa nwóki aingwo tíbmíi kíiním. Mí tí yaimín díminím kara tírím siya whínkínsiis haigíníuigín. ¹⁹ Kariirín Adi Komii siir naeyíu íeyar whínkínsiis haigíníuigín, dímin kírie komíiyím bíiya íikamkí kíg karam nwowím símiirín. Mí kara Jísís Kraís siir yai wín kíbi kíbiyím om komii Jerusaleem hírankar boínmímauunaniyín, íni nu Ílirikam hírar yadíguwín. ²⁰ Mí tí díminím kara tírím, kariir kwóin komíiyín, símar nwókin, kraís siir yai wín kíbiya saíir boínmímauwámín, íkí íikam nhírím, om nhíraním símiir híraním wakae karamae nwowím símiir. An wí íkí omoman kam nhírkim sím níki boínmímauwím, wí sím pí swóki boínmímauwísi. Kara yínín inkam nwírkín nínanísin okwogíkin omaka siir ídwo haigín míriyím pí boríisopi. ²¹ Níingaka. Kara Yokwo Komii saíirí yaiyím símiir wakaeyókna apam tíri, saeya híniina boínka,

íikamím Kraís siir dímin taemín ímiir kíg karam nwowím wí síma kígi síirín. Mí íikamím bíiya siir yai aír wakae karamae nwowím síma wa nínoknínkíni siir yai aírín. Íriig.

Pol siya om komii Rom híran íikamím símiir kígnakíyam tírkin mí nu Spen híriir namím warar mí tíri.

²² Ínokíinókin kara kímiir kígnakíyam ína náingwówin, kariirín ta míi aeyar kwípiyaókíi mí kara kímiir kígnakíyamín panínsi yítsi. ²³ Bíewíi bíewíiyím namkíyím, kara kímiiram nítima náingwókin. Mí tariinanín kariir míiyím tapáirín íni díg ywogígím. ²⁴ Mí tariinanín kara kímiir kígnakíyam tíri mí nu Spen híriirín pí mhóíiya nwóki amím. Mí kara, kímake warauur níni gwo ae sasaenakíi mí kariirín wí siyíuam kíma nwóki whínkíyansa haigíníugíyím nu Spen híriir namamín. ²⁵ Mí tariinanarín kara pí om komii Jerusaleem tíriir swóki amí Adi Komii siir íikamím híraním símiiram. ²⁶ Mí íikamím náingwo tíbmíi kíniyím nu Mesodonia mí nu Grik híraním síma kwóin whíruwa bí-

di ywokiyim, umir haingiriyu haiginkiyim, Adi Komii siir iikam paeprikabim om komii Jerusalem hir nwowim simiiramim. ²⁷ Kwoin whiruha sima simar nwokikin hiraninan tiramin. Mi sima om komii Jerusalem hiran iikamim simakan dinaukakim. Iiya Juda iikamim sima boinmamaauwa yai win kibi kibiyim iikamim Juda iikam tani simiir, sima naingwo tibmiyam Jisis Kraiis siiram, saiirsika. Mi ini mi owim, sima Juda iikam paeprikabim om komii Jerusalem hiranim Adi Komii siirim, simiir mi whinkinsiisim, ta simiir dinau aiir digiyam. ²⁸ Biyyin, kara pi ti diminin siir tiram niki ami mi ti umirim sima haingiriyu hauugiyim kara simiir nikini onkwo hauugigi. Mi kara nu Spen hiriir namim tiri mi bii wi kimiir nikini kigigi. ²⁹ Mi iya kara kimiir kigam tiri, kara hiriya naingwowi Kraiis siir dimin miyik miyikim wi kariirar nakaisiskini. Mi kara simiirin wi kimiirar mi whinkinsiis haiginuwi.

³⁰ Ti kariir akamim kara kimaka srii komiigakin. Dimusi rani, kima Jisis Kraiis siirim naingwokwonanaei mi Adi Komii siir naeyiu siir kirieya kima irni nwirniyamim ina ninan aingwokwowim. Mi kara ha naingwowi, kima Adi Komii siiramim kariiram wara dinkin kwisboin ³¹ kariir whinkinsiis haiginuwam, ti iikamim nu haimii Juda hiranim, kariirin wi sima pi nisomaowisi. Mi kima siiramim ti umirim kara hauuwi Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiir siiram warar timi kwisboin, sima wi maingmairga nwoki owim. ³² Mi Adi Komii siya ha naingwowi kara kimiir wini kignaki mi kara wi kimaka nini ongwomamair aesasaenakiyim. ³³ Kara ha naingwowi, Adi Komii iyin yipikin krima nongwomamair aeni bwam nonkwowin, siya ini whiekak kimakar nwowin. Kaimwoka. Iriig.

Pol siya iikamim simiir nokboinmamaigikin.

16 Kara kimiirin wig ira saiir boinkii, saiir inigin Fibika saeya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api wiga. Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiyim om Senkria hiranim simiirin saeya whinkinsiisika. ² Kara kimiirin ta wig aiirin minam boinmauu wakaekii, kima saiir nokboinmamair haiginuwim kima nokboinmamair haiginuwa iki iikam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim simiir, saiir hiriinan. Mi kima saiirin siyu miyik iirar tir siyuin Adi Komii siya naingwowin kima tiram saiir. Mi diminin saeya haiyam naingwowin saiirin whinkinsiis haiginu. Dimusi rani, kariirin saeya whinkinsiis haiginugin mi iikam nhirim simiirin iriipa hiriinan.

³ Mi ta kariir nokboinmamaira kima Prisila mi saiir kam ieya Akwila sowerwai tini boiniu yo sowa Jisis Kraiis siir mii kibiya kanaka miriigo. ⁴ Mi biya sowawaiyin parii parii naowim kariir whindirraersi. Kanakana rani, soweriis maingmairga, iki iikamim hinda tinda nwowim Juda iikam tani naingwo tibmii kinim yim sima iriipa hiriinan maingmairga bidiyar mi owim soweramwaiyin. ⁵ Mi kima iikamim sowerwai omaka hirar haingiriyu idwokai hainaniyim Adi Komii siir inig iir, simiir ha boin, kara simiir nokboinmamaigikin.

⁶ Mi Maria saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamaigikin. Saeya kimiirin dimin taemin kasa bi whindirraerar haiginiuga. ⁷ Mi kima Andronikas mi Junias sowerin ha timi boin, kara sower nokboinmamaigikin. Mi ti Juda inkam nwisu sowa kanakar ninkin hiuyokiyokaigwo maeyauwa mii biye miriia saiir. Mi aposel kamim sima sower bidi sibgu inokninkinim. Mi biyarin kara Kraiis siiram niki aingwo tibmii kin kara-maeyar niki owa mi ywo sowa saiirar naingwo tibmii kingwo.

⁸ Mi kima Aplietas siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaigikin. Siya kariir nomiiyau kibikin, Biyan Inkam Komii siir mii aiir miriigin. ⁹ Mi kima Eban siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaigikin. Siya Biyan Inkam Komii siir mii aiirin kanakar miriigin. Mi kima Stekis siirin warar timi boin kara siir nokboinmamaigikin. Dimusi rani, siya kariir nomiiyau kibikin.

¹⁰ Mi kima Apelis siirin ha timini boiniu, kara siir nokboinmamaigikin, kara iikam nhirim simiir yai wakaekin siya Kraiis siir siyugi siyu iirar napkin. Mi siirin iikam biye nhirim siyu biye sima tirhaiginuwim mi siya hiriinansi bi nwokin. Mi Aristobulus siir omakan iikamim simiirin ha timi boin, kara simiir nokboinmamaigikin. ¹¹ Mi kima Herodion siirin kariir isidin siir inkamim siirin pi ha boin kara siir nokboinmamaigikin. Mi kima iikamim naingwo tibmii kiniiyim Nasisas siir omaka iruwanim simiir wi ha timini boiniu, kara simiir nokboinmamaigikin.

¹² Mi kima Traifina mi Traifosa sowerin ha tini boiniu, kara sower nokboinmamaigikin. Biyan Inkam Komii iyin siir miyim kiigi sowa ninkiko. Mi kima ta wiga Pesis dapiya saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamaigikin. Saeya kariirgi kariir nomiiyau kinga. Mi saeya Biyan Inkam Komii siir miyim pranae pranae bi miriiga. ¹³ Mi kima Rufas siirin wi ha tini boiniu, kara siir nokboinmamaigikin, ti inkamim Biyan Inkam Komii iyin siir siyuin siir sibgu apiyin. Mi siir yopiya, ya ini kariir yopiinan warar mi owa. ¹⁴ Mi kima Asin Kritas, Fligon mi Hemis Patrobas Hemas mi iikam nhirim naingwo tibmii kiniiyim simaka hir nwowim simiirin ha tini boiniu, kara simiir nokboinmamaigikin. ¹⁵ Mi kima Filologas mi Julia mi Nerias mi siir yokman aeya mi Olimpas siya mi iikam nhirim Adi Komii siirim simiirin wi ha tini boiniu, kara simiir nokboinmamaigikin.

¹⁶ Mi kima iikamim warauranim irira nwinwira kima kimar dokboinmamairna. Mi iikamim naingwo tibmii kiniiyim, Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyim hinda tindanim yim sima iriipi hiriinan, wi kimiir mi okboinmamaigii. Iriig.

Nikopkaigian yai aeya

¹⁷ Ti kariir akamim, kara kimiirin minsi boinmauugi kima mintirao. Kimiirin wi iki iikam biyeyim sima pi niinikibirisi isidin whisa nwowam, Adi Komii siir yayim kima wakaeyim biya simiirsi. Mi ta simiir hiriinan yayia dimin taeminim iikamki naingwo tibmii kiniiyim, wi saeya kikinwaisigi mi kima ti hiriinan iikamim simiir kingiin kipi nwo. ¹⁸ Mi ti hiriinan iikamim yim Biyan

Inkam Komii siir mii imiir bi miriigim. Niingaka. Yim sima, simiir kwoin imiirar napikim, ti hiriinan dimin iir tiramin. Mi sima pa priiyiksasae hiir kinaop itkaigai boinami mi iikamim ha niki aingwowim sima yaimwowa boini. ¹⁹ Mi wim kima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim mi iikamim hinda tindanim sima kimiir inig iiririm bidi haigin idwokiyim mi tariigina kara kimiirin maigimaiga komiiga. Kara ha naingwowi, kima siyu kibi iir sibgu inokninkin. Mi kara pi boriisopi kima iki dimin biyeyim simiir tirim. Niingaka. ²⁰ Kimiir kwoin imiirin Adi Komii siya tirikikin, iripa nongwomamair aeyam. Mi wi kimimin tani, Setan siirin wi siyar nonkwoniwomwainninkin iuguskii mi siirin wi siyar niinibrombrop itkini. Kara ha naingwowi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbuwa wi kimakar nwoki owim.

²¹ Mi Timoti siya kanakar miriyyin, kimiirin siya nokboinmamair haiginugikin. Mi Lusias, Jeson mi Sosipata, kariir isidin, yim sima kimiirin wara mi okboinmamairgikim.

²² Kara Tetiaskin, ta yokwowa Pol siira kara whin winboinkika. Mi an kara iriipi hiriinan kariir nokboinmamaira simiiram mi boinkika.

²³ Mi Gaias siya inkamin nae Pol kariir diriraerar hauu aeyin, ti inkamin siir omakain iikamim naingwo tibmiyim iripa sima haingiriyu owiya yio iriipi hiriinan, siir nokboinmamaira kimiir mi boinkika. Mi Esrastasin

inkamin gavmani yokwo digworaekwo winiyin, ti om komii siiranin mi krimiir nomiiyau ieya Kwotas yo sowa iriipi hiriinan sowiir nokboinmamaira kariiram mi winboinkika.

²⁴ Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir naingwombumbuwa, saeya kimakar dwokripkai. Ta yaiya saeya kaimwo ywokiya. Iriig.

Kima Adi Komii siir inig iir hainan.

²⁵ Mi kima wi asi niti Adi Komii siir inig iir hainanam siyairgin kimiir naingwo tibmii kana sair whinkinsiis haiginuwi, hiriyar nokwoyokiyokiigiyamam. Mi Kraiis siir yai win kibiya kara boinmimauua Adi Komii siya haigiprakaiya krimiirsi, tariinan saeya idwowiya bidi yimbiyama. ²⁶ Mi tariinanin ta yaimwokyaimwowa idowiyakidowiya bidi yimbiyamkiya Yokwo Komii saiirin. Mi Adi Komiiyin yipikin omwai hiriyar waiyayokiyokiikaeyamiyin, siya krimiir bidi boinkiyin, siir yai aiir boinmimauuam iki iikamim hinda tindanim simiir mi sima wa nwoki aingwo tibmii kinim.

²⁷ Kara ha naingwowi, krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainanprapraski, yipikin digworaekwo whiekakim simiir ninokninkin digin. Krima siir inig iirin inokinokar hainanpraprasnae digworaekwoim Jisis Kraiis siya tirim krimiir simiirsi, ta yaiya ini kaimwo ywowa. Iriig.

1 Korin

Mi iya Pol siya om Efesas hir nwowa mi siya ta yokwowa ha winkika iikamim naingwo tibmiiyim om Korin hiranim simiiramim. Biya iya Pol siya om Korin hir niki owin siya Adi Komii siir yai aairin biwiiyim whirkakin whir mi haimii ha iki boinmimauu. Mi ti omin Korin nikiuwiyin yio Grik iikamim simiir om komii ieya mi Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim yim hir nwokim. Mi iikam whiekakim yipiki dimin biye tiriyim yim hir warar mi okim. Mi mhoiyya iikamim naingwo tibmiiyim yokwowa ina winkiyim Pol siiram, sima ti hiniina win boinki, sima miyiknan nwo rani ini yapiyapi nwowim. Mi iya Pol siya hiriinan wakaewinin mi siya ta yokwowa ha winkikin simiir whinkinsiis haiginiugin dimin taeminim sima tirim wadie sima nwowim. Iriig.

1 Kara Polkin, kara Krai Jisis siir aposel inkamkin. Kariirin Adi Komii siir kwoinkar naingwo okmwim okwo haiginiugin, aposel inkam nwowam. Kara mi kariir nomiiyauwin, Sostanis, krira kimiir boin wadieki. ² Ta yokwowa krira winkika om komii korin warauran iikamim Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiiyim kimiiram. Mi Kimiirin Jisis Krai siyar diriraerarkikin mi kimiirin dimin whirkin paniinsi kimbusi. Mi wim kima ini Adi Komii siir inkam kiingi kinar ywowim. Kima, ti iikam whiekakim omom omomim hinda tinda nwowim simiir hiranim Jisis Krai Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainaniyim mi siya ini krimiir hoimgakni Biyan Inkam Komiiyar ywowirkakin. ³ Adi Komii krimiir Wanin siya mi Jisis Krai, sowiir mhii kwoinim iripa nongwomamair aeyamin wadie saeya nwowaiginiuwi. Iriig.

Pol siya Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekin

⁴ Kara inokininokin kimiiramim Adi Komii siir boin wadieki, ta naingwobumbuwa siya hauwa kimiir sairsi boin wadieki. Dimusi rani, kima ini Krai Jisis siir iikamkim. ⁵ Kima Krai Jisis saika bidi yamasu kikinim mi kima dimin taemin whiekakim simiir kirie komiigak asi nwokim. Mi kima kwoin miyik mi adi siir yaimwokiyaimeowa sair ninomokninkin boini kwoin miyikak asi nwokim. ⁶ Mi ta Krai siir yai win kibiya saeya inan kimiir bidi kwirii idwokaiya. ⁷ Mi kima Adi Komii siir naeyuin siir dimin miyik miyikim simiiram paniinsi whaowaesi. Niingaka. Inkam Komiiyin Jisis Krai siya nitana wi sairar nadigiuwi. ⁸ Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi mi kima wi kirie hiriyyar nwoyokiyokiyami mi wi ta io aeya digii mi krimiirin wi dimin whirki kimbu rani. Iya krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya nitana. Niingaki, niingakiinga. ⁹ Adi Komii siya yaimwo boinan inkamkin mi kimiirin siyar nimbingin siir yinisimin Jisis Krai, krimiir Biyan Inkam Komiiyin, ini haniin kwirii idwokaiyim mi saika nidwo boinaiyim. Iriig.

Iikamim iripa mhii kwoin nwowiyim simiir yaiga

¹⁰ Mi ti kariir nomiiyauwim kara kimiirin, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siir inig iir boinin kwokwokii. Kimakima kipi ninkinwaomwarkii boin mi ti kimiir isidin yapa yapa kipi nwo kimiir kwoinim whirua dwo mi yaiya diriyar kiritmai boinki. ¹¹ Ti kariir nomiiyauwim kara, kariir nomiiyauwin Krowi, siir isid ieya boinmauugikin, kimakimarin ini ninkinwaomwarkii boinkaka nwowim. ¹² Kara kimiirin pi hiniina boinmauwakaekii, kima yapa yapa nwonira kimiir nhirim pi hiniina boini, nim nhirim Polnikim mi nim nhirim Apolosnikim mi nim krima Krai nikim. ¹³ Mi ini paniina tirin, kraisi siya ini tari haimii haimiyya ywowin, ha? Mi tari ti paeyin hiiiniya nironinkinin siirin Pol kariir ninkin irimdinu aokikin kimiir whinkinsiis haiginiuwamin, ha? Kima tari Pol kariir inig iir baptiskim, ha?

¹⁴ Kara Adi Komii siir boin wadieki, kara kimiir waraurin Krispas, Gaias sowiirarar baptaisgikin kara inkam nwir wara bi baptaisgikin. Niingaka. ¹⁵ Inkam nwirki kimiirin wi hiniina boin tani, kima kariir inig iir baptiskim. Niingaka. ¹⁶ Ae, kara tisi haniingi swoki kwanaingwownakiyin, kara Stefanas simiirniyin warar ninkin baptais haiginiugikin. Kara ninokninkin tani, kara tari inkam nwir warar bidi yamisi baptaisgikin iyie? ¹⁷ Krai siya kariirin baptaisim bi nikropkikin. Niingaka. Siya kariirin yai win kibiya sair boinmimauuwam nikropkikin. Mi ti hiriinan sairsika kara kimiirin aowa aowan yayiyim, kima ninokninkin karamae nwowim pi simiir wara kinawhiyimiyyena boin tani, kamim ninokninkin komiigakim simiir hiriinan. Niingaka. Mi kara hiriina boinkiswo mi ti paeyin Krai siir nironinkinin hiiiniya yio wi inigak di ywowi. Iriig.

Adi Komii siir kirieya ini Krai siir hir nwowa

¹⁸ Kaimwoka, iikamim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nironinkinin siir yaiya saeya hindara priiboin whaowaei. Mi krima iikamim Adi Komii siya nanmai-warkainam, nim krimiir kwoinim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nironinkinin, siir yaiya ya Adi Komii siir

kirie aeyairga. ¹⁹ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya ha boinka,

iikamim ninokninkinkakim simiir ninokninkina wi kara tirbugii. Mi iikamim kwoinpai kwoinpai miyyikakim simiir kwoinim wi kara nirimdiyuugii.

²⁰ Mi ti iikamim ninokninkikakim mi iikamim kwoinpai kwoinpaigakim iikamim yai kripii nainiikiigi ikim mi sima wi inigakar nwowi. Niingaka. Mi Adi Komii siya nu tiran iikamim ninokninkinkakim, simiir ninokninkin imiir bidi tirbugiyim.

²¹ Adi Komii siir ninokninkina ti nuan iikamim simiir kwoinairga naingwo haiyim wi dig nwo rani. Niingaka. Adi Komii siya ta boinbu yaiya sima boinmimauuwa saiiram naingwo tibmiiyim, iikamim simiirin wi siya nanmaiwarkainaei. ²² Juda sima yaewan minam kindiyu wankim, sima yaeya dimin kirie komii win kigi mi sima wa naingwo tibmii. Mi yim Grikim, ninokninkin komii haiyaramar mi ankaii. ²³ Mi nim krma paeyin hiiniya nirioninkinin Krai siir ninkin irimdinu aokiyin, siir yai aiirar mi boinmimauuwikim. Mi Juda iikamim sima ta yai aiir wakae winim mi simiir kwoinim miyyiknan bi nwokikim, ini hindara hiugimkikiugiyim. Mi iikamim Juda iikam tani, yim simiir kwoinim ha naingwowi, ta yaiya saeya hindara priiboim whaowaei. ²⁴ Nim krma nhirim Juda iikamim mi nhirim krma Juda iikam tani. Krma Adi komii siir nkiu aiir wakae yim krma ina ninokninkinim, Krai siya Adi Komii siir kirieya mi siir ninokninkina, saiir niisiisimauugin. ²⁵ Iikam nhirim sim kwoinim yim ha naingwowi, Adi Komii siir ninokninkina saeya bwam karamaeki niuwi mi yim inkam nhirim sim kwoinim ha aingwowi, Adi Komii siir kirieya saeya opairgi mi iuwi. Mi Adi Komii siir ninokninkina ini ti nuan inkamim ninokninkin komii komiigakim bii nwowim, ini simiir ninokninkin imiir haibura mi Adi Komii siir kirie ini ti nuan iikamim kirie komii komiigakim bii nwowim simiir kirie aiir haibura.

²⁶ Ti nomiyauim kima biya Adi Komii siya nimbina iya kima naingwo tibmiiya mi saiiram ti swoki aingwowoknaki biya kima panin panin inkam nwokim, iya Adi Komii siya kimiir nimbina. Mi nu tiran iikamim ninokninkin komii komiigakim mi kirie komii komiigakim nwokim, yim iuarig bi nwokim. Niingaki, niingakiinga. ²⁷ Adi Komii siya bidi hidgiyin iikamim nu tiranim ha naingwowim inig karamae nwowim simiir nimbina, iikamim ninokninkinkakim simiir kiyipsibgi haiginiuwam. Mi siya iikam opairim nuan inkam ima naingwowim simiir bidi yimbingiyim, inkam kiriekakim simiir kiyipsibgi haiginiuwam. ²⁸ Adi Komii siya bidi yimbingiyin inkamim yaeyipyaeyipa ti nuan inkamim sima yasurugaiyim. Mi iripa nomboim ii ae karamae sima nwowim simiirin. Dimusi rani, ti iikamim nuanim ha naingwowiyim, sima inig komiigakim simiirin Adi Komii siya bidi ikwowsaiigiyim. ²⁹ Inkam nwirki hainan karamaeka siir inig iirarin, Adi Komii siir whwonkam ida. Niingaka. ³⁰ Whisarii rani, krma ini Jisis Krai siirgisiirkina ywowim. Mi Adi Komii siya Jisis siirin minam nimbiningin Krai siirin siya krmiir ninokninkin haiginiuwim. Mi Adi Komii siya krmiirin wi hinina

nwoki boinim, dimin whirki bi kimbugim mi krmiirin siyar sakii prapas okwokiyim mi krma ini rirmiiya ywokiyim. ³¹ Yokwo Komii saeya hinina boinka, yo siyu miyyik rani, inkamin siir inig iirar hainanaeyin, siya Adi Komii siir inig iirar hainan iski. Iriig.

Pol siya paeyin hiiniya nirioninkinin saiir boinmimauugin

2 Pol siya boin, ti nomiyauim, iya kara kimiirim nita kara Adi Komii siir yai miyika saiir boinmimauuwim mi kara kimiirin yai kirie kirieyim mi yai aowa aowan ikim, kara simiir bi boinmimauugim. Niingaka. ² Iya kara kimaka nwowa kariir kwoinin hininingin, kara wi dimin whirim naingwo rani. Niingaka. Kara Jisis Krai siiraramar yaingwo iski. Mi dimin komii whirin paeyin hiiniya nirioninkinin siya naowin siirama daingwo iski. ³ Iya kara kimiir waraur nita kara kiriekakim sim bi nitkin kara nidid kakar nitkin mi kariir piua nopnopa mi kinka. ⁴ Mi yaiya kara boina mi yai win kibiya kara mi boinmimauua, kara inkamim ninokninkinkakim kimiir kwoinim simiir hiriinan bi hiir boinikim. Niingaka. Kara Adi Komii siir naeyiun siir kirieya saiirar nitkin kimiir niisiisimauuwamin. ⁵ Mi kimiir naingwo tibmiiya inkam ninokninkinkakim simiir hiranki bi haigin. Niingaka. Adi Komii siir kirieya saiir hiranka nitka. Iriig.

Ninokninkina krmiirin Adi Komii siir naeyiu ieyar hauugin

⁶ Kaimwoka, sima iikamim naingwo tibmii kirie kiriekakim yaowae adnan nwowim, simiirin wi yai kirie kirie kapi boinmimauuwi. Mi ta ninokninkina ti nuin siir tiran tani mi ti inkam komii komiyyim nu kigriraowiyim simiir tani. Niingaka. Ta simiir kirieya ini kingiina nwowa wa digiuguski. ⁷ Krma Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauugim. Mi taka nimprio yaiya inkamim nuanim simiirsi nimprioka. Ta yaiya saeya bidi bidiniyar nwoka, iya siya nu iir nonkwokwo karamae nwowa saiirar. Ta ninokninkina kara boinmimauua saeya Adi Komii siya ninokninkina nimprio yaiya mi ta nimprio yaiya iikamim nuanim simiirsi nimprioka. Mi ta yaiya saeya biya nwokwokinka. Siya minam naingwokin, siir siyu miyyik miyyikim krmiir whwonkam ida diriraeraram mi krma saikar nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti sima kara boinkiyim. ⁸ Nuan inkam komii nwirki bi ninokninkinkin ta yaiya saiir bwam iirin. Niingaka. Mi sima ninokninkiswo mi sima ninomor kouan Inkam Komiiyin siirin wi paeyin hiiniya nirioninkin saika dinkin irinugi. Niingaka. ⁹ Mi ti digworaekwo whiekakim simairgim Adi Komii siya kiyau haigin kwokini iikamim siiram naingwokinim simiiram. Mi Yokwo Komii saeya hinina boinkika, tiki dimin taeminim yim iikami nhwoki kig karamae nwowim mi simiir wiingi wakae karamae nwowim mi iikamim sim naingwowim yim wi nwo rani. ¹⁰ Adi Komii siir naeyiun siyar niisiisimauugim ti siir nimprio yayim krmiirin. Adi Komii siir naeyiun siya siyar ninokninkini diminpai diminpaiyim mi Adi Komii si-

ir kwoinin, iriipi hiriinan, sasar mi inokninkini. ¹¹ Yipiki inkamkin, inkam nwirni kwoinin siir ninokninkinin. Ti inkamin siir kwoinin naeyuin sasar ninokninkin iskii. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siir kwoinin inkam nwirki ninokninkin karamaeka. Siir naeyuin sasar ninokninkini. ¹² Mi krma ti kwoin hiriinanin nuan inkamki bi hauugin. Niingaka. Krimiirin kwoin miyikin Adi Komii siir naeyuin siyar hauugin. Mi krma wa ninokninkini, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiirin hindara priihauugin.

¹³ Ti diminin krma siirin kimiir boinmauu wakaekin. Ta yaiya krma inkamin ninokninkinkakin siir hiranki bi haiga. Niingaka. Ta yaiya krma boinmimauua Adi Komii siir naeyuin siyar niisimauugin. Mi krma kamii Adi Komii siir naeyugakim simiir hiriinan asi boinmimauwi mi sima asi sibgu wakaeyoknaei.

¹⁴ Inkamin Adi Komii siir naeyu karamae nwonin mi siya wi Adi Komii siir dimin miyik swoki inokninkin tani. Niingaka. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin siya hindara priinaingwo whaowaei boini. Mi siya wi ti diminin siir dimin mwo iir ninokninkin tani. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyuin siirar diminkin. ¹⁵ Inkamin Adi Komii siir naeyugakin, siyairgin digworaekwo whiekakim simiir hidiyin mi siirin, inkam nwirki hidim wi dig nwo rani. Niingaki, niingakiinga. ¹⁶ Biya Adi Komii siir inkam nwirin siya Yokwo Komii aiirin hiniina win boinkikin,

ih, yipikin Biyan Inkam Komiiyin siir kwoin whiekakimiir ninokninkinin. Mi wi nhinga ninokninkini Biyan Inkam Komii siir kwoin iirin mi wi nhinga niisimauuwi siirin, ha? Niingaki, niingakiinga. Siya hiniina win boinkikin. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyuin siyar nowomwarkaiyuwi krimiirin mi krma Krai siir kwoinin siir hiriinan asi nwowi. Iriig.

Adi Komii siir miyan inkamkin

3 Ti nomiyauim, biya kara boinmauwim yayim mi kara kimiirin kamim Adi Komii siir naeyugakim simiir boinmauuwa saiir hiriinan bi boinmimauugin. Niingaka. Yayim kara boinmimauuwiyim kara iikamim Adi Komii siir naeyu karamae nwowim, simiir hir boinmimauugin. Dimusi rani, kimiir naingwo tibmiya ini yinisim praigaknan ywowim Krai siir siyu iirin. ² Ta yaiya kara kimiir boinmimauuwa ini mwiinan ywowim, kara kimiirin mwiinan hauu aekin. Kariir yaiya saeya ini nae kirie kiriyim inkam adiyaowaeki naeyim, simiir hiriinan bi hauu aekin. Niingaka. Kima wi Adi Komii siir yai kirieya saiir wakae rani. Dimusi rani, kimiir kwoinim ini yinisim praigaknan ywowim mi tariinanin iriipi hiriinan, kima dig bi mi okim. ³ Dimusi rani, kimiir siyuim kima napdiraerariyim ini iikamim nu tiranim simiir hiriinan ywowim. Ih, kima kimiir nomiyauim simaka whwokwoka bi nwowikim mi ninkinwamwarkii boini siyuin ini kimiir waraurar mi inkin owin. Ti siyuin kima tirin ini kamim Adi Komii siir ninokninkin karam nwowim, ini simiir hiriinan ywowim mi kima simiir siyuin siir asi napkim. ⁴ Nhirim pi hiniina mi boini, krma Pol siirgin. Mi nhirim pi hiniina mi boini, nim

Apolosnikim. Ti hiriinan siyuim kima tiriyim yim ini iikamim nuanim sima tiriyim ini simiir hiriinan ywowim.

⁵ Kima sibgu daingwo, Apolosin yio yipikin? Mi Pol kara yipikin? Krira miyan inkam kinaingwo Biyan Inkam Komiiyin siya kririirin yapiyapa mi hauugin. Mi ta kririir miya kima Krai siiramini saiirar yaingwo tibmiikyim. ⁶ Kara bi minam nitkin, Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiya saiir boinmauwam, inkamin sasaeya ninkiniyin siir hiriinan. Mi Apolosin mhoiyya ha swoki itin yio ini hiriinan yai kibi aiirar swokini owomwarkaiyuiniyin, inkamin ko nakiyin numir, siir hiriinan. Kimiirin kwoin miyikin Adi Komii siyar hauugin numiran sasaeyam sibgu mwrii namiyim simiir hiriinan. ⁷ Mi inkamin sasaeya ninkiniyin, yio inig karamaekim mi ko numir nakiyin, yio iriipi hiriinan, inig karamaekim. Sasae imiirin Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerarki mi sima pa nimbiamy mi inigakin pi Adi Komii siyar nwowi. ⁸ Mi inkamin sasaeya ninkiniyin mi inkamin numira saiir ko nakiyin sowa hiriinan mi kwuruwa saiirar miriigo mi sowerin digworaekwo mhoiyya wi Adi Komii siyar hauuwi miya sowa miriyya saiir digar. ⁹ Krira iripa Adi Komii siir mi kwuruwa saiirar miriigo. Mi kima ini Adi Komii siir numira siya niyokninkinan ywowim.

¹⁰ Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar tirikikin kara biyan inkamin omaka miriyyin siir hiriinan asi nwoikin. Kara iyyin paeyin bidi inansiin okwokiyyin mi kara kimiiram asi nitkin, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam. Mi kariirin Adi Komi siyar hauugin ninokninkin miyika mi mhoiyya iikam nhirim ha nitim sima ini mirii ninkinokougik ta omaka. Mi kima yapayapa nwonira omaka sibgu haigi siyin miriirarao. ¹¹ Kima ina ninokninkinim, yinpaeki yinpaeyin bidi yokwokiyyin, siya Krai Jisis siyairgin. Mi wi inkam nwirki yinpaewir swoki inansiin okwo rani. ¹² Inkamin Adi Komii siir mi aiir miriyyin siya ini inkamin omaka miriyyin siir hiriinan ywowin. Mi nhirim yim mi wadie wadiyem simiirar mi miriyyim mi simiir miyim ini gol, silva siyam yipiki hiriyyar nwoyokiyokigiyamiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta omaka wi hiriyyar nwoki okwoyokiyokwiyyim mi nhirim yim mi miyik bi miriigim, simiir miyim ini kii auwim ii priei nwo karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi taka omaka saeya wi nokwo bripri rani. Niingaka. ¹³ Mi mhoiyya iikam whiekakim simiir miyim wi idowiiya nimbiamy ya ta iyya Adi Komii siya hidana yaimin diminim simiir ya saeya. Mi taka ii aiirin Adi Komii siya hidana paeya wa nimbiamy mi miya gol, silva mi siya miyik miyiknan nwowa mi paeya wi saiir wara ninkin unam tani. Niingaka. Mi Miya biyye nwowa ya wi kii aunan nugi nhiskii. Mi siya wa nwoki naingwowim simiir miya wadieki piyamsi owa, iyie, miyik rani, aniya? ¹⁴ Mi inkamin Adi Komii siir mi miyik miyikim simiir mirii, simiirin wi ti inkamin iyyin paeyin hainansiin okwokin siir idwo nami haigi siyin miriyyin, wi siir hiriinan nwowi. Mi paeya saiir wara ninkin iu karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyik miyikim wi ta mi aiirsi

hauwi. ¹⁵ Mi paeya ti mii imiir niu tuguskii mi siya wi dimin miyik miyikim simiir hai rani. Niingaka. Mi siirar kwoinbudin yio wi wara ninkin dig rani. Niingaka. Siirin wi Adi Komii siya hainaowidi. Mi siya wi diminkak nwo rani. Niingaka. Siya wi niinga niinga priiwo kaeyami.

¹⁶ Mi tari kima bi ninokninkinkim, aniya? Kima ini Adi Komii siir omaka komiia ini saiir hiriinan ywowim mi Adi Komii siir naeyuin ini kimiirar yaninkiniuniyin. ¹⁷ Mi inkam nwirki Adi Komii siir omaka dimin whirki kimbu karam nwowa saiir niininkigii mi Adi Komii siya ti inkam iirin wi yamdiyar swoki onkwo niin-wimwaininkini. Dimusi rani, Adi Komii siir omaka ya krimairgim.

¹⁸ Kira ti dimin hiriinanin kinakina kipi swoki iksisae-na. Mi inkam nwirki kimiir bopwoniya waraurin, siya nuan diminim simiir siyu imiir napi mi siya hiniina naingwowi, kara ninokninkin komiikakin mi ti inkam hiriinanin siir mhii kwoinim kisina haigii mi siya, siya siyamar naingwona karamae nwoi mi nuan iikamim sima wi hiniina boini, wara inkamin siir kwoinin bidi yinkisaowaenakiyamin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan inkamin, siirin wi hiniina boini, siya ninokninkin miyikakin. ¹⁹ Ninokninkina iikamim ti nuanim simiir sir tirana ya Adi Komii siir whwonkam ida ya bidi yinkisaowaenakiyama. Yokwo Komii saiir yai kwira hiniina boinka mi ti hiriinan iikamim sima ha naingwowi krma ninokninkin komiigakim. Mi ti hiriinan mwrakboini siyuiin sima tiriyin yio ini wraisuim haimna anki krma haiyim ini hiriinan ywowim. Mi Adi Komi siya krimiirin wi hiriinan nitkin tumdinu hai, iya krimiir mhii kwoinim hiriinan biye nwowi. ²⁰ Mi Yokwo Komii saiir yai kwira hiniina boinka, Biyan Inkam Komii siya ina ninokninkinin mi inkamin siir kwoinin ha naingwowi kara ninokninkinkakin mi ta siir ninokninkina ya ini niingakiniingar ywowa. ²¹ Mi diminim inkamki diriraerar nonkwokwowim krma simiir biyan inkamim simiir inig imiir kipi hainan. Niingaka. Dimusi rani, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim yim kimiiram nimbingim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam mi yim ti digworaekwowim yim kimiirairgim. ²² Pol kara mi Apolos mi Pita, krma tir minam nwokim kimiir whindiriraeraram. Adi Komii siyar nimbinga iya kwoinbudin omwai waiyaiyin mi iya naonaman aka. Mi digworaekwo whiekakim tariinan mi mhoyia nimbiamamim siyar nimbinkim, ti digworaekwo whiekakim yim kimiirgim. ²³ Mi wim kima Krais siirgim mi Krais siya yio Adi Komii siirgin. Iriig.

Biyan Inkam Komiin siir miyan inkamim yim wi siyar hidi

4 Kima krimiir dinokninkin, krma Krais siir miyan inkamkim, siya krimiirin minam nimbinkin Adi Komii krimiir Wanin siir aowa aowan nimprio yai kibiyim simiir kigriraowim iikamim simiir boinmimauuwim. ² Siyu whirin miyan kamim simiirin hiniingin, siya siir mii imiir sibgu wakaeyokna mirii mi siir miyim siya wadie sibgu mirii, siir biyan inkamin siir whwonkam idan. ³ Mi kima kariir boinwokiopnatkaigii

inkam komii komiim yai hidiyim simaka, kariir yai imiir, ya ta ii hiriinana ya yaimin karamaeka. An kara iriipi hiriinan nu tiranar inkamkin, kara pindan tani. Niingaka. An kara om whiran inkam tani mi kara wi kanakanar swoki hid rani. Niingaka. ⁴ Kariir kwoinin ha naingwowi siya ini rirmiigi rirmiia nwoin dimin whirkin swoki kinyiskai rani, kariir kwoin iir nipiyaokiiyamin Biyan Inkam Komiin sasar ninokninkini. ⁵ Iya ina niki owa mi kima inkam nwirni siyuiim saiirar kipi niki hid kima Biyan Inkam Komiin siirimar tiki okwokin. Mi siya digworaekwo whiekakim mi kwoinim aowa aowa nwoim mi niibwomambwo nwokiyamim, sima wi idowiiyar nimbini tuguskii wi kimiminki rani. Mi taka ti aiirin, wi Adi Komii siya boinmimauugi irira nwonira simiir mii imiirin wadieki piyasi owa, iye? Mi tari miyik rani.

⁶ Kima ti nomiiyauim, ti yayim kara boinmimauuwim, Apolos siya mi kara kriirar yaigim, kimiir whinkisiis haiginiuam, diminim krma diriraerarim mi krma niisimauuim simiir. Mi kima wa nwoki inokninkinim. Saeya hiniinga, kima digiumii Adi Komii siir yayia saiir kipi haimriiyugig mi kira kipi nantamiriir mi digiumii nwirni kipi haimriiyu mi nwirurani aram kipi naingwo. Niingaka. ⁷ Yipiki kiriir nokmwain okwohaiginiuin inkam komii, iki iikam nhirim simiir kou mwowam? Niingaka. Adi Komii siya hauugim wara digworaekwo whiekakim kima nonkwowim mi kima hiniin dimusi boinkim, dimin miyik miyikim kimiir kiriekar diriraerari.

⁸ Krimiir kwoinim ha naingwokim kima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir bidi haiyim mi kima digworaekwo whiekakim bi hainguguwikim, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi kima ini digworaekwoki yaokingugunankaiyim, aniya? Kara hiriirar naingwowi, kima nu kigriraowan inkam komii nwowi mi nim krma wi iriipi hiriinan nu kigriraowan inkam komiirar mi owi. ⁹ Krimiirin Adi Komii siya nokmwain okwo haiginiugim aposel inkam paeprikab nwoim. Krma ini simiir boin huriyiu inkamnan ywowim mi krma wa nwoki aonamim, ha naonamiyin inkamin yaigak nwoiyin mi iikamim nu tiranim simiir whwonkam ida mi ninomor kouan paekwosim ikim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir nhwoin ini kriirar habitkinkiyim. ¹⁰ Krma Krais siir yai aiirin ina boinmimauuim. Mi simiir kwoinim ha naingwowi, simiir mwoim sima ninkisaowaenakiyami. Mi wim kima ha naingwowi Krais siir siyupai siyupaiyim simiir bidi yinokninkin digim mi nim krma niingaka, ha? Mi wim kima ha naingwowi, kiriekak krimar ywo iski. Mi nim krma niingaka, ha? Mi wim kima ha naingwowi kirie komiigak krimar ywo mi nim krma niingaka, ha? ¹¹ Mi biya iriipi hiriinan mi tisi tariinanar nadigniyin mi nim krma mhii prasae bi naokim mi krimiir kwoinim ha mi simsinkai op minam mi mwainis minim ha mi haingugu. Mi sima, simiir inaim pa mi unomoknaei krimiir priitio priitowam mi krma maeyau kwirua nwowipisuam whaowaei. ¹² Krma piu minki piyaowi mi miyim krimiir iingair kipi swoki onkwo mirii umirsisim haiyam mi naemin sainan. Mi

iiya sima krımıir nigbumbuwiyim mi nim krıma niingaka, simiirin pi yai miyyik miyyik arar swoki boini. Iiya sima krımıir tirbuwiyim mi nim krıma simiirin pi hindara kignınkin dirıraerari. ¹³ Mi iiya sima yai biyie krımıir boiniyim mi nim krıma simiirin pi yai hiinsima boini. Krıma ini nuan kiigwo paekwowim simiir hiriinan ywowim mi krıma ini mhakwoyinan ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim krımıirin, krıma biya hiriinanar nwokim mi tariinanin iriipi hiriinan.

¹⁴ Kara ta yaiya kimiir kiyopsibgi haiginiuam bi winkika. Niingaka. Kima ini kariir yinisisimnan ywowim mi kariir kwoinin ini kimiiramar naingwo irkakin mi ta yokwowa kara winkiya kara kimiirsi kaididgikin.

¹⁵ Iikam whiekakim sima wa niti Jisis Kraıs siir yai aiir boinmımauwim mi yim tiriiginim yim kimiir ad tipmwo rani. Niingaka. Kima hirii hirii ad karamaeka, kanakanairgin kimiir adin. Whısarii rani, kimiir tiriirin biiki biyin kara nitkin, Jisis Kraıs siir yai win kibiya sairim kara nini boinmımaunikin kimiirin mi kima ha wakaeyim mi ina yitim ta mii aiiramın. ¹⁶ Ta kara boinanaeyia kimiir, kara dimusi bi boınkin, kara minsi boınkin, kima kariir siyu iir kigna apim. ¹⁷ Kara Timoti siirin hiriinansi nikropkikin kimiir waraurin. Siya ini kariir yinisisimnan ywowin mi kara siiramar naingwokwonanaeikin. Siir naingwo tibmiya, Jisis Kraıs siiram naingwo tibmiya, ini kiriekikirie ywowa mi siya Jisis siir siyu imiirar sibgu apikin. Mi siya wi Jisis Kraıs siir yai imiirar swoki boinmımauwi kimiirin, kimiir kwoin imiir swoki boinworwokai haiginiuam, siyuin Kraıs Jisis siirin kara napiyin siir. Mi siyuin kara nowomwarkaiyuwiyim Adi Komii siir iikam imiir. Mi maeyau maeyauim kara ta hiriinan yai kwirua sair sairra boinmımau nanaeikim Adi Komii siir iikam imiirin.

¹⁸ Kimiir nhirim sima bidi yantamyiriyirim. Dimusi rani, sima ha naingwowa kara wi swoki it rani, yim sima kimiir kwoin imiir haipridkikaiyim tiri. Mi kima wi kariir yai aiir wakaeyokna rani. ¹⁹ Niingaka, mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirim naingwowa mi kara kimiiramın wa nitsauwi mi kara kamim nantamyiriyiriyim wi simiir yai imiir wakae rani. Niingaka. Kara minam niti Adi Komii siir miya kima miriia sair nini apririr kignakiyim kima Adi Komii siir kirie aiirar nasi mirii, iyie? Kimiir kirie aiirar nasi mirii? ²⁰ Adi Komii siya siir iikamim mi simiir digworaekwo ikim simiir kigriraowikin ta yaiya saeya yai whoımoni rani. Niingaka. Saeya kirie komiigaka. ²¹ Kimiir kwoinin ha naingwowa kara kimiiramın idgiu tioni siyuin siirim nitim, iyie? Mi kwoin hiinsima nwowiyin siirim pi yit, iyie? Mi kimiirim naingwokwonanaeyin siirim pi yit, aniya? Kima kariir yai aiirar bidi wakaeyokna dirıraerarim. Mi kima digworaekwo whiekakim kima tirim simiir ti swoki aingwoki. Mi digworaekwowim biyie nwowim yim kimar sibgu dirıraerarkwokin mi kara kimiiramın, wi maigrimaigrani siyuin siiraramar niti. Iriig.

Hii niwit nanaeni siyuin ini Adi Komii siir iikam nhirim om Korin hiranım naingwo tibmiyim ini simiir hir nwowin

5 Yaiya bidi haigirirkiya, hii nanaeni siyuin ini kimiir waraur nwowin. Tiki siyu hiriinanin yio ini kipiiki kipiıi ywowin tiki siyuin yio ini inkamın siir adni wig hainikii nonkwonaen ini siir hiriinan ywowin. Mi iikamim hiranım Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim, yim sima ti hiriinan siyuin siir bi swoki tirikim. Niingaka. ² Kima bidiya iki inokninkinim kimiir inkam nwirin ti hiriinan siyu biyie siir tirin mi kima nantamyiriyirkak dimusi swoki owi, ha? Kima ti hiriinan siyuin siirsiyin naingwoyimiyok ididgak dwo. Mi haninginiuwi, kima siirin ti hainiknatki, yio kimaka kipi nwo. ³ Kaimwoka, kara kimaka kingiin bi nwokin mi kariir kwoinin siya kimaka waraur bidi ywowin mi kara bidiyar mi hidgiyin siir siyuim siya tiriyim simiirin. ⁴ Kara hiriinan bidi boınkiyin, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirin kima iripa haingiriyu boınai. Mi kariir kwoin ieya mi krımıir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir kirieya wi kimaka nınkin owi. ⁵ Mi kima ti iikamim naingwo tibmiyim, ti hiriinan inkam biyie nwirin kima nwowin siir hainiknatki Setan siirim mi siirin wi Setan siya nwoki onkwobumbuninkinim. Mi siir kwoinbudin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainaowidim. Mi iiya Biyan Inkam Komii siya swoki itana siya wi wadieyar nwoki owim.

⁶ Yio ti siyu hininın yio miyyik rani, kima hinina boini, krımıir iikamim wadieyairgim. Mi kima kimiir dimin biyeyim ini hiriyar kignisu okripkaiyim. Kima ta diminsima ninom nikiuwiya sair daingwoki. Saeya pi omaka min ku mi inkamın omakainin, pi kiyinsa dirıraerar karam ywo mi ta omaka pi saeyar kurımtioki iuguskii. Mi hiriinanki niuwi, kimiir waraurin dimin biyie inkam nwıruwakar dirıraerari mi kima siirin hiriyar kignisu dirıraerari. Mi mhoiıya wim kima wi ti hiriinan siyu iirar mi tiri. ⁷ Mi kima kimiir siyu biyeyin ditkigi, ta diminsima ninom nikiuwiya sair hiriinan mi kimiir kwoinim rırmıya nwoki okiyim. Dimusi rani, Kraıs siya ini kimiir wou nikwo aeni ii komiinan ywowin. Mi siya ini nimwo op hainaowiyin inkamın, krımıir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam mi ini siir hiriinan ywowin. Mi iiya paeyin hiıniya nırionınkinin Kraıs siir nınkin isom irinugiyin, siya ini sibsibin biya Judakim sim nisom nanag hauuwin ini sir hinin ywowin, krımıir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam. Mi Kraıs siya ini krımıir sibsibnan ywowin. ⁸ Mi nim krıma iriipi hiriinan dimin biyeyim, simiirin digiumii timi haimriiyugig mi ha timi haiyoprimdiyumiigi swoki. Ya ini Judaki sima tirin bretin yis karamaeyin ini siir hiriinan ywowin ta ii komiıya wou nikwo aeya, sairin, ta iiya bretin yis karamaeyin siir naeyia ya simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim sair niısiımauuga. Mi krıma hiriinan tiri, dimin biyeyim biya krıma tirkaiyuwim digiumii simiir haimriiyugig mi krıma wi iikam wadie-

yar nwowi. Mi krimiir yaiyim iriipi hiriinan wi wadieyar mi owi.

⁹ Mi yokwo kwira kara winkiya kimiiram, kara hiniina win boinkikin, kima iikamim hii niwitnanaeyim simaka kipi napririr. ¹⁰ Kara iikamim naingwo tibmii karam nwowim sima tiriyim hiriinan siyiuim, hii min niwitnanaeyim mi inkamam kigmaili ikim mi inkam nhirmi digworaekwo min tauae haii ikim mi inkamim uruwai siyaowaini siyiu napi ikim, kara simiir bi boinkin. Niingaka. Kima ti hiriinan iikamim simiirin digiumii haimriiyugigam naingwowi mi kima ti nu iirar ti haiburgik iski. ¹¹ Ta yokwowa kara winkiya saiir yaimwokiyaime wowa saeya hiniinga. Mi inkamim naingwo tibmiiyin siya hii min nanaei mi siya inkam nwirni dimin nam kigmaili mi uruwai siyaowaini siyiuin siir mi api mi inkam nwirni mi igbumbuwi mi op biyie mi kwiyaei mi inkam nwirni dimin min mi tauae hai mi yio ti hiriinan inkamim, kima saika kipi nombopboin mi nae saika kipi mi ae. Niingaka.

¹² Kimiir kwoinim ha naingwowi ta mii hiriinana inkamim naingwo tibmii Karam nwowiyin siirin kara hidim, aniya? Niingaka. Mi krima inkamim naingwo tibmii kinim simiirara hidiski. ¹³ Iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir siyiuim wi Adi Komii siyar hidi. Adi Komii siir yaiya biya sima winkiya saeya hiniina win boinkika mi ti hiriinan inkam biyeyim kimaka waraur nwowim simiirin hainimiknatatki. Iriig.

Iikamim naingwo tibmiiyim sima simiir nomiiyau imiir kipi boiniuriyiu boin

6 Mi kimiir inkam nwrki siya maigimairga siir nomiiyau nwirni nwo karamae nwowi, yio wi yaigak nwowi. Mi kima siirin hiriinan dimusi kigninkin tirkim siir nomiiyau iir boinwokiyoipnatkaigiyamin, iki gavman iikamim yipiki Adi Komii siir siyiu iir nap karamae nwowiyim simiir in nonkwokiyamin, ha? Kima hiriinan Kipi tir! Siya Kimiiram dam, iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiiigaiir wakaeyokna apiyim kimiiram mi sowiir yaiyim kimar wakae mi sowiirin kimar hidhaiginiu mi sowa wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. ² Kima ti dimin imiir daingwoki, mi nim krima iikamim Adi Komii siirim, mhoiia krima wi nuan iikamim simiir hidi. Mi kima iikamim yipiki ti nu iir nwowiyim simiir hidi mi kima ti dimin sim hiriinanin kima, swoki hidnaei siirin wi paniina sibgu ninokninkini, ha? ³ Kima ti siir daingwoki. Mhoiia krima wi paekwosim imiir hidi mi tariinanin nu tirin kima hiniina daingwo, kima wi digar nwowi. Ti dimin hiriinanin ti kima kimar tirin kimiir waraurar siir hidim. ⁴ Mi hiriinanki niuwi inkamim siir nomiiyauin saika nongwomamair ae karam nwowi mi kima siirin wi dimuam kigninkinkii, iki iikamim kima ninokninkinim, iikam biyie nwowim yipiki Adi Komii siir piugana saiir karamaeyim, simiir hiriirin, ha? ⁵ Ta yokwowa kara winkiya, kara igao yai win boinkikin mi iikam kimiiramim ha win hauugikin mi kima wa nwoki ididim. Dimusika? Mi tari kimiir waraurar inkam nwirmin nwirminki ninokninkin karamaeka ti inkam nwisio naingwo tibmiiyo sowiir hik aiir wokmai

haiginiuwamin, aniya? ⁶ An kara ha naingwowi, Niingaka. Mi ti hiriinanin siir tiriyim kimiir iikam nhirim yimbi io kwoin naingwowi Mi simiir nomiiyauim yipiki Adi Komii siir yai aiir napiyim simiirin pi simar swokin kiyainaki. Mi sima pa nami mi simiirin pi iki iikamim yipiki Adi Komii siir siyiu iir nap karamae nwowiyim simiiram nikiunami, simiir whwonkam ida nin okwo boinmimauuwam simiir boinwokiyoipnatkaigiyam. Mi simiirin pi sima nwoki whinkinsis haiginiuwim iripa sima nongwomamair aeyam.

⁷ Mi ti diminin kimiirin wi siya niyopakaiyuwi. Mi wara iripa kima nongwomamair aeya wi saeya tirbugi mi kima mi kimiir nomiiyau ima, wim wi yaigak kima kimar swoki inwo anwonaei. Mi kirriir nomiiyauin siya kirriir tirbuwi, kira siirin yai komiiyam kipi nam mi hinda daingwo ouwouu iuguski mi iinokininokin kirriir nomiiyauin siya kinakar nwowi. ⁸ Mi ti siyiu hiriinanin kima tirin kimiir nomiiyau imiir, yio siyiu biyieki biyie kisingin.

⁹ Ti simiir ti aingwoki, iikamim yipiki dimin bibiyie tirim, yim wi omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim simiir, sima wi siir wara nam tani. Mi kima ti hiriinan iikam biyeyim, yipiki wi Adi Komii siiram nam karam nwowi saika nwowam, kima simiirsi wi naingwoyimyok rani, aniya? Yio wi miyik nwo rani, ti hiriinan diminin kima, kima kimar swoki iksisaenaiei. Mi iikamim yipiki iikam nhirnaka priinanaeyim hii mi naeyiu biyiemini inig hainaniyim mi iikamim yipiki nonkwonam hii sima sima swoki priinanaeyim mi kamim iripa piu kam nhirnaka nwowiyim mi siyiu biyie ha tiriyim, yim wi ti omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi siir wara nwo rani. Niingaka. ¹⁰ Mi iikamim yipiki hii tauaeiyim mi digworaekwowam kigmailiyim mi op biyieya kwiyae whaowaeiya sae kwiyaeiyim mi ha kwiyae whaowaenamiiyim mi tiriiginim yipiki yai bibiyie boiniyim mi iikam nhirmi hinda whisariiya priiboiniyim mi iikam nhirmi digworaekwo priihai priihaiyim mi ti hiriinan iikamim yim wi omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim sim, wi siir hiriir wara nam tani hir nwowamin. Niingaka. ¹¹ Mi kimiir iikam nhirim biya sima ti hiriinan siyiu iirar bidi iki tirim mi ti dimin biyie hiriinanim kimiir kwoinau nwokaiyim, yim Adi Komii siir naeyiu ieya bidi yinakiyim mi kimiirin siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya boinki, kima whauriyinan mi wadie bidi ywokiylim. Dimusi rani, kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir yai aiiram naingwo tibmii kisingim mi saiir wakaeyokna apkim. Mi kima ini siirar ywowim. Iriig.

Mi kima siyiu wadie tiri, kirriir piu aiirin, iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, ta sairsika

¹² Mi wim kima hiniina boinikim, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nikopaisisir karamae nwowim krima simiir tiri wadie nwowam wi digar nwowi. Mi kara pi hiniina boini, ti digworaekwo hiri-

inanim simiir nhirim, krimiirin wi sima whindiraerar tani wadie krma nwowamin. Mi kima ha boini, ti diminim yim wadieyairgim, krma simiirin ha tir mi kara ti simiirin kimiirin pi hiniina boinkii, kara wi ti digworaekwo nhirim simiir tir tani. Dimusi rani, kara simiiram naingwo rani, kariir kwoin iir kiyaiyamim mi kara simiiramim pa nwoki aingwokwonanaeyim. Niingaka. ¹³ Mi wim kima hiniina boinkim, naeyim Adi Komii siya tirim krma wi simiir naei. Krimiirin mhii Adi Komii siya hauugin ti nae ima nwokaiyam mi kima ti naeyim mi mhii ikim simiiramim hiniin kipi naingwo, kouin ini sima ywowin yim ti dimin hiniinim yim dimin komii rani mhoiia wi Adi Komii siyar swoki hauukiuyuwi yaeya mhii mi yaeya nae. Mi krimiir naeyim mi krimiir piu ikim, yim wi siya digi krimiir piuim yim Adi Komii siya tirikikim. Mi krma mi iki nhir ikim, krma dimin biyie irni nwiirni kipi tir krma Biyan Inkam Komii siir digworaekwo imiirarar tir mi siir inig iirarar hainan, digworaekwowim krimiir piu ima tiriyim mi siya wi hiriinan sairsi kigirkaki krimiir piu aiirin. ¹⁴ Biyan Inkam Komiiyain Jisis siya bidiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki. Mi mhoiia krma naonami mi krimiir piu imiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi, siir kirie komii aeyar.

¹⁵ Krma ini Kraisiir piu ini sair iga in mi piu haimiti haimitinan ywowim. Kima ta sair daingwoki mi kima hiriayar naingwowi, tiriiginin yio wadiekin, krma, krimiir piuim Kraisiir piu hiranki ti hai mi wiga hii nanaeiyai sair piu anaka ti inkin itapiyoki, aniya? Niingaka. ¹⁶ Ta sair daingwoki, inkamin yipiki siir piu wiga hii nanaeiyai saika nitapiyoki, yo sowa ini piu kwiruwar ywowiskiyo. Adi Komii siya Yokwo Komii sairin hiniin boinkikin, inkamin wig iraka iripa piu nwowi, yo sowa ini piu kwiruwar ywowiskiyo. ¹⁷ Mi iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siir yai imiir wakaeyokna apim, yim ini saika iripa kwoin whiruwar ywowiskiyo.

¹⁸ Siyuin hii nanaeiyain siirsi dapiyok. Mi ti iikamim, siyuin hii nanaeiyain siir siira tiriyim yim simiir piu imiirar kiyopsibgi haiginiyuwi. Mi iki dimin biyie nhirim iikam ima tiriyim yim simiir piu aair bi tirbuwikin ti siir hiriinan. Niingaka. ¹⁹ Kimiir piuim yim ini wadieki wadie ywowim yim ini Adi Komii siir naeyuun siir omaka kirienan ywowa. Mi kima ta sair bi ninokninkinkim? Siir naeyuun yipiki kimiir hauugikin ini haniin kimiir kwirii idwokaiyam. Kimiir piu ya kimiirgi kimiir piu rani. Niingaka. ²⁰ Yim Adi Komii siir piugim. Dimusi rani, biya Adi Komii siya siir yinisim iirar nikropkikin mi siya ina yaowin paeyin hiiiniya niriininkinin si, krimiir namaiwarkainam. Mi krma Adi Komii siir inig iir hainanki diminim krma tirim simiirsi. Dimusi rani, siya krimiirin dimin kibiki kibi iirar tirkin krimiir namaiwarkainamin. Iriig.

Iikamim yipiki nonkwona pi simiir boini

7 Mi ta kara winkiya yokwoni kimiiram kara min swoki win boinkikin, ti digworaekwowim kima sriigiyim, iya kima winkiya kariiram. Mi kariirar kwoinin yio hiniina naingwowi ta sairin inkamin wig

nonkwona karamae mi owi yi ini wadieyar mi owin. ² Mi wigkam whiekakim yim hii nanaeni siyuin, dimin biyekakin siir tirikim. Mi ti hiriinan siyuin yio ini ywowin, kam whiekakim yim simiir yapiyapa wigakar dwo mi iriipi hiriinan wigim simiir yapa yapa kamaka mi owi, yi ini mi owin. ³ Mi inkamin yipiki wigak nwowiyin, yio siya siir wig aiiramar timi kiwaki, iripa nib saika whwonkaiyamim. Mi wiga kamkak mi owiya, ya saeya sair kam iiramar timi kiwaki, iripa nib saika mi whwonkaiyamim. ⁴ Kara ti hiriinan minsi boinkikin, wig saeya sair piu wi sasar kigiraona rani. Niingaka. Saair kamim wi siya warar timi kigiraona. Mi kamim, yio iriipi hiriinan siir piu siya siyar mi kigiraona rani. Niingaka. Wiga siya nonkwona wi saeya warar timi kigiraona siirin. ⁵ Mi sowowaiyin iripa piu nwowamin wi kipi nimiuyu. Mi ini mi owin sowa kwoin whiruwar mi okii iripa nib mi whwonkai karamae mi owi ii nhirim mi sowa Adi Komii siiramim wa nwoki kwis boinim diminamin. Mi mhoiia, sowa diminamin Adi Komii siiram kwisboin digii mi sowa iripa nib whwonkaiyamim wa ti swoki aingwo mi Setan siya sower kwoin iir nikpitmai karamaeyin wi hiriinanki nwowi. Mi hiriinanki niyuwi, sowa wi kam nwiiraka mi wig iraka hii saeya priinanaeyami.

⁶ Taka yaiya ya wigkamim nonkwonam simiir boinkika, ta kima niki sriigiya kariir. Mi kara ini kwoin whiruwar mi okiyin. Mi ta yaiya ya Adi Komii siir siyu komii siir yaiya ya sair hiriinan tani. Niingaka. ⁷ Mi kara hiniina naingwowi ti wigkam hiriinanim yim sima kariir hiriinan niingar timi o. Mi Adi Komii siya iikam nhirim yim hiriinanar mi onkwokwokikim nhirim ti hiniin mi nhirim ti hiniin. Adi Komii siya hiriinanar naingwokin iikam nhirim yim ha timi onkwona mi Adi Komii siya iikam nhirim krimiirin hiriinan niingar mi owamar mi onkwokwokikin.

⁸ Mi kara ta sairin pi hiniina boinkii, wigkamim yipiki nonkwona karamaeyim mi wigim yipiki simiir kamim naowim, yi ini wadieyar mi owim, sima hiriinan niinga mi owim kariir hiriinan. ⁹ Mi kima, kimiir kwoinim sibgu naingwo omok karamae nwowi mi kima ha naingwowi, iripa piu kamaka mi wig aka nwowamin mi kima hindara nonkwonaei, aeya yi nikrani. Mi yio siyu miyik rani, kima hiriinan niingar nwowi. Mi iripa piu kam nwiiraka mi wig iraka ha nwowi, yio ti hiriinan yio siyu miyik rani, ini kipiigi kipi ywowin.

¹⁰ Kara ti wigkamim yipiki nonkwonam kimiir boinkii, kara kimiirin igao yai boinkii, wig kima kimiir kam imiir kipi haiburgig. Mi ti yayim kariir kwoinaiiga bi priinaingwo boinkim. Niingaka. Kariirin Biyan Inkam Komii Kraisiyar boinmauugin mi kara kimiir asi boinkin. ¹¹ Mi wiga yipiki sair kam iir sopgigiya, saeya kipi swoki onkwona yaeya kam nwiirni. Mi hiriinan karamaeki niyuwi, saeya wa ti swoki am sair kamkikam iiramar mi kamim yim iriipi hiriinan yim simiir wig imiir kipi mi sopki.

¹² Mi tiriiginim, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim, iikam nhirim kimiirin Biyan Inkam Komii Kraisiya bi boinkikin kariirin ti siirin, yim kariir

kwoinkar naingwowaikamim. Mi inkamin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaei mi siya wiga Adi Komii siir siyu napkaramaeya saiir bidi yasae onkwonakiyin mi saeya siiram naingwowi mi saeya wi hiriyar timi o siirar mi siya saiirin wi kipi sopki ya hiriyar timi o. ¹³ Mi wiga Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api mi saeya kamin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowin siirin bidi yasae onkwonakiya mi siya saika hirar nwokripkaiyam tiri mi saeya siir kipi sopki. ¹⁴ Mi saeya siirin wi kipi borisop mi wi kipi sopki. Dimusi rani, Adi Komii siya ha boinkin, tariigina ya siya bidi yimbiingiya. Dimusi rani, siir wiga Kraiis siir yai imiir sibgu wakaeyokna apka Adi Komii siya ha boinkin, wiga Kraiis siir yayim simiir wakaeyokna ap karamae nwoyiya bidi yimbiingiya. Dimusi rani, saiir kamin yio Kraiis siir yai aiir sibgu wakaeyokna apikin. Mi ti yayim sima kaimwoki niuwi mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim wadiekim. Mi ti yayim sima kaimwo nwo karam nwo mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim miyik rani, yim ini iki iikamim Kraiis siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwoyiyim ini simiir yinisisimnan ywowim. Mi yim ti yayim yim kaimwowaigim. ¹⁵ Mi wigkamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwo mi wigkamim nonkwonam sima sima ha ninan sopkii mi kima yipiki Kraiis siir yai aiir wakaeyokna apim, kima simiir boin sima swoki onkwonamin. Kima simiirarar kigninkinki. Mi wiga yipiki Kraiis siir yai aiir wakaeyokna apa ya saeya saiir kamin siir kwoin iir kipi kiyai, saika hiriyar nwokripkaiyam yo sowa yapa yapar timi o. Mi kamin yipiki Kraiis siir yai aiir wakaeyokna apiyin, yo siya siir wiga saiir kwoin iir kipi mi kiyai, saika hiriyar nwokripkaiyam. Yo sowa yapa yapar timi o. Wigkam krimiirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyim, siyamar mi krma wi siyu miyikimiyikin wi siir nwoki apim mi krma wi iki wigkam nhirim mhi hinsima simaka nwoki owim. ¹⁶ Mi ni kira wiga naingwo tibmii kiiya kira ninokninkin tani, kira kiriir kam iir tiri, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiihim. Mi iriipi hiriinan, kamin naingwo tibmii kiihiyin, kira ninokninkin tani kira kiriir wig aiir tirkiyim, saeya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiihim. Iriig.

Krma hiriyar dwo mi dimin taeminim krma tirim Adi Komii siya nikiuna krimiir siir iikam nwoyam krma simiirarar tir

¹⁷ Kara pi ta yai kwira sae swoki kwaingiyas boinami, iikam kima nwinira irira hiniina dwo mi diminim Biyan Inkam Komii siya nimbimim kimiir biya, iya siya kimiir kwoin imiir kiyaiyin siir siyu iir napam simiirarar dap iski. Kara ti dimin hiriinan kaimwowim pi ti iikamim Adi Komii siir siyu iir napiyim iki omom omomim simiirim pi simiirar swoki boinkii. ¹⁸ Mi biya sima kamim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim, yi tariiginin yio min niisilmauugin siya Adi Komii siirgin. Mi Adi Komii siya ti inkamin siir kwoin iir kiyai, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kiihim. Mi siya Adi Komii siir yai aiiramini bidi iki wakaeyoknan mi siya ta wisyaiya sima niga saiirin wi

kipi swoki iinakmimin. Mi inkamin siir mioisa kitiyopnir hai karamae nwo mi Adi Komii siya siir kwoin iirin ha kiyai, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kiihim mi siya Adi Komii siir yai aiiramini bidi iki wakaeyoknan mi siya wi simiiram kipi kiwaki miois aiir kitiyopnir haiyamini. ¹⁹ Mi inkamin miois kitiyopnir haiyin mi inkamin miois kitiyopnir hai karamae nwoyin, yio ti hiriinan diminin, yio dimin komii rani. Mi diminki dimin komiimin iikamim sim wakaeyoknaeyin ya Adi Komii siir yai aeyairga. ²⁰ Mi tariiginim hiriinanar tiri, iikamim sima Adi Komii siiramini saiir naingwo tibmii kiihi mi simiir miyim sima miyiyim ta ii aiir, yim ini ywowim. Mi sima wi hiriinanar ti swoki tirnam. ²¹ Mi kira inkamin whisarii mii niingar priimiriigin. Mi kiriir kwoinin Adi Komii siya kiyaiyin siiram naingwo tibmii kiihim, yi ti hiriinanin yi dimin karamaeka kira ta mii hiriinana kira miihiya wi saiirsi kipi naingwoyimyok. Mi inkamin kiriir kigriiraowiyin siya kiriirin rirmiya nwoaiginiugi, yi ini mi owin mi kira ti hiriinan siyuin siir mi owamin maigimairgar timi onam. ²² Ta kima nwoya ti inkamim yipiki kimiir kigriiraowim simiir aowa saiir hiriinan ta biya kima nwoya dimin biyie saiir aowa saeya niki kigriiraowa saiir hiriinan. Mi kimiir kwoinin Adi Komii siya kiyai, siiram naingwo tibmii kiihim, kima siir yai aiir wakaeyokna apam mi kimiirin wi siyar pi ywohaiginiuwun rirmiyan ti dimin biyeyim yipiki kimiir kigriiraowim simiir aowa kima nwoya simiir hirankin. Mi hiriinanki niuwi, kima tariinanin ini Jisis Kraiis siir iikam rirmiya nwoyin. Mi kima yipiki, whisarii miya priimiriigi windi, yipiki ti inkamim kimiir kigriiraowim simiir mii mi ti hiriinan siyuin, iikamim yipiki mii umiram miyiyim, yipiki inkam nhirmi aowa nwo karam nwoyin mi kimiir kwoinin Kraiis siya kiyai, kima siiram naingwo tibmii kiihim mi siir yai aiir wakaeyokna apam mi kima tariinanin ini Kraiis siir aowa nwoyin, whisarii mii priimiriinan. ²³ Mi ta Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi Adi Komii siya kimiirin dimin prasae prasae bi hauugikin kimiir sainamin. Mi tariiginim ha saingiyim, Adi Komii siir iikam nwoyin, kima iki iikam nhirim simiirin huyirmai, kimiir nikiunamsi, yaeya siyu whiram simiir aowa nwoyam. ²⁴ Mi ta hiriinan saiirsika kariir nomiyauim nim krma wi hiriyar nwokripkaigi Adi Komii saikan. Mi krma wi kwoin whiruwar nwoki. Mi krma wi ta mii aiirar mii kripkaii, ta krma miihiya biigi bihi Adi Komii siya kiyaiya krimiir kwoin imiir. Mi krma ha napim siir siyu iir saiir. Iriig.

Wigim kam karamae nwoyiyim mi igibae ikim sim boini

²⁵ Tariinanin, kara ta yokwowa kimiiramini wigim kam karamaeyim simiir win boinkikim. Kara kimiiramini dimusi bi winkikin, biya kima kariiramini simiiram niki sriigikin. Kariirin Biyan Inkam Komii siya bi boinkin. Niigaka. Yim ti dimin hiriinanin kimiirin, yi kariir kwoinkar kwanaingwo boinkikim. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin wadie asi nwo haiginiugin mi siya kariirin kwoin miyik iirar hauu

haiginiu mi kima ti kariir yai imiirar timi wakaeyokna ap yim kaimwowaigim.

²⁶ Kara ha naingwowi ti hiriinan siyuiin yio wadiekin, inkamin hiriinan wig karamaeyar mi owi. Dimusi rani, taka iya iikamim nuanim sima krimiirin wi siyiu miyikin nan tir tani. ²⁷ Mi kamim yipiki nonkwonam, kima kimiir wig imiir kipi haiburgig mi wig wim kima iriipi hiriinan kimiir kam imiir kipi mi haiburgig. Mi kamim yipiki wig nonkwona karamae nwowin, ni kira wig nonkwonam kipi swoki aingwo mi wiga yipiki kamkak nwo karamae nwowa, ni kira kamkak nwowam kipi mi aingwo.

²⁸ Mi wigkamim yipiki nonkwonam, wim kima dimin biyie tiram kipi naingwo. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, iikamim yipiki dimin biyie krimiir tirim, sima wi kimiir kimpipisu haiginiuwi iikamim yipiki nonkwonam. Kara hiniina naingwowi, ti dimin hiriinanin kimiir kipi kiyipsibgi haiginiu. Niingaka. Kima nonkwona karamae nrowi, wim wi ti nonkwonani siyuiin, hikak siirsi nwo rani. Niingaka.

²⁹ Ti kariir nomiiyauim, ti yaiyim simiir yaimwoki yaimwoim, ti kara win boinkiyim kimiiram yim tisirim. Iya Adi Komii siya nimbingiya krimiir ti nu iir nwowam, ya ini kingiin nwowa, wi sapi digii mi kwoin ara ta saiiram daingwoki mi Adi Komii siir mii aiirarar mirii iski. Mi tariinanarin, inkamin wigakin yipiki Adi Komii siir mii aiir miriyim sima nhami nhami kipi mirii, iki kamim nonkwona karamaeyim simiir hiriinan sima mi miriia. ³⁰ Mi iikamim yipiki Adi Komii siir mii aiir miriyim mi ha ninouninkiyim, yim iki iikamim ninouninki karamae nwowim simiir hiriinan dwo. Mi iikamim yipiki maigimaigra nwowim, yim sima iki iikamim yipiki kwoin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir hiriinan dwo. Mi iikam yipiki digworaekwo whiekakakim, yim iki iikamim yipiki digworaekwo karamaeyim simiir hiriinan dwo. ³¹ Mi iikamim yipiki ti nuin siir tiran digworaekwo imiir sainiyim sima ha kipi naingwo, kouin ini sima ywowim. Niingaka. Dimusi rani, ti nuin siir digworaekwowim, mhoiia yim wi simbi digiguskii.

³² Kara ha naingwowi, wim kima ini ti hiriinanar mi aingwowim. Mi ti umiram naingwokwonanaei kwoinin wim wi Adi Komii siir naingwo rani. Mi inkamin nonkwonam naingwo karamae nrowi mi siir kwoinin Adi Komii siir mii aiir mirii aramar naingwowi, yim sima ini big nasmirwaiya Adi Komii siiraramar nwowim. ³³ Mi kamim yipiki wigak nwowim, yim simiir kwoinim ha naingwowi, nuan digworaekwowim simiir wig imiirin wi maigimaigra sima nwowaiginiuwi.

³⁴ Mi inkamin siir kwoinin dimino whisairam naingwowyim, yim simiir kwoinin ha naingwowi Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiramar mi owim. Mi sima hiriinanam warar mi aingwowi, simiir wigim maigimaigra simaka mi owim. Mi wiga niki onkwona karamae niki owa mi ta wig kopaksim niinga, saiir kwoinin Biyan Inkam Komiiyin siir dimin taemin imiiraramar daingwo. Sima hiniina daingwo, simiir pua mi simiir kwoinim, yim rirmiiyar dwo Adi siir dimin taemin imiir tiram mi wigim yipiki nonkwonam, yim sima simiir

kam imiiramar naingwo iskii, big nasmirwaiya simakar mi owim. Mi sima ti nuan digworaekwowim simiiramar naingwo kripkaii.

³⁵ Mi ti dimin taeminim kara boinkiyim, kara kimiirin hiniina bi boinkikin, kara war dimin taeminim kima tirim simiir kaiyaokikin. Niingaka. Kara ti diminin kimiirin minam boinkikin, kimiir whinkinsiis haiginiuwim wi siyiu miyikin siir napam. Mi hiriinanki niuwi, ti digworaekwowim ti nuin siirim yim wi kimiir kwoin imiir kiyaiwao rani, kima Biyan Inkam Komii siir dimin taemin imiir tiri.

³⁶ Mi inkamin wig aiirin hindara boiritmaiiyin, siya wa ti idid. Dimusi rani, siya iripa piu saika nwowam naingwowi mi siya saiirin wi hindara ti nonkwona iski mi yio ti hiriinanin yo sowa hi nanae rani. Dimusi rani, sowa bidi yonkwonao. ³⁷ Mi inkamin siir kwoinin siirin siyar swoki kigriraonaei mi siya hiniina naingwowi, siirin wi iikam nhirkim kiyai rani mi siya wa iripa piu saika mi o rani mi siya ta wig aiirin mi onkwona karam mi owi, yio ini mi owin. ³⁸ Mi kamim yipiki wig nonkwonam, yim sima siyiu miyikimiyik iirar tiri. Mi kamim yipiki simiir kwoin imiirar nwowiyim yim kipi nonkwona, yim ini ywowim mi yim sima dimin komii kibi iirar tirkim.

³⁹ Mi wiga yipiki biya kamkak niki owa mi saeya yaeya kam nwirni nonkwonam kipi tir, iya saiir kamim ha niki owiyin. Mi saiir kamim siya naonamkiswo, aeya nikrani, saeya yaeya kam nwirni nonkwonam ha mi aingwokiswo. Mi ti inkamin, ti saeya nonkwonam tirin, yio siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kinnan inkam dwo wi yaeya inkam kipi nwo. Niingaka. ⁴⁰ Mi kara ti siirin hiniina naingwowi, wiga yipiki saiir kamim naowin mi saeya hiriinan kam karamaeyar mi owi, saeya wi maigimaigra mi owi. Adi Komii siir naeyuin kariirin siya whinkinsiis haiginiugin mi kariirin siya boinkin ti hiriinanin. Iriig.

Dimin taeminim uruwai siyaowai ninkin imiiaeyim simiir boini

8 Mi dimin taeminim panao kara kimiiram winkii, kara pi dimin taeminim iikamim yipiki ti nu iir nwowim yipiki Adi Komii siir siyiu iir nap karamae nwowim mi uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim simiir boinkii. Kara ta yokwowa kimiiram whisarii bi winkika, biya kima simiiram niki sriigikim. Kara ha naingwowi, kima hiriinan bidiyar iki boinkiyim, krima ti dimin iirin ina ninokninkinim. Mi kara pi hiniina boinkii, inkamin dimin taemin whiekak ninokninkiniyin mi ti hiriinan digworaekwowim siirin sima nantamiyiriyiri mi siya paniinsi wakaeyoknasi. Mi krima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi ti hiriinan siyuiin krima krima krimar swoki kinsiisnaei mi krima wi wadie sairsiyar nrowi, Kraisiir hiriinanin. ² Mi yipiki ha boini, sima digworaekwo whiekakim bidi yinomokninkin digim mi yio Adi Komii siya simiirin wi ha boini, sima miyik rani, sima bi sibgu naingwo omokim. Mi sima hiniina bi mi aingwokim sima siir digworaekwo whiekakim simiir bidi mi inokninkinim. Niingaka. ³ Mi yipiki Adi Komii siiram naingwok-

wowiyin, yio wi hiniina boini, sima wadiekim mi sima siir iikamkim.

⁴ Mi kara kimiirin pi min boinkii, nae dimin taeminim yipiki sima ninkin imiiaeyim uruwai siyaowaini. Mi ti siyiu hiriinanin, kara pi hiniina boinki, krma uruwai siyaowai simiirin ina ninokninkinim, yim sima kaimwo rani. Yim sima Adi Komii rani. Adi Komii sasairgin biyar whiuwiniunan. ⁵ Digworaekwo kasa kasa rani, ninomor kou hir nwowim mi nu tirin iripi hiriinan. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap-karamae nwowim sima boin, krma ini Adi Komii siir hiriinan ywowim. Mi kam adiyaowaeyim yim ha naingwowi, ti uruwai siyaowaiyim, yim hiriirir nwokim. Mi nim krma iikamim simiirin ina ninokninkinim. ⁶ Adi Komiiyin nwrki nwruiwairgin, siya krmiir Adigin mi siya hiriirir nwokin mi siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamkibwamin mi krma hiriinanar dwo mi siiraramar dinminin. Mi Jisis Kraisin nwrki nwruiwairgin yipikin hiriirir whauiniunan biya siya ninomor nu sowiir digworaekwo whiekak imiirar mi nonkwokwokin. Mi krmiirin siyar mi onkwokwokikim mi krma siir naeyiu iir haigim mi krmiirin siya whinkinsiiskim mi krma hiriinan asi nwowi.

⁷ Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, simiir nhirim hiniina kigninokninkin tani, ti niksise uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Yim sima ha naingwowi, sima inkamni hanin yaimin dimina mi omboboini. Mi iya sima naeyim uruwai siyaowai imiir ninkin imiiaeyim simiir naeyim, sima ha naingwowi tiriiginim yim kaimwowaigim. Mi iki naeyim sima swoki aeyim yim uruwai siyaowaini simar niki inkin imiiaeyim maigim mi simiir mhii kwoinim pi miyik swoki o rani, pi yibgini hanin hindarar kiimtkini. Dimusi rani, simiirin dimin whirkin bi neyokin. Mi Adi Komii siya pi big nasmirwaiya nwoki rani. ⁸ Adi Komii siya naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim krma naeyim simiirsi bi naingwoyimyokikin. Niingaka. Mi iki krma mi ae karamae mi owiyim, simiirsi bi mi aingwoyimyokikin yim dimin komii rani mi ti diminim krma naeyim, yim wi krmiir tirbu rani mi Adi Komii siya krmiirin wi hiniina naingwo rani, krma iikam bibiyiekim. Niingaka. Mi diminin iki krma nae karamae nwowiyin, yio wi krmiir mi kiyipsibgi haigini rani mi Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi mi aingwo rani, krma iikam miyikim. Niingaka. Diminim krma naeyim yim dimin komii rani.

⁹ Yi tiriiginin yio dimin karamaeka. Mi kima wi mintirao diminim kima naei simiirsiyin. Mi hiriinanki niuwi, kima wi iki iikamim yipiki Kraisiir siyiu iir sibgu ap karamae nwowim wi simiir kiyipsibgi haiginiuwi. Mi yim wi hinda kipiyar nwowuguskii. Dimusi rani, sima kimiir kigim, diminim sima haiyaiyin kima naekin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, kira hiniina boini, an kara ti inkamin ti digworaekwo imiirin ina kigninokninkinim. Mi kira ti nae imiirin ha naei ti sima ninkin imiiaeyim uruwai siyaowaini mi ti inkamin yipiki niki aingwo tibmii kin karamae niki owin Jisis Kraisiiram mi siya kiriir kigi, kira ti dimin iir naei mi yio siya wi ti naeyim

uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim wi simiir naeyamar mi aingwowi. Mi siir naingwo tibmiiya wi sima kiyipsibgi haiginiuwi biyie nwowamin. ¹¹ Mi ni kira ti dimin imiir asi naei, ni kira hiniina naingwowi, uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Mi inkam nwrin dimin whirki neyok karamae nwowiyin Kraisi siya siirsi bidiyar mi aowin. Mi siya ha naei ti nae iirin mi ti diminim Kraisi siirim siya niki kigna tirim, yim wi kipiii nwoki rani. Dimusi rani, ti naeyim siya naeyim simiirsi-ka. ¹² Kira wi kiriir nomiiyauwin siir kwoin iir kiyipsibgi haiginiuwi kipiii siya nwowam mi siya Kraisi siir yai a-irin wi sibgu wakaeyokna ap rani. Dimusi rani, wara diminin kira kwatirkiyin siirsika. Mi kima Kraisi siirin, wi ti hiriinan siyiu biyeyin wi siir tiri. ¹³ Mi ta hiriinan saiirsika, ti diminin kara naei, yio wi kariir nomiiyauwin siir kwoin iir kiyipsibgi haiginiuwi biyie siya nwowim mi dimin taeminim Kraisi siirim siya niki kigna apim, simiir warar. Mi kara mhoiya wi ti hiriinan dimin imiir swoki ae rani kara pi boriisopi kariir nomiiyauwin siir kwoin iir nwowaiginiuwim biyie. Dimusi rani, ti dimin taemin hiriinanim simiirsika. Iriig.

Pol siya maigimaigima dimusi bi nwokin, siya umirim iikamim naingwo tibmii kaniyim simiir hiranki bi haigin dimin taeminim siya naingwowim simiiramim

⁹ Kariirin wi dimin whirki nikidu rani, ti diminim kara tiriyim Adi Komii siirim. Kara aposel inkamin mi Jisis Kraisi siirin karar kigin. Mi Biyan Inkam Komiiyin mi iikam kima Kraisi siir yai aiirin wi hiriinansi wakaeyokna api. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siir digworaekwowim yim kara tirim kimiir, simiirsika. ² Mi iikam nhirim hiniina naingwo karamae nwowi kara aposel inkam tani, yio dimin komii rani. Mi wim kima om Korin warauran iikamim wim kima kariirin hiniina asi naingwowi, kara aposel inkamkin. Dimusi rani, digworaekwowim kara niisilmauwim kimiir simiirsika. Mi kima kimaigim Kraisi siir yai aiir wakaeyokna apiyim. Mi ti digworaekwowim Kimiirin sima niisilmauugim hiniin, kariirin Biyan Inkam Komii siya nimbigin aposel inkam nwowamin.

³ Mi iikamim ha boiniyim kariirin hiniin kara aposel inkam tani mi kara simiir yai akan pi hiniina nowarkii boinkii wara yayim kara winkyim simiirin. ⁴ Mi haninginiuwi, kara dimin taeminim iikam kimiir warauranki ti hai mi kara pa nwoki aeyim diminim kara tirim kimiir simiirsiyin. Dimusi rani, kara aposel inkamkin. ⁵ Mi yipiki Biyan Inkam Komii siir siyiu iir napiyim wigim, krma simiir mi onkwonaei yio ini mi owin mi krma wi simaka niki amyokiyokiiyim iki aposel kam nhirim simiir hiriinan iki Biyan Inkam Komii siir nomousisimim simiir hiriinan mi Pita siya, aniya? Mi ini mi owin kara naeyam kariir mii aiiram mi srii? ⁶ Mi Banabas mi kara krira krirar ti mirii nonkworinu kripkai nae sainamin mi nae imiir naeyamin kririirgi kririir umir imiirrarar ti krinmai, aniya? ⁷ Mi kamim yayi niniyan inkam nwowiyim sima nae minim simar bi kigriraonaeikim. Mi inkamin numiran sasaeya ninkiniyin mi inkam nhirkim siirin ha pi boinikin, wara dimin

taeminim kira ninkikinim simiirin wi kira nae rani. Iikamim wi sibsib kigrirao rani, simiirin iikam nhrkim boini hiniin, kima wi simiir mwii imiir kwiyae rani. Niingaka. Mi krira kimiiram naeyam srii wi wadiyar mi owi, aniya?

⁸ Tiki yayim yim inkami kwoinarar bi priinaingwo boinkikim. Niingaka. Siyu komiiyin biya Adi Komii siya hauugiyin Mosesni, yio iriipi hiriinanar mi boinkikin, ti diminim yim kaimwowaigim. ⁹ Mi bidi bidiniyarin Moses siya yayim Yokwo Komiiyin hiniina winboinkikin, bulmakauin witnid nokwobrombropiyin siir yai aairin wi uridni kipi kogripikou mi hiriinan tiri, siya wi ti witnid imiir nae rani. Niingaka. Adi Komii siya bulmakau imiiram bi naingwokin iya siya ti yayim Moses siir boinmimauuwim. ¹⁰ Niingaka, siya ti yayim minam winkikin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam bulmakau haniin. Moses siya ti yayim minam winkikim, krima ti yai imiir ninokninkinim. Mi inkamin yipiki nu hainopin mi inkamin yipiki sasaeyim wai nwowim simiir ningugu haiyin, sowa nwisairarin wi umir kinar haiswowi ta miya sowa miriia sairsiiyin. ¹¹ Mi krima Adi Komii siir yaiya kimiir bidiyar iki boinmauwim ya ini naenan ywowa kimiir mhiyim saeyar kinu haiginiuwi. Mi hiriirankinuwi mi tari kima wi nae krimiir hauu rani, krimiir piu aairi, aniya? ¹² Mi iki iikam nhrim yipiki kimiir whinkinsiisiiyim, sima naeyim kimiir warauranki mi haii, simiir pua sair kirie haiginiuam mi ti hiriinan siyuin yio ini wadieki wadiyar mi owin, krima kimiir biyan inkamim nae mi haiyim. Mi biyar nwoyokiyokii naniyin mi tariinanar yadigiyin, krima iikam kimiir waraurankin dimin sim whir bi swoki haimiminkim. Krima inkam paeprkabnan nwokim mi krima mhiigar mi aokim. Mi krima kimiir kwoin imiirin wi hiriinan sairsi nikpitmai rani. Mi krima hiriinan tiri, wim wi Jisis Kraiis siir yai aair wakae rani. ¹³ Kima ta yai aair daingwoki, Isrel simiir pris inkamim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair miriim, sima simiirin pa mi boinki, sima naeyam ti nae nhrim ti iikam ima hainaniyim ta omaka aair Adi Komii siiram. Mi ti pris inkamim ti diminim ti kam ima haingigim hiiya nae haiginiya sair, sima simiirin pa haii mpa ninkin imiiae Adi Komii siir mi haimiim pi simar swoki aei. ¹⁴ Mi ti hiriinan siyu kaimwoin Biyan Inkam Komiiyin yio iriipi hiriinanar mi boinkin. Ti iikamim yipiki Kraiis siir yaiwin kibiya sair boinmimauuwim, yim sima nae digworaekwo minim wi iikamim yai sima boinmimauuwim simiir hiranki haii simiir piu aair kirie haiginiuam.

¹⁵ Mi ti hiriinan siyuin kariirin ini wadie siya ywowin kimiir aposel inkamin siya sriyamim kimiir. Mi biyarin kara kimiiram bi kaugin diminamin mi tariinanin kara ta yokwowa kimiiramim hiriinanam bi winboinkikin, kima kariir kigriraoowim. Mi kara mhiigi nao kingiin nwokiswo mi kara kimiiramim pi naeyam dimuim mi sriigii. Niingaka. Kara pi boriisopi dimin whirin inkam nwirni inanki haiyim. Mi kara dimin haii mi kara wi ha boin tani kara Kraiis siir yaiwin kibiya sair boinmimauuin mi umir bi haigin. Niingaka. ¹⁶ Mi kara maigimairga kanakana bi nwonakin Kraiis siir yai win kibiya sair

boinmimauuamin. Niingaka. Kariirin Biyan Inkam Komii siyar nimbingikin ta sair tiramin. Mi kara simiir boinmimauu karam nwokiswo mi kariir kwoin kanakanarin wi io prasae di ywowi. Mi kara ta yaiya Biyan Inkam Komii siya boinkiya kariir ya wi digumii pi haimriiyugigin. ¹⁷ Mi kariir kwoinairga priinaingwo tirkiswo ta miya Kraiis siir yaiwin kibiya sair boinmimauuwiya mi kara wi umir digworaekwo ta mii aairsiyar pi mi haiyin. Mi ya tariigina ya kariir kwoinairgi bi priinaingwo tirka. Niingaka. Adi Komii siyar nimbingin kariirin ta mii aair miriimamin. Mi hiriinankinuwi mi kara wi umir, digworaekwo nae min hai rani, ta mii aairsiiyin. ¹⁸ Mi hiriinan tirkiswo mi kara wi piki hiniin umirin si pi haiyin ta miya kara miriia sairsiiyin, ha? Kara wi ti si pi haiyin. Mi iya kara Kraiis siir yaiwin kibiya iikam imiir boinmimauuwi mi kara simiiramim wi nae umir minam srii rani. Niingaka. Mi sima Adi Komii siir yaiya hinda whisariiyar priihaii. Mi ti hiriinan siyuin ti maigimairga kara nwowin, ya tariigina ya kariir umir aeya.

¹⁹ Kara inkam nwirni aowa bi nwokin mi kara ini iikamim simiir whisarii mii priimiriyan inkam ywowin. Mi kara iikam whiekakim simiir kwoinim wi digar piyamisi owin Jisis Kraiis siiram kiyaiyim, siiram naingwo tibmii kinim. ²⁰ Mi iya kara Isrel simiir iikamim sima nwoyiyin, kara pi Isrel simiir siyu imiirar mi api mi Moses siir siyu komii ikin. Mi ta hiriinan sairsiiyairga kara iikamim simiir kwoinim sairsiiyar kiyaii, sima Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim. Mi hiriinankinuwi mi ti Moses siir siyuin siya boinkiyin kariir, yio wi nwo rani, kariir kou. Mi ti iiyim kara nwowim hir kara simiirar mi apkim mi ta hiriinan sairsiiyairga kara simiir kwoinim sairsiiyar kiyagigin. Mi wi Moses siir siyu komiini yayim wi sima nwo rani, simiir kouin. Mi sima wi Kraiis siir yaiwin kibiya sairam ninmiininkini. ²¹ Mi kara Moses siir siyu komiiyin siirin naingwo owouu rani. Mi siirin digumii bi haimriiyugigin. Niingaka. Mi kara tariinanin ini Kraiis siir yai imiir wakaeyokna apin. Mi iya kara iki iikam nhrim yipiki Mosesni yayim sim wakaeyokna ap karamae nwowiyim simaka nwowiyim, kara Moses siir yai imiir bi napikin. Kara ti hiriinan siyuin minam tirkin, kara wi iki iikamim simiir kwoin imiir niki kiyaiyim Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim. Mi ti hiriinan kara tirin, kara Adi Komii siir siyu iir bi taouugakin, kara Jisis Kraiis siir siyu iir napkin. ²² Mi iya kara iikamim yipiki naingwo tibmii kirie nwo karam nwowiyim Jisis Kraiis siiram, simaka nwowiyim mi kara diminin maigimairga sima nwo karamae nwowiyin kanaka, siir bi tirikin. Niingaka kara diminin sima naingwowiyin hiniin yio ini ywowin kara siirarar tirikin. Mi hiriinan sairsika, kara simiir kwoin imiirin asi kiyaii kirie nwowamin, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinamin. Mi inokiiinokin kara iki iikamim hinda tindanim simaka nwowiyim, kara diminin iki sima naingwowiyin hiniin yio wadiekin, kara siirarar napikin. Mi ta hiriinam sairsika, kara simiir kwoin imiirin hiriinansi kiyagigin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim.

²³ Mî kara ñnok ñnokin hiriinan ta saiirsi tîrkin Kraiis siir yaiwîn kibiya saiir hainanamîn. Mî Adi Komii siya kariirin wî hiriinan saiirsi hainan prapraskii kariirin mî ñki iikam nhîr ñkim. ²⁴ Kîma ta saiir daingwoki. Iikam whiekakim ñki ñnkikîn iwitiyim siima biikinar bi ñwos-wowikim. Niingaka. Nwirkinwiruairgin pi bi iwit okwoi. Mî ti inkamîn bi niwit okwown dimîn pi sasar haiyiskii. Mî ti hiriinan siyuin, ti iikamim yipiki ñnkikîn iwitiyim kîma Kraiis siir yai aiiramîn hiriinan sibgu wakaeyokna api mî kîma dimîn miyikîn Adi Komii siya wî hiriinan saiirsi hauwi. ²⁵ Mî iikam whiekakim yipiki ñnkikîn iwitam naingwowyim, dimîn haiyim, siima ñnokiiinokîn nhami nhami bi niwitikim mî simiir piua kirie saiirsiyar nwowi. Siima ti hiriinan mînsi tiri, siima wî ñki iikam nhîrim simiir nwoki iwit haiburim mî wî dimînin Adi Komii siya hauwi iikamim bi ñwown simiir wî siir nwoki haiyim. Krîma dimîn komii komii miirarar tîr Adi Komii siiram wakaeyokna apim mî krîma wî siir dimîn miyik miyik imiir nwoki haiyim. Yim siima ti dimînin ti kamim ñnkikîn iwitiyim bi ñwowyim siima haiyim wî simiir hiriinan biyie nwo rani. Niingaka. Yim siima wadieki wadie imairgim mî wî hiriinar nwoyokiyokiikaeyami. ²⁶ Kara ti inkamîn yipiki hinda tinda niyaeyimyok kaowiyin siir hiriinan bi ñnkikîn iwitikin. Niingaka. Kara ini inkamîn yipiki maeyaua niwit okwowyia saiirgisaairamar nanmain-onkwowiyin ini siir hiriinan ywown. Mî ti hiriinan siyuin kara ñnokiiinokîn Adi Komii siir mî aiir asi miri-inanaei. Mî inkamîn yipiki yai ñniiyin siya siir ñna hinda bi priitio priitowika. Niingaka. Mî ti hiriinan siyuin, ta Adi Komii siir miya ta kara miriia ya hinda bi mî priimiri priimiriiga. Niingaka. ²⁷ Kara kariir piua aiirar kirie haiginiunaekîn karar kigriraowamin mî saeya wî kariir kwoin iirarar nwoki wakaeyokna apim. Kara ti hiriinanin minam tiri, mhoiia kara Adi Komii siir yai aiir boinmimauwi mî siya kariirin wî hiriinan boin tani, kara inkam paii rani mî kara siir dimîn miyik miyikim wî simiir hai rani. Iriig.

Kîma, kîmasiyar mintiraona kîma wî dimîn biyie kipi tîr

10 Tî kariir nomiiyauim kara ha naingwowi kîma ñna sibgu ñnokñnkînin siyuin Adi Komii siya tîrin krîmiir yidiwi wanwiyaeyim simiir. Mî ta iya krîmiir yidiwi wanwiyaeyim siima Moses siir wakaeyokna apnamim niimau mieki miya hiriir mî taka iya Adi Komii siya wau mîrsima saiir yikropki simiir siyu ñni-imauu apnamam. Mî taka iya siya simiirin bidiyar mî whinkinsiis haiginiuin. Mî iikamim siima ini whi komi-ya pariidnan dapiya ini saiirar mî iyapidnadamim mî simiir nwirki bi swoki aomin aominkin. ² Mî dimînin krîmiir yidiwi wanwiyaeyim siima tîrin, iya simiirin waumir siima saeya kiikii ikoua siima kigna apam mî iya siima whi komii kwira pariidnan ñkiuwiya sae mî iyapidama, yim tiki digworaekwo hiriinanin, yim iikam imiir ñsiimauugim siima Moses siirarar wakaeyokna ap iskiyim. Mî siima ini siirarar mî wakaeyokna apim iikamim yipiki baptaisim simiir hiriinan yipiki hiniina ñsiimauuim siima Biyan Inkam Komii Kraiis siirgim mî

simiirin ini siyar kigirkakim. ³ Mî iya siima niimau boskwonau hir nwowa, siima naeyin mana ñkiuwiyin siir naekim, yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiir siir hirankin. Mî tiriiginin simiirin siya whinkinsiis haiginiugin simiir naingwo tibmiya kirie nwowam. ⁴ Mî siima opa yipiki Adi Komii siya hauugiya simiir saiirar mî kwiyae. Mî tariigina simiirin saeya kinsiis haiginiugin mî simiir naingwo tibmiya komiigi komii asi nwokika. Mî ta opa siima kwiyae, ya siya komiia saiir hiranki nitka. Mî ta siya komiia ya aknain Kraiis siir ñsiimauuga simiir kwoin iir kinsiis haiginiuam ta opa siima kwiyae simiir piua aiir kinsiis haiginiuam saiir hiriinan. ⁵ Mî Adi Komii siya simiirin ti hiriinan siyu kaimwoin siir asi whinkinsiis haiginiugin, Adi Komii siya maigimairga iikam hoimgakim bi nwokin mî ta hiriinan saiirsika siya hiriinan asi tîrkin mî Adi Komii siya iikam imiirin hiriinan saiirsi nisomsom aokao digiyar tîrkin. Mî simiir piuis biyeyim niimau hinda tinda digar asi nwokikim.

⁶ Adi Komii siya ti hiriinan dimînin minam tîrkin, krîmiir ñsiimauugin krîma wî ñki dimîn biyie hiriinanin siima tîrim wî simiiram naingwowski, simiir tîram. ⁷ Krîma uruwai siyaowaini inig kipi hainan, krîmiir yidiwi wanwiyaeyim simiir iikam nhîr ima tîra saiir hiriinan. Mî ti Adi Komii siir yaiyim biya Moses siya wankiyim Yokwo Komii saiir yim hiniina win boinkikim. ⁸ Mî iikam krîma ti hiriinan siyu biyeyin hii siima priininae priininaeyin siir kipi tîr, biyan iikam nhîrim siima tîrim simiir hiriinan. Mî Adi Komii siir kwoinin paenan ha niugiyin simiiram mî siya simiir iikam nhîrim ñna yisomsom aokaokiyim. Mî 23,000 nim yim ikwiruwa saiirar mî kwaonam. ⁹ Krîma Biyan Inkam Komii siir kwoin iir kipi kiyai, io krimaka nwowam, biyan iikam nhîrim siima tîrim simiir hiriinan. Mî Adi Komii siya io simaka ha nwown mî siya mipugim ñna yikropkiyim mî simiirin ini siima piyaokaokiyim. ¹⁰ Krîma Adi Komii saika kipi ñnkina-waowarkii boin, biyan iikamim simiir nhîr ima tîra saiir hiriinan. Mî siima diminam ha boinanaeyim mî Adi Komii siya siir paekwosimîn siir yikropki mî siya ha nitin mî simiirin siya yisomsom aokaoki.

¹¹ Mî ti digworaekwowim ti krîmiir yidiwi wanwiyaeyim imiir tîrim yim iya siima niimau boskwoki boskwonau hir nwowa ha tîrkim. Mî ti digworaekwowim Moses siya wankiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krîmiir ñsiimauugim krîma wî simiir hiriinan kipi tîr. Siima ti iikamim ti tariinan nwown krîmiir ñsiimauugim, iya Kraiis siya swoki itana ini kingiin nwowa. Mî krîma kîmasiyar mintiraona krîma wî dimîn biyie kipi swoki tîrimin biya krîmiir yidiwi wanwiyaeyim siima tîrim simiir hiriinan.

¹² Yim tiriiginim yim ini ti siima tîrim ini simiir hiriinan mî imbiyamim mî wim kîma iikamim yipiki ha naingwowim wim kîma kiriekim mî kîma Kraiis siir siyu iir napim ini kîmiir yidiwi wanwiyaeyim simiir haiburim. Mî kîma kîmasiyar mintiraona kîmiir kwoinin ñki iikam nhîrim siima kiyai mî kîma wî siyu biyie tîri. ¹³ Mî kîma wî hiniina kipi naingwo, ti dig-

woraekwowim kimiir kwoin imiir kiyaii, kimiir nikpit-maiyam mi tiki hiriinan diminin iki iikamim, iki hinda tinda nwowim simiirin ini iriipi hiriinanar mi tirin. Yim sima yaeya rani. Nningaka. Adi Komii siya wadiekim, kimiirin wi siyar whinkinsiisi. Mi siya iki dimin bibiyeyim wi simiir kigninkinki rani, kimiir kwoin imiir nipiyaokiyam mi kimiirin wi sima nikpitmai rani. Kimiirin wi siyar whinkinsiisi haiginiuwu ti hiriinan dimin biyeyim ti kimiir kwoin imiir kiyaiyam tiriyim simiirsi nokworinuum.

¹⁴ Ti kariir nomiiyau kiingi kiiinim, kima uruwai siyaowai simiirsiyin aru dwo wim wi simiir inig imiir wara pi hainanisi. Dimusi rani, kimiirin wi Adi Komii siyar whinkinsiisi haiginiui mi wi siyar kigiraowi. ¹⁵ Kara ti yayim iikamim yipiki ninokninkin miyikakim kimiiram boinkikin mi kima ti yayim ti kara boinkiyim simiir ti aingwoki mi simiir ti sibgu hid. ¹⁶ Mi iya krima kumuniyin opa mobin siir nwokaiya nhwo sairam kwisboiniyim mi krima iki sair kwiaeyim mi krima hiniina niisinauwu, krima mi Krais siya krima ini nwiruwar ywowskiyim mi ini kwoin whiruwar mi okiyim ta siir nhie airamim biyar naokiinainama mi bretin krima niinbimbir aeyin yio min mi isiimauugin krima mi Krais siya krima, ini kwoin whiruwar ywowim ta siir piua biyar naowa yipiki paeyin hiiniyar nironinkinin saika ninkin irinugiyin. ¹⁷ Mi iikam whiekakim krima kasa rani mi krima ini bret haruan siirarar yaeyim. Mi bret haruan krima naeyin yio tiriiginin yio min niisiimauugin krima whiekakarim ini Krais siir piu kwiruwa sairarar yinkiamamasuim.

¹⁸ Kima Isrel simiir iikamim simiir daingwoki mi iikamim yipiki ti nae imiir naeyim biya priskim sim haiginim hiya naemin dimin haiginiya Adi Komii siiram, yi tiriiginim yim min niisiimauugin sima mi Adi Komii siya, sima ini kwoin whiruwar ywokiym ta hiya nae min haigin inkin imiiaeya saikan. ¹⁹ Mi ta yayi kara boinkiya kimiir ya ta saeya, nae minim mi wraisu min ikim yipiki sima ninkin imiiaeyim niksise uruwai siyaowaini mi ti naeyim yim dimin komiigim, iyie? Uruwai siyaowai sima ywo dimin komiinyin? Nningaka. Yim naeyim yim nae imairgim. Mi yim ti uruwai siyaowaiyim, yim tidiyu min imairgin. ²⁰ Mi iikamim yipiki ti dimin taemin imiir nap karamae nwowiyim mi Adi Komii siir naeyim siir ninkin imiiaeyim hiini sima nio haiginiyim, yim sima simiirin pi uruwai siyaowaini swoki inkin imiiaeyi pi Adi Komii siir ninkin imiiaeyi rani. Nningaka. Mi kara pi boriisopi kima ti dimin hiriinanim uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim simiir naeyim. Mi kima ti hiriinan dimin imiir tiri, yi tiriiginim yi min niisiimauugin kima mi uruwai siyaowai sima, wim ini iripar yinkiamasuim mi ini kwoin whiruwar ywowim. ²¹ Mi kima Biyan Inkam Komii siir op mobin wi siir kwiaeyi rani, kima uruwai siyaowaini op mobin siir kwiaeyi. Kima wi hiriinan tir tani. Nningaka. Mi kima naeyim Biyan Inkam Komii siir hiya sair haiginiyim siir ninkin imiiaeyam wi simiir nae rani, kima ti naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim simiir naei: Kima wi hiriinan kipi tir. Nningaka. ²² Mi kima hiriinan tiri,

wim wi Biyan Inkam Komii siir kiyopsibgi haiginiuwu mi siya wi io kimakar nwowi mi kimiirin wi siya pi tioin. Siyairgin kirie komiigakin mi nim krima ini nninga ywowim. Mi siya kimiir tiowi mi kima wi siir nikwowsaii rani. Nningaka.

²³ Wim kima ti digworaekwo imiirin hiniina boinkim, ti digworaekwowim krima tiriyim yim wadieyairgim. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti digworaekwo hiriinanim, yim wi kimiir whinkinsiisi haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim. Sima wi kimiir kwoin imiir kirie haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim simiir nhirim sima simairgim mi kima, ti kima tirim simiiram daingwoki. ²⁴ Kima wi kima-mar kipi naingwona mi kima wi iki iikam nhirim simiir whinkinsiisam daingwo.

²⁵ Mi kima wi kipi nidid wraisuim maket haiginiyim simiir sainsiyin mi simiirin hiniina kipi mi srii, ti wraisu biya uruwai siyaowaini ninkin imiiaeyim mi kimiir kwoinim wi hiriinan naingwoyimyok karamae sairsi nwowi. ²⁶ Mi yayim yipiki Adi Komii siir Yokwo Komii air winkiyim bidi bidiniyar yim hiniina win boinkikim, ti nuin yio Biyan Inkam Komiiyin siirgin mi digworaekwowim siir mi owim iriipi hiriinan siir. Mi krima ina ninokninkinim mi krima digworaekwo whiekakim simiirin wa naei.

²⁷ Mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yayi air wakaeyokna ap karamae nwowiyim, sima kiiiram boinkii, simiir omaka hiriir namam nae simaka naeyam. Mi kima ti naeyim sima hauuwi kimiir, simiirsiyin wi hiniina kipi naingwo, tiki naeyim inkamki bidi yamisi inkin imiiaeyim, iyie? Kima hindara wakaemu-mu ae. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim ²⁸ Mi kima ti inkam inaka nid-wowi mi siya kimiirin ha boini, tiki naeyim biya iikamkim sim niki inkin imiiaeyim uruwai siyaowaini sima. Mi kima ti nae imiirin wi kipi nae wim wi inkamin kimiir nokmwim aeyin wi siir kwoin iir pi kinsiisi haiginiuwusi. ²⁹ Kara siir kwoin iir boini, kimiir iir boin tani ti diminim siya niki boinmauim simiir kipi nae. Mi kima hiniina naingwowi, krima ti nae imiir nae karamae dimusi nwowi mi tari yi minsika, iki iikam nhirim yim Krais siir yayi imiir bi sibgu wakaeyokna apikim, aniya? ³⁰ Mi kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinkiyim mpa mi boin wadiekii. Dimusi rani, ti naeyim kara naeyanim simiirsika. Mi iikam sima hiniina dimusi boinkim kara siyu miyiknan bi tirkin ti dimin taeminim kara naeyim simiirin, ha?

³¹ Mi kara kimiirin ta sairin pi hiniina boini, ti naeyim kima naeyim mi opa kima mi kwiaeyi mi wraisu minim kima naeyim mi dimin taeminim kima mi tir ikim, kima simiir tiri mi ti iikamim yim Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ³² Mi kima wi ti dimin hiriinanim simiir kipi tir. Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim mi iikamim Adi Komii siir isid nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginiu rani, siyu biye tiramin. Nningaka. ³³ Yim ti dimin taemin hiriinanim ti kara boinkiyim kimiir, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim. Kara ti dimin taeminim minam tirikim

iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Kara ti diminim karamar bi tirkin, kariirar swoki whinkinsiis haiginiuwim. Kara ti dimin taeminim minam tirkin, iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Mi simiirin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainam simiir dimin biyeyim simiir hirankin ti sima tirim. Iriig.

11 Kima ti dimin taeminim kara tiriyim simiir kigna ap, ti kara mi kigna apiyim dimin taeminim Kraiis siya mi tirim simiir saiir hiriinan.

Wigim simiir mwo imiir kaigrisu idwokaiyim, Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir simiir boinka

² Kara kimiirin dimusi bi hainanprapraskikin, kima ti dimin taeminim kara boinmimauuim iinokiinok simiir wakaeyokna tirkim. ³ Kara ha naingwowi kima ti yayim kara boinim simiir dinokninkin Jisis Kraiis siyairgin kamim simiir kougi kou nwowin mi kamim yim ini simiir wigim simiir kou ywowim mi Adi Komiiyin yio ini Jisis Kraiis siir kou ywowin. ⁴ Mi ta hiriinan saiirsika mi inkamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir nami mi siya pagra siir mwo nwowa saiir kibwaehai karamae nwowi mi siya Adi siir yayi hiriinankakar boinmimauuwi, yio ti hiriinan siyutin yio Jisis Kraiis siir kiyopsibgi haiginiuwi. ⁵ Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yayi ha boinmimauuwi omaka siir inig hainaniya saiir hir, yi ti hiriinan siyutin yi saiir kam iirar swoki kiyopsibgi haiginiuwi. Mi saeya hiriinan naingwo karamae nwowi mi saeya wi wiga yipikki saiir kan aiir piiiyao tuguskiiya mi nididgak ha nwowiya wi saiir hiriinan nwowi. ⁶ Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi saiir kam saiir kan aiir piiiyao kii mi yi ti hiriinan siyutin yi saiir nisi-imaauwi hinin, saeya siyutu miyiknan bi napika. Niingaka. Yi wi hiriinan tir tani. Mi wigim dimin taemin simiir mwo imiir nitimwaniu, yim sima wi nididgak nwo rani. ⁷ Mi kamim iya sima Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi iya sima nhwo Adi Komii siiram mi kwisboiniyim, simiir mwowim dimin taemin kipi nitimwaniu. Dimusi rani, kamim yim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin kirie komii komiiyim paenan niyaeiyim mi digworaekwo whiekak ikim simiir sibgu kigirkakikim. Mi yim wigim. Niingaka. Yim sima simiir kamim simiir kirieya mi simiir dimin miyik miyikim paenan niyaeiyim mi simiir inig komii ikim, yim simiir niisiimauuwi. ⁸ Adi Komii siya Adam siir piua Iv saiir piua saiir hiranki bi haiga mi siya ha bi nonkwokwokin. Niingaka. Adi Komii siya Iv saiir piu aiirin diminin Adam siir piu hiranki haiyin siir nonkwokwokin. ⁹ Adi Komii siya Adam siirin Iv saiir whindiriraeraram bi nonkwokwokin Adi Komii siya wiga Iv dapiya saiir nonkwokwokin Adam siir whindiriraeraram. ¹⁰ Mi ti hiriinanin yi ini mi owin wig sima mi itimwaniuwiyim dimin taemin simiir mwo imiir. Yi ti hiriinanin yio min niisiimauugin, wig imiirin ini kam imar kigirkakim. Mi simiirin ini simar kigriraonamim iya sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir namiyim. Sima wi ti hiriinan dimin iir tir. Dimusi rani, Adi Komii siir paek-

wosimin ini simiirar kigin. ¹¹ Wigim yim simiir kamim simiir aowar timi o. Mi nim krma iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siirim, nim krma ini nwiruwar yowwiskiyim. Mi irni nwirniyin ha timi inan whinkinsiis ankinsiis wadie sibgu nwowamin. ¹² Krma irni nwirni dinan whinkinsiishaiginiu, wadie sibgu owamin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin, Adi Komii siya biigi biyan wiga saiirin inkamin Adam nikiuwiyin siir piu hiranki haiyin diminin siir nonkwokwokin. Mi hirankar nitiyokiyokiinaniyin mi ini tariinanar yadigniyin, wig sima kam krimiir asi naokinae. Mi ta hiriinan saiirsika krma irni nwirniyam asi naingwowi. Mi iikamim mi digworaekwowim ti nu iir nwowim yim Adi Komii siyar nonkwokwokin.

¹³ Mi kima ti dimin imiir daingwoki mi simiir hidgi. Mi wigim dimin taeminim Adi Komii siiram kwisboinkii mi sima simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi ti hiriinanin yio wadiekim, iyie? Miiyik rani? Yio miiyik rani, ini biyie ywowin. ¹⁴ Mi krma tariinanin ta saiir ti naingwoki mi inkam nwirin siir kana priei nwowi wigim kanim simiir hiriinan, siya wi nidid prasae kipi kin. Dimusi rani, ta saiirsika. ¹⁵ Mi yim wigim yim ta saiirsiyin nididgak bi nwowikim. Dimusi rani, ta kan hiriinana simiirin Adi Komii siyar hauugin simiir mwo imiir higriniuam. ¹⁶ Mi iikamim ti hiriinan diminin simiirsi ninkinwaowarkii boinam naingwowi mi kara simiirin pi hinina boini, aposel kam krma iikam imiirin wi dimin whir kigna apam kipi swoki kiwaki mi kara ti hiriinansi boinkikin. Iriig.

Mi om Korin hiran iikamim sima simar tirbunakim kumuniyin aiirsiyin

¹⁷ Mi tariinanin kara iikam kimiirin pi haigin idwoki rani, ti diminin kara kimiir boinkiyin siirsi. Dimusi rani, ti dimin biyeyim, kima tiriyim yim ini dimin miyik miyikim kima tirim, iripa kima haingiriyu owiya Adi Komii siir inig iir hainanam, ini saiir haibura. ¹⁸ Mi diminin biigi bii pi kara boinkii, yio hiningim, kara iikam nhirim sima boina saiir wakaekin, kima Adi Komii siir inig iir hainanam namiyim, kima iripa bi sibgu owikim kima yapa yapae priyo priyo amikim. Mi kara ta yai aiir wakaekiyin mi kara simiir yai nhirim simiirin ini kaimwower mi okiyin. ¹⁹ Mi ya ini kaimwokikaimwower ywowa. Mi kima wi kimiir iikam nhirim wi simiir yayim wi simiir niinakrimkripkii mi ti iikamim yipiki ta yaimwokiayimwo aiir sibgu apiyim yim wi idowiiya simbi nimbini. ²⁰ Mi hiriinamki niuwi, kima iripa haingiriyu owi Adi Komii siir inig iir hainanam mi naeyim kima naei, yim Biyan Inkam Komii siir nae rani. Niingaka. ²¹ Mi kima nhirmiyam niki o karamae nwowi mi simiirin bii kima kimar hainami, kima kimar naeyamar mi hiriinanki niuwi ti iikamim yipiki mhoiia niti, yim wi mhiigar nini aoni. Mi tiriiginim yipiki bii namim naeyim yimbi kima kimar kwaeswonami mi kimiir mhiyim pi digi digar nwowi mi kima op minim pa kwiyae nanaei mipa kwiyae whaowaenami. ²² Mi kima kimiir omaka hirar niki idwokai aenaniyim pa nopi, ha? Kima omakakairgim

mî kîma hîrar pî yîdwokai aeyîm mî kîma hîriinan tîr tani. Nîngaka. Kîma omaka Adi Komi siir inîg hainaniya saiir nîtiyim mî kîma pî Adi Komii siir isidîm simiir iikamîm pî simiir nanokou kao rani. Kîma ha naîngwowi, yîm sima ini kîmiir inkam biyienan ywowîm mî dimîn taeminîm yîmbi kîma kîmar kwaeswonami. Mî kîma tî iikam paeprikab hîriinanîm simiir kiyopsîbgi haigîniuwî tî dimîn hîriinanîm kîma tîrkiyîm. Mî kîma paniîna naîngwowi, kara kîmiirîm tî dimîn imiirîm wî paniîna tî boîni, ha? Mî kara kîmiir tî hainanprapraskî. Mî tî tari tî simiirsika, aniya? Nîngaka.

²³ Mî yaiya kara boînkîya kîmiir ya kara Bîyan Inkam Komii siir hîrankî haiga. Ta yaiya ya hîniînga, Judas siya Bîyan Inkam Komii Jîsîs siirîm wîr nîiyaka napwougîm mî siirîm kimîdîniya sau omomîm siir îm yonkwokî, taka nîiyaka Bîyan Inkam Komii siya bret îir haiya saiir.

²⁴ Mî siya tî bret îir haiyîm mî ina boîni wadîekiyaîm Adi Komii siir. Dimusi rani, siirîm siya hauugîm. Mî siya bretîm ha nîniîmbîmîrgiyîm mî siya siir kîgna mîriiyîm kamîm simiirîm hîniîna boînkî, tîkî dimînîm yîo kariir pîu aiir nîkrîgîm. Kara naowî, kara wî iikam kîmiir whînkînsîsîs haigîniuwî mî mhoîiya kîma wî tî kara tîrîm, wî hîriinanar nîkî tîriyokiyokîiyîm. Mî tî tariînan kara tîrîm, kara mîm nîsiimauugîm, kîma wî kariiram nwokî aîngwokiyîm, tî dimînîm kara tîrîm kîmiir simiiram. ²⁵ Bretîm siya hauuwîm simiir saiir hîriinan. Mî siya wain op mobîm ha mî haiyîm mî siya boînkî, ta wain opa tî mob îir nwomaiya ya mîm nîsiimauuga, Adi Komii siir yai wîm kîbiya yîpîkî siya boînmîmîmîmîm kîmiir whînkînsîsîs haigîniuwîm, ya saiir nîsiimauugîm. Mî tariigîna kara wî mînsî tîrbwakainaeî kariir nhîeya saeya naokîinaiîni saiirsika. ²⁶ Mî mhoîiya kîma tî bret îir naeî mî ta wain opa mobnau tîr nwomaiya saiir mî kwiyaeî, tî siya tîra saiir hîriinan, yîo kîma Kraîs siir nîsiimauuwî siya iikam kîmiir whînkînsîsîsam naokîm. Mî wî siyar swokî ît-budgîiyîm.

²⁷ Mî kîmiir nhîrîm tî bret îir naeyîm mî ta opa mob îir mî okaiya saiir mî kwiyaeiyîm, yîm mîm nîsiimauugîm dimîn taeminîm Bîyan Inkam Komii ieya tîrîm simiir nîsiimauugîm. Mî kîma tî dimîn imiir naîngwo omok karamae nwowî, kîma tîra saiir hîriinan mî Adi Komii siya wî ha boîni, kîma siyîu mîiyîknan bî tîrkîm. Mî kîma wî ta Kraîs siir nhîeya mî siir pîu aka, wî sowiir kiyopsîbgi haigîniuwî. ²⁸ Mî iikamîm simiir kwoînim sibgu daîngwo omok mî tî dimîn biyeyîm yîm dinangrîmîmîmîm. Mî mhoîiya tî bretîm sima naeî mî ta opa sima mî kwiyaeî, yo dimîn komiîyîm Bîyan Inkam Komiiyîm siya tîrîm siir nîsiimauugîm. ²⁹ Dimusika? Mî inkamîm ta yaiya Bîyan Inkam Komiiyîm siir pîu aiir boîna saiir yai mwo aiir nînoknînkîm karamae nwowî mî siya tî nae îirîm ha naeî mî ta op aiirîm ha mî kwiyaeî mî siya wî ha naîngwowi, tîriigîniîm yîo dimîn bî nîkrîgîm. Mî sima wî sima simar swokî îigîkiyaonaeî Adi Komii siya simiir nonkwobumbunamîm. ³⁰ Mî tî hîriinan siyîuîm kîmiir iikam nhîrîm makîniî mî sima kîrîe karamae ha nwowî mî kîmiir iikam nhîrîm sima wa naonami. Dimusi rani, sima kîmakar nînkîm aekîm tî bret îirîm mî kîmakar mî inkîm kwiyaeîm ta opa tî mob îir nwomaiya saiirîm. Mî

kîma bî nîkî aîngwo omokîkîm tî dimîn hîriinanîm kîma tîrîm saiir hîriinan. ³¹ Mî kîma Bîyan Inkam Komii siir nae îir naeyam naîngwowi mî bîiyîm kîma, kîmiir kwoînim nîkî sibgu hidî mî Adi Komii siya kîmiirîm wî nonkwobumbunînkîm tani. ³² Mî kîmiir Bîyan Inkam Komiiyîm siya kîmiir nonkwobumbunînkîni siya mînam naîngwowi kîma kîmiir dimîn biyeyîm simiirîm digîu-mîi haimriiyîugîg. Adi Komii siya tî hîriinan mînam tîrî, kîma wî wadîe nwokî owîm mî mhoîiya kîma wî tî iikamîm yîpîkî tî nuan digworaekwowîm simiir napiyîm wî simaka nao rani. ³³ Mî ta hîriinan saiirsika tî kariir nomîiyauwîm kîma îrîpa haîngîriyîu aei Bîyan Inkam Komii siir nae imiir, kîma wî îkî iikam nhîrîm simiiram tîkî o sima nîtam. Mî mhoîiya kîma tî nae îir naeî mî kîma wa nwokî aîngwokiyîm tî dimînîm bîiya siya tîrîm kîmiir siiramîm. ³⁴ Mî kîmiir nhîrkîm mhoîigî naowî mî kîma bîiyîm naeyîm hapi kîmiir omaka hîra tîkî aenani. Mî mhoîiya kîra îkî nhîrîm imaka wî hainî wîm mî îrîpa wî hainî wîni haîngîriyîu aeni, Bîyan Inkam Komii siir nae imiir naeyamîm. Mî Adi Komii siya wî îo nwo karamae hîri-inankî nwowî mî kîmiirîm wî nonkwobunbunînkîm tani, warî dimîn biyeyîm kîma tîrîm simiirsîyîm. Kara boînkîyanîm tariînan yîm hîriinankîm. Mî mhoîiya kara nîti kîmiir kîgam mî kara kîmiirîm digworaekwo nhîrîm kîma nîkî srîgîyîm kariiram yîm wî hainî nîni boîni. Iri-ig.

Dimîn kîbi kîbiyîm Adi Komii siir naeyîu ieya hauuwîm kîmiir simiir boîni

12 Tî kariir nomîiyauwîm kara tî yai imiirîm mînam naîngwo wînkîkîm kîma tî dimîn taeminîm Adi Komii siir naeyîu ieya hauuwîm kîmiir simiir sibgu înoknînkîmîm. ² Kîma ta saiir dînoknînkînkî, bîiya kîma Adi Komii siir yai aiir bî wakaeyoknakîm. Kîmiir kwoînim Setan siya kiyopiyaokîiyîm mî kîma kîmiir kwoînim îirar napkîm mî kîma uruwai siyaowainî inîg asi hainankîm. Mî tîriigîniîm kîmiirîm wî yaimîm dimîn whîr di swokî boîni. ³ Mî hîriinankî nîuwî, kara ha naîngwowi, kîma dînoknînkîm, iikamîm sima hîniîna boîni, Jîsîs siir tî kiyopsîbgi haigîniuwî! Mî Adi Komii siir naeyîuîm wî tî hîriinan iikam îmaka nwo rani. Mî Adi Komii siir naeyîuîm iikamîm simiir kwoînu nwokai karamae nwowî mî sima wî hîriinan boîni tani, Jîsîs Kraîs siya Bîyan Inkam Komiiyîm digworaekwo whîekak îmiir kîgîrkakîkîm. Nîngaka.

⁴ Adi Komii siir naeyîuîm kîrîe komii komii kasa bî hauugîm iikam imiirîm. Mî ta kîrîe hîriinana Adi Komii siir naeyîuîm siya siyar hauu îskîi, yaeya inkam nwîr karamaeka. ⁵ Mî kîma wî digar nwowî mîpai mîpaiyîm Jîsîs Kraîs siir kwoînim îirarar naîngwo mîrîi. Mî tî inkamîm yîpîkî kîmiir kîgîrkakîyîm, siya siyairgîm Adi Komii nwîruwan. ⁶ Digworaekwo whîekakîm Adi Komii siirîm kîma tîriyîm kîma siir kîrîe aiirar tîrî. Mî Adi Komii siya siyairgîm iikamîm simiir kwoînim imiir kiyaiiyîm tî digworaekwowîm sima tîrîm simiirsî. ⁷ Adi Komii siir naeyîuîm siir kîrîeya siya iikam whîekakîm simiirîm yapa yapar nîsiimauuwîkîm. Mî kîma simiirîm hîriî hîri-inankîna bî kîgîkîm. Mî kîma simiirîm mînam tîrkîm,

krîma wî ìkî iikam nhîrîm Adi Komii siir piugana saaiirîm wî simiir nwoki whînkînsiis haigîniuwîm. ⁸ Adi Komii siya iikam nhîrîm yîm sima dimîn hauuwîkîm mî nhîrîm yîm sima dimînîm. Adi Komii siir naeyiutin iikam kîmiir kwoinîm siyar kiyaii. Mî kîmiirîm siyar sibgu inoknînkîm haigîniuwî Adi Komii siir yai mîiyîk mîiyîkîm simiir ninoknînkînim. Adi Komii siir naeyiutin sasairgîn ìkî iikam nhîrîm simiir kiyaiiyîm. Mî simiirîm pî siyar mî iisi-imauuwi Adi Komii siir dimîn taemîn imiirîm. Mî sima Adi Komii siir yaimwokiyaaimwo aiirîm pî ìkî iikam nhîrîm sim nîni boinmîmauuwî iuwî. ⁹ Adi Komii siir naeyiutin sasairgîn iikam nhîrîm kwoin kiyaiiyîm mî sima siir asi sibgu wakaeyoknaei. ¹⁰ Mî siya siir kîrieya ìkî iikam nhîrîm simiir warar mî hauu mî sima dimîn taemînîm wî tî hîriinan nwoki tirîm. Mî iikam nhîrîm yîm wî dimîn kîrie komii komiiyîm bîiya inkamkî tîr karamae nwowîm yîm wî simiir mî tîrî. Mî iikam nhîrîm yîm wî dimîn taemînîm Adi Komii siirîm yîm wî simiir nanaaknînkîi haigîniuwî. Mî iikam nhîrîm yîm wî dimîn kîbî kîbiyîm Adi Komii siir hîrankî nîtim mî dimîn taemînîm nîksisaeyîm uridyîu biyeni hindankî mî itî yîm wî simiir mî boinmîmauuwî kîmiirîm. Mî iikam nhîrîm yîm wî yaeya yaigîn kwîr mî boinî yaigîna bîiya sima ninoknînkîm karamae nwowa saair. Mî iikam nhîrîm yîm wî ta yaiya saair nînkpîit boinmîmauuwan inkam mî owî ìkî iikam nhîrîm sim. ¹¹ Mî tî hîriinan dimînpai dimînpaiyîm yîm Adi Komii siir naeyiutin sasair hauuwi kîmiirîm. Siya siir kwoin iirar napîkîm mî simiirîm pî siir kwoinkar mî prîhîdnonkwokwo hauugi iikam imiirîm. Iriig.

Iikam whiekak krîma Kraiis siir piua saair piua haimii haimiigim

¹² Krîma ta saairîm ina ninoknînkînim kîmiir piua kwîruwarga mî saair piua haimii haimiyyîm kasa rani mî nîm krîma iikamîm Kraiis siirîm nîm krîma ìni piuanan ywowîm. Krîma kasa rani mî krîma ìni piua kwîruwar ywowsikiyîm. ¹³ Krîmiir iikam nhîrîm yîm Judami piugana saairgîm. Mî nhîrîm yîm Grikmîkîm mî kîmiir nhîrîm yîm whîsariî mî mîriiyîm iikamkîm mî kîmiir nhîrîm yîm dimîn whîrkî bî kînyiskaiigîm. Mî nîm krîma ìni nwîruwar ywowsikiyîm iya Adi Komii siir naeyiutin ìni hanîm kîmiir kwoinîm kwîrîi idwokaiiyîm. Mî kîmiirîm nwîruwa nwowamîn wî siya nînkiamasu haigîniuwî. Adi Komii siir naeyiutin siya nîkropkiyîm siya ha nîtin, siya kîmidîniya ìni hanîm kîmiir kwoin imiir yauunî kwîrîi idwokainî. Mî kîmiirîm irîpa siyar yînkiamasu haigîniuwî nwîruwa nwowamîn. ¹⁴ Krîma ìna ninoknînkînim kîmiir piua kwîruwa rani. Nîngaka. Si-ma hoimgakaigîm. ¹⁵ Mî inkam nwîrî ìga ha boinî, kara ìna rani mî hîriinankî niuwî mî kara wî tî inkamîn siir piua haimii nwo rani. Mî siir ìga hîriinan boinî, ya dimîn komii rani, wî saair yai kîpî wakae. Dimusi rani, ya tî inkamîn siir piua haimiiga. ¹⁶ Mî inkam nwîrîni wîna ha boinî, kara nhwona rani mî hîriinankî niuwî mî kara wî tî inkamîn siir piua haimii nwo rani. Mî siir wîna hîriinan boinî, ya dimîn komii rani, wî saair yai aiir kîpî wakae. Dimusi rani, ya saeya ìni tî inkamîn siir piua haimii

ywowa. ¹⁷ Kara pî hîniina boinî, kîmiir piua ìrkaka nhwona arar nonkwokwokiswo mî krîma dimîn taemînîm wî panîna pî wakae omokîm? Mî kîmiir piua ìrkaka wîin arar nwokiswo mî krîma dimîn taemînîm wî panîm panîna pî whakîm? Nîm wî dig di ywowa. ¹⁸ Adi Komii siya kîmiir piua aiirîm piua haimii kwîruwar bî nonkwokwokikîm. Nîngaka. Siya kîmiir piua haimii haimii imiir nonkwokwowîm mî simiirîm ìni yapa yapa maeyaugakar ywowaigîniuwîm, siyar naingwokiyyîm saair hîriinan. ¹⁹ Mî kîmiir piua saeya piua haimii kwîruwakiswo mî kîmiir piua wî sibgu di yowî. Mî piugi piua ya wî papi pî yowî. ²⁰ Krîmiir piua sima piua haimii haimii kwîruwa rani, simiir piua haimii haimiyyîm kasa rani. Mî kîmiir piua ìni kwîruwar ywowsikiyîm.

²¹ Mî inkam nwîrîm siir nhwonan siir ìna aiirîm wî hîniina boinî tani, krîma kîriiram naingwo rani, krîma, krîma kîmar mî owî ìni mî owîm. Mî tî hîriinan siyîm siir mwoin siir ìga kwîs owîrîm wî hîniina boinî tani, kara kowîram naingwo rani kara, kanakanar mî owî ìni mî owîm. Nîngaka. ²² Krîmiir piua haimii haimii nhîrîm krîma ha naingwowa, yîm dimîn komii rani. Mî kîmiir piua tî hîriinan piua haimii haimiyyîm sima wara nwo karam nwowî mî krîma wî kîrie di ywowa. Nîngaka.

²³ Mî kîmiir piua haimii nhîrîm nîdidgak krîma nwowiyîm, krîma simiirîm iinokîinokîm hîriiyar hagîprakainanaeikîm dimîn taemînî. ²⁴ Mî kîmiir piua haimii nhîrîm yîm krîma simiir bî haigîprakaiigîm. Tî dimîn hîriinanîm yîm Adi Komii siya nonkwokwokikîm mî piua haimii haimii nhîrîm krîma naingwowyîm hîniin yîm inîgak rani, krîma simiirîm dimîn mîiyîk imiirar hîgîniuwîkîm. Mî krîma simiirîm ha naingwowa, yîm ìni kîmiir piua haimii haimii nhîrîm simiir haiburîm. ²⁵ Adi Komii siya tî hîriinan mîsi nonkwokwokikîm, krîma, kîmiir. Piua imiirîm wî haimii haimii pî nwowîsi mî sima wî kwîrni kwîrnîsi nwoki aingwoyîmyokîm. ²⁶ Mî kîmiir igîrîbîm owînyaigî pikîiyîm mî siya urur prasae bî swokî kînkîikîm piua kwîrkaka pî warar nînkîm kîmpîpisugi ta siya mî kîmpîpisugiya saair hîriinan yîo ìni kîmiir isidîm saîkar yînkîm owîm. Mî inkam nwîrkî kîmpîpisuwî mî isidîm whîrkakîm yîo wî warar mî ìnkîm kîmpîpisu ìrkakîi saîkar. Mî tî hîriinan siyîm, inkam nwîrîm siya maîrgîmaîrga nwowî mî nîm krîma wî maîrgîmaîrga saîkar mî ìnkîm owî.

²⁷ Mî wîm kîma tî iikamîm kîmakar nwowîm, nîm krîma ìni Kraiis siir piua saair hîriinan ywowîm. Krîma irîra nwîrîra ìni siir piua haimii haimiinan ywowîm. ²⁸ Adi Komii siya siir iikam nhîrîm simiirîm hîniina nîmbîngîm, hîniina nwowam. Siya bîiyîm kam kîmiir nîmbîngîm siir aposel inkam nwowam. Mî kîmiir mhoiyya siya kam nhîrîm simiir yîmbîm profet kam nwowam, yîpîkî Kraiis siir yai imiir ninomoknînkîm haigîniuwîyîm. Mî tî simiir mhoiyya siya kam nhîrîm simiir yîmbîm, iikam nowom-warkaiyyîm Adi Komii siir yaimwokiyaaimwo aiir. Mî sima wî wadiwî nwokî owîm mî wî Adi Komii siirgîsiir siyîu iirîm nwokî sibgu apîm. Mî siya nîmbîngîya simiir saair mhoiyyan, siya iikam nhîrîm simiir yîmbîm, dimîn kîrie komii komiiyîm simiir tiram mî nhîrîm iikamîm yîpîkî makî niyyîm simiir nînimînskîi ìkîm mî nhîrîm

iikam nhirim sim whindiriraerari ikim siyiupai siyiu-paiyim sim mi nhirim iikam nhirimi kigriraowi ikim mi nhirim yaigina biya sima ninokninkin karamaeya saiir ninomokninkinan ikim. ²⁹ Mi tariinanin wi paniina tiri? Mi kima hiriyar naingwowi ti kam whiekakim wi aposel kam kinar nwowi? Mi kima hiriyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi profet kam kinar nwowi? Mi kima hiriyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi iikam nowomwarkaiyiuan inkam kinar nwowi Adi Komii siir yai aiir? Mi kima hiriyar mi aingwowi iikam whiekakim wi dimin kirie komii komii kinar mi tiri? ³⁰ Mi kima hiriyar naingwowi iikam whiekakim wi iikamim makak makakim wi simiirar ninimniskii swowi? Mi kima hiriyar naingwowi, krma whiekakim wi yaiginim biya krma ninokninkin karamae nwowim wi simiirar ninomokninkin digi? Mi kima hiriyar naingwowi, krma whiekakim wi yaiyim biya sima ninkpit boin karamae nwowim wi simiirar ninkpit boin digi? Niigaka. Adi Komii siya iikam krmiiririn yapiyapi dimin hauugin irni nwirni ninan whinkinsiisim. ³¹ Kara krmiir boinkii, kima ti dimin komii komiiyiim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim iikam krmiir simiir dinokninkin-ki. Mi tapa kara krmiiririn pi dimin kibi whirin iki dimin nhirim simiir haiburin pi siir boinkii, Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krmiir, kima wakaeyokna apam. Iriig.

Iikamim irni nwirnyam naingwowyim Krmiir yaiga

13 Mi kara iikamim omom omomanim simiir yaigin imiir boini mi paekwosimi yaigin ikim mi kara nhirimiyam naingwokwo karam nwowi mi simiirir miiyik sibgu tir karamae mi owi mi ti yai hiriinanin kara boinim yim wi naekak nwo rani. An wi inkamin ii whisarii priihain priihainiyin diminam hain karamae nwowyin an wi siir hiriinan nwowi. ² Mi Adi Komii siir naeyiun kirie kariir hauuwi mi kara ti Adi Komii siir dimin iirir iikam imiirir wi haingingin boinmimauuwi. Mi kara Adi Komii siir aowa aowan dimin taeminim simiir ninomokninkini mi kara ti dimin taeminim simiir yaimwokiyaaimwo imiir mi inokninkini mi kariir naingwo tibmiiya kirie ha nwowi mi kara ti mhu iir boinkii, siya hapi maeyau gwir namwoiuam, kira damki mi kara simiirir hiriinan boinkii namam mi kara iikam nhiram naingwokwo karam nwowi mi kara wi miyan inkam komii nwo rani. ³ Mi kara inokninkin kariir umirim nae naeya sainanaei iikam paeprikabim simiirar mi Krai siir yai win kibi aiir boinmimauuwi mi inkam biyeyin krmiirir paeya ha nitoudnankaigii mi kara simiirar ha kiwakii mi krma paeki ha niuwaokaokii mi kara iikam nhirimiyam naingwokwo karam nwowi. Mi kariir mii kibiya ya wi naekak nwo rani mi sima wi kariir whinkinsiis rani. Niigaka.

⁴ Mi krma iikam nhirimiyam naingwokwonanaei mi krma simiiramin wi io nwoisau rani. Mi krma iikam nhirimiyam naingwokwonanaei mi krma wi simiirar kigmair tani. Mi krma iikam nhirimiyam naingwokwonanaei mi krma wi krmiir inig imiirar hainanprapas rani. Mi krma wi ha mi boin tani, kouwin ini krmar

ywovin mi krma wi krimamar naingwona rani. ⁵ Mi krma iikam nhirimiyam naingwokwonanaei mi krma simiirir wi siyu miiyiki miiyik iirar tiri. Mi krma wi krmiir piu aiiramar naingwona rani. Mi krma simiirir wi io aisiima niki osisauu rani. Mi krma dimin biyie biyeyim iikam nhirkim tirbumbuninkin haiginiuwim krmiir wi simiir swoki aingwo rani. ⁶ Krma wi maigimaigir nwo rani, nhirkim dimin biyie tiri. Mi sima krmiirir dimin miiyikni tiri mi krma wi maigimaigir haini nwowi. ⁷ Mi dimin taemin biyeyim krmiir tiri, krma wi yaimin dimin nomboboin tani, nim wi yai mikrimar nwowi. Mi inokninkin krma wi dimin miiyikam ti aingwo, iki iikam nhirim simiirar. Krma wi nhami nhami kipi naingwo dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya krmiir tiranim siiramin. Krma kirie hiriyar dwoyokiyokii mi hiki ti dimin biyie biyeyim krmiir nim-biniyim simiirar timi hai.

⁸ Mi ti kwoin hiriinanin iikam nhirimiyam krma naingwokwonanaeiyin yio wi hiriyar nwoyokiyokiii. Mi mhoyiya ta ii aeya nimbini mi krma wi ii priei boimimauu rani, Adi Komii siir yai aiirir. Mi mhoyiya ta ii aeya nimbini mi krma wi ii priei boin tani iki yaigin nhir imiirir. Mi ti dimin taeminim ti krma naingwowyim hiniin yim wi hiriyar namyokiyokiyami, yim wa digii. ⁹ Mi tariinanin krma ti diminim simiirir sibgu aingwo rani, krma simiirir komii naingwo rani. Mi tariinanin krma ti Adi Komii siir dimin mwoki mwowim ini haini boinmimauunamim ti digworaekwowyim mhoyiya nimbiamanim. ¹⁰ Mi mhoyiya ti dimin taeminim digi dig nwowanim yim wi simbi nimbiamim. Mi ti diminim ti hindara nwoisaeeyim, ti krma naingwowyim hiniin, yim dimin kibiki kibikim, yim ti digworaekwowyim yim wa digiuguski.

¹¹ Mi iya kara yinisim sapisapar nwowa kara yinisim sapisapan boinkin. Mi inokninkin kara boiniyim, kara pa ninokninkini diminpa diminpaeyim ti yinisim sapisapim diminpa diminpa ninokninkiniyim simiir hiriinan. Dimusi rani, kariir kwoinin yinisim praigakni kwoinan nwokin. Mi tariinanin kara inakamae komii bidi yasae okiyin. Mi ti kwoin hiriinanin yinisim praigananin kara siir wara nonkwo rani. Yio ti hiriinan kwoinin, yio bidi digiyin. ¹² Mi tariinanin krma Adi Komii siir dimin taeminim hoimgak naingwo rani, ti iikamim yipiki simiir aknainim opnain tokaka saiir nonkwo kigiyim simiir hiriinan, digworaekwo whiekakim whauriyinan bi nwokin. Mi mhoyiya krma Adi Komii saika nwowi mi krma wi haini sibgu inokninkini, diminin Adi Komii siya naingwowyin kougi kou nwovin ta Adi Komii siya ninokninkina iikam whiekak krmiir saiir hiriinan. ¹³ Mi ta ii aiirir, tiki siyu whoimim yio wi hiriyar niki okripkaii mi ti siyuim yim haingingim, krmiir naingwo tibmiiya ini Adi Komii si-irgisiiramar naingwo hirirua. Mi krmiir kwoin komiiyin ini ta nimbina Adi Komii siya nimbina ini saiiramar naingwo tibmii kin iskiya mi krma ini Adi Komii siya mi iikam ikim, ini simiiramar naingwokwo iskiyim. Mi ti dimin komii komii whoimim yim wi digi rani mi whirin

yipikin kougɔ kou nwowin yio minkin, iikam nhirimiyam naingwokwonanae. Iriig.

Mi dimin miyik miyikim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir yim ini iki dimin taemin nhirim simiir haiburim

14 Mi iikam kima biiki biyin iikam nhirimiyam daingwokwo. Yio tiriiginin kougɔ kouwin ini siya ywown. Mi kima Adi Komii siiramɔn diminamin wi hiri-iyar nwoki naingwokwokripkaiyim kimiir hauuwam siir naeyiun siir hirankin. Mi ta kirieya siya hauugiya ti diminim simiir boinmimauuam yim Adi Komii siya bidi yisiimauuim iikam imiir mi taka kirieya ini iki kirie nhirim simiir haibura. ² Mi ti iikamim yipiki yaiginpai yaiginpaiyim sim yayim sim boiniyim, yipiki sima ninokninkin karam nwowim, sima iki iikamim simiir whinkinsiis haiginuwam bi tirkim yio Adi Komii siirgin ti sima boinin. Mi iikamim wi ninokninkin tani ti yayim sima boini, simiir yaimwoki yaimwownim Mi Adi Komii siir naeyiun siya kirie ti iikam imiir hauwi mi sima wi ti aowa aowan dimin taeminim iikamki ninokninkin karamae nwowim wi simiir boini. ³ Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim, sima iikam imiirin minam boini, kirie simiir hauuwim, simiir kwoin imiir kirie haiyinuwwam. Mi ta simiir yayia, iikam imiirin wi saeya kiprid haiginuwi yipiki simiir kwoin imiirsi naingwoyimiyokiyim wadie sibgu owam. Mi ta hiriinan yayia wi simiir nwoki wokmaihaiginuwwim. ⁴ Mi iikam yipiki yaigina Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwa simiir saiir boini, sima wi dimin taeminim sima simar swoki kinsiisnaeyim wi simiir boini. Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi iki iikamim simiir, sima wi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim wi simiir whinkinsiisi kirie simiir naingwo tibmiya saeya nwowim.

⁵ Kara ha naingwowni kima iki yai nhirim kima ninokninkin karamaeyim simiir boin mi kariir kwoinin ha naingwowni, kima whiekakim Adi Komii siir yai kibiya saiirarar boininim. Ya tariigina ya dimin kirieki kirie wai-wiyya tirana, saeyairga. Mi ti iikamim simiir yayim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuim, yim ini ti iikamim yipiki yaigin kwirni yayim sima ninokninkin karam nwowim simiir boiniyim ini simiir haiburim. Mi inkamin yipiki ta yayia saiir yaimwoki yaimwowna saiir sibgu inkpit boini kimiirin mi tiriiginim sima iripa kima-ka haingiriyu owi mi taka yai hiriinana ya wi Adi Komii siir yayia saiir hiriinan nwowi.

⁶ Ti kariir nomiyauim, mhoiyya kara kimiiram niti, kimiir kignakiyam mi kara kimiirin yaigina yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwa saiir nini boini kimiirin mi kara wi kimiir whinkinsiis haiginu rani. Mi kara kimiirin dimin nhirim Adi Komii siya nisiimauuwim karir, kimiir boinmimauuwi mi kara Adi Komii siir yaimwoki yaimwowni nhir imiir mi isiimauuwi, yim tiriiginim, yim nikrani kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi.

⁷ Mi inkamin yipiki ti haini mi siya sibgu hain karamae nwowi mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Niingaka. Mi iriipi hiriinan, inkamin irii sibgu

tio karamae nwowiyin mi siya mwai wi sibgu wao rani mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Mi ti dimin whiso yio wi miyiknan nwo rani, wi biyeki biyie nwowi. ⁸ Mi inkamin iyyin sibgu hain karamae nwowi mi iikamim sima wi panina ninokninkini, sima yayiam nami? Niingaka, sima wi ninokninkin tani. ⁹ Mi ti hiriinan siyiu kaimwownim mi iikamim sima yaigin kwir boini, yipiki iikam nhirim ninokninkin karamae nwowa mi ta simiir yayia wi tiki iikam nhirim simiir kiy-opsibgi haiginuwi. ¹⁰ Mi ti nu iirin, hinda tinda yaiginim kasakasa rani, siir nwowim. Mi ti yaiginim yim yaimwokakinairgim. ¹¹ Mi hiriinanki niuwi mi kara ti diminim inkam nwirki boinin kariir, kara wi ninokninkin tani. Mi siya wi ha naingwowni, kara om whiran inkamkin. Mi an kara wi ha mi aingwowni siya om whiran inkamkin. Mi krma wi iripa boin tani. ¹² Mi ya tariigina ya hiriinansika. Dimusi rani, kima minam naingwokim, kiriepai kiriepaiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim miipai miipaiyim sim miriyam. Mi hiriinanki niuwi, kimiir kwoin komiiyin wi ti kirieyim simiir haiyim daingwo siir hiranki miipai miipai imiir miriyam. Mi hiriinanki niuwi, Adi Komii siir iikamim simiir kwoinin wi hiriinan saeya kirie haiginuwi.

¹³ Mi iikamim sima yaigin kwir boini, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir mi sima wi Adi Komii siiramar ti swoki srii kirie simiir hauuwim. Mi sima ta yayia saiir yaimwoki yaimwowna wa nwoki sibgu anaakninkii haiginuwwim iki iikam nhirim simiir. ¹⁴ Kara ha boini, siya wa tiri ta saiirin. Dimusi rani, kara Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainanpraprasa, ta yaigina kara ninokninkin karamae nwowa yipiki Adi Komii siya hauuwa kariir, ya kariir kwoinbudin sasar naingwo kwisboini mi kariir kwoinin yio ini hindira priiyakiriirin. ¹⁵ Mi hiriinanki niuwi, kara Biyan Inkam Komii siiramɔn wi kariir kwoinbud ieya kwisboinkii mi kariir kwoinin iriipi hiriinan. Mi mwai kariir kwoinbud ieya mi waowi mi kariir kwoinin iriipi hiriinan, yio wa mi waowi. ¹⁶ Mi kira nhwo kwisboini Adi Komii siiram mi siir inig iir mi hainanpraprasa iki yaigin nhirim ti iikam ima ninokninkin karamae nwowim simiir mi sima wi panina ninokninkini ta kira boina saeya wadieki niuwi mi sima kiriirin wa nwoki boinin hinin, tariigina ya yai mwoki yaimwo aeyairga. Mi kira yaigin kwirniyim wi hiriinanar boini, ha? Mi siya ta yayia kira boina saiir yaimwoki yaimwowna wi ninokninkin tani. Niingaka.

¹⁷ Mi kira hiriinan tiri mi kira Adi Komii siir inigin hiri-iyar sibgu hainani mi ta kirir yayia iki iikam nhir imiirin wi panina whinkinsiis haiginuwi?

¹⁸ Kara Adi Komii siirin minsi boin wadieki, kara iki yaiginpai yaiginpaiyim sim boinikin. Mi ti yaiginim kara boiniyim kima ninokninkin karamae nwowiyim simiirin yi kara bidi haiburin. ¹⁹ Mi kara iikam nhirim Adi Komii siir piugana saiirim simaka nidwowni mi krma iripa ha haingiriyu owi Adi Komii siir inig hainanam mi kara biyyin ha niki aingwowni, kara diminin priei kipi boin yaigina krma ninokninkina saiirin mi ya tariigina wi simiir nwoki whinkinsiis haiginuwwim wadie sima sibgu owam. Kara simiirin wi dimin whiekak boinmimauu

rani, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiirin. Mi tiki yayim yim wi simiir whinkinsiis haiginiu rani.

²⁰ Ti kariir nomiiyauim, diminim kima naingwowyim, kima yinisim praigakni kwoinan kipi naingwo. Kima inkamaeni kwoinan dwo. Mi dimin taemin biyeyim iikamkim sim napiyim simiir warar dinkin aingwoyokiyokiigi, kima simiirin digiumii haimriiyugig. Mi ti hiriinan siyiun siirin hindara daingwo owouu iuguski, yinisimin iniiyibar niki owiyin siir hiriinan. Mi dimin miyik miyikim yipiki kima naingwowyim, yim ini inikamaeki sibgu aingwo omokiyim kwoin miyikin ini simiir hiriinan ywowim. ²¹ Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa biya profet Aisaiaki si winkiya, ya iikamim yaigin kwir boiniyim simiirin hiniina boinkikin,

kara, Biyan Inkam Komiigin, kara pi ti iikamim yipiki Isrel simiir nuin siir hiranim simiirin pi yaeya yaigin boini, iikamim yipiki om whiranim sima simiir boinam. Mi yaigina kara simiir hauwi mi sima wi kariir yai imiir boinimauuwi. Mi kariir iikamim sima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka. ²² Mi hiriinanki niuwi, ti yaiginim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauugiyim kimiir, sima iikam hauugiyim kimiir, sima iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwu, yipiki Adi Komii siir yai airam naingwo tibmii karamae nwowim mi sima wi saiir wakaeyam nwoki aingwowim. Ya wi tiriiginim yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiiyim wi simiir wara whinkinsiis haiginiu rani. Mi wi ti iikamim yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim wi simiirarar hauwi. Mi yim tiriiginim yim sima ini hiriiriyar naingwowim Adi Komii siya kaimwokikaimwowaigin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya inkami kwoin hiurworwokaii, dimin taeminim sima niisiimauuwim simiir boinimauuwam, yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginiuwankim. Mi hiriinanki niuwi mi wi simiir kwoin imiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim siiraramar nanaokoukaowim.

²³ Mi Adi Komii siir iikamim sima iripa haingiriyu owi mi sima yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir boini mi iikam nhirim yipiki ta yai aiir wakae ninokninkin karamae nwowi mi iikam nhirim yipiki Kraiis siiram naingwo tibmii karamae nwowi mi sima ha napninopkainaniyim mi sima wi ha boini, ti iikamim sima pi whaowaei. ²⁴ Mi omkakim Adi Komii siir yai airarar boinimauuwi, yaigina sima ninokninkina saiir mi iikam nhirim yipiki Kraiis siiram naingwo tibmii karamae nwowi ini hanin simiir kwirii idwokaiyim mi ti yayim simiir mi wakae karamae mi owi mi siya wi ha naingwowi, siya dimin miyiknan bi tirkin. Mi ta hiriinan yaiya siir kwoinin wi saeya hiugrimkripi. ²⁵ Mi ti yayim siir kwoinaw hir nwokaiyim yim siya bi niki inokninkinwaokin mi mhoiia sima wi idowiiyar nwowiguski. Mi siya niti, siya ogmwo wa nini hiuni mi siya wi Adi Komii siir inig iir hainani mi siya wi ha boini, tariigina ya kaimwoki kaimwoka, Adi Komii siya ini simaka nwowin. Iriig.

Sima iripar haingiriyu o Adi Komii siir inig iir sibgu hainanam

²⁶ Iikamim yipiki kanaka ninkin apninopkai miriiyim Kraiis siir mii aiir, kima wakae! Mi iya kima iripa haingiriyu hainani Adi Komii siir inig iir mi kima wi hiniina tir. Nwirin yio wi mwai dokwo wao mi nwirin yio Adi Komii siir mii imiir dowomwarkaiyu mi nwirin yio wi yaiya Adi Komii siya niisiimauuwa siir, yio wi saiir boinimauu mi nwirin yio wi yaigina kima ninokninkin karamae nwowiya wi saiir boin mi nwirin yio wi yaiya saiir ti swoki inkpit boinki kimiir mi kima whiekakarim wi hiniina tir. Mi kima wi iikamim yipiki hapaiir nwowim wi simiir kwoin imiirsi daingwoiyimok mi kima ta saiirin hiriinanar tiri mi Adi Komii siir iikamim simiir naingwo tibmiiya wi kirie hiriinan saiirsi nwowi. ²⁷ Mi sima yaigin kwira kima ninokninkin karamaeya saiir boini mi saiirin nwiski mi boini mi nwoimgi mi boini ini mi owin, sima simar timi boin. Mi wim kima whiekakim simiirin wara boinam kipi naingwo. Niingaka. Biyin inkam nwirki tiki boin mi nwirin yio mhoi timi boin. Mi siya saiir boini mi ta yai aiirin wi nwirki ninkpit boinkii kimiiram. ²⁸ Mi hapaiirin inkamki ta yai aiir ninkpit boinan inkam karamki niuwi mi inkamim yipiki yaigina kima ninokninkin karamaeya saiir boinin siya kimaka ninkin idwokaii mi siya wi ti yayim simiir kipi swoki boinimim, siya hinda yaimkrimar didwo. Mi mhoiia siya wi sasar boin Adi Komii saikan. ²⁹ Mi yaiya Adi Komii siya niisiimauuwa simiir, ya nwis mi nwoimuwakar timi boin saiirin. Mi iki iikam nhirim yipiki hir nwowim, yim ta yai aiiram maugi mi saiir hidgi, tari ta yaiya saiir yai mwoki yaimwowim ini Adi Komii siir yasi hiriia, iye? Siir tani. ³⁰ Mi nwirin yio wi hindara boin mi Adi Komii siya ti yai imiirin wi inkam nwirni niisiimauuwi. Mi siya wa ninsiin okwokii ti yai imiir ninkpit boinkiyam mi inkamim bii boinin yio wi hindara didwo tani. ³¹ Mi hiriinan tiri mi kima Adi Komii siir yaiya wi nwinwira nwinwira dokwo boin. Mi ta hiriinan saiirsika mi kima whiekakarim wi nwoki inokninkinim Adi Komii siir yai aiirin mi kimiir naingwo tibmiiya wi kirie nwoki owim. ³² Mi ti iikamim yipiki ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya priihauuwim simiir haii, Adi Komii siir yai aiir boinimauuwim mi sima simiir kwoinim mi simiir yayim simiirin sibgu kirirao. ³³ Dimusika? Adi Komii siya dimin taeminim iripa bi nitapiyokin. Niingaka. Adi Komii siya ha naingwowi, kima iripa haingiriyu owim, siir inig iir hainanam mi kwoin miyik haiyam mi sibgu idwowim mi kwoin hiinsima nwowim mi kwoin whirkiwhiruwa nwowim. ³⁴ Mi tiki wig hiriinanim sima iripa kimaka haingiriyu owi Adi Komii siir inig iir hainanam, yim siya hinda yai mikrimar dwo. Mi nim krima pi simiir kigninkin boin tani iki iikam nhirim simiirin naingwo tibmii kiiniyim simiirin. Mi ti diminim siir boini, siyu komiiyin Adi Komii siir yokwo aiir nwowin yio hiniina boinkin, wigim bii sima nidwokaii, sima wi inkamim inig komiigakim wi simiir hiriinan kipi nwo. ³⁵ Mi sima dimin ninokninkinam tiri mi sima wi simiir omaka hiriir

dam mi simiir kam imiirin wi hir tini sriiyu ti diminin Adi Komii siir yai aeya boina saiir yaimwokiyaimwowa. Ya hiriinan siyiun siyu miyyik rani, iya kima Adi Komii siir inig hainaniyim siir omaka aiir mi wigim saiirar kipi boin.

³⁶ Mi kima kariir yai aiir wakae karamae dimusi nwowi, ti kara boinkiyim wigmi mi wim kima simiirin kimidiniya yaeya yai boin? Mi kima hiriyyar naingwowi, Adi Komii siir yaiya biyyin kimiiram arar nitka, aniya? Niingaka. Mi iikamim Adi Komii siir yai aiir ninokninkinim ini kima kimar ywowiskiyim, aniya? Niingaka. ³⁷ Mi kimiir nwirin ha naingwowi, siirin yai Adi Komii siya hauugin mi siya ha mi aingwowi Adi Komii siir naeyiun siya siyar naingwo hauugin kiriepai kiriepaiyim siirin mi siya wa dinokninkinki, ta yaiya kara winkiya kimiiram kimiirin Adi Komii siya nimbangikin ta yai aiir wakae yoknam. ³⁸ Mi ti hiriinan inkamin ta yai aiir nikwowsii mi wim kima iriipi hiriinan, wi siir timi ikwowsii.

³⁹ Mi hiriinanki niuwi mi ti kariir nomiiyauim kima ti dimin taeminim Adi Komii siya niisimauuwi kima boinmimauuwam, wi simiir simiirar daingwokwonanae mi ti kamim yipiki wi yaigina kima ninokninkin karamae nwoa saiir boini mi kima simiirin wi igbid kamiyau kipi hai. ⁴⁰ Mi kima Adi Komii siir inig iir hainani mi iki dimin taeminim simiirin sibgu sibgu tir mi sibgu sibgu kiirimdiyu haigin. Mi iikam whiekakim diriyyar kipi boinswo. Niingaka. Iriig.

Pol siya Krai siya naonama mi siya swoki insiin idwowa saiir boinkin

15 Mi tariinanin ti kariir nomiiyauim, kara minan naingwowi, kima ta yai win kibiya yipiki biigi bii kara boinmimauuwa Jisis Krai siira, saiir daingwowarkai-gi. Kima ti yai imiir wakaeyim mi kimiir kwoinim ini kirieyar ywokiyyim. ² Ihi, ini ywokiya ta yai win kibiya kara kimiir niki boina mi kima saiirin hiriyyar nonkworinukripkaii mi kimiirim wi saeyar nanmai-warkinaei. Mi hiriinan kamaeki niuwi mi kima wi hindara priinaingwo tibmii kiini.

³ Mi yaiya kara Jisis Krai siir hiranki kara haiya ya kara bidi boinmimauuwa kimiir. Taka yaiya ya yai whomoni rani. Mi ta yaiya ya hinina boinka, Jisis Krai siya krimiir dimin biyeyim simiirsi naokin, ta sima win-boinkiya biya Adi Komii siir yokwo aiir saiir hiriinan. ⁴ Mi siya ha naonamin mi sima siirin kimidiniya tenau haingikaigi mi ii kwoimaka siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwoki. Yim sima biya ta Adi Komii siir yokwo aiirin ti hiriinan dimin kaimwo imiirar mi win-boinkikim. ⁵ Mi iya Adi Komii siya Jisis Krai siir hidninsiin idwowa mi siya biyyin Pita siir hiriir yimbiam mi mhoiyya siya siir aposel kam iuur nwisu simiir hiriir yimbiam. Mi sima siirin warar bidi mi kigiyim. ⁶ Mi mhoiyya, siya iikam whiekakim naingwo tibmii kiiniyim simiir hiriirin idowiyar yimbiam mi sima ini siirar mi kigim. Mi ti iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kiinim mi siir siyu iir napim, 500 bidi haiburim. Mi ti iikamim simiir nhirim yim ina niki owim mi nhirim yim bidi

yaokaowim. ⁷ Mi mhoiyya siya Jems siir hiriir yimbiam mi siya siirin bidiyar mi kigiyin. Mi siya siir aposel kamim simiir hiriirin ha mi imbiyamim mi sima siirin bidiyar mi kigim.

⁸ Mi mhoigi mhoiyyin siya ha nitin, kimidiniya kariir tiriir yimbini. Mi kara siirin bidiyar mi kigiyin, yinisimin siir yopiya siirin siyumwoni naokaina karam nwowiyyin siir hiriinan. ⁹ Dimusi rani, kara ini aowa ywowin kara inigak bi nwoyin. Mi an kara ini ti Jisis Krai siir aposel kamim simiir aowa ywowin. Dimusi rani, biya Adi Komii siir iikamim hinda tinda nwowim simiirin kara tirbugim. Mi kara tariinanin ti hiriinan kwoin asi naingwowi. Kara inkam paigipaii rani, Jisis Krai siir aposel inkam nwowamin. ¹⁰ Mi dimusi rani, kariirin Adi Komii siir naingwobumbuwa, saeyar nitmaisok okwokin mi kariirin saeyar kinsiis haiginiugin. Mi tariinanin kara ini Jisis Krai siir aposel inkam nwowin. Kariirin kwoin miyyikin Adi Komii siya hauugin mi siya whisarii bi nwokiyamkin. Niingaka. Kara mii komiyya siya hauuwa saiir miriyyin mi ta miyya kara miriyya ini iki iikam nhirim miyyim simiir haibura. Kara ta miyya kana kanar bi miriigin. Niingaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya kanakar nwoka. Mi taka ii aiirin, ta naingwobumbuwa ti mii imiirin sasar mirii iskika. ¹¹ Mi ti diminin yio dimin Komii rani. Dimusi rani, krima whiekakin kimiirin ta Adi Komii siir yai kibi aiirarar mi boinmimauugim. Mi ta yaiya saeyairga kima naingwo tibmii kiina. Iriig.

Iikamim naokaowim wa swoki insiin idwodwowi

¹² Mi ta yaiya krima boinmimauuwa saiir yaimwokiyaimwowa ya hininga. Iya Jisis Krai siya naonama, siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi hiriinanki niuwi mi kimiir nhirim hiriinan dimusi boinkim, iikamim yipiki naokaowim sima wi swoki insiin idwo rani. Mi sima ti hiriinan boinim, sima ini habwowaenan ywowim mi sima ti hiriinan yai biye asi boinkim. ¹³ Mi simiir yaiya kaimwokiswo mi ta Jisis Krai siya naonama Adi Komii siya siirin wi di swoki hidninsiin idwowi. ¹⁴ Mi ta Jisis Krai siya naonama mi Adi Komii siya siirin hidninsiin idwo karamkiswo mi ta Adi Komii siir yaiya ta inokinok krima boinmimauuwiya saeya wi naekak di ywowi. Mi hiriinankiswo mi kimiir naingwo tibmiyya Adi Komii siir yai aiiram nwoa ya wi naekak di ywowi. ¹⁵ Mi ti iikamim simiir yaiyim sima yai kaimwokiswo mi ta yaiya iikam imiir krima boinmimauuwa Adi Komii siir mii imiir, yim wi pi yiksisaeeyin. Dimusi rani, nim krima iikam imiirin min nowomwarkaiyugim, ta Jisis Krai siya naonama mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa saiir. Mi simiir yaiya saeya yai kaimwokiswo mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani, omwai hiriyyar waiyayokiyokiyamin. Niingaka. ¹⁶ Mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwo karam nwowi mi wi iriipi hiriinanar pi mi tirin, siya Jisis Krai siirin wi di mi hidninsiin idwowi, iya siya naonama. ¹⁷ Mi Adi Komii siya Jisis Krai siirin hidninsiin idwo karam wokiswo ta siya naonama mi ta kimiir naing-

wo tibmiiya Adi Komii siya namaiwarkaina kimiir ya wi dimin komii di ywowi. Mi hiriinan nwokiswo mi wim ki-ma wi iikam miyiknan di ywowi Adi Komii siir wh-wonkam idan. ¹⁸ Mi ta yaiya ti iikamim sima boina saeya kaimwo nwokiswo mi Adi Komii siya iki iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani. Mi mhoiyya ti iikamim naokaowim, yipiki Jisis Kraiss siiram naingwo tibmii kiinim, sima wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyokii rani, sima wi hiriyyar nonkwobum-buninkin iuguskii. ¹⁹ Krima Kraiss siiram daingwo tibmii kiin mi siiram dwokwokin. Mi krima siiram in ti iyyim ti tariinan krima nwowim ti nu iir, simiiramar nwok-wokini siiram in, krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi kr-i-ma wi iikam miyiknan nwo rani, nim wi siyu biyieki biyieyin si nwowi. Mi mhoiyya krima naowi mi krimiir naingwo tibmiiya Jisis Kraiss siiram naingwo tibmii kiin, ya wi krimiir whinkinsiis haigini rani. Mi mhoiyya iki iikam nhirim krimiirsiyin wi naingwoyimyok prasae di kini. Mi sima krimiirin wi hinina pi boinin, krimiir kwoinin yio ini biyie ywovin.

²⁰ Mi sima wi hiriinan di boini. Dimusi rani, Adi Komii siya mhoiyya wi krimiirar mi whinkinsiisi. Adi Komii siya Jisis Kraiss siya naonama mi siya siirin bidiyar swoki hid-ninsiin idwovin. Ya ta yaiya ya yai kaimwowainga. Mi dimusi rani, Adi Komii siya hiriinanar tirkin. Mi krima ta saiirin ina ninokninkinim, siya ti iikamim naokaowim simiirin wa mi hidninsiin idwovi. ²¹ Mi tariinanin, dimusi rani, ti inkam nwiruwan Adam siir dimin biyieya saiirsika, iikam, whiekakim wi asi naokaoyokiyokiii. Mi yio ti inkam nwirin Jisis Kraissin, yio dimusi rani, yio siir mii a-irsika mi ti iikamim naokaowim, simiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwovi. ²² Mi iikamim Adam siir yinie nwowim, nim krima iriipi hiriinan nim krima wa mi aowi, krima wi ii priei nwo rani. Mi ti hiriinan siyutin, iikamim yipiki Jisis Kraiss siir piugana saiirim yipiki wi mhoiyya naowi, Adi Komii siya krimiirin wi yaripar swoki hidninsiin idwodwoswokii iripa saika sibgu oyokiyokiikaeyamam. ²³ Mi siya krimiirin wa swoki hid-ninsiin idwovi iya siir kwoinkar naingwovi krimiiram saiir. Jisis Kraiss siya biyyin krimiir dimin biyie imiirsi naowin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi mhoiyya Jisis Kraiss siya swoki iti mi krimiirin wi Adi Komii siya swoki hidninsiin idwovi, yipiki, Jisis Kraiss siir piugana saiirim.

²⁴ Mi iya Kraiss Jisis siya swoki iti mi ti dimin taeminim yim wa digii mi digworaekwowim ti nuin siir kigirkakiyim simiir kirieyim yim wi siyar digiguski. Mi kamim bii nwowiyim mi gavmani inkam ikim, yipiki siir mii inaka nantamyiriyirim mi Setan ni isidin yio iriipi hiriinan. Mi Jisis Kraiss siya siir iikam imiirin mi dig-woraekwo ikim, yim siir Adin, Adi Komii siir hauugii mi yio siya wi inkam komiinan namidwokaiyuwi simiir kigirkakamin. ²⁵ Mi simiirin wi Jisis Kraiss siyar kigirkaki mi wi ta iya siya siir sau omom iir hainururgi, wi sai-irar nadigiwu mi siya simiirin wi hiriyyar nonkworinu kripkaii siir whinkwo paekwoni. ²⁶ Mi diminin mhoigimhoii siya tirbugii, yio krimiir naoni siyu ieya mi yio ti diminin yio wi hiriyyar digiguski. ²⁷ Dimusika?

Adi Komii siir Yokwowa ti dimin iirin hinina boinka, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Kraiss siir inarar bidi yonkwo digim. Mi ta yaiya ya ha boinka, ti digworaekwowim yim ini Jisis Kraiss siir whinkwo paek-woni aowa arar nwowim. Mi dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwowim Jisis Kraiss siir whinkwo paekwoni aowa kinar ywowim. Mi ta hiriinan saiirsika, Adi Komii siya wi Jisis Kraiss siir whinkwo paekwoni nwo rani. Niingaka. ²⁸ Mi Adi Komii siya ti digworaekwowim Jisis Kraiss siir whinkwo paekwoni aowa kina nwodigi mi yio siyarin Adi Komii siir yinisimin simiirin wi siyar kigirkaki. Mi yio Jisis Kraiss siyarin wi siir Adin siir whinkwo paekwoni nwowi. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi Adi Komii sasar kigirkak swowi.

²⁹ Mi yim ti iikamim yipiki ha boinin, Adi Komii siya iikamim naokaowim simiirin wi swoki hidninsiin idwo rani mi sima wi piki hinin siyutin op siirsi baptais haiginiuwu, iki iikamim naokao imiirin? Mi simiir yaiya saeya kaimwo nwokiswo mi Adi Komii siya wi iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani. Mi sima iikamim naokaowim simiirin wi op panina baptais haiginiuwu iikamim naokaowim mi wi piki hinin dimin kibiyin si nimbiyami, ti dimin iirsiyin, ha? ³⁰ Mi simiir yaiyim sima yai kaimwo nwokiswo mi krima Jisis Kraiss siir iikamim simiirin wi hiri hiri dimuam boinaei ta Adi Komii siya simiir hidninsiin idwovana Jisis Kraiss siir hidninsiin idwowa saiir hiriinan saiir. Mi iikamim yipiki naokaowim, sima swoki insiin idwo karamae nwowi mi nim krima wi Adi Komii siir mii aiir mirii rani mi wi iki iikamim yipiki krimiir nisomaowam tirim wi simiiram nam tani. Niingaka. ³¹ Ti kariir nomiyauim, iikamim inokiiinokin kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, wim ki-ma ini Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss ini siir piugan aiir nwowim. Yio ti diminin, yio kariir kwoinin maigimairga, siya nwowiyin yio siir dimin mwokimwo ieya mi ta hiriinan saiirsika, kara ta yaiya kimiir asi boinkika. ³² Mi kara nuan inkamim simiir kwoin ara nwokiswo mi an kara wi iki mwanhu mi wra minim om Efesas hiranim simaka bidi pimi intowin. Mi kara wi piki hinin dimin kibiyin siir ti haii siir hirankin, ha? Mi kaimwoki niuwu, ta yaiya iikamim naokaowim yim wi swoki insiin idwo rani. Mi krima iikam nhirim simiirin wi hiriinanar kigninkin boinkii, daingwo, owouugi mi mhoiyya krima naemin naei mi opmin kwiyaee mi krima ha naonami mi nim wi hindara nwoki digiguskiyim. Mi ti hiriinan boiniyim sima, sima yai miyikni boin tani, nim krima ina ninokninkinim. Krima ti sima tira, saiir hiriinan kipi tir.

³³ Ti yaiyim simiir wakaeki, iikamim yipiki kwoin bibiyie naingwowim wi sima kiyipsibgi haiginiuwu iki iikamim yipiki simaka napriririm simiir kwoin imiirin. Yim tiki yaiyim yim yaimwo imairgim. Wim wi nhirkim pi kiyipsibgi haiginiuwu kima sibgu daingwo mi sima-ka kipi napririr. ³⁴ Wim kima kipiinan bi nwokim mi kwoin miyik bi naingwokim mi kima wari dimin biyieyim kima tirim simiirin digiumii haimriiyugig. Mi kimiir nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir ninokninkin

karamae nwowim simiirin kara pi ti hiniina boini mi kima wi nididkakar nwowi. Iriig.

Mi iikamim naokaowim sima swoki insiin idwodwowi simiir piuim yim wi sima nwowi

³⁵ Mi kam nhirim yim wi hiniina boini, ta yaiya iikamim naokaowim simiir boina sima swoki insiin idwodwowam, ya yai paii rani. Mi iikamim naokaowim sima wi paniina swoki insiin idwodwowi? Mi sima wi paka hiniin piua sae haii? ³⁶ Mi sima hiriinan boini mi an kara wi hiniina boini, kima inkam paii rani, wakae! Mi kira dimin whirni nid haingikaii mi siya wi aisiima niki whaksisauu rani. Mi mhoiia siya ha kinanpiyknaiinii mi wa mwriinanaiinami. Mi kima dimin nidin opkak nwoyiyin siir haingikaii mi siya wi swoki whak rani mi wi mi mwriinanaiinam tani. Mi iikamim yipiki naokaowim sima wa swoki insiin idwowi, ti dimin nidin waibrosin kima haingikaigiyin mi ha whaknanaiiniyin siir hiriinan. ³⁷ Mi diminin kira haingikaiiyin siir nidin nid komii rani. Kira nhwo iir bi ninkin. Niingaka. Mi iya kira nid iir haingikaiiyim mi mhoiia pi nhwo ieya whaknanaiinii. ³⁸ Paenid nhirin yio si piua pi sai mi owi mi nhirin siyin yipi sai mi owi. Mi Adi Komii siya hinda siir kwoin ara naingwokiyan mi ti diminpai diminpaiyim simiir nhwoim ina yimbimbiyamim.

³⁹ Mi diminpai diminpaiyim sima piu kwiruwu bi nwokim simiir piuim ini kipa kipa ywowim. Inkamim yim sima piu mi nuan wraisuim yim sima piu mi ipiyinim yim sima piu mi anasuim yim sima piu.

⁴⁰ Mi ti diminpai diminpaiyim yipiki ninomor kou hir nwowim, yim simiir piuim yim ini sima mi owim. Mi tiriiginim yipiki ninomor kou hir nwowim, simiir dimin kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima ywowim. Mi tiriiginim yipiki ti nu iir nwoyiyim yim simiir dimin kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima mi owim. ⁴¹ Mi yio beni dimin kibiyin paenan niuyaiyan yio ini sai mi owin mi bwani dimin kibiyin paenan niuyaeiyin yio ini sai mi owin mi nauun whiekakim yim iriipi hiriinan, sima whiekakar in iripa bi mi okim nhirim simiir kirieya paenan niuyaeiya ini nhirim simiir imiir haiburim.

⁴² Mi iya Adi Komii siya iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwowi, simiir kwoinbudin omwai hiriyyar waiyayokiyokiyam, yim wi ti hiriinan nwowi. Krimiir piuim ini ti dimin nidim krma haigiyyim numir ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya iikam ima naowiyim mi krma simiir puis biyeyim pi iriipi hiriinan ieyar mi haingikaigii. Mi ti piuim sima bi kimiminkikim pa whiigi sasauwi mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowi mhoiia sima wi swoki whii rani. Niingaka. ⁴³ Mi ti piuim ti ienau krma haingikaigiiyim, yim miyyik rani. Mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowanam, wi sima nwowi piu wadieki wadieyin. Mi piuim tiki krma haingikaigiiyim yim kirie rani. Yim ini opair ywowim. Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim tiriiginim yim kirieki kirie ima. ⁴⁴ Mi ti piuim ti krma haingikaigiiyim, yim nuan piu ima. Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim ti piuim yim wi

ninomor kou hiran piu win nwowi. Nuan piuim mi ninomor kouan piu ikim. ⁴⁵ Taka yaiya ya ini Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowi. Adi Komii siya biigi biyyin Adam siirar nonkwokwokikin. Siyairgin inkam kiingi kinin yipiki ti nu iir napriririn. Mi Jisis Kraiis siirin inkamin ninomor kouwanin sima siirin hiniin boinkikin mi Adamin yipiki mhoiia nwowin, krimiirin wi kwoinbud win siya hauuwi mi krimiirin wi siyar tirkii, omwai hiriyyar waiyayokiyokiyamim. ⁴⁶ Mi yim ti piuim ninomor kouanim, krma wi bi simiir niki hai rani. Niingaka. Krma biyyin wi nuan piua wi saiir haii mi mhoiia wi ti piuim ninomor kouanim wi simiir haii. ⁴⁷ Adi Komii siya biigibiiyin Adam siirin nuni nonkwokwokin mi Jisis Kraisin, ti mhoiyan Adam, yio ninomor kouanki nitkin. ⁴⁸ Mi nim iikamim yipiki ti nu iir nwoyiyim, nim krma ini Adam siir kwoinbudin ini siir hiriinan ywowim yio Adi Komii siya krimiirin nuni nonkwokwokikin. Mi nim krma iikamim yipiki wi ninomor kou hir nwowi, nim krma wi ti inkam nwirin, Jisis Kraiis nikiuwiyin, nim wi siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin nim wi siir haii. ⁴⁹ Mi dimusi rani, nim krma ini ti nu iir nwoyim Mi hiriinanaki niuwi mi nim ini Adamni hiniin ywowim, ti inkamin ti nuin siir tiranin. Mi ti hiriinan siyutin, mhoiia ninomor kou hir nwowi, nim wi Jisis Kraiis siir hiriinan nwowi, tiki inkam nwirin ninomor kouanin.

⁵⁰ Mi ti kariir nomiyauim kima wakae! Kara kimiir boinki, ti piuim, ti nuin siirim, Adi Komii siya kigirkakiyin, hiriirin wi wara nam tani, hir nwoyam. Mi digworaekwowim yipiki naokaowiyim mi whiiyim, yim wi ti omin ti digworaekwowim naokao karamae nwoyiyim, yim wi simiir hiriir wara nam tani. Niingaka.

⁵¹ Wakae! Panoa kara kimiirin pi yayim aowa nwoyim simiir boinkii. Mi krma Kraiis Jisis siir iikamim krimiir nhirim krma wi nao rani mi krma wi hiriinan tir tani. Mi krimiirin Adi Komii siya boinkii mi krimiir piuim yim wi sima nwowi. ⁵² Mi Adi Komii siya siir paekwosim imiir boinkii, kid maskiyam mi wi kimiminki rani, wi sinani hanin sinankii mi ti krimiir piuim wa ninkpitki, iya ti kid ieya maskii. Mi ti iikamim naokaowim, simiirin wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim wi swoki ao rani. Niingaka. ⁵³ Adi Komii siya krimiir piuim wi simiir tirkii yaeya piu nwoyam. Mi saeya ninomor kouan piu nwowi mi saeya wi wai piu nwo rani. Niingaka. Sima wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. ⁵⁴ Kaimwoka, ta piua nu tirana ta krma haingikaigiya, mhoiia saeya piu win nimbiyami mi wi hiriinan wadieyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta piua yipiki naonama, mhoiia saeya swoki insiin idwowi mi wi pi ninkpitkii mi wi sai nwowi mi ya wi kwoinbud winin siir haii mi saeya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta ii aiirin mi ta yaiya Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowi ya wi digi digar nwowi. Ta yaiya ya hiniina boinka, nao aiirin Adi Komii siya bidi ikwowaisii iguskiya. Mi iikamim mi aokananaeyim yim iriipi hiriinan siya bidi mi onkwobumbuninkikiyim. ⁵⁵ Mi hiriinanaki niuwi, hiriinan tiri mi iikamim wi swoki aokao rani. Niingaka! Mi nao saeya

wi krimiiram swoki it rani, krimiirni owakiiyam. Niingaka.

⁵⁶ Mi tariinanin krīma wi hiriyyar kimpipisu kripkaii mi wa mi aowi. Dimusi rani, ti dimin bibiyeyim krīma tirim simiirsika. Adi Komii siir siyiu komii krimiir bidiyar yiisimauuwun dimin bibiyeyim krīma tirim simiirin. Mi ta iya ti dimin bibiyeyim ti krīma tirim mi siyiu komii ikin, yim wa digiguski. ⁵⁷ Krimiirin Adi Komii siya whinkinsiiskin. Mi krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya bidi yonkwobumbuninkinkiyim dimin biye saiiir kirie imiirin, yipiki krimiir tiriya, krīma naokao-nanaeyam. Mi hiriinankiniuwu mi krīma wi Adi Komii siir ti boin wadie mi siir inig iir ti hainan.

⁵⁸ Ti kariir nomiiyau kīngi kīnim, yipiki kara naingwokwonanaeyim, kima sibgu dokworinu mi ta yaimwokiyaimwowa kara kimiir boina sairam daingwo tibmiikīn. Kīmiir kwoinim kipi swoki kisina mimin ti diminim kara boinkiyim simiirsiiyin. Kima kirie hiriyyar dwokripkai mi ta Biyyan Inkam Komii Jisis Krai siir mii aiirarar mirii iski. Mi wim kima ta saiiirin ina ninokninkinim, ta kimiir miya yipiki kima miriyya Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siiram ya wi hindara priiyokaeyam tani, ya wi naeyar budi. Mi hiriinankiniuwu, tariigina saeya hiriinan tiri mi ni kira tari siir mii kibi aiir miriigin. Iriig.

Umīrim Adi Komii siir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwu ikim

16 Mi tariinanin kara kimiirin pi min boinkii, wari umīrim kima haingiriyu haiginiuwu simiir nhirim iikamim yipiki Adi Komii siirim om komii Jerusalem hir nwowim simiir ti whinkinsiis haiginiu. Mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Galesia hiranim kara kimiirin ti hiriinan siyiu kaimwo iirar mi boinkii wim kima iriipi hiriinanar timi tir. ² Mi ti umīrim ti kima haiiyim, ti miyim kima miriyyim simiirsi, kima irira nwiniran sande sandeyim ti umīrim simiirin haimii haimiyyim ha timi kiyau haigirarao. Mi iya kima umir budie haiiyim kima komiiyar timi haigi. Mi iya kima sapisap mi haiiyim, kima sapisapar timi haigi. Mi iya kara niti kima wi mii komii mirii rani, umir iripa haingiriyu haiginamin simiir hauuam. ³ Mi kima kimiir kam nhirim simiir dimbin ti umīrim kima haingiriyu haiginim simiir hainamim om komii Jerusalema hiriir. Mi iya kara niti mi kara simiir miyim wi yokwoni winkii sima hainamim ti umir imaka iki biyyan kamim naingwo tibmii kīniyyim simiir nini hauugigam. Mi ti kamim ti kima nimbiniim, simiirin wi kara nikropkii om komii Jerusalema hiriir. ⁴ Mi kara ha naingwowi, ini mi owin karar mi ami om komii Jerusalema hiriirin mi sima wi kanakar ninkin ami. Iriig.

Pol siya om Korin hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin

⁵ Kara kimiirin wi mhoiyya nini kignaki. Kara wi nu Masedonia hiriir niki ami, biyyin wi hiran nu iir niki boinmimauwu Adi Komii siir yai aiirin. ⁶ Kara kimakan

wi ti priei nwonaki rani. Mi tari wi hiriyyar tiri, kara wi bwon hoimgak rigar nwowi iya opudgi hugi mi iya naoki mi kininaei. Mi mhoiyya kara om whira namam naingwowi, kariirin wi kima whinam mi kariirin wi siyiu hir tini whinapyikiugig. ⁷ Kara kimiirin hindara nini kignakiyim mi ha swoki kwamsauim pi boriisopi. Biyyan Inkam Komii siya kariiram naingwowi, kara kimaka bwanim wi iwarigar nwowi.

⁸ Mi kara wi om Efesas tirar nwowi mi wi ta yaewou nae komiyya Pentikos dapiya wi saeyar nimbiyami.

⁹ Tariinanin kara tirar nwowamar tiri. Dimusi rani, ti omin siir tiran iikamim yim sima Adi Komii siir yai aiir wakaeyam tiri. Mi kariir siyiuin yio bidi kiwakiyin ta mii komiyya Biyyan Inkam Komiiyin siira, saiiir mriiyam siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta mii aiirin sau omom whiekakar nikidugar windi wi dig nwo rani.

¹⁰ Mi Timoti siya kimiiram niti, kima wi siir boinwin akamie. Mi siya kimaka waraur nini onii, kima siirin wi sibgu kigrirao siya mirii Biyyan Inkam Komii siir mii aiir, kariir hiriinan. ¹¹ Mi kima siirin wi hinina kipi boin, siya inigak rani kima wi hiriinan kipi tir. Kima wi siir whinkinsiis haiginiu mi siya kimiiramim wi kwoin maigimaigakakar niki itim. Mi kara siiramim wi tirar niki okwokinim tiki nomiiyau nhirim naingwo tibmiyyim simaka.

¹² Mi tariinanin kara pi krimiir nomiiyauin Apolos nikiuwiiyin pi siir boini. Kara siirin minam nimpirwirwiri sriigripkaii, siya iki nomiiyau nhirim simaka ninkin itim kimiir kignakiyam. Mi siya tariinanar namim pi boriisopi, mhoiyya siyiuin rirmiiya nwoii mi siya wi haini niti kimiir kignakiyamim. Iriig

Mhoiigi mhoiyyan yai nhir ikim

¹³ Mi kima sibgu mintirao mi naingwo tibmiyya Jisis Krai siiram naingwo tibmiyya sibgu donkworinu. Mi kima siirin digiumii kipi haimriiyugig. Mi kima kipi niddid, kima sibgu dokworinu kripkai. ¹⁴ Mi kimiir miipai miipaiyim kima miriyyim kima iikam nhirimiyamim warar daingwokwonanaei.

¹⁵ Kima Stefanas simiirniyyin ina ninokninkinim nu Grik hirin simaniyyar naingwo tibmiigim biigi biyyin. Si-ma mii komii aiirar miriigim Adi Komii siir iikam imiir whinkinsiisamin. Kima ti kariir nomiiyauim, kara kimiirin pi igao yai boinkii. ¹⁶ Kima simiir yai imiir wakaeyokna mi kamim yipiki simaka miriyyim, simiir yai imiirin iriipi hiriinan wara. Mi simar mi tiriya saiiir hiriinanar timi tir, simiir siyiu iirar timi ap.

¹⁷ Mi taka iya kara maigimairga asi nwowi. Dimusi rani, Stefanas, Fotyunetas mi Akaikas simiirsika sima kariiram nitkim. Mi wim kima kariiram bi nitikim mi yim sima nikrani, bidiyar yitim kariiramim. ¹⁸ Kima ta saiiir dinokninkinki, sima maigimairga kariiram tiri kara nwowim ta sima mi tiriya maigimairga kima nwowam saiiir hiriinan. Mi hiriinankiniuwu mi kima ti hiriinan kamim simiir diisimauu mi simiir dokboinma-mair haiginiu.

¹⁹ Ti iikamim yipiki Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyyim iripa iki om nhirim nu komii Esia hiranim

simiir hiranim, sima kimiir nokboinmamaigikim, Akwila mi siir wig aeya Prisila mi iikamim yipiki iripa Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyim simiir omaka hir, sima kimiiram naingwokwonanaei. Mi sima kimiirin pranae pranae bi nokboinmamaigikim. ²⁰ Mi ti nomiiyauim ti om Efesas tiranim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim, sima kimiir nokboinmamaigikim. Irni nwirni nokboinmamaigiyim nomiiyau-nan hindara dapirimdinam.

²¹ Mi tariinanin ta yokwowa Pol kariir ingi ingar nonkwo winkika mi kara kimiiram ha nokboinmamaigikin.

²² Wi Adi Komii sasar hauu iskii, hik komiigi komiia ti iikam yipiki siiram naingwokwo karamae nwowim simiirin. Kara kimiiram in minam naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya pi nitsauuim. ²³ Mi kara iinokin wi Biyan Inkam Komiiyin Jisis wi siiram sriinanaei siya whinkinsiis haiginuim siir naingwobumbu komii aeya. Mi ta siir naingwobumbuwa wi kimaka hiriyar nwoki okripkaiyim. ²⁴ Kara kimiiram in nhami nhami naingwokwo rani, yipiki kima kanaka haingiriyu okiyim Jisis Krai siir iikamim. Iriig.

2 Korin

Mi iya Pol siya nu Maesedonia hir nwowa mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Korin hiranim simiiram. Mi iya Taitas siya om Korin hir haiburgigin mi siya ha nitkin nu Masedonia tiriirin Pol siiram mi siya om Korin hiran iikamim kimidiniya siir ini boinmimauuiu. Mi yokwowa yipiki Pol siya winkiya biya ti iikam imiiram, sima saiir mwainim mi simiir nhirim simiir siyu bibiyeyim ina yitkiigigiyim. Mi simiir nhirim hiniina bi naingwokim Pol siya Adi Komii siir miyan inkamkin. Niingaka. Mi Pol siya hiriinan kigin mi siya ta yokwowa ha winkin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wa nwoki aingwowim siya aposel inkam kingikingin. Mi iriipi hiriinan siya Korin hiran iikamim simiirin umir haingriiyu haiginam wara mi boinki iki Biyan Inkam Komii siir isid nhirim yipikim paeprikab nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim iikamim naingwo tibmiiyim nu Judia hiranim yipiki umir digworaekwo karamae nwowim simiiram. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara Jisis Kraiis siir aposel inkamkin mi Kara siir yai imiir boinourwokai haiginuwi. Biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya kariir nimbinaamar naingwokin aposel inkam nwowam siir mii aiir miriyam. Mi ta yokwowa kara mi krimiir nomiiyau ieya Timoti krirar winkika kimiiram. Mi tariinanin saeya wi kimiiram niti iikamim Adi Komii siir pugana saiirim, war om Korin hir nwowim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siirim, iki hinda tinda nwowim mi Grik nu haimii haimii nhirim simiir hiranim yim iriipi hiriinan. ² Kara ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraiis kimiirin wi sowanii hauwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae.

Pol siya Adi Komii siirin minsi boin wadiekikin siirin siya whinkinsiis haiginuugin

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainan prapraski, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir Adin. Krima ina ninokninkinim, siya krimiir Adgin yipiki, krimiirsi naingwokwonaeyin, siir bwamki bwamkin. Mi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwam hikim krimiir nimbiniyim simiirsi. ⁴ Siya krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwikin hikim krimiir nimbiniyim simiirsi warar. Mi hiriinanki niuwi mi nim krima wi iki iikam nhirim sim niki whinkinsiis haiginuwim mi wi simiir nwoki iisimauuwim hika simiir nimbiniya saiirsi. Mi krima simiirin wa whinkinsiis haiginui, ti dimin taeminim Adi Komii siya whinkinsiis haiginuwim krimiir. ⁵ Yim ti diminim simiir bwamki bwamin yio hiningin, dimin bibiyie whiekakim wi krimiir nimbini, krimiir kimpipisu haiginuwam ta biya sima tira Kraiis siir sima kimpipisu haiginuwa saiir hiriinan. Mi ti hiriinan siyu kaimwowa tiki hikpai hikpaiyim nitim krimiirin wi sima kimbipisu haiginuwi. Mi ti hiriinan siyu kaimwowa Kraiis siya wi krimiir whinkinsiis haiginuwi, ti dimin taeminim Kraiis siir wokmai haiginuwa mi krima wi iikam nhirim simiir wara nwoki wokmai haiginuwim. ⁶ Iikamim dimin biye Timoti kririir tirkim. Dimusi rani, krira kimiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugo kimiirin mi sima ini

kimiirar mi whinkinsiis haiginu mi kimiirar mi wokmai haiginu ta saiir ninokninkinim hiniin, Adi Komii siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginuwi mi mhoiia siya wi kimiirar mi anmaiwarkainae. Mi inkamin dimin biye kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis haiginuwi. Mi sima kinsiis haiginuwi kwoin miyikak nwowim. Dimusi rani, mhoiia hikpai hikpaiyim nimbini mi kiririn ha kimbipisu haiginuwi mi kira ta saiir-siyin wa kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis haiginuwi, ta biya siya whinkinsiis haiginuwa kririir saiir hiriinan. ⁷ Nikrira iikam kimiirin ina ninokninkinim. Iya hikpai hikpaiyi nimbiniyim kimiir kimbipisu haiginuwam, ti hikim kima ini kriraka mi inkin haiyim. Krira ina ninokninkino, Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginuwi, kimiir wokmai haiginuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis haiginuwa, kririir wokmai haiginuwam saiir hiriinan.

⁸ Mi nikrira hiriinanar naingwowi, wim kima ti hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim nu komii Esia hir, kima simiirin bidiyar mi inokninkinim. Hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim hindara ninkin iduduraraowi mi ini kririir kirie aiir haiburim mi krira pariiparii pi naowim. ⁹ Krira hiriyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iya ti dimin taemin hiriinanim kririir nimbiniyim mi krira pi hiriyar naingwowi, krira wi dig nwo rani, kririirin sima whinkinsiis haiginuugin ta saiir ninokninkinim Adi Komiiyin yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowa siya siyargin kririir whinkinsiis haiginuwiyin. ¹⁰ Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginuwin ti dimin biye biyeyim kririir nimbiniyim simiirsi warar mi hiriinan saiirsika, krira paninsi yaosi. Mhoiia siya kririirin wa swoki whinkinsiis haiginuwi. Krira hiriyar naingwowi, mhoiia siya wi kririirar swoki whinkinsiis haiginuwi mi wi kririirar mi kigriraowi. ¹¹ Ta kima whinkinsiis haiginuwa kririir saiir hiriinan, ta kima kwis boinkiya Adi Komii siiram kririir whinkinsiis haiginuwam, kima wi hiriinan tir. Mi mhoiia iikam nhirim sima hiriinan wakaei Adi Komii siya dimin taeminim kima kwis-boinim siiram, kririir whinkinsiis haiginuwam, siya

simiir bidi wakaeyin mi sima wi siir inig iir hainan-prapraskii mi wi hiniina boinkii, siya wadiek. Iriig.

Pol siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi siya om Korin hiriir bi namkin

¹² Nikirira ti dimin imiiramin ini maigimaigarar mi okiyi kririir kwoinin kririirin hiniina boinkin, tiki miyiyim ti krira miriyokiyokiyim iki omom omomim sim mi kimiir waraur, yim wadie kinairgim, Adi Komii siir naeyiuin siyar bidi whinkinsiis haiginiuwun kririirin. Kririir siyiu iirsiyar ti krira tirin biya iikamim simiir whwonkam ida, yim tiriiginim yim kaimwokinar bidi ywowim. Mi ti nuin siir tiran siyiuim ti iikam ima ninokninkiniyin yio kririir bi whinkinsiis haiginiugin ti dimin taeminim simiir tiramin. Niingaka Adi Komii sasaiggin kririir whinkinsiis haiginiuwun ti dimin taemin imiir tirim. Krira ti siyiu iir napko iya krira iikamim nuanim kimaka waraur nwowa mi krira iikam kimaka ti hiriinan siyiu iir asi mi apkripkaigo mi krira ta sairamin maigimaigra prasae bi kinko. ¹³ Mi ti yayiyim ti kara winkiyim kimiiram ta yokwo aiir simiir yaimwokiyaaimwowim yim aowa nwo rani. Mi yim kimiiram minam winkikim kima sibgu ninokninkinim wari yayiyim kara winkiyim kimiiram mi wari kimar mwaini simaigim. Kara ha naingwowi, kima ti dimin taemin imiirin ina sibgu inokninkinim. Mi tariinanin kima ini inkam krimiirarar niki inokninkinsasaeyim mi an kara ha naingwowi, mhoyia kima krimiir siyiu iirin wi hainngi sibgu inokninkini. ¹⁴ Mi taka iya Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya swoki iti mi krimiirin siya swoki anmaiwarkainaei mi krira wi maigimaigra kimaka nwoi, ta kima nwowa Krai saika, saiir hiriinan. Mi kima wi maigimaigra krimiiram nwoi yipiki aposel inkamim yipiki kimiir boinmimauuim ta yai kibe aiir mi kimiir whinkinsiin haiginiuwim, ta yayia saiir yaimwokiyaaimwo imiir.

¹⁵ Kara hiriyyar naingwokin kima kariiramin wi maigimaigra prasae kin tani. Mi kara biyyin pi hiniina boini, kara kimiiram wa niti kimiir kignakiyamim mi kara wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, idipidip maigimaigra kima nwowam. ¹⁶ Mi iya kara kimiir kignakiyam naingwowi, kara namin nu haimii Masedonia hiriir mi mhoyia nu haimii Masedonia hir haiburgigi mi kara wa swoki iti kimiiramar mi kima wi kariir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi kariirin wa nwoki ikropkiyim nu haimii Judia hiriir mi kara kimiirin wi idipidip asi kigi. ¹⁷ Mi kima hiriyyar naingwowi ta iya kara nimbina kimiir kignakiyam kara nonkwowa mi tari kara ti dimin taeminim simiir bi sibgu aingwo omokin mi kariir kwoinin hiriinansi swoki kisina haigigin, ha? Mi kima hiriyyar naingwowi, an kara ini ti nuin siir inkam biyenan ywowin yipiki ti hiriinan boinkiyin, ihi, kara wa niti mi kariir kwoinin kara hiriinan tiram naingwo rani, yi ini niingakiniingar ywowiskiyin! ¹⁸ Adi Komii siir hiriinan, yio siya inokninkin yai mwowar boinanaekin. Mi an kara iriipi hiriinan inokninkin yaimwo imiirarar mi boinikin. Mi kara kimiirin ha bi boinkin kara wi kapi niti mi iya kariir kwoinin ha naingwowi, kara wi nit rani.

Kara kimiirin wi hiriinan boin tani niingaka. ¹⁹ Sailas, Timoti mi karar, krima inokninkin kimiirin Adi Komii siir yinisimin Jisis Krai, siirar boinmimauugin. Kima ina ninokninkinim Krai siya dimin sim whir bi swoki imbin miminkin siya tiramin. Mi ta siya boinkiya mi mhoyia siir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Niingaka. Dimin siya boinim simaigim. ²⁰ Mi ti hiriinan tirim mi ti nimbipai nimbipaiyim yipiki Adi Komii siya boinkiyim yim ini kaimwokina hiriinanar mi imbiyamim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir inig iir hainan prapas boinkikim, kririir yayia ya yai Kaimwo aeyairga. ²¹ Adi Komii sasaiggin yipikin krimiir whiekakar whinkinsiis haiginiuwiyin, Krai saika nwirua nwowam. ²² Krimiirin Adi Komii siyar nimbipain siyamar mi siir naeyiuin siirin siyar mi haigi haiginiuwun krimiir kwoinawin mi ti dimin sim hiriinanin krimiirin siyar mi hauu krimiir niisimauuwam hiniin, mhoyia siya wi krimiir hauuwi dimin taeminim.

²³ Mi kara ti digworaekwowim simiir niksisaie, Adi Komii siya kariir kwoin iirin ina ninokninkinin mi ti siirin wi siyar ninokninkin haiginiuwu. Mi kara ti dimin taemin imiirin kaimwovar boinkii. Kara biyyin om Korin warauran iikamim kimiir bi nini kignikim, nu haimii Masedonia tirankin kara bi nitkin. Dimusi rani, kara iikam kimiirin io nwowim pi boriisopi wim wi yaimwo whwonkamim niigi niiga pi nwowisi. ²⁴ Krima kimiirin ti hiriinan bi boinkim, krima kimiirin ti digworaekwowim Adi Komii siir kima naingwo tibmii kinim simiir warar ninkin kigirkaki. Niingaka krima ta saiirin ina ninokninkinim kimiir naingwo tibmiya Adi Komii siir naingwo tibmiya ya ini ywowa. Mi nim krima, kima minam mirii, maigimaigra kimiir nwowaiginiuwim mi kirie nwowim. Iriig.

2 Mi ta hiriinan saiirsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi. ² Mi kara kimiir kwoin iir kiyopsibgi haiginiuwu io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi nhinga tiri, maigimaigra kara nwowamin? Niingaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki inokninkin kariir nwowaiginiuwiyim maigimaigra. Niingaka. ³ Kara iikam kimiir nini kignakiyim pi boriisopi an wi maigimaigra karamae kima pi nwowaiginiuwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiginiuwun kripkai, hiriinan maigimaigarar nwokripkiyim. Mi ta yokwowa kara winkiya biya iikam kimiiram, kara kimiirin min boinkikin digworaekwowim maigimaigra nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara hiriyyar naingwowi, iya kara maigimaigra mi owiyim mi wim kima iriipi hiriinan, ini maigimaigarar mi owim. ⁴ Mi iya kara yokwo kimiiram winin, kariir kwoinin miyik miyiknan bi nwokikin. Mi iya kara ta yokwowa kimiiram winkiya kara hindara nouu winkikin. Kara minsi naingwoyimyokikin, wari dimin biyeyim kimiir kwoinaw waraur nwokiyim kimiirin wi sim pi nipiyaokiisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi winboinkikin hik kimiir hauuam. Niingaka kara

kimiiramın mĩnsi winboinkikin kĩma kara naingwok-wowiya kimiiram saiir ninoknĩnkĩnim. Iriig.

Pol siya mĩn boinkin om Korin hiran iikamĩm sima ti inkamĩn yĩpiki dimĩn biyie tirĩn siir swoki ikĩunam.

⁵ Mĩ inkamĩn yĩpiki dimĩn taemĩn biyie tirĩn, siya wi kwoĩn whwokwoka nwowamĩn wi kariirara kipi nwo haigĩniũ. Mĩ siya wi iikam hoĩngak kwoĩn whwokwoka nwowamĩn wi kimiir warar timĩ ohaigĩniũ. Mĩ kara ti inkamĩn igao yai siir dimĩn biyeyĩm simiir wara boĩn tani. ⁶ Mĩ dimĩn taemĩnim iikam kĩma tirĩm siir, ti dimĩn biyeyĩm siya tirĩm simiirsi, yĩm bidi dũgiyim. ⁷ Mĩ tariinanĩn iikam kĩma wi siir dimĩn biyeyĩm siya tirĩm simiir kipi naingwokwonanaei, yĩm bidi dũgiyim mĩ bidi haiyoprĩmduĩmĩgiyim. Mĩ kĩma siirĩn yai mĩiyik imiirarar boĩnmĩmauu mĩ siirĩn sibgu siiboboĩniũ haigĩniũ mĩ ti dimĩn taemĩn hĩriinanĩm yĩm wi siir kiyopsibgi haigĩniũ rani, siir kwoĩnin biyie siya nwowĩguskiyamĩn nĩngaka. ⁸ Mĩ hĩriinankĩniũwi mĩ kara kimiirĩn pi igao yai hĩniĩna boĩnkii, kĩma siirĩn hĩniĩna dũsi-imauu, kĩma siiram naingwokwonanaei mĩ siirsi mĩ aingwoyĩmyoki. ⁹ Kariir kwoĩn komiĩyĩn hĩniĩna naingwowi, kĩma kariir yai aiiramĩn ina sibgu wakaeyoknam mĩ ta hĩriinan saiirsika kara ta yokwowa kimiiram asi wĩnkikin. ¹⁰ Iikam kĩma ti dimĩn taemĩn biyeyĩm ti inkam nwĩruan siyasiyar tirĩm kimiir simiirsi kipi naingwo. Kĩma siir dimĩn biyie imiir haiyoprĩmduĩmĩgi mĩ an kara iriipi hĩriinan wi siir dimĩn biyie imiirar mĩ haiyoprĩmduĩmĩgi. Mĩ ti dimĩn taemĩn bibiyeyĩm hĩriiyar nwokĩpkaii mĩ mhoyiia simiirĩn kara haiyoprĩmduĩmĩgi mĩ kara wi hĩniĩna tĩri, Krais siir whwonkam idan, kara kimiirĩn wi wadĩeki wadĩeyar whĩnkĩnsiis haigĩniũwi. ¹¹ Mĩ krĩma iikamĩm simiir dimĩn bibiyeyĩm simiir haiyoprĩmduĩmĩgi. Krĩmiirĩn wi Setan siya pi nĩpiyaokĩisi mĩ wi siya pi mĩ iksisaeisi, ti inkamĩn yĩpikin krĩma nwowĩn io. Iĩĩ, krĩma bidiyar yĩnoknĩnkĩnim mĩiia Setan siya tiram naingwowa. Iriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamae nwowĩn

¹² Biiya kara nama biigi bii om Troasa hĩriir, Krais siir yai kibi kibi imiir boĩnmĩmauuam biyĩn kimĩdiniya Biiyan Inkam Komii siyar yamkwokin mĩ hirĩn siyar inĩ diriraerarkwokĩn simiir kwoĩn imiirĩn. Mĩ sima yayiyĩm yĩpiki kara boĩnmĩmauuĩm simiiram asi naingwokĩm simiir wakaeyam. ¹³ Mĩ kara naingwoyĩmiyok prasae bi kĩnkĩn. Dimusi rani, kara krĩmiir nomĩiyauĩn Taitas siiram nwonanaekin. Mĩ siya bi nitkĩn kariir kĩgniyĩm. Mĩ kara iikamĩm yĩpiki hapairanĩm simiirĩn hĩniĩn asi boingigin kĩma ha dwoki. Mĩ kara om Troas hir ha haiburgigin mĩ kimĩdiniya nu haimii Masedonia hĩriir yam. Iriig.

Aposel kam imiirĩn Adi Komii siya whĩnkĩnsiis haigĩniugĩn Setan siir nikwowaisiĩyam.

¹⁴ Hindie wĩt, nĩmbi Adi Komii krĩmiir Wanĩn siir boĩn wadĩekii. Dimusi rani, krĩma inĩ Jisis Krais siir aowa

yowowĩm mĩ inĩ saikar yamĩmasuwĩm mĩ krĩmiirĩn wi siyar whĩnkĩnsiis haigĩniũwi kirie nwowamĩn. Ti nuan dimĩn biyie biyeyĩm simiirsi. Adi Komii siya krĩmiirĩn minam nĩkiunakĩn Krais siir yai kibiya saiir boĩnmĩmauuĩm hĩnda tĩnda. Mĩ ta yai kibiya ya inĩ piuii mĩiyĩknan yowowa omom omomĩm saeya bidi yĩnyokĩgiya. ¹⁵ Nĩm krĩma inĩ piuii mĩiyĩknan yowowĩm, iikamĩm yĩpiki Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar nĩnyokĩgi ti iikamĩm yĩpiki biyie nwowĩm mĩ whaowaeki ikĩm. Mĩ hĩriinan tĩri krĩma mĩ krĩmiir mĩiyĩm yĩm wi Adi Komii siir hĩrankar haiyiskii. ¹⁶ Mĩ ti iikamĩm yĩpiki whaowaeniskiyĩm yĩm wi paeni omĩn siirar nasae oyokiyokĩkaeyami krĩma mĩ krĩmiir yai aeya ya inĩ piuii biyienan whaknan yowowa mĩ simiirĩn wi saeya tĩri mĩ sima wa naokaonami. Mĩ yĩm ti iikam nhĩrim yĩpiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hĩriiyar nwoyokiyokĩkaeyamam, krĩma mĩ krĩmiir yai ikĩm yĩm inĩ dimĩnin sibgu whakiyĩn inĩ siir hĩriinan yowowĩn. Mĩ simiirĩn wi siyar tĩrki, wadĩe sibgu owamĩn. Yĩpiki inkamkĩn ti hĩriinan dimĩnin siir sibgu tĩri? Inkam nwĩrmin nwĩrmin karamaeyairga. Nĩngaka. ¹⁷ Mĩ iikam whĩekakĩm Adi Komii siir yai aiir boĩnmĩmauuwiyĩm sima simiir piũ ara boĩnmĩmauuwi yĩm sima hĩnda umir haiyamar naingwowi mĩ ta mĩiia krĩma mĩriiia, nĩm krĩma hĩriinan bi tĩrikĩm. Krĩmiir kwoĩnim yĩm wadĩekĩm mĩ nĩm krĩma Krais siir yai kibi aiir boĩnmĩmauuwikĩm. Dimusi rani, krĩmiirĩn Adi Komii siya nĩmbingĩm mĩ krĩmiirĩn siya nĩkropkikin ta saiiram. Mĩ krĩma mĩ Krais siya krĩma inĩ irĩpar yamasuĩm mĩ krĩmiir kwoĩnim inĩ kwoĩn whĩruar yowowĩm. Mĩ Adi Komii siya inĩ krĩmiirar kigin, krĩma siir yai aiir boĩnmĩmauuĩm. Iriig.

Nĩm krĩma siyu winĩn siir mĩiyan inkamkĩm

3 Ti dimĩn taemĩnim krĩma wĩnkĩyĩm kimiiram simiir tĩr mĩ kimiir kwoĩnim wa nwoki aingwowowĩm krĩma krĩmiir inĩg imiirar hainanaei mĩ kĩma wa nwoki aingwowowĩm hĩniĩn, nĩm krĩma wadĩekĩm, aniyaa? Mĩ wĩm kĩma hĩriiyar naingwowi, nĩm krĩma inĩ iki kam nhĩrim yĩpiki kimiir hauugiyĩm yokwo iki iikam nhĩrim om whĩranĩm simiiram, inĩ simiir hĩriinan yowowĩm kimiir boĩnkĩyam hĩniĩn, yĩm sima iikam wadĩekĩm? Mĩ wĩm kĩma hĩriiyar mĩ aingwowi, nĩm krĩma inĩ hĩriiyar mĩ aingwowowĩm kĩma yokwo krĩmiiram wĩnkĩyĩm mĩ iki iikam nhĩrim yĩm wa nwoki aingwowowĩm nĩm krĩma inkam wadĩekĩm, aniyaa? Nĩngaka. Krĩma yokwo kwĩr haiyĩm pi borĩisopi. ² Mĩ wĩm kimarĩn inĩ ta yokwo hĩriinana inĩ saiir hĩriinan yowowĩm, ta krĩmiiram wĩnkĩya. Mĩ iikamĩm sima kigi mĩ sima wa ninoknĩnkĩnki krĩmiir mĩiyĩm mĩ wadĩekĩm. Mĩ nĩm krĩma bidinanar ninoknĩnkĩnkĩm hĩniĩn, ta yayiia ya yaimwo aeyairga. ³ Wĩm kĩma inĩ ta yokwo hĩriinana inĩ saiir hĩriinan yowowĩm. Wĩm kĩma inĩ yokwowa Jisis Kraiskĩ si wĩnkĩya inĩ saiir hĩriinan yowowĩm. Kariirĩn siya nĩmbingikĩn mĩ ta yokwowa siya hauugika. Mĩ an kara ha namĩn mĩ kimĩdiniya kimiir inĩ hauugig. Siya tĩdiyini bi wĩnkikin. Nĩngaka. Siya Adi Komii siir naeyiũn saika wĩnkikin yĩpikin iĩnokĩĩnokĩn omwai hĩriiyar waiyayokiyokĩiyĩn. Siya siia bwaeyan

siir idwo bi winkikin. Niingaka. Siya kimiir kwoinawu winkikin.

⁴ Mi ni krira pi hiniina boinkii, ni kririir miyo wadieko. Dimusi rani, krira hiriyyar ninokninkini, kririirin Adi Komii krimiir Wanin siyar nimbangiko ti dimin taemin hiriinanin simiir tiram. Kraisi siya kririirin siir kirie ae-
yar whinkinsisi haiginiugin yipiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mi krira hiriinan asi naingwowi, ta yaiya krira boinkiya kimiir, ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. ⁵ Mi krira hiriyyar naingwowi, ta miya kririir kirie ara priimiriigiswo, wi dig di ywowi mi krira wi hiniin di mi boini, krira wi digar nwowi. Dimusi rani, kririirin kirie Adi Komii siya hauugin mi krira mi aiir miriyyim dig asi nwowi. ⁶ Mi iya Adi Komii siya kririir nimbina iki iikam hirim simiir boinmimauuwam, siyu winin siir yai kibi aiir boinmimauuwam, kririirin siya siyar whinkinsisi haiginiugin ta mi aiir miriyyamin. Mi ti siyu winin siir yaiya ya yokwoni bi winka, ya Adi Komii siir naeyuin siya haigimauuga iikami kwoin. Mi ti siyu komii komiyyim bidi bidiniya Adi Komii siyar hau-
ugiyim, yim iinokiinokin iikamim simiir dimin biyie imi-
ir niisiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyuin iinokiinokin iikam imiirin siyar nikpitmai haiginiuwu, si-
ma sibgu oyokiyokiikaeyamim iinokiinokin Adi Komii saika.

⁷ Mi ti siyu komiyyin siir yayim Adi Komii siya winkyim siya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses siirar yuyakiya mi siir whwonkam in wara yuyakiyin. Mi mhoiyya ti diminin paenan niuyan ina prikiiraraokiyin mi mhoiyyan ini hindara kigugu iguskiyin. Mi ti diminin paenan niuyan Moses siir whwonkam hirin pranae pranae bi niuyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu kigsibwinkim. Ti dimin taeminin siyu komii siirim, iikam imiirin simar naokao haiginiuwu, sima Adi Komii siir dimin miyyik miyyikim paenan niuyaiyyim simaka nitkim. ⁸ Mi nim krima iikam imiirin Adi Komii siir naeyuin siir yai imiir boinmimau-
uwi. Mi ti digworaekwowim krimiirin maigimaigra komiigak simar nwoaiginiuwu mi krima mouni haniin asi siinkaowi yim ini Moses siya winin siyu komii siir yayim biyyanim ini simiir haiburim. ⁹ Adi Komii siya ti siyu komiyyin Moses siir hauugin. Yo iikamim simiir dimin biyie imiir niisiimauugin mi simiirin hiriinan warar mi niisiimauugin, sima wi iripa nwo rani, Adi Komii saikan, iinokiinokin. Mi ti siyu komii siir miyyim yim kaimwowaigim, bimbuiwi rani. Mi ti kitibmii boin wina saiir miyyim yim min nimbangim iikamim sima Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwowim. Mi hiriinanki niuwu mi ta miya ya ini siyu komii siir mi aiir haibura kougi kouwin ini saeya ywowa. ¹⁰ Moses siir miyyim mi siyu komii ikin, yo wadieki wadie owaigo. Mi ti dimin whiso, kirie aka mi siir diminin paenan niuyaei ikin yo bidi digiyo mi bidi mi prikiiyamo. Mi ini biyieki biyie ywokiyo. Mi Adi Komii siir naeyuin siir miya ya tariinanin ini komiigi komii ywowa. Saeya ina miriyya mi saeya wi prikiiyam tani.

¹¹ Mi miya yipiki wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami ya dimin miyyikin paenan niuyaeiyyin siir kirie komiigaka. Mi miya yipiki wi ti priei nwo karamae nwowi ya wi sapi prikiiyami.

¹² Krima ta saiirin ina ninokninkinim, tiki yai kibiyim yim wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami mi krima siir dimin miyyikin paenan niuyaiyyin siiram nwowi, siya nitim. Mi krima siir yaisim kwir swoki haigiprakai rani. Krima simiirin wa boinmimauuwu mi iikamim sima wi nwoki inokninkinim simiirin. ¹³ Krima Moses siya tirim simiir tir tani. Dimusi rani, yo siya bidi yinokninkinin siyu komii siir kirie aiirin saeya digii. Mi siya siir whwonkam iirin yuisni asi nitimwaniugin. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niuyan siir whwonkam iir niuyan siya prikiiraraoki mi ha digiguskii, wi sima pi kigisi. ¹⁴ Mi ti Moses siya higriniuin siir whwonkam yuisni mi Isrel simiir iikamim sima hiniina bi ninokninkinkim, Adi Komii siya simiir kwoin imiirin wi wadieyar nwowi. Tariigina ya ini yuisnan ywowa simiir kwoin iir higriniyam. Mi tari-
inanin Isrel simiir iikamim sima iripa haingiriyu owi mi sima Moses siir yayim simiir mwaini mi simiir kwoinim wi sibgu naingwo omok rani, Kraisi dimin taemin imiiramin sima tira saiir hiriinan. Yi ini yuisnan ywowa ini simiir kwoin imiirar niki higriniukripkaiyyim. Mi iya iikamim Kraisi siir yai aiir wakaeyim mi sima ha naing-
wo tibmiyyim simiiram, yim ini yuisim yipiki simiir kwoin imiir niki higriniyam mi simiirin Adi Komii siya swoki haiyyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siya simiir ina kabitnouwidnankaigiyim. ¹⁵ Mi biyya hirankar ni-
tyokiyokiyyin mi ini tariinanar yadigniyin. Mi iya iikam sima Moses siir yai imiir mwainiyim diminin yuisnanin simiir kwoin iir higriniuin. Dimusi rani, sima Kraisi dimin taemin imiir bi ninokninkinkim. ¹⁶ Mi iikamim simiir mhii kwoinim kisina haigii mi sima Biyyan Inkam Komii Kraisi siiram naingwo tibmii kii, yim ini ti iikamim Adi Komii siya kibwaembwae haigiyim yuisim yipiki simiir niki higriniyam ninokninkin karamae sima nwowam mi simiirin wi siya nitkaigaigi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, ti dimin taeminin sima tirim simi-
ir hiriinan. Tariiginin yo ini Mosesni niki tirin ini hiri-
inan ywowin. Mi iya siya Adi Komii siir omaka saiir namiyim mi ta yuisa siir mwo hir nwoya yapa hakaigingigi. ¹⁷ Mi ti Biyyan Inkam Komii siir yayi ya Adi Komii siir naeyu ieyairgin. Mi iya siya iikamim simiir kwoinawu nwokaiyyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyu komiyyin mi dimin biyie aka sowiir aowa sima nwoya wi siyar nonkwo iguskii mi sima wi rirmiyya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi boini hiniinin, sima dimin whirki bi kimbugim. ¹⁸ Krima whiekakar in opnainan ywowim, aknainan Biyyan Inkam Komii siir dimin kibiyin paenau niuyaiyyin iki iikamim paenan simiir niuya haiginiuwikin. Mi krimiir whwonkam higriniyu karamae nwowi mi sima wa kigninokninkini Biyyan Inkam Komii siir naeyuin ini kri-
makar nwowin. Mi krimiir kwoinim siyar kisisana haigiyokiyokii siir hiriinan kinar nwowim. Iriig.

Aposel kamim sima paenan niuwanan boinmimauugim

4 Adi Komii krimiir Wanin sasairgin krimiirsi naingwoyomyokin mi krimiirin siyar mi imbingin siir mii aiir miriyyim siir siyu komii winin iikamim simiir boinmimauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krma wi digiumii siir kipi haimriiyu mi wi ta miya sair miriisi kipi nidid. ² Krimiir digiun ti mii bibiyeyim simiirin digiumii bidi haimriiyugigin. Mi ti iikamim yipiki iinokiinokin ti mii imiirin hindara nimprio miriyyim, yim wi simiirar swoki kiyopsibgi haiginiuwikim. Mi nim krma niksisee mii bi miriigim mi krma Adi Komii siir yai aiir bi mi ikwowaisigim mi saiirin yaeya bi mi kisina boinmimauuwikim. Niingaka. Krma yaimwoiyaimwo aiirar boinmimauuwikim Adi Komii siir whwonkam idan. Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim iinokiinokin pa ninokninkinkii, krma yaimwo aiirar boinmimauuwi. ³ Mi ti mii kibi kibiyim yipiki krma boinmimauuwiyim iikamim simiir, sima sibgu wakaeyokna karamae nwowi mi yim ti sima omin paeya namiyin siir namanim mi sima wi sibgu inokninkin tani. ⁴ Yim sima ta yai kibieya saiiram bi naingwo tibmii kinikim. Dimusi rani, yu biyeyin ti nuin siir tiranin Setan nikuwiyin simiir kwoinim siya nitkii ikouwi mi sima ti dimin taemin imiirin paniinsi sibgu inokninkinsi mi simiirar paniinsi mi aingwo tibmii kinsi. Simiir kwoinim Setan siya kiyopsibgi haiginiuwi mi sima ti dimin iirin paniinsi sibgu inokninkinsi mi simiirar paniinsi mi aingwo tibmiisi simiir kwoinim siya kiyopsimsibgi mi sima paniinsi sibgu inokninkinsi Kraisi siir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim yim Kraisi siir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir niisimauuwim hinin, Adi Komii siya painggin mi yipikin Adi Komii siir swoki owin. ⁵ Krira kirmiirin, krira krirar bi priinaingwo boinkin mi kima wi kririr inig iirin wa hainan tani niingaka. Krira iinokiinokin kimiir boinmimauuwiyim krira hiriirar boinikim Jisis Kraisi siya Biyan Inkam Komiiigim. Mi nikrira kimiir miyan inkamko krira kimiir whinkinsiis haiginiuwikim siir sibgu inokninkinim. ⁶ Adi Komii siya biigi biyarin ti hinina boinkikin, niya diminin paenanin wa mi iuyaei. Mi ya ta yaiya krimiir kwoinawu bidi kwirii idwokaiya. Krma Adi Komii siir kirieya saiir bidi kigim paeni hanin Jisis Kraisi siir whwonkam iir niuya. Mi ta kirieya, ta krma ninokninkina ya ini paeni hanin krimiirar niuya. ⁷ Ya ini wadieki wadie ywowa, ini diminin nibnawu krma haigiyin umir komii sainiyin. Krma nonkwowam mi krma haiyapriraram mi ta Yai Win Kibiya Jisis Kraisi siira ya ini hiriinan ywowa mi nim krma ini ti nibim ini simiir hiriinan ywowim iikam niingam. Mi ti diminin siya haigiyin krimiir kwoinawu, yio iikamim simiir niisimauugim, dimin kibiyim krma tirim simiir. Yim ti dimin hiriinanim simiir bwamim yim krimiir tir nwo rani. Niingaka. Taki kirieya Adi Komii siir hiranki nitka, krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi taka kirieya ini kirie nhirim simiir haiburim. ⁸ Mi hinda tinda dimin bibiyeyim pa niti krimiir hauuwam kimpipisu mi sima krimiir bi nikwowaisigim. Krma ninokninkin tani, ti

dimin hiriinanim sima dimuam niti, krimiir hauuwamin kimpipisu mi krma ti dimin taeminim krma tirim simiir bi nonkwo iguskikim. Niingaka. ⁹ Iikam whiekakim krimiir sau omom nwowim mi yio Adi Komii siya krimiir bi swoki haibur miminkin. Iikam nhirim krimiir bidiyar mi ipimpar akaigai aowim mi krma bi naokim. Niingaka. ¹⁰ Mi iinokiinokin krimiir piuum hankak simiir simiirar nwoninaei biya kam bibiyeyim sima nipimpara Jisisni mi siir piua hankak hankak ha nwowaiginiuwa saiir hiriinan. Mi iya iikam sima ti hanim kariir piu tir nwowim simiir kigim mi sima ina yinokninkinkiyim, Jisis Kraisi siya ini krimakar nwowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi mi iya inkamki krimiir nipimpariyim mi krma paniinsi yaosi, krma pi hiriinanar mi owi. ¹¹ Mi ta iya krma ti nu iirar niki owa, iikamim sima krimiiramar kaokim, krimiir nisom-som aowam. Dimusi rani, krma Jisis Kraisi siir mii aiir miriigim. Mi ti dimin bibiyeyim krimiirar nitiyim mi ta hiriinan sairsika ti iikamim sima pa ninokninkinkii, Jisis Kraisi siya ini krimakar nwowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi mi krma hiriinan asi nwowi. ¹² Mi inkamim krimiir nipimpariyim mi krma pariiparii wa pi yaowin. Mi ti dimin taeminim ti krma tirim, kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kima wi Adi Komii saika nwoyokiyokiigaeyami, iinokiinokin mi kima wi ta yaiya wi saiiramar naingwo tibmii kripkaii.

¹³ Mi bidi bidiniyarin inkam nwirin Adi Komii siir yai imiir winkiyin yokwo Samni, siya hinina winboinkikin, kara Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin mi kara iinokiinokin siirin iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikim. Mi hiriinanki niuwi mi tari ti inkamin hiriinan boinkikin. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram siir hiriinan naingwo tibmii kini. Mi krma iripi hiriinan iinokiinokin iikam imiirin Adi Komii siirar mi boinmimauuwikim. ¹⁴ Krma ti dimin taeminim iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krma hiriirar ninokninkini, Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir hidninsiin idwown mi mhoiyya siya wi krimiir mi hidninsiin idwown. Mi krma wi Jisis saikar nwowi mi krimiirin wi siyar nanmaiwarkinaei mi krma wi siir whwonkam ida kingiin namwoiwi. ¹⁵ Mi dimin bibiyeyim, aposel kamim krimiir nimbimbiniyim, yim tirigimim yim kimiir whinkinsiis haiginiugim. Dimusi rani, krimiir yai imiirsika. Mi Adi Komii siir naingwobumbu ini hinda tinda yamkiya. Mi iikamim ta saiiram naingwo tibmii kini mi sima Adi Komii siir boin wadieki mi wi siir inig iir hainan prapraskii, ti dimin taeminim siya tirim simiirsi. Iriig.

Yim ti digworaekwowim yim dimin komii rani. Dimusi rani, krma wi mhoiyya haii.

¹⁶ Krira wi maigimaigra nwo karam nwo rani, ti dimin taeminim Adi Komii siya iikam krimiir hidninsiin idwown mi krma whiekakarim wi siir inig iir hainan prapraskii. Mi iinokiinokin krimiir piuum yim wa naonami mi iinokiinokin Adi Komii siya wi krimiir kwoin iirar whinkinsiis haiginiuwi wadie nwowamin. ¹⁷ Mi ti dimin taeminim ti hik krimiir hauu haiginiuwim yim dimin

komii rani, yim ii priei bi nwowikim. Mi krımıirin wi si-ma whınkınsııs haigınıuwi, Adi Komii siir dimın miıyık miıyıkım yipiki hiriıyar nwoyokiyokiikaeyamiyim iınokii-nok simiir haiyamın ini iki digworaekwo nhırım simiir haiburım. ¹⁸ Mi hiriınanki niuwi, krıma krımıir kwoın komiiyin wi ti dimın taeminim krımıir nhwokar kigiyim wi simiiram kipi naıngwo. Niıngaka. Krıma dimın taeminim krıma kig karam nwowiyim, Adi Komii siya hauuwi krımıir mhoiıya, simiiram daıngwo mi simiiram dwokwokin. Mi ti dimın taeminim ti krıma kigiyim, tari-inan, yim wa niti mi wa swoki digi mi dimın taeminim yipiki krıma kig karamae nwowiyim yim wi hiriıyar nwoyokiyokiikaeyami iınokiiınokin. Iriig.

Dimın taeminim aposel kamım sima tirım yim iikam imiir whınkınsııs haigınıugım

5 Krıma hiriıyar ninoknınkini, mhoiıya ta krımıir nu-an piu biyeya ya wi sapi naowi mi wipi whii mi ya wa namkii. Yim ini omakam hindara ninı kaigrınu wh-wonkai sasaeıyım ini simiir hiriınan ywowım. Mi iıya krıma naowi, krıma ina ninoknınkınim, krımıir piu kibıya yipiki wi hiriıyar nwoyokiyokiikaeyami, saıirin wi Adi Komii siyar swoki hidnınsiin idwowi mi krıma wi hiriıyar nwoyokiyokiıkaeyami siir om hirın. Yim ti dig-woraekwowım yim ini omaka miıyika Adi Komii krımıir Wanın siya mırii okwowa siir om hir krımıiram, krıma nwowam ini saıir hiriınan ywowa. ² Mi tariınanın krımıir kwoın komiiyin ini warı omın kouwanın siir waraur nitamar naıngwowın, ti piu wın kibiyım yipiki wi Adi Komii siya hauuwi krımıir mi krıma wi simiırar ninı onii. ³ Mi hiriınankınıuwi tiriigının hiriınan tırkiswo mi krıma wi kwoınbudara di ywowi mi hiriirin piu karamae di yapnınopkai nami. Niıngaka. ⁴ Krımıir kwoın komiiyin ini ti piu wınım yipiki wi krıma haii Adi Komii siir hiranki, ini simiir haiyamar hiugımkrıpım. Mi ta piu biyeya ta hindara nwoısaeya, ta krıma nwowa ti nu iir ya iınokiiınokin hik krımıir swoki hauunanaei. Mi krıma pi boriısopi ta pıua kwoınbudara nwowiya saıir nwowım krıma hıniınam naıngwowi, Adi Komii siya piu wın kibıya saıir nii kinırkai haigınıuwım. Mi krıma ta pıua naonanaeiya ta pıua nao karamae nwowiya saıka ninowanam tiri. ⁵ Yıo Adi Komii sasairgin yipiki ti piu wın imiir dirıraerarım krımıiram, krıma haiyam. Mi ta hiriınan saıirsika. Dimusi rani, ti dimın iıirsika. Siya siir naeyıuın krımıir bıdi hauugiyın mi krıma wa nwoki sıbgu inoknınkınim hıniın, krıma ti dimın taemin imi-irin wa haii ti siya nımbinim krımıiram.

⁶ Mi ti hiriınan saıirsika krıma ina ninoknınkınim, ti dimın taeminim Adi Komii siya dirıraerarım, siya wi krımıir hauuwi mi iınokiiınokin krıma wi kirie hiriıyar nwokrıpkaii irıpa nongwomamair aeyam. Krıma ina ninoknınkınim, ta iıya krıma ta piu aıırar niki owım, krıma Adi Komii saıka niki orani, siir om iıir. ⁷ Krıma ti dimınim Adi Komii siya dirıraerarım krımıiram krıma simiir niki kig rani. Mi nim krıma bıdiyar yınoknınkınim krıma simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi Komii siya bi nıksısaekın siya yaimwo ara boınikın. ⁸ Kara kımıirin kaimwowar boınkii, krıma naosi naıngwo idid rani.

Niıngaka. Krıma ta nu tiran pıua saıir haıburgıgam tiri. Mi krıma wi Bııyan Inkam Komiiyin Adi Komii wi saıka niki owım siir om hir. Yıo tiriigının ini ti krımıir piu aeya nwowa ti nu iıir ini siir haıburın. ⁹ Mi ta pıua ta nu iıir krımar mi owa krıma saıırar mi owi mi krıma krımıir piu kibıya Adi Komii siir omana saıırar mi owi, ya ti hiri-inana ya dimın komii rani. Krıma bııyin minam tiki aıngwo, dimının Adi Komii siya naıngwowım krıma naıngwo tıbmii kınam mi krıma tiram, simiir tiram daıngwo. ¹⁰ Kara tiriigınim kımıiram boınkikım. Dimusi rani, mhoiıya krıma wi Krais siir whwonkam ida nok-wowi mi wi siyar hıdi krımıirin, dimın taeminim krıma tirım simiırsiyın. İıya krıma ti pıuım ti nu iııranım simi-ırar niki okrıpkai mi siya wi krımar tirım wi simiırar swoki hıdi. Siya dimın wadie nasi tiri, iyie? Wi dimın bııye tiri krımıirin, krıma tirım simiırsiyın. İriig.

Aposel kamım sima iikam imiirin mınsi whınkınsııs haigınıugım sima Adi Komii saıka nongwomamair aeyım

¹¹ Mi iıya krıma Adi Komii siırsi nıdida saıir ninoknınkınim krıma mıni hanın asi mıriigım simiir kwoın imiir kiyaiyam mi sima simiir nwoki wakaeyok-nam. Dimusi rani, krıma ina ninoknınkınim, mhoiıya siya krımıirin wi dimın taeminim krıma tirım wi simiırsi hıdi. Adi Komii siya krımıir kwoın imiirin ina ninoknınkının. Mi an kara ha naıngwowi, iikam kımıir kwoınım hıniına daıngwo, an kara sıyıtı miıyık iıırar napikın. Mi ti dimın taemin hiriınanım simiirin kara whınkınsııs haigınıugın, ta Adi Komii siya mi aıngwowa saıir hiriınan. ¹² Krıma kımıirin hıniına tir tani, kıma hıniına swoki boınam, krıma wadiekim, krıma ti dimın taeminim kımıir boınmauwamın minam naıngwokım, kıma wa nwoki inoknınkınim, krımıir sıyıtı panıngın. Mi mhoiıya kıma iikam imiir boını, yipiki ti ha naıng-wowım, inıg komiigak nwowiyım mi yıuis miıyık miıyık ikım ini kou sima ywowım. Mi inkami kwoınım yim ini panına nwowım mi kıma simiirin wi ha boını tiriigınım yim miıyık rani, ini kipiıı ywowım. ¹³ Mi kıma krımıir boını, sima ti hıniın asi boını sima pi whaowaei. Mi nim krıma kımıirin wi hıniına boını, tariigına ya Adi Komii si-ir mıı aeya ti hiriınan krıma boına. Mi kıma krımıir boını, simiir kwoınım wadiekim, sima ti hiriınan boınım mi krıma kımıir boınmauwı, yi wi mınsi boınmauwı, kımıirin wi saeya nwoki whınkınsııs haigınıuwım. ¹⁴ Mi ta Krais siya iikam krımıırsi naıngwokwonanaeiya mi krımıir kwoın imiirin saeyar kiyai mi krıma ta mıı aııı asi mırii iikam kımıir whınkınsııs haigınıuam, ti dimın taeminim simiir kirıeni. Krıma ti hiriınan dimın taemin imiir asi tırkim. Dimusi rani, krıma bıdi yınoknınkınim siya sıyairgin naowın. Mi krıma naoni hanınaka ini sı-yar yaowıskiyın krımıırsiyın. Ya tariigına ya hıniınga krıma whıekakarın saıka bıdiyar yınkın aonamım. ¹⁵ Krıma naoni hanınaka ini sıyar yaowıskiyın krımıırsiyın mi nim krıma iikamım yipiki ti nu iıir nwowım, krıma dimın taeminim wi krımıir kwoınairga pııinaıngwo dirıraerar tani. Niıngaka. Krıma ti inkam nwıruwan yipikın bııyar naowın, yipikın Adi Komii siya hidnınsiin idwowın mi

omwai ha swoki waiyan iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam siir kwoin iirarar dap iski.

¹⁶ Mi hiriinankiniuwu mi krma wi hiniina di yaingwowi, iikamim sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inig komiigak bidi ywowim, iyie? Dimusi rani, sima digworaekwoki naokingugunankaigim. Niingaka. Yim ti hiniin digworaekwowim yim nu tirankim. Biya iikam krma dimin bibiyeyar niki tira, krma Jisis Kraiis siirin inkami siyu iirarar hidgin. Mi Tariinanin krma iikam imiirin wi hiniina hid rani, wadie mi biyie. Niingaka. ¹⁷ Mi iya iikamim sima naingwo tibmii kani Kraiis siir yai imiiram mi Kraiis Jisis saika sibgu amasu kikini mi siya simiirin wi iikam win nwo haiginiugi mi wi dimin whirki kimbu rani. Mi ti biyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biyan dimin taeminim wi simiir igsoop aiir nokwokairinanaowidi.

¹⁸ Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win krma nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Kraiis siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin ti hiriinan saiirsi naokin, ti dimin taeminim Kraiis siya tirim krimiir mi Adi Komii siya ti dimin taeminim Kraiis siya tirim krimiir, hiriinan saiirsi tirkin, krimiirin siya whinkinsiis haiginiugin mi iikam krma yipiki biya Adi Komii siir sau omom niki owim, tariinanin krma ini nomiyau saikar swoki owim. Dimusi rani, Jisis siyar ninkiamasugin krimiirin. ¹⁹ Mi dimin taeminim krma boiniyim kimiir yim ti sima, Adi Komii siya iikamim nuanim krimiirin, dimin taeminim Kraiis siya tirin simiirsi ninki amasu haiginiugin. Mi tariinanin Adi Komii siya krimiirin bidi yimbiniim nomiyau nwowam. Siya dimin bibiyeyim krma tirim simiirsi naingwo rani, simiirin siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim mi tariinanin siir miyim ini aposel kam krimiir kwauwa. Siya iikamim nuanim krimiiram naingwokwonanaeikin mi krimiir ina yinkiamasuin krma saika nongwomamair aeyim.

²⁰ Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbiniim mi krma Kraiis siir igsoop aiir asi nokwokairinanaowigim. Mi ti dimin taeminim ti krma boinimauuwim kimiir, yim Adi Komii siya boinimauuuni haniinaka tisi krimar boinimauuwim kimiirin. Krma Kraiis siir whinkinsiiskin mi krma kimiirin hiniin asi boini, kima Adi Komii siiram kiwaki, kimiir whinkinsiis haiginiuwam mi kima wi saika nwoki ongwomamair aekiyamim mi wi saika niki sibgu owim. ²¹ Kraiis siir kwoinin sasaingin dimin biyie whirki nwo kamae nwowin. Mi krimiirin Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiugin mi krimiir dimin bibiyeyim krma tirim, yim ini siyar haipriginkiyim. Mi simiirin ini Kraiis siir inarar yonkwokiyim mi krma naoni haniinaka ini siyar yaoiskiyin, krimiir dimin bibiyeyim simiirsiyin mi krma wi saika asi nama-sukikini. Siya ti hiriinanin minam tirkin, iikamim krma yipiki siir yai aiiram naingwo tibmii kanim, Adi Komii siya krimiirin wi ha boini, krma dimin whirki bi kimbugim siir hiriinan. Iriig.

Aposel kamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinimauuwim sima dimin bibiyeyim simiirsiyin hik prasae bi haigim

6 Mi ni krira, Pol kara mi Timoti siya, ni krira iripa Adi Komii krimiir Wanin saikar miriigo. Mi krira kimiir asi niki, kima Adi Komii siir naingwobumbu aiir bidi haiyim mi ti naeyiutin siirin hinda whisariiyar priiyokaeyamam kipi tir. ² Ihi, kima wi hiriinan kipi tir. Adi Komii siir yayim kamim sima winkiyim bidi bidiniyar Yokwo Komii saiir, yim hiniina winboinkikim, mi Adi Komii kara, kiriir whinkinsiis haiginiuwam naingwowi kira nhwo kwisboini mi kara ta kira kwisboina saiir wakae mi ti diminim kira kwisboinkiyim kara simiirin wa whinkinsiis haiginiuwu. Mi iya kara kimiir nimbini mi iikamim ti nu iir nwowim kimiirin wi kara nanmaiwarkinaei mi kimiirin wi kara whinkinsiis haiginiuwu.

Ti kara boinaninim kimiir simiir wakae, tariinanin Adi Komii siya kimiir hainan praprasam naingwowi. Mi tariigitariinanarin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwu mi wi kimiir nanmaiwarkinaei. Mi hiriinanki niuwu mi ti naeyiutin whisariiyar kipi priiyokaeyam mi ta naingwobumbuwa wi kigugugisi.

³ Mi nim krma inkamim pi boriisopi iikam nhirim si-ma ha naingwowim ti dimin taeminim krma tiriyim miyik rani. Mi nim krma dimin biyie whir bi swoki tirmintirminkim, simiir kwoin imiir kiyaiyamim biyie sima nwowam mi sima krimiirin wi ha boini tani krimiir miyim biyiekim. Niingaka. Mi krma dimin biyie tirkiswo mi tiriginin simiirin wi siya pi kiyopsibgi haiginiuwun mi sima wi di yokworinuwu. Mi ni krira hiriinan naingwo rani, sima kririirin hiriinan naingwo rani. Niingaka. ⁴ Mi ti diminim krma tirim simiir tirni haniinaka, krma iikam imiir niisimauuwikim hiniin, krma Adi Komii siir miyan inkamkim. Krma iikam imiirin hiniina niisimauuwikim krma hiriyar nokworinukripkaiigim dimin taemin biyie biyeyim krimiiram nitiyim mi hikpai hikpaiyim krimiir hauuiyim krimiir tirbuwam, krma simiirsi bi hiuniyanaikim. ⁵ Sima krimiirin bidiyar mi ipimparim mi maeyaua mi biyie miriyya saiir hir bidiyar mi hiugripkikikaiyim. Mi krimiir sau omomim sima krimiirin siyu miyiknan bi tirkim sima krimiirin ha mi igbumbu. Mi krma mi pranaepranae bi miriigim, ini piu whaowaki krimar ywobugiyim. Ii nhirim krma nhwo bi sibgu whwonkaiigim mi mipi nae karamkaramar mi ami. Dimusi rani, krma Adi Komii siir yai aiir boinimauugim mi sima krimiirin hiriinansi tiri. ⁶ Krma krmaigim siyu miyik sibgu tiriyim mi nim krma Adi Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim. Mi nim krma io bi nanka osisauuwikim, dimin taeminim krimiir kou nwowiyim simiirsiyin. Krma bigin nasmirwaiya nwowikim mi krma iikamim simiirin maigimaigra pa mi iisimauuwi simiir whinkinsiis haiginiuwam mi simiiram naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyiutin, ti krimiir kwoinaw nwoyaiyin, krma iikam nhirim simiirin hiniina niisimauuwi, krma Adi Komii siir miigi mi aiirar mirii.

⁷ Krīma iinokiinokin yaimwo aiirarar nowom-warkaiyuuwikim. Mī Adi Komii siir kirieya yipika krīmiir hauugiya, iinokiinokin krīmiirin saeyar whinkinsiis haiginiuwi, krīmiir miyiyim. Ti kamim yipiki yaiini digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam, ti dimin hiniinim nhaosau, irim hipig, simiir sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan yowowim, ti siyiu miyiyikin krīma nkwowiyim mī miyiyim krīma miriyim yim ini hiriinan yowowim. Yim sima iinokiinokin krīmiir kimirkaiigim, tiriginim yipiki yai biyie krīmiir boiniyim mī dimin biyie krīmiir tiriyim yim sima wi krīmiir nikwowaisii rani. Niingaka. Simiirin wi krīma nikwowaisii. ⁸ Iikam nhirim yim krīmiir inig imiir hainani mī nhirim yim krīmiir swoki ikwowaisii nhirim pi krīmiir mī igbumbu kauwok itkin boini mī nhirim iikam nhirim simakan krīmiirin pi yai wadieyar mī boini mī krīmiir siyiu ikin. Mī yim ti hiriinan taeminim yim dimin komii rani. Mī krīma ti dimin taeminim krīma tirim simiirin wi hiriinanar tirikripkai. Mī iikam nhirim yim ha naingwowi, krīma iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mī krīma hiriinan bi tirikin krīma yaimwo arar boinimimauuwikim. ⁹ Mī ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nkwowiyim mī yim sima iriipi hiriinan krīmiir mī inokninkin tani. Mī Adi Komii siya mī siir iikam ima, yim sima krīmiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim krīmiirin ha naingwowyim, krīma wi krīmbi naowi mī krīma pi omwaiya swoki waiyaei. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, krīmiir tioim. Mī siya ini krīmiirar kigirkakin mī krīma paninsi yaosi. ¹⁰ Mī ti dimin bibiyeyim krīmiiram nitiyim, krīmiir kwoin imiir kiyaiyam, krīmiirin wi sima tiri, maigimaigra nwo karamin. Mī iinokiinokin krīma wi maigimaigra hiriayar nkwokripkai. Krīma paeprikabar mī oka windi, dimin taemin mī tir karamae, krīma iikam imiirin wa whinkinsiis haiginiukripkaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukripkaiyim. Nim krīma ini inkamim ti nuin siirin digworaekwo karamae nkwowiyim ini simiir hiriinan yowowim. Mī nim krīma digworaekwo miyiyik miyiyikakairgim mī ti digworaekwo miyiyik miyiyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

¹¹ Mī kīma ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krīra kimaka bidi boino mī dimin taeminim krīriir kwoinawu tir nkwokaiyim kimiir bidi boinimimauuwim. Dimusi rani, krīra kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. ¹² Krīriir kwoinin kimiiram naingwokwonanaeyin bi niki digikin. Niingaka. Krīra kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mī kimiir kwoinim krīriiram naingwowin yio bidi digiyin. Mī kīma krīriiram naingwokwonanae rani. Niingaka. ¹³ Mī tapa kara kimiirin pi adin siir yinisim iir boiniyin pi siir hiriinan boinkii. Mī kara kimiirin pi hiniina boinkii, kīma krīriiram daingwokwonanae ta krīra mī aingwokwonanae iikam kimiiram saiir hiriinan. Iriig.

Krīma Adi Komii siir iikamim krīma iikam biyie biyeyim simaka kipi namasu

¹⁴ Kīma ti iikamim yipiki Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kiin karamae nkwowim iripa simaka kipi namasu.

Nii nabieyo yo iripa bi nkwowiko mī ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siir iikamim sima iki iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karamae nkwowiyim simaka kipi mirii mī diminin sima mī tiriyin siir wara kipi mī tir. Niingaka. Dimin taeminim yipiki wadie nkwowiyim mī dimin taeminim yipiki biyie nkwowiyim yim iripa kipi nwo. Niingaka. ¹⁵ Mī kīma hiriayar naingwowi, Kraiis siya mī Setan siya sowa wi kwoin whiruar nkwowi? Yi ti hiriinanin ini niinga yowowin! Mī inkamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiniyin mī inkamim yipiki hiriinan kwoin naingwo karamae nkwowiyin, sowa wi iripa panina nkwowi? Yi tiriginin yio siyiu rani! ¹⁶ Mī Adi Komii siir omaka mī uruwai siyaowaini omaka aka, sowa wi iripa panina nkwowi, irua nkwowamin? Yi siyiu rani! Krīmiir piuim sima ini omakanan yowowim maeyaua Adi Komii siir naeyiu teya nidwokaiyana krīmiir kwoinawu tirin. Mī Adi Komii siyarin biya yokwoni hiniina boinkikin,

kara wi kariir iikamim simiir mhii kwoinawu nkwokaii kara wi simakar nkwowi kara wi simiir Adi Komii nkwowi mī sima wi kariir iikam nkwowi.

¹⁷ Mī Adi Komii siya ta hiriinan saiirsi boinkin, kīma ti dimin biyie biyeyim, ti iikam bibiyeyim sima tiriyim, simiirsiyin aru dwo mī kīma simiirin digumii haimriiyugig. Mī kīma ti dimin taemin hiriinanim simiirin digumii haimriiyugigi mī simiir mī ap karamae mī owi mī kimiirin wi kara haii, kariir iikam nkwowam. ¹⁸ Mī kīma hiriinan tiri mī an kara wi kimiir Ad nkwowi mī wim kīma wi kariir yinisimki yinisim yinkamiyin mī yinisim yinugiyinar nkwowiskii, Adi Komiiyin, yipiki ti nuan digworaekwowim simiir tirkiyin mī ninomor kouan ikim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin ti hiriinan boinkiyin. Iriig.

⁷ Ti kariir nomiiyauim, yipiki kara naingwokwowyim, Adi Komii siya ta nimbina krīmiir hauugika. Mī hiriinankiniuwi, krīma krīmiir digiwin, ti dimin taeminim yipiki krīmiir tiriyim dimin biyie tiram mī ti dimin taeminim yipiki krīmiir kwoin imiir kipridiyim, simiirin digumii haimriiyugig. Krīma siyiuin Adi Komii krīmiir Wanin siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karamae nkwowiyin siirarar dap iski mī Adi Komii siir kipi tir, siya krīmiirsi nididim. Iriig.

Om Korin hiran iikamim simiir mhii kwoinim kisina haigigiyim mī Pol siir kwoinin ini maigimaigra ywokiyin.

² Iikam kīma, krīriiram daingwokwonanae krīra kimiir warauran iikam nhirmi dimin biyie whir bi swoki tirbugo. Mī krīra kimiir iikamim simiir inkam nwir bi swoki tirbumiminkin mī krīra kimiir bi swoki iksisaekim mī kimiir nwirni diminsim whir bi swoki priihaigo, kimiir nhir ima boina saiir hiriinan. Niingaka. ³ Kara ti yaiyim kimiir nikiyam bi boinkin. Niingaka. Kara biya kimiirin bidiyar iki boinkiyin mī tariinanin tisa swoki boinkiyin, krīra kimiiram pranae pranae naingwokwo rani, kīma naowi, krīra kimaka naowamar mī aingwowi, iyie? Wi hiniin kipi tir mī kīma omwai mī waiyaei mī ni krīra hiriinan omwai kimakar mī waiya amar mī

aingwowi. ⁴ Kara kimaka kwoino whisa nwo rani kara iinokiiinokin iikamim warauranim kimakan hinda maingimairga arar nwonanaeikin. Mi iya dimin taeminim kririram nitiyim, kririir kimpipisu haiginiuam mi krira pi diminim iikam kima tiriyim pi simiirar naingwo kripkali. Mi tiriiginim kririirin maingimairga sima nwowaiginiuwi mi kririir kwoinin hiinsima asi nwowi.

⁵ Mi iya krima nu haimii Masedonia tiriirar mi ita, krima wadie bi mini onikim dimin bibiyeyim krimiirin ini hiriyar swoki tirikrikaiyim krimiir piua bi swoki siis-miminka. Niingaka. Sima kririirin bidiyar mi ikwao boinim mi bidiya mi inkinyaeyao boinim mi kririir kwoinin iikam kimiirsiiyin nidid prasae mi naingwoyimyok prasae bi kinko, dimin taeminim krira tirigim kimiir mi inkam biyeyin siya niti, wi siya nini tirbuni simiirin. ⁶ Mi Adi Komii siyairgin yipiki iinokiiinokin iikam sibgu siiboboinu haiginiuwiiyin, iya sima hikak nwoyiyim. Krimiir kwoinin siyar niki kinsiiis haiginiugin inkamin Taitas nikiuwiiyin siya nikropkiyin krimiir nini kigniyam. ⁷ Ihi, siya bidiyar yitin krimiirin siya ini siiboboiniuni. Siya krimiirin min nini boinikin, kima siirin panin panina siiboboiniugin dimin taemin kibi kibiyim kima napim mi kima tirim. Tiriiginin krimiirin maingimairga sima nwowaiginiuwi. Mi siya ha nitin, krimiirin siya ini boini, siya kimiir bidi kignakiyin mi wim kima krimiir kigam asi naingwokim. Mi kima ti dimin taeminim kima tirim simiirsi asi nididgim, yipiki hik krimiir tirhaiginiuim. Mi wim kima krimiiram asi naingwokikim mi wim kima pi krimiir mirmii aiir nwowi iya iikam ima boiniyim dimin taemin biyeyim krimakar ninkikiniyim kimiirsi. Mi kima ti hiriinan dimin taemin imiir tirkiyim mi wim kima kariir tirki, kara maingimairga kimaka nwowim.

⁸ Mi ta yokwowa biya kara winkiya kimiirin hikak saeya mi o karamaeki windi mi an kara ha naingwowi, ta yokwowa biya kara winkiya kimiiram ya dimin wadie aeyairga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hiriyar naingwokin, kimiirin ii nhirim wi hik saeya hauwi. ⁹ Mi tariinanin, kara maingimairga komiiga, kara yokwo kimiiram winkiyin kara maingimairga bi nwokin, kima ti hikak dimin taeminim kara winkiyim hikak simiirsi nwowim. Niingaka. Kara maingimairga minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhi kwoinin kisina haigiyim mi ti dimin miyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkiyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiugin. Mi hiriinan saiirsika krima maingimairga asi nwokin. ¹⁰ Ti dimin taeminim simiirin Adi Komii siya haigim mi kimiirin hikak asi nwowaiginiugin mi kimiir mhi kwoinin siya kisina haigikim. Mi siya wi kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi mi kimiirin wi ti dimin taeminim simiirsi asi nanmaiwarkainaei. Ti diminim yim dimin wadie imairgim mi krima simiirsiiyin maingimairga nwo karamae kipi nwo. Mi dimin taeminim yipiki nuan iikamim simiir tiriyim, maingimairga nwo karam sima nwowam, yim naokaowikim mi simiirin kwoinbudin omwai

waiyayokiyokiyam sima bi whinkinsiis haiginiuwikim. Niingaka. ¹¹ Sibgu sibgu daingwo omok ti hikim simiir tirim mi Adi Komii siya simiirin ha ninkpitkiyim kimiiram sima ini dimin wadieki wadie imar yimbiyamim. Mi sima kimiir kwoin imiir asi tirkim hiriinan nwowam naingwowim. Mi simiirin digiumii haigingikim, ti dimin bibiyeyim kima napim, yipiki kara winboinkiyim. Kimiir kwoinin sima kiprid haiginiuwi, inkamin yipikin dimin biye tirin siirin igao yai boinim. Mi kima ti dimin biye hiriinan yipiki kimiir nimbiamim simiirsi bidiyar mi ididim. Mi kima hiriinan bidiyar mi aingwowim, kara niti kimiirin simiirsi whindiraeraram mi wim kima kimi-diniya kamim dimin bibiyeyim tiriyim, simiir whinkinsiis haiginiuam swoki kwanaingwo. Ta yokwowa kimiir tirkika, kima kariiram naingwokwonanaeyim mi kariiram naingwowim, kimaka iripa nwowam mi ya tariigina ya kimiir whinkinsiis haiginiuga kimiir naingwo tib-miia Adi Komii siiramim kirie nwowim. Kima kariir yai aiirin bidiyar wakaeyim mi ya tariigina, ya kariir niis-imauuga hinin, siyiuin kima nwoyiyin hinda tandin wadie bidi ywokiin. Mi dimin biyeyim kimiir waraur nwowim simiirin kima bidi sibgu tirkiyim mi siirin kima asi nirdnatkikin.

¹² Mi iya kara ta yokwowa saiir winkiya, kara kamim yipiki siyu biye tirim simiirsi bi naingwokin. Mi iya kara ta yokwo aiir winkiyin kimiiram kara ti inkamin yipikin siyu biye tirin siirsi bi naingwokin. Adi Komii siya kariir kwoin iirin bidi yinokninkinkiyin, ta yokwowa kara winkiya iikam kimiiram, kimiir whinkinsiis haiginiuam kara hinina naingwowi kimiir siyiuim idowiiya dwoki Adi Komii siir whwonkam ida. Kima wa nwoki sibgu inokninkinim, kima kririiram naingwokwonanaei mi ta hiriinana saiirsi winkika ta yokwowa. ¹³ Mi dimin taeminim kima tirim kririir, kririir siiboboinu haiginiuim sima sima rani, dimin taeminim kima whindiraerarim Taitas siir wokmaihaiginiuam mi krira ti saika nwowo, krira maingimairga komiiga. ¹⁴ Mi biya kara kimiir inig imiir boinmauu wakaeyin mi kara Taitas siirin ha boinkin kima wadiekim mi ti dimin taeminim kima tirim kariirin wi nididgak sima nwowaiginiu rani, ta kara boina siir. Mi ti dimin taeminim kara boinim iikam kimiirin hinin sima wadiekim, yim ini ti yayim biya krira niki boinim kimiir whiekakar ini simiir hiriinan ywowim, yim kaim-wowairgim. ¹⁵ Biya Taitas siya kimiiram waraur niki itin, kimiir kignakiyin mi kima siirin wadie ha sibgu ohaiginiugiyim mi siirin ha mi sibgu kigriraowim mi kima dimin taeminim siya boinim simiirin ha mi wakaeyokna. Mi siya ta saiir naingwokiin siya kimiiram pranae pranae bi naingwokwokin, ini biya siya naingwokwowa ini saiir haiburin. ¹⁶ Mi tariinanin, kara ha naingwowi, kima mi kara, krima ini kwoin whiruar yowiskiyim mi kara kimiiram kwoin whisair bi nwokikin kara maingimairga komiiga. Iriig.

Adi Komii siir piugana sair iikamim sima irni nwirni di- nan whinkinsiis ankinsiis

8 Ti kariir nomiiyauim, krɪma yai kimiir boinmau-
uwam naingwowi mi kima pa nwoki inokninkinim,
dimin miyik miyikim Adi Komii krɪmiir Wanin siya
tirim siir piugana sair iikamim simiir, nu Masedonia
hiran isidin siir. ² Mi iya simiirin iikam nhrɪkim tiriyim
dimin biye, sima pi maigimaigra hriiyar nwokripkaii.
Mi sima iikam paeprɪkabar mi oka wɪndi, sima pa mi
maigimaigraei. Dimusi rani, sima bɪdi yinokninkinim,
simiir dimin bibiyeyim simiirin Adi Komii siya bɪdi haiy-
oprimdiyumiigiyim mi sima simiir umirim iripa asi
haingiriyu hauugii iki iikam nhrɪm simiir. ³ Kara kimi-
irin kaimwowa boinkii, sima umirim simiir kwoinkar
naingwo hauuwi simiirin. Mi sima umir hoimgak kara-
maeka wɪndi sima Adi Komii siirin pa mi hauuwi. Mi
kara simiiram bi boinkin, sima hiriinan tirim. ⁴ Simiir
kwoinim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem
hiranim simiiram naingwokwonanaei simiir whinkinsi-
isam. Mi sima krɪmiiram asi nɪmpiwɪrɪwɪrɪkripkagim ti
umirim simiir hainamim hiriir. ⁵ Sima iuwa rigar hau-
ugim. Sima wadɛyar tirikim, sima ta krɪma naingwowa
simiir, sima tiram sair hiriinan bi tirikim. Bi simiir mhi
kwoinim Biyan Inkam Komii siiram kisina haigi. Mi
mhoiia sima Adi Komii siiram ywo, simiir boinmau-
uim, diminin siya naingwowin sima tiram yayim krɪma
boinkiyim simiir, simiir kwoinim krɪmiiram wara mi
inkin aingwokiyeim. ⁶ Biya Taitas siya ta mi aiir mirii
bwakainakin, kimiir iikam nhrɪm simiir whinkinsiis
haiginiuwam, dimin taeminim hinda whisariiyar prii-
hauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krɪma siiram wa
swoki sriigripkaii, kimiir whinkinsiis haiginiuwam, ta
mi aiir digiyam mi ta miya wi iki iikam nhrɪm sim
nwoki whinkinsiis haiginiuwim. ⁷ Kima ti om Korin
hiran iikamim kima dimin taemin kasa bi tirikim. Mi ki-
ma siyu kibiki kibi iirar tirikim. Mi kima iki iikam nhrɪm
simiir siyu imiir asi haiburgim kima Adi Komii siir yai
aiiramar naingwo tibmii kiingim. Mi kimiirin siyar
whinkinsiis haiginiugin siir yai imiir ninokninkinim mi
simiirin iki iikam nhrɪm simiir nwoki boinmimauuim.
Wim kima mi miyik miriyamar naingwokwo-
nanaeikim. Mi kima krɪmiiramar mi aingwokwo-
nanaeikim. Dimusi rani, wim kima ini kima iikam
ywowim wim kima Adi Komii siiram naingwokwo-
nanaeikim mi siir iikam ikim. Krɪra kimiiram n hiri-
inanam warar mi aingwowi kima dimin taemin nhrɪm
siir mi aiir warar mi priihauuwim.

⁸ Krɪra kimiiram n siyu komii bi winkikin, kima siir
wakaeyokna apamin. Kara kimiir bɪdiyar iki iisimau-
uwim iikam nhrɪm umir iki iikam nhrɪm simiir hau-
uwan daingwo. Kara kimiir kwoin imiir boinworwokai
haiginiugin, ti kara winkiyim kimiiram, iki iikam nhrɪm
simiiram mi kara wa nwoki inokninkinim, kima iikam
nhrɪm in naingwokwonanaeyim, iye? Niingaka.
⁹ Kara kimiir kwoinim simiirin dimusi boinworwokai
rani, kima dimin kibi kibiyim krɪmiir Biyan Inkam
Komiin Jisis Krai siya tirim simiirin bɪdi

yinomokninkin digim. Siya digworaekwo hoimgakakar
nwokin iya siya Adi Komii saika nwowin. Mi siya dig-
woraekwowim simiirin digiumii ha haimriiyugigin mi
siya ini inkamin digworaekwo kamaeyin ini siir hri-
inanar yamwoiun. Siya inkamin dimin taemin kara-
maeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kimiirsika. Mi
kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir
dimin miyik miyikim simiir haiyam. Mi kima wi siir mi
kibi kibi imiirarar mirii iski iki iikam nhrɪm simiir
whinkinsiis haiginiuwim.

¹⁰ Mi yio kariir kwoinin ti dimin taemin imiirin pi hini-
na boinkii, kimaigim iikamim yipiki umir iripa hain-
giriyu haiginim Adi Komii siir iikamim om komii
Jerusalem hir nwowim simiiram. Wim kima ta hiriinana
iki biewiyin namkiyin si tirbwakainakim mi an kara ha
naingwowi, kima ta miya bi kima tira sair mi digi, wi
wadɛyar mi owi. ¹¹ Mi tariinanin kima umirim iripar ti
swoki haingiriyu haigin mi ta biya kima niki tira ya ti
digi. Mi bigi biiyar n, iya kima umir iripar haingiriyu
haigina, kima ta mi aiir miriyamin pranae bi
naingwokwokim. Mi tariinanin ti dimin taeminim kima
tirim umir niugugusim kima haingiriyu haiginim yim ti
digi. ¹² Mi inkamin siir kwoin komiinyin umir digworaek-
wo Adi Komii siir hauuwam naingwowin mi Adi Komii
siya wi siiram swoki srii rani, dimin taeminim siya
nonkwo kamae nwowim simiiram. Adi Komii siya wi
diminim siir hir nwowim siya hauuwanim wi simiirarar
hii.

¹³ Kara kimiirin hiriinan bi boinkikin, iki nhrɪm simiir
whinkinsiis haiginiuwim hiniin, sima wi wadɛ hriiyar
nwoki owim mi wim kima niing nwowi mi wi hikak
niki owim. Niingaka. Kara ha naingwowi, kima hiri hiri-
inankinar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hiriinan
siyuun siirar dwo. ¹⁴ Kara ha naingwowi, diminim kima
nonkwowim simiirin hinda haimii ara timi hauugi.
Dimusi rani, tariinanin ta ii aiirarin kima umir kasaka
nwo rani mi yim sima komii nonkwo rani. Mi mhoiia
sima komii mi onkwowi mi wim kima sapisap, kimiirin
wi sima mi whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyuun,
kima whiekakar n wi wadɛyar sibgu owi. ¹⁵ Adi Komii
siir yayim yipiki Moseski si winkiyim Yokwo Komiini
yim ha boinkim, iikamim yipiki biya umir digworaek-
wo nae minim sim niki aokingugunankaiyim, mhoiia
sima wi dimin sim whirm n whirminki swoki onaowid
rani. Mi ti iikamim yipiki digworaekwo kwisuwa
nonkwowim, mhoiia sima wi inkam paeprɪkabnan
nwo rani sima wi digi digar nwowi. Iriig.

Pol siya wi yaeya inkam nhrɪm simiir nikropkii om Ko- rina hiriirin.

¹⁶ Kara Adi Komii siiram n hriiyar naingwowi. Dimusi
rani, Taitas siir kwoinin siya hɪurworwokaigin. Mi siya
warar nitam asi swoki aingwokin, iikam kimiir
whinkinsiis haiginiuwam. Krɪra mi aingwowa kimiir
whinkinsiis haiginiuwam nitam, sair hiriinan. ¹⁷ Mi
krɪra siir sriyo, kimiiram swoki itam kimiir kigniyam mi
siya ini wadɛyar mi owin krɪra siir kwoin iir bi kiyaiigo.
Dimusi rani, siir kwoinin hriiyar naingwokin siya wa

niti kimiir kigniyamin. ¹⁸ Mi krira kririir nomiiyauwin si-irin warar yikropki Taitas saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim, omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iir haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimau-
 uwan inkam kibikin iki iikamim simiir. ¹⁹ Ta sasa rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir iikamim sima siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir hainamam om komii Jerusalema hiriir. Mi krira ti hiriinan dimin imiir tirim mi iikamim sima wi Biyan Inkam Komii siir inig hainanprapraskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima wa nwoki inokninkinim krira iikamim simiir whinkinsiisam naingwowi ti dimin taeminim simiir tirim. ²⁰ Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim sim pi boinisi ti umirim sima haingiriyu haiginim krira simi-
 irin kipi yapii bi tirkim. Mi krira ti kririir nomiiyauwo sowiiram asi nikiugiko yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira tirim simiir kigmimikam. ²¹ Krira dimin taeminim biya Adi Komii siir wh-
 wonkam ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Niingaka. Krira hiriir naingwowi, iikam whiekakim sima ta saiirin ina ninokninkinim ti krimar tirim krira wadiekinar tiri.

²² Mi hiriinanki niuwi mi krira kririir nomiiyauwin wi ti inkam nwisowakar nikropkii krira siir bidi hidim, dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krira hiriir ninokninkini, siya simiirin wadieyar tirkin. Mi tariinanin siya ina ninokninkinin, kima ini siyu miyik imiir napim. Mi siir kwoin komiirin ta miya saiiram nitam asi naing-
 wokin saiir miriyam. ²³ Mi iikam nhirkim kimiir srui hiniin, Taitasin siya yipikin. Mi kima simiirin hiniina boin, siya kririir nomiiyauwin, krira iripa mi kwiruwar miriigim. Mi inkam nwisowakar yipiki wa saika ninkin iti sowiir warar ninkin boinkii iikam kimiir nini kignakiyam. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wa ha boin, sowa kririir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbingikim warar nitam. Ti inkam nwisowakar Adi Komii si-
 ir mi aiir miriigo iikam simiir whinkinsiis haiginuwam mi Kraisiir inigni boinmimauuwam dimin taeminim sima tirim. ²⁴ Mi hiriinankiniuwi, kima simiir kigirawo-
 ya tariigina ya min niisimauuga, kima simiiram naing-
 wokwonanaei. Mi kima ti hiriinan siyu iir tiri mi mhoiia iki Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki hin-
 da tinda nwowim, sima ninokninkinkii, kima wadiekim, ta kara boinkiya simiir biya iikamim warauranim kimiir saiir hiriinan. Iriig.

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisin simiir boinka

9 Kima bidiyar yinokninkinim umirim Adi Komii siir piugana saiir iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiiram pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Niingaka. Pi hinda harki haruwar kwaowinkii. ² Kara ina ninokninkinin, kima ti iikamim hiranim simiir whinkinsiis haiginuwam tiri. Mi kara kimiir inig iir bidi hainan prapraskiyin mi iikamim Adi

Komii siirim nu haimii Masedonia hiranim simiirin hiniin bidi boinim. Kririir nomiiyauwin Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi mi whinkinsiisim. Si-
 ma bidiyar yinokninkinim, kima iikamim hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginuwam ti dimin taeminim kima tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kicina haigiyam simiir wara ninkin tiram. ³ Kara hiniinam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir kara boinim kimiir, sima hindara priyokaeyamim. Mi ta hiriinan sai-
 irsika, kara kririir nomiiyauwin simiirin biyin kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginuwam, kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki kig-
 niyim wim kima bidi diriraerar haiginkwokinim. ⁴ Mi nu haimii Masedonia tiran iikamim sima niti mi sima ha nini kignii, kima bi niki diriraerar haiginkim mi kara wa nini prasae kin tani. Mi an kara hiriir mi aingwowi, wim kima wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hiniin, wim kima kimiir umirim bidi haiyim mi bidi diriraerar haigin digim. ⁵ Kara ti dimin imiir boinkiyin mi kara kririir nomiiyauwin simiir bidi sruiyim, bi sima nitim, kimiir nini whindiriraerarniyam, waru umir imiir diriraerar haigin sasaukwokinam. Mi mhoiia kara nu haimii Masedonia hiran iikam simaka niti mi wa nini kigniyim bidi diriraerar haigin dig-
 wokinim. Mi ti iikam nhirim simiirin wa hiniina nwoki isiimauuwim, ti digworaekwowim yim kimiir kwoinkar priinaingwo hauugim.

⁶ Kima ti digworaekwowim simiiramim sibgu sibgu daingwo omok. Mi kima Adi Komii siirin haimiisima hauuwi mi mhoiia kima wa iripi hiriinan haimiisimar mi haii. Yio ini inkamin numiran sasaeya ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Pi siya hoimgak yinkin karamae ywo mi siya pi hoimgak mi ingugu ae rani, pi hiriinan kwisuwar mi ingugu ae. Mi siya pi numir kwirkak aiirar yinkin digi mi siya pi hiriinan hoimgakar mi ingugu ae. ⁷ Mi iikam kima irira nwonwira biyin ti diminim kima tiranim simiiramim sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiirin mhoiia tir. Umirim Adi Komii siir hauuwiyim kima simiirin hindara kipi naingwo kisistir hauu kima umir digworaekwowim Adi Komii siir hauuwiyim kimiir kwoinim maigimaigakak warar dinkin oki mi Adi Komii siya wa ti hiriinan inkamin siiram naingwokwowi. ⁸ Mi ti digworaekwowim, kima naingwowim kimiir ki-
 griraowam inokninkinim yim wa Adi Komii siya hauuwi kimiirin mi yio ti sima sima rani mi siya kimiirin wa yaeya dimin miyikar swoki inkin hauugii kara nonkwowamin. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wa simiir nwoki whinkinsiis haiginuwam. ⁹ Mi yayim inkamin yipiki biya ta Yokwo Komii aiir winkyin siya hiniina win boinkikin,

inkamin yipiki Adi siir yai aiir sibgu wakaeyokna apin mi iikamim yipiki niinga nwowim sim whinkinsiisin mi ti siyu kibi hiriinanin siya tirin, sima wa siir siira naing-
 wokwonanae kaigii.

¹⁰ Adi Komiiyin yipiki sasaeya inkam nwirni hauuwi siya ninkinam, mi sima nae wa simiirsiyar mi haii mi siya kiriirin wa ti hiniin hiniinim sim hauuwi. Mi siya simiirin

wi iuwarigar mi tiri mi kira iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki sibgu whinkinsiis haiginiuwim. ¹¹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya kiriirin wi dimin taemin miyik miyik kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiisim. Mi mhoiia krma niti, wari umirim kima haingiriyu haiginim simiir hainakiyam mi krma simiir nini hainakii mi krma simiirin wi iki iikam nhirim simiir hauuwi mi yim sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Ti diminim kima tirkiyim simiirsi. ¹² Mi ti dimin kibi hiriinanin yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii siir iikamim yipiki indim nwowim wi simiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti kima kinsiis haiginiuwi simiir, sima si-ma rani. Kira simiirin wi warar timi tir haiginiu maigri-maigra nwowamin. Mi Adi Komii siir inig iir hainanamim. Dimusi rani, ti dimin imiirsika. ¹³ Mi ti diminim yipiki kira tirim kiriir nomiyau imiir, yio wi simiir nisisimauuwi hiniin, kima Adi Komii siir yai imi-iramin ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi kima Krais siir yayiyim simiir nanaakninkii haiginiuwikim. Mi sima ti umirim kima hauuwim simiir kigi mi iikam nhirmi mi hauu ikim mi sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁴ Mi mhoiia sima kimiiramim wi pranae pranae naingwokwo rani mi si-ma wi Adi Komii siiram kwisboinkii, kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kimiir kigri-raowim. Dimusi rani, kimiir kwoinim siya hiurworwokaigim mi kima ti dimin iir asi tirkim. ¹⁵ Ha wit, krma Adi Komii siir inig iir hainani. Dimusi rani, siir yinisimin siya krimiir hauugikin. Mi dimin taeminim krma hauuwiyim yim siir yinisimin yipiki siya hauugiyin siir bi haiburgin. Iriig.

Pol siya iikamim yipiki ha boinim aposel kamim miyik rani, siya simiir yai imiir nikidugin.

10 Kara Polkin, kariir kwoinin ha naingwowi, kimiir kwoinim ti kisina haigi mi ti dimin taeminim Jisis Krais siya tirim simiiram ti aingwo. Siya siir kwoin komiyyin siyamar bi naingwonakin mi siya iikamim si-makan dimin taeminim bimbuiwi bi tirkin. Mi iikam nhirim hiranim yim sima kariirin hiniina boinkim, iya siya krimaka tirar niki owa, siya inkam inig karamae-nan tirkin mi krimiirin yai ha boinimauugin. Mi mhoiia, iya siya om whir namwoiuwiyim mi siya krimiiramim pi yokwoni winki. Mi siya krimiiramim pi igao yayiar boinki ti digworaekwo imiirin. Mi hiriinanki niuwi mi kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii. ² Mi mhoiia kara kimiir kigam niti mi kima wi igao yai kara boinam kipi tir kimiirin mi kara kimiirin wi igao yai boin tani ti dimin taemin imiirsiyin, ti igao yai kara boinanim iikamim yipiki ha boinim, nim krma ti iikamim tiranim, nim krma dimin biyie biyeyim nuanim sim napikim. Mi iikam imiirin ti digworaekwo hiniinim simi-ir whinkinsiis haiginiuwikim. ³ Mi ta miya krma miriia krma nuan digworaekwowim simiir bi napikim. Niin-gaka. Krma ini ti nu iirar nwowim mi krma ti Adi Komii siir mii aiir miriyyim, krma ti iikamim yipiki ti nu-an digworaekwowim simiir napiyim simiiram mirii rani. ⁴ Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siirim ti

krma nonkwo miriyyim siir mii aiir yim ti nuin siir tiran digworaekwo rani. Niingaka. Nim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin taeminim yipiki krimiir whinkinsiis haiginiuwiyim simiirarar nonkwowiyim Setan siir dimin taeminim yipiki iikamim siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir kwoin imiir haigi itikrikuiuwim simiir nikwowaisiiyam. Mi ta Adi Komii siir kirieya ya ini nhao, irim hipig nan ywowa yipiki iikamkim sim nonkwowiyim iki iikam nhirim simaka niniyam. ⁵ Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiyyim ti krma nonkwowim, yim ini ti yai bibiyeyim nuan iikamim yipiki sima napiyim ini simiir haiburim. Mi dimin taeminim yipiki sima naingwowyim hiniin, simiir kwoinim ini simar kigirkakim mi sima Adi Komii siir panansi yinokninkinsi. Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiyyim yipiki krma nonkwowiyim mi iikamim simiir kwoinawu nwokaiyyim dimin taeminim, simiirin krma kiyaii. Mi sima Krais siir yai kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi kima krimiir yai aiir sibgu wakaeyokna api mi mhoiia krma tiriiginim yipiki nan-tamyiriyiyim simiirin wi ta kirieya saair kirieni nonkwonimwomwiir haiginiuwi.

⁷ Iikam kimiir kwoinim sibgu sibgu daingwo omok, ti digworaekwowim kima ha naingwowim yim wadiekim. Mi kimiir iikam nhirim warauranim yipiki ha naingwo tibmii knim hiniin, simiirin Krais siya bidi yimbiingiyim siir yai imiir boinimauuwam mi sima wi ti dimin imi-iram daingwo. Sima wi hiniina daingwo, sima Krais si-irgim mi nim krma ti iikamim ti tiranim iripi hiriinan Krais siirgim. ⁸ Mi Biiyan Inkam Komiiyin Krais siya krimiiram bidi kiwakiyin, siir igasop aiir nokwokairi-naowidam. Mi ti diminim krma tirim mi mii ikim, yim kimiir whinkinsiis haiginiuwankim wadie kima sibgu apam mi sima wi kimiir tirbu rani. Mi hiriinanki niuwi, kara krimiir inig imiirar swoki hainanaei, ti dimin taeminim krma tirim simiirsi mi kara wi di yididi hiri-inan tirsiyin kara wi maigri-maigri pi yowowin. ⁹ Kara hiniina bi naingwokin, ta yokwowa kara winkiya kimi-iram, kima ha naingwowi, kimiirin wi saeya kiyopsibgi haiginiuwi, kariirsiyin hinda whisariiyar mi priiyididim. Niingaka. ¹⁰ Kara pi boriisopi kima kariiramim ti hiriinan kwoin iir naingwowim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin kimiir iikam nhirim, sima kariirin ti hini-na boinkim. Sima boin, ta yokwowa Pol siya winkiya krimiiram, siya krimiirin igao yai winboinkikin. Mi iya siya krimaka tir nwowiyim siya pi krimiirsi nididi mi siya krimiirin hiriinan igao yai bi boinikin. Siir yayiyim yim ini niingar yowowim. ¹¹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan yai boiniyim, sima ti yayiyim kara boinimau-uwim simiir daingwo. Mi ti dimin taeminim krma win-boinkiyim ti yokwo imiir, ta iya krma aruwar niki owa mi krma kimiiram niti kimiir kignakiyam, krma wi ti hiriinan yai kaimwowim simiirar swoki aboini.

¹² Mi krma kimiirin iki iikam nhirim yipiki sima simar nomboinyokinaeyim simiir hiriinan bi boinikim, kri-ma iikam wadiekiwadie imairgim krma krimiir inig imiirar bi hainanaekim, sima tira sair hiriinan. Mi iikamim ti hiriinan kwoin naingwowyim yim sima ha

naingwowi diminin sima naingwowyin mi diminin simar kigiyin iki sima yapa yapa nwonira iriraka tiriyim yim wadiekim mi simiir kwoinim aowa aowa sima simarin ha naingwowi, sima wadiekim. Mi ti iikam hiriinanin yim pi whaowaei. ¹³ Mi nim krima wi ti miyiyim Adi Komii siya hauugiyim wi simiirarar hainan iski. Mi siya krimiir bidi yimbingiyin kimiir waraur miriyyamin. Mi hiriinankiniuwi mi krima wi iki mii nhirim krima mirii karamae nwowim wi simiir wara hainan tani. Niingaka. ¹⁴ Dimusi rani, krima biigi biiyin kimiiram waraur nitkim Kraiis siir yai win kibiya sair boinmimauuniyam. Mi hiriinankiniuwi mi krima wi digar nwowi kima waraur nini miriyyim. ¹⁵ Krima ti miyiyim yipiki Adi Komii siya nimbiniim krimiir simiirarar mirii iskii. Mi Adi Komii siya krimiirin minam nimbiningin mii kimiir waraur miriyyim mi krima hiriinan tir karam nwokiswo mi krima wi krimiir inig imiirar di hainani iki dimin taeminim iikam nhirkim sim tirim simiirsi. Niingaka. Krima minam naingwowi, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiina saeya komii nwokiyim. Mi iriipi hiriinan ta krimiir miya, krima nini miriini kimaka waraur ya wi komii nwoki okiyim hinda tindan. ¹⁶ Mi krima hiriinan tiri, iki maeyau maeyauim kimiir kingiin waraur nwowin simiir nami mi krima wi miyiyim iikam nhirkim miriigikim iki maeyau nhirim sim krima wi krimiir inig imiir hainan tani. Mi krima wi ha boin tani, ti miyiyim yim krimiir miigim. Niingaka.

¹⁷ Mi ta yaiya ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya hiniina boinka mi inkamin siir inig iilar hainanamar naingwowi mi siya wi Biyan Inkam Komiiyiyin Adi Komii siir inig iilarar hainan iski siyairgin siir miyiyim simiir bwamkibwamin. ¹⁸ Mi tariinanin Adi Komii siya inkam nwirni inig hainani, yio tiriigin yio dimin komiigi komii teyairgin. Mi inkamin siir inig iilar hainani, yio ti hiriinan diminin yio dimin paii rani, yio ini niingar ywowin. Iriig.

Pol siya iikamim aposel inkamnan nwonamim simiir siyiu bibiyeyim simiir boinimninkiiigin

11 Kara minam naingwowi, kima ti yai hiriinanin simiir yai nhir imiir ti swoki wakae. Mi tiriiginim kara mi boinki windi inkam biyenan, kara ha naingwowi, kimiir wiinim ti yai imiiram mau. ² Adi Komii siya kimiiram naingwowi mi siya wi ti iikamim yipiki siirim nwowim simiirin wi siya nimbini mi sima wi hirii hiriinan siyiu kinar nwowi mi ti hiriinan siyiu kaimwown Pol kara iikamim warauranim kimiiram naingwokim mi kimiirin kara bidi yimbingiyim kima inkam nwiruwani nwowim. Mi kima mi siya, kima wi nwiruar nwoiskii mi ti inkamin siir inigin Kraiskin. Kara minam naingwowi, kimiirin kara nikropkiyim Kraiis saika, wig kopakim niinga yipiki kamaka iripa piu niki o karamae niki owa sair hiriinan. ³ Mi tariinanin kara ti iikamim yipiki yai bibiyie boinim mi kimiir kiyaiiyim, biya mipug si niksisaeya mi siya hiira Ivni kwoinin si, siir hiriinan tirim ini simiiram swoki aingwokiyim. Kara pi borisopi ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kimiir tirbuwim. Mi hiriinankiniuwi mi kima wi Kraiis siir siyiu

iiir sibgu ap rani mi wi siiraram naingwo rani. Niingaka. ⁴ Kara pi nididi. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi inkam nwirin kimiiram niti mi siya kimiirin wi yaeya yai nini boinmimauuni Jisis siirin mi ti yayim ti krima boinmimauuwim Jisis siirim kimiir, yim simiir hiriinan tani. Mi ti hiriinan siyiu kaimwown wim wi yaeya naeyiu whir haii. Mi yio ti Adi Komii siir naeyiun biya kima niki haiyin kimiir kwoinaw waraur niki okaiyin yio si rani. Mi kima yaeya yai wakae mi ha naingwo tibmii kiini simiiramim mi yim ti yayim biya kima niki wakaeyim mi ha naingwo tibmiiyim, yim sim tani. Mi ti inkam hiriinanin kimiiram waraur niti mi kima siirin wi maigimaigra komiirar mi owi mi siirin wa mi kigninkin tiri ti dimin iirin. ⁵ Mi an kara ha naingwowi, kara wi dig nwo rani, ti kimiir kam imiir tirkiyim yipiki ha boinim hiniin yim sima Adi Komii siir aposel kamkim. ⁶ Mi ti hiriinan kamim sima boinim yai miyik miyikim yim wi kariir nikwowaisii mi an kara ninokninkinam whaowae rani. Niingaka. Kara Adi Komii siir dimin taeminim ina mi inokninkinin ti simiir yai hiriinanin simiir nikwowaisiyam. Inokninkin krima ti dimin kiingi kinin kimiirgi kimiirar niisimauugin.

⁷ Mi iya kara Adi Komii siir Yai Win kibi aiir boinmimauwa kimiir, kara kimiiramim umiram bi sriigin umir kariir hauuwim ta kariir mii aiirsi. Mi kara hiriinan mi srii karamae mi owin mi kara kimiir whinkinsiis haiginiuwamin, kariir ingar nonkwo miriyyin miyiyim, umir pi sairsiya mi haii kara. Inkamin inig komiigak nwowyin yio ti hiriinan mii bi miriigin. Dimusi rani, kara kimiiram bi kiwakikin umir kima hauuwim kariirin mi kima ha naingwowi kara kimiirin miyik bi tirkin, aniya? ⁸ Mi iya kara iikam kimakar waraur nwowa mi mii ha miriyyin mi iikamim Adi Komii siir piugana sairir nu haimii Masedonia hirarim kariirin umir sima hauugikin. Mi ti hiriinan siyiuin kara simiir dimin taeminim hinda whisariyar priihaiwinkin. ⁹ Mi ta iya, kara kimaka waraur miriyya, kara nae digworaekwowam bidiyar mi hainguguwin. Mi kara kimiiramim umir nae minam bi sriigin kariir hauuwim. Niingaka. Kariir nomiyauim nu haimii Masedonia hiranim simar ini hauuni dimin taeminim kara hainguguwim simiirin. Mi ti dimin taeminim biyar tirim mi ha nitiyokiyoyiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin maigimaigra nwo karam sim nwowim mi mhoiyya kara kimiiramim wi hiriinan swoki sriimimin tani. ¹⁰ Mi ta Kraiis siir yai kibiyim ti kariir kwoinaw tir nwokaiyim, kara kimiirin kaimwower boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir iikamim, simiir nwirki ha bi boinkim, sima wi umir kariir hauuwi ta miya kara miriyya simiir hir sairsi. Niingaka. ¹¹ Mi kima hiniin dimusi naingwokim, kara wi kimiiram kiwaki rani, umir kariir hauuwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiramim nhami nhami naingwokwo rani.

¹² Mi kara wi ti dimin taeminim biya karar niki tirim wi simiirar swoki tirkiipkaii. Mi kara ti aposel kam bibiyeyim yipiki ha boinim, yim sima iriipi hiriinan

dimin miiyik miiyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krɪma tiriym simiir hiriinan, simiirin wi kara nanaakninkii haiginiuwi. Mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainan praprasɪ iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wi ti hiniina boini, sima ti krɪma tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hiniina naingwowi, ti diminim kara tiri, yio wi hiniina niisiimauwi, sima pi niksisaɛi. Mi ti simiir yayim yim wi naekak nwo rani. ¹³ Tiki kam hiriinanim yim Jisis Kraisiir aposel kam tani yim sima niksisaeyan kamkim mi dimin taeminim sima tiriym yimbi pi niksisaɛi. Mi simiir yaigiyayim sima pi simiir wara boininkii rani, yipi simiir kwoin hirirar haigi okaii. Mi sima pi iikamim simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sima pa nwoki boinim, Kraisiir aposel kam kiingikiinim simaigim. ¹⁴ Wi mouni haniin kipi siinkao simiirsiyɪn, yim tiriiginim yim kaimwo rani. Krɪma ina ninokninkinim, Setan siyairin siir kwoinin yipi kikitindinuwi mi siya iikamim simiir kwoin imiir kiyaii. Mi sima pa nwoki aingwowim Adi Komii siir paekwosim miiyikin siyairgin. ¹⁵ Mi krɪma hiniina ninokninkini, ti dimin hiniinim yim Setan siya tirikim mi krɪma wi mouni haniin kipi siinkao, ti iikamim yipiki ti dimin taeminim siya tirim simiir napim simiirsiyɪn. Yim sima Setan siya tirim, simiir tirikim mi simiir kwoinin yipi pi kikitindinuwi mi sima pi iki iikami kwoinin sim kiyai. Mi tiki iikamim yimbi ha nwoki boinim, sima iikam wadiekim sima dimin miiyik miiyik asi tiri. Simiirin hiri-iyar kigninkin tirki. Mhoiia Adi Komii siya simiirin wi ti hiriinan dimin bibiyeyim sima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Iriig.

Mi iya Pol siya Adi Komii siir mii aiir miriyyin dimin bibiyie kasa rani, siir kimpipisu haiginiuim.

¹⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinkii, kima hiniin kipi naingwo kara inkam biyiekim. Mi kima ti hiriinan kwoin naingwowi, kara kimiirin minam srɪii, kima kariir dikunam, kara ti inkam biyeyin. Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kariir inig iirar hainan prapraskii, dimin whirin siirsi. ¹⁷ Mi kara kimiirin wi Biyyan Inkam Komii siya boinim, wi simiir hiriinan boin tani. Mi kara kimiirin wi min boini, kima kariir inig iir hainan prapraskiyim inkam biyeyim sima boinim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti iikam hiriinanim yipiki simiir inig imiirar hainaniyim ti dimin taeminim sima tirim ti nuin siir tiranim simiiram mi an kara iriipi hiriinan wi hiriinanar mi tiri. ¹⁹ Mi iikam kima ha naingwowi, wim kima ti dimin taeminim ti kam bibiyeyim ninokninkin kamaeyim sima boinim kimiir, kima simiiram in i mairgimaiga komiigakar nwowim, aniya? ²⁰ Mi kima iikam imiiram pa kiwakii, kimiir kwoin imiir kiyaiyamim. Mi wim kima pi simiir yai imiirar mi wakaeyokna api iki iikamim yipiki maeyaua mii biyie miriia sair hir nwowim sima wakaeyokna apiya iki gavmani kamim simiir yayim sair hiriinan. Mi kima simiir kiwakii, kimiir digworaekwo imiir haiyam mi wi simar digii. Sima kimiir kwoin imiirin niksisaɛ yayim sima boiniyim mi kimiirin pi simar kiyaii. Mi sima pi simiir inig imiirar hainan praprasɪ mi kimiirin wi simar kigriraowi. Mi

kimiir yaimwo whwonkamim wi sima nobrombropi.

²¹ Wim kima simiirin minam kiwawini, ti hiriinan dimin bibiyeyim kimiir tirim. An kara pi nididi, kimiirin ti hiriinan tirim.

Biya krɪma kimaka waraurar niki owa, krɪma bidiyar mi ididim ti dimin hiriinanin sima tirin siir mi tirsyɪn, iikam kimiirin. Mi iikamim ti dimin taeminim ti sima tirim simiiram naingwowi simiir inig imiir hainan praprasɪ mi an kara iriipi hiriinan, kariir inigin wi simakar mi inkim hainan praprasɪ. Mi tariinanin kara pi inkamin ninokninkin kamaeyin pi siir hiriinan boini. Kara wi kariir inig iirar mi hainan prapraskii. ²² Mi ti kam hiriinanim ti hiriinan boinim, yim Isrelmi piugana Hibruana sair iikam ima. Mi an kara iriipi hiriinan Isrel simiir piugana Hibru hirana sairgisairar inkamkin iki simiir hiriinan. Yim sima ha boinkim yim sima brougae Ebrahim waini yiniyeyim simiir yiniekim. Mi an kara iriipi hiriinan Ebrahim siir yiniyeyim simiir yiniekim.

²³ Mi sima ha boinkim, sima Kraisiin miiyan kamkim, aniya? Mi tapa kara kimiirin ini inkam whaowaeyin ninokninkin kamaeyin pi siir hiriinan swoki boinki Kraisiir dimin taeminim kara tiriym kara bimbuiwi bi tirikin, iki sima tiriym ini simiir haiburim. Karaigin miiyan inkam wadieyɪn simiir haiburin kara maeyaua mii biyie miriia sair hirin ii kasakasa bi nwokaigin. Sima inoknokin kariir kariira hiugrimkripki-ikikainanaekim, iiyim kara namnanaeyim idip idip ini simiir haiburim. Mi idgiuni kam ima mi ipimpara kariir, ii kwirua kwisuwa rani mi iiyim naoni piu kingiin kara nwowim ini simiir imiir haiburim. Mi kima hiriirar naingwowi kariir kouin ini sima ywowim, aniya? ²⁴ Mi Isrel simiir gavmanin siir inkam komii komiiyim inigakim sima kariirin idip idipin iriia yara yonkwo mi idgiuni sima mi ipimparim kariir idip idipin kamnwir iur iri-iyar kwiiya iyop ipimpar. Dimusi rani, kara Kraisiir boinimauugin. ²⁵ Mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima kariirin idip idipin kwoima yonkwo mi sima kariirin inar mi ipimparim idgiuni. Dimusi rani, kara Kraisiir boinimauugin. Mi iigwira sima kariirin siiyani mi kaiyimik mi kara pariiparii naowim. Mi siyaii aka kara ninkin okwomainainamim Solwara whi idopwoniya hir, idip idipin kwoima tir. Mi krɪma opar mi akiiyokiyokii. Mi ii kwoimim simiir ii kwira, opara kara nakiiyokiyokii niiya kwir mi nabieya kwir. ²⁶ Mi ii whiekakim, kara ti siyiuim tiriir nitiyim mi hinda nami ikim simiir napyokiyokigin. Mi ieyin opin ha niunaniyin mi kariirin pariiparii siya kaiyipripuwim. Mi kam bibiyeyim hii tauaeyim, sima kariiram nagwoprakai kaokim. Kariir tioam mi kariir digworaekwo imiir tauae haiyam. Mi kariirgɪ kariir piugana Isrel sair iikamim, sima kariiram tirikim kariir nipimparim mi kariir mi isomaowim. Mi iikamim Isrel simiir piugana sair kamaeyim yim sima iriipi hiriinan kariir nipimparam mi tirikim. Mi iya kara om hir nwowiyim iikamim simiir kwoinin pi kariir nipimparam mi nisomaowamar mi aingwowi. Mi iya kara iki ni-imaun sai priiywokaeyamiyin inkamki nwo kamaeyin siir mi owa, niimauan wraisuim kariirin sima

mî piyimik aokiyim pariiparii. Mî iya kara whii komii solwara saiiir whii bopwokibopwoniya hir mî owa, kara pariiparii pa mî okwomainaiinamîn. Mî iikam nhîrim Kraiis siir nomiiyaunan nwonamim miyim kara miri-iyim sima tirbuwim pariiparii. ²⁷ Kara miriinanaekiyin mî ini kariir iga iin imar ywokiyim wiir. Mî nii niyim kara nhwo nib bi whwonkaigin, kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinanaeikin. Mî ii nhîrim, kara mhiigar mî aokin mî naemin karamaeyar mî okin. Mî kara op-mirsim bi mî kinsinkaigin mî ii whiekakim kara nae kiimii bi mî inkiuguna aekin. Mî opuda kariir hugiyim, kariir piua pi nopnopa, nounoua mî kini. Mî kara yuis miyikak bi nwokin kariir piua aiiir sibgu higrinuwamin. ²⁸ Mî ti dimin taeminim yipiki ha niisiimauuwim kara miriyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti si-ma sima rani. Iinokiinokin kara iikamim Adi Komii siir piugana saiiirim iki omom omomim sim nwowim simi-iram pa mî aingwoyimyoki, sima ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie tir tani. ²⁹ Mî iya kariir nomiiyaun Kraiis siirim sima dimin biye tiriyim mî kara simiirsiyin pi hikakar mî owi. Mî iya inkam nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mî pi dimin biye ha tiri mî an kara saikar pi ioar mî owi.

³⁰ Mî kara kariir inig iiarar swoki hainan prapras ti dimin taeminim simiirsi mî mhoiia kara kariir inigin wi minsi hainan prapras, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir niisiimauuwim hiniin, kara kiriekak bi nwokin mî kariirin dimin whiruwaki bi tirbumbukin. ³¹ Adi Komiiyin yipiki Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir Adin, siir inigin wi komiigi komiiyar nwoyokiyokikaeyami inokii-nokin. Siya ina inokninkinin, ti karar boinim kara bi niksisaekin. Kara miyan inkam kibikin. ³² Biya, iya kara om Damaskas hir nwowa mî inkam komiiyin nu ki-griraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhîrim hira om iir nidiyokiyokaiya saiiir ano iir kaoraraowim kariiram mî sima kariiram hîrar waikao. Mî kara hiriir namkiswo, kariirin wi sima pi yonkwowinin mî kariirin wi maeyauwa mii biye miriia saiiir hir pi hugrip-kiikikaiyin. ³³ Kariirin wi simar pi hugripkiikikaiyin, maeyauwa mii biye miriia saiiir hir. Mî kariir nomi-iyauim, Kraiis siirim, kariirin kimidiniya nibni sima haigigi. Mî sima ha namim hiira yipiki om iir hiuyokiyokaiya saiiiram mî sima ti nib mwis haimii haimii whiyim kimidiniya uridni yomboborugi mî kari-irin ina yonkwo kiikiiraraokiyim nua hiriir. Mî ini karar yimbainaiinam budgiyin nua hiriir mî kara ina yun iwiskiinamin. Mî kara ha haiburgigin mî ina y-damamin. Iriig.

Pol siya nhwo ha whinin mî siirin dimin taeminim Adi Komii siyar yisiimauu

12 Kara pi kariir inig iiarar swoki hainanprapas kripkaii. Kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani. Mî Adi Komii siya wi ha boini, krîma wadiekim. Mî kara kimiirin pi min boinkii, dimin taeminim yipiki aowa nwokaiyim Kraiis siya niisiimauuwim kariir pi simiir

boinkii. ² Biya, biewi iuur whiyim namkiyim mî taka iya kariirin Adi Komii siya kariir haiyin mî kariirin siya hainanaiinam omin siya nwowin kou hiranin siir hiriir. Mî kara bi sibgu inokninkinkin, siya kariir haiyin mî kariir hainanaiinamin koua hiriir. Mî tari kariir piua sasar namka, iyie? Kariir kwoinbudin siya ti niinai-inamin. Adi Komii sasar ninokninkini. ³ Kara kimiirin pa swoki boinkii, kara ninokninkin tani, kariir piua saeya piyamisi ama, iyie? Kariir kwoinbud ieya. Adi Komii sasar ninokninkin iskii. ⁴ Kara Adi Komii siir om hir nwowin mî ti dimin taeminim kara wakaeyim, kara pi kariir yaigar kaokwo boin tani. Adi Komii siya pi kariir kigninkinki rani, simiir niisiimauuwim mî simiirin iikam kimiir boinmauwim. ⁵ Mî ti dimin taeminim yipiki kara kigim yim wadie imairgim. Mî kara wi kariir inig iiarar asi swoki hainanprapras: Dimusi rani, simiirsika. Mî kara hiniina naingwo rani. Kara ha naingwowi, kara kariir inig iiarar wi dimusi hainan prapas tani, wi ti digworaekwowim yipiki iikam imiir niisiimauuwim, kiriekak nwo karam kara nwowim wi simiirsi hainanprapras. Mî digworaekwo whiekakim kariirin sima tirbuim. Kara inkam paeprikab niingakin. Mî Adi Komii siya kirie komiigakin. ⁶ Mî kara kariir inig iiarar wi dimusi hainan prapasam naingwo rani, wi dimin taeminim yipiki kara niisiimauuwim wi simiirsi hainan prapras mî kara wi inkam biye ha nwo rani. Karar kigim simiirin, kara simiirin niksisaeyim rani. Mî kara kariir inig iiarar hainanim pi boriisopi. Dimusi rani, iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Niingaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mî diminim kara boinim kimiir mî kima wi haini ninokninkini kariirin, kara inkam wadteki piyasi owin, iyie? Miyyik rani.

⁷ Mî dimin taeminim Adi Komii siya niisiimauuwim siir omanim yim wadteki wadie imairgim. Adi Komii siya pi boriisopi kara kariir inig iiarar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mî siya Setan siirin hiriinansi ki-wakikin diminim kariir piua saiiiram nikropkiyim, ma kariir nii haiginiuam mî ti hiriinankiniuwi kara wi kariir inig iiarar hainanpraprasnam naingwo rani. ⁸ Kara Adi Komii siiram in idip idipin kwoima srii mî kariirin siyar mî whinkinsiis haiginiu mî ti dimin biyeyin kariir piua nau nwokaiyin yo ini siyar mî nhinikriropkiyin. Mî si-ma kariirin ina kiwakiyim. ⁹ Kara siiram in idip idipin kwoima srii mî siya kariirin idip idipin kwoima boin. Niingaka. Kara siirin wi kariir warauranki hai rani kara wi kinakar nwowi mî tariigina ya wi digar nwowi. Mî iikamim yipiki kirie nwo karamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi mî wi iikamim simiir niisiimauu haiginiuwi. Mî tariinanin kara ti simiir-siyin maigimairga nwo karam nwo rani kara ini maigimairgar nwowin. Mî ini kariir inig iiarar hainanpraprasin ti dimin taemin bibiyeyim kariir tirbuim simiirsi, yim kariir niisiimauugim kara kiriekak rani. Mî Kraiis siir kirieya kariir mhi kwoinawin sasar nwokai. ¹⁰ Kara ina ninokninkinin ta saiiirin, ti dimin taeminim kara tirim yim Kraiis siir inigin siir hainanpraprasikim

mɛ kara maɪrgimaɪrga nwo karam bi mɛ okɪn mɛ biye bi mɛ okɪn mɛ iikamɪm kariirɪn dimɪn biye bi mɛ tɪrkin mɛ kariir bi mɛ kimpɪpisu haigɪnɪugɪm mɛ dimɪn biyekɪ bi mɛ itkin mɛ kariir bi mɛ ipɪmparkɪn mɛ kara miyɪk bi mɛ okɪn yɪm tɪriigɪnɪm yɪm dimɪn komii rani. Kara maɪrgimaɪrga nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina nɪnoknɪnkinɪn iya tɪ digworaekwowɪm sɪma nɪmbiyami kirɪe nwo karamae kara nwowi, kariirɪn wɪ Krai siyar whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪ mɛ kara wɪ siir kirɪe aiiir haii mɛ wɪ wadiyar swoki owi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪm sɪma Adi Komii siir siyɪugɪ siyɪu iir sibgu apɪm

¹¹ Kara, kanakanarɪn inkam biyienan boinkikɪn, kariir inɪg iirar swokɪ hainanpraprasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mɛ kariirɪn kɪma tɪrkin tɪ dimɪn iir tɪrim. Dimusi rani, kɪma kariir inɪg iir bi hainanpraprasnikɪm mɛ iki iikam nhɪrim simiir bi boinmauugɪm hinɪn, kara aposel inkam kibikɪn. Mɛ kara inɪg karamae nwokiswo mɛ warɪ aposel kam nhɪrim yɪpiki kɪma boiniyɪm hinɪn wadiekɪm, sɪma wɪ kariirɪn dimɪn whɪrmɪn whɪrmɪn di swokɪ haiburi. ¹² Tɪ dimɪn taemɪnim tɪ kara tɪrim, kara kɪmaka biye bi nwokin. Mɛ tɪ dimɪn taemɪnim yɪm kimiir nɪsiimaugɪm hinɪn, kara Jis Krai siir aposel inkamkɪn. Mɛ dimɪn kirɪe komii komiyyɪm kara tɪrim kimiir, iki iikamɪm simiir nɪsiimauuɪm, yɪpiki simiir kigɪm mouni hanɪn sɪma siinkaowɪm mɛ Adi Komii siirɪn kimiir mɛ boinmauuiɪn mɛ kimiir mɛ iisiimauuiɪn hinɪn, Adi Komii siir kirɪeya inɪ kanakar nwowa. ¹³ Mɛ Adi Komii siir piugana saiir iikamɪm iki omom omomɪm simiirɪm, sɪma ta yai aiir haiyɪm mɛ kara tari simiirɪn kara bi hauugɪn? Kara kimiirɪn minam bi sriigikɪn kariirɪn kɪma kigrɪraowɪm mɛ nae omaka minam. Nɪngaka. Mɛ kɪma ha naingwowi, tɪ siyɪu hiriinanɪn yɪo inɪ kara mɛ priitɪrɪn mɛ kara kimiiram srii, kariirsi naingwobunam mɛ tɪ dimɪn biyeyɪm kara tɪrim kimiir, kɪma simiirɪn wɪ hindarar tɪ aingwo owouu iuguski. Dimusi rani, kara kimiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam tɪri. ¹⁴ Mɛ ya tariigɪna ya kwoimaka aeya kara boina kimiiram nitam, kimiir kignakiyam. Mɛ kara wɪ kimiir iikamɪm simiir dimɪn whir swokɪ priiyɪksasae hai rani, kariir whɪnkɪnsiis haigɪniuwamɪn. Nɪngaka. Kara kimiir dimɪn taemɪn imiir boriisopi. Kara ha naingwowi, iikam kɪma Krai siirarar dwo iski. Dimɪn taemɪnim yinisisɪm ima bi haiigɪm mɛ simiir yopii adɪm simiirɪn simiirsi bi kigrɪraowikɪm. Dimɪn taemɪnim pi yopii ad ima haiyiskii mɛ yinisisimɪm simiirsiyɪn pi sɪmar kigrɪraowi. An kara inɪ kimiir adnan ywowɪn Krai siir dimɪn taemɪnim simiirsi mɛ wɪm kɪma inɪ kariir yinisisimnan ywowɪm. Mɛ kara wɪ dimɪn whir kimiir waraurankɪ hai rani. Nɪngaka. ¹⁵ Kara maɪrgimaɪrga komiiga tɪ kariigi kariir umɪr imiirar mɛ igugusɪm kimiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam. Mɛ kara wɪ pranae pranae mirii rani, wɪ karar naobugi iki iikamɪm simiir kwoɪnbud imiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam. Kara kimiir whɪnkɪnsiisamɪn pranae pranae naingwo rani. Mɛ tɪ hiriinan siyɪu kibiyɪn kara tɪrɪn, kariir digworaekwo imiir niugugusɪn kimiir yɪo siyɪu wadiyairgɪn, aniya?

¹⁶ Mɛ kimiir iikam nhɪrim yɪm wɪ ha boini, ihɪ, kira kaimwowa boini. Krɪma ina nɪnoknɪnkinɪm, siya krɪmiir digworaekwo bi kaukiki haigɪn. Mɛ Polɪn yɪo nɪk-sisaeyaki waiwiigɪn. Mɛ krɪmiir kwoɪnɪn siya kiyayigɪm mɛ siir yayɪm krɪmiirɪn inɪ sɪma ikwowaisiikiyɪm, inkamɪn nae niimauan wraisuɪm sɪmam kiyau haigingigiyɪn simiir nobropam, inɪ siir hiriinan ywowɪn. ¹⁷ Kɪma kariir boinmauugi, kara panɪna tɪrkin, ha? Mɛ tari, tɪ kamɪm kara nɪkropkiyɪm kimiir kignakiyɪm mɛ tari sɪma? ¹⁸ Kara Taitas siirɪn bidiyar mɛ sriiyɪn, kimiiram waraur mɛ itim. Mɛ siya bidiyar mɛ inkin itɪn tɪ siir nomiiyau nwɪrɪn, tɪ tɪr nwowɪn saika. Mɛ Taitas siya kimiir bidi yiksisaeɪn mɛ kimiir dimɪn taemɪn imiir bidi mɛ priihai priihaiyɪm, iyie? Nɪngaka? Mɛ siya mɛ kara, krɪra tari Adi Komii siir naeyɪuɪn siir dimɪn taemɪn imiirara nap rani, aniya? Mɛ krɪra tari dimɪn whiruan siirara tɪr tani? Tɪ dimɪn taemɪn hiriinanɪm simiir sibgu aingwo omoki.

¹⁹ Kara ha naingwowi, kɪma ta yokwo aiir mwaini mɛ kɪma wɪ ha naingwowi, ta yokwowa krɪma winkiya kimiiram, krɪma kimiir kwoɪn imiir kiyayam kɪnankiugi-ka mɛ kɪma wɪ ha niki aingwowɪm krɪmiirɪn, krɪma wadiekɪm. Nɪngaka. Kariir nomiiyauɪm yɪpiki kara naingwokwonanaeyɪm, krɪma tɪ kamɪm yɪpiki Krai siirɪm, Adi Komii siya inɪ krɪmiirar kigiyɪn tɪ dimɪn taemɪnim tɪ krɪma boinkiyɪm kimiir. Mɛ tɪ yayɪm tɪ krɪma winkiyɪm ta yokwo aiir, kimiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam, kɪma Adi Komii siirgisiir siyɪu iirarar dap iski. ²⁰ Krɪma ta yokwowa kimiiramɪn whisarii bi winkika, tɪ simiirsika. Mɛ kara ta saiir saiira naingwokwonanaekɪn. Kara pi boriisopi, mhoiɪya kara niti, kimiir nini kigniyam mɛ kara wɪ ha kipi nini kigni, kɪma tɪ dimɪn taemɪnim kara boinkiyɪm kɪma wakaeyokna apam, kɪma simiir nap rani. Dimusi rani, wɪm kɪma wɪ tɪ dimɪn taemɪnim kara tiranɪm kimiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam wɪ simiiram naingwo rani. Kara mɪnsi naingwoyɪmiyoki, tɪ dimɪn taemɪnim kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyɪmiyoknanaei. Mɛ iikamɪm irika nwirika niniinansaowi mɛ irika nwirika mɛ inii mɛ simiir piɪu imiiramar swokɪ aingwokwonaei mɛ isido whisa mɛ inɪnbɪri mɛ yai bibiyie irni nwirni mɛ inikbumbuwi mɛ dimɪn taemɪnim hindara mɛ priiboɪn priiboɪni, yayɪm iripa sibgu kitɪbmii boɪn karamae mɛ owi mɛ wɪm kɪma wɪ tɪ dimɪn taemɪn hiriinanɪm simiirar mɛ aingwo tibmii kɪni. ²¹ Kara ha naingwowi, mhoiɪya kara kimiir kignakiyam niti, kariirɪn wɪ Adi Komii siya tɪrkii, kimiir whonkam ida nitsi nididɪm. Mɛ kara wɪ iikamɪm yɪpiki kara nhɪnkrɪropknaatnoudninkigiyɪm wɪ simiirsi nouuboboɪni, iikamɪm yɪpiki Adi Komii siir piugana saiirɪm simiirɪn wɪ kara nhɪnkrɪropkii. Dimusi rani, sɪma dimɪn bibiyie hiriinanɪm sɪma tɪrim, sɪma simiirsiyɪn naingwoyɪmiyok karamaekɪm. Sɪma inɪ dimɪn bibiyeyɪm, iikamɪm hii priinanae priinanaeyɪm sɪma tɪrim simiir napikɪm. Simiir kwoɪnɪm tɪ hiriinan dimɪn ima bidi yɪkpitmaiyɪm. Mɛ hiriinankiniuwɪ mɛ kara wɪ tɪ iikam hiriinanɪm simiir kig rani. Iriig.

Pol siya om Korin hiran iikamim simiirin min boinkin dimin taeminim sima napiyim sima sibgu mintirao.

13 Tariigina kara kimiir kigam niti ya kwoimaka aeya. Mi kimiir iikam nhirim sima simiir nomi-iyauwim simiir nikbumbuwi mi kima wi ti yayim yipiki Adi Komii siya boinim, wi simiir wakaeyokna ap. Mi inkamim nwis nwoima mi kiritmai boinkii ti siirin mi sima wi sibgu danaakninkii haiginiugi. ² Kara kimiirin ti iikamim yipiki dimin biye simiir iikam nhirim simaka tirim, pi simiir boinkii. Biya kara kimaka waraurar niki owa kwisaka, kara kimiirin igao yai ti dimin taemin imiir boinkin. Mi tariinanin kara ti aru nwokiyin, kara kimiirin pa swoki boinkii. Mhoiyya kara kimiir kigam swoki iti, kara wi inkam nwirni swoki kiwaki rani, rirmiiya nwowamin, yipiki dimin biye tirin mi naingwoyimyok karamae ha nwowin. Kara kimiirin ti dimin biyeyim kima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkini. ³ Mi kara kimiiram waraur niti mi iikamim dimin bibiyie tirim simiir nini onkwobumbuninkingigam mi kima wi haini ninokninkini kariirin Jisis Krai siyar boinkikin. Mi iya siya kariir boinin, kimiir dimin bibiyeyim simiir nonkwobumbuninkinam mi kima wi haini ninokninkini, siir kirieya kimaka waraur nwowa sapis-ap rani. Niingaka. Saeya komiiga. ⁴ Mi iya Krai siya iikam krimiir hiriinanar mi owin, inkamim siirin ina mi hainamim paeyin hiiniya nirioninkinin, saika ha ninkin irinugiyim mi siya ina yaonamin. Mi tariinanin Adi Komii krimiir Wanin siya siir kirie komiyya yipiki siir hidninsiin idwovin mi siya omwai ha swoki waiyan, saiirin siir bidi hauugiya. Krima mi Krai siya krima wi iripar haingiriyu owi mi nim krima inkam kirie komiyan tani. Mi Adi Komii siya krimiirin wi siir kirie komii aiir whinkinsiis haiginiuwu. Mi mhoiyya krima niti mi krima wi siir kirieya saiir nsiimauuwi iikam kimiir waraurin, ta krima hida kimiir saiir hiriinan.

⁵ Kima, kima kimar hidnaei mi kima wi haini sibgu inokninkini, iye? Niingaka, kima Krai siir yayi kimiir kwoinawu nwokaiya saiir wakaeyokna apikim. Mi kima tari ninokninkin tani, Krai siya kimiir kwoinawu waraur nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii kiini, kima tira saiir hiriinan mi siya wi kimiir kwoinawu kwirii idwokaii. Mi hiriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani. ⁶ Kara hiriyyar naingwo tibmii kiini, kima ina ninokninkinim Krai Jisis siya krimiir kwoinawu nwokaiyin. Krima iikamim yipiki niksisaeiyim sim tani. Niingaka. ⁷ Krima Adi Komii siiramim minam kwis boini, siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kima

wi hiriinanki nwowi, iki dimin bibiyeyim simiir wakaeyokna apim. Krima siiramim ti dimin taemin hiriinanin simiiram bi sriigikin mi iki iikamim pa nwoki aingwuwim, krima inkam wadiekim. Niingaka. Mi iikamim krimiirin hiriinan naingwowi, krima ini yiki-igiyim, ya ta hiriinana ya dimin komii rani. Krima ha naingwowi, wari kima tirim yim ini ywuwim, simiirarar dap iski. ⁸ Kima ina ninokninkinim ta saiirin, krima wi ta yaimwokiyaimewowa saiir dimin sim whir swoki kinkrip rani. Krima whinkinsiis haiginiuwantin diminin whirkiwhiruwaigirin ya yaimwokiyaimewo aeya. ⁹ Mi kima Krai siir yai imiir wakaeyokna api, kima tira saiir hiriinan mi krima wi maigimaigra nwo rani, krimiir Adi Komiiyin siir kirieya iki iikamim yipiki dimin bibiyeyim sima napiyim simiir nonkwobumbuninkiniya saiir nsiimauuwim. Mi iikamim krimiirin ha naingwowi, krima ini inig karamae ywuwim yio ti hiriinan mi owiyim, yi ini mi owin. Inokninkin krima Adi Komii siiramim sriininaeikim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kima wi siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir hiriinan. ¹⁰ Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiginiugin, Adi Komii siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir tani. Mi hiriinankiniuwu, biyin kima saiir mwain mi wi kima kimar swoki grabna, iya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoiyya kara niti kimiir kigam, kara wi ta kariir kirie aiir nini tirni rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginiuwu. Mi kima wi wadeki wadie nwoki owim.

¹¹ Ti kariir nomiiyauwim, krimiir yayim ini dng ywokiyim mi krima kimiirin pi hindara nokboinma-maigrii. Kima dimin bibiyeyim simiirin digiumii haimri-iyugig mi kima dimin miyikim simiiraramar dinmininkin iski. Irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis mi kwoin whirua dwo mi iripa dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin krimiiram naingwokwo nanaeyin mi krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin, iripa krima nongwomamair aeyam siya wi kimakar nwowi inokninkin. ¹² Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranin, kima irni nwirni dikboinmamair mi in min dinan ininkwo aninkwo.

¹³ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir piugana tirana saiir iikamim sima kimiir nikboinmamairgikin. ¹⁴ Kara hinina naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya kimiiram nwoki aingwobumbuwi. Mi Adi Komii siya wi kimiiraramar nwoki aingwokwo irkakim. Mi Adi Komii siir naeyuun siya wi kimakar nwowi, kimiir kwoinawu waraur kimiir nomiiyaunan. Iriig.

Galesia

Pol siya ta yokwowa iikamim yipiki naingwo tɔbmiiyim nu haimii Galesia hiranim simiiram wɔnkikin. Pol siya si-maka hir nwokin. Pol siya Adi Komii siir yaiya omisisimim nu haimii Galesia hiranim simiir boinmɔmauugin. Mi nhirim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tɔbmiigiyim Jisis siiram. Mi mhoiyya Judami kam nhirim ha nitim mi ti iikamim naingwo tɔbmiiyim simiirin sima ini boini sima siyupai siyupaiyim Moseski wingikim simiir sibgu onkworinim mi kamim simiir mɔis imiirin pi kitiyopnimnir haiyim mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii sai-ka nwoki amasukikinim. Mi mhoiyya Pol siya hiriinan wakaeyin mi siya ta yokwowa ha win hauugikin iikamim naingwo tɔbmiiyim simiir boinkiyam. Adi Komii siya iikam imiirin Jisis siiram naingwo tɔbmiya inɔgak saiirsi arar nwowaigɔnuwikin. Iriig.

1 Kara Polkin, kara ta yokwowa kimiiram wɔnkika kara Jisis Kraiis siir aposel inkamkin. Kariirin ta mii aiir miriyamɔn nuan inkam nwirki bi nokmwɔn okwo haigɔniugin. Niingaka. Mi Jisis siya mi Adi Komiiyim, ti inkamim yipikin Jisisni hidnɔnsiin idwowin iyankin kariirin sowa nokmwɔn okwohaigɔniugin ta mii aiir miriyam. ² Mi nomiiyauim naingwo tɔbmiiyim yipiki kanakar nwowim, krɔma whiekakarim kimiir nokboin-mamaigii iikamim Jisis Kraiis siirim naingwo tɔbmii kiiniyim nu haimii Galesia warauranim.

³ Kariir kwoin komiiyim ha naingwowi Adi Komiiyim krɔmiir Adin mi krɔmiir Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraiis kimiirin wi sowa hauwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair aeyam.

⁴ Jisis Kraiis siya krɔmiir Adin siir yai aiirar wakaeyokna miriigim mi siya kwoin whirua asi nwokin krɔmiir dimin bibiyeyim simiirsi naowim ti siyɔ bibiyeyim ti nuin siir tiranim taka ti aiir nwowim simiirsi nanmaiwarkainam.

⁵ Mi dimusi rani, Adi Komii siya ti hiriinan krɔmiirsi tirkin, krɔma siir inig iir nwoki hainanyokiyokikaemi inokiiinokin. Ihi, yai kaimwowaiga. Iriig. ⁶ Kariir piua ini warar yopaigiya dimusi rani, kima Adi Komii siir bidi haiburgigim yipiki biya kimiir kwoin imiir niki kiyaiyin dimin kibiyin Kraiis siya priidiraerarkiyin kimiir biya iya siya naonama. Mi tariinanin kima siir yai kibi kibiyim yim biri kimiminkikim simiirin bidi haiburgigim mi kima ini iki yai nhirim kima ha naingwowiyim yim wadiekim mi kimiirin wi sima whɔnkinsiis haigɔniuwu Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apin ini simiiram ninmiininkinkripkaiyim. ⁷ Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, yaeya yai kibi nhir kamaeka yipiki wi kimiir whɔnkinsiis haigɔniuwu. Niingaka. Ini ta sasar ywowskiya ta karar boinmauwa. Kara ti dimin taemin hiriinanin simiir asi boini. Dimusi rani, kam bibiyie nhirim kimiir kwoinim sima pridaiginiugim mi sima minam naingwokim Kraiis siir yai kibiyi nanmai-warkainaeya saiirin sima ninkpitkiyim yai biyie nim-biyamam. ⁸ Mi krɔma mi Adi Komii siir paekwosim ieya krɔmar niti mi kimiirin yaeya yai nini boinmɔmauunii mi ti yayim biya krɔma boinmɔmauim simiir hiriinan boinmɔmau karam nwowi, yaeya yai nini boinmɔmau-

unii mi yipiki ti hiriinan tiri, kara ha naingwowi simiirin wi Adi Komii siya tɔidwomaii mi simiirin wi paeya nikropki. ⁹ Krɔma ti dimin taeminim simiirin bidiyar iki boinmɔmauim mi tariinanin krɔma ini simiirar swoki boinmɔmauim. Mi ti iikamim yipiki kimiirim nitim mi kimiirin yaeya yai nini boinmɔmauuniyim mi ti yayim biya kima wakaeyim kariir kwoin komiiyim ha naingwowi Adi Komii siya simiirin wi dimin biyie tir haigɔniuwu paeya nikropkiyam simiirin.

¹⁰ Mi kima hiriyyar naingwowi ti dimin taeminim kara winkyim mi kara boinki ikim mi iikamim wi maigimaiga kanaka nwowi. Niingaka. Kara simiirin minam boinkikin, Adi Komii siya wi maigimaiga kanakar nwoki owim. Mi kara ti dimin taeminim simiirin inkamaramar tirkiswo mi inkamim maigimaiga kanaka ha nwokiswo mi kara simiirin wi inkamaramar pi tirin wi Kraiis siir mii kigna miriyan inkam kin di nwowi. Iriig.

**Pol siya hinina nisiimauugin ta aposel miya siya miri-
iya inkami hindanki bi nitka.**

¹¹ Ti kariir nomiiyauim, kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim ta Kraiis siir Yai Win Kibi aiirin ta kara nanaakninkii haigɔniuwu kimiir biya, ya ta yaiya inkami kwoin aiga bi priinaingwo boinkika. Niingaka. ¹² Ti yai imiirin kariirin inkam nwirki bi boinmauugin mi inkam nwirki bi mi isiimauugin simiirin. Niingaka. Yio Jisis Kraiis siya siyairgin kariir nanaakninkii haigɔniuwun ti yai imiirin yaeya siyɔ whirni.

¹³ Tiki yayim yim yai kaimwokim. Dimusi rani, kima bidiyar wakaeyim dimin bibiyeyim kara tirim biya iya kara dimin taeminim Judami iikamim sima tirim simiir napin kara dimin bibiyie kasa bi tirkin iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiirin. Mi kara hinina naingwokim simiirin hiriyyar donkwobumbuninkin iuguski. ¹⁴ Mi kariir iripa yaoyieya saiir kouwin ini kara ywowin ti yayim Juda iikam krɔma napiyim simiirin. Dimusi rani, kara bidiyar sibgu wakaeyokna apin dimin taeminim krɔmiir brougae wanwiyaeyim sima tirim iya

Adi Komii siir boiniyim Adi Komii siya big nasmirwaiya simaka nwowam.

¹⁵ Mi Adi Komiiyin iya kara kariir yopiini mhiinau hirar niki okaiyin siya kariirin salirar nimbngikn. Mi mhoiia siya kariirin ha sibgu grabaiginiuwun mi siya kariirin ina boinkiyin, kira kariir mii aiir mirii. ¹⁶ Mi siya kariirin hiriinan boinkiyin, mi siya kariirin ina yiisi-imauun siir yinisim iirin mi kara wi ti yai kibi kibiyim Kraiis siirim wi simiir asi boinmimauuwi iki iikamim yipiki Juda iikam tani simiir piugananim simiir. Mi ta ii aiirarin kariirin Adi Komii siya yiisiimauu yipiki siir yinisim iirin, kara ti dimin iiramim inkam nwirnyam bi sriigin kariirin siya boinmauuim. Niingaka. ¹⁷ Mi kara om komii Jerusalema hiriir bi mi amkin kamim yipiki biya Adi Komii siya nimbiniim biigi bii aposel inkam nwowam simiiram simiir nini sriinakiyam mi kariirin si-ma boinmauugiyim ti dimin imiirin. Mi biri kimiminkikin kara ina yamsauwin nu komii Arebia hiriir om siiyin apa iikam kwisuwaki nwoiyin siir. Mi mhoiia kara ini om komii Damaskas hiriir swoki amin. ¹⁸ Mi mhoiian biewi whoimim ha namkiyim mi kara kimidiniya om komii Jerusalem hiriir yam mi kara kimidiniya Pita siir kig yipiki kara nini owouwin mi kara nini boiniuwun iiyim iuur iriir. ¹⁹ Kara aposel inkam nwir bi swoki kigmiminkin kara Jems siirarar kig Biyan Inkam Komii Kraiis siir nomousimim kara ti inkam ii-irarar kigin. ²⁰ Mi ti dimin taeminim ti kara winkiyim yim yai kaimwo imairgin Adi Komii siya ina ninokninkinin kara kimiir niksiae rani.

²¹ Mi ta kara nama om komii Jerusalema hiriir saiir mhoiian kara hir ha haiburgigin mi kara kimidiniya nu maeyauim Siria, Silisia sowerim simiir hiriir yam. ²² Mi taka iya, iikamim Jisis Kraiis siir piugana saiirim nu haimii Judia hiranim sima kariir bi kigin mi kariir bi mi kigsibgin. Sima yayim kam ima boinim kariir hiniin simiirarar wakaei, ²³ inkamin yipiki krimiir nipimparin mi krimiir nigbumbuwin mi krimiir nisomsomaowin tariinanin siya ini Yai Win Kibiya Kraiis siira ini saiir boinmimauuwun yipiki siya tirbuwam niki tira. ²⁴ Mi si-ma dimin taeminim Adi Komii siya tirim kariir simiir wakaeyim mi sima kimidiniya siir inig iir hainanki. Iri-ig.

Aposel nhirim sima kwoin whirua Pol saika nwokikim

2 Mi biewii iuur whiiyim namkiyim simiir mhoiian, kara kimidiniya Banabas saikar yam om komii Jerusalema hiriirin. Mi kara Taitas siirin warar yinkin ikiunam mi siya kimidiniya kriraka yinkin am. ² Kara hiriirin whisarii bi namkin kariirin Adi Komii siya niisi-imauugin mi siya kariirin minam naingwokin kara hiriir namim. Mi kara hiriirin ha namim mi iikamim hapairanim simiirin ina boinmimauuwamin ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwiya iki iikamim hinda tindanim yipiki Judami piugana saiir kamaeyim simiir mi kara iikam whiekakim simiirar bi boinmimauu irkakim. Kara kamim Adi Komii siir piugana saiirim hapairanim simiir bii nwoiyim simiirar boinmimauugin. Kara minam naingwokin sima ta Yai Win Kibiya ta kara

boinmimauuwa iki iikam nhirim sim, wi sima nwoki anaaninkii haiginiuwim. Kara minsi nididgin dimin taeminim biya kara tirim simiirsi mi ti tariinan kara mi tirim yim wi naekak nwo rani. ³ Taitasin ti inkamin yipiki kanaka namim hiriir, yio Grikan inkamkin siya Judami piugana saiir tani mi nim krima kimidiniya ha boin sima Taitas siir mois aiir kitiyopnir haiyam tirim mi Juda hapairan inkam komii komiiyim naingwo tib-miiyim sima siir mois aiir kitiyopnir haiyam ini bori-isopim Juda simiir inkamnan nwowam mi siya wi sima-ka iripa nwoki owim. Niingaka. ⁴ Mi nim krima ti kamim ti dimin iirin hiriinan dimusi bi boinkikim kam nhirim yipiki yaimwoni boin karamae nwoiyim sima krimiir nomiiyau nwokim mi sima Kraiis siir yai imiir bi sibgu wakaeyokna apkim, yim sima Taitas siir mois aiir kitiyopnir haiyam tirkim. Mi ti kamim krimaka nini oniyim krima bi ninokninkinkim diminin sima napiyin. Mi sima kamim dimin taemin nini kigninprionakiyim sim haniin nwokim dimin taemin kibi kibiyim Kraiis siirim rirmiiya krima naingwo tibmii apiyim simiir. Krima tariinanin Moses siir siyu komii iir nwo rani mi krimi-irin wi siya nanmaiwarkaina rani, yipiki biya Juda iikamim sima napin. Dimusi rani, krima mi Kraiis Jisis siya, krima ini nwiruar ywowiskiyim. Mi ti inkamin krimiir kiyaiyam minin krima Mosesni siyuin biyanin siir napim nim wi inkamin maeyauwa mii biye miriia sae nwokaiyin wi si hiniin pi yowin. ⁵ Mi krima simiir yaimirsim kwir bi swoki wakaeyokna apmiminkim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yaiya kimiir wokmai-haiginiuwana saiirin sibgu kigriraowi mi kima wi ta hiriinan saiirsi nwoi iki yai bibiyeyim simiir wakaeyokna apim.

⁶ Mi ti kamim hapairanim yipiki inig komii komi-igakim mi iki iikam nhirim Adi Komii siir piugananim sim kigriraowiyim mi an kara ha naingwowi ti inkam komii komiiyim sima mi owa ya kariir whwonkam idan ya dimin komii rani. Dimusi rani, Adi Komii siir wh-wonkam idan iikam whiekakim ini hiriir hiriinankinar nwoiwowim. Mi kamim yipiki simiir inigim komii nwoiwim, sima kariirin yaeya yai boinmauwam bi swoki boinmauugim ti yayim kara boinmimauuwanim simiirin. ⁷ Mi sima hiriirar yinokninkin Adi Komii siya kariirin yai miyik miyik imiirar hauugin mi siya kariirin ha nimbngiyin mi ina yikropkiyin mi kara ina boinmimauuwamin siir yai imiirin iki iikamim Juda iikam tani simiir piuganim simiir iikam imiir, Adi Komii siya mi imbingiya Pita siir saiir hiriinan, Yai Win Kibiya Kraiis siira saiir boinmimauuwam iki iikamim Judami piuganim simiirim simiir. ⁸ Adi Komii siya Pita siir whinkinsiis haiginiugin siir yai kibi aiir boinmimauuwam iki iikamim Judamiyim simiir. Ta Pita siir siya whinkinsiis haiginiuwa biya saiir hiriinan. Mi sima bidiyar yinokninkinim kariirin Adi Komii siya nimbngin mi siyar whinkinsiis haiginiugin siir yai kibi aiir boinmimauuwam iki iikamim Juda iikam tani simiir piugana saiir iikam imiir. ⁹ Mi sima ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin kariir siir ninokninkinkiyin ti siya nimbngiyin kariir siir yai kibi aiir boinmimauuwam mi inkam komii

komiiyim Adi Komii siir piugana saairim om komii Jerusalem hiranim, Jems, Kaiapas, mi Jon, sima kimi-diniya in Banabas mi kara kririr yonkwo mi ta in sima nonkwowa kririr ya min nisiimauuga sima wadie bidi ywokiyim krira ta Adi Komii siir yaiya sairin hiriyar boinmimauuyokiyamim iki iikamim nu haimii Judia hir nwowim simiir. ¹⁰ Sima kriririn ti dimin whiruan siirarar boinkikin. Sima minam naingwokim krira hiniina naingwowi krira umir simiir iikam paeprkabim nu haimii Judia hiranim simiiram hauugiyim. Mi ti diminim kara tiram naingwowim kara simiirin bidiyar tirim. Iriig.

Pol siya dimin biyeyim Pita siya tirim om Antiok simiir boininkigim

¹¹ Krima iripar miriigim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwim mi mhoiyya Pita siya om Antiok hir nini kig-nakiyin hiran iikam imiir mi kara siirin siir whwonkam idar yik. Dimusi rani, siya ti dimin biye whirin siir tirkin. ¹² Kara siirin io whisarii bi nwokin ti dimin whiruan siya tirin siirsika. Biyya kam nhirim Jems siya nikropkiyim om Antioka tirir nitam, Pita siya biyya iikamim Juda iikam tani nae simaka nidwokai aekin. Mi mhoiyya ti kamim Jems siya nikropkiyim ina yimbiniyim om Antioka hirir mi Pita siya iikamim yipiki Juda iikamim simiir piugana saair karamaeyim simiirin ina haiburgigim. Dimusi rani, siya pi nididgin ti kamim yipikim om komii Jerusalem hiranim yipiki Mosesni yaiyim biyanim sim napiyim yipiki ha boinim kamim Adi Komii siyiu napiyim simiir mioisim yim kitiyop-nimnir hai mi ti inkamin siirin io siya yo. Dimusi rani, ta nae siya naeya simaka sairsika. ¹³ Mi Judami piugana saair iikam nhirim yim ta ii aiirin nae Juda iikam tani simiir piugana saair iikamim nae simaka naeyim mi ini ta ii aiirar yadigniyin. Mi sima ti iikamim simiirin Pita saika hirar ywoki mi Banabas siya hiriinan kigin mi siya ini hiriinan siyiu biye iirar mi apin mi siirin iriipi hiriinan iki iikam nhirim simaka hirar mi okmwim ogig. ¹⁴ Mi kara simiirin hiriinan ninokninkinin sima Adi Komii siir yai kibi aiir sibgu ap rani mi kara Pita siirin ti iikam whiekakim simiir whwonkam idar boin, ni kira Judami piugana saair inkamkin mi ni kira dimin taeminim Judami piugana sima tiriyim simiir dap. Mi kira ini dimin taeminim yipiki Juda iikam tani simiir piuganan iikamim sima tiriyim ini simiir napim. Mi ta hiriinan sairsika mi kira iikamim Juda iikam tani simiir dimusi boinmimauuwi, simiir kwoin imiir kiyaeiyam mi sima wi dimin taeminim Judami piugana saair iikam ima napiyim wi simiir nwoki apim, ha? Mi ni kirarin ti dimin hiriinanim simiir bi napkin! Mi ni kira pi nididgin Jemsni kamim yipiki kirir nini boiniyim simiirsi. Iriig.

Mi yipiki Jisis siir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim wi iikam bimbuiwii nwo rani mi simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei

¹⁵ Mi nim krima iikamim yipiki krimiir yopiyyim krimiirin Judami piugana saair naokainam nim krima iki

iikamim hinda tindanim sima hiniin tani Juda iikam tani simiir piugana sae karamae rani, yipiki ha dapiyim iikam bibiyie yipiki Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowiyim. ¹⁶ Mi nim krima Juda yiniyem ina ninokninkinim Adi siya ha bi boinkin iikamim wadie nwowiyim yim dimugi nwo rani, yim sima Mosesni siyiuim sim napkim. Nningaka. Dimusi rani, sima Jisis Kraisi wakaeyokna apkim. Krima Jisis Kraisi siirarar wakaeyokna apkim mi Adi Komii siya wi kwoin ara asi naingwowi krimiirin wadie. Mi krima Mosesni siyiuin siir siyiuim sim napkiswo mi nim wi wadie di ywowi. Adi Komii siya ha bi boinkin, inkam nwirki wadiekin Moses siir siyiu komii iir bidi sibgu apim. Nningaka. ¹⁷ Mi krima ha naingwowi Adi Komii siya krimiirin ha boinkin krima wadiekin. Dimusi rani, krima Kraisi siir wakaeyokna apkim mi mhoiyya krima ha wakaei Adi Komii siya ini ha boinin krima Moses siir siyiu komii iir dap mi wi siya nwoki grabaiginiuwim mi yio ti kwoin hiniinin yio miyyik rani. Mi krima Moses siir siyiu komii iir nikwowsii mi Kraisi siiram ha ninmiininkinami krimiir grabaiginiuwam mi tiriginin yio wi hiniina niisimauuwi, Kraisi siya krimiirin dimin biye bidi tirhaiginiuwim mi krimiirin siya bidi tirkiyim dimin biye tiramin. Ana ti yaiyim kaimwokim, aniya? Nningaka. Kraisi siya dimin taeminim krima naingwo tibmiyim simiir bi tirbuwikin siya krimiirin minanar whinkinsiis haiginiuwikin krima Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kinim. ¹⁸ Mi ta biyya kara haimriiyugiga Moses siir siyiu komii iir saeya kaimwoki niuwi mi mhoiyya kara ha swoki ami siiram mi ha naingwo tibmii kin mi kariirin dimin whirki kimbu karamae siya nwowaiginiuwi Adi Komii siir whwonkam idan mi iikamim sima wa swoki inokninkinkii, kara simiir bidiyar iki isiimauuwim ti siyiu hiriinanin mi an tari dimin biyekibiyie iirar tirkin. ¹⁹ Biyya kara minan mirii nanaekin Moses siir siyiu komii iir napamin, kara ina ninokninkinin kara inkam biye nwokin mi kariirin kimi-diniya Adi Komii siya yonkwobumbuninkin haiginiu mi ta hiriinan sairsika kara asi naokin. Mi kariir igsopa Kraisi siya asi nonkwokairinanaowidgin mi siirin Adi Komii siya yonkwobumbuninkin haiginiu mi siya ha naonamkin paeyin hiniina nironinkinin siir. Mi tariinanin kariir kwoinin Moses siir siyiu iir napam naingwo rani mi ta hiriinana kara inkam miyyik Adi Komii siir whwonkam idan wi sairsi nwo rani. Nningaka. Mi tariinanin kara ini rirmiyya ywokiyin Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apin. ²⁰ Whisarii rani, Kraisi siya bidi yaowin mi ti siyiuim biyanim kara simiir nap rani, yim bidi digiyim. Mi tariinanin dimin taeminim kara tiriyim kara kariir kwoinairgar naingwo diriraerar tani. Nningaka. Kara Adi Komii siir yinisimin Jisis siiram naingwo tibmii mi kara siiram naingwokwonanaei yipiki kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugun kwoin whirua Adi Komii saika nwowim. Mi ti diminim ti tariinan kara tirim kara Adi Komii siir yinisimin Jisis yipikin kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin kariir whinkinsiis haiginiuwam siir kirieni tirkin. ²¹ Kara ti

dimin kibi kibiyim Adi Komii siya tirkiyim hinda whisarii priiywokaiyamam bi tirkim. Mi kara simiirin wi digiumii haigingig rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya iikam imi-irin ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apkim biya Moseski si hauugiyim iikamim sim mi Kraisi siya wi di yiti. Moses siir siyu komiiyin yio wi Adi Komii siir di tiri, krimiir boi-nam hiniin, krima dimin whirki bi kimbugim. Kraisi siya whisarii bi naokin siya bwamkakin siya asi naokin. Kraisi sasaingin Adi Komii siir tiri, krimiirin siya hiniin boinam krimiirin dimin whirkin bi kimbugim yio biyan siyu komiiyin si rani. Niingaka. Iriig.

Kimiirin wi piki hiniin dimin iki nwowaigniuwi wadie nwowamin Moses siir yai ima iyie? Kraisi siir yai ima.

3 Kima iikamim Galesianim kima iikam paipai rani! Mi kima iki kam nhirim simiir dimuam kigninkinkim kimiir kwoin imiir kiyaiyamin. Mi kima Kraisi siir yai kibi kibiyim simiir bi wakaeyokna apkim, aniya? Krima kimiirin bidiyar iki boinmauwim idowii-yar kima kigni hanin ta siya naonama paeyin hiiniya nirioninkinin si. ² Kara kimiiramim pi dimin whiruan si-iraramar sriii. Kima Adi Komii siir naeyiutin siirin panin panina haii? Mi kima siirin ti dimin taeminim Moses si-ir siyu komii ieya boinim simiir wakaeyokna apim mi ha haigin, aniya? Iyie? Mi tari kima Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apkim yipiki biya kima wakaeyim? Kaim-wokikaimwowim yim ini Kraisi siir yayim sima simar ywowiskiyim. ³ Mi tariinanin kima biyie panin panina nwokim? Adi Komii siir naeyiutin kimiirin siya whinkinsi-is haiginugun mi kimiir kwoinim siya kiyagim mi kima biigi biyin Kraisi siir yai kibi kibi imiiramim ha wakaeyokna apkim. Mi tariinanin kima ha naingwowi kima siir dimin taemin kibi kibiyim simiiramim ina sibgu apkripkaiyim kimiir kirieniyar mi kimiir kiutum ini kirieya nwokripkaiyim, aniya? Niingaka. ⁴ Mi ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin yio dimin komii rani. Niin-gaka. Yio dimin komiigikomii ieyairgin. ⁵ Mi Adi Komii siya siir naeyiutin kimiir dimusi hauugikin dimin kirie komii komii kimiir iikamim simiir ingar nonkwo diriraerarim? Siya ti hiriinan dimusi bi tirkin kima yayim biya Moseski si boinmauwim simiir wakaeyokna apkim, iyie? Mi tari minsika, kima Kraisi si-ir yayim yipiki kima wakaeyim simiir warar mi wakaeyokna apkim? Yim tiriiginim yim Kraisi si-iraraingim.

⁶ Krima ina ninokninkinim. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim biya profet kamim sim winkiyim sima ti hiniina winboinkikim, Ebrahim siya yayim Adi Komii siya boinkiyim siir simiir wakaeyin mi siya ti hiniina boinki, Adi Komii siir yayim yim kaimwowairgim mi siya boinim siya simiirin wa tiri. Ebrahim siya ti hiriinan naingwokim mi siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii si-iramim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya hiniina asi boinkin siya dimin whirkin bi kimbugin. ⁷ Kima ti hiri-inan siyu kaimwowin ti kwaboinamin siir dinokninkin. Iikamim yipiki iinokiinok Adi Komii siiram naingwo tib-mii kaniyim mi sima dimin taeminim siya boiniyim

simiirin ha tiri, sima simairgim Ebrahim siirgisiir yinneyim. Dimusi rani, yim sima Adi Komii siiram naing-wokim Ebrahim siya boina siir saiir hiriinan. ⁸ Adi Komii siya iikamim Juda iikam tani simiirin bidi bidini-yar ninokninkin sima wi simbi naingwo tibmii Yai Win Kibi aiiram mi sima wi wadie simbi nwowi. Dimusi rani, simiir kwoinim aowa aowa hiniina naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Mi ta hiriinan saiirsika siya biya Ebrahim siir asi boinkin siir yai kibiyim yipiki wi mhoiia nimbiamim mi yipiki siya siirin hiniina boinin, mhoiia kiriirsiyin kara iki iikam whiekakim iki omom omomim simiirin wi yapayapa tirhaiginuwi kiriir kirieni. Ebrahim siya ti yai imiiram naingwo tibmii kungin mi siya ti hiniin asi boinkikin, Adi Komii siya wi ti hiniina tiri. Mi Adi Komii siya hiniin asi boinkin siya dimin whirki bi kimbugin. ⁹ Mi yipiki hiniina naingwowi Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hiniina boini, sima dimin whirki bi kimbugim ta biya siya boi-na Ebrahimni, Ebrahim siya dimin whirki bi kimbugin.

¹⁰ Mi iikamim yipiki ti yayim Moseski si winkiyim biya simiirar napkripkaii mi Adi Komii siya wi io simiir nwowi mi simiirin wi siya tioidwomaii. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim Yokwo Komii saeya boinkiyim ti hiniin, iikamim yipiki ti yayim biya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni simiir wakaeyokna api ti yokwonau hir nwokaiyim sima simiirin hiriir wakaeyokna apswi mi hiriinan tir karamae nwowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. ¹¹ Mi yayim Adi Komii siir Yokwo Komii ai-ir nwokaiyim yim ti hiniina boinkim, iikamim yipiki ha naingwowim Adi Komii siya dimin siya boinin siirin wa tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hiniina boini, sima dimin whirki bi kimbugim mi sima wi Adi Komii saikar nwoyokiyokiiaeyami iinokiinokin. Mi tariinanin krima ina ninokninkinim Adi Komii siya wi inkamin Mosesni siyu komiiyin biya Adi Komii siir si hauuwim siir wakaeyokna apim wi saiirsi niku rani, siirin hiniin dimin whirki bi kimbugin. Niingaka. ¹² Mi siyiutin Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio saika bi na-masugin. Niingaka. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii hir nwowim yim ti hiniina boinkim, ti iikamim yipiki Mosesni yayim sim wakaeyokna apim, sima simiirar wakaeyokna apkripkaii mi ta hiriinan saiirsika sima wi hiriinan asi nwoyokiyokii Adi Komii saikan.

¹³ Krimiir igsopa Kraisi siyar yokwokairinanaowid mi siya miyiknan bi nwokin mi siya ha naonamkin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi whinkinsiis haiginugun krima Moses siir siyu komiini yayim simiir haiburgigim yipiki Moses siir yai ima boinim krimiir nonkwobumbuninkinam. Adi Komii siir yayi ta hiniina boinka, inkam nwirin yipiki inkam nhirkim nisomaowi mi paeyin hiiniya nirioninkinin si ninkin irinugii, yio tiriiginin yio min niisiimauugin siirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyin nonkwobumbuninkinamin. ¹⁴ Mi Adi Komii siya Kraisi siirin minam tirkin siya biyie nwowim mi pi naowim mi ta hiriinan saiirsika ti dimin kibi kibiyim yipiki biya Adi Komii siya boinkiyim Ebrahimni dimin kibi kibiyim, yim Jisi Kraisi siirgisiirgim yim wi iikam

imiiram niti yim wi Juda iikamim simiiram nit rani. Krais siya ti dimin hiriinanin siir asi tirkin mi krīma iikamim wi siir naeyu iir nwoki haiyim yipiki biya siya boingigin siirin wi siya nikropkii mi krīma ti hiriinanar naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Iriig.

Mi yayim yipiki Adi Komii siya hauugiyim Mosesni yim ti yayim Ebrahimni siya hauugiyim simiir maeyau aiir bi kisina onawidgim

¹⁵ Ti kariir nomiyauim, tiriiginin yio krīmiir siyiu ūeya. Mi inkam nwisō sowa diriyar boinkii diminin sowa tiranin siir mi sowa siirin ha winkii gavmani yokwowa saiir mi mhoiia wi inkam nwirki swoki kisina haigin tani ti yayim sowa winkyim yim wi hiriyar nwowi ti sowa winkyim biya simiir hiriinan. ¹⁶ Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siya Ebrahim siir kitbmii boinkikin mi siir prinou ikim. Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii hir nwowim yim siir yinneyim simiir wara bi boinkin mi simiir hoimgak bi mi imbingin. Niingaka. Yim siir yinisim nwiruwān siirarar nimbingin mi ti yinisim nwiruwān yio Krais siyairgin. ¹⁷ Kara ha naingwowi kima ti diminin siir dimin mwokimwowin siir dinokninkin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir kitbmii boinkikin yipiki siya tirana. Mi biewii 430yim ha namkiyim mi Adi Komii siya siir siyiu komiiyin Moses siir hauu. Mi yayim wi swoki iinak rani, ti Adi Komii siya nimbingiyim mi siya boinmāmauugiyim Ebrahimni mi sima wi hinda priiywokaeyam tani. Niingaka. Yim wi hiriyar nwoyokiyokiyami. ¹⁸ Mi krīma ti yayim Adi Komii hauuwim Mosesni simiir wakaeyokna api mi krīma dimin kibi kibiyim Adi Komii siya nimbiniim simiirin ha haii mi tari ta kitbmii boina Adi Komii siya kitbmii boina Ebrahāmna ya wi naekak nwo rani mi tariigina ya kaimwo rani. Mi krīma ti dimin kibi kibiyim siya nimbingiyim simiirin wa haii. Dimusi rani, nimbina yipiki Adi Komii siya nimbingiya Ebrahāmni saiirsika, Mosesniya saiirsi rani.

¹⁹ Mi ti yayim Adi Komii siya Mosesni dimusi hauugin? Adi Komii siya ti yayim iikam imiirin minam hauugin krīmiirin hiniina niisiimauuwim ti diminin krīma tiriin yio miyik rani, yio ini biyie ywowin. Mi Moses siir yayim yim ini krīmiirar niki kigrāo kripkaiyim mi wi Ebrahim siir yinie ūeyar nitbudgii yipiki biya Adi Komii siya boinin inkamin. Adi Komii siya siir yayim siir paekwosim imiir boinkikin mi yim sima simiirin Moses siir boinmauu. Mi inkam nwiruwān Adi Komii siya mi iikam ikim simiir bopwōwar nwoyokiyim siyairgin mi siir yayim siya pi simiir boinkii mi yim sima pi kwōin whiruar mi okii simiir tiramin. ²⁰ Mi Ebrahim siirin yio Adi Komii sikisiyar boinkikin ti nimbiniim siya tiranin siir. Mi ya ta iia ya bopwonau nwowan inkam karamaeka simiir bopwonau nokwokairiowam Ebrahim siir tiram kwōin whirua siya nwokiyam ti dimin iiram. Adi Komii siya ti hiniina boinkikin siya wi hindara priitirkii ti siya boinin simiirin. Mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahāmni ya ini ti yayim Adi Komii siya hauuwim Mosesni ini simiir kou yowwa.

Moses siir siyiu komiiyin siya siyairgin krīmiir kigrāowiyin krīmiir nikiunamam Adi Komii siir kingiin hiriir namam

²¹ Dimuga? Mi ti yayim yipiki Moseski si hauuwim iikamim sim mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahāmni sima bidi yikripa? Niingaka. Mi yay kibigi nwokiswo ya iikam imiirin wi saeyar pi whinkinsiis haiginuwān iripa Adi Komii saika nwoyam mi Adi Komii siya wi ha pi boinin ti iikamim yim iikam wadiekim. Dimusi rani, sima ti yay kibi imiir wakaeyokna apkim mi sima wi hiriinan nwo rani. ²² Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim krīmiirin ti hiniina boinkim, iikam whiekakim dimin biyie tirim nim krīma ini paeyin uridgi nitkiiyin ini siir hiriinan ywowim. Mi ti iikamim yipiki wi Jisis Krais siir wakaeyokna api mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii kiini ti dimin taeminim biya siya nimbiniim simiirin wa tiri.

²³ Biya Krais siir yayim niki it karamae niki owim mi ti yayim Moseski si hauuwim iikamim simiir krīmiirin sima kigrāoikim mi krīma simiir wakaeyokna apim mi ini Adi Komii siyar tirdudgiyin dimin kibigikibi iirar Krais siirin yipiki krīma sibgu wakaeyokna apanin. ²⁴ Mi ti hiriinan saiirsika ti yayim yipiki Moseski si hauuwim iikamim simiir krīmiir kigrāowam yim min niisiimauugim krīmiirin, krīma miyik rani mi krīmiirin min mi tirikin krīma Krais siiram niwitamim mi Adi Komii siya wi ha boini, krīma dimin whirki bi kimbugim. Dimusi rani, nim krīma hiriyar naingwo tibmii kiini ti digworaekwowim siya nimbiniim, siya wa tiri. ²⁵ Mi tariinanin Krais siir yay kibiyim yim bidi yitkiyim mi Moses siir siyiuin krīmiirin siya kigrāo rani, yio bidi digiyin. Iriig.

Naingwo tibmii saisairga Adi Komii siir yinisisim krīma nwowana

²⁶ Wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, wim kima ha naingwo tibmii kiini, dimin taeminim biya siya boinin siya wa tiri mi nim krīma wi iripa kwōin whirua Jisis Krais saika nwowi. ²⁷ Mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, biya iikam kimirin yipiki iikam nhirkim baptais haiginuwim, sima kimirin Krais siir inigni baptais haiginugim mi kima iripa asi nwowi Krais saika. Mi Adi Komii siya kimiramān wi Jisis Krais siiram siya naingwōwiya wi saiir hiriinan naingwōwi. ²⁸ Mi ta hiriinan saiisika ti hiriinan asi tirkin mi tariinanin iikam kima isido whisa bi nwoko Juda piugana sima mi Juda piugan tani yim sima mi iikamim hinda whisarii mii priimiriyim mi iikamim rir-miia nwoyiyim yim sima mi wigkamim yim sima. Niingaka. Adi Komii siya ha naingwōkin yi ti hiriinan siyiuin yio dimin komii rani. Iikam whiekakim ini hirii hiriinankinar ywowim. Dimusi rani, krīma Krais Jisis siirgim. ²⁹ Mi kima Krais siirginiuwu mi wim wi Ebrahim siir yinie nwowi mi ta hiriinan saiirsika mhoiia kima

wi dimin kibi kibiyim simiir asi haii yipiki Adi Komii siya nimbiniim Ebrahimni siir hauuwam. Iriig.

Mi krima miyan kam Kraisiir siir nwowi Adi Komii siir yinisimin

4 Yai nhirim yim ti hiniingim, yinisim nwirin dimin taemin whiekakim siir adin siirim yim wi siya haii mi simiirin wi siya kigriraowi mi iya siya yinisimar niki owa siya ti dimin hiriinanin simiir bi haigin, siya inkamin hinda siir adni mi whisarii priimiriyyin siir hiriinan nwokin. ² Mi siya ini yinisimar niki okripkaiyin mi siya iikamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap yipiki siir kigriraowiyim mi siir dimin taeminim siya haiyanim yim wi ta iya siir ad ieya nimbingiya saiirar nadigiuwi mi siya wi haii haii simiirin. ³ Mi biya nim krima ti yinisimin siir hiriinan nwokin mi krimiirin dimin biye saeyar widnonkworinugim mi krima uridyu bibiyeyim mi iki dimin bibiyeyim ti nuin siirim simiir asi wakaeyokna apkim. ⁴ Mi ta iya yipiki Adi Komii siya nimbina saeya nitkiya mi siya siir yinisim iirin ha nikropkiyin mi siya ini inkamar yimbiamin. Mi siirin wig ira saeya yaokainaki mi siya ini yayim yipiki biya Moseski si hauuwim Juda iikamim simiirar mi wakaeyokna apkim. ⁵ Siya ti dimin iirin dimusi bi tirkin siya krimiirin wi hiriinansi nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi iikamim yipiki Mosesni yayim sim wakaeyokna apim krimiirin wi saeya nwoki owaiginiuwim rirmiia. Mi krima wi Adi Komii siir yinisim nwoki owim, siir yinisimin siir hiriinan yipiki wi dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim krimiir simiir haii.

⁶ Dimusi rani, wim kima siir yinisimkim, Adi Komii siya siir naeyu iir bidi yikropkiyin yipiki siir yinisimin siir kwoinawu hir nwokaiyin kimiir kwoinawu waraur nwokaiyam. Mi Adi Komii siir naeyuun krimiirin yio min tirkin krima maigimaiga nwowim mi Adi Komii siir boinim, kira krimiir adgin, kira krimiir adgin. ⁷ Mi tariinanin kima wi ti priei nwo rani, iikamim yipiki maeyaua mi biye miriia saiir hiugripkiikaliyim simiir hiriinan. Ntingaka. Wim kima Adi Komii siirgisiir yinisimkim. Dimusi rani, kima Kraisiir wakaeyokna apikim mi wim kima Adi Komii siir yinisimkim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim krimiirar yipiki siir yinisimim, krima simiirin wa haii. Iriig.

Pol siya iikamim nu haimii Galesia hiranin simiirsi naingwoyimyokin.

⁸ Biya Galesia kimiir iikamim iriipi hiriinan wim kima Adi Komii siir bi mi inokninkim mi ti uridyu bibiyeyim mi dimin taemin nhirim kima naingwo tibmiyim, yim Adi Komii siir hiriinan tani. ⁹ Mi tariinanin kima Adi Komii siirin ina ninokninkinin. Mi kimar in ha ninokninkin tani Adi Komii siya kimiirgikimiirgin, kimiirin siya bidi yimbiingiyim siir yinisim nwowam. Mi ti uruwai siyaowaiyim tidiyuni kima nikrimtio iupimpit kuukaiyuwim kimiir widnonkworinuwim wim ini simiirar swoki akaininkionaim. ¹⁰ Mi kima ti dimin

taemin hiriinanin simiir napim mi kima hiriirar naingwowi Adi Komii siya kimiirin wi hiniina boini, kima wadiekim. Dimusi rani, wim kima ti bwanim mi biewiyim yipiki biya Moseski boinim krimiir iikamim Judamiyim krima simiir napim. ¹¹ Mi kara iikam kimiiram naingwokiym mi kara ini nididkakar ywokiym dimin taeminim kara tirim yim wi hindara priiywokaeyami. Dimusi rani, ti yayim ti tariinanin kima wakaeyokna apim yim naekak bi nwowikim yim ini ti yayim biya kima niki apim naekak nwo karamae nwowim ini simiir hiriinan ywowim mi kima Adi Komii siirgisiiram sibgu wakaeyokna ap rani, ini ntingar ywowskiyim.

¹² Ti kariir nomiyauim, kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, kima wari Moses siir siyu komii kimiir kigriraowin siirin digiumii ti haimriiyugig, kariir hiriinan ta hindara kara mi priiyakiirirara siyu komii siiram ninkiriona karamae nwowa saiir hiriinan. Mi an kara ini iikam kimiir hiriinan ywowin, yipiki biya Moses siir siyu komii ieya kigrirao karam nwowim simiir hiriinan. Biya kima kariirin dimin biye bi tirkim mi kara ina ninokninkinin tariinanin kima kariirin wi kimbu rani.

¹³ Kima ina ninokninkinin biya kara biigibii kimiir waraur nita ya dimusi rani, kara maki niigin mi kariir kwoinin ha kisina haigiyin mi kara Kraisiir yai kibi kibiyim kimidiniya kimiir boinimauu. ¹⁴ Mi dimin biyeyim kariir tirkiyim mi an kara ini makar iyyin mi kimiir kwoinin ti hiniina yaingwo kara miyiknan nwo rani mi kima kariiram naingwo karamae bi nwokin mi kariirin digiumii bi mi haimriiyugigin. Ntingaka. Mi kima kariirin hapi Adi Komii siir paekwosim iir kima haiiyin siir hiriinan haigim. Mi kima kariir haiwinim wim hapi Jisis Kraisiir nasi haigim. ¹⁵ Biya kima kara nita kima maigimaiga prasae bi kinkim. Mi tariinanin kima kariirin panina naingwowi? Kara tiriiginim iikam kimiir boini biya kara kimakar nwowa wim kima kariiramar naingwokwonanaekim. Mi kima ti hiniina naingwokim, krima wi krimiir yapa yapa nhwo imiirar habaii mi krima simiirin wi Pol siir hauugii mi siirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kimiir kwoinin kariiram naingwokwonanaeyim dimusi swoki kisina haigigim? ¹⁶ Biya kima kariiramin naingwokwo prasae bi kinkim mi tariinanin an kara ini kimiir sau omomnan yamwoiun. Dimusi rani, mi tari kara kimiirin yaimwower boinkin, aniya?

¹⁷ Mi ti Judami iikamim yipiki naingwo tibmii kinim kimiir mois imiir kitiyopninnir haiyam tirim, yim sima nimbipai nimbipai kimiir nimbipai tiri mi sima wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani yim minam tiri kima aru kariir nwokiym. Mi sima ti hiriinan minam tirkim kima simiiramarar nwoki sibgu aingwo iskiyim mi simiiramarar nwoki apim. ¹⁸ Mi simiir miya wadiekiswo mi sima kimiiram naingwokiswo kimiir whinkinsiisam mi wi wadieyar pi ywowin. Hiriirar dwo! Mi sima inokninkin wadie kimiiramarar nwowa iya kara kimaka tir nwowa, yio ti hiriinan siyuun yio miyik rani. Sima ti siyu hiriinanin kara tirin iya kara kimaka iripa waraur nwowa mi ha tira sima saiir hiriinanar ti swoki tir. ¹⁹ Ti kariir nomiyau kibiyim, kara ini wiga yaeya yinisim

nwir swoki aokainam tiriya mi saeya diriisusuwiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara ini hikak nwowin, biya kara naingwowa kimiiram kima Kraisi siir sibgu wakaeyokna apam. Mi tariinanin kara ini hikakar swoki owin mi kara minam nwowi kima Kraisi siiram swoki sibgu wakaeyokna apim mi kwoin whirua saika nwowim.²⁰ Kara ha naingwowi kara ini kimakar nwowin mi ta hiriinan saiirsika kara ig yai paninsu boinkisi ta yokwo aiirin kimiirin. Kara minam naingwowi kimiir wh-wonkam ida nokwowim mi kimiir kwoin imiir ninokninkinim mi kara kimiirin wi ig yai boin tani kimiir whinkinsiis haiginiuwamin. Mi kara ti arugi aru nwokiyin, kara ninokninkin tani kara kimiirin wi panin panina namisi whinkinsiis haiginiuwi mi ta hiriinan saiirsika kara kimiirin ig yai asi boinkikin mi yai hinsima asi mi boinkikin kimiirin. Iriig.

Ti niwiyin Sera Hega sowerin yio aknain krimiir niisimaugin

²¹ Kara kimiir sriyam tiri, yipiki Mosesni siyu komiirin siir aowa nwowim mi kima ina sibgu ninokninkin kinim ti siyu komii siir siyu mwoki mwowim, aniya?²² Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya ha hiniina boinka Ebrahim siya yinisisim yinkamiyino nwisu iyio, nwirin yio wiga Hega dapiya saiirgin yipika Sera saiir mi miri-ya mi nwirin yio Seranikin yipiki siir biyan wiga Hega ya mhoyan aeya.²³ Mi ti siir yinisisim ta wiga whisarii mi priimiriya saeya naokainain, saeya siirin whisarii bi naokainakin. Dimusi rani, saiirin Ebrahim siya nonkwonaka mi siya saika iripa piu ha nwowin mi saeya ini yinkakar ywokiya. Mi yinisisim yipiki Sera saeya naokainain saeya siirin whisarii bi naokainakin saiirin Adi Komii siya nimbingin mi siya whinkinsiis haiginiugin saiirin mi Ebrahim siya iripa piu saika ha nwowin mi saeya ini yinkakar ywokiya.²⁴ Mi ti yayim yim dimini haniin krimiir boiniyokim. Tiki wig iso yo ti kitibmii boin kwiso yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyo iikam imiir, yio sowerin nikriigo. Hega ya yayim biya Adi Komii siya hauuwim Mosesni mhu Sainai kiu hir ya simiir nikriiga.²⁵ Tiki inig Hegan yio mhu Sainai siir nikriigin nu Arabia hiranin. Mi om komii Jerusalem yipikin Juda iikamim simiirin mi iikamim yipiki hir nwowi ikim yim wig Hega saiirgin. Dimusi rani, Hega saeya yinisisim yinkamiyin naokainaka mi siya siir yopiiya saeya miriia wi saiir hiriinanar swoki tiri. Siya wi hinda whisarii mi miriian inkamar mi owi. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim yipiki Mosesni siyu komii si napim yim saiir yinisisim iir nikriigin. Sima Moses siir siyu komii iirin minam napkim sima ha naingwokim Adi Komii siya simiirin wa nwoki boinim sima dimin whirki bi kimbugim mi ti yayim ti sima wakaeyokna apim yim wi simiir tir tani dimin whirki kimbu karamae sima nwowam. Niingaka. Tiki yayim simiirin wi simar swoki hidi.²⁶ Mi wiga Sera nikiuwiya ya min nikriiga yayim Adi Komii siya hauugiyim Ebrahimni ya simiir nikriiga. Saeya Adi Komii siir omin Jerusalem nikiuwiyin yipikin Mosesni siyu komii kou siya nwo karam nwowin siir nikriiga. Yim sima siir bidi

haiburgigim mi nim krime iikamim yipiki Kraisi yai kibi kibiyim sim wakaeyokna apiyim, saeya ini krimiir yopiinan ywowa mi nim krime ini saiir yinisisimnan yowowim.²⁷ Adi Komii siir yayim yim ha boinkikin, Jerusalemni Adi Komii siir om hir nwowin yipiki wi mhoyan nimbiam yio wi bimbuiwii nwo rani, yio wi ti Jerusalemni ti tariinan nwowin ti nu iir wi siir haiburi. Krime ina ninokninkinim tiki yayim yim kaimwowaigim. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hindara boiniyokim ti om whiso sowerin nikriigo yo ti wig iso owa. Ya hiniina boinka,

kira ta wig pioa yipiki biya yiniekak niki o karamae nwowa, kira maigimaigar dwoki! Kima kairwao boinkim mi yayi whipani haniin damai kimiir wiga yipiki biya yinpiugak nwo karam nwowa mi yinisisim naokaini kimpipisu hai karamae nwowa saiiram. Yipiki wiga saiir kamki sopkiya saiir hiriinan nwowa saeya wi yinisisim kasa kasa swoki iyio rani mi saeya wi wiga kamkak nwowa wi saiir haiburi.

²⁸ Ti kariir nomiyauim, Aisak siya Ebrahim siir yinisisimkin. Dimusi rani, nimbina Adi Komii siya boinkiya siir saiirsika. Mi ti hiriinan siyu kaimwowin nim krime Ebrahim siir yinisisim asi mi owi. Dimusi rani, ti yai imiirsika.²⁹ Mi biya yinisisim Hega saeya naokainain yio. Dimusi rani, saiir kamin iripa piu saika nwokin, siya yinisisim yinkamiyin yipiki Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwim wig pioa niinga Sera nikiuwiya saiir saeya naokainam siirin siya siyu miyikan bi tirkin. Mi tariinanin ta ti aiirin iikamim yipiki Mosesni siyu si napim sima krimiirin miyikan bi tirkim yipiki Adi Komii siir naeyu siir haiyim biya yinisisim yinkamiyin biyeyin siya tira yinisisim miyik iir saiir hiriinan.³⁰ Mi yayim Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwokaiyim yim hiriir boinkim? Yim ha boinkim, wari wiga hinda whisarii mi priimiriya saiirin ti nhinkriropki saiir yinisisim yinkamiyin saika. Mi saiir yinisisim yio adin siir digworaekwowim wi wara hai rani, ti yinisisim yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyn wiga saiir whinkinsiis haiginiuwam saeya naokainain saikan. Mi kima ti yai bibiyeyim simiirin digumii haimriiyugig, ti kamim sima boinim hiniin, kimiir mois imiir kitiyopnir haiyam. Yim ti yayim kimiir kwoinim wi sima tirbuwi, inkamin maeyaua mi biye miriia saiir hugripiikikaiyin siir hiriinan.³¹ Ti kariir nomiyauim krime wiga yipiki whisarii mi priimiriya saiir yinisisim tani mi krime yayim biya Isrelmi iikamim simiir widnonkworinuwa simiiram kipi ninkirona wiga yipiki hinda rirmiia nwowa ini saiir yinisisimnan yowowim. Krime hiriir naingwo tmbii kani Adi Komii siya wa tiri biya siya boina saiir hiriinan. Iriig.

Nim krime iikam rirmiia nwan iikamim mi krime wariirmiia hiriir nwokripkai

5 Krimiirin Kraisi siya bidi kiyaiyim yayim biyanim simiirsi, simiir haiburgigim mi nim krime ini iikamim yipiki maeyau biyeya mi biye miriia saiir hir hugripiikikaiyim mi hir ha haiburgigim ini simiir hiri-

inan ywowim, krīma ini rirmīya ywokiym mī tariinanin krīma ini wadīyar ywokiym mī ini Adi Komii siir kwoin iirarar napiskiyim. Mī kimiir kwoinim kirie dwo, iikamiyam kipi kiwaki kimiir swoki kiyaiyam mī tī dimin hiriinanim simiir napam iikamim yipiki maeyauwa mii biyie mīriya sair hir hūgrīpkīkīkaiyim sair hiranki nitiyim whisarii mii pūimīriyim ini simiir hiriinan ywowim.

² Tī dimin taeminim simiir wakaeki. Kara Polkin, tī hinina boinkiyin. Mī kīma kam nhirmīyam kiwakii kimiir mōis imiir kitiyopnir haiyim mī ta hiriinan sair-sika Adi Komii siya wī hinin asi boini, kīma wadiekim mī tī diminin Krai siya tīrin kimiir whinkinsiis haiginiuwam mī kimiir sibgu grabaiginiuwam yim wī kimiir whinkinsiis haiginiu rani mī Adi Komii siya wī ta hiriinan sairsi boin tani kīma wadiekim. Nīngaka.

³ Kara kimiirin kaimwower swoki boinkii. Tiki kamim yipiki kam nhirmīyam kiwakiyim simiir mōis imiir kitiyopnir haiyim mī tari Adi Komii siya wī ha boini simiirin sima dimin whirki bī kīmbugim. Mī sima iki siyū komii whirin siir yai imiir wakaeyokna ap biya Moseski si hauugiyin Juda iikamim sim. ⁴ Mī kīma iikamim yipiki yayim Moseski si hauuwim iikamim simiir, simiir wakaeyokna api mī Adi Komii siya wī ha boini sima dimin whirki kīmbugim mī Krai siirin digimii bidi haimriiyugigin. Mī kīma dimin kibiyin Adi Komii siya pūihauuwīn siirin digimii bidi haimriiyugigin mī siya kimiirin wī swoki whinkinsiis haiginiu rani. ⁵ Mī nim krīma iikamim tī tiranim nim krīma Adi Komii siir naeyiūn siir kirieni nwowi, yipiki krīmiir whinkinsiis haiginiuwiyin. Mī nim krīma hinin hinina naingwowi tiriiginim Adi Komii siya boinim yim kaimwowergim. Mī siya wī siya boinim wī hiriinanar tiri. Mī nim krīma siiramar kaoraraowi siyar boinim krīmiirin hinin krīma dimin whirki bī kīmbugin. ⁶ Mī krīma Jis Krai siir siyū iir napi mī krīma krīmiir mōis imiirin ha mī kitiyopnir haiiga wīndi mī simiir mī kitiyopnir hai karamae mī owi, yō dimin komii rani mī yō wī krīmiir whinkinsiis haiginiu rani mī wī Adi Komii siir tir tani siya krīmiirin hinina boinim krīma dimin whirki bī kīmbugin. Mī yō dimin komiigi komiyyin yō tī si mī krīma Adi Komii siiram sibgu aingwowi mī krīma wī nwirni irniyam nwoki aingwokwonanaeyim mī wī dimin mīiyik mīiyik imiirarar niki tirim.

⁷ Mī biya kīma Krai siir yai imiirin wadīyar niki wakaeyokna apkim mī tariinanin kīma kimiir kwoinim dimusi kintinuwi. Mī kīma siir yai imiirin wī tī priei wakaeyokna ap rani? ⁸ Adi Komii yipikin kimiir nīmbingiyin siir wakaeyokna apam kimiirin siya tirkikin siir yai aiir wakaeyokna apim. Mī ta hiriinan sairsika ta yayi tī kamim yipiki kimiir niksisaeyim yim yayim yim Adi Komii siya bī hauugim simiirin. ⁹ Mī hu nasin siir nauin yō komii rani mī kīra siirin sibgu sibgu hai karamae nwowi mī siya ha mīmbirgii mī tī kip whiekakim simiirin wī siyar nīnopkii mī iikamim wī siir nae rani. Mī dimin biyie biyeyim yipiki kīma napiyim yim dimin komii rani mī mhoiyya tī dimin kibiyin tī kīma napim wī siya tirbugi. ¹⁰ Kara hiriyyar naingwowi Biyan Inkam

Komii siya wī kimiirar kinsiis haiginiuwī mī kīma tī yayim biya kara boinimauuwim simiirin wī yaeya naingwo rani mī tī iikamim yipiki kimiir kwoin imiir kiyaiyim, simiirin wī Adi Komii siya nonkwobumbuninkini dimin biyeyim sima tirim simiirsi.

¹¹ Iikam nhirim yim hinina boinkim, tī iikam imiir kara nowomwarkaiyuwīn siyūin simiir mōis imiir kitiyopnir haiyam mī kara tī hiriinan siyūin tirkiswo mī sima kariir dimusi swoki onkwobumbuninkini? Mī kara tī hiriinan niisiimauugiswo mī sima wī kariir di tirbuwi. Dimusi rani, kara simiirin Jis Krai siya naowa paeyin hiiniya niriininkinin si sair niisiimauugin. Mī ta hiriinan sairsika sima hindara asi nanaakim. ¹² Kariir kwoin komiyyin ha naingwowi tiki iikamim kimiir kwoin imiir kiyaiyim mī kimiirin siyū mwoni niisiimauu karamae nwowiyim tiriiginim iikamim naingwo tīmbiyyim kimaka nwowim, yim sima kimaka kipi namasu yim arugi aru dwo.

¹³ Tī kariir nomiyauwim, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbini wari dimin biyie biyeyim yipiki kimiir kwoin ima napim simiir haiburgigim inkamim maeyau biyeya mī biyie mīriya sair hūgrīpkīkīkaiyim mī hir ha haiburgigiyin siir hiriinan. Kīma sibgu sibgu dwo kimiirin Adi Komii siya bidi kiyaiyin tī dimin biyeyim simiir hiranki mī kīma kimiir kwoin imiirin kipi kiwaki tī dimin biyeyim nuanim simiir swoki apim. Kimiirin tī dimin biyie biyeyim simiir hiranki bidi kiyaiyim mī kīma irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis dimin kibi imiiram napam. Dimusi rani, kīma irni nwirniyam ninan aingwokwokim. ¹⁴ Mī Moses siir siyū komiyyin siirgisiir siyū komiyyin siir yaimwokiayimwowim yim tī hinina boinkikim, kīra iikamim kiriir omaka kingiin waiyim simiiram naingwokwowyim, kīramar naingwokwowyim hiriinan daingwokwo. Mī kīra tī hiriinan dimin imiir napi mī mhoiyya kīra wī dimin kirieki kirieyin tī siyū komii ieya boinmawuwīn wī siir nwoki apim. ¹⁵ Mī kīma, kīma kīmar nīnkinwaomwarkii boini mī kīma kīmar nīniinansaowi mī kīma wī mīntiraona kīmasiyar, wim wī kīma kīmar pī tirbunaeisi. Mī iikamim yipiki yayi nīnkinwaomwarkii boiniyim mī yayi mīn nīniinansaowiyim yim ini niimauan wraisu biyeyim wraisu mīrisima sairsi nīniiyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim wī kīma kīmar swoki onkwobumbuninkinaei tī niimauan wraisu biyeyim simiir hiriinan sima sima nīmpiwomwitiyim. Iriig.

Adi Komii siir naeyiūn dimin mīiyik mīiyik siyar tiri mī kimiir kwoinim pī dimin biyie biyie tiri

¹⁶ Kara tī yayim kimiir boinkikim Adi Komii siir naeyiūn siiram kiwaki kimiir whinkinsiis haiginiuwim mī kīma wī Adi Komii siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mī wī hiriinan sairsi nwowi kīma wī tī dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowim wī simiir nap rani. ¹⁷ Kara tī yayim kimiirin dimusi boinmawu rani, dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowyim yim tī dimin taeminim Adi Komii siir naeyiū ieya naingwowyim yim sim tani. Mī dimin taeminim Adi Komii siir naeyiū ieya naingwowyim yim tī dimin taeminim tī

iikami kwoinkĩ naingwowyim yim sim tani, yim ini sau omomnan ywowim kimiir kwoinim hinda tinda simar kiyaiyokiyokiii. Mĩ tiriiginim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mĩ kima diminim kima naingwowyin siir tiram paniinsi yaingwosi. ¹⁸ Mĩ kima Adi Komii siir naeyiun siiram ki-wakii, kimiir kigriraowam mĩ kimiir boinam diminin siya naingwowin kimiiram siir tiram mĩ kima wĩ Mosesni siyiu komii siir yai imiir nap rani mĩ ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wĩ ha boini kima dimin whirki bi kimbugim.

¹⁹ Mĩ dimin taeminim iikamim simiir kwoinkĩ tirim, krĩma simiirin bidi sibgu inokninkinim yim ti hiniingim, iikamim hii prĩnanaeyim mĩ siyiu biyeyim idowiyar pridiraerariyim. ²⁰ Mĩ uruwai siyaowaini inig hainaniyim mĩ nop min nanaowiyim mĩ to nħirmaka nwoiyim mĩ yai min prĩnini prĩniniyim mĩ dimin taemin haigipraprakaiiyim mĩ yai bibiyie boiniyim mĩ iikamim dimin taeminim sima sima haiyamar naingwonaeyim mĩ kwoin bibiyie naingwowyin mĩ isid niinikrimkripiyim. ²¹ Mĩ dimin taeminim iikam nħirki nonkwowiyim simiiram naingwowyim mĩ op biyeya kwiyaeha wahaewaiya sae mĩ kwiyaeiyim mĩ mwai bibiyeyim sim mĩ waowiyim mĩ dimin biyie biyie nħirim ti hiriinanim simiir hiriinan ikim. Biya kara kimiir bidiyar iki boinmauwun mĩ tariinanin kara kimiirin pa swoki boinmauwu. Yipiki ti hiriinan siyiu iir tiri, yim wĩ Adi Komii saika nwo rani, biya siya nimbina saiir hiriinan.

²² Mĩ dimin taeminim Adi Komii siya siir naeyiu ieya whindiraerariyim iikam imiir yim tisirim, iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim mĩ iikam nħir ikim, yim wĩ mairgimaiga nwoi, simiir kwoinim wĩ wadeyar nwoi, yim wĩ to nwoisauu rani, yim sima iikam imiirin wĩ wadeyar tirhaiginiuwu mĩ iki iikam nħirim simiirin wĩ hindara pridiraerari, sima biya sima boinim simiir swoki tiri. ²³ Mĩ sima iikam nħirmaka wĩ kimbu rani mĩ yim sima wĩ simiir kwoin imiirar kigriraonaei. Mĩ krĩma ti hiriinan dimin imiir tiri mĩ Moses siir siyiu komiinyin yio wĩ krĩmiir boinħuriyiu rani. Niingaka. ²⁴ Mĩ iikamim Krais Jisis siirim yim ti iikamim ini Krais saika naonan ywowim paeyin hiiniya nĩronĩnkin si mĩ ti nuin siir dimin biyeyim simiir kwoin nauin wĩ sima nwokaikripkai rani. Mĩ ti dimin biyeyim tariinan tiram sima naingwowim yim bidi iyopgrirmi-igiyim mĩ sima wĩ hapair swoki o rani. ²⁵ Adi Komii siir naeyiun krĩmiirin siyar nĩnkiamasu haiginiugin Adi Komii saikan mĩ krĩmiir kwoinim siiraramar kiwaki siyar kigrirkakim ti digworaekwowim simiirsi. ²⁶ Mĩ krĩma krĩmiir inig imiirar kipi hainana, hiniin krĩma inkam komiigim mĩ krĩma iikam nħirmi kwoin kipi kiyopsibgi io sima nwoiamin mĩ krĩma kwoin bibiyie irni nħirni diminim simiiram kipi naingwo, iki sima tiriyim. Niingaka. Iriig.

Kĩma kimiir nomiyauwim simiir whinkinsiis dimin taeminim sima tiriyim simiirsi

6 Ti kariir nomiyauwim kima ha kigi inkamin ti dimin biyie tirin mĩ wim kima iikamim yipiki Adi

Komii siir naeyiu ieya kigriraowim kimiir kwoinim kima siirin kipi kimbu haiginiu mĩ ti inkamin siir dimin biyie imiir sibgu tirhaiginiu mĩ siir whinkinsiis haiginiu ti dimin kibiyim biya siya niki apim simiir swoki apim. Mĩ kima kimasiyar mintaraona mĩ kimiir kwoinim kimasiyar kintimtinuna. Mĩ iya kima ti inkam iir whinkinsiis haiginiuwiyim kima mintarao. Dimusi rani, diminin wĩ kimiir kwoin imiir kiyaii mĩ wĩ kimiiram kinankiuwi dimin biyie tiramin. ² Kima irni nħirni dinan whinkinsiis ankinsiisna dimin biyie biyeyim mĩ dimin taeminim yipiki kimiir bopwo waraur nimbiyamiyim simiirsi mĩ ti hiriinan saiirsika ti hiriinan siyiuin siirsikin kima wĩ Krais siir yai imiir wakaeyokna api siya boinim hiniin, kima irni nħirni dinan whinkinsiis ankinsiis. ³ Kara hiniin mĩnsi boinkin iikamim yipiki hiniina naingwowim sima inigakim mĩ inkam nħirmi whinkinsiis karamae nwoiyim yim sima simar swoki iksisaenaei, ha niki aingwowim nħirmi kouwin ini sima nwoyin mĩ yim sima ini niingawowim. Yim sima ini niingar ywowiskiyim. ⁴ Iikam kima, irira nwoniran kima diminim kimar tirim simiir daingwo. Mĩ sima wadiekĩ niuwu mĩ kima wĩ mairgimaiga haini dwo. Diminin iikam nħirkim tiriin simiirin, diminin kima tiriin saika hid. ⁵ Kima ti hiniin kipi tir. Dimusi rani, mħoiya irira nwonira kimiirin wĩ Adi Komii siya srii kima ti dimin hiriinanin kima tirin siir dimusi tirkin mĩ siya simiirin wĩ yapa yapa hidi.

⁶ Mĩ ti iikamim yipiki nitim mĩ yipiki boinmĩmauwim mĩ simiirin Adi Komii siir yai kibi kibi imiir nisiimauuim mĩ sima dimin taemin nħirim simiir hauu mĩ simiirin simiir kigriraao.

⁷ Kima kimar kipi swoki iksisaena. Mĩ kima Adi Komii siirin dimin whir kipi swoki iksisae. Mĩ dimin taeminim yipiki iikam ima tirim sima mħoiya wĩ wadeya namisi haii simiirsiyin, iye? Wĩ biyie haii iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. Yio ini inkamin yipiki numiran sasae ya nĩnkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Mĩ siya dimin miyik miyik imiirara nĩnkini mħoiya siya wĩ dimin kibi kibi imiirarar mĩ haii. Mĩ siya dimin biyeyim sim nĩnkini, nombwi min hiniinim mĩ dimin taemin nħir ikim mĩ mħoiya simiir ningugu haii mĩ siya wĩ dimin biyie imiirarar ningugu haii. ⁸ Mĩ iikamim dimin taemin biyeyim simiir kwoinkar naingwo tiri mĩ mħoiya ti simiir kwoin biyeyin simiirin wĩ biyie siyar swoki ohaiginiuwu yim ini ti inkamin yipiki nombwi nĩnkini siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mĩ iikamim yipiki dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinim simiir, simiir napim, mħoiya simiirin wĩ Adi Komii siir naeyiu ieya whinkinsiis haiginiuwu hiriirar nwoyokiyokiikaeyamam. Tiriiginim yim ini inkamin dimin miyik sibgu inkininyin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mĩ mħoiya sima wĩ dimin miyik miyik imiirar ningugu haii. ⁹ Dimin miyikim kira tiriin simiirin hindara kipi kiyikik mirii kima iinokĩnokin simiirar tiranae. Mħoiya iya Adi Komii siya nimbina krĩmiir dimin miyik miyik imiir haiyam mĩ krĩma wĩ piu mĩnkin kipi piyao ti dimin kibi kibiyim simiir tirsiyin.

¹⁰ Mĩ krĩma iinokĩnokin ti nu iirar niki okripkaiiyim krĩ-

ma iikam imiirin sibgu tirhaiginiu mi ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir wakaeyokna apim, kima simiirin sibgu sibgu tirtatao haiginiu. Iriig.

Pol siya Jisis siiram maingimaingakin yipiki biya paeyin hiiiniya nironinkinin si naowin

¹¹ Kima whiekakin ta Yokwo Komiiya kara winkiya saiir bidi kigim yipiki kariir iingar nonkwo winkiya. ¹² Mi ti kam hiriinanim ti kimiiram tiriyim kimiir kiyaiyam kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam yim sima minam naingwowi Juda iikamim sima simiir niki boinim hinin sima inkam wadiekim, kiya yim ini naingaka ywowim. Mi ti siyuiin miois kitiyopnir haiyin yio dimin komii rani. Jisis Krai siya krimiir dimin biye imiirsi naokin mi ta siya nanmaiwarkaina krimiir sasairga dimin komiigikomiya. Mi yim sima Juda iikam imiirsi nididgim sima tiosi simiirin. Yim sima Juda simiir kam imiir niksisaekim, si ma simiirin wi kwoin bibiyie pi naingwowisi. Mi ta hiriinan saiirsika, yim sima kimiirin siyiu mwoni paninsi yisiimauusi. ¹³ Mi ti inkamim yipiki simiir mioisim kitiyopnir haiyim yim sima Moses siir siyiu komii siir yai imiir bi napkim. Yim sima minaramar naingwokim kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam mi sima wi inig komiigak saiirsi niki owim Juda iikamim simiirsiyin mi sima wi simiir inig imiir nwoki hainanim. ¹⁴ Mi an kararin, an kara Jisis siiraramar naingwo iskii yipiki paeyin hiiiniya nironinkinin si naowin mi. Dimusi rani, an kara naoni piunan ti siirsi nwokin yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. Ti nuin siir tiran digworaek-

wowim yim wi kariir kwoin iir kiyai rani mi ti digworaekwowim yipiki ti nuan iikam ima napiyim mi ti digworaekwo hiriinanim kariir nwowim yim bidi yaonamim mi bidi inangrirmii iuguskiyim. Mi kariir kwoinin ti hiriinan diminim simiir wara swoki aingwomimin tani. ¹⁵ Kimiir mioisim inkamka kitiyopnir haiga windi mi sima mi kitiyopnir hai karamaeka windi, yio tiriiginin yio dimin komii rani mi yio wi iikam imiir whinkinsiis haiginiu rani. Adi Komii sasairgin iikami kwoin kisina haigiiyin yaeya wadieki wadie nwokiyam. Yio tiriiginin yio dimin kaimwokikaimwo inig komiigak ieyairgin. ¹⁶ Kara ha naingwowi tiki kimiir iikamim yipiki ti yayim kara niki boinimimauuim simiir napim mi ti iikamim hinda tindanim Isrelmiyim yipiki Krai siir yai kibi imiir sibgu wakaeyokna apim mi Adi Komii siya kimiirin wi naingwobumbu aiir niisiimauuwi mi wi dimin kibi iirar mi sibgu tirhaiginiuwi mi kima wi iripar mi ongwomamair aei.

¹⁷ Mi tariinan mi mhoiia iripi hiriinan kara pi borisopi inkam nwirki hinina boinim kara ti aposel inkamin Adi Komii siya bi nimbingin. Dimusi rani, kariir pua hanwhie hanwhie kasa nwo rani mi tiriiginim yim kimiirin hinin niisiimauugim kara ti inkamin yio ini Jisis Krai siirgisiirarar ywowiskiyin.

¹⁸ Ti kariir nomiiyauim. Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya bidi hauwin kimiir kwoinin siir naingwobumbu aeya ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. Iriig.

Efesas

Mi iya Pol siya mi biye miriia om komii Rom hir, siya yokwowim kwiiya winki. Kwira iikamim Efesasinim simiiram mi kwira Kolosiyani iikamim simiiram, mi kwira Filipaiyani iikamim simiiram, mi kwira Failimonani iikamim simiiram. Siya ta yokwowa biyin om Efesas hiriir winkikin sima mwainam mi mhoiia wi iki om nhirim simiiram nwoki hauugiyim. Siya ta yokwowa inkamin Tikikas nikiuwiyin siir yonkwo hauugi mi simiirin siya ini hauuu. Taka yokwowa min boinka, iikamim naingwo tibmiiyim pu kwiruwa nwowim. Mi pu sailir mwoin wi Jisis siyar niki owim krimiir kouwin. Iikamim naingwo tibmiiyim yim ini siir wignan ywowim mi Jisis siya ini krimiir kamnan ywowin. Iriig.

1 Kara Polkin Adi Komii krimiir wanin siya kariirin biyar nimbingin Jisis Kraisiir yai aiiir boinmimau-uam. Mi ta yokwowa kara winkika iikamim Adi Komii siirim yipiki om Efesas waraur nwowim kimiiram yipiki Kraisiir yai aiiir wakaeyokna apiyim. ² Kara hiniina kwisboinkii, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin kimiirin wi naingwobumbu siya nwoki hauuwim mi kima wi iripar nwoki ongwomamair aeikiyamim. Iriig.

Krimiirin dimin kirie komii komii Adi Komii siya dimusi bi hauugin Jisis Kraisiisikin.

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainanki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir Adin. Dimusi rani, iikam krimiirin siya hainanprapraskikim. Dimusi rani, krima Kraisiirgin mi ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir dimin kibi kibiyim siir om hiranim krimiir asi hauugikim. ⁴ Biya siya ti nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin mi ninomor aka, siya sailar nimbingin siir iikam nwowamin mi ta hiriinan saiirsika krima Kraisiir asi namasugim. Mi ti hiriinan tirin siya krimiir kigi, krima dimin whirki bi kimumim ini wadeki wadeyar ywowim. ⁵ Biyarin, Adi Komii siya iikam krimiirsi siir kwoinkar naingwokwonanaekin mi siya hiniinam naingwokin krima siir yinisisim nwowim Jisis Kraisiir kirieni. ⁶ Mi ta hiriinan saiirsika, krima siir inig iir asi hainani. Dimusi rani, siya krimiirin siir naingwobumbu komii aiiirin hinda whisariyar priihauugikin Jisis Kraisiir kirieni yipikin siya naingwokwonanaeyin.

⁷ Biya Kraisiir siya naonama mi siir nhieya ha naokinainiya mi ta hiriinan saiirsika krimiirin wi Adi Komii siya hidana iikam whiekakim simiir wi saiirsi nwoki anmaiwarkainam. Mi dimin bibiyeyim krima tirim yim siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Kraisiir siya ti dimin hiriinanim krimiirin dimusi bi tirkin siya iikam krimiiram nhami nhami bi naingwokwokin. ⁸ Adi Komii siya siyairgin dimin taeminim simiir bwamkibwamin. Mi krimiirin siyar bidi haiyoprimdiyumi iskiyin iya siya hidana saiirsiyin. ⁹ Mi krimiirin siyar yanaakninkihaigniu dimin taeminim biya aowa nwowim siya naingwowim krima ninomokninkinam yim idowiiya bi-

di yimbiyamim Kraisiir kirieni. ¹⁰ Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim yim ti sima, mhoiia iya Adi Komii siya naingwowa wadie nwowana mi digworaekwo whiekakim nuanim wi siya kiyaipriigini mi siir omanim yim iriipi hiriinan mi sima wi maeyau kwiruwar namwoiuwi mi ti digworaekwo whiekak imiirin wi Kraisiir nidwo kigriraoriraki.

¹¹ Mi ti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya naingwowim wi hiriinanar nimbini. Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyin siirgisiir nwowim Kraisiir saika namasukikinam. Dimusi rani, ti digworaekwowim bidi bi diniya tiram siya naingwowim simiirsika. ¹² Adi Komii siya ti digworaekwo imiirin whisarii bi tirikin krima yipikim biigibii Kraisiir yai imiir wakaeyokna apim wi siir inig iir nwoki hainanim mi siir inigin yio komiigikomiigin.

¹³ Wim kima ini krimiir hiriinan ywowim biya kima wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim kimiir gabaiginuwim mi kima Kraisiir yai imiir wakaeyokna apkim. Mi kima wakaeyokna apim simiir mhoiyan, kimiirin Adi Komii siya nimbingim mi ta hiriinan saiirsika kima siir naeyuin saika asi namasukikini yipikin siya nikropkiyin tirir nitam mi iikamim kimaka waraur nauni oniya ta biya siya boina hiniin siya wi sipi nikropki siirin. ¹⁴ Adi Komiiyin yipiki siir naeyiu iir hauugiyin krimiir, siya hiniina niisimauugin mi krima ini hainii yinokninkinkiyim krimiirin mhoiia siir dimin kibi kibiyim wi krimiir hauuwi yipiki biya siya nimbiniim mi siya boinim tiriiginim yipiki siiram naingwo tibmii kinim. Mi Adi Komii siir iikamim wi rirmiiya simar nwobudgi mi Adi Komii siya wi inig komiigikomii iirar haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim siya tirim simiirsika. Iriig.

Pol siya Adi Komii siiram sriigin iikamim om Efesas hiranim simiiram

¹⁵ Dimusi rani, ti hiriinan saiirsika digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wim kima Biyan Inkam Komii Jisis siir yai imiiram bidi wakaeyokna apim mi kima wi hiriinan sailar naingwokwonanae iikamim Adi Komii siirim simiiram. ¹⁶ Mi inokininokin

an kara Adi Komii siir siira boin wadienanaei. Dimusi rani, iikamim simiirsika. Kara iikam kimiirsi naingwok-wokin mi ta hiriiran saiirsika, kara Adi Komii siiram asi kwisboini yipiki krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Krai sir Adi Komiiyin. ¹⁷ Adi Komiiyin siya'irgin mi krma siir inig iirarar hainanprapraski. Kara siiram in minam sriigin siir naeyiun kimiir hauugiyim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuim siir yai imiir sibgu inokninkinim. Mi ti Adi Komii siir naeyiun wi kimiir nwoki anaakninkii haiginiuim mi kima Adi Komii si-irgisiirin wi hainii nwoki sibgu inokninkinim. ¹⁸ Kara hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin ina whinkin-siis haiginiuim mi kimiir kwoinim wi hainii ninokninkinkii. Mi ti siya boinkiyim kima haiyim mi ki-ma wi hainii ninokninkinkii dimin taeminim biya siya boinim hiniin, siya wi kimiir hauugii mi simiir kibiya ya bimbiuwi rani. ¹⁹ Kara ha naingwowi siya kimiir bidi yisiimauuwim mi kima wi haningii ninokninkini siir kirie aairin iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwi. Siir kirieya ya ini komiigikomii ywowaowa krma sair kimairim wi dig nwo rani mi ta kirieya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi, ²⁰ ta kirieya Krai sir whinkinsiis haiginiuwa iya biya siya naonama mi Adi Komii siya siirin ina swoki hidnin-siin idwowa simakar mi siirin siya saikar yinkiamsu haiginiu siir om hiran dimin taeminim simiir kigirkakim. ²¹ Mi tariinanin digworaekwawim Adi Komii siir om hiranim mi nuan ikim yim ini Krai siyar kigirkakim. Mi uridyu bibiyeyim mi iikamim om whirua nwowipisu karamae nwowiyim mi gavmani inkam ikim mi ti digworaekwawim ti tariinan nwowim mi mhoiya nwowan ikim yim siya bidi ikwowsaiigigim. ²² Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Krai sir inara bidi yonkwokiyim mi Adi Komii siya siir bidi yimbiingiyin siir piugana sair digworaekwawim simiir kigirkakim. Siya ini krimiir mwonan ywowa ²³ mi iikamim Adi Komii siir piugana sair yim ini siir piunan ywowim mi iki hinda tinda nwowim simiirin ini siyar niwhwonkai digim. Mi krma wi saika nwoki amasukikinim mi dimin taeminim siyar tirdigikim mi nu whirkakin ini siya siyar yinyokiigiyin. Iriig.

Adi Komii siya bidi tirkiyin krimiirin, yipikim biya naoni iikamnan nwowim, sima tariinanin Krai saika nwowim.

2 Mi biya iikam kima ti siyiun paeya niigikiyamaonatnoudnankaiiyin siirar niki apkim, iki iikamim naokaowim simiir hiriinan. Dimusi rani, si-ma Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigim mi dimin biyie biyeyim sima tirkim. ² Mi ti ii imiirin wim kima ti nuin siir digworaekwo imiir napkim. Biya wim kima inkam komiiyin Setan nikiuwiyin siir digworaekwo biyie biyeyim simiir napkim, yipikin inkam komii komi-iyim inigakim simiir siyu pai siyu paiyim simiir biyan inkam komiiyin mi uruwai siyaowai mi niimauan uridyu bibiyie ikim mi uridyu bibiyeyim maeyau kwirruwa nwowipisu karamae nwowi ikim mi dimin biyie biyie ikim. Mi iikamim simiirin ini siyar kigirkakim

mi tiriginiim yipiki digiumii Adi Komii krimiir Wanin siir niki haimriiyugigim simiir kwoinim wi siyar kiyaii.

³ Biya krma ti iikamim simiir hiriinan nwokin mi kri-ma diminim krma naingwowyim simiir napkim. Mi krma dimin biyie biyeyim krimiir kwoin ima naing-wowyim simiir bidi tirim mi Adi Komii siir iowa krimiir asi nwoka iki iikamim iki nu nhiranim simiir hiriinan yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim.

⁴ Mi Adi Komii siya ini krimiiramar naingwokwokrip-kaiyin mi siir naingwobumbuwa krimiir bidiyar mirninkinkikaiya iya krma dimin biyie sair aowa nwowa. ⁵ Mi krimiirin kwoin win siya hauu haiginiugim mi siya krimiirama ha naingwokwonanaekin mi krma tiriginiim yipiki siirsi yapiyapa mi oki windi yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim, tiriginiim yipiki paeya nami siyiun si tiodwomaiyanim krimiirin siir naingwobumbu aeyar nanmaiwarkainakim.

⁶ Krimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwokiym Krai saikar mi krimiirin siyar ninkiamasu haiginiugim iripa saika nwowam. Mi dimin biyie aairin krma bidi ik-wokopougiga mi krma ini iripa saika ninomor kou hir nidwonan ywowim. ⁷ Adi Komii siya ti hiriinan minam tirkin ti iiyim mhoiya nimbiniyanim iikam imiir niisi-imauuwim siya naingwokwonanaeiya krimiirama Jisis Krai sir inigni mi ta siya mi aingwobumbunanaeiya krimiirsi ya ti dimin taeminim Jisis Krai siya tirkiyim simiirsika. ⁸ Kima Krai sir yai imiirama naingwo tibmii kingim mi Adi Komii siya kimiirama asi naingwokwo-nanaekin mi kimiir asi mi anmaiwarkainakin kima, ki-ma kima bi whinkinsiisnakim. Mi kima Adi Komii si-irama bi miriigim mi siya kimiirin ta hiriinan saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Adi Komii siya hinda siir kwoinairgar priinaingwo hauugikin kimiirin. Ya tariigi-na ya Adi Komii siir naingwobumbu aeya krimiirsi mi krimiirin saeyar nanmaiwarkainakim. ⁹ Kima dimin whirin miyiknan bi tirkin mi Adi Komii siya kimiirin ha bi nanmaiwarkainakin mi inkam nwirki wi ha boin tani, siya inig komiigakin mi siya wi siir inig iirar hainana rani. Adi Komii sasairgin hiriinan tiriyin. ¹⁰ Iikam krimi-irin Adi Komii siya bidi tirkiyin siirgisiir nwowim yipiki Krai Jisis siir yai imiirama naingwo tibmii kiiiyim mi krma iripa Jisis Krai saika nwoki amasukikinim. Mi ta hiriinan saiirsika krma wi mii kibi nwoki miriyyim. Biya Adi Komii siya krimiirin dimin miyik miyik imiirama niimbiingim krma tiramin mi siya krimiirin hiriinanam tirkikin simiir napim mi siya krimiiramin minam naing-wowi krma ti dimin taeminim kibi kibiyim simiirarar tir. Iriig.

Krai siya piugan kwiso sowerin iripa bidi yinkiamasuhaiiginiun isid whirua nwowam

¹¹ Kima ti swoki aingwowaarkaigi biya iya Juda sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa hiniina niisiimauuwam wim kima Adi Komii siir iikamkim mi nim krma Juda iikamim kimiirin hiniina niewaiyu boinkim, wim kima Juda iikam tani. Mi nim krma kamim yipiki krimiir mioisim kitiyopnir haiyim, kimiirin hiniina dapi, wim kima simiir miois kitiyopnir haiyan

inkam tani. ¹² Biya wim kima Krai siir bi ninokninkinkim mi wim kima Isrel simiir iikamim simiir piugana sair iikam tani. Wim kima, kima iikamkim kima Adi Komii saika bi namasugim. Biya Adi Komii siya siir nimbina iikam nhirim simiir nimbinkin mi sima mi siya ini iripar yongwomamair aeyim yim kima rani, ti iikamim. Wim kima wi ti nu iir nwo rani, ti dimin taemin kibi kibiyim nitim simiiram nwokwokinim. Nnngaka. Adi Komii siya wi kimaka nwo rani. ¹³ Mi tariinanin, wim kima ti iikamim yipiki ti diminim biya kara boinmimauuwim simiir ninokninkin karamae nwowim, yipiki iikamim aru nwowiyim sim hanin nwowim mi tariinanin kimiirin Krai siya naonama mi siir nhieya ha naokinainiya mi iikam kimiirin saeya nanmai-warkainakim mi tariinanin kima Adi Komii siir yai imiir asi wakaeyokna api. ¹⁴ Iikam krimiirin Krai siyar tirhaiginiugin iripa nongwomamair aekiyamam. Biya Juda simiir piugana sair iikamim iki Juda iikam tani simiir piuganim iki hinda tinda nwowim simiir sau omom nwokim mi tariinanin ta Krai siir piu aeya naonama mi iki iikamim iki omom omomim hinda tindanim simiirin siyar tirkikim iripa isid whirua nwowim. Mi ti siyuin biya iripa isid whirua nwo karam nwowiyin paeni hanin niki amai ikouwin yio siya bidi huikmaigiyin. Mi siya ti hiriinan minam huikmaigikin, siya minam naingwokin krimiir tirkiyim kima piugan kwirkikwiruwa nwowiskiyim. ¹⁵ Mi ta Jisi Krai siya naonama mi ti Moses siir siyu komii siir siyuin siya tirkiyim yim bidi diguguskuyim mi ti Judami siyu komii nhirim yim iripi hiriinan. Mi siya ti hiriinan minam tirkin, ti piugan kwiso sowerin iripa ninkiamasu haiginiuwim iripa nongwomamair aeyam. ¹⁶ Krai siya paeyin hiiniya nironinkinin siir naowin siya ta hiriinan sairsi naokin ti diminin isid whisair kima nwowiyin siir haiginikouwin siir tirkiyim mi sima bidi yaonamim mi krimiirin siya kiyai iripa nongwomamair aeyam mi Adi Komii siir wakaeyokna apam. ¹⁷ Krai siya ti nu iir nitin siya siir yai kibi kibiyim simiir nanaakninkii haiginiugim mi siya hiniina boinkin, iikamim sima mi Adi Komii siya sima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti yayim yim ti iikamim Juda iikam tani yipiki aru nokwokaowiyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim ti yayim Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim yim kimiiramar nitwokim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim iikamim Adi Komii siir kingiin nokwowim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi nim krma ti piugan kwiso. Dimusi rani, Krai siisikin. Mi Adi Komii siir naeyuin siya siyairgin iikam krimiir kiyayin Adi Komii siiram krimiir wanin mi tariinanin krma wi Adi Komii siiram asi nami.

¹⁹ Mi ta hiriinan sairsika, wim kima iikamim yipiki sima yapa om karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim kima ini iikam nhirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim mi siir piugani ikim, ini simiir hiriinan ywowim wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. ²⁰ Wim kima ini omaka Adi Komii siya miriia ini sair hiriinan ywowim. Nim krma aposel kamim mi profet kam ikim yipiki dimin taeminim Adi Komii siya boinim

sim boinmimauuwiyim, nim krma ini kougou yaewoan ywowim yipiki omaka aair ninan hougwowniyim. Jisi Krai siyar yio ini kougouwin bopwokibopwo nokwokaiyin omaka akou iir hougwowniyin ini siir hiriinan ywowin. ²¹ Siya siyairgin siyinpae minim omaka aairim simiir nonkworinuwiyim yarpa sima sibgu owam. Mi ta omaka siya tirkwi omaka komiigikomi-iyar nwokii mi saeya wi omaka bimbuiwi nwo rani, Inkam Komii Krai siya whwonkaiyam. ²² Mi wim kima iikamim Krai siir, iki nupai nupaiyim simiirim kimiirin Adi Komii siya ninkiamasu haiginiuwim Juda iikam krimaka mi kima whiekakarini omakanan ywowim Adi Komii siya nwowam Adi Komii siir naeyuin siir. Iriig.

Dimin taeminim Pol siya tirim, siya Judami piugana sair bi tirkin

3 Kara Polkin, yipikin maeyauwa mii biyie miriia sair saira hugrimkripkiikainanaeyin. Dimusi rani, kara Krai siir yai kibi kibi imiir boinmimauugin iikam kimiirin, kara Judami piugana sair bi boinmimauugin, kara nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiram iikam kimiiram kwisboinkikin. ² Kara hiniina naingwowa kima bidiyar wakaeyim ta Adi Komii siir naingwobumbuwa kariir hauugiya mi kariirin siya nimbinkin siir mii aair miriyam iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam. ³ Mi ti dimin taeminim biya niki haigiprakaiyim yim Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginiuwim mi siya kariir bidi yisiimauuwim mi kara simiir asi ninokninkini. Biya ti diminin kara kimiiram siir niki win boinkikin. ⁴ Mi kima simiir mwaini mi kima wi haini ninokninkini kara Krai siir dimin taemin imiirin ina sibgu inomokninkinim yipiki biya Adi Komii siya niki haigiprakaiyim. ⁵ Mi biya iikamim simiir bi ninokninkinkim mi tariinanin simiirin Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginiuwim mi siya simiirin krimiir bidi yisiimauuwim kamim yipiki siya nimbinkiyim siir aposel inkam mi siir profet inkam nwowam mi siya ti dimin taeminim krimiir niisiimauugin siir naeyuni. ⁶ Mi yayim yipiki siya nanaakninkiiyiyim yim ti sima, mi iikamim yipiki Judami piugana sair karamaeyim simiirin Adi Komii siya bidi tirkiyim Judami piugana saika mi simiirin wi piugan kwiruar nwo haiginiuwim siir yai kibiya sair kirieni mi wi piu kwiruar nwoki owiskiyim mi ti dimin taeminim siya nimbinkiyim siya wi krimiir hauwi siir iikamim Krai saika namasukikiniyim. Dimusi rani, ti dimin taeminim Krai siya tirkiyim krimiir simiirsika.

⁷ Siya kariiram naingwokwonanaekin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginiugin siir naingwobumbuwa Adi Komii siya nimbinkiyi sair Yai Win Kibi aair boinmimauuwam siir kirie komiia sair kirieni mi kara dimin taeminim siya boinim kara tiram simiir mi tirkin. ⁸ Adi Komii siya kariiram naingwokwonanaekin mi siir naingwobumbuwa kimidiniya kariir haigiyumauu kariirin siya nimbinkikin. Karaigin inkamin iki iikam whiekakim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiir mhoigimhoii nwowin. Kariirin siyar nimbinkin Krai

siir yai kibi aiir boinmimauuwam iikam kimiir iki Juda-mi piugana sae iikamim sim tani ti yaimin diminin Krai siya tirim krimiir. Mi ti yai kibi kibiyim Jisis Krai siir boinim yim dimin kibi kibiyim simakisima nwowim yim simiir yaimwokiyaimwo ima mi simiirin iikamki mwainim wi dig nwo rani. Ningaka. ⁹ Siya kariirin minam nimbingin iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim mi sima wi ti digworaekwowim idowiiya nwo karam nwowim wi simiir nwoki inokninkinim. Biya, iya Adi Komii siya ti dimin taemin imiir nonkwokwobwakainan siya ti siir kwoinin siya hidaigiya biyar nimpriowin mi ini tariinanar yadigniyin. ¹⁰ Mi ta hiriinan sairsika, ti iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siir piugana sairirim siya simiir asi niisimauugin. Mi yim sima paekwosim ikim mi yipiki ninomor kouan kirieyim sim kigirkakiyim simiir siir ninokninkinpai ninokninkinpaayim. ¹¹ Mi ti dimin taeminim Adi Komii siya tirim siya siir kwoin iir swoki aingwo tirkin yipiki biya siya nimbingiya krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir kirieni. ¹² Nim krma Krai Jisis siir yai imiir wakaeyokna api mi krma Adi Komii siirs kipi nidid. Yio krma ina ninokninkinim ta sairin mi krma Adi Komii siiram dam mi dimin taeminam siiram srii mi siya wi digumii krimiir haimriiyu rani. ¹³ Kara kimiirin pi hinina boini, kima kipi nidid ti dimin biyeyim kariir nonkwobumbuninkin haiginiuwim simiirsiyin. Dimusi rani, kara iikam kimiir whinkinsiis haiginiugin. Wim, kima maimgmairga dwoinae. Dimusi rani, wim kima inig komigak bidi ywowim ti dimin taeminim kariir kiyopsimsibgi haiginiuwim simiirsi mi ti digworaekwowim iikam kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi. Iriig.

Pol siya hinina naingwowi iikamim Efesas hiranim ina ninokninkinim Krai siya naingwokwowi aiirin simiiram.

¹⁴ Kara ha naingwowi ti dimin kirie kirieyim Adi Komii siya tirkiyim mi ta hiriinan sairsika kara ogmwo siiram ha waisii hiunanainamin mi kara Adi Komii siiram in hwo ina kwisboinin. ¹⁵ Adi Komii siya siir paekwosimim ninomor kou hiranim simiirin iikamim nuanim krimiir hauugikim siir inigni. ¹⁶ Kara Adi Komii siiram in hinina kwisboinkii, siya siir digworaekwo imakan siir kirie komii alirar nwo mi siya siir naeyiun wi kimiir kwoinaw waraur nikropkii mi kima wi kwoin kirie nwoki owim, ¹⁷ mi kima wi Krai siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyoknam mi siya wi ini hanin sairsi kwirii idwokaii kimiir kwoinawin. Kara hinina kwisboinkii, kimiirin wi naingwobumbu Adi Komii siya hauuwi mi ta hiriinan sairsika siir kirieya kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi irni nwirniyam naingwokwowim mi ti simaigim digworaekwowim krma tiranim simiir bwamkibwamim, paeni hanin pae siir mii imiir kinsiis haiginiuwiyin siir hiriinan mi omakanan, omakani kougou yaewaowim nu hir nokwowiniyim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti dimin taemin hiriinanim yim wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi mi iki Adi Komii siir iikamim hinda tindanim kima wi haini ninokninkinki Krai siya naingwokwo aiirin krimiiram ya komiigikomii teyairga,

ya ini ninomor kou saiir haibura mi aeya ini prieikipriei ywowa mi aeya ina mi inrnankainainama mi siya krimiiram in pranae pranae bi naingwokwokin. ¹⁹ Ihi, kara minam naingwowi kima Jisis Krai siya naingwokwonanaeiya kimiiram sairgisaiir dinokninkin ta siya naingwokwowiya krimiiram ya whoimoni rani. Mi krma siya naingwokwonanaeiya krimiiram sairgisaiir bi ninokninkinkim. Kara ha naingwowi, ti dimin taemin komii komiiyim ti Adi Komii siir kwoinaw nwokaiyim wi iikam kimiiram niti mi kimiir kwoinin wi sima mirninkinkikaii.

²⁰ Mi ta hiriinan sairsika ta Adi Komii siir kirieya ta krimiir tir nwokaiya wi idwo saeyar swoki inkin hauugii ti diminin krma srigiyin siiram siya tiram mi diminin krma naingwowyin, ta siir kirie komiiya siya haigiya krimiir kwoinaw. ²¹ Kara hinina naingwowi, nim krma siir piugana saiir iikamim mi tiriiginim krimiir yhiieyim krmar witswo siir inig iir hainan. Dimusi rani, ti Jisis Krai siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi, krma siir inig iirin hiriir hainanyokiyokiikaeyam ya ta yaiya yai kaimwo aeyairga. Iriig.

Mi nim krma iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim nim krma Krai siir piunan ywowim

4 Kara Polkin, yipikin maeyaua mii biye mriiya saiir hir hiugripkikikaiyin. Dimusi rani, an kara Biyan Inkam Komii siir mii aiir mriigin. Kara iikam kimiirin ig yai asi boinkii wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir sibgu apikim yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyim kima wakaeyokna apam. ² Inkamin inigakin si hanin kipi nwo. Nhirmi yaimin diminin simiir wakaeyokna ap mi kimiirgikimiirar kwoinin yio dikwowaisii ti dimin taeminim nhirkim sim tirim kimiir simiirsi mi ti dimin taeminim kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyim sima kimiirar tirbuga windi kima simiirin io kipi niki anka osisau, kima ti sima tirin siiram in hindara daingwokwonanae iski. ³ Adi Komii siir naeyiun iikam kimiirin kwoin whirua siya nwoaiginiugin mi kima iripa nongwomamair aeyamin kirie hiriirar dwokripkai. Mi krma iripa damasukikin ti uridin yipiki dimin taemin kogiyin iripa sima nwowam siir hiriinan dwo. Mi krimiirin nwirua nwowamin hiriinan mi tirkin. ⁴ Mi iikam whiekakim yipiki Jisis Krai siiram naingwo tibmii kniiyim, yim sima ini piu kwirkikwiruwar ywowiskiyim. Adi Komii siir naeyiun yio nwirkinwiruwar mi owiskiyin mi siya ini ini hanin krimiirar kwirii idwokaiyin. Mi ti hiriinan siyiun, Adi Komii siya krimiirin hiriinansi nimbingin mi krimiirin iripa asi ninkiamasu haiginiugin nwirkinwiruwar nwowam mi ti dimin taeminim Adi Komii siya nimbingiyim sima niti wi krmar nwoki inomokninkin digswowim mi nim krma wi maimgmairgar nwoini ti digworaekwo kibi kibiyim simiiram nwokwokinim. ⁵ Mi ti Biyan Inkam Komii nwiruwan yio Jisis Krai siyairgin. Iikam krma siiram naingwo tibmii kninim krma baptais kwiruwa sairirar baptaiskim, krma yaeya yaeya bi baptaiskim hinina niisimauuwam nim krma Adi Komii siir piu-

gana saiir iikamkim. ⁶ Adi Komii sasairgin nwowin mi siya iikam krimiir Adi Komii gin mi iikamim naingwo tibmiiyim ini siyar kigirkakim mi siya ha napninop-kainaniyin krimiiram mi hiriyyar ini oniyam. Mi siya ini krimiirgikrimiirar mirii nonkworinukripkainiyyin.

⁷ Krais siya krimiirin hinda whisariyyar priihauugikin kirieya yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir sibgu whinkinsiis haiginiuwam. Mi siir kirie komii komiiyim nhirim wi krimiir yapa yapa nwonira hauuwi mi ta hiriinan saiirsika krma wi ti miipai miipaiyim simiir nwoki tirim. ⁸ Mi Adi Komii siir yayim yipiki biyan kamim sima winkyiyim yokwoni yim ti dimin taeminim sim boinkikim. Sima hiniina boinkikim, mi iya Krais siya swoki ama Adi Komii siir oma hiriir mi iikamim yipiki biya Setan siir in nonkwowim simiirin siya bidi swoki anmaiwarkainam, inkamin maeyaua mi biye miriyya sae hugripkiikikaiyyin siir hiriinan mi simiirin siya wi hauuwi siir dimin miyyik miyyikim simiir.

⁹ Mi ti yayim yim hiniin dimusi boinkim siya koua bidi yamin? Sima hiniin dimusi bi boinkim, iya siya biigibii siir om hir haiburgigin mi ha niunaiiniyyin mi nu tir nauni oniyin iikam krimaka ¹⁰ mi inkamin yipikin nua tiriir niki iunaiiniyyin siya bidi swoki amin koua hiriir, siya waua saiir nidwokainainamkin Adi Komii siir oma hiriirin mi ta hiriinan saiirsika siir naeyuin iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir asi ninyokiigikim. ¹¹ Sasairgin kirie iikam krimiir hauuwiyyin mi simiir nhirim simiirin siya nimbingikim aposel inkam nwowam, yipiki dimin taeminim Krais siya tirim simiir boinmimauuwamim. Mi iikamim siya nimbingiyim yim profet kam ima yipiki Adi Komii siir yay imiir nanaakninkiiyim. Mi kam nhirim siya simiirin yay nap-boinmimauuwan inkam yokmwun owaiginiu mi ti iikamim, Adi Komii siir yay aiir boinmimauuwam iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyim sima naingwo tib-mii kinim. Mi iikam nhirim siya simiirin miyya iikam nowomwarkaiyuwiya saiir yokmwun owaiginiu, yipiki iikam imiir kigriraowiyim mi simiir whinkinsiis haiginiuwam sima Adi Komii siir yay imiir wakaeyokna apim. ¹² Krais siya iikam krimiirin ti dimin taemin hiniinim sim hauugikim mi ta hiriinan saiirsika, ti dimin taemin hiriinanim krimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwu siir mi aiir miriyyam mi ta hiriinan saiirsika nim krma yipiki Adi Komii siir piugana mi yipiki Krais siir piua nim krma siir mi aiir miriyyim wi digar nwowi iki iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginiuwim simiir naingwo tibmiyya kirie saeya nwowim. ¹³ Mi dimin taeminim yim wi hiriyyar nwoyokiyokiyami mi wi kwoin whirua krimar nwobudgii ti Adi Komii siir digworaekwowim yipiki krma wakaeyokna apiyim mi dimin taeminim kwoin whirua krma nwoyiyim Krais siirim simiir mi ta hiriinan saiirsika krma wi asi kinantiokii mwriinami. Mi krma wi inkam bimbiuwi nwo rani, krma wi Krais siir hiriinanar swoki owi. ¹⁴ Mi krma tariinanin ti hiriinan nwowi mi krma wi yinisisimim yipiki rirmiyya nwo karam nwowim wi simiir hiriinan nwo rani mi ta hiri-

inan saiirsika krma wi iki yay niksisaeyim sim wakaeyokna ap rani. Iikamim ti hiriinan yay imiir wakaeyokna apiyim yim ini iya op idwo nakiirtrriyya mi hinda tinda ha priiyakii priiyakiyyamiya ini saiir hiriinan ywowa. Mi ti iikam hiriinanim yim inkamim yay bibiyeyim simiir wakaeyokna apiyim yipiki iikami kwoin kiyaiyim mi ti yayim sima boiniyim yim niksisaeyayim. ¹⁵ Mi krma ti hiriinan kipi nwo. Niingaka. Mi krma Adi Komii siir yaimwokiyyaimwowim simiir boinam daingwo mi krma irni nwirniyam dinan aingwokwo krma tiriyya saiir hiriinan yipiki wi krimiir whinkinsiis haiginiuyokiyokiyami mi wi krimar nwobudgiyim Krais siir hiriinan. ¹⁶ Krais siya ini krimiir kou ywovin mi iikamim yipiki siir piunan nwowim krimiirin siyar kigriraowi mi krma yapa yapan wi siya nimbiniim krma tiram wi simiirar tiri. Nim krma ini iga in mi mai piu minan ywovin mi krma irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis haiginiu mi krma wi piu kwirua nwoki owim. Mi krma dimin taeminim ti siyu hiriinanin siir tiri, irni nwirniyam ninan aingwokwonaeyi mi mhoiyya Adi Komii siir piugana wi kirieyar namwoiuwi. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim sima wi dimin taeminim biyanim wi digiumii simiir haimriiyugi.

¹⁷ Tariinanin kara kimiirin pi igao yay boinkii. Dimusi rani, kariirin Jisis Krais siya nokmwun okwohaiginiugun biyan inkam nwowam. Mi tariinanin kima dimin taeminim iikamim Adi Komii siir piugana saiir kara-maeyim sima tiriyyim simiir kipi kigna ap yim sima diminim biyekibiyie nwoyiyim simiiraramar naingwowi. ¹⁸ Simiir kwoinim ini inkamin niibwomambwo napwiyyin sikwo paeaka bigna ap karamae nwoyiyin ini siir hiriinan ywovin. Yim sima dimin biyye biyyeyim Adi Komii siya naingwo karamae nwoyiyim simiiraramar naingwowikim. Dimusi rani, yim sima Adi Komii siir dimin taemin imiir bi ninokninkinkim mi simiir kwoinim sima simiiram bi naingwokim. ¹⁹ Mi ta hiriinan saiirsika sima piugi paniinsi yopaisi. Simiir kwoin komiyyin ti dimin biyye biyyeyim hii min priininae priininaeyim simiiraramar naingwowi, simiir wakaeyokna apim mi simiir kwoinim hapi i aeya niwaoki simiir sibgu wakaeyokna apim.

²⁰ Mi iikam kima krimiir bi wakaekim mi krma bi boinmauugim kimiirin Krais siir yay imiirin ti hiniin siyuun si wakaeyokna apim. Niingaka. ²¹ Kara ha ninokninkini wim kima Krais siir yay imiirin bidiyar wakaeyim iikamim ha nitim siir yay kibiki kibi imiirin sima ini anaakninkii haiginiuni mi simiirin sima ini boinmimauuni kimiirin. ²² Wim kima ti hiniin dimin taeminim sim boinkim. Biyya wim kima kimiir kwoin biyye iirar napkin. Mi ti kwoin biyye hiriinanin ti kimiir boinin iinokiinokin kimiirin siyar tiri siyu biyyeni nwowamin. Mi kimiirin wi siyar nonkwobumbuninkin haiginiuwu. Mi sima kimiirin wi hiniina boini, ti dimin taemin hiniinim sim tirim mi kimiir digiuwin wi simiir nwoki haimriiyugigim mi kima simiirsiiyin wi aru nwoki owim. ²³ Mi kima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi kimiir

kwoinim Adi Komii siiram kiwaki siir naeyiun siir kirieni. ²⁴ Kiiir kwoinim Adi Komii siiram kiwaki siya nwowaiginium yaeya kwoin win. Mi kiiir kwoinim wi siya tirikii dimin miyikim simiir napim mi simiir tirim Adi Komii siiram mi iki nhirim simiiram warar.

²⁵ Mi ta hiriinan saiirsika, iikam kima, irira nwoniran kima ti dimin biyie biyeyim priiyksasaeyim simiirsi dapyok mi ti yai bibiyie hiriinanim yim ti itnoudninkigi. Mi kima irira nwoniran irni nwirniyin yai miyik miyik imiirarar boin. Dimusi rani, krma irira nwoniran Kraiis siir piu haimii haimiigim. ²⁶ Mi iya kima dimin biyie biyeyim io simaka nwoyiyim, kima kimasayar min-tiraona mi kiiir kwoinim sibgu dwowipisu. Mi ta hiriinan saiirsika kima wi kiiir kwoin imiir kiwaki rani, io nwowamin mi kiiir tiramin dimin biyie tiram. Mi io nwonon siyiuin yio ha ti sibgu tirsisauu ti dimin hinin. Mi ta iowa bieki nikiiyamam kipi. Mi biigbiiyin wara kiiir kwoinim io nwoyiyin siir ti digi. ²⁷ Mi mhoiia kima wi Setan siiram kiwaki rani, simiir kwoin imiir kiyaiyim mi siyiu biyie kima tirim. ²⁸ Mi tiriiginim biya biyanim mi ti tariinan nwo ikim yipiki hii tauaeyim, si-ma wi ti dimin imiir kipi swoki tirmimin tiriiginim yim wi ti digi. Mi tariinanin sima wi ta mii aiirarar donkworinu mirii iski mi ta hiriinan saiirsika siya ti iikam paeprikabim simiirin wi hiriinan saiirsi whinkinsis haiginuwi. ²⁹ Mi kima dimin biyie biyeyim kiiir mhi kwoinaw nwoyaiyim simiiram kipi kiwaki kiiir yaigi kaokwo boinim. Kima yai kibi kibiyim yipiki wi iikam nhirmi whinkinsis haiginuwanim yipiki kiiir yai imiir wakaeyim wadie sima sibgu idwokaeyamim simiirarar boin. ³⁰ Mi ti dimin taemin hiriinanim kima Adi Komii siir naeyiu iir kipi tir maigimaigra nwo karam siya nwoyim. Dimusi rani, siya siyairgin yipiki kiiir nimbingiyin. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya mhoiia wi hiriinan saiirsi nanmaiwarinaei mi kima hirin wi saikar nwoyokiyokiikaeyami inokiiinokin. ³¹ Damin biyie biyeyim io igwir igwir nwoyiyim mi wh-wonkam nokiya karamae nwoyiyim, mi mhi hinsima nwo karam nwoyiyim dimin taeminim simiirin digiumii ti haimriiyugig. Mi kima yai kipi kauwoksanan mi yai kripiinani kipi mi kig iikam nhirmakan mi ti yai bibiyeyim kiiir haipridkikaiyim kiiirin wi siyiu biyie sima swoki tiri dimusi rani, simiirsika. ³² Mi haningni niuwi nhirim simiir yapa yapan sibgu tirhaiginu mi irni nwirniisi dinaingwoyimyok mi dimin biyeyim iikam nhirkim tirim kiiir irni nwirni simiir haiyoprimdiyumiigi mi simiirin hinina boinki, sima dimin komii rani. Simiirin Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim kiiir dimin biyie biyeyim simiir krma tirim simiir saiir hiriinan tirkiyim mi ha boinkiyim hinin yim dimin komii rani. Dimusi rani, nim krma Jisis Kraiis siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii kiiir Wanin siya kiiir dimin biyie biyeyim asi haiyoprimdiyumiigikim. Iriig.

Iikam krma dimin kibi kibi imiirarar wakaeyokna ap

5 Dimusi rani, wim kima Adi Komii kiiir Wanin siir yinisisimkim yipiki siya naingwokwonanaeyim mi kima siya tiriya saiir hiriinanar timi tir. ² Irni

nwirniyam dinan aingwokwo biya Kraiis siya naingwokwonanaeyia kiiir saiir hiriinan. Siya bidi iki aonamin mi ti dimin hiriinanin siya tirkiyin yio ini dimin taeminim piuii miyik whakiyin kamim sima ninkin imiyeyim Adi Komii ini simiir hiriinan ywowim.

³ Wim kima Adi Komii siir iikamkim mi ta hiriinan saiirsika wim kima dimin taeminim hii priinanae priinanaeyim simiir panansi nidwo boinasi. Mi kima diminim piu iikamkim nopaiyim mi dimin taeminim yipiki kiiir kwoin imiir tiriyim kima kigmairam simiir kipi tir. ⁴ Mi kima dimin biyie biyeyim piu iikamkim nopaiyim simiir kipi boin mi diminin yipiki iikamim naingwo tibmiyim sim nomboboin karam nwoyiyim dimin taeminim bwam karamaeyim mi yai bibiyeyim nididgak nwoi ikim. Mi haningni niuwi kima yayim diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir inig iirarar hainan iski. ⁵ Wim kima ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinim iikamim yipiki hii priinanae priinanaeyim mi yipiki dimin biyie biyeyim sim tiriyim mi iikamim yipiki dimin taeminam kigmaiyim, ti komkid min hininim sima huniyim uruwei siyaowai. Kima ti iikam hiriinanim simiirin ina ninokninkinim yim wi hiriir nam tani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani mi wi Jisis Kraiis saika mi o rani.

⁶ Kima iikamim kiiir priiyksasaeyim simiiram kipi kiwaki iki simiir yayim naekak nwo karam nwoyiyim simiirin kiiir boinmimauuwim mi ti yayim ti kara boinkiyim yim miyik rani, yim pi niksisaekim. Mi ti hiriinan iikamim yipiki hiriinan dimin biyie imiir tiriyim yim wi Adi Komii siya nonkwoninwomwirininkin haiginuwi ti dimin taeminim kara boinmimauuim kiiir. ⁷ Mi kima ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan dimin biyie imiir tiriyim simaka kipi namasu. ⁸ Biya wim kima kamim niibwomambwo napiyim sim hanin nwokim mi tariinanin wim kima iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siir wim kima ini iikamim nabie sibgu kigomok apiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. ⁹ Mi ti dimin kibi kibiyim ti iikam ima napiyim yim ini bienan ywowim, yim sima min niisiimauugim dimin taeminim kibi nwoyim simiir yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi piki hinin dimin ikim yai mwo boiniyim. ¹⁰ Kima dimin taeminim kima naingwowim simiiraramar daingwo mi simiirarar kinanankiu kima napamin mi Biyan Inkam Komiiyin wi maigimaigra nwoi owim. ¹¹ Kima dimin biyie biyeyim yipiki niibwomambwonan nwoyim iikamim sima tiriyim simiir kipi nap. Mi kima dimin taeminim sima tirim danaakninkii haiginu mi simiirin ha boin, wara sima tirim yim miyik rani. ¹² Mi dimin taeminim iikam ima nimprio tirim, kara simiirin nididgak nwoi kiiir boinmimauuwim. ¹³ Mi kima ti dimin taeminim ti iikam ima tirim simiir nanaakninkii haiginuwi mi sima wi haningni ninokninkinkii ti dimin taemin hininim yim miyik rani, yim ini biyie ywowim. Yim ini bieki si whwoyakiyim mi iikamim dimin taemin imiirin sibgu kigomokiyim ini simiir hiriinan ywowin. Iya kima dimin biyie imiir boininkiiyim yim wa naonami mi ti dig-

woraekwo hiriinanim yim ini paeya inkamki si haingi-mugiyi omaka ini saiir hiriinan ywowim mi ta niya pa nakii mipi nabe sasar nwokii. ¹⁴ Dimusi rani, ti dimin taemin hiniinim simiirsika, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa ya hiniina boinka,

yipiki kira naonan nwowin mi yipiki waraur kiwokinin, kima dinsiingi. Mi ta hiriinan saiirsika Krais siya wi kimiir kwoinawu asi kwirii idwokaii mi siya wi bieyin kiriir whwoyaiyin wi siir hiriinan nwowi.

¹⁵ Mi ta hiriinan saiirsika kima wi asi mintiraowi ti dimin taeminim kima tirim simiirsiyin. Kima dimin taeminim iki iikamim yipiki ninokninkin kamaeyim si-ma tiriyim simiir hiriinan kipi tir. Mi hiriinanki niuwi ki-ma iki iikamim yipiki dimin taemin whiekakim sim ninomokninkiniyim simiir hiriinan tir. ¹⁶ Yim ti iiyim yim ii pail rani mi iikamim siyu bibiyie tiriyim kima min-tarao mi kima Adi Komii siir mii kibi kibi imiirarar tir siir yai kibi kibi imiir nanaakninkii haiginiuwam. ¹⁷ Mi ta hiriinan saiirsika, kima habwhaowaenan kipi nwo. Ki-ma dimin taeminim Biyan Inkam Komii siya naing-wowiyim kima napam kima simiirarar wakaeyokna ap.

¹⁸ Op bibiyie kipi kwiyae mi kima op bibiyie kwiyaei wim wi pi kwiyae whaowaei mi wi dimin biyie tiri. Mi haniingii niuwi, kima Adi Komii siir naeyiuiin siiram ki-waki ini haniin siya kwirii idwokaiyim kimiir kwoinim mi dimin taeminim kima tirim yim wi siyar nwoki kigirkakim. ¹⁹ Kima mi kimiir nomiiyau ima kima Adi Komii siir yai imiirin diriirar kiritmai boinki mi Adi Komii siir mwai imiir wao. Kima mwai waowiyim mi Biyan Inkam Komii siir inig iir hainaniyim kimiir haowidim mi diyamir ikim mi iki dimin taemin nhir ikim, kimiir kwoin komiiyin simiirgisiimiiiramar daingwoki. ²⁰ Inokii-nokin Adi Komii siir inigin Jisis Krais siir inigni hainan-prapraski ti digworaekwo imiirsiyin. Iriig.

Pol siya ta yaiya iikamim yipiki nonkwonam simiir boinka

²¹ Kima ti nomiiyauim simiir yai imiir wakae mi yim si-ma kimiir imiir timi wakae. Dimusi rani, wim kima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim mi wim kima siir inig ii-ir hainankim.

²² Wig wim kima yipiki kamkakim, wim kima kimiir kamim simiir yai imiir wakae kira wakaeya Biyan Inkam Komii siir yai imiir saiir hiriinan. ²³ Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, kimiir kamim kimiir kouwin ini si-mar ywowim mi ti hiriinan siyu kaimwowin Krais siya iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim simiirin hiriinanar mi tirikin. Siya kimiir nanmaiwarkainam naokin mi siya ini mwonan ywowin mi wim kima siir piua saiir piu haimii haimiigim. ²⁴ Ini ti iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim Krais siir wakaeyokna apiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim wigim yim simiir kamim simiir yai imiirar timi wakaeyok mi dimin taeminim sima tiriyim simiirar timi wakaeyokna diriirarar.

²⁵ Mi wim kima kamim yipiki wig nonkwonam, kima simiirarar daingwokwonanae Krais siir hiriinan siya naingwokwonanaeya Adi Komii siir piugana saiir iikam imiirar. Siya krimiirsi naokin krimiir whinkinsi-

isam mi krimiir swoki anmaiwarkainam. ²⁶ Mi ta hiriinan saiirsika siya iikam krimiirin dimin whirki kimbu kamae asi tirikin. Dimusi rani, krma siir yai imiir wakaeyokna apkim mi krma op ha baptaiskim. ²⁷ Siya ti dimin taemin imiir tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiirin Adi Komii siir piugana saiir iikamim dimin whirki kimbu kamae nwoiyim simiir hiriinan asi nwowi iikamim yipiki paowaigi piskomkopou karam nwoiyim simiir piuim ini simiir hiriinan ywowim. Krma ini wig kibinan ywowim yipiki wi Krais siya nonkwonaei. ²⁸ Mi ti siyu hiriinanin Krais siya naing-wokwonanaeyin iikam krimiirar mi kam kima kimiir wig imiirarar kimiir piu aiiramar naingwokwonaeiyim saiir hiriinan daingwokwonanae. Mi tiriiginim yipiki simiir wig imiirar naingwokwonanaeyim, yim ini tiri-iginim yipiki simamar naingwokwonanaeyim ini simiir hiriinan ywowim mi sima ini piu kwiruwar yowiskiyim. ²⁹ Inkam nwir kamaeyairga siirgisiir piu aiirsi borisopim mi saiir nonkwobumbuninkinim. Niin-gaka. Siya saiirin pa sibgu kigriraowi mipa mi imiyyaei. Mi ta hiriinan saiirsika siya wadie asi sibgu owi, Krais siya kigriraowiya Adi Komii siir piugana saiir iikam imi-ir saiir hiriinan. ³⁰ Siya krimiir asi kigriraowi. Dimusi rani, nim krma siir piugana saika bidi yamasukikinim mi ini nwiruwar yowiskiyim. ³¹ Krais siya mi iikamim Adi Komii siir piugana saiir ikim, nim krma ini piu kwiruwar yowiskiyim. Dimusi rani, ti Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hiniina boinkikim, inkamin yipiki wig nonkwonaei yio wi siir yopii ad owiir haiburgigi mi siya mi siir wig aeya sowa wi nwiruwar nwoiskii mi sowiir piua wi kwiruwar nwoiskii. ³² Tiki yaiyim yim kaimwowaigim. Mi an kara hiriirar naingwowi yim sima Krais siya mi iikamim Adi Komii siir piugana saiir ikim krimiir boinmimau-ugim. ³³ Mi ta hiriinan saiirsika mi sima kaimwovar swoki boinki kamim yapa yapa simiir yapa yapa wig imiirarar daingwokwonanae siyamar naingwokwo-nanaeya saiir hiriinan mi wig wim kima kimiir kamim simiir inig imiir hainanprapraski. Iriig.

Pol siya yopii ad mi simiir yinisisim ikim simiir boinkin

6 Yinisisim kima kimiir yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya nimbinkim kimiir kigriraowam yio ti hiriinan siyuin yio wadiekim. ² Mi Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hiniina boinkim, kima kimiir yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna. ³ Sima ti hiniina boinkikim, kima simiir napi mi kima nu tirin wi ti priei-yar nwoki okwoyokiyokiikaeyamim. Yio tiriiginin Adi Komii siir biigibiiyan siyu komiiyin siya boinkiyin krimi-ir yio siya dimin kibiyin Adi Komii siya nimbinkiyin krimiir tiram.

⁴ Mi yopii ad wim kima kimiir yin imiir kipi nikwao boin inokiiinokin mi yim wi maigimairga kimaka nwo karam pi nwoisi. Mi kima simiirin min dikwao boin mi min niisiisimauu dimin taeminim Adi Komii siya naing-wowim sima tiram simiir. Iriig.

Pol siya iikamim yipiki whisarii mii priimiriyim mi tiriiginim yipiki simiir kigriraowiyim simiir boinkin

⁵ Mi wim kima iikamim hinda whisarii mii priimiri-yim, wim kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir wakaeyokna ap mi kima simiirin sibgu sibgu mintirao Kraiis siir kima tiriya saiir hiriinan.

⁶ Inkamin kiriir kigriraowiyin siir whwonkam ida ara kipi mirii mi siya kiriir kigi mi siya wi ha boini kira wadiek. Niingaka. Iigwir iigwirin kira kiriir miya saiirar mirii iikamim yipiki Kraiisni wakaeyokna apiyim sim hiniin, dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram kima simiirin kwoinki daingwo diriraerar.

⁷ Dimin taeminim iikamim whisarii mii priimiri-yim kima tiriyim umir min hai karamae kima nwowiyim kima simiiram mairgimairga dwo. Dimusi rani, kima simiirin inkam aram tir tani simiirin Adi Komii siiram kira tiriya saiir hiriinan tir. ⁸ Kima ina ninokninkinim. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siya wi krimiir whiekakar niyopkiyiwi, iikamim whisarii mii priimirii ikim mi iikamim rirmiya nwowi ikim. Mi dimin kibi kibiyim siya tiram naingwowim siya wi krimiirar tirswowi.

⁹ Mi wim kima kamim yipiki iikamim kimiir miri-yim simiir kigriraowiyim, kima ti iikam imiirin siyu miyik sibgu tir. Mi simiirin yai bibiyie kipi boin mi kipi mi ikwao boin sima nididamin mi simiir tirim kimiir yai imiir wakaeyam. Mi Biyan Inkam Komii yipikin Adi Komii siir om hir nwowin, iikam whiekakim ini siyar kigirkakin. Dimusi rani, mhoiyya iikam imiirin wi siya hidi mi siya wi hiniina naingwo rani, inkamin yipiki inig komiigakim mi inig karamae ikim siya iikam whiekak krimiirin wi hirii hiriinankinar hidswowi. Iriig.

Iikamim naingwo tibmii kiiniyim yim ini kamim yaii niniiyim ini simiir hiriinan ywowim

¹⁰ Kara kimiirin nikopkaigiyam yaimirsisimim sim boinkii. Kima dimin komiiyin Biyan Inkam Komii siya hauuin kimiir siirin sibgu donkworinu. ¹¹ Kimiir kwoinim ti dimin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya hauuin kimiir siir higrinu, yim ini nhaonan ywowim, nhaowa kimiir piu aiir haigiprakaiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kima wi iki dimin biyie biyeyim niksisaeyim simiirsi nwoki okworinuwim kimiir kwoinin Setan siya kiyaii. ¹² Krima inkamaka niniiyam tir tani krima yiu bibiyeyim ninomor kou nwowiyim mi Setan siya mi nomni yiu bibiyie ikim mi dimin biyie biyeyim ti nu iir kigriraowiyim simaka niniiyam tiri. ¹³ Mi ti hiriinan saiirsika, kima Adi Komii siir dimin taeminim simiir haii mi tiriiginim kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiwu nhaosau mi irim hipigni hanin. Mi mhoiyya ti biyekti niti mi kira mi Setan siya kowar ninii mi kira ninii mi yaii saeya ha digii kira wi wadeyar sibgu okworinukripkaigii.

¹⁴ Kima dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginiwiyim simiir hai mi kimiir kwoinim yaimwokiyaaimwo imiirarar haigi okai, inkamin yaii niniiyim si kikogiya piuwopa siir mhipwo iir saiir hiriinan. Mi kira mii miyik sibgu mirii mi kira Setan saika ha

ninkinyaeyaowi kiriirin wi nhaoni hanin saeyar higrinuwi. ¹⁵ Kima Adi Komii siir yai kibi kibiyim simiir danaakninkii haiginiwu mi iikamim simiirin wi iripa saeya nwoki ingwomamair aeyaiginiuwim. Mi ya tariigina ya wi suwa kima niya kimiir iga imiir nikwoiprarsi ini saiir hiriinan ywowa mi kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiwu mi kima wi nhwo whin tani. ¹⁶ Mi kima ti dimin hiriinan kara boinim simiir tiri mi hiniina naingwowi, Jisis Kraiis siir wakaeyokna api, tiriiginim yim wi nhaonan nwowi dimin biyie biyeyim hipigim paekakim sim hiniinim mi sau ikim yim wi simar niriimduwini mi sima wi iikam kimiir niyopakaiyu rani. Mi kima siir wakaeyokna api mi siiram naingwowi tiriiginim kiriirin wi sima whinkinsiis haiginiwu. Mi hiriinankiniwu Setan siya dimin biyeyin paeni hanin kimiiram kabitkii kimiir kwoin imiir niugrimkripam yio wi dig nwo rani yio wi pi wokitki mi siya wi pi tingiyami paeni hanin. ¹⁷ Adi Komii siya Jisis siirin minam nikropkikin pi naowim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi kima ti hiniina naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiwu, pagra inkamki sim haiginiya simiir mwo imiir saiir hiriinan. Mi kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei yim wi kamkiunan nwowi, yipiki wi Adi Komii siir naeyiu feya hauuwi krimiir. ¹⁸ Adi Komii siir naeyiun inokiinokin kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiwu kira nhwo Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainani. Iinokiinokin kima, kimasiyar mintiraona wim wi piugi piyaowisi. Kima Adi Komii siirin srii iikam imiirin siya kigriraowim mi siya whinkinsiis haiginiuwim yipiki siirin. ¹⁹ Kima Adi Komii siiram kariiram srii mi kariirin wi yai siya nwoki hauuwim. Mi hiriinankiniwu kara wi nidid rani, siir yai kibi kibi imiir nokwo boinmimauuwim yipiki biya siya tirim simiir. ²⁰ An kara ti inkamin yipiki yai kibi kibiyim sim nanaakninkii haiginiwiyin ini siir hiriinan ywowin. Dimusi rani, ta maeyauwa mii biyie miriyya kariir higrupkiikikaiya saiirsika. Kima Adi Komii siiram srii kariir whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika kara sir yai imiir nanaakninkii haiginiuwim wi nidid rani. Yio simiirin wi karar nanaakninkii haiginiwu ti biya kara nonkwowim simiir hiriinan. Iriig.

Pol siya siir yayim nikopkaigiyim simiir boinkikin

²¹ Tikikasin krimiir nomiiyauin yipikin krima naingwokwonanaeyin, siya wi sipi niti mi ti dimin taeminim ti nimbimbiyamim kimiirin wi siya nini boinmimauuni. Siya inkam wadiekini siya Biyan Inkam Komii siir mii miyik miyik imiirarar miriigin. ²² Siirin kara nikropkii iikam kimiiram kimiir boinmimauuwam dimin taeminim kima ninomokninkinanim hiniin, nim krima wadeyairgim mi wim kima wi mairgimairgar nwoki owim.

²³ Kara ti hiniina sriigi Adi Komii krimiir adin mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siya kima wi Adi Komii siirgisiiramar naingwo tibmii kiini mi kima wi iripa nongwomamair aei. Mi ta hiriinan saiirsika wim kima wi Adi Komii siir piugana saiir iikam imiiram asi naingwokwowi. ²⁴ Kara Adi Komii krimiir Wanin siiram minam

srīgīn siya iikam kīmiirīn wī siir naingwobumbuwa sai-
ir nwoki hauuwim yīpiki kīmiir Bīyan Inkam Komiiyīn
Jisīs Krais siiram naingwokwonanaeyim mī yīpiki siir

wakaeyokna apiyim mī siir yaimīn dimīn imiir
wakaeyim sima tira saiir hiriinan. Iriig.

Filipai

Ɔiya Pol siya om Rom hir mƆriiya mii biyie mƆ siya ta yokwowa ha winkika. Biya siya om Efesas hir bƆdi ywowin. MƆ iikamim naingwo tƆbmiiyim om Filipai hiranim yim umir digworaekwo bƆdiyar mƆ haingiriyu haiginim mƆ si- ma ina hauugiyim Pol siiram hiriir maeyaua mii biyie siya mƆriiya. MƆ Pol siya ta yokwowa minam winkikin simiir boin wadiekikin. Pol siya maeyauwa mii biyie mƆriiya saiir hirar niki okaigin weyinsopak. MƆ siya maingmairga hiriyyar nwokaigin mƆ siya ti hiriinansi boinkikin sima Jisis saika namasukikini mƆ sima wi maingmairga hiriyyar nwoki oninaeyim mƆ sima wi siiram naingwoyimyok rani. Iriig.

1 Pol kara mƆ Timoti siya, krira Jisis Kraiis siir mii priimriiyan inkamko. Krira ta yokwowa iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir kigriraowiyim mƆ saiir whindiriraerar haiginuwiyim kimiiram winkika mƆ iikamim Jisis Kraiis siir yai aiir wakaeyokna apiyim kimiiram warar. ² Krira ha naingwowi krimiir Adi Komii krimiir wanin mƆ krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis, krimiirin wi sowaniyyar nokboinmamair haiginuwi iripa nongwomamair aeyim. Iriig.

Paul siya Adi Komii siirim srigin, yipiki iikamim ta yoko aiir mwaini simiir whinkinsiis haiginuim

³ Iiyim kara kimiir naingwowarkaikiyim, kara pi Adi Komii siirar boin wadie kimiirsi. ⁴ Iiyim kara Adi Komii krimiir Wanin siiram srियim kimiir whinkinsiis haiginuim, kara pi maingmairga nwoki. ⁵ Whisarii rani, biya kima kariir whinkinsiis haiginugim Adi Komii siir yaiya saiir nanaakninkii haiginuim iya biigibii kima wakaeyokna apa mƆ tisi tariinana nadigniyim. ⁶ Kara ti diminin siir bƆdi yinokninkin kinin Adi Komiiyin yipikin kimiir tirkiyin siir wakaeyokna apim mƆ kimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi siirim sibgu wakaeyokna apim mƆ wi iya Jisis Kraiis siya nitana saiirar nadigiuwi mƆ siya siyasiya nanaakninkii haiginuinaei mƆ iikam simiirin wi siyar hƆdi. ⁷ Kariir kwoinin iikamim kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Dimusi rani, kariir miyim kima whinkinsiis haiginugim iyim kara maeyaua mii biyie mƆriiya saiir hir hugripkiikikaiyin mƆ iyim kara rirmiia mƆ owim mƆ Adi Komii siir yayim simiir mƆ anaakninkii haiginuim iikam simiir kwoinin simiir kiyaiyim mƆ sima wi Adi Komii siir siyium kara tirim wi simiir nwoki apim. ⁸ Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara iikam whiekakim kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani, Kraiis siya naingwokwonanaeiyai saiir hiriinan.

⁹ Kara Adi Komii siiram minam srii, iikam kima wi irni nwirnyamar dinan aingwokwonanae mƆ kima wi Adi Komii siir dimin taeminim simiir nwoki sibgu inokninkinin mƆ kima wa nwoki inokninkinin piki hinin dimin ikin miyikin mƆ piki hinin dimin ikin biyeyin. ¹⁰ MƆ ti hiriinan saiirsika, kima kariir dimin miyik miyikim simiir wakaeyokna api mƆ iya Kraiis siya

swoki iti mƆ kimiir kwoinin wi dimin biyekƆ nwokai rani. ¹¹ MƆ iripi hiriinan kara Adi Komii siirim minim srii Jisis Kraiis siya wi kimiir kwoin imiir nwoki hurworwokaiyim kimiir whinkinsiis haiginuwiim wadie sibgu owam mƆ kima dimin miyik tiri mƆ ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi inig komiigak saiirsi nwowi. Iriig.

Paul siya ha naingwokin, siya siyiumwoni nwowim mƆ Jisis Kraiis siir nwoki kigna apim mƆ siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuim

¹² Ti kariir nomiiyauim, kara minam naingwowi kima dinokninkin, ti diminin kariirim nitim, sima kariir tƆr- bumbuki windi, ti diminin iikamim Adi Komii siir yai win kibiya saiirim naingwo tƆbmiiyim simar niki tƆr- bugim. ¹³ Kariirin maeyaua mii biyie mƆriiya saiirar hƆ- gripkiikikaiigi windi mƆ kamim yaii niniiyim mƆ iikam nhirim kingiin hir nwo ikim, sima ina ninokninkinin kariirin maeyaua mii biyie mƆriiya saiir hir hugripkiikikaiyin, whisarii rani, kara Kraiis siir yayim simiir wakaeyokna apkin. ¹⁴ MƆ iripi hiriinan kara tisi tirar nwowin. Dimusi rani, iikamim Adi Komii siiram naingwo tƆbmiiyim sima nididgak paninsi ywosi mƆ sima kiriekak asi nwokim Adi Komii siir yaiya saiir nanaakninkii haiginusiyin. Dimusi rani, sima ina kigim kara tisi maeyaua mii biyie mƆriiya hugripkiikikaiya saiir tirar nwokaiyin mƆ sima ina naingwo tƆbmiiyim Kraiis siya wi simiir whinkinsiis haiginuwi.

¹⁵ Iikam nhirim Kraiis siir yaiya saiir nanaakninkii haiginugim. Dimusi rani, sima kwoin biyie biyie kariiram naingwokim mƆ sima minam warar mƆ aingwokim simiir kiyaiyim kariir haiburgigim mƆ simiir yai imiir wakaeyoknam. Yim iki iikam nhirim Kraiis siir yayim simiir nanaakninkii haiginugim. Dimusi rani, sima wadiekim mƆ ina naingwowim ti dimin imiir tirim mƆ kariir whinkinsiisim ¹⁶ yipiki ti iikam miyikim ti dimin imiir tiriyim. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwowikim. Sima ina ninokninkinin kariirin Adi Komii siyar nimbinkikin siir yai imiir kigriraowim mƆ simiir nanaakninkii haiginuwiim tapaiir. ¹⁷ Iikam nhirim yipiki Kraiis siir yai imiir nanaakninkii haiginuwiyim yim sima kariiram bƆ naingwokwonanaeikin. Niigaki niigakin- ga. Sima hinina naingwowi kariirin wi sima kiyopsibgi

haiginiuwi mi kara wi maingimaing nwo rani. Dimusi rani, kara ini maeyaua mi biye miriia sair tir hugrip-kiikikaiyin mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaii simiir wakaeyokna apim mi kariirin. Niingaka.

¹⁸ Tiriiginin yio dimin Komii rani! Mi ti iikam nhirim si- ma Krai siir yai imiirin siyu biyeni nanaakninkii haiginiugi winti mi nhirim siyu miyikni mi anaakninkii winti, ti hiriiran siyuiin kariirin maingimaing sima nwoaiginiuwi. Dimusi rani, sima Krai siir yai imiir nanaakninkii haiginiugim yio dimin whoimoni rani. ¹⁹ Kara ini maingimaingar nwoyokiyokiyamin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin Adi Komii siir naeyu iirin, yipikin wi Jisis Krai siya nikropkii kariir whinkinsiis haiginiuwam mi kariirin maeyaua mi biye miriia sair hir hugrip-kiikikaiyin rirmiia sair hiranki nwokiyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram srigim kariir whinkinsiis haiginiuwim. ²⁰ Kara ta sairamim minam naingwowi, kara Adi Komii siir yai airin wi haigiprakai rani mi kariir pua wi nopai rani mi kariir kwoin wi kiriyar nwowi mi Adi Komii siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwi biya kara nonkwowim simiir hiriinan mi ti tariinanar nadigniyim. Mi kara omwai waiya mi kara mi aowi mi ti iikamim wi ha boini Krai siya wadekin. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim simiirsika. ²¹ Mi ti dimin taeminim kara tirim simiir bwamkibwamin yio Krai siyairgin. Mi kara naowi, mhoiya kara wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siirim wi simiir haii mi kara wi saika nwowi. ²² Mi kara nao kamae nwowi mi omwaiyar niki waiyai mi ti dimin taeminim kara tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwi Krai siir wakaeyokna apim. Kara ninokninkin tani piki hinin aka bi nwoa omwai waiya saeya iyie? Nao saeya. ²³ Kara pi hid rani kara naowam naingwowi Krai saika nwowi. Wi ta wadie hiriinan saeya nwowi. ²⁴ Mi ta hiriinan sairsi whinkinsiis haiginiuwi kimiirin, ya ini wadiekwadie saeya nwoa kara ti nu iirar nwoki okripkaii, tariigina ya ini biigibi saeya yowoa. ²⁵ Kara hiriyar naingwo tibmii kinin kara wi nao rani mi kara wi omwai hiriinan sairsi waiyai kimiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii siir yaiya sair sibgu wakaeyokna apim mi kima wi maingimaingar nwowi. Dimusi rani, kara ini omwaiyar niki waiyan. ²⁶ Mhoiya kara niti mi kimaka nin oni mi kima wi maingimaiga komiiyar nwowi kariiramim mi kima wi Krai siir inig iir hainankii.

²⁷ Mi dimin whirki kimiir nimbini mi kima wi ti dimin taemin imiirin wi haini naingwokii. Kima dimin taemin kibi kibi imiir tir iikam yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiyim siyu kibiyin sima tiryin siir hiriinan tir. Mi ta hiriinan sairsika mhoiya kara wi kimiir namisi kigi, iyie? Wi kimiir kig rani mi kara dimin kibi kibiyim iikam ima boini iikam kimiir, simiirin wa wakaie, tiriiginim kirie kimiir naingwo tibmii aeya nwowi mi kwoin whirua kima mi owim mi iripa kima mi miriyim. ²⁸ Tiriiginim yipiki kimiir sau omomin sairsi kipi nidid dimusi rani, wim kima Jisis Krai siirigim. Kima Kirie hiriyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima ti hinina tirikim mi ta hiriinan sairsika ti dimin taemin hiriinanim yim wi

simiir niisimauuwi. Adi Komii siya simiir nonkwobumbuninkini mi kimiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi kima wi saika sibgu owi. ²⁹ Mi dimin komiigikomiiyin yio ti si, Adi Komii siya kimiirin minam kiwakikin kima Jisis Krai siiram naingwo tibmii kinim. Mi ti dimin hiriinanin sasa rani. Jisis Krai sairsika Adi Komii siya ti dimin biye imiirin asi kiwakikin kimiiram nitamin. Dimusi rani, kima siir wakaeyokna apkim. ³⁰ Kima mi kara nim krima nomiiyaugim mi ti iikamim krimiir tirbuwiyim mi krimiir nikbumbuwiyim mi ti hiriinan siyu kaimwovin biyar nwoyokiyokiiyanin in tariinanar yadigniyin mi wim kima ti iikamim yipiki kimiir nigbumbuwiim simiirin ina ninokninkinim. Iriig.

Krima krimiir kwoinim simiirin kikintimdinu mi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiram daingwo

2 Kimiir kwoinim kiriyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima Krai siir yai imiir wakaeyokna apkim. Kima maingimaing hiriyar dwokripkai. Dimusi rani, Krai siya kimiiram naingwokwonanae. Kima mi Adi Komii siir naeyu ieya kima ini kwoin whiruar yowowsiyim mi kimiir kwoinim nhirimiyam daingwo mi simiiram daingwokwonanae. ² Kima iripa dongwomaimae mi kwoin whirua dwo mi kima iikam ima mi Adi Komii siya simiiram daingwokwonanae mi kima kwoin whiruar dwowiski. Mi ti dimin hiriinanin ini hanin kimiir kwoinaw kwirii idwokaii mi kima wi maingimaing kariir nwoaiginiuwi. ³ Kima kimamar kipi naingwona mi dimin taeminim ha kipi tir mi iikamim kimiirin wi hiriinan sairsi boini wim kima ini nhirim simiir kou yowowim. Kimiir kwoinim yim kimar kintimtinuna mi kima hinina daingwo kimiir kouwin ini iikam nhirim sima yowowim. ⁴ Kima, kimamar kipi naingwona. Kima iikam nhirimiyam daingwo mi diminim sima naingwowi ikim. ⁵ Kima Krai siya naingwowa biya sair hiriinan daingwo. Yio ti hinigin. ⁶ Mi yio siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya ha bi naingwokin siya Adi Komii siir hiriinanar swoki owi. ⁷ Mi yio siya ti dimin taeminim kirie komiigakim ninomor kouanin simiirin digumii bdi haimriyugigim mi yio siyarin ini inkamin whisarii mi priimiriyin siir hiriinan yinkpitki. Mi siirin Maria saeya naokainakikin mi siya iikam krimiir hiriinanar nimbiamkin. ⁸ Siya inkamnan nimbiamkin mi siir kwoinin hindara kabitkingigin mi siya Adi Komii siir yai imiirar napkin mi iya siya ha naonamin paeyin hiiniya niriininkinin si mi siya kimpisu pranae pranae bi haigin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim. ⁹ Mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya siir inigin ha hainankiyin mi siya ti hinina boinki siya inig komii kibikakin mi kamim inig komii komiikakim simiir kougikouwin ini siyar yowwin. ¹⁰ Mi yipikim Adi Komii siir om hir nwowiim mi nu tir mi o ikim mi iikamim yipiki mi aokaowim mi nunau nwokai ikim mi yiu ikim simiir kouin ini siyar yowwin mi yipiki ta Adi Komii siya dapikiuwa Jisis siir inig iir sair wakaie mi sima wi nidid prasae kin tani mi sima ogmwo wa waisii huiwi mi wi

komii hiniina kauwok boinamnaekii, ¹¹ siya inig komii kibikakin mi sima wi Jisis Krai Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainankii mi sima wi ha boinkii, siya inig komiigakin. Dimusi rani, dimin taeminim Krai siya tirim simiirsika. Mi ti dimin taeminim yim wi Adi siir inig iir hainan prapras. Iriig.

Nim krma ini sikwo paenan ywowim yipiki iikam imiir bigna iisiisiimauu apiyim siyuin niyaka mi krma simiirin wi Adi Komii siir siyu iir nisiimauu

¹² Ti kariir nomiiyauim kara ina naingwokwonanaeyin, biiya kara kimaka nwowa mi kima kariir yai imiir wakaeyim mi kima ina wakaeyokna apim simiiram. Mi tariinanin kara kimaka nwo rani, kara ini aru nwowin. Kima kariir wakaeyokna ap biiya kima tira saiir hiriinan mi tariinanin ti aru kara nwowa ya dimin komiigikomii aeyairga kima kariir yai imiirin nhami nhami kipi wakaeyokna ap. Kima ti dimin taeminim simiir ti wakaeyokna ap yipiki biiya Adi Komii siya tirim kimiir mi mhoiyya kimiirin wi siya nikunami ninomorkoua hiriirin. Kima didid mi kakak dwo wim wi siir pi tirisi nididgak kimiirsi nwowim. ¹³ Kima ti dimin imiir tir. Dimusi rani, Adi Komii siya inokininokini kimiir kwoinim simiir simiirar tirnanaei dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apim simiiram naingwowim mi simiiram wakaeyokna apim.

¹⁴ Mi dimin taeminim kima tiriyim kima kipi ninkinwaomwarkii boin mi simiirsi kipi niniinansao simiirin hindara tir. ¹⁵ Mi kima ti dimin hiriinaninim simiir tiri mi iki nhirim wi kimiir boinhuriyu rani, dimin biyie kima tiram mi kima wi wadiyar sibgu okiyami. Mi kima wi sikwo paenan niyaei, sikwo paeya niyaka bigna apiya kigimok apam, iikamim yipiki biyie nwowim, simiir bopwonyan. ¹⁶ Mi kima simiir diisiimauu Adi Komii siir yai kibi kibi imiirin mi simiir whinkinsiis haiginiu mi siyu wadie sibgu apanin hiniin, piki hiniin dimin ikin wadiyeyin sima wakaeyokna apanin. Mi kima ti dimin imiir tiri, mhoiyya Krai siya swoki iti, kara wi karamar naingwona rani. Dimusi rani, kara ina ninokninokinin ti dimin taeminim kara tirim sima wi nae karamae nwo rani.

¹⁷ Kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api ya ini nae Adi Komii siir ninkin imiiaenan ywowa. Mhoiyya kariirin inkamki tiowi mi kara ha naonami mi kariir nhieya ha naokiinainii mi ya tariigina ya naeyim kima ninkin imiiaeyim simiir idwo swokini haiginkika. Mi tariigina kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir wakaeyokna apamin kima tira saiir hiriinan mi kara wi maingimairga prasae nwo rani. ¹⁸ Mi ti dimin hiriinanin siya nimbiamyami mi kima wi maingimairga kanaka dinkin o ta maingimairga kara nwowa saiir hiriinan. Iriig.

Pol siya Timoti siir boinkin

¹⁹ Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii siya kariirin wa kiwaki Timoti siir nikropkiyim mi iikam kimiirin siya nini kignakiyim mi sima wi tirirar swoki iti mi ta hiri-

inan saiirsika mhoiyya kara wi haini ninokninokini kima wadie nwowi mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi kara wi maingimairga kimakar nwowi. ²⁰ Kara Timoti siir hiriinan inkam nwir karamaeka mi siya ini kariir hiriinan ywowin mi ta hiriinan saiirsika siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam asi naingwokin wadie kima sibgu owim. ²¹ Mi yim iki iikam nhirim yim simamar naingwonaekim yim sima digworaekwowim Jisis Krai siir simiir kig rani. ²² Mi kima ina ninokninokininim Timoti siya ti siyu hiriinanin siir nwo rani, siya inkam wadiek. Siya siyamar bi naingwonaekim siya iikam kimiiram naingwokin mi kariirin siya whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir yayim simiir nanaakninokii haiginiuwam yinisimin siir ad iir whindiraerariyin siir hiriinan. ²³ Mhoiyya kara ti dimin taeminim kam ima tiranin kariir simiirin wa ninokninokini, kara minam naingwokin Timoti siirin kimiiram nikropkiyim. ²⁴ Kara hiriir naingwo tibmii kini Biiyan Inkam Komii siya kariirin wa whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi kimiminkirani, maeyauwa mi biyie miriyya sima hiugripkiikikaiya saiir tir haiburgigsasauwim mi kara Timoti saika wa niti kimiir kignakiyim.

²⁵ Kara minam naingwowi Epafrodaitas siirin kimiiram warar nikropkiyim. Siya kariir nomiiyugin mi siya mi kara krira ini nwiruar ywowiskiyo mi Adi Komii siir dimin taemin imiirin krirar tirikim dimin biyie saika ninkinyaeawim inkamin yayi niniyin siya tiriya saiir hiriinan. Mi biiyar, kima siirin bidiyar iki ikropkiyin mi siya ha nitin mi kariirin dimin taemin siya ini whinkinsiis haiginiuni. ²⁶ Siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin dimusi rani, kima ha wakaekim siya maki niugin mi siya maka niyim siya pi boriisopi kima siiram naingwoyimyokim ta ma siya nii aiirsiyin. ²⁷ Biiya siya parii parii pi naowim mi siirin Adi Komii siya naingwobunakin mi siya whinkinsiis haiginiugin mi siya painiisi yaosi. Siya siiraramar bi naingwobumbugin. Nngaka. Siya kariiram warar naingwobumbugin mi ta hiriinan saiirsika siya naonami kara wi komii nouuboboin tani. ²⁸ Mi ta hiriinan saiirsika kara siirin asi nikropkisasaugin kimiir kignakiyim mi kima siirin wi hiriinan saiirsi kigwini mi kimiir kwoinim wi maingimairga nwowini. Mi kima maingimairga nwowi mi an kara wi maingimairgar mi owi. ²⁹ Mi siya waraur nimbini mi kima siir kigwini mi kima wi maingimairga dwoki Biiyan Inkam Komii siiram yipiki siiram kiwaki karam nwowin siya naowam. Mi kima ti hiriinan inkamin siiram daingwo inkam komiiyin siya. ³⁰ Dimusi rani, siya naosi bi naingwoyimyokin. Siya Krai siir dimin taeminim simiirsi naingwoyimyokin mi siya naoni piu asi nwokin mi kimiir ig-sopa ini siya yokwokairina mi siya kariirin pranae pranae bi whinkinsiis haiginiugin mi ta hiriinan saiirsi-ka siya maki asi niugin. Iriig.

Yipiki Jisis Krai siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio inkam wadiek

3 Ti kariir nomiiyauim, tiki nwokripkaigiyim yayim kara kimiir boinkiyam tirim yim ti sim. Dimusi

rani, wim kima Biyyan Inkam Komii siirgim mi kima maingimairga dwo! Mi dimin taeminim yipiki biyya kara winkiyim yokwoni kimiiram mi tariinanin kara simiirar swoki winkikin. Kara ti yai kibi kibiyim kimiir boinmauusi bi piyaokin. Mi an kara ha naingwowi kima inokninkin ta yai aiir wakae ya dimin kibigikibi aeyairga. ² Kima ti kamim dimin biyekakim yipiki wranan nwowim simiirsi mintarao, kimiir kwoinim wi sim pi kiyaiisi mi wi ti hinin sima boini kimiir mioisim ti kitiyopnir hai mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan saiirsi nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinanin wim wi kimiir piu aiirar swoki tirbunaei. ³ Nim krma hinina naingwo tibmii kiin tani krma krmiir miois imiir kitiyopnir haii mi ti hiriinan siyuin krmiirin wi siya whinkinsiis haiginiu rani, krma Adi Komii krmiir Wanin siir yinisisim nwowim. Niingaka. Mi iyya Adi Komii siir naeyuun krmiir kwoinawu tir nwokaiiyim mi krmiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir inig iir hainanam mi krmiirin siyar mi iisiimauuwi hinininim nim krma Adi Komii siirgisiir yinisisimkim. Mi dimin taeminim Jisis Kraisi siya tirim krmiir krma simiir ninokninkini mi krma wi maingimairga prasae nwo rani. Mi nim krma ina ninokninkinim ta saiirin, krma krmarin wi dig nwo rani, Adi Komii siir tirim mi siya krmiir nanmaiwarkainam ta sima boina krmiir miois imiir kitiyopnir haiya saiirsi. Niingaka. ⁴ Mi kara ti dimin taeminim biyya kara wakaeyokna apim kara juda simiir biyyan siyuin siir dimin taemin imiir wakaeyokna apam naingwokiswo mi kara wi simiirar pi wakaeyokna apin mi kara ti hiriinan tirim pi boriisopi. Kam nhirim yim ha naingwowi sima juda simiir siyu iirar wakaeyokna apkrpkaii mi sima wi wadiyar sibgu owi mi an kara ina ninokninkinin, biyya an kara ti siyu hiriinanin wadie simiirsi nwokin. Mi ti siya siyu hiriinanin ini ti siyuin sima tirin ini siir haiburin. ⁵ Mi an kara ti hinina boinkin. Dimusi rani, iyya kariir apua kariir naokainakiya, iyya kara iyyim iriyyar kwoima nwowin mi sima kariir miois aiirin ina kitiyopnir haiyim hinina niisiimauuwam an kara Adi Komii siirgin. Mi Jekopin yipikin sima dapiyin Isrel, siya kariir brougaekin. Mi an kara Bensameni piugana saiir inkamkin mi yio ini kaimwokikaimwovar ywowin, an kara Judani isidin siirgisiir inkamkin. Biyya kara Farisimi isidin siir inkam nwowin kara Moses siir inkam nwowin kara Moses siir siyu komii siir yai whiekakim yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiirar wakaeyokna apkin. ⁶ Kara pi ti hinina boini, kara Adi Komii siirin dimin whoimoni bi tirkin mi iikamim Kraisi siir yai imiir wakaeyokna apim simiirin kara tioidwom-aigim mi yipiki siir piuganan ikim. Mi iikamim yipiki kariiram kinankiuim siyuin kara wakaeyokna apin Moses siir siyu komii siir yai imiir sima wi hiriyyar boini, kara wadiekin mi kara dimin biye bi tirkin.

⁷ Biyya an kara ha naingwokin ti dimin taemin hininam yim dimin komiigim mi tariinanin an kara hinina naingwo tibmii kiin ti dimin taeminim yim dimin komii rani. Dimusi rani, tariinanin kara Jisis Kraisi siiram naingwo tibmii kiin mi kariirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi wadie sibgu owim. ⁸ Dimusi rani, kara hinin-

na naingwo tibmii kiin tani ti dimin taemin hinininim yipiki biyya kara napim yim dimin komii rani mi an kara hinina naingwo tibmii kiin ti dimin taemin hinininim yim dimin komii rani. Dimusi rani, an kara ina ninokninkinin kara Jisis Kraisi siir wakaeyokna api mi dimin taeminim iikamim yipiki Adi Komii saika nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwim biyya yim siya bidi ikwokopougigim. Mi kara ti dimin taemin hinininim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi kara simiirin ha naingwowi yim ini dimin biyekibiyie ywowim mi ta hiriinan saiirsika kara Jisis Kraisi siirgisiirara asi wakaeyokna api. ⁹ Mi tariinanin kara Moses siir siyu komii siir yai imiir swoki wakaeyokna ap rani mi Adi Komii siya wi ta hiriinan saiirsi boin tani kariirin dimin whirki bi kimbugin mi ta siya boina kariirin hinin kara dimin whirki bi kimbugin mi dimusi rani, kara Kraisi siir yai imiiram naingwo tibmii kisingin mi tariinanin kara ini siir piugan aiir nwowin. ¹⁰ Kara ti dimin hinininim sim naingwokin. Kara Jisis Kraisi siir sibgu inokninkinam tirkin mi kirie komiyya siya haiya iyya siya ie hir haiburgigin mi ha swoki insiin idwovin. Kara saika iripa bidi yamasu kikin mi kara ti dimin biye biyeyim mi kimpipisuwa siya haiyim hiriinan haiyamar mi aingwowi. ¹¹ Kara ti dimin taemin imiirin minam tiri, iyya kara naowi kariirin wi siya nanmaiwarkainaei mi kara wi omwaiyar swoki waiyaei mi wi saikar nwowi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin Jisis siir hiriinan inkam kibi nwowim

¹² Kara pi hinina boin tani kara siiram bidi wakaeyokna apin, kara tira saiir hiriinan mi an kara inkam kibi bidi ywokiyan. Niingaka. Kara ina niki mirii ninkiyaei kripkaiyin ti dimin taemin imiir wakaeyokna apam mi ta hiriinan saiirsika kara wi Kraisi siir hiriinan asi nwowi dimusi rani, siya kariir bidi yimbiniin siir inkam nwowim. ¹³ Ti kariir nomiiyuim, kara hinina naingwo rani, kara inkam kibikikibikin. Niingaka. Mi kariir dimin taeminim biyya kara nonkwoim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi kara ti dimininim mhoyiya digi digi nwoaiginiuwanim siirgi simiiramar naingwo iski. ¹⁴ Kara ini ti kamim yipiki ninkikin iwitiyim dimin haiyam ini simiir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan kara nwowa, kara ti nu iir asi nwowi. Kara Adi Komii krmiir Wanin siir wakaeyokna apikin mi ta hiriinan saiirsika mhoyiya siya dimin taeminim yipiki siya niki imbinim kariir wi hiriinan saiirsi haii. Dimusi rani, miyya Jisis Kraisi siya tira saiirsika mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi nimbini omin ninomor kou hir nwowin siir nwoyokiyokiikaeyamim inokninkin.

¹⁵ Mi krma whiekakarim yipiki ha niki aingwo tibmii kripkaiyim Adi Komii siiram nim ti kwoin hinininim kara boinkiyin siirarar dwo iski. Mi kimiir kwoinim yapa yapa nwoorigini mi Adi Komii siya iriipi hiriinan ti dimininim kara boinkiyim kimiir wi simiirar mi iisiimauuwi mi kima wi haninggin sibgu inokninkini. ¹⁶ Krma ti dimin kiingikininim Adi Komii siya niisiimauuim simiirgisiirarar wakaeyokna ap iski mi iriipi hiriinan kr-

ma ti siyuiin ti tariinan krīma ninokninkinīn siirarar dwowiski.

¹⁷ Ti kariir nomiiyauim, krīma iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siiram naingwo tibmii kīniyim, krīma siyuiin kīma nwowanin siir nīsiimauugin. Mī ti hīriinan siyuiin siir kigi mī wī hīriiyar dwokripkai mī iriipi hīriinan ti iikamim yipiki kariir siyiu iir napiyim mī hīriinan tīriyim simiirin sibgu timi kigrīrao. ¹⁸ Dimusi rani, kara ta yaiya aiirin ii kasa kasa bi boinmīmauugin kara hīrankar boinmīmauubumbunaniyin mī ini tariinanar yadigniyin mī tariinanin iriipi hīriinan kara ini oub-gakar swoki boinouugiyin. Mī tariinanin iikam whiekakim yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim kimaka, siyuiin sima nwowiyim kimaka yio ini Jisis Kraiis siir sauan omomim sima nwowiyin ini hīriinan ywowin. Mī siyuiin sima nwowiyin sima yaibu Jisis Kraiis siya naowa paeyin hīiiniya nīriininkinīn si saiir nīewaiyugim. ¹⁹ Adi Komii siiram naingwokwonanaeni hanin aka, sima iinokīinokin dimin taeminim simiir kwoinkī naingwowyim simiiram naingwokwonanaeyim. Mī ti dimin taemin hīriinanin iikam nhir imiir tiri nididgag sima nwowam mī ti iikamim sima iinokīinokin ti dimin hīriinanin simiir simiira hainopyaeyao boinkripkai. Mī simiir kwoinim ini ti nuin siir digworaekwo imiiram yamkiyim. Mī ti Adi Komii siir dimin taemin imiirin yio ini nīngaka ywowin. Mī ti hīriinan saiirsika, tiriigin hīriinan tiri mī sima omin ninomor kou hir nwowin siir namim wī dig nwo rani, Adi Adi saika nwowam. Mī sima iinokīinokin wī miyiknan nwo rani mī sima wī Adi Komii saika nwo rani, wī yapa yapa nwowi. ²⁰ Mī. Dimusi rani, nim krīma omin ninomor kou hiranin siir hīrankim mī krīma Jisis Kraiis siiram nwokwokini krīmiir Biiyan Inkam Komiiyin, krīmiir nanmaiwarkainan inkamin mī siya omin ninomor kou hiranin siir hīranki krīmiirsi nitkin. ²¹ Mī ta siya niunaiinii nua tiriir mī ta krīmiir piua nu tirana ya wī siya kisina owaiginuwi ninomor kougikou hiran piu aiir siir piugipiua saiir hīriinan nwowam. Siya ti hīriinanin wī siir kirie komiia saiir kirieni tiri. Mī ta kirieya siya saiir kirieni tirkin siya ti dimin taemin imiirin mī sima wī siir in ara nonkwo digi. Iriig.

Iikam kīma maingimairga mī kwoin whirua dwo mī dimin taemin kibi kibi imiiram daingwo

⁴ Mī ta hīriinan saiirsika, ti kariir nomiiyauim, kīma yipiki kara naingwokwonanaeyim, kariir kwoin komiiyin nitam naingwowi kīmiir kignakiyam mī kara ini maingimairga kīmiiramar mī owin mī ini kīmiir inig iirar mī hainankiyin mī wim kīma ini kariir miya saiir paenidnan ywowim. Mī kīmiir naingwo tibmiya kirie hīriiyar dwokripkai siiram dimusi rani, dimin taeminim kara boinmīmauwim kīmiir simiirsika.

² Yuodia Sintiki kowiirin, kara pi igao yai boinki! Kowa iripa dongwomamair ae mī Biiyan Inkam Komii Kraiis siiram wakaeyokna apim kwoin whiruar dwoki. ³ Kara kariir nomiiyau kibiyo kowiir boinkii yipiki biya kanaka miriyo ti dimin kaimwowim simiir, kowa ti wig iso sowiir whinkinsiis haiginu sowa kwoin whirua

nwowim. Dimusi rani, kariirin sowa isairar whinkinsiis haiginuugo Adi Komii siir yai win kibiya saiir nanaakninkii haiginuwim, Klemen saika. Mī kīmiir iikam nhirim kariirin sima warar whinkinsiis haiginugim mī ta hīriinan saiirsika Adi Komii siya kīmiir inigim Yokwo Komii saiir hir winim simiir asi ninokninkini. Mī tiriiginim yipiki kwoin win haiyim wim kīma ini siir yinisisim ywowim.

⁴ Kīma maingimairga dwo Biiyan Inkam Komii Kraiis siiram. Kara kīmiirin pa swoki boinkii, kīma maingimairga dwo.

⁵ Wī kīmimīn tani Biiyan Inkam Komii Jisis Kraiis siyan wī sipi swoki tuunaiinii nua tiriir. Mī ta hīriinan saiirsika, wī hīriinan asi tiri mī wī iikam whiekakim simaka nongwomamair aei. ⁶ Mī kīma whiekakim dimin taemin whiekakam kipi naingwokwonanaei mī Adi Komii krīmiir Wanin siiram srii ti dimin taeminim kīma boiniyim kīma haiyam. Mī iya kīma Adi Komii saika boini mī kīma siiram srii mī ti diminim saeya tirim simiirsi boin wadieki siirin. ⁷ Mī ta hīriinan saiirsika ta Adi Komii siir nongwomamair aeya yipiki wī ninokninkin karamae krīma nwowi mī kīmiirin wī saiir kirieni whinkinsiis haiginuwi mī wī siya kigrīraowi kīmiirin mī kīma wī maingimairga nwowi mī wī dimin kibi kibiym simiiramar naingwowi. Dimusi rani, nim krīma Kraiis saika bidi yamasukikinim.

⁸ Mī ti nwokripkaigiyān yayim kara kīmiir boinmauwanim yim ti sim, kīma ti dimin taeminim nīksisae karam nwowiyim simiiram nhami nhami kipi naingwo mī yi tiriiginin yio kaimwowaingim. Mī dimin taeminim yipiki Adi Komii siya naingwowyim yim wadiekim mī dimin whirki bi mī kimbugim, kaimwo kinaingim mī yipiki iikam nhirimi whinkinsiis haiginuwiyim. Mī kīma dimin taeminim Adi Komii siya mī iikam ikim maingimairga simiir nwowaiginuwiyim simiiram daingwo mī dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mī ta hīriinan saiirsika iikamim simiir kwoinim simiir asi wakaeyokna api. Mī piki hinin dimin ikim wadie nwowim ti diminim simiir hīriinan mī kīma wī ti simiiramar daingwo iski. ⁹ Mī dimin taeminim yipiki kara boinmīmauwim kīmiir mī kīma mī kiga kariir simiir wakaeyokna ap mī kīma simiir wakaeyokna api mī ta hīriinan saiirsika Adi Komii siya kīmiirin wī maingimairga asi nwowaiginuwi mī siya wī ini hanin kīmiir kwoin imiir kwirī idwokaii. Iriig.

Pol siya iikamim Filipai hiranin maingimairga simiir nwokin. Dimusi rani, sima dimin taemin siir hauugim siir whinkinsiis haiginuwam

¹⁰ Kara maingimairga prasae bi nwokin Biiyan Inkam Komii Kraiis siiram. Dimusi rani, biya kīma kariir whinkinsiis haiginuwam naingwokim. Biya kīmar boininkiniunaniyin kariir mī ini tariinanar yadigniyin mī kīma nhami nhami bi boinkim hinin kīma kariir whinkinsiis haiginuwim wī dig nwo rani. Mī tariinanin kīma kariirin ina swoki whinkinsiis haiginuwim. ¹¹ Kara ti dimin taeminim kīmiir bi boinmauugim. Dimusi rani, kara digworaekwowam whaowaekin. Kara ina

ninokninkinin mi kara simiirsiiyin naingwoyimyok rani kara wi maingimairgar nwowi simiiram. ¹² Kara ina ninokninkinin siyuin inkam paeprikabnan mi owiyin siirin mi inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin. Kara iiyim mi omim kara nwowiyim simiirin ina sibgu inokninkinin mi kara mhiigi mi aowi mi kariir mhiya saeya mi kinuwi, yio kara pa ninokninkinkii kariir kwoinin maingimairga siya nwowiyim. ¹³ Mi ti digworaekwowim kara simiir tiri wi digar nwowi yipiki kara boinmimauuwim kirieya Krais siya hauuwa kariir mi kariir kwoinou kinirkai haiginiuwa saiiir kirieni.

¹⁴ Kima kariirin bimbuiwi bi tirkin mi iiyim dimin biyeyim kariiram nimbiniyim mi wim kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim. ¹⁵ Biya iya kara nu haimii Masedonia hir haiburgigin Adi Komii siir yai win kibiya saiiir boinmimauuwam mi Filipai kimiir iikamim kariirin dimin taeminim kima kimar hauugikin, siyuin iikamim sim hauuiyin simiir nomiiyau imiir siir hiriinan. Iikamim iki om nhirim simim yim kariirin dimin sim whir bi swoki hauumiminkim ini kima kimar ywowskiyim. ¹⁶ Biya iya kara om Tesalonaika hir nwowin mi kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim mi dimin taemin kariiram bidiyar mi hauugiyim mi ini kima kaimwovar swoki hauugiyim digworaekwowim kariir whinkinsiis haiginiuwamin.

¹⁷ Kara yai kamaeka kima dimin taemin kariiram kima mi hauugiyim kara ha naingwowi Adi Komii siya kimiirin dimin miyik miyik imiirar hauugin. Dimusi rani, ti digworaekwowim kima tirim kariir simiirsika.

¹⁸ Kara digworaekwo kasa bi haiwinkan ini ti digworaekwowim kara naingwowim kara haiwinam Epafrodaitas siir inankin yipiki ti digworaekwowim kima nonkwo hauugiyin kariir nini hauugiyim ini simiir

haiburin. Mi tariinanin kara dimin whiram whaowaeki rani. Mi ti digworaekwowim kima haingiriyu haiginim kariiram yim maingimairga kariirara bi nwowaiginiugim yim Adi Komii siir warar nwowaiginiugim maingimairga. Mi ti digworaekwowim yim ini ti dimin kibi kibiyim piuii miyik whakiyim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁹ Dimusi rani, kima digworaekwo kariir hauugikim mi kariir Adi Komiiyin yio iriipi hiriinan yio wi digworaekwo kimiir mi hauuwi, ti digworaekwowim kima hainguguwim kaimwoka. Dimusi rani, kima ini Jisis Krais saikar yamasukikinin mi kima ti digworaekwowim Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi pranaepranae nikboinmamair haiginiu rani mi kima wi simiiram whaowae rani siya kimiirin wi kasa kasa hauu rani. ²⁰ Ha wit, krima krimiir Adi Komiiyin siir inig iirarar hainani. Dimusi rani, siya wadiekwadiekin. Mi yaimwokiyaimwovan inkamkin. Iriig.

Nikopkaigiyan yaimirsisim kwisuwao Pol siya boiniyim sima

²¹ Kara mi kariir nomiiyauim tiran ima, krima kimiirin yapa yapa nokboinmamaigi krimiir nomiiyauuwim warauranim kimiirin yipiki Jisis Krais siir wakaeyokna apiyim, krima kimiir nokboinmamaigi. ²² Iikam whiekakim tiranim yipiki Krais Jisis siir wakaeyokna apiyim sima kimiir nokboinmamaigikim. Nhirim yipiki Krais siir wakaeyokna apiyim yipiki inkam komii Sisa siir miriiyim, sima kimiir nokboinmamaigikim.

²³ Kara Biyan Inkam Komii siiramim minam sriigin siya siir naingwobumbu aiir hauuwim mi saeya wi kimiir kwoinou waraurar nwoki okripkaigiyamim. Iriig.

Kolosi

Mi iya Pol siya mi biye om komii Rom hir miriyyin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Kolosi hiranim simiiram. Mi siya ta yokwowa inkam nwisō Tikikas mi Onisimas sower hauugi mi yo sowa kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir ini hauuu. Pol siya hiniina wakaewin kam nhirim niksisaeyim ini simaka hir nwowim mi iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima boinkim hiniin Krai siya Adi Komii rani mi Jisis siir inig iir kipi hainan. Mi haniingi nuwi wi iki paekwosimim mi dimin kirie kirie nhirim ninomor kouanim wi sim inigim sim ti hainanam. Mi simiir ogmwoim wi simiiram nwoki huiim mi wi simiir siyu imiir nwoki apim. Mi inkamin Epafras nikuwiyin ha namim mi Pol siirin siya ini boinu hikim iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir nimbiamim. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi winkikin, siya minam winkikin ti niksisaeyim simiir nikwowaisiigiyim mi simiirin Krai siirgisiirarar boinim hiniin iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosiya hiriirin siya nikropkikin. Iriig.

Yokwowa Pol siya winkiya Kolosi hiran iikam imiiram saeya

1 Kara Polkin, kara Jisis Krai siir aposel inkamkin. Adi Komii krimiir Wanin siya biyar naingwokin kariiram kiwakiyamim aposel inkam nwowam mi siya kariirin saiirar nimbingin siir mi aiir miriyyamim. Kara mi kariir nomiiyau ieya Timoti ² ta yokwowa krira win hauugika iikamim Adi Komii siirim om Kolosi warauranim kimiiram. Nomiiyau miyikim yipiki Jisis Krai saika namasukikimim, krira kririir Adi Komiiyin siiram sriigi kimiirin wi siya nwoki hauuwim naingwobumbu mi wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekin. Dimusi rani, iikamim om Kolosi hiranim sima Krai siir yai imiir wakaeyokna apkim

³ Mi krima inokininokin Adi Komii siiram kwisboinanae mi krima Adi Komii siirin boin wadieki, ti Adi Komiiyin yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siir Adin. Dimusi rani, wim kima siir wakaeyokna apkim. Mi ti Adi Komiiyin yo krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siir Adgin. ⁴ Krima Adi Komii siir boin wadieki. Dimusi rani, krira hiniina wakaeko iikamim sima hiniina boinkim, kima Krai Jisis siir yai imiiramim ina sibgu aingwo tibmii kinim mi kima iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiramim ina naingwokwonanaeyim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim. ⁵ Dimusi rani, wim kima ti dimin kibi kibi imiir nwokwokini yipiki Adi Komii siya diriraerarkwokinim siir om hiranim kimiiram, kimiir hauuwam. Biya iya Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiiram waraur nita, kima saiir yaimwokiyaimwuwim bidiyar sibgu inomokninikimim. ⁶ Mi bidi bidiniyarin iya kima ti dimin kibi iir wakaeya biigibii Adi Komii siya tirin iikam krimiir mi kima hiriyar yaingwo tiki yayiyim yim yai kaimwo imairgim mi ta Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiir bopwo waraurin wi nae sapi budi mi hinda tinda

ti nu iirarin wi hiriyar ninyokii irkaki mi iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaekii, mi yayi wi simiir whinkinsiin haiginiuwu. ⁷ Epafrasin krimiir inkam kibiyin, ti dimin taemin hiniin kimiirin siya boimimauugim siya Adi Komii siiramim krimaka bi miriigin mi siya krimiirin ini hiriyar whinkinsiis haiginiukripkaiyin Krai siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwam. ⁸ Mi siya ha nitin kririiram mi siya krimiir ini boini, Adi Komii siir naeyuin simiirin siya whinkinsiis haiginiuwu iikam nhirim simiiram naingwokwonanaeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim. Iriig.

⁹ Mi iya krira ti dimin taeminim simiir wakaeyim mi krima inokininokin Adi Komii siiramar sriinanae iikam kimiiramim. Krira Adi Komii siiramim minam srii siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika kima wi haniingin sibgu inokninikini dimin taeminim siya naingwuwim kima wakaeyokna apam. Adi Komii siir naeyuin wi siyar huirworwokai haiginiuwu kimiir kwoin imiirin mi kima siir dimin taemin imiirin wi haniingin sibgu inomokninikini. ¹⁰ Mi ti digworaekwuwim simiir ninomokninikin digi mi kima ti dimin taemin imiirin wi haniingi tiri. Mi kima ti miyiyim yipiki Adi Komii siya boinim kima tiram simiirin wa sibgu wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika siya wi big nasmirwaiya asi nwowi kimiiramim. Mi ta hiriinan saiirsika kima iki mi kibi kibiyim wi asi mirii. Mi kima Adi Komii siirin wi haniingi sibgu inokninikini. ¹¹ Adi Komii siya kirie komiigakin mi siya digworaekwo whiekakim simiir tirim wi digar nwowi mi krira Adi Komii siiramim dimin minam kwis boini mi ha mi srii, siir kirieya siya wi kimiir hauuwi mi iikam kimiirin wi saeya whinkinsiisi mi mairgimairga mi owamin kimiirin ti dimin biye biyeyim sima tirka windi. ¹² Kimiir kwoinim kwoin miyiki miyikin sasar dwo mi krimiir Adi Komiiyin siir boin wadieki. Siya siyairgin wadie kimiir nwoaiginiuwiyin mi ta hiriinan saiirsika kima dimin taeminim siya nimbimim kimiiram kima haiyam wi simiir asi haii. Siya wi iikam kimiir hauugii mi krimiirin wi warar mi inkin hauugii ti digworaekwuwim siir

omanim yipiki wadie paeni haniin niuyam mi dimin biyeké nwokai karamae nwowim. ¹³ Mi iya kríma Setan siir aowa nwowa, krímiirin Adi Komii siya nanmai-warkainakim mi ta hiriinan saiirsika kríma wi siir yinisimín yipikin siya naingwokwonanaeyin wi siir aowa asi nwowi. ¹⁴ Adi Komii siir yinisimín krímiir dimin biyeyim simiirsi naokin mi krímiirin siya nanmai-warkainakin Setan siir aowa nwosi. Mi ti hiriinan tirin mi siya krímiir dimin biyie imiirin asi haiyoprimdiyumi-igikim. Iriig.

Krais siya Biyan Inkam Komiigin mi siya dimin taeminim krímiir whinkinsiis haiginiuwam asi tiri

¹⁵ Mi kríma Krais siir kigi, mi kríma wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya paningín. Dimusi rani, Krais siya Adi Komii siir hiriinanaargin yipiki iikam kríma kig karamae nwowiyin. Siya ini sakisair ywowin mi dimin taeminim Adi Komii siya nonkwokwowim ini siyar kigirkakin. ¹⁶ Dimin taemin whiekakim yim ini Krais siyar kigirkakin dimusi rani, dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim yim siya siyar nonkwokwos-wokim. Digworaekwo whiekakim siya nonkwokwowim nhirim yim tisi krímar kigim mi nhirim kríma simiir kig rani. Yim ti paekwosim mi naeyu minim mi digworaekwo nhir ikim yim sima. Adi Komii siyar tirkikin Krais siirin ti digworaekwo whiekakim simiir tiramin mi ta hiriinan saiirsika ti digworaekwo whiekakim yipiki nu iir nwowim mi kou nwo ikim yim Krais siir inig iir asi hainanprapraskikim. ¹⁷ Biya dimin taemin ima nwowa mi yio siya ha mi okin mi siya dimin taemin whiekakim simiir asi kigirkakin simiir maeyau imiirar sibgu okripkaiyim. ¹⁸ Siya ini iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim ini krímiir mwonan ywowin mi nim kríma ini siir piunan ywowim. Siya siyargin dimin taeminim Adi Komii siya tiriyim iikam krímiir yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiir bwamkibwamin. Krais siirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokin yipiki biya niki aonamin mi siyargin biigibi ninsiin idwokin ie hirankin mi ta hiriinan saiirsika siya iki dimin taeminim simiir kigriraowan inkam asi nwokin mi nu ninomor sowiir digworaekwowim simiir kigriraowamin inkam nwirki bi nwokin siir kouwin. Niingaki niinga kiinga. ¹⁹ Tiki yayim yim yaimwowaigim. Dimusi rani, Adi Komii siya ha naingwokin siir yinisimín siya siirgisiir i iirar kwirii iski. ²⁰ Dimin taeminim yipiki Adi Komii siir sau omomnan nwowim, yim siya bidi yimbiingiyim ti dimin taeminim mi iikam ikim, yipiki ti nu iir nwowim mi yipiki ninomor kou mi o ikim. Mi ta hiriinan saiirsika Krais siir nhieya yipiki paeyin hiiniya niriioninkinin si naokiinainiya saeyar nikworipukimaigigim ti dimin biyie imiirin mi ta hiriinan saiirsika simiirin kwoin whirua asi nwoaiginiugin.

²¹ Mi biya iikam kima Adi Komii siiram bi naingwokim mi kima siir bi wakaeyokna apkim. Wim kima dimin biyie tirkim. ²² Mi Krais siya paeyin hiiniya niriioninkinin si naokin. Mi ti hiriinan siyutin Adi Komii siya kimiir asi tirkikin kwoin whirua saika nwowam. Krais siya tiriiginin iikam kimiirin iya siir piu aeya

naonama saiir kirieni tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiirin asi tirkikin dimin whirki kimbu karamae Adi Komii siir whwonkamidan. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin wi ha nwoki aingwowi kimiir kwoinim wadiekim dimin biyie whirki bi kinyiskaigikim. Mi kimiirin wi dimin biyie whir inkam nwirki swoki boin hiuriiyu rani. Niingaka. ²³ Mi kima Jisis Krais siiram hiriir naingwo tibmii kinanaei mi kimiir kwoinim whwowisa nwo karam nwowi mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriirar nwokripkaii dimin whirki kinyiskai karamaeya nwowi mi kisina karamae nwowi, Adi Komii siir yinisimín kimiirin wi siya nikiu nami Adi Komii siir whwonkam ida hiriir. Mi kima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiir wakaei mi kima wa nwokwokini ti dimin kibi kibi imiiramim yipiki Adi Komii siya nimbimim kimiiram. Mi ta Yai Win Kibiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ti nuin siirin hinda tinda bidi boinmimauu diga. Kara Polkin, an kara iriipi hiriinan ta Yai Win Kibiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwa. Iriig.

Pol siya iikamim om Kolosi hiranim simiir whinkinsiis haiginiugin

²⁴ Kara hik kimiirsiyar mi haigi windi mi kariirin ha mi igbumbugi windi mi kara pi maigimaigra mi owi. Biya Jisis Krais siya kariirin hiniina boinkin, kariir iikamim, yipiki kariir piunan nwowim, simiir hika ya wi kimiiram niti kimiir piu imiir kimpipisu haiginiuwam. Mi iiyim kara ta hiriinan hik aiir haiyin, ta hika biya Jisis Krais siya haiya saiir idwo swoki inkin haingigikin digidig simiir nwokiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kara maigimaigra asi nwowi ti hik hiriinanim simiirsi haiyim kimpipisu. ²⁵ Biya kariirin Adi Komii siya nimbngikin siir yai kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika, kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiir asi whinkinsiis haiginiugim inkamin nwirni miriyin mi iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyin siir hiriinan. ²⁶ Biya ta yaiya saiir yaimwokiayaimwowa ya iikamim simiirsi haigiprakaigim. Mi tariinanin Adi Komii siya ta siir yaiya saiir yaimwokiayaimwowa ya siir iikam imiir bidi yiisiimauuwim. ²⁷ Siya krímiir niisiimauuwam naingwokin yipiki siir iikamim mi kríma ta yai kibikikibi imiirimin wa nwoki sibgu inokninkinim mi wi iikamim Isrel simiir piugana saiir karamaeyim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi ti yayim yipiki niki haigiprakaiyim yim ti sima Krais siya ini ini haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaeyin iikamim yipiki Juda iikam tani mi ta hiriinan saiirsika, kima maigimaigra asi nwokin mi wim kima iya Adi Komii siya hauuwana siir dimin miyik miyik imiir, simiiram nwokwokini mi siya wi kimiir hainanprapraskii. ²⁸ Mi ta hiriinan saiirsika, iikam kríma iki omom omomim simiir asi nami simiirin Krais siir yai aiir boinmimauuwam. Kríma simiirin hiniina boin, sima dimin biyeyim simiir kwoinaw nwokaiyim simiirin digumii haimriiyugig. Mi kríma simiirin Krais siir yai kibi kibi imiir diisiimauu. Mi kríma ti dimin hiriinanim simiir tiri mi kríma wi iikamim simiir tiri sima wakaeyokna apam Krais siir yai imiir sima tira saiir hiriinan. ²⁹ Kara ti dimin taeminim simiirin

sibgu sibgu asi tiri mi ta hiriinan saiirsika sima Krai si-
ir yai kibi kibi imiir asi sibgu wakaeyokna api. Kariir
kwoin Krai siya kiwir haigin mi kara ti dimin taemin
imiir asi tirkin. Iriig.

**Kolosi kimiir iikamim sima yai bibiyeyim priiyik-
sasaeyim simiirin digiumii haimriyugig**

2 Kara ha naingwowi wim kima ti dimin taemin imi-
irin ina ninokninkinim. Kara kimiiram naingwokin
mi kara dimin taemin kasa bi tirkin kimiir whinkinsis
haiginiuwam iikamim om Kolosi hiranim mi iikamim
om Leodisianim mi iikam nhirim yipiki biyanim mi tari-
inanan ikim yim kariir whwonkam iir bi kigim. **2** Kara ti
dinin taeminim simiirin ta hiriinan saiirsi tirkin kimiir
kwoinim wi wadie nwoki sibgu owim mi kima irni
nwirnyam naingwokwonanaei mi kimiir kwoinim
dinin taemin imiiramim sibgu naingwowi mi ta hiriinan
saiirsi kima Adi Komii siir asi wakaeyokna apkim kima
tira saiir hiriinan. Kara ha naingwowi kima Krai siir
digworaekwowim yipiki Adi Komii siya haigiprakaiyim
biya simiir ninokninkinim. Mi ti dimin taeminim Krai
siirgisiirim yim ti dimin taeminim biya Adi Komii siya
haigiprakaiyim yim sima mi tariinan yim bidi
yanaakninkiigiyim. **3** Jisis Krai sasaigin yaim-
wokiayimwo boini bwamkibwamin dinin taemin
whiekakim simiir bwamkibwam imiir.

4 Kara kimiirin ti dimin taeminim Krai siirim simiir
boinmimauuwi mi ta hiriinan saiirsika iikamim wi kimi-
ir kwoin imiir kiyai rani, iki simiir yai bibiyeyim priiyik-
sasaeyim simiir. **5** Kara kima mi o kamaeka wandi,
kara kimiiramim ina mi aingwown. Kara ha naingwowi
kima ini wadiyar nwowim mi ta saiirsika kima Jisis
Krai siiramim nhami nhami paninsi yaingwo tibmiisi.
Mi ta hiriinan saiirsika, kara kimiiramim maigimaiga
asi nwowi. Iriig.

**Krima mi Krai siya krima ini kwoin whirua nwowim mi
krima iki nksisae yai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna
ap.**

6 Biya Krai siiram kima naingwo tibmiya saiir hiri-
inan mi tariinanin kima kwoin whirua saika dwo. **7** Mi
kima saika wi nwiruar nwowiskii, paemiyim pae iir
nonkworinuwiyin nu aowa op nae min kiyaiyam mi
iiyin paeyinim omaka aair nonkwowini ikim ini simiir
hiriinan ywowim mi ti hiriinan sima tirim saika sima
ninkiamasum, yipikin paemii iyin paeyinan nwowin ki-
ma Krai siir yai kibiya yipiki biya krima niki boinmau-
uwa saiir saiira wakaeyokna apnae mi maigimaiga
Adi Komii siiram dwo. Dimusi rani, dinin taeminim
siya tirkiyim kimiir simiirsika.

8 Kima, kimasayar mintaraona. Kima iikam nhirnyam
kipi kiwaki sima nitam mi kimiirin iki yai bibiyeyim
kwoinki priinaingwo boiniyim, kimiir boinmimauuwam
kimiir kwoin imiir kiyaiyam mi simiirin kimiir nik-
sasaeyim. Mi ti iikam hiriinanim yim yidiwi wanwiyaemi
yaiyim mi dimin biye biyeyim nuan uridyu bibiyeyim
siimim sim boinikim. Yim sima Krai siir dimin

taeminim simiir bi boinmimauuwikim. **9** Kima simiir yai
bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap. Dimusi rani,
Krai siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi
dinin taeminim Adi Komii siirim yim ini Krai siir kwoin
arar haigi okaiyim. Mi yim ti digworaekwowim yim
kimiir niisiimauugim hiniin Adi Komii siya paningim.
10 Mi ta hiriinan saiirsika, kima Jisis Krai saika nama-
suwi mi kima wi siir digworaekwoki naokinguguninkini
mi kima wi kirieya yipiki Adi Komii siya hauwa kimiir
wi saiir kirie kamae nwo rani. Mi ti dimin taeminim
ninomor kouanim mi nuan ikim dinin taeminim yipiki
ti nu iirar nwowirkakim hinda tinda yim Jisis Krai siya
bidi ikworipukimaigiyim.

11 Mi iikamim sima kimiir mois imiir kitiyopnir hai
kamae nwowa kimiirin saeya bi mi niisiimauugim wim
kima Krai siirgim. Niingaka. Kima mi Krai siya wim ki-
ma ini piu kwiruwa iripar ywowskiyim mi wim kima
dinin biye imiirin digiumii bidi haimriyugigim. Mi ta
siir kima wakaeyokna apa saeyairga kimiir niisiimau-
uwa hiniin wim kima Krai siir wakaeyokna apikim, ki-
ma ti siyuin mois kitiyopnir haiyin si bi napikim. Niin-
gaka. **12** Biya iya inkamim op baptasiyim ya tariigina
ya ini Krai saika naonamnan ywowa mi sima kimiirin
pa haingikaigii. Mi iya sima kiririn op hiranki swoki
kibokiinaiiniyim mi kima ha namikwomaiyuwiyim, ya
tariigina ya ini Biyan Adi Komii yipiki Krai siir hid-
ninsiin idwown siir kirieya ini saiir hiriinan ywowa mi
siya kimiirin saika ninkin kininsiin idwokikin. Dimusi
rani, kima siir yai imiiram naingwo tibmii kungim.

13 Biya kima dinin biye tirkim mi kima kimiir kwoin
imiirar napkim mi ti dimin biye hiriinanim iikam kimi-
irin biye sima nwowaiginiugim mi kima siyuin. Mi
iikam kimiirin Adi Komii siya kininsiin idwokin Krai sai-
ka mi kima kwoin win asi haigim. Dimusi rani, dinin
biye biyeyim kimiir kwoinaw nwokaiyim yim siya bidi
haiyoprimdiyumiigiyim ti kamim simiir mois imiir
kitiyopnir haiyim simiirin wi mois sima kitiyopnir haiya
wi saeya nwowaiginiu rani, Adi Komii siir yinisisim
nwowamin. Niingaka. Kima Adi Komii siir yinisisim wi
ta mois kima kitiyopnir haiya wi saiirsi nwo rani. Niin-
gaka. **14** Dimusi rani, Jisis Krai siya paeyin hiiiniya
nirioninkinin siir naokin mi ti yayim yipiki siyu Komii
siya boinhuriyuwim kimiir, kimiir dinin biye imiirsi
yim Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Yim ti
yaiyim, yim saika bidi yinkin aonamim. **15** Adi Komii siya
bidi ikwowaisiigiyim yu bibiyeyim mi dinin taeminim
kiriekakim ti nu iir nwowim ti dininin Krai siya tirin
siir kirieni, paeyin hiiiniya nirioninkinin si ninkin
irinugiyin mi simiirin siya bidi ikwowaisiigiyin iikam
imiir niisiimauuwam hiniin siya kirie komiigakin mi yim
sima ini niinga ywowim. Iriig.

16 Mi ti siyu komii siir yayim yipiki ha boiniyim nim
krima miyik rani mi ha daonam yim bidi digiyim. Mi ta
hiriinan saiirsika, inkam nwirki kimiir hidi Judami siyu
komii si kima wi siir yai kipi wakaeyokna siya kimiirin
uruwai siyaowai mi nae minim sim boini. Niingaka. Mi
siyuin nae miniyin kima naeyin mi op min kima
kwiyaeyim mi iiyim piu kima mi siisiyim kima simiir

kipi wakaeyokna ap mi Adi Komii siir inigin kipi mi hainan mi bwaniin siir iiyim bwani winki nitanim simiir nikriyim yipiki kima hainani Adi Komii siir mi iya Judakim siiskuwakaya piu dimin taemin whir tir karamae nwowiya aka mi dimin taemin nhirim ti hiriinan nwo ikim mi sima kimiirin wi ti Juda simiir siyu komii iirsi hid rani. Niingaka. ¹⁷ Yim ti digworaekwawim yim ini aknainan ywowim yim krimiir brougae wanwiyaeyim simiir niisiimauugim. Yipiki wi mhoiia nimbiamim yim dimin kiingikiin imairgim Krai siya tiranim. Krai siya ha nitin simiirin kimidiniya siya ini tirni mi ti dimin taeminim biyanim yim ini inig karamae ywowim. ¹⁸ Kima iki iikam nhirim yipiki kimiir hidim simiir yai imiir kipi wakae. Dimusi rani, yim sima ti hiniina boinkim, wim kima Adi Komii siir bi wakaeyokna apikim. Dimusi rani, wim kima Adi Komii siir paekwosimim siir inig iir bi hainankim. Ti hiriinanim simiir kipi wakae! Yim sima ha boinkim ti dimin taeminim nhwo sima whinkigim iikam krimiirin ha ninokninkinkim nim krima simiirar hainanikim. Yim sima pi niksisaekim mi sima simarin hiniina boinkim yim sima inigak iikam tani yim sima Adi Komii siir paekwosimni inig hainanikim mi ti iikam biyie biyeyim yipiki nantamyiriyiriyim yim sima simiir kwoin imiirarar napikim. ¹⁹ Mi ti iikam hiriinanim yim Krai saika iripa bi namasugim. Krai siya ini mwonan ywowin mi nim krima iikamim saika namasuwim, nim krima ini siir piunan ywowim. Piu aiirin mwo ieyar whinkinsiis haiginiu mi kiu mai minim mi kip ikim yim ini iripar yinkiamasuim. Mi iikamim naingwo tibmiiyim yim ini piunan iripa bidi yinkiamasuim. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya hauugin siir kirie aiir.

Krma naonami wi Krai saika waiyayokiyokii

²⁰ Iikam kima, kraisaika bidi yaonamim mi kimiirin rirmiia siya bidi yowaiginugiyin ti dimin biyie biyeyim ti nuin siirim simiirsi mi kima ti dimin taeminim ti iikamim nuanim sima napam naingwowyim simiir kipi wakaeyokna ap mi ta hiriinan sairisika Adi Komii siya wi hiniina boini simiirin sima wadiekim. Mi kima dimin taeminim iikamim nuanim sima napiyim simiir simiira dimusi wakaeyokna apkripkaii? Mi kima iikamim simiir siyu komiiyin siir yayim simiir dimusi wakaeyokna api yipiki ha boinim, ²¹ kima dimin sim whir kipi swoki tirsran mi dimin sim whir kipi swoki pikomyaskii sran mi simiirin kipi mi ae. Niingaka. ²² Yim tiriiginim yim inkamni ara yaigim yim Adi Komii siir hiranki bi nitkim. Krimiirin nae Adi Komii siya hauugin mi krma simiirin kipi boinwaeyo. Niingaka. Krma simiirin ha dae! ²³ Mi ti siyu komiiyin yio krimiir kwoin iir kiyagin krma ha nwoki aingwowim yim wadiekim mi krimiirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim paekwosim simiir inig imiir hainanam mi dimin taeminim krimiir piugi tiram naingwowyim simiir nwoki kikintimdinuwim mi krma wi krimiir piu imiir nwoki onkwobumbuninkinim mi yim ti dimin taemin hiniinim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani, ti dimin biyie biyeyim krimiir kwoinawo nwokaiyim simiir nikwowsiigim. Niingaka. Iriig.

Adi Komii siya kimiirin Krai saika ninkin hidninsiin idwokikin omwaiwaiyayokiyokiyim

³ Biya Krai siya naonama siya krimiirsi naonamkin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai waiyamim. Tiriiginim yio ti hiniiginim iikam krimiirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokikin omwai swoki waiyayokiyokiyam mi Krai saika nwowam. Mi ta hiriinan sairisika, kimiir biyan siyuin yio bidi digiyin mi kima dimin taeminim nuanim wi simiiram kipi naingwo mi kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo simiir wakaeyokna apam, maeyauwa Krai siya nidwowyia Adi Komii siir ina iniga sair kingiin hir mi Adi Komii krimiir Wanin siir kirieya ini siyar nonkwowa mi dimin taeminim yim ini siyar kigirkakim. ² Kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo, kima dimin taeminim ti nuin siirim simiiram kipi naingwo. ³ Kima dimin taeminim siir omin ninomor kou hiranim siir hir nwowim simiiram daingwo. Dimusi rani, kima dimin taemin biyie biyeyim yipiki biya kima napim simiirsi bidi yaowim mi iikam kimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwowyim Krai saika mi kima saika ini nwiruwar yowiskiyim mi kima ini kwoin winkakar ywowim mi kimiir kwoin winin yio ini Adi Komii siyar kigriraowin siir naeyuni. ⁴ Krai siya krimiirin minam tirkin krma saika iripa nwowim mi mhoiia siya wa swoki iti mi siya wi siya siyar nanaakninkinaei mi krma wi saika nwowi mi krma saika nwowi mi krma wi Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir haii. Iriig.

Krma kwoin win bidi haiyim mi kima dimin miyik miyik imiirarar dap

⁵ Wim kima yaeya kwoin win bidi haiyim mi kima kimiir kwoin imiirin sibgu sibgu kintimdinu dimin biyie biyeyim kima naingwowyim kima tiram yipiki ti nu iir nwowyim simiirsi. Kara ti dimin taemin hiniinim sim boini. Dmin taeminim iikam kima naingwowyim kima tiram, hii priinanae priinae mi kam sima sima ninwoanwona iripa piu mi dimin biyie biyeyam kigmair mi dimin taemin biyie whiekakam naingwokwo, dimin taeminim inig hainaniyim sim haniin nwowim Adi Komii siir igsop aiir nokwokairinam. ⁶ Mhoiia iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowim simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, ti kara boinim kimiir simiir tirkim.

⁷ Mi biyarin wim kima kimiir kwoin imiirar napkim mi kima dimin biyie bidiya mi tirim ti iikamim yipiki wi mhoiia Adi Komii siya tioidwomai. ⁸ Mi tariinanin kima simiirin digiumii haimriyugig mi ti dimin taemin hiriinanin yim hindara dinangrimiigig. Irika nwirikan io whwonkam kipi nanao mi io kipi inwo anwo mi kimiir yopii adim mi iikam nhir ikim simaka kipi inkinwaomwarkii boin mi kima yai bibiyie kipi boin mi dimin taemin biyie nhirim ti simiir hiriinanin simiir kipi mi tir. ⁹ Mi dimin taeminim kima boiniyim irni nwirni kipi

priiyksasae. Dimusi rani, wim kima ti dimin biyeyim simiirin digumii bidi haimriyugigim tiriiginim kima tirim iya kima Adi Komii siir niki wakaeyokna ap karamae nwowa saair. ¹⁰ Dimusi rani, tariinanin kima ini inkam win ywokiyim. Adi Komii siya kimiirin iripa bi tirkin siya kimiirin yapa yapa tirkin mi kimiir kwoinim siyar kisisaena haigiraraowi mi kima iikam miyik asi nimbiamy mi wi Adi Komii siir hiriinan asi nwowi mi ta hiriinan sairsika kima siir asi sibgu inokninkini kima tira saair hiriinan. ¹¹ Ti dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya tirim kimiir simiirsi, yio dimin komii rani, iikamim Grikmi piugana saairim mi Judami piugana saair ikim mi yipiki simiir mioisim mi kitiyopnir haiyim mi yipiki mi kitiyopnir hai karamae mi owim mi sima skuramar mi amka windi mi sima skuram mi am karamae mi oka windi mi sima digworaekwoki mi aokingugu nankaigi windi mi sima paeprikabar mi oka windi, yim tiriiginim yim dimin komii rani. Mi diminkidiminin inigakin yio ti si, Krais sasairgin inigakin mi yio siya iikam yipiki siiram naingwo tibmii kinyim ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiigin. Iriig.

¹² Adi Komii siya kimiir bidi yimbinin siir iikam nwowam mi siya kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi ta hiriinan sairsika, kima iki iikam nhirim simiiram naingwokwonanae mi simiirin dimin miyiki miyik iirar tirhaiginu. Kima kimamar kipi naingwona hinin, kima inigak iikamkim. Mi kima kimamarin hinina daingwo, inig karamae iikamkim mi iikam nhirim simiiram kiwaki sima simiir kwoin imiirar napim ti dimin taeminim simiirsi mi wim kima ti siir-siyin hinina daingwo kimiir kwoinin yio hindara dinan itkinki mi nirmaka kipi ninkinwaomwarkii boin simiirin simiir siyu iirar kigninkin tirki. ¹³ Mi kimiir inkam nwirin siya dimin biye inkam nwirni tiri mi yio ti hiriinan siyuuin yio ti dgi mi kima siir dimin biye imiir haiyoprimdiyumiigi. Mi kimiir dimin biye biyeyim yim Biyan Inkam Komii Jisis Krais siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi ta hiriinan sairsika, wim kima iriipi hiriinan ti hiriinan siyu kaimwowin siirar timi tir, iki iikam nhirim kimaka ninkinyaewaowyim simiir dimin biyeyim simiir timi haiyoprimdiyumiigi. ¹⁴ Iki dimin taemin kibi kibiyim simiir kouin ini naingwokwonanae saeyar ywowa tariigina ya ini biigibii saeyar ywowa. Mi ta naingwokwonanaeya iki digworaekwo kibi kibi nhirim simiirin ini saeyar kakprinonkwowim. Tariigina ya ini piuwopnan ywowa, piuwopa inkamki kikogiya yuisa siya kaiya saair kikogrinuwam. Mi ti dimin hiriinanin ini nwirnyam naingwowiyin yio ini piuwopnan ywowa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginuwana kwoin whirua sima nwowam. ¹⁵ Krimiirin Krais siyar tirkinin irika nwirika nongwomamair aeyamin mi krima ti hiriinan diminim ti krimiir tir nwokaiyim simiiram kiwaki. Mi yim ti dimin taemin hininim yim dimin whoimoni rani. Biya kimiirin Adi Komii siya nikunakim mi kimiir kwoinim siya kiyagim mi ta hiriinan sairsika kima wi piu kwiruwa asi nwowi mi wi Krais siir dimin taemin imiir asi haii kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwam iripa nongwomamair aeyam. Mi kima wi

boin wadieki. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁶ Mi Krais siir yaiya ini haniin kimiir mhii kwoinawu kwirii idwokai kani mi kimiir kigirkaki mi mhoyia kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwu irni nwirni whinkinsiis haiginuwiya Adi Komii siir dimin taemin imiir yipiki kima boinmimauuwim iikam nhirim mi kima nikim dimin taeminim simiirsi saair hiriinan. Kima Adi Komii siir boin wadieki mwayim yokwo sam hir nwowim kima waowyim simiir hiriinan mi mwayim kima mi waowyim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saair hir simiir hiriinan mi kima mwayim kirie kimiir kwoin ima nwokripkaiyam wao. ¹⁷ Mi dimin taeminim kima tiriyim mi kima boini ikim mi dimin taeminim kima tiriyim, yim Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir nikrigim. Kima Adi Komii siir boin wadieki dimusi rani, dimin kibi kibiyim yipiki Krais siya tirim kimiir simiirsika. Iriig.

Iikamim nonkwonam mi simiir yinisisim ikim simiir boinka

¹⁸ Mi wim kima wigim yipiki kamkak nwowim, kima dimin taeminim kimiir kam ima boiniyim simiir wakaeyokna. Tiki siyu hiriinanin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima Biyan Inkam Komii Krais siir yai wakaeyokna apkim. ¹⁹ Mi wim kima kamim kimiir wig imiiram daingwokwonanae. Simiirin biye kipi nwo mi dimin taeminim kima tiriyim kima simiirin yai biye wara kipi boin. ²⁰ Mi wim kima yinisisimim wim kima kimiir yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, yim ti dimin taemin hiriinanin yim Biyan Inkam Komii Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiram nwowi. ²¹ Mi wim kima adim, wim kima kimiir yinisisimim simiir hindara kipi nokwao boin mi simiir kwoin imiir kipi kiyai maingimairga nwo karamae sima nwowam mi simiir grabaiginu karamae nwowam. Iriig.

²² Mi wim iikamim yipiki iki kamim inig komii komiigakim simiir miriyim umir min hai karamae nwowiyim, kima kamim kimiir kigriraowyim simiir whwonkam ida ara kipi mirii iya sima kimiir kigriraowyim inokininokim kima mii wadie imiirarar mirii. Dimusi rani, kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowyim simiiraram mirii rani mi kima ha tir tani simiirin. Dimusi rani, wim kima pi boriisopi Biyan Inkam Komii siya maingimairga kimaka nwo karam nwowim. ²³ Kima iikamim simiiraramar mirii rani. Wim kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram mirii. Mi ta hiriinan sairsika, kima kimiir mii imiirin sibgu donkworinu miriikripkai. ²⁴ Kima dimin miyik imiirar tir. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim mhoyia omin ninomor kou hiranin Adi Komii siya kimiirin wi bimbiuwu tirwin tani biya siya nimbina siir yokwo aiir saair hiriinan. Mi ta hiriinan sairsika, kima ti nu iirin miyim sibgu sibgu mirii. Dimusi rani, wim kima inokininokim Biyan Inkam Komii Jisis Krais siiram mirii mi ta hiriinan sairsika sibgu sibgu asi mirii. ²⁵ Mi iikamim yipiki dimin biye tiriyim, mhoyia simiirin wi dimin biye Adi Komii krimiir Wanin siya tirhaiginuwu. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Mi siya iikam whiekakim simi-

iramɪn ɪni hɪriinanar mɪ aɪngwɔwɪn mɪ siya krɪmiir whiekakarɪn wɪ hɪriihɪriinankɪnar hɪdi. ɪriig.

4 Mɪ wɪm kɪma kamɪm bɪi nwoɔwɪyɪm kɪma tɪ iikamɪm yɪpɪkɪ kɪmiir mɪriiyɪm sɪmiir sɪbgu tɪr. Dimusi rani, kɪma ɪna nɪnoknɪnkɪnɪm kɪmiir Bɪiyan Inkam Komiiyɪn kɪmiir kɪgɪrkakiyɪn siya ɪni siir om ɪiir nwoɔwɪn mɪ kɪmiirɪn ɪni siyar kɪgrɪraowɪn. ɪriig.

Iikamɪm nhwo Adi Komii siiram kwisboɪniyɪm sɪmiir boɪnka mɪ tɪ siyɔ hɪriinanɪn tɪ kɪma tɪrɪn yɔ ɪni ywɔwɪn

² Kɪma Bɪiyan Inkam Komii Adi Komii siiramɪn hɪriiyar kwisboɪnanae. Kɪpi dɪgi. Mɪ ɪiya kɪma kwisboɪniyɪm nhwo mɪ kɪma dimɪn taemɪnɪm kɪma boɪnanɪm sɪmiirɪn sɪbgu sɪbgu daɪngwo omok boɪn mɪ siir boɪn wadɪeki.

³ Mɪ ɪiya kɪma nhwo kwisboɪniyɪm Bɪiyan Inkam Komii siiram kɪma iikamɪm tɪranɪm krɪmiiram warar sɪri siiramɪn mɪnam, krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪm mɪ nɪm krɪma wa nwokɪ kiwakiyɪm Kraiis siir yai aiiir boɪnmɪmauwamɪn. Mɪ ta hɪriinan saiirsika iikamɪm wɪ sɪmiir nwokɪ wakaeyoknam. An kara maeyauwa mɪi biyɪe mɪriiya saiir tɪr asi hɪugrɪpkɪkikaii. Dimusi rani, an kara siir yai ɪmiir boɪnmɪmauugɪn. ⁴ Kɪma Adi Komii siiramɪn mɪnam kwisboɪnki kariirɪn wɪ siya nwokɪ whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪm Kraiis siir yayɪyɪm sɪmiir sɪbgu boɪnmɪmauwɪm bɪiya kara niki boɪnmɪmauwa sɪmiir iikam ɪmiir saiir hɪriinan Adi Komii siya boɪnkiya kariir saiir hɪriinan.

⁵ Mɪ dimɪn taemɪnɪm kɪma tɪriyɪm, iikamɪm yɪpɪkɪ Adi Komii siir yai ɪmiir wakaeyokna ap karam nwoɔwɪyɪm sɪmaka, kɪma sɪbgu daɪngwo omok. Mɪ kɪma ɪi kwɪra hɪniɪna tɪram kɪpi kiwaki, dimɪnɪn wadɪe nwokaram nwoɔwɪyɪn siir tɪram dimusi rani, kɪmiir ɪiyɪm hoɪmgak nwo rani. ⁶ Mɪ dimɪn taemɪnɪm kɪma boɪnmɪmauwɪm sɪmiir yɪm wadɪekɪm, yɪm ɪni waiɪm naeyɪm kɪma naeyɪm sɪmiir ɪdwo nɪkrɪnkɪnkɪiyɪm ɪni sɪmiir hɪriinan ywɔwɪm. Mɪ hɪriinankɪ niuwɪ, tɪ dimɪn taemɪnɪm iikam ɪma sɪrii kɪmiir mɪ kɪma wa sɪbgu ɪnoknɪnkɪn boɪnkɪi sɪmiirɪn. ɪriig.

Pol siya Tikikas Onisimas sowiir nɪkropkiko

⁷ Kara Tikikas siirɪn kɪmiiram mɪnam nɪkropkikɪn siya dimɪn taemɪnɪm kara tɪrɪm wɪ kɪmiir nwokɪ boɪnmauwɪm. Siya krɪmiir nomiiyau kibikɪn yɪpɪkɪ kara naɪngwokwonanaeyɪn. Siya inkam wadɪekɪn mɪ kariir dimɪn taemɪn siya whɪnkɪnsiis haigɪniugɪn mɪ siya mɪ kara krɪmiir Bɪiyan Inkam Komii siir mɪi aiiirɪn krɪrar mɪriigo.

⁸ Kara siir bɪdi yɪkropkiyɪn kɪmiiram mɪ tɪ dimɪn taemɪnɪm wɪ siya boɪnmɪmauwi kɪmiirɪn. Mɪ siya kɪmiirɪn wɪ mɪn boɪnmɪmauwi dimɪn taemɪnɪm krɪma tɪrɪm sɪmiir mɪ ta hɪriinan saiirsika kɪmiirɪn wɪ maɪrgɪmaɪrga siya nwoɔwaigɪnuwi. ⁹ Mɪ kara Onisimas siirɪn saɪka bɪdi

yɪnkɪn ɪkropkiyɪn kɪmiiram waraur. Onisimas siya krɪmiir nomiiyau kibigɪn mɪ siya kɪmiir inkam nwɪrkɪn. Mɪ ɪiya sɔwa nɪmbɪnɪi mɪ dimɪn taemɪn whiekakɪm krɪmiir tɪr nɪmbɪmbɪiyamɪm wɪ sɔwa nɪni boɪnmɪmauuni. ɪriig.

¹⁰ Aristakas, yɪpɪkɪ tɪ kanaka tɪr nɪnkɪn hɪugrɪpkɪkɪkaiyɪn maeyaua mɪi biyɪe mɪriiya saiir, siya mɪ Mak siya sɔwa kɪmiir nokboɪnmamaɪrgiko. Kɪma ɪna nɪnoknɪnkɪnɪm Makɪn yɔ Banabasni nomiiyauɪn mɪ bɪiya kara kɪmiirɪn tɪ hɪniɪna boɪnmauugɪn siya nɪti kɪma siirɪn wɪ sɪbgu kɪgrɪrao. ¹¹ Josua yɪpɪkɪ siir ɪnɪg whɪrɪn ha dapiyɪn Jastas, yɔ kɪmiir mɪ okboɪnmamaɪrgikɪn. Kamɪm nwoɪmgɪnwoɪmuɔwaɪrgɪm Juda sɪmiir piugana saiirɪm yɪpɪkɪ Kraiis siir yai aiiir sɪbgu wakaeyokna apiyɪm mɪ kariirɪn sɪma whɪnkɪnsiis haigɪniugɪn Adi Komii siir dimɪn taemɪn ɪmiir tɪramɪn mɪ kariirɪn maɪrgɪmaɪrga sɪma nwoɔwaigɪniugɪn.

¹² Epafrafin yɔ kɪmiir mɪ okboɪnmamaɪrgikɪn. Yɔ siya om Kolosiyɪn inkamɪn mɪ siya Kraiis Jisiis siir mɪi aiiir mɪriigɪn. Mɪ ɪnokɪnokɪn siya Adi Komii siiram kwisboɪnanaekɪn kɪmiir kɪrie haigɪniuwam. Mɪ kɪmiir kwoɪnɪm wɪ kɪrie nwokɪ owɪm tɪ dimɪn taemɪnɪm Adi Komii siirɪm sɪmiiram mɪ ta hɪriinan saiirsika wɪ hanɪngɪ sɪbgu ɪnoknɪnkɪni dimɪn taemɪnɪm Adi Komii siya naɪngwowɪm kɪma wakaeyokna apam. ¹³ Kara tɪ dimɪn taemɪnɪm sɪmiirɪn ɪna sɪbgu ɪnoknɪnkɪnɪn mɪ kara sɪmiirɪn pa boɪnmauugi kɪmiirɪn. Siya iikam kɪmiiramɪn nhami nhami bɪ mɪriinanaekɪn mɪ ɪriipɪ hɪriinan iikamɪm Leodisia hɪranɪm mɪ Hirapolisan ɪkim. ¹⁴ Mɪ Lukɪn krɪmiir paowai mɪn udi inkam kibiyɪn mɪ Dimas siya, sɔwa kɪmiir nokboɪnmamaɪrgiko.

¹⁵ Mɪ kara nokboɪnmamaɪrgini hanɪnaka wɪ kɪma nokboɪnmamaɪrgi iikam ɪmiirɪn yɪpɪkɪ nomiiyauɪm om Leodisia hɪranɪm sɪmiiramɪn. Sɪma mɪ Nimpa saeya mɪ iikamɪm yɪpɪkɪ saiir omaka hɪr haɪngɪriyɔ owɪm Adi Komii siir ɪnɪg ɪiir hainanɪm sɪmiir warar nokboɪnmaɪrgi. ¹⁶ Mɪ ta yokwowa maeyaua tɪ yai ɪma nwoɔwa kɪma sɪmiir mwain dɪgnaowidi mɪ kɪma sɪmiirɪn wɪ iikamɪm Adi Komii siirɪm om Leodisia hɪranɪm wɪ sɪmiiram hauugi mɪ yɪm wɪ sɪma mɪ mwainɪm. Mɪ ta yokwowa kara hauugiya sɪmiiram mɪ ya wɪ kɪmiiram swokɪ hauugɪi mɪ kɪma wɪ kɪmiir om hɪr nikɪni mwainɪuwɪm.

¹⁷ Mɪ kɪma Akipas siirɪn hɪniɪna boɪn, siya mɪiya Bɪiyan Inkam Komii siya boɪnkiya siir siya mɪriiyam siya saiir mɪrii mɪ siya saiirɪn hɪriiyar dɪgig.

¹⁸ Kara Polkin, tɪkɪ yayɪyɪm yɪm kariir ɪngar nonkwowɪnkikɪn, tɪ kɪmiir nokboɪnmamaɪrgiyɪm. Kɪma sɪmiirɪn kɪpi naɪngwo owouu, an kara ɪni maeyaua mɪi biyɪe mɪriiya ɪni saiir tɪrar niki hɪugrɪpkɪkikaiyɪn. Kara hɪniɪna naɪngwowi Adi Komii krɪmiir Wanɪn siir naɪngwobumbuwa wɪ kɪmakar nwoɔwi. ɪriig.

1 Tesalonaika

Ɔiya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om Tesalonaika hiranim simiiramim. Biyan siya ti om iir niki okin mi iya Timoti siya hiriir nimbiamim mi siya kimidiniya Pol siir ini boiniu, Juda iikamim yipiki Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiirin hik sima hauwi. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi winkikin minsika iikamim naingwo tibmiiyim wi saeya nwoki whinkinsiis haiginuwim mi simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya wi hiri-iyar nwoki onkworinukripkaiyim mi wi siyar nwoki itbugiyim. Siya iya Jisis siya nitana saiir yaiyim kasakasa bi winkin. Iriig.

1 Pol, Sailas mi Timoti, krɪma ta yaiya yokwoni win hauugika iikamim Adi Komii krɪmiir Wanin siir piugananim om Tesalonaika hiranim kimiirim. Kɪma Adi Komii mi Biyan Inkam Komii, Jisis Kraiis sowergisowirniigim. Mi krɪma ha naingwowi Adi Komii mi Jisis Kraiis siya, sowa naingwobumbu mi iripa nongwomamair aei kwoinin wi kimiir nwoki hauugiyim.

Mi Tesalonaika simiir naingwo tibmiiya kirieka mi saeya ini wadieyar sibgu owa.

² Mi krɪma inokininokim Adi Komii siirim kwisboiniyim, krɪma siirin ha boin wadieikim. Dimusi rani, iikam kimiirsika. ³ Mi inokininokim krɪma siir boinmawuwi dimin miyik miyikim kima tiriyim simiir. Dimusi rani, kima siir yai imiir wakaeyoknaei mi kima siiram naingwokwonanae mi kima dimin kirie kirie imiirar tiri mi kima donkworinukripkai mi kima kirie hiriirar dwokripkai Biyan Inkam Komiiyim Jisis Kraiis siiram. ⁴ Mi kima ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siirim naingwokwonanaeyim mi krɪma ina ninokninkinim siya bidi yimbiingiyin kimiirin siir iikam nwowam. ⁵ Dimusi rani, iya krɪma ta Yai Win Kibiya kimiir boinmawuwa saiirsika, yim niksisaeyai nninga rani mi kimiir kwoinin Adi Komii siir yai ima mi siir naeyu teya wi sowar kinkrip hai. Mi Adi Komii siir naeyuun kimiir kwoinin wi siyar kisina haigi mi krɪma ina ninokninkinim siir yai imiirin mi ti yaiyim simakisimaigim kaimwowim. Kima bidiyar yinokninkinim diminim biya krɪma tirim kimiir whinkinsiis haiginuwam. ⁶ Mi kima Adi Komii siir yai imiir bidi wakaewinim mi iikamim sima kimiir bidiyar tirbumbuim mi kima maigimaigra bi nwokim. Nningaka. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyuun siyar whinkinsiis haiginugim kimiirin maigimaigra hiriirar nwokripkaiyim. Mi kima ti diminim simiirar tirinae, ti diminim krɪma mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis krɪma tirim simiir hiriinan. ⁷ Mi ti hiriinan siyuun, kima yipiki iikamim Adi Komii siir yai wakaeyokna apiyim nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiranim simiir bidi yisiimawuwim mi kima simiirin dimin miyik miyik imiirar nisiimawugim sima kigna apamin. ⁸ Mi ti yaiyim Adi Komii siya boinmawuwim kimiir, yim kima bidi

yanaakninkiiyim mi ta yaiya inkamin ii hainiyin mi siir yainana ha namkiya hinda tinda mi ini saiir hiriinan yamiyokiyokiiyiya. Mi ta yaiya saeya nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiriirara biri namka. Nningaka. Mi ta yaiya ina yiniyokiiyiya hinda tinda mi iikam sima ina wakaeyokna kima Adi Komii siir yai imiirin ina wakaeyokna apim mi ta hiriinan saiirsika, krɪma wi saiir swoki boin tani simiirin. ⁹ Mi iikamim hinda tindanim sima dimin taeminim biya nimbiamim iya krɪma kima makawaraur nwowa sima simiir whrie boini. Mi kima uruwai siyaowaiyim digiumii bidi haimriiyugigim. Mi Adi Komii kungikinin siirar wakaeyokna apkim. Mi uruwai siyaowaiyim yim omwai bi waiyaeikim, yim ini nningar ywowim. Adi Komii sasairgin omwai waiyayokiyokiiyiin. ¹⁰ Sima ha boinkim, kima siir yinisim iirim dwokwokim siya Adi Komii siir om hir haiburgigi Jisisin, yipiki biya niki aowin, siirin Adi Komii siya kininsiin idwokim mi krɪmiirin siyar whinkinsiis haiginu mi siyar mi anmaiwarkaina Adi Komii siya tioidwomaiyana saiirsi. Dimusi rani, iikamim, sima dimin biye tirkim. Iriig.

Pol siya mriiya mi om Tesalonaika hir saeya

2 Kima ti nomiiyauim, kima ina ninokninkinim biya krɪma nita kimiir nini kignakiyim mi yai kimiir nini boinmawuugigim mi ta krɪma niki apririr kignakiya kimiir saeya op bi kimaiga. Nningaka. ² Mi kima ina ninokninkinim iya biya krɪma om Filipai hir nwowa sima krɪmiirar diriraerarbumbukim mi krɪmiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginugim mi krɪma hikim sima hauuwim simiirsi biri nididgim mi siir Yai Win Kibiya krɪma kimiirar boinmawuugig. ³ Ti yaiyim krɪma kimiir boinmawuugigim krɪma kimiir niksisaeyai rani. Yaiyim krɪma boiniyim krɪma siyu biyekak bi nwowikim. Nningaka. Krɪma kimiirin yaimwowerar boinikim krɪma kimiir bi niksisaekim kimiir digworaekwo imiir niksisaeyai haiyim. Nningaka. ⁴ Biya Adi Komii krɪmiir Wanin siya bidiyar kinankiugiyin krɪmiir kwoinin mi siya ini wadieyar ywokiin krɪmiirin siir yai imiir boinmawuwim. Adi Komii siya ina ninokninkinim ti dimin taeminim krɪma boinmawuwiiyim krɪma mi-

nam naingwowi Adi Komii siirarar maingimairga haiginiuim, krīma inkamni maingimairga haiginiuim pi boriisopi. ⁵ Kima ina ninokninkinim iinokiinokin biya krīma kimiir boinmimauuim krīma kimiiram bi hiirgim. Adi Komii siya ina ninokninkinin krīma kimiiram bi hiirgim mi ta hiriinan saiirsika krīma kimiir umir digworaekwo min swoki iksisae hai rani. Niingaka. Adi Komii siya ina ninokninkinin krīma yaimwoarar boini. ⁶ Ta krīma miriyya krīma inig komii haiyim pi boriisopi kimiir bopwoniya waraurin mi iikam nhir ikim. Niingaka. Nim krīma aposel kamim yipiki Krai siya nikropkiyim sima mi ta hiriinan saiirsika nim krīma wi digar nwowi Adi Komii siir whwonkam idan kimiiram sriiyim krīmiir inig imiir hainanim mi krīma pi boriisopi. ⁷ Mi biya iya krīma kimaka waraur nwowi krīma kimiirar sibgu kigriraokim yopiigi sae kigriraowiya saiir yinim simiir saiir hiriinan. Mi krīma kimiiram dimin whiram bi sriigim. ⁸ Krīma kimiirarar naingwokim mi krīma Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiirara bi hauugikim. Dimusi rani, krīma kimiiram naingwokwonanaeikim mi krīma kimiir asi whindiriraerargigim. ⁹ Kima iikam whiekakim ina ninokninkinim krīma kimiirin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirar boinmauugim mi krīma umiramini nabi miriigim mi ta hiriinan saiirsika, krīma naemin diminim kimiir warauranki paninnsi haisi.

¹⁰ Kima mi Adi Komii siya kima ina ninokninkinim diminim krīma tiriyim kimiir iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibmiiyim. Krīma diminim big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanim simiirar tirkim mi krīma dimin miyikim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim simiirar tirikim, krīma siyiuim dimin whirki kimbu karam nwowiyim simiirarar tirikim dimin biye wara bi tirikim. ¹¹ Krīma ini adin siir yinisimim simiir boinmimauuwiyim ini siir hiriinan ywowim mi kimiirin krīma nokwao boinkim mi kimiirin maingimairga krīma nwowaiginiugikim mi krīma kimiiram sriinaekim ¹² kima iinokiinokin Adi Komii siir sibgu wakaeyokna ap siya kimiiram nikiunanaeikin mi kima mi siya kima wi iripa nidwowi mi kimiirin wi siyar kigriraowi mi siir dimin taemin miyik miyikim kima mi simiirar ninan haiswowi. Iriig.

¹³ Iinokiinokin krīma Adi Komii siirar boin wadie nanaeikim ti dimin taemin imiirsiyin. Biya krīma kimiirin Adi Komii siir yai imiir boinmimauugim mi kima simiirin ina wakaeyokna apim sima inkamni yai rani. Niingaka. Ti yayim kima wakaeyokna apim kima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apim, ti yayim sima diminar tirikim kimiir kwoinai, iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim. ¹⁴ Kima ti iikamim Adi Komii siir piugananim nu Judianim yipiki naingwo tibmiiyim Krai siir wakaeyokna apim simiir kigna miriyyan iikamnan bidi ywowim. Ti nomiiyauim, ti iikamim ti om Tesalonaika tiranim kimiigikimiirar nomiiyauim kimiirin siyiu biye simar tirkim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi iriipa hiriinan sima ti Judan iikamim sima siyiu biye bidi mi tirim iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim waraur nwowim. ¹⁵ Biya Juda iikamim sima nisomsomaokaokim profet

kamim yipiki biya Adi Komii siir yai imiir nanaakninkii haiginiuim mi mhoiyya simiir yinneyim sima yisomao krīmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir mi tariinanin sima ini siyiu biye krīmiirar swoki tirim mi ti siyiu hiriinanin sima tirin mi Adi Komii siir kwoinin ini haughauga whiyekiyin. ¹⁶ Mi sima dimin bibiyie iki iikam nhirim simiirar tirkim. Dimusi rani, sima krīmiir siyiu iir ninkripkiigim iikamim Juda iikam tani krīma yai simiir boinmimauusi. Mi hiriinanki niuwi sima digiumii ti dimin biye iir haimriiyugig mi Adi Komii siya wi simiir nwoke anmaiwarkainaim. Ti iikam bibiyeyim dimin bibiyie imiirar tiriyokiyoyim mi taka iya Adi Komii siya hik ti simiir dimin bibiyeyim simiirsi hauuwana saeya bidi yimbiniya. Iriig.

Pol siya simiir swoki kigam naingwokin

¹⁷ Mi ti iikamim krīmiirin sima nikropkikim mi krīma ina yamim mi iyim hoimgak rani, krīma kimiir haiburgigim mi krīmiir kwoinin ini kimaka waraurar yinkin okiyim. Mi krīma wigkamim wigpiowa kampiowa niing nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krīma kimiir whwonkam kignakiyamin ina naingwowim mi krīma ina niki hidim siyiuwamin krīma wi panina niti kimiir kignakiyamin. ¹⁸ Kara Polkin mi kara iinokiinokin ina kinankiutin kimiir kignakiyamin mi krīmiir siyiuin ini Setan siya yinkripkiiyin. ¹⁹ Mi Mhoiyya iya Jisis siya swoki iti mi krīmiir hainami mi krīma wi saika nwowi mi wi omwaiya waiyayokiyoyiyami. Mi mhoiyya iikamim sima wa ha dimusi boini krīma wadieyairgim? Mi mhoiyya krīma wi maingimairga dimusi nwowi? Mi Mhoiyya krīma wi krīmar dimusi hainanaei? Krīma wa hainanae, krīmiir inig iirarin. Dimusi rani, iikamim kimiirsika. ²⁰ Kima iikamim yipiki krīmiir yai imiir wakaeyim mi Adi Komii siir kigna apim, wim kima maingimairga krīmiir nwo haiginiuwi. Iriig.

Timoti siya yai kibiya saiir hainanikin mi Pol siya ini maingimairga ywowin

3 Mi iya krīma nwoimararim waraur nitam nwoninaeya, krīra hiniina naingwokwoko nikrira wi om Atens tir nwonawidi. ² Mi krīra pi krīmiir nomiiyauin Timoti siirara nikropki yipikin siya kriraka miriyyin Adi Komii krīmiir Wanin siir mi aiirin mi Krai siir Yai Win Kibi aiir nanaakninki haiginiuwam mi siirin krīra nikropki mi siya niti kimiirin wi siya whinkinsis haiginiuwi mi kimiir kwoinin wi kirie nwoke owim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin ³ mi ta hiriinan saiirsika, kimiir iikam nhirkim bi kiyopsimsibgigim. Dimusi rani, ti hik imiirsika. Mi kima, kima kimarin ina ninokninkinim ti hikim Adi Komii siyar nimbinkin krīma haiyam. ⁴ Mi biya iya krīma kimaka waraurar niki owa, krīma kimiirin hiniina boinmauugim, iikam nhirim wi dimin biye krīmiir tiri. Dimusi rani, krīma Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim. Mi kima ina ninokninkinim ti hiriinan diminim kimiir nimbini krīma biya kimiir bidiya iki boinmauui. ⁵ Mi kara ti priei nwowim pi boriisopi mi kara Timoti siirin ta hiriinan

saiirsiya n̄kropkisasauugin̄ kimiir kignakiyim, kima ini Adi Komii siir mii aiirar m̄riiyim̄ iyie? Saiir m̄rii rani. Kara p̄ nididi kimiir kwoinim̄ w̄ Setan siya n̄piyaokiisi m̄ dim̄nim̄ kr̄ma tir̄im, sima w̄ naekak nwo rani. Iriig.

⁶ Timoti siya kimiir haiburgigin̄ m̄ siya t̄riir ha nit̄in m̄ ta Yai Win̄ K̄biya siya ina anaakn̄nkii haigin̄iuni. Kima Adi Komii siir yai im̄iirar wakaeyokna apk̄ripkai m̄ kima iikam̄ im̄iir̄im̄ warar tim̄ ink̄in̄ aingwokwonanae m̄ kr̄miir̄im̄in̄ ir̄iipī h̄riinan̄ warar tim̄ ink̄in̄ aingwokwonanae kr̄miir̄ kignakiyam, kr̄ma naingwowiya kimiir kignakiyim̄ saiir h̄riinan̄. ⁷ M̄ kr̄ma w̄ mainḡimainḡa nwok̄ripkai. Dimusi rani, iikam̄ kima ini Adi Komii siir yai im̄iirar niki wakaeyokna apk̄ripkaiyim̄. M̄ iikam̄ sima siyū biyie kr̄miir̄ tir̄iyim̄ m̄ kr̄ma h̄kak biri nwowikim̄. N̄ingaka. M̄ dim̄nim̄ kr̄ma wakaeyim̄ kima tir̄im, yim̄ kr̄miir̄in̄ s̄war wh̄nk̄insiis haigin̄iui mainḡimainḡa h̄riiyar nwok̄ripkaiyim̄. ⁸ M̄ kima Adi Komii siir yai im̄iir̄in̄ h̄riinanar wakaeyokna apk̄ripkai m̄ ha tim̄ okworīnu k̄ripkai m̄ h̄riinank̄in̄iui, kr̄ma wa nongwomam̄ aei. ⁹ M̄ kr̄ma Adi siir̄in̄ w̄ paniina boin̄ wadie m̄ kr̄ma siir̄in̄ w̄ ha niis̄imauuwi kr̄ma mainḡimainḡa kir̄ie kom̄igakim̄. Dimusi rani, iikam̄ kimiirsika, ha? Yio t̄i h̄riinan̄in̄ yio siyū kamaeaka. N̄ingaka. ¹⁰ M̄ in̄ok̄in̄ok̄in̄ kr̄ma Adi Komii siirama s̄riinanaeikim̄ kr̄ma kimiir̄ kigam̄ m̄ kimiir̄ naingwo t̄ibm̄ii aiir wh̄nk̄insiis haigin̄iuwam̄ m̄ kimiir̄ naingwo t̄ibm̄iiya saeya w̄ sapisap kipi nwo. Iriig.

¹¹ M̄ kr̄ma h̄niina naingwowi kr̄miir̄ Adi Komiiyin̄ m̄ kr̄miir̄ B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ J̄sis, sowa wh̄indir̄raerarkiko kimiir̄ kignakiyam. ¹² M̄ kr̄ma h̄niina naingwowi B̄iyan Inkam̄ Komii siyar t̄irk̄ii kimiir̄ nom̄iiyauim̄ iki iikam̄ nh̄rim̄ hinda t̄inda nwowim̄ sim̄iiram̄in̄ nhami nhami kipi naingwokwonanae opki mir̄kimirka sae nink̄iniya m̄ ha bwaembwaekiinamiya saiir h̄riinan̄, ta kr̄ma naingwokwo nanaeyi kimiiram̄ saiir h̄riinan̄ ¹³ m̄ ir̄iipa h̄riinan̄ B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ siya w̄ kimiir̄ kwoin̄ im̄iir̄ t̄irki sima kir̄ie nwok̄i owim̄. M̄ m̄hoīya B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ w̄ siir̄ iikam̄ im̄aka niti m̄ kima Adi Komii siir whwonkam̄ ida w̄ dim̄in̄ wh̄rki kimbu rani. Iriig.

T̄i h̄riinan̄ siyūin̄ kima Adi Komii siir wakaeyokna apiyin̄ yio Adi Komii siir mainḡimainḡa haigin̄iui

4 B̄iya kr̄ma kimiir̄ bidiyar̄ iki boin̄mauuim̄ m̄ kimiir̄ bidiyar̄ m̄ iis̄imauuwim̄ siyūin̄ Adi Komii kr̄miir̄ Wan̄in̄ siir wakaeyokna apan̄in̄ m̄ mainḡimainḡa siir nwo haigin̄iuwim̄ m̄ kr̄ma ina ninok̄n̄nk̄in̄im̄ m̄ kima sim̄iir̄ t̄iri m̄ kr̄ma kimiir̄in̄ w̄ asi s̄riinanae kr̄miir̄ B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ J̄sis siir̄ yai im̄iiram̄in̄ m̄ kima t̄i siyū iir̄in̄ w̄ h̄rii h̄riinanar̄ tir̄nanae. ² Kira bidiyar̄ yinok̄n̄nk̄in̄in̄ yayim̄ b̄iya kir̄iir̄ boin̄m̄imauuwim̄ kr̄ma, B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ J̄sis siir̄ in̄igni. ³ M̄ dim̄in̄ taemin̄im̄ Adi Komii siya naingwowim̄ kira kigna dir̄raeraram̄ sim̄iir̄in̄ donkwor̄inuk̄ripkai m̄ kima dim̄in̄ wh̄rki kimbu kamae h̄riiyar̄ dwok̄ripkai. M̄ kima siyūin̄ h̄ii nanaeyin̄ siir̄siyin̄ aru dwo. ⁴ M̄ kima ir̄ira nwin̄wira sibgu dinok̄n̄nk̄in̄ siyūin̄ kimiir̄ pīu aiir̄ kigr̄iraowan̄in̄ m̄ r̄im̄īya dwok̄ripkai m̄ Adi Komii siya

t̄i h̄riinan̄ dim̄in̄ mīiȳikin̄ siir̄ k̄igi m̄ siya w̄ mainḡimainḡa nwo. ⁵ M̄ kima h̄ii nanaei siyū biyeyin̄ siiram̄ kipi naingwokwonanae iikam̄ yip̄iki Adi Komii siiram̄ naingwo t̄ibm̄ii kamae nwowiyim̄ sim̄iir̄ h̄riinan̄ kipi nwo. N̄ingaka. ⁶ M̄ kima kimiir̄ nom̄iiyauim̄ sim̄iir̄in̄ siyū bibiyie kipi tir̄haigin̄iu m̄ sim̄iir̄ kwoin̄ im̄iir̄ kipi kiyai N̄ingaka. Dimusi rani, b̄iya kr̄ma kimiir̄in̄ h̄niina boin̄mauuim̄, iikam̄ yip̄iki t̄i h̄riinan̄ siyū biyie iir̄ tir̄im̄ yim̄ w̄ B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ siya nonkwobumbun̄in̄in̄ haigin̄iui. ⁷ M̄ Adi Komii siya kr̄miir̄in̄ siyū bibiyie tir̄am̄ bi nikiunak̄in̄. N̄ingaka. Siya kr̄miir̄in̄ dim̄in̄ wh̄rki kimbu karam̄ nwowim̄ nikiunak̄in̄. ⁸ M̄ iikam̄ yip̄iki diḡium̄ii t̄i yai im̄iir̄ haim̄riiyugigi, yim̄ sima diḡium̄ii iikam̄ t̄i yai im̄iir̄ boin̄mauuim̄ sim̄iir̄ haim̄riiyu rani. N̄ingaka. Yim̄ sima diḡium̄ii Adi Komii siir̄ haim̄riiyu w̄ yip̄iki inkam̄in̄ naeyiū mīiȳik̄ kr̄miir̄ hauin̄.

⁹ M̄ kara kimiiram̄in̄ w̄ winbōnki rani, siyūin̄ nom̄iiyaū nh̄rim̄iyam̄ naingwokwonanaeyin̄ siir̄in̄. N̄ingaka. Dimusi rani, kima bidiyar̄ yinok̄n̄nk̄in̄im̄. Dimusi rani, kara kimiir̄ bidiyar̄ iki boin̄mauuin̄ Adi Komii siya naingwokwonanaeyim̄ kimiir̄ nom̄iiyaū im̄iiram̄. ¹⁰ M̄ kima kimiir̄ nom̄iiyauim̄ sim̄iiram̄ bidiyar̄ yaingwokwonanaeyim̄ hinda t̄inda nwowim̄ nu Mesedonia h̄ir̄ m̄ kr̄ma kimiir̄in̄ pī h̄niina bōnki, kima kimiir̄ nom̄iiyaū im̄iiram̄ daingwokwonanae. ¹¹ M̄ kima omwaī sibgu waiya yokiyok̄iyam̄ daingwokwo m̄ dim̄in̄ biyie tir̄im̄ kipi naingwo m̄ pīu m̄nki kipi piyao m̄ kima kimiir̄ um̄ir̄ m̄i im̄iir̄ar̄ sibgu m̄rii, b̄iya kr̄ma niki boin̄mauukiya saiir h̄riinan̄. ¹² M̄ ir̄iipa h̄riinan̄ iikam̄ yip̄iki Adi Komii siiram̄ naingwo t̄ibm̄ii kamae nwowim̄ sim̄iir̄ whwonkam̄ ida kimiir̄in̄ sima wa kig-naingwo bōni kima iikam̄ mīiȳik̄ mīiȳik̄im̄ m̄ kima dim̄in̄ taemin̄im̄ w̄ kima kimar̄ haiyam̄ naingwona rani. N̄ingaka. Iriig.

M̄ B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ siya nitan̄ ii aeya

¹³ M̄ kara pī boriisopi iikam̄ kima habwaowaenan̄ nwowim̄ kimiir̄ nom̄iiyauim̄ naokaowim̄ sim̄iiram̄in̄. M̄ kara pī boriisopi kima mainḡimainḡa nwo karam̄ nwowim̄ t̄i iikam̄ naokaowim̄ sim̄iir̄siyin̄ t̄i iikam̄ yip̄iki Adi Komii siiram̄ naingwo t̄ibm̄ii k̄in̄ kamae nwowiyim̄ sim̄iir̄ h̄riinan̄ m̄ siya t̄i iikam̄ sim̄iir̄in̄ w̄ swoki kin̄insiin̄ idwo rani, omwaī waiyayokiyokiya-mam̄. N̄ingaka. ¹⁴ M̄ kr̄ma ina naingwo t̄ibm̄iiyim̄ J̄sis siya bidiyar̄ iki aonam̄in̄ m̄ siya kim̄idiniya īe hir̄anki swoki in̄siin̄ idwo, tir̄iigin̄im̄ yip̄ikim̄ Adi Komii siir̄ yai aiiram̄ naingwo t̄ibm̄iiyim̄ m̄ ha naonam̄im̄ m̄ Adi Komii siya w̄ t̄i iikam̄ im̄iir̄ hid̄n̄insiin̄ idwowi m̄ sima w̄ saika warar swoki ink̄in̄ iti.

¹⁵ Kr̄ma kimiir̄in̄ dim̄in̄ taemin̄im̄ yip̄iki b̄iya B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ siyakisiyar̄ bōnim̄ sim̄iir̄ boin̄m̄imauuwi. Yim̄ h̄niingim̄, kr̄ma t̄i iikam̄ yip̄iki t̄i omwaiya niki waiyam̄ m̄ iya B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ siya niti m̄ iikam̄ yip̄iki b̄iya naokaowim̄ sim̄iir̄ biyin̄ w̄ kr̄ma nam̄ tani. N̄ingakin̄ingaka. ¹⁶ M̄ B̄iyan Inkam̄ Komiiyin̄ siya w̄ ninomor̄ kou hir̄ank̄in̄ sasar̄ niuuni m̄ siya w̄ yai komiiyar̄ bōnki m̄ Adi Komii siir̄ paekwos̄im̄in̄

kirie komiigakin siya wi komiiyar kauwok boinki mi Adi Komii siir kidin wa masboinki mi Kraisi siir iikamim yipikim biya naokaowim mi biikiibiyyin wi simar ninsiin idwowi. ¹⁷ Mi ta saair mhoiiyarin mi iikamim naingwo tibmiiyim yipikim omwaiya niki waiyam mi yim wi sima warar ninkin ami mi iikamim sima Biyyan Inkam Komiiyin siirin wi kou hir niyiskaiwini. Mi Biyyan Inkam Komiiyin siya krimiirin wi ti hiriinan siyiu iirsi nikiunainami mi krma iinokiinokin wi saikar nwoyokiyokiikayami. ¹⁸ Mi kima irni nwirni whinkinsiis ankinsiis haiginiu mi maigimaiga ta yai anaka dwo. Iriig.

Krma hiriyyar sibgu okworinu kripkai iya Biyyan Inkam Komiiyin siya swoki itina saairim

5 Kima ti nomiiyauim, krma iya ti diminin siya nimbiyamana pi yokwoni kimiir winboinmauugi rani. ² Kima iikamim, kima ina sibgu inokninkinim iya Biyyan Inkam Komiiyin siya nitina ya wi inkamin digworaekwo tauaeyim nitiyin niyaka wi siir hiriinan niti mi iikamim wi hindara nanaawini. ³ Iya inkam nwirki ha boini krma ini wadieyar sibgu owim mi dimin biye whir karamaeka mi dimin whirin ina yimbiyamim simiirin mi simiir tirbu wiga yipiki yinisim naokainam tiriya mi ha diyuraeyiwiya sair hiriinan mi sima wi sairsi kiyoopki rani. Niingaka. Wiga yinisim naokainani hikim simiir hai karamae bi swoki owika. ⁴ Kima ti nomiiyauim, kima yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karam nwoyiyim simiir hiriinan tani mi iya siya swoki itina ya wi krimiir nanaa haiginiu rani, hiyan inkamin yipiki digworaekwo tauaeyeyin siir hiriinan. Niingaka. ⁵ Kima iikamim ini Adi Komii siir yinisim ara ywowim mi siir yai imiirar wakaeyokna ap. Kima Setan siir iikam tani yipiki siir yai aair wakaeyokna ap karamae nwoyim. Niingaka. ⁶ Mi ti hiriinan saiirsika, krma iikamim yipiki Adi Komii siir yayim simiir wakaeyokna ap karamae nwoyiyim simiir hiriinan tani. Niingaka. Krma krimasiyar mintaraona mi diminim Adi Komii siya boiniyim simiirar wakaeyokna apiyokiyokii. ⁷ Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwoyiyim, yim ini iikamim nhwo whonkaowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ini iikamim op kirie kwiyaeha whaowaeiyim mi dimin taemin ha priidiraeraramiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁸ Krma iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim krma krimasiyar mintaraona. Krma Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap mi iikam imiirim daingwokwonanaei. Ti dimin hiriinanim kimiir whinkinsiis haiginiuwiyim, yim nhaowa inkamki hioikwowiniya sair hiriinan ywowim. Krma Adi Komiiyin yipikin mhoiia krimiir nikiunakianin mi krimiir whindiriraeraranin siiram waikao. Mi ta hiriinan wi saeya whinkinsiisi pagra kirieya iya kamim yai niniiyim simiir mwo imiir haiginiya sair hiriinan. ⁹ Adi Komii siir iowa krimiiram biri nimbinga krimiir nonkwoninwomworninkinim. Niingakiningaka. Mi siya ha nimbingin krimiirin, krimiirin wi krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siir iniginanmai warkanaei. ¹⁰ Biya siya krimiir whindiriraer-

aram naokin mi ta hiriinan saiirsika krma yipiki omwai waiyam mi yipiki naowim mi mhoiia krma wi omwai saikar waiyayokiyokii iinokiinokin. ¹¹ Kima irni nwirni dinan inkinsiis ankansiis haiginiu mi irni nwirni timi whindiriraerar haiginiu tariinanin kima tira sair hiriinan tir. Iriig.

Nikopkaigiyar yai ima

¹² Krma kimiirin igao yai boinkim, kima iikamim Biyyan Inkam Komiiyin siya nikmwim kwoim kimiir bopwoniya waraur nwoyim simiir yai imiir wakaeyokna mi simiirin siyiu miyik imiirar diisiimauu. Dimusi rani, kimiirin ini simar kigriraowim mi ini simar nowomwarkaiyuim Adi Komii siir dimin taemin imiirin. ¹³ Kima ti kam miyik miyikim simiiram daingwo mi simiiramim ha daingwokwonanaei. Dimusi rani, dimin taeminim sima tiriyim simiirsi. Kima iraka nwirka dongwomamair ae.

¹⁴ Ti nomiiyauim, krma ti yayim kimiirin igao yai mnsi boinki mi kima iikamim yipiki nhakiuwiyim simiir boinwaka. Mi iikamim yipiki nididiyim simiir whinkinsiis mi iikamim yipiki maigimaiga nwo karamae nwoyiyim simiir kinsiis haiginiu mi kima hiinsima dwo iikam simakan. ¹⁵ Kima sibgu mintarao, kima yipiki iikamim siyiu biye kimiir tir haiginiuwiyim, kima simiirin wi yamdi kipi swoki tirbu haiginiu. Niingaka. Mi kima irni nwirniyin mi iikamim hinda tinda nwoyim simiirin dimin miyik imiirar tir iinokiinokin.

¹⁶ Mi iinokiinokin kima wi maigimaiga dwokripkai. ¹⁷ Iinokiinokin kima nhwo Adi Komii siirama kwisboinanae. ¹⁸ Kima Adi Komii siir boin wadie ti dimin taemin whiekakim nimbimbiyamim simiirsi, Adi Komii siya wi maigimaiga kimaka nwowi, kima ti dimin taeminim Kraisi Jisis siir inigni tiri yipiki kimiir whinkinsiis haiginiuwiyin.

¹⁹ Kima dimin taeminim Adi Komii siir naeyuin siya tiriyim simiir kipi kikinokou. ²⁰ Kima, kimiir whwomism amimira kipi nwo mi siyiu biye kipi niisiimauu ti kamim Adi Komii siir naeyuin siya boinmimauuin diminim mi ha nanaakninki haiginiuwim. Niingaka. ²¹ Kima dimin taeminim iikamim sima boinmimauuwiyim mi sima nanaakninki haiginiuwiyim simiir kinanankiu mi dimin kibi kibiyim simiir sibgu onkworinu. ²² Mi dimin biye imiirsi dapyok.

²³ Kara ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siyairgin maigimaigani bwamkibwamin mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu siir wakaeyokna apim mi ta hiriinana saiirsika kimiir kwoinim mi kwoinbudim mi kimiir piuim wi wadieya hiriyyar, nwokwokini mi wi iya Biyyan Inkam Komii Jisis Kraisi siya swoki iti wi sair nadigiui. ²⁴ Adi Komii siya kiriiram bidi yikiuin mi kima siirgisiirgim mi siya siir kwoinin bi swoki kisina haigiikim mi siya wi ti dimin imiir tirkripkai mi wi sima digii.

²⁵ Ti nomiiyauim kima Adi Komii siiram ti kwisboin krimiirim mi siya wi krimiir nwoki whinkinsiis haiginiuim. ²⁶ Iya kima kimiir nomiiyau imiir nokboinmamariyim kima simiirin warar dankabmamariyam.

²⁷ Kara kimiirin Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir boin-ki, igao yayim kima ta yokwowa wara nomiiyauim waraur nwowim simiir whwonkam ida mwain. ²⁸ Kara ha

naingwowi Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir naing-wobumbuwa wi kimaka nwowi. Iriig.

2 Tesalonaika

Ta yokwowa Pol siya wɔnkika iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm simiiram om Tesalonaika hɔranɔm simiiram ta yokwowa biyana siya wɔnkiya saiir mhoiyar. Siya simiirsiiyɔm mɔnsi wɔnkikɔn nhɔrɔm yɔm ha boini, Jisisin bidi swoki itin mɔ Pol siya hɔnɔnam naingwowi simiir nɔksisaeya pi digiyɔm. Mɔ siya Biyan Inkam Komii siya nitana saiir asi swoki win boinkikin. Iriig.

1 Pol, Silvenes, Timoti ta yokwowa krɔma wɔnkika iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm Adi Komii siir piuganɔm om Tesalonaika hɔranɔm kimiiram. Mɔ kɔma krɔmiir Adi Komii mɔ Biyan Inkam Komii Jisis Kraissowiirgo. ² Mɔ krɔma hɔnɔna naingwowi Adi Komii krɔmiir Wanɔn siya mɔ Biyan Inkam Komii Jisis Kraissiya, sowiir naingwoyɔmiyoka kimaka dwo mɔ kɔma hɔriiyar dongwomamaɔr aekaeyam. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadieki

³ Inokɔinokɔn, krɔma Adi Komii siir boin wadie iikam kimiirsi. Dimusi rani, kɔma Adi Komii siiramɔn nhami nhami naingwo tɔbmii rani mɔ wɔm kɔma nhami nhami mɔ naingwokwonanae rani, irni nwɔrnyamɔn. ⁴ Dimusi rani, krɔma kimiir inigɔm tɔ dimɔn taemɔnim simiirsi hainani mɔ krɔma ina boinmamauugiyɔm iikamɔm Adi Komii siir piuganɔm hinda tɔnda nwowɔm simiir mɔ krɔma simiir boinmamau dimɔn biyeyɔm yipiki iikamɔm sima tirɔm kimiir mɔ kimiirin sima kimpipisu prasae bi hauugɔm. Mɔ tɔ kimpipisu hɔriinanɔm yɔm wɔ maɔrgimaɔrga nwo karam kimiir nwowwaigɔnɔu rani. Nɔngaka. Wɔm kɔma maɔrgimaɔrga mɔ kirɔe hɔriiyar nokworɔnu kripkaigɔm. Iriig.

⁵ Mɔ kɔma hɔriiyar dokworɔnukripkai krɔmiir niisiimauuim Adi Komii siya iikam imiirin wa kiwaki kimiir kinankuam. Dimusi rani, krɔma siir mɔ aiir mɔrii. Mɔ hɔriinan saiirsika Adi Komii siya wɔ iikam whiekakɔm wɔ simiir niisiimauuwi hɔnɔnɔn wɔm kɔma wadieki. Dimusi rani, wɔm kɔma ta kinanku aiirin hɔriiyar nokworɔnukripkaigɔm mɔ yɔm sima mɔiyik rani mɔ siya wɔ hɔnɔna boini ini wadieyar mɔ owɔn kira saikar timɔ inkin o mɔ kirɔirin wɔ siyar kɔgrɔraowi. ⁶ Mɔ mhoiyya Adi Komii siya wɔ tɔ iikamɔm yipiki biyya siyyu biyye kirɔir tirɔm simiir nonkwobumbunɔnkini. Dimusi rani, iikam whiekakɔm siya wɔ wadieyar sibgu kɔgirkaki. ⁷ Mɔ iriipa hɔriinan mhoiyya Adi Komii siya wɔ tɔ dimɔn taemɔnim yipikin kimiir mɔ krɔmiir maɔrgimaɔrga krɔmiir nwowaigɔnɔu karamae nwowiyɔm mɔ wɔ siya nitkiigii mɔ sima wɔ krɔmiir haiburgigi mɔ krɔma wɔ wadieyar sibgu owi. Mɔ tɔ dimɔn taemɔn whiekakɔm wa nɔmbiyami iyya Jisis siya mɔ siir paekwo sim iyya iyya sowa Adi Komii siir om iir haiburgigi mɔ sima wɔ sima sima nɔmbiyamnae paeya paowii karamaeya saiir hɔrɔn. ⁸ Mɔ siya yipiki iikamɔm Adi Komii siir nɔnoknɔnkɔnsi boriisopɔm wɔ simiir tir-

buwi, iikamɔm yipikɔm krɔmiir Biyan Inkam Komiiyɔn Jisis siir Yai Wɔn Kibiya saiir wakaeyokna karamae nwowiyɔm wɔ warar mɔ inkin tirbumbuki. ⁹ Mɔ tɔ hɔriinan iikamɔm siya wɔ simiir tirbumbuwi mɔ Biyan Inkam Komiiyɔn siya wɔ simiir nɔkropki sima siir whwonkam ida nwozi mɔ siir dimɔn kirɔe komiiyɔn paenan nɔuyaeiyɔn mɔ siir kirɔe komii aeya mɔ wɔ sima tɔoidwomaii inokɔinokɔn. ¹⁰ Mɔ tikɔriigɔnim yɔm wɔ taka hɔnɔn iyya sae nɔmbiyami mhoiyya siya nitɔ mɔ iriipa hɔriinan iikamɔm yipiki siir wakaeyokna apiyɔm saiirsika mhoiyya sima wɔ inig komii siir hauuwi. Sima mɔ krɔma wɔ kakakar nwowi mɔ maɔrgimaɔrga saika nɔnkin owi. Mɔ siir yayɔm krɔma bidi yanaaknɔnkii haigɔnɔm mɔ kɔma simiirar wakaeyokna ap. Mɔ tɔ hɔriinan saiirsika kɔma mɔ sima wɔ tɔ digworaekwowɔm simiir nwoki tirɔm.

¹¹ Mɔ ta hɔriinan saiirsika inokɔinokɔn krɔma iikam kimiiramɔn Adi Komii siirama srii, kɔma wɔ mɔ mɔiyik nwoki mɔriiyɔm mɔ ta hɔriinan saiirsika siya wɔ hɔnɔn asi naingwowi siir yɔnisisɔm nwowamɔn. Krɔma siiram kwis boini mɔ ta hɔriinan saiirsika kɔma wɔ dimɔn taemɔn mɔiyik mɔiyikɔm kɔma tiram naingwowɔm wɔ simiirar nwoki tirɔm. Mɔ kɔma tɔ dimɔnim kɔma tirɔm wɔ siir kirɔe aiirar tiri, whisarii rani, kɔma siiram naingwo tɔbmiigɔm. ¹² Mɔ krɔma ta hɔriinana saiirsi kwis boini Biyan Inkam Komiiyɔn krɔma siir inigɔn wɔ kougikouwa hainanki. Dimusi rani, tɔ dimɔn mɔiyik mɔiyikɔm siya tirɔm iikam kimiir kwoin imiir mɔ sima wɔ kimiir inig imiir hainanprapraskii. Dimusi rani, siirsika. Mɔ tɔ dimɔn taemɔnim wa nɔmbiyami whisarii rani, krɔmiir Adi Komiiyɔn mɔ krɔmiir Biyan Inkam Komiiyɔn Jisis Kraissowiirni naingwoyɔmiyoka ini krɔmaka nwowa. Iriig.

Dimɔn biyyeki biyye iyya

2 Tapa krɔma tɔ nomiiyauwɔm kimiirin Biyan Inkam Komiiyɔn siir boinmauugi, siya wɔ sipi swoki iti mɔ krɔma wɔ irkɔriipa saika nwowi. ² Krɔma kimiir srii, tɔ nomiiyauwɔm kimiir kwoinɔn nidid kwoin aisiima kipi niki o mɔ kɔma ha wakaewɔnkɔm Biyan Inkam Komiiyɔn siya bidi yitɔn. Nɔngaka. Krɔma nɔnoknɔnkɔn tani, kimiirin inkamki boinmauugɔm tɔ dimɔn imiirin mɔ inkamki nanaaknɔnki haigɔnɔm mɔ siya tari ha naingwokɔn Adi Komii siir naeyuɔn siya boinmauugin siirin mɔ tari yokwoni inkamki winhauugin, tɔ dimɔn taemɔnim mɔ simiirɔm kipi naingwo tɔbmii. ³ Mɔ inkam nwɔrki kirɔir

kwoin iir nipiyaokiiyam kipi kigninkinwin ti hiniin siyu bibiyeyim sim, yai biye boin mi yokwo biye win mi iki dimin biye nhirim simiir warar. Niingaka. Mi ta iya Biyan Inkam Komii siya swoki itana, saeya wi whisarii nimbiam tani. Niingaka. Biyan iikam whiekakim wi digiumii Adi Komii siir niki haimriyuwi mi ti inkam biye komiigikomiiyin yio wi sasar nanaakninkiinaei. Mi ti inkam hiriinanin siyairgin maeyauwa paeki nwowa saair hir tioidwomaii. ⁴ Mi siya wi sasar nokmwini okwonaei Adi Komii siir om hirin, digworaekwo nik-sisaeiyim iikamim sim hainaniyim simiir biyyin mi siya Adi Komii siir omaka aiir nidwokai mi siya wa boini, karakikarairgin Adi Komiiyin.

⁵ Mi kima daingwoki yayim kara kima niki owa mi ha boinmamauwim simiirin mi kima simiirin biri naingwowaikainakim, aniya? ⁶ Mi tariinanin, kima ti Adi Komii iirin ina ninokninkinin dimin siir siyu iir ninkripkiiyin mi ta hiriinan sairsika, siya wi sasar nanaakninkiina rani. Niingaka. Wi iya Adi Komii siya nimbina siirim, wi saair digi. ⁷ Mi iripi hiriinan, ti dimin biyeyim yipiki ti inkam biyeyin wi siya tiri, iya siya niti ya bidinanar nimprio amkika mi ti inkam biyeyin yio wi niki it rani. Niingaka. Siir siyuin wi Adi Komiiyin yipiki siir siyu iir ninkripkouwin wi siyar haiwao budgii siya nitamin. ⁸ Mi ta saair mhoiyarin, ti inkam biyeyin siyu biye iir wakaeyokna apiyin mi siya wi sisiyar nanaakninkiinaei. Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya inkam biye komiiyin siirin wi yainiyar kubrukigi mi Jisis siya wa swoki iti mi siya wi sasar nanaakninkiinaei mi ti inkam komii biye siir kirieya wa digi mi siirin wa nonkwobumbu ninkinki. ⁹ Mi ti inkam biyeyin siyu biye tiriyin siya wi inkam komii biyeyin siir kirie komii anaka niti mi siya wi dimin kirie komii komii imiirar tiri, ti diminin yipiki biya iikamki kig karamae nwowim mi siya wi dimin miyik miyik imiirar tiri iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginiuwi mi siya wi dimin biye kirie komii komii imiirar diriraerari iikamim sima wi nwoke kigdidim. ¹⁰ Mi siya ti iikam imiirin wi inkam komii biyeyin siir kirie komii anakar kiyopsibgi haiginiuwi. Mi ti yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim, yim wi Adi Komii siyar nonkwobumbuninkin iuguski. Siya wi simiir kiyopsibgi haiginiuwi. Dimusi rani, simiirin bi nanmaiwarkainakim mi sima ta Yai Win Kibiya kaimwo nwowiya saairim biri naingwo tibmiikim. ¹¹ Dimusi rani, ta hiriinana sairsika, Adi Komii siya bidi kiwakiyin diminin simiir kiyopsibgikikaiyamim. Mi siya simiirin minam tirikin sima ti niksisae diminin siirim nwoke naingwo tibmiiyim. ¹² Mi ta hiriinana sairsika, ti iikamim yipiki yaimwokiayimwo aiirim naingwo tibmii karamae nwowim, sima wi dimin biye haii Adi Komii siir hiranki. Dimusi rani, sima dimin biye tirim naingwokim mi Adi Komii siir yai aiirim bi naingwo tibmiikim. Iriig.

Mi kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin kimiir nanmaiwarkainamim

¹³ Ti nomiiyauim Biyan Inkam Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin mi inokninkin krima Adi Komii siir boin wadie. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siyar nokmwini okwo haiginiugin kimiir nanmaiwarkainaim. Kara kimiirin whisarii bi nanmaiwarkainakin Adi Komii siir naeyuin siir kirieni kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi dimin whirki kimbu karamae nwowamin mi siir yaimwokiayimwo aiiram naingwo tibmiiyim. ¹⁴ Siyar nikiunakin kimiirin ti dimin taeminim simiiram kimiir naingwo tibmiini, ta Yai Win Kibiya saairam yipiki krima nanaakninkii haiginiuwa kimiir mi kima wi dimin miyik miyika haii krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiss siir hirankin. ¹⁵ Mi ta hiriinan sairsika, ti nomiiyauin kira kiriir kwoinin kirie dwo mi ha dokworinu mi ta yai aiir wakaeyokna ap, biya krima boinmamauwim kimiir krimiir yainiyar mi yokwoni krima mi winhauugi ikim.

¹⁶ Krima ha naingwowi ti krimiir Biyan Inkamim Jisis Kraiss siyar mi krimiir Adi Komiiyin yipiki krimiiram naingwokwonanaeiyin mi krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin siir naingwobumbuwa, wi krimiir hauuwi mi naingwo tibmii miyika mi iya siya nitana saairim nwokwokin aka ¹⁷ kimiir kwoin imiir siiboboitu haiginiuwam mi kimiir kwoinin wi hiinsima nwowi mi kima wi kirieya nwoke owim mi siya wi kimiirar whinkinsiis haiginiuwi dimin miyik miyik tiram mi dimin taemin nhirim simiir warar mi wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kimiirin yaimin dimin miyik boinam. Iriig.

Kima krimiiram kwisboin

3 Tariinanin ti nomiiyauwim, kima Adi Komii krimiir Wanin siirim kwisboin krimiiram mi ta hiriinan sairsika krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir yayim wa namsisauugi omom omomim simiir. Mi iikamim sima simiir wakaei mi sima wa wakaeyokna api, ti iikamim kima wakaeyokna apim saair hiriinan. ² Mi siirim kwisboin, siya krimiir nanmaiwarkainaim iikam biyeyim simiir hirankin. Dimusi rani, iikam whiekaki bi wakaeyokna apikim Adi Komii siirin.

³ Mi krima ha naingwo tibmii, Biyan Inkam Komii siya wa diriraerari mi siya wi kimiir whinkinsiisi kima sibgu okwo rinukripkaiyim mi siya wi kimiirar kiriraowi mi Setan siya wi kimiir niyopakaiyu rani. ⁴ Mi krima naingwo tibmii kiriekakim Biyan Inkam Komii siirin mi iikam kimiirin wi digar nwowaiginiuwi mi kima diminin biya krima boinmamauwim mi mhoiya kima wi simiirar swoki tirikpikaii.

⁵ Krima ha naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin wi siyar nowomwarkaiyuwi kimiir kwoinin mi kima wa ninokninkini, Adi Komii siya iikam kimiiramar naingwokwonanaeikin. Mi iya kima hikak nwowi mi kima wa sibgu okworinuwi Kraiss siir inig iirin. Iriig.

Iikam whiekakim kima miyyar mirii

⁶ Mi tariinanin krīma yai kirie kimiir boinki Biiyan Inkam Komii siir yai imiir. Mi yipiki iikamkim kimiir bopwoniya waraur nwowim siya hindara sibiidwo nanmimiki mi yaimin diminim biya krīma hauugiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kima aru siirsi dwo. ⁷ Whisarii rani, kima kima ina ninokninkinim, kima miyim krīma miriyyim simiir hiriinan wakaeyokna mirii. Biya iya krīma kimaka nwowim krīma hindara bi sibiidwokim. Niingaka. ⁸ Mi krīma inkam nwirni naeyim whisarii bi sibaekim. Niingaka. Krīma umirniyar sainaekim, nii nabie mi pranae, bi miriigim mi ta hiriinan sairsika mi krīma hiknan wi kimiir hauu rani. ⁹ Mi krīma ti dimin imiir tiram miriikim. Niingaka. Dimusi rani, krīma inig karamae rani, naemin dimin kimiir warauranki haiyim. Niingaka. Krīma ti diminim minam tirkim, kima krimiir kigna dirāerarim. ¹⁰ Biya iya krīma kimaka nwowim, krīma kimiirin yai kirie aiirar boinkikin, yipiki mi mirii karamae nwowiyin, naemin dimin siir kipi hauuae.

¹¹ Krīma ti diminim kimiirin whisarii bi boinkikin, krīma bidi wakaeyim, iikam nhirim kimiir bopwoniya waraur nwowim siya ini hindara sibiidwo nainmimikim mi mirii rani, siya yai ara sibiidwo boinai yokiyokii.

¹² Ti hiriinan iikamim krīma yai kirie kimiir boinki, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir inig iir. Mi

siya sibgu didwo mi kima kimiir mi imiirar sibgu ainmimik mirii mi siya naeyim siya hai, siya naeyimin mi iikam nhirmi anka kipi hai. ¹³ Mi iriipi hiriinan kima ti nomiiyauim kima kipi nhakiu wa dimin miyyikim kima tirim, simiirsiyin. Niingaka. Kima simiirar tirkipkai.

¹⁴ Mi inkam nwirki ti yayim yokwoni krīma winkiyim simiir wakaeyokna karamae nwowi mi kima saika kipi nwo mi dimin whir saika kipi mi tir mi ta hiriinana sairsika siya wi nididkak nwowi. ¹⁵ Kima siirimin sau omomnan kipi naingwo. Niingaka. Kima saika boinai, kimiir nomiiyau miyyikni hanin.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁶ Krīma ha naingwowi Biiyan Inkam Komiiyin sasairgin iikamim simiir hauuwiyin nongwomamair aekiyami siyuin siir bwamkibwamin. Mi iya kimiirin dimin miyyik mi dimin biyeki nimbini mi kimiirin wi nongwomamairni kwoinin siya wi hiriyar nongwomamair aekiyami. Mi Biiyan Inkam Komiiyin wi kimiir irira nwonira aka nwowi.

¹⁷ Kara Polkin, kariir iinga winkika ta boin maigimairga yayi. Kara ti hiriinan minam winkikim kimiir niisimauuwim ti yokwoim yim karar winkikim. Kariir iinga winkim simiirin.

¹⁸ Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir naingwoyimiyoaka wi whiekak kimakar nwowi. Iriig.

1 Timoti

Timoti siya ta yaiwɛn kibiya siir apua Yunis mɛ siir wai aeya Lois sowa boinmɛmauugo. Mɛ siya Jisis siiram ha naingwo tɛbmiiyɛn mɛ ini Adi Komii siirgisiir yai aiararar wakaeyokna apiskiyɛn. Timoti siirɛn Pol siya yɛmbin saika namɛm iki om nɛhirɛm simiir Krai siir yaiwɛn kibiya sair hainamɛm. Mɛ mhoiɛya Timoti siya iikamɛm naingwo tɛbmiiyɛm om Efesas hiranɛm simiir pasta nwowɛn mɛ Pol siya ta yokwowa ha wɛnkika Timoti siiramɛn, siir kirɛ haigɛniuwɛm Jisis siir siyɛu iir napɛm. Mɛ siya siirɛn siyɛuɛn iikamɛm naingwo tɛbmiiyɛm simiir kigriraowiyɛn siir warar boinmɛmauugi. Iriig.

1 Kara Polkin ta yokwowa kara wɛnkika, Adi Komiiyɛn inkam nɛnimnɛski haiyɛn mɛ Krai Jisis tɛ inkamɛn krɛma nwokwokɛnɛn nɛnomor koua hiriir nikiu-namam, sowanii nɛmbingɛn kariirɛn, Jisis Krai siir aposel inkam nwowam. ² Kara ta yokwowa Timoti kiriiram wɛn hauugika. Kira Adi Komii siirɛm naingwo tɛbmiiyɛn mɛ kira kariir yɛnisiɛnɛn asi nwokin. Kara mɛnam naingwowi, Adi Komii krɛmiir Wanɛn mɛ Krai Jisis krɛmiir Biyan Inkam Komiiyɛn siir naingwobumbuwa mɛ siir naingwoyɛmyoka mɛ siir siyɛuɛn iwa inan kaikpɛmpɛtiyɛn wɛ kiriir hauugi. Iriig.

Krɛma nɛksisae siyɛuɛn siir kipi nonkwo

³ Biya iya kara kiriir haiburgigɛn mɛ ha namɛn nu Masedonia hiriirɛn, kara kiriirar niki boingigɛn, kira om Efesas tirar dwo. Mɛ inkam nɛhirɛm dikmiinɛnkin, sima tɛ siyɛu hiriinanɛn sima nɛksisaeɛn Adi Komii siir yai aiar mɛ siir ditkigi. ⁴ Kira simiir boin sima wanmi niwiiyɛm simiir kipi whasprigɛn mɛ yidiwi wanwiyaeɛyɛm simiir ingɛm kipi nokdapyokiyokii. Mɛ tɛ hiriinan yayiyɛm, simiirɛn Adi Komii siiram naingwo tɛbmiiyɛm wɛ saeya whɛndiriraerar tani. ⁵ Taka yayia sair yaimwowa kara kiriir boinmauwa, kiriir naingwo tɛbmiiya sair kirɛ haigɛniuwam boinmauuga. Mɛ kiriir mhii kwoinɛm rɛrmiya nwowi dimɛn whirki nitki karam nwowi mɛ kiriir naingwo tɛbmiiya iriipɛ hiriinan kirɛya mɛ owi. Mɛ kira wɛ iikam whiekakɛm simiiramar naingwo irkaki. ⁶ Mɛ iikam nɛhirɛm siyɛu whira namɛm sima ini Adi Komii siir siyɛu iiram yaowhrɛwhrɛyɛuɛm yayiyɛm sima boiniyɛm, hindara priiboin priiboini. ⁷ Mɛ sima Adi Komii siirɛn siirɛn naingwokwokɛm siir boinmɛmauwɛm. Mɛ simiir kwoinɛm nididgak bɛ nwokɛm. Sima ha naingwokɛm sima bidi yinoknɛnkinɛm ta yai aiarɛn. Mɛ yim sima bɛ ninoknɛnkinɛm.

⁸ Krɛma dɛnoknɛnkin Adi Komii siir siyɛuɛm krɛmiir niisiimauu apiyɛm mɛ krɛma tɛ hiriinan siyɛu iir tiri wɛ wadiyar nwowi. ⁹ Mɛ tiki siyɛu hiriinanɛn krɛma timɛ ninoknɛnkin, tiki siyɛuɛn kam mɛiyikɛm simiir tani. Nɛngaka. Yɛ hiriinan siyɛuɛn kamɛm yaowae budɛyɛm simiir yai nanugaugauwiyɛm simiirgɛn. Mɛ kamɛm digɛumii Adi Komii siir mɛ haimriiyugigiyɛm mɛ siyɛu biyɛ tiriyyɛm simiirgɛn. Mɛ dimɛn biyɛyɛm nu tir nwowiyɛm mɛ

yopii ad nɛsomsom aokaowiyɛm mɛ inkam nwɛrni mɛ isom aokiyɛm. ¹⁰ Mɛ hii mɛn mɛ nanaeyɛm mɛ inkamɛn inkam nwɛrnaka nanaeyɛn hii mɛ wigkam yɛnisiɛm mɛ tauae hainami ikɛm. Mɛ nɛksisae mɛ siir yai aiar priiboin priiboiniyɛn mɛ sima siyɛumwokisiyɛumwowɛn saika nɛnii nansaokɛm. ¹¹ Mɛ taki yaimwokiyaimewowa ini ta yai wɛn kibiya sair hiriinan ywowa krɛma Adi Komii siirɛm maigimaigra ta yai wɛn kibiya kariirɛn siyar hauugika inkam nɛhirɛm simiir boinmamauwɛm. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiɛkin siya siirsi naingwoyɛmyokin

¹² Krɛmiir Biyan Inkam Komii Krai Jisis siir kirɛya kariir hauugikɛn mɛ Jisis siya ina yaingwokiyɛn kariir mii aiar mirii siya wɛ digar nwowi. Mɛ siya nokmɛn okwokɛn taka mii aiarɛn mɛ kara hiriinansi boin wadiɛkikɛn siirɛn. ¹³ Biya kara siir inigɛn siirar niki boinbumbu haigɛniugin. Mɛ kara iikamɛm Adi Komii siirɛm naingwo tɛbmiiyɛm, simiirɛn kara niki ipɛmparkɛm. Mɛ kara Jisis siir yai akar mɛ antamyiriyɛrkin mɛ kara siirɛn biri sibgu ninoknɛnkin. Kara tiki hiriinan siyɛu iir asi tirkin. Adi Komii siirɛmɛn biri niki aingwo tɛbmiiyɛn nɛnga niki okɛn. Mɛ siya kariirsi asi naingwoyɛmyokin. ¹⁴ Biyan Inkam Komiiyɛn siya kariirsi naingwobumbunanaekɛn. Mɛ Jisis Krai siir kirɛ aeya diriraerikɛn kariirɛn mɛ kara siiramɛn asi naingwo tɛbmii. Mɛ kariir kwoinɛn iki inkam nɛhirɛm simiirɛm asi mɛ naingwokwowi. ¹⁵ Mɛ Krai Jisis siya nua tiriir niunukɛn iikam biyɛyɛm simiir nɛniskii hainakikɛn. Mɛ ta yayia kaimwo kɛnga mɛ krɛma sairɛm daingwo tɛbmii kɛn. Mɛ karargɛn inkamɛn siyɛu biyɛ tiriyyɛn simiir biyan inkamɛn. ¹⁶ Adi Komii siir kwoinɛn hɛnɛna naingwokɛn, siir naingwoyɛmyoka biyan kariir tiriir wimbini. Mɛ kara aknainan nwoki iisiimauuwi Jisis siirɛn inkam mɛounan, iikamɛm simiir whwonkam ida mɛ mhoiɛya sima naingwo tɛbmii mɛ kwoinbudɛn omwai waiyayokiyokiiyɛn siirɛn wa haii. ¹⁷ Mɛ Inkam Komiiyɛn digworaekwo whiekakɛm simiir kigriraowiyɛn iinokiinoka nwoyokiyokiigɛn mɛ siya bɛ naowikɛn. Nɛngaka. Mɛ siirɛn inkamkɛ bɛ kigikɛn mɛ siyaki siyairgɛn, Adi Komiiyɛn. Mɛ siir inig komii mɛ siir namnamɛn ieya wɛ hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. Iriig

¹⁸ Timoti siya kariir yinisimkin biya profet kamim si-
ma boina kiriir mii aiir. Mi kara kiriirar boinanae ta yai
aiir mi kira profet kamim simiir yai aiir daingworinu.
Mi kira kamim Jisis Kraiss saikar nwowiyim sau simaka
sibgu okworinu in it. ¹⁹ Mi kiriir naingwo tibmiiya kirie
dwo mi kiriir kwoinin dimin whirkin nitkii karam nwowi
wi rirmiia nwoki owim. Mi kam nhirim simiir kwoinim
iriipi hiriinan rirmiia mi inkin owim. Mi ini sima yitki-
igiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi nikiigika. ²⁰ Mi
Haimenias mi Aleksanda sowa hiniina tirko. Kara sowi-
irin yai karamaeka sowa Setan siiramar timi am, sowi-
irar kwoinim. Mi sowa tiki hiriinan siyuin, siir nwoki
ninokninkini. Sowa mhoiia wi Adi Komii siir nigbumbu
haiginu rani. Iriig.

Nhwo kwisboini siyugin

2 Kara kiriirin minam srii kima iikamim naingwo
tibmiiyim Adi Komii krimiir Wanin siiram srigi
iikam nhirim simiiram. Ta hiriinan kima sriinanaeya
hiriinana sriinanae kipi sriipiyao, kimiir kwoinin saika
damasukikin. Mi ta kima sriiya kima Biyan Inkam
Komii siir warar boin wadieki. ² Mi inkam komii nu ki-
griraowiyin simiiram wara timi srii. Mi inkam komii
komii gavman ikim mi krima whiekakar in wi nwoki
ongwomamair aeyim. Mi krimiir kwoinin wi hiinsima
nwoki owim. Mi sima krimiir kigi mi sima wa nwoki
aingwowim krimiir iga hinda tinda bi nokwowika. ³ Mi
taka hiriinan sriiya, Adi Komii siya wi ogmwo mir
karam nwoki. ⁴ Adi Komii inkamin krimiir nanmai-
warkainan siya hiniinam naingwowi iikam whiekakim
krimiirin siya nanmaiwarkainam. Mi siya hiniinam
naingwowi krima siir yaimwokiayimwo aiir
ninokninkinim. ⁵ Adi Komii nwirkinwiruwaigin mi
Inkam Komii krimiir kaoprigi okwowyin Adi Komii si-
iram namim, iriipi hiriinan nwiruwargin, siya ti inkamin
Jisis Kraiss siyargin. ⁶ Kraiss siirar kwoinim, siya naowa-
ma mi aingwokin. Mi iikam whiekakim simiirin wi siyar
nanmaiwarkainae. Ti hiriinan siyuin Adi Komii siir
kwoin iyargin, ti krimiir niisiimauuwim, iikam
whiekakim simiir nanmaiwarkainam. Mi iikam
whiekakim wi hindara nwoki priiyokaeyamim. Taka iya
Adi Komii siyar nimbinga krimiir nanmaiwarkainam.
⁷ Adi Komii siya nimbingin kariirin aposel inkam
nwowim, siir yaiya saiir boinmimauuwim. Mi iikamim Ju-
da iikam tani simiir nin owomwarkai haiginuuium, ta
yaiya saiir yaimwokiayimwowa. Adi Komii siir naing-
wo tibmiiyin siyuin siir. Taka yaiya kaimwoka, kara nik-
sisae rani, siyar nimbingin.

⁸ Kara ha naingwowi, omom omoman kamim sima
Adi Komii siir sriinanae. Mi iya simiir ina koua
ninkigi Adi Komii siiram sriiyim mi simiir ina ti
haiyapraski. Mi simiir mhii kwoinim rirmiia dwo,
dinin whirki kipi nitki mi kwoinin haughaugi whiyie.
Mi ninkin wamwarkii boini yo ti hiniin dimino wara kipi
nwokai mhii kwoinuin. Iriig.

⁹ Kara ha naingwowi wig sima yuisim sibgu ii mi wi
nwoki sibgu kigtidwokiayim. Mi simiir kana piuaipai
piuaipai kipi hopyok. Mi mikinpai mikinpaiyim hirii kipi

mi diyankii mwaomwan. Mi yuisa umir komii sainiya
saiir kipi mi sain. ¹⁰ Kima sibgu mirii. Minsika iikam
nhirim simiirin nwoki iisiimauuwi. Mi yipki wigim
naingwo tibmii mi Adi Komii siir inig iir hainani, yo
siyu wadie ieya. Mi tiki hiriinan miyim yim wig simiir
piuai miyik ima. ¹¹ Mi wig sima, simamar kipi naing-
wona, sima kam simiir aowa dwo. Mi sima yaimin
diminin wara kipi nomboboin, hindara dinkin tan, pi
nwoki wakae ninokninkinim iya sima Adi Komii siir in-
ig hainaniya siir omaka hirin. ¹² Kara hiniinam naingwo
rani, wig sima yai kam simiir boinmimauuwim mi bii si-
ma nwowim. Niingaka. Sima hindara dinkin tan. ¹³ Tiki
siyuin hiriinan dimusi bi tirkin. Adi Komii siya bii Adam
siir nonkwokwokin mi mhoiia Iv saiir yonkwokwo.
¹⁴ Setan siya Adam siir kwoin iir bi nikpitmaigin. Niin-
gaka. Siya wig saiir kwoin iir nikpitmaigin mi saeya
dimin biye asi tirka. ¹⁵ Wig sima wi simiir miya yinisim
naokainaeiya, yim wi saiirar tir. Mi sima ha daingwo
tibmii mi sima iikamim simiiram in ha timi aingwokwo-
nanae. Mi simiir iga hinda tinda kipi nokwo sima sibgu
dwoipisu. Mi sima hiriinan tiri mi simiirin wi Adi Komii
siya nanmaiwarkainae.

Inkam Komiiyin iikamim naingwo tibmiiyim simiir ki- griraowiyin siir yaiga

3 Taka yaiya kaimwoka. Mi inkamin taka Adi Komii
krimiir Wanin siir miya saiir bii nwowam naing-
wowi mi ta miya siya miriyam naingwowa mi wadie
aeyirga. ² Mi inkamin iikamim naingwo tibmiiyim
simiir bii nwowiyin siya sibgu dwowipisu iga hinda tin-
da kipi nokwo. Minsika, sima siir kipi boin hiuriyu. Mi
siya wig iruani nonkwonan inkam dwo. Mi siir kwoinin
sibgu daingwo omok mi siya siir nhie aiir kipi nikrip. Mi
inkamin siiram namiyin, siya siirin to nhwo kipi
nanaowin mi siya inkam nokwo boinmimauuwan
inkam wadie dwo. ³ Mi siya op kipi kwiyae whaowae mi
siir kwoinin haughauga asiima kipi whiyie. Siya iwa
inan dwo hinda kaikpimpit. Mi siya umiram kipi naing-
wokwonanae. ⁴ Mi siya siir wigiyinim simiirin siyar
sibgu kigrirao mi siya siir yinisim imiirin sibgu sii-
boboinu haiginu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam siir
yai aiirin. ⁵ Mi siya siir wigiyinim simiir sibgu kigrirao
karam nwowi mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simi-
irin, wi Adi Komii siir omaka hir kigrirao rani. Niingaka.
⁶ Mi inkamin yaeya kinkak naingwo tibmiiyin, biyan
inkam siya kipi nwo siya wi siyamar pi naingwonaesi
Setan siya mirii ikiiya siir hiriinan. ⁷ Mi ti inkamin siir
siyuin iikamim naingwo tibmii karam nwowiyim simiir
whwonkam ida sibgu dap. Mi siya sibgu nap karam
nwowi mi siirin wi Setan siya nanmaiwarkainae. Iriig.

Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim simiir boinkika ta yaiya

⁸ Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim
simiir kigriraowiyim, yim sima iriipi hiriinan iga hinda
tinda kipi nokwo. Mi sima kipi mi gie mi sima opa
kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae mi sima umiram

kipi mi aingwokwonanae. ⁹ Mi simiir mhii kwoinim rir-miia dwo mi sima daingwo tibmiikikin Adi Komii siir yai aiirim. Biya saeya bi nhinkiiga mi tariinanin saeya bidi nhinkiigiya. ¹⁰ Mi kira simiirin tiki kigoki sima dig nwo mi kira simiirin wi hainii dokmwın okwo haiginiu inkam komii komii, iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowamin. ¹¹ Mi simiir wigim iriipi hiriinan simiir kwoinim sibgu daingwo omok. Mi simiir iga hinda tinda kipi mi okwo mi sima kipi mi inkimikna mi simiir kwoinim sibgu dwo mi miiminim gwomairg-womair kipi mirii. ¹² Mi tiki inkam komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim, sima wiga irkiiruar donkwona. Mi simiir wigiyim simiirin simar sibgu kigrirao. ¹³ Mi tiki kamim simiir miia sibgu mirii mi iikamim sima wi simiir yai air wakaeyoknaei. Mi sima wi nidid rani, Krais Jisis siirim naingwo tibmiia yaiya saiir nokwo boinmimauuwim. Iriig.

Adi Komii siir siyiuin siir yaimwo aeya

¹⁴ Iiya kara ta yokwowa kiriirim winkiyin mi kariir kwoinin ini wiini hanina sargiyin, kiriir nini kigsisauniamin. ¹⁵ Kara kiriirin yokwoni asi win hauugikin kariirin wi dimin whirkin mi ipiyaokiisi kiriir kignakiyamın. Mi kira wi ta yokwo aiirar nwoki kig ninokninkinim siyiuin Adi Komii siir isidin sima tiram naingwowyin. Sima Adi Komiiyin yai minar nomboboniyin siir isidgin mi sima ini ti iikamim Adi Komii siir yaimwokiayimwowa saiir nonkworinu kripkaiiyim ini simiir hiriinan yowim. ¹⁶ Ta Adi Komii siir yaimwokiayimwowa saiir humii digim dig nwo rani, saeya ini komiigikomii yowowa. Inkamki saiir nikwowaisiyyim wi dig nwo rani. Niingakinigaka.

Biya saeya Adi Komii saiir nwoka mi mhoiia saeya ini inkam kinar yimbiyama nu tirin mi ina nhinkigiya. Adi Komii siir naeyiuin siyar nhinkigikin ti inkamim dimin whirki kimbu karam nwoiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima kigi siirin mi sima siirin ina boinmimauuwamim iki nu komii komiiyim hinda tindanim simiirin. Mi hinda tindan iikamim sima ina yaingwo tibmiigiyim siirim. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siyar swoki ikiuna ninomor koua hiriir. Mi siya kou hirin ini namnamiinan yowin, ini hindara wokiirmtiowin. Taka yaiya krma boinkiya, Jisis Krais siirga. Iriig.

Taka yaiya kamim niksisaeyim simiirga

4 Adi Komii siir naeyiuin siya bidi boininkiigiyin. Mhoiyaki niuwi inkam hirin sima wi ta yaimwowa, wi saiir nonkworinu rani. Mi sima wi uridyiu biyeyin, wi siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei. ² Mi kamim priiyiksasaeyim yayim whwonkam sima ninkigii boiniyim mi sima inokinokin simiir simiirar tirinaeikim. Mi simiir mhii kwoinim paninsi hirgisi. Niingaka. ³ Mi tiki kamim niksisaeyim krimiirin wi sima nikiduwig nonkwonasiyin. Mi sima nae hirin wi krimiir nikiduwig krma mi aeisi. Mi Adi Komii siyar nonkwokwokiyyim ti nae digworaekwuwim iikamim ta yaimwo aiirim naingwo tibmiiyim sima wi hiriir dae.

Mi Adi Komii siirin wa boin wadieki. ⁴ Krma dinokninkin, tiki digworaekwo whiekakim Adi Komii siyar nonkwokwokiyyim, ini wadiekinar ywoswowim. Mi krma simiirin kipi boriisop. Krma Adi Komii siir boin wadieki. Mi ha dae. ⁵ Adi Komii siya bidi boinkiyin, tiki naeyim, nae wadiekim. Mi krma sriiboinkiya ti nae imiram mi ti naeyim dimin whirki bi kimbugim. Iriig.

Timoti siya Krais siir mii sibgu miriyan inkam kibi dwo

⁶ Mi kira ta yaiya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinmimauuwim mi kira wi Krais Jisis siir miyan inkam kibi nwo. Tariigina ya simiir niisimauuwim, kira wakaeyoknae saiir mi kira naingwo tibmiikikina Krais Jisis siirim. Mi ti hiriinan siyiuin kira tiriyin yio naenan kiriir hauu aekimkidu haiginiu. ⁷ Niwiiyim inkam adiyaowaeyim sima whasiyim, sima hinda priiwhas ninkikinae. Mi kira hiriinan niwiiyim simiir kipi wakae. Mi kira Adi Komii siir miia saiir miriinananae mi kiriir naingwo tibmiia wi kirie nwoki owim. ⁸ Kira bidi yinokninkinin iya kira mii kinan whomwho miriyyim kiriir piua pi nhinmi saeya kinhaiginiuwi ti hiriinan siyiuin, yio siyu wadie ieya mi kira Adi Komii siir miia hiriinan miriinananae mi kira ti nu iirin wi wadieyar sibgu owi. Mi mhoiia kira ninomor kou hirin wi hiriir mi owi. ⁹ Taka yaiya kaimwoka iikam whiekakim wi saiirim naingwo tibmii. ¹⁰ Krma minam kaokaigii Adi Komiiyin yai minar nombonimokiyin siirim. Siya ti inkamim iikamim naingwo tibmiiyim simiir nanmai-warkainaeikim. Mi siya iikam whiekakim simiirin wara mi anmai-warkainamar mi aingwowa. Tiki siyairgin miini hanin kima miriinananaeyin. ¹¹ Kira simiirin wi dikmininkin haiginiu mi simiirin wa timi owomwarkai haiginiu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam. ¹² Mi sima kiriirin wi whranisimar kigi mi sima wi hinin kipi naingwo, kira whranisim niingakin. Niingaka. Iikamim naingwo tibmiiyim simiirin siyu miyyik kira diisimauu mi kiriir yaiya yai biye whir kipi boin mi kiriir siyiuin rir-miia dwo mi kira nongwomamair aeyan inkam dwo mi kiriir kwoinin, simiiram ha daingwokwonanae. Mi ti digworaekwo whiekakim sibgu donkworinu kira mi kiriir mhii kwoinim rirmiigirirmiia dwokai. ¹³ Mi iya kara nitana, kira wi ta mii aiirar miriikwokin, Yokwo Komii mwainiya saiir. Mi simiirin wa boinmimauu ta yai aiirin mi wa dowomwarkaiyu haiginiu. ¹⁴ Mi diminin Adi Komii siir naeyiuin siya priihauugiyin kiriir mi kira siirin nonkwonanaomainan kipi nwo. Biya profet kamim sima boinkiya, ti dimin Adi Komii siir naeyiuin siya priihauugigin, kiriir mii aiirsi. Mi inkam adiyaowaeyim siyu kigriraowiyim, simiir ininim kiriirin minam nokmwın onkwokim ta mii aiiram nokmwın okwo haiginiugim. Mi saiirin kira nwoki onkworinu. ¹⁵ Mi kiriir kwoinin ta miia saiir hiririukripkai. Mi sima wi kiriir mii aiirar kigi ina namyokiyokiya. Mi saeya wi uridgi nitki rani. Niingaka. ¹⁶ Mi kira kiriir piu aiirsiyar sibgu haiya mi diminin kira nowomwarkaiyuwiyin iikam simiir yio kaimwowa dwo. Mi kira hirii hiriiya boinmimauuyokiyokiyam. Mi kiriirin wi Adi Komii

krimiir Wanin siya nanmaiwarkainae. Mi iikam nhirim kiriir yai wakaeyoknam, simiirin iriipi hiriinan. Iriig.

Siyuun inkam siboboinu haiginiuwiyin

5 Mi kira inkam adiyaowaeyin siir kipi nikwao boin. Niingaka. Mi kira siirin hiinsima boin kira boiniya kiriir adin siir hiinsima mi saiir hiriinan. ² Mi kira whranisisimim simiirin sibgu siboboinu haiginiu kira siboboinu haiginiuwiyi saiir hiriinan, kira wig adiyaowaeyim simiirin yaeya siyu kipi swoki tir hiriinan siyu iirar swoki tir, kiriir yopuwai biyieya saiir tiri siyuun siir hiriinan. Mi kira wig kopak mwiigakim simiirin ti hiriinan siyu kaimwowin kiriir yokmana saiir siboboinuwiyin mi siir hiriinanar swoki tir, yaeya siyu kipi tir. Mi kiriir kwoinin simiiram in rirmiiyar dwo, dimin whirki kipi kinyiskaigi. Iriig.

³ Mi kima iikamim naingwo tibmiiyim mi kima wig igibae niingaim ad pomou karamaeyim, simiirin sibgu kigrirao. ⁴ Mi saeya yinisim mi namoukaki niuwi mi sima saiirin wi sibgu kigrirao, biya saeya niki imiyyae whrokwhrokmaiya saiir hiriinan. Mi iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siirim, sima ti hiriinan siyu iir sibgu onkworinu. Mi Adi Komii siya wi ogmwomir karam nwoki. ⁵ Mi wig igibaeya ad pomou karamaeya saiir kwoinin Adi Komii siiramar bidi yaingwo iskiya mi saeya ina naingwowa Adi Komii siya wa hauuwi. Mi saeya ni nabie pa sriinanae, Adi Komii siya saiir kigriraowim. ⁶ Mi wig igibaeya iga saiira hinda tinda nokwowiya mi nae min saiir kipi nikop hauu ae. Saeya ini naoni piunan ywowa. ⁷ Mi kira simiirin igaokak dwo ki ti siyu hiriinan iiram in. Mi sima wi boin hiuriyu rani, simiirin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima nwoki inokninkini, siyuun wig igibae kigriraowiyin. Mi sima wig igibaeyim mi sima, simiirin wi iripa hiuwiyopmasu rani. Mi sima wi nidid rani. Niingaka. Mi simiir iga wi hinda tinda nokwo rani. ⁸ Mi inkamin siir piugan aiir nikop hauu ae karam nwowi, yio siyu miyyik rani. Mi inkamin siirgisiir wig yinim simiir whinmiminae karam nwowi, yio ti hiriinan siyuun siyu miyyiki miyyik rani. Yio hiriinan inkamin Adi Komii siir yaiya digiumii saiir haimriyugigi. Mi inkamin naingwo tibmii karam nwowiyin, yio ini inkam biyie ywowin. Mi inkamin ti hiriinan siyu iir tiriya yio siyu miyyiki miyyik rani, ini wranan ywowin. Siya ini ti inkamin naingwo tibmii karam nwowin, ini siir haiburin.

⁹ Mi wig igibaeya biwiyim kam nwoima nwoki, 60 mi saeya kam nwiruwaniyar nwowi mi kira saiir inigin yokwoni wa winaowid. Mi iikamim naingwo tibmiiyim wi saiir kigriraowi. ¹⁰ Sima bidiya kigim saiir siyuun, saeya iga hinda tinda bi nokwowika. Mi saeya yinar mi whinmiminaeika. Mi saiir kwoinairgar mi prii naingwo hauu aeika. Mi iikamim naingwo tibmiiyim big nasmirwaiya simiir nwokai wini mi nae minim iikamim om whiranim simiir hauu aeiki mi iikamim hikak nwowim saeya simiir mi kigriraowi mi saeya mi miyyik simiir mi mirii mi ta wig hiriinana saiir inigin kira yokwoni wa winki.

¹¹ Mi kira wig wismii niingam simiir inigin yokwo wara kipi win. Dimusi rani, simiir kwoinim kam nwowam swoki aingwowi. Mi sima wi Krai siir siyu iir haigingigi digiuwa. ¹² Mi ta biya sima niki ombointibmiigiya Krai saika, sima saiir haiburgigi. Mi iikam nhirim sima wi yaliga saiir mi iniuwi. ¹³ Mi siyu whirin wi sima mi tiri hiniingin sima iki omakam sim sibii idwodwokaiyami mi sima wi maeyau maeyauwim, sim nidwo ninkimikna amtibi. Mi tiki hiriinan yai bibiyeyim yim wi iikamim simiir whwonkam ida kipi boin. Mi sima miimin bi miriigim hinda whisariyar priiyapma-mairi. ¹⁴ Kariir kwoinin ha naingwowi, wig wismii niingaka sima ha ti swoki onkwona. Mi sima yinisim naokainaei mi wig sima wi simiir mi imiirar nwoki kigriraowim. Mi iikamim io krimiir nwowiyim mi nae whwokwoka krimaka nae karam nwowiyim sima wi yai bibiyie krimiir kinaopitkaigai boin tani. Niingaka. ¹⁵ Kira dinokninkin, ti hiriinan wig wismii niinga nhirim, sima Adi Komii siir siyu miyyik siir bidi haiburgigim mi ini Setan siir siyu iir yapnamim. Mi iikamim sima simiirin asi nigbumbukim. Sima siyu miyyik tiriiki waeyao. ¹⁶ Mi wig wismii niingam simiir piugana, saiir hiran iikam nhirim naingwo tibmii mi simiirin simar kigrirao. Mi ti wig wismiya mi ta saiir hiriinan hika, ya Adi Komii siir omakan iikamim simiir kipi hauu. Mi ti wig wismii niingaka nhirim ad pomou karamim, simiirin Adi Komii siir omakan iikamim simar kigrirao. Iriig.

¹⁷ Mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, sima mi miyyik miyyik sibgu mirii. Mi yaimin simiir boinmimauwi mi simiir nowimwarkaiyuwi mi sima simiirin sibgu kigrirao. Mi simiir umirin wi kourig dii. ¹⁸ Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kira bulumakau siir yaiya saiir kougripikou, witin siya nokwo namnadgiyim simiir naesiyin. Mi ini hiriinankinar ywowin, inkamin mi miriyyin, siya wi whisarii pi miriisi, siya digworaekwower timi hai. ¹⁹ Mi inkam nwrki inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim yai simiir boin hiuriyugi mi kima wi siir yai aiir kipi wakae. Niingaka. Mi nwis nwoima nwokiswo, sima wara boinkiswo aeya nik rani. ²⁰ Mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima siyu biyie tirkin mi kira simiirin iikam whiekakim simiir whwonkam ida dikmiininkin haiginiu. Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima wi nwoki wakae ninkiounakiyim.

²¹ Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi Krai Jisis mi Adi Komii siir paekwosim ieya ti digworaekwower yokwoni kara win hauugiyim kiriiram, kara igaokak nwokikin. Kira ti digworaekwower simiir sibgu donkworinu kripkai mi wadieyin nhirmiyarar kipi nwo mi nhirim simiirin io whwonkam kipi kao. Niingaka. Kira simiirin wadie kinar dwo. ²² Mi kira inkamin Adi Komii siir mi miriyyamin, siirin aisiima kipi niki okmw in okwo haiginiu sasau. Mi kira inkamin dimin biyekakin siir nokmw in okwowi mi sima wi hiriyar naingwowi, ni kira iriipi hiriinankakin. Mi kirasiyar kigriraona mi kira piu rirmiiya nwoki owi.

²³ Kira op n̄ngaka kipi kwiya. N̄ngaka. Kira op wain haimii wara kwiya, ta k̄iriir mai mh̄ii t̄ir nwokaiya saiir digiyim.

²⁴ M̄i iikam n̄hirim simiir dim̄in biyeyim idow̄iia n̄wowim, yim kira simiirin ina k̄ig ninokn̄nkinim m̄i kira w̄i simiir bōniyopnatkaigi. M̄i n̄hirim simiir dim̄in biyeyim idow̄iia n̄wo karam n̄wowim, m̄hoiia sima w̄i idow̄iia n̄wo iuguski. ²⁵ M̄i hir̄ii hir̄iinan kinar tani, iikam n̄hirim simiir siyu m̄iyyikin, yio w̄i idow̄iia m̄i owi. M̄i kira wa k̄ig ninokn̄nkinim m̄i n̄hirim idow̄iia n̄wo karam n̄wowim m̄hoiia w̄i idow̄iia n̄wo iuguski. Iriig.

Ta yaiya m̄i n̄ngaka priim̄iriyim kam̄im simiirga

6 M̄i kam̄im wh̄isarii m̄i priim̄iriyim, sima simiir biyan inkam̄in simiir m̄i kigr̄iraowiyin, siir yai airara sibgu wakaeyokna m̄i sima siir in̄g iir hainan. M̄i sima hir̄iinan tiri m̄i iikam wh̄iekakim sima w̄i krimiir bōnikikasna rani, ta Adi Komii siir yaiya kr̄ima bōn bōnm̄imauwa. ² M̄i kam̄im wh̄isarii m̄i priim̄iriyim sima ha kigi, simiir biyan inkam̄in simiir kigr̄iraowiyin siya naingwo t̄ibm̄ii m̄i sima w̄i hir̄iia naingwowi siya krimiir nom̄iiaugin. M̄i sima w̄i ha kipi naingwo siirin w̄i sima n̄nkin idw̄owi. N̄ngaka. Simiir kwōnin m̄i airama hir̄iukikin. M̄i ta m̄iia sima m̄iriia siir, saeya w̄i hir̄iia namyokiyokii. Dimusi rani, siya ini simiir naingwo t̄ibm̄iian inkam nom̄iiau nwir ywowin. Iriig.

Inkam̄im n̄ksisae owomwarkaiyuwiyim m̄i dim̄in mwoni haii akani yaiga

Timoti kira simiirin hir̄ii hir̄iia siboboinu haiginiu t̄i digworaekwo wh̄iekakim simiirin. ³ Inkam̄in t̄i Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir yaimwowa yaewan saiir kindiyuwangigi m̄i siir kwōn arar priinaingwo bōni. ⁴ M̄i t̄i inkam̄in siya p̄i nantamȳir̄in, siya ninokn̄nkin simkak n̄wo rani. N̄ngaka. Siir kwōnin hindara kinswo ounaeikin, dim̄insimkar w̄indi p̄i siyar nini hopswo iuwi m̄i sima p̄i sairsiyar nh̄inaigin okwowi. M̄i iikam wh̄iekakim sima asi n̄nkininini m̄i sima yaii yaiia asi m̄i n̄nii nansaonanaei. M̄i iikam n̄hirim asi m̄i yaswaiyui m̄i iikam n̄hirim asi m̄i priibōn hiuriyuwi. ⁵ M̄i kripiinani asi kigi m̄i t̄iki hir̄iinan iikam̄im simiir kwōnim ini habwowhaeni kwōnan ywowim m̄i sima t̄i hir̄iinan digworaekwo biyeyim simiir asi t̄irkiyami. M̄i sima ta yaimwowa saiirin aru asi nwokim. Sim kwōnim h̄iniina naingwokim, wou nikwo aeni siyuin siyairgin digworaekwo hoimgak haiwiniyin m̄hoiia.

⁶ Ih̄i, inkam̄in Adi Komii siir siyu iir napiyin m̄i siir kwōnin ha naingwowi, kara digworaekwokaki m̄i iuwi yio ini m̄i owin, siya mārgimārga t̄i hir̄iinan siyu iiramar timi o. Siya inkam̄in digworaekwo hoimgak n̄wowyin ini siir hir̄iinan ywowin. ⁷ M̄i iia apu saeya naokainakiyim krimiirin, kr̄ima dim̄insim wh̄ir swoki hainananini rani. N̄ngaka. M̄i iia kr̄ima m̄i ao nami w̄i iriipi hir̄iinan, n̄ngar m̄i haingikaigi. ⁸ M̄i kr̄ima yuis nae m̄inkaki iuwi m̄i w̄i id̄ib id̄ib haiyam kipi swoki

aingwo. N̄ngaka. T̄i hir̄iinanini ini digar m̄i owim. ⁹ M̄i iikam̄im umir digworaekwo hoimgak haiyam naingwokwonanaeyim m̄i simiirin w̄i Setan siya nanmai-warkanaei m̄i sima digworaekwowim simiir k̄insiis haiginiu karam n̄wowyim w̄i simiiram kigm̄ari. M̄i t̄iki hir̄iinan iikam̄im w̄i sima nonkwobumbu n̄nkin haiginiuwi. ¹⁰ M̄i iikam n̄hirim umiram naingwokwonanaeyim m̄i t̄i hir̄iinan siyuin siyairgin dim̄in biye t̄iriyin. M̄i t̄i siyu hir̄iinanini siya kiyairgin m̄i sima Adi Komii siir siyu iir asi nonkwo iuguskikim. M̄i sima, si-ma sima asi nonkwobumbu n̄nkinakim. M̄i simiir kwōnim ini hinda haigiyiskaikiyim. Iriig.

Kimiir naingwo t̄ibm̄iia saiirin sibgu donkwōrinu kripkai

¹¹ M̄i kira ini Adi Komii siir inkam ywowin. M̄i kira t̄i hir̄iinan dim̄inin siirin digiumii haigingig. M̄i k̄iriir kwōnin siyu m̄iyyiki m̄iyyik t̄i siyuin siirgisiiramar daingwo hir̄iukripkai m̄i iga hinda t̄inda kipi nokwo. M̄i kwōnin simiiramar daingwo ir̄kak m̄i simiiramar daingwokwonanae. M̄i kira iikam wh̄iekakim simiiramar daingwokwo m̄i kira sibgu dokwōrinu m̄i kira inkam m̄iuunan dwo. ¹² M̄i kira kwōnbudin omwai waiyayokiyokiyin siir haiyam naingwowi m̄i kira inkam̄in ig n̄nkininini iwitiyin bīi niwit okwowa m̄i siir hir̄iinan t̄i o ig t̄i w̄iriyik m̄i Adi Komii siya k̄iriirin w̄ipi hauwi. Biya Adi Komii siya k̄iriirin hir̄iinanam n̄kiunakin t̄i kwōnbudin omwai waiyayokiyokiyin siir̄im, kira bōnm̄imauwa k̄iriir naingwo t̄ibm̄iia saiir, iikam wh̄iekakim simiir whwonkam ida. ¹³ M̄i digworaekwo wh̄iekakim simiirin kwōnbudin omwai waiyaiyin Adi Komii siyar hauugim. M̄i siir whwonkam ida m̄i Krai Jisis siya, inkam̄in siir naingwo t̄ibm̄ii aiir bōnm̄imauwin Pontias Pailatni whwonkam ida m̄i sowiir whwonkam ida, kara ta yaiya k̄iriirin igaokak asi nwokikin. ¹⁴ Kira w̄i m̄intarao Adi Komii siir yaiyim igaokak siya nwokiyim kira simiir t̄i wakaeyok k̄igna dir̄iraerar. M̄i kira w̄i kipi swoki itapyokm̄im̄in. M̄i k̄iriirin w̄i inkam nwirki kipi bōn hiuriyu, w̄i hir̄iia damyokiyokii. M̄i w̄i Jisis Krai siyar nwoki imbini kakim. ¹⁵ Adi Komii siya bīi yimbini iya idow̄iia siya n̄mbiniyana m̄i siya wa n̄mbiyami. Adi Komii siyairgin inkam̄in mārgimārgaeyin. M̄i siyairgin digworaekwo wh̄iekakim sim kigirkakiyin. M̄i siyairgin bīiki biya wh̄iuwiniunan nu kigr̄iraowiyim inkam komii komiyyim simiir biyin ini siyar swoki owin. ¹⁶ M̄i siyar̄in w̄i swoki ao rani. N̄ngaka. W̄i hir̄iia nwoyokiyokikaeyami iinokiinokin. M̄i maeyaua siya nwoyiya hir̄i n̄yuaeiya paeya ya ini kir̄ie ywowaowa m̄i iikam w̄i saiir kingiin napkinmasu rani. M̄i siirin inkam nwirki bīi kigsrankin biya m̄i tariinan. N̄ngaka. Siyairgin digworaekwo wh̄iekakim sim kigirkakiyin iinokiinok. M̄i siir in̄g iirin ha timi hainan m̄i siirin ha timi bōn mārgimārga haiginiu iinokiinokin. Iriig. ¹⁷ Kima kam̄im nu tiran digworaekwo hoimgakakim simiir bōn, sima w̄i simamar kipi naingwona. M̄i sima digworaekwo wh̄iekakim nu tiranim sibgu o kripkai karam n̄wowyim simiiram kipi n̄kpitkii. M̄i sima Adi Komii siiramar dikpitkii kripkai, siyairgin digworaekwo

hoimgakim piu n̄hinmi kin̄iyim inok̄inok sim hau-
uwiyim. ¹⁸ Kamim digworaekwo hoimgakakim simiir
boin, sima mii miyyik miyyik imiirar sibgu mirii. Mi sima
digworaekwo n̄hirim hindara priihauu inkam n̄hirim
simiirin. ¹⁹ Mi sima h̄riinan t̄iri mi simiiram̄in w̄i dig-
woraekwo miyyik miyyik kasa haingiriyu haigin tani
ninomor kou h̄rin, w̄i Adi Komii siya hauuwi mi w̄i si-
ma nwoki haiyim kwoinbudin omwai
waiyayokiyokiiyin. Iriig.

²⁰ Timoti, ta miya Adi Komii siya hauuwa kiriir, kira
saiirin sibgu kigrirao. Mi kira yaiya hindara n̄nkin

wamwarkii boiniya aru saiirsi dwo. Mi iikam n̄hirim yim
ha mi aingwowi, ya ninokn̄nkin miyyik hauu
haiginuwika. N̄ingaka. Yapi n̄ksisaei. ²¹ Mi iikam
n̄hirim yim ina nonkworinu kripkaiyim ta yai n̄ksisae
aiirin mi sima naingwo t̄ibmiya Adi Komii siir̄im, sima
saiir bi swoki tisiryiskaigim. N̄ingaka. Mi kariir kwoin̄in
ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siir naing-
wobumbu miyyika w̄i kimaka nwoki owim. Iriig. Kariir
yaiya ini dig ywokiya.

2 Timoti

Mi iya Pol siya maeyauwa mii biyie miriyya saiir hīrar niki hiugripiikiikikaiyin om komii Rom hīr, mi siya ta yokwowa pasta Timoti siiramīn ha wīnkikin. Mi iya Pol siya hiriinan kigninokninkinīn siir naoni iya īni kingiīn nwwowa, mi siya Timoti siirsi naingwoyimiyokin mi siya ta yokwowa mhoiyyana asi swoki wīnkikin Timoti siir boinkiyam hīnīn siyū iikamīm naingwo tībmīiym om Efesas hiranīm sīmīir kigrīraowiyīn. Iriig.

1 Kara Polkin kara Krai Jisī siir yai naboīnmamauuan inkamkin. Adi Komii krīmiir Wanīn siya nīkropkikin kariirīn siir yai aiir napboīnmamauuam iikam whiekakīm hīnda tīdanīm sīmīir. Tī kwoīnbudīn omwai waiyayokiyokiyīn siya nīmbin tībmīi kīmaigiyīn iikam yīpiki Krai Jisī siiram naingwo tībmīi mi wī sīmīir hauugi.

² Timoti kīra īni kariir yīnisīmnan ywowīn. Mi kara ta yokwowa kīriiram wīnkika. Adi Komii siya mi Krai Jisī krīmiir Bīiyan Inkam Komii ieya, sowa nwoki hauugiyīm naingwobumbu mi naingwoyimiyok mi kwoīnīn nongwomamāir aei īkin. Iriig.

Krīma yai wīn kībiya saiirsi kipi kaiyīrou

³ Kariir yīdiwi wanwiyaeyīm sīma Adi Komii siir siyū iīirar napkīm mi an kara wī siirar mi api. Siya kara kīriiram naingwowīn mi kara Adi Komii siiram boīn wadīeki kīriiramīn. Mi kara nīi nabīe kīriiram sriigīn. ⁴ Mi iya kara kīriir haiburgigīn mi kara īna swoki aingwowoknakiyīn, iya kīriir ouwoba saeya grīekiīnaiīniya. Mi kara kīriir kignakiyam naingwowī mi kariir mārgīmāirga wī prasae nwo rani. ⁵ Kara īna nīnoknīnkīnīn, wa kīriir naingwo tībmīiyya kaimwowaīrga, nīksisae rani. Ta hīriinan naingwo tībmīiyya bīiyya kīriir apaiyya Lois saeya hīriinana saiir nwoki haiga mi kīriir apua Yunisa iriipi hīriinan. Mi an kara īna nīnoknīnkīnīn ta hīriinan naingwo tībmīiyya, kīriir waraurīn īna mi owa. ⁶ Mi kara kīriir kwoīn iīir asi swoki hīurworwokaigi. Ta mīiyya kīra nīnoknīnkīna Adi Komii siya pīihauugiyya kīriir, siya kara siiram sriiyya mi kariir īna ha nonkwowa kīriir pīu aiir mi kīra ta mīiyya siya pīihauugiyya kīra nīnoknīnkīna, kīra saiirīn sībgu donkworīnukripkai mi saeya wī paenan hīriiyar dīudkripkai, wī nīutinginan kipi nwo. ⁷ Whīsarīi rani, Adi Komii siir naeyiūn krīmiirīn nidid kwoīn bī hauugīn. Nīngaka. Siya krīmiirīn kīrīe hauu haigīniugīn. Mi siyūn iikamīm naingwokwo nanaeyīn siirīn wara mi īnkīn hauugi. Mi siyū biyeyīn inkam niyopakaiyū karam nwowiyīn siirīn warar mi īnkīn hauugi krīmiirīn.

⁸ Mi kīra nīimwo wī kipi kaiyīrou Bīiyan Inkam Komii siir yai aiir boīnmīmauusiyyīn, an kara omaka hīuyokiyokaiyya saiir hīr nwokaiī inkamkin mi kīra nīimwo kariirsi kipi kaiyīrou. Mi kīra Adi Komii siir kīrīe saiir hīriir dīkpiitkīkripkai. Mi kīriirīn wī siya nwoki whīnwō

haigīniūwi hik kanaka haiyam, siir yai wīn kībiya saiir boīnmīmauūam. ⁹ Krīmiirīn Adi Komii siya nanmai-warkainakīn mi siir iikam asi nwokīm. Mi siya krīmiirīn mīi mīiyya krīma mīriyya saiirsi bī nanmai-warkainakīn. Nīngaka. Siir naingwobumbuwa saeyar nanmai-warkainakīn krīmiirīn. Bīdi bīdīniyarīn, iya Adi Komii siya nu nīnomor sowiira nonkwokwowīn mi siya Jisī Krai siiramīn nua krīmiiram tīri nīkrop iuungiyamīn saiirar nīmbin tībmīi kīmaigīn. ¹⁰ Adi Komii siir naingwobumbuwa krīmiir hauugiyya mi tariinanīn inkamīn krīmiir nanmai-warkaina haiiyīn Jisī Krai siya idowīiyya bīdi yīmbiniyyīn. Mi krīma Adi Komii siir naingwobumbuwa saiir asi nīnoknīnkīni. Mi krīma tariinanīn kwoīnbudīn omwai waiyayokiyokiyīn, siir siyū mīiyyik iīir asi nīnoknīnkīnīn. Ta yai wīn kībiya krīmiirīn saeyar nowomwarkaiyū haigīniugīm.

¹¹ Kariirīn Adi Komii siya nīmbingikīn aposel inkam nwwowam, ta yai wīn kībiya saiir napboīnmamauuam. Mi kara yai napboīnmamauuan mi nowomwarkaiyūan inkam asi nwokīn. ¹² Mi kara hīriinan mīiyya hik saiirsi asi haigīn. Mi kara nīimwo saiirsi bī kaiyīrougīn. Nīngaka. Mi kara īna nīnoknīnkīnīn mi īna naingwo tībmīiyyīn siiramīn. Ta mīiyya siya hauugiyya, siya saiirīn wa kīgrīraowi mi saeya wī biyie nwo rani, wī hīriiyar namyokiyokīi. Mi wī ta īi komīiyya siya swoki itana, wī saiirar nadīgiūwi. ¹³ Ta yayiyya kara nowomwarkai haigīniūwa kīriir kīra saiirīn sībgu wakaeyokna mi wī sībgu donkworīnukripkai. Ya tariigīna ya hīndara nīsi-imauu haigīniugīka kīriirīn. Mi kīra Jisī Krai siirīmar daingwo tībmīiikīn. Mi kīra wī iikam whiekakīm sīmīiramar daingwo īrkak. Dimusi rani, kīra īni Jisī siir isid ywowīn. ¹⁴ Mi ta Adi Komii siir yai wīn kībiya Adi Komii siir naeyiūn siya hauugiyya krīmiir mi kīra saiirīn sībgu donkworīnu.

¹⁵ Kīra bīdi yīnoknīnkīnīn, nu komii Esia hīran iikam whiekakīm sīma kariir bīdi haiburgigīm mi tī inkam nwiiso, Fīselas mi Hēmosenis yio iriipi hīriinan kariir bīdi mi haiburgigo. ¹⁶ Kara ha naingwowī Bīiyan Inkam Komīiyyīn siya Onēsīforas sīmīirniyyīn īgi haigi idwokaigi. Mi īi kasa rani, siya kariir nīkpīmpītmāi haigīniūwīn. Mi siya nīimwo kariirsi bī kaiyīrougīn. Kara tī tīr nwokaiyyīn, ta omaka hīuyokiyokaiyya saiir. Nīngaka. ¹⁷ Iyya siya om komii Roma tīriir nītīn mi siya mīinan napmīriiyokiyokīinīkīn kariiramīn mi īni kariirar īni kīgīniyyīn. ¹⁸ Kīra bīdiya īki īnoknīnkīnīn dīgworaekwo

whiekakim iikamim naingwo tibmiiyim simiir hauuwim iya kara om Efesas hir nwoowa saiir mi kara ha naingwowi, Biiyan Inkam Komii siya siirsi daingwoyimiyok, ta ii komiia siya tiriir swoki itana. Iriig.

Kira Krajs Jisis siir sau nimbignan inkam kibi dwo

2 Hae Timoti! Ti kariir yinisimin krma ini Krajs Jisis siir isid ywowin. Mi kira ta siir naingwobumbuwa saiirin sibgu donkworinukripkai. Dimusi rani, kira ini siir isidin siir ywowin mi kira wi kiriyar dwo. ² Mi kira bidiya wakaeyin yai whiekakim kara nowomwarkaiyuim, iikam whiekak nhirim naingwo tibmiiyim simiir. Mi ti hiriinan siyuin kira wi siir tir, kamim wi kiririr nwoke kig ninokninkinim. Mi sima wi Krajs Jisis siir mii aiir sibgu mirii. Mi yim sima iriipi hiriinan wi iikam nhirim simiir mi owomwarkaiyuami. ³ Kira Krajs Jisis siir sau nimbignan inkam miyik dwo. Mi iya kira hik haiiyim kira Krajs siir isidin krma haiya saiir hiriinanar timi hai. Mi kira wi haimni hiniin kipi krii. ⁴ Mi inkamin sau ninitan inkam nwowi mi siya oman miipai miipaiyim simiirin wara kipi nonkwo. Niingaka. Mi siya inkamin siir bii nwoyiyin, siir yai aiirarar wakaeyokna iski. Mi siir biiyan inkamin wi ogmwomir karam nwoke. ⁵ Mi inkamin ig ninkikin iwiti bii niwit okwowam mi siya ta gwowa saiir siyu iirara sibgu ap. Mi siya hiriinan tir karam nwowi siirin wi kauriirgi. ⁶ Mi inkam numir numira niyok ninkin nanaeyin sasae wai kwowi mi bii wi siyar ninguguae. ⁷ Mi ti boiniyo yai kwoimim kara boinkiyim kiriiir, kira sibgu donkworinukripkai, kira wi kipi naingwo owou. Mi krmiir Biiyan Inkam Komiiyin kiriiirin wi siyar nwoke hiiurworwokai haiginiuwim, ti boiniyo yai kwoimim simiirin.

⁸ Mi kiriiir kwoinin Jisis Krajs siya naonama mi siya swoki isiin idwowa ie hirankin saiirimar daingwokwokripkai. Mi siya krmiir brougaeyin Devid, siir isidin siir hirankin nitkin mi ta yaiya kara boinmimauugiya mi saeyairga yai win kibiya. ⁹ Mi ta yaiya kara boinmimauua mi sima kariirin saiirsi nonkwobumbuninkin haiginiugim, inkam biyenan nwowam. Mi kara omaka hiuyokiyokaiya saiir asi nwokeigin. Mi kamim ta yai win kibiya io saiir kwowiyim mi kariirin sima hiriinansi hiugripkiikikaigin. Mi kara ta omaka hiuyokiyokaiya saiir asi nwokeigin. Mi sima wi kariirara hiugripkiikikai mi Adi Komii siir yaiya, saiirin wi wara nikidiu rani. Niingaka. ¹⁰ Mi iya sima kariir nonkwobumbuninkin haiginiuwi mi kara saiirsiyin wi nidid rani. Niingaka. Kara wi hirii hiriyar miriyokiyokiyami. Dimusi rani, tiriiginin wi iikamim Adi Komii siya nibingiyim siir iikam nwowam wi simiir nwoke whindiriraerar haiginiuwim. Mi yim sima iriipi hiriinan wi Jisis Krajs siirim nwoke aingwo tibmiiyim. Mi wi ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir nwoke haiyim mi sima wi saika nwowi om kibiyin nii nwo karam nwoyiyin siir hirin.

¹¹ Ta yaiya iikam whiekakim krmiir boina, yai kaimwowaiga, iya krma ta Krajs Jisis siir mii aiirsi haii hik mi ha naonami ya dimin karamaeka, mhoiia krma wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir swoki hai, siir hiriinan mi krma wi saika nini owouwi.

¹² Mi iya krma hirii hiriyar tiriokiyokiyami mi mhoiia krma wi saikar ninkin owi, digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi iya krma siirin digiumii haimriiyugigi mi yo siya krmiirin wi hiriinan digiumiiyar mi haimriiyugigi. ¹³ Siya krma Adi Komii siir nimbini mhiumiuiwym mi siya krmiirin bi nimbini mhiumiuiwikin. Niingaka. Siya nimbiniyim, pi kaimwokin nwoyokiyokiyami mi siya siyar bi swoki ikisaeikin. Niingaka. Iriig.

Inkamin Adi Komii siir mii aiir mirii nonkworinukripkai mi siya wi ogmwomir karam nwowi siirin

¹⁴ Mi kira ti yaiyim simiirin hirii hiriya boin naingwokripkai iikam simiirin. Mi Adi Komii siir whwonkam ida kira simiir dokwao boinki, sima dimin sim whirin siir siirar kipi ninkinwamwarkii boin tiki hiriinan siyuin siya iikam imiirin wi miyik nwokeiginu rani. Iikamim ta yaiya saiir wakaeyim, simiirin wi saeya kiyopsibgi haiginiuwi. ¹⁵ Mi kira Adi Komii siir mii aiir sibgu mirii mi siya kiriiirin wi ogmwomir karam nwoke. Mi wi niimwo kaiyrou rani. Niingaka. Kira Adi Komii siir yaimwokiayimwuwim simiir nowomwarkaiyuwan inkam dwo. ¹⁶ Mi kira kamim yai bibiyie boiniyim simaka kingiin kipi nwo mi kira kamim dimin simin siir siira mi inkinwamwarkii boiniyim simaka kingiin kipi mi o. Ti hiriinan siyuin siya inkam kiyopsibgikikaigiyin dimin biyie tiram mi ta simiir dimin biyieya wi komiia nasae owouguski. ¹⁷ Mi ta hiriinan yaiya ya ini paowai biyenan ywowa, wi komiia nasae iyopbwaekin taraoki. Mi ti inkam nwoiso Haimenias Failitas sowiir yaiya ya ini hiriinan ywowa. ¹⁸ Mi sowa ti inkam nwoiso siyumwoni sibgu apiyin siyuin siir haiburgigo mi sowa yaimwoni bi sibgu owomwarkaiyugo simiirin. Mi sowa hiniina boin iikamim naingwo tibmiiyim simiir biiyan siyu biyeyim bidi yaonamim mi simiir piugina ini Adi Komii saikar nwoyim. Mi mhoiia sima swoki aonami simiir piuis biyieya ienau kikaigi mi sima wi swoki insiin idwo rani. Niingaka. Mi ta hiriinan yaiya, iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya saeya kiyopsibgi haiginiuwi. ¹⁹ Minsika, Adi Komii siir isidin wi siir siyumwovin wi siir haiburgig rani. Niingaka. Adi Komii siir isidin ini yinpaenan ywowim, siyar ninansiin okwokripkaigiyim mi sima wi hiriyar nokwoyokiyokiii. Mi dimin whirkin simiir kinankiui mi sima wi ganmi wanmi kin tani. Niingaka. Adi Komii siir isidin ta yaiya saiir hiriinanka. Mi yai nhirim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkyim, hiniina win boinkikim Adi Komii siya siir piugan aiirin bidi yinokninkinin. Mi yai gwira siya winkiya ya hiniina boinkika iikam nhirim sima ha naingwowi nim krma bidi yaingwo tibmii kinim Adi Komii siirim mi sima siyuin dimin biyie tiriin, siirin wi ti haiburgig.

²⁰ Ta yaiya hindara boiniyoka mi ta omaka komiia saiir yainaua, mobmirpai mobmirpaiyim ini hir nwokeiyim. Nhirim golni nonkwokwokim mi nhirim nuni mi nonkwokwokim mi nhirim kiriekim mi nhirim kirie rani, hiniin hiniina nonkwokwo haigigim. Mi ti gol silvani nonkwokwowyim, yim bimbuiwi rani. Mi simiirin wou nikwo aeni iya saiirara haigin aeikim. Mi ta

pae nu mini nonkwokwowim yim dimin karamaeka, yi hiriyyar prti haigin aeikim ti niinga niingam simiirin. ²¹ Mi inkamin siir dimin biyeyim simiirin digumii haimriiyugigi mi ti inkamin siya wi mobmir miyikim wi simiir hiriinan nwowi. Mi Adi Komii siya siirin wi mii miyik miyikim simiirara hauu haiginiuwu siirima nwoki miriyyim. ²² Mi kira iinokiinokin yainan whrankim tiri siyuuin siirsi didamriiriid. Mi kira iikamim siyiu miyik sibgu apiyim mi nimbin kisina karam nwowiyim mi iikam whiekakim naingwoirkakiyim mi kwoin hiinsima nwowiyim simaka ditinakiukripkai. ²³ Mi yai priiboin priiboin ninkinwamwarkii boiniyin siyuuin, kira wi hiriinansi didamriiriid yim ti hinin yayim simaigim yayiyam nhinaigin okwowiyim. ²⁴ Mi inkamin Biyan Inkam Komii siir mii aiir mirii mi siya wi to whwonkam kipi nanao iikam nhirim simiirin. Niingaka. Siya wi igi haigi idwokaigi simiirin mi mii sibgu nowomwarkaiyuan inkam nwowi mi siya wi inkam miuunan dwo. ²⁵ Mi hiriinanki niuwu iikam nhirim siyiu mwoni nap karam nwowim mi kira simiir nikaiginiuwu mi kira simiirin wi igao yai kipi boin. Niingaka. Mi kira simiirin hiriinan tiri mi sima wi kiriir yai aiir wakaeyoknaei. Mi simiir mhii kwoinim wi nwoki imkpit haigiyim. Mi sima ta yaimwo aiirin wa ninokninkini. ²⁶ Mi hiriinanki niuwu mi sima wa sibgu ninomokninkini. Mi ta hira, Setan siya hiugripkiikikaiya simiir wi simar nikwoyarkaninini. Iriig.

Iiya digi mi siyiu bibiyie whiekakim wa nimbiyami

3 Timoti kira ta yaiya saiir daingworinu kripkai, iya ti nu ie digiyana mi wi hik prasae prasae swoki imbiyam tani, iikam whiekak imiirin. ² Mi sima wi simamar naingwona mi simiir kwoinim wi umir siyar nonkwo kripkai mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainani mi sima wi bigiriyir prasae kintani mi sima wi yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna rani. Niingaka. Mi simiir kwoinim wi maigimaigima nwo rani mi sima wi Adi Komii siirim naingwo rani. Niingaka, niingaka. ³ Mi sima iikam nhirim wi whwoka whwoka sima nwo rani. Niingaka. Mi sima simiirsiiyin wi naingwoyimyok rani mi sima wi simiir mi igbumbuwi mi sima wi kripii nanii saiir mi kigi. Mi sima iikamim simaka wi niinii nansao prasae kintani mi sima wi siyiu miyik tir tani. ⁴ Mi simiir nomiiyauim simiirin wi wir sima napwouwi, omomin sau niniti iirin. Mi simiir kwoinim wi hindara niwit pomaiki mi sima wi simamar naingwona. Mi wi om tir napmamairama naingwowa, wi miyam naingwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siirin wi digumii haimriiyugigi. ⁵ Mi sima Adi Komii siiramim nhinmi piuargar kini, kwoinim nhinmi wara kintani. Niingaka. Mi sima Adi Komii siir kirieya saiirin pi yaewan mi kindiyuwangigi. Mi ti hiriinan kamim, kira wi simaka kipi nitapiyoksran. Niingaka. ⁶ Mi ti kamim ini wigim hinda sima sima sibwomaeyamiyim pi simiir omaka imiir sibii sibiiyami. Mi yim ti hinin wigim simiir kwoinim ini dimin biyeyim biya sima niki tirim ini simiirsiiyar niki haigiyiskaiyim. Mi simiir kwoinim ini digworaekwo biyeyim simiiramar naingwo kripkaiyim. Mi iya sima ti wigim simiir omaka namiyim mi simiirin yayiyim pi simiir kwoinargar

nini kinap itkaigai boiniuwu, sima nwoki wakaeyoknam. ⁷ Mi ti hiriinan wigim sima iki kampai kampaiyim simiir yayiyim, simiir wakae ninokninkinamar naingwowa. Mi sima ta Adi Komii siir yaimwowa saiir ninokninkinim wi dig nwo rani. Niingaka. ⁸ Mi ti kam hininim ini ti inkam nwisso Janis Jambris so hinin ywowa. Bidi bidiniyarin sowa Moses saika ninkinwaomwarkiigo mi ti kamim Adi Komii siir yaimwowa saiirin wi hiriinan tiri, saiir haigin ikwowaissiiyamim. Mi ti hiriinan kamim, simiir kwoinim miyiki miyiknan nwokai rani. Niingaka. Ini hindara sipimyokaeyamim. Mi sima bi naingwo tibmiiyim. Niingaka. ⁹ Mi ta simiir miya wi hiriyyar namyokiyokii rani. Niingaka. Sima wi ti hiriinan priiwhaowae siyuuin siir kigi biya ti inkam nwisso Janis Jambris sowa tirin, wi siir hiriinan tiri. Iriig.

Kira ta Adi Komii siir yaiya saiirin sibgu donkwo kripkai

¹⁰ Mi tiriiginin yio kiriir siyiu siir hiriinan tani. Niingaka. Ni kira siyuuin kara nowimwarkaiyuwin siir napkin mi siyiu kara mi ap ikin. Mi diminin kira mi kigna diriraerariyim kariir kwoin iirar mi kira mi ninokninkin aka kariir naingwo tibmiiya mi siyuuin inkam miuunan kara mi o ikin mi siyuuin kara mi naingwokwonanae ikin iikam whiekakam. Mi kariir siyuuin ganmi wanmi kara nwowiyin kira bidi mi ninokninkinin. Mi ti hiriinan siyupai siyupaiyim kara bidi mi ninokninkinin. ¹¹ Sima kariirin siyuumwoni bi tir winkim mi kara hik kimpipisu prasae bi mi haigin, ti om whoim imiirin, om Antiok mi om Aikoniam mi om Listra hirin. Mi hiriinan siyuuin sima tirwinin kariir, ha kipi naingwo siya whwoimoniki mi iuwu. Niingaka. Kirie waiwiigin kariirin Biyan Inkam Komiiyin siya hiri whinkinsiis naowid. ¹² Mi iikamim iga hinda tinda nokwo karam nwowi mi sima siyiu miyikin naingwo tibmiiyin siir sibgu api mi yim sima ta hiriinan hik kimpipisuwa wi wara ninkin hai. ¹³ Mi iikam biyie biyeyim mi kamim mwrakboini ikim simiir siyuuin wi hiriyyar tiryokiyokii mi wi komiia nasae owouguski. Mi simiirin wi Setan siya mwrakboini mi yim sima triipi hiriinan, wi iikam nhirim simiir mi mrakboini. ¹⁴ Minsika! Ta yaiya kirar wakae mi ha naingwo tibmiiya, kira saiir wi kipi naingwo owou, kira wi saiir saiira daingwonaekaigi. Kara bidi yinokninkinin iikamim kariir nowimwarkaiyuwim, sima bi niksisaekim. Niingaka. ¹⁵ Mi iya kira yinisim sapisapa niki owin ti siyiu iirin mi kira Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii nwowa ha wakaekin. Mi kiriirin ninokninkin miyik saeyar sibgu ninokninkin haiginiugin, siyuuin Jisis Kraissiiir naingwo tibmiiyin mi kira naingwo tibmii kani mi kiriirin wi siya nwoki nanmaiwarkainam. ¹⁶ Adi Komii sikisiyar boinkikin ti yai whiekakim Yokwo Komii saiir nwokaiyim iikam imiir nowomwarkaiyuwam mi iikam imiir niisiimauwam simiir dimin biyie imiir mi simiir sibgu grabaiginiuwam mi siyiu miyik simiir niisiimauwam sima tiram. ¹⁷ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir iikamim ti siyiu iir wakaeyokna api mi sima wi miipai miipai kibi kasa mirii rani, Adi Komii siiramim. Iriig.

4 Mi Kraissiiis siya wi iikamim naokaowim mi iikamim irkak piu nwo ikim, siya wi simiir nauni

hidni. Mi kira wi kipi naingwo owou mimin, wi hiriyar daingwokwo kripkai. Krai siya wi sipi swoki iti digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida mi Krai Jisis siya kara kiriirin igao yai asi boinkikin. ² Kira inokiiinokin Adi Komii siir yai aiir ti boinmimauuwam. Mi kira ti miyik arar kipi boinmimauu mi ti biyeya kira kipi nwokiuyu. Niingaka. Iikam whiekakim kiriir yai aiir wakaeyim, simiirin kira ti boinmininkin haiginiu. Mi simiirin kira hirii hiriya ti whinkinsiis haiginiu. Mi kira simiir inkam miuunan dwo mi kira simiir nowimwarkaiyuwim kipi piyao. ³ Iki ti nhirim mhoiia nimbiniyamanim mi iikam nhirim sima wi ta yaimwokiyaimwowa saiir wakaeyim wi pi boriisopi. Mi sima wi yaeya inkamam hansiri, simiir nowimwarkaiyuwam. Mi diminin sima naingwowyin mi sima wi simiirarar dowomwarkaiyu. ⁴ Mi simiir wiinim wi pi kibnami, ta yaimwowa saiir wakaesiyin. Mi simiir wiinim wi amara ti yidiwi wanwiyaemi niwiyim simiirarar nwoi, simiir wakaeyam. ⁵ Mi kirarin inokiiinokin sibgu daingwokwokai diminpai diminpaiyim nimbiamim simiirin. Mi kira nhwo kipi whwonkai, hik kimpipisu haisiyin. Niingaka. Kira mi kibiya saiirara sibgu ap mirii, yai napboinmamauwaiya iikam whiekakim simiir. Mi kira saiirin haimeiyara kipi kimauna. Niingaka. Iriig.

⁶ Kara kiriirin minsi boinkikin, kariir iya ini kingiin nwoi kara wi kapi naowi. Kariir miya ini kingiin nwoi, wi sapi digi. Mi kariirin sima nisomaowi mi kariir nhieya wi nua naokiinainami. ⁷ Mi kara mi prasae bi miriigin Adi Komii siir mi aiirin. Mi tariinanin kara ninkikin iwitni hanin ikin digi bidi ywokiya. Mi kara kariir naingwo tibmiya saiir bi kinisugin. Niingaka. ⁸ Kara ini kingiin nwoi wi kapi naowi. Mi miya kara miriia saiir digworaekwo miyik miyikim, yim ini ninomor kou hir hangiriyu haiginkwokinim. Mi sima kariirara rani. Niingaka. Ti digworaekwowim Biyan Inkam Komii siya haiginkwokinim, yipiki iikamim siir siyu iir napim mi wi simiir hauwi. Mi iikam whiekakim Jisis siir naingwokwo nanaeyim mi iya siya nitana saiir mi naingwokwowim simiirin warargim. Mi wi Biyan Inkam Komii siyar sibgu ninomokninkin hid haiginiuwi krimiirin. Iriig.

Ta yai haimeiya ya kiriiramarar winkika

⁹ Kara ha naingwowi, kira ha witsisau kariir nini kig-nakiyam. ¹⁰ Ta yaiya kara boinkiya minsika! Dimas siya kariir bidi haiburgigin. Siya ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram naingwokin. Mi siya om Tesalonaika

hiriir asi namkin. Mi Kresensin yio nu Galesia hiriir yam. Mi Taitasin yio ini nu Dalmesia hiriir yamin. ¹¹ Mi kanaka tirin Luk sasa nwoi. Mi iya kira kariir nini kig-niyam niti. Mi kira Mak siirin wi warar winkin boinani. Minsika! Kariirin mi siya nwoi whin mirii. ¹² Mi Tikikasin yio kara bidi yikropkiyin om Efesasa hiriir. ¹³ Mi iya kira kariiram niti mi kira kariir yuisa kara kinirkingika om Troas Kapasni omaka sae, saiirin wi warar winkin hainani. Mi yokwowa iriipi hiriinan. Mi yokwo mimirim kara win haiginkim simiirin wi kipi naingwo owougik, yim wi warar winkin hainani.

¹⁴ Mi Alesanda inkamin bras nonkwowiyin, siya kariirin siyu miyiknan bi tirin. Mi ti hiriinan siyuiin siya tirin kariir. Mi mhoiia wi Biyan Inkam Komii yamdi siya swoki tiri siirin. ¹⁵ Mi ni kira iriipi hiriinan, ti inkamin siirimi idid. Siya minam tiri, ta yaiya krime boinmamauwaiya saiir nikwowaisiyim.

¹⁶ Mi bilki biya kara nini okwo boiniuwa, inkam komii yai hidiyin om komii Rom hiranin saika mi ta iya inkam nwirkin kariir bi swoki whinkinsiis srankin. Niingaka. Sima kanaka kingiin bi namasugim mi kara pi boriisopi Adi Komii siya hik yamdi simiir hauwim ta sima kariir haiburgiga. ¹⁷ Biyan Inkam Komiiyin siya ini kinakar nwoi mi kiriirin kirie siyar hauu haiginiugin. Mi kara ta Yai Win Kibiya saiir boinmimauusiyin bi nididgin, iikamim Juda iikam tani simiirin. Mi Adi Komii siya kariirin omomin sau kanaka nitiyin, wi simiir in hiranki asi nanmaiworkainaei. ¹⁸ Mi kariirin Biyan Inkam Komii wi siya nanmaiworkainaki iikam whiekakim kariir nonkwobumbuninkinam tirin simiir inankin. Mi ta iya siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkaki mi kariirin wi siya nanmaiworkainanami siir oma hiriir. Mi krime inokiiinokin wi Adi Komii siir inig iir boin mairgi-mairgae. Mi ta yaiya, yai kaimwoka.

Nikopkaigian yai aeya

¹⁹ Mi kira Prisila mi Akwila mi Onesiforas siir yinwig ima, wi simiir tiri boinu, siya yaigu kimiram hauugikin. ²⁰ Mi Irastasin yio ini om Korin hir nwoi. Mi Trofimas siirin kara om Mailitas hirin dimusi bi haiburgigin, siya makakin. ²¹ Mi kira wi kipi nwoi nwo, wa ha witsau. Mi ni wi iya pankin nwoi sae pi nitisi. Mi Yubyulas mi Pyudens mi Lainas mi Klodia mi nomi-yau nhir ikim, yim sima iriipi hiriinan, yaigu kiriir mi hauugiyam mi tiri.

²² Mi kara ha naingwowi, Biyan Inkam Komii siya wi kariir paekwosimin saikar ninkin owi. Mi siir naingwobumbuwa iriipi hiriinan, wi kimaka mi inkin owi. Iriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

Taitas

Pol siya ta yokwowa Pasta Taitas siiram winkika yipikin iikamim naingwo tibmiiyim mhuusim whirin Krit nikiuwiyin solwara whii idopwoniya nidwomaiyin siir hiranim simiir kigriraowin. Taitas siya Juda inkam tani, siya Grik inkamkin. Biya Pol Taitas sowa iripar miriigo Jisis siir yaiwin kibiya saiir boinmimauwa sowa namswoko mhugrimsim whirin Krit nikiuwiyin solwara whii idopwoniya nidwomaiyin siir hiriirin mi Pol siya sirin hir haiburgig iikamim naingwo tibmiiyim hiranim simiir kigriraowim. Mhoiia Pol siya ta yokwowa ha winkiya Taitas siiram siir boinmauu wakaekiyam siyuin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyin. Iriig.

¹ Kara Polkin, ta yokwowa kara winkika. Kara Adi Komii krimiir Wanin siir miyan inkamkin mi iriipi hiriinan kara Jisis Kraiis siir aposel inkamkin mi siyakisiyar nikropkikin kariirin, Adi Komii siirgisiir iikamim yipiki siya nimbiniim simiir naingwo tibmii aiir kiyirimdiyukikiniim mi ta hiriinan saiirsika mi yipikim siya nimbiniim Adi Komii siirgisiir naingwo tibmii kinim simiirim. ² Mi sima Adi Komii siir siyumwokisiyumwo imiir ninokninkini mi ta hiriinan saiirsika mi sima wa ninokninkini simiir kwoin imiirin sima wi omwaiya waiyayokiyokii, iya Adi Komii siya ti nu iirar nonkwokwokiya siya krimiirin saiirar nimbingin ti dimin iirimin. Krima ina ninokninkiniim Adi Komii siya bi niksisaekin, dimin taeminim siyar boiniyim pi kaimwokin nwo. ³ Mi iya siya nimbina siya siir yaiya saiir bwamkibwamin siir tirikin kwoinbudin hiriirar nwoyokiyokiikaeyamiyin siir nanaakninki haiginiugin kariirsi. Mi Adi Komiiyin krimiir nanmaiwarkainan inkamkin kariirin siya nimbingin siir yaiyim iki iikamim simiir boinmimauuim.

⁴ Taitas, ta yokwowa kara kiriiram winkika. Ti dimin taeminim Adi Komii siirim krira wakaeyokna apiyim mi ta hiriinan saiirsika, kara kariirin kariir yinisim asi nikiuwi. Kara hinina naingwowi kririir Adi Komiiyin mi Jisis Kraiis inkamkin iikam krimiir nanmaiwarkainaeiyin sowa naingwobumbu mi nongwomamairni siyuin wi kariir hauwi.

Taitas siir miya nu Krit siya miriia

⁵ Mi iya kara wara mhuusimin Krit whii solwara bopwoniya waraur didwomaiyin siir haiburgigin mi miyim iikamim naingwo tibmiiyim simaka miriyamin ini hiriirar iki okiyim. Mi kara kariirim niyopnisugikin ti dimin imiirin kira sibgu whindirraerar haiginiuwim. Mi iriipi hiriinan kira kam nirmi ti okmwun okwo haiginiu wara iikamim yipiki Adi Komii siir inig iir hangiriyu hainaniyim wara om imiir nwoyim simiir kigriraowam. ⁶ Ti biyan kamim biya sima siyu biye tir karamae nwoyim mi tariinan iriipi hiriinan mi sima wigim irara irara donkwona mi simiir yinisimim Kraiis siir yai imiir wakaeyokna ap mi ta hiriinan saiirsika iikam nhirim sima wi dimin biye whir hansiryiskai rani simiirin mi wi

ha boin tani, simiir yinisimim sima siyu biyeyar tirikim mi simiir kwoinairgar priinaingwo apdirraerarikim mi sima simiir yopii admi yaimin dimin imiir bi wakaeyoknaekim. Mi sima ta saiir hiriinan kipi nwo. ⁷ Mi inkamkin Adi Komii siir dimin taeminim simiir kigriraowan bii nwo mi siya biya siyu miyik imiir tirkin mi ini tariinanar yadigniyin. Siya nantamyiriran inkam kipi nwo siya kwoin haughauga whiyesuan inkam kipi nwo, siya op wain kirie kiriyim simiirin hiriirar kipi mi kwiyae mi siya yaii niniinansaowan inkam kipi nwo, siya umir haiyarama kipi naingwo ta hiriinan saiirsika siya wi siyu biye asi tiri. Nningakanga. ⁸ Mi siya iikamim nu maeyau nhirankim nitim yipiki siyu miyik imiir wakaeyokna apim naingwowim simiir whindirraerar haiginiugim mi siya, siya siya kigriraonaei mi ta hiriinan saiirsika siya wi Adi Komii siir yai imiirar nwoke wakaeyokna apim mi siya siir kwoin iirar sibgu kintimdinuna mi siya wi wadie nwoke owim. ⁹ Siya sibgu donkworinukripkai yai miyik miyikim biya krima nisiimauuwim simiir mi ta hiriinan saiirsika siya iikamim simiirin ti yai kibi kibiyim simiir nwoke owimwarkaiyuwim mi simiir whinkinsiis haiginiu mi siya iikamim yipiki ti yai miyik imiir nap karam nwoyim simiir kwoin imiir kiyai mi ta hiriinan saiirsika sima wa ninokninkiniim dimin biye sima tirim. Iriig.

¹⁰ Siya ti dimin imiirar tir. Dimusi rani, iikam whiekakim sima pi borisopi Adi Komii siir yai aiir wakaeyim. Sima yaiyim yaimwoni boin karamae nwoiyim simiirarar boinikim mi iikamim simiirin pi s-mar mi iksisaei. Mi ti iikamim niksisaeyim yim ti sima ti hinina boiniyim, kima kimiir mois imiir kitiyopnir hai mi ta hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii siirar nwoke sibgu wakaeyokna apim. ¹¹ Kira mi biyan kam ikim waraur nwoyim kima simiir dikidu sima hiriinan dimin bibiyeyim simiir kipi nomboboin. Ti kamim sima yai bibiyie imiirar boinikim iikam imiir niksisaeyim. Sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi iikam nhirim om nhiranim simiir kwoin imiir warar mi kiyaiigim mi simiirar mi onkwobumbuninkin haiginiuwigim. Sima yai biye imiirar boinikim mi ti dimin imiirar tirikim mi ta hiriinan saiirsika sima wi umir nwoke haiyim iikam nhirim simiir maeyau hirankin. ¹² Biyan kamim simiir nwin om Krit hiranin yipiki kwoin miyik sima

nwowiyin, siyakisiyar boininkiiikiin mi siya ina boinin. Krit hiran kamim sima niksisaeyaki waiwiigim iinokii-nokin, simiir kwoinim miyik rani mi siyu bibiyeyim si-ma tiriyim ini siyuum niimauan wraisuim sima diriraer-ariyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima nhakiu kiriekim mi naeyarar naekim. ¹³ Ti yayim ti inkamin siya boinkiyim kaimwokimaigim kira simiir dikwao boin mi sima wi siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyokna aingwo tibmii apim. ¹⁴ Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Judami iikam simiir wanmi siyuum simiir wakaeyokna ap rani mi iriipa hiriinan sima wi iikamim yipiki Adi Komii siir siyu imiir haimriiyugigim sima wi simiir siyu imiir nap tani. ¹⁵ Iikam nhirim simiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae nwowim yim sima hiniina boini ti dimin taemin whiekakim dimin whirki bi kimbu miminkim mi simiirin kipi haiya mi iikamim yipiki Jisis Kraiis Kraiis siiram naingwo tibmii karamae nwowim mi yipiki iikamkim simiir kwoinim ninaingwoyimoyokim mi kipridkikaiyim mi biye ha nwowim mi kwoin biye ha naingwowi, si-ma hiniina boini dimin whirki wadie bi swoki omiminkin. Dimusi rani, simiir kwoinin miyik rani. ¹⁶ Si-ma hiniina boinikim sima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikim mi ti diminim sima tiriyim krimi-irin sima niisiimauuwi sima siir yai imiir wakaeyokna ap rani. Sima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir bi swoki wakaeyokna apikim mi Adi Komii siir whwonkam idan sima ini biyekibiyie ywowim mi sima wi dimin miyiksım whir swoki tirmimin tani. Niingakiinga. Iriig.

Mi kira yai miyikmiyik imiirara wakaeyokna ap

2 Taitas kira iikamim iinokiiinokin dimin taeminim yipiki iikamim Adi Komii krimiir Wanin siirim naingwo tibmiiyim, sima naingwo tibmiiyim simiirin, siyuumwokisiyuumwowim simiirgisimiiirara sibgu om-womwarkaiyu. ² Mi kira kamim waipiu nwowim simi-irin hiniina boinmauu, sima op kirie kiriyim kwiyaehaowaeiyim simiir kipi kwiyaeha. Mi sima simiir kwoinim sibgu kintimdinu mi sima Adi Komii siirim daingwo tibmii kiin iski. Mi sima iikam nhirimiyam ha timi aingwokwonanae mi iikam nhirkim sima dimin biye tir haiginiuwi simiirin mi yim sima ha donkworinukripkai simiir naingwo tibmii aiiirin. ³ Mi kira wigim waipiu nwowim simiirin sibgu boinmimauu, dimin taeminim sima tiriyim iki wigim yipikim Adi Komii siir yai aiiir wakaeyokna apiyim simiir hiriinan miriirim. Mi sima hinda tinda kipi priiyam priiyam yai iikam nhirmi kinaopitkaigaiyuwam mi simiir kwoinim op biyeya kwiyaehaowaeiya saiiir kwiyaeyam kipi naingwo mi sima sibgu dinokninkin mi wig nhirim simiir diisiimauu siyu miyik imiir. ⁴ Mi sima wig kopak mi nhirim waipiu nwo karamae nwowim sima simiir diisiimauu siyuuin simiir yinkamam naingwokwo-nanaeyin siir. ⁵ Mi iriipi hiriinan wigim waipiu nwo karamae nwowim sima hiriinana timi o mi wi sima nwoki iisiimauuwim wig kopak imiirin siyu miyikin. Si-ma, simasima sibgu kigriraona. Minam, sima mii miyikmiyik simiir omakanau hirar miriirim mi dimin taemin miyikmiyikim iikam nhirmi tiram mi simiir ka-

mi yai imiir wakaeyokna api mi ta hiriinana iikam nhirim sima Adi Komii siir yai aiiirin wi kipi mingigin.

⁶ Mi iriipa hiriinan, hiriinan siyu kaimwowin siirar ti swoki iisiimauu yainan whran imiirin mi yim wi simiir kwoin imiirar nwoki kintimdinunam. ⁷ Taitas, kira iriipi hiriinan mii miyik aiiirar timi sibgu mirii. Mi kira hiriinan tiri mi yainan whran imiirin kira wi siyu miyik imi-irar niisiimauuwi sima napamin. Mi iriipi hiriinan kira simiirin yai kibikibi imiirar boinmimauuwi ⁸ Mi kira yai miyik miyik imiirara boinmimauu. Mi kira hiriinan boini mi inkamki kiiirin wi ha boin tani, ti yayim kira boinmimauuim yim kaimwo rani. Mi kira iriipi hiriinana swoki boin mi iki iikam nhirim to whwonkam kiiir nanaowiyim sima wi yai bibiyie krimiir boin tani. Niin-gaka.

⁹ Mi kira kamim yipiki whisarii mii sibmiriirim simiirin hiniina boinmauu, sima, simiir biyan kamim simiir yai imiir wakaeyokna diriraerar dimin taeminim sima boiniyim, maigimaigra simiir nwowaiginiuwam. Mi si-ma wi kamim simiir kigriraowiyim simaka kipi swoki antamyiriirmimin. Niingaki, niingakiinga. ¹⁰ Mi iriipi hiriinan sima simiir biyan kamim simiir dimin taemin imiir kipi tauae hai. Mi hiriinan tirni hiniin aka mi sima simiir biyan kam imiirin hiniina diisiimauu, ti kamim simaigim yipiki iinokiiinokin mii miyikarar miriirim. Mi sima hiriinan tiri yayim krma boinmimauuwim Adi Komiiyim iikam krimiir nanmaiwarkainan siirim mi iikamim simiir whwonkam ida wi wadieyar nwowi.

¹¹ Mi Adi Komii siir naingwobumbuwa bidi yimbiniya iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam iya sima dimin biyeyim simiir aowa niki owa saiirsi. ¹² Ti diminin tisi bidi yimbiamin, yio krimiirin hiniina niisiimauugin, nu tiran dimin bibiyeyim inkam ima tiriyim, krma digiumii simiir haimriiyugig. Mi krma krimasiyar min-taraona ti siyu miyikin krma tiriyin, inkamin yipikin Adi Komii siir wakaeyokna diriraerariyin siir hiriinan. Mi krma hiriinan siyuuin mhoiyya iriipi hiriinan iirar tirkipkaii mi wi iya Jisis siya nitana saiiirar nwoki digim. ¹³ Mi iriipi hiriinanar swoki tiri mi krma maigimaigra nwokwokini ii kibiya Jisis Kraiis siya swoki iuu-niyana saiiiram. Mi ti inkamin yipiki krimiir nanmai-warkainaeiyin mi krimiir Adi Komiiyim, siya wi siir dimin kibiyin paenan niyaeiyin saikar nimbini. ¹⁴ Mi siya krimiirsi naokin, krimiirin dimin biye siir kirie komiyya krimiir kiyopsimsibgi haiginiuwa saiiir hiranki nanmai-warkainam. Mi siya ti hiriinan saiirsi tirikikin krimiir mhii kwoinim wi dimin whirki kimbu karamae nwoki owim mi krma wi siirgisiiir iikam nwowim. Mi krma wi siir dimin miyik miyikim simiir tiram nwoki aing-wowim mi krimiir kwoinim wi kirieya nwowim siir dimin miyikmiyikim simiir tirim.

¹⁵ Taitas, kira hiriyyar boinmimauuyokiyokii ti dimin taemin imiirin, whisarii rani, kira kirie komiyya Adi Komii siir hiranki haigin. Mi ta hiriinana saiirsika iikam imiirin siir kirieni diisiimauu ti dimin taemin hiniin imiirin, iikam nhirmi yai wakaesi dimiyyu mi iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyim mi kiiir whwomisın kipi ninansiina mi sima digiumii kiiir kipi haimriiyu

kiriir yai aiir wakaesi mi sima kiriirin ha kipi naingwo kira inig karamae inkamkin. Niingaka. Iriig.

Krima whiekakarim dimin miyikmiyikim simiirarar kigna diriraerar

3 Taitas ti iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir isid iir nwowim, kira simiirin ti swoki boinworwokai, sima simiir gavman iirin kipi swoki aingwo owouu, inkam yipiki simiir kou nwowiyin. Sima simiir yai imiirar wakaeyokna. Sima simiir kwoinim sibgu kisisop haiginkwokin mii miyikmiyik whiekakim simiir miriyam. ² Mi iriipi hiriinan, simiirin domwarkaiyu, sima yai bibiyie iikam nhirmi kipi boin mi sima yai min kipi mi inii mi simiir kwoinim hiinsima dwo mi iripa nongwomamair aeyim daingwo iikam nhirim simaka. ³ Mi bidibidiniyarim krima Adi Komii siir dimin taemin imiir bi sibgu inomokninkinkim mi simiir bi wakaeyokna apkim. Mi krima habwwowhaenankim mi siir yai aka asi nantamyiriyirkim. Mi krimiir kwoin bibiyeyim sima kiyainamkin dimin biyie tiram mi ti hiriinan siyu iir nwowam. Mi krima whisarii mii priimiriyan iikam nwokim. Dimusi rani, krimiir kwoin bibiyeyim simar niki kiyopsimsibgi haiginiugikin. Mi krima iikam nhirmi siyu bibiyie asi tiryokiyokigim. Mi krima simiirin kwoin bibiyie asi naingwokim. Dimusi rani, sima krimiiram bi mi naingwokim mi nim iriipi hiriinan simiiram bi mi aingwokim. Iriipi hiriinan, ti hiriinan siyuin krima krimarin irni nwirniyin ini sau omomnan ywowim. ⁴ Mi ti siir hiriinan siyu miyikin, krimiir nanmaiwarkainan inkamim Adi Komii siya, siya iikamim krimiir niisiimauugin, siya inkam wadeyairgin mi siya krimiiram naingwokwonanaeikin mi siya Jisis siir yikrop iuungi krimiir whinkinsiis haiginiuwim. ⁵ Mi iya siya krimiir nanmaiwarkaina, siya iki krimiir mii miyik miyikim krima miriyim simiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Dimusi rani, siir naingwobumbu kirie komiia krimiirsi nowa mi ta hiriinan sairsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin. Mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siir naeyuun siya haiyoprimdiyumiigikim ti dimin bibiyeyim krimiir kwoinawu nwokaiyim. Mi ta hiriinan sairsika, krimiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae asi nwokim. Mi iriipi hiriinan miya Adi Komii siir naeyu ieya miriia, siya minam tirkin krimiir kwoinim simiir kisina haigiyim iikam winan nwowam mi yaeya kwoin win nwowam, Adi Komii siir piugan anakar. ⁶ Mi ta hiriinan sairsika inkamim krimiir nanmaiwarkainan Jisis Kraisi Adi Komii siya krimiirin siirgisiir naeyu iirar hauugikin. ⁷ Mi iriipi hiriinan, ti dimin taeminim Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya tirim krimiir, siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karamae nwowi mi ta hiriinana sairsika, krima wi saika nwoyokiyokiikaeyami, krimiir kwoinka naingwowiya

saiir hiriinan. ⁸ Mi ti dimin taeminim yipiki kara boinanim kiriir, yim yaimwokiayimwowaigim. Mi kara kiriirin minam naingwowi kira ti iikamim naingwo tibmiyim simiirin hiriirar dowomwarkaiyuukripkai mi sima, sima simasiyar mintaraona mi ti hiriinankiniuwi sima mii miyikmiyik imiirarar mirii. Mi ti yayim yim wi digar nwowi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. ⁹ Mi kima yai biyie niinga saiir kipi whrie boin mi kima kimiir yidiwi wanwiyaeyim biyanim simiir hiriinan kipi boinanae. Mi kima Moses siir siyu komiyyin siir yayim simiirsi kipi ninkinwamwarkii boin. Mi ti hiriinan yayim yim wi iikamim simiir whinkinsiis haiginiu rani mi wi simiir haipridkikai haiginiuwi mi wi hik simiir hauuwi mi yim ti hiriinan yayim yim naekak rani. ¹⁰ Mi yipiki inkamki ti yai nae karamaeyim simiir wakaena diriraerari yio wi iikamim yipiki iikamim naingwo tibmiyim wi simiir niinikibiri yapa yapa nwowam mi mhoiia ti iikamim simiirin idip idipin wi kwisairnana boinmauu wakaei. Mi ta saiir mhoiyan sima wi kiriir yai aiir wakaeyokna rani mi kima whiekakarim digumii wi ti iikamim simiir haimriyugigi. ¹¹ Mi kira ti hiriinan iikamim simiir bidiyar yinokninkinin simiir kwoinim uridyu biyieki bidi kwirii idwokaiyim. Mi ti hiriinan mii biyeyim inokninok sima miriyyim yim ha niisiimauuwi simiir kwoinim whirua nwo rani, ini hindara haipridkikaiyim. Iriig.

Mi yaiisim nhir ikim

¹² Taitas kara wi om komii Nikopolis hir nwowi mi ta naop iya wi saeya digi. Mi kara Atimas Tikikas, siirin wi haningni nikropki kiriiramim. Mi kara ha naingwowi kira siyuam ti hansir kariiram nitam. ¹³ Mi kira Sinas siir whinkinsiis haiginiu yipiki om komii Roman siyu komiyyin siir dimin taemin imiir ninokninkinim. Mi kira Apolos siir warar timi whinkinsiis haiginiu. Mi kira sowiir siyu minim mi dimin taeminim sowa hanguguwim sowa hainamam simiir wara whindiriraerar haiginiugi. ¹⁴ Mi krimiir iikamim sima siyuun siyu miyik tiriyin siir dinokninkin mi iikam nhirim dimin taeminim simiir kiyopsibgi haiginiuwiyim mi yipiki hikak simiirsi nwowiyim simiir whinkinsiis haiginiu. Mi sima hiriinan tiri mi wi paeyin paenidgi bud karamae nwowiyin siir hiriinan nwo rani mi yim sima wi paeyin paenid budyin mi ha naokingugunankaiyyin wi siir hiriinan nwowi mi sima wi Adi Komii siir siyu iirar sibgu wakaeyokna api.

¹⁵ Taitas iikam whiekakim yipiki kanakar nwowim sima kiriir nokboin maigimaigikim. Mi krimiir nomiyyauim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim simiir warar mi ikboin maigimaigikim. Mi kara Adi Komii siir naingwobumbuwa saiiram sriigin saeya wi kimakar nwowi. Iriig.

Filimon

Mi iya Pol siya mii biyie om Rom hir miriyyin mi ta yokwowa siya ha wɔnkikin siir nomiiyauwin yipikin Failimon dapiyin siiramɔn. Failimon siya om Kolosi hir nwokin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima Adi Komii siir inig iirin iripa Failimon siir omaka aiir haingiriyu hainankim. Mi Failimon siya umir digworaekwoki naokingugunankai inkamkin. Mi Failimon siir dimin whirin siir miyan inkam nwir ieya tauaehainamin mi siya kimidiniya om Roma hirir yidamki. Mi siya Pol siirin om Rom hir nini kigiwin mi siir mhii kwoinim ina kisina haigikiyin mi siya ini naingwo tibmiiyan inkama ywowin. Mi Pol siya Onisimas siir boinki siya Failimon siiram swoki amim mi ta yokwowa siya wɔnkiya siya minam wɔnkikin Failimon siiramɔn siya siir swoki ikunam mi siir dimin bibiyie imiir haiy-oprimdiyumiigiyim. Mi siya ha wɔndigiyin mi ta yokwo aiirin kimidiniya Onisimas siya hainam mi siya ini Failimon siiramar swoki amin. Iriig.

¹ Kara Polkin. Dimusi rani, kara Jisis Krai saika miriigin mi kariirin hiriinansi hugripkiikikaigin maeyaua mii biyie miriyya saiirin. Kara mi iikamim naingwo tibmiiyim krimiir tiran piuganan inkamin Timoti, krira ta yokwowa Filimon kariiram wɔnkikin, ta yokwowa krira wɔnkiya yipiki inkamin krira naingwokwonanaeyin mi Adi Komii siir mii aiirin krima miriyyin krira kariiram hauugikin. ² Mi krimiir yokmana yipika krimiir piugana naingwo tibmiiya Apia saeya mi Akipas siya yipiki sau krima niniyyin dimin taemin bibiyeyim simaka mi yipiki iikamim naingwo tibmiiyim krimiir omaka hir haingiriyu hainaniyyim Adi Komii siir inig iir, ta yokwo kara kimiiram warar wɔnkika.

³ Kara Adi Komii krimiir Wanin siya mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis soweram sriigin sower naingwobumbuwa kimiir hauugiyim mi ta hiriinan sairsiyyin kima wi kwoin nongwomamair aekak niki owim.

Filimon siir kwoinin Adi Komii siiramar naingwokwonanaeikin

⁴ Inokiinok kara Adi Komii siiram sriiyyim kara kimirar boin wadiekin. ⁵ Dimusi rani, kara ha wakaekin kima ini krimiir Biyan Inkam Komii Jisis siir yayar wakaeyokna apim mi ti hiriinan siyyuin iikam nhir-miyam naingwokwonanaeyin iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiirin ini kimar niisimauuim. ⁶ Kara Adi Komii siiram kwisboinkin kariir whinkinsis haiginiuim mi iki iikam nhirim simiir boinmimauuim kariir naingwo tibmiiya Jisis Krai siiram naingwo tibmiiya. Kara simiirin ti hinina boinmauu mi kariir yayi simiir kwoinim wi saeya kisosop haiginiuwi sima ninokninkinim Adi Komii siir siyupai siyupaiyyim krimiir nokboinmamair haiginiuwiyyim. Dimusi rani, krima Jisis Krai siirgin. ⁷ Ti kariir nomiiyau miyyikim, kara ha wakaekin kima Adi Komii siir iikam imiiramar naingwokwonanaeikim mi simiirar kigriraowikim mi simiir kwoin imiirar whinkinsis haiginiuwigim kirie nwowim. Mi sima ini wadieya swoki sibgu owim. Dimusi rani, kariir kwoinin ta yayi saeya nwowaiginugun wadie mi

kara tisi maingimairga nwowin. ⁸ Dimusi rani, ta kirieya Jisis Krai siya hauugiya kariir kara panao pi digar nwowi kariir boinmauuim ta mii aiir miriyyam. ⁹ Mi dimusi rani, krima irni nwirniyam naingwokwonanaei, kara Filimon kariir iikam imiir kigriraoni haninaka kara kariirin tisi hindara sriigiyin ta mii aiir miriyyim. Ihi, kara Polkin, kara bidi ywowin, ti inkamin yipikin maeyaua mii biyie miriyya huyokiyokaiya saiir nwokaiyin Jisis Krai siir mii aiirsi. ¹⁰ Kara Filimon kariirin Onisimas siiram sriigi. Mi iya kara maeyaua mii biyie miriyya huyokiyokaiya saiir hinar niki okaiyin mi siya bidi wakaeyim yayim kara boinim Jisis Krai siiram mi siya ina yaingwo tibmiiyin. Mi ta hiriinanin Adi Komii siir piugan aiirin siya ini kariir yinisimnan ywowin. ¹¹ Mi ta saiir biyarin Onisimas siya tirim siyyuim yim kariir kwoin iir bi wokmai haiginiugin, yim ini biyekibiyie ywowim. Mi ti siyyuim tariinan siya tirim yim wadiekiwadiekin kariirin wi simar whinkinsis haiginiuwi.

¹² Mi tariinanin siirin kara kimiiram swoki ikropki. Kara siiram naingwokwonanaei mi ta hiriinan sairsika iya siya kimiiram waraur niti kariir mhii kwoinim wi hikakar nwoki. Dimusi rani, siya kariir haiburgikin.

¹³ Kara hinina naingwokin siya kanaka tirar nwokin mi kariirin siyar whinkinsis haiginiugin iya maeyaua huyokiyokaiya mii biyie miriyya saiir hir nwokaiyin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirsi. ¹⁴ Mi kima wi wadie nwo karamae nwowi mi ankara iripi hiriinan pi siir mi onkworinukripkai rani mi ta hiriinana siya kariir whinkinsisam. Mi kara ha naingwowi miyyim kimiir kwoinki naingwowim wi simiirar mirii. Mi ta hiriinan sairsika kara pi boriisopi kimiir boinanaeyim kima siyyu miyyik kariir tiram.

¹⁵ Mi tari Adi Komii siyar kiwakikin Onisimas siirin kima waraur nwowim. Mi tariinan siya inokiinokin wi kima waraurar nwoyokiyokaiyaeyami. ¹⁶ Mi tariinanin siya wi kariir whisarii mii primiriyyan inkam nwo rani. Mi ini wadie mi owin, siya wi kimiir naingwo tibmiiyan inkam nwowi yipiki kima naingwokwonanaeyin mi kara iriipa hiriinan siya wi kariir piuganan naingwo

tibmiiyan inkam nwowi yipiki kara naingwokwo-nanaeyin. Mi kima siiramın wı nhami nhami naingwonanae rani. Dimusi rani, ni kira whisarii mii priimiriyan inkamkin mi iriipi hiriinan ni kira naingwo tibmii piugana saiir inkam waraigın.

¹⁷ Mi kiriir kwoinın siya hinina naingwowi, kara ini kinaka yamasuın, o ini Adi Komii siir piugan anaka yamasuın, yio ini kira kariir kigninkinwiniyın mi siir mi kigninkinwiniya saiir hiriinan yowwin. ¹⁸ Mi siya dimin whir kiriir bidi tirbuwin mi kiriir dimin priihaii mi kariir boinmauu, kara nwoki sibgu tirim. ¹⁹ Kara Polkin, kariir iinga nonkwo winkim ti nimbiniim kimiiram mi Onisimas siya dimin biye whir kimiir tiri, mi siya dimin whir kimiir warauranki priihaii mi ti diminin wi kara sibgu tiri kimaka mi Filimon kira ina sibgu inokninkinim, karar tirhaiginiugikin kira Jisis Kraiis siirim asi naingwo tibmii. Mi hiriinanki niuwi, kima kanaka dimin priihaigakim. ²⁰ Ihi, ti kariir piuganan naingwo tibmii inkamın, ti siir daingwoki mi kara ha naingwowi kira ti diminin siirin naingwo tibmiini siyuın siir hauukiyyu kira ti siyuın kamim naingwo tibmiiyım sima tiriyım kariir kwoin iir sibgu owaiginiuwam mi ta hiriinan saiirsika kara wa maigimaigaei mi Onisimas siirin wi kiriiram waraurar swoki ikropki.

²¹ Mi tariinanin kara ta yaiya kiriiram winkika, kara ina ninokninkinın kira wa diriraerar kiini. Mi ti dimin hiriinanım sima sima rani mi iriipi hiriinan iki dimin nhirim kira tirim. ²² Mi diminin whir. Kara maeyaua kwira hiuyokiyokaikwokin omakanau hirin. Dimusi rani, kara ha naingwowi diminim kima sriiyım Adi Komii krimiir Wanın siirim kariirim mi iya siya siyu whir kariirim kigninkinki mi kara wa niti mi hiriinan saiirsika kara ha naingwowi siya kariir whindiriraerari, kara kiriir kignakiyım. Iriig.

Boin maigimaigara nhirkim

²³ Epafrašin yipiki kanaka ninkin owın mi sima siirin maeyaua mii biye miriyya hiuyokiyokaiya saiir hir hiukriipkiikaigın. Kraiis siir mii aiirsi mi siya kimiir boin maigimaigarakikin. ²⁴ Mak, Aristakas, Dimas, mi Luk, ti sima kanaka miriyyım Jisis Kraiis siirim mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi boin maigimaigarakikim.

²⁵ Kara krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siirim sriigi siya wi siir naingwobumbuwa wi whiekak kimiirar nwoki hauugiyım. Iriig.

Hibru

Hibru yokwowa ya yokwo prieiya Hibrumi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram ya sima winki aeya. Hibru iikamim yim Juda iikamim simiir inig whir ieya. Mi krima ninokninkin tani, ta yokwo aiirin nhinga piyamisi winkiya. Mi inkamin winkiyan siya hiniina kigin Juda simiir iikamim naingwo tibmiiyim kirie rani sima simiir naingwo tibmii wina saiir haiburgigam tirkim simiir biyan siyiuin Mosesni siyiu komii si napiyin ini siiramar swoki amim. Mi ta yokwowa iikam imiirin min boinkika Jisisin Adi Komii siir yinisimin ini paekwosim ikim mi Moses ini simiir haiburin. Mi ta Jisis siir miya ya ini Mosesni miya saiir kou ywowa. Mi ta Jisis siir nhieya yipiki dimin biye biyeyim sim haiyoprimdiyumiigiya ya ini wraisiimi nhieya saiir haibura. Jisis siya omwai hiriayar waiyayokiyokiiyin. Mi ta hiriinan saiirsika siya simiir asi boinkikin sima Jisis siiram naingwo tibmiiyim yipikin biigbiyan prisin inig komiigakin. Iriig.

Yaiya Adi Komii siir yinisimin siya hauuga krimiirin.

1 Bidi bidiniyarin ii whiekakim bidi yamkiyim Adi Komii krimiir Wanin siya siir yayim profet kamim simiir boinmimauugin, siyupai siyupaiyim simiir. Mi ti yayim profet kamim sima ini krimiir brougaeyim simiir hauugiyim. ² Mi ta iya dig kingiin nwowi Adi Komii siya ta siir yaiya wi siir yinisim iir hauugi. Mi yo siya wi krimiir swoki kwaboinmamauwi. Adi Komii siya siir bidi yimbiniin siir digworaekwo whiekakim simiir haiyim. Mi biya Adi Komii siya siir boinin mi siya ini siir yai imi-irar wakaeyoknan. Mi siya ninomor nu sowiir digworaekwo imiirin asi nonkwokwokikim. ³ Ti siir yinisimin Jisis siya krimiir niisimauugin dimin komii komiiyim paenan niuyaiyim Adi Komii siir, siir yinisimin ini siir Adin siir hiriinana ywowin. Siir yaiya saeya kiriekaka, digworaekwo whiekakim ninomor nu sowiirim siyar sibgu kigirkaki. Mi siyar naokin paeyin hiiniya nironinkinin siirin, iikamim simiir dimin biyeyim ini siyar haiyoprimdiyumiigiya. Mi siya ha swoki insiin idwonamin mi siya ninomor koua hiriir yam mi siya Adi Komii siir ina inig miya ini idwoiu inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Iriig.

Adi Komii siir yinisimin siya ini paekwosimim simiir haiburim

⁴ Dimusi rani, siya ini Adi Komii siir ina inig miya nidwowa mi siya ini paekwosim whiekakim kou hir nwowim simiir haiburim. Mi ti inigin Adi Komii siya hauwin siya iriipi hiriinan siya ini paekwosimim simiir inig imiir haiburim. ⁵ Dimusi rani, biya Adi Komii siya paekwosim imiirin hiniina bi boinkin, Kima kariir yinisimkim, panao kara pi hiniina boinki kara kimiir Adgin. Adi Komii siya paekwosim simiirin hiriinan yai bi swoki boinkin. Niingaka, niinga kinga. Siya Jisis siirara boinkin. ⁶ Biya Adi Komii siya siir yinisim yin-haomiyinin siirin nu tiriir nikropkiyam minin mi siya paekwosim simiirin hiniina boinki,

kima ti kariir paekwosimim kima siir inig iir hainan-prapraski.

⁷ Mi siya yai nhirim paekwosim simiirin hiniina boinkin, paekwosim sima kariir miyan inkam dwo mi simiir miyim opudnan hugidudu mirii. Mi simiir kirieya paenan diudkwakwa.

⁸ Mi siir yinisimin siirin hiniina boinkin, kira ini Adi Komii ywowin kariir hiriinan. Kira inkam komii digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hiriinan nwowi. Inokiiinokin digworaekwo whiekakim kira wi wadieyar sibgu kigriraowi.

⁹ Kira wi siyiu miyik miyikim simiiraramar naingwowa mi kira wi dimin biyeyim wi simiiram naingwo rani. Kara kariir Adi Komiiyin kariirin wi kara nokmwim okwohaiginiwi, inig komiigak nwowamin mi kira wi maigimaiga komiigakar nwowi. Mi ta maigimaiga wi iikam whiekakim simiir maigimaiga imiir haiburi.

¹⁰ Mi Adi Komii siya hiniina swoki boinki, Biyan Inkam Komii, kira bidi bidiniyarin nu ninomoro kariir ingar nonkwokwoko.

¹¹ Mhoiia ninomor nuwo sowa wa digiguski mi ni kira niingaka. Inokiiinokin wi hiriayar nwoyokiyokii mi ninomor nuwo yo wi wro namwoiwi yuis wronan.

¹² Mi yo ini inkamin yuis kaba nitkaigiya mi yaeya yuis win swoki haiyin mi ha niyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kira nu ninomoro sowiirin wi hiriinanar mi digiguskii. Mi wi yaeya nu ninomor win swoki onkwokwoki mi ni kira wi hiriayar nwoyokiyokii ami, wi kisina rani.

¹³ Biya Adi Komii siya hiniina boinkin, kira wi kariir ina inig miya nidwowa, maeyaua inkam komii siya nidwowa saiir. Mi kira wi hiriayar nwoyokiyokii mi wi iya kara kariir sauan omomim simiir nonkwobumbuninkin iuguski wi saiir nadigiwi. Adi Komii siya ti yayim simiirin paekwosimim simiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir yinisim iirarar boinkin.

¹⁴ Mi yipikim paekwosimim, ha? Sima naeyunankim mi dimin taeminim Adi Komii siya boiniyim sima pa wakaeyokna diriraerari. Mi siya simiirin iikamim naing-

wo tɪbmiiyim simiirɪm yikropki simiir whɪnkɪnsiisim Adi Komii siya nɪmbɪnɪm nanmaiwarkainam simiir. Ɔriig.

Adi Komii siya krɪmiir swoki anmaiwarkainaei yɔ dimɪn komii ɪeyairgɪn.

2 Dimusi rani, Jisis siya Adi Komii siir yɪnisɪmkɪn digworaekwo whɛkakɪm ini siyar kɪgɪrkakɪm mɪ krɪma krɪmiir kwoɪnau haigi nonkworɪnu saiirɪn digiumii kipi haimriiyugi, wɪm wɪ ini hanɪn kɪma kɪma priiyakirɪrkiisi. ² Adi Komii krɪmiir Wanɪn siya biya siir yai nɦirim siir paekwosimɪm simiir boɪnmauugikɪn. Mɪ ta yaiya ha hainamɪm mɪ ɪna boɪnmɪmauuwamɪm. Mɪ dimɪn taemɪnɪm sɪma boɪnmɪmauuwɪm ɪna yɪm-biyamɪm. Mɪ iikam nɦirim sɪma ta yaiya saɪka nantamyiriyɪri mɪ saiir wakaeɪyokna karam nwowi mɪ sɪma dimɪn biyɛ tiri mɪ sɪma wɪ hik kimpɪpisu prasae hai rani, tɪ dimɪn biyɛyɪm sɪma tirɪm simiirsɪyɪn, dimɪn biyɛyɪm sɪma tirɪm simiir digar swoki haii. ³ Mɪ hɪri-inankɪniuwɪ mɪ krɪma ta yai komiiya Adi Komii siya boɪna, siya nanmaiwarkainana digiumii saiir haimriiyuwi mɪ krɪma wɪ panɪna napiyoki iya Adi Komii siya dimɪn biyɛkak iikamɪm simiir tɪrbumbuwi saiirɪn, ha? Siyɪu karamaeka. Nɦngaka. Biya, Biyan Inkam Komiiyɪn siya hɪnɪna boɪnkɪn, Adi Komii siya wɪ krɪmiir nanmai-warkainaei, iikamɪm sɪma ta yai aiir wakaeɪyoknaɪm sɪma hɪnɪna boɪnkɪm, ta yaiya saeya kaimwowaɪrga. Saeya nɪksisae rani. ⁴ Adi Komii siyar nɦisiɪmauugɪn tɪ yaiyɪm sɪma kaimwowaɪrgɪm, kirɛpai kirɛpaiyɪm siya tirɪm. Mɪ siya siyɪu miiyɪk miiyɪkɪm iikamɪm simiir whɪnkɪnsiisim tɪrkɪm mɪ Adi Komii siya naeyɪuɪn siir kwoɪn aɪrgar naɪngwo hauugɪn iikam ɪmiirɪn mɪ siya siir dimɪn miiyɪk miiyɪkɪm iikamɪm simiir hauuwikɪm. Ɔriig.

Jisis siya inkamnan nɪmbiyamkɪn krɪmiir nanmai-warkainam.

⁵ Tɪ yaiyɪm tariinan krɪmiir boɪnɪm, sɪma tɪ nu whɪrɪn wɪ mɦoiya Adi Komii siya tɪrkii mɪ siir boɪnkɪn. Iikam yipikɪm siir wakaeɪyoknaɪm sɪma wɪ tɪ nu ɪiir nwowi. Adi Komii siya paekwosimɪm simiir bɪ nɪmbingɪn tɪ nu wɪn siir kɪgrɪraowamɪn. Nɦngaka. ⁶ Inkam nwɪrɪn Adi Komii siir yaiyɪm yokwoni siya wɪnɪm saeya hɪnɪna wɪnboɪnki-ka,

Iikamɪm sɪma dimkɪm, kira simiiram naɪngwowiyɪn? Mɪ yɪnɪsisɪmɪm yɪm dimukɪm kɪma simiir sibgu kɪgrɪraowiyɪm, ha? Iikam krɪma ini ɪnɪg karamae ywowɪm.

⁷ Mɪ siya iikamɪm krɪmiirɪn wɪ ɪi priei nokmwɪn owaigɪniyu rani, paekwosimɪm simiir aowan. Mɪ kira dimɪnɪm inkam komiiyɪm nu kɪgrɪraowiyɪm digworaekwo whɛkakɪm simiir sɪma haiiyɪm simiir hɪriinan hauugin. Mɪ sɪma ɪni paenan yɪuyakiyɪm. Mɪ sɪma ɪni ɪnɪg komiigaka ywowɪn.

⁸ Mɪ kira digworaekwo whɛkakɪm simiir nokmwɪn okwo haigɪniugin.

Ɔɦɪ, Adi Komii krɪmiir Wanɪn siya digworaekwo whɛkakɪm iikamɪm simiir aowa haigɪnkɪn. Mɪ dimɪn whɪrkɪn simiir koua bɪ swoki haigɪn mɪmɪnkɪn. Nɦngaka:

ka: Mɪ tɪ dimɪnɪm krɪma tariinanɪn simiir niki kɪg rani. Sɪma bɪ niki ɪmbɪnikɪm. Nɦngaka. ⁹ Mɪ tariinanɪn krɪma bɪdi yɪnoknɪnkɪnɪm dimɪn taemɪnɪm tɪ inkamɪn Jisis siirɪm. Mɪ ɪi priei rani, Jisis siya tɪ nu ɪiir nwowɪn. Adi Komii siya siirɪn paekwosimɪm simiir aowa nokmwɪn okɪn mɪ siya ɪni inkam ɪnɪg karamaenanar ywowɪn. Mɪ tariinan Adi Komii siya inkamɪn ɪnɪg komiigakɪn siir hɪriinan yokmwɪn owaigɪniyu mɪ siya tɪ dimɪn paenan niyuaeyɪn Adi Komii siirɪm simiir hai. Dimusi rani, siya naokɪn iikamɪm krɪmiir dimɪn biyɛyɪm mɪ krɪmiir hikɪm simiir haiyɪm. Mɪ Adi Komii siya iikam krɪmiirɪn wɪ dimɪn miiyɪk miiyɪk ɪmiir hɪriinansi tɪr haigɪniyuwi. ¹⁰ Mɪ ɪni mɪ owɪn Adi Komii siya digworaekwo whɛkakɪm simiir Adi mɪ owɪn mɪ simiirɪn siyar mɪ onkwokwokiyan ɪni mɪ owɪn. Mɪ siya Jisis siirɪn mɪnam nɪmbingɪn tɪ hik ɪmiirɪn siyar mɪ haii siya kimpɪpisuam ɪni owɪn. Mɪ ta hɪka Jisis siir tɪra mɪ siya ɪni iikamɪm simiir nanmai-warkainan inkam komii kɪn yamwoɪuɪn. Mɪ krɪma wɪ Adi Komii siir yɪnɪsɪm asi nwowi. Mɪ mɦoiya krɪma wɪ siir dimɪn miiyɪk miiyɪkɪm nɪnomor kouanɪm wɪ simiir haii.

¹¹ Krɪma dɪnoknɪnkɪn, tɪ inkamɪn siya iikam whɛkakɪm simiir dimɪn biyɛ ɪmiir bɪdi haiyoprimdiyumiigiyɪm mɪ tɪ iikamɪm sɪma ɪni rɪrmiiya ywokiyɪm, simiirɪn dimɪn whɪrki bɪ kɪmbugɪm. Mɪ Jisis siya mɪ sɪma, sɪma ɪni Adi Komii siir yɪnɪsɪm arar ywowɪn. Mɪ Jisis siya simiirɪn siir nomousisɪm nikiusi panɪnsi yididsi. ¹² Mɪ siya boɪn,

Adi Komii kara kirɪir ɪnɪgɪn wɪ kariir nomousimɪm simiir boɪnmauuwi. Ɔɦɪ, simiir whwonkam ɪdaɪn kara mwai waowi mɪ wɪ kirɪir ɪnɪg ɪiir hainani. Maeyaua iikamɪm naɪngwo tɪbmii kɪniyɪm ɪrɪpa sɪma haɪngiriyu omɪmɪriya saiir hɪrɪn.

¹³ Mɪ siya hɪnɪna swoki boɪnki, Kara wɪ Adi Komii siir yai ɪmiirar naɪngwo tɪbmii kɪni. Mɪ siya hɪnɪna swoki boɪnki, kira kariir kɪgi, kara tɪsi tɪrar nwowɪn. Mɪ Adi Komii siir yɪnɪsɪmɪm kariir hauuwɪm sɪma tɪsi kanaka tɪrar nwowɪm.

¹⁴ Mɪ krɪma tɪ siir nomousimɪm piugak nhɛkakaɪrgɪm mɪ Jisis siya ɪni ɪriipɪ hɪriinan inkama mɪ amwoɪuɪn piugak nhɛkak mɪ siya wa mɪ aowi mɪ siya Setan siirɪn wa nonkwobumbunɪnkɪn ɪuguski mɪ siir siyɪuɪn iikamɪm simiir tɪrbumbu aokaowiyɪn siir warar. ¹⁵ Mɪ siya hɪriinan mɪnsi tɪrkɪn, iikam krɪma naosi naɪngwo ɪdidi mɪ Adi Komii siir kɪgi mɪ mɦoiya krɪma wɪ naosi nidid rani.

¹⁶ Siya tɪ dimɪnɪm simiirɪn paekwosimɪm simiir whɪnmɪriiyɪm bɪ mɪnkɪn. Nɦngaka. Siya iikamɪm Ebrahim siir ɪsidɪn siirɪn krɪmiir whɪndirɪraeraram nitkɪn. ¹⁷ Mɪ tɪ hɪriinan siyɪuɪn siya inkam asi nwokɪn, siir nomousisɪmɪm krɪmiir hɪriinan. Mɪ siya wa mɪ mɪrii prɪsmi biyan inkam komii siir hɪriinan ɪki iikamɪm simiirsi naɪngwoyɪmɪyokɪm. Mɪ siya mɪnsi naokɪn Adi Komii siir ɪowa siya nwowa dimɪn biyɛyɪm simiir saiirsi. Mɪ siya iikam ɪmiirɪn Adi Komii saɪka nwoki ɪnkɪamasu haigɪniuwɪm sɪma ɪrɪpa nongwomamair aeyam. ¹⁸ Mɪ siya hikpai hikpaiyɪm siir nɪmbiyamɪm mɪ siir kɪnankɪuɪm simiir kimpɪpisu bɪdiyar haiyɪn. Dimusi rani, siya wɪ nwoki kɪgnɪnoknɪnkɪnɪm iikamɪm tɪ hɪriinan hik kimpɪpisu haiiyɪm simiirɪn. Ɔriig.

Jisis siir inig komiiyin ini Moses siir inig komii iir haiburin

3 Nomiiyauwim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmii kiinim. Adi Komii kimiiram in minam nikiunakin diminin big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanin siir tirim. Mi kima Jisis siir inig sibgu daingwokwo, Adi Komii siya Jisis siirar nikropkikin siir yai aiir boinmimauuwam dimin whiekakim siya tiriyim. Siya prismi biyan inkam komiiyin siya tiriyim siir hiriinan. Mi krima ti yayim siya boinim simiirar wakaeyokna boinmimauukin iikamim simiirin. ² Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbiniin ta siir miya sairin mi siya ta Adi Komii siir mi miyik aiirar asi sibgu wakaeyokna mirii, siya Moses siya tirin iya siya Adi Komii siir iikam imaka nwowa sair hiriinan tirkin. ³ Mi Adi Komii siya minam kiwakikin Jisis siir inigin Moses siir inig iir haiburim. Inkamin omaka komii miriyyin mi inigak ha nwowiyin siir hiriinan. Omaka saeya bi nwowika inigakin. Niingaka. Inkamin nonkwo miriyyin siyar nwowikin inigakin. ⁴ Omakaim sima sima bi mirii naeikim. Niingaka. Omaka whiekakim simiirin inkamki nonkwo miriigim. Adi Komii siyairgin digworaekwowim simiir bwamkibwamin. ⁵ Moses siya whisarii mi miriyan inkamkin. Mi siya Adi Komii siir yai imiirar sibgu wakaeyoknaeikin iya siya Adi Komii siir iikamim simaka hir nwowa mi siya Adi Komii siir dimin taeminim mhoiia nimbiamyami simiir boinmimauugin. ⁶ Mi inkamin Adi Komii siir iikamim simiir kou nwowin yio Jisis Kraiis sasairgin. Mi Adi Komii siir yinisimin miyiyim siya miriyyim ini wadiekinar mi owim. Mi nim krima iikamim naingwo tibmii kiinim nim krima Adi Komii siir piuganka. Mi krima naingwo tibmii kiini Adi Komii siiram in mi kirie hiriyyar nwowi, krimiir nanmai-warkainam. Mi krima iikam naingwo tibmiyyim wi Adi Komii siir piugan nwowi. Mi krima naingwo tibmii kiin karam nwowi, siya wi krimiir nanmai-warkaina rani. Niingaka. Iriig.

Mi iikamim Adi Komii siir yai aka nantamyiriyiriyim sima wi iripa nongwomamair ae rani.

⁷ Dimusi rani, krima ini Adi Komii siir iikamnan ywowim. Mi krima Adi Komii siir naeyiu miyiyikin siir yai imiirar wakaeyokna. Siya hiniina boinkin, panao kima pi siir yai aiir wakaei,

⁸ mi kima kimiir mhii kwoinim pi kipi kikitimdinu kripkai biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima kariir yai aka nantamyiriyira sair hiriinan, iya sima nu siyyin apa niinga hir nwowa.

⁹ Mi sima kariirin sair kinankiugim. Mi ta maeyau airin kimiir brougaeyim sima dimin whiekakim kara tirim sima biewiyim kamnwosa kigim. Mi sima hiriinansi bi nwokim, sima ini kariiramar swoki kinankiu kripkaiyim.

¹⁰ Mi kariir kwoinin ti iikam isidin simiirimin hauugihauuga asi whwiyiekim. Mi kara ina boinin, iinokii-

nokin simiir mhii kwoinim yaeya siyu whirima naingwowi siir napam.

¹¹ Mi kariir mhii kwoinim haugihauuga asi whwiyiekim simiiram in mi kara hiniina nikopaisisirki, ti iikamim sima wi kariir om miyiyikin piu siisiyyin wi siir swoki it rani. Niingaki niingakiinga!

¹² Mi kimiir kwoinim wi dimin biyeyim simiirim pi naingwowisi mi kima wi ti Adi Komiiyin omwai waiyayokiyokiiyyin wi digiumii siir haimriiyugigisi. ¹³ Mi tariinanin iinokiiinokin kima irira nwonwira kima kimar whinkinsis ankinsisnaei mi kimiiram kinankiuwi mi kima wi Adi Komii siirin wi digiumii haimriiyugig rani. Niingaka. ¹⁴ Kima, kima kima whinkinsisna. Dimusi rani, biigi biyyin krima Kraiis siir yai aiir wakaeyim, kima bidiyar yaingwo tibmiyyim mi krima bidiyar sibgu itinakiu kripkaiyim. Mi krima hiriinan tiriyokiyokii ami mi iya krima naowi wi sairar nadigiwi. Mi krima iinokiiinokin wi Kraiis saika nwoyokiyokii.

¹⁵ Krima ina ninokninkinim, ta yayia ina nwokripkaiya. Saeya hiniina boinka,

Mi tapa kima siir yayia sair wakaei mi krimiir mhii kwoinim kipi kintimdinu, biya kimiir brougaeyim biya sima nantamyiriyira sair hiriinan.

¹⁶ Yipiki iikamim biya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karam nwowim mi saika nantamyiriyirim, ha? Ti iikamim Moses siya nikiunamim nu Isib hiranki mi ha namim sima. ¹⁷ Mi biewi kamnwiso Adi Komii siir kwoinin haugihauuga nhiniiram whiyiekim, ha? Siya iikamim siyu biyie tirim kwoin haugihauuga simiiram whiyiekim mi sima ini maeyau siyyin apain ini hir yaokaowim.

¹⁸ Biya Adi Komii siya nhiniir nokwao boinkin, ha? Si-ma wi om miyiyikin piu siisiyyin wi siir nam tani kara simiiram nimbiniin Niingaka. Ti iikamim Adi Komii siir yai nantamyiriyirim siya simiirar boinkin. ¹⁹ Krima ina ninokninkinim, sima bi naingwo tibmii kingim. Mi sima omin Adi Komii siya nimbiniin simiiram piu siisiyyin siir bi namkim. Niingaka. Dimusi rani, sima bi naingwo tibmiikim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim. Iriig.

4 Adi Komii krimiir Wanin siir nimbina saeya ina niki owa, saeya hiniina boinka, kima kariir omin piu siisiyyin siirin wa napninopkai nami. Mi hiriinanki niuwu krima mintarao Adi Komii siya krimiirin wi siir omin piu siisiyyin siir kignninkin apninopkaigi karamae nwowisi. ² Krima Adi Komii siir yayim ina wakaeyim biya krimiir brougaeyim sima wakaeya sair hiriinan. Mi sima hindara wakaekim mi sima bi naingwo tibmii kingim mi ta Adi Komii siir yayia sima wakaeya, saeya simiir bi swoki whindiriraerarka. Niingaka. ³ Krima iikamim naingwo tibmii kiiniyyim krima ti om miyiyikin piu siisiyyin siirar namikim. Biya Adi Komii siya boinin sair hiriinan, ta yayia hiniinga.

kariir kwoinin hauugihauuga whwiyiekim mi kara hiriinan asi nikopaisisir boinkin, iikamim kariir yai wakaeyokna karamae nwowim sima kariir omin piu siisiyyin wi siir napninopkainani rani. Niingaki, niinga, kinga!

Adi Komii siya nu ninomor sowiirin ha nonkwokwo digiyin mi siya piu ina siisin. Mi mhoiia siya ti omin piu siisiyin simiiram ha boinkin. ⁴ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin ii iriayar kwisaka saiirin hinina boinkin mi ii iriayar kwirim Adi Komii siya mii whiekakim simiir mirii digi mi ii iriayar kwisaka siya piu saiir siiskuwak. ⁵ Mi ta Yokwo Komiiya saeya hinina swoki boinkika, sima kariir om miyikin piu siisiyin wi siir napninopkainani rani. Niingaki, niinga, kiinga! ⁶ Mi ta yaiya hiriinana ina niki okripkaiya mi nhirim naingwo tibmii kiniiyim, om miyikin piu siisiyin siirin wa napninopkainami mi iikam nhirim biya yai win kibi aiir wakaeyim mi ha swoki antamyiriyirim, sima wi omin piu siisiyin siir hirir napninopkainam tani. Niingaka. ⁷ Dimusi rani, iikamim yipiki biigi bii wakaeyim Adi Komii siir yai win kibi aiir mi ti omin piu siisiyin siir nam karamae nwowim Adi Komii saika mi Adi Komii siya simiiramini iya kwira swoki imbin piu saika siisim. Mi mhoiia biewi biewiyim bidi yamkiyim, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Devidki si winboinkiyim Yokwo Komii siya hinina boinkin,

Mi tariinanin kima ta yai aiir wakaei, kima wi kipi nantamyiriyir.

⁸ Mi Josua siya simiirin ti omin Adi Komii siya nimbiniin piu sima siisam, siir hirir whinamkiswo mi Adi Komii siya wi yaeya iigwir di swoki imbini piu sima siisamin. ⁹ Mi hiriinankinuwi, krima dinokninkin, iigi ii kiina piu siisiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ina niki owa. Ya ini ta ii iriayar kwisaka, iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwo digiya mi piu ha siisa ini saiir hiriinan ywowa. ¹⁰ Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim ha nonkwokwo digiyin mi siya piu ina siisin. Mi iikamim yim wi hiriinanar mi tiri, sima wi simiir mii imiir haiburgigi mi piu wi Adi Komii saika nini siisiuwi. ¹¹ Mi krima wi krimasiyar mintaraona krima wi omin piu siisiyin wi siir nwoki amim mi wi Adi Komii saika nini owouwim mi kima Adi Komii siirin digiumii kipi haimriiyugigs mi saika kipi nantamyiriyir biya kimiir brougaeyim sima tira saiir hiriinan.

¹² Krima krimasiyar mintarao ti digworaekwo imiirsiiyin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya saeya hinda bi priiyokaeyamka. Niingaka. Saeya ina miriia. Saeya ini wismir tokaka saiir to aiir haibura. Mi saeya inkamni haniin iii tirirar bi naka ikwomyaenakika. Niingaka saeya mhii kwoina hiriayar krimkrikninopkainamika, inkamin iinibgi iiniba krimkrikninopkainamiyin siir hiriinan. Mi krimiir kwoinin pi saeyar kisisop hid haiginiuwi. Mi krimiirin pi saeyar mi isiimauuwi, wadiekipiyamisi owin, iyie? Wadie rani. ¹³ Dimin whir karamaeka Adi Komii siirsi kimirkaiyim. Niingaka. Digworaekwo whiekakim tika nwoyokiyiiyim, siya simiirin ina kigirkakin. Mi siirin, krima digworaekwo whiekakim krima tirim, simiirin hiriayar boinmimauu swoki. Mi siya wi krimiir nwoki hidim. Iriig.

Jisis siya krimiir prismi biyan inkamkin.

¹⁴ Krimiir biyan pris inkamin siya bidi yamin mi siya ini Adi Komii saika nwowin siir om iir. Tiki inkamin, yio Jisis siyairgin Adi Komii siir yinisimin. Mi krima sibgu daingwo tibmii kin mi sibgu daingwo omok Jisis Kraiis siiramini ti krima boinmimauuwin inkamin. ¹⁵ Mi iikam krimiir kwoinim bi sibgu owipisuwikim iki dimin biyie biyeyim krimiir kinankiuwym, krima bi sibgu okworinuwikim. Mi ti digworaekwowim krimiirin wi sima nikwowaisii krimiir kwoin imiiram kinankiuam. Mi krimiir biyan prisin siya krimiirsiiyin naingwoyimiyok prasae rani, ti inkam naingwoyimiyok komiigakin siir hiriinan digworaekwowim krimiiram kinankiuim simiirsiiyin. Mi siya krimiiram dimusi naingwoyimiyok rani, ti digworaekwo hiriinanin krimiir kinankiuim, siirin bidiyar mi kinankiuim. Mi siya simiir bi napkin mi siyu biyie ha bi tirkin. Niingaka. ¹⁶ Mi hiriinanki nuwi, krima wi kipi nidid. Krima Adi Komii siiramini hiriayar kwisboinanae, krimiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyam mi krimiirin wi siyar mi whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin biyeyim krimiiram kinankiuim simiirsiiyin. Mi krima simiir nikwowaisiiyim wi digar mi owi. Iriig.

Jisis siya krimiir biyan prisin siya wi digar nwowi krimiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim

5 Mi Juda iikamim, inkamin prismi Biyan Inkam Komii nwowamin siirin pi simar nokmwini okwo haiginiuwi. Mi ti prismi biyan inkam komiyyin, iikamim simiir miyim pi siya siyar mirii yokiyokii inokininokin. Mi iikam imiiramini nhwo pi siyar kwisboini. Mi simiir nae miyik miyikim pi siya mi inkin imiyyaei Adi Komii krimiir Wanin siirim simiir dimin biyie imiirsi. ² Mi prismi biyan inkamin siya iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karam nwowim, habwowhaenan nwowim mi siyu biyie ha tirim simiirsiiyin naingwoyimiyok pranae bi kinikin. Mi siya krimiirsiiyin wa naingwoyimiyoki. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin biyeki nipiyaokii, yio wi hiriinan siyu biyeyar mi tiri, krimiir hiriinan. ³ Siya naeyim Adi Komii siiramini krimiiramar bi ninkin imiyyaeikin. Niingaka. Siya, siyam warar mi inkin imiyyaeikin. Dimusi rani, ii nhirim siirin dimin whirki kinankiuwi, siya wi siyu biyeyar mi tiri. Mi Adi Komii siya wi siir dimin biyeyim mi krimiir ikim wi simiirar haiyopriimdiyumiigi swowi. ⁴ Inkamin prismi biyan inkam nwoyiyin, siya inig komiigakin. Siya siirara kwoinkar bi nwokin, ta hiriinan mii aiirin. Niingaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwini okwo haiginiugin, ta mii aiir miriyyamin. Biya Eroni, siya nokmwini okwo haiginiuwin siir hiriinan prismi biyan inkam nwowam, saiir hiriinan.

⁵ Mi Kraiis siya prismi biyan inkam nwowamin sasair bi nwokin. Niingaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwini okwo haiginiugin. Mi Adi Komii siya siirin hinina boinki, Kira kariir yinisimkin! Mi tariinanin kara ini kiriir ad ywovin.

⁶ Mî Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin Jisis Kraiis siirin hiniina boinkikin,

kira wî prismi biyan inkam nrowi inokinin. Tî prismi biyan inkamin Melkisedek dapiyin siir hiriinan.

⁷ Mî biya iya Jisis siya nu tir nrowin, inkam krimiir hiriinan mî nhwo ha kwisboinin Adi Komii siiram, ouba ini warar yaokiinaiiya. Mî Adi Komii siya dimin taeminim siya kwisboinin simiir wakaeyin mî siya siirin ina whindiraerarin. Mî siya bidiyar iki aonamin mî siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwo ie hiranki. Mî siya ini omwaiyar swoki waiyain. Dimusi rani, siya, siyamar bi naingwonakin. Siya Adi Komii siir kwoin iirirar napkin. ⁸ Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mî siirin dimin kasa kasaki bi nonkwoninwoimwihininkin haiginiugin. Mî ti digworaekwowim siir nonkwoninwoimwihininkin haiginiuwim yim siir whinkinsiis haiginiugin. Siya Adi Komii siir kwoin iirar sibgu wakaeyokna apim. ⁹ Mî siya Adi Komii siir kwoin iirirar napkin. Mî ti hiriinan siyutin yio min niisimauugin siir kwoinin dimin biye whir swoki aingwo rani. Niingaka. Mî ti hiriinan siyutin siya wî dig asi nrowi, iikamim yipiki siir yai aair wakaeyokna apim simiir nanmai-warkainam. Mî sima wî omwaiya nrowi waiya yokiyokkaeyamim. ¹⁰ Adi Komii siya yokmwîn okwo haiginiu Jisis siirin prismi biyan inkam nrowam biya Melkisedekni siya nokmwîn okwo haiginiuwa prismi biyan inkam nrowam saiir hiriinan. Dimusi rani, ti diminin Jisis siya nanmai-warkainan simiir dimin bibiyeyim simiir saiirsika. Iriig.

Krima wigkam inkam adiyaowaenan dwo Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apamin.

¹¹ Mî Kraiis Melkisedek sowiir diminpai diminpaayim kara simiir boinmimauuwamin ina naingwowin. Mî kara simiirin wî sibgu nanaakninkii rani. Dimusi rani, kimiir kwoinin ini habwowhaenan ywowim. Mî kimiir kwoinim ta yai aair wakaeyamin rirmiia bi nwokim.

¹² Kima kwokikwokiyaeya bi naingwo tibmii kuingim wî Adi Komii siir yai aair nowomwarkaiyiuwan iikam pi ywowin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aairin kwokiyaeya bi mî aingwo tibmiigim. Mî kima dig bi nwokim ini yinkinyaeyaowim. Mî Adi Komii siir yaiya biya kima wakaeya saiir bi sibgu ninokninkinkim. Mî wim kima iikam nhiramin ina naingwowim, kimiir swokini owomwarkaiyuniyim. Mî kima wa nrowi inokinkinim kima inakamae rani, nae kirie kirie bi rimtiowikim. Kima ini yinisim pragaknan ywowim, ini mwiiyar niki aeyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aair bi wakaeyoknakim, kima tira saiir hiriinan. ¹³ Krima dinokninkin, iikamim biya ta Adi Komii siir yai aair niki wakaeyim mî sima mhoiia kwisaka ha swoki wakaeyi mî yim ti hiriinan iikamim ini habwowhaenan ywowim. Sima kirie karamaeka yim ini yinisimin siir yopiini mwiiya niki aeyin ini siir hiriinan ywowin. Sima Adi Komii siir yai aair bi ninokninkinkim piki hiniina dimin ikin biyeyin mî piki hiniin dimin ikin wadeyin.

¹⁴ Iikamim inakamae nrowiyim yim nae kirie kiriyim ha naeikim. Mî yim sima ina ninokninkinim, piki hiniin

nae ikin biyeyin mî piki hiniin nae ikin kibiyin. Mî yim ini iikamim naingwo tibmii kuniyim mî kiriekak ha nrowim, ini simiir hiriinan ywowim. Mî ti hiriinan siyutin ini iikamim naingwo tibmii kuniyim sim naingwo omok diriraerariyim piki hiniin dimin ikin biyeyin mî piki hiniin dimin ikin kibiyin ini simiir hiriinan ywowin. Iriig.

⁶ Krima yaiya Kraiis siira biya sima boinmimauuwa idowiigidowiyana saiiramar kipi naingwokripkai. Krima siir yai nhirim aowa aowanim warar wakaeyokna ap. Mî krima wî siir mhoiia nrowi amim, ta krima tira saiir hiriinan. Mî krima ti yayim biya krima wakaeyim simiir simiira kipi naingwokwonanae. Taka yaiya ya hiniinga, krima siyu biye siirin digumii haigingig, naokaoiga krimiir ninuwiyin mî Adi Komii krimiir Wanin siir yai aair wakaeyokna apnam. ² Mî ta yaiya biya krima boinmimauuwa kimiir baptaisni siyupai siyupaiyim sim mî iikamim ina simiir mwo imiir mî onkwowim Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim simiirin ha mî iisiiimauu mî ombud komiiyim ha naokaonamim mî simiirin ie hirankar mî kininsiin idwo mî iya Adi Komii siya simiir hidana nhirim wî paeya nami mî nhirim wî ninomor koua nami. Mî ninomor koua namim yim wî omwaiyar waiyayokiyokii. Mî hiriinan digworaekwowim yim kimiir nowomwarkai haiginiugin. ³ Adi Komii siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mî krima wî iki siir yai nhirim simiir nwoki wakaeyokna apim, krima tira saiir hiriinan.

⁴ Kara kimiirin hiriinan minsi boinki. Dimusi rani, iikam nhirim biya sima bidiyar iki aingwo tibmii kuniim. Mî sima Adi Komii siir yai aairin bidiyar sibgu wakaeyoknaim. Mî sima dimin miyik miyik bidiyar mî haiyim, Adi Komii siya hauugiyim siir om hirankin. Mî Adi Komii siir naeyutin simiir piu bidiyar mî ii okwokaiyim. Mî sima Adi Komii siirin digumii haimriiyugigi mî krima simiirin wî panina swoki boini, ti siyu biyeyin siir haiburgigim mî Adi Komii siiram swoki amim, ha? Niingaka. Yio siyu rani. ⁵ Sima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siir yaiya biya sima wakaeya, saeya yai bimbuiwi rani. Mî dimin kirie komii komii nhirim biya Adi Komii siya tirim bidiyar mî kigim. Mî mhoiia krima wî simiir whiekakar kigswowi. ⁶ Mî sima Adi Komii siir yai kibi aairin digumii haigingiki mî krima wî panina tiri, simiir swoki ikiunaniyim Adi Komii siiram swoki itam ha? Niingaka. Yio siyu rani. Sima wî Adi Komii siir siyu iir swoki ap rani. Niingaka. Dimusi rani, yio ini Jisis siirin paeyin hiniya nironinkinin saika swoki inkin irinu isomaoni hiniin ywowa. Mî iikam nhirim sima ti hiriinan siyutin siir kigi, sima wî Kraiis siir tirigigini.

⁷ Iikamim yipiki naingwo tibmii kuniim mî Adi Komii siir yai aair sibgu wakaeyokna apam, yim ini ti nuin siir hiriinan ywowin, iya naoki kinkiiyim mî nao opa ha sinkainainamiya. Mî sasaeyim inkamki ninkinim ha sibgu inan iigiyim simiirin pi Adi Komii siyar kirie haiginiuwi. Mî iikamim yipiki Adi Komii siir yai aair sibgu wakaeyokna apiyim yim ti nu miyikin ini siir hiriinan ywowin. ⁸ Mî iikamim biya niki aingwo tibmiyim

mî tariinanin, digiumii Adi Komii siir swoki haimriyugigim, yim ini nuin wapnao minkin ninkisaioae nankaiyin ini siir hiriinan ywowin. Mî ti nuin yio nu miyiki miyik rani. Mî Adi Komii siya wi io ti hiriinan nu iir nwowi. Mî siya wi ha boini, ti nuin, nu paii rani, siirin wi siya haingimugii. Mî iikamim biya naingwo tibmiyim mî Adi Komii siirin digiumii ha swoki haimriyugigim, simiirin wi Adi Komii siya boinwokyopnatkaigi paeya. Ti nu biyeyin Adi Komii siya haingimugiyin siir hiriinan.

⁹ Ti kariir akam kiingikininim, ta yai biye hiriinana kara boinkiya kimiir, kara ha naingwowi, kima wi dimin miyik imiirar tiri mî wa sibgu wakaeyokna api. Mî Adi Komii siya krimiirin wi hiriinansi nanmaiworkainaei.

¹⁰ Adi Komii siya inkam biye rani mî siya dimin taeminim kima tirim simiirin wi ha naingwo owouu rani. Niingaka, siya wadiekwadie ieyargin mî siya ina naingwown dimin taeminim kima tiriyim simiirin. Mî ti hiriinan dimin taeminim kima tirim iki iikam nhirim biyanim sim mî ha nityokiyokiyim mî tisi tariinanar nadigniyim, yim Adi Komii siir niisiimauugin, kima siiram naingwowi. Dimusi rani, kima siir yai imiir wakaeyokna apkim. Mî Adi Komii siya ti digworaekwowim sima tirim simiirin wa naingwowi. ¹¹ Mî kara irira nwinwira kimiiram ha naingwowi, kima kirie hiriyyar dwoyokiyokiyam, Adi Komii siir digworaekwo imiiram. Mî siiram hiriyyar nwokwokinim iya Jisis siya swoki iti krimiir nanmaiworkainaim. Mî kima hirii hiriyyar tiryokiyokii ami mî wi kimar naobudgii. ¹² Kara kimiiram mnam naingwowi, kima Adi Komii siiram piugi kipi piyao. Kima iki iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Mî iya siya swoki itana saiirim nwokwokini, sima wi dimin miyik miyikim biya siya boinim krimiir, wi simiirar hauwi. Iriig.

Krima daingwo tibmii kiin.

¹³ Mî biya yai nhirim Adi Komii siya Ebrahim siir boinmimauuam tirim, siya simiirin wa boinmimauuwi. Mî siya ti yayim siir inig iirar swoki ikopaisisirnaeikin. Dimusi rani, siya Adi Komii siir, siir kouin inkam nwrki bi nwokin. Niingaka. ¹⁴ Mî siya siirin hiniina boinkin, Ebrahim, kara kimiirin wi dimin kirie komii komii imiirar tir haiginiuwi. Mî mhoiyya kirii isidin siir yinyeyim wi kasa nwo rani. ¹⁵ Mî ta saiir mhoiyya Ebrahim siya ina kaoraraowin, ti dimininim Adi Komii siya boinkiyim siiram, sima nimbiamam. Mî siya hiriyyar kaokaigiyin, ini ti digworaekwo imar yimbiniyim. ¹⁶ Mî iya inkamin dimin whir nimbiniyim, siya pi inkamin inigin kouwarigsim nwowin pi siir inig iir nikipaisisirkii. Mî ti hiriinan siyiuin iya inkam nhirim siir yai aiirin hiriinan wakaekii mî sima wa boinki, ihi, dimin siya nimbiniin yio wa tiri. ¹⁷ Adi Komii siya iikam krimiir niisiimauuwam tiri, yipiki ti digworaekwowim biya siya nimbiniyim krimiir, simiir haiyanim. Siya krimiirin min niisiimauugin, ta siya nikopaisisira siir inig iirar mî saiir. ¹⁸ Mî ta yayi Adi Komii siya nikopaisisirkiiya siir inig iirar, ya krimiirin min niisiimauuga, diminin siya siir in-

ig iirar dapikopsisirkiiyin, yio bi swoki ikopsasaeikin. Yim ti hiriinan dimininim yim krimiir kirie haiginiugim. Mî ta kirieya ya wi hiriyyar nwoyokiyokiyami mî wi iya Adi Komii siya nimbiniim digworaekwo whiekakim krimiir hauuwam, wi saiirar nadigiuwi. ¹⁹ Krima ina ninokninkinim, mhoiyya krimiirin wi Krai siya nanmaiworkainaei. Mî ti digworaekwo hiriinanim, krimiirin wi sima kinsis haiginiuwi, sibgu okworinuwamin, paeyin uridgi nitkiniyin mî ha sibgu okwowyin, siir hiriinan. Mî ti digworaekwowim, ti krima wakaeyokna apim, wi bopwoniya sima niinikiwitkii, yuisa Adi Komii siir maeyaua saiir nwowa. Mî Adi Komii siya mî krima, krima wi kwoin whiruwar nwowiski. ²⁰ Ta Adi Komii siir maeyaua huyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa biyin Jisis siya napnropkainamin mî krimiir ig-sopa siyar yokwokairina. Mî krimiirin siya whinkinsis haiginiu. Mî siya ini prismi biyan inkam ywowin inokkin. Ti prismi biyan inkamin Melkisedek nikiuwiyin siir hiriinan. Iriig.

Melkisedek siya prismi biyan inkamkin.

7 Jisis siya Melkisedek siir hiriinan prismi biyan inkamkin. Melkisedekin yio om Selem hiran iikamim simiir kigirkakikin. Mî siya Adi Komii siir prismi biyan inkam warargin. Mî biyarin Ebrahim siir isidin iki inkam komii komii nhirim om nhirim sau simaka ninitim simiirin yamdi kwiruwa sima hainurur haiginiugig. Mî iya sima sau ha ninid dignaniyim. Mî Melkisedek siya simiirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mî siya simiirin ina yokboinmamair haiginiugiyim. ² Mî digworaekwo miyik miyik whiekakim, Ebrahim siya hainaniyim ti omim simiir hirankin, siya simiirin whieyim, iuura sioitkin. Mî siya whie iuur aka, ya kimidiniya Melkisedek siir hauu. Mî nokiinwokyim yim ini siyar haiyim. Mî Melkisedek siir inigin siir inig mwoki, inig mwowin yio minkin, inkamin dimin kibi kibi tiriyin siya. Mî siir inig mwoki inig mwo whirin yio minkin, inkamin iikam iripa nongwomamair aekin. Dimusi rani, om Selem hiran iikamim, simiirin ini siya kigirkakim. ³ Mî biyarin inkam nwrki bi winkin siir yopii ado mî siir yidiwi wanwiyaeyim mî siir isidin simiir inigim yokwoni. Niingaka. Krima ninokninkin tani, siirin wig inkamkar namisi aokainakin, iyie? Krima ninokninkin tani, siya bidi pi piyamisi aonamin iyie? Mî krimiir kwoinin ha naingwowi, siya Adi Komii siir yinisimkin. Dimusi rani, siya ini omwaiyar waiyayokiyokiyin. Mî siya wi prismi biyan inkam nwowi inokininokin.

⁴ Kima bidiyar yinokninkinim siya inkam komii ieyargin. Mî Ebrahim siya inig komiigak siirar mî owaiginiu. Mî ti digworaekwo whiekakim sau aka siya ninid hainakiyim iki om nhirim simiir inkam komii komiiyim om kigriraowiyim simiir hiranki, siya simiirin iuura sioitkin mî siya whie kwira kimidiniya siir hauu. ⁵ Mî kam nhirim Livi siir isidin siirin sima ini prismi miya saiir haiyim. Mî Adi Komii siir siyiu komiiyin hiniina boinkin, dimin taeminim Isrel simiir iikamim sima haiyim sima ii nhirim simiirin iuura timi sioitkin mî iuur akain yio Livi siir isidin siir hauugi. Mî Isrel simiir

iikamim yim Ebrahim siirgisiir isid ieyairgin. Mi ti pris inkamim sima pi simiir piugana saiir iikami digworaekwo imiirar swoki kwahai. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini ywowin. ⁶ Mi Melkisedekin yio Livaini isidin siir tani mi dimusika siya Ebrahim siir dimin iir haiyin, ha? Siya Livai siir isidin siir inkam tani mi siya diminin iuur akain Ebrahim siirarim siyar siotkinim simiirgisiimiirar haigin. Mi siya siirin ina yokboinmamairgiyin. Siya hiniina boinkikin, Adi Komii siya ini kinakar nwowin. Ki ma bidiya yinokninkinim Ebrahim siya inkam komii ieyairgin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir nimbingiyin mi siya wi simiirar tiri. ⁷ Krima ina ninokninkinim, inkamin, inkam nwirniyin hiniina boini, Adi Komii siya ini kinakar nwowin mi ti inkamin ta yai kibi hiriinana saiir boinin, yio ini inkamin hindara wakaeyin ini siir kou ywowin. Whisarii rani, yio Adi Komii siir igsoa saiir nokwokairinakin, siir nokboinmamairam. ⁸ Mi pris inkamim yipiki Isrelmi dimin taeminim sim dimin iuur akaim sim haiyim, yim wi wai biyeyar mi owi mi wa mi aowi. Mi yio Melkisedekin yipikin Ebrahamni dimin iuur akain si haiyin, Yokwo Komii saeya ha boinka, siya wi nao rani. Niingaka. ⁹ Hiriinan mi boinin ti inkamin Livai nikiuwiyin, siya dimin iuur akain Melkisedek siir mi hauugiyin. Iya brougae Ebrahim siya ti dimin haimii iuur akain Melkisedek siir hauuwun, yio ini siir apun Livai siya hauuni hanin ywowin Melkisedek siirin. ¹⁰ Mi iya Ebrahim siya Melkisedek siirin siyiu hir napyiskaiyin, Livaiyin yio bi niki aokainakin mi krima hiniin dimusi boinkim, ti diminin Livai siya hauugikin Melkisedek siirin, ha? Ebrahim siya Livai siir brougae kin mi iya Ebrahim siya digworaekwowim Melkisedek siir hauuwim, yio ini Livai siyar hauuni hanin ywowin. Mi Melkisedekin yio ini Livai siir kou ywowin.

¹¹ Bidi bidiniya Adi Komii siya siir siyiu komiini yayim, Moses siir hauugikin. Mi Moses siya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta yaiya hiniina boinka, ti kamim Livai siir isidanim sima prismi miya wi saiirar mirii mi nae minim wi warar ninkinimiyaei, Adi Komii siirin. Mi Adi Komii siir omaka saiir warar timi kigrirao. Mi ti dimin biye krimiirim simiirin ti kam ima haiyoprimdiyumi-igikiswo mi mhoiia Adi Komii siya Kraiis siirin wi di swoki imbingi krimiir prismi biyan inkam nwowamin. Niingaka. ¹² Mi Adi Komii siya nikropkiyin prismi biyan inkamin yio ini saa ywowin. Mi ini prismi biyan inkamim simiir kisina okwowam. Mi ti siyiu komiini yayim biya Adi Komii siya hauugiyim Moses siir yim ina digiyim mi iriipi hiriinan Adi Komii siya siyiu komiini yayim yaeya yaiwin swoki hauugi, ti biyan siyiu komiinyin siir maeyau aiir swoki kisina okiyam. ¹³ Ti yayim ti inkam iir boinin, siya Livai siir piuganan inkam tani. Niingaka. Siir yidiwi wanwiyaeyim yapa piuganankim. Mi siir yidiwi wanwiyaeyim simiir piugana biya simiir nwirkin ta prismi miya nae ninkin imiiaeyia saiir bi swoki miriimiminkim ta miya ya simiir mi rani. Niingaka. ¹⁴ Krima bidi yinokninkinim, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya Judami piugana saeya naokainakin. Moses siya ti isidin prismi miya sae miriimim, simiirin

yaimir sim kwir bi swoki boinmiminkin. Niingaka. Iriig.

Jisis siya prismi miya wi hiriinana nwoyokiyokiyami Melkisedek siir hiriinan.

¹⁵ Mi krima tariinanin bidi yinokninkinim mi iya ti prismi biyan inkam nwirin siya nimbiamin siya Livai siir piugana saiir inkam tani, siya Melkisedekin prismi biyan inkamin mi miriimim siir hiriinankin. ¹⁶ Mi iya Adi Komii siya nimbinkiyin siirin prismi biyan inkam nwowam mi siya ti siyiu komiini yayim Moses siya win boinkiyim prismi miya wi Livai siir piugana sasar nwowi siya hiriinan bi naingwokin. Niingaka. Mi ta siir kirieya omwai waiyayokiyokiiya inokinok, siirin saeya minkikin prismi biyan inkam nimbiamam. ¹⁷ Adi Komii siir yayia Yokwo Komii saiir wina mi saeya hiniina boinka, kira inokinokin wi biyan inkamar nwoyokiyokii Melkisedek siir hiriinan. ¹⁸ Adi Komii siya bidi yinakiyim biyan prismi kamim simiir siyiu komiini yayim. Dimusi rani, ti yayim yim wi dig nwo rani, krimiir whinkinsis haiginuwim omwai Adi Komii saiir waiyayokiyokiyim inokinokin. Niingaka. Mi Adi Komii siya ti biyan siyiuim simiirin asi digikim. ¹⁹ Whisarii rani, ti siyiu komiini yayim Moses siya winim Yokwo Komii, krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae sima nwo rani. Niingaka. Mi Adi Komii siya yaeya siyiu win whirin siir diriraerarki krimiirin. Mi tariinan siya yai win kibiya Kraiis siir boinkin krimiir, ini yayim biya Moses siya winim Yokwo Komii ini simiir haiburim. Mi krima ta yaiwin kibiya saiir wakaeyokna api mi ha naingwo tibmii mi saeya wa whindiraerari krimiirin Adi Komii siir kingiin nwowam.

²⁰ Adi Komii siya Jisis siirar nimbingin pris inkam komii nwowamin, siya siirin whisarii bi nimbingin. Niingaka. Siya ti yayim siir inig iirar bidi yikop-waisisirin. Iya siya siir nimbingiya mi biyan pris inkamim sima siir hiriinan tani. Mi Adi Komii siya inkam nwirniyin biya siir inig iirarin hiriinan bi nikop-waisisirkin pris inkam nwowamin. Niingaka. ²¹ Mi iya Adi Komii siya Jisis siirin pris inkam komii nwowam nimbiniin siya siir inigin Adi Komii siirar bidi yikop-waisisirin kiriramim mi kira pris inkam komiia nwoyokiyokii inokinokin. Mi kariir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Niingaka.

Kara, Adi Komiiyin kara kariir inig iirar bidi yikopaisisirin kiriramim, kira wi pris inkama nwoyokiyokii inokinokin. Mi kariir kwoinin wi kisina haigi rani. Niingaka.

²² Krima bidi yinokninkinim ta yayia Adi Komii siya nikopaisisirkinyin siir inig iirar Jisis siiram. Saeya yai kirie komiigikomiiga. Mi ta yayia siya kitibmii boina ya ini yayim biya Adi Komii siya Moses siir hauuwim mi Isrel simiir iikamim simiir mi hauuwim ini simiir haibura.

²³ Mi dimin whirin yio hiniingin, biya pris inkam kasa rani. Dimusi rani, sima pa mi aokaowi mi simiir igsoa pi inkam nwirkar mi okwokairinanaowidi. Mi ti hiriinan siyiuin ii kasa bi tirkin. Simiir inkam nwirki omwai hiri-iyar bi waiyayokiyokiyin. Niingaka. ²⁴ Jisis sasairgin

omwai waiyayokiyokiii mi wi ta hiriinan saiirsi nwowi siya pris inkam nwowamin. Mi siir igsopa wi inkam nwirki swoki okwokairiina rani. Dimusi rani, siya bi naowikin. ²⁵ Dimusi rani, ta saiirsika, Jisis siya wi digar nwowi iikamim yipikim siiram naingwo tibmii kiinim simiir nanmaiwarkainaei. Dimusi rani, krīma Kraiis siir yai aiir wakaeyokna apkim. Krimiirin wi siyar whinkinsi-is haiginiūwi. Dimusi rani, siya wi nao rani. Siya ini omwaiyar waiyayokiyokiiyin. Mi siya ini Adi Komii krimiir Wanin saikar nwowin mi siya nhwo ini krimiiramar kwis boinin.

²⁶ Jisis siyairgin prismi biyan inkamin mi siya inkam wadiekim siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya iikam krimiirin dimin biyieki naokingugunankaiyim krimiirin nu tirar kwaeyopriigingig. Mi siya Adi Komii saika in owou. Mi siirin Adi Komii siya ywowaiginiū inig komigak. ²⁷ Mi iki prismi biyan inkamim biyanim simiir hiriinan tani. Niingaka. Dimin taeminim sima ninkin imiiaeyim, Adi Komii siir, simiir dimin biyeyim sima bii haiyoprimdiyumiigikim. Niingaka. Mi inokinokim, biyin sima pi simiir dimin biyie imiirsiyar niki inkin imiiaei. Mi mhoiia sima Adi Komii siiramim pi iikam nhir-mi naeyim sim ninkin imiiaei. Mi Jisis siya ti kamim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya ta saiirin ii kwiruwar tirkikin, iya siyar naowa paeyin hiiniya nironinkinin si mi naeni haniinin siya siir piu aiirar ninkin imiiaekin, Adi Komii siirin. Siya siir piu aiirin naeni haniin minsi ninkin imiiaekin, iikamim simiir dimin bibiyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam. Mi siya saiir bi swoki tirkin, idipidipin. Niingaka. Ii gwiruwa siyar bidi tirki iskiya. ²⁸ Mi yaiya biya Adi Komii siya hauuwa Mosesni, prismi biyan inkam komiiyim saeya nokmwın okwo haiginiuga. Mi ti kamim yim inkam paii rani, Adi Komii siya ha boinkin, simiir kwoinim dimin biyieki bidi yaokingugunankaiyim. Mi ta yai kirieya Adi Komii siya boinkiya mhoiia, ya siir yinisim iir nimbingiya saiir nikop-waisisirkika. Jisis siya iki prismi inkam komii nhirim simiir hiriinan tani, siyu biye bi tirikin. Niingaka. Siya prismi biyan inkam komiiyin omwai hiriayar waiya yokiyokiiaeyamikin. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka ninomor kou hirana saiir pris inkamkin.

8 Mi ti digworaekwowim kara kimiir boinkiyim yim hiniingim, krimiir biyan prisin, siya ini kara boina ini saiir hiriinanar nwokripkaiyin. Siya Adi Komii saikar nwowin, siir omin ninomor kou hir nwowin siir. Mi tariinanin siya ini Adi Komii siir ina iniiig miya nidwowin, maeyauwa kamim inig komiiigakim digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyim sima nidwowiya saiir.

² Siya ini ninomor kou hir nidwowin mi siya ini prismi inkamnan miriiyin. Siya ti hiriinan diminin ini omaka Adi Komii siyar nonkwo miriia ninomor kou hir ini saiir hir miriiyin. Ya tariigina ya saeya maeyaugimaeyaua Adi Komii siir inig iir hainaniya saiirin inkamki bi nonkwo miriiga. Niingaka.

³ Mi bidi bidiniyarin, siyu komii siir siyuin Adi Komii siya hauuim Mosesni, iikamim sima sibgu apam siyuin

prismi biyan inkam nokmwın okwo haiginiūwiyin, dimin taemin Adi Komii siir ninkin imiiaeyam mi hiriinanar mi tir. Mi krimiir prismi biyan inkamin yio ti hiriinan siyu iirar mi tir, dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiaeyam. ⁴ Mi Jisis siya nu tir nwokiswo, siya wi prismi biyan inkam di ywowi. Dimusi rani, nu tirin iriipi hiriinan pris inkamkakaigim dimin taemin ninkin imiiaeyamin Adi Komii siir, siyu komii siya boinkiya saiir hiriinan. Mi sima Jisis siiram paniinsi kiwakisi. ⁵ Mi miyim pris inkam ima miriiyim, omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya saiir, ya aknainan hindara niisiimauuga dimin taeminim ninomor kou hiranim Adi Komii siirim simiir. Mi biya iya kingiin nwoa, Moses siya Adi Komii siir omaka hindara ini kaigriniū okwosaae mirii. Mi Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira dimin taeminim kara boinimauuim simiirin sibgu tir. Kara niisiimauuwa, iya kira mhu hir nwoa saiir hiriinan. ⁶ Mi taka ii aiirarin, Kraiis siya ini prismi biyan inkam komiinan miriiyin mi ini iki miyim biya prismi biyan inkam komiiyim sim miriiyim ini simiir haiburim. Mi ti hiriinan siyuin, ta kitibmii boin wina Adi Komii krimiir Wanin siya nimbingiya Kraiis siir krīma wakaeyokna apam ya ini biya siya nimbingiya brougae wan-wiyaekim sim wakaeyokna apam, ini saiir haibura ya tariigina ya ini ywowa. Dimusi rani, ta kitibmii boin wina krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiūskii. Biyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim simiir ya krimiir bi sibgu whinkinsiis haiginiuga. Niingaka.

⁷ Mi biyan nimbina saeya iikam imiirin Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwokiswo mi Adi Komii siya wi yaeya kitibmii boin win di swoki imbini. Niingaka. ⁸ Adi Komii siya bidi yinokninkinin siyuin iikam ima tiranin. Mi siya hiniina boinki,

Mhoiia kara kariir iikamim Isrel hiranim Judami piugana saiirim wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingii.

⁹ Mi kariir kitibmii boin wina ya wi biyan kitibmii boina kimiir brougae imiir iya kara simiirsi naingwoyimyoka, iya sima nu Isib hir nwoa mi simiirin ha kiyainaniyin saiir hiriinan tani. Niingaka. Kara kimiirin wi biya kara kitibmii boina wi saiir hiriinan swoki kitibmii boin tani. Niingaka. Dimusi rani, kimiir brougaeyim sima bi sibgu apkim. Mi kara kimiir brougaeyim simiirin ti hiriinan siyuin digumii siirsi haimriiyugin.

¹⁰ Mhoiia iya ta biyan kitibmii boina saeya kigirkakim digworaekwo whiekakim sima digana, saeya digii mi kara Biyan Inkam Komiiyin Isrel kimiir iikamim wi yaeya siyu boinki, kima napamin. Mi tariigina kara wi kimiir kwoinki kwoin iirar kinirkai haiginiugii. Mi kima wi wakaeyoknam nwoki aingwowim. Mi an kara wi kimiir Adi Komii nwoki owim mi wim kima wi kariir iikam nwoki owim.

¹¹ Mi mhoiia ta ii aiirin iikam whiekakim sima kariirin wa ninokninkini. Yipiki inigakim mi yipiki inig kara-maeyim sima kariirin wa ninokninkini. Mi ta ii aiirin iikamim sima wi simiir nu whiruwan iikamim simiirin wi hiniina boin tani, kima Biyan Inkam Komii siir dinokninkin. Niingaka.

¹² Mi kara wi simiirsi naingwo bumbuwi mi simiir dimin biyeyim sima tirim wi kara haiyoprimdiyumiigi. Mi kara simiir dimin biyeyim wi simiir swoki aingwo rani. Niingaka.

¹³ Mi biyan nimbina biya Adi Komii siya Moses siir nimbingiya ya ini biye ywokiya. Whisarii rani, siya krimiir ha boinkin, siya wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingi. Krima bidi yinokninkinim ta biyan nimbina ya wi sapi namki, yuis kaba inkamkin kabitkaigiya saiir hiriinan. Iriig.

Biya prisma biyan inkam komiiyim wraisu nhie arar ninkin imiiaekim Adi Komii siirin.

9 Mi biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya siir biigibiyan nimbina krimiir brougae wanwiyayim Isrel simiir iikamim simiir nimbingikin. Mi siya simiirin siyu Adi Komii siir inig iir hainaniyim siir boinmauu wakaekin. Mi siya kam imiirin siyuin omaka Adi Komii siir yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir miriini siyuin siir warar mi boinmimauu iripa sima nidwo wakayam. ² Mi sima sel omaka ira mirii mi ta omaka saiirin bopwoniya hugripkiigi haimii haimiyo whisa ywo. Mi ti haimiyyin huyokiyokaikikaiyin anokar nwowinin, yio ha dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Mi diminim pae haingimuhaginyim mi bretim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim yim ini ta maeyaua huyokiyokaiya ini saiirar nwokaiyim. ³ Mi sima yuis kwira maeyau kwira huyokiyokaiya haimii whira nwowin siir ano iir yitimwaniu. Mi ta maeyaua ya Adi Komii siirgisiirga, siya nwowika. Mi ta maeyaua huyokiyokaiya saiirin inkam nwirki bi swoki amiminika. Niingakinngaka. Mi sima ta maeyaua saiirin ha dapikin, dimin whirki bi kimbu miminka. ⁴ Mi dimin nhirim ini ta maeyaua huyokiyokaiya saiir hir nwokaiyim. Hiiya golni tira aka mi ta hiiya saiir idwo hirin haua wain piuii miyikakin siir op aiir naokin haingimugiiya, piuii miyik niusiin whakim ini hir nwokaiyim. Mi miya kwira paeni sima nirimtioninkin miriia saiir idwowin sima golni miriigikim mi ya ini hir warar mi inkim okaiya. Mi ta miya sima saiirin ha dapikin, nimbini tibiini miyaka. Mi ta miya saiir yainau hirin mobmir kwira golni sima nonkwokwowa ini hir warar ninkin okaiya. Mi ta mobmira saiir yainau hirin, naeyim Adi Komii siya hauuwim iya sima nu siyin apain siir hir nwowa ini hir nwokaiyim. Mi paekopin biya Eronki si hogwokwo apin, siirin Adi Komii siya tirikikin, yio ini nhwokakar mi okaiyin ta miya aiirin. Mi siya nhiswo Adi Komii siya winkiyo kitibmii boin yayim sim yo ini hirar mi inkim okaiyo. ⁵ Mi ta miya saiir idwowin sima Adi Komii siir paekwosimwo nwisu yonkwokwo haigin hinda niisiimauuwam. Mi sima ti paekwosimo sowiir kigo mi sima boin, Adi Komii siir dimin miyik miyikim paenan niyayeyim ini tir nwowim. Mi ti paekwosim nwiswo hinda niisiimauugo sowa pidgakako. Mi ta maeyaua iikami dimin biye haiyoprimdiyumiia ini sowiir pidgawar yirinugiya mi ti diminim simiir dimin mwokimwovin, kara pi kimiir boinmauu rani. Niingaka.

⁶ Mi mhoiia sima digworaekwowim diriraerar digim mi pris inkamim, sima ta maeyaua huyokiyokaiya anoka kingiin nwowa saiirin bi siiskim dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim. ⁷ Mi biewi biewiyim, prisma biyan inkamim siya ta maeyaua huyokiyokaiya dimin whirki kimbu karam nwowa saiirin ii kwiruar namikin. Siya whisarii bi namikin, siya meme bulmakau iini nhieyim, pi simiir hainami Adi Komii siir ninkin imiiaeyam iikamim hinda whaowaeya priidiriraerarim simiir dimin biye imiir haiyoprimdiyumiigiyam. ⁸ Mi Moses siir yayim iikam krimiirin ta maeyaua Adi Komii siya nwowiya, saiir kigninkin apinopkaiyam bi boinkin. Mi ti hiriinan siyuin, Adi Komii siir naeyuin yio krimiir niisiimauugin, iikamim Moses siir yay aiir wakayoknaim sima wi Adi Komii siiram swoki haiyug naingwo rani, iripa saikar nongwomamair aeyam. Niingaka. ⁹ Mi ta Moses siir yayia ha boina iikamim, Adi Komii siirgisiir maeyaua huyokiyokaiya dimin whirminwhirminki kimbu karam nwowa saiir kipi napinopkainam. Ya aknaini hainin hindara niisiimauuga krimiir. Mi ta iya pris inkam ima ninkin imiiaeya, Adi Komii siir yay iikamim simiir kwoinim rirmiia simiir bi nwowaiginuga. Niingaka. ¹⁰ Mi yim ti yayim yim krimiir kinsiis haiginuwankim, naeyim yim naeyankim mi opa ya kwiyaeyanka mi siyuin op whaui ikin mi krima ti siyu imiir sibgu api mi Adi Komii siya wi ha boini, krimiir piuim, yim piu wadtekim, siyu komii siya boinkiya saiir hiriinan. Mi ti digworaekwowim simiir yayim yim krimiir kigriraowankim. Tariinanar tir bwakainakiyin mi wi iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana wadtekiwadte nwowi, wi saiirar nadgiuwi.

¹¹ Mi Krais siya krimiiramin prisma inkam komiinan nitkin siir dimin taemin miyik miyikim simiirin krimiir hauuwam. Mi tariigina ya krimiir bidi yimbiniya mi siya prisma miya bidi miriigikin. Mi siya ini Adi Komii siir oma hiriir yapinopkainamin. Ya ini sel omaka biyan kamim sima tira ini saiir haibura. Mi ti Adi Komii siir om winin siirin inkamki bi tirkin, yio nuan diminki waeyao. Yio Adi Komii siirgisiir omin ninomor hiranin siirgin. ¹² Mi iya Krais siya naonama siya ini Adi Komii siirgisiir maeyaua dimin whirmin whirminkin kimbu karamae nwowa Adi Komii siyar nwowiya ini saiirar yapinopkainamin. Mi siya wraisu nhie bi hainamkin prisma hinin, siir ninkin imiiaeyam. Niingaka. Siya siir nhieya nua naokiinalinama saiirar haininopkainamkin ta maeyaua Adi Komii siyar nwowiya dimin whirki kimbu karam nwowiya saiir hiriirin. Mi Adi Komii siirin saiirar ini hauuwu mi siya kwiruar napinopkainamin, siir nhie aiir ninkin imiiaeyam, ini saeyar digi iskiya. Mi siya wi mhoiia idip idip swoki tir tani. Niingaka. Siya ti siyu hiriinanin minam tirkin krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi krima wi omwai saikar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim iinokii-nokin. ¹³ Mi meme bulmakau iini nhieyim krimiirin wi panina whinkinsiisi, ha? Saeya krimiirin wi ti hinina whinkinsiisi. Mi iikam nhirim diminim Adi Komii siya boinim, hinin kipi naingwo, sima simiir nonkwowi mi

Adi Komii siya simiirin wi ha boini, simiir piua miyyik rani. Dimusi rani, sima ti diminin Adi Komii siya boinin, hinin kipi nonkwo, siir bidi yonkwowim. Mi siir piua biyie pi hiriyyar nwowinaka mipi pris siyar hainiyop nami meme bulmakau iini nhieyim pi whrin min aka ninkin hainiyopnami. Mi mhoiyya Adi Komii siir yaiya pa swoki boinkii, sima ini wadieyar swoki okiyim, ti diminin simiir piua wadie sima bidi ywohaiginiugiyim. Mi meme, bulmakauni nhieya ya idan piua wadie sai-irarar nnows aiginiuwu. Mi Kraisi siya, Biyyan Inkam Komiiyin, yio ini meme bulmakau sowiir haiburin. ¹⁴ Mi siir nhieya ini meme, bulmakaumi nhieya mi simiir whrin ima, ini simiir haibura. Mi mii bibiyeyim naekak nwokaram nwowiyim mi dimin bibiyeyim iikami kwoi-nau nwokaiiyim simiirin saeya bidi haiyoprimdiyumi-igiyim. Mi Adi Komii siir naeyuun siirin siyar whindiriraerarkin, yipikin dimin biyie whir karamaeyin, siir nhieya saiir ninkin imiyyaekin Adi Komii siirin. Mi siir nhieya iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim mi krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim wi digar nwowi. Mi krima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim wi digar nwowi, yipikin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiiinok. Dimusi rani, siyu whir karamaeka hiriinan tirim.

¹⁵ Jisis siyairgin iikamim nuanim mi Adi Komii siya, krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina krimi-iram nita iikamim wakaeyokna apim saiir kirie haiginiuwam. Mi nim krima iikamim Adi Komii siya nimbiniim siir iikam nwowam, krima wi omwaiya waiyayokiyokiii, saikar iinokiiinokin. Mi wi dimin kibi kibiyim biyya Adi Komii siya nimbiniim wi simiir haii. Dimusi rani, siya Jisis bidi yaowin. Jisis siyairgin iikam krima mi Adi Komii siya krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina saiir kirie haiginiuwam. Ya mhoiyya nitka iikamim sima wakaeyokna apam. Siya iikamim simiirsi naokin simiir dimin biyeyim sima tirim simiir haiyoprimdiyumiigiyam iyya sima biyyan kitibmii boin aiir napim. Mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami, iinokiiinokin.

¹⁶ Mi iyya inkamin omwaiyar niki waiyaeiyin, siya yinisimim simiir inigim pa wini yokwoni mi dimin taeminim sima mi haiyanim yim iriipi hiriinan pa mi wini. Mi siir mhoiyya iyya siya naonama siir yinim pi yokwo aiira kigmak hid haii. Sima pi hindara priihai priihai rani. Nningaka. ¹⁷ Mi inkamin omwaiyar niki waiyaeiyin mi ta yokwowa siya wina, siir dimin taemin imiir, ya ini hiriyyar niki owa. Mi mhoiyya iyya siya naonami, siya pi haini winimauugigi digworaekwowim siir yin ima haiyanim. ¹⁸ Adi Komii siya biyyan kitibmii boina saiirin wraisuim sima nisomsom aowim mi simiir nhieyim ha naokiinainamim simiirsi kirie haiginiugin. Mi nhieyim iikam imiirin wi simar nwowaiginiuwu dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim simiir haiyam.

¹⁹ Mi Adi Komii siya siyu komiiyin Moses siir hauuwun mi Mosesin yio kimidiniya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta iyya siya bulmakau haomin siir nhieya opaka yinkin aokaigi twonau. Mi siya paeyakwiyam ha mi hai mi sibsibni pio pariidnanim, ha mi haiyin mi siya ti sib-

sibni piowim ti paeyakwiyam simakar yin udgi. Mi siya kimidiniyan haunairin op nhieki nwomaeyin siir hopmaigi. Mi kimidiniya Yokwo Komiiya Adi siir yaigi nwowa Moses siir hauugiya saiir iyairpasoknam. Mi siya iikamim simiir piuim simiir warar yinkin iyairpasoknam. ²⁰ Mi iyya Moses siya yokwo aeya mi iikam ima simiirin ha niyairpasoknamin mi siya simiirin hinina boinki, ti wraisuim simiir nhieyim ti kara niyairpasoknamim, yim ta biyyan kitibmii boina saiir kirie haiginiuga, kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Mi kima wi yayim Adi Komii siya boinkiyim biyya, kima wakaeyokna apam wi simiir wakaeyokna ap. ²¹ Mi Moses siya Adi Komii siir sel omaka saiirin iriipi hiriinanar mi iyairpasoknam. Mi digworaekwo whiekakim saiir hir nwokaiiyim, iikamim sima iripa haingiriyu idwokauiuwiyim, iyya sima Adi Komii siir inig iir hainaniyim mi ha diriraerariyim, simiirin warar mi inkin iyairpasoknam. ²² Mi ta yaiya Moses siya winkiya Yokwo Komii saiir, saeya hinina boinkika, mi kira ti digworaekwowim simiirin hiriinan niyairpasoknami wraisu nhieni, sima wi dimin whirki kimbu rani. Nningaka. Mi kira nhie simiir niyairpasoknam karam nwowi, saeya boina saiir hiriinan Adi Komii siya wi simiir dimin biyeyim wi haiyoprimdiyumiigi rani. Nningaka. Iriig.

Kraisi siya naeni haniin siir piu aiirar ninkin imiyyaekin Adi Komii siirin, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam.

²³ Mi ti miyyim mi ti nuan digworaekwowim krima tiriyim yim hindarar niisiimauugim iki dimin kungikininim ninomor kou hir nwowim simiir. Moses siya digworaekwo imiirin wraisu nhieni minam niyairpasoknamkim, sima whauriyina nwowam. Mi ta nhie hiriinana iki dimin miyyik miyyikim Adi Komii siir om hir nwowim simiirin wi whauriyinan saeya nwowaiginiuwu rani. Nningaka. Jisis siir nhieya sasairga whauriyinan iikam imiir nwowaiginiuwu. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii siir om iir asi nami. ²⁴ Mi Kraisi siya Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya, dimin whirki kimbu karamae nwowa omaka inkamkar nonkwo miriyya nu tirana, saiir omaka yainau nwokaiyin siir bi napninopkainamkin. Nningaka. Siya Adi Komii siirgisiir om iirar namigusamkin. Mi siya ini Adi Komii siir whwonkam ida nidwovin, siir ina inig miyya mi siya ini nhwo krimiiramar kwis boinin. ²⁵ Mi biwii biwiiyim prismi biigibiyyan iikamim sima Adi Komii siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirmnwhirminki kimbu karam nwowa saiirin ti kwokwirar napninopkainamikin wraisu nhie Adi Komii siir ninkin imiyyaeyamin. Mi yio Kraisi siya ta maeyau aiirin idip idip bi napninopkainamkin siir nhie aiir ninkin imiyyaeyamin Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyamin. Nningaka. Siya kwirkikwiruwar namkin siir nhie aiir ninkin imiyyaeyamin Adi Komii siirin. ²⁶ Mi Jisis siya hiriinan tirkiswo mi siya paeyin hiiniya nirioninkinin siirin wi ii kasakasa di naowi. Iyya Adi Komii siya nu siirar nonkwokwokiyyin mi ha niyokiyokiigiswo mi wi tariinanar pi yadigniyin. Mi Kraisi

siya nu tiriir nitin, siya ii kwirkikwiruwar nauuni aonikin nu tirin ini sasair ywowskiya. Mi iya dig kingiin nwowa, Jisis siya ha nitin mi siya paeyin hiiniya nironinkinin siirin ii kwirkikwiruwar nauuni aoniya mi siir nhieya ha naokiinaliiniya mi siya saiirar yinkin imi-iyae Adi Komii siirin, iikamim simiir nanmaiwarkainaim simiir dimin biye imiirsi mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karam nwoki owim. ²⁷ Iikam whiekakim sima wa naowi mi mhoiia sima Adi Komii siir kigi, simiirin wi siyar hidi. ²⁸ Mi hiriinan siyuin Krai siya ii kwiruwar nao isikikin Adi Komii siirin siyar swoki inkin imiiaenam. Siya siir nhieya iikamim simiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam ninkin imiiaekin. Mi mhoiia siya swoki iti, siya wi iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam nit rani. Niingaka. Siya iikam yipikim siiram wakaeyokna aingwo tibmiiyim mi iya siya nitana saiiram nwokwokinim wi simiir nanmai-warkainami sima siir om hiriir namam. Iriig.

Biiyan naeyim sima ninkin imiiaeya, ya dimin biyeyim simiir bi haiyoprimdiyumiigikim.

10 Mi siyu komiiyin biya Adi Komii siya hauugiyin. Mosesni, yio diminkidiminim mhoiia nimbiya-manim krimiir, aknainan simiir niisilmauugin. Mi biewi biewiyim, pris inkamim sima hirihiirinan naeyim simiir simiirar ninkin imiiaenanae; Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biye imiirsiyin. Mi siyu komiiyin Adi Komii siya hauugiyin Moses siir siya wi dig nwo rani, iikamim yipikim Adi Komii siiram nitim simiirin dimin whirki kimbu karam nwowim. Niingaka. ² Mi ti digworaekwovim Adi Komii siir sima ninkin imiiaeyim iikamim yipikim Adi Komii siir inig iir hainaniyim simiir dimin biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir digikiswo mi sima wi yaeya nae di swoki inkin imiiaei Adi Komii siirin simiir dimin biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir digiyamin. Niingaka. Dimusi rani, simiirin wi dimin biyekak diywowi. ³ Mi iya sima hirihiirinanar ninkin imiiaenanaeyim biewi biewiyim mi iikamim pa swoki aingwokii, dimin biyeyim sima tir imiiramim. ⁴ Si-ma ti hiriinan siyuin ii kasa kasa bi tirkim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yinokninkinin bulmakau meme iini nhieyim, iikamim simiir dimin biyeyim wi saeya digi rani. Niingaka.

⁵ Mi iya Krai siya nitam naingwowa siya Adi Komii siirin hiniina boinki,

Kira iki siyuin iikamim wraisu sima nisomsom inkin imiiaeyin kiriir siiramim kira maigimaigra nwo rani. Mi kariirin kira piugak hiriinansi nwoaiginiugin.

⁶ Mi kira wraisuim kiriir hii aiir haigin anagiyim mi dimin taeminim sima ninkin imiiaeyim kiriir, simiir dimin biyeyim sima tirim simiir digiyam, kira simiiramim maigimaigra bi nwokim.

⁷ Kara Kraiskin, kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii, kira kariir kigi, kara tisi tapi nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira naingwovim simiir tiram tiri, biya sima winboinkiya kariirin kiriir Yokwo Komii aiir saiir hiriinan.

⁸ Krai siya biya hiniina boinkin, kira ini yimiiyuwin iki diminpai diminpaiyim, inkamki ninkin imiiaeyim kiriir simiirin. Mi kira wraisuim kiriir hii aiir haigin anagim kiriir ninkin imiiaeyam iikamim simiir kwoinawu nwokaiyim dimin biyeyim simiir digiyam, yim ini mi imiiyuwim Krai siya ti simiirin hiniina boinkikin. Mi yio siyu komiiyin Moses siya winkiyin Yokwo Komii yio ha boinkikin hiriirar tir. ⁹ Mi mhoiia siya ti yai imiir boinkiyin mi mhoiia siya Adi Komii siirin hiniina boinki, Adi Komii kira kariir kigi, kara tisi tir nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira naingwovim kara tiram, kara simiirin wa tiri. Mi yim ti yai hiriinanim yim krimiir boinmauu wakaekim. Biyan siyuin nae iikamim sim ninkin imiiaeyin Adi Komii siir, yio Krai siya bidi digiyin. Mi simiir igsoa ini siyar yokwokairi-nanaowidin. ¹⁰ Jisis Krai siya dimin taeminim Adi Komii siya naingwovim siya tiram siya simiir wakaeyokna tirkim. Mi siya kwirkikwiruwar naokin siir piua saiir ninkin imiiaeyam Adi Komii siirin. Mi siya iikamim siir siyu iir napim, simiir dimin biyeyim, wi simiir nwoki digiyim. Mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamaewoki owim.

¹¹ Mi pris inkamim sima mii Adi Komii siir omaka aiir nokwo miriyyim mi nonkwo inkin imiiaeyim Adi Komii siirin, sima iinokiinokin hiri hiriirar tirikim. Mi ya tari-igina iikam krima tirim dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim wi dig nwo rani. Niingaka. ¹² Mi yio Kraisin yio siyar ninkin imiiaekin mi ta saiirin kwiruwar tirkikin. Mi iikamim simiir dimin biyeyim ini saeyar haiyoprimdiyumiigiyim. Mi ta ii kwiruwa siyar tirkiya, iinokiinokin wi saeyar nwoyokiyokiii. Mi ta saiir mhoiia siya ha nini idwoiugin Adi Komii siir ina iniig miyan. Dimusi rani, siya Adi Komii siir hiriinan inkam komiigin. Digworaekwo whiekakim, siyar kigirkakikin.

¹³ Mi siya ini Adi Komii saika hirar nidwo kaoraraowin iya siir sau omomin Adi Komii siya hainururninkin haiginiugii. ¹⁴ Krima bidi yinokninkininim, Jisis siya kwirkikwiruwar naokin siir piu aiirin Adi Komii siir ninkinimiiaeyamin. Mi siya iikamim yipikim Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim simiir dimin biyeyim, simiirin dimin whirki kimbu karamaeyin siya nwoaiginiugin. ¹⁵ Mi Adi Komii siir naeyuin krimiirin ti hiriinan dimin iirar mi boinkin. Mi biya siya hiniina boinkin,

¹⁶ Biyan Inkam Komii siya hiniina boinkin mi iki iyyim mhoiia nitim kariir kitibmii boina wi iikamim simiir hauwi. Mi ti kariir siyu komiiyin wi simiir kwoinkikwoin imiirar kinrkai haiginiuwu. Mi sima wi saiir saiira nwoki aingwokwonanaeyim.

¹⁷ Mi siya yai nhirim ina swoki boinkiyim, siya hiniina boinki mi kara dimin biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim, wi simiir swoki aingwokwomimin tani mi siyu biyeyin, sima tiri ikin. Niingakiningaka. ¹⁸ Krimiir dimin biyeyim Adi Komii krimiir Wanin siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Mi iikamim Adi Komii siiramim wi swoki inkinimiiaemimin tani. Niingaka. Yio hiriinan siyuin yio bidi digiyin. Iriig.

Krīma Adi Komii siiram daingwo tībmii kīn mī saika damasukikin.

¹⁹ Mī tī kariir akamim, krīma Adi Komii siirgisiir maeyaua siya nwowiya dimin whirmīn whirmīnki kimbu karam nwowa sairin wa napninopkai nami. Dimusi rani, Jīsis siya paeyin hiiniya nīrionīnkinin siir naowin mī siir nhēya ha naokiinaiiniya mī krīmiir dimin biyie biyeyim ini saeyar yīnakiyim. Mī ta hiriinana saiirsika iya krīma nhwo kwisboinkii mī krīma hiriirin wa napninopkainami. ²⁰ Mī ta siya naonama, siya minam naonamkin krīma Adi Komii saika nwoki boinaiyim. Mī ya tariigina ya hiniinga ta yuisni hanin bopwoniya siya niinikiwitkiya krīma napninopkainamim maeyaua Adi Komii siya nidwokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa krīma namsi sair nitimwaniuwa ya ini siir piu aeyar niyoknamnan ywowa. ²¹ Mī krīmiir biigbiyan, prisin, siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mī siyairgin, digworaekwo whiekakim, Adi Komii siir om hir nwowim. Mī iikamim siiram naingwo tībmii kīnim mī siir yinisim nwowim simiir kigirkakanin. ²² Jīsis siya siir nhie aiarar niyairpasoknamkin iikamim krīmiir kwoinawu nwokaiyim dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim mī krīmiir kwoinim rirmiia nwokiyim. Mī siya krīmiirin op miyikimiyik aiarar baptais haiginiugin. Mī ta hiriinana saiirsika krīmiir piim whauriyina asi nwokim. Mī tariinanin krīma Adi Komii siir kingiin wa nwoki amim. Dimusi rani, tī hiriinan dimin Jīsis Krai siyar tirkin. Mī krīma kwoin biyeyim krīmiir kwoinawu nwokaiyim nīksisaeiyim simiirin wī asi niuguskii. Mī krīma Adi Komii siiramar dīnmiinīnkin, ta krīma tira sair hiriinan. Mī krīma kwoin whirua saikar dwo. ²³ Krīma digworaekwowim krīma naingwo tībmiiyim simiiramīn sibgu wakaeyokna ap. Krīma simiirin digiumii kipi haimriiyu. Dimusi rani, krīma bidi yinoknīnkinim digworaekwo whiekakim biya Adi Komii siya nimbīnim siya simiirin wa tiri. ²⁴ Krīma, krīmiir iikam nomiyauwim naingwo tībmii kīnim simiiram daingwo. Mī krīma irni nwrni dinan whinkinsiis ankin-sisna. Mī krīma irni nwrniyam timi aingwokwo. Mī irni nwrniyīn siyu miyikimiyik iirar timi tir. ²⁵ Mī krīma siyuin iraka nwraka haingiriyu owiyin Adi Komii siir inig iir hainam siir kipi haibur. Niingaka. Iikam nhirim yim tī siyu hiriinanin siir bidi haiburgigim. Mī nim krīma wī hiriinan kipi tir. Dimusi rani, iya Krai siya swoki itana ini kingiin nwowa mī krīma irni nwrni whinkinsiisamin miinan miri.

²⁶ Mī krīma ta Jīsis Krai siya naonama iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam, krīma sair yaimwokiayimwo aiarin bidiyar iki wakaeyim. Mī krīma siyu biyie krīmiir kwoinkar swoki aingwo tiri mī Krai siirin digiumii ha haimriiyugigi mī yaeya inkam nwr karamaeka, siir nhēya saeya simiir niyairpasoknamim Adi Komii siir nīnkin imiiaeyam, krīmiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam. Siyu whir karamaeka. Niingakinīngaka. Sima wī hiriyar nwowi. ²⁷ Mī krīma ta yaimwo aiarin hindara niimiyyu iugusami mī mhoiia krīma wa nididi Adi Komii siya boinwoki-

opnatkaigisiyin mī siya nitnoudnankaigiisiyin paeya. Mī krīmiirin wī maeyauwa iikamim, sim niurimtiokaigiya wī sair hiriir kabitnouwidnankaigii. Mī simiirin wī hiriyar niurimtiokaeyami inokinokin. ²⁸ Krīma bidi yinoknīnkinim nwis nwoimgi kigii, inkam nwrin Moses siir siyu iir nap karam nwowi mī Isrel simiir iikamim, simiir biyanim sima siirin wī donkwo. Mī siirin wa dipimpar aoki. Mī sima wī siirsi kipi haigwo. ²⁹ Mī kīma paniina naingwowi iya iikamim sima Adi Komii siir yinisimīn digiumii siir haimriiyugigi mī Adi Komii siya simiirin wī paniina tiri, ha? Siya simiirin wī hik prasae prasae hau rani, wī hindara nonkwobumbunīnkin iuguskii. Mī tī simiir siyuin Adi Komii siir yinisimīn digiumii siir haimriiyuini yī sima hiniina boini, ta Jīsis siya naonama paeyin hiiniya nīrionīnkinin si mī siir nhēya ha naokiinaiiniya ta kitībmii boin aiar kirie haiginiuwam mī sima ha boinkim ya tariigina ya dimin komii rani. Mī sima siyu kibiyan Adi Komii siir naeyu ieya tirin krīmiir siirin ini hindara yitkinisugiyin. Mī tī siyu hiriinanin sima tirin yio miyikimiyik rani, ini biyekī biyie ywowin. Mī Adi Komii siya simiirin wī hik asi hauwi. Mī simiirin wī asi nonkwobumbunīnkin iuguskii. Mī Jīsis siya naonama mī siir nhēya ha naokiinaiiniya, siya hiniina boinkin, kīma ta sair wakaeyokna ap. Mī Jīsis siir nhēya krīmiirin saeyar whinkinsiis haiginiugin mī krīmiir dimin bibiyeyim saeyar haiyoprimdiyumiigikim. Mī krīma dimin whirki kimbu karamae asi nwokim. ³⁰ Krīma bidi yinoknīnkinim yaiya Adi Komii siya boina ya hiniinga, kara iikamim siyu biyie kariir tiriyim simiirin wī yamdiyar swoki tiri. Mī yai gwira siya mī boina ya hiniinga, Biyan Inkam Komii kara kariir iikamim simiirin wī kara hidi dimin taeminim sima tiriyim simiirsi. ³¹ Mī Adi Komiiyin, yipikin omwai waiyayokiyokiyin, siya wī iikamim siyu biyie siir tirim wī simiir hidi. Mī tī dimin hiriinanin wī dig siya nwo haigini rani. Niingaka. Mī yio hiriinan dimin, simiirin wī nidid prasae prasae nwo rani.

³² Kīma dimin taeminim biigi bii kīmar wakaeyim Krai siir mī ha wakaeyokna naingwo tībmii kīnim, simiiram tī swoki haiyug naingwo. Mī kīma naingwo tībmii kīna sair mhoiia dimin biyie kasa rani, kīmiir naingwo tībmii aiar tirbuwanim. Mī yim tī hiriinan dimin biyeyim sima wī kīmiir nikwowsaii rani. Niingaka. ³³ Mī tī nhirim iikam nhirim pi kīmiirar mī igbumbuwi. Mī siyu biyie pi kīmiirar mī tiri iikamim simiir whonkam idain. Mipi kīmiira mī iewaiyuwi. Mī tī nhirim kīma bidiyar mī kigim iikam nhirim iki iikam miyikim simiir tirim siyu biyie. Mī wim kīma simiir whinwo, kirie sima nwowam. ³⁴ Mī kīma iki iikam miyik miyikim iki iikam biyeyim omaka hiyuyokiyokaiya, sima hiugripkīkikaiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkim. Mī kīma iikamim kīmiir dimin imiir tauae haiyim io bi nwokim. Niingaka. Mī tī digworaekwowim ini simiirar mī kignīnkin haigiyim. Dimusi rani, kīma bidi yinoknīnkinim, Adi Komii siya kīmiiramīn dimin miyik miyik imiirar haigini mhoiia kīma haiyamīn. Mī tī digworaekwowim ini tī digworaekwowim sima

tauae hainamim kimiir waraurankin ini simiir haiburim. Mi yim ti digworaekwowim wi hiriirar nwoyokiyokiikaeyami. ³⁵ Biya kima kiriyar nwokim mi Adi Komii siir siyu iirar sibgu apkim. Mi kima wi kipi nidid dimin biyeki kimiir tirbuwam tiri. Kima bidi yinokninkinim mhoiia Adi Komii siya wi siir dimin kibiki kibi iirar hauugi yipiki siiram sibgu wakaeyokna naingwo tibmii kiinim simiir. ³⁶ Mi kima sibgu donkworinu mi Adi Komii siir yai imiirarar wakaeyokna ap. Mi mhoiia kima, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nimbinyim simiir mirii digi mi siya kimiirin wi dimin miyiki miyikim siya nimbiniim yipiki siiram wakaeyokna aingwo tibmii kiinim wi simiiram hauugi. ³⁷ Kima kirie dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Krai siir win boinkiya Yokwo Komii siya hiniina boinkikin, wi iimwan mwan rani, siyarin wa swoki kwiti. Siya wi ii hoimgak nwo rani.

³⁸ Iikam miyik miyikim yipiki kariiram naingwo tibmii kiinim sima inok inokin wi omwai kanakar waiyayokiyokii. Mi kimiir nhirkim kariirin digiumii haimriiyuwi mi kara wi maingmairga kimiiram nwo rani. Niingaka.

³⁹ Krima iki iikamim digiumii Adi Komii siir haimriiyuwim simiir hiriinan tani mi Adi Komii siya krimiirin wi ha nonkwobumbuninkin tani. Niingaka. Mi nim krima iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim krimiirin wi siya whinkinsis haiginiuwu mi wi siya nanmaiwarkinaei. Iriig.

Siyuun krima naingwo tibmii kiininan siya.

11 Naingwo tibmii kiinina hiniinga mi iya krima diminim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim, simiiram naingwo tibmii kiinim mhoiia nimbiamanin mi krima hiriirar naingwo tibmii kiinim, sima wa nimbiamami. Mi krima tikinim nitim simiiram asi nwowi. Krima simiir kig rani mi krima hiriirar naingwowi, sima ina nwowim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi boinkiyin, sima ina nwowim. ² Mi biya, brougae nhirim sima Adi Komii siiramar naingwo hiriru kingim mi siya big nasmirwaiya simiiram asi nwokin.

³ Krima hiriirar naingwo tibmii kiinim, digworaekwo whiekakim siya boinim, yim kaimwokinairgim. Krima bidi yinokninkinim, iya nu ninomor sowa nimbiamami Adi Komii siya hindara yai ara boinkin. Mi sowa ina yimbimbiamawo. Digworaekwo whiekakim ti krimar kigim yim Adi Komii siyar tirikim mi ti digworaekwowim, siya nonkwokwowim krima bi kigim, siya panina namisi onkwokwokin.

⁴ Mi inkam nwirin, siir inigin Ebelkin, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin mi siya dimin taeminim Adi Komii siir asi ninkinimiyakim. Mi ti siya ninkinimiyayim, yim ini siir yaowaeyin Ken siya ninkinimiyayim ini simiir haiburim. Adi Komii siya hiniina boinkikin, ti naeyim siya ninkinimiyayim wadiekim. Mi Adi Komii siya siir boinki, siya dimin whirki bi kimbugin. Whisarii rani, siya siir siyu iirar sibgu apkim, siya tira saiir hiriinan. Mi bidi bidiniyarin, Ebel siir naingwo tibmii kiinina ha nwowa mi siya ha

naonamkin. Mi ti yayim Yokwo Komii saeya boinim dimin taeminim siya tirim simiir, yo krimiir niisimauugim, piki hiniin dimin ikin krima tiriyim, Adi Komii siya maingmairga krimiir nwowanim.

⁵ Inok siya bi naonamkin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin mi Adi siya siirin siyamar asi nikiunamkin. Mi iikamim sima siiram ha hansiranaeyim, sima siir bi swoki kigmiminkim. Niingaka. Dimusi rani, siirin Adi Komii siyar bidi yikiunamin. Mi Adi Komii siya siir yayi sima winboinkiya Yokwo Komii saiir, saeya hiniina boinkika. Mi iya siya siir niki ikin nam karam niki owa, ninomor koua hiriir mi dimin taeminim siya tirim, siirin maingmairga simar nwowaiginiugin siiram. ⁶ Mi yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kin karam nwowim mi dimin taeminim sima sibgu tiriyim, Adi Komii siya simiiram, wi simiiram maingmairga rani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwown, siir siyu iirar sibgu apim mi mhoiia siya dimin miyik miyikim wi ti iikamim, yipiki siir siyu iirar sibgu apim wi simiir hauwi.

⁷ Mi bidi bidiniyarin ta ii aiirin, iya Adi Komii siya Noa siir boinkiya mi siya siirin hiniina boinkikin. Dimin biyie whirin wi sipi nimbiamami mi ti diminin, yo opud naoki. Mi Noa siya ti digworaekwowim simiir bi niki kigim. Siya hindara naingwo tibmii kingin digworaekwowim Adi Komii siya boinim siir, sima wa nimbiamami. Mi siya siyaiya ira yonkwokwo mi iya siya saiir nonkwokwo digiyin mi siyar kigi, opud naowo, nii okwonaniyo. Mi siya mi siir wigiyin ima simaniiyin ina yapninopkainamim. Mi simaniiyin ini siyaiinau hirar ywokaiyim. Mi sima paninsi yaosi. Siya iikamim siyu bibiyie tirkaeyamim simiir niisimauugin. Dimusi rani, siya siyairgin Adi Komii siir yayi saiir wakaeyokna naingwo tibmii kiinim. Mi yim sima. Niingaka. Mi Adi Komii siya ha boinkin, Noa siya inkam wadiekwadie ieyargin. Dimusi rani, siya siirgisiir yai aiirar wakaeyoknakin.

⁸ Mi Ebrahim siya yayi Adi Komii siya boinkiya siir, siya saiir wakaeyin mi siya hiriirar yaingwo tibmii kiinim, ta yayi yai kaimwowaigim. Mi siya siir om iir ha haiburgigin mi siya kimidiniya om whira yam. Omin Adi Komii siya siir hauwanin siir. Mi omin Ebrahim siya namanin, siya bi ninokninkin. Siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin mi siya asi namkin. ⁹ Ebrahim siya Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii kingin. Mi siya ti omin Adi Komii siya boinin siir asi nakripki whinugin. Mi siya amir omaka saiirarar nitkin whinkin, inkamin nu op karamaeyin hindara priiyakiririyin siir hiriinan. Mi Aisak siya mi siir yinisim ieya Jekop yoniyin iripi amir omaka saiirarar mi itkin whinko, Ebrahim siir hiriinan. Mi yo sowa iripi hiriinan wi ti hiriinan digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim Ebrahim siir, wi simiirar mi haii. ¹⁰ Mi Ebrahim siya amir omaka saiirarar whwonkaigin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram nwokin, omin siya miriikwokin, siir namim. Mi tiki omin yo hiriirar nwoyokiyokiikaeyamikim bi digikin. Niingaka.

¹¹ Sera saeya bidi yaingwo tibmii kiinina. Mi saeya ta yayi Adi Komii siya boina, saiir saiira naingwokwo

nanaeka. Saeya waibiyie bidiyar ywowa mi ta saeya naingwo tibmii kiina mi ta saeya naingwokwonanaeiyi. Adi Komii siya sairin yinkak sairsiyar nwowaiginugun. Siya hiriinan asi tirkin, saeya bidi yaingwo tibmii kiina, digworaekwo whiekakim siya nimbinim biya sima wa nimbiyami. Siya hiniina boinkikin, kowiir yinieyim sima wi kasa kasa nwo rani. ¹² Mi ti inkamin siya waibiyie bidi yowin. Mi siya wi yiniekek nwo rani. Nningaka. Mi siirin wi Adi Komii siyar tirkii mi siya wi yinisim yinkamiyinar niyioninkini. Mi mhoiia kiriir piugana wi kasa kasa nwo rani, sima wi yabsiiyan nwo mi wi nauunim ninomor kouanim sim hiniin nwo. Mi iikamim simiir mwainim wi dig nwo rani. Nningaki nningakina.

¹³ Mi yim ti iikamim yim bidi yaonamim. Mi sima ina naingwo tibmii kiinim, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim siya tiram, simiiramin mi sima ti digworaekwowim Adi Komii siya boinim sima haiyam, sima simiir bi niki haigim. Mi ti digworaekwowim siya simiir hauuwam tirim, yim simiir niisiimauugin. Mi sima maigimaiga komii ti simiiramar nwo. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim tiriginim siya wa tirkii simiiramin. Mi sima hiniina boin, ti nuin, ti krima nwo, yio krimiir nugun nu rani. Nningaka. Mi krima ti tir nwo, ini inkamin nu op kamaeyin, hindara priyakiririyin ini siir hiriinan nwo. ¹⁴ Mi iikamim ti hiriinan yai boiniyim yim krimiir niisiimauugin. Sima ina niki idwo kaoyokiyoyim, nu maeyau miyikamin sima nwo. ¹⁵ Sima kwoin kamaekim, omin sima nhin haiburgigin siiram swoki amim. Nningaka. Mi sima siiram swoki nhinami, siir swokini waiyuam, sima wi swoki nhinkisaekimrae rani. Nningaka. Sima wi hirar nwokripkai. ¹⁶ Mi sima ti omki omin ninomor kou hir nwo, omin Adi Komii siya nwo, siir siiramar naingwokwonanaeikin. Mi ti omin ninomor kou hir nwo, sima hiriyar naingwowa, ini ti omin nu tiranin ini siir haiburin. Mi sima ti omin ninomor kou hiranan siir siiramar naingwokwonanae siir namim. Mi sima Adi Komii siirin hiniina boinki, kira krimiir Adi Komii. Mi Adi Komii siya ta yai airsiyin bi nididgin. Nningaka. Mi Adi Komii siiramin minam naingwo tibmii kiini, siya om kibiyin simiirami bidi tirkwokinin, sima nini owuwam.

¹⁷ Bidi bidinanin Adi Komii siya Ebrahim siir kinankiugin. Mi siya Ebrahim siirin hiniina boinki, wa kiriir yinisimin Aisakin siirin disomaoki mi wraisunan kariir winkan imiyaeki. Mi Ebrahim siya ti yinisim nwiruwan Adi Komii siya niki imbinin siirin ini wraisunan siirar swoki inkin imiyaekiyin Adi Komii siiram. Mi Ebrahim siya pi naingwo tibmii kingin mi siir kwoinin whirua ha nwokiyin mi siya hiriinan asi diriraerarkin siir yinisim iirin. ¹⁸ Biya Adi Komii siya Ebrahim siirin hiniina boinkin. Mhoiia kiriir piugana komii nwo mi kiriir piugankipugan airin wi Aisak siir yinisimim simakisima nwo iski inigakin. ¹⁹ Ebrahim siir kwoinin whiruarigin, siya hiniina naingwokin. Adi Komii siya siir yinisimin Aisak siirin wa swoki hidninsiin idwowa. Mi Ebrahim siya siir yinisim iirin ini Adi Komii

siir yai aillar wakaeyokna diriraerarin. Mi siya hiriinanar mi tirin, ini kaimwowa mi owin. Mi Adi Komii siya Aisak siirin ina swoki hauugiyin siir adin Ebrahim siirar. Mi Aisak siya naoni haniina, Adi Komii siya sibsibin ira hauukiyyugi mi Aisak siya bi naokin, ini ti sibsibieya yao iskiyin.

²⁰ Aisak siir kwoinin whiruwar nwokin digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi Aisak siya siir yinisim nwo. ²¹ Jeop Iso sowiiramin ha nikiunain mi siya sowiirin piuai miyik miyikim ina yikumamauwim, siir kwoinin hiniina naingwo tibmii kingin ti digworaekwowim wa nimbiyami.

²¹ Mi iripi hiriinan Jeop siya Adi Komii siiramin naingwo tibmii kingin. Mi iya siya nao kingin nwo mi siir piuai miyik miyikim ina yikumamaugikin Jeop siir yinisim yinkamiyinar nwo sowiir. Mi siya siir paekopin siir ha haiyin mi siya ina huuu gwokiyin. Mi siya Adi Komii siirin ina yokboinmamaigiyin.

²² Mi Jeop siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi iya siya naonam kingin nwo, siya siir yinisim imiirin hiniina boinimauugik. Mi mhoiia Adi Komii siya Isrel kimiir iikamim simiirin nu isib tiranki nikiunami mi ta ii airin sima kariir kiumwo imiirin wi warar hainop hainam. Mi maeyau sima nini owiwi mi wi hir ti swoki haingikaiyu.

²³ Mi Moses siir yopii ado sowawaiyin pi naingwo tibmii kingo, Adi Komii siiramin. Mi siya sowiirwaiyin wa whindiriraeri. Mi mhoiia yopiiya Moses siir naokainakiya mi sowawaiyar kigi yinisim yinkamiyinar bimbuiwi rani. Mi sowawaiyin yaiya biya inkam komiyin nu kiriraowiyin Pero siya boina yinisim yinkamiyinar naokainaei mi wi disomsom aokao, sowawaiyin sairsi bi nididko mi sowawaiyin ti yinisim iirin bi nisomaokin. Nningaka. Mi sowawaiyin ti yinisim iirin bwanim whoima haigiprakai.

²⁴ Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin, siya hiniina naingwokin Adi Komii siya wi saika nwo. Mi siir iikamim Isrelanim simiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi nu Isib hir haiburgigamin. Mi mhoiia siya komii namwo iuwun mi siya ini boriisopin sima siirin nu Isib hiran inkam komii nikiuwim. Mi inkam komii Pero siir yinisim yinugiyina sairi yinisim nikiuwim, yipka siir haigiyu imiyaeya. ²⁵ Mi Moses siya iikamim Isrelanim Adi Komii siir isidin simaka nwo. ²⁶ Mi siya ninkin haiyama mini. Mi ta ii airin nu isib hiran iikamim sima hik prasae prasae bi hauugin mi siyu miyik bi mi tirkin, Isrel simiir iikam imiirin. Mi siya pi boriisopin inkam komiinan nidwomamairim nu Isib hirin mi Adi Komii siirin digumii haimriiyugin. Mi ti siyu bibiyie whiekakim yim ii priei maigimaiga rani. Nningaka. Yim simiirin ii haruwa sairara maigimaigaki mi siya ti siyu biye imiirin pi boriisopi. ²⁶ Mi siya hiniina naingwokin, Krai siya niti mi digworaekwo miyik miyikim siya siir iikam imiirin wa hauuni. Mi siir kwoinin hiniina naingwokin, siya siir iikamim Isrelanim simakar dinkan o. Mi siya Isib simiir iikam ima ngbumbuwa siir sairsi bi naingwoyimyokin. Whisarii

rani, siya hiriyar naingwo tibmii kiini, siya hik Krai siir inig iir mi haiyin, ini mi owin. Siir kwoinin ha naingwokin digworaekwo miyik miyikim Adi Komii siya siir hauwi, yim wi umir digworaekwowim nu Isib simiirim wi simiir haiburi.

²⁷ Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingim. Inkam Komii Pero siya wi dig nwo rani, Adi Komii siirin. Mi siya asi haiburgin nu Isib siirin mi siya ina yamin, siya inkam komii Pero siya nwowa iowa siir siya sairsi bi nididgin. Mi Moses siya kwoin whisair bi nwokin siir kwoinin ini kirieya ywonamin, siya bidiya yinokninkinin Adi Komii siirin inkamki bi kigikin. Niingaka. Mi siir kwoinin hiniina naingwo tibmii kiingim, Adi Komii siya ini saika nwowin mi wi siirar whinkinsiisi. ²⁸ Adi Komii siya Moses siirin hiniina boinki mi kira sibsib haomin ira hai mi siirin pa disomao mi siir nhieyim Isrel iikamim kimiir omaka ano migmig imiir srieyop. Mi mhoiyya iya paekwosimin yinisim yinkamiyin yi-naomiyinin sim nisomsom aowiyin Isib simiir yinisim imiir siya niti mi siya nhieyim kimiir ano nwowim simiir kigi mi wi ti omakaim simiir iikamim kimiir yinisim imiirin wi wara nisomao rani. Mi Moses siya ta Adi Komii siir yai aiiram wakaeyokna naingwo tibmii kiingim. Mi ta ii aiirarin Moses siya ii komiyya wou nikwo aeiya sairar nikwo ae bwakainakin.

²⁹ Mi Isrel simiir iikamim sima hiriyar naingwo tibmii kiingim Adi Komii siiram, simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu, iya sima ta whii komiyya solwara sima dapiya retsi saeya ninkiyakiyim mi sima wa nwoki apnaidamim miriyya. Ti haimii haimiyyo ninkiyakiyo sowiir bopwowar. Mi sima siyiuin iikamki napiyin opin nokwo nniu karam nwowiyin siir hiriinan napnaidamkim. Mi sima wi ta sairsi nao rani. Niingaka. Mi mhoiyya nu Isib hiran kamim ha swoki siunamim simiir nisomsom aokaowam mi ta opa ha swoki inaparnananiya, simiirin ini saeyar kairimdupu aokaakiyim.

³⁰ Mi Isrel simiir iikamim sima hiriyar naingwo tibmii kiingim, Adi Komii siya simiirin wa whinkinsiis haiginiuwu, Jeriko simiir iikamim simiir hainurur haiginiuwim. Mi sima om Jeriko siirin iyyim iriyar kwisa yapyokiyokai. Mi mhoiyya simiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiu. Mi hira om komii iir nidyokiyokaiya omomsi ina nhimnhinkii iuguskiya. Mi sima ina yinsiin ansiinnoop kainamim iikamim simiir nisomsom aokaowam. ³¹ Mi wig ira Rehap nikiuwiya biya saeya hii nanaeyan wig nwoka mi saeya hiriyar naingwo tibmii kiinga, Isrel simiir iikam imiirin wi Adi Komii siya whinkinsiisi mi sima Jeriko simiir iikam imiirin wi yamdi kwiruwa sima simar hainurur haiginiuwu. Yio ti om komiyyin, ta wiga sairar om komiigin. Mi Isrel simiir inkam nwisu tirnankaiyam nimprio amwo sowiirin saeya haigiprakaigigo. Mi mhoiyya ti om komii Jeriko hiran iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karam nwowim simiirin sima hainwhrwoimginki. Mi sima ta wiga Rehap nikiuwiya sairin wara bi ninkin haingim sairin ini hiriyar haigwonaowida.

³² Mi kara iki niwii nhirim kimiirin pi wara boinmi-mauu rani. Niingaka. Mi kara kimiirin Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devid, Samuel mi profet inkam ikim, kara simiir niwii iir boinmimauuwi, pi haruwa haruwa namki rani. Niingaka. ³³ Mi ti kamim yim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingim mi sima iki omom oman iikamim simiir asi hainurur haiginiugim. Mi sima siyu miyik iirar tirhaiginiugim. Mi sima dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya nimbinim simiirim, simiir asi haigim. Mi sima laion simiir yayim hiriinan asi mi okmwim tipkripkaigim mi sima simiir paninsi mi aesi. ³⁴ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiin karamaeyim, iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin sima kiyitkaigiki paeya niudkwakwa sair. Mi simiirin paeki bi swoki iumiminkim mi ha bi naonamkim. Mi inkam nhirim simiir nisomaowamar tirkim mi sima ini yidamim. Mi sima, simiirin paninsi yisomsom aokaosi. Mi ti kamim sima sima kirie karamaekim mi simiirin kirie Adi Komii siyar hau haiginiugim. Mi iikamim omom omomanim sau sima ninit yokiyokiyamim. Mi simiirin sima hainurur haiginiuwim mi sima ina yidam ninoopkiyim. ³⁵ Mi wig nhirim naingwo tibmii kiinim, iya simiir yinkamkim naowiyim mi ta simiir naingwo tibmii kiina Adi Komii siya simiir yinkam imiirin sairsayar swoki hidninsiin idwowi ie hirankin. Mi iya omomkim nitiyim, ti iikamim naingwo tibmii kiinim, simiiram mi simiirin, pi sima nini ipimpar onkwobumbuninkin haiginiugigi. Mi sima, simiirin pi hiniina boini, kima kimiir Adiiyiin digiumii siir haimriiyugigi mi krima kimiirin pi rirmiyya nwoki mi yim ti iikamim naingwo tibmiiyiim, yim sima hiniina naingwokim, krima naonami, krima wi ie hirankar swoki insiin idwowi. Mi wi omwai Adi Komii saikar swoki waiyayokiyokwii. Mi sima ti simiir sau omomim pi simiir yai aii swoki wakaeyokna rani. Mi sima Adi Komii siirin pi digiumii swokt haimriiyu mimin tani. Niingakiniiingaka. Mi simiirin pi simiir sau omom imar nisomsom aokaoki. ³⁶ Mi iikam biyye biyyeyim, iikamim naingwo tibmii kiinim, simiirin pi sima nikbumbuninkin haiginiuwu mi sima, simiirin pi idgiuni mi ipimpari. Mi simiirin pa nonkwonami mi simiirin pi maeyau biyye hiuyokiyokaiya mi biyye miriyya sair nini hiugripkikaigigi. Mi simiir iga in imiirin pi haini mi kogrimdnuwi. ³⁷ Mi nhirim sima, simiirin siyani kaiyamik aoki mi nhirim yim bopwoniya hiigrimkripki hisraeni, mwo sa mi dinairin yio sa. Mi sima kamkiuwim ha mi ipimpar hampimpit aakiyim. Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim, yim sibsib mi meme isim simiirarar mi kaiyapririr. Mi sima hinda tin-da hindarar priiyap whaowaeyamkim. Sima umir digworaekwo min karamaekim. Mi sima iikamim naingwo tibmii kiinim simiirin siyu mwoni bi naphaiginiugim. Mi sima simiirin hik kimpipisu prasae prasae bi hauugim. Mi sima sibgu bi nwokim. ³⁸ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiiniyim, sima hindarar priiyap whaowae whwonkaikaeyami iki maeyauwim iikam karamaeyim simiirar. Sima ti hiniin maeyauim sim whwonkaigiyamkim, mhiu, siyano mi ie minim sim, sima iikam bimbiuwu rani, ini iki iikam nhirim simiir

haiburim mi sima ini digworaekwo karamae ywowim.

³⁹ Mi ti iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiinim. Siya simiirin hinina boinkikin, sima dimin whirmin whirminki bi swoki kimbugim. Mi sima inig komiigakim. Mi ti iikamim sima ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim iikam krimiir hauuwam, sima simiir bi niki haigim. ⁴⁰ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwowim simiir bi niki hauugim. Dimusi rani, siya ini digworaekwo nhirim ini simiir niki diriraerarin, ti siyiuin biya sima napin siir haiburanim. Mi siya krimiirin dimin whirkin kimbu karamae sima nwowamar tiri, ta miya Kraisi siya miriia sairsi. Iriig.

Mi kimiir nhwowim Jisis siirara kaoiski mi siir siyiu hiriinankina dapiski.

12 Mi krima ini paniina nwowim? Mi ti iikam whiekakim bidi bidinanim naingwo tibmii kiinim Adi Komii krimiir Wanin siir yai wakaeyoknam mi kirie nwowim, kara niki boinmimauuim kimiir mi sima iikam kasa kasa rani mi sima krimiirar kigiyim mi krima iriipa hiriinan simiir siyiu hiriinana timi ap. Mi krima dimin taemin bibiyeyim krimiir nipiyaokiyim simiirin digiumii haimriiyugig. Mi krima ti dimin biyeyim simiirin duguski mi krima rirmiia dwo mi krima iriipa hiriinan inkamin ninkininin niwitiyin siir hiriinan dwo, iya siya ninkikin iwitiyim, siya yuiskak bi ninkikin iwitikin, siya parurar niwitikin. Mi krima dimin biye imiirin duguski mi krimiir mhi kwoinim kirie dwo, Adi Komii siya nimbina miya krimiir sairamim. ² Krimiir nhwowim Jisis siirima kigninkwonam, krimiir naingwo tibmiya sair biyin ini siyar ywowin mi tariinanin mi mhoiya iriipi hiriinan krimiir naingwo tibmii airin wi siyar digainiuiwi mi wi siyar mi whinkinsiisi. Biya Jisis siya ha naingwokin mi ta nidid komiia kara haiya paeyin hiiniya nironinkinin siir mi ta kara mi aonamaka ya dimin kabi rani. Mi whisarii rani, mhoiya kara wi maigimaigra komiigak nwoi, kara wi ipiia Adi Komii siir ina iniig miya nwoa wi sair nidwowi, maeyaua inkam inigakim sim nidwowiya sair.

³ Kima sibgu daingwo, inkam biyeyim siyiu biye tirim Jisis siir biya sima io siir nwowim mi sima siirin hik kimpipisu prasae bi hauugim. Mi siya Adi Komii siir siyiu miyik iirin ina yonkworinuwin mi siya ina yonkworinukripkaiyin. Mi kima ti siir siyiu iir daingwo, iya hik komii komiimii kimiir nimbiamiyim mi kima piugi kipi piyao mi kimiir mhi kwoinim opair kipi nwo. Niingaka. Kima Adi Komii siir siyiu miyik iirin donkworinukripkai. ⁴ Mi iya siyiu biyeki kimiiram kinankiuiwi mi kima wa niriyyu boini mi kima wi nhiakaka nwoi sairsiyin, aniya? Niingaka. ⁵ Mi kimiir kwoinim ina yaingwo owouu tuguskiyim ti yayim Adi Komii siya kimiir boinkiyim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam, aniya? Bidi bidiniya inkamin Yokwo Komii sair winin Adi Komii siir yai imiirin siya hinina win boinkikin,

Kima kariir yinisisimkim, Biyan Inkam Komiiyin siya kigninkinki hikim kimiiramim kima haiyam mi kima nwoke ididim dimin biyeyim kima tirim simiirsiiyin yio

siya kiriirar grab haiginiuiwi mi adin siir yinisiimin igao yai siir boinaiginiuiwiyin mi siir hiriinan mi kima hikak kipi nwo mi piugi kipi mi piyao ti siyiuin Adi Komii siya tiriyin kimiirsiiyin. Mi kima ha kipi naingwo ti diminin yio dimin komii rani. Niingaka.

⁶ Dimusi rani, iikamim Adi Komii siya simiiram naingwokwonanaeyim siya simiirin hik pa kigninkin haigi mi siya simiirin siyiu miyikim pa niisiimauwi. Mi iikamim Adi Komii siya kigninkin haiyim hik mi sima dinokninkin mi yim siirar yinisisimkim.

⁷ Mi hiriinan kiniuwi kima dokworinu hikim Adi Komii siya kigninkinkiyim kimiiram kima haiyam. Siya kimiirar grabaiginiuiwi siir yinisiimnan mi kima siir yai ailarar sibgu wakaeyokna. Mi ti hikim kima haiyim, yim Adi Komii siya kimiir niisiimauwi kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Siya ha naingwowi kima siir yinisiim miyik nwowim mi kima siyiu miyik dwo. Yipiki adkin siir yinisiim iir tio karamae nwoin, ha? Niingaka. Ad nwirkin siir yinisiim iir bi kigninkinkin, sima simiir yinisiim imiirin ha tiowikim. ⁸ Ad whiekakim sima simiir yinisiimim pa sibgu grabi mi adim sima kimiir sibgu grab karam nwoi mi sima wi siir yinisiim kiin nwo rani. Niingaka. Yim wi mwraomii yin nwoi. ⁹ Mi krima ti siir daingwo mi krimiir adim nu tiranim sima krimiirin krimiir siyiu biye imiirsiiyar grabaiginiuwikim. Krima simiirsi nwoke ididim mi krima wa ninokninkinin sima ini krimiir kou ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiir adim nuanim simiir haiburin mi ini kougikou siyar ywowin mi krimiir kwoinbudin omwai

waiyayokiyoyiyin simiir adin yio Adi Komii siyairgin. Mi hiriinanki niuiwi, krima siirar kigninkin krimiir siyiu biyeyim krima tirim wi siyar nwoke grabaiginiuwim mi krima wi omwai saika nwoke waiyayokiyoyiyim. ¹⁰ Krimiir adim nu tiranim sima krimiirin ii priei bi grabaiginiuwikim krimiir siyiu biye imiirsiiyin iya krima yinisiim sapisap nwoiyim mi sima simiir kwoinairga naingwo diriraerarikim, siyiu miyikin krima nwowamin siirin. Mi Adi Komii siya hinin bi tirikin. Siya krimiirin siyiu miyik iirar grabaiginiuwikin inokininokin mi siya krimiirin, wadeyar mi whindiraerar haiginiuwikin. Mi krima wi dimin whirki swoki kimbu rani, siir hiriinan. ¹¹ Mi iya Adi Komii siya krimiir siyiu biye imiirsi grabaiginiuwiyim mi krima hik prasae bi haigim. Mi ta ii airin krima maigimaigra bi nwoikin. Niingaka. Mi mhoiya ta siya graba krimiirin wi saeya whindiraerar haiginiuiwi siyiu miyikin. Mi krima wi wadeya nwoi. Mi krima wi iripar nongwomamair aekiyami. Iriig.

Mi krima wi mintarao Adi Komii siirin digiumii kipi haimriiyugig.

¹² Mi krimiir nhirim ini piyaowim Jisis Kraisi siir yai ailar wakaeyokna apim. Ini iikamim aru maeyauanki napaniyyim mi igrib paimwo ignanaokak ha naokiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya dimin biyeki kimiir nokwoninwomwiirnkini mi kima wi kimasiiyar kipi naingwoyomyokna. Mi kima Kraisi siir yai airamim wi haini wakaeyokna ap bwakainam kima tira sair hiriinan.

¹³ Mi kimiir siyiuin kima tiriyin sibgu mintarao piki hinin

siyiu ikin kima sibgu apanin ti nu iirin. Mi kima siyiu miyik sibgu tiri mi iki ilkamim aru maeyau namam minim sima kimiir swoki kigi, kima Adi Komii siir siyiu iir sibgu wakaeyokna api mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siiram in wa mi aingwowi.

¹⁴ Mi kima iikam nhirmaka dongwomamair ae. Mi kima siyiu in Adi Komii siya naingwowyim kima napam siirarar dap iski. Dimusi rani, kima siyiu miyik imiir sibgu ap karam nwowi kima wi Biyan Inkam Komiiyin saika nwo rani. Niingaka. ¹⁵ Kima kimasayar mintaraona wim wi iki dimin miyik miyikim Adi Komii siya diriraerar haiginkwokinim wi simiir hai kamae pi nwowisi. Mi inkam nwrki kimaka nwowi mi siya Adi Komii siir yai aiirin hindara nitkii tuguskii mi kimiirin siya yaeya yai nowimwarkaiyuwi mi yaeya siyiu biye whir mi owimwarkaiyuwi mi kimiir iikamim sima siir yai aiir wakaei mi simiir naingwo tibmii kana ha nitkiigii mi yio ti hiriinan siyiu biye iir kipi tir. ¹⁶ Kima kimasayar mintaraona kima hii hinda kipi priinanae priinanae. Mi kima ha kipi naingwo Adi Komii siir dimin taeminim yim dimin komii rani. Biya Isokin si tira saiiir hiriinan. Niingaka. Siya ha naingwokin, ti yayim brougae Ebrahimni siya hauuwim yim yai komii rani. Mi siya dimin miyik miyikim siir ad ieya hauuwam tirim siir nomousimin siir asi kigninkin haigikin, ti diminim mi dimin kibi kibiyim Adi Komii siya hauuwanim siir mhoiyya, siya simiirin warar yinkin hauugi. Mi iya siya mhiigi naowa siir nomousimin naesim ha hauuwim mi siya ti dimin miyik miyikim simiirin ina hauuwim siir. Mi siir kwoinin hiriyar yaingwo ti naesimin ini ti dimin miyik miyikim simiir haiburim. ¹⁷ Kima bidi yinokninkinim mhoiyya siya ti dimin miyik miyikim simiir haiyam swoki tirin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hwurworwokai siya ti dimin miyik miyikim Iso siir kipi swoki hauu. Mi siya siirin hiniina boinki, kira wi dig nwo rani, kiriirin bidi kiyop-sibgikikaigigin. Mi Iso siya siir ad iiram in nhami nhami bi nougin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hwurworwokaigin tiki dimin miyikmiyikim Iso siir kipi swoki hauu. Niingaka. Iriig.

Mi krma Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei, krma wa nimbiyami mhiu Saiona hiriirin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyar in iya Adi Komii siir yayi winwin kima wakaeya kima kimiir nhwoki kigim mi kimar bi wakaekim, Isrel simiir iikamim simiir hiriinan. Niingaka. Yim sima ti mhiuin Sainai nkiuwiyin siir nitkim. Mi ti mhiuin siir mhiu kiu hirin diminin ini paenan kou hirar niuyan. Mi mhiuin siir koua simar kigi waumir yhiuwina siir kou hir nwowi ya ini niibwomambwonan ywonama. Opud naoki nindurunankainaiya ini hiniin ywowa. ¹⁹ Mi simar wakaeki, inkamin ti mhiu kiu iir nwowin kidin pi maskii. Mi ta saiiir mhoiyya, simar wakaeki, inkamin ti mhiu iir nwowin kauwok boinkiyin mi iya Isrel simiir ilkamim sima ti inkamin mhiu kiu hir nokwo kauwokiyan siir yai aiir wakaeyim, sima nidid prasae bi kinkim. Mi sima Moses siir boin, krma pi nididi siir yai aiir swoki wakaeyim. ²⁰ Mi sima nidid

prasae bi kinkim Adi Komii siir yai aiirsiyin, siya kauwok boinkiya simiir sairsiyin. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, wig biye kam biye yinisim nwrkin mi wraisu biye irkin ti mhiuin siir kingiin niti mi siir napririri kima siirin wi siyani kaiyimik aoki. ²¹ Ti iikamim ti dimin iir kigim, sima nidid prasae prasae bi kinkim. Mi yio Mosesin hiriyar mi boin, an kara iriipi hiriinan nidid prasae bi mi kinkin.

²² Mi wim kima ti iikamim ti tariinan Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, wim kima ti mhiuin siir bi nitkim, wim kima wi mhiu whirin Sainai nkiuwiyin siiram nitkim. Omin Adi Komii siya nwowin ninomor kou hir, sima ti om iirin ha dapikim om Jerusalem, omin paekwosim whiekakiwhiekakim iripa sima nongwomamair aeyin krma nitanin siir. ²³ Wim kima iki Adi Komii siir yinisim whiekakim simakar nitkim, yipiki siir dimin miyik miyik imiir haiyanim. Mi kima wi iripar nangiriyiuiwi mi wi maigimaiga komiigakar nwowi. Adi Komii siya kimiir inigim mi simiir inig ikim, siya bidi winim siir yokwowa ninomor kou hirana saiiir. Mi siya ina ninokninkinin, yipikin siir yinisimin. Wim kima Adi Komii siiram bidi yitim. Adi Komiiyin siyairgin, yipikin iikam whiekakim simiir kigirkakanin. Mi iikam ombud komiiyin simiirin wi siyar hidi. Mi iikamim biyanim, yipiki biya Adi Komii siya boinim hiniin dimin whirki bi kimbugim sima wi saikar nwowi siir om iir. ²⁴ Kima Jisis siiram nitkim inkamin krmiir kaoprigi okwowyin. Adi Komii siya yaeya kitibmii boin win hauugikin mi yio siya kimidiniya krmiir kwahauugi, krmiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii saika krma nongwomamair aekiyamam. Siya bidiyar yaowin, siir nhe aeya naokiniainiyam. Mi bidi bidiniyar in, inkam nwrin Ebel nkiuwiyin siya naowa mi siir nhieya ina mi aokiinainama. Mi Jisis siir nhieya ini Ebel siir nhieya saiiir haibura. Mi Adi Komii siya Ebel siir nhe aiir kigiyin mi siya Ken siirin io prasae prasae bi nwokin. Mi siya hiniina yaingwo, ti siyiu biye hiriinanin Ken siya tirkiyin yio miyik rani. Mi siya siirin siyiu biye ina swoki tir haiginiuwim. Jisis siir nhieya Adi Komii siya krmiirin sairsiyar nanaimwarkainakin.

²⁵ Kima kimasayar mintirao wim wi yayim Kraisiya boinmimauuim kimiir simiirin wi digiumii pi haigingigisi. Biya Adi Komii siya ti mhiuin Sainai nkiuwiyin siir nokwown mi siya siir yayim iikam imiirin hirar nokwo boinmimauugi. Mi iikam nhirim yim ti yai imiirin ini yimiyiuwim. Mi sima ta Adi Komii siya tirbumbu haiginiuwa simiir sairsi nidamim ini siyiu karam ywowin. Mi nim krma ta siya tirbumbu haiginiuwa sairsi mi idamim wi piki hiniin siyiu in si mi idami krma siir yai aiirin digiumii haimriiyiuiwi, ha? Niingaka. Siya Adi Komii siir omin ninomor kou hiranan siir hiranki nitkin, krmiir digworaekwo whiekakim simiir boinmimauuwam. Mi nim krma nidamni siyiu karamka. Niingaki niingakiinga. ²⁶ Mi biya iya Adi Komii siya mhiu Sainai hir nokwo boinmimauugiyin siir yai imiir, nu ini warar kiisiskiyin. Mi tariinanin siya ini yaeya yai kwir swoki bingikaiyin. Kara wi nu siirara tirki rani, siya siyar kiisisam. Niingaka, kara wi nu ninomor

sowiirar tırki m̄i w̄i sowar kiisiswowi. ²⁷ M̄i ta yaiya saeya h̄iniina boinka, kara wa swoki t̄iri, saeya kr̄imiirin h̄iniina niisiimauuga. Biyyarin iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiya m̄i mh̄oiya t̄i nu iirin m̄i digworaekwo whiekak ikim simiirin siya tirkii, sima wa kiisiskii. M̄i digworaekwo whiekakim wa diguguskii. M̄i digworaekwowim iki wara kiisis karam nwowim, yim Adi Komii siya simiirin w̄i hiriyar kigninkin oki.

²⁸ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kr̄imiir hauwanim yim ini siir om hirar nwowim, omin iikam whiekakim m̄i digworaekwo whiekakim simiir kigirkakiya siir. M̄i yim t̄i digworaekwowim yim w̄i wara kiisiki rani. Niingaka. M̄i kr̄ima simiirsiyin maigimaigara komiigakar dwo. Kr̄ima Adi Komii siir inigin asi hainanprapraskii. Kr̄ima siyu m̄iyyikin siya naingwowyin kr̄ima tiram siirsi hainan prapraskii. ²⁹ M̄i kr̄ima w̄i hirinan digworaekwowim simiir asi tiri. Dimusi rani, kr̄imiir Adi Komii siya ini paenan ywowin digworaekwo whiekakim p̄i siyar niugisinki. M̄i digworaekwo whiekakim maigimaigara siir nwowaiginiu karam nwoyiyim, simiirin w̄i siyar niugisin iuguski. Iri ig.

Kima kr̄imiir akamim simiiram naingwokwonanaei.

13 M̄i kima kimiir akamim Kraisi siirim, simiiramim hiriyar daingwokwonanaei. ² Kima iikam nhirim om whiranki n̄itiyim simiirin igi haigi idwokaigi. Dimusi rani, biya iikam nhirim sima t̄i hirinan siyuin siir b̄idi tirim. Sima b̄i ninokninkinkim t̄i inkamim igi sima haigi idwokaigiyim yim paekwosim imairgim Adi Komii siir om hiranki nitkim. M̄i iya sima kimiir omaka n̄itiyim kima ninokninkin karamaeka. Niingaka. ³ M̄i kima iki iikam nhirim maeyaua h̄uyokiyokaiya saiir h̄ugripkiikaigiyim, simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin. Kima hir wara n̄inkin oni haniinaka. M̄i kima iki iikam nhirim iikam nhirim nonkwobumbuninkin haiginiuwiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin, kimar haini haniinaka, ta h̄ika.

⁴ Kima ha daingwo onkworinunani nonkwonani siyuin yio siyu biye rani. M̄i kima nonkwonani, siyuin siir kipi haiburgik. M̄i h̄i kipi priinanaeyam. Dimusi rani, kima t̄i hirinan siyu biye iir tiri, kimiirin w̄i Adi Komii kr̄imiir Wanin siya hidi.

⁵ Kima umir hoimgak haiyim kipi kigmair. Diminin kima haiyin kima h̄iniina daingwo, yio ini m̄i owin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa saeya h̄iniina boinkika. Kara w̄i kimiir haiburgik rani. M̄i kimiirin w̄i digumii haimriiyugig rani. Niingaka. Kimiirin w̄i karar m̄i kigriraowi. ⁶ Adi Komii siya ta hirinan yaiya minam boinkikin, kr̄ima nwoki inokninkinim. Adi Komii siya ini kr̄imaka kingiina nwowin. M̄i kr̄ima iraka nwiraka kingiin dwo. M̄i kr̄ima h̄iniina boin,

Krimiirin Biyan Inkam Komii siya whinkinsiis haiginiugin. M̄i kr̄ima siyu biyeyin iki iikam ima tiriyin kr̄imiir, siirsiyin kipi n̄idid.

⁷ M̄i kima iikamim biyanim simiiram t̄i swoki aingwo-ki. Krimiirin simar sibgu kigriraokim m̄i kimiirin sima

Adi Komii siir yai m̄iyyik m̄iyyik imiirar boinm̄imauugim kima dimin taeminim sima tirim m̄i siyuin sima sibgu apim Adi Komii siir yai aiir siiram t̄i swoki aingwoki. M̄i wim kima t̄i siyu hirinanin sima tirin siirar timi ap. ⁸ M̄i kima Kraisi siir yaiya biya kima wakaeya saiir sibgu wakaeyokna ap. Dimusi rani, Jisi Kraisi siya w̄i hiriyar nwoyokiyokii, inokninkin siya w̄i wara kisina rani, yaeya nwowamin. Niingaka. M̄i siir yaiya siya m̄i boinm̄imauuwa saeya w̄i wara kisina rani, yaeya, w̄i hiriyar m̄i okripkaigi. ⁹ M̄i kima kimiir kwoinim kipi kiwaki, iki yaipai yaipaiyim iikam nhirim sim boiniyim biya kima waka karama nwowim kimiir kwoin imiir kiyaiyamim, yim sima minam tiri, kima Adi Komii siir yai kibiya digumii saiir haingigim. M̄i iki dimin m̄iyyik m̄iyyikim Adi Komii siya tirim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Yim minam tirkim kima Adi Komii siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim. Kima tira saiir hirinan. M̄i t̄i yaiyim iki iikamim sima boinm̄imauuim naeni siyuin si, yim dimin komii rani. M̄i t̄i hirinan siyuin siir tiriyim, yio Adi Komii siir yaiya saiir b̄i sibgu onkworinuwikin. Niingaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa kr̄imiirin w̄i saeyar whinkinsiis haiginiuwi, kima sibgu okworinuwamin.

¹⁰ Jisi siya paeyin h̄iniya n̄ioninkin siirin minam naokin, kimiir nanmaiwarkainam. M̄i iikamim sima Moses siir yaiya saiir wakaeyoknaei m̄i wraisu hirii hiriyar nisomsom aokao n̄inkinim̄iiaenanaei Adi Komii siir, ya h̄iniinga, ta Jisi siya naonama paeyin h̄iniya n̄ioninkin si w̄i dig di nwo, simiir dimin biye biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. M̄i sima hirii hiriyar tiri m̄i ta Jisi Kraisi siir m̄iia simiir whinkinsiis haiginiuwim w̄i dig nwo rani. Simiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Niingaka. ¹¹ M̄i prismi biyan inkam komiirin siya p̄i wraisu nh̄eyim sim n̄isomsom aokawim, p̄i simiir haii. M̄i siya t̄i nh̄e imiir haiyin m̄i siya pa napn̄inopkainami Adi Komii siir maeyaua h̄uyokiyokaiya dimin whirm̄in whirm̄ink̄i kimbu karam nwowa saiir hirir, maeyaua Adi Komii siyar nwoyiya saiir. M̄i siya t̄i nh̄eyim p̄i h̄i idwo hir nini haiginiuwi, dimin biyeyim iikam ima tirim simiirsi. M̄i t̄i prismi biyan inkam komiirin siya wraisu imiirin pris inkam nhirim simiir hauugii, sima nani anagiuwim, om komii siir yaba maeyaua sima n̄inanakn̄inkina saiir. M̄i t̄i diminin Kraisi siya tirin, yio iriipi hirinanairgin. ¹² M̄i Jisi siya omin Juda iikam sima nwoyiyin siir yaba hir naokin, maeyaua sima n̄inanakn̄inkina saiir. M̄i siir nh̄eya ha naokiinaliiniya m̄i iikam kr̄imiir dimin biye biyeyim saeyar yinaki. M̄i kr̄imiirin w̄i dimin whirki kimbu karama saeya nwoki owaiginiuim siya maeyau bwaekii idowiya hir naokin. Dimusi rani, wraisu sima naoni haniinaka, tasi siyar nao iskiyin. M̄i siya siir piu aiirar n̄inkinim̄iiaekin Adi Komii siirin. ¹³ Kr̄ima biyin iikamim simiir yai imiir kipi wakaeyokna yayim biya Adi Komii siya hauuwim, Mosesni. Kr̄ima Kraisi siir yai imiiram arar d̄inmiininkin kripkai. Dimusi rani, t̄i iki iikamim biya Moses siir yai aiir wakaeyokna apim, sima Kraisi siir nikwowaisiigim. M̄i siirin, sima yi-somkiytkaigi. M̄i iikamim, kr̄imiirin w̄i hirinan siyu

biye iirar mi tiri biya Kraisni sama tira sair hiriinan. Yo tiriiginin yo dimin komii rani. ¹⁴ Krma dimin taeminim biya Moseski si napim simiirsi kipi nidid simiir haiburgisi. Kima dimin taeminim simiirin haiburgig. Dimusi rani, ti nu iirin, krma om karamaeka krma nwoyokiyokiyim. Mi om kibiyin Adi Komii siya diriraerarin mhoiia krma nwoyokiyokiyinin krma si-iramar nwowi. ¹⁵ Mi krma iinokiinokin maigimaigra dwonanae. Mi Adi Komii siir inig iirar dokboin praprasnanae. Mi siir inigin siir timi boinmamaau iki iikam nhirim simiir. Dimusi rani, ti dimin komiyyin Krais siyar tirin siirsi. Mi ti dimin hiriinanin krma tiriyyim krimar hauunaeyim yim ini wraisuim Adi Komiini, krma ninkinimiiyaeyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Mi iinokiinokin kima irni nwirni whinkinsiisam daingwo. Yo ti hiriinan siyu kibiyin yo ini nae kibi kibiyim iikamkim sim ninkinimiiyaeyim Adi Komiini maigimaigra siya nwowam ini simiir hiriinan ywowin.

¹⁷ Kima kamim yipiki kimiir bii nwowiyim mi kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap. Mi sama kimiir kigriraowi mi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi mhoiia simiirin wi Adi Komii siya hidi siyutin sama kigriraowin siirsi. Mi kima simiir yai imiir sibgu wakaeyoknaei mi sama ta miya kimiir kigriraowiya sairin wi nwoki sibgu kigriraowim. Mi kima simiir yai imiir wakaeyokna karam nwowi mi simiirin digumii haimriiyugigi mi sama ta mii airamim, wi maigimaigrakak nwo rani. Mi sama wi kimiir whinkinsiis rani, Krais siir yai imiir wakaeyokna apim kima tira sair hiriinan.

¹⁸ Kima Adi Komii siiramim krimiir whinkinsiis haiginiuwamin, hirii hiriyyar kwisboinanae. Dimusi rani, krma dimin biye whir bi tirbugin. Mi krma wi nididgak ha nwo rani. Iinokiinokin krma siyu miyyikin, siirarar mirii ninkiyaenanaeikin. ¹⁹ Kara kimiirin dimusi boinwirwirkipkai rani. Kara minsi boinwirwiri, kima Adi Komii siiramim hoimgak kwisboinanae kariir whinkinsiis haiginiuwamin, kimiir swokin kignakisasauuim.

Krma Adi Komii siiram kwisboin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim.

²⁰ Adi Komiyyin yipikin iikam krimiir nwo haiginiuwiyin hisranua Jisis siirin ie hiranki siyar hidninsiin idwokin. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi siirin siya yokmwain okwo haiginiu, krimiir Biyyan Inkam Komii nwowam. Inkamim sibsib kigriraowiyin siir hiriinan. Mi siirin siya nokmwain okwo haiginiugin krimiir kigriraowam. Dimusi rani, biya siya bidiyar yaonamin. Mi siir nhieya bidiyar yaokiinaiiya krimiirsi, ya tariigina ya kitbmii boina biyana Adi Komii siya nimbingika ya sair kirie haiginiugika. Mi ta Adi Komii siir yaiya ya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin saeya wi siir kwoin iir kisina haigi rani. Niingaka. ²¹ Kara ha naingwowi Adi Komii siya dimin miyyik miyyikim wi kimiir nwoki hauuwim kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krma wi digi digar niki owim dimin taeminim siya boinim krma tiram mi kara ha naingwowi Jisis Krais siir kirieni miya siya naingwowa kima mriiya sairin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi krma Jisis Krais siir inig iirin iinokiinokin hiriyyar hainananae. Kaimwo-ka. Iriig.

Nikopkaigiyin yai aeya.

²² Ti kariir akamim, kara kimiirin minam boinkikin, kima ta yaiya sairin sibgu waka ta yaiya kara kimiiram winkiya saeya yai priei rani. Ta yaiya kara winkiya ya kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiugika. ²³ Mi kara ha naingwowi kima whiekakarim dinokninkin, krimiir akam kibiyin Timoti, kam biyeyim sama siirin maeyaua hiuyokiyokaiya sair hirankar nonkwo iuguskikin. Mi siya kariir oma tiriirin nimbiniisasauugiswo mi siirin wi kara pi yikiunaniyyin kimiir nini kignakiyamim.

²⁴ Kima iikamim kimiir kigriraowiyim mi iikamim naingwo tibmii kin ikim kimiir warauranim kima simiir dokboinmamair. Mi krimiir akamim nu Itali hiranim yipiki Krais siir yai air wakaeyokna apiyim, yim sama iriipi hiriinan kimiir mi okboinmamaigikim.

²⁵ Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbuwa ini kimakar nwowa. Iriig.

Jems

Ta yokwowa Jisis siir nomousimɪn Jems nɪkiuwiyɪn siya wɪnkika siir nomiiyauwɪm Judamiyim yɪpiki naingwo tɪbmiiyɪm Jisis siiram yɪpikim hɪnda tɪnda nwowɪm sɪmiiram. Biiya Jems siya hɪnɪna bɪ naingwokɪn Jisis siya Kraiskɪn. Nɪngaka. Mɪ nhɪrɪm yɪm hɪnɪna naingwokɪn, siya Jisis siya naowa saiir mhoiɪya naingwo tɪbmiigikɪn Jisis siiramɪn. Mɪ mhoiɪya siya iikamɪm naingwo tɪbmiiyɪm om komii Jerusalem hɪranɪm sɪmiir kigrirao. Mɪ Jems siya ta saiir wɪnkiyɪn mɪ krɪmiir naingwo tɪbmiɪya Jisis siiram naingwo tɪbmiɪya yɪ siyɪuɪn wadie krɪma sɪbgu owanɪn yio siir niisiimauugin. Ɔriig.

Yokwowa Jems siya wɪnkiya saeya

1 Kara Jemskɪn, yɪpikɪn Adi Komii krɪmiir Wanɪn mɪ Biiyan Inkam Komii Jisis Kraiskɪn sɪmiir mii nɪnga priimiriyan inkamkɪn. Kara ta yokwowa iikamɪm Isrel kimiirɪm yɪpiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyɪm hɪnda tɪnda nwowɪm kimiiram wɪnkika kimiir nokboin ma-maigika. Ɔriig.

Dimɪnɪm yɪpiki krɪmiir kwoin imiir kiyaiiyɪm krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwam Adi Komii siiram sɪbgu wakaeyokna apam sɪma

² Tɪ kariir nomiiyauɪm, iɪya tɪ dimɪn biyɪeyɪm nu tɪranɪm kimiir kwoin imiir nɪpiyaokii mɪ kɪma wɪ maigɪmaigɪ nwo karam kipi nwo. ³ Mɪ kɪma wɪ maigɪmaigɪ ga dwo. Dimusi rani, kɪma ɪna nɪnoknɪnkɪnɪm tɪ dimɪn taemɪnɪm kimiir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwanɪm yɪm whoimoni rani mɪ tɪ dimɪn taemɪnɪm kɪma naingwo tɪbmii kɪnɪm mɪ kɪma wakaeyokna apiyɪm mɪ kimiirɪn sɪma whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi mɪ tɪ dimɪn biyɪeyɪm sɪma wɪ kimiir nikwowaisii rani. Mɪ ta hɪriinan saiirsika mɪ kimiir kwoinɪm wɪ kirɪe hɪriiyar nwokripkai mɪ Adi Komii siirɪm wɪ hɪriiyar sɪbgu wakaeyokna apɪm. ⁴ Mɪ kɪma kimiir mɪhɪ kwoinɪm kipi nɪmiiyɪu, kimiir kwoinɪm tɪ dimɪn hɪriinanɪm sɪmiiram tɪ kiwaki kimiir whɪnkɪnsiisam mɪ ta hɪriinan saiirsika, kɪma wɪ siyɪuɪn iikamkɪ sɪbgu mwrɪiɪyɪm wɪ siir nwokɪ owɪm. Mɪ wɪ dimɪn taemɪn whɪekakɪm Adi Komii siirɪm, wɪ sɪmiir nwokɪ sɪbgu wakaeyokna apɪm. Ɔriig.

Inkamɪn kwoin miiyikam whaowaeiyɪn siya Adi Komii siirɪm srii

⁵ Kimiir nhɪrɪm kɪmaka waraur nwowɪm sɪma dimɪn miiyikɪm mɪ dimɪn biyɪe ikɪm sɪmiir sɪbgu nɪnomoknɪnkɪn karamae nwowɪ, sɪma Adi Komii siirɪm srii mɪ siya sɪmiirɪn wɪ tɪ sɪmiir whɪndiraerari. Mɪ Adi Komii siya wa whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi sɪma tɪ dimɪn imiir nɪnoknɪnkɪnamɪn. Mɪ siya hindara bɪ kɪntɪoae hauuwikɪn siir dimɪnɪm mɪ iɪya sɪma siirɪm sriiyɪm dimɪn taemɪnɪm siya bɪ nɪkwao boinikɪn. Nɪngaka. ⁶ Mɪ yɪpiki Adi Komii siirɪm srii dimɪnam sɪma hɪnɪna daingwo tɪbmii kɪn Adi Komii siya sɪmiirɪn wa whɪnkɪnsiis

haigɪnɪuwi dimɪnɪn sɪma sriiyɪn siirɪn. Mɪ sɪma naingwo tɪbmii karam nwowɪ mɪ yɪm ɪni dimɪnɪm hɪnɪnki kaiyɪprimdɪpuwiyɪn ɪni siir hɪriinan ywowa whɪi komii solwara hɪr mɪ sɪma nɪnoknɪnkɪn tani Adi Komii sɪmiirɪn wɪ dimɪnar namisi tɪri iyɪe? Wɪ tɪr tani. ⁷ Mɪ tɪ iikam hɪriinanɪm yɪm ha kipi naingwo Adi Komii siya wɪ sɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwi mɪ wɪ dimɪn taemɪn sɪmiir hauuwi. Nɪngaka. ⁸ Dimusi rani, sɪmiir kwoinɪm pɪ naingwo isiiskɪm mɪ sɪma kwoinɪm whowisa nwokɪm mɪ sɪma dimɪn whɪrki whɪruwam bɪ naingwo tɪbmii kɪngɪm. Nɪngaka. Ɔriig.

Iikamɪm digworaekwokɪ naokingugu nankaiyɪm mɪ iikam paeprɪkab ikɪm sɪmiir yaiga

⁹ Yɪpiki krɪmiir nomiiyauɪm sɪmaka nwowɪm iikam paeprɪkabɪm sɪma maigɪmaigɪr dwo. Dimusi rani, sɪmiirɪn wɪ Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mɪ sɪmiir ɪngɪm wɪ Adi Komii siya hainanprapras haigɪnɪuwi. ¹⁰ Yɪpiki krɪmiir nomiiyauɪm digworaekwokɪ naokingugunankaiyɪm sɪma tɪ digworaekwo imiirɪm kipi maigɪmaigɪ. Dimusi rani, mhoiɪya sɪma wɪ simbi naonami, kɪpa swokiiya ɪi priɪe nwo karam nwowɪya saiir hɪriinan. Mɪ tɪ sɪmiir digworaekwowɪm yɪm wɪ tɪrar niyopgrɪngɪngigi. ¹¹ Mɪ nugakɪn kip saeya bɪmbɪuwi bɪ nwowɪyakwokɪka mɪ bie siya pɪ whwoki mɪ ta kip kibiya pa waiwiski mɪpa houginami. Mɪ inkamɪn siir digworaekwo imiiramar nanmainonkwokripkaiiyɪn, yio tɪ siyɪu hɪriinan kaimwowɪn kipkɪ waiwisɪyɪn ɪni siir hɪriinan ywowɪn mɪ siya wa naonami. Mɪ krɪma krɪmiir digworaekwo imiirɪm kipi naingwokwonanaei sɪma whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwam krɪmiirɪn, wadie krɪma sɪbgu owam. Adi Komii sasaigɪn krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪnɪuwanɪn. Ɔriig.

Kɪma kɪmasiyar mintiraona tɪ dimɪn taemɪnɪm, kimiirɪn wɪ sɪm pɪ kɪnankɪuwisi

¹² Mɪ yɪpiki kirɪe hɪriiyar nwowɪ, iɪya dimɪn bibiyɪeki sɪmiir kɪnankɪuwi mɪ sɪma wɪ maigɪmaigɪr dwo. Dimusi rani, dimɪn biyɪeyɪm sɪma bɪdi ikwowaisiigiyɪm. Mɪ ta hɪriinana saiirsika, Adi Komii siya sɪmiir kwoin imiir tɪrki, sɪma siir kwoinan nwowam mɪ sɪma wɪ saika nwokɪ sɪbgu owɪm. Biiya Adi Komii siya hɪnɪna boinikɪn.

Yipiki siirim naingwokwonanaei mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami. ¹³ Mi iya dimin whirki inkam nwirni kwoin nipiyaokiii mi siya dimin biyie ha tiri mi siya wi ha kipi boin, Adi Komii siya kiyaiigin siir kwoinin siyiu biyie tiram. Niingaka. Adi Komii siya inkam nwirni kwoin bi swoki kiyaiigin dimin biyie tiramin. Yo hiriinanin Adi Komii siir kwoinin saeya bi kiyaiigin mi siya krimiirin wi dimin biyie ha tir tani. Niingaka. ¹⁴ Mi dimin biyie biyeyim yipiki irira nwoniraki naingwowyim, sima kiyaii simiir kwoin imiirin mi sima dimin biyie ha tiri, inkamin diminin wraisuam kiyauhaingigiyin siya nakaiyam ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Mi krima krimiir kwoinki naingwowyim simiirarar napi nim wipi kigugu tuguskii. Mi krima dimin biyie imiirarar tiri nim wi pi naowi.

¹⁶ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara kimiirin niksisa rani. Mi kima tiri, wim wi pi naowi. Kima daingwo omok! ¹⁷ Dimin taemin miyik miyikim krima haiwiniyim yim Adi Komii sasair hauugikim. Adi Komii siyar nonkwokwokikim bie bwan mi nauun ikim. Mi yim tiriiginim ini hindara napiyokwii irkakim mi aknain minim, simar kisisaena oyokiyokwii paiidao priei haruwa priei haruwa nwowamin mi mipi nii aeya niti mi krimiirin pi haini haiburgigi. Mi yo Adi Komiiyin ti hiriinan tani. Niingaka. Bi kisisaenaekin siya krimiir haiburgigamin. Niingaka. Siya dimin miyikim simiirarar tirikin siya dimin biyie wara bi tirikin. ¹⁸ Mi ta hiriinan saiirsika siya wi siir kwoinkar asi naingwo tiri krimiirin mi krima wi siir yinimar nwowi. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim yipiki siya nanaakninkii haiginiuwim simiirsi, tabnidnan, simiir nhirim biyiyin pi sima higii mi nhirim yimbaya mi higi mi Adi Komii siir kwoinin yo ini iriipi hiriinanar mi owin krimiir iikam nhirim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim yim ini hiriiran ywowim iikamim omom omomanim simiir nhirim mi mhoiia nhirim yimbi haningin mi wakaeyokna api siir yai imiirin. Iriig.

Mi yayim kima wakaeyim kima simiirin wakaeyokna ap

¹⁹ Ti nomiiyauim naingwo tibmii kiiniyim kima ti dimin taemin imiirin dinomokninkin. Mi iikam kima irira nwonwira kimiir wainim amira dwo ti dimin taeminim simiir wakaeyam mi ta hiriinan saiirsika mhoiia kima boini mi kima wi io nwoisauu rani, iikam nhirim simakan mi simiirin wa mi okwao boin tani. Niingaka. ²⁰ Mi ti hiriinan dimin taeminim yim wi iikam sima whinkinsiis haiginiu rani, sima wakaeyokna apam dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim krima wakaeyokna apam mi nhirimi niisiimauuwam. ²¹ Mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biyie biyeyim kimiir kwoinaw nwoyaiyim yipiki kimiir tiriyim dimin biyie imiir wakaeyokna apam simiirin digiumii ti haimriyugig. Mi kima yayi yipiki biya Adi Komii siya kinirkaimauwa saiirara wakaeyokna apamar daingwo. Mi tariigina kimiir kwoinbud imiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwu iinokiinokin Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyamim.

²² Mi kima, kima kimar kipi swoki iksisaena hiniinin Adi Komii siir yai aiirarar mi wakaei ya ini digar mi owa. Niingaka. Kima hindara wakaeyokna apiski. Mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi saeya nwoke whinkinsiis haiginiuwim. ²³ Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiirara wakaeyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowim yim ini inkamin yipiki siir aknain aiir kigiyin opnaini hiniin siya kipiipaii nwo rani, ini siir hiriinan ywowim. ²⁴ Mi mhoiia siya pi ha namkii mipi kimiminki rani, pa swoki kwanaingwo owouugii siya panin panina kigin siya siyarin. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwoyim yim ini ti inkamin yipiki siir whwonkamim tainakiyan nwoyiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi sima wi simiiram kiwaki rani, ti dimin biyeyim simiir haiburgigim mi siyiu miyikim simiir napim. ²⁵ Mi yipiki Adi Komii siir yai kibiyim biya kamim sim winkyim Yokwo Komii saiir simiir simiira mwainanaeyim yim ini ti inkamin siir aknaina saiir saiira kaonanaeyin ini siir hiriinan ywowin mi ti yayim simiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwu ti dimin biyie biyeyim simiir haiburgigim. Mi mhoiia sima simiir naingwowi mi simiir naingwo owouu karam nwoyi mi simiirin hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi simiir nokboinmamair haiginiuwu.

²⁶ Mi nwirki ha boini siya Adi Komii siir siyiu iir napi mi yai bibiyie whiekakim ha boini mi yo ti inkamin yo niksisaeyaki waiwiigin. Yo siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siiram wakaeyokna apiyin siir kiyipsibgi haiginiugin mi siya bi sibgu aingwo omokin. ²⁷ Krimiir Adi Komiiyin siya krimiiramin minam naingwowi krima wadie sibgu owim. Siya krimiirin ti hiniina boinkikin, wig igabeyim mi yinisisimim yipiki ad yopii karamaeyim simiir whinkinsiis haiginiu mi hikar timi hai mi yayim simiirin siyiu biyieni kipi nwo. Iriig.

Krma iikam whiekakim simiiramin hiriinankinar daingwokwo irkak

2 Ti kariir nomiiyauim, kima krimiir Biyan Inkam Komiiyin kirie komiigakin Jisis Kraiis siirar wakaeyokna apiyokiyokii. Kima iki siyupai siyupai nhirim sim niisiimauuwu iikam imiirin, yo siyiu miyik rani. Tiki hiriinan siyiuin Jisis siya boinin yo siir siyiu ieya rani. Niingaka. ² Mi inkam nwisso sowa nitswowi maeyaua Adi Komii siir inig hainaniya saiiram mi nwirin yuis miyik iinani mi nwirin paeprikabgin yo yuis biyie iinani maeyaua kira nidwokaiya saiir hiriirin ³ mi kira ti inkamin yipikin yuis miyik niinaniyin siir boin wini kira ta bigibiyan ipiia saiir didwokai mi kira inkam paeprikabin yuis biyie niinaniyin siir boinkii, ni kira pi nu niinga didwo. ⁴ Mi yo ti hiriinan siyiuin kira tirkiyin yo siyiu biyekibiyie iirar tirkin. Mi kira iikam imiirin idain piu aiirarar kipi hid hiniin yo ti biyekin mi yo ti miyikin.

⁵ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima ti diminim simiir wakaeki. Adi Komii siya bidi yimbinin iikamim yipikim dimin karamaeyim siir wakaeyokna apim, sima nonkwowim siir digworaek-

wowim. Biya siya ha boinkin ti iikamim wi siya nanmaiwarkainaei yipiki siiram naingwokwonanaeyim simiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi sima wi saika nwoki sibgu oyokiyokwiigiyamim. ⁶ Mi kima ti iikam paeprikabim yipiki digworaekwo karamaeyim hik simiir hauwi. Dimusi rani, kima simiirin siyu miyik bi tirkim. Mi kima iikamim digworaekwokakim simiir inig imiir dimusi hainankim. Yim sima kimiirin siyu miyik bi tirkim. Nningaka. Yimbi siyu biye whir kimiiram swoki tiri, kimiir kiyopsibgiyim mi kimiirin pa kiyitnim-nir hainami, maeyaua yai hidiya saiirim. ⁷ Wim kima Krai siir inig kibi iirar niki baptaiskim mi tariinanin ini ti iikam kaimwowim simar swoki kwikbumbu boinin yai biye Krai siir inig kibi iirin. Mi yio ti hiriinan siyuin yio miyik rani, ti iikamim digworaekwoki naokingugunankaiyim simiir inig imiir hainanim. Mi kima ti hiriinan dimuam tirkim, ha?

⁸ Mi kima yayim biya Adi Komii siya win boinkiyim simiir wakaeyokna api mi kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei kimamar naingwokwonanaei saiir hiriinan mi ti hiriinan siyuin kima tirin yio siyu miyikimiyik feyairgin. ⁹ Mi kima iikam imiir ninikibiri yapayapa nwowamin mi kima nhir imiirim naingwowi mi nhirim kima simiiram naingwo rani yio ti hiriinan siyuin yio miyik rani. Adi Komii siir yai kibiya saeya hinina nisiimauuga yio kima Adi Komii siir yai imiir haipridkikaii. ¹⁰ Ti iikamim yipiki Adi Komii siir siyu komiiyin siir yai kwirni ninikripi yim ini iikamim yipiki siyu hoimgak imiirar ninikripim ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinan saiirsi hidi. ¹¹ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya hinina boinkin, hii kipi nanae mi iikam nhirimi kipi mi isomsom aokao mi inkamin yipikin hii nanae karamae nwowin mi siya inkam nwirni nisomaowi mi yio tari Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakin mi yio ini iikamim Adi Komii siir yaimwokiayimwowa saiir wakaeyokna ap karamae nwowim ini simiir hiriinan ywowim. ¹² Mi hiriinanki niuwi kima dimin miyikmiyik imiirara boin mi dimin miyikmiyik imiirara timi tir. Dimusi rani, mhoiia Adi Komii siya kimiir naingwowarkainaei mi ta hiriinan saiirsika siya krimiirin wi saiirsi hidi, yipiki rirmiia krimiir nwowaiginuwim ti yayim biya siya hauuwim iikam krimiir dimin biye imiir halburgigim. ¹³ Iikamim yipiki naingwobumbu nhirimi nisiimauu karamae nwowim mi Adi Komii siya iriip hiriinan wi naingwobumbu kimiir mi nisiimauu rani. Nningaka. Mi hiriinan saiirsika iikam nhirim simiirsi daingwoyimiyok. Mi kira hiriinan tiri, Adi Komii siya kiriirin wi mi onkwoninwom-wirnkinkin tani. Dimusi rani, kiriir mii biye imiirsika. Iriig.

Adi Komii siir daingwo tibmii mii miyik miriirim

¹⁴ Ti kariir nomiiyauim mi inkam nwirin siya hinina boini kara Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii. Ti diminim siya tirim, yim hinina nisiimauuwi yim kaimwo rani. Mi takina siirin wi panina whinkinsiis haiginuwi. Mi ti diminim siya naingwo tibmiyim siirin wi whindiriraerar haiginu rani mi Adi Komii siya wi siir

nanmaiwarkaina rani. ¹⁵ Mi kiriir isidin siir wig biye kam biye nwrki naemin karamaeki niuwi mi kiriiram niti mi kira simiirin wi panina tiri? ¹⁶ Mi kira naemin diminim simiirin wa hauwi, iye? Wi hauu rani. Mi kira simiirin wi hiriyar boinki kima dam mi wadieya tini owou. Mi kimiir piuim pi wadieyar nwowi mi kimiir mhiyim pa kiniugi. Mi kira simiir naemin dimin bi swoki hauugikin. Mi sima wi wadieyar nwowi? Nningakinngaka. Sima wi wadie nwo rani, sima wi hikar haii. ¹⁷ Siyuin krimiir mhii kwoinki naingwo tibmiyim Adi Komii siiram yio ini siir hiriinan ywowin. Mi krima krimiir kwoin imiiramar naingwowi mi mii miyik sibgu mirii karamae nwowi mi krima wi naingwo tibmii kin tani. Nningaka.

¹⁸ Mi inkamin ti hinina boini, inkamin Adi Komii siir yai imiiram arar naingwo tibmii kin iski mi mii kibi imiirar kipi mirii. Mi inkamin mii miyik mirii mi siir naingwo tibmiya kirie nwo karamae nwowi mi Adi Komii siya ha boini sowa nwisairarin inkam wadiekinairgo mi ya tariigina ya kaimwo rani. Mi an kara ha boini, inkam nwirin siya mii miyik bi miriigin mi siya kariirin wi panina nisiimauuwi siya Adi Komii siirim naingwo tibmiikin, siya wi dig nwo rani. Kara siirin wi hinina nisiimauuwi, kara Adi Komii siirim naingwo tibmiigin ta mii miyika kara miriia saiirin. ¹⁹ Kira yipikin hinina naingwo tibmiyim Adi Komiiyin nwiruwaargin inokinkin omwai waiyayokiyokiiyin. Kira wadieyar sibgu aingwo tibmiigin mi yio wi dig nwo rani. Yiu biyeyim yim ina mi inokinkinim Adi Komii omwai waiyayokiyokiiyin nwiruwaargin. Mi sima nididgak bidi ywowim mi Adi Komii siir bidi mi wakaeyokna apim? Nningaka. ²⁰ Kima iikam habwhaowaenankim. Kimiirin pi kara nisiimauuwi, kima hinina boini kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikim mi mii miyik miriikim mi ti diminim kima wakaeyokna apim kimiirin wi sima whindiriraerar haiginu rani, Adi Komii saika nwowim ta hiriinana saiir daingwoki. ²¹ Biya Isrel Krimiir brougaeyin Ebrahim siya omwaiya niki waiyain, siya siir ynisim yinkamiyinin Aisak siirin ha nikiunamin mi pariiparii siir nisom aowam Adi Komii siir ninkin imiiaeyim. Siya mii miyik imiir miriigin hinina nisiimauuwim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wi hinina boini, siya inkam miyikin ha sibgu aingwo tibmiikin siiramim. ²² Kima ina inokinkinim? Ti diminim yipiki siya naingwo tibmiyim sima whindiriraerar haiginugim mii miyik siya miriirim. Ti diminim yipiki siya tirim simar nisiimauugin siya Adi Komii siirim sibgu aingwo tibmii kinim. ²³ Yayim yipiki biya Adi Komii siya boinkiyim bidi yimbiyamim, ti yayim sima hinina boinkim ti inkamin Ebrahim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyin mi siya ina yaingwo tibmii kinin ti yai imiiramim. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siirin dimin whirkin kimbu karam asi boinkin mi siya Adi Komii siirim sibgu aingwo tibmiigin. Mi ta hiriinan saiirsika, Adi Komii siya asi boinkin Ebrahim siya siir nomiiyugin. ²⁴ Adi Komii siya siirin dimin taeminim siir mhii kwoinawu hiriinwokaiyim simiirarar bi kigin mi siirin ha bi dapkin siya

inkam miyyikin. Niingaka. Siya sowiirin whisairar kigin, siir naingwo tibmii aeya siir kwoin ieya mi miya siya mirii aeya. Dimusi rani, ta hiriinan saiirsi dapkin Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karamae.

²⁵ Biya iigwira, hii nanaei wiga Rehap Saeya haigiprakaika inkam nwisu Josua siya nikropkiyo kanau kaonakiyam mi sowiirin saeyar sibgu kigrirao mi saeya sowiirin yaeya siyu whira yikropki. Mi saeya dimin miyyik imiirar tirka mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya saiirin wig miyyik asi dapka mi saeya siirar sibgu wakaeyokna apka. ²⁶ Mi iriipi hiriinan, inkamin yipiki Adi Komii siirin naingwo tibmiyyin mi mii miyyik bi miriigin, ti diminin siya naingwo tibmiyyim ini niingaka ywowim, ini inkamin naonamin siir hiriinan ywowin mi siir naeyiun siir piuis biye aiir bidi haiburgigin. Mi ta siir piuis niinga ini sasa hirar wokinaimimikiya. Iriig.

Dimin taeminim iikam krima tiriyim krima sibgu mitirao.

3 Ti kariir nomiyauim, kima wi whiekakar nwo rani, Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyuwamim. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim mhoyia Adi Komii siya krimiirin wa hidi iikamim yipiki siir yai imiir nanaakninki haiginiuwim, siya krimiirin wi yapayapa hidi. Mi ti iikam niingam siya simiir hidi mi wi kiimiiwao kintani. ² Mi krima whiekakarim dimin bibiyie bidiyar tirim, dimin taeminim krima tiram naingwo karam nwowim simiirin. Inkam nwrki yipiki yai bibiyie boin karamae nwo wi siyargin inkam miyyikin dimin whirki kimbu karamae nwo wi mi siya ina ninokninkinim siya siir kwoin ieya sibgu owam. ³ Mi iikam krima uridin pi hos siir yai iir nomboruwi mi siirin pa kiyiriru diriraerari dimin taeminim krima diriraerarim tirim simiirin. Mi krima uridin mirmii kwira kiyikpitkii mi hosin pi warar mi inkin apiriyugi. ⁴ Mi krima siyaii komii komiyyim whii komii solwara hir nakiiyim simiir daingwoki. Ti siyaiiyim sima prasae prasae rani mi simiirin pi opudga mi hughainami mi inkamin ta siyaii aiir nindaokiyim pi ti idisim iirar nonkwo wrieki mi ta siyaii pi ti inkamin siya namam naingwowa maeyaua pi hiriyyar nami, paeyin yab nakiiniyyin inkamaka nakiikindimdiyu-mainiyyin siir hiriinan ywowin, ti inkamin hinda naki-iyam yaingwo mi ti paeyin pi hiriyyar mi akiiyami. ⁵ Mi kwiryaeya ya iriipi hiriinan, ini uridsimin hosni nomboruin mi idisimin siyaii aiir nindaowi ikin, ini sowiir hiriinan ywowa. Mi kwiryaeya ya dimin komii rani, ya ini yainau nwokaiya dimin kirie kiriyim pi saeya mi kinkikinaei mi piu irkaka saiirin pi saeya mi kigriraowi. Mi ta hiriinana saiir daingwoki. Parid simin pi siyar niuginikinaei mi niimau mie komiiki windi pi siyar niuginis iuguskii. ⁶ Mi kwiryaeya ya miyyik rani, ya ini paenan ywowa. Mi ya ini krimiir mwo bopwo nwokaiya ini saeyar ywo iskiya mi dimin taeminim bibiyeyim nu tiranim pi simiirar wakaeyokna diriraerari. Mi saeya ini paeya digworaekwo whiekakim sim niugisiniya saiir hiriinan ywowa; mi kwiryaeya saeya pi Setan siir siyu bibiyeyim simiirar mi wakaeyokna diriraerari mi dig-

woraekwo whiekak ikin mi iikam ima krimiirin wi saeya nonkwobumbu ninkin haiginiuwi. ⁷ Mi niimauan wraisuim mi ipiyyin ikin mi wraispai wraispaiyim opnau nwomai ikin yimbi inkamin simiir nonkwo imi-iyaeiyyin pi siir yai aiirar mi wakaeyoknaei mi ti dimin taeminim whiekakim simiir kouin ini inkam ieya ywo iskiyyin. ⁸ Mi diminin whirki whiruakin inkamki kigrirao karamae nwo wiyyin, ya yai biye sasairga. Siya saiir kintimdinuwim wi dig nwo rani. Niingakiningaka. Mi saeya ya saiir kwoinairga naingwo priiboininisami. Mi ya ini mipug biyeyin iikam piyyin ini siir hiriinan ywowin. ⁹ Mi iikam krima Adi Komii siir inig iirin pi ta kwiryaeya aeyar mi hainani mi yai bibiyie iikam nhirmi pi saeya swoki boini, yipiki krimiirin biya Adi Komii siyar nonkwokwoiyim siir kwoinkar. ¹⁰ Kwiryaeya kwiruwaigra, iikam krima boiniya yai miyyik miyyikim mi yai bibiyie. Mi ti kariir nomiyauim, ti dimin taeminim bibiyeyim krima tiriyim mi yim wi kipi swoki tirmimin. ¹¹ Mi op biyeya kausriiya mi op miyyik aka sowa ie whiruwanki niti mi sowa wi panin panina nwo wi, ha? Mi sowa wi ie whiruwanki sowki it rani. Niingaka. ¹² Mi am saeya tabnid bi budika mi tab siya iriipi hiriinan am bi mi budikin. Mi iriipi hiriinan op miyyika ieyin op biyeya kwoin kausriiya saeya nwomaiyyin siir hiranki bi swoki imbinika. Mi nim krima iikamim iriipi hiriinan, yai bibiyie mi yai miyyik miyyik ikin yim wi yai kwiruwa wi saiir hirranki nitswo rani. Iriig.

Ninokninkin miyyika Adi Komii siya hauugika

¹³ Mi iikam kimiir inkam nwin siya biyyin wi siyu biye mi siyu miyyik sowiirar ti inokninkin, ha? Mi ta hiriinan saiirsika mi ti hiriinan inkamin siya niisiimauuwi krimiirin ti dimin taeminim simiir siyium-wokisiyiumwowin siya tiram naingwokwowim mi siya wi higak nwo rani mi yi siya hiriinanki niuwi, siya siyiuin iikam nhirmiyam naingwokwonanaeyin mi ha naingwo tibmii apiyyin Adi Komii siiram siir dapiski. ¹⁴ Mi kira kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam iikam nhirmi nanaowi mi kira ha naingwowi iikam nhirim simiir whwonkam ida inkam miyyikin ini karar ywowin mi mhoyia kira ha kipi naingwo kirairgin inkam miyyikin mi dimin taeminim whiekakim kirar sibgu inomokninkin iski. Mi kira hiriinan kwoin iir naingwowi mi kira pi niksisa mi Adi Komii siir yai kibi kibi imaka nantamyiriyiri. ¹⁵ Mi ti dimin taeminim hiriinanim yim Adi Komii siir hiran tani, yim inkamim nu tiranim simi-irairgin, biigibiyyin simiirin yio Setan siya kinkikinakin mi iikamim nu tiranim sima ini simiirar kigna diriraer- arim. ¹⁶ Mi kima kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam nanaowi iikam nhirmi mi kima minam warar naingwowi, iikamim simiir bopwoniya kou kimar ywowim mi kima, kima kimar ninii nansaonaei mi kima wi dimin bibiyie whiekakim simiirar tiri. ¹⁷ Mi iikamim sima kwoin miyyikin Adi Komii krimiir Wanin siya hauugiyin siirar wakaeyokna api mi sima biyyin wi dimin miyyik miyyik imiirar tiri, ie miyyikin sinwhrie kara- maeyin siir hiriinan. Mi sima biigibiyyin wi tiki dimin hiniinim simaka tiri: Mi sima wi iripa nongwomamair

aei mi sima wi irni nwirni yaiyar wakaeyoknaei mi simi-ir kwoinim wa kisina haigi mi sima iikam nhirmisi wa naingwobumbuwi mi wi simiirar mi whinkinsiis haiginiyuwi mi wi dimin taemin miyik miyik imiirara tiri. Mi sima iikamim hinda tindanim simiirin wi hiriinan siyau miyikin tarswowi mi sima wi iikamim yaibwawai nwoyiyim simiir hiriinan nwo rani. ¹⁸ Mi iikamim yipiki irni nwirni whinkinsiis haiginiyuwi mi sima iripa nongwomamair aei mi yim ini iikamim yipiki paenid ninkiniyim simiir hiriinan ywowim. Tikinim yipiki ti hiriinan siyu iir tirim yim iikamim simiir kwoin imiir kiyai siyu miyik miyik imiir napam mi yim sima ini paenidim nikii whakiyim ini simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Iikamim yipiki ti nuan dimin biye biyeyim simiir wakaeyokna apim yim Adi Komii siir sau omomkim

4 Piki hiniin dimin bibiyie ikim iikam kimiir hopsoswowyiyim yaii kima kima niniyam? Kimiir kwoin imar naingwokiyim mipa tiri diminin kwoin teya naingwowin mi kima kima yayiminim pa ninii. ² Ti diminim kira haiyim naingwowin mi kira simiirin pi hai karamae ywo mi kiriir kwoinin inkam nisom aowam pa naingwowi simiir haiyim. Mi kiriir kwoinin diminin kira hai karamae nwoyin pi siirimar naingwokwonanaei mi kira yai pa ninkinwaomwarkii boininaei mi yai pa ninii. Kira wi ti dimin imiir hai rani. Dimusi rani, kira Adi Komii siir bi srigin ti dimin imiirimin. ³ Mi mhoyiya iya kira Adi Komii siirim srii diminim mi kira simiir bi haigin. Dimusi rani, kiriir kwoinin miyik rani mi ta hiriinan saiirsika, kiriir kwoinin dimin haiyaramar naingwowi mi kira kiriir kwoin biye wakaeyokna apim mi dimin biye imiirar nwoke tirim. ⁴ Kima yipiki iikam biyeyim digiumii Adi Komii siir haimriiyugigim. Takana ya ini wiga saiir kam iir haiburgika mi kam nwiram nama ini saiir hiriinan ywowa. Kima ini dimin biyeyim nuanim simiiram yaingwokwonanaeyim. Mi ti hiriinana kima ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. Kima ina ninokninkinim? Yipiki iikamkim nuan dimin taeminim simiirim naingwowim, yim ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. ⁵ Kima hiniina naingwowi ta Adi Komii siir yayia biya kam nhirim sima winkiya yokwoni saeya whisariya priiboini, ha? Sima hiniina boinkim, ti Adi Komii siir naeyuin ti krimiir tir nwokaiyin siya krimiiramim minam naingwowi, krma siir siyu iirarar napim. ⁶ Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haiginiyuwi ti dimin taemin biyeyim simiirsi simiir nikwowsaiiyim. Mi ti yayim Yokwo saiir tir nwokaiyim sima hiniina boinkim, Adi Komii siya wi digiumii iikamim inig komiikakim iikam nhirmi haiburim wi simiir haimriiyuwi. Mi siya iikamim yipiki ha naingwowyiyim sima inig karamaekim mi simam naingwona karam nwoyiyim mi ha boiniyim Adi Komii sasairgin inig komiigakin siya simiir whindiriraerarin. ⁷ Mi kima iikamim kimama kipi naingwona mi yio haningniyuwi kima Adi Komii krimiir Wanin siirara wakaeyokna ap iski. Mi iya Setan siya kimiir kwoin imiir kiyai mi kima wa sibgu okworinuwi mi kima digiumii

wi siyu biye imiir haimriiyuwi mi ta hiriinan saiirsika, Setan siya kimiirin wa haiburgigi mi wa nami. ⁸ Kima Adi Komii siir wakaeyokna apamar daingwo iski mi siya wi kimiir kingiina nwoyi mi kimiirin wi siya kigriraowi. Kima yipiki iikam biyeyim yai ara nhinkiniyim kimiir siyu biyeyim digiumii simiir haimriiyugig biya kima tirim! Kwoin biye kima naingwowim simiir haiburgig! Kima dimin biyeyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok mi kimiir kwoinim rirmiia dwo, iikamim simiir inaim hiisokiyim mi wadie ha nwokiyim simiir hiriinan. ⁹ Kima iikamim wi maigimaigra nwo rani, iya kima dimin biye biyeyim kima tirim simiiram naingwowi mi kima kimiir maigimaigra wi saiir haiburgigi mi kima wa noui. Kima wa haingigigi kimiir kwoinim digiumii, iya kima wadie nwoya mi biye nwo aka. ¹⁰ Kima iikamim ti idid mi dimin biyeyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok Adi Komii siir whonkam ida mi Adi Komii siya kimiirin wi wadie nwoyi mi kimiir inigin wi siyar hainani. Iriig.

Kima kimiir nomiyau imiir kipi hid

¹¹ Ti kariir nomiyauim, kima irni nwirni kipi hid mi niksiae yai kipi boin. Nngaka. Yipiki iikamkim siir nomiyau imiir hidi mi siir nokwao boini, yio Adi Komii siir siyu komii siir yai imiir haimriiyugim. Ti diminim yipiki siya tirim yim ini siya boinan ywowim, siir yayim ini kougikou mi ini wadie ywowim. Mi ini Adi Komii siir igsop aiir yokwokairina. Mi kima hiriinan tiri kima Adi Komii siir siyu komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikim. Mi kima pi hiniina boini, kimiir yayim ini Adi Komii siir yai imiir haiburim. ¹² Adi Komii sasar winkin ti siir siyu komiini yayim Yokwo Komii saiirin. Adi Komii sasar hid iikamim mi wi siyar whindiriraerar haiginiyuwi krimiirin o wi siyar tiowi krimiirin mi siyar mi tirki krma naowamin. Kira ha naingwokwowi kira adi komiigin mi ta hiriinan saiirsi hidi kiriir nomiyau imiirin, aniya? Kira ini paeprikab inkam ywowin. Iriig.

Kima diminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram simiirim daingwo

¹³ Ta yayia kara boinkiya saiir wakaeki, kima iikamim yipiki hiniina boinim, panao mi waka, kira pi hinda nami mi biewi pi whira nini owouwi, kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirkim sainim mi kira pi umir simiirsi haiiyim, yio miyik rani, kira hiriinan yai boini. ¹⁴ Kira ninokninkin tani dimu diminkin mhoyiya nibiyami, kira wi omwaiya waiyai iyie wi omwai waiya rani? Kira ninokninkin tani. Krma iikamim ini paowininan ywowim saeya ha hiigiya mipa swoki whaowaeki saeya ii priei bi hiiga mi nim krma ini hiriinan ywowim. ¹⁵ Kima hiniina kipi boin mi yio hiniingin kima hiniina ti boin Adi Komii siya hiniina naingwowi krma omwai waiyam, krma ti diminin siir ti tir iyie i diminin si ti tir. ¹⁶ Kima ti iikamim tariinanin hiriinan boin tani mi kima kamim inig komiigakim simiir hiriinan diriraerari mi kima wa boini, krma miyim krimiir kirieni mirii wi digar nwoyi. Ti siyuin kimamar naingwonaiiyim hiniin, ki-

ma iikam inigakim yio ti hiriinanin siyiu miyik rani. ¹⁷ Mi ti hiriinan saiirsika iikamim yipiki hiniina ninokninkinim piki hiniin diminkin miyikin mi sima siir tir karamae nwowi mi sima dimin biyie tirkim. Iriig.

Iikamim umirki naokingugunankaiyim simiir yaiga

5 Mi kima iikamim umirki naokingugunankaiyim iya maigimaigra kima nwowana priei nwo rani. Mi saiir mhoiiyarin hik komii komiiyim wi kimiir naninkiniuni mi kima wi ninouninki prasae kin tani. ² Mi kimiir digworaekwo miyik miyikim wi biyie namwoiwi. Mi kimiir yuis miyik miyikim yim wi kikom minki topkrimkripi mi wi miyik namwo iuu rani. ³ Mi kimiir gol, silva, umir, minim yim wi aigak nwokiyami. Mi iikam nhirim sima kimiir umir aigakim simiir kigi mi sima wi ha boini, sima umir hirii hirii dimusi haingiriye haigimimirkim, ha? Mi sima siyiu biyie tirkim. Mi iya sima hiriinan boini mi kira wi kiriir umir imiirsi nidi. Mi iya digiyana Jisis siya niti ni wi paesi kira nididiya wi saiir hiriinan nididi. Mi ti hiriinan digworaekwowim yim miyak rani. ⁴ Mi biya kira iikamim kiriir numir aiir mriiyim, kira simiir umirim haimiiyarar hauugin. Mi kira ti simiir umirim hiriyyar biri hauu swokikin mi haimiiyin ini kirar tauae hai naowidim mi Adi Komii siya bidiyar kigiyin umir haimiiyin kira tauae hainaowid iirin. Mi Adi Komii siya bidi wakaekiyin kiriir miyan kamim sima boinim, kira simiir umirim biri hauu digim. Mi Adi Komii siya kirie komiigi komiigakin. Mi kira siirsi nidid rani, aniya? ⁵ Mi tariinanin kira ini wadiyar nwowin mi nae miyik miyikim ini simiir naeyin mi dimin taeminim kiriir kwoinki naingwowyim mi kira pi simiirar diriraerari. Mi ti dimin taeminim kira tirim, yim ini naeyim hu kira nmiyaenanaeyim mi iya simiir nisomsom aokaowi mi ha nadigiwi mi ini saiir hiriinan ywowim. Mi iriipi hiriinan iya saeya niti, saeya wa niti. Mi iya dimin whirki kiriir nationi mi kira wa naowi. Dimusi rani, siyiu bibiyeyim kira tirim simiirsika. ⁶ Mi kira iikam miyik miyikim simiir boinwokiyopnatkaigikim mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim. Sima kiriir nikwowsaiiyim dig bi nwokin mi kira simiirin ini hindara yisomaoki iskiyin. Iriig.

Sibgu dokworinu iya kira Biyan Inkam Komiiyin Jisis siiram nwokwokiniiyim

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kima sibgu okworinu dimin biyekki kimiir nimbini mi ha kinankiwi, iya kima Biyan Inkam Komiiyin siiram nwokwokiniiyim siya nitam. Mi kima ti diminim simiir daingwoki. Mi inkam nwirin numir ninkiniyin mi siya pi siir sasae imiiramar kigiraowi, sima wai nwokiyam. Mi siya pa niki okaigi siir sasaeyim bie naoki nitkiigiyim mi siya pa kigi siir sasaeyim ini mwrriigiyim. ⁸ Mi kima iikamim ti iriipa hiriinan siyiuin siirar timi okaigi Biyan Inkam Komiiyin siiram. Mi ta kira nwokaigiya kiriir kwoinin kirie dwo. Mi iya krimiir Biyan Inkam komiiyin siya nitana priei nwo rani. ⁹ Mi ti kariir nomiiyauim, kima, kima kimarin kipi ninii nansao. Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya

wi boriisopi. Mi siir iya siya nitana ini kingiinar nwowa siya wa swoki iti. Siya yipiki inkam nwirin anao nokwo kaigakaniyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁰ Mi ti kariir nomiiyauim kima Adi Komii siir yaiya yipiki biya profet kamim sima boinmimauuim saiir ti swoki aingwoki. Kam bibiyeyim sima dimin bibiyie simiir tirhaiginiwi mi sima pi simiir swoki ikwowsaii rani. Niingaka. Sima pi kirie hiriyyar nwokripkai mi sima simiiram pa kiwawini simiir tirbumbuwamin. Mi krma ti hiriinan siyiuin sima tirin siirar swoki kigna ap. ¹¹ Mi krma simiirin hiniina asi boini, sima inkam miyikim. Dimusi rani, sima kirieya nwokim mi hiriyyar nokworinukripkaigin. Mi kima inkamin Job nikiuwiyin siir bid yinokninkinim siya kirie hiriyyar mi oyokiyokiigin Adi Komii siir siyiu iir wakaeyokna apam, iya dimin bibiyeyim siir kinankiim mi siirin Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiugin. Dimusi rani, Adi Komii siya iikam krimiirsi naingwokwonanaekim. Mi siya krimiirsiyin nhami nhami bi naingwoyimi yokim mi siya siir naingwobumbuwa krimiir asi niisiimauugin.

¹² Ti kariir nomiiyauim, tio siyairgin dimin komiiyin mi kara siirin kimiirin pi hiniina boinmauugi, iya kima dimin taemin tiriyim iikamim simakan mi kima ha kipi boin. Kariir adin siir inigin kira ha boini, ih, kara ti dimin iirin wa tiri. Yio digargin. Mi kira ha mi boini, Niingaka. Kara pi boriisopi mi yio iriipi hiriinan ini digar mi owin. Mi dimin nhirim kima whisarii kipi mi boin mi kima wi Adi Komii siir kwoin iir hopsoswowski siya io kima nwowamin. Iriig.

¹³ Yipiki kimiir inkam nwirin waraur nwowin siya hik hika hainanaei mi siya Adi Komii siirim srii dimin imiirsi. Mi yipiki kimiir nwirin siya maigimaigra nwowi mi siya mwai ha wao mi Adi Komii siir inig iirar hainan ti dimin imiirsiyin. ¹⁴ Mi yipiki iikamim kimiir nwirin siya maka nii, kima kamim Adi Komii siir diminim simiir bii nwowiyim simiirim dikiugi mi sima wa niti mi Adi Komii siirim nhwo pa kwisboini, ti inkamin siirim. Mi sima waim wa naokinki siir idwo, Biyan Inkam Komii siir inig iir. ¹⁵ Mi sima Adi Komii siirim kwisboini mi ha naingwo tibmii keni siya ti inkamin siirin ha whindiriraerari mi Biyan Inkam Komii siya kiriirin wa mi whinkinsiis haiginiwi mi kiriirin wi wadiyar nwowaiginiwi. Kima dimin biyie tiri mi Adi Komii siya kimiir dimin biyie imiirin wa haiyoprimdiyumiigi mi ti dimin biyeyim wa namki. ¹⁶ Dimusi rani, ti dimin biyie imiirsika. Iikam kima irni nwirin dinboinmamauu dimin biyeyim kima tirim mi Adi Komii siirim kwisboini irni nwirniyim siya wa whindiriraeri mi kimiirin wi wadiya nwowaiginiwi. Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wa wakaei diminim sima kwisboini. Mi siya wa whindiriraeri ti diminin sima kwisboinim. ¹⁷ Ilaija yipiki biya nwowin, siya inkamim iikam krimiir hiriinanaigin. Mi siya Adi Komii siirim kwisboinanaekin naoki kipi kin. Mi biewi waiyaeyim whwoim mi bwanim iriyyar whir naoki kin karamae nwowim. ¹⁸ Mhoiyya siya Adi Komii siirim swoki kwisboinkiyin mi naowin ina swoki kinin. Mi naowin ha kinin mi sasaeyim ina iigiyim. Mi hiriinan

saiirsika kɔma Adi Komii siirim sɔinanae mi siya kɔmi-
irin wa wakaei mi wa mi whindiriraerar haiginuwi. Iri-
ig.

¹⁹ Ti kariir nomiiyauim, ti iikamim kimiir nwirin siya
Adi Komii siir yai kibi aiir haiburgigi mi siirin inkam
nwirki swoki kiyainami Adi Komii siir wakaeyokna
apim, ²⁰ siya ta saiir dinokninkin, yipiki inkamkin ti

inkamın siir swoki kiyainamin, yipiki Adi Komii kɔmiir
Wanin siir haiburgigin mi siir Yai Win Kibi aiirim naing-
wo tɔbmii karamae nwowin, siya siir kwoinbud iirar
whindiriraerarnakin mi ta hiriinan saiirsika, siya wi
paeni omin siir nam tani. Mi siya tirkikin Adi Komii si-
irin ti inkamin siir dimin bibiyeyim simiir haiy-
oprimdiyumiigiyim biya siya tirim. Iriig.

1 Pita

Pita yio Jisis siir kigna miriiyan inkam nwrkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmi-iyim mi siir yai aiiram wakaeyokna apiyim simiiram. Pita siya minam winkikin iikamim naingwo tibmiyiyim simiir kinsiis haiginiuwam, dimusi rani iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin hik sima hauugim. Pita siya pi boriisopi sima simiir naingwo tibmiya Jisis siiram naingwo tibmiya saiir haiburgigim siya ha naingwowi saeya hiriayar dwokripkai mi hik hiriayar hai. Iriig.

Biigbiyan yokwowa Pita siya winki aeya

1 Kara Pitakin, kara Jisis Kraisiir aposel inkamkin mi ta yokwowa kara winkika iikamim naingwo tibmii kiniiyim Adi Komii krimiir Wanin siirim kimiiram yipiki biya, biyan iikamim sim nhinikriropkiyim kimiir nu maeyau waraurankin mi kima ha namim mi kima kimidiniya ti omim sim ini owou, Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia mi Bitinia. Wim kima ini inkamim yipiki hindara nini boinakiiyim iki om nhirim sim mi ha swoki amiyim simiir oma hiriir ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyu kaimwoin, wim kima ti om iirin wi ii priei nwo rani mi mhoyia kima wi kimiir omkiomin Adi Komii siya nwowin wi siir nwowi. ² Kimiirin Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbiingiyim siir iikam nwowim. Dimusi rani, biya siya bidiyar yinokninkinin mi siya hiriinan bidiyar maingwown kimiir kwoinim wi rirmi-ya siya nwowaiginiuwu opa dimin taemin hinda kigiguskuya saiir hiriinan. Siya ti hiriinanin siir naeyuni tirkin mi ta hiriinan saiirsika kima wi Jisis Kraisiir yai imiir nwoke wakaeyokna apim mi siir nhieya kimiirin dimin whirki kimbu karamae saeya nwoka. Kara ha naingwowi Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimakar nwowi mi kima wi iripar nongwomamair aei. Kara ha naingwowi siya ti dimin miyik miyik imiirin wa tiri kimiirin mi simiirin wi idwo idwodar nitkin iinainami. Iriig.

Mhoyia krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi digworaekwo miyikmiyik imiir haii

³ Krima Adi Komii siir inig iirrarar hainanki yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir Adin. Dimusi rani, siya krimiiramnin nhami nhami bi naingwokwonanaekin mi siya siir naingwoyimyoka saiirin warar mi iisilmauu krimiirin Jisis Kraisiir yipiki biya niki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo omwai swoki waiyamnin mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyan. ⁴ Mi nim krima dimin taeminim Adi Komii siya hauuwanim krimiir yipiki wi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwu simiiram nwokwokini. Simiirin ini siyar kigriraowim siir om hirar mi simiirin wi tioidwomai rani, sima wi wadie hiriayar nwokripkaigiyami. ⁵ Ti digworaekwowim yim iikamim

yipiki naingwo tibmii kinim yim kimiirgim mi simiirin ini Adi Komii siyar kigriraowim. Dimusi rani, siya kirie komiigakin mi simiirin wi kirar haibudwini mi ti digworaekwowim yim wi Adi Komii siyar nanaakninkiihaiginiuwu ta iya Jisis siya swoki itana kimiir nanmai-warkaina tuguskuyana wi saiir nanaakninkii haiginiuwu.

⁶ Dimusi rani, kima wi maingimaiga ti dimin taemin imiirsi nwoke tiriiginim ta ii aiir nwowim sima hik kim-pipisu kimiirar hauuga windi kima maingimaiga nwo karamae kipi nwo ti dimin taemin imiirsi. ⁷ Mi ti digworaekwowim yim wa nimbimbiyami mi wi ta hiriinan saiirsi kinankiuwu Adi Komii siya kimiirin kimiir naingwo tibmiya ini panin panina namisi owa kimiir kwoinawu nwokaiya. Mi iikamim golin paenau kabitkaigiiyim mi sima pa niki obriprigii mi ti golin pi opar nasae imbiyami mi sima dimin biyeyim iki siir idwo hir nwowiyim pa nitnoudnankaigii mi hapaiirin pi goligolin pi sasar nwokii. Mi ti hiriinan siyu kaimwoin, Adi Komii siya dimin biye imiiramnin asi kiwakkii krimiir tumbuninkin haiginiuwamin mi ta hiriinan saiirsika ti dimin hiriinanin yim wi pi nitnouninkiiyim mi wi dimin kibi kibiyim sima simar nwokaigii krimiir kwoinawu mi krima wi Adi Komii siirgisiiramar naingwo tibmii kin iski. Mi ti dimin kibi kibiyim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim ini gol imiir haiburim. Mhoyia ti golim yim wa digii mi waru diminim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim wi wara digi rani. Mi mhoyia Jisis Kraisiir swoki iti mi siya, siya siyar swoki anaakninkinaei mi wim kima wi inig komiigak hainii nwowi mi Adi Komii siya kimiirin wi hiniina boini, kima dimin whirki bi kimbugim. ⁸ Kima Jisis siir bi kigim mi kima siiram naingwokwonanaekim. Tariinanin kima siir bi kigim mi kima siiramnin ina wakaeyokna apim mi kima ini maingimaiga nwoyokiyoyim mi ta hiriinan saiirsika kima wi hiniina boin tani saiir kirieya paninga ⁹ Dimusi rani, ta hiriinan saiirsika kimiir naingwo tibmiya ya hiniinga, kima wi Adi Komii saikar nwowi yipikin kimiir nanmai-warkainan.

¹⁰ Mi ta nanmai-warkaina ta biya biyan profet kamim sima saiir naingwokwonanaekim mi sima bi sibgu inokninkin kiingim. Mi sima kimidiniya naingwobumbuwa mhoyia Adi Komii siya niisilmauwana saiir win-ki mi ya tariigina ya nikrani wim kima wi ta nanmai-warkaina saiir haii. ¹¹ Mi sima ta Adi Komii siya nanmai-

warkaina krımıir saiir saiira naıngwokwonanaekim mı sima ini sima simar yınsrıi ansrıina ti dimın taemın imi-iramin. Mı ti Kraıs siir naeyıuın yıpiki simiir hir nwokaiyin simiirin siyar yanaaknınkii haigınıu ııya Kraıs siya nitana saıirın mı dimın taemınım ti ıi imiir nımbim-bıiyamım ııya Kraıs siya haiya hik dimın biyie biyeyım simiirsi mı mhoııya siya wı inıg komiıgakar nwowi. Mı sima ti dimının siir siira naıngwokwonanaekim mı siya wı paniın paniına nımbiyamı. ¹² Bııya Adi Komii siya simiirin hınına nısiımauugın, ti yaiyım sima boınmi-mauuım yım wı simiirar swoki whınkınsiıs haigınıu rani. Mı ti dimın taemınım mhoııya iıkam kimiir whınkınsiıs haigınıuwi yım ti dimın taemınım ti tariınan nwowım sima waraırgım, yıpiki tiki kamım Adi Komii siir yai aiir boınmımauuwım kimiir, sima boınmımauuwım. Adi Komii siya yıkropki siir naeyıuın simiiram mı simiirin siyar whınkınsiıs haigınıugın mı sima ti dimın taemın imiirin asi boınmımauuugım. Mı paekwosımım yıpiki inkam nwowın Adi Komii siya nıkropkiyım ta mıı aiir mıriiyam mı yım sima bııya ti dimının Kraıs siya tıranın siıramar mı naıngwokın siir mı inoknınkınım mı sima ini yınkınyaeyaowım dimusi rani, Adi Komii siya simiir bı boınmauuugın. İriig.

Iıkamım dimın mııyık tıriyım kimiir kwoınım yım rırmı-yar dwokrıpkai

¹³ Mı ta hırıinan saıirsıka kimiir kwoınım kırie hırıiyar dwokrıpkai mı kıma kimiir siyıu ıırsıyar mıntırao mı kimiir kwoınım sıbgu sıbgu daıngwo omok ta naıng-wobumbuwa wı mhoııya Kraıs siya hauuwi kimiir saı-ıram nwokwokınım mı ııya Jıısı Kraıs siya swoki itana siya wı siya siyar nanaaknınkıinaei. ¹⁴ Kıma Adi Komii siir wakaeyokna apiyım kıma yınısımın siir ad yopiıyo sowiir yai imiir wakaeyokna apiyın siir hırıinan dwo. Mı ta ıi aiırarın kıma ıki dimın biyie biyeyım bııya kıma tırim simiiram kipi naıngwokwonanae ııya kıma Adi Komii siir nınoknınkın karamae nwowa saıir. Nııngaka. Tı dimın hınınım simiir tıram kipi naıngwo. ¹⁵ Mı yıo hanııngı nıuwi kıma wı Adi Komii siir hırıinan nwowi yıpıkın kimiir kwoın imiir kıyaliyın siir dimın mııyık mııyıkım simiir haiyam. Yıo siya ini dimın whırki kımbu karamae hırıiyar nwokrıpkaiyın mı wım kıma ıriıptı hırı-inan dimın whırki kımbu karamaeyar tımı o warı dimın taemın whıekakım kıma tıriyım simiirin. ¹⁶ Kıma ti hını-na tır. Dimusi rani, Adi Komii siya siir Yokwo Komii aiir wınboınkıyın siya ti hınına boınkıkın, kıma dimın whırki kipi kımbu. Dimusi rani, Adi Komii kara dimın whırki bı kımbugın.

¹⁷ Adi Komii siya wı iıkam whıekak krımıırar hıdırkaki mı siya dimın taemınım krıma tırim wı simiir hırıinanar swoki tiri. Mı ta hırıinan saıirsıka, wım kıma iıkam yıpiki siirin hınına dapıkiuwıyım Adi mı siirim kwısboınkı-yım, kıma, kımasiyar mıntıraona dimın taemınım kıma tıriyım ııya kıma ti nu ııırar nıki owıyım, yım Adi Komii siir kipi tır big nasrırwaiya nwo karamae siya nwowım kımaka. ¹⁸ Kıma ti dimın taemınım kara boınmımau-ugıyım simiir tır dimusi rani, wım kıma ina nınoknınkınım kimiirin Adi Komii siya bıdı yanmai-

warkainam dimın biyeyım bııya kıma tırkaiyıuwım simiir hırankın, ti dimınım yıpiki bııya kıma nonkwowım kimiir brougae wanwiyaeyım sima nısiısi-imauuwım kimiir. Adi Komii siya kimiirin silva, gol mın-mı bı saıniniyoknakin. Nııngaka. Yım ti dimın hınınım yım wa tııdowamai. Siya kimiirin Kraıs siir nhıe kibi aiir nanmaiwarkainakin. ¹⁹ Siya ini sıbsıbnan ywowın siirin whaıgomkosımki bı pısrankın mı hankak sim bı swoki okın mı dimın whırki bı swoki kımbugın siir pıua whau-riyınki whauriyınka Adi Komii siir yai aeya boına saıir hırıinan. ²⁰ Mı bııya ııya Adi Komii siya nu ııir nıki onkwokwo karamaeyar nıki owa, siya Kraıs siirin saıırar nımbıngın tıriir nitamın mı ıki ıi nhırim mhoııyanım simiiram nıki okın mı siya sasır nanaaknınkıınakin kimiir whınkınsiıs haigınıuwamın. ²¹ Wım kıma Adi Komii siıram asi naıngwo tıbmııgım. Dimusi rani, Kraıs sırsıka. Siya bıdıyar ıki aonamın mı siirin Adi Komii si-yar swoki hıdnınsiın ıdwoki omwai waiyayokıyokııyamın mı siya siirin inıg komiıgakar ywowaıgınıu mı ta hırıinan saıirsıka kıma siıram asi naıngwo tıbmııgım mı kıma siıramar dwokwokın kımı-ırin wı mhoııya siya nıkiıunaki mı kıma wı saıka nwoyokıyokııkaeyamı ıınokıınokın.

²² Mı kimiir kwoınım dimın whırki kımbu karamae bıdı ywowım mı ta hırıinan saıirsıka ti Adi Komii siir yai kibi kıbiyım kıma wakaeyokna apım simiirsıka mı ta hırıinan saıirsıka kıma kimiir nomııyauım simiiramın nhamı nhamı kipi naıngwokwonanae. Mı kıma ırnı nwrınyıam naıngwokwonanaeyım warı kimiir kwoının dimın whırki kımbu karamae nwowıyın siya daıngwok-wonanaei. ²³ Adi Komii siya kimiir kwoın imiirin yaeya kwoın wın bıdı tırkıyın yıpiki wı hırıiyar nwoyokıyokııkaeyamı kıma wakaeyokna apa siir yaiya saıir kırieni tırkıyın wadıe kıma nwowamın. Mı siir yaiyım yım wı wara tııdowamai rani. Mı ıriıptı hırıinan kimiir kwoınım yım ıriıptı hırıinan yım wı warı mı dıgi rani. Wım kıma inkam komiini yınısısımkim yıpiki nao karamae nwowıyım sima. ²⁴ Tıki yaiyım yım kaim-wowaırgım. Dimusi rani, yaiyım yıpiki Adi Komii siya wınkıyım Yokwo Komiini yım hınına boınkıkım, iıkam whıekakım yım ini konan ywowım mı ti inıg komii komiıgak sima nwowa yım ini kıpnan ywowım. Mhoııya sima wı kowa inkamkı tıokıısımsıbgınıya mı ha waiswaekiya wı saıir hırıinan nwowi. Mı kipa ya wa mı houginami nua hırıir mı saeya wa mı bropkınami. Mı ti kamım ti nu ııir nwowıyım inıg komii komiıgakım yım wa dıgi. ²⁵ Mı Bııyan Inkam Komii siir yai kibiya ya wı hırıiyar nwokrıpkaiıı. Mı ti yaiyım sımakısımaırgım krıma boınmımauuwım kimiir. İriig.

Mı Bııyan Inkam Komiiyın yıo ini yınpaenan ywowın mı krımıirin siyar whınkınsiıs haigınıuwi krıma nwowamın

2 Mı kıma warı dimın biyie biyeyım kimiir kwoınau nwokaiyım yım ti itnoudnınkııgi, ti dimın taemın hınınım, nıksısae yai, yai iyop nwo mı kwoın bıbiyie naıngwo mı yai kınaopıtkaıgai mı ti hırıinan dimınım kı-ma simiirin kipi tır. ² Kıma yınısım sıpsıpın mwııyara-

mar naingwowyin siir hiriinan daingwo Adi Komii křimiir Wanin siir yai kibi kibi imiiramın mi hiriinanki niuwi wim kima wi inakamae adiyaowaenan nrowi mi iki Adi Komii siir dimin taemin imiirin wi haniingın sibgu ninomokninkin digi. ³ Dimusi rani, wim kima bidiyar yinokninkinim Biyan Inkam Komii siya wadieyairgin mi siya kimiirar bidi whinkinsiis haiginiuwın mi kimiir dimin biyie biyeyim yim siya bidiyar mi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁴ Kima Jisis saika damasukikin yio siya ini yinpaie miyiknan yowwin yipiki iikamkim sim boriisopin mi Adi Komii siya siiramın nhami nhami bi naingwokin mi siirin siya yimbingi ti dimin biyeyim křima tirim simiir haiyoprimdiyumiigiyim. ⁵ Mi iikam wim kima ini iriipi hiriinan iyin paeyinanar mi owim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir asi nanmaiwarkainaei mi kima Adi Komii siiram kiwaki kimiirin siir omakanan nrowim mi kima wi piugan kwiruar mi owim mi wim kima ini pris inkamnan yowwin. Yim sima biya wraisuim ha nisomsom aokaowim mi simiirin sima hiiya Adi Komii siir haigin anag hauugiya saiir idwo hir haigin anagi, Adi Komii siir ninkin imiiaeyam. Mi ti hiriinan siyu kaimwowin siirar timi tir dimin taemin miyikmiyikim Adi Komii siirim mi kima wi kimar hauunaei Adi Komii siirin nae ninkinimiiaeyamin mi dimin taeminim kima tiri Adi Komii siya wi maigimaigra nrowi simiiramın. Dimusi rani, biya Krai siya bidiyar tirkiyim křimiirin křimiir siyu bibiyie imiir haiyoprimdiyumiigiyim. ⁶ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nrowa hinna boinkika,

kara yinpaie kibiyin wira yimbin om Saion hiramın omaka hir nrowa saiir kougou nrowim. Siya ini ti kougouwin siir hiriinan yowwin omaka miriirim ninansiin okwowyin mi ha boiniyin yio miyik rani mi yio Adi Komii siya hinna naingwowi yio bimbuiwi rani. Krai siyairgin omaka saiir nonkworinuwanin kougouwin mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii sima wi hik mirisikak nwo rani mi simiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi wi siyar whinkinsiis haiginiuwı. ⁷ Mi ti kimiir iikam nhirim yipiki Krai siiram naingwo tibmiyim, wim kima siiramın nhami nhami naingwokwonanae rani mi tiriiginim yipiki siiram naingwokwonanae karamae nrowim Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiya ya hinna boinka,

Siya ini yinpaenan yowwin yipiki inkamkin diriraerarkikiniyin omaka miriiram mi mhoiya pa swoki boini siya miyik rani, mi yio Adi Komii siya siirin hinna naingwokin siya wadiekwadieyairgin. Ini siya siyar yowiskiyin yinpaenanin yipikin omaka kougounan omaka saiir bopwoniya nokwoin omaka akou iir hougwowinam. ⁸ Mi iikamim yipiki Krai siiram naingwo tibmii karamae nrowim mi digiumii siir haimriiyuim,

Krai siya siyanan yowwin mi ti iikam hiriinanım yim wi siya tirki mi sima wa nhimnhinkinami mi sima wi sima simar tioidwomai. Sima iikam whaowaenan nrowi mi wa nikii iuguski. Dimusi rani, sima digiumii Adi Komii siir yai kibi imiir haimriiyugim ti Adi Komii siir yayim yipiki biya niki

winkiyim Yokwo Komii saiir nwokaiyim sima wi digar nrowi simiir tirim.

⁹ Mi wim kima simiir hiriinan tani wim kimiirin biya Adi Komii siya bidi yimbinim yipiki siir piugan nrowim mi kima ini Pris inkamnan yowwin siir inig hainan prapasim mi kima ini iikamim yipiki Adi Komii siir mi aiirara miriirim mi mi miyikmiyik ha miriirim ini simiir hiriinan yowwin. Mi kima ini siir iikamnan yowwin dimin taemin kibiyim siya tiriirim simiir nanaakninkii haiginiuim. Siya kimiirin minam kiyaii kima dimin taemin biyeyim niibwomambwonan nrowiyim digiumii simiir haimriiyugim mi kima siir yai kibiya yipiki bienan whwoyaya saiir wakaeyokna apim. ¹⁰ Kima biya iikam niinga nwokim mi tariinanin kima ini Adi Komii siir piuganan iikam yowwin. Biya Adi Komii siya kimiir bi whindiriraerar haiginiugin mi tariinanin Adi Komii siya kimiirin prasae prasae bi whindiriraerar haiginiugim. Iriig.

Křima Adi Komii siir mi miriiran iikam dwo.

¹¹ Ti kariir nomiyaukniim kima ti nuin siir siyuin siir tiran tani. Niingaka. Kima tirin wi ti priei nwonam tani kara kimiirin asi boinonkwokwoki. Iya kima tirar niki owi dimin bibiyeyim digiumii simiir haimriiyugim ti diminim kimiir kwoinim inokinokin simar npiyaokii mi ta hiriinan saiirsika kima wi ti dimin biyie imiirar wakaeyokna api mi wi dimin biyeya tiri. ¹² Kira, kirar diisiimauuna iikam nhirim simiir bopwoniya yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nrowiyim simiirin. Mi dimin taeminim kima tiriirim miyikmiyik imiirar diriraerar mi ta hiriinana sima kimiir nainugaugauwi mi ha boini kima miyik rani mi ta saiir mhoiya iya Adi Komii siya niti iikam imiir hidam mi ti iikamim naingwo tibmii karamae nrowim sima wi siir inig iirar hainanprapraskii whisarii rani, dimin miyikmiyikim kima tirim simiirsika.

¹³ Mi kima iikamim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, kima Biyan Inkamın Adi Komii siir wakaeyokna apikim kima gavmanmi biyan inkamim simiir wakaeyokna ap. ¹⁴ Mi iki iikamim siya nikropkiyim kimiir kigriraowam mi yipiki siyu bibiyie tiriirim simiir donkwoninwimwimninkin haiginiu mi yipiki iikamim dimin miyik tiriirim simiir inig imiir hainan prapas. ¹⁵ Kima dimin miyik miyik imiiramar daingwo. Dimusi rani, Adi Komii siya minam naingwowi, kima simiir tirim mi ti inkam biyeyin siir yai bibiyeyim yim wi pi ninkinyaeyaowi mi ta hiriinan saiirsika ti dimin kibi kibiyim kima tirim mi yim wi kimiir swoki boinhuriyiu sran tani. ¹⁶ Kima iikamim rirmiia nrowim kimiirin dimin biyie whirki nonkwo karam nrowim, dimin biyie kipi tir. Dimusi rani, kima ini ti hinin siyuin siir nrowim kima Adi Komii siir iikamkim mi kima siir mi aiir miriigim mi kima dimin miyik imiirara tiri, siyu biyie wari kipi tir. ¹⁷ Kima iki iikamim simiir inig imiir hainan mi kimiir nomiyauim simiiram daingwokwonanaei mi kima Adi Komii siirsi didid mi siirin dimin whir kipi tirbu maigimaigra kimaka

nwosiyin mi kima gavman inkam komiiyin yipiki krimiir kigriraowiyin siirin mhi hiinsima dwo. Iriig.

Dimin taeminim Kraisiya tiriya krama simiir wakaeyokna ap

¹⁸ Mi kima iikamim yipiki whisarii mi priimiriyim kima kimiiir biyan inkamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap mi hik simiir kipi hauu maingamainga kima nwoi. Mi iikam nhirim sima kimiiiram naingwokwonanaei mi nhirim io kimaka nwoi, kima hiriyaar tiki prii diriraerar. ¹⁹ Mi kimiiir biyan inkamim sima wi kimiiir nikwowaisii. Dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apikim mi kima ta hiriinan sairsiiyin yamdi kipi swoki diriraerar mi kima ta kara boina sair hiriinan diriraerari mi Adi Komii siya kimiiirin wi maingamainga komiigakar nwoi. ²⁰ Mi kima dimin biye tiri mi yaowae adim sima kimiiir nikhaiginiuwu mi kima ti diminim sima kimiiir tiriya yamdi simiir kipi swoki tir. Yo tiriiginin yo ini ywowin. Dimusi rani, wim kima dimin biye tirkim mi kima hik haigim. Dimusi rani, ti dimin miyik miyikim kima tirim simiirsika mi kima ta hiriinana yamdi sairsi bi tirkim mi yo tiriiginin yo dimin komiigikomii yeyairgin mi Adi Komii siya ta hiriinan sairsiiyin kimiiirin wi siyu miyikar mi tiri. ²¹ Adi Komii siyar bidi yimbiniim kimiiirin ta hik aiir haiyam yipiki kara boinmimauuwim kima simiir hai. Dimusi rani, Kraisiya hik kimpipisu prasae bi haigin kimiiirsiiyin mi ta siya niisiimauuwa ini aknain miyiknan ywokiya kima kigna apim inkamim huni siyuin siir kigna apnamiyin siir hiriinan. ²² Kraisiya siyu biye bi tirkin mi niksisae yai bi mi boinkin mi siyu biye bi mi tirkin. Niingaki niingakiinga. ²³ Mi iikamim sima siirin yai biye nikbumbu boini siya nididim mi siya simiirin niksisae yai mi igao yai bi boinkin. Iiya kamim sima siir tioa mi siya simiirin igao yai bi boinkin mi yamdi bi mi tokim siya yaimin yaimin bi boinkin. Siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siya mhoiya simiirin wi ti siyu bibiyeyim simiirsi hidi. ²⁴ Mi siya, siya siyar naonakin paeyin hiiniya nironinkin siirin dimin biyeyim yipiki krama tirim simiir haiyim mi ta hiriinan sairsika iikam krama nu tiran dimin biyeyim digiumii haigingik mi krimiirin wi sima nipiyaokii rani mi ta hiriinan sairsika krama Adi Komii siir dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. Dimusi rani, siya pi naokin mi wim kima wadie asi nwoi. ²⁵ Kima ini sibsibnan ywowim yipiki inkamki naingwo ouwougikim mi siyuim ha whaowaeiyim. Mi tariinanin kima ini Kraisi siiram yaingwo tibmiiyim mi siyar kigriraowi kimiiir kwoinbud imiirin, yipiki inkamim sibsib imiir sibgu kigriraowiyin simiir hiriinan. Iriig.

Ta yaiya iikamim nonkwonam simiir boinka

3 Mi iikamim simiir biyan inkamim simiir yai wakaeyoknaeiya simiir hiriinan wakaeyokna mi wigim iriipa hiriinan, kima kimiiir kamni yai imiirar wakaeyokna mi ta hiriinan sairsika sima Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna ap karamae nwoi mi

simiir kwoinim wi kima nwoi kiyaiyim dimin miyik miyikim kima tirim simiiram mi ta hiriinana sima wa nwoi aingwo tibmiiyim siiramim. Mi kima wi yai yaimin dimin kipi swoki boinmimin. ² Dimusi rani, sima wig kimiiirin wa kigi kima dimin taemin miyikmiyik imiirar tiri kima wakaeyim sima boinim mi ta hiriinan sairsika simiir mhi kwoinim wa kisina haigi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamim. ³ Kima simae mikim minim kima kima kipi piuai mwamana, kima iindihop mi yuis miyikmiyikim simiirara nii mi ta hiriinana sairsika iki iikam nhirim sima kimiiirin wi ha boini kima bimbuiwi kig rani. Yo tiriiginin yo dimin komii rani. Niingaka. Kima wi hiriinan kipi swoki tir. ⁴ Mi ti dimin taeminim kima naingwoyimiyo kimiiir kwoinim nwokaiyim yim hiinsima dwo mi kipi nikwokrimkrip. Yim ti dimin hiniinini mikim, iindihop, mi yuis miyik minim yipiki kima piuaiyim kimiiir piu, ini simiir hiriinan ywowim. Mi dimin taeminim kimiiir mhi kwoinim nwokaiyim yim mikim, iindihop mi yuisnan tani bi nimbimbiriyamikim. Dimusi rani, Adi Komii siya kimiiir kwoinim ti hiriinan dimin taemin miyikmiyik imiiram naingwokin. ⁵ Mi ti hiriinan siyuin, biyan wigim yipiki miyikim yim sima minam nwoi dimin taeminim Adi Komii siya boinim, simiir hauuwim. Mi ti hiriinan siyuin sima tirin, yo sima, sima simar swoki tirnakin wadie kigamin mi sima simiir kamim simiir yai imiirar mi wakaeyokna apkim. ⁶ Mi Sera saeya iriipa hiriinan siyu iirar mi tirka, saeya Ebrahim siir yaimin dimin imiirar mi wakaeyokna apka mi saeya sair kam iirin sair kigriraowan inkam asi nikiugin mi mhoiya kima siyu miyik tiri mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi siirsi nidid karamae nwoi mi kimarim wi Sera sair yinisimnan nwoi. ⁷ Mi ti hiriinan siyu kaimwowin, kima kamim yipiki wig nonkwonaim mi simaka ha nwowim kima dinokninkin sima kirie rani, kimiiir hiriinan mi simiirin sibgu kigriraow. Dimusi rani, kima mi sima kima iriparin mhoiya dimin miyik Adi Komii siya hauuwi wi simiirarar haiswowi mi kima hiriinan siyu iir tiri mi kimiiir siyuin wi dimin whirki haiginikou rani, Adi Komii siiram srii dimin taemin haiyam. Niingaka. Iriig.

Kima iikamim hiinsima dwo mi ti dimin taemin miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap

⁸ Mi ta kariir yaimirsim kwiruwa pi kimiiir boinmauugi kima kwoin whiruwa dwo mi irni nwirnyam daingwokwonanae mi simiirsi daingwoyimyok iya sima hik haiiyim mi dimin miyik miyik imiirar tir, irni nwirnyim mi hiniina daingwo nhirim sima dwo kimiiir kouwin. ⁹ Mi iikamim sima dimin biye kimiiir diriraerari mi kima simiirin dimin biye yamdi kipi swoki diriraerar. Mi sima yai biye kimiiir boini mi kimiiir tibbumbuwi mi kima simiirin yamdi kipi swoki tibbumbu. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siir srii siya dimin miyik tirim simiirin. Dimusi rani, Adi Komii siya hiniina naingwokin kima ti hiniina tirim mi kima siir dimin miyik miyik imiirin wa haii. ¹⁰ Kima ti hiniina ti diriraerar. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii sair nwowim hiniina boinkim:

Ti iikam nhirim yipiki ti miyik nhir nwowam naingwom ti nu iirin, sima dimin taemin biye imiirin digiumii haimriiyugig mi niksiasae yayim yim iriipi wara. ¹¹ Sima dimin bibiyie imiirin digiumii haimriiyugig mi dimin miyik miyik imiirar timi tir. Sima iikam whiekakim simaka hiinsima dwo. ¹² Dimusi rani, Adi Komii siya iikam miyik miyikim simiirar ki-griraowikin yipiki simiir kwoinim miyik nwowim mi siya dimin taeminim sima sriiyim siirim simiirar wakaeyoknaeikin. Mi Adi siya iikam biyeyim digiumii simiir haimriiyuwikim.

¹³ Mi kira wadie tiram naingwowi kiriir kwoinin wi nginga tirbuwi inkam nwir karamaeka. ¹⁴ Mi kima dimin miyik tiri mi iikamim sima kimiirin dimin biye tiri mi kima maigimaiga taokitaoka dwokaeyam. Mi kima iikam imiirsi kipi nida mi ti dimin taemin imiirsi kipi naingwo yimyok. ¹⁵ Kima Kraiis siiram daingwok-wonanaei mi kimiir kwoinim siiriramar daingwo iski yo dimin prasae rani. Mi inokiiinokin kima iikamim kimiir srii yayim simiir yay imiir nowarkii boinam dwokwokin kimiir kwoinim dimin taeminim Adi Komii siirim simiirar dimuim naingwo tibmii? Mi kima simiirin io kwoin kipi nwo mi igao yay kipi mi boin Adi Komii siirsi didid yo wi inig biyekak kima nwowisi. ¹⁶ Mi kimiir kwoinim maigimaiga dwo dimin taeminim kima tiriyim mi kimiir kwoinin wi rirmiigir-miia niki owim. Mi ta saiir mhoiia iikamim sima wi kima ninkinwamwarkii boini ti dimin miyikmiyikim kima tiriyim simiirsi. Dimusi rani, kima Kraiis siiram naingwo tibmiigim mi sima wi nididgak nwonami dimin taeminim sima boinim simiirsiyin. ¹⁷ Mi kira iikam imiirin sibgu sibgu tiri, iia ti iikamim sima dimin biyeyar tirka windi kimiirin mi mhoiia Adi Komii siya kimiiramim wi big nasmirwaiyar nwowi. Mi kima iikam imiirin dimin biye tiri mi yim ti iikamim kimiirin wi iriipi hiriinan dimin biyeyar swoki kwatiri mi Adi Komii siya kimiiramim wi big nasmirwaiya nwo rani. ¹⁸ Tariigina ya kamwowaiga. Dimusi rani, Kraiis siya bidi yaowin, siirin kam bibiyeyim sima tiokin mi ta siya naowa krimiir dimin taemin bibiyeyim simiirsi naokin, siyairgin inkam miyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin, siya iikam biye krimiirsiyin kwiruar naokin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin Adi Komii siiram namim. Ti inkamin siyairgin piuarigi naowin mi siir kwoinbudin wari bi naokin ini omwaiya swoki waiyan. ¹⁹ Mi ti hiriinanin Adi Komii siir naeyuin Kraiis siya maeyau biyeya kwoinbudgim nwowa saiir yam mi siya siir yay aiirar yanaakninkii haiginu simiirin. ²⁰ Mi Adi Komii siya ti iikam imiiramim minam nwogugugin iia sima omwaiyar niki waiya sima siiram naingwo tibmiyim mi sima siir yay aiir bi wakaeyoknakim iiyim Noa siya mriiyim siyaii aiir. Mi ta ti aiirin Adi Komii siya wikamim iriayar oumuar hainaowid mi tiriiginim sima bi naokim. Dimusi rani, op komiyyin simiir wari bi nwomairipu aokin. ²¹ Ti opin yi iikamim yipiki baptaisyim aknainan simiir nisiimauugin. Taka opa saeya iowim kimiir piu nwowim simiir hisokan tani. Niingaka. Ya min nisiimauuga iikamim

yipiki Adi Komii siiram sriiyim simiir dimin biye imiir haiyoprimdiyumiigiyim mi siya wi simiir kwoin imiir diriraerarki rirmiia nwokiyim. Dimusi rani, Jisis Kraiis siya bidiyar iki aonamin mi siya ha swoki insiin idwowin mi ini omwaiya swoki waiyan. ²² Kraiis siya bidi yamin Adi Komii krimiir Wanin siir om iir mi siya ini Adi Komii siir ina inig miia ini idwokaiyiun maeyauwa iikamim inigakim sim nidwokaiya saiir. Mi paekwosim ima mi nonkwo yiu ikim mi uridyiu bibiyie whiekak ikim simiir kouwin ini siyar ywowiskiyin. Iriig.

Dimin taeminim kima diriraerariyim Adi Komii siir kwoin iirara daingwo tir

4 Kraiis siya inkam krimiir hiriinanar naokin mi ta hiriinan saiirsika kima biia siya tirim simiir ti swoki aingwoyokiyokiigi mi siya ini inkam biyeyim simiirar kignin kin tioin siirin sima siir nonkwobumbuninkinim mi inkamki kimiir tiowi mi kimpisu kimiir hauuwi yi ti hiriinanin, dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yay aiirim naingwo tibmiigim, yim ti dimin taeminim ini wadie mi owim whisarii rani, iikamim yipiki inkamki tiowiyim simiir piuim mi ha kimpipisuwiyim mi ti hiriinan siyiun yo simiir grabainginiuwi ti hiriinan dimin biyeyin sima tiriyim simiir haiburgigim. ² Mi tariinan kima diminim kimiir kwoinki naingwowim ta iia kima nu tirar niki owa simiir kipi wakaeyokna diriraerar. Mi kima Adi Komii siir kwoin iirara wakaeyokna ap iski. ³ Ti nhirim biia namkiyim krma dimin biye kasa bi diriraerarkim iikamim nuanim sima tirim simiirin ti dimin taeminim yim hinngim: Krma dimin biye imiirar wakaeyokna apkim mi krma simiir diriraeraramin nhaminhami bi naingwokim, krma hii nanaeyim krma siyu komii iirar taouga diriraerari, krma op kiriekiriyim simiir kwiyaeyim iki krma kwiyaee nanaeyim mi krimiir piuim pi whaowakakar nwowi mi krma nae pranaepranae bi naeikim mi krma iki iikam nhirim simiir omakar mi amikim op kiriekirie imiir kwiyaeyim mi krma digiumii Adi Komii siir yay aiir haimriiyugim mi krma pi uruwai siyaowaiyim simiir inig imiirar mi hainani. ⁴ Mi tariinanin iikamim yipiki ti dimin taemin imiirar niki tirkripkaiyim sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi ran, i siyu biye simaka tir karamae nwowin mi sima kimidiniya yay bibiyie kimiir boin, nididgak kima nwowim ⁵ mi ta saiir mhoiyyarin iia Adi Komii siya iikamim omwaiyar niki waiyam mi naokaowim simiir hidi mi ti iikamim sima wi sima simar nanaakninkinaei sima ti hiriinan dimin taemin biyeyim simiir dimusi tirkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya simiirin asi nonkwobumbuninkini. ⁶ Mi ta hiriinan saeya, Kraiis siya siir Yay Win Kibiya iikamim yipiki omwaiya waiyam mi iikamim yipiki biia naokaowim simiir boinmimauuim biia Adi Komii siya boinkiya hiniin iikam whiekakim wa naokaowi. Kraiis siya hiriinansi boinkin ti yayim iikamim yipiki biia naokaowim sima wa wakaei mi wa naingwo tibmii siir yay imiirimin mi mhoiia sima wi Adi Komii saika nwowi. Iriig.

Kima dimin miyikim Adi Komii siya hauuwiyim simiirin sibgu kigrirao

⁷ Mi iikam ima mi dimin taeminim yipiki ti nu iir nwowim sima ini kingiinar nwowim wa nidwomaii. Mi kima sibgu daingwo omok mi kimakimasiyar kigriraona dimin taeminim kima tiriyim mi kima Biyan Inkam Komiiyin nhwo siiramim sibgu kwisboin. ⁸ Ti diminin yo prasae rani, ini iki dimin taemin nhirim kima wakaeyokna apiyim ini simiir kou ywowin. Kima irni nwinnyam naingwokwonanaei. Dimusi rani, yo tiriginin kimiir whinkinsis haiginiuwi dimin biyeyim iki iikam nhirim sima diriraeriyim kimiir simiirsi naingwoyimioksi. ⁹ Mi kima iki iikam nhirim naingwo tibmiyim yipiki kimiiram nitiyim kimaka nini oniyim simiirin sibgu kigrirao mi nae minim mi whwonkai hii ikim mi dimin taemin nhir ikim mi ti dimin hiriinanim simiir sibgu diriraerar haiginiu mi kima kimiir kwoinim io kwoin kipi naingwo simiirin mi ha kipi diriraerar. ¹⁰ Mi ninokninkin komiia Adi Komii siya priihauugiya kimiir wim kima iki iikam nhirim simiir whinkinsis haiginiu mi ta hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii siir diminpai diminpaiyim kimiir hauuim wi simiir sibgu kigriraowan iikam nwowi. Yim hinngim, ¹¹ iikamim yipiki yai kimiir boinmimauwi mi sima Adi Komii siir yaigiyai imiirara boinmimauw iski. Mi yipiki dimin taeminim iikamim simiir whindiriraerari Adi Komii siir kirieni mi ta hiriinan saiirsika iikamim Adi Komii siir inig iirin wa nwoki hainanim. Dimusi rani, Krai Jisis siya whindiriraerarkiya kimiir saiirsika. Mi kara ha naingwowi iikamim siir inig iir hainan, siyargin inig komigakin mi pi siya kigriraowi iikamim nu tiranim mi dimin taemin whiekak ikim inokinokin. Iriig.

Kima kipi naingwoyimiyo, ti dimin biyeyim kimiir tumbum sima Krai siir bidiyar iki tirim

¹² Ti kariir nomiyau kinim kima kipi nanaawin ti hiriinan hik kimpipisuim iikam kimiir nimbiniyim yim kimiir kinankiuim mini mi sima wa nwoki kigim kima ini Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna apim, kimiir kwoinin ha naingwowi ti dimin biyeyim biya bi nimbiamkim mi ta saeya ninkakniya. Niingaka. Biyin Krai siirar bidi yimbiamim. ¹³ Mi kima maigimaiga dwo kima Krai siir hiriinan nwokim dimin biye kimiir nimbiniyim. Dimusi rani, mhoiia iya Krai siya swoki iti, siya, wi siya siyar nanaakninkinaei mi kima wi maigimaiga taokitaoka saika nwowi. ¹⁴ Mi iikamim wi yai bibiyie kirie kimiir nimbumbu boini. Dimusi rani, kima Krai siiram naingwo tibmiikim mi kima maigimaiga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyu kirieyin ini kimakar nwowin. ¹⁵ Mi kima siyu biye kipi tir mi gavman siir miyan iikamim kimiirin wi sima nonkwobumbuninkin haiginiuwi ti siyu biye hiriinanin kima tiriyin siirsi. Yim hinngim, inkam min nisomsom aokao mi hii min tauae mi siyu bibiyie iikam nhirim tir mi kira ha naingwowi iki iikam nhirim simiir kouwin ini kirar ywowin mi simiir digworaekwowim yim ini kirar mi kigriraowim mi

ti hiriinan dimininim yim kipi tirmimin. ¹⁶ Mi inkamin iikam biyeyim dimin biye tiriyim sima wi kiriir tirmunbuninkini. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikin mi siya simiirsi kipi nidid siya Adi Komii siir inig iirar hainan. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmiikim.

¹⁷ Mi ta iya bidi yimbiniya Adi Komii siya iikam imiir hidana. Mi siya biyin wi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim wi simiir hidi. Mi siya biyin iikamim naingwo tibmiyim kimiir hidi mi mhoiia wi panina tiri iikamim yipiki digumii Adi Komii siir yai kibi aiir haimriiyuim simiirin? Simiirin wi siyar nonkwobumbuninkin iuguskii. ¹⁸ Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii sair hir nwokaiyim yim hinina boinkim,

Mi iikamim yipiki naingwo tibmiyim mi ti dimin biyeyim ha nimbiamim hik simiir hauuwam mi simiir kwoinim pariiparii sima nipiyaokiyim Adi Komii siir wakaeyokna apsi, mi ti dimin biyeyim ti iikamim Adi Komii siiram wakaeyokna apiyim simiir kwoin imiir kiyaiyamim pariipariya nwowi, mi ti iikamim yipiki digumii Adi Komii siir haimriiyuim yim wi panin panina tiri, ha? Yim wi hindara nasae borninopkainam iuguskii.

¹⁹ Mi ta hiriinan saiirsika, ti iikamim yipiki dimin bibiyeki kiyikaigaiyim mi hikak ha nwowim, yim Adi Komii siirar kwoinkin ti hiriinan nimbiamim mi sima kipi naingwoyimiyo. Mi Adi Komii siiram daingwo tibmii yipiki iikam whiekak kimiir nonkwokwoiyin mi siya simiir whindiriraerarin mi simiir mi kigriraokim. Dimusi rani, siya dimin taeminim biya siya boinim, siya diriraeraram, siya simiirin wa diriraerari. Iriig.

Kima adiyaowae iikamim kima Adi Komii siir piuganan iikamim simiir sibgu kigrirao

5 Mi ta hiriinana saiirsika, iikamim Adi Komii kimiir Wanin siir piugananim iki iikam nhirim simiir kigriraowiyim kara kimiirin hiriinansi boinonkwokwoki. Mi kara iriipi hiriinan inkam adiyaowaeiyargin kimiir hiriinan mi karar kigin Krai siya naonamin. Mi kara wi siyaka boinaii dimin taemin miyik miyikim mhoiia Adi Komii siya nanaakninkiiyanim. ² Kara kimiirin tisa boinonkwokwoiyin kima iki Adi Komii siir iikamim sib-sibnanim yipiki kimaka waraur nwowim simiirin sibgu kigrirao. Kima sibgu kigrirao Adi Komii siya naingwown kima tiram siir hiriinan. Dimusi rani, kima wi kipi diriraerar dimin taeminim, sima kimiirin hinina boini ti hinin diminin siir ti diriraerar. Niingaka. Kima simiir tiri. Dimusi rani, kimiir kwoinim simiir diriraerarin naingwokim kima simiirin minam kipi diriraerar umir komii haiyim, kima simiirar diriraerar. Dimusi rani, kima simiirin niinginiinga tiramar naingwokim. ³ Kima iikamim Adi Komii siya nokmwim okwo haiginiuwim kima, kimamar kipi naingwona hininin kouwin ini kimar ywowim mi simiirin kimar nokminin tir dimin taemin tiramin. Niingaka. Wim kima ini aknan ywowim iikamim warauranim simiir niisiimauuwam dimin taeminim sima kigna apam. ⁴ Mi mhoiia iya Jisis Krai siya kimiir kigriraowi inkam komiiyin

siya swoki iti, siya wɪ siya siyar nanaaknɪnkiinaei mi kima wɪ saika nɪnkin haii dimɪn taemɪn kibikɪbiyɪm iinokiiinok nwoyokiyokiiyɪm kigugu karamae nwoyiyɪm. ⁵ Mɪ tɪ hɪriinan siyɪu kamwowɪn kara pɪ yainan whranɪm kimiir boinonkwokwoki, kima iikamɪm yipiki kimiir kigriraowiyɪm simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap kima whiekakarɪn ɪrni nwɪrni yai wakaeyokna. Dimusi rani, Adi Komii siir yayiyɪm Yokwo Komii saiir nwoyɪm yim hinina boinkim, Adi Komii siya iikamɪm yipiki ha naingwowɪm simaigɪm inkam komiikomiiyɪm, siya digumii simiir haimriiyugɪn mɪ siya tɪ iikamɪm yipiki simamar naingwona karamae nwoyiyɪm siya wɪ simiir whɪnkinsiis haiginiuwɪ. ⁶ Dimusi rani, yayia Adi Komii siya boina saiirsika, kima ha daingwo Adi Komii siya inig komiigakin mɪ kima kimamar kipi naingwona mɪ kima siir yai imiirar wakaeyokna ap mɪ ta saiir mhoiyarɪn iya siya nimbina siya kimiirin wɪ wadiyar whindiriraerar haiginiuwɪ mɪ kima wɪ kiriekikirieya nwowi. ⁷ Mɪ tɪ dimɪn taemɪnim kima naingwoyimiyokim kimiir kiyaii, kima tɪ dimɪn taemɪn imiiramɪn Adi Komii siiram srii siya whɪnkinsiis haiginiuwɪm kimiirin. Dimusi rani, siya kimiiram naingwokwonanaei mɪ kimiirin wɪ siyar kigriraowi.

⁸ Kima sibgu mintirao mɪ kimasiyar kigriraona. Kimiir sau omoman inkamɪn Setan siya ini wraisu komiiyɪn yipiki laion dapiyɪn ini siir hiriinan ywowɪn siya hinda tinda pa naprɪrɪr kaowi iki wraisu nhirim simiir pisom som aokaowim. Setan siir siyɪuɪn hinɪngɪn, siya hinda tinda pa naprɪrɪr kaowi iikamɪm simiir nɪpiyaokiiyɪm sima digumii Adi Komii siir haimriiyugigɪm. ⁹ Kimiir kwoinim kirie hiriyar dwokripkai mɪ digumii Setan siir haimriiyɪu mɪ ta hiriinan saiirsika kima iikamɪm yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Dimusi rani, kima ina ninoknɪnkinim iikamɪm yipiki Adi Komii siir

wakaeyokna apim hinda tindanim, dimɪn biyeyim wɪ simiir tirbumbuwi kimiir tirbumbuni haniin aka mɪ kimiir kwoinim kirieya dwo. ¹⁰ Mɪ ta iya kima hik kimpipisu haii saiir mhoiyarɪn Adi Komii sikisiyairgin yipiki dimɪn taemɪn miyik whiekakim simiir bwamkɪbwamɪn. Mɪ siir dimɪn miyikmiyikim wɪ kimiiram nimbini kima haiyɪm mɪ kima wɪ Krai saika nwoyokiyokiikaeyami iinokiiinokin. Mɪ kimiirin wɪ miyik Adi Komii siya siyar nwowaiginiuwɪ mɪ wɪ siya kirie haiginiuwɪ mɪ kimiirin wɪ siyar mɪ whindiriraerar haiginiuwɪ. ¹¹ Kara ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanɪn siya digworaekwo whiekakim simiirar kigirkaki iinokiiinokin. Iriig.

Mɪ kara pɪ yaimɪrsisim nhirim simiir swoki boinki

¹² Tɪ inkamɪn Sailas nikiuwiyɪn yipiki kara naingwokwonanaeyɪn, siya whin wɪn haiginiugika ta yokwo mɪrisima kara kimiir boinonkwokwokiya mɪ kara ta yokwowa minam wɪnkika kimiir niisiimauuim ta yayia kima naingwo tibmiiya yim Adi Komii siirgisiirar yaigim. Mɪ kimiir kwoinim kirie dwo mɪ simiir wakaeyokna ap.

¹³ Mɪ kima iikam naingwo tibmiiyɪm yipiki om Babilon hir nwoyɪm yipiki Adi Komii siya nimbiniim siirim simiir wakaeyokna ap mɪ sima mɪ Mak siya yipiki kariir yinisiimkɪinanɪn kanaka wakaeyokna apiyɪn Adi Komii siir, simiir nokboinmamaira kimiiram hauugika. ¹⁴ Kima iikam whiekakim yipiki kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyɪm simiir kigi mɪ simiirin dankabmamair mɪ dokboinmamair haiginiu.

Mɪ kara ha naingwowi kima Krai siir iikam whiekakim kwoinin iripa nongwomamair aeyɪn siir bi-di haiyɪn. Iriig.

2 Pita

Pita siya ta yokwowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiram swoki winkikin. Siya hiriayar naingwokin siya wi kimimin tani ti nu iirin wi sipi haiburgigi mi siya ta siir yaiya nikopkaigiyana saiir asi boinkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsis haiginiuwam. Siya simiirin ti hiniina boinkikin, wari kamim niksisaeyim simiir yayim simiiram kipi naingwo tibmii. Siya simiirin ti profet niksisaeyim simiirsi boininkwokwokikin. Siya simiirin min boinkikin, sima simiir naingwo tibmii aiirin sibgu donkworinu dimusi rani, Jisis siya wa tiri diminim siya boinim mi siya wi sipi swoki iti. Iriig.

Yokwo kwisaka aeya Pita siya winkiya

1 Kara Saimon Pitakin, inkamin whisarii mii priimiriyyin Jisis Kraiis siirin, kariirin siyar nikmwim okwo haiginiugin siir yai imiir boinimauuim. Kara ta yokwowa iikamim yipiki simiir naingwo tibmiiya krimiir hiriinan komii nwowa mi yipiki ti yai kirie kibi kibiyim sim wakaeyoknam yipiki wi whiekak krimiirar whinkinsis haiginiuwi kimiir winkika. Dimusi rani, Adi Komii siirsika krimiir dimin biyeyim Jisis Kraiis siya haiyoprimdiyumiigikim mi krimiirin ini rirmiia siyar ywowaiginiukiyim mi ini dimin whirki kimbu karamaeyar ywowim mi ti hiriinan siyu iirsi nanmai-warkainakin whiekak krimiirin. ² Mi kara ha naingwowi, Adi Komii siya mi Jisis Kraiis sowa hauwi kimiirin, naingwobumbu mi nongwomamaer ae wi nhami nhami hau rani. Mi krimiir Adi Komiiyin mi Biian Inkam Komii ikin Jisis Kraiis sower kirieni yipiki kima sibgu inokninkinim. Iriig.

Adi Komii siya bidi yimbinin krma siirgisiirgim

³ Adi Komii yipiki kirie komiigakin, krimiir bidi hauuwim dimin taemin whiekakim krimiir whinkinsis haiginiuwim siirin sibgu naingwo tibmiiyim. Dimusi rani, siya nanaakninkii haiginiugin krimiirin mi krma Kraiis siir asi ninokninkini, yipiki biya krimiir nimbiniin siir dimin miyikim simiir haiyim mi kwoin miyikin dimin whirki kimbu karamaeyar ywowim mi wi saikar waiyayokiyokikaeyami. ⁴ Ti hiriinan siyuin siya bidi hauuwim krimiirin siir dimin kirie miyik miyikim biya siya nimbiniin krimiir mi ta hiriinan saiirsika mi tariinanin wim kima ti dimin taeminim simiir kirieya saiirin wim kima wa haiburgigi, ti dimin taemin biyeyim iikamim nuanim sima tiriyim simiirin. Mi ta hiriinan saiirsika mi kima wi siir dimin miyik imiir haii mi kima wi Adi Komii siir hiriinan nwowi. ⁵ Mi ti hiriinan siyuin, kima kimiir naingwo tibmiiya saiirin sibgu sibgu kis-sop diriraerar sibgu nwowam. Mi kira ti hiriinan tiri saiirin mi wi miinan nhami nhami kipi mirii Adi Komii siir yayim yipiki wari kimiir kwoinaw nwoyaiyim biya kima niki aingwo tibmiiyim simiir swoki inokninkinamin. ⁶ Mi iriipi hiriinan, iya kima ti hiriinan tiri, mi kimiir

kwoin imiirar kintimtinuna mi ta hiriinan saiirsika kima wi nikwokrimkrip rani mi wi dimin whirki kimbu rani mi ti iyyim dimin taemin biyeki nimbiam mi wi miini hanin nwoki miriyyim sibgu nokworinukripkaiyam. Mi wi maingamaingga hiriayar nwoki okripkaiyim Adi Komii siirgisiir siyuin wa kimiir waraur nwowin siiramin. ⁷ Mi iriipi hiriinan, kima ti hiriinan tiri mi kima wi kimiir nomiiyauim simiiram naingwokwonanaeiyami mi simaka nomboin ii aeya wi saiir diisimauu simiirin. ⁸ Mi ti hiriinan diminim kimiir kwoin nwoyaiyim, yim ini yinkiniukikaiyim mi sima wi kimiir whinkinsis mi hiriinan saiirsika kimiir kwoinim wi ningi ninga nwo rani. Niingaka. Saeya wi naeyar budi. Mi wim kima Biian Inkam Komii Jisis Kraiis siirin wa sibgu inokninkini mi kimiir naingwo tibmiiya siiramin wi kirieya nwowi. ⁹ Iikamim yipiki ti hiriinan dimin karamaeyar ywowim simiir kwoinawim, yim sima ini iikamim yipiki kigimok karamaeyar ywowim simiir hiriinan ywowim. Dimusi rani, sima nhwokwisaeikim. Ti hiriinan iikamim sima bidi yaingwo owougiyim Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyami simiir dimin biyeyim sima tirim. Mi hiriinana saiirsika tariinanin simiir kwoinim dimin whirki bi kimbukim.

¹⁰ Mi ti kariir nomiiyauim iya Adi Komii siya nikiuwa kimiirin mi siya bidi yimbinim kima siirgim, kima miinan mirii dimin miyik tiramin. Mi hiriinan saiirsika ti diminin wi kimiir whinkinsis haiginiuwi mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nanmai-warkainaei. Mi kima ti hiriinan dimin imiir tiri kima wi saika waiyayokiyokii siir om hir. ¹¹ Mi kima ti hiriinan dimin imiir wakaeyokna api mi Adi Komii siya anowin wi kimiiaram haiwaaki mi hiriinan saiirsika kima wi omin Biian Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siya kigiraowiyin yipiki biya naonamin kimiir whindiriraerar mi kimiir nanmai-warkainamin mi kima wi inokninkinim saikar nwoyokiyokikaeyami.

¹² Kima bidi yinokninkinim ti dimininim kara boinkiyim mi kima sibgu dokworinu Adi Komii siir yayim simiir kirieni biya kima wakaeyim mi ha wakaeyokna apim mi inokninkinim kara kimiir boinurwokaiyim swoki aingwokwonanae ti dimin imiir. ¹³ Kara ha naingwowi yio siyu wadiekim kara kimiira boinimauu yokiyokiyim ti dimin imiirin mi hiriinana saiirsika kima wi simiirar nwoki aingwoyokiyokiyim iya kara ti omwaiya niki

waiya tir. ¹⁴ Kara ina ninokninkinin, kariir iya naowana ini kingiin nwowa. Dimusi rani, biya Jisis Kraiis kramiir Biyan Inkam Komiiyin siya boinmauugin kariirin ti dimin imiirin. ¹⁵ Kara ta yokwowa minam winki mhoyiya kara naonami mi inokninkin sima wi kimiir whinkinsi-is haiginuwi ti dimin imiir naingwuwoknakiyim. Iriig.

Krīma iikamim bidi kigim Jisis Kraiis siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim

¹⁶ Krīma iikam kramiir yidwi wanwiyaemi niwii niingam simiir biri wakaeyokna apkim biya iya krīma boinmimauuim kimiir mi kimiir nanaakninkii haiginuwa Jisis Kraiis siir yipiki kirie komiigakin mi yipiki wi swoki iti. Niingaka, krimaki krimar kigin siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim. ¹⁷ Mi Adi Komii siya siir inig iir hainanprapraski mi dimin komiiyin paenan niuyaeiyin siir ywowaiginugi. Dimusi rani, ti yai imiirsika. Krīma aposel kamim bidi wakaekiyim iya siya hinina boinkiyin, tiriginin yio kariir yinisim nwirkinwiruwan siya yipiki kara naingwuwoknanaeyin ¹⁸ Krimaki krimar wakaekim ti yayim Adi Komii siir om hirinki nitim. Dimusi rani, krīma saika nwokim mhuin dimin whirki kimbu karamae nwowin Adi Komii siya nwoyiyin hir.

¹⁹ Dimusi rani, diminim biya krimar kigim, krīma ti yayim biya profet kamim sima boinmimauuim yipiki Adi Komii siir yayim sima nanaakninkii haiginuim simiiram naingwo tibmiikim. Mi kima ti iikamim ti yai imiir wakaeyokna api mi kima wi siyu miyik tiri. Ti Adi Komii siir yayim yipiki ti profet kamim sima boinmimauuim ini paeya maeyau niibwomambwowa saiiir niuyaeiya mi nugakan nauunin siya whwoyayak-wokiyim kimiir niisiimauuwim biyeyin ini kingiin nwowin sipi nimbinaidni. Mi ti hiriinan yayim biya profet kamim sima boinmimauuim yim ini paeya niyika kramiir niuya haiginuwiya ini saiiir hiriinan ywowim Adi Komii siir yayim simiir sibgu wakaeyokna apim mi iya Jisis siya swoki itana wi saiiir namwoiwi yipiki biyeyin nugak nimbinaidniyakwokiyin siir hiriinan. ²⁰ Mi biyeyin kima ti dimin taemin hininim pi kwaboini, simiir dinokninkin, wi nwirki siir kwoinara swoki ap rani, ti yayim kramiir kwoinawu nwokaiyim yipiki biya profet kamim sima boinkiyim. Niingaka. ²¹ Tikina ya kaimwoka. Dimusi rani, biya profet kamim sima dimin taeminim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir biri wakaeyokna apkim mi ti yayim Yokwo Komiinawu ha bi winkim. Adi Komii kramiir Wanin siir naeyuun siya siyar kiyaiigin simiir kwoinim mi sima yayim Adi Komii siya boinmimauuim simiirin, ini simiirar swoki boinmimauuim. Iriig.

Dimin biyeyim yipiki niksisaie kamim sima tiri ima

2 Biya niksisaie profet kamim Isrelan iikamim sima-ka nwokim. Ti iikam hiriinanim sima niti mi wi kima nini oni ti niksisaie yai bibiyeyim simiir hainaniyim mi ti hiriinan diminim iikam nhirim yipiki Adi Komii kramiir Wanin siir piuganiyim wi ti diminim

simar nonkwobumbuninkin haiginuwi mi sima wi digiumii Biyan Inkam Komiiyin Kraiis yipiki biya simiir nanmaiwarkainam naowin mi hiriinan saiiirsika wi kimimtan tani siya simiirin wi pae komiia saiiir nitnoud-nankaigii. ² Mi iikam whiekakim wi simiir siyu biyie imiirar wakaeyokna api mi wi ha boini, yio dimin karamaeka hii hiriirar danae. Mi mhoyiya iki iikam nhirim wi yai bibiyie Adi Komii siir yai imiir nigbumbuwi ti diminim ti iikam bibiyeyim sima tirim simiirsika. ³ Sima niksisaie niwiiyim simiirin minim naingwowi kimiir kwoinim imiir kiyaeiyim mi umir kimiir warauranki haiyam. Adi Komii siya iya ti hiriinan iikamim simiir hidana saiiiramar nwokin. Adi Komiiyin yipiki simiir nonkwobumbuninkinanin siya nhwo whin tani, siya ta iya simiir nonkwobumbuninkinana saiiiramin ii haruwa haruwa bi nwonanaekin saeya nimbiniyam.

⁴ Ti hiriinan diminim biya Adi Komii siya tirim yim kramiirin hinina niisiimauugin Adi Komii siya wi whisarii nwonanae rani. Adi Komi siya paekwosimim yipiki dimin biyie tirim simiir bi swoki kigninkin okin saikar nwowamin. Niingaka. Siya simiirin maeyau paekaka iikamim simiir nonkwobumbuninkinana saiiir hiriir yikropki mi sima ini maeyau paekaka saiiir hiiirar niki okripkaiyim iya Adi Komii siya iikamim simiir hidana saiiir. ⁵ Biya Adi Komii siya iikam biyeyim simiir biri swoki kigninkin okin ti nuin omwai siir waiyam. Siya op komii whira yikropki mi iikam whiekakim ini siyar kaiyoprimdipu aokaokiyim. Inkam nwirin Noa nikiuwiyin yipiki hinina boinmimauuwiyin iikam sima dimin taemin miyik imiiram daingwo tibmii, siya mi iikam iriirar is iko sima simar ywonaowid, Adi Komii siya simiir biri nisomaokin. ⁶ Adi Komii siya om Sodom mi Gomora sowiir iikamim simiir bidi hidgiyim mi siya simiir om owiir hangimugi mi simiirin ini wara yu-namim. Ti hiriinan diminim yim aknainan iikamim simiir niisiimauugin yipiki mhoyiya omwai waiyai ti nu iir mi diminin yipiki dimin biyie simiir tiriyim simiir nimbiam. ⁷ Adi Komii siya Lot siir kigriraokin inkam miyik nwirin, yipiki siir kwoinawu hauugihauuga whiyeyin hinanaeni siyu biyie sima tirin simiirsi mi iriipi hiriinan iikamim dimin miyikim sima tiranim sima digiumii simiir mi haimriiyugin. ⁸ Inkam miyikin Lot siya iikam biyeyim simaka nwokin mi inokninkin siya dimin biyeyim sima tirim simiirar kigin mi dimin biyeyim sima mi boinim simiirar mi wakaekim mi siya hauugihauuga siyu biyie sima tirim simiiramar whiyekin. ⁹ Mi ti dimin hiriinanim kramiirin hinina niisiimauugin Adi Komii siya ina ninokninkinin siyuun iikam miyikim simiir nanmaiwarkainanin dimin kirie kirieyim hikak nwowiyim simiir hirankin. Mi siya wi iikam biyeyim simiir naingwo owou rani, simiir tumbumuam mi simiir nonkwobumbuninkinam mi sima wi ta iya Adi Komii siya siir iikamim simiir hidana wi saiiirsi napiyok rani. Niingaka. ¹⁰ Mi Adi Komii siya ina sibgu inokninkinin mi siya wi niksisaie profet iikamim yipiki hii nanaeni siyu biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir wakaeyokna apim mi siir kitinisiinam wi simiir naingwo owou rani, simiir nonkwobum-

buninkinamin mi ti yipiki iikamim, Adi Komii siir kirie imiir wakaeyokna karamae nwowiyim mi ti niksisa profetim simiir kwoinim kirie ywowim mi sima simiir kwoin imiirar napikim mi sima yai bibiyie paekwosim imiir boinsi bi nididikim. ¹¹ Adi Komii siir paekwosimim simiir kirieya komiiga ini iikam biyeyim simiir kirie aiir haiburim. Mi sima ti iikamim simiir bi boinhuriyiu boinikim Adi Komii siir whwonkam ida, simiir boinwokiyoopnatkaigiyamin. Mi ti niksisa profetim yim ini ti hiriinan siyiu iirar tirikrikaiyim. ¹² Ti iikam hiriinanim yim ini hu habim kwoin miyik karamaeyim mi dimin taeminim sima tiram naingwowyim sima pi hindarar priidiraerari iikamki sim haiyim mi sima nitim. Mi ti iikam hiriinanim yim wi mhoiia tioidwomaii. Mi sima dimin taeminim sima ninokninkin karamae nwowiyim simiirar priiboim priiboinikim. Mi mhoiia Adi Komii siya wi simiir nonkwobuninkini, niimauan wraisum iikamki sim nitkikikiniyim simiir hiriinan. ¹³ Mi simiir dimin bibiyeyim sima tirim, wi simiirsi nonkwobuninkin haiginiuwu. Sima ha naingwowi, kinaka naeiyia ya dimin miyika mi simiir kwoinim simiir mhii imiirar mirninkinamar naingwowi, sima ini ta ma biyeya paowaigi piskimkopouim kimiir piu nonkwobuninkina ini sair hiriinan ywowim mi sima simiir niksisa siyiu imiiramar maigimaigaei simiir wakaeyokna apam. ¹⁴ Mi sima wig imiirar kaonanaekim iripa piu simaka nwowim mi ti hiriinan simiir kwoin dig saeya nwowaiginiu rani. Ntingaka. Mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiigim yipiki simiir naingwo tibmiya kirie nwo karamae nwowiyim mi ta hiriinan sairsika sima dimin biyie asi tiri. Mi sima minam naingwoyokiyokiii siyiu umir digworaekwo haiyanin yipiki iikamim simiir yai imiir wakaeyim simiir hiramki haiyim. Mi mhoiia Adi Komii siya wi ti hiriinan simiirsi nhinirikropki. ¹⁵ Sima digiumii yaimwo imiir haimriyuwi mi dimin biyie imiir nabi iikamim yipiki siyiu miyik iir haiburgigim mi ha napwaeyamim nae hir simiir hiriinan ywowim. Sima dimin taeminim biya inkam nwirin Belam nikuwiyin Bioni yinisimin siya tirim simiir wakaeyokna apikim. Siya umirim naingwokin iikam sima hauuwim ti dimin biyeyim siya tirim simiirsi. ¹⁶ Mi siir donkiyin habwaowhaenan nwokin yai bi boinikim mi siya ini inkamnanar yomboboinim mi siya yai kirie siir boin mi siir mi ikidu dimin biyeyim siya naingwowim kwoinawu nwokaiyim simiir tirsi.

¹⁷ Iikamim ti kamim simiir hiriinanim yim bi whindiriraerarikim, yim aeyoweyim op karamaeyim, samsinkaigaeyamim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini naoni wau komii komiyyim koua hir nakiibimbiramiyim ini simiir hiriinan ywowim, iki sima yayim sibgu whinkinsiis haiginiuwam bointidwokiyyim mi yim sima pi dimin whirminwhirmin swoki tir tani. Adi Komii siya ta maeyaua niibwomambwonana simiiram nimbinga. ¹⁸ Sima yai kirieyim yaimwo karamaeyim simiir wakaeyokna apikim, sima wi iikamim ti dimin biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim wi simiir kwoin imiir kiyai. Sima wi iikamim yipiki ti dimin biyie imiir haiburgigim iki iikam nhirim sima niki apkrikaiyim

simiir kiyaii. ¹⁹ Sima ti kam bibiyeyim hiniina boinikim, yio dimin karamaeka iikamim simiir kwoin imiir naingwo apamin. Mi ta hiriinan sairsika, sima ti hiriinan iikamim yim sima wi sair nikwowsaii rani, sima ini simiiram priimiriyan iikam ywowim mi sima yaimwoni wakaeyokna apamin dig nwo rani. Dimin whirki inkam nwirni kwoin iir kwirii idwokai mi siya ti diminin siir kwoin kwirii idwokaiyin siir swoki tiri, yio yaeya dimin biyie tir tani mi siya wi ti dimin biyie iir swoki haiburgig rani. Ti dimin biyeyin siya bidi ywowin siir kouin mi yio siya ini whisarii mii priimiriyan inkam ywowin. ²⁰ Iikamim yipikim dimin biyie nuan iikamim sima tiriyim simiir haiburgig. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmiyyim dimin miyikim Jisis siirim biya siya naowa krimiir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiiyim mi krimiir nanmai-warkainaam. Mi sima dimin biyeyim simiir kwoinawu kwiri idwokaiyim ini simiirar swoki apnamim mi sima wi biyeyar nwowougusi dimin biyie biya sima tirim wi simiir haiburgigi. ²¹ Yio ti hiriinanin wi wadie pi ywowin biya sima Adi Komii siir yai kibiyim biya inkamki boinmimauum simiir waka karamaekiswo mi sima bidi yasae iirgrak wakaeyim mi simiir bidi wakaeyokna apim. Mi mhoiia sima digiumii ti yai imiir haimriiyugig mi ini siyiu biyie imiir swoki apnamim. ²² Ti hiriinan dimininim bidi yimbiyamim yaimwowim biya profet kamim sima boinim simiir hiriinan, wain dimininim siya whiekingikiyim pi simiirar swoki ami simiir naeyimar huin inkamki hioskoyin yipa swoki ami maeyau bropa sair wariprapraram. Ti yayim yim krimiir niisimauuwi ti iikam yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apim mi tariinanin sima digiumii siir haimriiyugigin. Iriig.

Iikamim krima ina ninokninkinim Jisis Kraisiya wa swoki iti

3 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, takina ya yokwo kwisaka aeya kimiiram winhauugiya. Tiki yokwo imiirin kara kimiir kwoin imiir swoki hurworwokaigi. ² Kara kimiirin minam naingwowi yayim biya profet kam miyikim sima nanaakninkiiyim simiirim daingwo mi iriipi hiriinan kima Biyan Inkam Komiiyin siir yayim yipikin naonamin mi ha swoki insi-in idwokin krimiir nanmai-warkainam simiir timi aingwoki, ti yayim siya aposel kamim krimiir boinmimauugiyim yim kimiir boinmauugikim, ti dimininim nim krima kimiir swoki kwaboimauugii. ³ Kima ina ninokninkinim tiki hiriinanim bii wi sima nimbiamii iya kingiin nwoi Jisis Kraisiya swoki itana. Iikam nhirim yipiki niewaiyuwiyim yim wi simbi niti mi sima wi yai bibiyeyim bwam karamaeyim wi simiir nini boini, simiir kwoinkar naingwo apiyim. ⁴ Mi sima niksisa yai kimiir boini, biya Jisis siya hiniina boinikim siya wa swoki iti mi siya papi nwoin? Yayim biya krimiir yidwi wanwiyae ima boinim, bi swoki imbiyamkim ini hindara yasae okainainamim. Mi biya iya Adi Komii siya nonkwokwokin ti nu iir siya whuwiniunan mi tisi tariinana namwonyim, dimin taeminim ini hiriyar

nwokripkaiyim. Mi ti dimin taeminim sima boinim hinin yim wi nimbiam tani, yim kaimwo rani. Adi Komii siya dimin kasakasa bi kisiana haiginkin. ⁵ Sima ti diminin siir ninokninkinam naingwo rani. Biya Adi Komii krimiir Wanin siya yayara boinkiyin mi nu ninomoro ina yimbiamwo. Adi Komii siya nuin whii komii solwara saiir op imiir nonkwokwokin mi nu iirin nao siya whinkinsiisi mi yio tiriiginin iriipi hiriinan yio wi sipi mi kisinaei. ⁶ Mi mhoiia Adi Komii siya ha boinkiyin mi ha mi tirkiyin op airin mi opa ini nu iirar ywomairipugiyin mi dimin taeminim ti nu iir nwowim yim ina yaokaokiyim. ⁷ Mi ti nu ninomoro tariinan nwowo yo Adi Komii siir yai imar nonkworinukripkaii mi mhoiia iya Adi Komii siya iikam biyeyim yipiki digiumii siir haimriiyuim simiir nitkaigaigii paeya mi ti nu ninomoro yo wi warar ninkin iuwi.

⁸ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima ti dimin whiruwa siir kipi naingwo owou. Adi Komii siya ii kwiruwa ha naingwowikin biewi biewi kasaka rani mi biewi biewi whiekakim yim ini ii kwiruanana yowin. ⁹ Kimiir Biyan Inkam Komiiyin siya bi kimiminikin siir nimbim simiir tirkiyim iki iikam nhirim sima naingwowim simiir hiriinan. Niingaka. Siya iikam whiekakim krimiiramar niki owin digiumii dimin biyie imiir haimriiyugigim mi siiram naingwo tibmiiyim. Dimusi rani, siya inkam nwirkin maeyaua paekaka saiir hiriir namim pi boriisopi. Siya hininam naingwowi, iikam whiekakim sima digiumii simiir dimin biyie imiir haimriiyugigim mi siir wakaeyokna ap. Iriig.

¹⁰ Mi mhoiia iya Biyan Inkamin siya swoki iti mi siya, siya siya niisiimauunaei wi inkamin yipikin inkam nwirni digworaekwo tauaeyam nitiyin wi siir hiriinan niti iikamim wi ninokninkin tani iya siya niti mi nhirim wi siiram nwokwokin tani. Mi iya siya nita saiir mhoiia ninomora wi nhaminhami tioki rani, diyani hinin nu mi dimin taeminim siir nwowim mi digworaekwo iikamki nonkwokwowim wa niuginhiski mi wi op nimbiam. ¹¹ Mi dimin taeminim ti nu iir nwowim wa niuginiski mi wa dgi mi wim kima iikamim wi panina nwowi? Kimiir kwonim wi dimin whirki kipi kimbu Adi Komii siir yai imiir ti wakaeyokna ap, ¹² mi kima ti dimin taeminim simiir ti tir ta iya saeya nti-duduwm. Iya Biyan Inkam Komiiyin siya swoki iti mi ninomora wi paeki niuwi mi wa dgi mi nauun sisim mi nauun komii komiiyim wa niuginiski mi wi opnan nim-

biyami. ¹³ Adi Komii siya bdi boinin siya wi yaeya nu ninomor nonkwokwowi mi nim krma simiirim nwowi. Iikamim yipiki biya dimin biyie tirim tapaiirin sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowi. Iriig.

¹⁴ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, wim kima ti dimin hininim ti biya kwaboingigim simiiram nwowi ninomor win mi nu win wi sowa nim-biyamim mi kima miinan mirii dimin whirki niki kimbu karamae nwowim mi iriipa hiriinan dimin biyie tirisi mi hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wa naingwowi dimin whirki bi kimbugin mi kima wi saika nongwoma-mai aei. ¹⁵ Mi kima ta saiir daingwo krimiir Biyan Inkam Komii siya wi nitsisau rani, iikam imiir hidamin, siya krimiirin hinina niisiimauuwi siya pi boriisopi krimiir nonkwobumbuninkinamin mi siya minim naingwowi krimiir nanmaiwerkainam. Siya ini krimiir nomiiyau miyikin Pol siir hiriinan yowin, yipiki ti yai kibimi diminim Adi Komii siya hauwim siir simiir winkiyim kimiirim. ¹⁶ Iya Pol siya yowowim ta iya Biyan Inkam Komii siya swoki itina saiir winiyim siya dimin taeminim kara niki boinimauuwim simiirar swoki winkikim. Krma yai nhirim siir yokwou nwoyaiyim simiir sibgu inokninkin tani mi hiriinan saiirsika iikam biyie nhirim yipiki ninokninkin karamaeyim sima pi ti Pol siir yayim pi simiir ninkpitki nksisae yai nwowim mi ti hiriinan siyu kaimwowin sima iki profet kamim yipiki iki yai nhirim sima winim Adi Komiiyim pi sima mi inkpitki yai biyie mi inkin owam mi hiriinan saiirsika sima wi sima sima mi tumbunaei ti diminin sima tirim.

¹⁷ Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim ta hiriinan saiirsika kima ina ninokninkinim ti dimin imiirin. Kima, kimasayar mintaraona mi ti hiriinan saiirsika kima wi dimin biyie tir tani iki iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwoyaiyim sima tiriyim wi simiir tir tami mi hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim wi simiir haiburgik rani. Sima wi kimiir kinsis haiginiuwi yinin omaka nonkworinuwiyin siir hiriinan. ¹⁸ Mi kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir naingwobumbua saiir sibgu o, yipiki biya naowin kimiirin siyar niki whindiriraerarim mi nanmaiwerkainam. Mi tariinanin kima siirin kipii ninokninkin tani mi mhoiia kima siirin wa sibgu inokninkini. Kara ha naingwowi siya inig komiigak dwo tariinan mi mhoiia mhoiia iriipa hiriinan. Iriig.

1 Jon

Jonin ti kamim Jisis siya niisiisimauuim simiir nwir ieya. Ti Jonin saisakinairgin biya Jisisni yai win kibiyim sim niki winkiyin simiir nanaakninkiyam. Mi biigibiyan yokwowa Jon siya winkiya ya iikamim naingwo tibmiyim simiir boinkika sima, simiir naingwo tibmiya pi sibgu onkwokripkaiyim ta yaiya yipika Jon siir nhwokinhwoker kiga mi siir wiingwiingar mi wakaeya Jisis siirim. Siya simiirin min boinkikin sima iki kamim niksisaeyim sima boinmimauuim dimin taeminim Jisis siir yayim simiir hiriinan nwo karam nwowim simiirsi mintirao. Siya simiirin ti hinina boinkikin, sima ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram kipi naingwokwo sima irni nwirniyam naingwokwonanaeya Jisis siya hauua saiir hiriinan daingwokwonanae. Iriig.

Yaiyim krimiir whinkinsis haiginiuwiyim inigak krima nwoyokiyokiikaeyamam sima

1 Ta yokwowa krima winkika Jisis Kraiss siir, yipiki krima dapiyin Yai. Biigi biyarin Kraiss siya ha nwokin mi siyairgin kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin. Mi tariinanin krima siir bidi wakaeyim mi siirin krimaki krimar kigin mi siirin krimiir iingar nonkwokiugin. ² Mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin ini siyar yowiskiyin mi iya siya nita krima siir bidiyar kigim mi tariinanin krima siirin kimiir asi boinmimauuwi. Ti inkam nwiruan yipiki inokininokin hiriirar nwowiyin. Biya siya Adi Komii krimiir Wanin saika niki okin mi ini siyar yanaakninkibudgiyin. ³ Dimin taeminim krima kigim yim ti sima krima boinmimauuwim kimiir mi ta hiriinan saiirsika kima wi iripa asi nongwomamairi krimiir hiriinan ta krima nwowiya Adi Komii saika mi siir yinisim ieya Jisis Kraiss saiir hiriinan mi nim krima ini kwoin whiruar yowiskiyim. ⁴ Mi krima ta yokwowa kimiiram hiriinanam winkika kima wi nwoke sibgu inokninkinin ti dimin taeminim simiirin mi kima mi krima, krimiir kwoinim wi maingmaing niki owim. Iriig.

Krime Adi Komii krimiir wanin, siir dimin kibi kibiyim simiirarar wakaeyokna ap

⁵ Ti yayim Kraiss siya boinmimauuim krimiir mi nim krime tisi kimiir swoki kwaboinmimauuim. Adi Komii krimiir Wanin siya ini bienan yowin siya nii wara bi swoki ominominikin. ⁶ Mi krime ti hinina boini siya mi krime ini kwoin whiruar yowim mi krime dimin biye tiri, nim wi niibwomambwo napririri, nim krime pi niksisaekin mi krime Adi Komii siir yai kibikibiya saiir bi wakaeyokna apkim nim siyu bibiyeyim dimin biye tiriyim simiir napkim. ⁷ Mi krime ti siyu kibikibiya Adi Komii siya nwowiyin siirgisiir nwoke mi krime wi iripar nongwomamair aekiyami siir nhieya saiir kirieni mi ta nhieya yipiki siir yinisim iira Jisis naokinainiya iya siya naonama mi ti dimin biye biyeyim krime tirim yim siya simiirin wi hiriirar hai-

oprimdiyumiyyokiyokiyami mi krimiir kwoinim ini rir-miigirrimiyar ywokiym.

⁸ Mi krime ha boini nim krime dimin biye whirmin whirmin karamaeka, nim krime, krime krimar swoki priyiksasaenae mi Adi Komii siir yai kibi kibiyim yim wi krimiir kwoin nau haigi okai rani. ⁹ Mi ti dimin biye biyeyim krime tirim simiir boininkii. Dimusi rani, Adi Komiiyin dimin whirki bi kimbugin mi siya ta nimbin air nonkworinukripkaiyim dimin biye biyeyim wi siya haiyoprimdiyumiigi mi krimiir kwoinim wi rir-miigirrimiya nwoke. ¹⁰ Mi krime hinina boini nim krime dimin biye bi tirim mi krime Adi Komii siirin wi hinina boini, Adi Komii siya niksisaeyan inkamkin. Dimusi rani, ombud komiiyin dimin biye kina bidi tirim. Iriig.

Kraisin, inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin krimiirin siya whinkinsis haiginiugin

2 Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara ti yayim kimiiram winkikim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biye painisi tirsi. Mi krimiir nwrki dimin biye tiri, nim krime Jisis Kraiskakaingim ti inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin siirin wi siyar whinkinsis haiginiuwu. Siya wi Adi Komii siiram asi srigi wi krimiirsi srigii. ² Yo Jisis Kraiss saairgin yipiki bidi bidiniya saair ninkin imiiaenan Adi Komii krimiir Wanin siir ti dimin biye biyeyim simiirsi siirgisiir nhie airar mi ti io kwoin Adi Komii siya naingwowyin krimiiram yo siya bidi yikripkiyin. Dimusi rani, dimin biye biyeyim krime tirim siya ti hiriinan simiirsi naokin simiir haiyoprimdiyumiigiyim. Yo krimiir dimin biye biyeyim simiirara rani. Niingaka. Siya iki iikam whiekakim hinda tindanim simiir dimin biyeyim simiir warar haiyoprimdiyumiigikim.

³ Mi krime siir yai imiir sibgu wakaeyokna api mi krime siirin wi haningin sibgu ninokninkini. ⁴ Mi inkam nwirin ha boini, mi kara Adi Komii siirin ina sibgu inokninkinin mi siya yai imiir wakaeyokna ap karamae nwoke mi ti inkam hiriinanin yipi pi niksisaekin mi Adi Komii siir yayim yim siir kwoin hir wara nwoke rani. ⁵ Mi tiriiginim yipiki inokininok Adi Komii siir yai airam naingwowyim yim sima ina ninokninkinin siyuin si-

iram naingwokwonanaeyin siyumwokisiyumwoin. Mi ta hiriinan saeya krīma sibgu dinokninkin nīm krīma Adi Komii saika bidi yamasuim. ⁶ Mi yipiki ha boini yio siya Adi Komii saika bidi yamasuwin mi siya wi dimin taeminim biya Krai siya tirim wi simiir hiriinanar timi tir. Iriig.

**Mi yipiki siir nomiyauwam naingwokwonanaeyin yio
Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikin**

⁷ Mi ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, ti yayim kara winkiyim kimiiram hinin kima wi panin panina nrowi yim yai win tani. Kima simiir bidiyar iki wakaeyim iya kima biigibii Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmii kiina. ⁸ Mi ti yayim ti kara winkiyim kimiiram yim yai winkim. Mi iikamim yipiki ti miyim Jisis Krai siya miriyim simiir kigim mi ti kima mirii ikim mi sima wi haini ninokninkini taka yayi ya yai kaimwowaiga. Mi yim ti yayim yim hiniina boinkim, krīma krimiir nomiyauim simiiram naingwokwonanae. Dimusi rani, krīma ini ti yai imiir wakaeyokna apim mi ti dimin biyeyim ti iikami kwoin nau nwokaiyim niibwomambunan yim wi simbi kinimnisainami mi simiir maeyauwa wi ti dimin kibiyim paenan niyuaeyim wi sima kisina okainawidi. Jisis Krai siyairgin bwamkibwamin paenan krimiir niyua haiginiuwiyin.

⁹ Mi yipiki ha boini, yio siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikin mi siya io pi siir nomiyau inaka swoki owi mi yio hiriinan inkamin yio Adi Komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikin. Yio ini inkamin niyaka napamwiiiyin siyu si sikwo pae min nirirya apnam karamae nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁰ Mi yipiki siir nomiyau iiram naingwokwonanae mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api, yio ini inkamin siyu nabie kigimok apiyin ini siir hiriinan ywowin mi yio siya siyu iirin ina sibgu kigomok apin mi siya wi niigikiyamyao akai rani. ¹¹ Mi yipiki siir nomiyau inaka nrowi io mi yio tari Adi Komii siir dimin taemin bi ninokninkinkin. Yio dimin biye biyeyim simiir wakaeyokna apikin inkamin yipiki siyu si napamwiiiyin niyaka si hiniin. Mi siir nhwo iirin nii aeya nimui mi ta hiriinan saiirsika siya paniisi kigomok api siyu iirin.

¹² Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, ta yokwo kara winkiya kara dimusi bi winkikin wari dimin biye biyeyim kima tirim simiirsi winkika simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Simiirin siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Dimusi rani, dimin kibi kibiyim biya Krai siya tirim simiirsika. ¹³ Kima ti adim, kara ta yokwowa kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima siirin ina ninokninkinin yipiki biya omwaiyar niki waiyayokiyokiyin mi tariinanar nadigniyin siiram. Kara yokwowa yainan whranim nonkwona karamae nwowim kimiiram winkika. Dimusi rani, Adi Komii siir yayi wi kimiir kwoin waraurar niki okaiyokiyokiyim mi kima wi Setan siir nwoki ikwowaisiyim. ¹⁴ Kara yokwowa yainan whran kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ini kirie hiriayar nwokripkaiyim mi Adi Komii siir yayi ini ini hanin

kimiir kwoinan kwirii idwokaiya mi kima Setan siir bidi ikwowaisiyim. Kara yokwowa ad imiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim yipikim omwai hiriayar waiyayokiyokiyin mi ini tariinanar yadigniyin.

¹⁵ Mi kima dimin biye biyeyim iikamim sima tiriyim ti nu iiranim simiiram kipi naingwo simiir wakaeyokna apam. Mi yipiki ti nuan dimin taeminim simiiram naingwowi mi yio tari Adi Komii siiram naingwokwo rani. ¹⁶ Mi dimin taeminim nuanim yim hiniingim, mi ti dimin taeminim ti sima kigim sima inokninkin simiir haiyamar mini mi dimin biyeyim simiiramar mi kigmairi mi siya iki siir inig iirar hainanaeyim mipi ha boini, kara digworaekwoki naokingugunankaigin ini iki iikam hirim simiir haiburin. Mi yim digworaekwowim yim Adi Komii siir tani. Niingaka. ¹⁷ Mi dimin taeminim ti nuin siirim mi dimin taeminim kigmairi ikim yim wi simbi digim mi yipiki dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim simiir wakaeyokna api yim wi hiriayar nokwoyokiyokiyami. Iriig.

**Krais siir sau omomim yim wi sima simar niisiimauu-
naei**

¹⁸ Ti kariir nomiyauim, iya ti nu ieya digiyana ya kingiin bidi yitkiya. Mi wim kima ta yai alirin bidiyar yinokninkinim hinin Jisis Krai siir sau omomin wi panin panina nimbiamyami. Mi Jisis Krai siir sau omom whiekakim yim bidi yitim mi yim sima simar bidi yanaakninkinam mi nim krīma ta ii alirin ina ninokninkinim ya ini kingiin nwowa. ¹⁹ Dimusi rani, ti kamim yipiki Jisis Krai siir sau an omom win nwowim yim sima iripa kwoin krimaka nwo rani, yipiki Jisis Krai siiram naingwo tibmii kiiniyim, yim sima krimiir bidi haiburgigim. Mi sima iripa kwoin krimaka nwokiswo mi sima pi iripa krimakar pi ywowin. Mi sima krimiir bidi haiburgigim mi ta hiriinan saiirsika nīm krīma ta saiirin bidiyar yinokninkin kinim, simiir nwirki iripa kwoin krimaka bi swoki okim. Niingaka.

²⁰ Adi Komii siir naeyuin ha natin ini hanin kimiir kwoin imiir ini kwirii idwokaini mi ta hiriinan saiirsika, kima ti dimin taeminim simiir dimin mwokimwoim simiir asi sibgu ninomokninkini. ²¹ Kara ta yokwowa kimiiram ha bi win boinkikin, wim kima Adi Komii siir dimin taemin mwokimwoim simiir bi ninokninkinkin. Niingaka. Wim kima simiirin bidiyar yinokninkinim. Mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwowim mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwo karam nwo ikim wim kima simiirin bidiyar yinokninkin digim. Mi kima ti niksise yayim yipiki yaimwokiayaimwoim simiir niinikikrimkripiyim simiirin ina mi inokninkinim.

²² Mi yipiki niksiseiyin? Mi ti inkamin yipiki ha boiniyin Jisisin yio Krai rani mi ti hiriinan inkamin Adi Komii siya nimbii mi siya siirin wa nikropkii. Mi yio ti inkamin yio Jisis siir sau omomkin. Mi Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowiirniyin digiumii bi haimriiyugigo. ²³ Mi ti iikam hiriinanim yipiki Jisis Krai siir miisiseiyim mi yim sima iripi hiriinan Adi Komii siir warar mi miisisei simiir Adin. Mi ti iikamim yipiki Jisis

Krais siir haiyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi inkın haigim simiir Adin. Iriig.

Adi Komii siir naeyiun krimiirin siya niisiimauugin yai miyik

²⁴ Mi ta hiriinan saiirsika kima wi kimasiyar min-tiraona. Mi yai kibiya yipiki biigibii kimar wakaeya, ya kimiir kwoinaw waraurar haiginonkworinukripkai. Mi kima ti hiriinan tiri mi kima wi kwoin whiruwa Adi Komii siya mi siir yinisim ieya wi sowakaniiyar nwowi.

²⁵ Mi yim tiriiginim yim sima Jisis Krais siya nimbingiyim krimiiram krıma haiyim. Siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam nimbngikın mi krıma wi Adi Komii saika nwoki sibgu oyokiyokıkaeyamim.

²⁶ Kara ta yokwowa kimiiram winkika kimiir boinwor-wokaigiyim ti dimın taeminim yipiki ti iikam ima naıng-wowiyim kimiir niksisaeyam.

²⁷ Mi Jisis Krais siya siir naeyiun kimiir bidi hauugiyın mi ta hiriinan saiirsika siya kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti naeyiun kimiir kwoinaw waraurar nwokaikripkai mi kima wi inkam nwıram noksir tani kimiir nowom-warkaiyuwamın. Mi ti naeyiun krimiirin wi siyar nowomwarkaiyuwi dimın taemin whiekakim. Mi ti dimın taeminim wi siya nowomwarkaiyuwi, yim niksisaeyim dimın tani yim kaimwowairgim. Mi yim wi ti hiniina nwowi, kima ta Adi Komii siir naeyiun siir yai aiir wakaeyoknaei, wım wi Jisis Krais saika namasukikini.

²⁸ Ihi, ti kariir nomiiyauim, kima Jisis Krais saika damasukikın. Mi kima ti hiriinan tiri mi iya siya swoki iti nua tiriir mi nim krıma wi maırgımaırga nwowini siir kigamin, krıma wi nididwin tani mi wi mi agwoprakai rani.

²⁹ Wım kima bidıyar yınoknınkınim Adi Komii siya bimbiuwi rani mi yipiki dimın miyik tiri mi kima wa ninoknınkini siya siir yinisimkın. Iriig.

Tariinanın krıma ini Adi Komii siir yinisim nwowim

3 Kima whiekakarın ta saiir wakaeki, Adi Komii krimiir Wanın siya krimiiramın nhami nhami naıngwokwo rani mi ta hiriinan saiirsika siya krimiirin siir yinisim asi nikiugim. Yim ti yayim yim kaim-wowairgim. Nim krıma siir yinisimkım. Mi iikamim yipiki ti nuan siyu imiir wakaeyokna apnınkiniubumbunaniyim mi ti tariinanar nadigniyim yim Adi Komii siir bi ninoknınkım. Mi ta hiriinan aeya sima ti dimın taeminim krıma wakaeyokna apiyim simiir paniisi yınoknınkınsi.

² Ti kariir nomiiyauim kara naıngwokwonanaeyim, nim krıma Adi Komii siir yinisimkım. Mi krıma sibgu ninoknınkın tani mhoiıya krıma wi paniın paniına namisi owi. Mi Adi Komii siya ti dimın hiriinanın krimiir bi niki iisiimauugin. Mi ti dimının sasaıgın krıma sibgu inoknınkının Jisis Krais siir, yio hiniıngın siya wi sipi swoki iunaiini mi krıma wi siirar kıgwini mi iya krıma siir kıgwini mi nim wa nınkpit iuguskii mi wi siir hiriinanar namwowıuwi.

³ Mi yipiki ti dimın taeminim nimbıyamanım simiiram nwokwokini mi yim sima wi hiriıhıriıyar boinınaei dimın biyie karamaeka mi sima wi dimın whırki kimbu karamaeyar

nwowi Krais siya nwowi dimın whırki kimbu karamae siir hiriinan.

⁴ Dimın biyieya saiir bwamkibwamın Adi Komii siir siyu komii siir yayıa siyar kwiınakibıiri. Mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim dimın biyieki naıngugunankaiyim sima Adi siir siyu komii siir yayim simiir asi niınakımkıripi.

⁵ Mi kima ina ninoknınkınım ta Jisis Krais siya niunaiiniya nua tiriir iikam simiir dimın biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam siya dimın biyie whırmin whırmin bi swoki tırmintırmınkın mi siya ti hiriinan tiramar mi aıngwokın.

⁶ Mi ta hiriinan saiirsika, tiki iikam whiekakim yipiki Jisis Krais saika namasukikınım yim sima iınokıınokın dimın biyie bi tırkım. Mi ti iikamim yipiki iınokıınokın dimın biyie biyieya tırnanaeyim mi simiir kwoinım Krais siiram naıngwo karamae nwowiyim yim siirım bi wakaeyokna apikım.

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kima iikamim simiiram kipi kiwaki kimiir niksisaeyim. Mi yipiki siyu miyikimiyikni nwowi mi yio sikisiya inkamın. Dimusi rani, Adi Komii siya krimiirin ha kigi nim krıma dimın whırki bi kimbugim Jisis Krais siir hiriinan dimın whırki kimbu karamae siya nwowi saiir hiriinan.

⁸ Mi yipiki dimın biyeyim simiirsimiira tırnanaei mi yio tari Setanıkın. Biıya mi tariinanın iriipi hiriinan Setan siya ini dimın biyeyar tırkırıkaiyin. Mi tiriiginim yipiki dimın biyeyim simiir simiira tırnanaeyim yim siir iikamkım. Mi Adi Komii siir yinisimın siya nitın ti nu iir siya dimusi bi nitkın siya Setan siir miyım simiir digıguskıyam nitkın.

⁹ Mi yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi mi yio tari siir naeyıu iir bidi haiyin. Mi ta hiriinan saiirsika, siya dimın biyie paniisi tıryokıyokııyamsi. Niıngaka.

¹⁰ Mi ti hiriinan siyuın, nim krıma ina ninoknınkınım yipiki Adi Komii siir yinisimın mi yipiki Setanı yinisimın. Mi yipiki dimın biyeyim simiir simiira tırnanaei mi yio tari Adi Komii siir yinisim tani. Mi yipiki siir nomiiyau iıram naıngwokwonanaei karamae nwowiyın mi yio Adi Komii siir yinisim tani. Iriig.

Kıma kimiir nomiiyauim simiiram daıngwokwonanaei

¹¹ Mi ti yayim yipiki biigi bii kimar wakaeyim, kima siir yai aiirın hiniına wakaekım krıma irni nwırniyam daıngwonanaei,

¹² mi krıma io whwonkam kipi nanao ti inkamın Ken nıkiuwiyin siir hiriinan yio siya Setan siırgın mi yio siya siir nomousım iir asi nisomaokın. Mi siya siir dimusi nisomaokın? Siya siirın mınsi niso-maokikın, dimın taeminim siya tırım yim miyik rani mi dimın taeminim siir nomousım ieya tırım yim wadiekım. Mi siya siirın io ha nwowın mi siya siirın ina yisomaokıyin.

¹³ Kima mouni haniın kipi siınkaoki. Dimusi rani, iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim sima kımaka whwokwoka nwo rani.

¹⁴ Mi krıma krimiir nomiiyau imiiram naıngwokwonanaei mi krıma wi haniı ninoknınkini krıma dimın biyeyim simiir wakaeyokna ap rani mi hiriınankııuwi, krimiir kwoinım yim wi paeki niu rani. Mi krimiir kwoinın yio wi pi nınkpitkii mi wi omwaiyar swoki

waiyaei mi siya wi Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeya-mi Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwo karam nwowi mi yio tari dimin biyeyim simiir wakaeyokna apikin mi siir kwoinin yio bidi yaowigusamin siya Adi Komii siir dimin taeminim simiir naingwoyiskai rani. ¹⁵ Mi yipiki io whwonkam siir nomiiyau iir nanaowi mi yio ini inkamin iikam nisomsomaokaowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kima ina ninokninkinim ti inkam hiriinanin yio siir kwoinin bidi yaowin mi yio siya Adi Komii siir dimin taemin sim whir wara swoki aingwoyiskai rani. Mi siya wi saika nwoyokiyokiikaeyam tani. ¹⁶ Biya Jisis siya krimiirsi naokin mi ti hiriinan siyiuin siya krimiir min niisiimauugin iikam nhirmiyam siya naingwokwonanaeiyia sair bwamkibwam iir. Krima ti dimin taeminim Jisis siya tirim simiirarar tir. Krima krimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei mi krima naosi kipi nidid simiir whinkinsis haiginiusiyin. ¹⁷ Mi yipiki siir nu iirar nwowi mi siya digworaekwoki naokingugunankaii mi ha ninokninkini siir nomiiyauin yio dimin karamaeka mi siir mwoin nikrimkrae karamae nwowi mi siya ha boini siya siirin wi dimin sim whir swoki hauu rani mi Adi Komii siir naingwokwonanaeya wi paniina haigiprakai siir kwoinai? Sima wi dig nwo rani! ¹⁸ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, krima yayim naekak nwo karam nwowiyim simiirin hinda kipi priiboim priiboim mi hiniina kipi mi boin, nim krima iikam imiiramar naingwokwonanaeikim. Krima simiir whinkinsis haiginiu mi simiir diisiimauu hiniin, krima simiiram nhaminhami naingwokwonanae rani. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim yim sima siir whwonkam idan wi nididgak nwo rani

¹⁹ Mi ti hiriinan siyiuin, nim krima wa nwoki inokninkinim hiniin nim krima Adi Komii siirgim yipiki dimin mwokimwoim simiir bwamkibwamin. Mi ti hiriinan siyiuin, krimiir kwoinim wi nidid rani, krima Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. ²⁰ Mi krimiir kwoinim sima krimiirin hiniina boini, nim krima dimin biyie bidi tirim. Dimusi rani, Adi Komii siya dimin taemin imiirin ina ninomokninkin digin mi krimiir dimin biyie biyeyim yim wi siya haiyoprimdiyumiigii mi krima wi simiirsi nidid rani mi siya ti dimin taemin imiirin whirminwhirmin bi nokpaokiigin, siya simiirin ina ninomokninkin digin. Mi ti dimin taeminim krima ninokninkin karamae nwoka, windi yio siya ina ninokninkinim. ²¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim mi krimiir kwoinim sima krimiirin hiniina boinmauu karamae nwowi, krima miyik rani mi iya krima Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi mi krimiir kwoinim wi kirie hiriirar nwokripkaii. ²² Mi krima Adi Komii siiram diminam srii mi siya krimiirin wa hauuwi. Dimusi rani, nim krima yai imiir wakaeyokna apikin mi krima dimin miyik miyikim siya naingwowim krima tiram krima simiir tirkim. ²³ Biya Adi Komii siya ti yayim krimiir bidiyar iki boinmauuim. Krima siir yinisimin Jisis Kraiis siir wakaeyokna ap mi irni

nwirniyam dinan aingwokwo. ²⁴ Mi yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiirarar wakaeyokna api, siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwa nwowi mi siir naeyiuin yio Adi Komii siya hauugiyin krimiir, ti Adi Komiiyiuin siya ini krimiir kwoinai tir kwirii idwokaiyin mi ta hiriinan sairsika nim krima ina mi inokninkinim nim krima ini kwoin whiruwa saika nwowim. Iriig.

Adi Komii siir naeyiu ieya mi yiu biyeyin niksisaie ikin

⁴ Ti kariir nomiiyauim, iikam whiekakim yipiki yai bibiyeyim niksisaeyim sim nanaakninkii haiginiuwiyim hinda tinda bidi yinoopkiyim. Mi iikamim krimiiram niti mi sima ha nini boini, yim sima Adi Komii siirgim mi kima wi kipi niki anka aingwo tibmii kin simiir yai airam. Biyin kima simiir tiki kinankiu mi sibgu sibgu tiki kigimoki ti simiir hir nwokaiyin yio Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiu ieya piyamsi owin, iyie uridyiu biyeki piyami owin. ² Mi kima wa kigninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin siya ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Mi yipiki ha boini, Jisisin yio Adi Komii siir kwoinkar naingwo imbingikin, tiriir nitamin mi siya ini inkam kingikinar yauni oniyin mi kima wi haniingti ninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin ini ti inkam iir nwokaiyin. ³ Mi yipiki Jisis Kraiis siirin hiniina boin karamae nwowi mi ti kwoinin siir kwirii idwokaiyin yio Adi Komii siir tani. Niingaka. Tiki kwoinin yio Kraiis siir sau omokin. Kima bidiyar iki inokninkinim hiniin siya wi sipi niti. Mi tariinanin siya ti nu iir bidi yauni oniyin.

⁴ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siirgim mi wim kima ti iikam biyie biyeyim simiir bidi ikwowaisiigim. Dimusi rani, yipiki wari kimiiir kwoinai kwirii idwokaiyin siyairgin yipiki ti iikamim nuanim simiir kwoinai kwirii idwokaiyin yipiki niksisaeyin siir nikwowaisi-yin bi. ⁵ Mi ti iikamim yipiki niksisaeyim yim nu tiran ima yim sima Adi Komii siir tani. Mi ti dimin taeminim sima boiniyim yim nu tirankim mi ta hiriinan sairsika tiki iikamim nuanim simiir asi wakaie mi simiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi nim krima Adi Komii siirgim. Mi ti iikam yipiki Adi Komii siirim sima inokninkin krimiir yayim simiir simiira wakaenanaeikim. Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir karamaeyim yim sima krimiir yai imiir bi swoki wakaieikim. Niingaka. Mi ti hiriinan siyiuin nim krima ina ninokninkinim ti iikamim yipiki Adi Komii siirgisiir naeyiugakim mi ti iikamim yipiki Setani niksisaie naeyiuin si nwokaiyim simiirin ina mi inokninkinim. Iriig.

Adi Komii sasairgin naingwokwonanaeyin

⁷ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima irni nwirniyam daingwokwonanae. Mi ti siyiu hiriinanin irni nwirniyam krima naingwokwonanaeyin yio Adi Komii siirgisiirgin. Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanae yio Adi Komii siir yinisimkin mi yio siya siirin ina sibgu inokninkinim. ⁸ Adi Komii siyairgin naingwokwonanae sair bwamkibwamin. Mi ta hiri-

inan saiirsika, yipiki siir nomiiyau imiiram naingwokwonanae karamae nwowi mi yio tari Adi Komii siir bi ninokninkinkin. ⁹ Adi Komii siya krimiir bidi yiisiimauuin hiniin, siya krimiiram naingwokwonanaeikin. Mi siya siir yinisim nwirkinwiruwan asi nikropkikin mi siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam nitkin mi ta hiriinan saiirsika krma wi wadie saika asi nwoyokiyokiikaeyami. ¹⁰ Mi naeyiuin naingwokwonanaeyin siir bwamkibwamin yio si. Ta krma naingwokwonanaeya Adi Komii siiram saeya rani. Mi krimiiram bi siyar naingwokwonanaekin mi siya siir yinisim iirin ina yikropkiyin mi ta hiriinan saekisaeyairga Adi Komii siya krimiir dimn biye imiirin siirsiyar haiyoprindiyumiigikin.

¹¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, ti dimn taemin hiniinim yim krimiir niisiimauugin hiniin Adi Komii siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi nim krma wi irni nwrniyam mi aingwokwonanaeyim. ¹² Adi Komii siirin inkamki bi swoki kigmiminkin. Mi krma irni nwrniyam naingwokwonanaei mi ti Adi Komiiyin ti krimiir kwoinaw kwirii idwokaiyin mi krma wi siiram naingwokwonanaei mi krma wa ninokninkini siya ini krimiiramar naingwokwonanaei iskiyin.

¹³ Krma ina ninokninkinim krma mi Adi Komii siya krma ini kwoin whiruwar nwowiskiyim. Dimusi rani, biya siya siir naeyauin krimiir niki hauugikin mi siya ini krimiir tir nwokaiyin. ¹⁴ Nim krma Jisis siir bidi kigim mi krma ta yai aiir asi boinimauuwi. Adi Komiiyin siir Adin siir yinisim iirin siya nikropkikin iikam krimiir nanmaiwarkainam mi ta hiriinan saiirsika siya iikam whiekakim nu tiranim simiir asi whinkinsiis haiginiugin dimn biyeyim ti nuin siirim simiir kirie aiir kintikiyam. ¹⁵ Mi yipiki ha boini Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi ti inkamin siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi. ¹⁶ Adi Komii siya siyairgin naingwokwonanae saiir bwamkibwamin mi nim krma ina ninokninkinim siya krimiiram in naingwokwonanaeyin. Mi ti iikamim yipiki iikam nhirmiyam naingwokwonanaeyim, yim sima wi Adi Komii saika kwoin whiruwar nwoyokiyokiikaeyami. ¹⁷ Adi Komii siya hiniina naingwowi, nim krma iikam imiiram in nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi krma hiriinan tiri mi ti dimn taeminim ti tariinan krma tirim yim ini ti dimn taeminim biya Krai siya tirim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwi hindara naingwokwonanae iskiyim. Mi mhoiia iya Adi Komii siya hidi iikam imiir mi nim krma wi nidid rani. ¹⁸ Mi yipiki hiniina ninokninkini Adi Komii siya siiram naingwokwonanaei mi siya wi nidid rani. Mi yipiki Adi Komii siirgisiiram naingwokwonanaei mi siya wi dimn taeminsi nidid rani. Inkamin dimusi nididi? Siya dimusi nidid rani, siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ti dimn biye biyeyim yipiki biya siya tirim. Mi yipiki Adi Komii siirsi nididi mi yio tari Adi Komii siya mi iikam ima simiiram in sibgu naingwokwonanae rani.

¹⁹ Nim krma Adi Komii siya mi iikam ima simiiram naingwokwonanae. Dimusi rani, siya biigibiyyin krimiiram naingwokwonanaekin. ²⁰ Mi inkam nwrki hiniina

boini siya Adi Komii siiram naingwokwonanaeikin mi siya siir nomiiyau inika pi io nwowi mi yio ti inkamin pi niksisaekin. Iikam krma Adi Komii siir bi swoki kigmiminkim. Mi yipiki siir nomiiyau iir kigi mi siiram naingwokwonanae karamae nwowi mi siya Adi Komii siiram in wi panina naingwokwonanae yipiki siya kig karamae nwowin, ha? Mi inkamin siir nomiiyauin saika nomboboin ae karamae nwowi mi yio wi Adi Komii siiram naingwokwonanae rani. Niingaka. ²¹ Jisis Krai siir yaiya ya krimiir bidi hauuwa, krma saiir wakaeyoknam. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanae mi siya iriipi hiriinan siir nomiiyauin siiram warar timi aingwokwonanae. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim dimn biye biye imiirin wi sima nikwowaisii

5 Mi yipiki hiniina naingwo tibmii kii Jisis siya Kraiskin, yipikin Adi Komii siya nikropkiyin mi yio ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimkin. Mi yipiki Ad iiram naingwokwonanae mi siya siir yinisim iiram in wara timi aingwokwonanae. ² Mi krma Adi Komii siiram naingwokwonanae mi siir yai aiir wakaeyokna api mi krma wi hainii ninokninkini nim krma siir yinisim iiramar naingwokwonanaeikin. ³ Mi Adi Komii siya naingwokwonanaeeya saiir bwamkibwamin ya hiniinga krma ti dimn taemin whiekakim siya hauuwim krma tiram simiirar wakaeyokna iski. Mi ti diminim siya boinanim krma tiram, yim wi hikak krimiir nwowaiginu rani. Niingaka. ⁴ Mi siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwoyiyin yio wi dig nwo rani, Adi Komii siir yinisim imiir nikwowaisiyyim, simiir kirieya ini ti simiir siyu bibiyeyim simiir kou ywowa. Dimusi rani, nim krma Adi Komii siiram naingwo tibmii kii iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwoyiyin siir nikwowaisii iuguskiyim. ⁵ Mi wi dig hiniinga nwowi ti siyu hiriinanin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwoyiyin? Mi tiriiginim yipiki hiniina naingwo tibmii kii niyyim Jisis Krai siya Adi siir yinisimkin, yim wi digar nwowi. Iriig.

Adi Komii siya bidi sibgu anaakninkii haiginiugiyim Krai siir dimn taeminim

⁶ Yio Jisis Krai sasairgin ti inkam nwrnwan ti nu iir niunaiiniyin. Mi siya op ha baptaisim mi mhoiia siya ina yaonamin paeyin hiiniya nironinkin siir, siir nhie aeya naokiinainiyam. Mi iya siya ti nu iir niunaiiniyin, siya minam niunaiinikin siir nhie aeya mi siir op aeya sowar naokiinainiswowim. Adi Komii siir naeyiuin siyairgin dimn taeminim simiir bwamkibwamin mi krimiirin siyar niisiimauugin hiniin Jisis siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. ⁷ Dimn whoimuwan sima simairgin krimiir niisiimauuyokiyokiyamiyim hiniin. ⁸ Adi Komii siir naeyiu ieya mi op, ta opa Jonki si baptais haiginiuwa Jisisni mi nhie aeya mi ta iya biya Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinainiya saiir

tì swokì aingwowoknaki. Mì tì dimìn whoimim yim dimìn whìruwan siirarar niisiimauugin Jìsis siya Adi Komii siir yinìsimkin. ⁹ Nìm krìma yayim inkamki boinim krìmiir simiir wakaeyim mì krìma ini simiirar wakaeyokna apim mì krìma tì yayim Adi Komii siya boinimauuim siir yinìsim iir simiir waka. Dimusi rani, siir yaiya ini ìkì inkami yayim simiir haibura. ¹⁰ Mì yipìkì Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mì siir kwoinìn pa ninoknìnkinkii ta Adi Komii siir yaiya ya kaimwowainga, ya saeya hinina boinka, Jìsis siya kariir yinìsimkin. Mì yipìkì tì Adi Komii siir yai imiiram naingwo tìbmii kìn karamae nwowi mì tì yayim yipìkì biya Adi Komii siya boinim siir yinìsim iir simiir wakae karamae nwowi mì yio tì hiriinan inkamìn tì hiriinan boiniyìn yio Adi Komii siir nìksisaei. ¹¹ Tì yayim yim Adi Komii siya boinikim krìmiir. Siya krìmiirìn bidiyar whìnkinsiis haiginuwìn mì krìma wì inìgak saikar nwoyokiyokiikaeyami. Siya krìmiirìn ta hiriinan saiirsi whìnkinsiis haiginuugin ta siir yinìsim iir siya nìkropkiya saiirsi. ¹² Mì yipìkì kwoin whìruwa Krais siiram nwowi, yio wì hiriyar nokwoyokiyokiikaeyami. Mì yipìkì hiriinan tìr karamae nwowi, yio wì nìnga nwowi. Ìriig.

Krìma hinina ninoknìnkini krìmiir inìgin wì omwaiyar hiriyar nwokì waiyayokiyokiikaeyamim

¹³ Ta yokwowa kara wìnkika dimusi rani, wim kima iikamim yipìkì Adi Komii siir yinìsim iir wakaeyokna apiyim kima ònoknìnkìn hinìn, wim kima wì inìgak hiriyar nwoyokiyokiikaeyami. ¹⁴ Ya dimusi rani, tì hiriinan siyutìn krìma wì dimìnam Adi Komii siir srìisi nìdid rani. Nìm krìma ina ninoknìnkìnim iya krìma Adi Komii siiram srìisi dimìnam yipìkì siir kwoin iir wakaeyokna apiyim siya krìmiir yai imiirìn wa waka. ¹⁵ Nìm krìma ina ninoknìnkìnim iya siya tì dimìn taeminim krìma srìigiyim siiram simiir wakaewiniyìn mì krìma pa ninoknìnkinkii krìma simiirìn wa haii.

¹⁶ Mì yipìkì siir nomiyau iir kigi siya dimìn biyeyìn yipìkì paeya nami omìn siir nam karamae nwowiyìn siir tìrì mì siya Adi Komii siiram srìisi mì siirìn wì siya whìnkinsiis haiginuwì mì ta hiriinan saiirsika siya wì inìgak hiriyar nwokì sibgu oyokiyokiikaeyamim. Mì tì inkamìn siya dimìn whìr tìrì mì siya wì paeni omìn siir nami. Mì yipìkì tì hiriinan tìrì, yio wì paeya nami omìn siir nami. Adi Komii siiramìn tì hinìn inkamìn dimìn biyekì naokingugunankaiyìn siiram kipi srìisi. ¹⁷ Dimìn taemin kasa rani, yipìkì iikam ima tìrìm Adi Komii siir yai imiir kikinwaimwaisiyim mì dimìn taemin biyie biyeyim sima tìriyim yim wì Adi Komii siir tìr tani ò siya nwowam mì sima wì ta hiriinan saiirsi nam tani paeni omìn siirìn.

¹⁸ Nìm krìma ta saiirìn ina ninoknìnkìnim yipìkì Adi Komii siir yinìsim nwowi siya wì dimìn biyie hiriyar tìriyokiyokiyam tani. Mì tì hiriinan inkamìn siirìn Adi Komii siir yinìsim ieya kigriraowi mì ta hiriinan saiirsika Setan siya wì siir tìrbu rani.

¹⁹ Nìm krìma ina ninoknìnkìnim nìm krìma Adi Komii siirgim mì tì iikam whìekakim tì nu iir nwowim, Setanìn yio ini simiir kigriraowan inkam ywowìn mì yim sima wì siir wakaeyokna api.

²⁰ Krìma ina ninoknìnkìnìn Adi Komii siir yinìsimìn yio bidiyar yitìn krìmiir whìnkinsiis haiginuwam mì ta hiriinan saiirsika krìma Adi Komii krìmiir Wanìn kìngkìkìnìn siir asi ninoknìnkini yaeya Adi Komii nwir karamaeka. Krìma ini Adi Komii siir yinìsimìn Jìsis Krais ini saika yamasuswin Adi Komii nwirkinwìruwan sasairgìn mì siya ina nwowìn mì krìmiirìn siyar whìnkinsiis haiginuwì mì ta hiriinan saiirsika krìma wì asi nwoyokiyokiikaeyami inokìnokìn.

²¹ Tì kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima tì tidiyuim kamkim sim nìkrìmtìo kuuwiyìn uruwai siyaowainan yipìkì iikamkim sim hainaniyim simiirsiyìn aru dwo. Ìriig.

2 Jon

Mi yokwo kwisaka Jon siya winkiya Grik simiir yaigin aiir, ya min boinkika Jon siya, wig aeya mi saiir yinisisim ikim. Nhirim yim ta wig aiiram naingwo tibmiigim sima hiniina naingwokim saeya iikamim naingwo tibmiiyim yipiki maeyau kwirruwa nwowim simiir hiriir swoki imbiyamim. Siya simiirin min boinkikin sima irni nwirnyam inanaingwokwowim mi kam bibiyeyim simiirsi mintiraowim yipiki Kraisiir dimin taeminim simiirgisimiir niisi-imauu karamae nwowim. Iriig.

¹ Kara Jonkin, Adi Komii siir piugana saiir biyan inkamkin mi ta yokwowa kara winkika wigim yipiki biya Adi Komii siya nimbiniim siir yinisisim nwowam kimiiram. Mi saeya kimiiraram bi winkika, saeya kima mi kimiir yinisisim ima kimiiramar winkika. Mi kara kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani, kanakana rani, iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiram naingwo tibmiiyim sima warar winkika. ² Krima kimiiram asi naingwokwonanaei. Dimusi rani, wara Adi Komii siir yai kibikibiyim kimiir kwoinawokwaiyim yim wi waraur hiriir haigi-nonkworinukripkaii.

³ Kara hiniina naingwowi Adi Komii siya mi siir yinisisim ieya Jisis Kraisiir krimiirin naingwoyimok mi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae sowa hauugin mi ta hiriinansika sima wi krimiiram asi naingwokwonanaei mi krima wi wadie nwoki sibgu owim iripa nongwomamairamin. Dimusi rani, nim krima siir yaimwokiyaaimwo imiir wakaeyokna apkim mi irni nwirnyam naingwokwonanaekim. Iriig.

Krima iikamim simiiram daingwokwonanae

⁴ An kara ha wakaekin kimiir piugana saiir iikam nhirim yim ha wakaeyoknaekim. Dimusi rani, wim kima ti siyiumwokisiyiumwoin Adi Komii siya boinin krima tiram siir wakaeyokna tirin mi an kara ini maigimaigargar ywokiin. ⁵ Kara kimiirin ti hiniina boinkikin, krima irni nwirnyam daingwokwonanae. Yim ti yayim tapar bi kwitkim. Yim ti yayim yim biigibii krima naingwo tibmii kina mi ha wakaeyim yim sima. ⁶ Mi krima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwokwonanaei mi krima siir yai imiir warar timi wakaeyokna ap. Biya siya krimiirin ti hiniina boinkin, krima irni nwirnyam daingwokwonanae.

⁷ Iikam whiekakim bidi yinoopkiyim hinda tinda iikam imiir priyiksasaeyam. Sima ti hiniina misisae boinamkim, Jisis siya iikam krimiir piunan nwonanikin mi siya nua tiriirin ha niunaininikin. Mi ti hiriinan siyutin ti iikam imiir sima niksisaeyim mi yim sima ini Kraisiir sau omomnan ywowim. ⁸ Kima, kimasiyar mintiraona mi kima wari dimin kibi kibiyim kimiir kwoinawokwaiyim Adi Komii siya haigiymauuwim simiir simiira tirnanae, mhoiya kira wi dimin taemin kasa hai rani, kimiirin wi siya hauwi.

⁹ Mi yipiki yai nhirim Kraisiir yayim simaka ninkin haiginkii, Adi Komii siya wi saika nwo rani. Niingaka. Mi yipiki Kraisiir yai imiir wakaeyokna api, Adi Komii siya mi siir yinisisim ieya sowaniiyin wi saikar nwoi.

¹⁰ Mi inkam nwirki niti mi siya Kraisiir yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kira wi simiir kipi nikiuna apninopkai kiriir omakanau hiriir namamin mi wi simiir kipi mi boinwin hiniin, ha wit. Mi kira simiirin hiniina kipi mi boin, Adi Komii siya ini kimakar nwowin mi kimiirin wi siya nwoaiginiuwi iripa nongwomamair aeyam. ¹¹ Mi yipiki ti inkam biye hiriinanin siir boini hiniin siya wi saika nongwomamair aei mi yio tari siir nomiiyaugin mi dimin biyeyim yipiki biya ti inkam ieya tirim yim iriipi siir warairgim.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹² Dimin kasakasa rani, kara naingwowim kimiir boinmimauuam mi kara simiirin pi yokwoni ara winki rani. Kara kimiir kignakiyam tiri mi ta hiriinan saiirsika krima wi iripa nwoki boinaiyim ti dimin taemin imiirin mi krima wi maigimaigarga niki inan oswowim. ¹³ Mi kiriir yokman yaowae budieya saiir yinisisimim, sima nokboinmamaigikim. Iriig.

3 Jon

Mi mhoigimhoiiyan yokwowa Jon siya winkiya, ya siir nomiiyauwin yipikin siya naingwokwonanaeiyin Gaias nikiuwiyin ya siiram winkika. Jon siya min boinkikin siyu miyikin Gaia siya nwowiyin mi siya ninkinwamwarkii boiniyin siyu bibiyeyim inkam biyanin min dapiyin Daiotrefis siya tirim simiir. Iriig.

1 Kara Jonkin, Adi Komii siir piugana saiir biyan inkamkin ta yokwowa kara Gaias kiriiram winkikin, yipikin kara naingwokwonanaeiyin. Dimusi rani, ni kira ini Adi Komii krimiir Wanin siirgisiir siyu iirar nwowin.

² Ti kariir nomiiyauin kara naingwokwonanaeiyin, kara ha naingwowi kira maki kipi nii mi yio ini mi owin kira hiriinan wadeyar mi owim kiriir kwoinin rirmiiya siya nwowiyin Adi Komii siiram wakaeyokna apam siir hiriinan dwo. ³ Kara ina ninokninkinin. Dimusi rani, nomiiyau nhirim ha nitim kariirin sima ini boini hiniin kira Kraisiir yai imiirin ha sibgu wakaeyokna apikim. Inokiiinokin ni kira Adi Komii siir siyugisiyitu iirar napikin. Mi ta yaiya kariirin maigimaigra saeya nwoaiginiugin. ⁴ Mi an kara hiniina wakaekin, kariir nomiiyauim tariinanin sima ini Adi Komii siirgisiir siyu iirar nwowin mi ti dimin hiriinanin kariir kwoinin siya hiugrimkripkin maigimaigra komii nwowamin. Dimin whirki kariirin hiriinan bi tirkin maigimaigra kara nwowamin. Niingaka. Iriig.

Sima Gaias siir boinkim miyim siya miriyim wadie wadiekinairgim

⁵ Wim kima ti nomiiyauim kara naingwokwonanaei ima wim kima Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir tirkin mi Adi Komii siir iikamim hinda tinda nwowim yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwiyim simiirin ini kimar kigriraowim. Kima simiir whwonkam imiir bi kig ninokninkinkim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim. ⁶ Mi iikam nhirim ha nitim krimiiram mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim krimiirin sima ini boinmimauuni hiniin simiirin kima whinkinsiis haiginiugin. An kara hiniina naingwowi kima simiirin hiriyar whinkinsiis haiginiukripkai mi simiirin dimin taemin ha timi hauu mi ta hiriinan saiirsika sima wi hinda tinda asi nami Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwamam. Mi ti dimin hiriinanin yipiki kima tirim simiir Adi Komii siya kimiir mi aiiram in maigimaigra ywokiyin. ⁷ Mi sima simiir om imiir haiburgigim mi ha namim Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwam mi sima dimin taemin bi priihaigim iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyim simiir hirankin. Niingaka. ⁸ Mi simiirin krimar whinkinsiis haiginiu mi krima kigrirao mi ta hiri-

inan saiirsika sima krima dimin taeminim wi yaripar tiri mi Adi Komii siir yai ima. Iriig.

Daiotrefis Demitrias sowa

⁹ Mi kara yokwo bidi winkiyin ti iikamim ta maeyaua saiir hiranin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiiyim simiiram. Mi yio Daiotrefisin, ti inkamin yipiki simiir biyan inkam nwowam naingwowin siya kariir bi nikiunakin siir kigriraowamin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, iya kara niti mi ti dimin taeminim siya tirim kara wi kiriir nini boinmimauuni, siya kinaopitkaigaiyiu boinmim krimiir mi sima sima rani, siya nomiiyauim yipikim Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwamim simiir boinkim hiniin ha wit mi simiiram bi mi kiwawinkim simiir omaka hiriir namam. Niingaka. Mi ti iikamim yipiki simiir nikiuna apinopkaiyam tirim simiir omaka hiriir, simiirin kimidiniya siya mi ikidu. Mi siya simiirin hindara bi nikiidugin, siya simiirin hindara nikrip iuguskikin Adi Komii siir iikamim simaka hainanamin. ¹¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima dimin biye kipi tir mi ti dimin taemin hiriinanin simiir kipi wakaeyokna ap. Kima ti iikamim yipiki mi miyik imiirara miriyim simiir hiriinan tir, yim sima Adi Komii siir iikamim. Mi ti iikamim yipiki inokiiinokin dimin biye biyeyim sim tirnanaeiyim, yim sima Adi Komii siir iikam tani. Niingaka. ¹² Iikam whiekakim yim hiniina boinkim Demitriasin yio wadiekim. Siir siyiuin wadiekim mi siya inokiiinokin siyarin hiniina niisimauuwikin siya wadiekim. Mi nim krima iripi hiriinan hiriyar mi boinkim siirin, siya inkam wadiekim. Mi kima bidiyar yinokninkinim hiniin krimiir yaiyim yim yai kaimwo imairgim.

Nikopkaigiyin yai aeya

¹³ Yaiyim kara winam tirim kimiiram kasa rani mi kara simiirin kimiiram winkiyim pi boriisopi yokwoni. ¹⁴ Mi tariinanin kara wi kimimin tani wi kapi nitsauwi kimiiram, kimiir kignakiyamin mi dimin taeminim wi krimar nwoki idwo boinaiyim.

¹⁵ Kara ha naingwowi kima iripa hiriyar dongwomamair aekripkai. Nomiiyauim tiranim sima kimiir nokboinmamairgikim sima kimiirin yapayapa nwinira nokboinmamair digikim. Mi simiir inig imiirar boinki, ti krimiir nomiiyauwim yipiki waraur nwowim. Iriig.

Jut

Jutin yio Jems Jisis sowiir nomousimkin. Mi ta yokwowa siya wankika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim simiiram. Mi ta yokwowa siya simiirin min boinkikin sima kamim Adi Komii siir yaimwokiyaaimwo aiir boinmimauu karamae nwowiyim yaeya yai boiniyim simiirsi mintirao. Siya simiirin min boinkin ti paekwosimin siya dimin biyie dimugi tirkin, mi iikamim dimin biyieki naokingugunankaiyim ti om whiso sowiir hiranim Sodom mi Gomora, mi Ken siyar yipikin siir nomousim iirar swoki isomaon, mi yipiki tiriiginim dimin biyieni siyiun si napim yim wi iriipi hiriinan warar mi inkin tirkii ti kamim hindara priiyksasaeyim simaka. Iriig.

1 Kara Jutgin yipiki Jisis Kraiis siir mii sibmriiyan inkamin, kara Biayan Inkam Komiiyin Jisis, siir mhoigimhoiiyan nomousim ieya, kara ta yokwowa iikamim yipiki biya Adi Komii krimiir Wanin siya nimbiniim siir wakaeyokna apim kimiiram wankika. Mi Adi Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin iikamim yipiki Jisis Kraiis siya kigriraowim kimiirim.

² Kara ha naingwowi Adi Komii siya wi naingwobumbu mi nongwomamair ae mi naingwonanae, wi kimiir nwoki hauumimirim. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir haimriiyuwi, yim wi siyu biyie tiri

³ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara yokwo kimiiram win hauugiyam naingwokin ti dimin kibi kibiyim Adi Komii siya tirim krimiir nanmai-warkainaim. Mi dimusi rani, ti niksisa profet kamim kara kimiirin yai kirie pi dimin whirni boinki. Mi kima sibgu dokworinukripkai, yai kibiyim simiir wakaeyokna apamin, biya Adi Komii siya hauuwim whiekak krimiirar yipikim siir wakaeyokna apiyim mi ti yayim krimiirin iiyim kwirkikwiruwa hauugikin. ⁴ Kara ta yokwowa whisarii bi win hauugikin, iikam nhirim sima nimpriokim dimin taeminim sima naingwo tibmiiyim simiir kwoinau hir nwokaiyim mi sima kimaka ninkin itkim omakam kima hainaniyim Biayan Inkam Komii siir. Biya Adi Komii siir yayim inkamkim winim Yokwo Komiinau, sima hinina boinkim, Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbuninkini. Ti iikamim sima digumii Adi Komii siir bidi haimriiyugigim mi ti siir yai kibiyim ini sima kisina haigina simiir whindiriraerim siyu biyie tirim. Sima digumii Jisis Kraiis siir haimriiyugigim mi siya siyairgin, yipiki krimiir kigirkakin inkamin mi krimiir Biayan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis.

⁵ Mi kima bidi yinokninkinim Adi Komii siir yai kibi kibiyim biya iki nhirim sima boinmawuwim kimiir. Mi kara kimiir whin diriraerim naingwowi kima ti yai imiir naingwo warkainam. Biya, Isrelmi iikamim Biayan Inkam Komii siya kihainanikin Isibmi nu hirankin mi siya simiirin hiranki yikiunani mi mhoiia siya ti iikamim simiir nhir imiir yisomsomaokao yipiki siirim naingwo tibmii karamae nwowim. ⁶ Mi paekwosim

simiir nhirim dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim simiir biri sibgu wakaeyokna apkim. Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim sima tirim simiirin wi omim ninomor kou hiranim wi simiir hir haiburgigi, maeyauwa sima nwowiyim simiir. Mi Adi Komii siya simiir niibwomambwo komiia sair yauni haigigig mi ini hirar yonkwowim. Mi weyin sopni bidi yinim-nirkaiyim, kamim mii biyie miriiyim simiir hiriinan mi sima wi iya Adi Komii siya hidana iikam imiir wi sairim nwokwokini. ⁷ Mi iriipi hiriinan ti om komii komiyo Sodom mi Gomora mi om nhirim sowiir kingiin hir nwowim simiir daingwoki. Mi sima ini wara iikam biyeyim kimakar nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima hii iki kam nhirim sima sima nanaei, wig aka nanae rani. Mi hiriinan saiirsika ti dimin biyeyim sima bidi kwiridwokaiyim simiir kwoinim. Mi Adi Komii siya simiirin pae biyieni nonkwobumbuninkinkim ya ta paeya ina pae niuyokiyokiiya sair hiriinan ywowa. Ti hiriinan diminim yim aknainan krimiir niisiimauwi, diminim iikam biyeyim simiir nimbiiyami mhoiia.

⁸ Ti iikam biyeyim yipiki kima nwowim dimin biyeyim sima tiriyim ini Sodomian iikam biyeyim simiir hiriinana ywowim. Dimusi rani, ti kamim dimin sima naingwowim, sima dimin biyie imiir tirkim, sima Adi Komii siya kigriraowim pi boriisopkim mi sima siyu biyie Adi Komii siir oman paekwosimim simiir tirkim. ⁹ Bidi bidiniyarin biigibiyan paekwosimin Maikel, nikiuwiiyin, siya mi Setan sowar ninkinwamwarkii boinko, yipiki Moses siir piuis biyie aiir hainakii. Maikel siya bidi yinokninkinin ti siyu hiriinan nokwao yai boiniyin yio miyik rani, mi siya siirin io yai bi mi boinkin siya iki yai bibiyeyim sim boinin. Nhangaka. Siya hiriinanara boin Adi Komii siya kiriirin wi ti yai bibiyie imiirsi boinwokiopnatkaigi. ¹⁰ Mi ti iikam yipiki kimaka nwowim yim sima yai biyie ti diminim sima ninokninkin karamae nwowim simiira nikbumbuwikim mi ti diminim sima priidiraerar whaowaeiyim yim ini niimauan wraisuim sima priidiraerar whaowaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. Yim sima simiir kwoinkar naingwowim simiirar napikim yim sima wi simiir tioidwomai. ¹¹ Kaimwowaiga, simiirin wa tioidwomai haiginiwi mi sima dimin biyeyin biya Kenki tirin simiir hiriinan wakaeyokna apikim. Mi sima Adi Komii siiri-

mar naingwokwo nanaeikin mi iikam nhirim simiiram warar. Mi sima simiir kwoinim bidi yinkpit haigiyyin dimin biyie biya inkam Balamki siya tirim simiir wakaeyokna apikim, siya Isrelan iikamim simiir nik-sisaeikim. Dimusi rani, siya umir haiyim naingwokin. Mi simiirin siya wa nonkwobumbuninkin haiginiwi. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, Koraki si nantamyiriyira Adi Komii saika sair hiriinan tirkin, iya siya Moses siir maeyau aii nokwokairinam naingwowin. Mi siya wi kigriraowan inkam siya nwoki owim. Mi Adi Komii siya siir bi kigninkinkikin mi siya ini siirar kwisomaokiyin. ¹² Mi ti niksisaie iikamim ini siya komi komiyyim whii komii solwara aowa hir nokwokwomaiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya iki siyaii komii komiyyim sima nitiiyim mi ti siya imiir naeyikiuiuiyim mi siyaii pa niyikimkirki mi ti iikam hiriinan kinaka naeyim iya Jisis Krais siya naowa sima sair swoki aingwowaikikim mi sima nidid rani, kima igao yai simiir boinsi. Sima, sima simar kigriraowikim. Sima niwiipai niwiipaiyim inkam nwrni whin diriraerar karamae nwowiyim simiir wakaeyokna apikim mi sima ini wauwim opudki hughainamiyim mi nao kin karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini paeyin nae bud karamae nwowiyin iya iikamim sima hiniin ninokninkiniyim ti paeyim simiir ii aeya nae budana. Sima ini paeyim ninanbimbirnam mi ha naonamim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi iikam nhirim sima nikrimtiowi simiirin harara. Dimusi rani, sima nae bi budgim. ¹³ Ti niksisaie iikamim ini ieyin owieki nakiyyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti dimin biyeyim ti iikam ima tirim ini ieyan whopiyyim ida nwowim iikamim sima kigam ini simiir hiriinan ywowim. Iikamim yipiki digumii Adi Komii siir yai kibiyim simiir haimriiyugigim yim ini nauunim maeyau biya sima nidwowim ninomor kou hir simiir haiburgigim mi ha ninoopamim maeyau maeyau ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya bidi yimbiniin maeyauwa niibwomambwonan nwowiya ti iikam hiriinan simiirim sima nwoyokiyokiikaeyamim.

¹⁴ Bidi bidiniyarin inkam nwrin Inok nikiuwiyyin, Adamni yinneyin, yayim siya winboinkiyim Yokwo Komiinaw kima wakaie, Biyan Inkam Komiiyyin wi siir paekwosimim dimin whirki kimbu karamaeyim simaka niti ¹⁵ iikam imiir hidim mi iikam biyeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi idowiiya nwokii mi dimin biyie sima tirim wi idowiiya mi inkin okii mi iripi hiriinan yai bibiyeyim biya sima nigbumbu boinim Adi Komii siir yim wi idowiiya wara mi inkin okii. ¹⁶ Ti niksisaie iikamim sima boinainanaeyim mi iikam nhir imiir boin huriyiuwi dimin taeminim nimbiamim simiirsi. Sima diminim simiir kwoinki naingwowim simiirar wakaeyokna apikim. Sima simiir inig imiirar hainanaeikim mi pi hiniina mi boinainanaei, krma dimin whirki bi kimbugim mi sima yaiiop pi iikam nhirim simaka ninuwi mi hiriinan sairsika sima minim tirkim diminim sima naingwowim simiir hiranki haiyam. Iriig.

Kima sibgu dokworinu mi Adi Komii siir yai miyyik miyyikim simiirarar wakaeyokna ap

¹⁷ Kima rani, ti iikamim wim kima ti dimin taeminim nimbimbiiyamanim simiir daingwoki, ti aposel kamim yipiki Jisis Krais siya nokmwim okwoim siir yai kibi imiir boinimauuwim simiirar naingwoyokiyokigim, ti dimin taeminim sima boinim wa nimbiamim. ¹⁸ Mi sima kimiir boinmauwuwi mhoiyya iya ini kingiin nita Jisis siya swoki iti mi ta ii aiiirin iikam nhirim wi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim wi simiir boin-tirop iei mi yaibu wi simiir mi iewaiyuwi, mi wi simiir mingigini mi sima wi dimin biyeyim simiir kwoinki naingwowim wi simiir wakaeyokna api. ¹⁹ Mi ti hiriinan iikamim sima niinikibiri yipiki iikamim Adi Komii siir isidanim simiirin, sima dimin taemin nuan iikamim simiir kwoinki naingwowyim simiir wakaeyokna apikim, Adi Komii siir naeyuin yio simiir hir nwokai rani. ²⁰ Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwo-nanaeyim, kima irni nwrni ti whinkinsiis haiginiu Adi Komii siir Yai Win Kibiya yipiki kima wakaeyokna apiya kimiir whinkinsiis haiginiuwam kimiir naingwo tibmiiya kirie saeya nwowim. Kima Adi Komii siirim kwisboin diminim mi Adi Komii siir naeyuin siir kigninkinwin siya kimiir nwoki whindiriraerar haiginiuwim ti dimin imiirin. ²¹ Kima Adi Komii siir sibgu wakaeyokna apikim mi ta hiriinan sairsika, siya kimiirin wi hiriyar nwoki iisiimauu kripkaiyim siya kimiirim naingwokwo-nanaeikin. Kima iya mhoiyya Biyan Inkam Komiiyyin Jisis Krais siya swoki iti mi dimin miyyik kimiir tirni ta kimiir mii airsi mi kima omwai saika waiyayokiyokiiyana sairim dwokwokin. ²² Kima iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiirim naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginiuwim mi yim iki iikam nhirim simiir kwoin imiir kiyai dimin biyeyim simiir wakaeyokna apim mi sima wi ninokninkin tani piki hiniin siyu ikin sima napanin. ²³ Wim kima iikam kasakasa whindiriraerar tani mi simiir kwoin imiir kiyai dimin biyie simiir haiburgigim inkamin diminin paeya nakainamiyim mi ha nanka hainaowidiyyin siir hiriinan. Kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginiu simiir kwoin imiir kiyaiyim dimin biyie imiir haiburgigim mi kima, kimasiyar timi mintaraona. Dimusi rani, ti simiir dimin biyeyim sima wakaeyokna apiyim wi kimiir kwoin imiir kiyaii mi kima wi simiirar mi inkin wakaeyokna api. Iriig.

Jut siya Adi Komii siir inig iir hainankin.

²⁴ Kara ha naingwowi iikam krma Adi Komii siir hainan prapraski yipiki kirie komiigakin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi kima wi dimin biyie simiir wakaeyokna ap rani mi siya kirie komiigakin mi siya wi digar nwowi kimiir kwoin budin miyyikimiiyikin siir nwowaiginiuim siir whwonkam ida iya siya iikam imiir hidi, iya, ii aeya digii mi kima wi maingimairga komiigak nwowi. ²⁵ Kara ha naingwowi krma Adi Komii

krimiir Wanin siir inig iirar hainan, ti inkam nwiruwan sikisiyairgin yipiki krimiir nanmaiwarkainan ti dimin kibiyim biya krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi siya ini kirie hiriyyar nwokripkaiyin mi dimin taeminim ini siyar

kigirkakim mi dimin taemin whiekakim simiir biigibiiyin ini siyar nwowin, biigibiiyar whuinunan mi tariinanar yamwonyin, siir inigin wi kou hiriyyar nwoyokiyokiigiyami mi siya ti hiriinan siyu iirar ti oyokiyokiyam. Iriig.

Revelesen

Ta yokwowa saiiir winkyiyin inkamin Jonkin, Jisisni mii kigna miriyyin inkamin siya. Ti Jon nwiruwan yipikin Jisisni yai win kibikibiyim sim niki winkyiyin mi yokwo kwoimim siir inigi nwoki ikim sasa kinairgin ti Jonin. Mi iya Jon siya waibiyie namwoiwin siya inkamin maeyauwa mii biyie miriyya saiiir hir hiugripkikikaiyyin siir hiriinan nwokin iya siya mhuusimin Patmos nikiuwiyyin whii komii saiiir whii idopwoniya nidwomaaiyyin siir nwowa. Mi siirin kimi-diniya Adi Komii siya tirki nhwonan whinkigmimikim mi siirin kimidiniyan Jisis siya yiisiimauu dimintaeminim mhoiyya nimbinianim simiirin. Mi Jisis siya dimintaeminim siya kigim simiir boinkikin siirin siya simiirin yokwoni winaowidim mi iikamim naingwo tibmiyyim piugan iriyyar kwiso sowiirim simiirim hauugiyim. Mi yokwo iriyyar kwiso siya winkyiyim simiir mhoiyyan, mi ti dimin taeminim mhoiyya nimbiyamanim yim siir nhwoka kigmimikim. Mi iya hik komii aeya nimbiyamana, Setan siirin wi Jisis siya nokwokopougigi. Mi om Jerusalem winin yio wi panin panina namisi imbiyami. Mi ta hiriinan saiiirsika tiriiginim yipiki simiir inigim ta yokwowa iikamim yipiki omwaiwayayokiyokiiyanim simiir inigi nwowa saiiirin wi wara nwo rani. Niingaka. Iriig.

1 Ta yokwowa kara dimin taeminim yipiki Jisis Krai siya niisiimauuim kariir simiir win boinkikin. Biigibiyyin Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo imiirin Jisis Krai siir niisiimauugin. Mi simiirin siya wi hiriinan saiiirsi nwoki isiimauuim siir miyyan kamim krimiirin, ti dimin taeminim nimbinisasauuwanim. Mi Jisis Krai siya yikropki Adi Komii siir paekwosimin Jon kariiram siir miyyan inkamin mi ti dimin taemin imiirin kariirin siya wi hiriinan saiiirsi boinmimauuwi. ² Mi Jon Kara ti dimin taeminim simiirin ha kigin mi ti yayim yipiki kariir wiingar wakaeyim, simiirin yim yokwoni kara bidi winkyiyim. Mi ti yayim Kara winkyiyim yim Adi Komii siir yaigim mi sima iriipa hiriinan Jisis Krai siir warargin. ³ Mi iikamim ti yai imiir mwaani mi Adi Komii siir iikam nhirim sima simiir wakaei mi sima whiekakarim wi maingimairga nwowi. Mi iikamim ti yayim yipiki Adi Komii siya tirkiyanim mhoiyya nimbiyamanim simiir wakaei mi sima simiiram naingwo tibmii kiini mi simiirin wadie tiri mi sima wi maingimairgar nwowi. Dimusi rani, iya ti dimin taeminim sima nimbiyamana ya ini kingiin nwowa. Iriig.

Jon siya yokwoim Adi Komii siir iikamim om iriyyar whiso simiir hiranim simiiram winkika

⁴ Kara Jonkin, ta yokwowa kara winkyiya saeya Juda iikam nhirim Adi Komii siirim ti om iriyyar whiso simiir hiranim nu haimii Esia hiranim wi kimiiram win hauugi. Kara ha naingwowi tiki Adi Komiiyyin yipikin biyyar nwowin mi ti tariinan mi owin mi mhoiyya wi hiriyyar swoki oyokiyokiiyanin kimiirin wi wadie siya nwowaiginuwi mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aekiyamim naeyu miyyikin yipiki iinsii iriyyar whisa nwowin siya siir whwonkam ida nokwowi ipiyya yipiki Adi Komii siya nidwokaiya iikam krimiir kigirkakam, kimiirin wi wadie siya nwowaiginuwi mi kima wi iripar nongwomamair aekiyami. ⁵ Kara ha naingwowi, sima mi Jisis Krai siya kimiirin wi simar kinsiiin haiginuwi mi

kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Krai siya Adi Komii siir yai imiirin bidiyar sibgu anaakninkii haiginuwin. Siyairgin inkamin yipikin biigi bii Adi Komii siya hidninsiin idwowin siya naonama saiiir mhoiyya mi siya ini omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Siyairgin inkam komiigi komiiyyin, yipiki wi iki inkam komii komiiyyim yipiki wi ti nuan iikamim simiir kigirkaki, simiir kigirkakanin. Siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi dimin biyeyim krimiir kwoinawu nwoyaiyyim siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. Dimusi rani, siya bidi iki aowin mi siir nhieya bidi mi aokiinainama. ⁶ Siya krimiirin hiriinan minam tirkin, krima siir piugana saiiir inkam komii komii nwowin. Mi krima yapa yapa nwonra Adi Komii siiramim iikam nhirim simiiram kwisboin pris inkamim sima tiriya saiiir hiriinan. Mi krima wi siir Adin siir dimin taeminim yipiki Adi Komiiyyin wi simiir nwoki tirim. Kara ha naingwowi, Jisis Krai siya wi inig komiigi komii iirar haii mi siya wi iikam imiir kigirkaki mi siya wi kirie komiigak hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami.

⁷ Kima wakae, Krai siya wi waua saiiir nidwokainaiini. Mi iikam whiekakim mhoiyya sima wi siirar kigwini. Ihi, tiki Juda iikamim yipiki yaii ninii kamim simiir tirim siirin tidiyini sima ninkin irinu aokiyam mi sauni sima mi itam sima siirin wa mi kigwini. Mi iya siya niti mi iikam whiekakim ti nuin siir tiranim yipiki siir karamae nwowin, sima siir kigwini mi simiir kwoinim wa naingwo ididwini mi sima wi nhaminhami nou rani. Ta yayia yai kaimwoka.

⁸ Mi Adi Komiiyyin inig komiigi komiigakin siya ha boinkin, dimin taeminim simiir biigi biyyin ini karar ywowin mi iya sima nimbiyama an kara tapaiirin hiriyyar nwokin mi an kara tapaiirin wi hiriyyar mi owi iya sima digii. Siya wi kirie hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami inokiiinokin mi ta siya nwowa mhoiyya siya wi hiriinanar swoki owi.

Nhwonan Kraisi siir whinkig ðeya.

⁹ Kara Jonkin, kara Adi Komii siir piuganim kimiir inkam nwiirkin. Dimusi rani, kríma ini Jisis Kraisi saikar yamasukikinin mi ikamim krimiirin dimin biyie asi tiri. Mi krimiirin Jisis siyar whinkisiis haiginiugin kríma hik ti dimin bibiyeyim simiirsi haiya. Mi iriipi hiriinan, kríma tariinanin ini iriipa siir piugana sairarar nwowim. Mi an kara Adi Komii siir yaiya saiirin ikam imiir bidiyar mi boinmimauuwín. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Kraisi siir boinmimauugin mi sima kariirin ha nonkwowim mi sima kariirin kimidiniya nu haimii whirin whii idopwoniya nidwomaiyin Patmos dapiyin siir hir yatkiniugig. ¹⁰ Mi biri kimiminkikin, Biyan Inkam Komii siir iya Adi Komii siir naeyiutin ina yitin kariir kwoinawu tiriir mi kara nhwo ha whinin mi karar wakae inkam nwirin kariir digiwa boinkiyin, siya pranae pranae bi kauwok boinkikin mi siir yaiya kingiin kingiin bi niyoknakika hapi kidgi maskika. ¹¹ Mi kara siya boinkiya hinin sair wakaekeyin, kira dimin taeminim kira kigim yokwoni winpriginaowid. Mhoiia kira simiir kigi mi kira simiirin wi ikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaekeyin apiyim ti om iriivar whiso simiir hiranim, Efesas, Smena, Pegamam, Taiataira, Sadis, Filadelfia mi Leodisis, wi simiiram hauugi.

¹² Mi kara ina iyaeyimiyokaokiyin, yipiki ti kariir boinkiyin siir kigam. Mi ta kara niyaeyimiyok kaa sair mhoiia, karar kigi, yuukid iriivar iso golni nonkwowim hirar nwowi. ¹³ Mi ti gol yuukidim simiir bopwonau nokwokaiyin irin, yio ini inkamnan ywowin. Mi yuis bribriya siya niya ini siir iga hirar yauuni tioiua. Mi piuopa siya mi kikoga ya golni mi onkwokwoka mi ya ini siir ii aiirar kwakikogriowa. ¹⁴ Mi siir mwoin mi kan aka yo ini wau whisinana ywowo mi siir nhwowo yo ini paenan yuyakiyo. Mi siya dimin taeminim ikam krimiir kwoinawu nwokaiyim wi hiriivar priikig imoki.

¹⁵ Mi siir iga kwiso yo ini aeyinin yipiki inkamki nanagiyyin paenau mi ha niyukaiiyim, hiriinan niuyakiko. Mi kara siir yai aiir wakaekeyin mi siya pranae pranae bi boinkikin, ini opa mhuanki naokiniiniya ini saiir hiriinan ywowa. ¹⁶ Mi siir ina iniga nauun iriivar iso simiir yonkwo. Mi karar mi kigi nhirida yipiki mirmii mirmii iokakinar nwowa siir yai hirankar kiniwokitkinaninii. Mi siir whwonkamín biyyin nabie bopwo whwowiyin siir hiriinan niuyakikin. ¹⁷ Mi iya kara siir kigiyin mi kara ini siir igmiiga kingiinar yakai igrarkinam inkamín yipiki naonamiyyin siir hiriinan. Mi siir ina iniiga kariir nonkwokiya mi siya ina boinkiyin kariirin, kipi nidid. Kara ti inkamín yipiki dimin taemin ima nimbiam karamae niki owa ha nwowin siya mi kara wi wadie hiriivar swoki oyokiyokiyami. ¹⁸ Karaigin omwaiyar swoki waiyan. Biya kariir kam ima nisomaokiyin mi kara ha naonamkin mi kira kariir kaoki, kara wi hiriivar nwoyokiyokiikaeyami. Kara kirie ina nonkwowin ikamim yipiki naokaowim simiir tirkiyanin paeni omin siir namam mi Adi Komiiini omin siir hiriir mi ikrop-

kiyam simiirin, wadie sima sibgu okiyamam. ¹⁹ Mi kira ti dimin taeminim kira kigim simiirin yokwoni wi-naowid dimin taeminim ti tariinan tirim mi dimin taeminim mhoiia nimbiniyan ikim. ²⁰ Mi nauun iriivar iso yipiki kira kigim kariir ina inignau nidwokaiyim mi gol yuukid iriivar is iko, yim hindara nikrigim. Nauunim yim ti om iriivar whiso simiir hiran inkam komii komii ima yipiki Adi Komii siir piuganim simiir ikamim ti om iriivar whis owiir nwoyiwim simiir kigriraowiyim yim sima. Mi gol yuukidim yim ikamim ti om iriivar whiso simiirin yipiki Adi Komii siir kigna apiyim yim sima. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir ikamim om Efesas hiranim simiir boinkin

2 Mi siya kimidiniya kariir boin, kira ti dimin taeminim simiirin yokwoni winki inkam komii komiyyin yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir ikamim simiir kigirkakiyim om Efesas hiranim simiiram. Kira ti yaiyim simiir winki, kara Biyan Inkam Komiiyin, inkamín yipiki nauun iriivar iso sim nonkwowin kariir ina inig aiir. Kara ini ikamim nu haimii Esia warauranim ini kimakar napriririn mi wim kima ini ti yuukid iriivar iso simiir hiriinan ywowim.

² Kara bidiyar yinokninkinin miya bidu bidu aonii kima nanaeya mi kimiir kwoin komiyyin saiiram mi aingwown. Mi an kara ina ninokninkinin wim kima ikam bibiyeyim simiiram naingwo rani mi wim kima tiriiginim yipiki inokninkin aposel inkamnan niksisaeyim simiirin bidiyar mi kinankiim mi dimin taeminim sima boinim mi sima tirim simiirin bidiyar mi wakaekeyim mi kima simiirin bidiyar mi hidim mi kima bidiyar mi inokninkinim hinin, sima aposel inkam tani yim niksisa inkamkim. ³ Mi iriipi hiriinan, kima kariiramín nhami nhami bi naingwo tibmii kingim mi kima kariir kinsis haiginiuwamin bidiyar mi mriiyim mi kima piugi bi piyaokim. ⁴ Mi kara kimaka maingimainga nwo rani. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Biya iya kima biigi bi kariir yai aiir wakaekeyin apa, kima kariiramín pranae pranae bi naingwokwonanaeikim mi tariinanin kima kariiramín kiimii naingwokwo rani.

⁵ Miya yipiki biya kima mriiya kariiram mi ha naingwokwonanaeiya kariiram, saiiram ti swoki aingwoki. Mi kima nikiigiya saiiram ti swoki aingwoki, kima siyiu biyie iirin digiumii haimriiyugig. Biya kima kariiramín nhami nhami bi naingwokwokim mi tariinanin kima ini hindarar yikii iuguskiyim. Mi kima dimin taeminim biigi bi kimar niki apim simiirar ti swoki ap. Mi kima hiriinan tir karamae nwowi mi iya kara niti, kimiir nonkwobumbuninkinam, kimiirin wi kimiir yuukidim simiir hiriinan kara kisisana haigini mi sima wi maeyaua sima nwowa wi saiir nwo rani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. ⁶ Mi dimin whirin kara naingwokwowyin kima napam yio ti si, kima dimin bibiyeyim yipiki ikamkim sim napim Nikolaski si tirim simiiram kipi naingwo. An kara iriipi hiriinan ti digworaekwowim yipiki sima tirim simiiram mi aingwo rani.

⁷ Kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiun siya boinmimauuwim kimiir, wigkam kima yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim mi iikamim yipiki hiriyar niki hougwokripkaiyim ti dimin biyeyim yipiki kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiir mi mhoiia Adi Komii siya kimiirin wa kigninkinkii siir numir aiir namamin mi kima wi paenidin yipiki kimiir whinkinsiis haiginiuwanin wi siir naei inokiinok hiriyar nwoyokiyokiikaeyamam. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Smena hiranim simiir boinkin

⁸ Kira ti yayim simiir winki inkam komii komiiyim Adi Komii siir piugana saiir iikamim simiir kigriraowiyim om Smena hiranim simiiram. Kira ti yai imiirin wi hiniina winboinki, tiki yayim yim kariigim yipiki biyar nwowin iya digworaekwo ima niki imbiyam karamaeyar niki owa mi kara wi hiriyar swoki oyokiyokiyami. Kariirin inkamkar bidi iki isomaokiyin mi kara ha naonamin mi kara ina swoki insiidwowin. Mi ini omwaiyar swoki waiyan. ⁹ Kara biyar ninokninkinkin, wari dimin biyeyim ti tariinan kimiiram nitim simiirin mi kara ina ninokninkinin iikam kima paeprkabgim mi kima dimin taemin hirii hirii karamaeka. Dimusi rani, wim kima kariir wakaeyokna apkim. Mi wim kima Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiir nonkwokim. Kara ina ninokninkinin, yai bibiyeyim iikamim kimaka ninkikinin sima boinim simiirin. Sima ti hiniina boinkim, sima Adi Komii siir piugana saiirgisaiir Juda iikamkim. Mi kara pi ti hiniina boinkii, sima Juda iikam kimgikii tani sima Adi Komii siir bi wakaeyokna apkim, yim Setani piugana saiir iikamkim. ¹⁰ Ti dimin taemin biyeyim ti iikam bibiyeyim sima tirim kimiir simiirsi kipi nidid. Wakae! Ti iikamim simiir kwoinim wi Setan siya kiyaii mi kimiir nhirim wi sima haii mi kimiirin wi maeyauwa mi biye miriia wi saiir hugripkiikikaigii. Mi ta hiriinan siya kinankiuwi kimiirin, yio wi minam kinankiuwi, kima wi kariir namisi wakaeyokna api, iyie? Wi kariir wakaeyokna ap rani. Sima kimiirin iiyim wi iura tirbumbuninkin haiginiuwi. Mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi isomaowamar minki winti, kariiram wi hiriyar daingwo tibmii kiin kripkai. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara tirkii, hiriyar nwoyokiyokiikaeyamam Adi Komii saika.

¹¹ Mi kima ti Adi Komii siir piugana saiir iikamim, kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiun siya boinmimauuwim kimiir simiiram. Mi iikamim yipiki inokiinokin dimin taeminim kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiir nikwowaisii mi mhoiia ti dimin bibiyeyim paeniyim, yipiki wi iikam imiir niuwi, sima wi ti hiriinan iikam kibikibiyim wi kimiir wara nipimpar tani. Niingaka. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Pegamam hiranim simiir boinkin

¹² Kira ti yayim simiirin yokwoni winki, inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikamim om Pegamam hiranim simiir kigriraowiyim simiiram. Kira ti yai imiir winki mi wi hiniina boinki, tiki yayim yim kariir yaigim, ti inkamin yipiki kamkiun si nonkwowin, yipiki mirmii mirmii tokakinar nwodigo. ¹³ Kara ina ninokninkinin omin kima nwowiyin ti om komiiyin Setanki si nitin, siya kigirkakiyin mi kima wari om iirar mi oki winti, wim kima kariir yai aiirin wa sibgu wakaeyokna aingwo tibmii kiini. Mi taka iya inkam biyeyin siya nipimpara kariir miyan inkam kibi iir Antipas yipiki kariir yai aiir boinmimauuwim iikamim simiir mi sima siirin ini wari omin kima nwowin ini siir waraur yisomaowin, yipiki Setanki si nitin, iikamim sim kigirkakam. Mi kima kariirin digiumii bi haimriiyugim kima kariiram hiriyaar wakaeyokna apkripkaiyim. ¹⁴ Kima wadiyaigim mi an kara kimaka ti digworaekwo nhirim simiirsiyin maigimaigra nwo rani. Kimiir iikam nhirim yipiki kimaka waraur nwowim om Pegamam yim sima Belamni dimin teaminim sim napikim. Mi bidi bidiniyar, siya inkam nwirin Belak nikiuwiyin siir yiisimauu, siya Isrel simiir iikamim simiir kwoinim wi panin panina nipitmai mi sima wi dimin biye tir karama ha niki owim. Sima naeyim yipiki inkamki ninkin imiiaeyim uridyu bibiyeyim sim, simiir bidi yaeyim. Mi sima ha namim mi sima kimidiniya hi wig imakar priinanaeyam. ¹⁵ Mi kima ti hiriinan iikam bibiyeyim kimaka waraurar mi owim, ini hiriyar mi kigninkin owim. Yim sima yai bibiyeyim yipiki Nikolasi iikamim sim nowomwarkaiyuuwim simiir napikim. ¹⁶ Mi kima wari dimin biyeyim kimiir waraur nwowim simiirin digiumii haimriiyugig mi kimiir kwoinim ti kisiina haigi mi simiirin kimiir warauranki ti hiniinropkisasauugi. Mi hiriinan tir karamaewowi, kara niti, kara wi ti inkam hiriinan yipiki ti yai biyie imiir napim wi yai simakar ninii. Mi kara yaiya wi kariir yaigiyagrar kaokwo boinkii mi sima wa namkii. Mi simiirin wi sima nonkwoninwomworninkin haiginiugigi yi ti kamkiu iirsika, yipikin wi kariir yai tiranki niti.

¹⁷ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiun ieya hauuwim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Siya ti hiniina boinkin, yipiki kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsiyin hiriyar nokworinukripkaii mi kimiirin kara wi yaeya dimin miyik hauuwi, diminin mananin yipiki ti kariir om tirar niki haigiprakaiyin. Kara kimiirin ti dimin hiniinim sim hauuwi mi ti siya whisinanin yipikin yaeya inig sima winkiyin yio wi warar ninkin hauugi mi ti inigin sima winkiyin yio wadie ieyairgin. Tiki siyan yio min niisimauugin kara kimiiram naingwokwonanaei. Mi ti siir inigin wi inkam nwrki swoki inokninkin tani. Niingaka. Inkamin ti siya iir hayin wi sasar ninokninkini siir inig iirin. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Taiataira hir nwowim simiir boinkin.

¹⁸ Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Taiataira hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigirkakiyim simiiram winki. Kira yaiyim wi ti hiniin yaiyim sim winki, kariir nhwona nhiso paenan niuyakiko mi kariir iga kwiso kirieko mi wadiyairgo yo ini aiyyin yipiki whisinin nwowiyin mi ha niuyakiyin yio ini siir hiriinan yuyakiyin. ¹⁹ Kara dimin taeminim yipiki kima tirim simiirin ina ninokninkinim. Kara ina ninokninkinin kima iikam nhiramin ina naingwokwonanaeyim. Kara ina ninokninkinin, kima kariir yai airar sibgu wakaeyokna apikim mi dimin miyyikar mi tirikim mi ha mi itmaiougwokripkaiigim dimin bibiyeyim kimiir tiriyim yipiki ti iikam bibiyeyim sima ninkikin tiriyim kimaka mi ti dimin taeminim ti tariinan kima tirim yim ini wadieki wadie ywowim. Yim ini dimin taeminim biigi bii kima wakaeyokna apim yim ini simiir haiburim. ²⁰ Mi dimin taeminim kima tirim yim wadiekim. Mi kara maigimaigra nwo karamae kima dimusi now rani, ti dimin whiruwan siirsika. Taka wig biyeya yipiki wig biyeya min dapiya Jesebel saiir hiriinan nwowa, yipiki ha niksise boina saeya profet wiga mi kima saiirin kimidiniya hiriyyar mi kigninkin okripkai kimaka waraurar saeya boin saeya profet wiga. Mi iikamim simiir kwoinim yaiyim saeya boinim simar mi kiyai. Saeya minam boinimauuga iikamim yipiki saiir wakaeyim simiir kiyipsibgyim mi sima pi dimin biye nwoki tirim mi pi hii min nwoki priini-naeyim mi naeyim yipiki kamkim sim ninkin imiiaeyim uruwai siyaowaini simiir bidi yeayim. ²¹ Kara ti nhirim saiiram bidiyar mi imbinim saeya ti dimin biyeyim simiirin digiumii haimriiyugigim mi saeya hiriinan tiram bi naingwoka. ²² Mi hiriinanki niuwi, ta wig aiirin wi kara nipimpari mi iikamim yipiki saiir wakaeyokna apim, yim wi kara tirkii kara nonkwobumbuninkinam mi ma minki niyam mi sima wi maigimaigarak nwo rani. ²³ Mi saiir yinisisimim yim wi kara nisomsom aokao digii. Mi wim kima iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yipiki kariir wakaeyokna apim, iki hinda tindanim wa ninokninkinkii ta saiirin, kara dimin taeminim iikam kimiir kwoinawu nwokaiyim simiirin ina ninokninkinim. Kara dimin taeminim kimiir kwoinawu nwokaiyim simiirin ina ninokninkinin mi kara wi dimin kibi iirar namisi tiri, iyie? Wi dimin biye tiri kimiirin.

²⁴ Mi wim kima Taiataira warauran iikam nhirim, wim kima saiir yai bibiyie imiir bi wakaeyokna apkim. Kima saiir bi wakaeyokna apkim ti dimin taeminim yipiki iikamim sim boiniyim hiniin Setani dimin komii komiigim. Mi kara kimiiramim, wi yaeya mii gwir boin tani, kima kariiram miriyyim. Ti miyyim kara kimiir boinim, si ma simaigim yim simiirin kima wi digar nwowi kima tiri. ²⁵ Kima ti yai kibiyim ti tariinan kima napim simiirin hiriyyar sibgu apripkaii mi iya kara swoki iti, kara wi idowiyyar nimbini. ²⁶ Mi kima iikamim yipiki wi hiriya nitmaiougwokripkaii, ti dimin bibiyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsi mi ti hiriinan iikamim kara kimiirin

wi kirie hauu haiginiuwi. Mi kima wi ta hiriinan saiirsi kigirkaki, iki iikamim iki omom hinda tinda nwowim simiirin. ²⁷ Mi dimin taeminim yipiki kara nimbiniim kimiir, kima tiram, yim ti dimin taeminim kariir Adin siya nimbiniim kariir yipiki kara tiriyokiyokiiyim, si maigim. Mi iikam kima wi iikam imiir kigirkaki mi sima wi yaeya om swoki kisina o rani, kimiir kigirkakamin. Simiirin wi kimar kigirkaki mi wi kimar nikwowaisii ti inkamin yipikin paekop nokwowin mi haua sae nikimkirkiiyin mi misimira ha nwokiyin saiir hiriinan. ²⁸ Mi ti dimin taeminim kara wi kimiir hauugi mi ti nauunin ninomor kouwanin yipikin piunok whwoyayakwokiyin siirin wi warar ninkin hauugii ²⁹ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinim, Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir. Iriig.

Jisis siir yaiyo Adi Komii siir iikamim om Sadis hir nwowim simiir boinkikin

3 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Sadis hiranim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir iikam imiir kigirraowiyim simiiram winki. Kira ti yai hiniinim sim winki. Ti yaiyim yim kariir yaigim yipiki Adi Komii siir naeyiu kibi iriyyar nwisu simiir hiriinan kara nonkwowim. Mi nauun iriyyar iso yim ini karar mi kigirraowim yipiki waru inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigirraowiyim kara kimiirin ti yaiyim simiir boinimauugin. Kara ina ninokninkinin iikam whiekakim sima kiriirin ini hiriyyar naingwowim, kima mii wadie aiirar mrii mi kariiramim ina naingwo tilmii kiiinim. Mi yi ini niinga ywowim wim kima inkamin naonamiyin si hiniin nwonamkim kima kariir dimin whir bi swoki tirmintirminkim. ² Kima piu nhinmii kinki mi ti dimin taemin imiiram ti sibgu aingwo omoki, ti Adi Komii siir dimin taeminim yipiki waru kimar niki apkripkaiyim, kima simiirin kima kimar ti sibgu kiiriimdiyiu haigina mi simiir sibgu ap. Mi ti dimin taeminim waru kimiir kwoinawu nwokaiyim yipiki kima napiiyim yim ini inkamin yipiki naonamiyin ini siir hiriinan ywowim. Siya wi dig nwo rani. Kara ti dimin taeminim kimiirin dimusi boin tani, kara dimin whirmin whirminsim bi swoki kigminkigminkin waru dimin taeminim kima tirim simiirin mi kariir Adi Komiiyin siya wi ha boin tani, sima wadiekinaigim. Niingaka. ³ Ti swoki aingwoyokiyokiigi biya iya biigi bii kima wakaeya kariir yai kibiyim kima simiir sibgu apamar mi aingwokim. Mi tariinanin kimiir digium ti dimin taemin bibiyeyim simiirin digiumii haimriiyugigim mi tariinanin kima ini yai kibikibiyim yipiki biya kima niki apim ini simiir swoki wakaeyokna apim mi hiriiran tir karamaekiswo, kara wi hiiyan inkamnan niti, kara wi kimiir boinmauu rani, iya kara nitana. Mi kara niti, kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. ⁴ Mi kimiir iikam nhirim om Sadis hiranim, wim kima dimin biye waru bi tirkim wim kima iikam wadiekim, wim kima ini yiuwa haingitiropkaiya yipiki iikamim sim kaiya ini saiir hiriinan ywowa. Mhoiya kima kanaka nwowi, nim

kríma wí dimín taeminím whisinaním wí símiir nii mí kríma wí írípá naprírírí. Wím kíma wí tí híriinan tíri. Dimusi rani, wím kíma dimín whírki bí kímúwí iikamkím mí kíma Adí Komii síir yai ímiir síbgu wakaeyokna apikím. ⁵ Mí wím kíma iikamím tí dimín taemin bíyeyím kímíir kiyaiyím símiirsi híriiyar nokworínukrípkaii mí Adí Komii síya kímíiramín wa kiwakii, tí yúis whisinaním símiir níyamín mí kímíir inígím yokwowa Adí Komii síir om hír nwowa saíir nwowím yípiki ha boína inkamín naingwo tíbmii kíinín saíir híranki wí níinaki rani. Mhóiya kara wí tí iníg ímiir haii mí símiirín kara wí kariir Adí Komii síir boínmauwí kariir Adín mí wí síir paekwosím íma boíni, tíki iikamím kariir yai ímiir wakaeyokna apkím mí síma kariir iikamkím. ⁶ Kíma tí iikamím kíma wakae mí kíma síbgu daingwo omok, yayím yípiki Adí Komii síir naeyíuín síya boíním Adí Komii síir píugana saíir iikam ímiir. Íriig.

Jísís síir yayíya Adí Komii síir iikamím om Filadelfia hír nwowím símiir boínkíka

⁷ Kíra tí yayím inkam komii komíiyím om Filadelfia híraním yípiki Adí Komii síir píugana saíir iikam ímiir kígríraowiyím símiiram wínki. Kíra tí yayím símiir wínki, tíki yayím yím kariir yaigím, inkamín yípiki dimín whírki kímú karamae nwowín mí kaimwo kíingikínín. Kara tí síya inkamín yípiki kírie komíigakín yípiki bídi bídiníya Devídgi sí haiya. Kara om kíbiyín Jerusalem níkiuwíyín síir anowín bídi haiwaokiyín mí tí anowín kara haiwaokiyín síirín inkamkí haigínikouwím wí dígmíndígmín swokí o rani. Mí kara síir haigínikounami, síirín wí inkamkí haiwao rani, tí yayím karakíkarar boínkíkím iikam kímíiramín. ⁸ Kara dimín taeminím kíma tíriyím símiirín ina nínoknínkíním. Kariir wakaeki tí iikamím símiir kwoíním tí kara kiyaiyím yím íni anowín kara haiwaokiyín iikam kímíiram hínda tínda namam Adí Komii síir yai aír boínmímauwamam íni síir híriinan ywowín. Mí íki iikam níhírím tí ano híirín kímíirsi haigínikouwím wí díg nwo rani, kímíir níkiduwam tí dimín taemin ímiir tírsi. Kara ina nínoknínkíním kíma kariir kírieya saíirín komii nonkwo rani mí kíma kariir yayím símiirín ha síbgu wakaeyokna apikím. Mí ta kíma wakaeyokna apa kariir wím kíma saíirín bí nímpriowíkím kíma símiirín bídiyar boínmímauu dígím. ⁹ Kíma wakae, kíma tí iikam híriinaním yípiki omaka yaimíndímín nídwokaiwakaeiya saíir nídwodwokai mwainíyím símiirín ina nínoknínkíním. Yím síma ha boínkím, yím síma Isrelmí isidín síirgím mí Adí Komii síya símiir nímbingín síma síirgísíir iikam nwowím. Mí ya tariigína ya kaimwo rani, tí iikamím síma níksísaekím símiir kwoíním Setan síya kíyaigím mí síma íni síir ywowím mí mhóiya tí iikamím yím wí kara tírki. Síma nítim mí síma ogmwo wí kímíir whwonkam ídar níni waisíi híuníi mí síma wí háini nínoknínkíní, kara kímíiramar naingwokwonanaei mí kíma kariirgí kariigím. ¹⁰ Mhóiya íi bíyeya saeya níti mí ta híriinan saíirsíka Adí Komii síya wí iikamím yípiki tí nu híir nwowím wí símiir así kinanankíuwi mí ta híriinan saíirsíka, síma wí íki dimín bíbiyeyím símiirín wí dígímúíí así haim-

riyígígí mí síma wí síir wakaeyokna api. Mí tíki híyím kara wí kímíirar kígríraowí mí dígworaekwo íkím. Mí kíma wí wadíeyar nwowí. Dimusi rani, wím kíma yayím yípiki bíiya kara boínkiyím símiiram naingwo tíbmíigím. ¹¹ Kara wa swokí ítsauwí. Mí kíma híriiyar síbgu apkírpkaíi, tí dígworaekwowím tí tariinan kíma napím símiiramín mí íki iikam níhírím yím wí kímíir tír tani mí kímíir dimín míiyík míiyíkím yípiki Adí Komii síir om hír nwowím yím wí síma mí hai rani. ¹² Mí iikamím yípiki dimín taeminím símiir kwoín ímiir kiyaiyím símiirsi híriiyar nokworínukrípkaiyím, mhóiya símiirín wí kara tírkíi, yínpaenan nwowam yípiki wí Adí Komii síir omaka aír nokworínuwí. Mí tí iikamím yím wí omaka kíbi aír ar nwowí, yípiki Adí Komii síya nwowa mí síma wí saíir haiburgíg rani. Mí mhóiya kariir Adí Komii síir inígín mí Adí Komii síir om íkín sowíirín wí símiir píu hír wíni. Mí kímíir Adí Komii síir omín yío om Jerusalem whír íkín, yípiki mhóiya wí Adí Komii síir om hírankí níti nua tíriir. Kariir iníg kíbiyín wí símiir píu ímiir warar nínkín wíni mí yío tíriigínín yío wí híniina nísiímauwí, síma Adí Komii síirgím.

¹³ Kíma wakae mí síbgu daingwo omok tí yayím Adí Komii síir naeyíuín síya boíním Adí Komii síir píugana saíir iikam ímiir. Íriig.

Jísís síir yayíya Adí Komii síir iikamím om Leodisia híraním símiiram boínkíka.

¹⁴ Kíra tí yayím inkam komii komíiyím om Leodisia híraním yípiki Adí Komii síir píugana saíir iikamím símiir kígríraowiyím símiiram wínki. Kíra tí yayím símiir wínki, tíki yayím yím kariir yaigím, yípiki yaimwókíyaimwo boíni bwamkíbwamín. Kara Adí Komii síir yayím símiir síbgu nanaaknínkíi haigínígígín. Mí tí dimín taeminím nuáním mí nínomor kouan íkím, yípiki Adí Komii síya naingwowím nímbimbíiníyím mí ha nwowím yím karar nonkwokwókíkím. Mí tí dígworaekwo whíekakím yím karar kígríraowíkím mí tí yayím kímíiramín karar boínkíkín. ¹⁵ Kara míiyím kíma míriiyím símiirín ina nínoknínkíním. Wím kíma kariiram bí naingwokwonanaekím. Mí íriipi híriinan wím kíma kariir bí níkwowaisíigím kímíir kwoíním kariiramín háimíi háimíiya naingwokín. Mí kíma íinokíinokín kariiramar tí aingwokwonanae, íyie? Mí kíma íinokíinokín kariirín híndarar tí íkwowaisíi íuguski. ¹⁶ Mí dimusi rani, wím kíma kariiram bí naingwokwonanaekím. Mí íriipi híriinan wím kíma kariiramín híndara tantarao aingworaraowí íni tí inkamín yípikín nae whíekínám tíriyín íni síir híriinan ywowín mí an kara íriipi híriinan, íni tí síir híriinan mí owín. Kara wí kímíiram mí aingwo rani mí kímíirín wí kara yaskíigíi Kariir yai tírankín. ¹⁷ Kara kímíiram naingwo rani. Dimusi rani, tí síirsíka. Kímíir kwoíním wím kíma tí híniina naingwówí, wím kíma ha boínkím, iikam kríma umír hoímgakakáirgím. Dimusi rani, míiyím kímíir íngar nonkwo mírii nanaeyím símiirsíka. Ním kríma wadíekíwadíeyairgím. Mí kíma ha bí nínoknínkínkím kímíir kwoíním bíyíekím. Mí kíma wadíe panínsi ywosi. Mí ta híriinan saíirsíka iikamím yípiki síbgu aingwo omokíyím yím wí kímíirsi naing-

woyimyoki. Kimiir kwoinim kariir dimin taemin miyik miyikim simiirin hoimgakwao haigi okai rani. Wim kima ini iikamim ningar priyokaeyamiyim dimin taemin karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kimiir nhwonam yim nhwokwisaekim yim ini iikamim nhwokwisaewowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi wim kima ini iikamim yuis karamaeyim hinda ningar priyokaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim kimiir kwoinim. Mi kima ta sair bi kigninokninkinkim mi kima ha bi mi inokninkinkim wim ini ti hiriinan mi owim paeprikab. ¹⁸ Kara kimiirin igao yai boinkii, kima kimiir umir imiiram kipi naingwo mi kima kariiram wit, kimiirin wi kara hauugi kariir dimin taemin kibikibiyim yipiki umir imiir haiburim mi yipiki wi kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwi simiirin. Mi kima ti dimin taemin imiir haii kima wi wadie hiriayar nwowi. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii yipiki yuis whisinanim mi simiir haii. Mi simiirin wi kimar nwoki iiyim kimiir kwoin imiir higrinuam mi yim tiriiginim wi kimiir kwoin imiir nwoki iisimauuwim hiniin kima dimin whirki bi kimbugim. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii, yipiki marasinanim mi simiirin kimiir nhwona imiir kiyiprinuwi mi kima wi haningibigbu kigimoki ti kariir dimin taemin imiirin. ¹⁹ Mi wim kima iikamim yipiki kara naingwokwonanaeyim, kimiirin kara wi whwokwoka boin tani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Mi hiriinankinuwi kima wi sibgu sibgu dwo. Mi dimin bibiyeyim simiirin digiumii haimriyugigi mi kariiram sibgu wakaeyokna api mi kara kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ²⁰ Kariir kaoki! Kara tisi kimiir kwoinim simiir ano imiirar nokwo dapikuwim kimiir inig imiirar. Mi tiki iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyim mi sima ha niti mi anowin ha nama haiwaokii mi kara wi saikar ninkin apninokainami mi krma wi kwoin whuruwar nwowi, iikamim yipiki iripa nongwomamair aeyim simiir hiriinan. ²¹ Mi iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyokna apim sima hiriayar nokworinukripkaii ti dimin taemin biyeyim simiirsi, kariir hiriinan biya kara mi wakaeyokna apa kariir adin, Adi Komii siir yai aair sair hiriinan mi mhoiia simiiramim wi kara kiwaki, kanaka nidwowam ipii imiir mi inig komiigak nwowim mi iikamim simiir kigriraowam kariir adin Adi Komii siya mi kiwakiya kara tirim simiir hiriinan mi wi saikar mi idwowi, siir ipii aair.

²² Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok dimin taeminim Adi Komii siir naeyuun siya boinmimauuim Adi Komii siir piugana sair iikam imiir. Iriig.

Mi iikamim Adi Komii siir omin siir hiranim sima siir inig iir hainan prapraskikim

4 Ti dimin taeminim kara kigim simiir mhoiian kara kigiyan yaeya dimin whirin, yio omin kou hiranin siir ano ieya kariir whwonkam ida haiwaokiyin. Mi mhoiia karar wakaeki yaiya kariiram kauwokii, sair yainana kidgi maskinan nwokika. Saeya hiniina boinkika, kira koua tiriir wit mi kiriirin dimin taeminim nimbimbiiyamanim wi kara niisiisimauuwi. ² Mi dimin

taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiian mi ti Adi Komii krmiir Wanin siir naeyuun kariir kwoinbud ti irin siya kiswoki mi kara ina kigiyan ipii kibiya yipiki inkam komiian siya nidwokaiya dimin taeminim sim kigriraowiyim. Mi kara ta ipii aair kigiyan mi kara kigi inkamin hirar nidwokaii. ³ Mi kara siir whwonkam iir kigiyan, siir whwonkamim ini siya kibiyan jaspera nikiuwiyin mi siya pariidnanin konilian nikiuwi ikin sower hiriinan niuyakikin. Mi karar mi kigi diminin namnamiinanin Biyan Inkam Komii siir ipii aair yinyakiyan. Mi ti diminin ini siyan emeral nikiuwiyin prainan siya nwokiiyim siir hiriinan nwokikin. ⁴ Mi karar mi kigi, ipii kamwir kwiiyim inkam komii komiian kigirkakiyim sim nidwodwokaiyim ta Biyan Inkam Komii siir ipii aair haiginuwa mi kam kamwir nwiim yim ini ti ipii imiirar mi idwodwokaiyim yuisim sima niyim whisinankim. Mi pagram simiir mwo mi haiginim yim gol pagrakim yipiki simiir niisimauuwim hiniin, sima inkam komii komiigim. ⁵ Mi diminin sinananin kimidiniya ta biigi biyan ipiia sair hirankar yimbiam mi ina yamkiya hinda tinda mi ta diya saeya tiokiya saeya pranae pranae bi tiokika. Mi karar kigi sikwopae iriayar kwiso siir ipii aair nwowi. Mi yim ti sikwopae iriayar kwiso, yim Adi Komii siir naeyu iriayar nwis ima. ⁶ Mi ta ipiia sair kingiin hiranin diminin hir nwowin yio ini whii komiia solwara nikiuwa yio ini sair hiriinan ywowin. Mi siya ini opnani haniin hindarar kigirkakiyan. Mi mhoiia karar mi kigi dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim Biyan Inkam Komii siir ipii haimii haimii whiiyim simiirar niyokiiyim. Mi ti dimin whiiyim simiir whwonkamim mi simiir digiuwim mi simiir mwoim nhwona nhwonakakinairgim. ⁷ Mi ti diminin kingiin nwowin siir whwonkamim yio ini pusi komiian niimauanin laion dapiyan siir hiriinan ywowin mi dimin whisakan kwoin minkakin ha niyae diriraerariyan yipikin siir priska miya nwowin, siir whwonkamim yio bulmakau komiian bul nikiuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi irin priska mirmii kwira nwowin siir whwonkamim yio ini inkamni whwonkamnanar ywowin. Mi irin yipikin mhoigi mhoii nwowin siir whwonkamim ini wabni whwonkamnan ywowin, ipiyanin yipiki siir pidga kwiso hindara masnaniyo. ⁸ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim sima irira irira pidgam iriayar kwokwirakim mi simiir pu kwirkaka nhwonaki bidi yinkinua. Mi simiir pidga aowa iriipi hiriinan.

Nii nabie sima bi tanikim mi yai mikrim bi nwowikim. Sima hiriayar boininaeikim, siya dimin whirki bi kimbugin mi siya kirie komiigakin. Siya biyar whuwiniinan mi tariinanin tisi hiriayar nwoyokiyokiiyim mi mhoiia siya wi hiriayar nwoyokiyokiiyami.

⁹ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim mwaiya sima waowa, sima sima Biyan Inkam Komiiyian Adi Komii siir inig iir hainanprapas waokim yipikin Biyan Inkam Komii siir ipii aair nidwokaiyan siya wi hiriayar nwoyokiyokikaeyami mi mwaiya sima waowa, sima ti hiniina waokim, siya inig

komiigakin mi sima siirin asi boin wadiekim. ¹⁰ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim sima ta mwai aiir waowim mi ti inkam komii komii kamnwir nwiirim sima ogmwo kimidiniya Adi Komii siir whwonkam idar waisii hiiu yipiki siir ipiia inkam komiiyin nu kigriraowiyin si nidwokaiya saiir nidwokaiyin siiram. Mi sima Adi Komii siir inig iir mi hainan yipikin wi hiriir nwoyokiyokiikaeyami iinokii-nokin mi simiir gol pagram siir ipiia saiir kingiin hirar ini bwaeyaigin, yi tiriiginin yio min niisiimauugin ta kirieya sima kigirkakiya ya siirga. Yim sima inkam paeprikab niingakim sima siiramar naingwo tibmii iskiikim. Mi sima hirar niki waisii hiiugripkaiyim mi sima mwaiya hiniina wao,

¹¹ Kira krimiir Biiyan Inkam Komiigin mi kira krimiir Adi Komiigin. Kira wadiekwadiekim mi krima whiekakim kiiir inig iir asi hainanprapasi mi krima minam naingwowi, kira krimiir kigirkakim. Kira krimiir in wi dimusi kigirkak rani, dimin taeminim nuanim mi dimin taeminim ninomor kouan ikim, yim kirar nonkwokwo swokim kinakinar naingwokin hiriinan nwowamin mi ta hiriinan saiirsika kira simiir asi nonkwokwokikin. Iriig.

Jon siya yokwowa biiya Adi Komii siyar winitinakiugiya ambini saiir kigin

⁵ Mi ti inkamin kara kigiya Adi Komiigin yipikin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin, siir iina iniga yokwo briipriya hindara whrina kwira nonkwowi. Yaiyim saiir digiwa whwonkama nwowim inkam nhirkim sim winkim. Mi saiirin inkam nhirkim sim bidi yitimamikiugiya ambini iriirar nhiso so. Mi saiirin wi inkam inig karamaeki swoki haiwao kig rani. ² Mi kara kigiya simiir mhoiiyan mi kara kimidiniya paekwosim komiigi komiiyin siir kigi. Siya kimidiniya komiiyar kauwok boinimnankii. Yipikin digi nwowanin ta yokwo briipriya hindara whrina saiir nitimamakiuwim ambinim simiir niinikibwaembwae haii? ³ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, sima ina yinoopkiyim Adi Komii krimiir Wanin siir omin hinda tinda nwowim simiir, nu idwo mi nu aowa mi sima inkam nwir bi swoki hansryiskaigim ti ambinim simiir niinikibwaembwae itkiyamim mi ta yokwo briipriya hindara whrina saiir haiwaowim. ⁴ Mi kara pranae pranae bi nougin. Dimusi rani, sima inkam kibi nwir bi hansryiskaigin ti ambinim niinikibwaembwae yim mi ta yokwo aiir mi haiwao kigim dimu diminkim yipiki ta yokwo aiir nwokaiyim. ⁵ Mi kara ha nouin mi inkam komii nwirin ti kam nwir nwii simiir nwirin ha nitin mi kariirin kimidiniya siya ini boini tanki, kipi nou ti siir kaoki. Tiki inkam kibiyin ti tir nwowin yipikin iikam imiir kigirkakiyin siya inig komiigakin mi siya iriipi hiriinan kirie komiigakin mi siya Devidni piugana Juda simiir isidin siirin simiir yiniekim. Dimin biyeyim simiirin siya bidi ikwowaisiigiya mi siya wi digar nwowi ti ambinim simiir niinikibwaembwae haii mi ta yokwo briipriya hindara whrina saiir haiwao kigi. Iriig.

⁶ Mi ti siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan, kara kimidiniya sibsib irin siir kigi, yipikin hankakin biiya sima niki isomaokiyin siya Biiyan Inkam Komiigin siir ipiia saiir kingiin hirar nokwowi. Mi dimin whiiyim yipiki kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim sima mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim sima siirar kaeyokaii. Mi karar mi kigi hon iriirar whiso bulmakau komiiyim bul nikiuwiyim simiir honanim siir mwo hirar nwowi. Mi iriipi hiriinan kara nhwona iriirar nhiso siir nwowim simiir warar mi kigi. Mi ti hon iriirar whiso mi nhwona iriirar nhiso iko, yim Adi Komii siir naeyiu iriirar nwiso siya nikropkiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiiram yim simiir kirie ima. ⁷ Mi ti sibsibin ti inkamin siir nikriyin ha namim mi siya ta yokwo briipriya hindara whrina kimidiniya Biiyan Inkam Komiigin yipikin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siir iina iniga saiir hirankar ini haiyu. ⁸ Mi siya ha namim yokwo aiir ini hainaki mi ti inkam komii komii kamnwir nwiirim mi dimin whiiyim kwoin minkakim, ha niyae diriraerariyim sima whiekakarim kimidiniya ti inkamin sibsibnanin siir kingiinar ini waisii hiiuu. Mi sima nwonira nwonira diminin mwai tiowaowiyin gitananin ha dapiyin hap irira irira bidi yonkwo digim. Mi twowa golni nonkwokwowa diminin whrinanin si nwokaiya yipiki piuii miyik whakiyin saiirin iriipi hiriinan irira irira mi onkwo dig. Mi ti diminin ini mirkimirka yaiki inkiniyim mi ti diminin simiir miyim simiir whiekakarim yim min boinkikim yayim iikam ima kwisboinkiyim Adi Komii siiram simiir nikrigim. ⁹ Mi mwai wina sima waowa ya bimbiuwi rani biiya saiirin inkamki bi waomiminka. Sima ti hiniina waokim, kira ta yokwo aiir haii wi digar nwowi mi ti diminin ambinanin wa ninkinkibwaembwae kira ti siirin wi digar nwowi. Dimusi rani, biiya kiiirin inkam nisomaokiyin mi kira ha naenamim mi ta hiriinan saiirsika kiiir nhieya ha naokiinainama mi iikamim yipiki Adi Komii siirim simiirin ini kirar swoki anmaiwarkainam. Kira iikamim piugan piuganiyim simiirar nanmaiwarkaina digin mi iikamim yaiginpai yaiginpaini ikim mi iikamim maeyau maeyauwan ikim mi ti iikam iki nu nhirim sim nwo ikim. ¹⁰ Mi kira simiir ha hai digin mi sima ini piugan kwiruwa ywowim. Mi sima ini pris inkamnan ywowim iikamim Adi Komii siirim. Mi sima irira nwonira wi Adi Komii siir mi aiir mirii mi sima wi iikamim nu tir nwowim simiir kigriraowi.

¹¹ Mi mhoiia karar swoki kigi, Adi Komii siir paekwosim whiekakim yim Adi Komii siir ipiia mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim simiir nokwoyokaii. Mi Adi Komii siir paekwosimim yim kaimwowairgim kasa rani kara mwaiya sima waowa saiirar wakaekikin. ¹² sima pranae pranae bi waokim sima ti hiniina waokim, ti sibsibin yipikin inkamin nisomaokiyin siir nikriyin siya wi digar nwowi. Siya inigak nwowim wi digar nwowi iikamim simiir kigirkakim mi digworaekwo ikim. Siya wi dimin miyik miyikim simiir haii mi siya dimin taeminim simiirin wa ninomokninkin digi. Iikamim si-

ma wi ha boini siya wi digar nwowi mi sima wi siir inig iir hainanpraprasi. Mi sima siirin wi ha boini, siya inig komiigakin mi siya Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiirin wa haii.

¹³ Mi ti dimin taeminim kara wakaeyim ti ha boinim, kara dimin taeminim Adi Komii siir omanim kasaka bi wakaekim mi nuan ikim mi nu aowan ikim mi whii komii solwaran ikim mi kara ti hiriinan sima boinim simiirar waka dig.

Adi Komiiyin yipikin siir ipii komii aiir nidwokaiyin mi yipikin inkamin sibsibnan nwo ikin, sowa nwisairarin kirie komiia dimin taeminim sim kigirkakiya ini saiirar nonkwo digo mi krma omkakin pi hiniina boini, sowa wadiekinairgo mi krma pi sowiir inig owiir hainanprapraskii mi krma pi hiniina boini, sowa nwisairarin inig komiigakinairgo. Mi dimin kirie kibikibiyim hiriirar nwoyokiyokiikaeyamiyim yim ini sowar mi onkwowim.

¹⁴ Mi ti dimin taeminim simiir mhoiiyan ti hiniina boinki mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim yipiki hir nwowim sima boinki, tiki dimin taeminim yim kaimwowaigim. Mi ti simiir mhoiia inkam komii komii kamnwir nwiirim ogmwo ha waisii huiim mi sima kimidiniya sowiir inig owiir hainanprapraski. Iriig.

Sibsibin yio inkamin yipiki naonamin dimin biyie biyeyim sim haiyoprimdiyumiigiyin mi ambinim simiir mi niinikibwaembwae itkiianim yio siir nikrigin

⁶ Mi mhoiia sima ha wao digiyim mi ha mi hainan digiyim sowiiram mi kara ti sibsibin inkamnanin siya ti dimin bibiyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyin mi yokwowa ambin iriirar nhiso sim nwowa saiir haiyin siir nikriga mi ti ambinim simiir nair iir yinikibwaeki. Mi ta siya niinikibwaekiya saiir mhoiiyan mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir ir ieya boinkiyin yaiya siya komiiyar kauwok boinkikin hapi diyaki namisi tiokika, siya ti hiniina kauwok boinkikin, kira wit ² Siya boinki, kira wit. Mi kara kigi hos whisinan irin pi niti mi inkamin siir idwo hir nidwown siya irim hipigim ini warar ninkin haigin idwown. Mi ti kamim hiranim sima hauugiyim diminin siir mwo iir piuaiyam mi ti inkamin siya kirie komiigakin mi siya inkam nhirmisi bi nididkin mi siya yaii niniyakiwaiwigin mi siya ha namin iki nhir imiirin yamdi kwirua siya ini hanurgig.

³ Mi siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sibsibin yipiki inkamin naonamin siir nikriyin ti ambin nhirin ta yokwo aiir nwown siir niinikibwaekii mi karar wakaeki, ti dimin idiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwirin siya boinki, kira wit.

⁴ Siya boinki, kira wit Mi hos irin yipikin paridnanin yio ina yitin mi siir digiu idwown inkamin nwira nidwowi. Mi siirin kirie bidiyar mi hauugiyin mi siya wi iikamim nuanim wi simiir nwoki tirim yaii sima niniyam mi sima wi irni nwirni nwoki inan isomsom aokaowim. Mi sima siirin kamkiu komiiyin whira mi hauugi mi siya ha namin kimidiniya siirar ini tiru.

⁵ Mi siya namkiya saiir mhoiiya mi karar swoki kigi sibsibin yipiki inkamin niki aonamin, ti ambin nhoumakan siir niinakibwae itkiian siir nikrigin. Mi karar swoki wakaeki ti dimin whiiyim mi ha niyae diriraerariyin simiir irin pi boinkii, kira wit. Mi siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan karar kigi hos yhiuwinanin. Mi inkamin siir digiu idwo hir nidwown siya skera kwira haiyidwowi. ⁶ Mi karar wakaeki yai kwira ti dimin whiiyim kwoin minkakin mi ha niyae diriraerariyin simiir bopwo hirankar nimbiyamkii. Saeya ti hiniina boinkika, iikamim sima ta wit twowa saiirin wi umir ii kwiruwani mirii haiiyin wi siir saini. Mi bali two ouumim yim iripi hiriinan mii ti kwirua mirii haiiyin umirin wi siir saini. Mi welin mi wain op aka sowiir kipi tirbu. Mi siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan siya ina yamin.

⁷ Mi ta siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sibsibin ti inkamin yipiki niki aonamin siir nikriyin, siya ambin nhuii akan ta yokwo aiir nitinakuwin siir niinikibwaeki mi mhoiia karar wakaeki ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwirin siya ha boinkii, kira wit. ⁸ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan hiniin, kira wit. Mi karar mi kigi hos irin wirnanin pi niti. Mi inkamin siir digiu idwo hir nidwown siir inigin, naokin. Mi inkam nwirin siir inigin yipikin ha dapiyin, hel yio ini hos irin siir mhoiia nwown yio siir nidwonanikin. Mi sima sowiirin wadie bidi ywokiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiirin sowa hidi mi sowa piuganim wi kwiiya nwowaiginiuwi hinda tinda ti nu whirkak iirar. Mi mhoiia ti iikamim ti piugan kwiiyim simiir piugan kwira yio wi sowa nisomsom aokao digi. Sowa simiirin wi hiniina nisomsom aokaowi nhirim yim wi sima simar swoki inii aokaonaei mi nhirim yim wi maki nii aokaowi mi nhirim yim wi mhiigi naowaokaowi. Mi nhirim yim niimauan wraisu biyeyim wi sim pisomsom aokaowi. Mi ti simiir mhoiiyan sowa ina yamkiyo.

⁹ Mi tiriigino ha namkiyo mi karar swoki kigi inkamin sibsibnanim ti ambin iriirar akan siir niinikibwaekii. Mi karar mi kigi iikamim yipiki hiiya Adi Komii krmiir Wanin siir haigininkinimiiyaeya, saiir aowa nwowi simiir kwoinbudim. Biya ti iikamim sima Adi Komii siir yai aiir niki boinimmauugim iikamim simiir. Mi simiirin iikam bibiyeyim sima nisomsom aokaokikim sibsibnan mi sima ha naokaonamkim. Mi sima hiiya nae Adi Komii siir haigininkin imiiyaeya saiir aowa hir niki okim. ¹⁰ Sima hiniina kauwok boinkikim, biyan Inkam komiiyin inig komiigakin, kira dimin whirki bi kimbugin mi yaimwokiayimwo boiniyim simiir bwamkibwamin siyargin. Mi kira iikamim nuanim simiirin wi paka hiniin iya sae hidi mi wi paki hiniin iya sae nipimpari? Dimusi rani, biya krmiirin sima nisomsom aokikim mi krma ha naonamkim. ¹¹ Mi ta sima boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi siya simiirin yuis whisinananim simiirin yapa yapar hauu dig mi sima simiir ha haiyim mi siya simiir boinki, kima ha tiki kwosisaeki ti nhirmi arar mi mhoiia tiki iikam bibiyeyim sima kmiir nomiiyau imiir nisomsom aokao digi mi iikam nhirim yipiki Adi

Komii siir yai aiir wakaeyokna api ikim kimiir hiriinan kima mi wakaeyakna apa kariir mi sima ha mi isom-som aokiya kimiir saiir hiriinan. Mi mhoiyya ti iikamim kara nimbinim simiir nisomsom aokaowi mi simiirin wi kara hidi mi wi kara nipimpari.

¹² Mi siya tiriginim simiir ha boinmimauu digiyin mi ti sibsibin inkamnanin ina swoki kwiinikibwaekiyin ti ambin iriyyar nhir akan ta yokwo aiir nwowin. Mi ta siya niinikibwaekiya saiir mhoiyya, nin komiyyin ina yitkiyin. Mi kara mi kigi bieyin yhiuwinan nimkpitkiyin yuis yhiuwinanan mi bwana ya pariidnan mi oki nhienan. ¹³ Mi ninomor kouan nauun whiekakim yim ina yikigigiyim nua tiriir swapwonan, swapwoin swapwo piu hiranki nikiigigiyim iya opud komiigi hugiya mi ha nikiigiiyim simiir hiriinan. ¹⁴ Mi ti nauunim nikiigiiinai-iniyim nua tiriir simiir mhoiyyan karar kigi ninomora pi grophanainami ti saeya ina whaowaekiya nibmii grophainami hanin. Mi mhoiyyan mhuu minim mi mhiugribsisimim whii idopwoniya nidwodwomwaiyim yim ina mi kisranamim maeyauwa sima nwowa saiir hirankar. ¹⁵ Mi ti digworaekwom hiriinan tirkiyim simiir mhoiyyan karar kigi, iikamim yipikim nuan iikamim simiir kigirkakiyim, yim sima gavmani inkam komii komiyyim inigakim sima mi kamim yaii niniyiyim sim kigiraowi ikim mi kamim digworaekwoki naokin-gugunakai ikim mi iikam whiekakim whisarii mii priimirii ikim mi iikam whiekakim rirmiya nwowi ikim sima whiekakar in ina iwit aogwoprakagiyim. Nhirim siyanoim sim mi nhirim mhuan siya komii komiyyim sim bopwo yagwoprakakai. ¹⁶ Sima ha nagwoprakagiyim mi sima hinina yaingwoki, sima wi mhuan siyam simiiram boinkii hinin, krimiir dikirindinugi mi hiriinanki niuwi mi krima wi Adi Komii sir whwonkam iir kig rani, yipikin inkam komiini ipiyya sae nidwokaiyin, siya mi inkamin yipikin sibsibnan ikin yipikin io krimiir nwowin mi yipikin wi krimiir nisomsom aowi. ¹⁷ Mi ti komiyya io sowa nwowana saeya niti mi Adi Komii siya wi iikam krimiir hidi dimin bibiyeyim krima tirim simiirsi. Mi wi dig nhinga nwowi tiki inkam nwisio io nwowo sowiir io aiir naomainoki, ha? Inkam nwir karamaeka. Iriig.

Mi Adi komii siir paekwosimim 144,000 iikamim yipiki Isrelmiyim simiir mwo imiir hainmamakuu

7 Mhoiyyan karar kigi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim nwiyyim ti nuin siir haimii haimii whiyyim simiirar nokwo digi. Mi sima hiriyyar nokwowim mi opud aiirin nuanki hugnanisiyyin mi whii komii solwaranki mi hugnanisiyyin sima yikidu. Mi saeya bi huga mi paekwo min bi mi hugswoka mi paeisim wir bi hugwankin ² Mi ti kara kigiyim diminim simiir mhoiyyan, karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosim nwirin siya bieki nitiiyin hindanki niti mi siya diminin Adi Komii siirin hiriyyar nwoyokiyokiiyyin iinokinok siya hainmakiuwiyyin iikamim simiir ini warar nonkwowin. Mi siya komiyyar kauwok boinimnanki mi siya ti paekwosim nwiyyim simiir boinki, yipiki Adi Komii siya nimbinim nuin mi whii komii aka sima tirbugiyim. ³ Mi siya

simiir boinki, kima nu ikin mi whii komiyya solwara nikiuwi aka mi paeyim nu nwo ikim simiirin aisiima kipi niki tirbugi ha tiki o paekwosim krimiiram, paekwosim krima diminin Adi Komii siirin iikamim simiir mwo imiir hainmakiuwiyyin siir hainmakiuwi yipikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim simiir mwo imiir, simiirin hinina niisiimauuwam sima Adi Komii siirgim. Mi mhoiyya kima ti digworaekwo imiirin wi haningin tirbugi. ⁴ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiyyan, karar wakae-ki sima diminin Adi Komii siirin hainmakiuwiyyin bidi hainmakiugiyin Isrel simiir piugana saiir iikam 144,000 nim simiir mwo imiir.

⁵ Mi Judani piugana 12,000 iikamim Adi Komii siir diminin hainmakiuwiyyin siir hiriinankak nwowim. Mi Rubeni piugana yim iriipi hiriinan 12,000. Mi Gatni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. ⁶ Mi Asani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Naptalaini piugana ya iriipi hiriinan 12,000.

⁷ Mi Simioni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Livaini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Isakani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. ⁸ Mi Sebyulani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Josepni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Bensamini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Yim ti iikamim Adi siya bidi hainmakiuim. Iriig.

Iikam whiekakim Adi Komii siir inig iir hainan prapraskim

⁹ Mi ti dimin hiriiranim sima boinkiyim kariir simiir mhoiyyan mi karar kigi iikam whiekakim simiir mwainim dig nwo rani. Yim ti iikamim yim piuganpai piuganpaini iikam ikim mi maeyau maeyauwan iikam ikim mi yaiginpai yaiginpaini iikam ikim mi nupai nupaiyan iikam, yim simiir iikam ima. Yim sima inkamin sibsibnanin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar nokwokim. Mi yuisim sima niyyim whisinankim mi simiir inim sikwowim warar mi inkim onkwokim tiriginim yi min niisiimauugim sima dimin bibiyeyim simiir bidi ikwowaissiigiyim. ¹⁰ Mi ti iikamim ti sikwo imiir nonkwowim sima ini komiyyar kauwok boinkiyim, krimiir Adi Komiiyyin yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin siya mi inkamin sibsibnan nwo ikin krimiirin sowar whinkinsiis haiginugo mi krimiirin sowar mi anmai-warkainakim. ¹¹ Mi mhoiyya paekwosim whiekakim ini inkam komiyyim mi dimin whiyyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim ini simiirar yokwoyokaiyyim. Mi paekwosimim ogmwo ha waisii hiunanainamim nua hiriir ipiyya saiir kingiin mi sima kimidiniya Adi Komii siir inig iir hainanprapraski. ¹² Sima ti hinina boinki, krima yaimwower boinkii. Krima krimiir Adi Komiiyyin siiramim pranae pranae naingwo rani. Krima siir dimin kibikibiyim paenan niyaeiyim simiir boinkii. Siya siyairgin dimin taeminim simiir sibgu inokninkinin. Mi krima siir asi boin wadiekii. Siir inigin komiigi komiigin mi siyairgin kirie komiigakin iki digworaekwo nhirim simiir haiburin mi krima hiriyyar naingwowi, iki dimin

taeminim iki hinda tinda nwowim wi siir inig iirarar hainanprapraskaeyami inokiiinokin.

¹³ Mi mhoiyya ti inkam komii komii kamnwir nwiyim simiir nwirin siya srii kariirin, tiki iikamim tiranim ti yuis whisinin niyim, yipiki sima? Sima pindanki nitkim? ¹⁴ Mi kara siir yai akan hiniina yowarkii boin, Kinakinar ninokninkini simiirin an kara niingaka. Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, ti iikam imiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim iki hikpai hikpai komii komiiyim simiir bopwo hirankin. Yuis wina sibgu hiisokiiya mi whisinin ha nwokiiya saiir hiriinan. Mi yim ti iikamim yim whauriyinkihwauriyinan nwo ima ti inkamin sibsibnan siir nhie aiirsi. ¹⁵ Sima Adi Komii siir siyiu iir napkim mi simiirin kimidiniya kam ima yipimpar aoki mi tariinanin sima ini Adi Komiiyim siir ipii aiir nidwokaiyin ini siir whwonkam ida nokwowim mi nii nabieyin sima siir mii imiir miriigim siir omaka kibiya saiir omaka yainau hir. Adi Komiiyim yipikin ipii aiir nidwokaiyin, siya ini simakar nwowin mi simiirin ini siyar kigriraowin. ¹⁶ Mi tariinanin sima wi mhiigi swoki ao rani mi wi kwoinki mi haei rani mi siya wi ta saiir hiriinan biyie swoki o rani. Mi bieyin wi simiir mi whwo rani mi siya wi biduigi swoki it rani. ¹⁷ Sima wi wadieyar sibgu owi. Dimusi rani, inkamin sibsibnanin yipiki ipiyya saiir whwonkam ida nokwoin simiirin wi siya kigriraowi mi siya inokiiinokin wi maigimaigra nwoninaei mi wi dimin miyik miyik imiirarar haii. Mi ouubim simiir nhwo hir nwowim yim wi Adi Komii krimiir Wanin siya niinakii mi ta hiriinan saiirsika sima wi swoki ou rani. Iriig.

Inkamin sibsibnanin ambin iriyyar nhis akan yokwo aiir nwowin siir niinikibwae itkiigikin

⁸ Mi karar swoki kigi inkamin sibsibnanin diminin ambinanin iriyyar nhis akan yokwo aiir nwowin pi niinikibwae kii. Mi ti priei bi kwokikin dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hiranim ini hindarar yinkin tankiyim. ² Mi karar mi kigi Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisu Adi Komii siir whwonkam idar nokwowi. Sima kid iriyyar iso sima masanim warar ninkin haiyikwowi.

³ Mi mhoiyya Adi Komii siir paekwosim nwirin ha nitin yio ini hiiya nae min haigininkin imiyyaeiyya, saiir kingiin hir haiyikwowi gol twowa. Mi twowa saiir yainau hir nwokaiyim dimin whrinanim, yipiki wi mhoiyya nanagi mi siya wi wadieyar niusiin whakii. Mi simiirin ha haiyim mi siya kimidiniya Adi Komii siir iikamim nhwo sima kwisboinim yayim simakar yinkin haiginki mi ti simiirin wi siya nanagii gol hiiya Adi Komii siir ipiyya siya nidwokaiyya saiir whwonkam ida maigimaigra Adi Komii siya nwowam. ⁴ Mi paowiiya piuii miyik whakiya mi ti Adi Komii iikamim nhwo sim kwisboinki ikim simar yamswoki koua hiriirin Adi Komii siir paekwosimim Adi Komii siir whwonkam ida nokwowim simiir in hirankin. ⁵ Mi mhoiyya paekwosimim paeya ha haiya ta hiiya saiir hirankin mi siya kimidiniya ta gol twowa saiir whaaigigi. Mi siya ina whaaigigiyin ta gol two aiir ya tariigina ya min niisimauuga Adi Komii siya

siir iikamim nhwo sima kwisboinkiyim simiir bidi wakaewinin. Mi siya nuan iikam imiirin wi ti digworaekwo imiir nipimpari mi simiirin paekwosim siya yitkiigi nua tiriir. Mi sinana ina sinankiyya hinda tinda mi diya ini komiyya tiokiya mi nuan ina kiisiskiyin. Iriig.

Mi paekwosim iriyyar nwisu simiir kidim ina maskiyim

⁶ Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisu yipiki kid iriyyar iso sim nokwowim, sima ini hindarar kwaeikwokwowim ti kid imiir masamin. ⁷ Mi biigi biyyan paekwosimim siir kidin ha maskiyin mi ta hiriinan saiirsika, naowin ina yitin aisananin mi pae aka mi nhieya ina yaokiinaiiniya nua tiriir. Mi sima ha nikiiginainiyim mi kimidiniya ti nu haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir idwo yauni ikiigiini mi hinda tindan ina yuninakininkin swokiyim mi ti haimii whirin siir pae minim mi kii minim yim ini hiriyyar yuni-nakninkinswokiyim.

⁸ Mi mhoiyya paekwosim nwisakan siir kidin ha maskiyin mi ti paekwosimim diminin mhiunanin ina yitkiigiyin mi siya paeni haniin ha niuyakiyin mi ini whii komiyya solwara nikiuwiya ini saiirar yamimayiuwin. Mi ta whii komiyya solwara nikiuwiya saiir whii haimii haimii whoimim simiir haimii whirin yio ini nhieki yitpitmaigiyin. ⁹ Mi ta whii komiyya solwara nikiuwiya saiir haimii whirin siir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim opnau hir nwomaiyim ina yaokaokiyim mi haimii whiso sowiir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim ini hiriyyar ywokiyim yim bi naokaokikim. Mi siyaii isid whoimim simiir isid whirin yio ina mi tirbu iuguskiyin. Mi isid whiso sowiirim yim ini hiriyyar ywokiyim yim wara bi tirbugikim.

¹⁰ Mi paekwosim nwoimakan siir kidin ha mi maskiyin mi nauun komiiyim nhiridmir pariidnanin ina yikiinaiiniyin. Mi siya kimidiniya ti haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir te komii komiiyim mi siir ieno ienowim simiir yauni amaini. Mi siya haimii whiso sowiirim simiir idwowin wara bi namaigin. ¹¹ Mi ti nauunin siir inigin yio minkin kausrir. Mi opim simiir haimii whirin yim wi pi kausriri mi haimii whiso yo wi hiriyyar nwokii yo wi wara kausrir tani. Mi iikam whiekakim ta op kausrir aiir kwiyaeyim sima ini hiriyyar yaoswokiyim.

¹² Mi paekwosim nwii akan siir kidin ha maskiyin mi bie, bwan, nauun, simiir haimii whirin yio ini yhiuwinan ywokiyin. Mi sima bi swoki whwoy-amiminkikim. Mi haimii whiso sowiir yim ini hiriyyar ywokiyim yim yhiuwinan wara bi nwokikim. Mi ta hiriinan saiirsika nii nabie sowiir haimii whirin yio bi whwoyakikin. Mi haimii whiso sowa sowar whwoyaki.

¹³ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiyyan mi karar kigi ipiyinin wab nikiuwiyin hapi kougi kou hirar siini. Mi kara ti siir kigiyin mi kara hiniina yangwoki, wi dimin biyieki kipi nimbiyam. Mi siya hapi kougi kou hirar sinamin mi karar wakaeki, siya komiigi komiiyar kawok boinkii, dimin biyie, dimin biyie, dimin biyeyim wi nuan iikam simiiram niti. Simiir tirbuwam iyya Adi

Komii siir paekwosim nwoimim sima maski simiir kid imiir. Iriig.

Mi paekwosim iriyyar akan siir kidin ina maskiyin

9 Mi ti paekwo sim nwii akan siya siinamin siir mhoiiyan, karar wakaeki, Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim iriyyar akan siir kidin pi maskii mi karar mi kigi nauunin pi nikiinainii ninomor kou hirankin mi siya ini nua hiriyar yikii igusnainamin. Mi hapaiirin feyin ina ywokiyyin mi ti feyin kingiin kingiin bi ninir-nankainainamin mi siya ini mwis karamae ywowin mi Adi Komii siya tidiiyyin siir bidi hauugiyin ti feyin ti nauun feya nwokaiyyin siir anowin siirin. ² Mi siya ti feyin ninir-nankainainamin siirin ha haiwaokiyin mi paowii komiyya ini warar yowiiigiya inkamin numir haingomuwiyyin siir hiriinan. Mi saeya ie hirankar yowiiopitnananiya mi bie ikin mi ninomor aka yo ini warar yirinugiyo mi ini yhiuwinanar ywokiyo. ³ Mi ninomora ini niibwomambwonanar ywokiya mi karar mi kigi kokmwo graeyas minim ta paowiiya saiiir hirankar niti nua tiriir. Adi Komii siya kirie simiir bidi hauugiyin mi sima wi digar nwowi iikamim simiir piyim iriini haniin. ⁴ Adi Komii siya simiir bidi boinkiyin hiniin, kima ko minim mi paekwo minim mi dimin taemin nhirim ti nu iir whakim wi simiir kipi tirbu. Kima wi iikamim yipiki Adi Komii siir diminin simiir mwo hainmakiu karamae nwowim wi simiirrarar pikrimkrip. ⁵ Kima ti iikam imiir pikrimkripi mi simiirin bwanim iriyyaruwar donkwoninwomwainninkin haiginiu mi kima simiirin wi kipi pikrimkrip aoki. Niingaka. Mi ti kokmwo graeyasim ti iikam imiir pikrimkripi mi simiir piyim wi hiriyar kimpipisunanaei owinyaigi si pikiiyim mi ha urugiyyim saiiir hiriinan. ⁶ Mi ti iiyim ti kokmwo graeyasim ini nu hirar nwowim mi iikam whiekakim sima naoni siyiuam whaowaekim mi simiirin Adi Komii siya tirki mi sima bi naokim.

⁷ Mi ti kokmwo graeyasim yim ini ti hosim yipiki yayiyam tirim ini simiir hiriinan ywowim simiir whwonkamim ini inkam kiiingikini whwonkamnan ywowim ini piuaiyim mwo piuaiiyim ini simiir hiriinan ywowim simiirin sima golni nonkwokwokim. ⁸ Mi simiir kanim ini wigni kani haniin ini digiu hirar tioa mi simiir bigmiuwim, bigmiu prasae prasae rani, ini huni nasnan ywowim. ⁹ Mi dimininim simiir iirib imiir nitimwramwrakiuwim nhaonanim aiyini nonkwokwokim. Mi simiir pidgam sima siinbibagim ini ipiyinin mou nikiuwiyyin iripa sima siinamiya ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁰ Mi sima iriipi hiriinan kibgak mi simiir kibim ini irini kibnan ywowim amridamridnankim. Mi ti dimin hiriinan yim ini simiir nwowim. Mi sima kiriekakaigim mi iikam imiirin sima bwanim wi iriyyara nipimpari simiir kib ima mi ti simiir kibim urur prasae bi kinikim sima ururiyim. ¹¹ Mi ti yumi biyyan inkam biyeyin yipikin ti kokmwo graeyis bibiyeyim simiir kigriraowiyin, yio ti inkamin yipikin ti feyin ninir-nankainainamin mwis kamaeyin yio siir warar kigriraowikin mi ti inkamin siir inigin Hibru simiir yaigina ha dapikim Abadon. Mi Grikmi yaigina ya min dapika

Apolion. ¹² Mi dimin biyie kirie komiyyin iikam tirbuwin yio bidi digiyin mi dimin biyieki biyie whiso yo ina swoki itwo.

¹³ Mi ti dimin taeminim kara kigiyim simiir mhoiiyan karar wakaeki, paekwosim iriyyar nwis akan siir kidin pi maskii. Mi mhoiyya karar wakaeki inkam nwirin siir yaiya pi kauwokii, hon whiiyim hiiya golni nonkwokwowa saiiir nwowim simiir bopwo hirankin, ta hiiya paekwosim feya haigin inkin imiyyaeiya piuii miyyik Adi Komii siya whakwinam saiiir hirankin. ¹⁴ Mi siya kimidiniya paekwosimin yipikin siir kid iir maskiyin siir boinki, kira paekwosim biyie nwiiyim yipiki biyya Adi Komii siya kikog okwowim yab komii Yufretis hir kira simiirin ti onkwo iguski yimbi nami. ¹⁵ Mi siya simiirin ha nonkwo iguskiyyin mi sima ina yamim mi iikamim nuanim simiirin sima hainmamakiuwam mi simiirin haimii haimiiyim whoima ywo. Mi mhoiyya haimii whirin siir iikamim simiirin ina yisomsom aokao digiyim. Biyya, simiirin Adi Komii siya nimbingim mi sima hir asi nidwokim bwanim simiir nimbinin siiram, ti biewiyyin siir ii aiiiram ti diminin siir tiram. ¹⁶ Mi paekwosimim yim ini biyyar yamim mi kamim yaii niniiyim yim hosim simiir idwo nidwowim yim ini simiir mhoiyyar yamim. Mi karar wakaeki inkamin ha boinkii, sima iriparin pariigim 200,000,000 kim. Kasa kasa rani.

¹⁷ Kara ti hos imiirin nhwonan whinkigim. Sima ti hiniin hiniina tirkim, kam nhirim yim hos idwo nidwokim mi hosim simiir iirib imiir nitimwramwrakiuwim nhaoim aeyini nonkwokwowim yim paridnankim mi nhirim yim nhaowim aeyini nonkwokwowim prainanim yim simiir niigim mi nhirim nhaowim aeyini nonkwokwowim wirnanim yim simiir niigim. Mi ti hosim simiir mwowim yim ini laioni mwonan ywowim. ¹⁸ Mi paeya mi paowii aka mi siiyam paeki paenan nwo ikim yim simiir yai hirankar wokitkikinainii. Mi ti hiriinan saiiirsika sima haimii whirin siir iikamim yipiki biyya sima nimbinim simiirin asi nisomsom aodigikim. ¹⁹ Mi hosim simiir yayiyim mi simiir kib ikim yim kirie komiigakim mi simiir kibim simiir mwowim yim ini mipugni mwonan ywowim mi iikam imiirin sima nisomsomi mi sima wa naonami.

²⁰ Mi iikamim yipiki ti hos ima nisomsom ao karam nwowim yim sima simiir mhii kwoinim bi kisina haigigim ti dimin biyie biyeyim sima tirim simiirsi. Mi sima uruwai siyaowaini inig hainanim bi digikim. Ti dimin taeminim sima tirim gol, silva, bras mi tidiiyu mini sima nikrimtio diriraerarim, yipiki napririr wakae omok kigimok karamae nwowiyim ti iikamim sima siyiuin dimin biyie tiriyin siirin digiumii bi haimriiyugim. ²¹ Iikam nisomsom aokao, nop min iikam nhirmi nao mi hii min nanae mi hii tauae mi ti dimin taeminim simiir mhii kwoinim simiirsiyyin bi niki kini-sugim. Niingaka. Iriig.

Adi Komii siir paekwosimin yokwowa siya hauuwa Jon siir mi siya saiiir in yaeyin

10 Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan, karar swoki kigi Adi Komii krimiir

Wanin siir paekwosim komii nwinin pi niti Adi Komii siir omin hirankin. Mi waua ini siirar yimwainginainiya yuisni haniin. Mi namnamiinin siir mwo hirar yidwonaiini mi siir whwonkamini beni haniin whwoyakikin mi siir iga paeni haniin niuyakika. ² Mi siir ina, siya yokwosima kwira nonkwowi. Mi siir iga iniga whii komiia solwara nikiuwiya sair yokwomaigi mi iga yaioyaeya ya nu iir yokwoki. ³ Mi siya kimidiniya komiiyar kauwok boinamnanki laonki kaunamnankiyim hiniin. Mi iya siya hiriinan boinkiyin, mi diya idip idipin iriirar kwisa tioki. ⁴ Mi ta sima tiokiya sair mhoiyan, kara ti yai imiir winamar kwatirkin mi karar wakaeki yai kwira Adi Komii siir omin siir hiranki kauwok boinki saeya kariirin ti hiniina kauwok boinkika, ti yayim yipiki ti diya iriirar kwis owa boinkiyim simiirin kipi winki kiriir yokwoni. Niingaka. Yim kiriir kwoin arar haigi okai.

⁵ Mi karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosimin yipiki whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin, siya siir ina iniga ina kininansiinanainama kougikouwa hiriir. ⁶ Mi siya ina boinkiyin, kara kaimwokikaimwower boinkii Adi Komii siir inig iirin yipikin ninomor nu mi whii komii solwara simiir nonkwokwokiin mi dimin taeminim simiir nwo ikim mi yio siya hiriirar nwoyokiyokiikaeyamikin inokiiinokin. Mi kara ta sairin pi hiniina boinkii, krima wi yaeya ii kwiram nwo rani, yaeya ii kwirki nimbiniyim. ⁷ Mhoiia kara wakaekii Adi Komii siir paekwosim iriirar nwisakan siir kidin maskiyin mi dimin taeminim aowa aowa nwowim Adi Komii siya tirim yim wi simbi digii. Biya Adi Komii siya siir profet kam imiir boinkikin ti dimin taeminim sima winkyim yokwoni. Mi sima wi profet kamim sima boinkiyim wi simiir hiriinanar swoki imbiyami.

⁸ Mi karar wakaeki ti inkamin Adi Komii siir om hiranin yipikin biya kariir niki boinkiyin, siya pi swoki boinkii kariiram, kira damki mi kira ta yokwowa haiwaonisawa paekwosimin yipikin whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin siya nonkwowa sair tini hainaki. ⁹ Mi ta siya boinkiya sair mhoiyan, kara ha namin kimidiniya Adi Komii siir paekwosim iir nini kigiuwun mi siirin ina ini boiniuwun, kira wara yokwo kopsima kariir whauugi. Mi siya kimidiniya kariir boinki, kira sair hai mpa daeki. Kira sair naei mi kiriir kwoinin pi hiigakar nwokii hainiinan mi mhoiia kiriir mhoiia wi saeya hiugrimkripi. ¹⁰ Mi kara ta yokwosima Adi Komii siir paekwosimin siir in hiranki ha haiya mi ina yaekiya mi kariir kwoinin ini warar die-whrokwhroknainamin hainiini haniin mi ta kara naekiya sair mhoiyan kariir mhoiia nhaminhami bi hiugrimkripika.

¹¹ Mi ta kara naekiya sair mhoiyan mi inkamin kariirin siya boinki, tariinanin kira ti Adi Komii krimiir Wanin siir yayim simiir ti swoki boinmimauu ti dimin taeminim mhoiia nimbiniyanim iki iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim yipiki bi nwo ikim simiir. Iriig.

Mi inkam nwisoyipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauwo nu tir sowa

11 Mi ti dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiyan mi sowa paekopin haigin kimaiiyin kimidiniya kariir hauugi mi sowa ina boinkiyi, kira dam omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya sair tini kimaiiru mi hiiya iikamkim sim haigin inkin imiiaeya Adi Komii sairin warar timi haigin kimair. Mi ta sair mhoiia iikamim Adi Komii siir inig hainaniyim simiir warar timi mwain. ² Mi hiira omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya sair nidiyokiyokaiya sairin wi wara kipi haigin kimair. Dimusi rani, Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani wi simiiram kiwakii om komii Jerusalema sima nitim, iikamim hapairanim sima nini kigriraoniyim bwanim kamnwis whis mi dimin taeminim hiranim wi sima tirbuwi. ³ Mi an kara, wi Adi Komii siya hauwi kariir inkam nwisoyi sowiirin kirie mi sowa wi kariir yai imiir boinmimauuwami biewiyim whoim haimii. Mi sowa wi yuis biye imiirarar nii iikam imiir nisiimauuwam hiniin sowa siyu bibiyeyim sowa tirim simiirsi nididi.

⁴ Mi ti inkam nwisoyi ini pae whiso olip nikiuwiyo mi yuukid is iko yipiki Biyan Inkam Komii siir whwonkam ida nokwowa yipikin nu whiekak imiirar kigirkakiyin ini simiir hiriinan ywowa. ⁵ Mi iikam nhirim ti inkam nwisoyi sowiir nisomaowam naingwowi mi paeya wi sowiir yai hirankar nimbiamyami ti iikam biye imiir niuamin. Mi yipiki ti inkam nwisoyi sowiir nisomaowam yim wi naowi ta pae biyeya sairsi. ⁶ Mi sowa kiriekakairgo, ninomor aiiirin wi sowar mi iripikougii mi saeya wi naoki kin tani, ti iiyim sowa Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi ti nu iir. Mi sowa kirieya op ninkpitkiyana nhieki nimbiamam ina mi ankwowa mi iikamim nuanim simiir mi tirbuwana ma minki sima niya mi dimin bibiyeyi ikim. Mi sowa ti dimin hiriinanim simiir tiram naingwowi sowa wa tiri.

⁷ Mhoiia ti inkam nwisoyi sowa sowiir yai imiir boini mi ti uridyu biyeyin yipiki wraisuni whwonkamnan nwowin, siya wi ti ieyin mwis karamaeyin wi siir hirankar ninsiin idwonanii mi siya wokitkinaninii mi siya wi ti inkam nwisoyi yai sowakar ninii. Mi sowiirin wi siya niyopakaiyuwi mi wi siya nisomaokii. ⁸ Mi siya sowaka ninii mi sowa wa naonami mi sowiir piuisa wi om komiiyan siyu komiiyin wi siir hirar kiwomwokini. Mi krima sowiirin hindara haigiprapakai boini mi krima ti om komii iirin wi min namisi ikuwi Sodom, iyie? Wi Isip nikiuwi. Dimusi rani, ti omin siir iikamim yim Adi Komii siirgisiir sau omomkin. Mi ti om komii ti inkam nwisoyi owa nwowin sowiir Biyan Inkam Komiiyin yio hir niki inkin irioninkin inankiigikin. ⁹ Mi iki piuganpai piuganpaini iikamim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nu pai nupaiyanim sima sowiir piuis biye aiiirin iiyim wi kwoim haimiia kigi. Mi sima wi iikamiyam kiwaki rani, sowiir piuis biye aiir haingikaigiyim tenau. Dimusi rani, sima ti inkam nwisoyi sowakar nwoko mi sima dimin biye sowiir tiram tirkim. ¹⁰ Mi iikam

whiekakim nuanim sima wi maigimaigar nwoke. Dimusi rani, ti inkam nwisu bidi yaonamwo. Sima wi maigimaigar nwokii mi dimin taeminim irni nwinnyamin wi hindara whisariiyar ninan priihauu priihauwi. Dimusi rani, profet inkam nwisu yipiki nuan iikam imiir nonkwoninwoimwiiininkinim yipiki dimin biyie simiir tiro bidi yaonamo. ¹¹ Sowa hapalirin iyim kwoim haimiia ywo mi mhoiia Adi Komii siya opuda ina yikropkiya sowa niyaeyam mi saeya ha nama sowiir mhii kwoinawu hiriir mi sowa ina yinsiin idwokioyo mi sowa ini irkakar swoki owo. Mi sowa ha ninsiin idwokioyo mi iikamim yipiki hiriinan kigiyim mi sima ina yididgiyim mi sima pranae pranae bi nididgikim. ¹² Mi mhoiia ti Adi Komii siir profet inkam nwisu sowar wakaeki inkam nwinin Adi Komii siir om hiranin siir yaiya pi kauwokii siya sowiirin ti hiniina boinki, kowa dinsiin idwoki mi tiriir wit. Mi ti inkam nwisu sowiir sau omomim sima sowiir kigiyim sowa ninsiin idwokioyo mi sowa waua saiir yidwokainainam mi sowa ini Adi Komii siir om iirar yamo. ¹³ Mi biri kimiminkikin, nin komiyyin ina yitin. Mi om komiyyin siir haimii haimii iurim simiir haimii whirin yio ina tirbugiyin. Mi haimii haimii iriyyar whiiyim yim ina ywokiyim. Mi iikamim 7,000 na mi aokaoki. Mi iikam nhirim omwai waiyakiyim om komii Jerusalem hiranim sima nidid prasae bi kinkikim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim yipikin om komiigi komii iir nwoiyin.

¹⁴ Mi tariinanin dimin whisakan yio bidi digiyin kira wakaeki. Mi ii prae bi kwokikin dimin biyie whoimakan yio ina swoki kwitin. Iriig.

Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin ina maskiyin

¹⁵ Mi ti diminim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan, karar wakaeki paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin pi maskii. Mi siya ha maskiyin mi karar wakaeki, paekwosimin Adi Komii siir omin siir hiranin siir yaiya pi kauwok boinkii, iikamim hinda tindanim wari nuin siir nwoyim simiir iikamim wi siya kigirkaki siya wi hiriyyar nwoyokiyokiiaeyami iinokiiinokin mi simiirin wi siyar kigriraowi. ¹⁶ Mi mhoiia ti inkam komii komiyyim simiir ipii imiir nidwodwokaiyim Adi Komii siir whwonkam ida sima ogmwo ha waisii huananainamim nua hiriir mi sima kimidiniya siir inig iir hainan.

¹⁷ Mi sima kimidiniya Adi Komii siir boin, krima kiriir boin wadiekii. Kira krimiir Biyan Inkam Komiiyin, Adi Komiiyin biya kira hiriyyar nwoyin mi tariinanin kira ini hiriyyar swoki oyokiyokiyamin. Krima ini maigimaigar nwoyim mi krima kiriir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, kira kirie komii bidi haiyin mi iikamim ini kirar kigriraowim. ¹⁸ Biya iikamim sima io kinakar niki okim mi tariinanin kira ini io simakar mi owin. Mi iya ta ii aeya niti, iikamim naokaowim yim wi kira hidi mi taka iya saeya kira hauuwana iikamim yipiki kiriir mii aiir miriyyim mi kiriir profet iikam ima mi iikam whiekakim kiriir inig iir hainani ikim mi kiriir yai imiiram naingwo tibmii ikim simiirin wi kira hauuwi dimin taeminim. Mi iya ini nita iikam imiirin kira

nonkwobumbuninkinana yipiki iikamim nu nwoyim simiir tirbumbuninkin haiginiuwim.

¹⁹ Mi ti dimin taeminim sima boinkiyim simiir mhoiyan karar kigi omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainaniya siir om hir nwoya pi haiwaokii mi karar kigi miya yaiyim Adi Komii siya nimbinim sima nwokaiya ya saiir omaka yainau hiarar nwokaii. Mi karar kigi sinana pi sinankii mi karar wakaeki, diya pi tioki.

Mi karar mi kigi ninin pi nitkii mi karar mi kigi naowin aiskakin pi nikiinaini nua tiriir. Iriig.

Wig aeya mi mipug biyie ikin

12 Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan karar kigi dimin kibiyin ninomor kou hir nwoyi mi kara ina yanaakiyin. Diminin kara kigin wignankin. Mi yuisa saeya niya ini hindrar kigninya ini bieki saiir piu aiir whwonan ywokiyin. Mi bwana ini saiir iga aowa ywokaiya mi saeya nauun iur iso simiir warar mi haigin saiir mwo iirin pagra inkamin inigakin si haiginiya saiir hiriinan. ² Saeya yinpiugaka mi saeya yinisim iir naokainam tira siya dirisusua mi saeya asi kaugika.

³ Mi ti diminin kara kigiyin siir mhoiyan karar swoki kigi dimin komiigi komiyyin ninomor kou hir nwoyin ini diduka komiyyin kirie komiigakin dimin taeminsi nidid karamae nwoiyin ini siir hiriinan ywowin. Siir piua paridnanka mi siir mwoim iriyyar whisko mi honim siir mwo imiir nwoyim iurgim mi pagram siya haiginyokiigiyim siir mwo imiir yapa yapa yim ini pagram inkamim inigakim sim haiginiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁴ Mi siir kibin ha niyairyokiyin mi ninomor kou hiran nauun haimii whirin kimidiniya siya yipamkiigi mi siya simiirin nua tiriir yitkiigiigi. Mi ninomor kou hiran nauun haimii whiso sowa sowa ywoki. Mi siya ini wiga yinpiugak nwoya ini saiir whwonkam ida kingiin hiarar nokwokaowin siya minam nokwokaowi saeya saiir yinisim iir naokainam. Siya minam naingwowi, saeya saiir yinisimin siir naokainaei mi siirin siya nisomaowi mi siirin wi siya naei. ⁵ Mi yinisim yinkamiyyinin saeya naokainan yipiki wi iki iikamim yipiki hinda tanda nwoyim wi simiir kigirkaki wadie sima nwoyam mi kirie sima nwoyam. Mi ti yinisimin saeya naokainakiyin siir mhoiyan mi ti kain siya siir bi nisomaokin mi siir bi mi aekin. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siya hainam ipi-ya Adi Komii siya nidwokaiya saiir hiriir. ⁶ Mi ta wiga ina yidamkiya niimauu boskwokiboskwonaua maeyauwa inkamki nwo karamae nwoyiya saiir hiriir, maeyauwa Adi Komii siya diriraerarkwokina ya maeyau kibi aeyairga mi saeya wi wadie nwoke sibgu owim hapairin. Mi siir paekwosimim saiirin sima kigriraowi iyim parig 1,260.

⁷ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiyan mi paekwosimim Adi Komii siir om hiranim yaii ina yiniyyim. Maikel siya mi paekwosimim siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima mi ka ieya mi siir paekwosim ikim yaii simakar yinii.

⁸ Mi sima ha niniyyim mi ka siya mi siir paekwosim ima

sima simiirin dig bi nwokin. Maikel siya mi siir paekwosimim siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiirin sima hainurur haiginiu. Mi ta hiriinan sairsika sima simiirin Adi Komii siir om hirin iya wi kwira swoki kignin kin o rani. Niingaka. ⁹ Sima ka siirin mi siir paekwosim ikim simiirin ina nhinikriropkiyim Adi Komii siir om iir haiburgigim. Mi ti kain, yio ti mipugin bidi bidiniyar nwowin inkamin yipikin Setan nikiuwiyin mi ti siyairgin ti kain niki oyokiyokiyin biya Adi Komii siir whwonkam idan siya niki boin hiuriyugin hinin, iikam krima iikam paii rani. Siya inkam miyik rani, siya minam kiwokinkaowi iikamim nu hir nwowim simiiram. Mi sima siirin ina kiyitkiigiyin mi siir paekwosimim iripi hiriinan mi sima simiirin nua hiriir kiyitnoudninkigi.

¹⁰ Mi karar wakaeki inkamin Adi Komii siir om hirinin siir yayim pi boinki. Siya boin, tariinanin kariir Adi Komiiyin krimiirin siya bidi sibgu grabaiginiuin. Mi dimin taeminim siir kirie aeya bidi ikworipukimaigikim. Mi inkamin yipikin siya nimbini nua tiriir nitam iikam imiir whinkinsiishaiginiuwam siya kirieya Adi Komii siir hiranki bidi haiyin mi siya ini inkam komii ywowin. Siya inkam komiigin. Dimusi rani, yiu biyeyin yio paekwosim ima bidi kiyitkiigiyin yipikin biya nii nabie Adi Komii siir whwonkam ida nokwown yai ninkinwaomwarkii boiniyin mi ha mi boiniyin krimiir nomi iyauim nuanim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yim biyekim. ¹¹ Krimiir nomi iyauim siirin bidi ikworipukimaigikin Kraisi siir nhieya saiir kirieni inkamin yipikin sibsibnan nwowin mi siir nhieya ha naokiinainama biya nua hiriir. Mi Adi Komii siir yayim sima boinim mi sima boinmimauuim simiirin simar ikworipugii. Adi Komii siirar kwoinkin sima mi aowi sima wi maigimaigar mi owi. ¹² Mi ta hiriinan sairsika iikamim kima Adi Komii siir om hir nwowim mi digworaekwo whiekak ikim kima maigimaigar dwo. Mi iikamim nuanim digworaekwo whiekakak ikim kima mintarao! Setan siya nua waraur bidi yitin mi siya kima wi io praesae prasae nwo rani mi kimiirin wi siya nonkwobumbunin kin haiginiuwi. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin iya ini kingiin nita Adi Komii siya siir nonkwobumbunin kinana mi siir kabitkaigiyana paeya.

¹³ Mi ka siya ina kigninokninkinkiyin siirin bidi kabitkiigiyin mi siya nua bidi yamin mi siya ha ninsiin idwown mi siya kimidiniya ta wiga yipika biya yinisim yinkamiyin naokaina saiir yinkinaeyokiyok. ¹⁴ Mi siya ta wig aiirin ha ninkin aeyokiyokin mi siya saiir bi niso maokin. Mi saiirin pidga kwiso ipiyinin wab nikiuwiyin siir owiir hauugi mi saeya sowiirin ha haiyo mi saeya kimidiniya niimau boskwokiboskwonauwa hiriir yama niimauin inkamki nwo karamae nwowin siir mi saeya ka biyeyin siirin ha haburgiga mi saeya ini hapi arugi aru ini owouwa. Saeya hapairin biwiyin wi whis haimi iya nwowi mi saiirin wi simar kigriiraowi. ¹⁵ Saeya ha ndamama mi ina siinama mi op komiia iekinakilbor mainamiyim hinina ina saiir mhoyiyar yama. Saeya saiir mhoyia minam namka ta opa saiir hinina ta wig aiirin pi saeya nwoki kaiyoprmdipu aokiyim mi saiirin pi saeya nwoki hainamim mi saiirin pa nwoki iso-

maowim. ¹⁶ Mi saiirin kimidiniya nu siya whinkinsiis haigintu mi nuin ha piigigiyin mi ta opa ka ieya yaski igiya siir yai hirankin saiir hopnan hainawidam ya ini nua hiriir yaokiinainama. ¹⁷ Mi ka siya ta wig anakan io prasae bi nwokin mi siya saiirin ha haiburgigim mi siya ina yamin yinisim nhirim biya saeya niki iyowim simiir nisomsom aokaowam yim ti yinisimim yim ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyokna apiyim mi ha boinmimauuwiyim yim sima ti Jisis siir yai aiir boinmimauuwiyim. ¹⁸ Mi ka siya ha namim mi siya kimidiniya whii komii saiir siiyin iir mi okwoiu. Iriig.

Niimauan wraisu iso sowa sowar nimbiyam iko

13 Mi diduka whii komii solwara saiir siiyin iirar niki okwown mi karar kigi wraisu komii irin op hirankar nomboknaini. Mi honim siir nwowim iuurgim mi siir mwoim siir nwowim iriyar whisko mi pagra iurim inkamim inigakim sima haiginiyim hininim ini ti hon imiirar haigin digim mi ti mwoim sima yapayapin inig bibiyiekakinairgim. Tiki inigim yim min nokdap haigintugim Adi Komii krimiir Wanin siir nikwowaigim. ² Mi ti wraisu komiiyin yipikin whii komii solwara hiranki nitin siir piua ini niimauan pusi biyeyin namaknamakan kitiyin min dapiyin lepat ini siir piunan ywowin mi siir iga inim kirie komii komiigakin ini wraisu biyeyin min dapiyin bea ini siir iga inin ywowim mi siir yayi ini niimauan pusiin laion dapiyin ini siir hiriinan ywowa. Siirin kirie diduka siya hauugin mi siirin siya bidi yimbini iikamim yipiki hinda tinda ti nu iir nwowim simiir kigriiraowam. ³ Mi siir mwo whirin yio ini hankakar nwowin siirin sima nisomaonan bidi ywowin. Mi ta paowai hana ina swoki iyimwarkaigiya mi iikam whiekakim ta hana siir mwo iir nwowa saiir kigim mi sima ini kakakar ywokiyim mi ina boinkiyin, siyairgin inig komiigakin. Mi sima ini siirar mi wakaeyokna apim mi ini siir yai imiirar mi wakaeyoknam. ⁴ Mi iikamim ini ka siir inig iirar hainan prapraskiyim. Dimusi rani, wraisu iirin kirie siya hauugin mi iki nuan dimin taeminim simiir kouwin ini siyar ywowin. Sima kimidiniya ka siya mi wraisu ikin sowiir inig owiir hainanprapraski. Dimusi rani, sima sowi iramin minam naingwo tibmiigo inig komiigakin ini sowar ywowa. Sima ha boinkim, pisirin dimin komii irin inigakin ti wraisuin ti tir nwowin siir hiriinan kirie komiigakin? Mi yaii ninii siirin wi nhinga nikwowaissii? Inkam nwir karamaeka!

⁵ Adi Komii siya wraisu iirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaissiyam. Mi siya siirin minam kiwakikin siya digworaekwown nuanim simiirin biwiyim whoim haimiia kigriiraowim ⁶ Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaissiyam mi Adi Komii siir omin mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim simiir boinim. ⁷ Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yai simaka niniiyim. Mi simiirin yamdikwiruwa siya siyar hainurur haiginiuwim. Siya kirie komiigakin mi siya wi iki iikamim piugan piuganiyim mi iikamim

maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaigin-painiyim mi iikamim nupai nupaiyanim ti nu iirar nwoirkakim simiirin ini siyar kigirkakim. ⁸ Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim yipiki simiir inigim ti inkamin sibsibnanin siir yokwo aiir win karam nwowim yim sima wi wraisu komiiyin siir inig iir hainani. Mi bidi bidiniyarin iya Adi Komii siya ti nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, siya sairar winkin ti iikamim simiir inigim yipiki saika nwoyokiyokiikaeyami iinokii-nokin ta yokwo aiirin.

⁹ Kira kariir yai imiir wakaeki! Yipiki yai imiir wakaei siya simiirin sibgu daingwo omok. ¹⁰ Tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini maeyauwa mii biyie miriia sair hir hugripkiikikaiyam yim wi hirar hugripkiikikai. Mi tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini simiirin kamkiuni hampimpit aowam, simiirin wi kamkiuniyar mi hampimpit aowi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim yim wi kirie hiriyar nwokripkaii mi sima wi Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna api. Dimusi rani. Tiki dimin bibiyeyim nitim simiirsika.

¹¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan karar kigi nuin pi piigigi mi karar kigi wraisu irin hiranki nimbinaini. Mi tiki hon whiso tiki wraisuin siir mwo iir nwowo ini sibsibni honan ywowo. Mi siir yaiya siya boinkiya ka siir yainan boinkikin. ¹² Mi tiki wraisu komiiyin yipiki biyan wraisuin siir mhoiia nitin siya biyan wraisuin siir kirie aiir haigin mi siir igsoa ini siyar yokwokairina mi siirin siya whinkinsiis haiginu iikamim hinda tindanim sima tirim sima ti wraisuin yipiki biya paowaigi pisin mi naokingiin ha nwowin mi wadie ha swoki owin siir inig iir hainanim. ¹³ Mi ti wraisuin nuanki nitin siya dimin kirie komii komii kasa bi tirkin. Ti sima siya tirim, siya paeya ninomor kou hiranki kiyai nua tirir mi iikam whiekakim hapair nokwowim sima ini ti dimin iirar kigiyim. ¹⁴ Mi iikam whiekakim hinda tindanim simiirin siya bidi kiyopsbgi-haiginuim dimin kirie komii komiiyim yipiki siya miriyim simiir wraisu komiiyin siir whwonkam ida. Mi siya simiirin ha mi kiyopsbgihaiginu mi simiir kwoinim ha mi kiyai mi ta hiriinan sairsika sima pae asi niibirgim ti wraisuin siir piunan ti wraisuin yipiki siir mwoin kamkiugi niki haingirin mi siya pariiparii naoim. Mi siya ini wadieyar swoki owin siir hiriinan. ¹⁵ Mi biyan wraisu komiiyin siya ina kiwakiyin ti wraisuin mhoiia nitin siya ti paeyin sima niibirin ti biyan wraisu iirram hainam. Mi siya pi yai minar nwoki iya diriraerar boinim. Mi ti paeyin sima niibirin ini ti iikamim yipiki siir inig imiir hainan karamae nwowin simiirin ini siya yisomsom aokaokiyim. ¹⁶ Siya ti dimin taemin hiriinanin iki dimin taemin hirim simakar miriigin. Mi iikamim yipiki inig komii komiigakim simiirin siya tirki mi iikamim yipiki niinga priiyokaeyami ikim mi iikamim yipiki umirki naokingugunankaiyim mi iikamim yipiki paeprkab nwowim mi tiriiiginim yipiki umiram mirii ikim mi tiriiiginim yipiki whisarii mii priimirii ikim, siya simiirar tirswo mi simiir ina inigim mi simiir mwo ikim ina hainmamakiuswowim. ¹⁷ Mi iikamim yipiki ti wraisu biyeyin siya hainmamakiu karamae nwowim mi siir in-

ig karamae nwowim simiir ina inigim mi simiir mwo ikim simiirin wi kiwaki rani, digworaekwo haiginim mi umir simiirsi haiyim mi digworaekwo wi mi sain tani. Niingaka.

¹⁸ Krma ti dimin taemin hiriinanin simiirin sibgu daingwo omok. Mi iikamim yipiki ninokninkin miiyikakim yim wa sibgu inokninkini ti wraisu biyeyin siir dimina hainmakiua. Ta dimina hainmakiua ya inkamin siir inig ieyairgin mi ta siir dimina hainmakiuwa ya 666ka. Iriig.

Mi 144,000 iikamim mwai waokim

14 Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan karar kigi inkamin sibsibnanin om komii Jerusalem hir nokwowi omin yipiki ha dapiyin siir inig whirin Saion. Siya mi 144,000 iikam ikim yipiki siya mi siir Adi ikin Adi Komii krimiir Wanin sowiir inigak nwowim simiir mwowim sima hirar nokwokim. ² Mi ti kara kigiya simiir sair mhoiiyan kara diminin ninomor kouwanin siir wakaeki. Siya pranae pranae bi kauwok boinkikin, hapi owieyin kouanki niswitnaomaigiiyin whwoowa ha kiniiyin ini siir hiriinan ywowin hapi diyaki tiokikin. Kara simiir wakaekiyin mi hapi iikamim simiir gita imiir tiowaowiyim ini simiir hiriinan ywowim. ³ Mi 144,000 iikamim yim ipiia Biyan Inkam Komii siya nidwokaiiya sair kingiin hir nokwokim. Sima hirar nokwowim mi sima mwai kibiya kwira yokwo wao ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim simiir kingiin ta mwai aiirin iikam nhirkim wara ninokninkin tani. Ti iikamim yipiki biya Adi Komii siya niki anmaiwarkainam iikamim nuanim simiir inankin sima simar ninokninkini. ⁴ Tiki iikamim yim dimin biyeki bi kimbugim. Mi tiriiiginim simiir kwoinim wigim bi kiyagim mi iripa piu simaka bi mi okim. Sima inokiinokin tiki inkamin sibsibnanin siirarar wakaeyokna apikim pi siya hinda mi am yimbi hiriyar mi ami. Ti iikamim yim Adi Komi siirgim mi sima iriipi hiriinan ti inkamin sibsibnanin siir warairgim, simairgim dimin taeminim Adi siya hauuwim bi simiir haii. Yim sima iki uridyiu bibiyeyim sim inig bi hainanikim mi iki wraisu bibiyie ikim. Niingaka. Sima Adi Komii siirarar hainanikim. ⁵ Tiki iikamim dimin whirki bi kimbugim. Mi iya sima nu hirar niki owa sima bi niksisaekim. Niingaka. Iriig.

Paekwosim nwoimim simiir yaiga

⁶ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi karar kigi paekwosim nwirin hapi ninomor kougi kou hirar siinii. Siirin Adi Komii siya nikropkikin nua tirii nitim siir yai kibikibiyim inokiinok hiriyar nwoyokiyokiikaeyamanim simiir nanaakninkiiyam. Siya ti yayim simiir boinmimauniyam tirkin, iki iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim piugan piuganiyim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim maeyau maeyauwanim simiir. ⁷ Siya komiiyar kauwok boinki, kira Adi Komii siirsi didid mi siir yai imiir wakae mi siir inig iir hainan. Dimusi rani, iya Adi Komii siya hidana

ini nita iikamim ti nu iir nwowim simiir. Adi Komii siir inig iir hainan yipikin nu ninomor sowiir nonkwowin mi whii komiia solwara nikiuwi aka mi yab komii komii ikim mi ienosisim ikim mi whii ikim. Inkam nwirni inig kipi hainan.

⁸ Mi kara siir kigwinin siya nitin mi karar swoki kigi paekwosim nwirin siir mhoiia nitin siya komiiyar kauwok boinki, wakae ti om komiiyin yipikin Babilon nikiuwiyin yio bidi tirbugiyin. Mi iikamim yipiki ti om komii Babilon siir nwowim iikamim hinda tinda nwowim simiir kwoinim sima bidi kiyaiyim mi sima ini simiirar mi wakaeyokna apim mi dimin biyie bidiyar mi tirim. Mi uridyiu biyie siir inig iir bidiyar mi hainanim. Mi Adi Komii siirin digumii bidi haimriyugigim. Mi iikamim yipiki om komii Babilon hir nwowim yim ini wiga wain mobin si kwiyaeya ini sair hiriinan ywowa mi kamim simiir kwoinim pi saeya kiyaii sima nini kwiyaeniyam mi sima pi iripa piu saika nwoki owim.

⁹ Mi karar swoki kigwin paekwosim nwirin ti paekwosim nwisowii mhoiia niti mi siya ina kauwok boinkiyin, iikamim yipiki wraisu siir inig iir hainanim mi diminim wraisu komii siir hiriinan niibir nonkwowin siir mi hainani mi simiir inam mi mwo ikim simiirin siya hainmamakiuwi, ¹⁰ mi Adi Komii siir kwoinin haugihauga ha whiyekii mi siya wi simaka ninkikini. Mi siir kirieya wi komiigi komiiyar nwowi. Mi Adi Komii siya simiiriyin wi haimiisima swoki aingwobuna rani mi simiirin siya wi nhami nhami nipimpar tani. Mi ti hiriinan iikamim, Adi Komii siya simiirin wi paeya nitnoudnankaigi maeyauwa siyan nhiridmir paridnanin si niuwa sair hiriir mi simiir kimpipisuwa wi miyiknan nwo rani, wi kipiigi kipiil nwowi mi paekwosimin dimin whirki kimbu karamaeyim mi inkamin sibsibnan ikin yim sima wi pae anaka hirar nokwokaowi simiirin. ¹¹ Mi ta paeya simiir piu aiirin sair paowii aeya kimpipisu haiginiuwi inokininokin. Mi iikam yipiki wraisu biyeyim siir inig iir hainanim mi diminin sima niibirin siir whwonkamnan nwowam nwowin siir inig iir mi hainanim mi simiir ina mwo minim siir dimin hainmakiuwiyin siir hiriinankak mi owim mi ta paeya simiir piu imiirin wi saeya kimpipisu haiginiuwi mi saeya wi dig rani. Nii nabieyin wi simiiram kiwaki rani, piu sima siisam. Niingaka.

¹² Mi ti dimin bibiyeyim ti wraisu biyeyin siirim sima niti mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Krai siir yai imiir mi sibgu wakaeyokna api, yim sima wi hiriirar nokworinukripkaii.

¹³ Mi ti siya boinkiyim simiir mhoiian, karar wakaeki Adi Komii siir paekwosimin siir om hiranan pi kauwok boinkii, ti dimin taeminim yokwoni haiginaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi yipiki ti tariinan naowim. Mi mhoiia sima wi maigimaigra nwowi. Tiki yaiyim Adi Komii siir paekwosim ieya boinim yim kaimwowaigim. Mi iki omin ninomor kou hiranan simiirin wi Adi Komii siyar Kigriarowi. Dimusi rani mi kibiya sima miriia sairsika mi sima wi maigimaigragar nwokiyami. Dimusi rani, dimin taeminim sima tiriyim wi simakar niti. Iriig.

Paekwosim siya ha namin iikamim nuanim simiir ini ikiunaki mi simiirin Adi Komii siiram yikiunam.

¹⁴ Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiian mi kara waua ninomorana sair kigiyin mi karar kigi inkamin Kraisanin, Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, yio wau aiirar nidwowi. Mi pagra siya haigina inkamin inigakin si haiginiya ya hiniinaka. Mi kamkiuin siya nonkwowin siir iowa hapi mhanki witi. ¹⁵ Mi mhoiia paekwosim nwirin ha swoki apninaniniyin Adi Komii siir inig hainaniya omaka hiranki mi siya kimidiniya inkamin wau aiir nidwowin siiram yani ikiuni mi siya siiram praenae pranae bi kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiu iir haigi mipi digworaekwowim simiir dikrimkripnam. Iiya bidi yimbiniya ti sasaeyim nuanim sasae wai nwowim simiir ninguguhaiyana. ¹⁶ Mi ti inkamin wau aiir nidwowin siir kamkiuin ha kinawanakiyin mi digworaekwowim nuanim ini siyar yikrimkrip swokiyim.

¹⁷ Mi ti digworaekwowim simiirin ha nikrimkrip digiyin mi paekwosim nwirin ina yapninaniniyin omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair hiranki yio ti inkamin waua sae nidwowin siir hiriinankin siya kamkiuin io mhani haniin wityin whira nonkwowi.

¹⁸ Mi siya ha napninaniniyin mi tiki paekwosim nwirin yipiki paeya sae kigriarowiyin siya ina haiburgigin ta hiiya nae Adi Komii siiram haiginiin imiiaeyia sairin mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, ti paekwosimin yipikin ti kamkiuin mhani haniin wityin siir nonkwowin siir in siiram. Siya hiniina kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiuin yomki mi uridim wain iirim simiir dikrimkripki yipiki nu hir whakim. Dimusi rani, sima bidi higiyim. ¹⁹ Mi mhoiia paekwosimin kamkiu iir nonkwowin siya siir kamkiuin ha yomiwakiigiyin mi siya sasaeyim wai nwowim ina yikrimkripkiyim. Mi siya simiirin ha haiyin mi ina yitnoudnankaigiyim siya iya sair hiriir pi nikwobrombropkiyim hii aiiram, hii aeya nitam. Mi taka siya iya ya hindara boiniyioka ya io Adi Komii siya nwo aeya iikamim nuanim simiir nonkwobumbuninkinam. ²⁰ Mi sima ti sasaeyim kimidiniya iya om komii siir yaba nwoa sair hir ikwobrombrop mi simiir hiiya ta iya sair no hiranki nakiinaniniya ha niyopinaiiniya 320 kilomita hiniina yunanaiinam ini inkam mwodigimwodigar yaki owowin. Iriig

Paekwosim iriirar nwisowii dimin biyie iriirar whiso ini sima nonkwowim

15 Mi ti dimin taeminim mi nhie aka kara kigim simiir mhoiian karar kigi diminin nanaak nwoiyin Adi Komii krimiir Wanin siir om hir nwowi. Mi karar mi kigi ninomor kouan paekwosim iriirar nwisowii mapai mapai biyie iriirar kwiso yipiki iikam imiir nonkwobumbuninkini simiir nonkwowi. Mi ti dimin biyeyim nua hiriir namkii mi iikam imiir nipimpari mi mhoiia Adi Komii siir ioa wi haninggin digii. Mi ti dimin bibiyeyim yim wa digiguskii.

² Mi mhoiyya kara kigi diminin whii komii solwarananin mi ti diminin ini opnainan ywowin paeya ini siir hirar niugaiya. Mi kara whii komii solwara saiir kigiyyin mi kara iikamim wraisu biyye saika nwowim simiir warar yinkin kigi mi diminin siir hiriinan sima niibir ikin mi siir diminin hainmamakiuwi ikin, sima yaii simaka niniigim mi simiirin iikam ima hainnurur haiginiu. Dimusi rani, sima simiir inig imiir bi hainankim. Sima ini whii komiyya solwara nikiuwiya ini saiir nokwowim mi gitam sima haiyikwowim yim Adi Komi siya hauugikim. ³ Mi sima ti gitam Adi Komii siya hauugiyim simiir nonkwowim mi sima kimidiniya mwaiya Adi Komii siir miyyan inkamin Moses nikiuwiyyin siya winkiya bidi bidiniya saiir waokim mi sima inkamin sibsibnanin siir mwai aiir warar mi wao. Sima ti hiniina waokim,

Adi Komi krimiir inkam komiyyin kirie whiekakim ini kinakinan nonkwo digim mi dimin taeminim kira tiriyim yim wadiekinairgim. Iikam krimiirin ini kirar Kigirkakin. Mi digworaekwowim bidi bidinanim mi tariinan nwo ikim mi mhoiyyan ikim yim ini iriipi hiriinan kirar mi kigirkakim, dimin taeminim kira tirim yim wadie kinairgim kirarin kaimwokikaimwowaigim.

⁴ Kiriir inigin wi nhinga hainani? Iikam whiekakim wi kiriir inig iirrarar hainani sima wi kiriir inig iir hainani krimiir Biiyan Inkam Komii nwiruwan. Mi sima wi ha boini, kirie komiigakin ini kirar ywowiskiyin. Dimusi rani, inkam nwiruwan wadieki wadie nwowin ini kinakinan ywowiskiyin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi dimin taemin kibi kibiyim wi simiir asi kigi.

⁵ Mi sima waowa saiir mhoiyyan mi karar kigi omaka Adi Komii siir inig hainaniya Adi Komii siir om hirana hindara haiwaonisugii. Mi kara maeyauwa Adi Komii siya nidwokaiyya ini saiirar kigiya. ⁶ Mi ti paekwosim iriyyar nwis dimin biyye iriyyar whiso sim nonkwowim yim ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirankar yapninanini. Mi yuisim sima niyyim whisnankinairgim mi sima ini hindara kigninyam. Mi piuwopim sima kikogim gol piuwopkinairgim. ⁷ Mi sima ha napnaniniyyim mi ti dimin whiyyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyyim simiir nwir ieya hauugi twowim irira ti paekwosim iriyyar nwis imiir. Adi Komiyyin yipikin hiriyyar nwoyokiyokiikaeyamiyyin siya ini iowar niki okripkaiyyin. Mi ta siir iowa ha ninkpitkiya mi ini op yimbiam ta two iriyyar iso simiir yainau hir mi ti two iriyya iso ini mirkimirkar yinkinkiyim. ⁸ Mi Adi Komii siir kirieya saiir paowiiya mi siir dimin miyyik miyyikim paenan niyayeyim ini ta omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya ini saiirar yiniyokiigiyi. Mi inkam nwirki ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi saiir niki apninopkainam tani mi wi ti dimin biyye iriyyar whiso paekwosim iriyyar nwis ima nonkwowim wi simar digii. Iriig.

Mi paekwosimim ti dimin biyyeyim ha haiyim two hirankin mi simiirin ina yitkiigiyim nua tiriir

16 Mi mhoiyya karar wakaeki yai kwira omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiranki kauwok

boinkii ti paekwosim iriyyar nwis simiiram. Kima wara two iriyyar iso Adi Komii siir io aeya nwokaiyyim simiir haigi mi simiirin nua hiriir ditkiigi.

² Mi biigi biyyan paekwosimim siir twowa ha haiya mi siya saiirin ina yami ininaokiigiyi nua hiriir mi ti iikamim yipiki ti wraisu biyyeyin siir inig iir hainaniyyim mi diminin sima niibir ikin siir hiriinan mi diminin ti wraisu siirin hainmakiuwiyyin siir hiriinankak nwowim simiir piuum mi ti diminin wi yhiyopnan simiir piu imiir nauti aogriginii. Mi sima wi kimbipisu prasae kin tani mi wi paowaiyar nasae pisanami.

³ Mi karar swoki kigi paekwosim nwisakan ti dimin biyyeyin siir twonau nwokaiyyin pi naokiigii mi siirin whii komiyya solwara nikiuwiya hiriir yami aomaigi. Mi opa ini nhieairgar yikpitmaigiyi mi dimin taeminim saiir nwoimaiyyim yim ina yaokaokiyim.

⁴ Mi karar swoki kigi paekwosim nwoimakin ti dimin biyyeyin siir twonau nwoimaiyyin pi haii mi siya ina yami aomaigiyin yab komii komiyyim mi ieno ienowim simiir mi sima ini nhieki yikpitmaigiyim. ⁵ Mi karar swoki wakaeki paekwosimim yipikin ti opim simiir kiriraowiyin pi boinkii, Adi Komii, kinakinairgin wadeyin. Mi ti diminim kira tirkiyyim op aiir tirbugiyin yio min niisimauugin kira wadiekwadieyar sibgu hidikin mi ta hiriinan nonkwobumbuninkina ti iikam hiriinanim simiir asi nonkwobumbuninkinkim. ⁶ Kira wadiekim. Dimusi rani, biyya tiki iikamim sima Adi Komii siir iikamim mi kiriir profet inkam ikim simiir nisomsom aokaokim mi simiir nhieya ina yaokiinainama. Mi ta hiriinan saiirsika kira op aiirin nhieki nikipitmaigiyam asi tirkin sima kwiyaeyam. Mi ti dimin biyyeyim simiir yamdi swoki iigonam. ⁷ Mi karar mi wakaeki inkamin hiyya nae Adi Komii siiram haigin inkin imiyyaeyi saiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, ihi, Biiyan Inkam Komiiyyin Adi Komiiyyin kirie komiigakin dimin taeminim kira tirkiyyim, simiiram, simiir nonkwobumbuninkinam mi simiir yamdi swoki iigonam yim ini ywokiyyim.

⁸ Mi karar mi kigi paekwosim nwiyyakain dimin biyyeyin siir twonau nwokaiyyin pi naokiigi mi yio ini bie iirar yauni aokinuwun mi iikamim simiir piuum ini ti biyyeyin siya whwokiya ini saeyar whwogrimgrirgiyyim.

⁹ Mi ta yhiyopnana simiir niugrigrigiyi mi sima Adi Komii saikar yinougwo ti dimin hiriinanin simiir tirbugiyin siirsi. Dimusi rani, ti diminin ti iikam imiir tirin yio Adi Komii siyar kigirkakin. Mi sima ti dimin biyye hiriinanim simiirin digiumii bi haimriyyugigim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyokna apkim mi siir inig iir bi mi hainankim. Niingaka. Sima ini simiir kwoin biyye iirar napkripkaiyyim.

¹⁰ Mi karar swoki kigi paekwosim iriyyarakain ti dimin biyyeyin siir twonau nwokaiyyin pi naokiigii mi ti diminin ini ta ipiyya ti wraisu biyye ieya nidwokaiyya ini saiirar yauni akainiya mi iyya ha nita ini ti nuim ti iikamim sima nwowim siya kigirkakiyyim ini simiira yimuiuguskiya. Mi iikamim ini simiir kwiriyae imiirar kaupikrimkripnamim. Dimusi rani, simiir piuum pi kimpipisugim. ¹¹ Mi sima Adi Komiiyyin ninomor kou

nwowin siir asi ninouugwokin. Dimusi rani, ti simiirsi-ka. Mi sima dimin biyeyim sima tirim simiirin digiumii bi haimriiyugigim. Mi sima ini simiir kwoin imiirar napkripkaiyim.

¹² Mi karar mi kigi paekwosim iriyyar nwirakain dimin biyeyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii. Mi ti dimin biyeyin ha naokiigiyin ini ie Yufretis siirar yauni aomaiyuin mi ti ieyin ina sinkai iuguskiyin mi siya ha ninkpitkiyin mi ini inkam komii komiyyim nuanim simiir siyyuar yasae owiuguskiyin inkam komiyyim maeyauwa bieki nitiya hiranim simiir siyu nwowam, sima nitam.

¹³ Mi karar kigi ti uridyiu biye nwoimim owak nim-biyamim. Mi ti owakim ka siir yai hiranki nitkim mi wraisu biye ikin mi ti wraisu biyeyin ha dapiyin profet niksisa. ¹⁴ Yim ti urid yiu biyeyim yim Setan siir isid ieya, yipiki ti dimin kirie komii komiyyim simiir tiriyim. Mi ti uridyiu biye nwoimim ha namim iikam imiiram yipiki iikamim hinda tindanim ti nu iirar nwoirkakim simar kigirkakim simiiram simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima iripa haingiriyiu onaniyam yaii Adi Komii saika niniiyam iya yipiki Adi Komii siya nwowana kirie komi-igak mi simiirin siya nimbini yaii saika ninkikin iniiyam.

¹⁵ Kara Jisiskin, karaigin ti kiriir boinkiyin. Kara wa nit-sauwi, kira ninokninkin tani iya kara nitana kara wi hiiyan inkamin si hinin niti. Mi yipiki sibgu nok-worinukripkaii mi dimin taeminim mhoiyya nitanim simiiram nwokwokini sima wi maingimainga nwowi. Mi sima wi ti diminim nimbiamim wi simiirsi nidid rani, inkamin yuis karamae nwowiyin mi parura ha napaniniyyin siir hiriinan.

¹⁶ Mi ti uridyiu biye nwoimim ti inkam komii komi-iyim simiirin ha nikiuuna digim mi sima maeyau kwiruwar ywomimir ta maeyauwa ha dapika Hibrumi yaigina Amagedon.

¹⁷ Mi ta maeyau kwiruwa iripa sima nangiriyiu owouwa saiir mhoiyyan karar kigi, paekwosim iriyyar nwisakain dimin biyeyin siir twonau nwomaiyin pi naokiigii mi yim ti diminim ha naokiigiyim yim ini opu-da saiir yainau yamkiyim. Mi mhoiyya inkamin, omaka Adi Komii siir inig hainaniya ipiyya Biyyan Inkam Komii siya nidwokaiyya saiir kingiin nokwowin siya ini komi-iyar kauwok boinkiyin, ini wakaeyim, ini digi dig ywokiyyin. ¹⁸ Mi karar kigi sinana sinankiya mi hinda tin-dan ini warar yuyayokiigiyin mi diya ha tiokiya mi nuin pranae pranae bi kiisiskikin. Biyya ninin hiriinan bi nitkin. Ningaka. Tiki ninin yio ini iki ninim biyya nitim ini simiir haiburim. ¹⁹ Mi nuin komiigikomii ha ki-isiskiyin mi om komii Babilonin haimii haimiyyim whoi-ma yinikibimbirgi mi om komii komiyyim iki hinda tin-danim yim ini biyeyar ywokiyyim. Adi Komii siya ti dimin bibiyeyim om komii Babilon hiran iikamim sima tirim simiirin bi naingwo owouugin mi iowa siya nwowa ini opa mobin op kwiyaeyin hiranki naokiinai-iniyya ini saiir hiriinan ywowa mi ti siir kwoinbudin siir iowa ha naokiinonkwokwoswokiya ini ti om komiyyin siirar yauuni aokiniyyin. ²⁰ Mi nuin komiigi komii ha ki-isiskiyin mi mhu whiekakim mi mhuugrisisimim whii komii solwara saiir nidwodwomaiyyim yim ini whii

komii solwara saiir hirankar kigugugiyim. ²¹ Mi mhoiyya karar kigi ais komii komiyyim pi nikiiginaiinii siyanan. Mi ti aisim nikiiginaiiniiyim ninomor kouankin simiir hikim 50 kilokim mi iikamim nuanim hinda tinda nwowim yim ina tioidwomaigiyim. Mi iikamim kimi-diniya Adi Komii siir yigbumbu. Dimusi rani, ti aisim simiir nauuni itniyyim yim miyyik rani. Iriig.

Hii nanaei wig komiyya saeya hik prasae prasae bi haiga

¹⁷ Mi mhoiyyan ti paekwosim iriyyar nwisu yipiki dimin biyeyim simiir twonau nwokaiyyim simiir naokiigiyim simiir nwirin ha nitin kariiram mi siya ini boini, kira mi kara wi krirar nami mi kara kiriirin wi dimin biyeyin Adi Komii krimiir Wanin siya tiri wig biyeya hii nanaeiya saiir kara wi kiriir niisiimaui saeya ti om komiyyin yab komii komiyyim simiir kingiin miriyyin ya saiir nikrigin. ² Mi inkam komii komii whiekakim yipiki iikamim hinda tinda nwowim simiir kigirkakiyyim yim sima saika iripa piu bidi ywowim. Mi iikamim hinda tinda nwowim ti nu iirar, simiirin saeya tirkim ti hiriinan siyyuin saeya tirin siir tirim. Mi inok in-nokin simiir kwoinim saeyar kiyaiyim.

³ Mi siya kariir kwoinbudin siirin ha haiyin mi krira ina yamwo mi krira niimau boskwokiboskwoin inkamki nwo karamae nwowin siir hiriir yimbiam. Mi karar kigi wig ira wraisu komii irin yipikin paridnan nwowin siir idwo hir nidwowi. Inig kasa rani, siir piu aiir nwowim mi ti inigim yim Adi Komii siir nigbumbu dap ima. Mi mwoim siir nwowim yim iriyyar whisko. Mi honim siir mwo imiir nwowim iuurgim. ⁴ Mi yuisa ta wig aeya ni-ya ya wirnan paridnan bidi wokiiwomwita. Mi dimin kibi kibiyim saeya piuaiyyim mikin minim mi rin minim yim golni arar nokwokwokim. Mi mobin saiir ina aeya nonkwowin yio golni nonkwokwokin yio kam imiir kiyaiyankin dimin biye sima tiram. Mi ti dimin biyeyim io Adi Komii siya nwowam tiriyim mi ti dimin biyeyim saeya tirim kam aka hii saeya nanaeyim mi ti dimin hiriinanim yim ini opni hanin saiir mob iir nwom-aiyyim. ⁵ Mi kara kigiyin inigin saiir mwo hir nwowin yio hinina boinkin, taka wiga ya om komii Babilon siir nikriga. Saeya wigim hii nanaeyim simiir apuga. Mi saeya iki iikamim hinda tindanim yipiki dimin bibiyie whiekakim simiir tiriyim simiir apuga. ⁶ Mi karar mi kigi saeya op biye bidi mi kwiyaeya. Saeya dimusi bi whaowaeka, saeya wigkamim yipikim Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kinim mi Jisis Krai siya simi-irin hiniina nanaakninkiihaiginiyim sima simiir wakaeyokna apikim mi saeya simiir nhie imiir kwiyaekim. Mi simiirin ini saeyar yisomsom aokaokiyim mi ti hiriinan saiirsika saeya simiir nhie imiir asi kwiyaekim. Mi kara saiirin ti hiriinan kigin saeya ti hiriinan tira mi kara ini hindara yanaakiyin. ⁷ Mi ti paekwosimin ina swoki boinkiyin kariir, kira ta wiga saiir saiira dimusi naingwokwonanaei. Saiirin wi kara boinmauwi kiriirin mi wi kara nanaakninkiihaiginiyuwi hinin saeya yipika mi ti wraisu biyeyin yipikin mwowim iriyyar whisa nwowin mi honim iuura

mî owîn ta wig aeya nidwowîn siirin iriipi hiriinan. ⁸ Mî ti wraisu biyeyin biya kira kigin irkak niki owîn nu tir mî tariinanin siya bîdi yaonamin. Mî siya wî sipi niti ti eyin mwis karamaeyin siir hirankin mî siya nami mî siirin wî Adi Komii siya nonkwobumbuninkinkii. Mî iikamim nuanim yipiki simiir inigim siir yokwo aiir haigin karamae nwowim biya siya nu ninomor sowiir nonkwokwowa, sima siir kigi sima wî hindara nanaaki. Sima siir kigi mî sima wî pi nanaaei. Dimusi rani, tiki wraisu biyeyin nu tirin kwiruar wonamkin mî tariinanin siya nwo rani. Mhoiyya siya swoki insiin idwowi mî siya omwaiyar swoki waiyaei mî sima siirin wî haini kigi.

⁹ Mî iikamim sibgu ninomokninkiniyim kima ti dimin hiriinanin simiirin sibgu daingwo omok. Mî ti mwo iriyar whiso yim om komii komii iriyar whiso yipiki iikam ima miriyyim mhu iriyar whiso sim, yim sima. Mî ta wiga ti wraisuin siir idwo nidwowa ya min nikriga ti om komiyyin ti wraisu ieya nwowin siir. ¹⁰ Mî mwo iriyar whiso yim inkam komii komiyyim iikam imiir kigirkakiyim yim sima. Mî ti inkam komii komiyyim simiir kam iriyarim bîdi yaonamim. Nwirin ti siyairgin ti tariinanar nwowin mî nwirin yio iikam imiir niki kigrirao rani, yio ina niki owîn. Mhoiyya siya nwowi mî siya wî ii priei kigrirao rani. ¹¹ Mî wraisu biyeyin yipiki biya nu tir niki owîn mî siya ii priei bi nwokin, siya iriyar nwoimakan iki inkam komii iriyar nwoiso simiir nwirin. Simairgim iikamim nuanim simiir kigirkakiyim. Mhoiyya siya nami, wî siya tirbuwi.

¹² Mî hon iurim kira kigim yim ti inkam komii komii iurim yi simiir nikrigim. Sima inkam komii komii bi niki okim mî mhoiyya sima wî inigak simbi nwowi ti wraisu biyeyin saikan mî sima iikamim nuanim simiirin wî ii prie kigrirao rani. ¹³ Mî ti inkam komii komii iurim sima wî kwoin whiruar nwokii mî sima simiir kirieya wî wraisu biyeyin wî siir asi hauugii mî simiir ig-sopa wî siya nokwokairinanaowidi simiir dimin taemin imiir kigirkakim. ¹⁴ Mî ti inkam iurim mî inkamin sib-sibnan ikin sima wî simbi ninii yaii mî siya mî iikamim yipiki simiir kwoinim siya kiyaiyim mî siya nikiunam mî sima ha naingwo tîbmii kîinim, ti inkam biye iirim wî sima nonkwoninwomwîrninkini. Simiirin sima wî dimuni nonkwoninwomwîrninkini tani, Adi Komii siir kirieya siyar hauugika mî sayairga inkam komiyyin iki iikamim hinda tindanim mî yipiki iki iikam nhirim sim kigriraowiya.

¹⁵ Mî ti paekwosimin kariirin hiriyar kintirinu boinkripkai, ieyim kira kigim wiga hii nanaeiy saeya nidwowa maeyauwa saiir kingiin nwowim yim tiri-iginim yim min nikrigim iikam whiekakim maeyau maeyauwanim mî iikamim yipiki yaiginpai yaiginpai boiniyim yi simiir nikrigim. ¹⁶ Mî hon iurim kira kigim mî wraisu biye ikin, yim ioa ta wiga hii nanaeiy iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyya yim io saiir nwokim. Mî sima niti, iki saiir dimin miyyik miyyikim wî sima nini iskin priigin iuwi mî saeya wî wiga piu parura nwokiiya wî saiir hiriinan nwokii. Mî mhoiyya sima saiirin wa nisomaowi mî saiir kipim wî sima naenami. Mî mhoiyya

iki dimin taeminim nwokiyim simiirin wî sima nikom-namgin swokii. ¹⁷ Sima wî ti hinina tiri. Dimusi rani, simiir kwoinim wî Adi Komii krimiir Wanin siya kiyaii mî sima wî diminkidiminin Adi Komii siya boinin wî si-irgisiir asi tiri. Mî sima wî siir kwoin iirarar napi mî sima wî kwoin whiruar nwokii mî wa kiwakii wraisu biye iiram siya kigirkakim simiirin mî wî yayim biya Adi Komii siya boinkiyim wî simar nimbiyamkaii.

¹⁸ Mî ta wiga kira kiga ya min nikriga om komiyyin yipiki iki inkam komii komiyyim nuanim sima kigriraowiyim simiir kigriraowiyin ya siir nikriiga. Iriig.

Om komii Babilonin Adi Komii siya tirbugikin

18 Mhoiyyan kara kigi paekwosim nwirin Adi Komii krimiir Wanin siir omanin pi niti. Adi Komii siya bîdi hauugiyin siirin kirie komii mî siya hapi bîeki namisi whwoyakikin mî nu whirkakin ini warar whwoyakiyin. ² Mî siya ha nitin ini komiyyar kauwok boinkiyin, saeya tariinanin bîdi yikiigiya om komii Babilonki biye si nwokiya siir hiriinan. Saeya bîdi yaonama mî tariinanin uridyiu biyeyin mî uridyiu bibiyie ikim, Setani isidin siirim mî ipiyin bibiyie ikim yim ini saiir hir nwokaiyim. ³ Tiki digworaekwowim ina yimbim-biiyamim. Dimusi rani, iikamim omom omomanim uridyiu biye siir inig iir hainanim mî yim tiriiginim yim hii saika bîdi yanaeyim mî saiir op biye aiir kwiyaekim. Yim ti inkam komiyyim komii iki omom omomim sim kigirkakiyim ti nu iirar nwowirkakiyim yim iriipi hiriinan sima saika iripa piu bîdi ywowim. Mî iikamim omom omomanim yipiki digworaekwowim sim haiginim umir simiir haiyim mî sima ini umir simiirsiyar mî haiyim. Dimusi rani, saeya minam naingwoka ti digworaekwo whiekakim umir simiirsi haiyim. Dimusi rani, saeya minam naingwoka saeya digworaekwo whiekakak nwowi mî saeya wî wadie nwoki sibgu owim mî wî saiir kwoin iirarar nwoki apim.

⁴ Mî karar mî wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir om hiranin siir yayi pi boinki, siya ti hinina boinkikim, iikamim yipiki kariirim kima ta wiga yipika biye nwowa saiir haiburgig mî siyiu biye saika kipi tir. Mî kara pi boriisopi kima saika ninkin onkwobumbuninkinim mî mapai mapai saika haiyim. ⁵ Saiirin wî kara nonkwobumbuninkini. Dimusi rani, ti dimin biyeyim saeya tirim simiirsika mî dimin biyeyim saeya tirim yim ini mhu komiinan huungiyim.

Mî Adi Komii siya saiir dimin biyeyim simiirin wî naingwo owouu rani. ⁶ Kima ti dimin biyeyim saiirin wî yamdiyar swoki tir ti saeya niki tirim iikam nhirim simiir, simiir hiriinan.

Mî dimin biye whirin saeya tirin kima wî saiirar ti swoki tir. Mî biya saeya hauu kwiyaeyim kimiirin op biyeyim kwiyae whaowhaeyim irira irira mî tariinanin kima saiirin op biyeyim kwiyae whaowhaeyim isisa hauu kwiyae haiginu. ⁷ Biya saiir inigin komiyyar nwokin mî saeya saiir kwoin iirar napkin mî saeya wadiyar sibgu oka.

Mi tariinanin kima saiirin dimin biyie tir mi wi saiir piu aeyar nwoki kimpipisugiyim

siyuin saeya tirin saiir kwoin iirar saeyar napin mi biya saeya sibgu owin siir hiriinan.

Dimusi rani, biya saeya hiniina boinka, kara ti tir nidwowa ini wiga inig komiigaka iikam imiir kigirkakiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara iki wigim simiir kamim naonamim simiir hiriinan tani mi kara wi maigimaigra nwo karam nwo rani, dimin taeminamin. Niingaka!

⁸ Mi ti dimin biyeyim saiirin wi ti kwira nipimpari saeya wi maki nii mi saeya wi pi naowi mi saeya wi mhiigi naowi mi kamim saiir piuis biyeya wi paenau kabitkaigii.

Mi ti dimin biyeyim om komii Babilon siirin wi sima nonkwoninwoimwainkini. Dimusi rani, Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komiiyin yipiki wi iikamim hapairanim simiir hidi siya kirie komiigakin.

⁹ Mhoiiyan ti inkam komii komiiyim iikamim hinda tindanim simiir kigiraowiyim, sima hii saika bidiya yanaeyim mi digworaekwo miyik miyikim saika bidiya yinidnokwokwo haiyim. Sima wi paowiiya saiir piu aiir nowiiya wi saiir kigi. Biya sima mi saeya sima saiir kwoin imiirar napkim mi sima wadiyar mi sibgu okim mi tariinanin sima saiir kigi mi sima wi maigimaigra nwo rani mi sima wi saiirsi noui. ¹⁰ Sima wi aru hirar nokwokaowi. Dimusi rani, sima ta pae biyeya saiir nua wi saiirsi nididi. Mi sima wi ti hiniina nouuboboini, aiyo! aiyo! Tiki dimin biyie hiniinim om komii Babilon siir tirkiyin yim miyiknan tani. Biya kira inig komiigakar niki okin mi biri kimiminkikin kirir iikam imiirin Adi Komii siya bidi bugiyim dimin biyeyim kira tirbuwim simiirsi.

¹¹ Mi iikamim omom omomanim yipikim simiir digworaekwowim umir haiyam minim om komii Babilon hir, sima simiirin ha kigi bidi tirbugiyim. Mi sima wi simiirsi noui. Dimusi rani, simiir iikamim wi ti simiir digworaekwo imiir sain tani. Yim bidi bugiyim. ¹² Mi ti iyim saeya wi gol silva mi siya kibi kibiyim yipiki iikamim sim sainiyim umir komii komii mi mikinim siyawis miyik miyikni nonkwokwowim mi yuis whisanan kibi aka mi yuis pariidnan paipai ikim mi yuisim hindara kigninyaei ikim mi paridnan prainan wokirimtio ikim, wi simiir saini. Mi paeyim piuii miyik whakiyim dimin taeminim wraisuin elepen dapiyin siir nasim simiir nonkwokwo ikim mi paeyin umir komii mi sainiyin si mi onkwokwo ikim mi aiyini mi onkwokwo ikim mi brasni mi onkwokwo ikim. Mi siiyam wadie sibgu kigiyim hindara haingitropkai ikim. ¹³ Mi sima paeyin sinamon dapiyin siir is aiir bidi mi haiyim mi mairakwo namsuopaiyim piuii miyik whaki ikim mi dimin taeminim nae idwo sima haiginkiiyim ha dapiyin spais mi wain op aka mi praua mi wit mi bulmakau, sibsib, hos mi dimina kanana trela nikuwiyim mi inkam kiingikii ikim mi wigim whisarii mii mirii ikim. Mi ti dimin taemin hiriinanin simiirin bi swoki saingikim. ¹⁴ Mi kamim hiran digworaekwowim umir haiyim sim miriiyim sima saiir boinki, biya kira kopaksimar nwowa, kira wig irpakiiyim bimbuiwi bi nwoka mi

kira dimin taemin kasakasam bi naingwoka mi tariinanin kira ini waibiyie yamwo iua. Mi dimin miyik miyikim iikamim sima sainiyim umirni mi dimin kibi kibiyim kira piuaimeamwanim yim bidi digiyim. Yim wi kiriram swoki hainani rani, kira swoki haiyam niingaka. ¹⁵ Mi ti kamim simiir digworaekwowim umir haiyim yim wi aru hirar nidid okwokaowi tiriiginim ti saiir nipimparim wi simiir pi nipimparisi mi sima wi saiirsi noui. ¹⁶ Sima wi ti hiniina nouuboboini, aiyo! aiyo! Ti omin Babilon nikuwiyin biya siya bimbuiwi bi nwokin siya ta wiga yipiki yuis whisanan niya mi yuisa pariidnanim hindara wokiiwomwitim sim niya saiir hiriinan nwokin. Piuai miyik miyikim golni nonkwokwowim mi siya kibi kibi ikim mi mikinim umir komii saini ikim yim kinakar piuainakim. ¹⁷ Mi tariinanin tiki digworaekwo kibi kibiyim biri konkwokikim, yim ina tirbu iuguskiyim. Mi kamim yipikim siyai kigiraowiyim mi kamim simiir mirii ikim mi iikamim yipiki siyai imiir ninidwodwowyim, yipiki digworaekwowim sim haiyim whii komii solwara hir umir haiyam mi iikamim sim sainam, sima ini hapi aru hirar yokwokaokiiyim om Babilon siirin. ¹⁸ Mi sima hapi aru hirar nokwo kaokiiyim om Babilon siir niunamin mi sima ini komiiyar kauwokiiyim, om whirkin ti siir hiriinan wadie bi nwokin biyan mi ha nitiyokiyokiiyim mi tariinanar yadigniyin. Niingaka. ¹⁹ Mi sima sin ha masim mi ina youuboboinim, krime ti om komiiyin siirsi nouumwamwani. Dimusi rani, kamim hinda tindanim yipiki siyai tiriir nikropkiyim mi sima umir prasae bi haigim digworaekwowim sima haigananiyim tiriir simiirsiyin. Mi tariinanin biri kimiminkikin ti om kibiyin bidi tioidwomaigiyin.

²⁰ Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim wim kima ini maigimaigra nwowim. Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siya nimbinim siir mii aiir miriiyim mi wim kima ti profet kamim yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuim mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apim, wim kima maigimaigra dwoki. Adi Komii siya om Babilon siirin dimin biyie bidi tirin, siya saiir yamdi tirkin, dimin biyeyim biya saeya tirim simiir yamdi.

²¹ Mi mhoiiyan karar kigi paekwosim komiigi komiiyin siya siya komiiyin nhrkaknanin siir haii mi ti siiyan ini aeyowienan ywowin mi siirin kimidiniya whii komii solwara saiir whii idopwonyaki idopwoniya hiriir ha nami kabitmaigiyin mi siya ina boinkiiyin, ti siiyan kara kabitmaigiyin whii komii solwara whii idopwonyaki idopwoniya mi Adi Komii siya om komii Babilon siirin wi hiriinanar mi tioidwomaii mhoiiya siya wi swoki o rani. Niingaka. ²² Iikamim yipiki gita tiowiyim mi tiriiginim yipiki mwai waowiyim mi kid masiiyim mi tidiiyu huni ikim, sima wi swoki it rani, ti simiir swoki tiram. Mi iikamim yipikim mii pai mii pai miriiyim yim om Babilon hir swoki o rani. Mi iikamim wi siya komiiyin twonid warbrombropiiyim om komii Babilon hir nwowin wi siir yai aiir swoki wakae rani. ²³ Mi iikamim om komii Babilon hiranin wi paeya niuyaeiya wi hiriinankak nwo rani. Mi iikamim wi wigkamim nonkwonaeyim mi

yaiya anaupaeni haniin ha naenamiya wi saiiir swoki wakae rani. Mi iikamim yipiki simiir digworaekwowim simiir haiginim umir haiyam, simaigim inkam komii komiiyim ti nu whirkak iiraninim. Mi wim kima iikamim om komii Babilonanin iki iikamim hinda tindanim simiir kwoinim kima kiyagim dimin bibiyeyim nik-sisaeyim kima tirim simiir.

²⁴ Om komii Babilonanin yipikin iki om komii komiiyim simiir nikriyin yio Adi Komii siya bidi tiodwomaigiyin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siir profet inkamim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim yim saeya nisomsom aokaokikim mi simiir nhieya ini nu iirar prinoknamim. Mi simiir nhieyim mi iikam whiekakim yipiki hinda tinda nwowim ti nu iirar simiir nhie ikim. Simiirin kam ima nisomsom aokikim. Iriig.

19 Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hir tirkiyim simiir mhoiiyan karar wakaeki, yaiya hapi iikam ombudgi whwonanaokiiyim hiniina whwonanaokii Adi Komii siir om hirin, saeya pranae bi kauwokboinkika, krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki. Krimiirin siya grabaiginugun. Siir inigin komiigi komiigin mi siya kirie komiigakin. ² Adi Komii siya iikam imiirin wi siyu miyiki miyik iirar hidi. Mi siya wiga hii nanaeiya yipika kami kwoin kiyaiiya sairin bidi hidin. Iikam whiekakim nuanim ti dimin biyeyim saeya tirim sima bidi tiodwomaigiyim. Adi Komii siya sairin minsi tirkin, ti dimin biyeyim saeya tirim iikamim siir yai airam naingwo tibmiyim simiir, simiir yamdi swoki tirim. Simiirin saeya bidi yisomsom aokiyim. ³ Mi mhoiia sima ina swoki boinkiyim, krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki. Mi om komii Babilon siir paowiiya saeya koua hiriirin wi hiriirar nowiyokiyokina-inamkripkaii. ⁴ Mi mhoiia ti inkam komii komii kamwis nwiyim yipiki inkam komiimi ipiiyim sim nidwodwokaiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerari ikim, sima ogmwo Adi Komii siir whwonkam ida kingiinar in waisii hiiu yipikin siir ipii aair nidwokaiyin. Mi sima ina boinkiyim, tiki yayiim yim yaimwokiayimwo imairgim krima siir inigi inig iirarar hainanki.

Inkamim sibsibnanin nokwonan, siir wigwis nae komii aeya

⁵ Mi mhoiia karar swoki wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir ipiia saiiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, iikamim inig komii komiigakim mi iikamim yipiki inig karamaeyim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi siiram naingwokwonanaeyim, kima siir inig iir hainanki. Iriig. ⁶ Mi karar mi wakaeki iikam whiekakim iripa maeyau kwiruwa haingiriyiu owim pi kauwok boinkii. Sima pranae pranae bi kauwok boinkikim, hapi owieki niswitnaomaiyim mi dua aeya ha kiniiyim mi diyaki mi tiokii aka ini hiniin ywowin. Mi sima hiniina kauwok boinki, bidi wakaekiyim, krima Adi Komii siir inig iir hainanki. Siya siyairgin kirie komiikakin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim. ⁷ Krima maigimaigargar dwo mi siir inig iir

hainanki. Dimusi rani, inkamim sibsibnanin siir wig aairin wi sipi nonkwonaei mi saeya saiiir piuaiyim bidi diriraerarin. ⁸ Mi sairin yuis whisinan kibiya io karamaeya paekwosim siya bidi hauu iya. Mi ta yuis whisinana ya min nikriga dimin miyik miyikim iikamim Adi Komii siir siyu iir sibgu apim sima tirim simiir nikriga.

⁹ Mi mhoiia ti paekwosimin yipikin nokwowin siya boinki kariirin, kira ti digworaekwowim winaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nikiunam ti inkamim sibsibnanin wig nonkwonan siir nae airamim sima wi maigimaigara nwowi. Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki yayiim Adi Komii siirgisiir yai ima. ¹⁰ Mi kara ti yayiim siya boinkiyim kariir simiir wakaekiyin mi kara ogmwo ha waisii hiunanaiinamin mi kimidiniya siir inig iir hainan. Mi siya kariirin ti hiniina boinki, kira kariir inig iir kipi hainan! Adi Komii siir inig iirarar hainan. Kara Adi Komii siir miriigin kariir hiriinan mi kariir nomiiyu ikim yipiki Jisis siir yai imiir wakaeyokna apin mi siir yai imiir boinmimauuim iki iikam nhirim sim. Mi ti yayiim Jisis siya nanaakninkiihaiginuim yim ti dimin taeminim yipiki wi profet kamim simiir whinkinsiis haiginuwi sima boinmimauuwam mi Jisis Kraiis siir yai imiir nanaakninkiihaiginuanim yim sima. Iriig.

Inkamim hos whisinanin si idwo nidwowin siya

¹¹ Mi mhoiia karar kigi Adi Komii siir omin siir anowin pi haiwaokii mi hos whisinan irin yio hirar nokwowi. Mi inkamim siir idwo nidwowin siirin hiniina dapkim inkamim yipikin siir digworaekwo imiir sibgu kigriraowiyin siya. Siya wi tikinim siyu miyik sibgu apiyim wi simiirarar tiri ti hiriinanin. ¹² Siir nhwonan hapi paeki namisi iuyakikin. Mi pagram siya haiginim yim ini inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim sim haiginim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siir inigin ini siir mwo iirar winin. Mi ti inigin siir inig mwoki mwowin yio sasar ninokninkin iski. Inkam nwirki siir wara swoki inokninkin tani. ¹³ Mi yuis briipriya siya niya ya biya nhie opa saiiir tibatgimaiga. Sima siirin ha dapikim, Adi Komii siir yai. ¹⁴ Mi iikam whiekakim Adi Komii siir kamim yaii nihiyim simiirin sima ina siir mhoiirar sidkaekiyim mi hosim sima nidwodwowim sima niyim yuisim whisiwhisinankinaigim mi yuisim bimbiuwi rani mi simiirin io minsim whirki bi swoki kiyiprinus-rankim. ¹⁵ Mi karar kigi kamkiu briipriyin io mhanan witin siir yai hirankar nimbinaninii. Mi siya iikamim hinda tindanim simiirin wi siir hampimpit aokaowi. Mi ta saiiir mhoiian iikam imiirin wi siyar kigirkaki mi siya simiirin wi swoki onkwo whigi rani mi siir igsop aairin wi inkam nwirki mi okwokairiinaowid rani. Siya simiir kigirkaki, wi inkamim bulmakau kigriraowiyin mi paekopin siya nonkwowiyin wi siir hiriinan kigriraowi. Mi iikam imiirin siya kigriraowi mi tiriiginim yipikim Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowim yim wi siya tiodwomaii inkamim yipikin iya wain kimaiiya saiiir nokwokai okwobrombropiyin wain hi airam siir hiriinan. Mi ya tariigina ya Adi Komi siir ioa siya nwowi siir sau omom imiir simiirin wi hiriinan nokwobrombropi.

¹⁶ Mî inîgîm siir yîuis aiir winîm mî siir paimwo mî win ikîm yîo tî hîniîna boînkîkî, iikam kîgîrkakan inkam. Bîiyan inkam komii komii kîgîrkakan inkam.

¹⁷ Mî mhoîiya karar kîgi paekwosîm nwîrîn biyeyîn siir bopwonau hîrar nokwokaii mî siya îpiyînim kougîkou siîniyîm simiiram yîkiugi mî siya simiiramîn pranae pranae bî kauwok boînkîkî, kîma tî îpiyînim kîma wî mî tî naeyîm Adi Komii siya dirîraerarîm simiirîn îrîpar winî haîngîriyîu îdwo aeni. ¹⁸ Kîma wî iikam whiekakîm simiir kip îmiir naei, kîma iikam whiekakîm nu kî-grîraowiyîm mî kamîm yayî nîniyîm simiir bîi nwo ikîm mî kamîm yayî nîniyîm kîrie komii komiikakîm mî hos ikîm mî kamîm simiir îdwo nîdwo ikîm. Mî iikam whiekakîm yîpîki mîi umîram mîrii ikîm mî iikamîm yîpîki hînda whîsariî mîi pîimîriiyîm mî iikamîm inîgak ikîm mî iikamîm inîg karamae ikîm, simiir kipîm wî kî-ma naei.

¹⁹ Mî mhoîiya karar swokî kîgi wraîsu biyeyîm mî inkam komii komiiyîm tî nu îirar nwowîrkakîyîm mî kamîm simiir kamîm yayî nîniyîm simiir kîgrîraowî ikîm siya îrîpa maeyau kwîruwar haîngîriyîu îdwowî. Siya inkamîn hos whîsinanîn sî îdwo nîdwowîn mî kamîm yayî nîniî ikîm yayî simaka nîniî. ²⁰ Mî ta siya nîniîya saiir mhoîiyan tîkî inkamîn yîpîkin hos whîsinanîn sî îdwo nîdwowîn mî siir kamîm yayî nîniî ikîm tî wraîsu biyeyîm mî profet nîksisae ikîn yîpîki bîiya dimînîn kîrie komii komii tirîm wraîsu biyie siir whwonkam îda iikamîm simiir nîksisaeyam hîriinan saiirî haiyîm mî siya wî tî dimînîn haînmakiûn, simiirîn siya bîdi yonkwowîm. Wî siir inîg îir nwokî haînanîm siya sowiirîn ha haiyo mî îna yamî itmaigiyo whîiya paekaka sîiya paekakîn sî nwowa saiir. ²¹ Mî mhoîiya tî inkamîn hos whîsinanîn sî îdwo nîdwowîn. Mî kamkiuwîn siir yayî hîrankî nîmbî-nanîniyîn tî iikamîm dimîn biyie biyiekakîm yîpîki tî wraîsu biyeyîm siirîm, îni siya hampîmpît aokao digiyîm. Mî siya simiirîn ha hampîmpît aokao digiyîm mî tî îpiyînim ha nîtim mî simiir kipîm siya îni aeni mî simiir mhoîiyîm îni hîndara yîtipiyîmpiyîkiyîm. Îriig.

Setan siya îenau hîrîn biwîiyîm 1,000na nwokaii

20 Mî mhoîiya karar kîgi paekwosîm nwîrîn Adi Komî kîrimiir Wanî siir om hîrankî nîti siya tîdiyînin whîra nonkwowî mî senîn whîra mî onkwowî. Tîkî tîdiyînin yîo tî îeyîn mwîs karamaeyîm yîo siirgîn. ² Mî siya ha nîtin kîmidîniya tî kâin yîpîki bîdi bidîniya mîpug nîkî owîn siir îgsop aiir îni okwokairînakî. Mî siirîn Adi Komii siir paekwosîm îeya yonkwo mî tî uridyîu biyeyîm bîi nwowiyîn Setan nîkiuwiyîn, tî inkam biyeyîm yîpîki bîiya Adi Komii siir whwonkam îda nokwowîn mî yayî yakakiigi saîka nînkîiyîn. Mî paekwosîm siya siirîn ha haiyîm mî îna ikwowaisîigiyyîm mî siirîn kîmidîniya senîn aini nonkwokwowîn saîka yînkîn kogrinugi hîriiyar nwoyokiyokiikaeyamîm biwîiyîm pariig 1,000. ³ Mî siirîn paekwosîm siya kabîtkaiigi tîkî îeyîn mwîs karamaeyîm siir mî siya tî îeyîn siir anowîn îna haîgnîk-ougiyyîm. Mhoîiya siya îe îir haîburgîgi mî siya ha namî hînda tînda mî siya wî îi pîiei nwo rani.

⁴ Mî mhoîiya karar mî kîgi îpiiyîm inkam komii komii-îniyîm. Mî karar kîgi iikamîm simiirar nîniîdwodwokaii. Mî kara simiir kîgiyyîm mî kara kamîm mwo îmiirara kaigrîmkîrîp aokawîm simiir kwoînbud îmiirîn warar mî kîgi. Dimusi rani, siya wraîsu biyeyîm siir inîg îir bî haînankîm. Mî dimînîn siya nîbîrîn tî wraîsu biyeyîm siir whwonkamnan siya siir inîg îir bî mî haînankîm mî yîpîki siir tî dimînîn siir haînmakiu karamae nwowîm simiir îina mwo îmiir. Mî simiirîn Adi Komii siya hidnînsiîm îdwokîm. Mî siya mî Kraîs siya siya iikam îmiirîn biwîiyîm wî 1,000na kîgrîraowî. ⁵ Mî iikamîm Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyîm siya naowî, siya wî swokî insiîm îdwo rani, omwai swokî waiyamîn taka tî aiirîn. Mî tî 1,000 biwîiyîm digiyîm simiir mhoîiyan siya wî omwai hanîngîn swokî waiyai. Tariigîna ya Adi Komii siya hidnînsiîm îdwowana iikamîm yîpîki bîiya naokawîm simiir hidnînsiîm îdwowana biigîbîi ya saeya. ⁶ Mî iikamîm yîpîki biigîbîi Adi Komii siya hidnînsiîm îdwoî omwaiwaiyam yîm tî iikamîm dimîn whîrkî kîmbu karamae nwowîm yîm siya mî simiir kwoînim dimîn whîrkî bî kîmbugîm. Siya wî maîrgîmaîrga nwowî. Dimusi rani, siya wî swokî ao rani mî wî omîn paeniyyîm siir nam tani. Siya îni pris inkamîm simiir hîriinan ywowîm yîpîki dimîn taemîn Adi Komii siya mî Kraîs siya sowiir nînkîn îmiyaeiyîm simiir hîriinan mî siya mî Kraîs siya siya iikam îmiirîn biwîiyîm wî 1,000na kîgrîraowî. Îriig.

Setan siirîn Adi Komii siya nonkwobumbunînkîni mî siya siirîn wî paeya kabîtkaiigi

⁷ Mî tî 1,000 biwîiyîm siya digîi mî Adi Komii siir paekwosîmîn tî îeyîn mwîs karamaeyîm siir anowîn wî hanîngîn haiwaokîi mî Setan siirîn tî îeyîn senîn siir hîranka nonkwo îuguskîi mî siirîn wa kîgnînkîn amki. ⁸ Siya namî mî siya wî îkî iikam whiekakîm hînda tîndanîm tî nu îirar nwowîrkakîm wî simiir kîsisana amî, iikamîm tî om whîso sowiirîm Gok mî Megok. Mî simiirîn wî siya nîksisaeî mî siya ha nîti mî wî îrîpar haîngîriyîu o namî îkî iikam nhîrim simaka nîntîowam. Mî tî iikamîm simiir kamîm yayî nîniyîm wî kasa kasa nwo rani, wî whîi komii solwaran sîiyînkîrînim wî simiir hîriinan nwowî inkamkî simiir mwainîm wî dig nwo rani. ⁹ Mî siya aru hîranka napnanîi mî wî om komii Jerusalem siir nîniî kaeyokainîi, tî omîn Adi Komii siir iikam îma nwowiyîm omîn Adi Komii siya naîngwokwonanaeyîm. Mî siya simiir nisomsom aokawam kaeyokaii mî paeya Adi Komii siir om hîrana saeya nîti mî tî iikamîm simiir kamîm yayî nîniyîm simiirîn wî saeya nîugrîmkîrîp aokîi. ¹⁰ Mî Adi Komii siya Setan siir haii mî siya siirîn wî whîiya yhîiyopkaka sîiyan paekakîn siya nwomaiiya saiir hîriir kabîtkaiigîi. Mî siya hapairîn wî wraîsu biyeyîm mî profet nîksisae ikîn, wî siya îrîpar namwomaiyîuwi ta whîi aiirarar. Mî siya hapair nwomaii mî simiir piuîm wî kîmpîpisu prasae kîn tani, siya wî hîriiyar kîmpîpisuyokiyokiikaeyamî îinokîinokîin. Îriig.

Iikamim wi Adi Komii siya hidi

¹¹ Mi mhoiiyan karar kigi inkam komiiyim sim nidwokaiya ipii whisinana Biian Inkam Komiiyin sair hirar nidwokaii. Mi nu ninomoro siir whwonkam ida nwowo yo ina kigugugiyu. Mi sima maeyau kwir-minkwirmin bi swoki hansrinyiskaigim sima naog-woprakaiyamim. Niingaka. ¹² Mi kara iikamim inig inigakim mi iikamim inig karam karamim kara simiirar mi kigi. Mi sima ha nitim, kimidiniya inkam komiiyin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar in okwoni mi paekwosimim ha nitin kimidiniya yokwowa hir nwowa sair ini haiwaoni. Mi sima yokwo kwira sair warar yinkin haiwaoki, yipiki iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim yipikin wi hiriya waiyayokiyokiikaeyami saika simiir inig ima nwowa. Adi Komii siya ti iikam imiir hidi, yipiki biya naokaowim siya wi dimusi hid rani wi ti diminim biya sima tirim ti nu iir ta yokwo aiir winim wi simiirsi hidi. ¹³ Mi ti iikamim yipiki biya naokaowim whii komii solwara sair hir mi maeyauwa paeki niuwiya sae mi aokao ikim mi ti iikam bibiyeyim naokaowim sima wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi simiirin wi siya hidi. Ti digworaekwowim sima tirim ti nu iir simiirsi. ¹⁴ Mi ti simiir mhoiiyan wi Adi Komii siya tioidwomaii ti digworaekwowim iikam imiir tiraokaowiyim mi maeyauwa iikamim simiir kwoinbud ima nwo aka. Mi siya simiirin wi ta whiia paekaka wi sair hiriir kabitnoudnamaigi mi simiirin wi hir tioidwomaii. Mi whiia paekaka ya kwisaka sima naowan aeya. ¹⁵ Mi ti iikamim yipiki simiir inigim ta yokwowa ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin saika nwoyokiyokiikaemanim simiir inig imiir wina, sair nwo karam nwowim, simiirin wi siya kabitnoudnamaigi ta whii paekaka sair hiriir. Iriig.

Ninomor nu win iko

21 Mi mhoiiyan kara kigi ninomor nu wino. Ti biyan ninomor nu biyeyo sower kisina owo, sowa mi whii komii solwara saeya yim bidi kigugugiyim. ² Mi mhoiiyan kara kigi Adi Komii krimiir Wanin siir om winin, om win Jerusalem dapiyin. Mi sima Adi Komii siir om iir haiburgigim mi ina yitim nua tiriir. Siya wiga kamki nonkwonam tiriya saeya piuai mwamwaniya ini hiriinan ywovin. ³ Mi karar mi wakae-ki inkamim Biian Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin pi kauwok boinki, wakaeki! Adi Komii siir omaka ini iikamim simiir bopwo nwowa. Mi siya wi simiir bopwo nwowi. Mi sima saika nwowi mi sima wi siir iikam nwowi mi siya wi simiir Adi Komii nwowi. ⁴ Mi iikam imiirin Adi Komii siya tirkii maigimaigra sima nwowam. Mi sima wi swoki ao rani mi wi maigimaigra mi okaramae mi o rani mi wi mi inouninki rani mi wi kimpipisu rani. Dimin taeminim biyanim yim bidi digiyim. ⁵ Mi inkamim yipikin Inkam Komii ipiia sae nidwokaiyin siya kariir boinki, kira wakaeki. Kara wi yaeya digworaekwo win nonkwokwokii, tiki digworaekwowim biyanim simiir kisina okiyanim. Mi siya ina

swoki boinkiyim, kira ti digworaekwowim winaowid. Dimusi rani, ti digworaekwowim kara boinkiyim kiriir, yim kaimwowaigim. ⁶ Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki digworaekwowim yim bidi digiyim. Kanakanairgin biyar nwovin iya digworaekwo whiekak ima niki imbiyam karamae niki owa mi mhoiia kara wi hiriir swoki oyokiyokiyami. Mi dimin taeminim kara tiri mi sima wi kariir inig iir swoki hainani. Mi iikamim ta opa kara hauwana mhiuno nwomaiya sair kwiyaeyam naingwowi, kara simiirin wi hinda niingar priihauugii mi simiirin wi saeya tirkii, sima nwoyokiyokiikaeyamamim iinokiinok. ⁷ Mi iikamim kariir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kimar naobudgii mi kima kariir dimin miyik miyikim simiirar tirkripkaii mi dimin biyeyim kimiir tirbuwim simiirin ha nikworipukimaigigi mi iikamim kimiirin ti dimin miyik miyikim kara nimbinim kimiir hauuwan kara wi simiir hauwi kimiirin. Kara kimiir Adi Komii inigim mi wim kima kariir yinisisimkim. ⁸ Mi iikamim yipiki biya Adi Komii kariiram naingwo tibmiiyim mi tariinanin sima wi dimin biye tiram kipi swoki aingwo. Dimusi rani, simiirin wipi tirbuwi, sima mi iikamim yipiki Adi Komii siir nikwowaesiyim. Mi iikamim yipiki dimin biyeki biye tirim mi iikamim yipiki iikam nirmi nisomsom aokaowim mi kamim yipiki hii wigmaka nanaeyim mi tiriiginim yipiki nop min nanaowiyim mi tiriiginim yipiki iki uridyu bibiyeyim sim ninkin imiiaeyim mi tiriiginim yipiki niksisaeyim, sima whiekakarim wi ieyin paekakin siya paekakin si nwowiyin wi siirarar namswokii. Mi ti dimin bibiye hiriinanim yim nao kwisaka aeya. Iriig.

Om Jerusalem win ieya

⁹ Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriirar nwisu yipiki ti twowim dimin biyeki biyeyim mhoigi mhoiia nimbiyanim sima nwomaiyim simiir nonkwowim simiir nwirin siya boinki kariirin, wit! Kara kariirin wiga yipiki wi inkamim sibsibnanin siir nonkwonaei pi sair niisimauuwi. ¹⁰ Mi siya kariir kwoinbudin siir ha haiyin mi krira ina yamwo mi krira kimidiniya mhiu komiiyin siir mhiu kiugikiu hir yami okwoki mi siya kariirin ina yisimauugiyin om komii Jerusalem siirin. Ti om komiiyin Adi Komii siya nimbinin siirgisiirarin, siya ina yikiinainiiniyin Adi Komii siir om hirankar. ¹¹ Mi Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niuyaeyin ini siirar yiyakiyin mi siya bimbiuwi rani, ini siyan jasper dapiyin ini siir hiriinan ywovin yipiki iikamim sim sainiyin umir komii. Mi ti om komiiyin ini opnaina io karamaeya siyanan nwowa ini sair hiriinan sinimnankiyin. ¹² Mi hiira ti om komii iir nidiyokiyokaiya ya harua harua rani mi anoim sair nwowim iur whiskwo. Mi Adi Komii siir paekwosim iur nwisu ini ti ano iur whis owiir waikaowim. Mi Isrel simiir piugan iur kwiso simiir inigim ini ti ano imiirar winitimamakiuwim. ¹³ Mi ta hiira sair mirmii mirmiiyim kwiigim mi ti mirmii mirmii kwiigim simiirin anowim whoim whoima bidi ywonamim. ¹⁴ Sima ta hira sairin siya komii komii iur nwisu simiir idwo haigin miriinamka. Mi aposel kam iur nwisu simiir inigim

kamim ti inkamin sibsibnanin siirim, simiir inigim ini ti siiyam simiir idwo hir nwowim.

¹⁵ Mi Adi Komii siir paekwosimin yipiki ti digworaekwowim simiir boinmauuin kariir siya paekopin golni nonkwokwowin whira nonkwowi. Mi ti paekopin yio ti om komiyyin siir haigin kimaikikin mi siir ano ikim mi hir aeyar. ¹⁶ Mi ti om komii siir prieiya mi siir bwaeya aka yo ini hirii hiriinankinar ywowo. Mi ti om komiyyin siir haigin kimaigiyin pariga yimbiam 2,400 kilomita siir prieiya mi siir bwaeya mi siir prieiya koua siya mi am aeya yim ini hirii hiriinankinar ywowim. ¹⁷ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya ta hir aiirin ina haigin kimaikin. Mi siya ta hira saiir prieiya koua saeya namkiya siya haigin kimaira siir paekop iir inkamin dimin haigin kimairyin siir hiriinan mi siya ina yiisimauugiyin mi pariga yimbiam siir prieiya koua hirii namkiya 55 mita. ¹⁸ Mi ta hira Adi Komii siya tirkiya yipiki ti om komii iir nidiyokiyokaiya siya saiirin siyan jaspapapiyin siir nonkwokwoka. Mi ti omin siirin Adi Komii siyar miriigin golni mi siya ini opnainan sinimnankiyin. ¹⁹ Mi ta hira Adi Komii siya haigin miriyya ti siyam simiir idwo mi ti siyam yim hiniin hiniingim biigi biyan siyan yio jaspakin. Mi siya nhis akan yio minkin sapaia mi yio ti siyan yio yhiuwinankin mi yhiuwinawao rani. Mi siya nhoumakan yio agetkin. Mi siya whisinankin mi siya nhiuii akan yio minkin emeralkin mi yio prainankin. ²⁰ Mi siya iriyyar akan yio whisinin paridnan wokiiirmtiowin yio min dapikin sadonikis mi siya iriyyar nhirakan yio paridnankin mi yio min dapikin konilian mi siya iriyyar nhisakan yio wirnankin mi yio min dapikin krisolait mi siya iriyyar nhoumakan yio min dapikin beril mi yio iriipi hiriinan prainankin. Mi siya iriyyar nhiuiiakan yio min dapikin topas mi siya prainankin mi siya ini sa ywowin mi siya iuurakan yio min dapikin Krisopres mi siya prainan whisinin bidi wokiiirmtioin. Mi siya iuur nhirakan yio min dapikin haiasin mi siya prainankin mi prainan wao bi nwoyin yio ini sa ywowin. Mi siya iuur nhisakan yio min dapikin, ametis mi siya paridnankin mi siya paridnan wao rani, ini sa ywowin. ²¹ Mi Adi Komii siya ta hira saiir anowim mikinim umir komii sainiyim min dapiyim pian siirarar nonkwokwokim. Mi ano whiekakim simiir yapayapan ti pian siirarar nonkwokwokim. Mi siyuiin om komiyya hirir namiyin yio golim yipiki opnainan sinimnaniyim simiirarar haiginkin.

²² Mi kara ti om komii iirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin wara bi kigin. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siirsika. Adi Komiiyin kirie komiigakin mi ti inkamin sibsibnanin hinda tindan ini sowar kigirkakin mi iikamim simiir whwonkam idan ini sowar mi owo mi ta hiriinan saiirsika tiki omin omaka Adi Komii siir inig hainaniya hiriinankak paninsi ywosi, iikamim sima hainanam Adi Komii siir inig iir. ²³ Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niyaeiyin ti om komii iirin siyar niyaei. Mi ti inkamin sibsibnanin siir dimin kibiyin paenan niyaeiyin yio ini yukiidnan ywowin mi ti om komii iirin siyar niyua haiginuwi mi ta hiriinan saiirsika, bie bwano hapairin paninsi whwoyasi. ²⁴ Mi

iikamim omom omomiyim sima niti mi sima ti sowiir dimin kibi komii komiyyim paenan niyaeiyim ti om komii iir nwowim simiir kigi mi sima wa niti mi wa mi ami hinda tinda. Mi inkam komii komiyyim yipiki dimin taemin whiekakim simiir kigirkakiyim sima wi umir kasakasa hainani rani, ti om komii iirin. ²⁵ Mi sima ta hira saiir anowim ti tir nwowim simiirin wi haiginikou rani. Dimusi rani, wi nigak wara nwo rani. Wi nabie arar nwowiskii. ²⁶ Mi dimin taeminim yipiki iikam ima piuaii mi simiir umir ikim, yim wi iki iikamim omom omomanim ti nu iirar nwowirkakim wi sima hainanii mi ti digworaekwowim sima hainanii, wi ti om komiyyin siir yainau hir ini haigigigi. ²⁷ Mi iikamim ti om iirin wi dimin biyeyim nhwo niiginiiga Adi Komii siya nwowiyim wi ti om iir haininopkainam tani. Mi iikamim yipiki inokiiinokin dimin biye tiriyyim mi ti iikamim yipiki niksisaega nihiuwiyim mi ti hiriinan iikamim wi ti om iir wara napninopkainam tani. Mi wi ti iikamim yipiki simiir inigim ta yokwowa ti inkamin sibsibnanin siir aiir nwowim wi sima simar napninopkainami ti om iirin. Yim ti iikamim yim Adi Komii siya nimbin ima saika hiriyar nwoyokiyokiikaeyamanim inokiiinok. Iriig.

22 Mi mhoiyya ti Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin kariirin siya yiisimauu opa iikam whinkinsis haiginuwiya wadie sima sibgu owam. Mi taka opa Biyan Inkam Komii siir ipiyya hiranki nitka maeyauwa Adi Komii siya nidwokaiyya mi ipiyya inkamin sibsibnanin siya mi idwokaiyya aka. ² Mi ta opa ini hindara kigiguskiiya mi saeya ini siyuiim simiir yapa yapar nakiinaniyam digim, siyuiin siir bopwonau. Mi ieyin siir iegbid kwiso paeki bidi yinkin okwokwonamwo. Mi simiir paenidim iikam imiirin sima tiri wadie sibgu oyokiyokiikaeyamim. Mi biewi biewiyim ti paeyim idip idipin iuur kwisa budigim. Bwan bwanim sima paenidkinar budikim mi ti paeyim simiir kwowim iikamim makak makakim nupai nupaiyim ti nu iirar nwowirkakim simiirin wi sima ninimniski haiginuwi wadie sima sibgu owam inokiiinokin. ³ Mi dimin taeminim biyanim ti nuin siirim niki tioidwomaigiyim, yim wi Adi Komii siya digiguskii siya mi inkamin sibsibnanin ikin sowa wi ti om komii iir nwoyi iikamim simiir kigirkakam. Mi sima sowiir inigin wi hiriinan saiirsi hainani. ⁴ Mi ti iikamim wi siir whwonkam iir kigi mi siya siir inigin wi simiir mwo imiir hainimakiuwi. ⁵ Mi tapairin wi niisimki wara swoki ominin tani. Mi iikamim wi sikwo pae minam naingwo rani, sikwo pae minaka niririya apam siyui iirin mi wi biyam mi aingwo rani, ninomor kou hirin. Mi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siya wi hir nwoyi mi bie siir maeyauwa wi siya kisina owi mi wi siyar niyua iski mi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima wi iikamim iikam kigirkakiyim wi simiir hiriinan nwoyokiyokiikaeyami inokiiinokin. Iriig.

Jisis siya wi sipi swoki itsauswi

⁶ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boinki kariirin, tiki yayiyim wara kira winaowidin yim kaimwokikaim-

wowairgim wi hiriinanar nimbiam. Mi Biyan Inkam Komiiyiñ Adi Komii siyan yipiki wi profet kamim simiir kwoinim simiir hürworwokaii mi sima wi siir yai aiir nwoki anaakninkiihaiginiim. Siya siir paekwosim imiir bidi yikrokiyim mi sima ha nitim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim siya yauuni anaakninkiihaiginiuni dimin taeminim yipiki wi nimbiam.

⁷Jisis siya ti hiniina boinkikin kima hoimgakar wakae ki. Kara nitam tiri. Mi ti iikamim yipiki kariir yayim ta yokwo aiir nwowim simiir wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiiyim, sima wi maingimairgar nwowi. ⁸Kara Jonkin mi ti digworaekwowim kara kigim mi ti yayim kara mi wakaekim. Mi ti dimin taeminim kara kigim mi kara wakaeyim simiir mhoiiyan kara ogmwo kimidiniya ti paekwosimim yipikin kariir niisiisimauuin ti dimin taemin imiir siir igmiiga kingiinar ini waisi hiiu. ⁹Mi siya kimidiniya kariir boinki, tiki dimin taeminim simiir kipi tir. Kara Adi Komii siir mi aiir miriigin iikam simiir hiriinan iripa kima haingiriyu owiya kimiir Adi Komiiyiñ saika, kimiir piugana saiir iikamim naingwo tibmiiyim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinimauuwiiyim mi tiriiginim yipiki inokiiinokin ta yai aiir sibgu waekayoknaeyim siir yokwo aiir wina, krma whiekakarim Adi Komii siir miyan iikamim. Kariir kipi hainan! Adi Komii siirar hainan iski. ¹⁰Mi siya ina yimpiwirwir boinkripkaiyiñ kariirin, Adi Komii siir yayim ta yokwo aiir nwowim simiirin kipi haigiprakai. Dimusi rani, tiki iiyim ini kingiin nitim ti dimin taemin ima nimbiamanim. ¹¹Ti digworaekwowim wi kimimim tani wa kwimbiamasauwi. Mi iikamim yipiki dimin bibiyie tirim yim wi simiirar kintirinu tirkripkaii. Mi iikamim yipiki dimin biyeyim simiiram naingwowim yim wi simiiramar kintirinu aingwokwo kripkaii. Mi iikamim yipiki dimin miyik tirim, yim wi simiirar kintirinu tirkripkaii. Mi ti iikamim yipiki wadie nwowim, yim wi wadie hiriirar kintirinu okripkaii.

¹²Jisis siya boin, kira wakae. Kara nitam swoki tiri. Kara niti, kara wi iikamim simiir digworaekwowim simiir nauni onkwoni. Mi kara simiirin wi nwoki hauuwim dimin taeminim biya sima tirim mi ti tariinan sima tir ikim. ¹³Karairgin bii nwowin mi mhoiia wi karar swoki okii mhoigi mhoiyyin. Biya kara biyar nwowin kara dimin taeminar mi tirkin mi mhoiia simiirin wi kara sibgu tiri.

¹⁴Mi iikamim yipiki. Adi Komii siir yai aiirar naingwo tibmiiyim yim ini iikamim yipiki simiir yuis imiir hiisokiiyim mi wadie ha nwokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iikamim ti hiriinan nwowi sima wi maingimairga nwowi dimusi rani, Adi Komii siya simiirin wa kigninkin apninpokaigi ti omin siir ano imiir napninpokainamin ti paeyim simiir paenidim yipiki iikam imiir

whinkinsiis haiginiuwiiyim sima nokwoyokiyokiiyim wi simiir whinaei. ¹⁵Mi iikam bibiyeyim yipiki simiir kwoin imiirar napiyim sima mi iikamim yipiki nop nanaowiiyim mi iikamim yipiki hii priinanae priinanaeyim mi tiriiginim yipiki iikam nhirmi nisomsom aokaowiiyim mi tiriiginim yipiki uridyiu bibiyeyim sim ninkinimiiyaeiyim mi tiriiginim yipiki yai priiyik-sasaeyim mi ti hiriinan iikamim yim wi ti om komiiyiñ siir ano imiir napninpokainam tani. Yim wi idowiiya hirar nwowi.

¹⁶Jisis kara wi kariir paekwosim iir nikropki mi siya niti siya wi yayim iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim simiir nwowim wi simiir nanaakninkiihaiginiuwi. An Kara Devidni piugana saiirgin mi an kara siir piugana saiir yiniekim. An Kara ini nauunim ninomor kou whwoyawiyyin mi nugak aiirar nadigiuyakwokiyyin ini siir hiriinan ywowin.

¹⁷Adi Komii siir naeyuin mi inkamin sibsibnan nwo ikin, siir piugana saiir iikamim mi wiga yipiki siir wigan nnowa, sima iikam imiirin ti hiniina boinkikim, kima wit. Ti iikamim yipiki ti yai imiir wakaeyim sima ha boinki, kima wit. Mi iikamim yipiki kwoinki haeyim yim ha wit ta opa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwana sima sibgu oyokiyokiikaeyamam saiir kwiaeyam. Mi sima wi hinda niinga niinga priikwiyaei wi umir aka nwo rani. Iriig.

Nikopkaigiiyan yai aeya

¹⁸Kara Jonkin. Kara iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyim kimiir boinkii mi ti digworaekwowim yipiki wi mhoiia nimbimbiam ta yokwo aiir nwokaiyim, kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, iikamim yipiki yaeya yai nhirim ti yayim ta yokwo aiir nwokaiyim simaka ninkin winkii mi simiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ya yokwo aeya boina saiir hiriinan. ¹⁹Mi ti yayim yipiki kara winkiiyim ta yokwo aiir nwowim simiirin iikam nhirkim ninaki mi mhoiia simiir digworaekwowim yipiki ti pae iir nwokaiyim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwiiyim wadie sima nokwoyokiyokiikaeyamam inokiiinokin yim wi Adi Komii krmiir Wanin siya swoki haii. Mi siya simiirin wi ti siir om komiiyiñ wi siir hir kigninkin o rani. Niingaka.

²⁰Mi inkamin yipiki yai imiir nanaakninkiiyiñ siya boin, ihi, kara wi kapi nitsauwi. Biyan Inkam Komii Jisis, krma whiekakarim kwoin whirua nwokikim mi ha boinkikim, kira ha witsau.

²¹Kara ha naingwowi krmiir Biyan Inkam Komiiyiñ Jisis Kraisi siya dimin taemin miyiki miyiki imiirar tirkin iikam kimiirin siir yai imiir napam. Iriig.